

**FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ
SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBÎR**

Rabia AKSU

**Doktora Tezi
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Doç. Dr. Funda KARA
2016
Her Hakkı Saklıdır**

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

Rabia AKSU

FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBÎR

DOKTORA TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Funda KARA**

ERZURUM - 2016

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

21.06.2016

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBİR” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Rabia AKSU

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Funda KARA danışmanlığında, Rabia AKSU tarafından hazırlanan bu çalışma 21 / 06 / 2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Kâzım KÖKTEKİN

İmza:

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇU

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Süleyman EFENDİOĞLU

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Funda KARA

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	XI
ABSTRACT	XII
İŞARETLER VE KISALTMALAR.....	XIII
ESER KISALTMALARI	XIV
ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ.....	XV
ÖN SÖZ.....	XVI

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBİR

1.1. ESERİN İSMİ.....	1
1.2. ESERİN MÜELLİFİ VE YAZILDIĞI DÖNEM.....	2
1.3. ESERİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ	4
1.4. ESERİN KONUSU	5
1.5. ESERİN NÜSHALARI	8
1.5.1. Onuncu Cildin Nüshaları.....	9
1.5.1.1. Topkapı Nüshası.....	10
1.5.1.2. Macaristan Nüshası.....	10
1.6. ESERİN DİLİ VE ÜSLUBU	10
1.7. ESER ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	16
1.8. FİRDEVSİNİN DİĞER ESERLERİ.....	17

İKİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

2.1. İMLA ÖZELLİKLERİ	19
2.1.1. Ünlülerin Yazılışı	20
2.1.1.1. a/e Ünlülerinin Yazılışı.....	21
2.1.1.2. Kapalı e (é)	22
2.1.1.3. ı/i Ünlülerinin Yazılışı.....	23
2.1.1.4. o/ö, u/ü Ünlülerinin Yazılışı	24

2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı	25
2.1.2.2. "p ve ç" Ünsüzlerinin Yazılışı	26
2.1.2.3. "s" Ünsüzünün Yazılışı.....	26
2.1.2.4. "t" Ünsüzünün Yazılışı	27
2.1.2.5. "ñ" Ünsüzünün Yazılışı	27
2.1.2.6. ".../ « /π" Ünsüzlerinin Birbirinin Yerine Kullanılması.....	28
2.1.3. Eklerin ve Edatların Yazılışı	28
2.1.3.1. "Kim" Edatının Yazılışı.....	29
2.1.3.2. "İçün" Edatının Yazılışı.....	29
2.1.3.3. Diğer Ek ve Edatların Yazılışı.....	29
2.1.4. Arapça ve Farsça Kelimelerin Yazılışı.....	30
2.1.5. Şeddenin Kullanımı.....	31
2.1.6. Hemzenin Kullanılışı.....	31
2.1.7. Eserde Dikkat Çeken Bazı Dil Hususiyetleri	32
2.2. SES OLAYLARI.....	33
2.2.1. Art Zamanlı Ses Olayları.....	33
2.2.1.1. Ses Düşmesi.....	33
2.2.1.1.1. Ünlü Düşmesi	33
2.2.1.1.2. Ünlü Derilmesi	34
2.2.1.1.3. Ünsüz Düşmesi.....	35
2.2.1.1.4. Ünsüz Tekleşmesi	36
2.2.1.1.5. Hece Düşmesi.....	36
2.2.1.1.6. Hece Kaynaşması	37
2.2.1.2. Ses Türemesi	37
2.2.1.2.1. Ünlü Türemesi.....	37
2.2.1.2.2. Ünsüz Türemesi	38
2.2.1.2.3. Ünsüz İkizleşmesi	38
2.2.1.3. Ses Değişimleri.....	38
2.2.1.3.1. Ünlü Değişmesi.....	38
2.2.1.3.1.1. e/i, i/e değişmesi	38
2.2.1.3.1.1. Kalınlık-İncelik Bakımından Sıra Değiştirme.....	39

2.2.1.3.2. Ünlü Düzleşmesi	40
2.2.1.3.3. Ünlü Yuvarlaklaşması.....	40
2.2.1.3.4. Ünsüz Değişmesi.....	40
2.2.1.3.4.1. Tonlulaşma	40
2.2.1.3.4.2. Sızıcılaşma.....	43
2.2.1.3.4.3. Akıcılaşma.....	44
2.2.1.3.5. Alıntı Kelimelerde Ses Değişmeleri.....	44
2.2.1.3.5.1. Ünsüz Değişmeleri	45
2.2.2. Eş Zamanlı Ses Olayları	45
2.2.2.1. Ses Düşmesi.....	46
2.2.2.1.1. Ünlü Düşmesi.....	46
2.2.2.1.2. Ünsüz Düşmesi.....	47
2.2.2.2. Ses Türemesi	48
2.2.2.3. Ses Değişmesi.....	48
2.2.2.3.1. Ünsüz Tonlulaşması	48
2.2.3. Yapısal Ses Olayları	49
2.2.3.1. Ses Uyumları (Ses Benzeşmeleri)	49
2.2.3.1.1. Ünlü Uyumları	49
2.2.3.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu.....	49
2.2.3.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	50
2.2.3.1.1.2.1. Yuvarlaklaşma	55
2.2.3.1.1.2.1.1. Kelime Sonunda Yuvarlaklaşma.....	55
2.2.3.1.1.2.1.2. Eklerde Yuvarlaklaşma	55
2.2.3.1.1.2.1.2.1. Yapım Eklerinde Yuvarlaklaşma	55
2.2.3.1.1.2.1.2.2. Çekim Eklerinde Yuvarlaklaşma.....	57
2.2.3.1.1.2.2. Düzleşme	62
2.2.3.1.1.2.2.1. Kelimelerde Düzleşme	62
2.2.3.1.1.2.2.2. Yapım Eklerinde Düzleşme	63
2.2.3.1.1.2.2.3. Çekim Eklerinde Düzleşme	63
2.2.3.1.2. Ünsüz Uyumu.....	68

2.2.3.1.3. Ünlü-Ünsüz Uyumu	70
2.3. ŞEKİL BİLGİSİ.....	70
2.3.1. Ekler	70
2.3.1.1. Yapım Ekleri	70
2.3.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri	70
2.3.1.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	73
2.3.1.1.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri.....	75
2.3.1.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri	78
2.3.1.1.4.1. Çatı Ekleri.....	78
2.3.1.1.4.1.1. Etken Çatı	79
2.3.1.1.4.1.2. Edilgen Çatı	79
2.3.1.1.4.1.3. Ettirgen Çatı.....	80
2.3.1.1.4.1.4. Dönüştür Çatı	80
2.3.1.1.4.1.5. İşteş Çatı	81
2.3.1.1.4.1.6. Karşılıklılık	81
2.3.1.1.4.1.7. Oldurgen Çatı	82
2.3.1.1.4.3. Fiilden Fiil Yapan Diğer Ekler	83
2.3.1.2. İşletim (Çekim) Ekleri	83
2.3.1.2.1. İsim Çekimleri/İsim İşletim Ekleri.....	83
2.3.1.2.1.1. Çokluk Ekleri.....	83
2.3.1.2.1.2. İyelik Ekleri.....	84
2.3.1.2.1.3. Hâl (Durum) Ekleri.....	86
2.3.1.2.1.3.1. Aitlik Hâli	86
2.3.1.2.1.3.2. Ayrılma Hâli	87
2.3.1.2.1.3.3. Benzerlik Hâli	87
2.3.1.2.1.3.4. Birliktelik Hâli	88
2.3.1.2.1.3.5. Bulunma Hâli.....	89
2.3.1.2.1.3.7. Hedef Hâli.....	90
2.3.1.2.1.3.8. İlgi Hâli.....	91
2.3.1.2.1.3.10. Karşılık Hâli.....	93

2.3.1.2.1.3.11. Karşılıklılık Hâli	94
2.3.1.2.1.3.12. Karşıtlık Hâli	94
2.3.1.2.1.3.13. Kaynak (Çıkma) Hâli.....	94
2.3.1.2.1.3.14. Miktar Hâli.....	95
2.3.1.2.1.3.15. Niteleme Hâli.....	95
2.3.1.2.1.3.16. Özne Hâli	97
2.3.1.2.1.3.17. Sebep Hâli.....	97
2.3.1.2.1.3.18. Seslenme Hâli	98
2.3.1.2.1.3.19. Sınırlandırma Hâli	98
2.3.1.2.1.3.20. Şart Hâli	99
2.3.1.2.1.3.21. Tamlanan Hâli	99
2.3.1.2.1.3.22. Üsteleme Hâli	100
2.3.1.2.1.3.23. Varlık Hâli	100
2.3.1.2.1.3.24. Varma Hâli.....	100
2.3.1.2.1.3.25. Vasıta Hâli	101
2.3.1.2.1.3.26. Yalın Hâl.....	101
2.3.1.2.1.3.27. Yineleme Hâli.....	102
2.3.1.2.1.3.28. Yokluk Hâli	102
2.3.1.2.1.3.29. Yönelme Hâli.....	102
2.3.1.2.1.3.30. Yükleme (Nesne) Hâli	103
2.3.1.2.1.3.31. Yükleme İsmi Hâli	104
2.3.1.2.1.4. İsimlerde Soru	105
2.3.1.2.2. Fiil İşletim (Çekim) Ekleri	105
2.3.1.2.2.1. Fiil Çekimlerinde Kullanılan Şahıs Ekleri	105
2.3.1.2.2.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri	105
2.3.1.2.2.1.2. İyelik Eki Kökenli Şahıs Ekleri	106
2.3.1.2.2.1.3. Sıfır (ø) Biçim Birimi Alan Şahıs Ekleri	108
2.3.1.2.2.2. Zaman ve Kip Ekleri (Basit Kipler)	108
2.3.1.2.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman	108

2.3.1.2.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman	109
2.3.1.2.2.2.3. Belirli Geçmiş Zaman	109
2.3.1.2.2.2.4. Gelecek Zaman	110
2.3.1.2.2.2.5. Şimdiki Zaman	110
2.3.1.2.2.2.6. Geniş Zaman	111
2.3.1.2.2.2.7. Emir Kipi	112
2.3.1.2.2.2.8. Dilek-İstek Kipi	112
2.3.1.2.2.2.9. Şart Kipi	114
2.3.1.2.2.2.10. Gerekliklik Kipi	114
2.3.1.2.2.3. Fiilimsiler	114
2.3.1.2.2.3.1. İsim-Fiiller	114
2.3.1.2.2.3.2. Sıfat-Fiiller	115
2.3.1.2.2.3.3. Zarf-Fiil Ekleri	116
2.3.1.2.2.3.3.1. Bağlama Zarf-Fiilleri	116
2.3.1.2.2.3.3.2. Benzerlik Zarf-Fiilleri	117
2.3.1.2.2.3.3.3. Hedef Zarf-Fiilleri	117
2.3.1.2.2.3.3.4. Karşıtlık Zarf-Fiilleri	118
2.3.1.2.2.3.3.5. Niteleme Zarf-Fiilleri	118
2.3.1.2.2.3.3.6. Sebep Zarf-Fiilleri	119
2.3.1.2.2.3.3.7. Sınırlandırma Zarf-Fiilleri	120
2.3.1.2.2.3.3.8. Şart Zarf-Fiilleri	120
2.3.1.2.2.3.3.9. Zaman Zarf-Fiilleri	121
2.3.1.2.2.3.3.9.1. Zamanda Eşitlik Zarf-Fiilleri	121
2.3.1.2.2.3.3.9.2. Zamanda Öncelik Zarf-Fiilleri	122
2.3.1.2.2.3.3.9.3. Zamanda Sonralık Zarf-Fiilleri	122
2.3.1.2.2.3.3.8.4. Zamanda Sınırlılık Zarf-Fiilleri	123
2.3.1.2.2.3.3.8.5. Zamanda Süreklilik Zarf-Fiilleri	123
2.3.1.2.2.4. Fiillerde Soru	124
2.3.1.2.2.5. Cevher Fiili (i- fiili, ek fiil, bildirme)	124
2.3.1.2.2.6. Birleşik Fiiller ve Deyimler	126

2.3.1.2.2.6.1. İsim+Yardımcı Fiil ile Kurulanlar	126
2.3.1.2.2.6.2. Tasvir Fiilleriyle Oluşmuş Birleşik Fiiller.....	128
2.3.1.2.2.6.2.1. Sürelik Fiili	128
2.3.1.2.2.6.2.2. Tezlik Fiilleri.....	128
2.3.1.2.2.6.2.3. Yeterlik Fiili	128
2.3.1.2.2.6.2.4. Yetmezlik (Yetersizlik) Fiili	128
2.3.1.2.2.6.3. Fiilimsilerle Oluşturulan Birleşik Fiiller	129
2.3.1.2.2.6.3.1. İsim-Fiil + Yardımcı Fiil Şeklindeki Birleşik Fiiller	129
2.3.1.2.2.6.3.2. Zarf-Fiil + Yardımcı Fiil Şeklindeki Birleşik Fiiller	129
2.3.1.2.2.6.3.3. Sıfat-Fiil+Fiil Şeklinde Kurulanlar	129
2.3.1.2.2.6.4. İkilemelerle Oluşmuş İkili Birleşik Fiiller	130
2.3.1.2.2.6.5. Nesne+Fiille Oluşan Birleşik Fiiller	130
2.3.1.2.2.6.6. Tümleç+ Fiil Şeklindeki Birleşik Fiiller.....	131
2.3.1.2.2.7. Birleşik İsimler	131
2.3.1.2.2.7.1. İsim Tamlaması Şeklindeki Birleşik İsimler	132
2.3.1.2.2.7.2. Sıfat Tamlaması Şeklindeki Birleşik İsimler	132
2.3.1.2.2.7.3. Ses Olayları Sonucu Oluşmuş Birleşik İsimler	132
2.3.1.2.2.7.4. Sözcük Türleri Kaymasıyla Oluşmuş Birleşik İsimler	132
2.3.2. Kelime Çeşitleri.....	132
2.3.2.1. Sıfatlar	132
2.3.2.1.1. Niteleme Sıfatları	133
2.3.2.1.1.1. Nitelik Sıfatları	133
2.3.2.1.1.2. Karşılaştırma Sıfatları.....	133
2.3.2.1.1.3. Alışkanlık Sıfatları.....	134
2.3.2.1.1.4. Özgüllük, Görelilik Sıfatları	134
2.3.2.1.1.5. Kaynak Sıfatları.....	134
2.3.2.1.2.1. Gösterme/İşaret Sıfatları.....	134
2.3.2.1.2.2. Sayı Sıfatları	135
2.3.2.1.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	135
2.3.2.1.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları	135

2.3.2.1.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları.....	135
2.3.2.1.2.2.4. Kesirli Sayı Sıfatları	136
2.3.2.1.2.3. Soru Sıfatları.....	136
2.3.2.1.2.4. Belirsizlik/Belgisizlik Sıfatları	136
2.3.2.2. Zamirler	136
2.3.2.2.1. Kişileri Temsil Eden Zamirler	137
2.3.2.2.1.1. Şahıs Zamirleri	137
2.3.2.2.1.2. Dönüşlülük Zamirleri	139
2.3.2.2.1.3. Karşılıklılık Zamiri.....	141
2.3.2.2.1.4. Kişiyi Göstermeye Yönelik Soru Zamiri.....	141
2.3.2.2.1.5. Kişileri Gösteren Belirsizlik Zamirleri.....	141
2.3.2.2.1.6. Ek Hâlindeki Zamirler.....	143
2.3.2.2.2. Nesneleri Karşıl原因an Zamirler	144
2.3.2.2.2.1. Nesneleri İşaret Eden Zamirler/Gösterme Zamirleri.....	144
2.3.2.2.2.2. Durum Zamirleri.....	145
2.3.2.2.2.3. Nesneleri Temsil Eden Belirsizlik Zamirleri.....	145
2.3.2.2.2.4. Nesnelere Yönelik Soru Zamirleri.....	146
2.3.2.3. Zarflar/Belirteçler	146
2.3.2.3.1. Durum Zarfları	146
2.3.2.3.2. Miktar Zarfları.....	147
2.3.2.3.3. Zaman Zarfları	148
2.3.2.3.4. Yer, Yön Zarfları.....	148
2.3.2.3.5. Tarz Zarfları	149
2.3.2.3.6. Soru Zarfları	149
2.3.2.4. Edatlar.....	150
2.3.2.4.1. Cümle Başı Edatları	150
2.3.2.4.1.1. Açıklama, örneklendirme, özetleme edatları.....	150
2.3.2.4.1.2. Benzerlik/Benzetme Edatları.....	151
2.3.2.4.1.3. Cevap, Onaylama Edatları.....	152
2.3.2.4.1.4. Çıkarım, Görelik Edatları	152

2.3.2.4.1.6. Dilek Edatları.....	153
2.3.2.4.1.7. Gösterme Edatları.....	153
2.3.2.4.1.8. İhtimal, Şüphe ve Merak Edatları.....	154
2.3.2.4.1.9. Karşıtlık Edatları	154
2.3.2.4.1.10. Kuvvetlendirme Edatları	156
2.3.2.4.1.11. Nöbetleştirme Edatları.....	156
2.3.2.4.1.12. Sebep Edatları.....	157
2.3.2.4.1.13. Seslenme Edatları	158
2.3.2.4.1.14. Sitem, Acıma Edatları	159
2.3.2.4.1.15. Soru Edatları.....	159
2.3.2.4.1.16. Şart Edatları	159
2.3.2.4.1.17. Tövbe, Reddetme Edatı	160
2.3.2.4.1.18. Ünlem Edatı.....	160
2.3.2.4.1.19. Üsteleme, Katma Edatları.....	160
2.3.2.4.1.20. Yetinme, kanaat etme edatı	161
2.3.2.4.2. Bağlama Edatları (Bağlaçlar).....	161
2.3.2.5. Yabancı Unsurlar.....	162
2.3.2.5.1. Arapça Biçimler	162
2.3.2.5.1.1. Başa Gelen Arapça Biçimler	162
2.3.2.5.1.2. Sona Gelen Arapça Biçimler	163
2.3.2.5.1.3. Arapça Tamlamalar	163
2.3.2.5.2. Farsça Biçimler	163
2.3.2.5.2.1. Başa Gelen Farsça Unsurlar	163
2.3.2.5.2.2. Sona Gelen Farsça Unsurlar	164
2.3.2.5.2.3. Farsça Tamlamalar	164

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1. METNİ KURARKEN TAKİP EDİLEN YOL	165
3.2. METİN	168

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

4.1. GENEL DİZİN	372
4.2. ŞEKİL BİLGİSİ DİZİNİ	646
SONUÇ.....	652
KAYNAKLAR	656
EKLER.....	664
EK 1. TOPKAPI NÜSHASI	664
EK 2. MACARİSTAN NÜSHASI.....	763
ÖZ GEÇMİŞ.....	869

ÖZET

DOKTORA TEZİ

FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBÎR

Rabia AKSU

Tez Danışman: Doç. Dr. Funda KARA

2016, 869 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Funda KARA (Danışman)

Prof. Dr. Kâzım KÖKTEKİN

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇU

Doç. Dr. Süleyman EFENDİOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY

Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış olan *Süleymân-nâme-i Kebîr* adlı eserin 10. cildi üzerinde yapılan bu çalışma; "Dil İncelemesi", "Metin", "Dizin" ve "Tıpkıbasım" bölümlerinden oluşmaktadır.

"Birinci bölümde" bölümünde eserin yazarı, dili ve üslubu, nüshaları, yazılış tarihi ve eser üzerinde yapılan çalışmalar üzerinde durulmuştur.

"Dil İncelemesi" bölümünde metnin dil özellikleri tespit edilmiş, bu özellikler; "İmla Özellikleri", "Ses Bilgisi" ve "Şekil Bilgisi" alt başlıkları altında belirtilmiştir.

"Metin" bölümünde *Süleymân-nâme-i Kebîr* adlı eserin 10. cildine ait Topkapı Müzesi Kütüphanesi ve Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi nüshaları üzerine metin tenkidi yapılarak çeviri yazılı metin hazırlanmıştır. Çeviri yazıda Türk Dili çalışmalarında Türkiye'de yaygın olarak tercih edilen transkripsiyon işaretleri kullanılmıştır.

"Dizin" bölümünde iki alt başlık bulunmaktadır. "Birinci Bölüm"de metinde yer alan kelimeler, kelime grupları ve çekim ekleri alfabetik sıraya göre sıralanmıştır. İkinci bölümde ise "Şekil Bilgisi Dizini" yer almıştır.

Çalışmanın sonunda yararlanılan eserlerin sıralandığı "Kaynaklar" bölümü vardır. Eserin son kısmında ise araştırmacıların daha kolay faydalanabilmesi için her iki nüshanın da tıpkıbasımı verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Firdevsî, Süleymân-nâme-i Kebîr, Eski Anadolu Türkçesi

ABSTRACT

Ph. D. DISSERTATION

FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBİR

Rabia AKSU

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Funda KARA

2016, page: 869

Jury: Assoc. Prof. Dr. Funda KARA (Advisor)

Prof. Dr. Kâzım KÖKTEKİN

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇU

Assoc. Prof. Dr. Süleyman EFENDİOĞLU

Assist. Prof. Dr. Faysal Okan ATASOY

The work, which about Süleymân-nâme's volume 10, occurs "Research", "Text", and "Index" chapters.

In "first chapter" there is knowledge about author of Süleymân-nâme, its language and writing style, its copies, its writet date and studies about it.

In the chapter of "Language examination" was determined its linguistic features. This features presented at "Spelling Features", "Phonetics" and "Morphology" chapters.

In "Text", were studied on two copies of Süleymân-nâme's 10th volume. Topkapı and Hungary copies were criticized and prapered theirs trancriptions text. At transcription text, were used the transcription alphabet which is used widely in Turkey for studies of Turkish Language.

"Index" contains two subtitle. First chapter there is all words, words groups of text. In the second chapter, there is index of morphology.

At the end of the study, located bibliography. And added facsimile of two manuscripts for researchers.

Key Words: Firdavsî, Sülaymân-nâma-i Kabîr, Old Anatolian Turkish

İŞARETLER VE KISALTMALAR

-	: Fiil soylu öge	ET	: Eski Türkçe
(?)	: Okumada, anlamlandırmada şüphe edilen yerleri gösterir.	f.	: fiil (Şekil Bilgisi Dizininde)
/	: ve, veya	f.f.y.e.	: fiilden fiil yapan ek
Ø	: Emir kipindeki fiillere işaret eder. Boş elemanı gösterir.	f.i.y.e.	: fiilden isim yapan ek
[]	: [x]: x, (orijinal metinde) eksiktir, işaretli değildir veya düzeltilmiştir.	Far.	: Farsça (Dizinde)
]	: Metinde farklılık gösteren asli unsurdan sonra kullanılmıştır.	g.	: geçmiş (Şekil Bilgisi Dizininde)
<	: x < y: y, x'ten eskidir.	G	: g, ğ (İncelemede)
>	: x > y: y, x'ten doğmuştur.	h.	: hāl/ hāli (Şekil Bilgisi Dizininde)
+	: isim soylu öge (dizinlerde)	H.	: Hicrî Yıl
↔	: takdim-tehir	I	: ı, i (İncelemede)
→	: bakınız, gidiniz	i.	: cins isim (Dizinde)
—	: Üstteki yazara ait (Kaynaklarda)	İ	: iyelik (Şekil Bilgisi Dizininde)
T197a...	: Topkapı nüshanın sayfa numaraları	i.f.y.e.	: isimden fiil yapan ek
M143a...	: Macaristan nüshasının sayfa numaraları	i.i.y.e.	: isimden isim yapan ek
[01], [02]	: Topkapı nüshasının satır numaraları	İ.	: özel isim
◆	: Macaristan nüshasının satır başı işareti.	k.	: kip/ kipi (Şekil Bilgisi Dizininde)
...	: başka örnekler olduğu	K	: k, ħ (İncelemede)
[...]	: eksik kısım (Metinde)	M.	: Miladî Yıl
A	: a, e (İncelemede)	ns	: yükleme hāli eki (Dizinde)
Ar.	: Arapça	s.	: sıfat (Dizinde)
bağ.	: bağlaç	s.	: sayfa (Kaynaklarda)
bk.	: bakınız	S.	: sayı
ç.	: çokluk (Şekil Bilgisi Dizininde)	ş.e.	: şahıs eki (Şekil Bilgisi Dizininde)
çev.	: çeviren	t.	: teklik (Şekil Bilgisi Dizininde)
C	: c, ç (İncelemede)	TDAV	: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
C	: cilt	TDAYB	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi	TDK	: Türk Dil Kurumu
e.	: edat (Dizinde)	TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
é	: kapalı e	Yay.	: Yayınları, Yayınevi, Yayıncılık
e.	: ek (Şekil Bilgisi Dizininde)	Tnn	: tamlanan hāli (Dizinde)
		U	: u, ü (İncelemede)
		zf.	: zarf
		z.	: zaman
		zm.	: zamir

ESER KISALTMALARI

AL	: Günay Karaağaç, <i>Türkçenin Alıntılar Sözlüğü</i>
CPED	: Steingass, F., <i>A Comprehensive Persian-English Dictionary</i>
DKSD	: Muharrem Daşdemir, <i>Dedem Korkut Kitabı'nın Söz Dizimi</i>
DS	: TDK, <i>Derleme Sözlüğü</i>
EDPCT	: Sir Gerard Clauson, <i>An Etymological Dictionary Of Pre-Thirteenth-Century Turkish</i>
ETG	: A. Von Gabain, <i>Eski Türkçenin Grameri</i>
EUTS	: Ahmet Caferoğlu, <i>Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü</i>
FMS	: Nimet Yıldırım, <i>Fars Mitolojisi Sözlüğü</i>
FRSK	: Yusuf Babür, <i>Firdevs-i Rumi, Süleymanname-i Kebir, 6. ve 7. ciltler</i>
FTS	: Mehmet Kanar, <i>Farsça Türkçe Sözlük</i>
GTS	: TDK, <i>Güncel Türkçe Sözlük</i>
KE	: Aysu Ata, <i>Kıyasü'l-Enbiya</i>
KT	: Şemseddin Sami, <i>Kamus-i Türkî</i>
MA	: Milan Adamovic, <i>16. Yüzyıl Türkçesi</i>
OTS	: Mehmet Kanar, <i>Osmanlı Türkçesi Sözlüğü</i>
ÖTS	: Yaşar Çağbayır, <i>Ötüken Türkçe Sözlük</i>
RE	: Redhouse Sözlüğü
TK	: Mehmet Karadeniz, <i>Tefsirü'l-Kur'an</i>
TS	: TDK, <i>Tarama Sözlüğü</i>
YTS	: Cem Dilçin, <i>Yeni Tarama Sözlüğü</i>
ADŞS	: İskender Pala, <i>Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü</i>
ATS	: Serdar Mutçalı, <i>Arapça Türkçe Sözlük</i>

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

ع	'	ش	Ş, ş
آ	Ā, ā	ص	S, s
ا	A, a, E, e	ض	D, d, Ğ, ğ
ب	B, b, P, p	ط	T, t
پ	P, p	ظ	Z, z
ت	T, t	ع	'
ث	S, s	غ	Ğ, ğ
ج	C, c, Ç, ç	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	K, k
ح	H, h	ك	K, k, G, g, ñ
خ	H, h	ل	L, l
د	D, d	م	M, m
ذ	Z, z	ن	N, n
ر	R, r	و	V, v, o, ö, u, ü, ū
ز	Z, z	ه	H, h, a, e
س	S, s	ی	Y, y, ı, i, ĩ, ā

ÖN SÖZ

Türk dili tarihinde pek çok konuda eser yazılmış ve bu eserler, Türkçenin gelişim ve değişim sürecini ortaya koymuştur. Eski Anadolu Türkçesi, Türk dilinin önemli eserlerinin telif ya da tercüme edildiği ve Türkiye Türkçesinin temelini oluşturan bir dönemdir. Bu dönemde yazılan eserler Oğuz ağzı dil özelliklerinin temelinde oluşmuş, Eski Türkçeden farklı özellikler gösteren bir yazı diliyle yazılmıştır.

Eski Anadolu Türkçesinin yeni bir yazı dilinin olması yazılan eserlerde düzenli bir imlanın sağlanamamasına sebep olmuştur. Bu düzensizlik dönemle ilgili standart bir gramerden ya da imladan bahsetmeyi güçleştirmiş ancak farklı ağız özelliklerinin tespit edilmesini sağlamıştır.

Elinizdeki bu çalışma, Eski Anadolu Türkçesi döneminde Firdevsî-i Rumî tarafından yazılmış olan Süleymân-nâme-i Kebîr adlı eserin 10. cildi üzerinedir. Çalışılan metin dönemin dil özelliklerini gösteren bir eserdir.

Süleymân-nâme-i Kebîr, 81 ciltten oluşan oldukça hacimli bir eserdir. Yurt içi ve yurt dışında pek çok nüshası bulunan eserin 10. cildinin iki nüshası vardır. Nüshalardan biri Topkapı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1525 numarada kayıtlı olan yazmadır. Diğer nüsha ise Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi'nde Török F.'de bulunan yazmadır. Bu nüshanın istinsah tarihi olarak H. 968 yılı verilmiştir.

Hazırlanan çalışmada eserin elde olan iki nüshası kullanılarak tenkitli metin oluşturulmuştur. Nüshaların yazı karakterleri birbirine yakındır ancak dil ve yazım özellikleri açısından farklılıklar görülür.

Tenkitli metin olarak hazırlanan bu çalışma, "Giriş", "Dil İncelemesi", "Metin", "Türkiye Türkçesine Aktarım" ve "Dizin" bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde eserin yazarı, konusu, nüshaları, yazılış tarihi, dil ve üslubu ile ilgili bilgiler verilmiştir.

İnceleme bölümünde, 10. ciltteki metnin "Ses ve Şekil Bilgisi" açısından dil özellikleri ortaya konulmuştur.

Metin bölümünde Süleymân-nâme-i Kebîr'in 10. cildi, iki nüsha karşılaştırılarak çeviri yazıya aktarılmıştır. Metni oluştururken izlenen yol metne başlamadan önce izah

edilmiştir. Elde edilen ilk nüsha olması sebebiyle sayfa ve satır numaraları Topkapı nüshasına göre verilmiştir.

Eser, çeviri yazıda gösterildikten sonra Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Hem nesir hem de manzum bölümlerde metne mümkün olduğunca sadık kalınmıştır. Metinden takibini kolaylaştırmak için sayfa ve satır numaraları çeviri yazıdaki ile aynı şekilde verilmiştir.

Dizin bölümü, iki alt bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde "Genel Dizin" oluşturularak metnin sözlüğü hazırlanmıştır. Metinde geçen kelimeler, kelime grupları alfabetik sıraya göre dizilmiş ve metindeki anlamı esas alınarak tanımlanmıştır.

İkinci bölümde ise "Şekil Bilgisi Dizini" yer almaktadır. Metinde kullanılan biçim birimler son harflerine göre sıralanmış ve metindeki işlevi verilmiştir.

Çalışmada faydalanan kaynaklar, "Kaynaklar" başlığı altında alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Son kısımda ise metnin her iki nüshasının tıpkıbasımı yer almıştır.

Firdevsî'nin Süleymân-nâme-i Kebîr adlı eserinin 10. cildi üzerine yapılan bu çalışma, dönemin dil özelliklerini tespit etme, ağız özelliklerini ortaya çıkarma ve Türkçenin söz varlığına katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Türk Diline ufak da olsa katkı sağlamasını umduğum bu çalışmada yardımı ve ilgisi bulunan herkese; özellikle gösterdiği sabır ve bana ayırdığı değerli vaktinden ötürü danışman hocam Doç.Dr. Funda KARA'ya, yardımlarından dolayı değerli hocam Prof. Dr. Turgut KARABEY'e, Macaristan nüshasını temin etmemi sağlayan İstanbul Medeniyet Üniversitesi öğretim üyesi kıymetli hocamız Yrd. Doç. Dr. Hakan AYDEMİR'e, Topkapı nüshasını temin etmemi sağlayan meslektaşım Arş. Gör. Yusuf BABÜR'e ve tüm değerli hocalarıma ve arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca maddi manevi hiçbir şeyi eksik etmeyen, desteklerini ve dualarını her zaman yanımda hissettiğim aileme minnetimi sunmayı borç bilirim.

Erzurum 2016

Rabia AKSU

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜLEYMÂN-NÂME-İ KEBİR

Firdevsî-i Rûmî'nin *Süleymân-nâme-i Kebîr* adlı eseri Anadolu'da 15. yüzyılda yazılmış oldukça hacimli Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir eserdir.

Firdevsî'nin *Süleymân-nâme*'den başka pek çok eseri vardır. Eserlerinde astromoni, tarih, garip ilimler gibi alanlar üzerinde durmuştur. Hz. Süleyman'la ilgili yazdığı *Süleymân-nâme* adlı eserinin yazımı oldukça uzun sürmüştür. Eseri yazmak için Ortadoğu'daki tüm Süleyman kıssalarını derlemiş, Tevrat ve Kur'an'dan Hz. Süleyman ile ilgili ayetlerden yararlanmıştır.

Üzerinde çalışma yapılan 10. cildin iki nüshası vardır: Biri Topkapı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1525 numarada kayıtlı olan yazmanın içindedir. Diğeri ise Macaristan İlimler Akademisi Török F. 2 numarada bulunan nüshadır.

1.1. ESERİN İSMİ

Üzerinde çalışılan eserin tam adı *Kitab-ı Süleymân-nâme-i Kebîr*'dir. Metinde eserin adı için sık sık *Süleymân-nâme*, *Kitab-ı Süleymân-nâme*, *Süleymân-nâme-i Kebîr* gibi isimler kullanılmıştır. Bazı nüshalarda adı *Kıssa-nâme-i Süleymân Aleyhisselamdır*¹ (Erdem, 2005: 1).

"Süleymân-nâme-i Kebîr'ün içre ol vechile emlaḥ kıṣṣa idüp eydür kim: T236b/07"

"...bu Kitāb-ı Süleymân-nâme birle ʿālem-i kāyināt içre tā kıyāmet yādīgār ḳala tārīḫ-i rūzigār ola. T246a/17"

Klasik Türk Edebiyatında Hz. Süleyman'ı konu alan ve *Süleymân-nâme* ve *Süleymaniyye* adıyla birçok eser yazılmış, bazı eserlerde de *Süleymân* adına bölümler oluşturulmuştur (Köprülü, DİA, 2010: 61).

¹ Bu isimde geçen nüsha F. Köprülü'ye göre asıl *Süleymân-nâme* yazılmadan önce Balıkesir'de yazılan başka bir eserdir (Köprülü, 1996: 129).

1.2. ESERİN MÜELLİFİ VE YAZILDIĞI DÖNEM

Eserin müellifinin Firdevsî olduğu nesir bölümlerinin giriş cümlelerinde belirtilmiştir:

"Bu üç yüz altmış altı mücelled kitāb Süleymān-nāmenüñ muşannifi bu biñ sekiz yüz otuz altı maṭla^c dāsītānuñ mü'ellifi Firdevs-i ḥaḳīr ol vechile T198b/02"

"Muḥtār bu Süleymān-nāmenüñ muşannifi bu biñ sekiz yüz otuz altı maṭla^c dāsītānuñ mü'ellifi Firdevsī dilinden ol vechile..." T206b/19

Çalışılan metinde müellif adı olarak *Firdevs-i Rûmî* ve *Firdevsî* geçmektedir. Firdevsî, H. 857 yılında Edincik (Aydincık) 'te doğmuştur. Babası Edincik zaimi Hacı Kenek Bey'dir. Türk edebiyatında *Firdevsî-i Rûmî*, *Firdevsî-i Tavîl*, *Uzun Firdevsî*, *Türk Firdevsisi* gibi isimlerle anılır. Bursalı Mehmet Tahir, yazarın asıl isminin İlyas b. Hızır olduğunu belirtmektedir (Erdem, 2005: 3). Ancak çalışılan metnin bir yerinde Orhan adı geçmektedir.

"Loḳmān-ı Ḥakīm ḳavlince, Firdevsī-i muşannif Eflāṭūn-ı Yunānī naḳlince: Orhan mü'ellif... T236b/06"

Yine eserin 7. cildinde de "Orhan" adı geçmektedir (Babür, 2013: 1). *Firdevsî*'nin *Teşhisü'l-İnsan* adlı eserinin 7b varağında ise "Orhan bin Kenek" olarak geçmektedir (Akay, 1990: 10). Bu bilgiler doğrultusunda eserin müellifinin Orhan bin Kenek olduğu, eserlerinde Firdevsî mahlasını kullandığı görülmektedir. Bu mahlası da Şehnâme'nin yazarı Firdevsî'den esinlenerek kullandığı söylenebilir. Çünkü yazar, metnin bir bölümünde Şehnâme'nin yazarı Firdevsî'yi ve kendisini övmüştür.

Anca daḥı gelecekdür yoḳ gümān

*Lîki var **Firdevsî**'nüñ farkı hemān*

Bir [ki] ol Şāh-nāmenüñdür şāḥibi

Bir Süleymān-nāmesinüñ ṭālibi T206b/05

Firdevsî'nin yaşadığı dönem kaynaklarda 15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı olarak geçmektedir. Babası Hacı Kenek Bey İstanbul'un fethinde bulunmuş, Edincik kendisine zeamet olarak verilmiştir (Köprülü, 1996: 128). Latifî'ye göre Firdevsî

Bursalıdır. Ancak bu bilgi kimi araştırmacılara göre yanlıştır. Mehmet Dursun Erdem, bu yanlış bilginin ortaya çıkmasının sebebi olarak Firdevsî'nin gençlik yıllarını Bursa'da geçirmiş olmasını ve orada eğitim görmesini göstermiştir (Erdem, 2005: 4).

Fuad Köprülü, Firdevsî'nin II. Beyazıt döneminde yaşadığını ve eserini ona sunduğunu belirtmektedir (Köprülü, 2011: 382).

Firdevsî, *Süleymân-nâme*'yi II. Beyazıt'ın emriyle yazmıştır. Daha öncesinde II. Murad Ahmedî, Şeyhî, Şeyhoğlu ve Ahmed-i Daî'ye teklif etmiş, ancak onlar böyle bir eser yazamamışlardır. Mecliste bulunan Sirozlu Sadi 3500 beyitlik bir *Süleymân-nâme* yazmıştır. Ancak bu eser, Firdevsî'nin ifadesiyle kendi eserinin yanında denizde damla kadardır (Çatıkkaş, 2009: 12). Firdevsî, *Süleymân-nâme*'den önce Balıkesir'de mensur bir Süleyman kıssası hazırlamış daha sonra *Süleymân-nâme*'yi yazmıştır (Köprülü, 1996: 128).

Firdevsî bu hacimli eserini Beyazıt'a sunduğu zaman padişah bu kadar laf kalabalığından sıkılarak seksen cüzünü seçmiş, gerisinin yakılmasını emretmiştir. Müellifin padişahı hicvettiği rivayeti de bu söylentiden kaynaklanmaktadır. Ancak çoğu kaynaklarda eserin II. Beyazıt döneminden sonra tamamlandığı bilgisi yer almaktadır.. Çünkü 81. cilt Yavuz Sultan Selim'e dua ve sena ile başladığına göre Firdevsî'nin II. Beyazıt döneminden sonra da Osmanlı ülkesinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Köprülü, 1996: 128).

Eserin 81. cildinde Firdevsî, Beyazıt'ın ölümüyle 81. cildin 401-405'inci meclislerini Yavuz Sultan Selim'in padişahlığı zamanında yazdığını ve Yavuz zamanında İstanbul'da bulunduğunu belirtmektedir (Çatıkkaş, 2009: 15). Buna göre eserin Beyazıt'a değil Yavuz Sultan Selim'e sunulduğu bilgisi ortaya çıkmaktadır.

Bu bilgiler eserin 15. yüzyılın sonlarında başlanıp 16. yüzyılda tamamlandığını ortaya koymaktadır. Eserin dili de bu dönemin dil özelliklerine sahiptir.

Firdevsî'nin ölüm tarihi ile ilgili ise kesin bir bilgi yoktur. Firdevsî uzun bir zaman Balıkesir'de yaşamıştır. Kendisinin en tanınmış eseri *Süleymân-nâme*'yi Balıkesir'deyken Fatih Sultan Mehmet adına başlamış ve onun döneminde 7. cildi tamamlamıştır. Daha sonra II. Beyazıt tahta geçmiştir. Padişahın isteği üzerine devam etmiş ve eserini II. Beyazıt'a sunmuştur (Akay, 1990: XI). Ancak 81. ciltte Yavuz

Sultan Selim'e yaptığı övgüler kendisinin Yavuz Sultan Selim zamanında hayatta olduğunu göstermektedir.

1.3. ESERİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

Süleymân-nâme, manzum ve nesir bölümlerden oluşan bir eserdir. Nüshalar harekelidir. Sayfalar 21 satırdan oluşmaktadır. Metnin tam harekeli olması bazı kelimelerin okunuşunu kolaylaştırırken bazılarını ise zorlaştırmıştır. Mesela,

"Kâmiliseñ mekrine aldanmağıl

Uymağ olmaz **sözni** eyü şanmağıl

beyitinde *sözni* kelimesi T nüshasında *sözünü*, M nüshasında *sözini* şeklinde harekelenmiştir. Ancak vezin gereği *sözni* okumanın doğru olduğu düşünülmektedir.

Nesir kısımlarında hikâyeler anlatılmış, manzum kısımlarda nesirde anlatılanlar tekrar edilmiş ya da özetlenmiştir.

Firdevsî'nin şairliği edebiyat araştırmacıları tarafından çok beğenilmemektedir. *Süleymân-nâme*'nin büyük bir kısmını işgal eden manzum bölümlerinde sanat değeri azdır (Çatıkkaş, 2009: 18). Şairlik kabiliyetinden mahrum olan Firdevsî'ye gerek çağdaşları gerekse sonraki tezkireciler tarafından bir şair olarak önem verilmemiştir (Köprülü, 1996: 128). Şiirlerde vezin hataları oldukça fazladır.

Çalışma metnini oluşturan eserin 10. cildi diğer ciltlerde olduğu gibi manzumla başlamaktadır. "fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün" kalıbıyla yazılan bu kısımda, önce Allah'a şükür ve duadan oluşan 10 beyitlik tevhid, daha sonra Hz. Muhammed'in övüldüğü 6 beyitlik naat bölümü, ehli beytinin övüldüğü 6 beyitlik dört halife bölümü ve padişaha övgüler sunulan 6 beyitlik bölüm ile münacaat bölümleri yer almaktadır. Bu kısımdan sonra *Süleymân-nâme*'nin yeni meclisine geçilmiştir. Bu manzum da "fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Metindeki şiirler çoğunlukla bu kalıpla yazılmıştır. Birkaç şiir "mefâ'ilün / mefâ'ilün / fe'ülün" kalıbıyla yazılmıştır. Metnin T215b varağında bir gazel bulunmaktadır.

Metnin girişindeki şiirlerden sonra nesir kısmına geçilmiştir. Nesir bölümündeki hikâyeler oldukça sade bir dille anlatılmıştır. Bazı yerlerde konunun hemen bitiminde, bazı yerlerde de hikâyenin arasında manzum bölümlerle konu özetlenmiş ya da tekrar

edilmiştir. Manzum bölümün başladığını belirtmek için kırmızı mürekkeple başlık konmuştur.

Hikâyelerin başlıkları Farsça ve kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Hikâyeler genelde Lokman Hekim'e ve Yunanlı Eflatun'a dayandırılarak anlatılmıştır. Metinde yazar vurgulamak istediği özel isimleri ve ayetleri de kırmızı mürekkeple yazmıştır.²

Metnin son kısmında süslü bir nesirle yazılmış Firdevsî'nin duası vardır. Bu bölümden sonra Allah'a yalvardığı münacaat bölümü gelmektedir. Ardından padişahı övdüğü nesir ve manzum bölümleriyle 10. cildi tamamlamıştır.

1.4. ESERİN KONUSU

Türk Dili tarihinde Hz. Süleyman'ın hayatını konu alan pek çok eser yazılmıştır.³ Süleyman peygamberle ilgili kıssaların iki ana kaynağı Kitab-ı Mukaddes ve Kuran-ı Kerim'dir (Daşdemir, 2015: 27).

Üzerinde çalışılan metin, eserin 10. cildir. Bu cilt, Davud Peygamber'in mertebesini yükseltmek için Allah'tan imtihan istemesi hikâyesi ile başlar. Allah onu imtihan eder ancak Davud nefesine uyar ve hata yapar. Metinde ayrıca Amalika kavmiyle yapılan savaş, Hz. Davud'un Hz. Süleyman'ın annesi ile tanışması ve onunla evlenmesi, İsrailoğullarının bu evliliğe karşı tepkileri, Sam-Süvar'ın dördüncü kat yer altında devlerle yaptığı savaş ve Hızır (a.s.)'ın yardımıyla kurtulması, Şeytan'ın Hz. Davud'u yoldan çıkarmak için verdiği uğraş, Hz. Süleyman'ın dünyaya gelişi, Hz. Süleyman'ın Lokman Hekim'den ders alması anlatılmaktadır.

Eserin 10. cildi şu hikâyeleri içermektedir:

Ḳıṣṣa-ı İbtılâ-i Mübtelâ-i Dâvud 'a.m.

Dâsıtân-ı Ḳal'a-ı Sümâş ve Fetḫi

Dâsıtân-ı İblîs-i La'în

Dâsıtân Mâder-i Süleymân

Dâsıtân-ı İğvâ Kerden İblîs-i la'în Dâvud 'a.m.

² "Dâsıtân-ı İğvâ Kerden İblîs Zenân-ı Dâvud-ra 'a.m. Berây-ı Mâder-i Süleymân 'a.m." gibi.

³ Daha geniş bilgi için bk. Daşdemir, Özkan (2015). *Davutoğlu Süleyman Hikâyesi*. Erzurum: Fenomen Yay.

- Dāsītān-ı ʿIşk Dāvud Hatun Urmiyā*
- Dāsītān-ı Āgāh Şuden Bit-Şāyiʿ Ez ʿIşk Dāvud*
- Hikāyet-i Temşilāt-ı Dāsītān-ı Māzī*
- Dāsītān-ı Taʿn Zeden Dāvud rā Bit-Şāyiʿ Hatun*
- Qışsa-ı Sām-Süvār*
- Der-beyān-ı ʿĀcāyib Diden Sām Hurrem Şāh*
- Dāsītān-ı Dāvud ʿa.m. Ameden bi Qalʿā-yı ʿAfā*
- Dāsītān-ı Dāvud Raşīd Vişāl Bit-Şāyiʿ Dem-ā Daşden*
- Dāsītān-ı Vilādet-i Ezid bin Dāvud ʿa.m.*
- Dāsītān-ı Nāşan Peygāmbere ʿa.m. ʿĪtāb kerdene [20] Dāvud-ra ʿa.m. Berāy-ı Urmiyā*
- Dāsītān-ı Āşaf Ālim Şuden Vefāt Kerdene Berhıyā bin Enkiyā*
- Dāsītān-ı Dü Melek Ameden Dāvud-ra Ez-cānib-i Haq Berāy-ı Qatl-i Urmiyā*
- Dāsītān-ı Hükme Kerdene Dāvud ʿa.m. Der Beyān-ı Melekūt Rumūz u İşāret Dāvud Dāşten*
- İgvā Dāden Şeytān Dāvud-rā ʿa.m.*
- Dāvud Havātini Dāvud ʿa.m.*
- Qışsa-ı Sām-Suvār ve Cenk Kerdene Cānavar ʿAşī-ra*
- Dāsītān-ı Yāften-i Tālis Perihān Sām-rā Der-Zemīn Çehārum*
- Ender Temşilāt-ı Dāsītān-ı Mā-haq*
- Dāsītān-ı Dāvud Peygāmbere ʿa.m.*
- Der Beyān-ı Havātīn Dāvud ʿa.m.*
- Der Beyān-ı Niyāz Kerdene Māder-i Süleymān Hālīk'a-ra*
- Dāsītān-ı Rü'yā Diden Hatun Berāy-ı Mevlūd-i Süleymān ʿa.m.*
- Avāz Ameden Ez Hātif Bi-cihet Süleymān*
- Dāsītān-ı Rencide Şoden İblīs Berāy-ı Süleymān Nebī ʿAleyhi's-selām*
- Dāsītān-ı Şikāyet Kerdene Şeyātīn İblīs-ra*
- Dāsītān-ı İgvā Kerdene İblīs Zenān-ı Dāvud ra ʿa.m. Berāy-ı Māder-i Süleymān ʿa.m.*
- Dāsītān-ı Tedbīr-i Şeyātīn be-Haqq-ı Süleymān*
- Dāsītān-ı Mevlūd-i Süleymān ʿa.m.*

Dāsītān-ı Cenk Kerden İblīs Be Kavm-ı Dāvud ‘a.m.

Dāsītān-ı Dāvud İn‘ām İhsān Kerden Dāvud ‘a.m. Mevlūd-i Süleymān-rā ‘Aleyhi’sselām

Dāsītān-ı Der- Vilādet-i Süleymān v Ber Dāvud ‘a.m.

Dāsītān-ı Der Terbiyyet-i Süleymān ‘a.m.

Dāsītān-ı Loḡmān-ı Ḥakīm

Dāsītān-ı Loḡmān-ı Ḥakīm ve Zıkr-i Dāvud ‘a.m.

Terbiyyet Kerden Loḡmān-ı Ḥakīm Süleymān-rā

Ḳışṣa-ı Sām-Süvār ve Cenk Kerden Zürriyāt-ı Şeyātīn

Ameden Hızr Ḥalāş Şuden Sām Ez Dest-i Şeyātīn

Dāsītān-ı Su ‘āl Kerden Loḡmān-ı Ḥakīm Süleymān-ra ‘a.m.

Metinde geçen hikâyeler ve özellikle manzum bölümler, dinî ve ahlakî öğretiler içermektedir. Manzum bölümler nesir bölümünde anlatılan hikâyenin özetleyicisi şeklindeki beyitlerden oluşmaktadır. Beyitlerde mutlaka nasihat veren, kişiyi dünya zevklerini bırakıp ahirete hazırlanmaya teşvik eden ifadeler kullanılmıştır.

Hikâyeler daha çok sözlü kaynaklardan derlenmiştir. Tevrat'tan, İmran (Yahudi) tarihinden de pek çok alıntılar yapan ve derlediği sözlü kaynaklardan *Süleymān-nāme*'yi oluşturan Firdevsî, eserinde hem İran mitolojisi hem de İmran tarihi ile ilgili önemli bilgiler paylaşmıştır. Metinde geçen özel isimlerin bir kısmı kaynaklarda bulunmuş, bazıları bulunamamıştır. Metinde Davud Peygamber Hz. Süleyman'a süt anne bulunmasını istemiştir. Hz. Süleyman'ın süt annesinin adı eserde Amine Hatun'dur. Bilindiği üzere Hz. Muhammed'in annesinin adı da Amine Hatun'dur. Her ikisinin de adının aynı olup olmadığı konusunda yazılı kaynaklarda bir bilgiye rastlanılmamıştır.

"Enkiyā dahı Hārūn neslinden bir ḡatun buldılar kim adına Amine ḡatun dirlerdi. T236b/08"

Eser, Tevrat ve Yahudilik dini ile ilgili de bazı bilgiler içermektedir.

"Eger kim bu cāriyeñe diyecek rāzısa luḡf idüñüz söyleñüz. Egerçi kim kitāblaruñuzda kişi rāzını ‘avratlara söylemesün dimiş ammā kim her ḡatun... T204b/03"

"Andan ötürü kim kendünüñ toḡsan toḡuz ʿavratı varıdı. Zīrā kim Tivrāt hūkminde budur kim: Bir kiři ne-ḡadar ʿavrat olursa cāyızdır. Nafaḡasına ḡādir olduḡınca almak ʿ revāyıldı. Ol sebebden Dāvud'uñ daḡı on ḡatunı seksen toḡuz daḡı maḡbūbe cāriyesi varıdı. T203b/14"

Çalışılan metinde, Firdevsî Hz. Davud ile ilgili hikâyeleri anlatırken Kur'an'dan ayetlere ve Hz. Peygamberin hadislerine de yer vermiştir. Hikâyeleri anlatan yazar, aynı zamanda anlattığı olaylar ile ilgili yorumda da bulunmuştur. Örneğin Hz. Davud'un karısıyla evlenebilmek için bir askeri öldürtmekle suçlandığı bir konu üzerinde farklı kaynaklardan bilgiler vererek değerlendirmeler yapmıştır.

Metinde tarih, ahlak, felsefe, astronomi gibi farklı alanlarda bilgiler de vardır. Bu da esere ansiklopedik bir mahiyet kazandırmıştır (Köprülü, 1996: 128). Bunun yanı sıra özellikle Sam-Süvar'ın devlerle yaptığı savaşlarda destansı, insanüstü unsurlar bulunmaktadır. İran mitolojisine ait pek çok isim de geçmektedir. Yazar, eserini yazmak için bölgedeki Süleyman kıssalarını derlemiş, Kur'an'dan, Tivrāt'tan ve diğer kaynaklardan faydalanmıştır.

Metinde özel isimlerin farklı yazılışlarıyla karşılaşmıştır. Bir isim farklı yerlerde farklı kişiler için kullanılmıştır. Elde edilen bilgilerin çoğu sözlü kaynaklardan olduğu için bu durum ortaya çıkmış olabilir.

"Ava T203a/02, Yoʿā T209b/09, Yoʿā bin Cerūpā T209b/08, Yoʿāw" = Tivrāt'ta Yoav bin Seruya

1.5. ESERİN NÜSHALARI

Firdevsî'nin *Süleymân-nâme* adlı eserinin Türkiye ve yurt dışındaki kütüphanelerde farklı nüshaları vardır.

Süleymân-nâme'nin yazmalarının bulunduğu kütüphaneler ve kayıtları şunlardır⁴:

1.Topkapı Müzesi Kütüphanesi, nr. : H. 1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1231-K.892 (6-13. ciltler)

⁴ Nüsha bilgileri Mehmet Dursun Erdem'in hazırlamış olduğu doktora tezinden alınmıştır (Erdem, 2005: 9).

2. Süleymaniye, Hacı Mahmud Efendi, nr. 4863
3. Fatih Millet Kütüphanesi, nr. 317
4. İstanbul Belediye Yazmaları B26 (M. Cevdet)
5. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, TY. 9884, 264 vr.
6. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü Kütüphanesi, nr. 4008, 125 vr.
7. Gotha Kütüphanesi, Almanya, nr. 208⁵ 357 vr., 242 vr, 48 vr., (1-2-3. ciltler)
8. Vaticano-Turco, nr. 28 183 vr., XVI. yy. tarihli (4. ve 5. ciltler)
9. Macaristan İlimler Akademisi, Török F. 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14 XVI. yy. tarihli
10. Bibliotheque Nationale, II supplement 1293
11. Uppsala, nr. 196
12. Berlin, nr. 470 49 vr.

Ayrıca eserin Manisa'da da bir nüshası vardır. Ancak bu nüsha oldukça hasarlıdır (Şimşek, 2013: 18).

1.5.1. Onuncu Cildin Nüshaları

Üzerinde çalışma yapılan 10. cildin iki nüshası⁶ vardır. Nüshalardan biri Topkapı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1525 numarada kayıtlı olan yazmadır. Hazine 1525'te 6-7-8-9-10-11-12-13. ciltler bulunmaktadır. İstinsah tarihi 1544'tür⁷. Diğer nüsha ise Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi'nde Török F.'de bulunan yazmadır. Bu nüshanın istinsah tarihi olarak H. 968 (M. 1560) yılı verilmektedir (Şimşek, 2013: 12). Her iki nüsha da harekelidir ve eksiksizdir. Ayrıca nüshaların yazı karakterleri de birbirlerine çok benzemektedir. Yazmaların istinsah tarihleri arasında fazla bir zaman farkı yoktur. Ancak dil özellikleri açısından ve imla bakımından farklılıklar vardır.

⁵ Theil, 200.

⁶ Çalışmaya başlandığında ilk olarak Topkapı nüshası elde edilmiştir. Bu nedenle sayfa ve satır numaraları Topkapı nüshasına göre verilmiştir. Tenkitli metin hazırlanırken her iki nüsha da esas olarak alınmıştır.

⁷ www.yazmalar.gov.tr. (14.04.2016)

1.5.1.1. Topkapı Nüshası

Topkapı Nüshası, Hazine 1525'te yer almaktadır. Bu numarada eserin 6.-7.-8.-9.-10.-11.-12.-13. ciltleri yer almaktadır. Nüsha 1544 tarihinde kopya edilmiştir. 388 varaktan oluşmaktadır. Üzerinde çalışma yapılan 10. cilt ise 47 varaktır. Nesih hattıyla yazılmıştır. Dış tarafı miklep ve şemseli vişne renginde deri ciltle kaplanmıştır.

Eserin b yüzünde sayfa sonunda takip kelimesi vardır. Eserin 10. cildinde kenar notları yoktur. Ancak müstensih ya da yazar eksik yazdığı kelimeleri sayfa kenarlarına yazmıştır. Topkapı nüshasında sayfa kenarında çerçeve çizilmemiştir.

1.5.1.2. Macaristan Nüshası

Eserin Macaristan İlimler Akademisi Török F. bölümünde yer alan bu nüsha ile ilgili olarak İsmail Parlatır bilgi vermiştir. Macaristan'daki Türkçe El Yazmaları Kataloğu Projesi kapsamında el yazmalarını inceleyen Parlatır'a göre, Török F. 2'de 10. cildin de yer aldığı bu yazma, 7. ciltten 13. cilde kadarki kısmı ihtiva eder.⁸ Bu nüsha XVI. yy. tarihlidir. Aharlı kağıda harekeli nesihle yazılmıştır (Parlatır, 2005: 119).

Sayfa kenarlarına çerçeve çizilmiş ve metin çerçeve içine yazılmıştır. Metindeki bazı sayfalarda boşluklar vardır. Ancak boşluklardan sonra metin olduğu yerden devam etmiştir. Konu bütünlüğü açısından eksiklik yoktur. 10. cilt 57 varak, 21 satırdır. Sayfa sonunda takip kelimesi vardır.

1.6. ESERİN DİLİ VE ÜSLUBU

Firdevsî'nin *Süleymân-nâme* adlı eseri 15. yüzyılda yazılmaya başlanmış mensur ve manzum karışık bir eserdir.

- Eserin her iki nüshası da harekelidir yalnız bazı kelimeler harekelendirilmemiştir. Anlamının bulunmasında güçlük yaşanan kelimeler daha çok bunlardır:

افدنن ? T235b/11

⁸ Kütüphane tarafından fişlenmiş olan el yazmalarından çok daha fazla el yazması olduğu belirtilmiştir (Parlatır, Hazai, 2007).

Metindeki ünlüler çoğu zaman harfle gösterilse dahi hareke kullanılmıştır:

بۇ *bu* T200a/17, چۈنكىم *çünkim* T198a/14

Metinde özellikle Arapça ve Farsça kelimelerde yanlış ya da farklı yazılışlar görülmektedir.⁹ Bu tarz kullanımların ağız özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir:

ğaylān itmekdür T242a/03, ol *ğaylān* iden T242a/04

şuyı *ğaleyān* olup T243b/04, *şuyınuñ* *ğaleyānı* gidüp T243b/05

- Eserin genelinde yalın ve sade bir dil kullanılmıştır.

Firdevsî, hikâyeleri önce nesir olarak anlatmış daha sonra manzum olarak aynı olayı tekrarlamış ya da özetlemiştir.

"Zirā kim peygāamberleriñ günāhı ne-ķadar kiçi daķı olursa ol Allāhu Teālā'nuñ katında ulu durur.

Enbiyānuñ zerrece cürmi tamām

Haķ katındadır baķrice ve's-selām T203b/03"

"kim biñ yıllıķ eyü adı bozar. Bir dem içre ayağa bırağur.

Elli yıllıķ nıķ-nāmı yavuz ad

Sır ayağa bırağur iy hoş nihād T205a/12"

Üzerinde çalışılan 10. cilt, Davud Peygamber'in Allah'a mertebesini yükseltmesi için dua etmesi hikâyesiyle başlar. Bu hikâyenin konusu bitmeden manzumla ara verilir ve daha sonra Sam-Süvar'ın başına gelenler anlatılır. Ardından yine diğer konuya geçilir. Eserin tamamı birbirinden bağımsız ama birbirinin devamı şeklinde olan hikâyeler biçimindedir. Firdevsî, bu şekilde 3 hikâye anlatmıştır. Hikâyeleri anlatırken sade bir dil kullanmıştır. Özellikle nesir bölümleri yalın bir dille ifade edilmiştir.

⁹ Böyle durumlarda kelimenin doğru yazılışı esas alınıp dipnotta parantez içine doğru yazılışı, parantez dışına da metindeki yanlış kabul edilen yazılışı verilmiştir.

- Firdevsî eserini meclislere ayırmıştır. 10. cildin içinde 5 meclis (46-47-48-49-50) vardır. Eserin 366 cilt olduğu belirtilmiştir. Eserin daha 10. cildinde 366 ciltten bahsetmesi yazarın temennisinin bu yönde olduğunu göstermektedir:

"Cümlesinüñ saña şerhın söyleyem

Üç yüz altmış altı cild şerh eyleyem T225b/09"

- Hikâyelerin başlıkları hep Farsçadır ve kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

"Dāsītān Yāften-i Tālīs Perīhān Sām-rā Der-Zemīn Çehārum

İğvā Dāden Şeytān Dāvud-rā ‘a.m.

Dāsītān-ı Nāsan Peygāmber ‘a.m. ‘İtāb kerdn Dāvud-rā ‘a.m. Berāy-ı Urmīyā"

- Metnin manzum bölümlerinde vezin hataları vardır. Bu durum okumayı güçleştirmiştir. Metinde kullanılan Arapça ve Farsça kelimeler manzum bölümlerde daha fazla yer almıştır. Ancak nesir bölümleri daha sade ve düzenlidir. Ki edatıyla bitştirilmiş uzun cümleler kullanılsa da anlam bütünlüğü bozulmamıştır.

- Dil özelliği açısından Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi özelliklerini taşımaktadır. Bu özelliklerden bazıları aşağıdaki gibi gösterilebilir:

- Eski Anadolu Türkçesi döneminde dudak uyumu zayıftır ve bu durum dönemin en önemli fonetik özelliklerinden biri olmuştur (Köktekin, 2008: 75). Bu özellik 16. yüzyıla kadar devam eder. Daha sonraki dönemlerde dudak uyumuna ulaştığı söylenebilir (Ercilasun, 2010: 459).

Metinde dudak uyumuna uyan ve uymayan eklerin bir arada kullanıldığı görülmüştür:

‘afv olunmadı T223b/10 ‘afv olundı T222a/01

- Eski Anadolu Türkçesinde gelecek zaman eki -IsAr'dır. Bu ek 16. yüzyılda da devam etmiş 17. yüzyıldan itibaren yerini -AcAk ekine bırakmıştır (Ercilasun, 2010: 459). Metnimizde -AcAk eki genellikle +dUr bildirme eki ile birlikte kullanılmıştır.

dünyāya gelecek T240a/06 dünyāya gelecegin T231b/07

cefā çekecekdür T231a/04 cefā kılacekdur T235a/02

- Eserde hem özel isimlerde hem de diğer kelimelerde farklı yazılışlar görülmektedir. Özel isimlerde görülen bu düzensizliğin sebebi sözlü kaynaklardan derlenen bilgilerin halk ağzındaki söylenişinden ya da yazarın yanlış okumasından kaynaklanmıştır. Aynı sayfada dahi ismin birkaç farklı yazılışı görülebilmektedir:

*"Urmīyā'yı tef̄tīṣ itdiler kim T203a/03, itmeyüp Uryā'nuñ T203a/05, nef'ine[dür]
Urmayā olmak kişi T203a/09"*

İsim, Kutsal Kitap'ta *Urya* şeklindedir.

- Türkçe kelimelerin ikili ya da daha fazla sayıda farklı yazılışlarının bulunması ise Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde sık görülen bir durumdur (Köktekin, 2008, 59).

"şaldırdum T202a/16, şaldurdum T202a/16"

- Nesir bölümlerinde kullanılan sade dil manzum bölümlerde de görülmektedir. Tevhid bölümlerinde ve bazı şiirlerde ağır bir dil kullanılmasına rağmen eserde çoğunlukla halk ağzından kelimeler ve ifadeler kullanılmış, benzetmeler yapılarak eseri herkesin anlaması sağlanmıştır. Çünkü Firdevsî bu eserde her konunun ardından öğütler vermiş ve okuyanların ya da dinleyenlerin bu öğütleri tutmasını istemiştir. Kendisi eserini çoğu yerde övmüş, Şeh-name ile kıyaslamıştır:

"Gerçi-kim Firdevsîdür bî-zer begüm

Lîk anuñ sözi dürdür ü la'l T209b/06"

Ḳudretümce nazm u neşrin söyledüm

Men süḥandānlar yolını şuyladum

Ḥaḳ bilür Ḥālîḳ daḥı kim kām-yāb

Bu Süleymān-nāme bigi yok kitāb

Neşridür yāḳut u la'l ü dürr-i ḥāş

Nazmıdur gevher anı gūşuñā aş

Bu Süleymān kışşasından özge hem

Qışsa yoqdur añlarisañ bîş ü kem T225b/05"

• Firdevsî'nin şairliği edebiyat araştırmacıları tarafından beğenilmemiştir. Ancak eserdeki üslubu ve metindeki bazı ifadelerinden anlaşıldığı üzere kendisinin amacı da zaten şairliğini göstermek değildir. Halk metni tarzında yazılmış bu eser, tüm insanların okuması ve ders alması için yazılmıştır. Dilinin sadeliği, verdiği örnekler, Kur'an ayetleri ve peygamber hadislerine yer vermesi gibi hususlar bunun göstergesidir:

"Nuşhını Firdevsî'nüñ eyle ki gūş

Kevserüñ ābın kılasın tā ki nūş

Nuṭkıdur Firdevsî'nüñ āb-ı hayāt

Gūş idenler bulısar oddan necāt T245b/18"

• Eserin nesir bölümünde az da olsa devrik cümleler kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılan mensur metinlerde devrik cümlenin daha çok tercüme eserlerde görüldüğü belirtilmektedir (İnan, 2008: 438).

"Dağı Süleymān'ın dāyeleri bişikde çengile sāz oyunıla ügürürler idi tā kim uyanınca. T236b/17"

• Yazar cümleleri çoğu zaman *ki/kim* edatıyla bağlayarak uzun cümleler kurmuştur. Ki'li cümleler Eski Anadolu Türkçesinde ve Osmanlı Türkçesinde sıkça kullanılmıştır (Akalın, 2004: 51):

Ol zamān-kim nitekim zıkr eyledük kim pehlevān-ı cihānlıkda; Sām-Süvār dağı üçünci kat yir altında. Ammā kim bizüm kışşamız ez-ān cānib Dāvud'a geldi. T198a/02"

• Yazar eserde anlamı güçlendirmek ve görüşünü desteklemek için hadis ve dualara başvurmuştur:

Evvel āhır ādeme oldur ḥasūd

Devletüñ olur el-ḥasūd lā-yesūd T201a/17

Lā fetā illā ‘Alī alā seyfe illā zü'l-fiķār¹⁰

‘Alī v kerrema'l-lāhu vechehu¹¹

Muhammed Muşţafā ‘aleyhi's-selām didi-kim: Eger sizden biriñüz dağı biriñüz bey^c üzerine bey^c itmeyesiz. T203b/17

Bi-ḥamdi'llāhi¹² T212a/21

• Firdevsî, anlatımını güçlendirmek ve bazen de süslemek için deyim ve atasözlerine de yer vermiştir:

"...şorduğundan dağı bu añlanur kim eşek ölüsü kelbe düğündür demek bigi kim. Bāri bu dağı hoş-kim: İtten kemüz. İt tuz etmegi bilür, it tuz etmek bilmezden efzal durur. T207b/09"

"güçile üstine dağı düşmedük T210b/10

benüm adum çekmegil. Bit-Şāyi^c anası sözün edeblemiş yüzüzlik kılmış didürmegil. Ben ölmege rāzıyam Dāvud'a varmazam T210b/18"

er adını aña- T207a/12

ad kazan- T224a/15

ad çek- T215a/13

nām-zādı adına otur- T207a/12

cānı ağzına gel- T224b/07

ıışķ ‘akılda tarıķ it- T204a/04

dile al- T244b/06

gözlerin uyķu al- T223b/21

şayda bin- T198a/05

• Nesir bölümlerinde anlatılan hikâyelerde geçen olaylar kimi yerde örneklendirilmiş, benzetmeler yapılmıştır. Manzum bölümlerinde ise iktibas gibi edebî sanatlarla fazlaca yer verilmiştir.

"Velīkin ḥayfūm añađur kim kendinüñ tokşan tokuz gevheri ola bir yoķsuluñ bir delüksüz incisiğün anı tābut-dār idüp helākine kaşđ eyleye. Ol incüyi dağı almağa cehđ eyleye T207a/13"

¹⁰ “Ali gibi başka bir yiğit, Zülfikar gibi başka bir kılıç yoktur.” Hz.Muhammed (sav), *DİA*, C: 44, s. 553

¹¹ Allah onun yüzüne kerem etsin.

¹² Allah'a şükürler olsun.

*Gelmişiken şânına levlāk anuñ vaḥy olunup
Bū Ceh[i]lli gör ki qaldı kâfir ü ḥor u zār*

*Seyyid-i evlād-ı Âdem Şāfi'-i her müznibîn
Şāhib-i tāk-ı leamruk mālîk-i milk-i kibār T197b/02*

- Metinde özellikle Sam-Süvar'la ilgili bölümlerde doğa üstü unsurlara yer verilmiştir:

*"Başları atlayın altları daḥı perçemleri var. Boyunlarında at yilisi bigi yilisi var
iki yaña saçılup şalınup yatur. Cümlesinüñ qanı şöyle şarudur kim za'ferāna beñzer.
Tenlerinüñ etleri daḥı yılanlayın tüysüz kılsuz pulsuz, dili bir 'acāyib heybetli
cānavarlardur. T208b/01"*

*"ol kırk perī egerçi-kim çok cenk itdiler. Velīkin cinnīler be-ḡāyet çokluḡından
Sām daḥı zebūn oldı ve ol perīlerden ḥod hiçbirisi qalmayup helāk oldılar. 'Āqıbet Sām
daḥı zebūn olup bir yire çıkup dā'ire çizüp du'ā-yı Hızır okuyup içine girür. Allāhu
Te'ālā'ya münācāt idüp ağladı. Gözleri yaşı Nil Ceyḥūn bigi akup çaḡladı ve Şeyāṭīn
zürriyatı daḥı Sām'ın çevresin alup teşḥīre giremeyüp tırdılar T239a/20."*

- Eserde aynı görevde olan edatlar üst üste kullanılarak anlam pekiştirilmeye çalışılmıştır:

"Davud'ıla bile" T222b/11

- Süleymân-nâme'deki gibi hikâyelerin anlatıldığı, olağan üstü unsurların yer aldığı eserler genellikle manzum olarak yazılmaktadır. Ancak Firdevsî, eserini manzum ve mensur karışık olarak yazmıştır.

Bu eser sadece dil araştırmaları için değil halk edebiyatı araştırmaları için de zengin bir kaynaktır.

1.7. ESER ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Firdevsî'nin Süleymân-nâme adlı eserinin farklı ciltleri üzerine bugüne kadar pek çok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmaların künyeleri "Kaynaklar" bölümünde verilmiştir.

1.8. FİRDEVSÎ'NİN DİĞER ESERLERİ

Firdevsî'nin *Süleymân-nâme*'den başka pek çok eseri vardır. Şatranç-nâme adlı eserinde Firdevsî 44 kitabı olduğunu söylemektedir. Ancak günümüzde tespit edilmiş 18 eseri vardır (Çatıkkaş, 2009: 18).

-1. Kıssanâme-i Süleyman Aleyhisselam: Firdevsî'nin Süleymân-nâme'den önce Balıkesir'de yazdığı eserdir. Eser üzerinde İsmet Parmaksızoğlu ve İbrahim Olgun ön deneme çalışması yapmışlardır (Köprülü, 1996: 128). Eserin söz dizimi üzerinde Mehmet Dursun Erdem 2005 yılında doktora tezi yapmıştır. Yazma Topkapı Müzesi Kütüphanesinde nr. 1231'de kayıtlıdır.

-2. Da‘vet-nâme-i Firdevsî, Da‘vet-nâme: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi nr. 208'de kayıtlıdır. Astronomi ve garip ilimlerden bahseden mensur bir eserdir. Arapça ve Farsça bazı eserler tercüme edilerek hazırlanmıştır. Eser üzerinde Fatma Büyükkarcı yüksek lisans tezi hazırlamıştır (Köprülü, DİA, 1996, 128).

-3. Şatranç-nâme-i Kebîr: Berlin, Münih ve Nuruosmaniye'de nüshaları olan bu eser mensur ve manzum karışık olarak yazılmıştır. Eserde sayfa sayfa çizilmiş satranç oynama şekilleri ve tarihi kişilerin satranç oyunları örnek olarak gösterilmiştir (Çatıkkaş, 2009: 21). Eser, Ata Çatıkkaş tarafından 2015 yılında TDK tarafından yayınlanmıştır (Çatıkkaş, 2015).

Şatranç-nâme içinde yazarın bugüne kadar yazması bulunamamış Süleymân-nâme vü Belkıs-nâme adlı eserinden de söz edilmektedir (Erdem, 2005: 11).

-4. Silahşör-nâme: Eser Topkapı Müzesi Kütüphanesinde H. 625 numarada kayıtlıdır. Wickerhauser tarafından 21 sayfa olarak yayınlanmıştır. Eser 18 varaktır. Daha sonra da Bonelli tarafından neşredilmiştir (Köprülü, 1996: 129), (Çatıkkaş, 2009: 20).

-5. Kutubnâme, Kıssa-i Cezîre-i Midilli: Her iki isimle de anılan bu eser II. Beyazıt devrinde Midilli adasında yapılan savaştan bahsetmektedir. Eser Süleymaniye Kütüphanesinde 643 numarada kayıtlıdır. Eseri 1980 yılında İsmet Parmaksızoğlu ve İbrahim Olgun birlikte hazırlamış ve yayımlamışlardır.

-6. Pend-nâme-i Eflâtûn: Farsçadan tercüme edilmiştir. Sağlık ve temizlik konusunda yazılmış küçük bir eserdir. (Köprülü, 1996: 129) Ancak Ata Çatıkkaş bu

eserin Firdevsî'ye ait olduğunu düşünmez. Ona göre Bursali Tahir eseri Firdevsî'ye yanlışlıkla mal etmiştir. Eser Arkeoloji Müzesi 164 numarada kayıtlıdır ve tamamen Farsçadır. (Çatıkkaş, 2009: 22)

-7. Tercüme-i Câme-şûy-nâme: Nüshası bilinmeyen ve aslı Nasıruddin Tûsî'ye ait olan bu eseri Firdevsî bir bab ekleyerek 1508'de Türkçe'ye çevirmiştir. Eserde kumaş lekelerinin nasıl temizleneceği anlatılmaktadır (Köprülü, 1996: 129). Sezer Özyaşamış Şakar, eserin nüshasını tanıtan ve konu başlıklarından bahseden bir makale hazırlamıştır (Şakar, 2007).

-8. Hakikat-nâme, Tuhfetü'l-Hadi, Hakayık-nâme: Eserin Milli Kütüphanede ve Süleymaniye Kütüphanesinde nüshaları olan eser Firdevsî'nin devrinde tanıdığı şeyhlerden birinin hayat hikâyesiyle tasavvuf hakkında bilgi içermektedir (Çatıkkaş, 2009: 25).

-9. Münâzara-i Seyfü Kalem (Seyf-nâme): Kılıç ve kalemin karşılaştırılmasının yapıldığı 54 varaklık bir eserdir. Eserin diğer bir önemi Firdevsî'nin diğer eserleri hakkında bilgi bulunmaktadır (Çatıkkaş, 2009: 23). Firdevsî'nin bu eserde adı geçen ancak tesadüf edilmemiş başka eserleri de vardır. Aşağıdaki eserler bu eserde adı geçip kendisine tesadüf edilmeyen eserlerdir.

-10. Firâset-nâme: Münâzara-i Seyfü Kalem'de geçmektedir.

-11. Hadikatü'l-Hakayık: Münâzara-i Seyfü Kalem'de geçmektedir.

-12. Tecnîsât-ı Süleymân: Münâzara-i Seyfü Kalem'de geçmektedir.

-13. Tâli-i Mevlûd-ı Kebîr: Münâzara-i Seyfü Kalem'de geçmektedir.

-14. Musallah-nâme: Münâzara-i Seyfü Kalem'de geçmektedir. Kimi yerlerde Silahşör-nâme ile karıştırılmıştır.

Firdevsî'nin şairliği kendi çağdaşları ve edebiyat araştırmacıları tarafından beğenilmemiştir. Ancak görüldüğü üzere Firdevsî özellikle tarih ve çeşitli ilimlerle hakkında bilgiler veren önemli eserler kaleme almıştır. Eserleri yaşadığı devrin dil özelliklerini ortaya koymaktan başka tarihi ve toplumsal bilgiler vermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

2.1. İMLA ÖZELLİKLERİ

Ulaşılan en eski edebî metinler i 8. yy.'da yazılmış olan Türk dilinin tarihi M.Ö. 4.-5. yy.'a kadar gidebilmektedir.¹³ Tarihi bilinen ve bugüne ulaşan en eski Türk yazıtı ise Çoyr yazıtıdır. Bir Köktürk erinin İteriş'e katıldığını anlatan yazıt 687-692 yılları arasında dikilmiştir (Ercilasun, 2010: 128).

Eski Türkçe adıyla adlandırılan dönemde Türkçenin tek bir yazı dili vardır. Bu durum XIII. yüzyıla kadar devam etmiştir. XIII. yüzyılda Anadolu'ya göç eden, çoğunluğunu Oğuzların oluşturduğu Türk toplulukları burada yeni bir yazı dili oluşturmuştur (Ercilasun, 2010: 429). Böylece doğuda Çağatayca batıda Eski Anadolu Türkçesi ve kuzeyde Kıpçak Türkçesi ile Türkçe üç ana kola ayrılmıştır.

Anadolu'da yeni bir yazı dilinin oluşumu ile ilgili farklı görüşler vardır. Batıya göç eden Oğuzlar, XI. yüzyılın ortalarından itibaren Anadolu ve Azerbaycan'a girmeye başlamışlardır. *"Ancak bu dönemde gelen Oğuzlar sayıca az ve Kaşgar edebî dilini bilmeyen göçebe topluluklardır. Başlangıçta az olan sayı XIII. yy.'da Moğolların saldırısıyla batıya göç eden diğer Türk topluluklarıyla birden artmıştır. Giderek artan ve Anadolu'ya yerleşen bu topluluk daha önce Anadolu'da yazı dili olarak kullanılan Arapça ve Farsça yerine kendi yazı dillerini oluşturmuşlardır"* (Ercilasun, 2014: 225).

Eski Anadolu Türkçesinin tamamen Oğuz Türkçesi temelli yeni bir yazı dili mi (Tekin, 1974: 70) yoksa Eski Türkçenin devamı mı olduğu (Korkmaz, 2010: 25) konusu hâlâ tartışılmaktadır. Fakat herkesçe kabul edilen durum, bu dönemin Oğuz ağız temelinde yeni bir yazı dili olduğu ve bu yeni yazı dilinin eserlerinde imlanın düzenli olmadığıdır.

Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış eserlerin hemen hepsinde Arap harfleri kullanılmıştır. Bu dönemin eserlerine imlâ açısından bakıldığında, Uygur ve Arap-Fars imlâsı olmak üzere iki ayrı yazı geleneğinin etkileri görülmektedir (Köktekin, 2003: 59). Üzerinde çalışma yapılan metinde her iki yazım geleneğinin örnekleri vardır:

¹³ bk. Esik Kurganı

1. Uygar Yazı Geleneği

- a) Ünlülerin yazılması: ويردي *virdi* T206a/15, ياقلوردي *yaqlurdi* T210a/12
- b) ñ sesi için نك grubunun kullanılması¹⁴: تنكرونك *Tengrinüñ* T244a/01
- c) ç ve p ünsüzlerinin ج ve ب ile yazılması: كوج *güç* T210b/16, بولوب *bulup* T211a/07
- d) Bazı eklerin kelimedenden ayrı yazılması: يغرین لر *yağrın÷lar* T202b/12, ايلمك لك *eylemek÷lik* T203b/16

- e) Kalın sıradan kelimelerde س kullanılması: سوسزلقندن *susuzlıqdan* T209b/04

2) Arap- Fars Yazı Geleneği

- a) Ünlülerin yazılmaması: كمسيه *kimseye* T204a/06, كئدiler *gitdiler* T207b/21
- b) ñ için ك kullanılması¹⁵: انوكله *anuñla* T205a/08, دئليوب *diñleyüp* T213b/14
- c) Kalın sıradan kelimelerde ص kullanılması: صويندن *şuyından* T217b/10, صكره *şoñra* T220b/10
- d) چ ve پ'nin kullanılması¹⁶: اوچ *üç* T227a/11, اچدی *açdı* T208a/03, اچوقلری *açuqları* T237a/03, ایده *ipde* T198a/05
- e) Eklerin kelimedenden ayrılmadan yazılması: اككدن *erkekden* T204b/05, اچلقندن *açlıqdan* T209b/02

Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılan eserlerde, hem Türkçe kelimelerde hem de yabancı kelimelerde farklı yazılış biçimleri görülmektedir. Yazı dili sonraki dönemlerde daha ölçünlü bir hâle gelmiştir.

2.1.1. Ünlülerin Yazılışı

Üzerinde çalışılan nüshalar tam harekelidir. Metinde çok az kelimedede hareke konulmamıştır. Ünlüler kelime başında genelde harfle (ا, او, اي) gösterilmiştir. Kelime içinde ise harfle ya da harekeyle gösterilmiş, hatta çoğu örnekte harf ve hareke birlikte kullanılmıştır. Türkçe kelimelerde uzun ünlülerin üzerine hareke konmuştur. Arapça ve

¹⁴ Metinde tek bir örneği vardır.

¹⁵ Metnimizde ñ sesi ك harfiyle yazılmıştır. Birkaç örnekte ن ile yazılmıştır ancak bunun bir yazılış özelliği değil müstensih hatası olduğu düşünölmektedir.

¹⁶ Metnimizde özellikle aç- fiilinin bazı kullanımlarında چ harfi tercih edilmiştir.

Farsça kelimelerde ise çoğunlukla aslına uygun olarak yazılmıştır. Ancak şiirde bazen vezin gereği bazı uzun ünlüler kısaltılmıştır.

2.1.1.1. a/e Ünlülerinin Yazılışı

Kelime başındaki a ve e ünlüleri çoğunlukla üstünlü elifle (ا) gösterilmiştir. Eski Türkçede uzun olduğu kabul edilen (Tekin, 1995: 171) "aç, aç- al-, at- ağ-" gibi kelimeler ise medli elifle (ا) gösterilmiştir. Uzun ünlü olduğu düşünülen bazı sesler ise dik üstünlü elifle (ا) yazılmıştır.¹⁷

أَرَادَه arada T213a/15	اَيْدُر eydür T200b/21
اَنْدُرْب añdırup T199b/17	اَكْرِي egri T208b/06
اَنْدَنْ andan T207b/08	اَيْلَدِي eyledi T224b/09
اَجَدِي acıdı T239b/20	اَكْلَنْدُوكِنَه eglendüğine T211b/17
اَتُوب atup T230a/04	اَتْمَك etmek T207a/10
اَغْسَر ağısar T232b/18	اَيْلَا eyle T200a/01
اَنِي anı T200b/01	اَيْلَايُوب eyleyüp T215b/10

"Ol" şahıs zamiri çekim eki aldığı anda çoğunlukla medli elifle yazılmıştır:

اَنْدَنْ andan T218a/5, اَنْلَارُك anlaruñ T219b/05, اَنْوَك anun T222a/02, اَنْچَا ança T236a/21, اَنْدَنْ andan T218a/5

a ünlüsü ön seste genellikle üstünlü elifle (ا) ya da medli elifle (ا) yazılmıştır. İç seste ise çoğunlukla herekeyle gösterilmiştir. Bazı örneklerde ise sadece elif (ا) ya da dik üstünle (ا) gösterilmiştir:

اَغْلَادِي ağladı T220b/11	سَلَام لَشْدِي selāmlaşdı T205b/10
يَيِرَاقْدِمَاقْدَنْ yıprakıdmaqdan T220b/11	خَاتُون hatun T226b/19
قَبُولَارِنْ kapuların T218b/20	يُْمَشْدِي yumşadı T211a/07
يَرَاغِنْ yarağın T215b/10	دَاخِي dağı T211a/07
يَاشِينْدَه yaşında T218b/10	اِصْمَرْلَمَشْدِيكِم ısmarlamışdı kim T219b/18

¹⁷ aç- fiili ise kimi yerde medli elifle kimi yerde üstünlü elifle yazılmıştır. Ancak bu yazımın genel olduğu mu yoksa yazarın yanlış yazmasından mı kaynaklandığı tam olarak tespit edilememiştir. Metinde "uzun a" ile yazılan kelimelerin düzenli olarak medli elifle (ا) gösterilmesi yazarın el yazısından kaynaklandığı ihtimalini güçlendirmektedir.

Ön seste düzenli olarak üstünlü elif (ا) ile yazılan **e ünlüsü** iç seste ise çoğunlukla harekeyle gösterilmiştir. Ancak *içerü* kelimesinin yazımında tutarlılık yoktur. Bu kelimedeki "e" sesi bazen harekeyle (َ) bazen de elifle (ا) ile gösterilmiştir:

أكسوك *eksük T240b/12*

يَلَك *yilek T236b/03*

ألري *elleri T201b/18*

اِچَرُو *içerü T219a/01*

اَيْلِكل *eylegil T246a/07*

اِچَارُو *içerü T234b/14*

كَلَجَاك *gelecek T222b/18*

اِيْدِه جك *idecek T222b/18*

سَنُوك *senüñ T223a/19*

eyle- fiili çoğu örnekte لا ile yazılmıştır:

اَيْلَامِش *eylemiş T210b/08*

اَيْله *eyle T225b/15*

اَيْلَادُوكِيْسِه *eyledüñise T221a/02*

اَيْلادي *eyledi T224a/12*

اَيْلا *eyle T225b/14*

اَيْلُدُك *eyledüñ T221a/01*

"a" ve "e" ünlüsü son seste genellikle güzel he (َ) ile yazılmıştır. "a" ünlüsünün elifle yazıldığı örnekler de çoktur. "Bile" edatının sonundaki "e" ünlüsü çoğunlukla güzel he (َ) ile, bazı örneklerde ise elifle (ا) yazılmıştır:

صُنْرَه *şonra T211a/07*

اُزْرَه *üzre T226a/19*

اَنَا *ana T210b/17*

بُوَيْلَه *böyle T213b/13*

اَنْدِه *anda T224b/16*

اَوْنَه *evine T229a/21*

اَرْقَه *arğa T224a/04*

كِمْسَايَه *kimseye T226a/15*

اَشْعَا *aşağa T210a/02*

بِلا *bile T240a/07*

بَاش بَاش *baş başa T211b/11*

نَيْتِه *nite T200a/20*

قَاقَرَا *kapkara T239b/17*

نَسْنَه *nesne T200a/07*

بُونْجِه *bunca T198b/13*

اَوَيْلَه *öyle T221a/10*

2.1.1.2. Kapalı e (é)

Kapalı e ünlüsünün yazımı ve varlığı dilbilimciler tarafından tartışılmıştır. "Eski Türkçeden bugüne yazılmış eski harfli metinlerde bazı kelimelerin hem "e" hem de "i" ile yazılması göz önünde bulundurularak her iki sesi kendinde toplayan bir kapalı e'nin varlığı ve bunun sonradan e ve i şeklinde inkişafı ileri sürülmüştür" (Timurtaş, 2005:

35). Kapalı e ünlüsüyle telaffuz edildiği düşünülen kelimeler, metnimizde esreli elif ve ye (اي) şeklinde yazılmış, bu nedenle "esreli elif ve ye" ile yazılanlarda "i" sesi, "üstünlü elifle (ا) yazılanlarda "e" sesi tercih edilmiştir.

اِردِي *irdi T214a/10*

يِدِي *yidi T214/10*

اِشْكُوْكَه *işügüñe T206b/13*

گَچْدِلَر *geçdiler T224b/15*

اِيْدُوْب *idüp T198b/05*

وِيْرْدُوْ *virdüğü T223a/21*

اِيْلَتْ *ilet T210a/07*

اِشْتَدِي *işitdi T221a/20*

اِرْجَك *iricek T208b/17*

اِشْكُوْكَه *işügüñe T206b/13*

اِلْدُوْب *iledüp T212b/01*

گِيَالَر *geyeler T238b/14*

Ancak metinde "esre ve ye" (دي) harfiyle yazılan di- fiili, "déyü ve déyüp" örneklerinin bir kısmında "ye üzeri üstünle" (ي) yazılmıştır: Bu durum T nüshasında görülmüştür. M nüshasında örneklerin hepsi "i" ile yazılmıştır.

دِيُوْ *déyü T199a/16*, دِيْب *déyüp T208b/15*

M nüshasında ise bir örnekte "it-" fiili kapalı e ile yazılmıştır:

اِثْدِلَر *étdiler M160a/10*, اِثْدِلَر *itdiler T215a/19*

2.1.1.3. ا/i Ünlülerinin Yazılışı

ا/i ünlüsü ön seste genellikle esreli elif (ا) ile yazılmıştır. Eski Türkçe ve Harezmi Türkçesi döneminde kapalı e sesiyle yazılan bazı kelimelerde ise "esreli elif ve ye" ile gösterilmiştir:

اِمْدِي *imdi T239a/19*

اِيْر *ir T216b/12*

اِشِيْن *işin T228a/18*

اِيْرْدِي *irdi T241a/13*

اِثْدِي *itdi T207b/07*

اِيْلْتْدِي *ilettdi T233b/11*

اِنْجَنْب *incinüp T210b/02*

اِيْلْدُوْب *iledüp T212b/01*

اِسْسِي *issi T219a/09*

اِيْرْگُوْرَه *irgüre T212b/06*

اِشْتَمَدِيْن *istemedin T220b/04*

اِيْپْدَه *ipde T198a/05*

اِشْلَمَدِيْن *işlemedin T223a/20*

اِيْلَرُو *ilerü M153a/06*

اِيْلَرُو *ilerü T208a/17*

ı/i ünlüsü iç seste çoğunlukla esreyle (ِ) , kelime sonunda ise esreli ye (ي) bazen de sadece "ye" (ي) harfiyle yazılmıştır:

اوجندن <i>ucından T227b/08</i>	دیدی <i>didi kim T223a/01</i>
یالکوز <i>yalıñuz T227b/07</i>	واردی <i>varıdı T227b/05</i>
یشیدر <i>işidür T223b/04</i>	بریسى <i>birisi T227b/10</i>
قل <i>kıl T206b/08</i>	ولجاق <i>olıcak T229a/15</i>

Kelime sonundaki ı/i ünlülerinin yazımı düzenli değildir. Özellikle tamlanan eki ve yükleme hâli eki olan "ı/i" ler her kelimedede farklı yazılabilmektedir. Bu seslerin gösteriminde, ünsüzle biten kelimelerde sadece (ى), ünlüyle bitenlerde (ي) tercih edilmiştir:

سوزى <i>sözi T225b/08</i>	دخى <i>dağı T213b/02</i>
جان شیرین <i>cān-ı şīrini</i>	وزارت <i>vizāreti T218b/19</i>
داودی <i>Dāvud'ı T201a/14</i>	قدرتی <i>qudreti T197b/04</i>
عورت <i>avratı T203a/21</i>	لشکرینی <i>leşkerini T199b/09</i>
انی <i>anı 223a/01</i>	داخی <i>dağı T213b/07</i>

Görülen geçmiş zaman eki olan /-di/ eki ise kendisinden sonra başka bir kip eki ya da III. teklik şahıs eki dışında bir şahıs eki geldiği zaman çoğunlukla harekeyle, az sayıdaki örnekte "ye" (ي) ile gösterilir. Bu ekin üçüncü şahıs çekiminde ise çoğunlukla (ي) ile gösterilir. Bu yazım her iki nüshada da görülmektedir ancak düzenli değildir:

سئیلدی *geldi kim T211b/20*, سئیلدی *söyledi T213a/19*, یاتدیلار *229b/09*, سئیلندی *söylendi T198b/08*, آیتدیلر *eyitdiler T198b/08*

2.1.1.4. o/ö, u/ü Ünlülerinin Yazılışı

Yuvarlak ünlüler ön seste düzenli olarak او, او, او şekillerinde yazılmıştır. Ancak bazı Türkçe kelimelerde sadece harekeyle gösterilmiştir. İç seste ise çoğunlukla ötreyle(ُ) gösterilmiştir:

اولمیا <i>olmaya T203b/21</i>	ألو <i>ulu T212b/19</i>
اؤرتنوب <i>örtinüp T205a/21</i>	أيقو <i>uyku T220a/05</i>
أوروب <i>urup T224a/05</i>	أشغى <i>uşağı T234b/11</i>

أوسئون *üstün T229a/10*

طُورَجَق *tırıcak T225a/06*

أوموزلرينه *omuzlarına T224a/05*

اول *ol T231b/07*

اوكرده *ögrede T237a/14*

اولولارى *uluları T232a/20*

أچنجي *üçünci T207b/20*

گسترمسون *göstermesün 205a/15*

Eklerdeki yuvarlak ünlüler düzenli olarak "vav"la (و) yazılmıştır:

قشاموز *kışsamuz T207b/19*, قچوب *kaçup T208a/21*, أورميائوك *Urmiya'nun T220b/17*

Kelime sonudaki yuvarlak ünlülerin gösterimi "vav"la (و) yapılmıştır:

أولو *ulu T212b/19*, أيقو *uyku T220a/05*, أولو *ölü T216b/09*

2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

Metinde ünsüzlerin yazımı dönemin genel özelliklerini yansıtan biçimdedir. Arap alfabesinde ç, p, j, g, ñ gibi sesleri karşılayan harfler bulunmamaktadır. Bu harflerin kullanımını gerektiren durumlarda Farsça imlaya başvurulurak چ, پ, ژ, ک harfleri kullanılmış bazen de "p ve ç" sesleri için ب ve ج tercih edilmiştir. Bu durum metinde yer alan bazı kelimelerin yazımında ikiliklere sebep olmuştur:

مژده *müjde M155b/18*, هپ *hep T220a/10*, هب *hep T206b/02*

g sesi ise ک harfiyle yazılmıştır. Bu harf hem "g" ve "k" sesi için hem de ñ sesi için kullanılmıştır. Bu sesleri ayıracak herhangi bir işaret konmamıştır:

صكى *şonı T217a/01*, اكلندؤفنه *eglendüğine T211b/17*, اكلدم *añladum T214b/13*

اصدي *aşdı T212a/12*, چكوب *çeküp T218b/18*, آچ *aç T207a/20*

Metinde bazı Türkçe kelimelerin sonundaki ünsüzlerin yazımında da ikili yazımlar görülmektedir. Kelimeden sonra ünlüyle başlayan bir kelime gelmişse sondaki ünsüz genellikle tonlulaşmıştır:

آياغ *ayağ üzerine T214b/21*, آياق *ayağ başmış T200a/10*

خاتون *hatun T206b/20*, خاتون *hatun T206b/20*

أويمغ *uymağ olmaz T202b/10*, أويمق *nefse uymağ her... T220a/02*

ارغ *kıl ırğ u T225a/18*, ارقن *ırakdan T224a/10*

¹⁸ Metinde *hatun* yazımı sadece bir yerde geçmektedir.

2.1.2.2. "p ve " Ünsüzlerinin Yazılışı

Kelime sonu ve içindeki "p" ve "" seslerinin yazılışında bazı düzenli yazılımlar görölmektedir. Türkçe kelimelerde kelime sonundaki "" sesi metinde genellikle cim (ج) ile gösterilmiştir:

اچ aç T207b/20	برقچ birkaç T238a/21
گیچ giç T238b/02	قرقنچ kırkunç T208a/19
اچ aç T220a/19	گüç güç T227b/20
قیلنچ kılınç T229b/16	قیلچ kılıç T229b/17

Üç sayı sıfatının yazımı ise çoğunlukla "e" (چ) iledir:

اچ üç T233b/15, اچ üç T236b/11

Türkçe kelimelerde bulunan "p" sesi ise metinde çoğunlukla ب ile gösterilmektedir. Özellikle /-Up/ zarf-fiil eki tamamen be (ب) ile yazılmıştır:

گلؤب gelüp T198b/10	ایشیدؤب işidüp T220b/21
صرب şarp T199b/01	گؤندرب gönderüp T203b/11
اولمایوب olmayup T213a/02	

Arapça ve Farsça kelimelerde kelime sonundaki "b" sesinin orijinalliğı Arapça kelimelerde korunmuş ve b (ب) ile yazılmıştır. Ancak bazı Farsça kelimelerin yazımında p (پ) ile beraber b (ب)'li yazılış da görölmektedir:

خطاب ایڈوب hiṭāb idüp T220b/15	هپ hep T214b/05
جواب cevāb T221a/02	هپ hep T227b/11
عجب aceb T221b/02	سبب sebeb T227b/11
مؤرتکب mürtেকip T199a/12	

2.1.2.3. "s" Ünsüzünün Yazılışı

Metnimizde "s" ünsüzü kalın sıradan kelimelerde sad (ص) ile, ince sıradan kelimelerde ise sin (س) ile gösterilmiştir. Ancak bu ayrım kelimenin kendi bünyesindeki seslerde görölmektedir. Gelecek zaman eki /-IsAr/ ve şart kipi eki /-sA/ eklerinde böyle bir ayrım görölmemektedir. Bu ekler düzenli olarak sin (س) ile yazılmıştır:

سَنَ <i>sen</i> T199a/05	صِيْوُب <i>şıyup</i> T202b/21
سَاْڤَا <i>saña</i> T199a/14	صِغْمَادِي <i>şığmadı</i> T218a/06
سَوِیْپْدُور <i>sevipdür</i> T216a/16	صِغِر <i>şığır</i> T227a/11
سِزُوكْ <i>sizüñ</i> T228a/01	صُورُنْجُقْ <i>şoruncağ</i> T238b/10
قَالِيسَر <i>kalısar</i> T218b/15	قَلَمَزَسَم <i>kılmazsam</i> T245a/10
اَلِيسَر <i>alısar</i> T221a/17	صُونُسا <i>şunsa</i> T206b/01
قَالِيسَر <i>kılısar</i> T228a/08	دُونِيسَرْدُور <i>döniserdür</i> T230b/05

2.1.2.4. "t" Ünsüzünün Yazılışı

Eski Türkçe döneminde kelime başında bulunan "t" sesi Eski Anadolu Türkçesinde tonlulaşmış ve "d" olmuştur. Metnimizde henüz tonlulaşmayıp "t" ile yazılan kelimeler de vardır. Metnimizde "t" sesi için ince sıradan kelimelerde (ت) kalın sıradan kelimelerde ise (ط) kullanılmıştır:

طَاغ <i>tağ</i> T200a/10	تَوُغِي <i>tavugı</i> T218a/13
طَاش <i>taş</i> T220a/10	تَڤَرِنُتْ <i>Teñrinütñ</i> M168a/17
طَاغِلْدِي <i>tağıldı</i> T223a/15	تَپْسِنُتْ <i>tepsinütñ</i> T210a/06
طَاغِتْدِي <i>tağıtdı</i> T215b/07	طَوِیْمَدِي <i>toymadı</i> M150b/08
طَاوَارِي <i>tavarı</i> T209b/08	تُوِیْسُوز <i>tüysüz</i> T208b/03
طَقْسَان طَقُوز <i>toqsan toquz</i> T218a/10	

2.1.2.5. "ñ" Ünsüzünün Yazılışı

Metnimizde Eski Türkçede "ñg" sesi Eski Anadolu Türkçesinde "ñ" şeklindedir. Bu ses metnimizde "ك" harfi ile gösterilmiştir:

قَالِیْ <i>kılıñ</i> T199a/13	اَغَاچْلَارُوكْ <i>ağaçlaruñ</i> T08a/15
خَاْتُوكْ <i>hatuñı</i> T206b/20	اَتَاْسِنُكْ <i>atasınuñ</i> T218b/12
اَتَاكْ <i>atañ</i> T244a/18	اَیْنُكْ <i>ayınuñ</i> T215b/11

Metinde bir örnekte *Teñri* kelimesi *Tengri* biçiminde yazılmıştır:

bir kimsene Teñgri'nüñ şerikidür T244a/01

2.1.2.6. "k/ ħ /ğ" Ünsüzlerinin Birbirinin Yerine Kullanılması

Metnimizde az sayıdaki örnekte "k/ ħ/ ğ" ünsüzleri birbirlerinin yerine kullanılmıştır. Bu durum ağız özelliklerinden kaynaklanmış olabilir (Efendioğlu, 2013: 39).

ارغ <i>ırağ T218a/09</i>	ارق <i>ıraḳ M163b/13</i>
يُخْسَه <i>yohsa T204b/02</i>	يُخْسَه <i>yoḳsa T207a/03</i>
قُورْقُو <i>ḳorḳu T222a/08</i>	قُورْحُو <i>ḳorḥu T222a/20</i>

2.1.3. Eklerin ve Edatların Yazılışı

Metinde eklerin yazılışında tam bir düzen görülmemektedir. Eklerin ünlüleri genellikle harekeyle (َ, ِ, ُ) gösterilmiştir. Ancak bünyesinde "i,ı" ünlüleri bulunan eklerin "i" ünlüsü genelde (ي) harfiyle yazılmıştır. Yine içinde yuvarlak ünlü bulunan eklerin ilk ünlüsü (و) harfiyle, varsa ikinci yuvarlak ünlü harekeyle gösterilmiştir. Az sayıdaki örnekte ise sadece harekeyle belirtilmiştir:

طُئْمَائِب <i>tınma-yup T207a/06</i>
أَتْمَكِي <i>etmeg+i T207a/10</i>
سُوَيْلَزْأُرْد يَكِم <i>söyle-rlerdi kim T211b/11</i>
كُچْمَدِين <i>geç-medin T211b/13</i>
اِئْدُكْدَن <i>it-dükden T210b/15</i>
اِئْمَيَام <i>it-meyem T199a/16</i>

Kimi ekler bazen bitişik bazen de ayrı yazılmıştır. Bazı örneklerde ise edatlar kelimeye bitleştirilmiştir. Bitişik yazılması gerektiği hâlde ayrı yazılan ekler çeviri yazılı metinde "÷" simgesiyle gösterilmiştir:

جَدَل سُوَز <i>cedel÷süz T200a/21</i>	مَكْس لَر <i>mekes÷ler T201b/08</i>
يَغْرِين لَر <i>yağrın÷lar T202b/12</i>	هَلَاك لِكْنَه <i>helāk÷ligine T203a/18</i>
چِفْت لَنْدِي <i>çift÷lendi T203b/05</i>	دُوسْت لَشُورْدِي <i>dost÷laşurdi T204a/10</i>
سَبْطَنْدَن دِي <i>sıbtından÷dı T207a/04</i>	گَرْك دُر <i>gerek÷dür T207b/10</i>
أَرْكَك لَرْدَن <i>erkek÷lerden T211a/10</i>	

2.1.3.1. "Kim" Edatının Yazılışı

Bazı edatlar ayrı yazılması gerektiği hâlde kelimeye bitişik yazılmıştır.¹⁹ Özellikle -di görülen geçmiş zaman ekinden sonra gelen "kim" edatında bu durum çok sık görülmektedir.

أَيْتَدِيكُم *eyitdi-kim T216a/13*

قَچَنَكُم *kaçan-kim T216b/02*

كَلْدِيكُم *geldi-kim T217b/12*

اَيْتَدُمَكِه *eyitdüm-ki T217b/16*

اولا مِيكُم *ola mı-kim T218a/08*

اول زَمَانِكُم *ol zamān-kim T198b/04*

2.1.3.2. "İçün" Edatının Yazılışı

"İçün" edatı özellikle tamlanan eki "i" ve yükleme hâli eki "i" den sonra bitişik yazılmıştır. Bitişik yazma eğilimi M nüshasında daha fazladır:

دَلِيغِيچُون *dileğiçün T226a/20*

خَاتُونِيچُون *hatuniçün T203a/18*

اَنَسِيچُون *anası-çün T227b/11*

اَلْمَاغِيچُون *almağ-ıçün T203a/18*

اُورَمِيَاچُون *Urmayaçün T206a/01*

مَالِي اِچُون *mālī içün T209b/14*

دَمِيچُون *demiçün T209a/14*

مال-يچُون *mal-içün T209b/1*

2.1.3.3. Diğer Ek ve Edatların Yazılışı

Sonu yuvarlak te (◌) ile biten yabancı kelimelerin ve az da olsa Türkçe kelimelerin nesne hâli eki hemze (◌) ile yazılmıştır:

نُطْفَه *nuṭfeyi T228a/19*

نَامَه *nāmeyi T237b/14*

جَزِيرَه *cezīreyi T240a/07*

مُخْتَلِفَه *muhtelifeyi T241b/15*

نَسْنَه *nesneyi T243b/13*

مُوسَى *Mūsā'yı T198b/16*

قَلْعَه *kal'ayı T199b/07*

تَوْبَه *tevbeyi T222a/01*

خَزِينَه *hazīneyi T236b/02*

¹⁹ Böyle örneklerde ise kelime "-" simgesiyle transkripsiyonlu metinde ayrılmıştır.

"ne kim" ifadesi metinde bir örnek dışında²⁰ düzenli olarak bitişik yazılmıştır:

نكم *ne-kim T219b/18*, نكم *ne-kim T225a/08*

Metnimizde bazen güzel he (ه) bazen de ye (ي) ile yazılan açıklama edatı "ki"nin bitişik olduğu ifadeler de tespit edilmiştir:

ايتدؤمكه *eyitdüm-ki T217b/16*

اڭله كل كي *añlagıl²¹ ki T235b/18*

ديكي *di-ki T237b/04*

زي بئش كه *zī beşer ki T237b/18*

2.1.4. Arapça ve Farsça Kelimelerin Yazılışı

Metinde geçen bazı Arapça ve Farsça kelimeler yanlış yazılmıştır. Müstensih hatası olarak değerlendirilebilecek bu yanlışlar çeviri yazılı metinde düzeltilmiş, farklı yazılışlar dipnotta verilmiştir.²²

ḥudʿā: Ar. (i.) *tuzak*, *hile*. Yazmada خدا *ḥuzā* şeklinde yazılmıştır.

Arapçada hemzeyle yazılan bazı kelimeler, metinde kimi yerde hemzeli kimi yerde hemzesizdir. Böyle durumlarda iki yazım da metne ve dizine alınmış, dizinde sadece bir maddede anlamı verilmiştir. M nüshasında T nüshasına göre hemzeli yazılış çok azdır:

كاینات *kāyināt T197b/01*

فایده *fāyide T211a/07*

دایره دن *dāyireden T239b/16*

دایره دن *dāyireden M187b/20*

سائر *sā'ir T241b/14*

سایر *sāyir M190a/04*

ر ايسه *re'ise T243b/21*

ر ايسه *re'ise M192a/14*

Metinde Arapça ve Farsça kelimelerin ünsüzlerinde de ikili yazımlar görülmektedir. Özellikle د ve ذ'li kelimelerin T ve M nüshalarında her iki şekli de vardır:

²⁰ نه کم *ne kim T222b/06*

²¹ Bu kelime M nüshasında *añlagıl* şeklindedir ve çeviri yazılı metne M nüshasındaki şekli alınmıştır.

²² Mesela nüshalarda خدا (*ḥuzā*) şeklinde olan kelime, çeviri yazılı metinde *ḥudʿā* (Ar. (i.) *tuzak*, *hile*) olarak gösterilmiş ve bu şekliyle dizine alınmıştır.

شاذِلِق şāzılıḵ M180a/02 شاذِلِق şāzılıḵ T212b/13 شاذِلِق şādılıḵ M157b/01

شاذِلِق şāz T199a/15 شاد şād M144a/15 خود ḥod T208a/04

خوذ ḥoz M152b/15

Arapça bağlama gruplarında bağlama edatı (atıf vavı) olarak çoğunlukla dar-yuvarlak u/ü sesi tercih edilmiştir. Bu sesin gösteriminde kimi zaman hareke (ُ) kimi zaman ise vav harfi (و) kullanılmıştır:

غَافِرُوسَاتِرْعُيُوبَ بَ وَعَالِمُ وَقَفْتُ وَغُيُوبُ *Gāfir ü Sātir ʿuyūb u ʿĀlim ü Vākīf gūyūb*
T197b/07

أَكْمَلُ وَصَاحِبُ كَمَالٍ وَأَفْضَلُ طَاعَتٍ كُذَارُ *Ekmel ü şāhib-kemāl u efzal ü tāt gūzār*
T197b/11

سِينَهُ وَيَغْرِين لِر *sīne ü yağrınlar* T202b/12, پِيرُنَاسِنُ *pīr ü bernāsın* T217b/04

Metnimizde dar-yuvarlak ünlülerle beraber düz-dar ünlüler "ı/i" de bağlama edatı olarak oldukça fazla kullanılmıştır. Bu ünlüler çoğunlukla harekeyle (ِ) gösterilmiştir.²³

كُوزَصَالِقَلَر *gürz i şalıklar* T202b/11, مَكْرَدِيُو *mekr i dīv* T225a/19, زِيرَ زَمِين *zīr i zemīn* T231b/12

İzafet kesresi kimi örneklerde ötre (ُ) ile yazılmıştır:

حَمْدُ بِي *ḥamd-ı bī-ḥadd* T197b/01

2.1.5. Şeddenin Kullanımı

Metnimizde *sırr*, *cennet*, *Ḥallāk* gibi Arapça kelimelerin dışında Türkçe kelimelerde de şedde kullanılmıştır:

إِسِّي *issi* T219a/09

كُچُوك *küççük* T239a/01

2.1.6. Hemzenin Kullanılışı

Arapça kelimelerde hemze genel olarak aslına uygun kullanılmış, bazı kelimelerde ise ı harfi tercih edilmiştir. Metnimizde aynı kelimenin hemzeli orijinal

²³ Ancak çeviri yazı metinde yaygın okumaya bağlı olarak dar yuvarlak olarak okunmuştur.

şeklinin yanında 'li şekilleri de görülmektedir. Farsça terkiplerde ise izafet kesresi olarak az sayıdaki örnekte kullanılmıştır:

تأليف *te 'līf* T217a/05

دأما *dā'imā* T235b/18

تأثير *te 'sīr* T208a/02

دأیما *dāyīmā* T206b/15

سؤال *su 'āl* T243a/12

اجزای تری *eczā-yī turābī* T242b/06

جزاء *cezā'ir* T243a/12

هوایه اجزاء *eczā'-ı hevā'iyye*

T242b/08

جزایر *cezāyir* T243a/13

هیئت *hey'et* T239a/10

Metnimizde sonu ۴ ve ۵ ile biten bazı kelimelerin yükleme hâli eki hemzeyle yazılmıştır:

نسنه *nesneyi* T243b/13

موسى *Musā'yī* T198b/16

لعينه *la'īneyi* T208a/01

مختلفه *muhtelifeyi* T241b/15

نامه *nāmeyī* T237b/14

2.1.7. Eserde Dikkat Çeken Bazı Dil Hususiyetleri

Anadolu'da bugün birbirinden farklı ağızların bulunması, 11. yüzyıldan itibaren bu topraklara yerleşen Oğuz boylarının farklı ağız özelliklerine sahip olmasından kaynaklanmaktadır (Karahan, 1996: 1).

Anadolu ağızlarının oluşum temeli Eski Anadolu Türkçesine dayanır. Anadolu'ya gelen Oğuz boyları ile beraber Kıpçak, Kanglı ve Çiğil gibi Türk boylarının da etkisiyle Anadolu ve Rumeli'de bir dağılım yaşanmıştır. Boylar arasındaki ağız farklılıkları da günümüzde Türkî Türkçesinin ağızlarını oluşturmuştur (Korkmaz, 2013: 136-137).

Metinde ağız özelliklerinden kaynaklandığı düşünülen farklı yazılışlar şunlardır:

ğaylān T242a/03 < galeyān T243b/04

aşraḳ T245a/21 < aşāḡa+raḳ

Süleymân-nâmenin dil özelliklerine bakıldığında eserin Osmanlı Türkçesine geçiş döneminden daha eski özellikler gösterdiği görülür. Mesela kelime sonundaki "-ğ" sesi bazı kelimelerde düşmemiştir:

acığ "acı" T210b/16

ḳarıḳ < ḳarığ "yaşlı" T228b/01

Eski Türkçede *ny* biçiminde olan ve Batı Türkçesinde daha çok "y" sesiyle kullanımı tercih edilen "koyun" kelimesi birkaç yerde "n" ile yazılmıştır²⁴:

kon "koyun" T218a/05 *konlığuñda T218a/06*
konın T218a/05 *koncuğı T218a/07*

Metinde gelecek zaman eki olarak /-(y)IsAr/ daha yaygındır. Bazen de /+dUr/ eki ile birlikte kullanılmıştır:

bul-ısar T245b/08 *mağşūdın bul-ısar T245b/07*
bahtı dön-ıserdür T230b/05 *eyle-yiser T238b/10*
fermān ol-ısar T227b/03 *hiç ol-ısar T222b/04*

/-(y)AcAk/ eki gelecek zaman işlevinde /+dUr/ bildirme ekiyle birlikte kesin belirli gelecek zaman işlevindedir:

daʿvet kılacaḡdur T229b/14 *hal kılacaḡdur T245a/13* *vireceksin T199a/13*

2.2. SES OLAYLARI

Metnin ses özellikleri incelendiğinde Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış diğer eserlerle benzerlik göstermektedir. Metindeki ses olayları art zamanlı ve eş zamanlı olarak incelenmiştir.

2.2.1. Art Zamanlı Ses Olayları

Metnimizde art zamanlı ses olayları; *Ses Düşmesi*, *Ses Türemesi* ve *Ses Değişmesi* şeklinde görülmektedir.

2.2.1.1. Ses Düşmesi

2.2.1.1.1. Ünlü Düşmesi

Eski Anadolu Türkçesinde ünlü düşmesi olayı genellikle iç seste meydana gelmektedir. Vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi Türkçenin başlangıcından beri

²⁴ Metinde "koyun" kelimesi için "*kon*" ile beraber "*koyun*" kelimesi de kullanılmıştır.

devam eden bir ses olayıdır (Köktekin, 2008: 68). Metnimizde de ünlü düşmesi genelde orta hecede olmuştur:

ayır- > ayru T216a/01 *yaķış- > yaķşı T224a/16*
eyü > eylik T225a/21 *ġaleyān > ġaylān T242a/03*
yañıl- > yañılış T223b/17 *oġulan > oġlanları T228b/10*
dirilik > dirlik T206a/04 *oyuna- > oynayam T198a/04*
opırıl-²⁵ > obrulmaķdur T243a/11 *çaġır- > çağrışdılar T224a/02*

Metinde bil- fiilinin tasvir fiili işlevinde ve Eski Türkçedeki u- fiilinin olumsuzu ile yapılan çekimlerde u- fiili düşmüştür.(bk. Dizin bil- maddesi)

bilimezem T198a/10 < bil-i u-maz+am
bulamazsañ T245b/16 < bul-a u-maz+sañ
tesķin kılımaduñ T218a/08 < kıl-ı u-ma-du+ñ
tāķat getüremeyem T199a/08 < tāķat getür-e u-ma-y+am

2.2.1.1.2. Ünlü Derilmesi

Ünlü birleşmesi (aşınma / geçişme), ünlüyle biten bir sözcüğün ünlü ile başlayan bir ek alması ya da sözcükle birleşmesi durumunda ilk sözcüğün sonundaki ve ikinci sözcüğün başındaki ünlülerden birinin düşmesidir (Eker, 2010: 269). Metnimizde de ünlü birleşmesinin örnekleri vardır:

bu öyle > böyle T221b/01 *o+ıl-e²⁶ > eyle T200b/10*
anca oķ > ancak T204b/20 *ķarında eş > ķarındaş T204a/11*
uş imdi > şu imdi > şimdi T207a/07 *ne erse ne > nesne T200a/07*
kendü özi > kendüzi T207a/03 *bu uğur > buğur T207a/05*
ne içün > niçün T206a/02 *şoñ ara > şoñra T199b/17*
taġ ol > degül T204b/02

²⁵ Kaçalın, 2006: 324

²⁶ Kaçalın, 2006: 314

2.2.1.1.3. Ünsüz Düşmesi

Metindeki ünsüz düşmeleri Eski Türkçedeki şekilleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

-ğ/-g- > -ø-

Eski Türkçede birden fazla heceli kelimelerin sonundaki "g" ve "ğ" sesleri Batı Türkçesinde düşmüş ve önündeki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır, bir kısmında ise değişiklik olmamıştır (Timurtaş, 1999: 426). Eklerin başındaki "g" ve "ğ" sesleri de yine Batı Türkçesinde düşmüştür.

Batı Türkçesinde damak sesdeşlerinin düşmesi hâlâ devam eden sürekli bir tarihî olaydır (Banguoğlu, 2007: 58).

adıg > ayu T224a/10

belgür- > belürdi T208a/16,

adırg > ayru²⁷ T216a/01

bér-güçi > virici T227b/10

sarıg > şarudur T208b/02

yalğan > yalan T215b/15

dirig > diri T225a/03

iç+gerü > içerü T204a/11

kıçig > kiçi T203b/02

kergek > gerek T202b/02

Metindeki bir örnekte "g" sesi düşmemiş, kendini muhafaza etmiştir:

acığı T210b/16 > acı

-b > -ø²⁸

bol- > ol-maz T226b/13, olmaya T214b/13, olup T198a/20, olacağıdı T241b/02

b- > ø-

sub > şu T220a/17

-l- > -ø-

Batı Türkçesinde akıcı olan seslerden düşen olur. "l" sesi bazen düşmüştür (Banguoğlu, 2007: 61). Metnimizde iki örnekte bu ses değişikliği görülmüştür:

keltür- > getürdi T204a/12, getürüp T213b/20

oltur- > oturduğu T220a/17, oturavuz T207a/12

-r- > -ø-

²⁷ *ayru* kelimesinin aynı anlamda *ayruk* şekli de metinde geçmektedir: *ayruk 203b/03*

²⁸ Bu ses değişimi *b > w > ø* şeklinde olmuştur.

Akıcılardan *r* sesi ise de Eski Türkçeden beri yer yer düşmüş, hatta bazen kelime kökü olarak kaybolmuştur (Banguoğlu, 2007: 61) :

birle > *bile*²⁹ T201b/16

er- > *i-* T220a/19

y- > *ø-*

yılduz > *ılduzı* T232b/18

yığaç > *ağaçlar* T220a/10

2.2.1.1.4. Ünsüz Tekleşmesi

Arapça orijinal biçiminde çift ünsüzle yazılan *sır*, *gam*, *hak* gibi kelimeler ek almadığı durumlarda son sesteki ikiz sesteşlerden³⁰ biri düşmektedir. Bu ses olayına metnimizde de rastlanılmıştır:

dürr > *dür*³¹ T205b/05

eşahh > *eşah*³² T198b/14

gamm > *gam* T206b/07

hak > *hak* T197b/07

hall > *hal* T219a/09

sırr > *sır*³³ T220a/01

2.2.1.1.5. Hece Düşmesi

Üzerinde çalışılan metinde hece düşmesi olayı en fazla /+dur/ ekinde görülmektedir. Bu ek Eski Türkçedeki "tur-" fiilinin geniş zaman 3. teklik şahıs çekimi olan "turur"un ekleşmiş biçimidir. Metinde henüz ekleşmemiş biçimi olan "durur" da kullanılmıştır:

şu durur > *şudur* T242b/04

var durur > *vardur* T204a/20

aş(ağı)rağ durur > *aşrağdur* T245a/21

taşık- > *çıkan* T243a/10, *çıkmadı* T218b/02

²⁹ Metinde hem *birle* hem de *bile* kullanılmıştır. *birle* şekli Eski Türkçede kullanılan biçim olduğundan art zamanlı ses olayları bölümünde verilmiştir.

³⁰ Banguoğlu, 2007: 62

³¹ Metinde her iki şekli de vardır.

³² Metinde iki kullanımı da vardır.

³³ Metinde tekleşme örneği sadece bu örnekte görülmektedir.

şimdiden sonra > şimden sonra T227a/04

2.2.1.1.6. Hece Kaynaşması

"Birleşen iki kelime arasında oturuşma ve kısalma yönünden bazı gelişmeler olur. Bunlara *kaynaşma* deriz (Banguoğlu, 2007: 76)." Metnimizde hece kaynaşmasının diğer adıyla "birleşme"nin görüldüğü örneklerden bazıları şunlardır:

taş ara > taşra T211a/11

yalıñ öz > yalıñuz T199b/03

2.2.1.2. Ses Türemesi

Ses türemesi düşmenin aksine kelimeyi genişleten ve Türkçede nadir görülen bir ses olayıdır (Banguoğlu, 2007: 65).

Metnimizde ses türemesi olayına örnek teşkil edecek olan olaylar; *ünlü türemesi*, *ünsüz türemesi* ve *ünsüz ikizleşmesi* şeklindedir.

2.2.1.2.1. Ünlü Türemesi

Ünlü türemesi, kelimenin özgün biçiminde bulunmayan bir ünlünün sonradan çeşitli nedenlerle ortaya çıkmasıdır (Eker, 2006: 266).

Metnimizde ünlü türemesi daha çok yabancı sözcüklerde görülmektedir:

devr > devir³⁴ T233a/01

hayf > hayır³⁵ T205b/16

fıkr > fikir³⁶ T243b/19

ilm > ilim T218b/14

ömr > ömür T200a/21

ecr > ecir T244a/08

zurh > zirih T208a/15

şabr > şabır T213b/14,

gözle- > gözüleyüp T222b/16

bağş > bağışladı T221b/14

³⁴ Metnimizde tek örnekte *devir* şeklindedir.

³⁵ Metinde tek örnekte *hayır* geçmektedir.

³⁶ Metnimizde iki şekli de kullanılmıştır.

2.2.1.2.2. Ünsüz Türemesi

Metnimizde ünsüz türemesi az sayıdaki örnekte görülmektedir.

ø- > y-

uçā > yüce T203b/11

Arapça hemze ile yazılan kelimelerden bazılarında hemze yerine ı yazılmıştır:

dā'imā > dāyimā T206b/15

cezā'ir > cezāyir T243a/13

2.2.1.2.3. Ünsüz İkizleşmesi

Metnimizdeki birkaç örnekte ünsüz ikizleşmesi olayı görülmektedir. Talat Tekin, ünsüz ikizleşmesinin gerçekleşmesini Türkçedeki aslı ya da ikincil uzun ünlülere bağlamaktadır (Tekin, 2005: 225).

elig > elli "elli sayısı" T205a/12

idisi > issi "sahibi" T203b/18

isig > issisine "sıcak" T221b/02

kiçig > küççük "küçük" T239a/01

2.2.1.3. Ses Değişmeleri

2.2.1.3.1. Ünlü Değişmesi

Türkçe kelimelerdeki ünlü harfler Eski Türkçeden itibaren bazı değişikliklere uğramıştır.

2.2.1.3.1.1. e/i, i/e değişmesi

Tarihi Türk lehçelerinde Eski Uygur Türkçesi döneminden itibaren görülmeye başlayan e > i değişmesi Kıpçak ve Çağatay Türkçesi dönemlerinde belirleyici olmuştur (Özek, 2014: 208).

Eski Türkçede "e" ile gösterilen ve bugün de "e" sesi ile telaffuz edilen pek çok kelime metinde "i" ile yazılmıştır: (bk. kapalı e)

yéti > *yidi* T215b/10 > *yedi* *kéçe* > *gice* T211a/11 > *gece*
béş > *biş*³⁷ T223b/12 > *beş* *kérü* > *girü* T236b/17 > *geri*
éşük > *işügüñe* T206b/13 > *eşik* *éy* > *iy* T197b/16 > *ey*
ér- > *irdi* T214a/10 > *er-* *yétür* > *yidürdi* T211a/08 > *yedir-*
yel > *yil* T208b/01 > *yel* *ér* > *ir* T216b/12 > *er*
té- > *didi* T243b/21 > *de-* *béşik* > *bişik* T236b/02 > *beşik*
ér > *irtesi* T203a/05 > *ertesi* *béslemek* > *bislenür* T235b/19 > *beslen-*
édin- > *idindüm* T212b/01 > *edin-* *yér* > *yir* T232b/10 > *yer*

Metinde "e" ile gösterilmiş bazı kelimeler bugün "i" iledir:

edgü > *eyü* T202b/10 > *iyi*
kéd- > *geydiler* T238b/13 > *giy-*
*bilik*³⁸ > *belek* T236a/18 > *belik/belig*³⁹

Metinde "i" ile olan ve bugün de "i" olan, ancak Eski Türkçede "é" şeklinde olan kelimeler vardır (Tekin, 2010: 137-138):

ékki > *iki* T202b/11 > *iki*
élt- > *ilt-* T209a/11 > *ilet-*
én- > *T210b/02* > *in-*
éşit- > *işitdi* T199a/15 > *işit-*

2.2.1.3.1.1. Kalınlık-İncelik Bakımından Sıra Değiştirme

Eski Türkçede kalın sıradan olan kelimelerden bazıları metnimizde ince sıraya geçmiştir:

amtı > *imdi* T198a/12
ayıt- > *eyitdi* T199b/19
yana > *yine* T208a/12

³⁷ *biş* kullanımı T nüshasında görülmektedir. M nüshasında düzenli olarak *beş* şeklindedir.

³⁸ YTS, 2009: 42

³⁹ DS, 2009, C1: 616

yori- > yüridi T208a/17

Bazı ince sıradan kelimeler ise kalın sıraya geçmiştir:

ben+ge > baña T199a/01

sen+ge > saña T199a/14

2.2.1.3.2. Ünlü Düzleşmesi

Eski Türkçede yuvarlak ünlü bulunduran bazı kelime ve ekler Eski Anadolu Türkçesinde düzleşmiştir. Metnimizde bulunan örnekler şunlardır:

kelecü > kelecı T238b/06

açuğ > açık T219a/07

köp(ü)r-üg > köpri T206b/14

büt- > bitmesine T207b/13

kadgur- > kayırdılar T231a/17

közün- > görinen T231a/13

töpö > depectük T212b/14

2.2.1.3.3. Ünlü Yuvarlaklaşması

Eski Anadolu Türkçesinin en belirgin dil özelliklerinden biri yuvarlaklaşma olayıdır. Eski Türkçede kelime içinde ve eklerde bulunan bazı düz ünlüler yuvarlaklaşmıştır. Metnimizde de bu şekilde örnekler vardır:

adıg > ayru T216a/01

kapıg > kapu T219a/01

karşı > karşu T215a/13

şarığ > şarudur T208b/02

toķış- > doķuşduğından T243a/02

yabız > yavuz T205a/02

2.2.1.3.4. Ünsüz Değişmesi

2.2.1.3.4.1. Tonlulaşma

Eski Anadolu Türkçesinde görülen art zamanlı ses olaylarından biri de ünsüzlerin tonlulaşmasıdır.

t- > d-, ʈ- > d-

Bu değişiklik Eski Türkçenin sonlarında başlamıştır. Ancak değişikliğin seyri açık değildir. Eski Anadolu Türkçesinde ise "t"yi devam ettirme ya da "d"ye dönüştürme

bakımından karışık bir durum kendini göstermektedir (Özkan, 2013: 107). Üzerinde çalışma yapılan metinde de kelime başındaki bazı t'ler tonlulaşarak "d" olmuştur:

taḫı > *daḫı* T199a/06 *té-* > *dí-ø* T206b/16
teg > *dek* T214a/08 *tik-* > *diküp* T220b/02
tñla- > *dñle* T198a/12 *ton* > *don* T213a/20
tar > *dar* T237a/07 *telve* > *deli* T207b/11
telim > *delim* T201a/16 *teg-* > *degdi* T236b/21
tegül > *degül* T231b/13 *teñiz* > *deñiz* T222b/12
teng > *denk* T240b/21 *tep-* > *depüp* T213b/16
terle- > *derledüğinden* T202a/06

Metinde Eski Türkçedeki "t" sesini korumuş, tonlulaşmamış örnekler de fazladır. Bu kelimeler genellikle kalın okunan kelimelerdir. Bu kelimelerin başındaki "t" sesi günümüzde "d" iledir:

tañışdılar T225a/06 *ṭamar* T240b/12
tağıldı T218b/08 *ṭağ* T208a/16
ṭoğarsa T232a/19 *ṭoğrayılı* T198a/11
ṭoḫınup T224b/07 > *dokun-*

Kelime sonundaki bazı "t" sesleri ise ünlü ile başlayan bir ek aldığında tonlulaşmıştır:

unıt- > *unıda* T202b/09
ṭağıt- > *ṭağıdup* T202b/18
aḫıt- > *aḫıdup* T245a/04

ḫ- > **ğ-**, **k-** > **g-**

Metinde Eski Türkçede ince ünlü bulunduran kelime başındaki "k" sesi çoğu kelimedede "g" sesine dönüşmüştür. Ancak genel değildir. Ayrıca Arap harfli yazının k/g ayırımı yapmayan imlasından dolayı "k" mi "g" mi olduğunu ayırmaya imkân yoktur. Bazen ayırt edici işaretler kullanılmıştır.⁴⁰

⁴⁰ k>g değişimi için bk. Özkan, 2013: 107.

Metnimizde "k" veya "g" okutacak işaretler kullanılmamıştır. Bu nedenle dönemin genel okunuşu dikkate alınmıştır:

<i>kötür- > götördiler T210a/09</i>	<i>köz > göz T224b/08</i>
<i>könglek > gönlek T238a/15</i>	<i>kül- > güliser T216b/13</i>
<i>kör- > gör- T197b/09</i>	<i>kün > gün T219b/19</i>
<i>kök > gökde T198a/05</i>	<i>köngül > gönülde T200a/06</i>
<i>keç- > geçiserdür T216b/14</i>	<i>keçür- > geçürüp T238a/20</i>

İnce sıradan ünlü taşıyan bazı kelimelerde tonlulaşma olmayabilmektedir:

<i>kentü > kendü T209b/12</i>	<i>kiçig > kiçi T203b/06</i>
<i>kim erse > kimse T200a/20</i>	<i>kes- > kesdiler T212a/20</i>
<i>kiçig > kiçi T203b/06</i>	

Metinde Eski Türkçede kelime başındaki bazı "k" sesleri korunmuştur:

<i>ķocın- > ķocınup T210b/02</i>	<i>ķarga > ķarga T202b/17</i>
<i>ķony > ķonuñ T218a/04</i>	<i>ķanķı > ķanķı T199a/13</i>
<i>ķıl- > ķıldı T197b/02</i>	<i>ķadgu > ķaygu T216b/03</i>
<i>ķaçan > ķaçan T216b/02</i>	<i>ķanda > ķanda T212a/12</i>

Kelime sonundaki "k" seslerinden bazıları aynı kelime için hem "ğ" hem de "ķ" ile yazılmıştır:

ayağ T199b/13, ayak T200a/10; yoğ T198a/16, yok T197b/03

Kelime sonundaki "ķ" ve "k" sesi ünlü ile başlayan bir ek aldığında sesler genelde tonlulaşır:

<i>ayağ+ın T214b/11</i>	<i>birliğ+e T231b/03</i>
<i>bişig+ine T236b/21</i>	<i>cāriyelığ+a T211a/15</i>
<i>ķoyuncuğ+umı T219a/20</i>	<i>ķulağ+ın T242a/08</i>

p- > b-; b- > p-

Eski Türkçede kelime başındaki "p" sesinin tonlulaşarak "b" olması metnimizde tek örnekte görülmektedir:

pişir- > bişürmege T233b/04

Ancak metinde "b" sesiyle başlayan kelimelerden bazıları ise günümüzde tonsuzlaşmış ve "p" olmuştur:

barmağ T213b/21 > parmağ, biliç T218a/11 > piliç, bñar T201b/21 > pınar

2.2.1.3.4.2. Sızıcılaşma

Metinde sızıcılaşma şu örneklerde görülmektedir:

-k- > -h-

Eski Türkçede bazı kelimelerde bulunan k sesi metinde sızıcılaşmış ve h olmuştur. Ancak bu değişime uğrayan bazı kelimelerin iki şekilli kullanımı da vardır:

korğu > korhuya⁴¹ T218b/21

yoksa > yoħsa T204b/02

tağı > dağı T198b/09

ğakı- > kışımından T214b/07

b- > v-, -b > -v, -b- > -v-

Eski Türkçede kelime başı, ortası ve sonunda bulunan "b" sesi metnimizde sızıcılaşarak "v" olmuştur:

bér- > viresin T212a/08

bar- > var- T210a/08

eb > eve T222a/09

seb- > sev- T218b/18

ğarabaş > karavaş T233a/18

Bu değişim eklerde de görülmektedir. Eski Türkçedeki *ben* ve *biz* zamirlerinin bildirme eki olan /+vAn/, /+vUz/ eklerinde b/v değişikliği görülmektedir (Timurtaş, 1999: 329).

biz > vir-e+vüz T204b/07, ben > nā-şifat-ø+ven T198a/08

b- > m-

Köktürkçede "m" olup Uygurcada "b" sesine dönüşen bu ses, metnimizde 1. teklik şahıs zahirinin kullanıldığı birkaç yerde "m" iledir:

men T197b/03, menden T198a/13

⁴¹ Bu kelimenin *korğu* şekli de metinde geçmektedir: *ğorğularından T222/08*

-ğ- > -v-

yaguk > yavuklu T207a/01, şoğı- > şovıdı T211b/06⁴²

-p- > -f-

Metinde tek örneği vardır:

yupka > yufka T201b/15

2.2.1.3.4.3. Akıcılaşma

-d- > -y-

Eski Türkçede kelime içinde olan d sesi Karahanlı ve Harezmi döneminde d (ذ) sesine geçmiş, metnimizde ise Eski Anadolu Türkçesinin ses özelliklerine uygun biçimde y olmuştur:

adağ > aḍağ > ayak T200a/10

bod > boḍ > boylu T240b/10

kaḍgu > kaḍḡu > kaygu T216b/13

yıd- > yıy-ılıncağ T225b/21

2.2.1.3.5. Alıntı Kelimelerde Ses Değişimleri

Eski Anadolu Türkçesi döneminde dilimize Arapça ve Farsçadan pek çok kelime alınmıştır. Üzerinde çalışılan metinde de alıntı kelime sayısı oldukça fazladır. Alıntı kelimeler mümkün olduğunca aslına uygun yazılmaya çalışılmıştır. Ancak bazı kelimelerde fazlaca ses değişikliği yapılmış ve bu farklılıklar yazıya da aktarılmıştır. "Bu farklılıkların ağız özelliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Alıntı kelimeler daha çok ünlü uyumları gereği değişime uğradıklarından yabancı kelimelerdeki ses değişiklikleri de daha çok ünlü değişimleri şeklinde görülmektedir" (Efendioğlu, 2013: 66).

⁴² g > v değişikliği aslında ğ (y) > v değişikliğidir. Yani g'ler doğrudan v olmamış, yumuşayıp ğ olduktan sonra v şekline geçmiştir (Ergin, 2013: 88).

Metnimizde yabancı dilden alınan kelimelerde bazı ünlü harfler değişmiştir. Bu değişiklik daha önce de belirtildiği üzere ses uyumlarından kaynaklanmaktadır.

maḥabbet > *muḥabbet* T239a/05

müjdele- > *muştulayup*⁴³ T235a/04

Müslimān > *Müsülmān* T230a/02, *Müselmāna* T217b/14

güneh > *günāh*⁴⁴ T206b/07

2.2.1.3.5.1. Ünsüz Değişimleri

Metinde bir örnekte:

müjdele- > *muştulayup* T235a/04⁴⁵

Arapça'da hemze ile yazılan bazı kelimeler metnimizde hemzesiz yazılmıştır. Bu durumlarda hemzenin yerini y sesi almıştır.

dā'imā > *dāyimā* T198b/01

cezā'ir > *cezāyir* T243a/13

fā'ik > *fāyik* T198a/09

fā'ide > *fāyide* T211a/17

Metnimizdeki bir örnekte göçüşme (metatez) ses olayı görülmüştür:

galeyān > *gaylān* T242a/03

2.2.2. Eş Zamanlı Ses Olayları

Eş zamanlı ses olayları, dili işletirken meydana gelen anlık ses olaylarıdır. Bu ses olayları dilin kullanım anında ortaya çıkar. Dolayısıyla bunları "kullanımsal", "işletimsel" veya "gramerlik" ses olayları şeklinde de isimlendirebiliriz (Efendioğlu, 2013: 68):

⁴³ Metnimizde her iki örnek de kullanılmıştır.

⁴⁴ Metnimizde bir yerde *güneh* şeklinde kullanılmıştır. *güneh* T217a/1

⁴⁵ Duman, 1995: 290

2.2.2.1. Ses Düşmesi

Metnimizde eş zamanlı olarak ses düşmesi ünlü harflerin düşmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

2.2.2.1.1. Ünlü Düşmesi

Ünlü düşmesi metinde; *orta hece düşmesi*, *"ile" ve "içün" edatlarının ekleşmesi*, *ek fiilin düşmesi ve vezin gereği ünlü birleşmesi* şekillerinde gerçekleşmiştir.

-1. Orta Hece Düşmesi

Üretim ve çekim sırasında orta hece seslilerinin kurallı olarak düşmesi hâlleri çeşitlidir. İki heceli bir sıra isim tabanlarımız vardır ki çekim sırasında bir sesli önünde hemen daima orta hece seslilerini düşürürler. Bunlardan çoğu insan organlarının adlarıdır (Banguoğlu, 2007: 64).

"Orta hece düşmesi adlı ses olayı için şu terimler kullanılmıştır: İç Ses Düşmesi, Orta Hece Yutumu, Ünlü Düşmesi, Vokal Düşümü, Hece Gizlenimi, Orta Hece Vokalinin Gizlenimi, Vokal Düşmesi" (Tseng, 2002: 8).

Metnimizde vurgusuz orta hecenin düştüğü kelimelerden bazıları şunlardır:

<i>ağız > ağ(ı)zın T207a/21</i>	<i>alın > al(ı)nıñuñ T220b/10</i>
<i>bağır > bağ(ı)rına T216a/01</i>	<i>beñiz > beñ(i)zinüñ T204a/16</i>
<i>boyun > boy(u)nın T201a/20</i>	<i>eyit- > ey(i)dür T198b/04</i>
<i>oğul > oğlına T234b/18</i>	<i>göñül > göñlüme T200b/08</i>

Türkçe kelimelerle beraber yabancı kelimelerde de orta hece ünlüsü düşmektedir. Ancak bu durum Türkçe kelimelerden farklıdır. Kelimeyi Türkçeleştirmek için araya aldığımız ünlü, kelime ek aldığı anda düşürülmekte ve orijinal biçiminde kullanılmaktadır:

şabır T213b/04 > şabrı T202a/16
fikirdeyiken T202a/12 > fikrile T229b/02
‘ağılsuz T211a/01 > ‘ağılıma T246a/04

-2. "İle" ve "İçün" Edatlarının Birleştirilmesi

Metnimizde *ile* ve *çün* edatları bazı kelimelere bitişik olarak yazılırken hece kaybı olmuştur:

kışsasın ıla > kışsasınla T226a/20

Hızr ıla > Hızr'la T241a/09

‘avrat ıla > ‘avratla T202a/14

anuñ ıla > anuñla T205a/08

aķçası ıla > aķçasınla T212a/13

Muħammed içün > Muħammed-çün T216a/20

benüm içün > benüm-çün T217b/15

-3. Ek fiilin Düşmesi

acı idi > acırdı T213a/01

diri iken > diriken T218a/06

girçek imiş > girçekmiş T213a/09

didüm ise > didümse T198a/09

-4. Vezin Gereği Ünlü Birleşmesi

ki itdi > k'itdi T197b/01 ki iy > k'iy T208b/16

ki ecel > k'ecel T217a/18 ki aldadı > k'aldadı T223a/08

ki ol > k'ol T234a/05 ne idem > n'idem T246a/06

Metnizimin nesir bölümlerinde de ünlü birleşmesi örnekleri görülmektedir:

ne ide > n'ide T202b/04

ne idügin > n'idügin T207a/15

ne ‘aceb > n‘aceb T210a/11

2.2.2.1.2. Ünsüz Düşmesi

Metnimizde eş zamanlı olarak ünsüz düşmesi olayı fazla görülmemektedir:

ol T197b/04 > o T200b/10

2.2.2.2. Ses Türemesi

Metnimizde eş zamanlı ses türemesi olayının örnekleri azdır:

birbirine T202b/11 > biribiriyle T240b/20

ılduz T232b/18 > yılduz T224a/18

2.2.2.3. Ses Değişmesi

2.2.2.3.1. Ünsüz Tonlulaşması

/ç, k, p, t/ ünsüzleriyle biten tek heceli bir bölüm Türkçe kökenli sözcük, ünlü ile başlayan ek aldığı anda söz sonundaki ünsüzün ötümsüzleştiği, aynı ünsüzle biten kimi sözlerde ise korunduğu görülür (Eker, 2010: 276).

Metnimizde de bu ses olayının örnekleri çokça görülmüştür:

-k- > -ğ-; -k- > -g-

açlık > açlığı T239b/20

eksüklük > eksüklüğümüz T231b/04

varduk > varduğına T239b/14

birlik > birlige T231b/03

ayağ > ayağın T234b/11

edük > edügin T205a/21

azuğ > azuğı T209b/20

yüzük > yüzügin T214a/04

şādılık > şādılığın T237a/14

bişik > bişige T236b/16

uçmak > uçmağıla T198b/18

-t- > -d-

it- > idinmezdim T212a/01

uğrat- > uğradırdı T224a/14

eyit- > eydürler T206b/20

unıt > unıda T202b/09

gözet- > gözedilirse T212a/10

ağıt- > ağıduban T224b/10

işit- > işidicek T233b/13

düzet- > düzedür T201b/16

öğret- > öğrede T237a/14

egirt- > egirdiserdür T209b/03

-ç- > -c-

ağaç > ağacı T235b/10

bilüç > bilüci T218a/11

kılıç > kılıcımdan T208b/18

uç > ucından T202a/15

Tek heceli sözlerin sonundaki /ç,p,k,t/ fonemlerinin eklenmede iki ünlü arasında ötümlüleşmesi Türkiye Türkçesinin en önemli ses değişmelerinden biridir. Çok heceli sözcüklerin sonundaki ünsüzlerin durumu ayrıca ele alınmalıdır. Çünkü bunlardaki ünsüz ötümlüleşmeleri eski ve birincil ünlü uzunlukları ile ilgili değildir (Tekin, 1994: 87; akt. Eker, 2010: 275).

2.2.3. Yapısal Ses Olayları

"Türkçenin eklemeli dil özelliğinden yani yapısından kaynaklandığını düşündüğümüz, bu sebeple Türkçenin doğasında var olduğunu kabul ettiğimiz ses olaylarını "yapısal ses olayları" başlığı altında veriyoruz. Bu ses olayları Türkçede ses benzeşmeleri şeklinde kendini göstermektedir" (Efendioğlu, 2013: 73).

Metnimizde de yapısal olarak değerlendirilecek ses olayları *ünlü uyumları, ünsüz uyumları ve ünlü-ünsüz uyumları*'dır.

2.2.3.1. Ses Uyumları (Ses Benzeşmeleri)

2.2.3.1.1. Ünlü Uyumları

Türkçede kelimenin seslileri arasında dil benzeşmesi, dolayısıyla dil uyumu kanunu kökten veya çok eski olmalıdır (Banguoğlu, 2007: 88). Ünlü uyumlarından ilki "büyük sesli uyumu" da denen kalınlık-incelik uyumudur.

2.2.3.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçe kelimelerde bir ünlünün kendinden önceki ünlüye kalınlık veya incelik açısından uyması çok eskiden beri var olan bir kuraldır. Bu kurala eklerde de uyulmuş ve bu nedenle Türkçe eklerin farklı biçimleri ortaya çıkmıştır. Eklerin hangi ünlüyle okunacağına dair bir işaret yoktur. Bu durum da aslında uyum olup olmadığı konusunda kesin bir görüş belirtilmesini zorlaştırır. Bazı kelime ve eklerde kullanılan ünsüze bağlı olarak ünlünün kalın mı ince mi olduğu tespit edilebilir.

Eski Anadolu Türkçesinde dil uyumu çok kuvvetlidir. Hatta bugün uyuma aykırı olan *ki* aitlik eki ve imlada bitişik yazılan *i/e* edatı, ek fiilin geçmiş zaman isim-fiili *i-dük* ve hikâye ve rivayeti de uyuma girmiştir (Özkan, 2013: 101).

Metnimizde de genel olarak yabancı kelimelere gelen ekler de dahil kalınlık-incelik kuralına uyulmuştur:

<i>aldurdu</i> T203a/12	<i>bencileyin</i> T221b/16
<i>gereklü idügin</i> T238b/11	<i>uğurlayın</i> T211a/08
<i>‘āşıklık</i> T216a/08	<i>ķarnuñdağı</i> T231b/09
<i>olmaduğı</i> T204b/08	<i>eksikligümüz</i> T231b/04
<i>ķardaşı</i> T211a/12	<i>elimdeki</i> T239b/16
<i>pākizeligüñ</i> T204b/08	<i>belürürdi</i> T224a/18
<i>atarlarıdı</i> T224a/20	<i>geçevüz</i> T225b/11
<i>begligile</i> T226a/20	<i>getürürken</i> T228a/09

Metinde /-ken/ ve /+lK/ eklerinin bu uyumu bozduğu görülmektedir:

/-ken/

oturur+ø-ken T237b/13, *olmuş+ı-ken* T228a/09, *ķarı+ø-ken* T228a/21, *atar+ø-ken* T200a/04, *var+ı-ken* T203b/16, *tırur+ø-ken* T205b/10, *şāh+ı-ken* T206a/15, *tağlar+ø-ken* T222b/08,

/+lK⁴⁶/

peygāmbere+lK T226a/12, *cāriye+lK+a* T211a/15, *‘ālim+lK+la* T217b/20, *ziyāde+lK+ı* T243b/01

2.2.3.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Türkçe kelimelerde ilk hecede düz ünlü varsa diğer hecelerde de düz ünlü olur. Eğer ilk hecede yuvarlak ünlüler varsa diğer ünlüler ya düz-geniş ya da yuvarlak-dar ünlüler olur.

⁴⁶ /+lK/ eki yabancı kelimelere geldiğinde uyuma girmeyebilir. Ancak bu kelimelerin orjinallerinin kalın okunması sebebiyle kalın sıradan ek getirilmiş olabilir. Metinde kelimenin dönemdeki yaygın okunuşu dikkate alınmıştır.

Düzlük-yuvarlaklık uyumu, dil uyumu ya da kalınlık-incelik uyumuna göre daha yenidir. Dudak uyumu da denilen bu uyum Eski Anadolu Türkçesinde zayıftır (Köktekin, 2008: 75).

Metnimizde de bu uyuma uymayan pek çok örnek vardır. Eski Anadolu Türkçesinde eklerin ve bazı kelimelerdeki düz ünlülerin yuvarlaklaşması ya da eklerin sadece düz veya yuvarlak kullanılması bu durumun sebebidir. Özellikle eklerde bu uyum görülmemektedir.

Metnimiz itibarıyla küçük sesli uyumunu bozan ekler şunlardır:

-1. Fiil yapım ekleri: Oldurganlık veya ettirgenlik eklerinin yuvarlak, edilgen veya dönüşlülük eklerinin düz vokalli olması da dudak uyumunun bozulmasına sebep olmuştur:

<i>dut-m-ur T202a/09</i>	<i>‘afv ol-m-madı T223b/10</i>
<i>ķoc-m-up T210b/02</i>	<i>biş-ür-mege T233b/09</i>
<i>ķut-ı-a T04a/01</i>	<i>ķur-ı-updur T213b/01</i>
<i>uşan-dur-am T244a/17</i>	<i>uyan-dur-mak T236b/19</i>
<i>elden al-dur-dı T203a/12</i>	<i>az-dur-a T201a/16</i>
<i>ķal-dur-madı T219b/15</i>	<i>yi-dür-eler T215a/19</i>
<i>bil-dür-en T254a/21</i>	<i>di-dür-megil T210b/17</i>
<i>geç-ür-tip T207b/21</i>	<i>iç-ür-di T211a/08</i>
<i>baş in-dür-mezdi T199b/03</i>	<i>ķalel ir-gür-e T212b/06</i>

-2. Görülen geçmiş zaman: Bu ekin 1. ve 2. şahıslarda daima yuvarlak biçimli olması, 3. şahıslarda ise daima düz biçimli olması sebebiyle dudak uyumunu bozmaktadır:

<i>eyit-dü+m T212a/09</i>	<i>varmaz-du+m T212b/01</i>
<i>ümīd-vārı-du+m T216a/08</i>	<i>al-du+m T221a/06</i>
<i>aç-du+m T223b/03</i>	<i>umar-du+m T226b/11</i>
<i>şal-du+m T199a/01</i>	<i>bidir-dü+m T202a/19</i>
<i>di-dü+m T203b/03</i>	<i>vir-düñ T212a/21</i>
<i>ķon-dı T213b/16</i>	<i>dut-ul-dı T213b/16</i>
<i>ķurul-dı T213b/17</i>	<i>oķu-dılar T215a/18</i>

bul-dı T216a/04

işit-dü+ñüz T230b/20

yime-dü+k T218a/11

zıkr eyle-dü+k T198b/04

tut-dı+lar T203a/06

otur-dı+lar T210b/03

-3. **Gelecek zaman eki:** Gelecek zaman biçim birimlerinden /-IsAr/ eki sadece düz ünlüyle kullanıldığı için, kök ya da gövdesinde yuvarlak ünlü bulunan fiillere geldiğinde dudak uyumunu bozar:

fermān ol-ısar T227b/13, bul-ısar T200a/12, sür-ıser T200a/21

-4. **Belirli geçmiş zaman eki:** /-UpdUr/ eki de sadece yuvarlak ünlülü biçiminin kullanılması sebebiyle düz ünlülü fiillere geldiğinde küçük sesli uyumuna uymamaktadır:

dadır-updur T205b/16, yi-yüpdür T236b/03, gel-üpdür T239a/01

-5. **Şahıs ekleri:** Emir ve istek kipinin 3. şahıs eki sadece yuvarlak biçimde olduğu için dudak uyumunu bozar:

olma-ø+sun T229a/18

kıl-ø+sun T246a/19

eyle-ø+sün T229a/20

irme-ø+sün T231b/12

bize-ø+sünler T232b/09 gel-ø+sün T236a/11

söyleme-ø+sün T204b/04

-6. **Sıfat-fiil eki:** /-dUK/ sıfat-fiil ekinin sadece yuvarlak şekli olduğu için dudak uyumunu bozmaktadır.

derle-düg+inden T202a/06

dile-düg+i T203a/18

eglen-düg+ine T211b/17

gelme-düg+içün T213b/07

utan-düg+ından T222a/14

kaç-düg+ındandı T230b/17

şal-düg+ınca T239a/16

yat-düg+ı T218a/07

M nüshasında bu ekin pek çok örnekte düzleştiği görülmektedir:

söyle-dig+in M149b/08

-7. **Zarf-fiil ekleri:** /-(y)IcAk/, /-IncAk/ ve /-(y)Up/ zarf-fiil ekleri dudak uyumunu bozan biçim birimlerindendir:

dök-icek T224b/12

gör-icek T208a/16

<i>öl-icek</i> T216b/06	<i>bul-ıcağ</i> T237a/10
<i>kuruyıcağ</i> T225b/11	<i>tut-ıcağ</i> T221a/05
<i>toğurıcağ</i> T240b/19	<i>turıcağ</i> T225a/06
<i>ol-ıncak</i> T202b/21	<i>ur-ıncak</i> T239a/17
<i>bul-ıncak</i> T225b/21	<i>kaç-up</i> T208a/21
<i>şacıl-up</i> T208b/02	<i>varma-yup</i> T209b/04
<i>çıkar-up</i> T210a/06	<i>yitür-üp</i> T210a/10
<i> kocın-up</i> T210b/02	

-8. **Bildirme/kuvvetlendirme eki:** Cümledeki anlamına göre bildirme veya kuvvetlendirme işlevinde bulunan /+dUr/ eki, sadece yuvarlak vokalle kullanıldığı için küçük sesli uyumunu bozar:

<i>var+dur</i> T239a/04	<i>aşhābı+dur</i> T239a/10
<i>şıfat+dur</i> T241b/20	<i>olmak+dur</i> T242a/12
<i>hafif+dür</i> T242a/20	<i>ne+dür</i> T242b/04
<i>merkezinde+dür</i> T242b/01	

-9. **İsim yapım ekleri:** Kullanıldığı cümleye göre bazen yapım bazen de çekim eki⁴⁷ işlevinde bulunan /+sUz/, /+lIK/, /+lUk/, /+lU/ ekleri de metnimizde dudak uyumuna aykırılık göstermektedir:

<i>uzun+lığ+ı</i> T240a/19	<i>ana+lu</i> T227a/19
<i>ayak+lu</i> T240b/11	<i>hak+lu</i> T201b/17
<i>heybet+lü</i> T208b/03	<i>izzet+lü</i> T237a/15
<i>yüzsüz+lik</i> T210b/17	<i>gün+lik</i> T245a/16
<i>kon+lığ+uñda</i> T218a/06	<i>konuk+lık</i> T231a/11
<i>günāh+suz</i> T200a/18	<i>şu+sız</i> T220a/19
<i>kıl+suz</i> T208b/03	<i>akıl+suz</i> T211a/01
<i>çekiç+süz</i> T238b/09	<i>dil+süz</i> T238b/17

Küçültme eki +cUk da nüshalarda hep yuvarlak vokalli şekliyle kullanılmıştır. Dolayısıyla düz seslerden sonra geldiğinde küçük sesli uyumunu bozar:

<i>uva+cuk</i> T208a/19, <i>halka+cukları</i> T208a/20
--

⁴⁷ Kara, 2009: 570

-10. **Tamlanan eki:** Metnimizde 3. teklik ve 3. çokluk şahıs iyelik ekleri ile bazı 1. çokluk şahıs iyelik eklerinden önce gelen tamlanan ekleri düz-dar; 1. teklik, 2. teklik şahıs iyelik ekleri ile bazı 1. çokluk şahıs iyelik eklerinden önce gelen tamlanan ekleri de yuvarlak ünlüyle kullanılmıştır. Bu durum da düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozan etkenlerdendir:

<i>uzunluğ+ı T240a/19</i>	<i>nesl+i+müz+densin T228b/18</i>
<i>gör-düğ+i+n+den T229b/01</i>	<i>‘aql+i+muz T204b/06</i>
<i>düş-düğ+i+n T229b/21</i>	<i>cān+u+ñ T225a/18</i>
<i>toğ-duğ+ı T233b/17</i>	<i>baş+u+m T237b/21</i>
<i>uyku+sı+n+dan T214a/11</i>	<i>yır+ü+m T212a/01</i>

-11. **İyelik ekleri:** Ünlüyle biten isimlere gelen 1. çokluk ve 2. çokluk şahıs ekleri de uyuma aykırılık gösterir:⁴⁸

<i>kışsa+muz T232b/06</i>	<i>cāriye+ñüz+i T205b/14</i>
<i>ara+muz+da T219/05</i>	<i>da‘vā+ñuz+ı T219a/15</i>

-12. **Nesne Hâli:** Nesne hâli eki /+(y)l/ metinde sadece düz-dar ünlüyle kullanılması sebebiyle küçük sesli uyumunu bozabilmektedir:

dost+ı T215b/02, şu+yı T243b/02,

-13. **İlgi Hâli:** Bu ekin sadece yuvarlak biçiminin bulunması dudak uyumunu bozmaktadır:

<i>halk+ı+nuñ T222a/05</i>	<i>elhān+ı+nuñ T223a/02</i>
<i>enbiyā+nuñ T223a/08</i>	<i>ayağ+ları+nuñ T224a/10</i>
<i>cihān+uñ T225b/17</i>	<i>dasitān+uñ T198b/03</i>
<i>Süleymān+‘uñ T229a/12</i>	<i>‘ālim+üñ T243b/15</i>

-14. Metinde geçen bazı Türkçe kelimelerin de dudak uyumuna uymadığı görülür:

altun T210a/04, eksük T240b/12, oқи T244b/05 unıdup T226a/18, yağmur T242b/18

⁴⁸ Bu tür kelimelerde tamlanan eki sıfır () biçim birimidir: kışsa+ø+muz

2.2.3.1.1.2.1. Yuvarlaklaşma

Eski Anadolu Türkçesi döneminde bazı kelimeler ve eklerdeki ünlülerde sistemli bir şekilde yuvarlaklaşma görülmektedir. Hatta dönemin en belirleyici ses özelliği yuvarlaklaşmadır.

2.2.3.1.1.2.1.1. Kelime Sonunda Yuvarlaklaşma

Eski Türkçede kelime sonunda bulunan ğ/g sesleri Batı Türkçesinde düşmüştür. Sondaki ünsüzün düşmesiyle kelime sonundaki düz ünlüler yuvarlaklaşmıştır. Zaten yuvarlak olan ünlüler de aynen kalmıştır:⁴⁹

bilig > *bilü* T241b/10

tapıg > *tapu* T223b/03

ağrıg > *ayru* T216a/01

kamağ > *kamu* T199b/09

kapıg > *kapu* T219a/01

şarıg > *şaru* T208b/02

adıg > *ayu* T224a/10

Bazı kelimeler bünyesinde bulunan dudak ünsüzleri sebebiyle yuvarlaktır: (Timurtaş, 2005: 44)

demür T215a/03 > *demir*

2.2.3.1.1.2.1.2. Eklerde Yuvarlaklaşma

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlaklaşma gösteren eklerden bir kısmının aslında yuvarlak, bir kısmının ise sonradan yuvarlaklaşmış olduğu görülür (Köktekin, 2008: 76). Ancak metnimizde eklerin yuvarlak şekilleriyle birlikte düz ünlülü kullanımları da vardır.

2.2.3.1.1.2.1.2.1. Yapım Eklerinde Yuvarlaklaşma

İsimden İsim Yapma Ekleri

/+IU/, /+sUz/

⁴⁹ Bazı kelimeler ise herhangi bir sebep olmadan yuvarlak ünlü bulundurur (Timurtaş, 1999: 417-418): *altun* T210a/05, *çaltu* T228a/07, *degül* T204b/02, *girtü* T236b/17, *ikindü* T200b/21

*deñ+lü T203a/21**ök+süz T228b/10**dür+lü T223a/04**dil+süz+e T238b/17**giz+lü T244b/21**gerek+lü T208b/11***Fülden İsim Yapma Ekleri****/-Uk/, /-U/***del-ük T212a/16**ay(ır)-u T216a/01**ay(ı)r-uk T233a/21**korğ-u+larından T222a/08**böl-ük T234a/02**tol-u T234a/12**art-uk T215a/15**öl-ü T206a/02**aç-uk⁵⁰ T198a/05***/-gU/***sev-gü+lüdür T209b/14**kad-gur⁵¹ > kaygu T216b/13*

Çatı eklerinden özellikle ettirgenlik çatı ekleri metinde genellikle yuvarlaktır. Edilgenlik ve dönüşlülük eklerinde ise hem yuvarlak hem de düz kullanım görülmektedir:(bk. Dudak uyumu)

/-Ur-, /-dUr-, /-gür-, /-Un⁵²-, /-Ul⁵³-/*art-ur-up T203b/19**işit-dür-eyim**ur-ul-mış**kaç-ur-up T209a/07**T220b/18**T233b/09**dök-ül-en T243b/04**söyün-dür-ür**ur-un-up**toğ-ur-ıcağ T240b/19**T240b/13**T244b/03**toy-ur-maz T237a/08**ir-gür-e T212b/06**obr-ul-mağdur**gör-ül-di T209b/20**T243a/11**bit-ür-eyim T207b/11**bul-un-maz**añ-ul-urdu**id-ün-üp T208b/11**T204a/21**T213b/03*

⁵⁰ Metnimizde bu örneğin düz biçimi de vardır: *aç-ık T219a/07*

⁵¹ Clauson, 1972: 598

⁵² Bu ekin düz-dar ünlülü şekli de metnimizde kullanılmıştır: *şal-ın-mış T233b/13, şar-ın-up T214b/15, sev-in-di T229a/08*

⁵³ Bu ekin de düz-dar ünlülü şekli de metnimizde kullanılmıştır: *kes-il-di T223a/17, kur-ıl-updur T213b/01, saç-ıl-up T208b/12*

<i>uy-dur-up T210a/08</i>	<i>naqlol-un-dı</i>	<i>vir-ül-dükten</i>	<i>biş-ür-mege</i>
	<i>T222a/07</i>	<i>T227a/12</i>	<i>T233b/04</i>
<i>çek-dür-düm</i>	<i>söy-ün-mez</i>	<i>‘aqlın</i>	<i>şas-ur-ur geç-ür-üp T207b/21</i>
<i>T202a/16</i>	<i>T231b/10</i>	<i>T208b/04</i>	

2.2.3.1.1.2.1.2.2. Çekim Eklerinde Yuvarlaklaşma

Yuvarlaklaşma örnekleri metinde en çok eklerde görülmektedir:

Tamlanan ve İyelik Ekleri

1. teklik şahıs iyelik ekinin önündeki tamlanan eki metnimizde genellikle yuvarlak ünlüdür:

tā‘at+u+m T200b/10, baş+u+m T207b/15, kız+u+m T211a/15, şart+u+m T211a/19, helāl+ü+m T203a/21, derd+ü+m+ün M149b/04, yir+ü+m T208b/18, turacağ+u+m T211a/21, yüz+ü+m T210b/15, gön(ü)+ü+m T213b/08

Bu ek Eski Türkçe döneminde kelimenin durumuna göre her iki uyuma da girebilir (Korkmaz, 1973: 109, akt. Özkan, 2013: 103). Eski Anadolu Türkçesinde dudak ünsüzü sebebiyle daima yuvarlak ünlü ile kullanılmıştır (Özkan, 2013: 103) ancak metnimizde düz ünlü ile kullanımı da oldukça fazladır. Bu durum eserin yazı dilinin standartlaşmaya başladığı dönemde yazılmış olmasından ya da Eski Türkçe döneminde düz ünlüyle de kullanılmasından kaynaklanmış olabilir.

T nüshasında düz ünlüyle yazılan tamlanan eki M nüshasında çoğunlukla yuvarlak ünlüdür:

<i>yüreg+i+m T206b/11</i>	<i>şart+i+m T211a/20, M156a/08</i>
<i>derd+i+m+ün T204b/09</i>	<i>‘ulefeci+m T212a/13</i>
<i>kılıc+i+m+dan T208b/18</i>	<i>kardaş+i+m T219a/18</i>
<i>kılıc+u+m+dan M153b/0</i>	<i>kardaş+u+m M165a/08</i>

2. teklik şahıs iyelik ekinin önündeki tamlanan eki genellikle yuvarlaktır:

<i>kerāmet+ü+ñ+e T198b/19</i>	<i>kerāmet+i+ñ+e M143b/18</i>
<i>kalb+ü+ñ T200a/06</i>	<i>cürm+ü+ñ T200b/02</i>
<i>pākizelig+ü+ñ T204b/08</i>	<i>hicr+ü+ñ T206b/11</i>

iş+ü+ñ T207b/13

muḥibb+ü+ñ T210b/05

kat+u+ñ T214b/13

gūş+u+ñ+a T217a/03

Ancak ekin düz ünlüyle yazılmış örnekleri de vardır. Bunların bir kısmı nüsha farklılığı olsa da aynı nüsha içinde dahi farklı yazılışlar görülmektedir:

kerāmet+i+ñ+e M143b/18

kerāmet+ü+ñ+e T198b/19

burn+u+ñ+uñ T220b/10

burn+i+ñ+uñ M166b/04

1. çokluk şahıs iyelik ekinin bünyesindeki ünlü, metinde birkaç örnek dışında daima yuvarlaktır. Ancak ekin önündeki tamlanan eki T nüshasında çoğunlukla yuvarlak M nüshasında ise düz ünlüdür:

şerīʿat+u+muz+da T203b/20

ara+muz+da T219a/05

ʿilm+ü+müz T204b/07

nā-murad+i+muz M152a/04

yol+u+muz T221a/09

nā-murād+i+mız T207a/11

baş+u+muz T209b/06

baş+i+muz M154a/11

ʿözü+ü+müz M178b/12

ʿözü+i+müz T231b/04

mezheb+ü+müzde T236b/19

göñl+i+müz M152a/02

göñl+ü+müz T207a/09

müşkil+i+müz T219a/07

Çokluk II. şahıs iyelik eki: /+(U)ñUz/

2. çokluk şahıs ekinin bünyesindeki ünlü daima yuvarlaktır. Önündeki tamlanan eki ise farklılık göstermektedir:

kul+u+ñuz T215a/14

daʿvā+ñuz+ı T219a/15

ʿaql+u+ñuz T231b/21

vaqt+u+ñuz+a T232a/14

kardeş+u+ñuz T203b/19

oğullar+i+ñuz+a T231a/02

ʿaql+i+ñuz T245b/12

iḥsān+i+ñuz T206b/06,

kitāblar+u+ñuz+da T204b/04

kitāblar+i+ñuz+da M149a/20

İlgi hâli eki/tamlayan eki: /+(n)Uñ/ metinde daima yuvarlaktır:

āyetler+üñ T243a/19

dünyā+nuñ T229a/09

enbiyā+nuñ T228b/11

Teʿālā'+nuñ T228b/18

Dāvud+uñ T229b/04

ayı+nuñ T229b/08

bu+nuñ T231a/02

bunlar+uñ T231b/01

bañr+uñ T231b/14

anası+nuñ T233b/10

ceng+üñ T235b/03

Bu ek de bir yerde düz ünlüyle yazılmıştır:

ins+iñ T200a/19

Bildirme/kuvvetlendirme eki/edatı: /+DÜr/, /+DÜrÜr/

Metnimizde Eski Türkçedeki *tur-* fiilinden türeyen 3. şahıs bildirme ekinin hem ekleşmiş hem de ekleşmemiş şekilleriyle karşılaşılmıştır:

*yoğ **durur** T198a/17*

*yoğ+**dur** T198a/17*

*çoğ+**dur** T199a/05*

*asan **durur** T200b/17*

*kuş+**dur** T202a/08*

*bu+**dur** T203a/08*

*bu **durur** T203a/12*

*cāhil+**dür** T212a/15*

*türbe+**dür** T212b/17*

*türbe **durur** M157b/04*

*sevgülü+**dür** T217b/14*

*emmāre **durur** T225a/17*

*işi **durur** T230b/07*

Varlık hâli eki ve isimden isim yapma eki: /+lU/

/+lU/ ve /+sIz/ ekleri kelimenin anlamını değiştirerek kalıcı, yeni kelimeler türettiyorsa yapım ekidir; anlamı değiştirmeden geçici kelimeler yapıp onlara görev yüklüyorsa çekim eki sınıfına girer (Kara, 2009: 569).

Bu ekin metnimizde sadece yuvarlak şekli vardır:

*yaş+**lu***

*baş+**lu** T205a/14*

*hayır+**lu** T218a/01*

*tuz+**lu** T243b/02*

*heybet+**lü** T208b/03*

*neft+**lü** T233a/08*

Yokluk hâli eki ve isimden isim yapma eki: /+sÜz/

Bu ek, "susuz" kelimesi dışında her zaman yuvarlak ünlülüdür:

*ana+**suz** T234b/05*

*hicāp+**suz** perde+**süz** T200a/04*

*ğam+**suz** T200a/21*

*tüy+**süz** T208b/03*

*kıl+**suz** T208b/03*

*pul+**suz** T208b/03*

*destür+**suz** T204a/03*

*akıl+**suz**+ları T223a/14*

delük+süz T217a/14

güç+süz+in T240b/04

şu+sız T220a/19

şu+sız+lıkdan T209b/02

İsimden İsim Yapma Eki: /+IUK/

Bu ekin yuvarlak şekli metinde çok azdır:

ey(ü)+lük T229a/01, yavuk+luk T205b/02, gün+lük M193b/10

Geniş zaman eki: /-(U)r/

Metinde geniş zaman eki olan -r sesinin önündeki yardımcı ünlü daima yuvarlaktır:

var-ur+am T211a/17

şakın-ur+am T233b/12

buyur-ur+sın T211a/18

gelüyor-ur T211b/17

dur-ur T212a/19

boyan-ur T214a/11

uyan-ur T214a/11

otur-ur+sın T216a/11

helāk ol-ur+uz T209b/

bil-ür+üz T210b/10

bil-ür+em T210b/12

vir-ür-se T211a/18

incin-ür+señ T221a/08

ey(i)d-ür+ler T235b/10

söyleş-ür+ler T241a/20

gör-ür+sız T222b/20

Görülen Geçmiş Zaman Eki:

Yüklem ismi yapan görülen geçmiş zaman eki 3. şahıslar dışındaki çekimlerde daima yuvarlaktır. Kendisinden sonra gelen şahıs eklerinin ünlüleri de yuvarlaktır:

bulma-du+m T235b/15

şı-du+m T246a/07

varmaz-du+m T212b/01

añla-du+m T214b/13

eyit-dü+m T217b/16

di-dü+m T217b/20

ķahr it-dü+ñ T198b/15

vir-dü+ñ T212a/21

bil-dü+ñ T218a/06

eyleme-dü+ñ T218a/16

birliğe yat-du+ñ T231b/03

buyur-du+ñ T198b/15

uğra-du+ñ T213a/07

ol-du+ñ+ı-sa T214a/12

işit-dü+ñüz T230b/20

ķaşd it-dü+ñüz T231b/20

git-dü+ñüz T213a/03

zıkr eyle-dü+k T198b/04

māldan geç-dü+k T209b/06

tenbīh ķıl-du+ķ T219b/14

yarlıga-du+k T221b/10

ugurlayima-du+k T230a/13

Emir Kipi ve İstek Kipi 3. şahıs eki: /+sUn/, /+sUn+lAr/

Emir kipi ve istek kipinin 3. şahıs ekleri ünlü daima yuvarlaktır:⁵⁴

zen ol-ø+sun T212b/06

melül ol-ma-ø+sun T229a/18

bize-ø+sünler T232b/09

duy-ma-ø+sun T205a/10

koy-ma-ø+sun T205a/11

tevbe eyle-ø+sün T214a/01

sevin-ø+sün T232b/09

gör-me-ø+sün T227b/03

vir-me-ø+sün T227b/03

dünyāya gel-me-ø+sün T230b/10

gel-ø+sün+ler T233a/12

söyle-me-ø+sün T204b/04

dile-ø+sün T220b/18

şādılık içinde ol-ø+sun+lar T232b/10

Zarf Fiil Ekleri:

Metnimizde /-Up/ zarf fiil eki ve onun genişlemiş biçimi olan (Özkan, 2013: 102)

/-(y)-UbAn/ eki daima yuvarlaktır:

mıhla-yup T198a/02

açıl-up T198b/08

yakma-yup T199a/03

añdır-up T199b/17

karış-up T202b/12

tağid-up T202b/18

göriş-üp T205b/11

şaçıl-up T208b/02

kocın-up T210b/02

kağı-yup T215a/14

gez-üp T220a/04

yi-yüp T220a/04

gönder-üp T225a/13

sürçid-üp T226a/17

bişir-üp T227a/06

incin-üp T227b/19

toldur-uban T228b/04

azdur-uban T202a/19

ağla-yuban T208b/17

kağı-yuban T212b/08

al-uban T224a/02

kopar-uban T224a/04

/-(y)U/ zarf-fiil ekinin metnimizde daha çok yuvarlak biçimi vardır:

dé-yü T199a/02

gümle-yü T202b/12

köpürle-yü T202b/11

tur-u gelüp T221a/20

⁵⁴ Tek bir örnekte düz kullanımı vardır: *çağır-ø+sin T220b/08*

Bazı örneklerde düz kullanılmıştır:

gel-i yorur T229b/03

ahtar-ı virdi T238b/13

Sıfat fiil eki:

Metinde çok sık kullanılan geçmiş zaman sıfat-fiil ekinin ünlüsü de daima yuvarlaktır:

al-duğ+dan T217b/01

at-duğ+ları T224a/21

müvekkel ol-duğ+ları T232b/14

zārılık eyle-düg+i T220a/03

derle-düg+inden T202a/06

öl-düg+i T203a/14

‘aşık ol-duğ+ın T204b/11

um-duğ+ı T206b/07

tur-duğ+ı T208a/03

varma-duğ+ına T210a/12

yoğ-duğ+ın T208b/06

ilet-dük+lerinden T208a/01

ķabül it-dük+den T210b/15

gel-dük+lerin T224b/19

Çokluk 1. şahıs eki:

Zamir kökenli şahıs eki olan /+(y)Uz/, /-vUz/, biz zamirinden ortaya çıkmıştır. "b" sesi "v" olmuştur. Aradaki vokal dudak ünsüzünden dolayı yuvarlaklaşmıştır (Timurtaş, 2005: 51).

da‘vācı+yuz T219a/09

lāyık+ø-ø+uz T210b/06

bil-e+vüz T207a/11

götür-e+vüz T207a/13

iste-ye+vüz T209b/05

bildür-e+vüz T220b/07

beyān id-e+vüz T223a/05

aç-a+vuz T225b/12

yi-ye+vüz T234a/15

vır-me-ye+vüz T204b/07

2.2.3.1.1.2.2. Düzleşme

Eski Anadolu Türkçesi dönemi, yuvarlaklaşma olayının sistemli olarak görüldüğü bir dönem olmasına rağmen düzleşme olayının gerçekleştiği örneklerle de rastlanılmıştır:

2.2.3.1.1.2.2.1. Kelimelerde Düzleşme

delü > deli T207b/11

uçun > içün T198b/11
göndürüp T220b/01

için T208b/16
gönderdi T205b/14

2.2.3.1.1.2.2.2. Yapım Eklerinde Düzleşme

Eski Anadolu Türkçesi dönemi yuvarlaklaşma olayının çok fazla görüldüğü bir dönem olmasına rağmen bazı eklerde düzleşme görülmektedir (Köktekin, 2008: 79). Metnimizde de düzleşmenin görüldüğü örnekler çok fazladır:

/+din /

Bu ek metinde "öndin" kelimesinde kalıplaşmış olarak görülmektedir:

*öñ+**din** T222b/01, öñ+**din** T225b/18* (Daşdemir, 2008: 70).

/+lik /

Bu ekin metnimizde hem yuvarlak⁵⁵ hem de düz ünlülü şekilleri kullanılmıştır ancak düz kullanım daha fazladır:

*kem+**lig**+ile T218b/17*

*pîr+**lik** T226b/13*

*vezîr+**lik** T218b/13*

*yüzsüz+**lik** T210b/17*

*ey+**lik** T215a/21*

*girçek+**lik**+le T198b/16*

*gün+**lik** T245a/16*

*güzel+**lig**+inden T212a/21*

*şusuz+**lık** T209b/02*

*şusuz+**lık** T209b/04*

*süst+**lık** T207b/13*

*tar+**lık**+ına T208b/13*

*uzun+**lık** T208a/19*

*var+**lık**+ın T206b/14*

Eklerde düzleşme olayı M nüshasında daha fazla görülmektedir:

*gît-**dü**+ñüz T213a/04*

*gît-**di**+ñüz M157b/11*

*tābūt-dār+**uñ** T213a/07*

*tābūt-dār+**ıñ** M157b/11*

2.2.3.1.1.2.2.3. Çekim Eklerinde Düzleşme

Nesne hâli eki: /+(y)I/

*başın+**ı** T198b/12*

*işyān+**ı** T200b/10*

*yüzin+**i** T202b/09*

*yolın+**ı** T204a/01*

⁵⁵ *ey(ii)+**lük** T229a/01, yavuk+**lık** T205b/02*

āvāz+ı T233a/17

dāsītān+ı T198a/13

ğayrın+ı T242a/01

ḥatā+yı T221b/21

nidāyı T220b/16

bay+ı T235b/03

kelām+ı T200b/07

gözyaşın+ı T210a/17

ḫal'a+yı T209b/12

şu+yı T209b/07

İki örnekte yuvarlak ünlüyle yazılmıştır:

ḫıla luṭf+u T217a/06

Eyleyāv+u T211a/12

Aitlik hâli eki: /+KI/

evvel+ki T218b/09

ḫatında+ḡı T208a/12

taşda+ḡı T224a/07

üzerinde+ḡı T241a/02

ezel+ki T223a/15

içre+ḡı T228b/07

anda+ḡı T228a/08

ḫarnuñda+ḡı T231b/09

üzerinde+ḡı+n T241a/01

üzerinde+ki T240b/16

Tamlanan eki /+(y)I/, /+(s)I/

vaḫt+ı T202a/05

server+i T219a/12

sevād+ı T246a/01

uşaḡ+ı T234b/11

‘ādet+i T208a/11

şu+yı T243b/02

sarāy+ı T215b/11

şevāb+ı T217a/08

tāc-dār+ı T246a/15

uzunluḡ+ı T240a/19

al(ı)n+ı T234b/18

cin ṭā’ife+si T233a/07

Sıra sayı sıfatı eki: /+(I)ncI/

Eski Türkçede *-Inç* şeklinde görülen bu ek, dilimizde bir iyelik ekiyle⁵⁶ uzatılmış bulunur (Banguoğlu, 2007: 354) Bünyesinde düz ünlü bulunan sayılara düz ünlüyle, yuvarlak ünlü bulunan sayılara yuvarlak ünlüyle eklenmiştir.

üçünç, törtünç, altınç (Gabain, 2003: 75)

Metnimizde ise yuvarlak ünlülü sayılara gelirken ekin ilk ünlüsü yuvarlak, sondaki ünlü düzdür:

üç+ünci T224b/14

dörd+ünci T224b/15

⁵⁶ Dilbilgisi kitaplarında i/ı 3. teklik şahıs iyelik eki olarak geçen bu ek, Efrasiyap Gemalmaz'ın görüşüne göre iyelik değil, tamlanan ekidir. (Gemalmaz, 1996: 257)

yidi+nci T227a/19

bir+inci T233b/21

iki+nci T226b/21

biş+inci T227a/18

altı+nci T240a/04

sekiz+inci T215b/10

on+uncı T246a/12

elli+nci T246a/13

toğuz+uncı T225b/16

Soru edatı⁵⁷: /mI/

Eski Anadolu Türkçesinde çoğunlukla düz şekli olan *mı*, Eski Türkçede *mu* şeklindedir. Metnimizde sadece düz olarak kullanılmıştır:

gele mi T228a/13

itmez mi T229a/16

gelmeye mi T229b/01

melül mi olduñ T244b/20

dimedüñ mi T245a/14

degür mi T203a/10

degül mi T210b/21

olur mı T218a/14

söyledüñ mi T221a/01

böyle mi kıılır T221a/12

Görülen Geçmiş Zaman 3. Şahıs Eki: /-dI+ø/, /-dI+lAr/

Görülen geçmiş zaman fiil tabanına -t veya -d fiilden isim yapma eki ve iyelik ekinin eklenmesiyle oluşmuştur (Gabain, 2003: 80).

Metnimizde bu ek 3. şahıslarda düz ünlüyle kullanılır:

var+ı-dı T222a/02

düz-di T225a/05

gel-me-di+ler T217b/01

yidür-di T223a/10

ürküt-di T223a/19

bil-di+ler T219a/04

oğu-dı T223b/20

uğradur-dı T224a/14

şād ol-dı+lar T230a/03

gör-di T225b/09

vefāt it-di T226a/13

ürk-di+ler T224a/07

zıkr olun-dı T226b/07

virmiş+ø-di T226b/08

getür-di+ler T224b/19

T nüshasında bir örnekte yuvarlak ünlüyle yazılmıştır:

gör-dü ne kim T212b/13

⁵⁷ mI soru edatı (Gabain, 2003: 106), (Ediskun, 2010: 175)

Duyulan / Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki: /-mİş/

Bu ek, Eski Türkçeden beri düz ünlüyledir. Metnimizde de sadece düz kullanımı vardır:

<i>bulur-mış+ø T237a/17</i>	<i>yazıl-mış+ø T237b/15</i>
<i>ko-mış+ø-dı T238b/07</i>	<i>ol-mış+dur T240a/06</i>
<i>otur-mış+ø T241a/21</i>	<i>gönder-mış+ø T244b/04</i>
<i>mütālī^c ol-mış+am T245a/11</i>	<i>te'lif it-mış+em T198a/08</i>
<i>eyle-miş+ler T198b/14</i>	<i>da'vā eyle-miş+sin T200a/15</i>
<i>di-miş+lerdür T203a/20</i>	

Zarf fiil ekleri: /-(İ)ncAk/, /-(İ)ncA/, /-(y)IcAk/

<i>gel-incek T230a/02</i>	<i>geç-incek T226b/08</i>
<i>dile-yicek T230b/07</i>	<i>bil-icek T237b/12</i>
<i>münācāt id-icek T239b/13</i>	<i>di-yicek T240a/05</i>
<i>gör-icek T208b/09</i>	<i>şubḥ ol-inca T214a/08</i>
<i>bul-incaḵ T225b/21</i>	<i>yüz tut-inca T234a/13</i>
<i>ur-incaḵ T239a/17</i>	<i>ur-inca M187a/19</i>
<i>çık-inca T239b/16</i>	<i>beyān kıl-incaḵ T241a/01,</i>
<i>beyān kıl-icaḵ M189a/12</i>	<i>kazan-inca T205a/13</i>
<i>āciz ḵal-incaḵ T224b/16</i>	<i>uyan-inca T236b/17</i>

T nüshasında "tut-" fiiline gelen zarf-fiil eki yuvarlak ünlüyle yazılmıştır:

yüz tut-unca T234a/13

Edilgenlik ve dönüşlülük ekleri: /-(İ)n-/ , /-(İ)l-/

Bu eklerin metnimizde hem yuvarlak hem de düz kullanımlı örnekleri vardır. Ancak düz kullanımı daha yaygındır⁵⁸:

<i>gör-in-en T231a/13</i>	<i>ḵal-in-maz T218b/06</i>
<i>nikāḥ kıl-in-dı T212a/02</i>	<i>ḵoc-in-up T210b/02</i>
<i>āfv ol-in-mayınca T223b/11</i>	<i>ḵonuk id-in-mezdüm T212b/01</i>

⁵⁸ Ekin yuvarlak ünlüyle kullanıldığı örnekler de görülmüştür: *bul-un-maz T204a/21*, *oḵun-a T217a/08*, *id-ün-üp T218b/11*

<i>bil-in-e</i> T240b/06	<i>bul-in-maya</i> T217a/08
<i>kar-ıl-ur</i> lar T240b/03	<i>kes-il-ür</i> T223a/17,
<i>kıt-ıl-dı</i> T209b/07	<i>kur-ıl-updur</i> T213b/01
<i>tut-ıl-a</i> T204a/01	<i>vir-il-di</i> T212a/17
<i>ört-in-üp</i> T205a/21	<i>şak-in-a</i> T235a/19
<i>şığ-in-dum</i> T228b/12	<i>sür-in-üp</i> 208a/21
<i>dut-in-ur</i> T202a/09	<i>göy-in-ür</i> T232a/09
<i>kurt-ıl-maz</i> T223a/08	<i>şaç-ıl-up</i> T208b/02

Gelecek zaman eki: /-(y)IsAr/

Eski Anadolu Türkçesi döneminde ortaya çıkan bu ek için "(y) kaynaştırma ünsüzü+I zarf fiil eki+düşünmek tasarlama manasındaki sa- fiili+geniş zaman eki" şeklinde bir tespitte bulunmuştur (Uygur, 2007: 1193).

Metnimizde de bu ek düz ünlüyledir:

<i>imām ol-ısar</i> T235a/12	<i>başır ol-ısar-sın</i> T241a/19
<i>azdur-ısar</i> T244b/16	<i>vücüd ol-ısar</i> T245a/10
<i>kal-ısar</i> T245a/10	<i>bul-ısar</i> T245b/07
<i>n'ol-ısar</i> T207b/02	<i>al-ısar</i> T221a/17
<i>artur-ısar</i> T229a/04	<i>toğ-ısar</i> T232b/17
<i>ağ-ısar</i> T232b/17	<i>hall eyle-yiser</i> T245b/07
<i>sür-iser</i> T200a/21	<i>irme-yiser</i> T200b/13
<i>n'id-iser</i> T200b/14	<i>egird-iser-dür</i> T209b/03
<i>öl-iser</i> T216b/12	<i>geçi-ser-dür</i> T216b/14
<i>irmey-iser-dür</i> T223b/01	<i>dön-iser-dür</i> T230b/05

Teklik 2. şahıs eki: /+sIn/

Zamir kökenli olan bu şahıs eki; gelecek, geniş ve öğrenilen geçmiş zaman ile istek kipi çekimlerinde kullanılmaktadır ve düz ünlülüdür:

<i>hāk itme-ye+sin</i> T230b/13	<i>sen+ø-ø+sin</i> T234b/06
<i>bil-e+sin</i> T236a/20	<i>luṭf id-e+sin</i> T240a/03
<i>ol-ısar+sin</i> T240a/19	<i>kal-ısar+sin</i> T245b/17

vir-ecek+sin T199a/13

gör-me-z+sin T200a/08

namāz kıl-ur+sin T200a/07

da‘vā eyle-miş+sin T200a/15

şan-a+sin T202a/08

gör-me mi+sin T206b/13

düz-üpdür+sin T209a/14

buyur-ur+sin T211a/18

‘ālemüñ+ø-ø+sin serveri T219a/12

ne di-r+sin T219a/20

kıl-a+sin T221b/20

ir-iser+sin T222b/15

añla-ya+sin T225b/11

dut-a+sin T236a/03

ut-a+sin T236a/03

İstek kipi 1.teklik şahıs eki:

İstek kipi 1. teklik şahıs çekimi /+(y)AyIm/ metnimizde düzdür:

mübtelā kıl-ayım T199a/08

buluş-ayım T205a/08

añla-yayım T219a/16

vir-eyim T220a/19

işitdür-eyim T220b/18

gör-eyim T221a/03

şerh id-

eyim T235b/17

bil-eyim T199a/13

söyle-yeyim T205a/09

bitür-eyim T207b/11

2. teklik şahıs kuvvetlendirme eki: /+gIl/

Bu ek metinde sadece düz kullanılmıştır:

söyle-ø+ø+gil T221a/03

hüküm eyle-ø+ø+gil T226a/14

terk eyle-ø+ø+gil T231a/01

yime-ø+ø+gil T231b/20

qoma-ø+ø+gil T233a/17

gör-ø+ø+gil T234b/14

añla-ø+ø+gil T235b/18

haber vir-ø+ø+gil T240a/09

didürme-ø+ø+gil T210b/17

māmı ol-ø+ø+gil T233b/02

2.2.3.1.2. Ünsüz Uyumu

Türkçede yan yana bazen de yakın yakına sesdeşler birbirlerini etkilerler ve bazı değişimlere uğrarlar. Kelime içinde yan yana gelen katı sesdeşler genellikle ünlülük ünsüzlük yönünden benzeşme eğilimindedirler (Banguoğlu, 2007: 103).

Günümüz Türkçesinde var olan bu ses olayı, metnimizde özellikle bazı eklerde görülmez. d'li ve t'li şekilleri bulunan ekler metnimizde dönemin genel özelliğine uygun bir şekilde hep dal (ð) harfiyle yazılmıştır.

Metnimizde sadece d'li şekilleri bulunan ve ünsüz benzeşmesi olmayan ekler şunlardır:

Bulunma hâli eki: /+dA/

ayağ+da T218b/05

firāset+de T237b/07

sünnet+de T244a/08

tağ+da T198a/05

hayāt+da T216b/01

gitmek+de T227a/07

Ḳudūs'+de T238a/18

gök+de T198a/05

ķarañulıķ+da T208a/04

ortalıķ+da T221a/02

Ayrılma hâli eki: /+dAn/

‘avrat+dan T228a/03

Hak+dan T201a/04

maḥlūķ+dan T208a/04

dimek+den T235b/03

miḥnet+den T223b/03

günāh+dan T203a/20

cihet+den T212a/17

işlemek+den T243b/15

Bildirme, kuvvetlendirme eki: /+dUr/

yok+dur T222b/19

maḥlūķ+dur T240b/01

gelüp+dür T205b/21

eylemiş+dür T223a/07

lāyık+dur T237b/07

buḥārāt+dur T242a/07

düzüp+dür+sin T209a/14

ķomış+dur T209a/04

Görülen geçmiş zaman eki: /-dİ/, /-dU/

giriş-di T202a/10

ağlaş-dı+lar T203a/03

işit-dü+ñüz T230b/20

kes-di+ler T212a/20

aç-du+m T223b/03

baş-du+ñ T226b/19

iç-di+ler T209a/11

aş-dı+lar T212a/20

2.2.3.1.3. Ünlü-Ünsüz Uyumu

Türkçenin yapısında var olan bir diğer ses özelliği de ünlü-ünsüz uyumudur. Türkçe kelimelerde kalın ünlüler ancak kalın (artlı) ünsüzlerle, ince ünlüler de ince (önlü) ünsüzlerle bir araya gelebilir (Efendioğlu, 2013: 84).

Metnimizde bu uyum büyük ölçüde görülmektedir:

<i>işlemeklige T243b/13</i>	<i>şanmağıl T202b/10</i>
<i>kaçduğındandı T230b/17</i>	<i>öğretmege T223a/14</i>
<i>vardığıdır T243b/05</i>	<i>bilmedük T207a/07</i>
<i>kesmek T220b/06</i>	<i>eylemeklik T203b/16</i>
<i>kırtulmağdur T245a/20</i>	<i>itmekdür T243a/09</i>

2.3. ŞEKİL BİLGİSİ

2.3.1. Ekler

2.3.1.1. Yapım Ekleri

2.3.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

İsimden isim tabanları çoğu asıl üretim ekleriyle yapılmış, bir takımı da çekim eklerinin anlatımlarına uygun bir üretim işleyişi kazanmaları yoluyla meydana gelmiş görünürler (Banguoğlu, 2007: 158).

/+Ca/

Bu ek metnimizde birkaç örnekte isimden isim yapmıştır:

ancağ < an (ol)+ça+ğ⁵⁹, kaçan < ka+ça+n⁶⁰

/+da/

Tek bir örnekte görülmektedir. Eklendiği kelimeyi sıfat yapmıştır:

ayağda < ayak+da (canlı, hayatta)

/+rA/

Yön eki olan bu ek bazı kelimelerde kalıplaşmış, yapım eki olmuştur.

⁵⁹ Daşdemir, 2008: 79

⁶⁰ Tekin, 2003: 149

üz+re T216b/04, iç+re T198a/03, taş+ra T211a/11

/+ge/

Metnimizde tek örnekte görülmüştür:

öz+ge T200a/02

/+cı/

Arapça *ism-i fail* dediğimiz, bir işi yapan, yapıcı anlamında isimler türetir:

da⁶¹vā+cı T220b/03

/+(I)ncI/, /(U)ncI

Sayılarla gelerek sıra sayı sıfatı yapar:

altı+ncı T227a/19

on+uncı T227b/01

toğuz+uncı T225b/16

sekiz+inci T215b/10

iki+ncı T210a/02

dörd+üncü T207b/21

elli+ncı T246a/13

kırk altı+ncı T198a/14

/+kı/

kan⁶¹+kı T214b/21

/+DAsI/

İki örnekte görülmektedir:

ır+tesi T203a/05, yarın+dası T215a/07

/+CAk/

/+CA/ eşitlik ekinin "ok" kuvvetlendirme edatı ile kaynaşmasından oluşmuştur.

(Korkmaz, 1973: 196, akt. Efendioğlu, 2013: 86):

gök+çek T221b/14, tiz+cek T232a/01, yalıñ+cağ T220a/19

/+ek/

Kalıplaşmış olarak tek bir kelimeye görülmüştür:

erk+ek⁶² T240b/19

/+cık⁶³/, /+cuğ/

Adlara ve sıfatlara küçültme, pekiştirme, sevgi ve acıma ifadesi katan bir ektir.

Ayrıca adlar da türetmektedir (Korkmaz, 2009: 42).

⁶¹ *kan: *ka köküne dayanan dolaylı taban (Gabain, 2003: 151).

⁶² Tekin, 2003: 80

⁶³ Tekin, 2003: 80

oğlan+cık T216b/03, halka+cuk+ları T238a/20

Metindeki bazı örneklerde bu ek tek, bir tanecik anlamı da vermiştir:

kon+cuk (bir tane) T218a/05, koyun+cuk T219a/20

/+lIK/, /+luk/

Metnimizde çoğunlukla soyut isimler ve meslek isimleri yapmak için kullanılmıştır. Aynı zamanda sıfatları isim yapar:

ars+luk T228a/13

ağır+luk T215a/07

‘āşık+luk T216a/08

‘ālim+luk T217b/20

bağlı+luk T219a/06

cihān+luk 198b/04

yavuk+luk T205b/02

kon+luk+uñda T218a/06

hoca+luk T237b/05

kutta+luk T218a/01

nāyib+luk T226a/20

peygāmbir+luk T226a/02

/+An/

Metinde Eski Türkçede çokluk eki yani çekim eki olan bu ekle kalıplaşmış ve tekil kullanılan kelimeler ortaya çıkmıştır:

er+en+ler T202b/13, oğlan < oğul+an T211a/20

/+din/

Eski Türkçede ayrılma hâli işlevinde bulunan bu ek, bazı kelimelerle kalıplaşmış ve zarf olmuştur. Metnimizde tek örneği vardır:

öñ+din T222b/01

/+şer/, /+er/

Sayılara gelerek üleştirme sayı sıfatı yapar:

bir+er T227a/11, dörd+er T240b/10, biş+er T240b/10, yüz+er T240a/09, yigirmi+şer T240b/19

/+daş/ < /+dA/+/eş/

Ortaklık ve beraberlik bildiren kelimeler yapar (Gülsevin, 2011: 116).

rāz+daş T204a/21, yol+daş T219a/11, hāl+daş T204a/11, qar(ın)+daş T211a/12, qarın+daş T204a/11

/+IU/

cān+lu T222b/12

dür+lü T223a/04

/+ArU/

Yön bildiren zarflar yapar:

yuk+aru < *yok+(g)aru* T234b/02⁶⁴

*il+(g)erü*⁶⁵ T208a/17

қансару < *қанча+(a)ru* T232a/21

iç+(g)erü T204a/11

/+ndü/

Sadece "ikindi" kelimesinde görülmektedir:

*iki+ndü*⁶⁶

/+süz/

İsimlere gelerek yokluk durumunu bildirir. Metindeki az sayıdaki örnekte kalıplaşmış bir kelime oluşturmuştur:⁶⁷

göz+süz T238a/17, *dil+süz* T238b/17, *ök*⁶⁸+*süz* T201b/12

/+uz/

Metinde tek bir örneği vardır:

*yalıñ+uz*⁶⁹ T216a/10

/+düz/

gün+düz < *kün+tüz* (Clauson, 1972: 529)

2.3.1.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri

/+A-/

İsme gelerek hem geçişli hem de geçişsiz fiiller yapan bir ektir:

қан+a- T198a/10

oy(u)n+a-yam T198a/04

yaş+a-rsa T245a/15

*yumuş*⁷⁰+*a-dı* T211a/07

beñiz+e-r T198b/20

buñ+a-l-dı T224b/0

boş+a-l-dı T226b/13

ton+a-t-dılar T237a/03

/+DA-/

⁶⁴ *yok+garu* (Clauson, 1972: 906)

⁶⁵ *ilk+gerü* (Clauson, 1972: 144)

⁶⁶ ET **ékki+nti* "ikinci, günün ikinci yarısı" (Clauson, 1972: 111)

⁶⁷ Metinde /+sUz/ çekim eki (Kara, 2001: 91) yokluk hâli işleviyle oldukça sık kullanılmıştır.

⁶⁸ *ök* < ET *ög*: anne (Clauson, 1972: 99)

⁶⁹ *yalıñ* < **yal-* (Clauson, 1972: 929)

⁷⁰ Clauson, 1972: 939

Çok işlek değildir. Metnimizde iki örnekte geçmektedir:

al+da-yup T206a/13, is+te-di⁷¹ T198a/03

/+irge-/

es+irge-di⁷² T218b/19

/+lA-/

Metnimizde en çok kullanılan isimden fiil türeten ektir:

şak⁷³+la-r T235a/04

şu(y)+la-dum T225b/05

tağ+la⁷⁴-rken T222b/08

tañ+la-dı T208b/10

yok+la-dı T224b/06

yumurd(a)+la-r T218a/11

ağır+la-dı T238a/04

ıg+la- < ağ+la-dı T234b/09

bağış+la-ø+ø+ğıl T214b/12

bağ+la-dı T218b/20

kap+la-mışdı T202a/03

bis+le⁷⁵-diler T236a/17

mıh+la-yup T198a/02

gür+le-r T240b/01

göz+le-r T231b/12

añ⁷⁶+la-ø T207a/19

/+sa-/

Metinde tek bir örnekte geçmiştir:

şu+sa-dı T217b/09

/+e-/

öğrenmek (< ö-k-ür+e-n⁷⁷) T217b/21, öğ+re-de T237a/14

/+al-/

çoğ+al-dı T224b/01

/+ıl-/

kıt+ıl-dı T209b/07, kırt+ıl-amaz T223a/08

/+la-n-/

⁷¹ *iz+de-* (Banguoğlu, 2007, 204)

⁷² Bu ekin etimolojisi için ayrıca bk. www.nisanyansozluk.com < *ésiz+ge-*

⁷³ ET *sak*: bilinçli aklı başında (www.nisanyansozluk.com)

⁷⁴ *dağ+la-* (Clauson, 1972, 463)

⁷⁵ OT *bis+le-* www.nisanyansozluk.com

⁷⁶ *añ*: algı, zeka (Clauson, 1972, 186)

⁷⁷ Daşdemir, 2015: 274

/+la-/ isimden fiil yapma ekinin dönüşlülük çatısı ile genişlemiş şeklidir.⁷⁸

Metnimizde bir örnekte görülmüştür:

ğuşsa+la-n-up T220a/20

/+(a)r-/

Bu ek eklendiği renk isimlerinden oluş fiilleri türetir. Renk isimleri dışında geçişli fiiller yapar:

kara+r-muş T204a/16, ağ+ar-dı T231a/19, şar(u)+ar-dı T231a/20, şuv⁷⁹+ar-a T217b/11

/+et-/

Metinde tek örneği vardır:

göz+et-üp T208b/10

2.3.1.1.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri

/-A+/-

Metinde işlek bir ek değildir.

giç-e⁸⁰ > gice T211a/11, yañ-a⁸¹ T208b/02, çevir-e⁸² çevre > T198a/10

/-sA+/-

Asıl işlevi şart anlamı olan bu ek, ek fiilin düşmesi sonucu bazı kelimelerle birleşerek kalıcı isim yapmıştır:

kim (er-)se > kimse T204b/21, yoñ (er-)se > yoñsa T204b/02

/-unç+/, /-inç+/-

Metinde iki örnekte geçmektedir:

korğ-unç T208a/19, kıl-inç T229b/16

/-ge+/-

Metinde "gölge" kelimesinde kullanılmıştır:

göl(i)-ge⁸³ T202a/03

⁷⁸ Gülsevin, 2011:121

⁷⁹ Eski Türkçede sub şeklinde olan bu kelimenin sonundaki b sesi daha sonraki dönemlerinde b>w>v>ø şeklinde ses değişikliklerine uğramıştır.

⁸⁰ Clauson, 1972: 694

⁸¹ *yaña > yine* (Banguoğlu, 2003: 227)

⁸² Banguoğlu, 2003: 227

/-me+/

Aslında mastar eki olan bu ek metnimizdeki bir örnekte kalıcı isim yapmıştır:

deg-me⁸⁴ T201a/18

/-g+/

ba-g⁸⁵ T219a/01, ö-g+üt⁸⁶ T205a/19

/-I+/

Oldukça işlek olan bu ek Eski Türkçede -Ig+ şeklindedir (Gabain, 2003: 51). Batı Türkçesinde g sesi düşmüştür:

ağ(ı)r-ı+sı T233b/06

köp(ü)r-i+dür⁸⁷ T206b/14

/-esi+/

gey-esi T202a/01

/-K+/

Bu ek, Eski Türkçedeki -GAk ekinin Eski Anadolu Türkçesindeki şekilleriyle karışmıştır (Gülsevin, 2011: 135).

buda-k+ları T235b/11, dile-k T200b/21, döşe-k T205b/12, ele-k T236b/04, yükse⁸⁸-k T212b/14, ıra-k⁸⁹ T225a/18

/-cek+/

Tek örnekte geçmektedir:

em-cek T234a/01

/-acağ+/

Metnimizde tek bir örnekte kalıcı isim yapmıştır:

tur-acağ+um T211a/21

/-mAk+/

Birkaç örnekte kalıcı isim yapmıştır:

⁸³ gölge < köli-ge (Clauson, 1972: 718)

⁸⁴ degme < teg- me (Clauson, 1972: 482)

⁸⁵ Gülsevin, 2011: 134

⁸⁶ Clauson, 1972: 102

⁸⁷ köpri < köpür-(ü)g (Clauson, 1972: 690)

⁸⁸ yükse-: yükses- (Clauson, 1972: 916)

⁸⁹ Clauson, 1972: 214

*uç-mak*⁹⁰ T202a/19, *vir-mek al-mak* "alış veriş" T215b/05, *yi-mek* T211a/08

/-ik+/, /-Uk+/

Eklendiği fiili sıfat yapar. Metnimizde dönemin özelliği olarak ünlüsü genellikle yuvarlaktır:

aç-uk 198a/05, *ulaş-ık* T212a/01, *ay(ı)r-uk* T223a/21, *kon-uk* T218a/12, *böl-ük* T234a/02

/-l+/

dı⁹¹-l T240a/11, *dükeli* < *düke-* *l*⁹² T211a/20

/-m+/, /-(ü)m+/

Genellikle bir defada veya bir hamlede yapılan işleri gösterir (Gülsevin, 2011: 135).

*kağı-/ kağı*⁹³ > *kıkım*⁹⁴ > *kıhım*, *öl-üm* T222a/21, *ıldırı-m*⁹⁵ T199b/10 < *yaltrı-m*

/-ın+/

yağ-ın T201a/04⁹⁶

/-Un+/

Metnimizde birkaç örnekte görülmektedir:

uz(a)-un T208b/06 *düt-ün+inden* T205b/04

*büt-ün*⁹⁷ T206b/01 *düğ-ün* T207a/09

/-ğun+/

Metinde tek bir örneği vardır:

az-ğun T244b/15

/-mur+/

Tek örnekte görülmüştür:

yağ-mur T242b/18

⁹⁰ Clauson, 1972: 257

⁹¹ ET *té-* "söyle-" (Clauson, 1972: 433)

⁹² ET *tüke-l* (Clauson, 1972: 480)

⁹³ TS, C IV: 2166

⁹⁴ Tulum, 2011: 1121

⁹⁵ *ıldırım* kelimesi metnimizde iki yerde ve başta *y* türemesi olmadan geçmektedir. EDPCT'de bu kelimenin *yaltrı-* fiilinden türediği belirtilmektedir (Clauson, 1972: 923)

⁹⁶ Clauson, 1972: 904

⁹⁷ Clauson, 1972: 298

/-İş+/
yañ(ı)l-ış T223b/17, bil-ış T219a/11

/-miş+/
 Metinde fiilden isim yaptığı tek bir örnek vardır:
yi-miş+lerinden T208a/15, yi-miş T208a/15

/-U+/
toğ(ur)-u yol T244b/14 *tol-u T234a/12*
bil-ü T241b/10 *korğ-u+larından T222a/08*
ay(ı)r-u T216a/01 *öl-ü+si T207a/09*

/-ğ+/
qay-ğ+ < kad-ğ+⁹⁸ T216b/13

/-z+/
 Bu ekin fiilden isim yaptığı örnekler metnimizde azdır:
sö-z+de T198a/08, kö- > gö-z T224b/08

2.3.1.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

Metnimizde fiilden fiil yapan eklerin büyük bir kısmını çatı ekleri oluşturur.

2.3.1.1.4.1. Çatı Ekleri

"Kimse söz içinde, fiilin gerçekleşmesinde farklı işleyişler alır: Etkiler, etkilenir, olumsuz davranır. Fiil tabanının fiil çekiminden önce aldığı bu değişik şekillerden her birine görünüş diyoruz. Fiil tabanının bu türlü çeşitlenmesine fiilin çatısı" adını veririz" (Banguoğlu, 2003: 411).

"Eylemlerin nesnelere ve öznelere göre olan özelliklerine çatı denir" (Gencan, 2007: 379)

Çatı eklerinin özellikleri şunlardır:

⁹⁸ Clauson, 1972: 598

2.3.1.1.4.1.1. Etken Çatı

Cümlede işin gerçek özne tarafından yapıldığını ifade eden çatıdır. Etken çatının metnimizde tek bir biçimi vardır:

/-Ø-/

<i>vir-Ø-di T223a/06</i>	<i>sev-Ø-medi T235a/13</i>	<i>dön-Ø-erT198b/01</i>
<i>koy-Ø-up T203a/05</i>	<i>di-Ø T200b/16</i>	<i>kal-Ø-dı T209b/07</i>

2.3.1.1.4.1.2. Edilgen Çatı

/-II-/, */-UV/*

"Etken fiillerden -⁹⁹l- ve -⁹⁹n- ekleri ile kurulan fiiller edilgen fiillerdir. Edilgen çatı ekleri, geçişli fiilleri geçişsiz fiillere çevirir (Korkmaz, 2009: 546).

<i>iç-il-di T235a/02</i>	<i>vir-il-di T212a/17</i>	<i>yaz-ıl-mış T208b/13</i>
<i>aç-ıl-dı T235a/03</i>	<i>çiz-il-miş T208b/14</i>	<i>yar-ıl-up T231a/14</i>
<i>di-n-il-medi⁹⁹ T217a/07</i>	<i>kur-ıl-updur T213b/01</i>	<i>yi-n-il-di T235a/02</i>
<i>tut-ıl-a T224a/01</i>	<i>yap-ıl-mış T240a/19</i>	<i>kes-il-di T223a/17</i>
<i>vir-ül-dükten T227a/12</i>	<i>gör-ül-di T209b/20</i>	<i>götür-ül-üp T219b/11</i>
<i>dut-ul-dı T213b/16</i>	<i>koy-ul-dı T209b/21</i>	<i>kur-ul-mış T214b/01</i>

/-(I)n-/, */-ün-/*

"Edilgen çatının asıl eki */-⁹⁹l-/* ekidir. Ancak bu ek, ünlü ve *-l* ünsüzü ile biten fiillere gelmediği için böyle durumlarda doğacak ses uyumsuzluğunu önlemek üzere */-⁹⁹n/* eki kullanılır" (Korkmaz, 2009: 546).

<i>dut-in-ur T202a/09</i>	<i>kal-in-maz T218b/16</i>	<i>tokı-n-up T224b/07</i>
<i>bil-in-e T240b/06</i>	<i>gör-in-en T231a/13</i>	<i>şal-in-mış T233b/10</i>
<i>işāret ol-in-ur T241b/18</i>	<i>oku-n-a T217a/08</i>	<i>şı-n-dı T202b/21</i>
<i>düke¹⁰⁰-n-di T209b/07</i>		

Metnimizde sadece bir örnekte ekin yuvarlak ünlülü biçimi ile karşılaşılmıştır:

söy-ün-mez T231b/10

⁹⁹ */-II/* çatı eki diğer çatı ekleriyle birlikte kullanıldığında sonda bulunur (Kara, 2001: 71).

¹⁰⁰ ET *tüke-* (Clauson, 1972: 479)

2.3.1.1.4.1.3. Ettirgen Çatı

/-DÜr-/

Metnimizde "getir-" fiili dışındaki fiil gövdelerinde /-DÜr-/ eki her zaman tonlu ünsüzle başlamıştır. En fazla kullanılan ettirgenlik eki de budur:

söyün-dür-ür T240b/13

üleş-dür-di T215a/09

yi-dür-di

T237a/07

işit-dür-eyim T220b/18

öl-dür-di T203a/12

az-dur-a T201a/16

gön-dür-üp¹⁰¹ T220b/01

di-dür-megil T210b/17

ge(l)-tür-e T233b/14

uşan-dur-am T244a/17

uyan-dur-mak T236b/1

çek-dür-düm

T202a/16

/-D-/

Metinde örneği çoktur:

çağır-t-dı T201b/16

eyle-d-e T225a/20

kığır-t-dı 199b/03

öldür-t-mege T203b/01

2.3.1.1.4.1.4. Dönüslü Çatı

Öznenin yaptığı işin yine kendisine döndüğünü belirten çatıdır:

/-ıl-/

Metinde bu ek diğer dönüslülük eki olan /-In-/ ekine göre daha seyrek kullanılmıştır:

yağ-ıl-dı T205b/06, yañ-ıl-ur T202b/03, kar-ıl-urlar T240b/03

/-(I)n-/ , /-Un-/

şak-ın-maz T201a/18

it-ın-mezdüm T212b/01 şı-ın-dı T202b/21

şar-ın-up T214a/15

göy-ın-ür T232a/09

gülümsi-n-diler T219b/09

şığ-ın-dum T228b/12

sev-ın-sün T232b/09

kıocı-n-up T210b/02

ört-ün-üp T205a/21

ur-un-up T244b/03 inci-n-diler T211b/16

¹⁰¹ gönder- < ET köndger- < kön- (Clauson, 1972: 730)

/-İş-/ , /-üş-/

ir-ış-mezsin T223a/21

gir-ış-di T202a/10

şiv-ış-dılar T202b/14

dür-üş-meyen T245b/01

bar-¹⁰²ış-ur T244b/15

Metinde kök ve eki kalıplaşmış bazı fiillerde dönüşlülük anlamı vardır:

tağ-ıl-an T224a/08, uta-ı¹⁰³-ur T244b/12

2.3.1.1.4.1.5. İşteş Çatı

Eylemin birden fazla kişi tarafından aynı anda birlikte yapıldığı anlamını veren çatıdır:

/-(ı)ş-/ , /-Uş-/

Tek bir biçimi vardır. Metnimizde de işlek olarak kullanılmıştır:

bağ(ı)r-ış-dılar T224a/02

çağ(ı)r-ış-dılar T224a/02

kıl-ış-dılar T202a/12

şor-uş-up T210b/03

gül-üş-üp T227b/02

öt-üş-di T214a/09

bul-uş-avuz T221a/11

ağla-ş-uban T209a/13

bağla-ş-dılar T203a/03

dostla-ş-urldı T204a/1

2.3.1.1.4.1.6. Karşılıklılık

Eylemin birden çok kişi tarafından belli aralıklarla karşılıklı olarak yapıldığını ifade eden çatıdır (Kara, 2001: 76).

/-İş-/ , /-Uş-/

şan-ış-dılar T225a/06

sün-¹⁰⁴üş-üp T202b/12

şun-uş-up T202b/12

dög-ış-diler T202b/13

yanç-ış-dılar T202b/13

¹⁰² Clauson, 1972: 369

¹⁰³ Clauson, 1972: 7

¹⁰⁴ Clauson, 1972: 842

2.3.1.1.4.1.7. Oldurgan Çatı

Geçişsiz fiillerden gelen ettiren görünüşünde fiiller ise anlatım farkı gösterirler. Burada ettirmek değil oldurmak söz konusu olabilir (Banguoğlu, 2007: 418).

/-Ar-/

çık-ar-madın T212a/19, git-er-düm T202a/18, kop-ar-uban T224a/04

/-der-/

Metinde sadece birkaç örnekte geçmiştir:

gön-der-dügi T215b/08, dön-der-mezdi 199b/03

/-Ir-/, **/-Ur-/**

ay- < ad¹⁰⁵-ir-maz T213b/09 ir-ür-ür T208a/09 şav-ur-dı T236b/04

yoğ-ir-alıdan T198a/10 bit-ür-düm T246a/14 düş-ür-me

T235b/21

art-ir-ısar T229a/04 geç-ür-üp T207b/21 iç-ür-diler T231b/05

biş-ir-üp T227a/06 biş-ür-mege T233b/04 kaç-ur-up T209a/07

toğ-ur-ucağ T240b/19 em(i)z-ür-eler T235b/10

/-dUr-/

tol-dur-uban T228b/04 kal-dur-up¹⁰⁶ T198b/12

uy-dur-up T210a/08 gön-dür-üp T220b/01

baş in-dür-mezdi T199b/03 öl-dür-di T203a/12

/-gür-/

ir-gür-elerdi T235a/06

/-(I)t¹⁰⁷-/, /-(i)d-/

ağ-ıt-dı T216a/13 kork-ıt-a T228a/06 tona-t-dılar T237a/03

¹⁰⁵ Clauson, 1972: 66

¹⁰⁶ *kal- tur* (Clauson, 1972: 619)

¹⁰⁷ kendisinden sonra ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlularak "d" olur: *ögre-t-e "ögrede"* T237a/14, *sürç-it-ür "sürçidür"* T226a/16

ögre-*t-e* T237a/14 kuru-*t-ur* T235b/11 şovı-*t-ur* T204a/14
 sürç-*id-ür* T226a/16 boşal-*t-a* T209b/12 tağ¹⁰⁸-*it-up* T202b/18
 uğra-*t-urdı* T224a/14 uza-*t-dı* T207a/21

/-üt-/

ürk-*üt-di* T223a/19

2.3.1.1.4.3. Fiilden Fiil Yapan Diğer Ekler

/-k-/

kal-*k-mayup* T220a/17¹⁰⁹, ya-*k-ardı* T224b/03¹¹⁰

/-y-/

ko-*y¹¹¹-dılar* T2015b/16

2.3.1.2. İşletim (Çekim) Ekleri

2.3.1.2.1. İsim Çekimleri/İsim İşletim Ekleri

İsim çekim eklerinden çokluk ve iyelik ekleri duruma ve metne, hâl ekleri ise cümleye dönük görev elemanlarıdır (Kara, 2001: 175).

Eklerin bir takımı kelimelerin hâl, sayı, durum, zaman, kişi gibi gramer ilişkilerini kurarlar ve sözü teşkil ederler. İşte bunlara "çekim ekleri" diyoruz. (Banguoğlu, 2007: 148)

2.3.1.2.1.1. Çokluk Ekleri

Metinde kullanılan çokluk eki /+lar/'dır.

kapu-*lar+ın* T218b/20 armağan-*lar* T237b/08
 baş-*lar* T202b/13 çağ-*lar* T206b/13

¹⁰⁸ tağıl- < ET. tarıl- < tar- "yay-" , tar- "dağıtmak" ve tarıl- fiillerine karşılık TTü dağıl- ve dağıt- biçimlerinin tercih edilmesinin nedeni açık değildir (www.nisanyansozluk.com 16.10.2015)

¹⁰⁹ *kaltur-* (Clauson, 1972: 619)

¹¹⁰ Clauson, 1972: 897

¹¹¹ *koy-* < *ko-d-* (Clauson, 1972: 595)

hatun+lar T201b/21 *kan+lar* T239a/19
karavaş+lar T236b/16 *kılıç+lar* T239a/14
kız+lar T236b/20 *od+lar* T234a/17
ot+lar T220a/18 *şalık+lar* T202b/11

Metinde iki örnekte Eski Türkçede çokluk eki olan +An eki kalıplaşmış ve tekrar çokluk eki almıştır:

oğ(u)l+an+lar+ı T228b/10, *er+en+ler* T202b/13

Metinde çokluk anlamı Arapça ve Farsça çokluk ekleriyle de sağlanmıştır:

hatun > havātin T199b/14

Arapçada çokluk anlamı ek dışında "cem'-i mükesser" denilen çekimle yani içten kırılma, vezinle de sağlanır.

eczā' T242b/17, *eflāk* T239b/10, *envārı* T242b/19, *nücūm* T239a/10

Bir sayı sıfatı dışındaki sayılar çokluk anlatırlar. Bunların belirttikleri isimler genel olarak çokluk eki almazlar (Ediskun, 2010: 135). Metnimizde sayı sıfatlarından sonra gelen bazı isimler çokluk eki almışlardır:

üç hatun+lar T211a/13, *yidi kal'a+lar+ınuñ* T214b/11, *yidi hatun+lar+ı* T227b/18, *biñ yıl+lar* T241b/01, *iki melek+ler* T219b/08

2.3.1.2.1.2. İyelik Ekleri

Sahip olan, ait olunan kişinin veya nesnenin yerini tutan zamirlere iyelik zamirleri denir. Dilimizde iyelik zamirleri ekler halindedir (Banguoğlu, 2007: 361).

Metnimizde ekin önüne gelen tamlanan eki çoğunlukla yuvarlak, bazı örneklerde ise düzdür:

Birinci Teklik Şahıs İyelik Eki /+m/

ömr+ü+m T206a/20 *peygāmbere+ü+m* T232b/09 *tākat+ü+m* T239b/11
beg+ü+m T209b/16 *ben+ü+m* T198a/11 *gam+u+m* T216b/13
hatun+u+m T212a/21 *temennā+m* T240a/03 *bilü+m* (bilgim) T241b/10
dede+m T198b/13 *derd+ü+m+üñ* T204b/09 *dergeh+i+m+de* T200a/12
şarft+i+m T211a/20 *cürm+i+m* T246a/07 *tıracağ+u+m* T211a/21

İkinci Teklik Şahıs İyelik Eki /+ñ/

kapu+ñ T219a/07 ata+ñ T244a/18 cāriye+ñ T226b/19
kız+u+ñ T227a/14 kitāb+u+ñ T226a/04 kon+u+ñ T228a/04
maḳām+u+ñ T224a/05 mehd+ü+ñ T198a/09 muḥabbet+ü+ñ T223a/21
nefs+ü+ñ T223b/02 yan+u+ñ T227a/05 pākizelig+ü+ñ T204b/08
kendüzü+ñ T200a/08 ululuk+u+ñ T198b/19 ʿaql+u+ñ T216b/16

Üçüncü Teklik Şahıs İyelik Ekleri /+ø/, /+n/

Dilbilgisi kitaplarında /+I/, /+sI/ şeklinde geçen bu ek için farklı görüşler vardır. /+I/'nın iyelik eki değil tamlanan eki olduğu (Gemalmaz, 1996: 169) görüşüne göre 3. teklik şahıs iyelik eki +n'dir ve tamlanan ekinden sonra gelir

Ekin Ana Altayca'da **in* şeklinde olduğu da belirtilmektedir. Dolayısıyla i'den sonra başka bir ek geldiğinde *n* sesinin türemesi değil, ek gelmediğinde *n* sesinin düşmesi söz konusudur (Tekin, 2013: 120). Ayrıca ekin ünlüyle biten bir kelimeye geldiğinde ortaya çıkan *s* ünsüzünün de yine Ana Altaycadan geldiği belirtilmektedir (Tekin, 2013: 121).

3. şahıs iyelik ekinin önündeki tamlanan eki metinde daima düzdür ve dudak uyumuna uymaz:

mülk+i+ø T236a/01 nām-zād+i+ø T207a/12 mü'ellif+i+ø 198b/03
at+i+n+a T239b/15 reng+i+ø T204a/16 otuz biñ+i+ø T222a/08
kendüz+i+n T202b/04 nām-zād+i+n T211a/13 üzer+i+n T236b/12
murād+i+n T216a/05 müddet+i+n T232b/06 birbir+i+n T215b/19
yiryüzi+n T240b/21 varlığı+i+n T206b/04 barmak+i+n+dan T213b/21

Birinci Çokluk Şahıs İyelik Eki /+m+Uz/

Bu ek metinde düzenli olarak yuvarlak ünlüyledir:

hīçbiri+müz T230a/13 iki+müz T208b/20 kışsa+muz 198b/05
baş+u+muz T209b/06 kul+u+muz T221b/09 maḳşūd+u+muz T217b/05
oğ(u)l+u+muz T227a/03 cism+ü+müz T206b/02 cürm+ü+müz T221a/09,
dilek+ü+müz T209a/17 göñ(ü)l+ü+müz T207a/09 eksüklük+ü+müz T231b/04

İkinci Çokluk Şahıs İyelik Eki /+ñ+Uz/

<i>biri+ñüz T203b/18</i>	<i>cümle+ñüz T233a/05</i>	<i>söz+ü+ñüz T227b/20</i>
<i>kardeş+u+ñüz T203b/19</i>	<i>kul+u+ñüz T215a/14</i>	<i>kat+u+ñüz+da T200b/16</i>
<i>vakt+u+ñüz+a T232a/14</i>	<i>haber+ü+ñüz T201a/12</i>	<i>da'vā+ñüz+ı T219a/15</i>
<i>oğullar+ı+ñüz T228a/01</i>	<i>‘aql+u+ñüz T231b/21</i>	<i>vakt+u+ñüz+a T232a/14</i>

Üçüncü Çokluk Şahıs İyelik Ekleri /+ø/, /+n/

Metnimizde üçüncü çokluk şahıs iyelik ekleri genellikle çokluk eki ve tamlanan eklerinden sonra gelmiştir:

<i>alt+lar+ı+ø</i>	<i>kız+lar+ı+ø+yla T227b/06</i>	<i>öñ+ler+i+n+de T210b/03</i>
<i>ten+ler+i+n T240b/13</i>	<i>ta‘at+ler+i+n T232b/08</i>	<i>kol+lar+ı+n+da T245a/16</i>
<i>kan+lar+ı+n T209b/11</i>		

2.3.1.2.1.3. Hâl (Durum) Ekleri

Hâl isimler arasında belirten-belirtilen veya niteleyen-nitelenen, isimlerle yüklem fiiller arasında da belirten-belirtilen ilişkisi kurmaya yarayan bir dilbilgisi ulamıdır (Börekçi, 2000, akt.; Kara, 2001: 180).

Bu ulamı gerçekleştiren biçim birimler, farklı işlevlerdeki hâl ekleri ve eklerle beraber ya da tek başına kullanılan edatlardır (Kara, 2001: 180).

Hâl ekleri ismi bazen isme ama çoğu zaman fiile bağlayan eklerdir. İsmi edata da bağlar ama bu da aslında fiile bağlanmak içindir (Ergin, 1997: 283).

2.3.1.2.1.3.1. Aitlik Hâli

/+KI/

İyelik ya da aitlik bildiren eklerden biri *+ki* ekidir. Bu ek ad kök ve gövdelerine doğrudan gelebildiği gibi adların ilgi ve bulunma durum eki almış biçimlerinden sonra da gelir (Korkmaz, 2009: 263).

Cevher fiilinin geniş veya şimdiki zaman sıfat-fiili anlamını karşılayan *+ki* eki herhalde başka bir kökten gelmiş olup Eski Türkçede olduğu kadar dilimizde de yaygındır (Banguoğlu, 2003: 479).

<i>evvel+ki T218b/09</i>	<i>ezel+ki T223a/15</i>	<i>elinde+ki T239b/16</i>
<i>içinde+ki T234a/13</i>	<i>çevresinde+ki T220a/21</i>	<i>taşda+ğı T224a/07</i>
<i>karuñda+ğı T221b/09</i>	<i>anda+ğı T222a/08</i>	

2.3.1.2.1.3.2. Ayrılma Hâli

Eski Türkçede ayrılma hâlini karşılayan bir ek yoktu. /+DA/ eki hem ayrılma hem de bulunma anlamını karşılıyordu (Gabain, 2003: 3). Uygur Türkçesi döneminde ise +DIn eki kullanılmıştır. Günümüzde bu ek /+DAn/ şeklinde geniş ünlüyledir.

Metnimizde ayrılma anlamı çoğunlukla +DAn ekiyle verilmiştir. Ancak farklı eklerin de bu anlamı verdiği örnekler vardır. Ekin sadece tonlu şekillerinin olması da ünsüz uyumunu bozmaktadır.

/+de/

Eski Türkçede hem bulunma hem de ayrılma anlamını veren bu ek, metnimizdeki bazı örneklerde yine ayrılma anlamını vermiştir:

<i>günler+de bir gün T236a/01</i>	<i>göñlin+de didi kim T238b/12</i>
<i>iki gözlerin+de öpti T235a/01</i>	

/+dAn/

<i>gam+dan T206a/02</i>	<i>gül-sitān+dan T206b/12</i>	<i>halāyık+dan T216b/21</i>
<i>ḥatā+m+dan T220b/12</i>	<i>kal'a+dan T203a/02</i>	<i>ḡurbān+dan T227a/14</i>
<i>maḡām+dan T208a/04</i>	<i>secde+den T228b/03</i>	<i>sefer+den T201b/17</i>

2.3.1.2.1.3.3. Benzerlik Hâli

Benzerlik hâli bir ismi sıfat, bir fiili de durum işlevi açısından başka bir isim veya fiile benzetererek bunlar arasında benzeyen-benzetilen ilişkisi kuran isim hâlidir (Kara, 2001: 182).

/+ce/

baḡri+ce T203b/07

/bigi/, /gibi/

çadır mîlî **bigi** 198a/05, Elī'am **bigi** T205a/05, bunuñ **bigi** T222a/10, Süleymān-nāme **bigi** T225b/06, Nîl Ceyhūn **bigi** T239b/06, servi **bigi** T245a/05, senüñ **bigi** T200a/18

āyinesi gün **gibi** rüşen oldı, T241a/11, ba'zısı ayu **gibi** kabîh ayaklarınuñ T224a/10, kemer **gibi** egri başları T240b/11

/+lAyIn/, /+cı+lAyIn/

başları fil+**leyin** T240b/11, at+**layın** T208b/01, yılan+**layın** tüysüz T208b/03, ra'd+**layın** T240b/01, ben+**cileyin** T221a/16, uğur+**layın** T211a/08, an+**cılayın** T200b/16

/+lU/

at gögüz+**lü** T240a/20 deve bud+**lu** T240a/20

balık arka+**lu** T240a/20 ejderhā kuyruk+**lu** T240a/20

çatal dırnak+**lu** T240a/20 kaplān kuvve+**lü** T240a/20

şıgır ayak+**lu** T240a/20 fil karın+**lu** T240a/20

kayış el+**lü** T240a/21

Metnimizde sadece iki örnekte benzerlik ifade eden Farsça /+veş/¹¹² eki de kullanılmıştır:

ıldırım+veş T199b/10, yağmur+veş T199b/10

2.3.1.2.1.3.4. Birliktelik Hâli

Birliktelik hâli eylemin eyleyenle beraber, ortaklaşa yapıldığını gösteren hâldir (Kara, 2001: 184).

Metinde çoğunlukla "ile" edatıyla yapılmıştır:

/+(y)IIA/

kendünüñ zürriyâtı+**yıla** geldi T239a/11, begler begi Yo'ā+**yıla** T203b/02, dağı birkaç begler+**ile** Yo'ā bin Cerūpā+**yıla** T214a/02

/+bile/, /+bilesince/

¹¹² Farsçada edevât-ı teşbîhiyye denen edatlarla benzetme sıfatları yapılır (Timurtaş, 1999: 279).

*hep Dāvud'ıla **bile** gözyaşların döküp ağlaşurlardı T220a/10, Aviyāş **bile** Avinādav'ıla T214a/02, ağlaşurdı **bilesince** T220a/12*

2.3.1.2.1.3.5. Bulunma Hâli

Bulunma hâli ismin kendisinde bulunma ifade eden fiillerle münasebette olduğunu gösteren hâldir. (Ergin, 1997: 284)

İsmi /+de/ durumu, ismi fiile bağlayan ve genellikle fiilin içinde, üstünde, üzerinde oluştuğunu belirtmek üzere ismin girdiği durumdur (Ediskun, 2010: 112).

Metinde bulunma hâlini gösteren ekler şunlardır:

Mekanda/Yerde, Duygu İçinde Bulunma

/+ø/

kürsiler sağ+ø sol+ø kurulmuş. T214a/01

/+dA/

tağ+da T198a/05

tağlar+da T198b/17

taş+da T198a/05

bāṭın+da T241a/13

bıñar+da T206b/21

cihān+da T224a/15

cihānlık+da T198b/04

çarḥ+da T228b/20

dermān+da T246a/09

feṣāḥat+da T239a/07

gümān+da T229b/21

ḥalvet-i ḥāş+da T241a/19

karañulık+da T208a/04

ķuru+da T228b/21

saṭanat+da T223b/19

sīne+de T216a/02,

taķdir+de T231b/10

yir+de T198a/05

yürek+de T204a/14

ālem+de T198a/17

āyet+de T220a/09

/+dAn/

dil diyārın+dan eyle sefer T225b/17

kim duā+dan yād ideler T198a/12

bir taraf+dan T205b/06

kim düşmānuñ evvel şaf+dan ola T207a/01

ḥayr duā+dan unutmayavuz T207a/12,

Dāvud'uñ każiyyesin+den dimişlerdür kim T203a/20

Zamanda Bulunma

/+dA/

āhir vaqt+da T228a/02, āhir zamān+da T244b/06, bir nazar+da T199a/16, yıl+da T241a/04, devir+de T233a/01, ezel+de T245b/20, gice+de T243b/01, dün ü gün+de T220a/14, sāʿat+de T199a/13, zamān+ı+n+da T204a/17, bahār faşlı+n+da T202a/01

2.3.1.2.1.3.6. Görelık Hâli

/+a/

kanķı kuluñ sañ+a ʿāciz durur T217b/17, bañ+a bir gün çokdur T199a/10, bañ+a yiter, didi T199a/11

/+dA/

bu ortalık+da artuķ hîle olmaz T221a/04, Hākīm kavlince: Dāvud bir kavli+de artuķ ol hatunuñ katına varmadı T216a/20, bir kavli+de daķı budur kim bir yıl tamām Dāvud ol hatunıla ʿayş işret eyledi T216a/21, Çünkim Haķ Te ʿālā ʿnuñ emrin+de hayırlı kul olmış T218a/03

2.3.1.2.1.3.7. Hedef Hâli

/+ø/

Metinde ki bağlama edatından sonra gelen cümleyi hedef tümleci olarak ana cümleye bağlayan hâl ekidir (Kara, 2001: 191).

diledüm ki bir sāʿat içre tāt kılam+ø T200b/07, geldüm ki sen baña āhiret haķķın helāl idesin+ø T220b/21

/+(y)A/

hamd u bī-ḥadd ol Hüzā+ya hem-nefes, bulanup biline daķı hūrī götüre bigi gider çeşme+ye girdi T202a/06, kim eger Firdevsī+ye ider duʿā T225b/13, tā kim baña almag+a dirilmeg+e muvāfiķ ola T210b/09, Dāvud ı azdurmag+a meşgūl oldu T201a/14, Ammā kim ḫalīfe añ+a dirler kim kendüden ilerü gitmişüñ...T226a/12, Pes bunlar ki haķķına kim kendü nefsi dilegiçün yāḫud gayri kimsene dilegiçün günāh+a mürtekib T226a/20

/+da/

ķara taşlardan taşlar yaratdı kim anuñ vaşfin+da dil ʿāciz ķalır T240a/11, Hel-etā şanın+da geldi bu ḫadiş-i ķudsidür T197b/13

/+içün/

Loḳmān-ı Ḥakīm Süleymān'ı imtiḥān kılmak için didi kim: T241b/08, 'ibādet idüp āḫiret için gözyaşların döküp ağlarıdı t198b/11, ol demiçün ḫil'at itdün 'ālemi, ol günüçün düzüpdürsin ādemi T209a/14, helāk olsun için T211b/11, zen nedür kim anuñ+içün bir ere ḫile kılop irgüre şāh-ı ḫalel T212b/05-06, ḫapuñ için eylemedük biz 'inād, ḫaḫ ḫapısıdur T219a/08

2.3.1.2.1.3.8. İlgi Hâli

Kimin hâli adın katılma hâli'dir. Bu hâldeki isimler sahip olanı, tabi olunanı, kapsayanı gösterirler ve bir sahip olunanı, tabi olanı ve kapsananı gerektirirler (Banguoğlu, 2007: 328).

"İlgi hâli ya isimler arasında sahip olan, ait olan , bütün-parça, çokluk-bir ya da birkaç, özne-isimleşmiş yüklem ya da bir isimle yüklem fiil arasında hakkında, ilgili olarak anlamlarında ilişki kuran bir hâl ulamıdır" (Kara, 2001: 193).

Metinde ilgi hâli bazı eklerle sağlanmıştır. Bu ekler şunlardır:

/+ø/

Bu ek belirsiz isim tamlamaları oluşturur. Oluşturduğu tamlamaların bazıları kalıcı isimler olmuştur:

İllā ki ancak namāz+ø vakıtlarında kim ḫalkup namāzın kılop T219b/15, geldüm ki sen baña āḫiret+ø ḫaḫkın ḫelāl idesin T220b/21, senüñle Veyl+ø ṭamusında buluşavuz T221a/11, ammā erḡanun Süleymān+ø zamānında [05] şürete geldi yirinde beyān idevüz T223a/04-05, Mervān+ø gāvurlarıyla gelüp ol ḫal'ayı ḫuşatdı T199b/07, bir gün Dāvud 'aleyhi's-selām miḫrābında şubḥ+ø namāzın kılop oturmuşıdı T199b/12

/+a/

Ammā kim ḫalīfe añ+a dirler kim kendüden ilerü gitmişüñ...T226a/12, Pes bunlar ki ḫaḫkına kim kendü nefsi dilegiçün yāḫud ḡayri kimsene dilegiçün günāh+a mürteḫib T226a/20

/+dA/

tā şerinden olasın lābüd ḥalās, dergehinde ola [ki] ḥakkuñ+da ḥāş T201a/20, tahtına merkeb ola bād-ı şimāl, şilm için+de hem ola şāḥib-kemāl T227b/14, tuyūr u mūr u mārdu eger cin+de perī+de ne kim varısa ...T230b/02

/+ıla/

Ve eger bahādırlıg+ıla¹¹³ dirlerise Urmıyā bin Hüdayā ḳanda baş kesdi T212a/11-12

/+Um/

Birinci teklik ve çokluk şahıs zamirlerinde kullanılır.

ben+üm şoḥbetüm terk itdi didi T216a/13, ol ḳulum ki ben+üm faḫlumdan zıkrımden nesne istemeyenler... T217b/17, ben+üm ḥatunımı almağa beni belāya şalmağa T221a/12, biz+üm ḳatumuzda ḳarabeti ve mertebesi vardır T221b/12, iy biz+üm seyyıdımız bize ne dirseñ anı işleyelüm T223a/01, ben+üm ḳıymetüm bilürsin T227a/04, biz+üm ḳışşamız T198b/05

/+dAn/

İsimleri daha çok bütün-parça, hepsi-biri ya da birkaçı ilişkisi ile birbirine bağlayan ek isimle yüklem fiil arasında da ilgi ilişkisi kurar (Kara, 2001: 195).

ol şoḥbet içre maḥbūblar+dan feth-i kelām oldı T201b/07, ḥāşā Dāvud+dan ki ol bir ḥatuniçün Uryā'yı öldüre T203a/17-18, Urmıyā'nuñ öldügin+den göñlümüz şorduğın+dan daḫı bu añlanur T207a/09

/+(n)Uñ

Eski Türkçede /+nInğ/ şeklinde¹¹⁴ olan ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde daima dar-yuvarlak ünlülüdür. Metnimizde de ilgi ilişkisini en fazla kuran ek budur:

atı+nuñ na'lı delüğine T212a/16, Dāvud+uñ ismin T212b/11, on iki sıbt+uñ begleri T213b/17, toğdı Ḳāf'uñ ḳullesinden ḥāvari T217a/11, biñ sekiz yüz otuz altı maṭla' dāsıtan+uñ mü'ellifi T198b/03, Mūsā+nuñ anası T199a/01

Zamirlerle beraber de sıkça kullanılır:

ol+nuñ > anuñ şabr u berekātıyla T199a/02, sen+üñ pākizeligüñ T204b/08, sen+üñ maḳşūduñ yitürmeyince T207b/12, bu+nuñ yüzünüñ derisin T220b/06, bu+nuñ

¹¹³ bahadırılık ile ilgili..

¹¹⁴ Gabain, 2003: 63

ucından T245a/, bunlar+uñ tenlerine noķşān ırgürmeye T209b/10, Hālīķıdur ins ü cin+nüñ Rāzıķı hem nev^c ü cins T197b/06, her birisi ol ħarāmīler+üñ güzīn pehlevānıdı T199b/02

/+çün/

ol Süleymān anası+çün T227b/11

2.3.1.2.1.3.9. Karşılaştırma Hâli

/+ra/

vücūda geldi dükelisinden yaş+ra Süleymān kiçiyidi T223b/09

/+bigi/

Süleymān-nāme **bigi** bir kitābı T217a/05, Loķmān-ı Hākīm **bigi** kāmīl yoķdur T241b/04, T245a/01, bir gün daķı gül **bigi** az olursa T245a/16

/+rAK/

Karşılaştırma anlamı veren ektir:

aş+raķ< aşığa+raķ T245a/21, tīz+rek T207b/14, yig+rek T244b/08

/+dAn/

vir şalāvat cān u dilden an+dan öñgi dest-i çarķ , tuz etmek bilmez+den efzal durur T207a/10, helāk olmaķ+dan bāri dirlik yigdür T209b/04-05, kim anuñ sıbıtın+dan aşığa sıbt yoķdur T212a/10, Ma'nisin añla ki kıl+dan incedür T214a/12, bir püşer kim biñ güher+den yig özi T234b/18, ol zehir+den acı T207b/04-05, biñ yıllık 'ömür+den ziyāde durur T245a/17, şavt-ı ħimār+dan T212a/17, biñ yıllık 'ömür+den ziyāde durur T245a/17, Süleymān'uñ bākī 'ammuların+dan ve ħarındaşların+dan ħürmeti Süleymān dergāhında Eyleyāv'uñ ziyāde ola T229a/13

/+ķadar/

bu ķadar T211b/14, Süleymān olmazısa kim bu ķadar ma'şüm oğlanuñ T241b/04

2.3.1.2.1.3.10. Karşılık Hâli

/+(y)a/

biñ aķça+ya şatardı T238a/17, elindeki rızķı ol gevheri şeb-çirāķ+a virüp... T207a/17-18

2.3.1.2.1.3.11. Karşılıklılık Hâli

/+ø/

birbirisin+ø severleridi T204a/09

/+e/

birbirin+e bakup gülümsindiler T219b/09, birbirinüñ gözin+e karşı karulurlar T240b/03

/+ılA/

pes Dāvud‘a üç şart+ıla varuram T211a/17

/+üñ+le/, /+üm+le/

sen+üñ+le benim aramda vāki‘ oldı. T223a/20, ben+üm+le cenk iderler T240b/17

2.3.1.2.1.3.12. Karşıtlık Hâli

/+ø dağı/

Metinde bir yerde cümlede karşıtlık anlamı vermiştir:

*yüz sürüp münâcât iderem **dağı** ol demi bulmadum T200a/05*

2.3.1.2.1.3.13. Kaynak (Çıkma) Hâli

İsim-isim arasında ilişki kurduğunda birinci ismin üzerine gelerek ikinci ismin neden yapıldığını ifade eder. İsim-yüklem fiili arasında ise ismin çıkış yerini, kaynağını gösterir (Kara, 2001: 202).

/+dAn/

Metinde kaynak hâlini karşılayan en işlek ektir:

od+dan harb âletleriyle T233a/06, gözlerin+den akıdurdı dürr-i lâl T204b/16, yirin+den turup T205a/20, sözlerüm+den kim iderse istimâ‘T206b/01, nübüvvet defterin+den T212b/11, kabrin+den çağırsun T220b/18, ata bilin+den inüp T230a/04, kaṭrân u kayır+dan evler T240a/10, kara taşlar+dan taşlar yaratdı T240a/11, süñük+den bir kafeş T206b/16

2.3.1.2.1.3.14. Miktar Hâli

/+ø/

*gice gündüz+ø ağladı T222a/01, ah iderdi dün ü gün+ø T219b/19, birkaç gün+ø
tırıcağ T225a/06*

/+a/

bir ay+a varmayup T209b/04

/+cA/

*şol kadar+ca şuçı T222a/16, bun+ca beglik içre T228a/07, bun+ca a'yın ve benüm
bun+ca cidd ü cehdümi T245a/02, an+ca cenge vardılar T213b/06, bu kadar+ca demür
halkaların T238b/11, bu+n+ca mürseller dünyāya gelincek T235a/07, Hağ katındadır
bahri+ce ve 's-selām T203b/07*

/+bigi/

*gözleri yaşı Nil Ceyhün **bigi** akup çağladı T239b/02, kāmiliñ 'ömri bir gün dağı
gül **bigi** az olursa T245a/16*

/+kadar/

*ne **kadar** sâz âleti varısa T223a/03, , bu **kadar** su'âl ki Süleymân'a 'a.m. su'âl itdi
T244a/12, bir kişi ne **kadar** 'avrat olursa cāyızdır T203a/14, dört biş yüz **kadar** olup
dağı sürüp T224a/01*

/+deñlü/

*bu **deñlü** kaşd kılaydı T203a/21, ne **deñlü** müşkilât T245a/13*

2.3.1.2.1.3.15. Niteleme Hâli

/+ø/

Genellikle ikilemelerle yapılmıştır:

*cinni eyle kırdı Sām azın azın+ø T239a/17, birin ikin+ø baş başa çatup T211b/11,
evvel âhîr+ø âdeme oldur hasūd T201a/17*

/+ca/

cāriyelîğumuz+ca T227b/07, tenhā+ca söyleyelüm T205a/09

/+IncA/

peygāmbər aślından bir maħbūbe qız varıdı-kim adına İmrān dil+**ince** Eli^çam qızı Bāş-Sāvi^ç dirlerdi T201b/02, Tivrāt hūkm+**ince** Dāvud peygāmbər şeri^çat+**inca** pāk şuyıla yuyup kefene qoyup qara yirüñ qarnın yarup defn itdiler T203a/04

/+dA/

boynı ip+**de** qarnı hāk+**de** T198a/05, bir nəzar+**da** T199a/16, ādem şeklin+**de** Dāvud'a gelüp T219a/04, Süleymān henüz on yaşın+**da** ma^çşüm tıfl iken T244a/14

/+dan .../+a/

dilberlerüñ gūşına kim şaf+**dan** şaf+a T206b/16, başın+**dan** aşāğ+a geydi ahtarı virdi T238b/13

/+ile/, /+ıla/

meyl itdi ki vaqtı ittifāk **ile** düşmişidi T203b/01, güç+**ile** üstine daħı düşmedük T210b/09-10, hūb āvāzıla ve laṭif şüret+**ile** okusa T222a/03-04, gūş iden cān zevk+**ile** sürsün şafā T225b/20, götürürler diqqat **ile** elden ele gül'izār T198a/09, hayr+**ıla** dillerde ruħı şād ola T209b/05, dilüme luṭf+**ıla** virdi feşāhat T217a/04, şıdķ+**ıla** dise T217b/11

/+vechile/

Metinde oldukça sık kullanılmıştır:

āleme ne **vechile** irecegim bilmedüm T200a/05, T200a/15, bu **vechile** cevāb virdi T207a/06, ne **vechile** iğvālar virdüklerin T231b/21, bu **vechile** du^çā kılıcaķ T234b/09, ma^çşetleri bu **vechile**dür kim T240b/04

/+nuñ bigi/

bu+**nuñ bigi** söz işitdise T209a/20, ḥatun bu+**nuñ bigi** sözler söyledi T211a/06

/+dürlü/

bir **dürlü** itmeyesin T212a/08, bir **dürlü** oldı T216a/05, kāfir ola daħı **dürlü** söyleyen T241a/08

/+bilen/

zārılıķ **bilen** dönüp eyitdi kim: T230a/21

2.3.1.2.1.3.16. Özne Hâli

Özne hâli metinde çoğunlukla eksizdir. Ek almış bir kelimenin özne olduğu durumlar ise yüklem edilgen çatıda olduğu durumlardır.

Edilgen çatılı bir fiilin asıl yapıcı öznesi yoktur. Bu nedenle cümledeki öge kimi araştırmacılar tarafından sözde özne¹¹⁵ olarak adlandırılır. Tahsin Banguoğlu ise edilen görünüşlü fiilin yüklem olduğunda bir *güçte kimse* ile uylaştığını ve bu kimsenin de *mantıkça nesne* hükmünde olduğunu belirtir (2007: 544).

/+ø/

Yo'ā Bin Cerūpā+ø 'Āfāyi Ḥarāmī'yle ka'ca cenginde kılmağda T199b/11, Ağlamakla çün ölü+ø olmaz diri T206a/02, Velikin ol cihāngir gayret kılup aqlın başına getirüp devşürdi T208b/04, Dāvud+ø 'a.m. be-ğāyet melūl oldı T213a/18, çünkim ol gice geçüp ale's-şabāḥ+ø kim oldı T214a/09

/+den/

bunlaruñ merātibin+den söz açılup söylendi T198b/08

2.3.1.2.1.3.17. Sebep Hâli

Oluş veya kılışın gerçekleşmesine sebep olan durum ya da varlığı gösteren hâldir (Daşdemir, 2015: 87):

/+a/

Yār elinden çıkdığın+a 'avrat ah itdigince... T205b/08

/+dAn/

anuñ ucın+dan bunca günāha mürtekib oldum T226b/21, Ol gice gamın+dan uyumadı T227a/09, taşasın+dan düşüp uşşı gitdi T227b/03, iblīs-i la'īn bu vechile kim Süleymān+dan ağladı T230b/09, şöyle kim yaşlığın+dan hiç şuyı eksük olmaz T240b/12, mātem tutup ṭali'in+den şikāyetlenüp otururdı T205b/01

/+(i)çün/, /+(n)Uñ için/

¹¹⁵ Daşdemir *sözde özne* başlığı altında edilgen çatılı fiillerin öznelere anlamca nesne olduklarını belirtir (Daşdemir, 2015: 120).

üç gün a+nuñ+içün yas dutardı T212b/21, Dāvud ‘a.m. izzet içün altı yüz hācib gönderdi T214a/19, ‘avrat+içün lepset itdün kendüzüñ T218a/18, ‘avratına tama itdügi+çün anı öldürtdügi+çün+dür didiler T220b/02, kurbāndan naşīb az olmağı+çün gam yörenmiş T231b/03, men^c itdi-çün T245a/05

/+dēyü/, /+diyü/

aña vesvese kılam diyü haremüñ mescidüñ çevresin dolaşup gezerken... T202a/13, Biraz leşker cem^c idüp ol qal‘aya varup feth eyle dēyü emr eyledi T199b/05-06

2.3.1.2.1.3.18. Seslenme Hâli

Türkçenin tarihsel süreci içinde "seslenme hâl kategorisi için /+A/ biçim birimi kullanılmış; bu görev ögesi zamanla /+ø/ görev ögesine bırakmıştır (Alyılmaz, 2015: 46)

/+ø/

İlāhī+ø! İbrāhīm'i ulu kılduñ halilligile T198b/14, yā Rabbi+ø! Bildüm ve işitdüm T198b/13

2.3.1.2.1.3.19. Sınırlandırma Hâli

/+ø/

kendünüñ toğsan toğuz+ø ‘avratı varıdı T203b/14, biñ sekiz yüz otuz altı matla+ø dāsītānuñ mü‘ellifi T206b/19, bir kaç+ø günden soñra qal‘a üzerine geldi T212b/12, Şöyle kim yitmiş seksen+ø ola T208a/20

/+dA/

Dāvud gün+de bir zirih düzerdi, ba‘zı qavlide ay+da bir zirih düzerdi T238a/16, bir gün+de bir cimā‘ iderler T240b/18

/+dAn özge/

İbrāhīm-i Halil+den özge kimseneye müyesser olmadı T200a/02, sen+den özge hekīm hāzif yok durur T204b/10, bun+dan özge yok cihānuñ fırsatı T210a/15

/+dAn gayrı/

pāk-dāmenidi kim güneş+den gayrı kimsene anuñ yüzün görmezdi T201b/19-T20, yıl+den gayrı şey’ anuñ dāmenine el urmazıdı T201b/20, günāh+dan gayrı nesne kazanmaya T207a/16, katuñda an+dan gayrı hatun komağıl didi T233a/16

/+dan artuḵ/

an+dan artuḵ dahı yoğıken T218a/05, Haḵ+dan artuḵ küllisidür ne ki varsa bilüñ fān T225a/03

/+dAn evvel/

an+dan evvel Hūd peygāMBER dīnin tutardı T238a/21, ben+den evvel gelen nebīler atam ve dedem... T198b/13

/+dan aḵdem/

Metinde tek örnekte geçmiştir:

Dāvud+dan aḵdem gelmişleridi T198b/08

2.3.1.2.1.3.20. Şart Hâli

/+ø/

Zākır ol-ø ki irisersin rahmete, şākır ol-ø ki yitesin sen şefḵate T222b/15

2.3.1.2.1.3.21. Tamlanan Hâli

Nitelenen hâli eki, belirsiz isim tamlamalarında *üçüncü tekil şahıs iyelik ekinin* (/+ø/, /+n/) kendisinden sonra bir ek gelmediğinde işaretsiz kalmasından dolayı birçok gramerci tarafından *iyelik eki* olarak değerlendirilir. Hâlbuki *ders kitabı, masa örtüsü, futbol topu* dediğimizde ortada iyesi olmayan, bir kavram olarak *kitap, örtü, ya da top* vardır (Daşdemir, 2015: 86).

/+ø/

bizüm kışşa+ø+muz ez-ān cānib Dāvud’a geldi T226a/08, benüm bunca cidd+ø ü cehdümi T245a/01, benüm ‘ulefeci+ø+m olup T212a/13, şeyātın nesli geldügin+ø bilüp Tevrāt’a meşḡul olup T234a/21, Dāvud’uñ ulu ḵarındaşı+ø idi T204a/07

/+(s)I/, /+u/

Dāvud'ũñ maḥbūbe cāriye+si vardı T203b/16, bu rāz+u+m ol kimseye diyem T204a/06, gemiye alup giderken gemi+si garkā varup T207a/18, Şāni'ũñ şan'at+ı+n tañladı T208b/09-10, ka'anuñ feth olduĝ+ı+n bilüp T209b/18, kendü+si+n dilemek ister T210b/01, Dāvud'ũñ ol şart+ı+n daḥı söylediler T210b/14

Birinci ve ikinci şahısların önündeki tamlanan eki genellikle yuvarlak ünlülüdür.

baş+u+m T207b/15, baş+u+muz T209b/06, cān+u+ñ T200a/06, ğam+u+m T216b/13, ḥatun+u+m T212a/21, kat+u+muz+da T214b/12, kul+u+ñuz T215a/14.

2.3.1.2.1.3.22. Üsteleme Hâli

Yüklem fiilinin ifade ettiği yargının; neyin üzerine "ilaveten", "ayrıca", "üstüne üstlük" yapıldığını gösteren hâldir (Daşdemir, 2015: 92).

/+ø/

Hem Urmiyā öldi ḥatunın aldı+ø didiler T213a/07, hem āḥiretten kōrkup aña lāyık bir 'amel kılmazlar+ø T226a/18-19, İlyās kavmi üzerine yardım idüp hem mükerrrem kılduñ+ø taĝlarda... T198b/19

2.3.1.2.1.3.23. Varlık Hâli

Metinde tek bir biçimle yapılmaktadır ve sadece dar yuvarlak ünlülü şekli vardır:

/+IU/

elmās nacaḫ+lu 'Arab begleri ṭururlar T214b/03, ellerine od+lu neft+lü şişeler [08] alup gitdiler T233a/07-08, deñizleriñ suyu tuz+lu olduĝunuñ aşlı nedür T243b/02, sa'ādet+lü kerāmet+lü oĝlan T233a/10, benden özge ḳalbüñde muḥabbet+lü nesne yoĝıdı T200a/07

2.3.1.2.1.3.24. Varma Hâli

/+A/

geldük ki sañ+a kendüñüñ ḥālüñi bildürevüz T220b/07, cin şerrinden ben ḳuluñ+a vir necāt T239b/11, kara yir+e ḳaravuz T204b/07, dördünci kat yirün üzeri+n+e 239a/12

2.3.1.2.1.3.25. Vasıta Hâli

Vasıta hâlinin görevi eylemin gerçekleşmesindeki aracı ya da yardım edeni ifade etmektir. İkinci bir eyleyen görevi taşır (Kara, 2001: 219):

/+ø/

Ḥaḵ Te‘ālā‘nuñ ‘avn+ø u ‘ināyetiyile T224b/04-05, kim işidür mekrile telbīs+ø hem T225a/17

/+a/

ğarkā vardı yaşın+a niçe bñar T220a/13

/+da/

şol haberi rivāyet üzere kaçaslar+da gelür. T203a/16

/+ile /, /+(y)ıla/

‘ilm+ile ‘amel kılup kendüden ḥaḵ ḥoşnūd rāzī ola T218a/02, qarındaşum baña güç+ile elbetde gālib olup T219a/19, iki melek ile ol ḥükminde imtiḥān eyledi T219b/12, bir nesney+ile kim ol Dāvud‘uñ elḥānınuñ zıddı ola T223a/02, pūlād tiğ+la taşuñ ḥaṭı çizilmiş T208b/14, Pes ol zirih ḥaḵacuḵların Dāvud barmağı+yıla burardı T238b/09

/+birle/

havāya ḥarāret birle mürtefi‘ olmışdur T242b/17, Ḥaḵ Te‘ālā‘nuñ adı birle cemī‘ ‘ulūm saña keşf olacaḵdur T245a/12, sūñüşüp gürz ü şalık birle fark üzere döğişdiler T212b/12-13

/+dAn/

pür-telbīs-i ‘anīd zürriyātın+dan Süleymān‘uñ ata bilinden ana rahmine düşdügin kim işitdi T230a/20, şā‘iḵa bir şavtdur sehāb altından devr iden rīḥ defaten çıkmaklık+dan hādīs olur T243a/01-02, günāhdan tenzīh idüp bu Dāvud‘uñ każiyyesin+den dimişlerdür kim T203a/20, sīm ü zer+den zerrīn olur kāmīlān T218b/17

2.3.1.2.1.3.26. Yalın Hâl

İsimlerin üzerlerine hiçbir çekim eki almadığı durumdur (Kara, 2001: 221).

/+ø/

*Ḳātil daḥı gelmiş **ḳılıç+ø** şalmış T209a/09, Dāvud'a geldi kim evvel **şart+ø** budur kim T211b/20, ol mün'im kişinüñ evine bir **konuḳ+ø** gelse T218a/12*

2.3.1.2.1.3.27. Yineleme Hâli

/+ø/

hıç+ø zerrece ğam yimegil T228b/18,

/+kerre/

*Bu **kerre** Cebrā'ıl gelse andan şorardum T229a/17*

2.3.1.2.1.3.28. Yokluk Hâli

"Giderme hâli, kimsiz hâli de denilen bu hâl, varlık hâlinin zıddına, üzerine geldiği ismin belirtilen nitelikten yoksun olduğunu, o kavramı içinde bulundurmadığını ifade eder. Tek bir biçim birimi vardır" (Kara, 2001: 222).

Eski Anadolu Türkçesinde bu biçim birimin dar yuvarlak ünlülü şekli vardır. Ancak metinde dönemin dil özelliği dışında dar-düz ünlülü şekli de görülmüştür:

/+sUz/, /+sız/

*oğul+**suz** yüzün görmesün T227b/03*

*od+**suz** çekiç+**süz** T238b/09*

*hicāb+**suz** perde+**süz** T200a/04*

*günāh+**suz** 'ömri geçürüp T200a/06*

*eger şu+**sız** ise şu vireyim T220a/19*

2.3.1.2.1.3.29. Yönelme Hâli

/+ø/

Kime hâli adın yönelme hâlidir (Banguoğlu, 2007: 328). İsmi fiile bağlar. Yaklaşma ifade eder. Bu ek lokatif ve ablatif ekleriyle beraber yer ve istikamet gösterir (Ergin, 1997: 287).

el yukaru+ø götürüp yaprak mişāl T234b/02, Dāvud daḥı birkaç ḳadem ḳarşu+ø geldi T238a/21

/+(y)A/

zürriyâtınun ellerin+e viridi T223a/06, kal'anun kapusun+a vardılar. T214a/03, kırk gün secde+ye varup başını yirden kaldırmadı T219b/15, Ammā kim Dāvud ol da'vayı iden meleg+e eyitdi kim T220b/05, Dārü'l-fenādan bekā+ya göçdi T224b/09

/+dA/

öpüp baş+da koyup gözlerine sürüp T238a/03, bahar faşında ol çeşme+de varup geyesi yurlardı T202a/01, Dāvud bu söz+de şād olup T229a/20-T21, hizmetin+de yüz süre gökde melek T229b/17, Hel-etā şānın+da geldi bu hadis-i kudsidür 197b/13

/+ı/

kuşlar ve cānavarlar, Dāvud+ı merhamet idüp bile ağarlardı T222a/04

/+dAn/

Afā yüzügin görüp kasem yād itdügin+den inanup T214a/04, turu gelüp başın+dan toprak koyup T221a/20

/+üñ/

bizüm kışşamuz bu yañadan iblīs+üñ geldi T202a/12

/+A toğru/

anun odasın+a toğru gelürdi T226b/15, Eli'am hatunun evin+e toğru gitdi T229a/21

2.3.1.2.1.3.30. Yükleme (Nesne) Hâli

Kimi hâli adın söz içindeki geçişli fiilden doğrudan doğruya etkilenmesi durumudur (Banguoğlu, 2007: 327).

/+ø/

ne ta'am+ø yiyüp ne şu+ø içerdi T220a/04, on iki yıl bu resme gözyaşın+ø döküp T220a/16, iki biñ aqçasın+ø dağı Mekke'de ve Kudüs'de mücāvır olanlara in'am iderdi T238a/18, izzet kırup mihr elinle arkasın+ø yepdi T239a/05, kanķı pehlevān+ø atından yıkup T212a/12, halkdan ilm+ø öğrenmek cehd eyleye T217b/21

/+de/

kal'a cengin+de kılmağda T199b/11, İblīs ol tadbīr+de¹¹⁶ bizüm kışşamuz ol yañadan... T201b/01

/+(y)I

senüñ koyunuñ+ı alup T222a/12, şeytān-ı la'ın kim bir fesād+ı itdi T223a/13-14, Evliyā+yı yoldan ırar sihrile T223a/08, biñ üç yüz kırk dört cezire+yı T243a/07, muhannesler ceng+i görüp evvel şāfdan sıvışdılar T202b/14, vezīri Berhīyā+yı kığırdı T211a/12

/+dAn/

Sām dahı şu getürüp şu+dan kim içdi T224b/08, Loqmān-ı Hakīm'üñ geldiğın+den Dāvud'a haber virdi T238a/06, henüz Urmīyā'nuñ mevt-i tārīhi yıl+dan geçmedin yavuklusın aldı T211b/13

/+(n)uñ/

varsun Dāvud Urmīyā+nuñ kabrinden çağırsun T220b/17, ki iy cihān+uñ hāk için cümle gezen T208b/16

/+ü/

Metinde tek örnekte görülmüştür:

itdi pend+ü vir şalavāt mäh u sāl T200a/14

2.3.1.2.1.3.31. Yüklem İsmi Hâli

Eklendiği ismin yüklem ismi olarak kullanılmasını sağlar (Kara, 2001: 225). Metinde bu durum için kullanılan ekler şunlardır:

/+ø/

Süleymān cümlesine fermān olacağ+ø+dur T235a/10, Dāvud'uñ 'a.m. sarāyında bir 'ālī kaşrı var+ø+ıdı T236b/14, Ya'ni epsem olmağ hayrlu+ø+dur T238b/15, Cümle Hakk'üñ emri+ø+dür yoğ+ø+dur yalan T241a/08, benüm kıymetüm bilürsin pādīşāh-zāde+ø+sın ulu hatunum+ø+sın T227a/04

/+degül/

¹¹⁶ tadbīr+i kılmakta

‘aklı mecnûn bigi **degül+dür** T204b/05, ol niçün kimsene olmuş **degül** T206a/02, Dāvud’a lāyık **degül+dür** T211a/15, Dağı ziyāde olur qorhular saña gerekdür kim velī nebī **degül+sin** T222a/20

2.3.1.2.1.4. İsimlerde Soru

Metinde soru kavramı *mı* soru eki (Ergin, 1997: 290) ile yapılmıştır:

*pes naşīb oldı aldum haṭā **mı** kıldum?* T213b/10, Ādem **mi** ki yāḥūd melek ya cin **mi** ki didi T219a/01-02

Soru sıfatı, soru zarfları ve soru zamirleri de soru kavramını karşılamıştır:

*siz **ķanda** idüñüz* T234b/14, **ķankı** günde ve **ķankı** sâ‘atde gelecekdür T199a/13, Süleymān **ķaçan** vücūda gelür **ķim** bilür T232a/16

2.3.1.2.2. Fiil İşletim (Çekim) Ekleri

Metinde fiil çekim ekleri dönemin dil özelliğine uygun olarak fiil+kip+şahıs eki şeklindedir. Eski Anadolu Türkçesinde Türkçenin diğer dönemlerinden farklı olarak kullanılan bazı şahıs ekleri vardır.

2.3.1.2.2.1. Fiil Çekimlerinde Kullanılan Şahıs Ekleri

2.3.1.2.2.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Şahıs eklerinin çoğu aslında ek hâlindeki zamirlerdir. Bunlar en çok iyelik zamirlerinden bazen ek hâlini almış kişi zamirlerinden gelirler (Banguoğlu, 2007: 444).

Öğrenilen geçmiş zaman, belirli geçmiş zaman, gelecek zaman, geniş zaman, rivayet ve istek kipi çekimlerinde kullanılırlar.

1. teklik şahıs: /+m/, /+Am/, /+vAn/

yirine getir-e+m T200b/17, di-(y)e+m T204a/06 ,var-a+m kenizegi ol-a+m T211a/18, müṭali^c ol-mış+am T245a/11, yaz-mış+am T209a/01, ḥayrān+ø-ø+am, ķādir+ø-ø+em T241b/11, mücrīm+ø-ø+em T236a/13, nā-şıfat+ø-ø+ven T198a/08

2. teklik şahıs: /+sIn/¹¹⁷

hatunum+ø-ø+sin T227a/04, *añla-ya+sin* T225b/11, *kıl-a+sin* T204b/09, *ol-ma-ya+sin* T206a/12, *yi-r+sin* T216b/16, *kal-ısar+sin* T245b/17, *düz-üpdür+sin*¹¹⁸ T209a/14

3. teklik şahıs: /+ø/

ağla-r+ø geç-er+ø T206b/17, *cevāb vir-me-di+ø* T207b/04, *ele gir-mez+ø* T209b/05, *kal-ısar+ø* T245a/10, *nite ol-ısar-ø+dur* T222a/21, *vefāt eyle-miş+ø* T224b/17, *fermān ol-a+ø* T226b/09

1. çokluk şahıs: /+(y)Uz/, /+vUz/

Metinde daima yuvarlak ünlülüdür:

lāyık+ø-ø+uz T210b/06, *kork-ar+uz* T233b/07, *hall id-er+üz* T204b/07, *bil-ür+üz* T210b/10, *da'vācı+ø-ø+yuz* T219a/09, *çıkar-a+vuz* T225a/06, *kar-a+vuz* T204b/07, *bil-e+vüz* T207a/11, *virme-ye+vüz* T204b/07

2. çokluk şahıs: /+sİz/

da'vā eyle-miş+siz T200b/15, *tā'at kıl-a+siz* T200b/16, *rāzī ol-a+siz* T203b/19, *gör-e+siz* T231a/03, *var-a+siz* T230b/14

3. çokluk şahıs: /+lAr/

hadd ur-a+lar T203a/16, *ko-mış+lar+ıdı* T212b/15, *şöyle di-miş+ler* T235b/10, *tā'at kıl-ur+lar* T240b/02, *toğur-ur+lar* T240b/19, *yürü-r+ler* T208a/21, *ügür-ür+ler* T236b/17

2.3.1.2.2.1.2. İyelik Eki Kökenli Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman, hikâye ve şart kipi çekimlerinde kullanılmaktadır:

1. teklik şahıs: /+m/

şı-du+m T246a/07, *şal-du+m* 199a/01, *bulma-du+m* T200a/05, *varmaz-du+m* T212b/01, *ağla-du+m* T216b/04, *umar+ø-du+m* T226b/01, *dile-dü+m* T200b/07, *diler+ø-dü+m* T213a/21, *eyit-dü+m* T217b/17, *var-sa+m* T244a/18, *kılmaz+ø-sa+m* T245a/10, *şerh ider+ø-se+m* T204b/02

2. teklik şahıs: /+ñ/

¹¹⁷ Metinde öğrenilen yakın geçmiş zaman çekimli örneği yoktur.

¹¹⁸ Harezmi Türkçesi döneminde ortaya çıkan /-İpdUr/ eki, -miş'li geçmiş zamanı karşılamaktadır.

ķıl-du+ñ 198b/14, ķoş-du+ñ T199a/17, oķu-ya+yı-du+ñ T213a/08, oķuma-du+ñ T213a/08, T218a/06, bağışla-r+ı-sa+ñ T221b/16, diñle-r+i-se+ñ T223b/15, ķıl-sa-ñ T235b/17, iste-r+ø-se+ñ T236a/15, kāmīl+i-se+ñ T237a/21, eylemez+ø-se+ñ T245b/17

3. teklik şahıs: /+ø/

ol-dı+ø T217a/07, irişme-di+ø T217a/15, ‘afv olun-dı+ø T222a/01, aġla-r+ø-dı+ø T222a/04, ĥatun+ø-dı+ø T204a/17, yidi yaşında+yı-dı+ø T223b/10, belür-ür+ø-di+ø T224a/18, var+ı-dı+ø T227a/13, aġla-dı+ø-sa+ø T228b/15, buyur-dı+-sa+ø T229b/06, ĥur-ur+ø-sa+ø T232a/02, rāz+ı-sa+ø T204b/03, müşkil+i-se+ø T200b/16

1. çokluk şahıs: /+k/

Bu ek metinde görülen geçmiş zaman kipiyle kullanılmıştır:

eyle-dü+k T203b/10, düşme-dü+k T210b/10, gel-dü+k T228b/18, añla-du+ķ T240b/10, uğurla-yıma-du+ķ T230a/13, bilme-dü+k T207a/08, ikrām ķıl-du+ķ T226a/12

/+(y)AlUm/

İstek kipinin çekiminde kullanılmıştır:

dut-ø+alum T233a/05, ġāfil olma-ø+yalum T209a/09, vir-ø+elüm T211a/19, bil-ø+elüm T212a/06, girme-ø+yelüm T231b/05, yüz sür-ø+elüm T238a/03, söyle-ø+yelüm T205a/09

2. çokluk şahıs: /+ñ+üz/

gör-ø+üñüz T231a/11, it-dü+ñüz T231b/20, ģanda i-dü+ñüz T234b/15, git-dü+ñüz T213a/03

3. çokluk şahıs: /+lAr/

ķo-dı+lar git-di+ler T211a/10, ölme-di+ler T213b/06, eyit-di+ler T230b/12, gör-di+ler T231a/15, yidür-di+ler içür-di+ler T231b/05, yaz-dı+lar T236b/12, şor-sa+lar T231a/16, şuvar-sa+lar T235b/11, dile-se+ler T236b/16, T222a/05, başla-dı+lar T223a/14, çağrış-dı+lar bağış-dı+lar T224a/02

2.3.1.2.2.1.3. Sıfır (ø) Biçim Birimi Alan Şahıs Ekleri

Emir kipindeki 2. teklik şahıslar ile emir kipi dışındaki bütün kiplerde kullanılan 3. teklik bazen de 3. çokluk şahıslar sıfır (ø) biçim birimi ile temsil edilirler.

vir-ø+ø T226a/05, gözet-ø+ø T240b/15, diñle-ø+ø T228a/20, ākil ol-ø+ø, ol-dı+ø T217a/07, ağla-r+ø geç-er+ø T206b/17, al-ø+ø+ğıl¹¹⁹

2.3.1.2.2.2. Zaman ve Kip Ekleri (Basit Kipler)

2.3.1.2.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman

Bu zaman kipi, metinde Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde de görülen /-dU/, /+dI/ ekleri ile karşılanmıştır.

Görülen geçmiş zaman eki Eski Anadolu Türkçesinde hep dal (ɔ) ile yazıldığından ünsüz benzeşmesine aykırıdır (Köktekin, 2008: 117).

Görülen geçmiş zaman eki metinde 1. ve 2. şahıslarda daima dar-yuvarlak ünlülü, 3. şahıslarda daima düz-dar ünlülüdür:

1. teklik şahısta: *mübtelā kı-l-du+m 198b/20, azdur-du+m T202a/14, di-dü+m T205b/03, eyle-dü+m T216b/08, şıgın-du+m T228b/12, uyan-du+m T233b/02, saldır-du+m T202a/16,*

2. teklik şahısta: *gönder-dü+ñ T218a/15, dime-dü+ñ T245a/14, uğra-du+ñ T213a/07, ağla-du+ñ T216b/07, kâni^c olma-du+ñ T220b/08, söyle-dü+ñ T221a/01, taķdīr eyle-dü+ñ T221b/01*

3. teklik şahısta: *vir-di+ø T241a/04, gör-di+ø T202b/21, T223a/05, alda-dı+ø T223a/07, ʿafv eyle-di+ø T226a/09, zıkr olun-du+ø T226b/07, di-di+ø ve işit-di+ø T227a/05*

1. çokluk şahısta: *zıkr eyle-dü+k 198b/04, gel-dü+k T208b/14, ḥalīfe kı-l-du+k T226a/12, müşerref ol-du+k T240b/08*

¹¹⁹ +ğıl emir kuvvetlendirme eki olarak değerlendirilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bk. Sertkaya (Sertkaya, 1988: akt. Şahin, 2003: 63).

2. çokluk şahısta: *git-dü+ñüz T213a/04, işit-dü+ñüz T230b/20, kaçd it-dü+ñüz T231b/20*

3. çokluk şahısta: *tut-dı+lar 199b/09, saç-dı+lar T202b/13, cem' ol-dı+lar gel-di+ler T233a/03, aç-dı+lar T233a/19, helāk ol-dı+lar T234b/11, ağlaş-dı+lar T203a/03, ko-dı+lar git-di+ler T211a/10*

2.3.1.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Öğrenilen geçmiş zaman eki /-mİş/ metinde daima düz-dar ünlülüdür:

1. teklik şahısta: *şal-mış+am T209a/01, düz-miş+em T209a/01, şād olma-mış+am T216b/13, di-miş+em T198a/08, kıl-mış+am T221a/07, yaz-mış+am T209a/02*

2. teklik şahısta: Tek örnekte kullanılmıştır: *eyle-miş+sin T200b/15*

3. teklik şahısta: *şarar-mış+ø T204a/16, git-miş+ø T208a/04, zulm it-miş+ø T219b/02, vir-miş+ø T213a/06, otur-miş+ø T215b/12, işitme-miş+ø T221b/15, vefāt eyle-miş+ø T224b/17, di-miş+ø T228a/02, münevver ol-mış+ø T234b/17*

3. çokluk şahısta: *ir-miş+ler T208a/13, di-miş+ler T235b/10, hayırlar eyle-miş+ler T198b/14, gel-miş+ler T224a/03, ko-mış+lar T214a/21*

2.3.1.2.2.2.3. Belirli Geçmiş Zaman

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde kullanılan bu kip eki günümüzde kullanımdan düşmüştür (Efendioğlu, 2013: 161). Ancak bazı ağızlarda aynı işlevle kullanılmaya devam edilmektedir (Karahana, 1996: 73). /-İp/ zarf fiil ekinin *tur-* fiili ile kullanılması şeklindedir. Metnimizde t/d ses değişikliği sebebiyle /-İpdur+/ şeklindedir ve kelimeye bitişik yazılır.

Ek Harezmi Türkçesinde de görülmektedir. Harezmi Türkçesinde /-İp/+*turur*+*şahıs* zamiri şeklinde kullanılan ek neticeleri devam eden tamamlanmış eylem, başlanmış ve hâlâ devam etmekte olan eylem anlamı vermektedir (Eckmann, 2003: 34).

Metinde ikinci ve üçüncü teklik şahıslarda görülmüştür:

2. teklik şahısta: Tek örneği vardır: *düz-üp-dür+sin T209a/14*

3. teklik şahısta: *şāf dut-updur+ø* 198a/03, *hazretüñ pîr ol-updur+ø* T205/07, *dadır-updur+ø* T205a/16, *hāk ol-updur+ø* T205b/21, *‘āşık ol-updur+ø* T206b/21, *gel-üpdür+ø* T205b/21, *haste düş-üpdür+ø* T217a/12, *seyr id-üpdür+ø* T225b/08, *vücūda gel-ipdür+ø* T239a/01

2.3.1.2.2.2.4. Gelecek Zaman

Eski Anadolu Türkçesinde genel olarak kullanılan gelecek zaman kip eki /-(y)IsAr/ ve /-(y)AcAK/'dır. /-(y)IsAr/ eki Eski Türkçe döneminde ve günümüzde kullanılmamaktadır:

/-(y)IsAr/: Metinde çokluk şahıslarda kullanımı görülmemiştir:

2. teklik şahısta: *başır ol-ısar+sın* T241a/19, *ir-ıser+sın* T222b/15, *kal-ısar+sın* T245b/17

3. teklik şahısta: *azdur-ısar+ø* T244b/16, *vücūd ol-ısar+ø* T245a/10, *ol-ısar+ø* T245b/06, *bul-ısar+ø* T200a/12, *toğ-ısar+ø* T232b/17, *sür-ıser+ø* T200a/21, *irme-yıser+ø* T200b/13

/-(y)AcAK/¹²⁰

2. teklik şahısta: *vir-ecek+sın* 199a/13

3. teklik şahısta: *gir-ecek+ø* T221a/16, *ihsān id-ecek+ø* T229a/16, *kanķı sâ'atde gel-ecek+dür¹²¹* T199a/13, *id-ecek+dür* T203a/09, *yit-ecek+dür* T222b/19, *vir-ecek+dür* T228a/03, *dünyāya gel-ecek+dür* T230b/16, *hıdmet eyle-yecek+dür* T229a/02

2.3.1.2.2.2.5. Şimdiki Zaman

Eski Anadolu Türkçesinde şimdiki zaman için özel bir ek yoktur. Bu kip genellikle geniş zaman ekleri ile bazen de istek kipi eki /-A/ ile karşılanmaktadır. (Özkan, 2013: 138)

¹²⁰ Bu ek metinde daha çok +dur bildirme ekiyle birlikte kullanılarak kesin gelecek zaman anlamında kullanılmıştır.

¹²¹ +dUr ekinin Eski Türkçedeki tur- fiilinin geniş zaman çekiminin ekleşmiş şekli olduğu gözönüne alınarak 3. teklik şahıs ekinden sonra + işareti konmuştur.

Metnimizin iki yerinde günümüzde *-yor* şeklinde ekleşmiş olan ve Eski Türkçe *yor-* fiilinin geniş zaman çekimi olan *yorur* biçimi kullanılmıştır.

/-ü, -i+yorur/

gel-ü+yorur T211b/17, gel-i+yorur T229b/03

/-(A)r/, /-Ur/, /-z/

temennā id-er+em T199a/06, ta'n id-er+sin T227b/21, çıkar-ur+am T240a/02, yalvar-ur+am T234b/07, bil-ür+em T210b/18, melül otur-ur+sın T216a/11, namāz kıl-ur+sın T200a/07, bil-me-z+em T216a/11, di-me-z+em T204a/21

/-mAk+dA/

ol çeşmede yun-maḳ+da+ø T202a/12, ta'lim al-maḳ+da+ø T239a/11, git-mek+de+ø T226a/07

2.3.1.2.2.6. Geniş Zaman

Metnimizde geniş zaman çekimi */-Ur/, /-Ar/* ekleriyle yapılmıştır:

1. teklik şahısta: *yürü-r+em T198a/11, vir-ür+em T211a/15*

2. teklik şahısta: *ir-ür+sin T199a/15, buyur-ur+sın T211a/18, ol-ur+sın T219b/15*

3. teklik şahısta: *id-er+ø T200a/20, kop-ar+ø T212b/04, oku-r+ø T223b/17, ibret al-ur+ø T245a/08*

1. çokluk şahısta: *bul-ur+uz T209b/05, özr kıl-ur+uz T210b/09, vir-ür+üz T229a/18*

2. çokluk şahısta: *gör-ür+siz T222b/20*

3. çokluk şahısta: *karıl-ur+lar T240b/03, söyle-ş-ür+ler T241a/21, kır-ar+lar T230a/16, iç-er+ler T240b/04*

Olumsuz fiil tabanlarında geniş zaman */-z/* biçim birimidir:

gör-me-z+sin T200a/08, ol-ma-z+sın T223b/03, görün-me-z+ø T217a/19, bul-ma-z+ø T225a/04, öl-me-z+ler T240b/05, var-ma-z+lar T241b/01

/-z/ biçim birimi ölçünlü Türkiye Türkçesinden farklı olarak 1. teklik ve 1. çokluk şahıs çekimlerinde de kullanılmıştır:

var-ma-z+am T211a/18, sür-me-z+em T233a/01, rāḥat ol-ma-z+uz T232a/17

2.3.1.2.2.7. Emir Kipi

Süleymân-nâme'de emir çekimi 2. ve 3. şahıslarda görülmüştür. Emir kipi sıfır biçim birimidir, diğer bir ifadeyle eksizdir (Şahin, 2009: 69).

2. teklik şahısta: /-ø+ø/

vir-ø+ø T226a/05, gözet-ø+ø T240b/15, diñle-ø+ø T228a/20, āķil ol-ø+ø T203b/21, yi-me-ø+ø+gil T231b/20, ķo-ma-ø+ø+gil T233a/17, ol-ø+ø+gil T238b/18, şal-ø+ø+gil T206a/19, ur-ø+ø ķo-ø+ø+gil T218a/20

3. teklik şahısta: /-ø+sUn/

çaķır-ø+sun T220b/18, olma-ø+sun T237a/07, ķoyma-ø+sun T205a/11, T230a/10, tevbe eyle-ø+sün T214a/01, sevin-ø+sün T232b/09

2. çokluk şahıs: /+(U)ñ/, /+(U)ñUz/

añla-ø+ñuz T206a/09, di-ø+ñüz T219a/15, āgāh ol-ø+uñ T229b/13, bul-ø+uñ T235b/06, dut-ø+uñuz T201a/13, oķu-ø+ñüz gör-ø+üñüz T232a/02

3. çokluk şahıs: /-ø+sUn+lAr/

artur-ø+sun+lar T232b/08, meşgöl ol-ø+sun+lar T233a/13, gel-ø+sün+ler T233a/12, bize-ø+sün+ler T232b/09

2.3.1.2.2.8. Dilek-İstek Kipi

Metinde istek kipi için /-ø/, /-(y)A/, /-sA/ biçim birimleri kullanılmıştır:

/-ø/

1. teklik şahısta: /-ø+(y)AyIm/, /-ø+(y)AyIn/¹²²

buluş-ø+ayım T205a/08, söyle-ø+yeyim T205a/09, řerħ id-ø+eyin T226a

2. teklik şahısta: /-ø+ø/

Cin şerinden ben ķuluña vir-ø+ø necāt T239b/11

¹²² 1. şahıslarda emir çekiminin olup olmadığı konusu dilbilimciler tarafından tartışılmaya devam etmektedir. Bu eklerin emir eki mi istek eki mi olduğu konusu netlik kazanmamıştır. Ayrıntılı bilgi için bk. (Ercilasun, 2014: 364-370). Bu ek kişinin kendi kendine emretmesi anlamında değil kuvvetli istek anlamındadır. Emir vermeden çok isteği emir kabul edip yerine kuvvetle getirme isteğini ifade eder (Gülsevin, 1999: 2).

Dizi/sıra ilişkisi dikkate alındığında emir kipinin işaretli olarak gösterilmesinden hareketle /+(y)AyIm/, /+(y)AyIn/ ve /+(y)AlUm/ ekleri şahıs ekleri olarak değerlendirilmiştir. Bağlamda bu örnekler emir değil kuvvetli istek anlamını karşılamaktadır.

3. teklik şahısta: /-ø+sun/

helāk ol-ø+sun T211b/11, 'ömrin uzun eyle ol-ø+sun bahtiyār T228b/12, Hāk Te'ālā rahmet it-ø+sün añā hem T236a/10

1. çokluk şahısta: /-ø+(y)AlUm/¹²³

yüz sür-ø+elüm T238a/03, ġāfil olma-ø+yalum T209a/09, dut-ø+alum T233a/05, haber vir-ø+elüm T211a/19, girme-ø+yelüm T231b/05

2. çokluk şahısta: /-ø+Uñ/

salāvat vir-ø+üñ T217a/10, āġāh ol-ø+uñ T229b/13

/-(y)A/

1. teklik şahısta: melül *olma-ya+m T244b/21, baş oyna-ya+m T198a/04, hāzır ol-a+m T199a/14, var-a+m T211a/18, tāt eyle-ye+m T200b/10, getir-e+m T200b/17, di-ye+m T204a/06*

2. teklik şahısta: *kıl-a+sın T204b/09, bul-a+sın T206a/04, bahtiyār ol-a+sın T235b/21, luṭf id-e+sin T240a/03, ḥatā itme-ye+sin T201a/03, belā çekme-ye+sin T206a/12*

3. teklik şahısta: *şād ol-a+ø T209a/05, kazı-ya+ø T212b/11, gelme-ye+ø T230b/15, bulma-ya+ø T245b/13, kabül ol-a+ø T199a/20*

1. çokluk şahısta: *yi-ye+vüz T234a/15, söyle-ye+vüz T236a/07, emīn ol-a+vuz T232a/20, var-a-vuz T233b/08*

2. çokluk şahısta: *iḡrārın al-a+sız T210a/08, iġvā vir-e+sız T230b/14, oda ur-a+sız T233a/06, tāt kıl-a+sız T200b/16*

3. çokluk şahısta: *yol bulma-ya+lar T233a/13, vir-e+ler T209b/08, gid-e+ler T225a/08, helāk id-e+ler T230b/15, zīr ü zemīn id-e+ler T231b/12, yād id-e+ler T236a/08, gey-e+ler T238b/14*

/-sA/

2. teklik şahısta: *gör-se+ñ içinde bir muraşşā' tāt urulmuş T233b/09, ilmīle oġlana it-se+ñ terbiyyet T237a/16, Bit-Şāyi'ye var-sa+ñ benden selām vir-se+ñ T210a/01*

¹²³ Bu ek de 1. teklik şahısta olduğu gibi emir anlamında değil kuvvetli istek anlamındadır.

3. teklik şahıs: *Bu kerre Cebrā'il gel-se+ø andan şorardum T229a/16, Haḡ naşīp idīp iriş-se+ø yine rūz T236a/06*

2.3.1.2.2.9. Şart Kipi

Eski Türkçedeki şekli /-sAr/ olan bu ek Eski Anadolu Türkçesinde /-sA/ şeklindedir.

1. teklik şahısta: *var-sa+m T244a/18*

2. teklik şahısta: *iste-se+ñ T202b/10, , 'amel itme-se+ñ T222b/02, emr eyle-se+ñ T198a/04, gūş kıl-sa+ñ T235b/17*

3. teklik şahısta: *çık-sa+ø T222a/03, gice ol-sa+ø T224a/18, yaḡ-sa+ø T232a/08, fikre var-sa+ø T240b/21, 'amel kıl-sa+ø T245a/18, sev-se+ø T204b/20, ir-se+ø T211a/02, vefāt eyle-se+ø T212b/20, yönel-se+ø T217b/08, şuşa-sa+ø içme-se+ø T217b/09*

3. çokluk şahısta: *şor-sa+lar T231a/16, şuvar-sa+lar T235b/11, dile-se+ler T236b/16, iste-se+ler T236b/18, cem^c eyle-se+ler T222a/05*

2.3.1.2.2.10. Gereklilik Kipi

Metinde gereklilik anlamı şahıs eki tarafından bölünen /-sA+şahıs eki+gerek/ biçimiyle sağlanmıştır. Örneği azdır:

Dāvud ḡatına var-sa+m gerekdür T244a/18, 'ışḡ dost vişāline ir-se+ø gerekdür T207b/10, ḡalk-ı 'ālem ḡālī budur her diri öl-se+ø gerek T225a/03

2.3.1.2.2.3. Fiilimsiler

2.3.1.2.2.3.1. İsim-Fiiller

Tümleçleriyle beraber bağımsız bir cümlelerin ad ulamına dönüştürülmesini sağlayan fiil çekim ekleri isim-fiillerdir (Kara, 2001: 226).

Metinde isim-fiiller oldukça sık kullanılmıştır:

/-mA/

helāk it-me+sine sebep olupdur T210b/20, *yi-me+si iç-me+si* T240b/10, *üre-me+si yit-me+si* T240b/17

/-AcAK/

mağrūr ol-acag+ın Hudā bilür T212a/05, *cefālar kıl-acag+ın* şerh eyledi T232a/13, *dünyāya gel-eceg+ın* bilüp şād oldılar T230a/03, *ne vechile ir-eceg+ım* bilmedüm T200a/05,

/-mAk/

al-mağ revāyıldı T203b/15, *hāke şal-mağ* T205a/13, *ağla-mağ+la* T216b/10, *yarlığan-mağ* T220a/20, *cānuñı yağ-mağ* T225a/18, *Zebūr oğu-mağ+a* başladılar T233b/06, *kız vir-mek* dilediler T201b/06, *gelme-mek* diledi T211b/18, *ilm öğren-mek* cehd eyleye T217b/21, *da^cvet it-meg+e* başladı T207b/19, *diñle-meg+i* koyup T223a/14, *hevā-yı nefse mutāba^cat it-mek* T226a/16,

/-mAĞ+IIK/

çık-mağ+lık taleb ider T243a/21, *ilm bil-mek+lik* izzetdür T245a/19, *ta^{mā}c eyle-mek+lik* revā degüldi T203b/16

/-dUK/

helāk ol-duğ+ın bilmeyicek rāḥat olmazuz T232a/17, *mağām-ı a'lāya ilet-duğ+ın* haber virdi T234b/16, *tu^zlu ol-duğ+ınuñ* aşlı nedür T243b/02, *'melūl ol-duğ+ını* görür la[']ın T245b/06, *Urmiyā'nuñ nām-zādlusını i-duğ+ın bil-duğ+ın* şabr eyle-duğ+ın T204b/12, *tesellī it-duğ+ınüñ* rumūzın bilmedük T207a/07, *ta'n it-duğ+ümūze* incinmeyesin T219a/06, *vefāt it-duğ+ın beyān* itdiler T225a/01, *Sām'ı ilet-dük+lerinden* haber virdiler T208a/01, *eglen-duğ+ine* sebep ol oldı T211b/17

/-(y)Iş/

ol luṭfila söyle-yiş+ın toyla-yiş+ın T237a/12

2.3.1.2.2.3.2. Sıfat-Fiiller

/-(y)IcI/

Ümizüm var kim ^v ḥatun altun incü sev-ici olur T210a/07, *Ammā kim işle-yici* az ola T238b/15

/-(y)AcAk/

olma-yacaḵ+ø işi n'idem kılmışam T221a/07, nebī ol-acaḵ+ø oğlan T228a/14, bu cāriyeñe di-yeccek+ø rāzısı T204b/03, hizmetin id-ecek+ø kişi degildi T212a/07, yat-acag+ı yiri ol hatunuñ katında idi T226b/14, musallaḵ ol-acag+ım vaqıtdur T201a/13, tur-acag+ı otur-acag+ı benüm yirüm ayruca ola T212a/01

/-dUḶ/

ol cānavarlaruñ at-duḵ+ları yire toḵunurdı T224a/20, ol müvekkel ol-duḵ+ları ḥalka ḥaber virdiler T232b/14, dile-düg+i yirde ola T210a/01, benüm it-düg+üm ḥatāmı bağışlağıl T214b/12, ol Dāvud gönder-düg+i ḳal'aya T215b/08, 'ahd it-düg+i namāza turup T216a/05, it-düg+üñ ḥatāñı söyledüñ mi T221a/01, mevlüdi zuhūra gel-düg+i vaḳt T223b/10, periḥān gönder-düg+i perilere geldi kim T224b/13, Te'ālā'nuñ yaḳ-duḡ+ı çeraḳ söyünmez T231b/10, Ḥalīl'üñ kıl-duḡ+ı ḳurbān içün T239b/09

/-An/

giri ḳal-an peygāamberler bigi T199a/06, ḥāzır ol-an evliyā ü enbiyā varısa T200b/04, ol nām-zād ol-an ḥaḳlusın alaydı T201b/17, ḥāşı ol-an mürselleri T203b/07, tābūt-dār olanlar anca cenge vardılar T213b/06, gör-en+lerüñ zār odıyla yüregın taḡladı T216b/02, ol da'vāyı id-en melege T220b/05, nefsine vir-en kişi T223b/04, nuşret vir-en Allāhu Te'ālā'ya T224b/06, kelīm içün geç-en saña sözi T228b/09

/-r/

Metinde tek örneḡi vardır:

yumurda yumurdla-r tavuḡı olsa T218a/11

/-mıṣ/

'ālemlere raḥmet ol-mıṣ ḳul durur T203a/19, ol-mıṣ işin anuñ ol dem bozdura T244b/14

2.3.1.2.2.3.3. Zarf-Fiil Ekleri

2.3.1.2.2.3.3.1. Bağlama Zarf-Fiilleri

/-(y)UbAn/

ḳanā'at itme-yüben T218a/17, dil perişān ol-uban T245a/03, 'avratıla azdur-uban

T202a/19, t̃ali'inden ağla-yuban yirine T208b/17, ele al-uban gördi kim T224a/02, kanlu yaşın akıd-uban itdi ah T224b/10, arza yüzün sür-üben T234b/01, diñme-yüben geçüp gitdi T212b/08

/-ken/

İns i cinle ider+i-ken şāha cenk çeşmine haşmuñ kılur+ø-ken çarḥ-ı sek T208b/19

/-(y)Up/

acırdı yan-up yakılurdi T213a/01, muḳayyed olma-yup geç-üp gitdi T213a/02, cem^c ol-up dirildi T213b/17, yirinden ṭur-up ābdest al-up 'ibādeteye yüz ur-up şubḥ namāzın kıl-up libāce gey-üp İbrāhīm-i Ḥalīl 'imāmesin şarın-up T214a/14, bünyād kıl-up yüzine okudı, T215b/13

2.3.1.2.2.3.3.2. Benzerlik Zarf-Fiilleri

/-dügi bigi/

ayruḳ aşḥāblar öl-dügi bigi aña acımadı T203b/04

/-düginleyin/

Ayruḡına ceza^c idüp ḥasret it-düginleyin aña itmedi T203b/04

2.3.1.2.2.3.3.3. Hedef Zarf-Fiilleri

/-mAg+A/

boğazla-maḡa kıldum 198b/21, pencereye dut-maḡa varıcaḳ T202b/06, tenhā var-maḡa ḳopup... T210a/09, al-maḡa diril-meḡe muvāfıḳ ola T210b/09, çal-maḡa meyl kıldılar T223a/15, Sām'ı helāk it-meḡe emr itdi T225a/13

/-mAg+I+çün/

ya'ni üstād it-megiçün oḡına T208b/04, 'avratın al-magiçün T203a/18

/-mak içün/

imtiḥān kıl-maḳ içün didi kim T241b/08, al-maḳ içün tābūt-dārılıḳ virmiş T212b/03

2.3.1.2.2.3.3.4. Karşıtlık Zarf-Fiilleri

/-ken/

Cihān mülki benüm di-r+ø-ken biri yeksān görünmez T217a/17, bir yoksuluñ henüz bir koncuğı var+ı-ken kim andan artuğ dağı yoğ+ı-ken T218a/15, ‘avratı var+ı-ken aña kanā‘at itmeyüp T219b/07, Tengri’nüñ peygāmberi i-ken şol kadarca şuçı ‘afv olunmadın T222a/16

/-me-+din/

henüz birisi dağı söyle-medin ve birisinden işbāt iste-medin ol baña hayf itmişdür didüğine tevcih söz haber söyledüğüçündür T220b/04

2.3.1.2.2.3.3.5. Niteleme Zarf-Fiilleri

/-mAK+(I)lA/

rāzını şakla-mağıla olmaz T204a/06, taşlarda kuşlar bigi uç-mağıla 198b/18, peygāmberlik vir-megile T226a/12, kün di-mekle ‘ālemi a‘zam kılan T228b/05, meyyit ağla-makla diri olmaz T216b/10

/-(y)U/

yirinden tur-u+geldi T224a/02, feth eyle dé-yü emr eyledi T199b/06, çağır-u çağır-u gıtdiler T208b/11

/-UbAn/

gözlerinden kanlu yaşın akıd-uban itdi ah T224b/10, ağlaş-uban ikisi itdi niyāz T209a/13, Bat-Şāyi‘ sür-üben yüzünü T228b/04

/+(y)i-ken/, /+ø-ken/

Dāvud ‘a.m. bu hāl üzere+yi-ken T209b/01, gazel okuyup ah ider-ø-ken T210a/21, bunca hatun emrüñe fermān+i-ken T218a/17, ‘ālemi Kāf’dan Kafā tutmuş+ı-ken T228a/10, gizlü genci elüme girmiş+ø-ken T244b/21, hüküm ider+ø-ken cinnī dīv ü ādeme T205b/21, milk-i Rūm’uñ şāhı+ø-ken gāyet ziyād T206a/15, andan artuğ dağı yoğ+ı-ken T218a/05, kapu bağılu+ø-ken içeri gelecek T219a/01

/-mA-+dIn/

ḥaḳīḳatın sorup bil-medin T222a/11, gönline vesvese gel-medin, gönül gözi tol-madin gönül gözin Ḥaḳḳ'a bağlamış olur 199b/20, gözleri gör-medin gönülden 'āşık oldu T201b/10

/-(y)Up/

hevā-yı nefse uy-up kimseye cebrile hüküm eylemeyesin T226a/15, birbirinden dostlık kıl-up yüz çevürmeyeler T229a/14, gülü kop-up Süleymān'ın dünyāya geleceğin bil-üp şād oldılar. T230a/02, ayak üzre kalk-up başların aç-up üzerlerine gill ü toprak koy-up ağlaştılar T230b/10, iblīs ol gice melek-şüret ol-up Dāvud'un tokuz hatunı kim T230b/18, çok çok gel-üp Süleymān'ı ziyāret kılurlardı T234a/09

2.3.1.2.2.3.3.6. Sebep Zarf-Fiileri

/-(y)IncA/

günāh 'afv olunma-yınca Dāvud 'a.m. Urmiyā hatunıla yatmadı T223b/11, Ḥaḳ kişinüñ olma-yınca rehberi bitmez anuñ işi hirgiz serseri T232b/03, Tā günāh 'afv olup yarlıgan-ınca bundan ötürü ağlardı T222a/13

/-duğ+ınca/

Dāvud 'a.m. ağlayup zārılık kıl-duğ+ınca hatunları ve gökler ve melekler, var-duğ+ınca cānavarlar üredi,

/-dUğ+ı+n+a/

Bunca zamāndan berü Urmiyā'ya varma-duğ+ına 'ākıbet mahrūm kal-duğ+ına fırsat geçir-düg+ine incindi.

/-dUg+I+n+dAn/

derle-düg+inden T202b/06, Urmiyā'nuñ öl-düg+inden T207a/08, gönümüz sor-duğ+ı+n+dan T207a/09, düş gör-düg+i+n+den şād idi T229b/01, utan-duğ+ından T222a/14, yağ-duğ+ından T243a/08

/-(y)Up/

Dāvud'ı esirge-yüp T220b/13, aña virmege rāzī olasız anı varup artur-up dilemeñ T203b/19, Dāvud şād ol-up hareminden taşra çıktı T211a/10, Tābūt-dār ol-up mertebesi 'ālī olduğu ecilden hem ol kal'a cenginde şehid olduğu sebebeden yoluñ kenārında idi

T212b/15, Yo‘ā incin-üp dön-üp Dāvud’uñ ‘a.m. atınuñ licāmın dut-up eyitdi kim T213a/03, Dāvud daḥı hoş gör-üp qabūl eyledi ḥil‘at geyürdi T214b/20,

2.3.1.2.2.3.3.7. Sınırlandırma Zarf-Fiilleri

/-dUg+IncA/

bu emlaḥ dāsītāndan te’līf idevüz tāḳat yit-dügince taṣnīf idevüz T246a/16, çarḥa girüp dön-dügince mihr ü māḥ T198a/06, elimizden gel-dügince ‘aqlımız ir-dügince ‘ilmümüzce ḥall idertüz T204b/06, elüñden gel-dügince ḳıl kerem T215b/03, nā-murādımız yirde yat-duḡınca biz daḥı ḥayr du‘ādan unutmayavuz T207a/11

2.3.1.2.2.3.3.8. Şart Zarf-Fiilleri

/-(y)IncA/

Senüñ başuñ alma-yınca ḳomazam didi T239b/03, yavuz adı ḳazan-ınca bir ḳişi yigdür ol kim ḥāke ṣalmaḳ ol başı T205a/13, bu işi aña dīne getürme-yince senüñ maḳşūduñ yitürme-yince oturmamam T207b/12, Sām şād olup dā‘ireden çık-ınca Hızır bu kāfir cinnilerüñ üzerine hücum ḳılup T239b/16, şu iç-ince giderü dutup o yol T207a/20, bu kerre Cebrā‘il gelse andan şorardum di-yince nāḡahān peyk-i celīl meleg-i Cebrā‘il geldi T229a/17

/-dük+den sonra/

Dāvud bigi ḳişi bizi qabūl it-dükden sonra biz daḥı aña ḳızımız cānıla gönülden virdük T210b/15

/-sa/

dün nişfi olıncaya dek ağla-dı+ø-sa Allāhu Te‘ālā’dan veled dile-di+ø-se gözün ḡaflet бүрүdi T228b/15/16

/-ıncaḳ/

nafaḳasına ḳādir ol-ıncaḳ almaḳ revāyıdı T203b/15

2.3.1.2.2.3.3.9. Zaman Zarf-Fiilleri

2.3.1.2.2.3.3.9.1. Zamanda Eşitlik Zarf-Fiilleri

/-(y)İcAK/

ol mevlūdūñ mevlūdi ki ol-ıcaḳ ana raḥminden dūnyāya gelincek ma'lūm oldı kim T230a/15, Buḡur iblīs-i bī-dīn bu işleri tıy-ıcaḳ eydür: T245a/09, Ol kıızı bālīga ol-ıcaḳ çok yirlerden istediler kimseneye virmediler T201b/04, Dāvud pencereye dutmağa var-ıcaḳ uçup ol 'avrat yunduğı bınaruñ üzerine kona T202b/06, kâğıd göndermiş kim mektüb saña vuşul bul-ıcaḳ bir dürlü daḡı itmeyesin T212a/08, öñ şafda şavaş ol-ıcaḳ Urmiyā kılıcın kınından çıkarmadın başın kesdiler T212a/19, cem' idüp ḡatāsın aḡup aḡla-yıcaḳ anlar daḡı bile aḡlaşırlardı T222a/03, buḡur Sām'ı gör-ıcek bu periler şād olup Sām'ıñ katına geldiler T224b/18, ve Tālūt şehriyāridi vefāt id-ıcek yirine Dāvud ḡalīfe oldı T226a/14

/-İncAK/

yaḡın gel-ıneck Şāh kulaḳ urup ol avāzeleri dīñledi T208a/16, gör ne 'āşī ḡalḳ ider Ḥallāḳı sen kim gör-ıneck yacanur cān iy ḡasen T208b/07, ol iki melek Allāh emriyile Dāvud'a ol iki da'vācı gel-ıneck ol birisi söyledi T220b/03, hem āḡirete daḡı dönüp gel-ıneck görklü maḡāmı vardır T221b/12, inşā'allāhu Te'ālā ḡatīfūñ aşlını Süleymān'a gel-ıneck beyān eyleyevüz T230a/02, ol mevlūdūñ mevlūdi ki olıcaḳ ana raḥminden dūnyāya gel-ıneck ma'lūm oldı kim T230a/15, lā-naẓır oldı kim göz ḡamaşurdu cemāline baḳ-ıncak, dillere tolaşurdu T237a/01

/+(i)-ken/

pes eline uşurlāb alup naẓar id-er+ø-ken gördi kim Süleymān vücūda gelmiş T237b/10, bu ümmidile otur-ur+ø-ken yaraḳ gör-ür+ø-ken bu yañadan Dāvud'ıñ gönderdüḡi ḡāşid gelüp T237b/13, ol demi kim ben ḡuluñı Nemrūd-ı la'in oda at-ar+ø-ken kim buldum T200a/04, ḡaremūñ mescidūñ çevresin dolaşup gez-er+ø-ken nāḡahān ol ḡatunı görüp T202a/13, melül olup tır-ur+ø-ken nāḡahān Eyleyāv ḡatunı Cerūpā daḡı çıḳa gelüp selāmlaşdı T205b/10, ins ü cinle id-er+i-ken şāḡā cenk T208b/19, behride ḡarḳa varup māl iste-r+ø-ken cāndan daḡı çıḳdı T207a/19, cihān mülki benüm di-r+ø-

ken biri yeksān görünmez T217a/17, cenk id-er+ø-ken Hurrem Şāh bin Perihān vefāt itdügin beyān itdiler T225a/01

/-(y)üp/

irtesi cenk itme-yüp Uryā'nuñ yasın tıtdılar T203a/05

2.3.1.2.2.3.3.9.2. Zamanda Öncelik Zarf-Fiilleri

/-dUK+dAn sonra/

havāda sehāb semkinden çık-dukdan sonra toñar T243a/08, nefis anı hasedinden müfāraḳat it-dükden sonra bulur T244a/06, tevbeyi it-dükden sonra otuz yıl gice gündüz ağladı T222a/01

/-(y)Up/

daḫı bunlar gözine karşı bu siḫri oku-yup karşıñ saḳfı yarıl-up göge dek çıkup gitdi T231a/14, ḫālīn ḫātırın şor-up Süleymān anası daḫı bir bir ḫaber virdi T231b/19, Tāvus-ı Kudsī gelüp Süleymān'ın mevlūdın müjde kıl-up daḫı Süleymān'ı mübārek olsun di-yüp muştula-yup kutlula-yup didi kim T235a/05-04, tizrev ḳatırlara bin-üp daḫı çıkup gitdiler T238a/05, iblīs-i laṭīn kendüzin Loḳmān-ı Ḥakīm şüretine givir-üp daḫı ḳapudan açaru geldi. T244a/21

2.3.1.2.2.3.3.9.3. Zamanda Sonralık Zarf-Fiilleri

/-me-z+den evvel/

sen öl-mezden evvel ağladuñ öliceḳ şādılık ḳılduñ didi T216b/07, öl-mezden evvel ağladum ki Ḥaḳḳ'a niyāz eyledüm T216b/07

/-mA-dI+n/

andan kimsene tıy-madın Dāvud 'a.m. yine ḫilāfet şadrında oturup T207b/18, Urmiyā ḳılıcın ḳınından çıkar-madın başın kesdiler T212a/19, beni gördi bir laḫza yat-madın diyüp işit-medın benümle henüz kelecı it-medın yirinden tırup gısl ḳılıp taşra gitdi T216a/12, henüz ḳāmet getir-medın gönlüne hezār endişe gelür T200a/08, āḫır ol daḫı murāda ir-medın gözüm anuñ mübārek yüzün gör-medın ol cüvān-ı pehlevān-ı cihān helāk oldu T205b/03-04, henüz Urmiyā'nuñ mevt-i tāriḫi yıldan geç-medın

yavuḡlusın aldı T211b/13, birisinden işbāt iste-**medin** ol baña ḡayf itmışdür didüğine tevciḡ söz ḡaber söyledüḡiçündür T220b/04

2.3.1.2.2.3.3.8.4. Zamanda Sınırlılık Zarf-Fiilleri

/-eli/, /-yılı/

ḡinginüñ na'lı tozın kuḡl id-**eli** çışm-i felek T198a/02, ḡār-ı seyyār-ı felek toḡra-
yılı¹²⁴ cismüm benüm T198a/11

/-IncA+yA dek/

bu kadar daḡı müştāklık 'āşıklık gösterdüḡi murādın al-**incaya dek**di T216a/09, düin nıḡfı ol-**incaya dek** aḡladısa Allāhu Te'ālā'dan veled diledise T228b/15, Ḥaḡ Te'ālā'dan utandüḡından tā öl-**inceye dek** başın ḡaldurup göḡe baḡmadı T222a/14, vay eḡer kim bulüḡa yit-**inceye dek** ḡaḡ olursa 'ulūmda māḡir ve teşḡir 'ilminde... T244a/15

/-Al(I)+dAn (berü)/

bıñar şuyında gör-**elden** berü baña göñül virüp durur T210b/19, ol ḡatun benüm döşegüme gir-**elden** oḡlum ḡızum daḡı olmaz oldu T226b/13, Avsālom vefāt id-**elden** odasına geldiḡi yoḡıdı T226b/16, ḡatun benüm ḡatuma gel-**elden** baña ḡelāl ol-aldan ḡiç benüm işüm rāstına gelmedi T226b/20-T21, anuñ döşeginde yatup ḡur-**aldan** Ḥaḡ Te'ālā baña oḡul ḡız virmedi T227a/01, dest-i ḡaddār yoḡır-**aldan** ḡana baḡrum nāfe-veş T198a/10, , kim müddet tamām ol-**aldan** iki ay daḡı geçmiş T211b/08

2.3.1.2.2.3.3.8.5. Zamanda Süreklilik Zarf-Fiilleri

/-dUk+çA/

du'ā-yı Ḥızr okuyup Ḥaḡ Te'ālā'ya tevekkül ḡılup ol 'āşī maḡluḡātı ur-**dukça** ḡamçıdan Ḥaḡ Te'ālā'nuñ 'avn u 'ināyetiyle ve T224b/02, tevbe eylesün daḡı 'ömri ol-
dukça ḡuttā'lık eylesün T214a/01, ol zehirden acı kelecilerün işit-**dükçe** 'aḡlı ḡaḡıldı başına diremedi T207b/05

¹²⁴ Metinde ekin düz-dar ünlülü şekli sadece bu örnekte vardır.

2.3.1.2.2.4. Fiillerde Soru

Fiillerde soru *mi* eki ile yapılır. Fiillerde zamir kökenli şahıs eklerinden önce yazılır ve şahıs ekleriyle bitişik yazılır. İyelik kökenli şahıs eklerinden sonra yazılır (Ergin, 1997: 334).

Fiil çekiminde "mi" sadece sona yapışık bir gerçekleştirme zarfı olmaktan çıkmış, birçok durumda öbür çekim eklerinden önce yer alan bir ek olmuştur. Buna göre "mi" fiil çekiminde tam bir ek sayılmalıdır (Banguoğlu, 2007: 455).

Haydar Ediskun *mi*'nin ayrı yazılmasını gözönünde bulundurarak *mi*'ye "soru edatı" demektedir (Ediskun, 2010: 218).

Eski Türkçede *mu/mü* şeklinde dar-yuvarlak yazılan "mi" metnimizde düz-dar ünlülüdür.

*zūlm itmiş olur **mi** yāhūd olmaz **mi** didi T218a/14, tā kim bile göreyim ki helāl ider **mi** didi T221a/03, haşır ola **mi** kişi merd-i hāşıla T222b/05, benüm sözüm tutar **misiz** T233a/04*

2.3.1.2.2.5. Cevher Fiili (i- fiili, ek fiil, bildirme)

"*Dilimizde kökü erimiş, yalnız çekim ekleri halinde kalmış bir fiil vardır ki anlamca bir durum fiilidir. Buna cevher fiili adını veririz*" (Banguoğlu, 2007: 474).

Eski Türkçede *er*-¹²⁵ fiili şeklinde olan bu fiil sondaki "ı" sesinin düşmesi ve *e*'nin daralarak "i" olması şeklinde ses değişikliğine uğramıştır. Metinde *i-* fiili; bazen ayrı yazılmış, bazen de düşmüştür.

Metnimizde *i-* fiili birkaç yerde esas fiil olarak kullanılmış, diğerlerinde isim soylu kelimelere veya çekimlenmiş fiillere gelerek yüklem isimlerini yüklem fiilllerine dönüştürmüştür (Kara, 2011: 108).

/ (y)I - /

1. Aslî fiil olarak:

¹²⁵ *er-*: yardımcı fiil, tasviri fiil (Gabain, 2003, 137)

nām-zādlusı i-düğın T204b/12, ne i-düğın T207a/15, hayātda ferāğatda i-düğın işitdi T224b/12, varup göre kanda i-düğın bilüp haber vire T227a/08, demür halkaların neye gereklü i-düğın bilmedi T238b/11

2. Hikâye kipinden önce:

üzerine bir türbe şekil binā itmiş-ler+i-di+ø T212b/15, and içerler+i-di+ø T237b/03, bilmez+i-di+ø T241b/02, tā'accüb kıl-ur+lar+i-di+ø T234a/04 nüş kıl-a+yı-di+ø T231b/07, okuya+yı-du+ñ T213a/08, bile+yı-di+ø T217b/05, T227b/18, gel-e+yı-di+ø T201b/18

3. Rivayet kipinden önce:

ister+i-miş+ø T213a/09, var+i-miş+ø T205b/02, ne+yı-miş+ø T210b/04

4. Şart kipinden önce:

habır ol-du+ñ+i-sa T214a/12, T241a/18, iş tut-ar+i-sa T232a/06, āşık+i-se T236a/10, bil-ür+i-se+ñ T201a/03, aña+yı-sa+ø T213a/09, bağlu+yı-sa+ø T219a/07

5. Zarf-fiil ekinden önce:

gelmiş+i-ken T197b/09, var+i-ken T203b/16, şāh+i-ken T206a/16, T236b/02, ölmüş+i-ken T208b/20, fikirde+yı-ken T202a/12, hālde+yı-ken T234b/11

/ø-/

1. Geniş zaman kipinden önce:

hayrān+ø-ø+am T221b/02, kādir+ø-ø+em T241b/11, da'vācılar+ø-ø+uz T219a/04, lāyık+ø-ø+uz T210b/06, mü'min+ø-ø+üm T222a/17

2. Hikâye kipinden önce:

göz kamaş-ur+ø-di+ø T237a/01, bil-ür+ler+ø-di+ø T229b/21, dilemiş+ø-di+ø T203b/08, düz-er+ø-di+ø T238a/16, sor-ar+ø-du+m T229a/16, konuk idin-me-z+ø-dü+m T212b/01, ağla-ya+ø-du+ñ T216b/06

3. Rivayet kipinden önce:

Süleymān bu gice dünyāya gel-ür+ø-miş T232b/16, 'ilmile bul-ur+ø-mış Ādem cenneti T237a/16

4. Şart kipinden önce:

Dāvud'a fırsat bul-ur+ø-sa+m T202a/14, ne ki di-r+ø-se+m men şî'ār T198a/09, şugl-ı süfliden id-er+ø-se+ñ kalbi pāk T199a/18, Allāh eger oñar-ur+ø-sa+ø cehd idem T207b/13, tîr-i ħorlîgıla añ-dı-lar+ø-sa meger T227b/16

5. Zarf-fiil ekinden önce:

‘aciz+ø-ken T200a/18, ağlar+ø-ken T222b/08, karı+ø-ken T228a/21 , Urmiyā+ø-ken T203a/08

/y-/

1. Hikâye kipinden önce:

ala+y-dı T203b/09, kala+y-dı T218b/07, ħatunı+y-dı T227b/20 , yavuklusı+y-dı T203b/09 , gele+y-di T227a/07

3. Şart kipinden önce:

münācāt kıl-dı+y-sa T221b/06

/+dUr-/

Cevher fiili ya da ek fiil sadece er- > i- fiilinden oluşmamıştır. Eski Türkçedeki tur- fiilinin geniş zaman çekimi *turur*, metnimizde t/d değişikliğine uğramış ve kelimeye bitişik yazılarak bildirme anlamı sağlamıştır:

1. İsimleri yüklemleştirici olarak:

Ĥükḿ anuñdur Ĥākīm ol+dur bî-gümān T228a/18

2. Bildirme edatı:

ĤorĤmañuz kim günāh degül+dür fitne ve sâĥiri öldürmek, ġazādur T231b/13

3. Kuvvetli ihtimal:

Dīv ü cinni idecek+dür ĥidmetin Ĥaĥ ziyāde kılacaĥ+dur devletin T230b/05

2.3.1.2.2.6. Birleşik Fiiller ve Deyimler

Metinde geçen birleşik fiiller ve yapıları şu şekildedir:

2.3.1.2.2.6.1. İsim+Yardımcı Fiil ile Kurulanlar

Metinde yardımcı fiil olarak kullanılan ekler it-, kıl-, ol-, eyle-¹²⁶. Bu eklerin çatı ekleriyle türemiş şekilleri de yardımcı fiil olarak kullanılmıştır.

¹²⁶ *et-* ve *ol-* fiillerinin birleşik fiil başlığında değil, cevheri fiil başlığında bulunması gerektiği, çünkü bu fiillerin *i-* fiili gibi yüklemleştirici işlevinin olduğu da belirtilmektedir (Baydar, 2013: 55-66).

-1. eyle-

hāzır eyle- T233b/04, vefāt eyle- T201b/12, hüküm eyle- T218b/19, dād eyle- T219a/10, zulm eyle- T219b/03, emr eyle- T220a/06, t̄a‘at eyle- T220b/16, ‘afv eyle- T221a/09, taqdīr eyle- T221b/01, dūr eyle- T221b/05, cem‘ eyle- T222a/05, taṣnīf eyle- T223a/04, ah eyle- T224b/09, defn eyle- T218b/10, da‘vā eyle- T201a/03, feh̄m eyle- T219b/06, ḥalk eyle- T240b/14, ḳabz eyle- T216b/08, ṣikāyet eyle- T205b/06, t̄ac eyle- T210a/05,

-2. it-, idün-

ḳaşd it- T235a/14, su‘āl it- T240a/09, men‘ it- T200a/08, melūl it- T200b/19, helāk it- T202a/18, defn it- T203b/05, meyl it- T203b/01, ṣehīd it- T203b/13, fikr it- T204a/06, red it- T205b/07, āṣikāre itme T207b/09, da‘vet it- T207b/19, beyān it- T203a/07, būse it- T236a/17, ḳāker it- T228a/05, defn it- T203a/05, denk it- T240b/21, dilek it- T236b/05, emr it- T225a/13, fark it- T217a/02, ğarḳ it- T199a/03, ḥaṭā it- T200b/12, gūṣ it- T214b/17, helāk it- T202a/19, iftiḥār it- T198a/02, intiḳām it- T220b/12, izzet it- T238b/14, ḳov ḳav it- T211b/16

‘ādet idün- T213a/17, vezīr idün- T218b/11, ḳonuḳ idin- T212b/01

Bazı örneklerde isim ve fiil arasında başka ögeler de girebilmektedir.

cenk kim it- T202b/20

-3. ḳıl-, ḳılın-

nāzır ḳıl- T236b/15, ta‘accüb ḳıl- T237a/11, ḥamle ḳıl- T224a/08, iftirā ḳıl- T203a/17, ikrām ḳıl- T226a/12, ḥazer ḳıl- T201b/01, ḥıṣm ḳıl- T197b/04, ‘iṣyān ḳıl- T225b/01, mübtelā ḳıl- T199b/06, kāmīl ḳıl- T198b/16, kīl ü kāl ḳıl- T244a/11, münevver ḳıl- T239b/16, nafaḳa ḳıl- T238a/17, nevḥa ḳıl- T216a/07, nikāḥ ḳıl- T211b/09, selām ḳıl- T200b/21

nikāḥ ḳılın- T212a/02

-5. ol-

Metinde ol- fiili genellikle sıfatlarla kullanılmıştır.

āgāh ol- T220a/13, baḥtiyār ol- T246a/18, cem‘ ol- T243a/16, meṣḡūl ol- T234a/21, zāhir ol- T242a/09, ‘āṣıḳ ol- T201b/11, fetḥ ol- T209b/18, ḥāṣıl ol- T220b/09, kör ol- T233a/02, zebūn ol- T239a/21, zikr olın- T297b/11, ‘afv olın-

T223b/10, ḥal‘ olun- T242a/12, zikr olun- T226b/07, ḥalāṣ ol- T201a/20, ḥiṣ ol- T222b/04, ḥāṣıl ol- T220b/09, inficāl ol- T209b/15, ḳādir ol- T241b/05, ḳayd ol- T198a/04, keniz ol- T211b/02, me‘mūr ol- T246a/20, meṣḡul ol- T244a/18

2.3.1.2.2.6.2. Tasvir Fiilleriyle Oluşmuş Birleşik Fiiller

Tasvir fiilleri dilimizde en eski metinlerimizden bu yana karşımıza çıkan fiil+fiil yapısındaki birleşiklerdir. Türk dillerinin her birinde çeşitli fiiller tasvir görevini üstlenerek bu yapıları kurmaya yararlar (Şahin, 2002: 100).

2.3.1.2.2.6.2.1. Sürerlik Fiili

Fiilin yapılmaya devam ettiğini, sürdüğü ifade eder.

/-Up tır-/, */-U gel-/*

ḳanad ḳanada çat-up tır- T222b/11, özün yitür-üp tır- T210a/10, üzerin al-up tır- T224b/17, cem‘ id-üp dur- T243a/11, tır-u gel-üp T221a/20

2.3.1.2.2.6.2.2. Tezlik Fiilleri

/-ı vir-/

aḥtar-ı vir-di T238b/13, al-ı vir-e T221a/16

2.3.1.2.2.6.2.3. Yeterlik Fiili

/-e+bil-/

Fiile yapabilme, gücü yetme anlamı katar.

gid-ebil- T213a/12, in-ebil- T213a/12, münacāt id-ebil- T200b/06, tā‘at id-ebil- T200b/06

2.3.1.2.2.6.2.4. Yetmezlik (Yetersizlik) Fiili

Metinde */-A [u-¹²⁷]mA-/*, */-I [u-]ma-/* şekillerinde yapılanmıştır:

¹²⁷ Eski Türkçede *muktedir ol-*, *gücü yet-* anlamındaki fiildir (Tekin, 2010, 180), metnimizde işaretlidir.

al-ama- T201b/15, bul-ama- T245b/16, cenk id-eme- T212a/20, gir-eme- T239b/02, kurtul-ama- T223a/08, teskīn kıl-ıma- T218a/08, başına dir-eme- T207b/05

2.3.1.2.2.6.3. Fiilimsilerle Oluşturulan Birleşik Fiiller

Fiilli kelime grupları, isimli gruplardan farklı olarak, fiilin isimlik (mastar) veya belirtmelik (sıfat-fiil) biçimlerinin belirtilen öge olarak bulunduğu sözdizimlik yapılarıdır (Baskakov, 1974: 54).

2.3.1.2.2.6.3.1. İsim-Fiil + Yardımcı Fiil Şeklindeki Birleşik Fiiller

Merak Fiili /-di ol-/¹²⁸

‘acabā bunlar nireden gel-di ol-a T219a/01, ‘acabā kanda var-dı ol-a T227a/07

2.3.1.2.2.6.3.2. Zarf-Fiil + Yardımcı Fiil Şeklindeki Birleşik Fiiller

Beklenmezlik Fiili /-a gel-/

çık-a gel- T218b/21

Deneme Fiilleri /-A gör-/

dut-a gör- T201a/06

ut-a gör- T201a/07

dir-e gör- T225b/18

ol-a gör T222b/04

Uzaklaşma Fiilleri

/-Up git-/

eyle kaç-up git-diler T208a/21, geç-üp git- T213a/04 koy-up git- T208a/01, hiç muḳayyed olmayup geç-üp git-di T213a/02

2.3.1.2.2.6.3.3. Sıfat-Fiil+Fiil Şeklinde Kurulanlar

Alışkanlık Fiilleri /-ar ol-/ , /-z ol-/

söz dut-ar ol-ursañ T206a/06, it-me-z ol-dı T223a/16, gör-me-z ol-dum T227a/03, göz gözi gör-me-z ol-urdu T224a/19

¹²⁸ Görülen geçmiş zaman mastarı ve ol- yardımcı fiili bazı cümlelerde acaba kelimesi ile birlikte merak içeren bir yapıya bürünmüştür.

Niyet Fiili: /-ecek ol-/ , /-melü ol-/

gel-ecek ol-ursa T222b/18, yarağ gör-ecek ol-dılar T211b/10, hüküm id-ecek ol-ursa T222b/18, vir-melü ol-ıcağ T228a/21

Sonuç Fiilleri: /-miş ol-/

ilm oku-mış ol-sa T244b/13 , işitme-miş ol-a T221b/15, it-miş ol-a T240a/14, el çek-miş ol-a T200a/10, düz-miş ol-a T228a/10, gel-miş ol-asız T210b/07, gönder-miş ol-a T210b/07, günāh kazan-mış ol-maya T200a/01

2.3.1.2.2.6.4. İkilemelerle Oluşmuş/İkili Birleşik Fiiller

Metnimizde yakın anlamlı bazı fiiller bir arada kullanılmıştır:

/-dı/

yandı yakıldı T205b/06

/-Up/

yanup yakıldı T209b/01, gelüp geçer T199b/13

2.3.1.2.2.6.5. Nesne+Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

-1. Belirtisiz Nesneyle Oluşanlar

haber al- T204a/07, kadem baş- T237b/20, yol bul- T202a/12, yas dut- T212b/21, kayd gör- T211a/13, haber vir- T219a/16, baş götür- T238a/10, ‘ahd gözet- T227a/01, baş indür T199b/03, mih kak- T212a/16, ad kazan- T224a/16, yol kes- T244b/11, nişān ko- T209a/04, ıışka gönül vir- T205a/18, nefsinün farkına ayak baş- T200a/10, intikām al- T235a/12, ‘ibret al- T241a/13, göz aç- T201a/02, ābdest al- T209a/12, T217a/13, yüz çevür- T209a/14, göz dik- T208b/10, ‘özl dile- T210b/07, āmān iste- T208b/18, kayd kayır- T231a/17, bil kuşan- T244b/12, kulağ ur- T201a/10, baş aç- T214b/16, günāh işle- T223a/20

-2. Belirli Nesnelerle Oluşanlar

bağını eyle- T223b/02, nefsünü sat- T200a/04, pendî tut- T201a/06, yolını ur- T201a/18, mihli mihla- T198a/02, rahmeti kıl- T225b/15, sihrî oku- T213b/11, dînini al- T223a/11

2.3.1.2.2.6.6. Tümleç+ Fiil Şeklindeki Birleşik Fiiller

Metinde bu yapıdaki birleşikler sık kullanılmıştır.

-1. /+A/ eki ile oluşan birleşik fiiller:

gözi cihāna bak⁻¹²⁹ T232a/16, söze başla- T237a/10, önüne bırak- T238a/14, nübüvvet tahtına çık- T222b/18, helālīga dile- T210b/13, Allāh'dan yaña dön- T222b/01, ma'rifet deryāsına düş- T226b/03, zahmete düşür- T208a/09, ikisi bir yire gel- T201b/18, rakama getir- T246a/13, ele gir- T218a/06, sözine kal- T210b/16, kulağına koy- T205a/11, namāza tur- T216a/07, ardına uy- T205a/11, kaşdına yürü- T235a/07, göz kamaş- T237a/01, guşuña aş- T225b/06, bağına baş- T216a/01, ayağa bırak- T205a/12, şayda bin- 198a/05, üstine düş- T210b/10, yirine geç- T218b/11, ayağına gel- T212a/07, dile gel- T214a/09, vücūda gel- T216b/01, yirine getir- T218b/12, yirden yire geç- T213a/12, guşuña şal- T206a/19, dillere tolaş- T237a/01

-2. /+dA/ eki ile oluşan birleşik fiiller

yirde yat- T207a/11, hizmetinde ol- T201b/05, ayakda kal- T218b/15, nazarında ko- T233b/21, gümānda kal- T229b/21,

-3. /+dAn/ eki ile oluşan birleşik fiiller

yoldan ıra- T223a/08, t̄ā'atdan yığ- T226a/16, elden aldur- T203a/12, namāzdan çık- T202b/07, gön̄linden geç- T226b/10, gön̄linden geçür- T209a/20, gön̄ülden gider- T199b/21, cāndan çık- T207a/19, yoldan çık- T202a/20, başdan çıkar- T216a/01

2.3.1.2.2.7. Birleşik İsimler

"Kavramlar arası ilişkileri ifade etmek için birden fazla sözlük birimi kendi anlamlarını da koruyacak şekilde bir araya getirilebilir. Bu şekilde ortaya çıkan kelime blokları, önceden kurulmuş, üzerinde uzlaşmış kavram ilişkilerini ihtiva ettiğinde sürekli bir kavram ilişkisi söz konusudur" (Daşdemir, 2015: 52).

"Birleşik isimleri oluşturan kelimelerden en az biri kendi öz anlamını kaybettiği ve böylece yeni anlamda kavram işareti oluşturulduğu için, bunların arasına hiçbir ek veya kelime/kelime grubu vb. giremez" (Kara, 2001: 93).

¹²⁹ Metinde "nesne+tümleç+fiil"den oluşan deyim anlamlı birleşik fiil de kullanılmıştır.

Metnimizde birleşik isimler şu şekillerde oluşmuştur:

2.3.1.2.2.7.1. İsim Tamlaması Şeklindeki Birleşik İsimler

kıız karındaşları T210a/21, yiryüzi T204b/18, gözyaşı T222a/18, gökyüzi T222b/11, yas tonu T213a/20

Metindeki bazı örneklerde tamlayan öge eksiltili isim tamlamasından oluşmuştur:

gözi[nüñ] yaşı T206b/11, [onların] gözleri[nüñ] yaşı T239b/02

2.3.1.2.2.7.2. Sıfat Tamlaması Şeklindeki Birleşik İsimler

bugün T197b/16, kız oğlan T213b/08

2.3.1.2.2.7.3. Ses Olayları Sonucu Oluşmuş Birleşik İsimler

ne ise ne > nesne T241a/13, sekiz on > seksen T208a/20, bu uğur > buğur T207a/05, bu ile > böyle T221b/01, o ile > öyle T221a/10, kendü özi > kendüzi T207a/03

2.3.1.2.2.7.4. Sözcük Türleri Kaymasıyla Oluşmuş Birleşik İsimler

bir+kaç T199b/01, bir+az T199b/03

2.3.2. Kelime Çeşitleri

2.3.2.1. Sıfatlar

Sıfatlar, genel olarak önüne geldikleri isimleri niteleyen, belirten ve gösteren kelimeler olarak tanımlanır. "*Sıfat, nitelik ve nicelik kavramlarının dildeki karşılığıdır ve niteleme işlevi söz dizimsel değil sözlükseldir. Bu nedenle bir dildeki sıfatlar o dilin sözlüğünde yer alır. Ancak sıfat olmadığı hâlde söz dizimi içinde geçici olarak niteleme / belirtme işlevi üstlenen sözcükler de sıfat olarak değerlendirilmektedir* (Börekçi, 2009: 80).

Sıfatlar, vasıf ve belirtme isimleridir (Ergin, 2013: 244).

2.3.2.1.1. Niteleme Sıfatları

İsimleri diğerlerinden ayıran özelliğini ifade eder. Niteleme sıfatları da kendi içinde işlevlerine göre sınıflandırılabilir (Börekçi, 2009: 81).

2.3.2.1.1.1. Nitelik Sıfatları

Metnimizde nitelik sıfatları oldukça sık kullanılmıştır.

az tama'dan çok ziyân olur T207b/01

yağşı ad T224a/16

yahñ kılıç T202b/15

yahñ od T223a/12

degme kimse T201a/18

eyü kırmızı atlās T214a/20

gökçek maķāmlar T221b/14

ķamu tālībelere T217a/04

ķara cānavar T224a/05

olmayacak sözler T215a/13

dürlü sāzlar T223a/04

ulu ķarındaşı T204a/07

ķorak yirde T228a/13

degme kimse T201a/18

dükeli ĥatunuñuñ T211a/20

eyü adı bozar T205a/12

gizlü genci T244b/21

görklü māķamlar T221b/12

ķör mīķ T212a/16

ķamu cānıyla T199b/09

Sıfatlar, genellikle nitelediği isimle birlikte kullanılır ve sıfat tamlaması kurar ancak metnimizde nitelenen ögesi yazılmamış sıfatlar oldukça sık kullanılmıştır:

eyü [söz] şanmağıl T202b/10, güçlü [biri]si güçsüz [biri]in tıttup T240b/04, benüm ĥatunum ķirkin [ĥatun]dir. T212a/21

dışleri egri uzun [dış] T208b/06, sözi şirin [söz] T235b/07, rengi al [renk] T215b/16

2.3.2.1.1.2. Karşılaştırma Sıfatları

Vasfın yoğunluğunu nispî derecelerle gösteren sıfat şekillerine *karşılaştırma sıfatları* deriz. Eski Türkçede ve Eski Osmanlıcada bir karşılaştırma eki görürüz ki "+rAk" sonradan küçültme eki olmuştur (Banguoğlu, 2007: 346).

baʿzı ʿulūm baʿzı ʿulūmdan aşrakdur T245a/21, ümmī olmak yigrekdür T244b/08

2.3.2.1.1.3. Alışkanlık Sıfatları

kim işleyici [kişi] az ola T238b/15, altun incü sevici [kişi] olur T210a/07, oğul kızı virici [kişi] ol Rāzık'a T227b/10

2.3.2.1.1.4. Özgülük, Görelilik Sıfatları

Bu sıfatlar metinde daha çok Arapça nispet i'si ileidir.

çıkdı şarkī tahta T214a/10, dört yüz kırk dört Habeşī kıl T214a/18, gerek çekmeye guşsa ādemī hīç T216b/12, ne kadar kāfirī cinniler T225a/12

2.3.2.1.1.5. Kaynak Sıfatları

Varlıkları, kaynaklarını, neden yapılmış olduklarını belirterek niteleyen sıfatlardır. Daha çok dil bilgisel ilişkilerle sağlanan bir isim durumudur. Ancak kavram ilişkisini sağlayan hâl ekinin ve sıfat-fiilin eksiltilmesi sonucu ortaya çıkan kuruluşlarda isim bir "kaynak sıfatı" işlevini üstlenmektedir (Börekçi, 2009: 85).

altun[dan] tepsiyi incüyle taldurdu T210a/04, kırk dört altun[dan] kürsiler sağ sol kurulmuş T214b/01, kaṭrān[dan] u kayır+dan evler T240a/10, kara taşlar+dan taşlar T240a/11, od+dan tenlerin T240b/13

2.3.2.1.2. Belirtme Sıfatları

Belirtme sıfatları isimleri sayı, işaret ve soru bakımından belirten sıfatlardır (Ediskun, 2010: 133).

2.3.2.1.2.1. Gösterme/İşaret Sıfatları

İşaret sıfatları isimleri bulundukları konuma göre gösteren sıfatlardır. Metnimizde kullanılan işaret sıfatları *bu, işbu, o, şol, ol, uştur*.

bu zamānda T198b/09, bu çeşmenüñ T202a/04, bu ʿavratla T202a/14, bu kitāba T205b/20, işbu cihān T206a/09, işbu cesed T245b/11, işbu taş T208b/17, o gice

T211a/11, o cüvân T214b/18, ol melik T215a/04, ol kal'aları T215b/06, şol kulum T217b/15, şol otdan ve ağaçdan T243b/10, şol kimseneler T219b/03, şol şam ağacına T245a/15, uş göztüm T219a/10

2.3.2.1.2.2. Sayı Sıfatları

2.3.2.1.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

Asıl sayı sıfatları isimlerin sayısını belirli kılar:

biş gün T223b/12, yidi kıızı varıdı T227b/05, yidi yaşına T237b/11, kırk sekiz meclis T225b/04, bu biñ sekiz yüz otuz altı matla' T236b/19, tokuz oğlu T223b/07, on koyun T227a/10, iki pây aldı T227a/12, altı ay tamām egirtti T209b/02

Günümüz Türkçesinde sayı sıfatlarından sonra gelen isim çokluk eki almaz. Ancak metinde sayı sıfatlarından sonra çokluk eki alan isimlere örnekler de vardır.¹³⁰

iki gözlerinde öpti T235a/01, ol üç hatunlar T211a/13, ol iki hatunları T210a/08

2.3.2.1.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

Önüne geldiği isme sırasını belirten sıfatlardır. Sayı sıfatlarına getirilen /+IncI/ ekiyle yapılır.

üçünci şartım T210a/02, dördünci Ümükdürte kal'asıdır T215a/02, altıncı kat T240a/04, ellinci meclisi T246a/13, yidinci hatun T227a/19, sekizinci hatun T227a/20

Metinde ek almayıp anlam itibariyle sıra bildiren sıfatlar da kullanılmıştır.

evvel şafdan ola T207a/01, evvel şartım budur T211a/19

2.3.2.1.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

dörder bişer yüz arşın boylular T240b/10, birer päre virdiler T227a/11, ikişer pây T227b/06, biñer biñ yüzer arşın T240a/sayı 19, yigirmişer çift T240a/19

¹³⁰ Bu durumun diğer dillerden tercüme yaparken ortaya çıkan bir durum olabileceği düşünülmektedir.

2.3.2.1.2.2.4. Kesirli Sayı Sıfatları

*muḥītuñ **iki** bölüğünden **üç bölüğü** ve bir bölüğünüñ **nısfı** T243a/20-21*

2.3.2.1.2.3. Soru Sıfatları

Soru sıfatları isimleri soru yoluyla belirten sıfatlardır. Metnimizde soru sıfatı olarak "kankı" ve "ne" kullanılmıştır.

***kankı** günde ve **kankı** sâ'atde 199a/13, **kankı** kuluñ sevgülüdür T217b/14*

*bu **ne** sözdür kim benüm ḥaḳḳumda söyledi T213a/19, **ne** ḥâldür kim baña vâḳi' oldı T223a/16*

2.3.2.1.2.4. Belirsizlik/Belgisizlik Sıfatları

Şahısları, nesneleri ve diğer kavramları karşılayan, isimleri sayı, miktar vb. bakımlardan kabataslak belirten sıfatlardır (Börekçi, 2009: 88).

***birkaç** âyet **Qurân** okuyaydı T213a/02, **birkaç** beglerle T214a/02, **birkaç** kadem T238a/21, **birkaç** oğlum var T239a/01, **bir** gün T226b/08, **bir** kavlide **Talmây Han** kızıdır T227a/16, **Her** belâdan T235a/18, **her** zamân T237a/08, **bir niçe** müddet rûzigâr T241a/20, **niçe** erkekden şol bahâdur bigi erkekden yig ola T204b/05, **bir niçe** vâḳt gidicek T208a/16, **biraz** kadem ki ilerü yürirdi T208a/17, **niçe** mü'minleri dahı şuvara T217b/11*

2.3.2.2. Zamirler

"İşlevsel bir yaklaşımla zamir, yazılı veya sözlü bir anlatı bağlamında, konuşan ve dinleyen kişi/leri, kendinden söz edilen kişi veya nesne/kavramları ve anlatı içinde gönderimde bulunulan ifade ve ayrıntıları temsil eden sözlük biçimbirimi olarak tanımlanabilir" (Börekçi, 2009: 66).

Metnimizde isimleri temsil eden kelimeler şunlardır:

2.3.2.2.1. Kişileri Temsil Eden Zamirler

2.3.2.2.1.1. Şahıs Zamirleri

Türkçede şahıs zamirleri 6 tanedir. Metnimizde de bu altı zamir kullanılmıştır. Nüshalarda geçen altı şahıs zamirinden sadece 1. teklik şahıs zamir "men" ile 3. şahıs zamiri "ol", "*a+n", "anlar" günümüz Türkiye Türkçesinde kullanılmamıştır.

1. teklik şahıs zamiri: **ben, men**¹³¹

*ol demi kim **ben** kuluñı T200a/03*

***ben** ölmege rāzıyam T210b/17*

*derdüm şerh idersem saña **men** T204b/02*

***men** muhibb-i hānedānem T197b/05*

***menden** yādigār T198a/13*

***men** saḥun÷dānlar yolını şuyladum T225b/05*

***benümle** cenk iderler T240b/17*

*Haḳ Teālā **ben** kılın esirgeyüp T216b/08*

*Sen **baña** şöyle taḳdīr eyledüñ kim böyle idem T221b/01*

***benden** evvel gelen nebīler T198b/13*

***beni** mübtelā kılasın T199a/06*

2. teklik şahıs zamiri: **sen**

***sen** toḳsan toḳuz ‘avrata kāni’ olmayup T218a/15*

***senüñ** ḳatuñdağı T198b/18*

***senüñle** Dāvud‘uñ muḥabbeti T216a/15*

*geldük **saña** T219a/09*

*ḳıl ḥazer kim itmeyesin **sen** ḥaṭā T201a/03*

***seni** isteyen ḥalife-i zamān ola T210b/11*

***senüñ** ḳatuñ koyup ḡayrılara ḥizmet ḳılmayam T214b/13*

***senden** daḡı ṭama‘ gelüp peygāamberler daḡı böyle mi ḳılır? T221a/11*

3. teklik şahıs zamiri: **ol, o**

¹³¹ "Men" şahıs zamiri metinde sadece nazım bölümlerinde kullanılmıştır.

kādir ol ki kudreti bahrına yok durur kenār T197b/05

līki kul olmaz ki itmez ol haṭā T200a/20

giderü dutup o yol T207a/20

o saña zulm eylemiş T222a/12

odur ilāh T219a/09

andan şorardum T229a/16

anuñ bizüm katumuzda qarabeti ve mertebesi vardur T221b/12

kim teraḥḥum itdi aña mürg u vaḥş T224b/11

Pes Dāvud anı çiftlendi T203b/12

incisiçün v anı tābut-dār idüp T207a/14

kim andan bir oğlum daḥı ola T213b/09

bir koncuğı variken kim andan artuḥ daḥı yoğıken T218a/05

Ol birisi kim ḥükm anuñ üzerine idi T220b/06

Velākin varayım anuñla tenhā buluṣayım T205a/08

ka'anuñ cemīc mālın aña virem T210a/02

1. çokluk şahıs zamiri: **biz**

"Kim hâlinde 1. ve 2. kişiler +ler ekiyle çoklulanmış değildirler, eski bir +iz ikili ekinden yadigardılar. Bu çoklular da topluluğu belirtmek için +ler çoklulanabilir" (Banguoğlu, 2007: 358).

biz hoḡ bir aya varmayup T209b/04

biz cāriyesine yavuz ta'n eylemiş T210b/08

Dāvud bizden diledi T200b/21

bize ne dirseñ T223a/01

Bizden ezel bu dördünci kat yirüñ üzerine T209a/08

İblīs ol tedbırde bizüm kıṣṣamuz ol yañadan T201b/01

Bize istikbāl kılmadı didi T213b/19

hem bizi toḡru yola delālet idesin T219a/06

Rāzıḳ'a kim bizi daḥı cāriyelıgumuzca yalıñuz ḳomadı T227b/07

Saña yalvara, bizleri ayaḡuña göndere T210b/13

2. çokluk şahıs zamiri: **siz**

siz kanda idüñüz T234b/14

siz araya girüp T203b/20

sizden dilegüm T236a/08

ala *sizi* T206a/06

henüz *sizden* emān yüzüğün virmedi T213b/19

anuñ oğlu *sizüñ* oğullarıñuzuñ dükelisinden yig T228a/01

Āgāh oluñ kim daḥı *size* bize dirlik kalmadı T230b/01

Süleymān dünyāya gelmeye *size* cefā kılmaya didi T230b/15

sizüñ katıñuzda ol vechile tāt itmek müşkilise T200b/16

siz himmet dutuñuz kim bugün Dāvud'ı yoldan çıkaram T201a/13

sizden biriñüz daḥı biriñüz bey' üzerine bey' itmeyesiz T203b/18

3. çokluk şahıs zamiri: **anlar**

anlar Dāvud'uñ katına gelmediler T217b/02

anlar mürsel degüldi T217b/06

Dāvud anları görüp T218b/21

anlaruñ yirine T234a/02

Ḥanümān **anlaruñ**başı cān bunlaruñ ola T209b/09

anlar daḥı selām virüp görüşüp T210b/03

anlaruñ lāyıkı biz de bilürüz T210b/10

sen kanā'at itmeyüben **anlara** T218a/17

Dāvud daḥı çün **anları** gördi yaḡın bildi-kim T219b/11

Ḥaḡ Te'ālā **anlara** ḥiṭāp idüp didi-kim T220b/15

irmesün güzend **anlardan** şaḡın T231b/12

2.3.2.2.1.2. Dönüşlülük Zamirleri

Bu zamirler asıl şahıs zamirlerinden daha kuvvetli bir ifadeye sahip bulunan, onların mana bakımından daha kuvvetlileri, katmerlileri olan şahıs zamirleridir. Bunlar "asıl, öz" manalarına gelen isimlerin iyelik almış şekillerinden ibarettir (Ergin, 2013: 272).

Metnimizde dönüşlülük zamiri olarak *kendi* ve *öz* kullanılmıştır.

kendü

kendüden ilerü gitmişlerüñ T226a/12,
dünyā şuglından *kendüzüñ* men‘ idemezsin T200a/08
kendünüñ toksan toköz ‘avratı varıdı T203b/14
gelüp ka‘ayı *kendü* eliyle boşalda T209b/12
Dāvud ‘a.m. *kendünüñ* helāline n‘acep iş itdi T210a/11
Kendüsin dilemek ister T210b/01
İkinci şart *kendüden* oğlan vücuda gelirse T211b/21
Ammā kim *kendü kendü*yi rāzī eylemeye T218a/02
dağı dilediler kim *kendülerini* Dāvud'a bildüreler T219b/06
kendü kendüye didi kim T222b/17
Ol yidürdi ādeme hem *kendümi* T223a/10
Urmiyā’nuñ bir ‘avratın dağı tama‘ idüp *kendüsi* aldı T219b/08

öz

Öz zamiri eserin manzum bölümlerinde kullanılmıştır.¹³²
nefse niçün uya Dāvud *özi* kim T221a/13
yığ bu āteşden *özüñi* misl-i şır T226b/02
ķamu maħlūk *özine* server ola T229b/19
her belādan şaķlaya Hāfız *özin* T235a/18
itdi ‘izzet Dāvud *özine* delim T238b/05
ol la‘īn kim *özünü* görüp-durur T201a/17
bir iş idem Dāvud’uñ *özine* kim T202a/21
ķikmetinden ger *ķabīrise* *özüñ* T208b/08
ķam baħrında *özün* yitürüp ķururđ-kim T210a/10
ķıldı taħsīn *özine* pīr ü cüvān T215b/01
özüñ ķarķa virüp yitürme T216a/16

¹³² Mensur bölümünde ise sadece iki yerde geçmektedir: *özün* yitürüp ķururđ-kim T210a/10, *özüñ* ķarķa virüp yitürme T216a/16

2.3.2.2.1.3. Karşılıklılık Zamiri

Güncel Türkçe Sözlük'te zamir olarak nitelenen ve *karşılıklı olarak bir diğeri* biçiminde açıklanıp örneklendirilen *birbiri* sözcüğü, *biri* belirsizlik zamirinin farklı kişilere gönderimde bulunarak tekrarlanmasıyla kalıplaşmış bir zamirdir. Kullanıldığı cümlede eylemin iki eyleyen tarafından karşılıklı olarak kılındığını ifade eder. Bu nedenle karşılıklılık zamiri olarak adlandırılması uygun görülmüştür (Börekçi, 2009: 70).

*ne **birbirine** muṭī⁷ olurlar T240b/02*

*ḥayvānleyin **birbirinüñ** gözine karşı qarılurlar T240b/03*

***Birbirin** helāk kıılurlar T240b/20*

*ecsām **birbirine** doquşduğından havāda ḥāşıl olur T243a/02*

*ol kavm daḥı **birbiri**yle ögütleşürleridi T199b/17*

***birbirisin** severleridi T204a/10*

***birbirine** ilet idüp zulm itmeyeler T219b/04*

***birbirinden** dostlık kıılup yüz çevürmeyeler T229a/14*

*meleküt **birbirine** müjdelar T230a/11*

2.3.2.2.1.4. Kişiyi Göstermeye Yönelik Soru Zamiri

kim

*baḥıl kuluñ **kimdür?** T217b/13*

*Ḳānī^c **kimdür?** T217b/21*

*Ḥayırlu kuluñ **kimdür?** T218a/01*

***kime** diyem itmeye sırrımı fāş T204b/02*

*āşık olduğın **kimüñ** nesidür diyüp şorduğın T204b/11*

2.3.2.2.1.5. Kişileri Gösteren Belirsizlik Zamirleri

baʿzı

*çoğu **baʿzı**sına zulm iderler T219b/03*

***baʿzı**lar eyitdiler kim T220b/01*

cānavarlar daḥı ırakdan baʿzısı ayu gibi ḳabīḥ ayaklarının ūzerine ṭurup
T224a/10

Baʿzınuñ gövdesi bī-ḳılıdı T224a/12

iki pāy aldı baʿzısı üç pāy aldı T227a/12

baʿzısı daḥı şuya ğusl iderleridi T202a/01

biri

üç ḥūrī kıızı geldi birinüñ elinde ḥulleden maḳreme ve birinüñ elinde daḥı legence
T233b/15

birisi didi kim Benī İsrāʿīl içre Elīʿam kıızı Bāṣ Sāviʿ bigi maḥbūbe yoḳdur T201b/7,
eger sizden birinüz daḥı birinüz beyʿ ūzerine beyʿ itmeyesiz. T203b/18

birin

birin ikin tenhāda baş başa çatup söylerlerdi kim T211b/11

herbiri

herbirisine ḥılʿat geyürdi gönderdi T214a/06

andan herbirinüñ ūzerine bir sıbtuñ meliki birle pehlevānları begler begileri
serverleri oturmuşlar T214b/01

herbirisı bir sāzı ele alup Benī İsrāʿīl ḳavminüñ içre yūriyüp çalmağa başladılar
T223a/07

herbiri ejder mişāl eyledi cenk T224a/12

herbiriñüz Dāvud'uñ bir ḥātunına varasız iġvā vıresiz T230b/13

ḳamu

furşatuñ gözler ḳamusu ol āġāḥ T231b/12

sözine begler ḳamu taḥsīn ider T213b/13

kimesne

mübtelā ḳıldum şabr idüp kimesneye şikāyet ḳılmadı T198b/20

Ḥalīl'den özge kimesneye müyesser olmadı kim T200a/02

kimse

nite ola itmeye ol kimse şer T200a/20

kimse yāruñ ḥasretini çekmesün T210a/16

ḳapuların bağladı kim ūzerine kimse gelmeye T218b/20

*Süleymān dergāhında begler içre anuñ üzerine **kimse** oturmaya T229a/12*

*Haq Te'ālā v naşib itdügin **kimse** ayırmaz T213b/09*

***kimseden** yüz döndermezdi T199b/03*

*her **kimse** kim Dāvud'uñ qaziyyesinden haber vire T203b/05*

*bu rāzum ol **kimseye** diyem ki ol hatundan haber ala T204a/06*

***kimse** yāruñ hasretini çekmesün T210a/16*

kimsene

*kim şerinden **kimsene** olmaz emīn T202b/08*

*rāzını **kimsene**ye dimezdi T204a/04*

***kimsene**ye rızā virmedüm T205b/02*

*andan **kimsene** tuymadın Dāvud 'a.m. yine hilāfet şadrında oturup T207b/18*

***kimsenenüñ** mālına itmeye qaşd T214b/14*

***kimseneler** kim Allāhu Te'ālā'ya ĩmān getürüp 'amel-i şālīh işlediler T219b/03*

nice

*'ālem içre **niçesi** hākim imiş T209a/03*

*Şusızlıqdan **niceleri** dahı cān virdiler T209b/02*

2.3.2.2.1.6. Ek Hâlindeki Zamirler

İyelik Zamirleri

Sahip olan, ait olunan kişinin veya nesnenin yerini tutan zamirlerdir. Dilimizde iyelik zamirleri ekler halindedir (Banguoğlu, 2007: 361).

Metnimizde bu zamirlerin önündeki tamlanan ekleri 1. ve 2. şahıslarda yuvarlak, 3. şahıslarda düz ünlülüdür.

bu rāz+u+m T204a/06, benüm gön[ü]l+ü+mde T204a/20, bir oğ[u]l+u+m T213b/09, özr+ü+müz kıılırız T210b/09, kat+u+muzda T221b/12

senüñ maqşūd+u+ñ T207b/12, hāl+ü+ñ T222a/21, senüñ cān+u+ñ durur T225a/16, aql+u+ñuz T231b/21, bir qardaş+u+ñuz T203b/19, haber+ü+ñüz T201a/12

Benī ĩsrā'il'üñ uluları+ø T211a/09, pehlevānları+ø T214b/02, hatunları+ø T220b/13, arqaları+n T224a/04, oğlumuz yüzi+n T227a/03

2.3.2.2.2. Nesneleri Karşılayan Zamirler

2.3.2.2.2.1. Nesneleri İşaret Eden Zamirler/Gösterme Zamirleri

İşaret zamirleri varlıkları işaret ederek, göstererek karşılayan zamirlerdir. *Bu, şu, o* zamirleri aynı zamanda işaret sıfatı oldukları için yalın durumlarına kullanıldıklarında adlar önünde hep sıfat görevi yaparlar. Ancak zamir işlevine girdiklerinde tıpkı öteki adlar gibi durum bildirme ve çokluk ekleri alarak çekime girerler (Korkmaz, 2009: 421).

bu

bu añlanur kim T207a/09

bunuñ üzerine T198b/06

i'timādum *budur* kim T202b/03

dāyım *bunlaruñ* hāl *budur* didi T240b/05

bunuñ ucından *benüm* zürriyātum ayakaltında *kalısar* T245a/10

bulmaya kalbūñe Şeytān *bunda* yol T199a/20

bundan ezel Hāk Te'ālā bile va'd eylediği kelāmı söyledi T200b/07

bundan özge hādise yokdur *katı* T210a/18

göñlinden *bunu* geçürdi kim T209a/20

bunlar/bular

var *bunları* ol cān-ı maḫṣūda ilet T210a/07

kızından uğurlayın *bunlara* didi kim T211a/08

bunlar daḫı Zelīhā tācın ve ol getürdükleri mālı anda *ḳodılar* T211a/10

bunlaruñ ta'ziye daḫı gelmediğin bildi T217b/03

bunlaruñ küllisi 'āḳil ve kāmilleridi T223b/08

kızlaruñ adları *bunlardur* kim 'İmrān dilince *zıkr* olunur T227b/05

bunlara selām virdi T231b702

bunlardan vefā daḫı umma T231b/11

bular *bunda* velīkin ez-ān cānib ol 'adūlar daḫı T223b/21

altı *ḳardaşı* varıdı kim 'İmrān esmāsı *bunlardur* kim *zıkr* olunur T227b/17

bularuñ daḫı üremesi yitmesi ta'āmı nedür T240b/17

şu

Tā şuña degin kim Süleymān'ı bislediler, üç yaşına girdi T236b/18

ol

günāhı ol oldu-kim ayruḵ aşḥāblar öldügi bigi añā acımadı T03b/03

‘āḳil ol ki ma‘siyetden ḳıla özin iḥtirāz T203b/21

daḥı ol oluncaḵ kendüzin Dāvud alayıdı T207a/02

birḳaç gün eglendüğine sebep ol oldu kim T211b/17

2.3.2.2.2.2. Durum Zamirleri

böyle

andan ezel ‘ādet böyleyidi kim T212b/19

senden daḥı ṭama‘ gelüp peygāamberler daḥı böyle mi ḳılır? T221a/12

sen baña şöyle taḳdīr eyledüñ kim böyle idem T221b/01

pes buḡur böyle olıcaḵ Şeyṭān-ı la‘īn Süleymān'a eydür T244b/19

eyle

Hakīm ḳavlince Dāvud ‘a.m. eyle diyicek anlar didiler T200b/15

Hem daḥı eyle oldu-kim cenk idemedi T212a/20

Dāvud eyle cevāp virdi kim T216b/07

Pes eyle olsa baña nice raḥmet olur T221b/08

anlara ne vechile İblīs ḥaber virdise ol ḥatun daḥı eyle ḥaber virürdi T231a/16

2.3.2.2.2.3. Nesneleri Temsil Eden Belirsizlik Zamirleri

***biri** bu kim anuñ ucından bunca günāha mürtekip oldum T226b/21*

*yigirmişer çift **biri** irkek **biri** dişi ṭogururlar T240b/19*

*Ḥareket altı nev‘dür. **Biri** kevndür **biri** fesāddur **biri** ziyādedür **biri** noḳşāndur ve **biri** taḡayyüddür ve **biri** nuḳledür T242a/10*

*altı pāre ḳal‘a vardur kim **birisi** bu ḳal‘adur kim adı Ma‘aḥa ḳal‘asıdur T215a/01*

*Ol ḳalalaruñ bişin baña, **birisi** saña in‘āmum olsun T215a/04*

*ḥayr u şerden ne kim itseñ ir ü giç ḳala şanma **birisini** saña hiç T221a/18*

2.3.2.2.4. Nesnelere Yönelik Soru Zamirleri

ķanda

varup göre ķanda idügin bilip ģaber vire T227a/01
anı Ādem ķanı Havvā ķanda gitdi yā Ħurşit T236b/01

ķanca

ķanca gitdi T225a/04

ķanı

ķanı İbrāhīm ü Nūh u yā ķanı Hūd T236b/01

ne

nefs nedür T241b/11
ammā kim bu ırışķ-ı mecāzinüñ aşlı nedür T204a/19
bu ķadarca demür ģalkaların neye ģareklü idügin bilmedi T238b/11
ģāk neyise ol da˘vāñuzı Ħaķ emriyile ģükm, ģilāf olmaya didi T219a/16
ācām ve baťāyih diyü neye dirler T243a/14

2.3.2.3. Zarflar/Belirteçler

Fiillerin ve sıfatların önüne gelerek anlattıkları kılış, oluş veya vasıfları açıklayan ya da değıştiren kelimelere *zarf* deriz (Banguoğlu, 2007: 371).

2.3.2.3.1. Durum Zarfları

Durum zarfları, sıfatların, zarfların ve fillerin durumunu, niteliğini belirtir.

nām-zādı adına oturavuz T207a/12
anlarcılayın ben daģı T199a/06
ne acep itdüñ kim ādet oldur kim oģlan öliceķ aģlayaduñ T216b/06
ģurdılar ol ķavmüñ ardınca gitdiler T208b/12
üçünci şartım oldur kim benim ķaşım, ģuracaģım ayruca ola T211a/21
cinni eyle kırdı Sām azın azın T239a/17
birin ikin tenhāda baģ baģa ģatup söylerlerdi-kim T211b/11

*Süleymān kim dünyāya geldi melekūtu's-semavātı ve'l-arzı **bölük bölük çok çok** gelüp Süleymān'ı ziyāret kılurlardı T234a/09*

***çok** gördüñ T220b/09*

***epsem** olğıl yā deminde söyle söz T238b/18*

*ammā kim giden cān **gine** ele girmez T209b/05*

***giri** uyarmak isteseler kânūn āvāzı ile uyarurlardı T236b/17*

*Haḳdan **ıraḳ** olacağūñ bilimedüñ T218a/09*

*di sözüñ dilberlerüñ gūşına kim **şafdan şafā** T206b/16*

*farḳ **üzere** döğişdiler T202b/13*

***yakın** gelincek T238a/18*

***yalıñuz** oturur T216a/10*

2.3.2.3.2. Miktar Zarfları

*Mübārek göñlüñe kurbāndan naşīb **az** olmağıçün gam yörenmiş T231b/03*

*Dāvud anları görüp **katı** korhuya düşdi T218b/21*

*Böyle diyüp ağladı **katı katı** T233a/02*

*bu kim daḳı **ağır** oldu diyü nedāmet ü ḥasret yok T222a/19*

*‘ışḳ ḥarāretin **birazcuk** def‘ ider didi T204a/14*

*Dāvud'uñ ol şartın daḳı söylediler **biraz** daḳı verhem eylediler T210b/14*

*ol Urmiyā'ya bir ‘avratı daḳı **çok** gördüñ T220b/09*

*birḳaç yıl **daḳı** şabr idüp bildirdmeyüp andan almak olaydı T212b/02*

*bir **eksüksüz** söyledi T204b/15*

*Bu **ḳadar** daḳı müştāḳlık ‘āşıklık gösterdügi murādın alıncaya dekdi T216a/08*

*va‘z idüp şol **ḳadar** söyledi kim andağı cemā‘atüñ otuz biñi Dāvud'uñ şöḥbetine tākāt getürmeyüp cān virdiler T222a/08*

*Sām'ı görüp varup dillerince birbirine ḥaber virüp dört biş yüz **ḳadar** olup daḳı sürüp Sām üzerine geldiler T224a/01*

2.3.2.3.3. Zaman Zarfları

Türkçede zaman kavramı fiile eklenen zaman ekleriyle ve/veya zaman isimlerinin yüklem ile ilişkilendirilmesi ile ifade edilir. Ancak bazı zaman isimleri fiili zaman bakımından niteler (Börekçi, 2002: 116).

*Mevt iricek virmez emān **ir ü giç** T211a/03,*

*dilsitān kūyını **hep** sen dire gör T225b/18*

*diñle **imdi** n'olısar encām-ı kār T228a/2*

*Ḥakīm kavlınce: Çünkim ol gün **aḥşām** olunca cenk kim itdiler T202b/20*

*bugün añayısa **irte** bize T213a/09*

***kaçan** kim ol oğlanuñ 'ömri **on biş güne** kim yitdi, oğlancık vefāt eyledi kaçan T216b/02*

*on gün ḥayātda olup **andan soñra** be-ğāyet ḥasta ve za'īf oldı T216b/01*

***şimdi** kim namāz kılırsın T200a/07*

*dükeliñüz **yarın** bir yire geliñüz ziyāfet kaydın görüñüz T231a/11*

*ol muḥabbetüñ ba'zı götürüldi **ayruk** aña irişemezsin T223a/21*

*ammā kim Yo'ā **artuḵ** Dāvud'a gelmedi T215a/15*

*Süleymān **kaçan** vücūda gelür kim bilür T232a/16*

*çünki geçdi **gice** vü irdi seḥer çıkdı şarkī taḥta şems-i nām-ver T214a/10*

*çünki Dāvud ol **gice** dün namāzın kim kıлмаğa yirinden kalkdı T233a/09*

2.3.2.3.4. Yer, Yön Zarfları

Bir oluş veya kılışın mekân içinde yerini ve yönünü belirten zarflara yer yön zarfları diyoruz. Bunlar nerede, nereye ve nereden sorularını cevaplamaya yararlar. Bunların çoğu eski ve yeni yer yön hâllerindeki adlar ve zamirlerle bazı zarf-fiillerdir. (Banguoğlu, 2007: 373)

Metinde geçen yer yön zarfları şunlardır:

*bir **yañadan** rūzigāruñ şiddeti T205b/07*

*Dāvud daḥı **içerü** gelüp ol 'ālimlere ḥādim şalup cümlesin cem' eyledi T233b/03*

... diyüp **içerü** halvetine iledüp altına döşek şaldılar oturdı T205b/10
 Dāvud şād olup haremīnden **taşra** çıkdı ‘ibādeti meşgūl oldı T211a/11
 Andan Dāvud ‘a.m. Urmīyā’nuñ kabrinüñ **üzerine** gelüp eyitdi-kim T221a/03
 Boyunlarında at yilisi bigi yilisi var iki **yaña** saçılup şalınup yatur T208b/02
 Eyleyāv’uñ hatunı **çevre yaña** baqdı şu istedi kim gerek ola T233b/14
 el **yukaru** götürüp didi kim: T234b/02
 başından **aşağa** geydi T238b/13
ilerü varup T210a/02

2.3.2.3.5. Tarz Zarfları

ardınca gıtdiler T208b/13, **ugurlayın** didi ki T211a/08, **ayruca** ola T211a/21,
tenhāca T205a/09, **toğru yolca** gideni T244b/14, **yolca** gıtdiler T212b/14, **tızcek** zafer
 bulur T232a/01, **yir yirin** ol ‘ālimler Dāvud söziyle gelüp T233b/05

2.3.2.3.6. Soru Zarfları

Bir sıfatı, bir fiili, bir fiilimsiyi ya da bir zarfı soru ilgisiyle belirleyen zarflardır
 (Ediskun, 2010: 282).

neden bilimezem T198a/10

Niçün bu kadarca demür halkaların neye gereklü idügin bilmedi diyüp cāhil
 añlayalar diyü ‘ār eyledi T238b/11

Neden¹³³ dırsın kim Dāvud senüñ nām-zāduñ helāk itmesine sebep olupdur?
 T210b/19

niçün vāz gelem T245a/21

İmdi ‘acep öldüğüñden sonra hālüñ **nite** olısdur hiç bilür misin T222a/21

Yā nice ola kim biz ol hatunı helāk idevüz didiler T231a/10

¹³³ *neden* sorusu bu cümlede *niçin* anlamındadır.

ammā kim bilmezler idi kim bu maḳām ne maḳām durur kim gördükleri yoğıdı
T234a/04

2.3.2.4. Edatlar

Arapça bir kelime olan edat "alet" ve "vasıta" demektir. Onun gramerdeki anlam ve yerini tespit ederken de bu aslı manasını göz önünde bulundurmak gerekir. (Hacıeminoğlu, 1984: V).

Edatlar başlı başına anlamları olmayan, ancak anlamlı kelimelere, takımlara, kelime öbeklerine ulandıkları ya da bir cümleye girdikleri zaman çeşitli anlam ilgileri kuran ve böylece kendi anlamları sezilen kelimelerdir (Ediskun, 2010: 284).

Anlamlarının eksikliği yüzünden tek başına bir hükme hedef olamayan veya haklarında hüküm verilemeyen, esasen nefislerindeki mahsur anlam da takip ettikleri isim soylu kelimedenden sonra meydana çıkabilen sözlere edat denir (Bilgegil, 2009: 215).

Görevli sözlük biçimbirimleri olan edatlar (ilgeçler) her düzeyde kavram ilişkisi kuran sözcüklerdir (Börekçi, 2002: 123).

2.3.2.4.1. Cümle Başı Edatları

2.3.2.4.1.1. Açıklama, örneklendirme, özetleme edatları

-1. mā'a'l-ḳışṣa

ma'a'l-ḳışṣa ol ḥatun... T229b/08, ma'a'l-ḳışṣa çok çok ol gice... T234a/02, ma'al-ḳışṣa bu yañadan... T237b/08

-2. fi'l-cümle

ümidüm bu durur fi'l-cümle T217a/07, fi'l-cümle şeyātın uluları T230b/10

-3. nite

nite şöyle kim 199b/12, nite ol zamān kim T201a/09, nite ol vaḳt kim T207b/20

-4. ya'nī

ya'nī ol melekler kim T212a/03, ya'nī şöyle dilemiş kim T222a/12, ya'nī ol diledüğü ṭavarı T213b/18, ya'nī Dāvud aña didi kim T219b/01

-5. **bāri**

bāri bu daḥı hoş kim T207a/10

-6. **fi'l-meşel**

fi'l meşel 'avrat durur işbu cihān T206a/09, *fi'l-meşel* rūḥuñ durur 'ayn-ı cihān T235b/17, *fi'l-meşel* aña nedür işbu cesed T245b/11

-7. **mā-ḥaşāl**¹³⁴

kaḫıyuban itdi verhem mā-ḥaşāl T212b/08, *Haḫ kabūl itmez namāzuñ mā-ḥaşāl* T222b/02

-8. **hem**

hem ḫastum yād itdürmek ister kim T213b/20, *ḫarabeti ve mertebesı vardır ve hem* āḫirete daḥı dönüp gelincek görklü maḫāmı vardır T221b/12, *hem* Dāvud daḥı ol ḫatunlarıla dostlaşurdı 'ābide zāhide muḫsine müşfiḫa olduḡıçün T204a/10

-9. **kim**

Metnimizde "kim" sözcüğü cümle başı edatı olarak kullanılmıştır:

Ol zamān kim nitekim *zıkr* eyledük *kim* pehlevān-ı cihānlıḫda; *Sām-Süvār* daḥı üçünci ḫat yir altında T198b/04

-10. **pes**

'āḫıbet ḫarḫ-ı felek öldürdi *pes*, *manşıbın elden anuñ aldurdı pes* T203a/12, *pes* naşıḫ oldı aldum T213b/10, *pes* elüñden geldügince ḫıl kerem T215b/03

-11. **'āḫıbet**

'āḫıbet ḫarḫ-ı felek öldürdi *pes* T213a/12, *'āḫıbet* Ṭālūt-ı Şāh söziyle Urmiyā'ya *pes* didüm T205b/02, *'āḫıbet* ekvān-ı dīv ḫaçdı nagāḫ T208b/21

2.3.2.4.1.2. Benzerlik/Benzetme Edatları

-1. **gūyā**

gūyā çıḫdı bulutdan bir ḫamer T202a/08, *ḫamr-ı şāfi birle şan şu ḫarışur* T244b/15

-2. **şanki**

Şanki rüşen gün girişdi yoşıya T202a/10, *Şanki* şāhin özi ḫarga ṭaḡıdur T202b/17

¹³⁴ Metinde iki yerde geçmiştir. Edat şiir bölümünde kafiye uyumu için sona yazılmıştır, ancak anlam itibarıyla cümle başı edatıdır.

2.3.2.4.1.3. Cevap, Onaylama Edatları

-1. belī

belī ‘afv itdüm T223a/20, *belī* T204a/20

-2. pes

pes didüm T205b/03

2.3.2.4.1.4. Çıkarım, Görelilik Edatları

-1. pes

pes bunlaruñ mertebesine ve menziline sen kaçan irürsin T199a/04, *pes* yā Dāvud T200a/09, *pes* birkaç gün şabr eylegil T207b/11, *pes* gerek ğamdan gönñlüñ ola berī T206a/02

-2. dimek olur kim

dimek olur kim baña helālliğa anuñ bigi bākire nesep gerekdür T210b/08

-3. haqıkat

haqıkat bu Dāvud haṭā kıldı T212a/03

-4. meger kim

meger kim Faleştin kenārına bir ḳal’a varıdı T199b/01, *meger kim* iblīs-i laṭn ol meclisde ḥāzır ḥāzır ṭurmuşıdı T201a/10, *meger kim* Urmiyā bin Hürayā dirler İbn-i Yāmin neslinden bir bahādur kişi varıdı T201b/05, *meger kim* Süleymān ola T240a/06, *meger kim* bu yañadan T205a/21

-5. şimdi

şimdi yaḳın bildüm kim T212a/20, *şimdi* bildüm ki T221b/17

-6. hay hay

hay hay ben Dāvud’a cemī’ maḥlūḳatı ḥod Dāvud’a müsahḥar olmuş T222b/17, *hay hay* bu Süleymān henüz on yaşında ma’şūm tıfl iken... T244a/14

2.3.2.4.1.5. Karşılaştırma/Denkleştirme Edatları

-1. ne ne

ne *ho* ğamsuz süriser âdem ‘ömür *ne* cedelsüz zeydile olur ‘ömür T200a/21, *ne* yanında nigâr ve *ne* şarâb kadeh ve *ne* meclis-i tarab var. T208a/03, *ne* dönüp gidebilür *ne* atından kabruñ üzerine inebilür T213a/12, *ne* *ho* zaqqûm ağacı şekker virtür *ne* şadefsüz şu ele gevher virtür T228a/16

-2. yâ yâ/ yâ

gözleri *yâ* nâr u külhan-mişâl T208b/05, Süleymân kanı *yâ* Husrev Sikender *yâ* kanı Cem T217b/17, *yâ* kâdılgıla *yâ* nâyibligile T226a/20, epsem olğıl *yâ* deminde söyle söz T238b/18, ol niçün kimsene olmuş degül *yâ* ölü dirliği bulmuş degül T206a/03

-3. yâhūd/ yâhū

on dört yaşında ola *yâhūd* olmaya T205a/07, Zînet-i dünyâ nedür *yâhūd* veled T216b/21, Âdem mi ki *yâhūd* melek yâ cîn mi ki didi T219a/01, sen gerek tedbîri biñ kıl *yâhu* yüz T232a/05, zulm itmiş olur mı *yâhūd* olmaz mı didi T218a/14, üçünci kat yiryüzine çıkaravuz *yâhūd* ikinci kat yiryüzine çıkaravuz T225a/07, kendü nefsi dileğiçün *yâhud* gayri kimsene dileğiçün T226a/20

-4. ve yâhūd

münâcât idebile ve *yâhūd* günâhsuz ‘ömri geçürüp... T200b/06, inişe seyl ve *yâhūd* tağ bâğ başında yil gider. T208a/21

2.3.2.4.1.6. Dilek Edatları

-1. inşâ'llâh

inşâ'allâh belkim bugün hizmet-i Hakkı yirine getürem T200b/17

-2. ne olaydı

göñlinde *n'olaydı* ol Uryâ avratı benüm helâlüm olaydı T203a/21

2.3.2.4.1.7. Gösterme Edatları

-1. işde

işde bunlar benüm hazretüme takarrübî yâ Dâvud T199a/03

2.3.2.4.1.8. İhtimal, Şüphe ve Merak Edatları

-1. ammā

ammā beñzer kim Urmiyā'nuñ öldüğinden Dāvud be-ğāyet sūd-mend olmuş bigi. T207a/08, *ammā* sen ne dirsın yā nebīyya'llāh T219a/19

-2. kanı

kanı Ādem kanı Havvā kanda gitdi yā Hūrşit kanı İbrāhīm ü Nūh u yā *kanı* Hūd u TT236b/01, *kanı* Sultān Şah Muḥammed yā kanı Uzun Hasan, *kanı* bunlar kanca gitdi şora n'itdi bu zamān TT225a/04

-3. şāyed

Bir yıl çokdur. *Şāyed* tākāt getüremeyem T199a/08, *Şāyed* kim Hāk Te'ālā faẓhıyla ve keremiyle 'afv eyleyiser. T222b/01

-4. belkim/belki

belkim ol ḥatuna meyl itdi ki vaqtı ittifāk ile düşmüşidi T203b/01, *belkim* cihānuñ ḥālī budur T205b/17, *belkim* öldürtmege yādı kalmış bigi T207a/09, *belkim* Hāk Te'ālā'ya dahı bu iş hoş gelmeye T212b/11

-5. görelüm

görelüm ki ne cevāp virtür T203a/09

2.3.2.4.1.9. Karşıtlık Edatları

-1. yoḥsa/yoksa

yoḥsa derdüm şerḥ idersem... T204b/02, *yoḥsa* sözi dimegil T238b/19, *yoksa* Dāvud ḥalīfe-i zamān... T207a/03, *yoksa* peygāamber olan kimseneler T222a/10

-2. illā

bu bizüm elümüzden gelmez ve *illā* kim senüñ elüñden gelür didiler T230b/17, nitekim Ādem'e zafer bulmadı *illā* kim Havvā'ya zafer buldı T232a/01, bākīsın bilürdi ve *illā* ki Süleymān'ı görmedügi cihetden bilmezidi T241b/02, *illā* kim Te'ālā'nuñ yaqduğı çeraḳ söyünmez T231b/10

-3. ammā

nefes bir nazar saña belā virem ammā kim gāfil ma-bāş kim 199a/12, Şimdi kim namāz kılsın ammā kim henüz kâmet getürmedin gönlüne hezār endîşe gelür T200a/07, Pes Dāvud anı çiftlendi ammā kim Uryā anı işidüp be-gāyet melül oldu T203b/12, ‘avratlara söylemesün dimiş ammā kim her hatun ‘aqlı mecnūn bigi degüldür T204b/04, göz gözi görmez hiç belürmez ammā kim nebātāt ve semarāt çok T208a/14

-4. yine

ışk ‘ağılda tārık itmişidi ammā kim yine ilden dağı ‘ār iderdi T204a/04

-5. lîk

lîk anuñ zürri dürer ü la’l T209b/17, lîk gör ne lûtf ider aña Aḥad T227b/12,] Lîki ḥāmūş olma şāhā sen hemîn T228b/14, kaçd ider kim eyleye oğluñ helāk lîk şaklar anı ol Rabbü'l-enām T235a/14, gerçi lāğır nā-şıfatven ince üzre zerd-rū lîk katdı fâik oldu ne ki dirsem men şî‘ār T198a/08

-5. gerek

sen gerek tedbiri biñ kıl yāḥu yüz olısar taḳdîr-i Ḥaḳ gel açā göz T232a/05

-6. lîkin

lîkin oldu fitnesinden ḥavf-nāk T213b/14, kimsenenüñ mālına itmeye kaçd lîkin eylik itmege eyleye cehd T214b/15, lîkin Allāh şakladı kim ḥazreti T232a/08

-7. velākin

velākin felegi gör kim ne yüz gösterecekdür T225a/08, gelmemek diledi velākin māl kuvvetiyle aldı T211b/19, velākin Dāvud ‘Avā‘nuñ sözinden [08] be-gāyet melülidi T214a/07

-8. velîkin

bular bunda velîkin ez-ān cānib ol ‘adūlar T233b/21, bunlar bu tedbîrde velîkin bilmezler kim taḳdîr n'idecekdür T232b/01, velîkin anuñ bigi pāk-dāmenidi kim güneşden gayrı [T20] kimsene anuñ yüzün görmezdi T201b/19, andan yaraḳ gördi kim ḳal‘anuñ üzerine gide velîkin gönlinden bu geçer kim nigārınuñ şehrinden gidicek nicesi şabr ide T209b/19

2.3.2.4.1.10. Kuvvetlendirme Edatları

-2. yā

yā degür mi genc-i ‘ālem mārına T203a/10, yā niçün Urmiyā‘nuñ bir hatunına tama‘ kılduñ T219b/10, yā sen nice şeyh-i necīd olasın T230b/12, yā n‘itmek gerek T232a/13

-1. hîç

hîç ol tāt içre kaçā dünyā teşvîşi olmaya T200b/08, Tāt içre itmeyem işyānı hîç hizmetümüñ olmaya nokşānı hîç T200b/11, baña helāl olaldan hîç benüm işüm rāstına gelmedi T226b/21, saña geldük kim hîç zerrece gam yimegil T228b/19, cinsin hîç kımayup hep kırarlar T230a/16

-2. zihî

Zihî Şāni° Mübdi° vü Rabb u Raḥīm ü Zü'l-Celāl Zihî Sāmi° Vāhid ü Haḫḫ-ı bī-mişāl şehriyār T197b/06, Zihî sa°ādet zihî devlet neyimiş kim T210b/04

-3. velî

velî be-gāyet korğunç nesne T208a/19, velî şöyle hısum-nāk maḥlūḫdur kim T240a/21, dörder bişer yüz arşın boylular velî kadları kemer gibi egri başları T240b/10, Mā atam Dāvud katına varduñ velî ne tiz geldüñ T244b/03

-3. şaḫın

ammā kim şaḫın sırrumuzu Nāsan duymasun T205a/10, Zinhār şaḫın kim hevā-yı nefse uyup kimseye cebrile ḥükm eylemeyesin T226a/15

-4. zinhār

zinhār anuñ döşegine varmañuz diyüp söyledüm T231a/01, olmağıl zinhār [ki] zinhār iy emīn T231b/13, zinhār daḫı anlara varmağıl T231b/19, imdi zinhār gāfil olma aç gözüñ T201a/02

2.3.2.4.1.11. Nöbetleştirme Edatları

-1. bir taraıdan...bir yañadan

bir taraıdan dilberinüñ ḥasreti bir yañadan rüzigāruñ şiddeti T205b/07

-2. yañadan

bizüm kışşamız ol yañadan Dāvud'a geldi T232b/06, bu yañadan Süleymān'ıñ anasını oğlan ağrısı tutdı T233b/06, bizüm kışşamız bu yañadan iblīsüñ geldi T202a/12, ol yañadan dañı Elīam kıızı evlerinde oturup ğam bañrında özüñ yitürüp tururdı T210a/10

-3. ... hem

*Tābūt-dār olup mertebesi ‘ālī olduğı ecilden **hem** ol kal’a cenginde şehīd olduğı sebebeden yoluñ kenārında idi T212b/16, Urmiyā’nuñ türbesine gelüp **hem** üzerinde anca kurbānlar idüp birkaç āyet Qurān okuyup üzerinde bir türbe yapup ‘ālī maķām itmek dilerdüm T213a/20, kandasā şāhib-kerem meşhūr olur **hem** kerīm olan kişi mağfūr olur T215b/03*

-4. hem hem

***hem** ‘ināyet irdi Haķ'dan ol zamān **hem** şefā‘at o nebīden bī-gümān T214b/16, Urmiyā hatunına beñzetmedi kim **hem** dünyāda oğuldan kıızdan maħrūm **hem** āhīretde mezmūm ki anuñ ucından T227b/08-09, çünki qahruñ itdi fermān ‘Ād'a **hem** hāk idüben toza gitdi bāda **hem** T234b/04*

2.3.2.4.1.12. Sebep Edatları

-1. çünki

***çünki** Urmiyā’nuñ qabrinden Urmiyā’nuñ cevābın Dāvud kim işitdi hemān turu gelüp başından topraķ koyup T221a/19, **çünki** ‘aķluñ nefsüñi te’dīb ider bed şifātı nefsüñüñ cümle gider T235b/19, şubħ-ı şādıķ oldı **çünki** gitdi şām yirlerinden turdı ol dem hāş u ‘ām T238a/12, **çünki** Nemrūd içdise şūr-i peleng oldı ‘āşī Hālıķ’a eyledi cenk T235b/12*

-2. zīrā kim

***zīrā kim** evvel oğlana edeb ‘ilm gerekdür T237a/14, **Zīrā kim** nitekim zıkr olundu Dāvud günde bir zirih düzerdi T238a/16, **Zīrā kim** vācibdür kim şimden girtü [04] ‘ilm-i hikmet menzil-i riyāzet erkān-ı siyāset ögrene T239a/03, **Zīrā kim** Süleymān nebī mürsel olacağıdı T241b/02, **Zīrā kim** be-ġāyet cemīle isterdi T201b/06*

-3. *çünkü*

çünkü ol zamān içre Dāvud bu resme münacāt kıldıysa Haḫ Te‘ālā‘dan [07] aña nidā geldi kim T221b/06, *çünkü* yıldur kim oğlu kıızı olmadı T226b/12, *çünkü* ata bilinden Süleymān ana rahmine düşdi T229b/11, *çünkü* hātifden bu vechile āvāz geldi müselmān cinnīlerinden daḫı gulū kopup T230a/02

-4. *çün*

çün feṣāḫat virdi sözüüm söyledüm T236a/05, *çün* Süleymān fıtrata itdi nazar Şānī‘inden bildi taḫkīk ü haber T241a/16, *çün* melūl olduğunu görür la‘ın, bildi Şāhuñ olısdur pāk-dīn T245b/06, dem bu demdür söylegil Firdevs'e kim dem geçer devrān döner *çün* dāyimā T198b/01, ağlamakla *çün* ölü olmaz diri pes gerek ğamdan göñlüñ ola berī T206a/02, *çün* Dāvud anlaruñ arasında bu hükmi eyledi pes ol melekler daḫı dilediler kim T219b/05

2.3.2.4.1.13. Seslenme Edatları

"Seslenme edatları olarak adlandırılan seslenme ögelerini Semra Alyılmaz; gerçekte cümlede alıcıyı uyaran, mesajın/ bilginin iletilebilmesi için onu iletişim ortamına çeken ögelerdir, şeklinde açıklamıştır" (Alyılmaz, 2015: 37).

-1. *yā*

Yā Bat-Şāyi‘ hatun! Müjde olsun kim bu gice senüñ oğluñ Süleymān bu gice dünyāya gelecekdür T233b/15, Müjde olsun *yā* nebīyya‘llāh kim Süleymān vücuda geldi T234b/14, *Yā* Berḫıyā! Benüm oğlum Süleymān'uñ üzerine lāyık bir dāye buluñ kim şüret-i ḫūb ola ve sūret-i merġūb ola T235b/06, *Yā* Ḥakīmü'z-zamān! Benüm birkaç oğlum var. T239a/01

-2. *hey*

hey ne mekkār olur ol aña tamām T223a/07, *hey* gāfil olma, aç gözüñi ölüm saña gelüp yitişmezdin öñdin iḫlāşıla tevbeye gelüp Allāh‘dan yaña dönüp ümīd-vār ola T222a/21

-3. *iy*

işüñ oñmak dileriseñ *iy* hümām vir şalāvat Muṣṭafā'ya şād-kām T232b/04, Haḫḫ‘a

*tā‘at eylegil iy merd-i hāş T240a/13, muḥdeṣāta kılıcaḳ ol şeh naẓar muḥdiş aña oldı
ma‘lūm iy piser T241a/17, ṭal‘atuñdandur münevver iy cihān faḫrī bugün T197b/16, iy
benüm zürriyātum ve‘y benüm neslüm T230a/21*

2.3.2.4.1.14. Sitem, Acıma Edatları

-1. vā

incinürseñ vā meni vü vā meni T221a/08,

-2. vay

*Vay aña kim Haḳ ‘ināyet itmeye her ne iş kim tutarısa bitmeye T232a/06, Vay
eger kim bulūğa yitinceye dek sağ olursa ‘ulūmda māhir ve teşhür ‘ilminde ḳādir olup
daḫı benüm zürriyātumı ayaḳaltında helāk ider T244a/15*

2.3.2.4.1.15. Soru Edatları

-1. ‘acabā

*‘acabā bir gün gelüp geḳer mi ola kim ol gün içinde bir ḳul... T199b/19, ‘acabā
bunlar nireden geldi ola T219a/01, ‘acabā ḳanda vardı ola diyüp cāriyesin gönderdi
T227a/07, ‘acabā bu ne āvāz ola diyüp gümānda ḳaldılar T229b/21*

-2. ‘aceb

*imdi ‘aceb öldügüñden soñra ḫālūñ nite olısdur hıḳ bilür misin? T222a/21,
Dāvud ‘a.m. kendüñüñ ḫelāline n‘aceb iş itdi? T210a/11, ‘aceb bu ḳal‘anuñ dizdārı
‘Afāyi Ḥarāmi gelmedi mi? T213b/19, duḫānumdan felek yüzi siyāh olsa ‘aceb mi
T217a/14, ‘aceb cehennem odına nicesi şabr idem T221b/02*

2.3.2.4.1.16. Şart Edatları

-1. egerçi

*egerçi kim kitāblaruñuzda ḳişi rāzını ‘avratlara söylemesün dimiş ammā kim her
ḫatun ‘aḳlı mecnūn bigi degüldür T204b/04*

-2. eger

eger sen Dāvud'a ol itdügi haṭāsını bağışlarısāñ ben dahı saña [17] bu maḳāmları bağışlaram T221b/16, **Eger** kim Süleymān bunuñ bilinden gelecek olursa nübüvvet tahtına çıkup hüküm idecek olursa benim zürriyātum ayağaltında yitecekdür T222b/18, **Eger** biz Sām'ı alup üçünci kat yiryüzine çıkaravuz yāhūd ikinci kat yiryüzine çıkaravuz, İblīs-i la'īn tıyar, kāfir cinnileri bizi helāk ider T225a/07, **Eger** kim ol hatunı helāk itmeyesiz [03] ol oğlan kim vücūda gele göresiz kim sizüñ oğullarıñuza ne kıla ol oğlan elinden T231a/02

2.3.2.4.1.17. Tövbe, Reddetme Edatı

hāṣā

Ḥazret-i Dāvud **hāṣā** kim kimseneye yavuz kaşd ide didiler. T215a/21, zīrā **hāṣā** peygāamber kim bunuñ bigi işler zan oluna T222a/09, Loḳmān-ı Ḥakīm kavlinde bu sāzıla uyutmaḳ uyandurmaḳ **hāṣā** kim nebīler ḥānedānında sāz ola T236b/19

2.3.2.4.1.18. Ünlem Edatı

-1. ah

n'idem geçdi 'ömür **ah** ki āb-ı hayvān görünmez T217a/15, **ah** Süleymān elinden ḥālimüz n'olur T230b/11, **ah** kim irmezse Süleymān'a elem T232b/21

-2. veyl

başından toprak koyup "**veyl** Dāvud" diyüp kırk gün ağladı T221b/20

2.3.2.4.1.19. Üsteleme, Katma Edatları

-1. da

Çü meyyit ağlamakla diri olmaz, bu maḳşūdı çok ağlayan **da** bulmaz T216b/10, On sekiz biñ 'ālem için gördi ol Hem muḥītuñ ka'rına **da** irdi ol T225b/09

-2. huşūṣā

seni isteyen ḥalife-i zamān ola, **huşūṣā** kim Ḥaḳ Te'ālā'nuñ peygāamberi ola T210b/12, Dāvud Ṭālūt intikāmına ol dervīşe nazar itmez, himmet **huşūṣā** kim konuşısı

*durur T213b/05, **huşūşa** kim Zeliḥā tācı kim Yūsuf peygāmbere zamānında bu kadar mālıla ḥāşıl olmışdı T211b/14*

-3. bundan özge

*müşkil olur añla yāruñ furḳatı **bundan özge** yok cihānuñ furḳatı T210a/15, **bundan özge** ḥādise yokdur ḳatı mevt irişüp ola yāruñ furḳatı T210a/18*

-4. gine

*ammā kim giden cān **gine** ele girmez T209b/05, gine Ḥakīm su'āl eyitdi kim T242a/09, **gine** Ḥakīm su'āl eyitdi kim T242a/13*

-5. bir daḥı

***bir daḥı** bu kim bu ḥatunuñ arslığı ve er cimā'ı olmaz T228a/15, Ümiz umaradı ve **bir daḥı** bu kim Şeyātin neslinüñ sözlerinden kaçduğından T230b/16, **bir daḥı** Cāmasb-ı Ekber'dür kim Kābil vilāyetinde olur T237b/07, 'acebdür kim bunca ḥatunlaruñuñ üzerine gelürse ve **bir daḥı** bu kim ḥazretüñ pīr olupdur T205a/07, **bir daḥı** bu kim saña bunıñ bigi tuḥfe göndere kim hiç dünyā pādīşāhlarında olmaya T210b/12*

2.3.2.4.1.20. Yetinme, kanaat etme edatı

- hele

*Bi-ḥamdi'llāhi kim **hele** benüm ḥatunum çirkindür T212a/21*

2.3.2.4.2. Bağlama Edatları (Bağlaçlar)

Bağlaçlar, Türkçede kelime ve kelime gruplarını, cümleleri ve bazen de paragrafları birbirine şekil ve anlam açısından ilişkilendiren gramer öğeleridir (Korkmaz, 2009: 1091).

Banguoğlu da benzer biçimde; söz içinde iki kelimeyi, aynı değerde iki cümle unsurunu, iki yargıyı ve bazen de iki paragrafı bağlayan kelimeler olarak tanımlamıştır (Banguoğlu, 2007: 390). Metinde bağlama grubunu oluşturan öğeler arasındaki ilişki yakın ve kuvvetli olduğunda dizinde alt madde olarak verilmiştir:

-1. daḥı

*Cebrā'il gelüp ol dem ḥatunı **daḥı** Süleymān'ı **daḥı** Eyleyāv ḥatunı **daḥı** yirinden kaldurup T234b/14*

*Senden dilerem ki beni **daḥı** seniñ катуңдаğı kerāmetile maḥşūş kılasın T198b/18*

-2. ile

*Ya'qūb **ile** Yūsuf'üñ 'aleyhimü's-selām Süleymān ḥaqqında ne kim didilerse dükelisin söyledi T229b/07, Kurretu'l-ayn-ı Muḥammed'dür Hüseyin **ile** Hasan T197b/13*

-3. ve

*Loḡmān-ı Ḥakīm kavlince **ve** Eflātūn-i Yunānī naqlince T198b/02, Benī İsrā'īl 'ālimleri İbrāhīm'üñ **ve** İsmā'īl'üñ **ve** Ya'qūb'üñ **ve** cemī' mürsellerüñ kim Dāvud'dan aḡdem gelmişleridi T198b/07, Pes bunlaruñ mertebesine **ve** bunlaruñ menziline sen kaçan iresin T199a/05, Berḥıyā bin Enkiyā **ve** daḥı ne-ḡadar ol meclisde ḥāzır olan evliyā **ve** enbiyā varısa T200b/04*

-4. u/ü,vu/vü

*şoñra Ḥaḡ dergāhında od **u** nār ḡazanmayasın T201a/01, aḡladı ḡatun öñinde zār **u** zār T204b/19, Ol cihetden ḡasta **u** ṡaḡlar gelür ṡaḡlar geḡer T206b/14, mālīḡün bī-ḡadd olur cenk **ü** cidāl T209b/14, ansuz olsa idecekdür ḡīl **ü** ḡāl T209b/15, ivmegile itmeye **vü** cebri ol T213a/16, Murtaḡā **vü** Müctebā **vü** Muḡtedā **vü** nām-dār T197b/12*

-5. yā

*bī-ḡāreler avāreler günāhsuz gün **yā** ḡaḡāsuz dün geḡüre **yā** sehivsiüz 'ibādet **yā** ḡalelsüz münācāt idebile. T200a/18, Şanasın cān ḡuşıdur **yā** toḡdı gün T202a/08*

-6. yāḡud

*bunlar ki ḡaqqına kim kendü nefsi dileḡiḡün **yāḡud** ḡayrı kimsene dileḡiḡün günāha mürtekip olmayalar T226a/20, göñlüm eyle diler ki aña ḡalāḡ virem **yāḡud** baña artuḡ benümle olḡıl diyü taḡāzā itmeye T227a/03*

2.3.2.5. Yabancı Unsurlar

2.3.2.5.1. Arapça Biçimler

2.3.2.5.1.1. Başa Gelen Arapça Biçimler

'ale's-ṡabāḡ T211a/11

bilā i'tirāz T243b/20

<i>fi'l-meşel</i> T206a/09	<i>lā-bü'd</i> T200b/11
<i>lā-sebeb</i> T212a/07	<i>mā-ḥazar</i> T244a/07
<i>mā-ḥaşāl</i> T212b/08	<i>ma'a'l-kışsa</i> T229b/08

2.3.2.5.1.2. Sona Gelen Arapça Biçimler

Sona gelen ekler genellikle kelimeleri çoğul yapmıştır:

<i>muḥaddiṣān-ı muḥtār</i> T217a/20	<i>nākilān-ı muḥtār</i> T206b/18
<i>rūḥān</i> T217a/14	<i>tāyirān-ı sidre-niṣṣīn</i> T198a/15
<i>evḳāt-ı ʿömr</i> T199b/14	<i>ḥarekāt</i> T242a/09
<i>mevcudāt</i> T228b/21	<i>mela'in</i> T230b/17
<i>selātin</i> T214a/16	<i>ḥükemā-i müteḳaddim'in</i> T235b/10
<i>Rabbi</i> (ey Rabbim) T198b/13	

2.3.2.5.1.3. Arapça Tamlamalar

<i>nebīya'llāh</i> T198b/08	<i>taḥt'eş-serāya</i> T232b/14
<i>ü'l-Celāl</i> T197b/05	<i>ʿAzīmü's-şān</i> T244b/21
<i>beytü'l-māl</i> T218a/07	<i>Dāru's-selām</i> T234a/05
<i>Dāru'l-beḳā</i> T218a/04	<i>Dāru'l-fenā</i> T218b/04
<i>levḥi'l-maḥfūz</i> T241b/03	<i>melekūtu's-semāvāt</i> T230a/03

2.3.2.5.2. Farsça Biçimler

2.3.2.5.2.1. Başa Gelen Farsça Unsurlar

<i>bār-gāh</i> T214a/20	<i>bā-şafā</i> T224a/16
<i>bā-zār</i> T198a/16	<i>be-cā-yı Muştafā</i> T224a/17
<i>be-ğayet</i> T199b/01	<i>ber-devām</i> T235a/19
<i>ber-zevāl</i> T245a/06	<i>bī-bedel</i> T197b/03
<i>bī-dirīg</i> T223b/18	<i>der Beyān-ı Havātīn</i> T226b/06
<i>nā-dān</i> T212a/15	<i>nā-ḥaḳ yire</i> T219a/05

pür-gām T208a/10 *pür-telbis* T230a/10
yek be yek T236a/20 *zīhi* Sāmi^c *zīhi* Šāni^c T197b/05

2.3.2.5.2.2. Sona Gelen Farsça Unsurlar

ākīlāne T206b/14 *bār-gāh* T214a/20
cūy-bār T198a/10 *seylāb-vārī* T224b/08
çarḥ-dār T197b/17 *dest-res* T245b/16
divān-ḥāneye T213b/17 *fitne-engiz* T222b/07
gam-gīn T216a/11 *giriftār* T226b/01
gūş-vār T198a/08 *kül-ḥān* T224a/12
günāh-kār T207a/15

2.3.2.5.2.3. Farsça Tamlamalar

aḥad-ı emreyn T234b/11 *firdevs-i aʿlā* T236a/16
Kird-gār T197b/08 *meh-i tābān* T217a/11
sīret-i mergūb T235b/06 *çarḥ-ı muḳavva* T197b/02
müddet-i ḥaml T232b/07 *emr-i mümkin* T241b/13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1. METNİ KURARKEN TAKİP EDİLEN YOL

1. Metni oluştururken metnin elde bulunan iki nüshası kullanılmıştır. Her iki nüsha da tamdır, eksik sayfa ve satır yoktur. Ancak nüshalarının sayfa ve satır numaraları farklıdır. Metinde Topkapı nüshasının sayfa numaraları koyu ve düz, Macaristan nüshasının ise koyu ve eğik yazılmıştır. İlk olarak elde edilmesi sebebiyle Topkapı nüshasının satır numaraları verilmiş, Macaristan nüshasının satır başları ise (♦) ile gösterilmiştir.

2. Nüshalarda satır sonunda kalan kelimelerin bir kısmı alt satırda devam etmişse ilgili kelime, çeviri yazıda satır numarasıyla bölünmemiş ancak altta kalan kısım eğik yazılarak belirtilmiştir:

"çağıru çağırır gitdiler. Eyle-kim avāze[12]lerinden bunlar vehm itdiler." değil
"çağıru çağırır gitdiler. Eyle-kim avāze^{lerinden} [12] bunlar vehm itdiler." gibi.

3. Metinde bitişik yazılması gerektiği hâlde ayrı yazılan ekler ÷ işaretiyle birleştirilmiştir. Bu düzeltmelerde T nüshası esas alınmıştır:

kalbūñde muḥabbet÷lü nesne yoğıdı T200a/07

4. Ayrı yazılması gerektiği hâlde bitişik yazılan ifadeler ise araya kısa çizgi (-) konularak belirtilmiştir.

oldı-kim, ne-kim

5. Metinde her türlü okumaya açık olan kelimelerin doğrudan metindeki yazılışları verilmiştir.

Kimisini¹ muḥarref çaldı T224a/06

¹ kimisini] مكي سن M.

6. Özel isimler metindeki yazılışlarına göre okunmuştur. İsimlerin kaynaklarda geçen biçimleri dizinde gösterilmiştir. Kaynaklarda bulunamayan özel isimlerin metindeki şekilleri esas alınmıştır.

Sümür *Şima* (İ.) Davud peygamberin oğlu

S.+dur T227a/21

Şümān Kāḥasī (İ.) *Şunan* bir kale adı

Ş.+ø T199b/02

Şümās Kāḥasī (İ.) bir kale adı

Ş.+ø T199b/07

7. Nüshalarda kafiye olan ancak alt alta yazılmamış mısralar çeviri yazıya aktarılırken takdim tehir işaretiyle (↵) düzeltilmiştir.

8. Metinde terkip *i'* si esre ile ya da bağlama edatı ötre (ُ) ile gösterilen Farsça tamlamalar metinde araya tire (-) konularak kesik tamlama biçiminde yazılmıştır. Dipnotta nüshalardaki yazılışına yer verilmiştir:

nām-dār¹ نام دار

¹*nām u dār T., nām-ı dār M.*

9. Nüshalarda kırmızı mürekkeple belirtilen başlıklar, çeviri yazılı metinde koyu olarak yazılmıştır.

10. Metinde geçen ayetlerin meali, hangi sureye ait olduğu ve ayet numarası ile belirtilmiştir. Arapça yazılmış hadislerin meali ve hangi kaynaktan alındığı dipnotta belirtilmiştir.

11. Yazmada yanlış yazıldığı düşünülen kelimelerin doğru yazılışı metne alınmış; yanlış, eksik veya farklı olduğu düşünülen kısımlar dipnotta gösterilmiştir:

ḥudā[ya]²

²ḥudā] ḥuzā M., T.

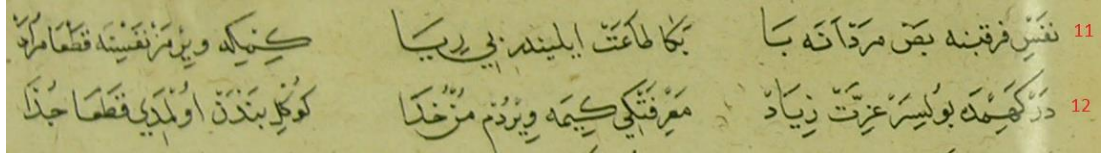
12. Metinde farklı yazılışları bulunan kelimeler metinde yazıldığı gibi alınmıştır.

*şalāvāt T197b/14*³⁵

¹ şalāvāt T199a/20, şalāvāt T202a/11

13. Nüshaların manzum kısımlarında da satır numarası esas alınmış, ayrıca beyit numarası verilmemiştir. Yani nüshalarda yan yana yazılan üç mısra, çeviri yazılı metinde bir beyit + bir mısra veya bir mısra + bir beyit olarak karşılanmıştır:

Nüshalarda:

Çeviri yazılı metinde:

[11] Nefsi[nüñ] farkına baş merdāne pā

Baňa ʔāʔat eyleyendür bī-riyā

Kim ki virmez nefsi ʔaʔā murād

[12] Dergehimde bulısar ʕizzet ziyād

3.2. METİN

Onuncu Cilddür¹³⁶

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- ˘ - - / - ˘ - - / - ˘ - - / - ˘ - /

T [197b] [01] *M*[142b] ♦ Hāmd-ı bī-ḥadd ol ilāha şad hezārān bī-şümār
K'itdi ḥilḳat¹³⁷ *kün*¹³⁸ dimekden kāyinātı üstüvār

Şeş¹³⁹ cihetden ol münezzeh līk andan tulp ṭolu¹⁴⁰
[02] ♦ Çār¹⁴¹ unşūr se mevālid nüh felek ü heft diyār

İtdi yiddi dāyire ṭāḳ-ı ḳa'rasın bī-gümān
Kıldı ṭoḳḳuz¹⁴² manzara çarḥ-ı muḳavva¹⁴³ bī-ḳarār

[03] ♦ Şek degül ki lā-Şerīk¹⁴⁴ ü lā-Yenām u lā-Yefüt
Yok gümān ki bī-ḥaleldür bī-bedel Perverdigār

Men muḳırram Vāḥid oldur Ḳādir ü Ḳayyūm Ezel
[04] ♦ Men oḳuram ol Şameddür Lem-Yelid¹⁴⁵ ḥo aşikār

Ḥışm¹⁴⁶ kılsa peşşe¹⁴⁷ Nemrūd'uñ deler¹⁴⁸ baḡrını yir
Luṭf iderse ola gül-zār ol Ḥalīl'e dūd-ı nār

[05] ♦ Ḥākim ol ki ḥikmetine irmedi irmez ʿuḳūl
Ḳādir ol ki ḳudreti baḡrına¹⁴⁹ yok-durur kenār

Zīhi Şāni' Mübdi' vü Rabb u Raḥīm ü Zü'l-Celāl
[06] ♦ Zīhi Sāmi' Vāḥid ü Ḥaḳḳ bī-mişāl ü şehriyār

Ḥālīḳıdur ins ü cinnüñ Rāzıḳı hem nev' ü cins
Mālīk-i ḥalḳ-ı cihāndur Ḥāfız-ı leyl ü nehār

¹³⁶ Onuncu Cilddür] - T.

¹³⁷ ḥilḳat] ḥil'at T.

¹³⁸ kün: Ol emri, Allah bir şeyi yaratacağı zaman ona "ol" (kün) der olur (Nahl suresi, 40). Tasavvufta *kelimetü'l-hazret*, *kelime-i tekvin* ve *kün hitabı* da denir (Uludağ, 2001: 225).

¹³⁹ şeş] şiş T.

¹⁴⁰ tulp ṭolu] top ṭolu M.

¹⁴¹ çār] çarı T., M.

¹⁴² ṭoḳḳuz] toḳuz T., M.

¹⁴³ muḳavva] muḳavvasın T., M.

¹⁴⁴ lā-Şerīk] lā-Şerīke T.

¹⁴⁵ Lem-Yelid] İhlas Suresi 3. ayetin ilk kelimesi

¹⁴⁶ ḥışm] hışmı M.

¹⁴⁷ peşşe] yesse T.

¹⁴⁸ deler] - T.

¹⁴⁹ baḡrına] ḡarına M.

- [07] ♦ Ğāfir ü Settār¹⁵⁰ ʿuyūb u ʿĀlim ü Vākıf ğuyūb
 Hākīm-i¹⁵¹ ervāh-ı insān Şāh-ı Sultān bahtiyār
 Aḥmed ü Maḥmūd u Ḳāsım Muştafā'dur ḥaḳḳ Resūl
- [08] ♦ Ḥaḳḳına Yāsın ü Tāhā didi anuñ Kird-gār¹⁵²
 İtdi çün engüştile çarḥ-ı felek māhını şaḳḳ
 Oldı şāhid ol Resūla seng-i ḥāra sūsımār
- [09] ♦ Gelmişiken şānına *levlāk*¹⁵³ anuñ vaḥy olınup¹⁵⁴
 Bū Ceh[i]li gör ki ḳaldı kāfir [ü] ḥor u zār¹⁵⁵
 Seyyid-i evlād-ı Ādem Şāfi'-i her müznibīn¹⁵⁶
- [10] ♦ Şāḥib-i tāk-ı *leʿamruk*¹⁵⁷ mālīk-i milk-i kibār¹⁵⁸
 Şıdḳına şāhid anuñ İncıl ü Tevrāt u Zebūr
 Ḥaḳḳına iḳrār idipdür sūsımār ü mār-ı ğār¹⁵⁹
- [11] ♦ Ḳıble-i erbāb-ı ʿirfān Kaʿbe-i maḳşūd-ı cān
 Ekmel ü şāḥib-kemāl u efḍal ü tākāt-güzār
 Çār¹⁶⁰ aşḥābı k'anuñ aḥbābıdur¹⁶¹ zıkr olınur¹⁶²
- [12] ♦ Biri Şıddīḳī ʿÖmer ʿādil [ü] ʿOşmān şeh kibār¹⁶³
 Ḥaydar-ı Kerrār-ı Ḥaḳdur pehlevān-ı ber-güzīn
 Murtaẓā vü Müctebā vü Muḳtedā vü nām-dār¹⁶⁴

¹⁵⁰ Settār] Sātir T.

¹⁵¹ Hākīm-i] Hākīm ü T., M.

¹⁵² kird-gār] kird-i gār T., M.

¹⁵³ "Levlake levlak lemā halaktü'l-eflāk": "Sen olmasaysın felekleri yaratmazdım" hadis-i kudsisine dayanan ifade (Cebecioğlu, 2005, 399).

¹⁵⁴ olınup] olunup M.

¹⁵⁵ Bu mısırada vezin bozulmuştur

¹⁵⁶ Seyyid-i evlād-ı Ādem Şāfi'-i her müznibīn] seyyid-i ālem evlād-ı Adem şāfi'-i her müznibīn T.

¹⁵⁷ Hicr Suresi 72. ayetin ilk kelimesi: "Ömrüne and olsun ki..."

¹⁵⁸ Şāḥib-i tāk-ı leʿamruk mālīk-i milk-i kibār] Şāḥib-i tāk-ı Aḥmed'ün mālīk-i milk-i kibār M.

¹⁵⁹ mār-ı ğār] mārī'āt T., mārī'an M.

¹⁶⁰ çār] çarı T., M.

¹⁶¹ aḥbābıdur] aḥbārıdur T.

¹⁶² olur] olınur T., M.

¹⁶³ ʿÖmer ādil [ü] ...]Biri Şıddīki ʿÖmer ʿOsman ʿadil şeh-i kibār

¹⁶⁴ nām-dār] nām u dār T., M.

[13] ♦ *Hel-etā*¹⁶⁵ şânında geldi bu hadîş-i kudsîdür¹⁶⁶

*Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zü'l-fiķār*¹⁶⁷

Ḳurretu'l-‘ayn-ı¹⁶⁸ Muḥammed'dür Hüseyin¹⁶⁹ ile Ḥasan

[14] ♦ Seyyidîn ü bihterîn¹⁷⁰ ü enverîn ü ihtiyār

Aḥmed'üñ evlādına etbā‘ına eşyā’ına

Cān u dilden şad dūrūd u şad şalāvat şad hezār

[15] ♦ Men muḥibb-i ḥānedānem düşmen-i Mervān-ı ḥar

Çāker-i evlādı men şefkatına [men] intizār

Āl-i ‘Oṣmān İldırım ibni Muḥammed Ḥān-ı Rūm

[16] ♦ Bezm içinde ḥātem oldur rezmile İsfendiyār

Ṭal‘atuñdan÷dur münevver iy cihān faḥrı¹⁷¹ bugün

Şems ü şem‘i çişm ü māh u āb u baḥr u her diyār

[17] ♦ Fażl u cūduñ baḥrı içre kaçre ‘Ummān-ı Muḥiṭ

‘Adl u ḳadruñ kaçrı içre heft ḳubbe¹⁷² çarḥ-dār¹⁷³

Māh-ı devvār aldı behre ru’yetüñden¹⁷⁴ rüz u şeb

T[198a] [01] *M[143a]* ♦ Şems-i eyyām¹⁷⁵ ṭal‘atuñdan mihrüñ-ile¹⁷⁶ māye-vār

Feyz-i ṭab‘uñ içre şāhā zelle bağlar her biri

Ḳand-ı nāb¹⁷⁷ ü şehdi şebbedür şadef la‘l-i ḥicār¹⁷⁸

[02] ♦ Ḥingünüñ na‘lı tozın kuḥl ideli çeşm-i felek¹⁷⁹

Mîḥı mıḥlayup [ki] itdi tācına meh iftiḥār

¹⁶⁵ İnsan Suresi'nin 1 ayetinin ilk kelimesi." Hel etā ‘ale'l-insānī..."

¹⁶⁶ ḳudsîdür] قدر سدر T.

¹⁶⁷ “Ali gibi başka bir yiğit, Zülfikar gibi başka bir kılıç yoktur.” Hz.Muhammed (sav), *DİA*, C: 44, s. 553

¹⁶⁸ ‘ayn-ı] ‘ayn T.

¹⁶⁹ Hüseyin] Hüseyin T.

¹⁷⁰ bihterîn] behterîn T.

¹⁷¹ cihān faḥrı] bu ifade genelde Hz. Muhammed için kullanılır.

¹⁷² heft ḳubbe] heft ü ḳubbe T.

¹⁷³ çarḥ-dār] çarḥ-ı dār M.

¹⁷⁴ rü’yetüñden] rüyetüñden T., M.

¹⁷⁵ eyyām] eyyāmı T., M.

¹⁷⁶ mihrüñile] mihrüñile M.

¹⁷⁷ ḳand-ı nāb] ḳand-ı nā T., M.

¹⁷⁸ la‘l-i ḥicār] la‘l-i ḥicāz T.

¹⁷⁹ çeşm-i felek] çişm-i felek T., M.

Şoḥbetüñde cümle maḥlūk oldu şādān olmadı

[03] ♦ Faḥte giryān defde nālān meyde bī-leb nāda zār¹⁸⁰

İzzetüñ evyānı içre istedi ‘arş ola fers

Devletüñ dīvānı¹⁸¹ içre şāf dutupdur nām-dār¹⁸²

[04] ♦ Ḥāk-i pāyuñ öpmege emr eyleseñ şükrāneye
Cān virem baş oynayam dörd küp idem zernişār

Devlet-ile şayda binseñ himmetüñle ola kayd

[05] ♦ Yirde vaḥş u gökde ṭayr u ṭağda şīr u ṭaşda mār

Hemçü çadır mıḥı bigi düşmenüñ ola müdām
Boynı ipde ḳarnı ḥākde baş[ı] açuḳ Leng-ḥār¹⁸³

[06] ♦ Merkeb-i¹⁸⁴ seyrine hergiz irmedi irmez daḥı
Gökde bād u ṭağda seyl ü şuda ebr u rūzigār

Çarḥa girüp döndügince¹⁸⁵ mihr ü māḥ u rūz u şeb

[07] ♦ Devletiyle ḳāyım olsun pādişāh-ı kām-kār¹⁸⁶

Ḥaḳ Te‘ālā ḥazretine eylesün olsun mezīd
‘Ömr-i Nūḥ u rūz u māḥ u māḥ u sāl u sāl-vār

[08] ♦ Bu Süleymān-nāmesin ki itmişem te’līf özüm
Gör ne cevher söz dimişem¹⁸⁷ gūşuna it gūş-vār

Gerçi¹⁸⁸ lāğar¹⁸⁹ nā-şīfat÷ven¹⁹⁰ ince uzun zerd-rū

[09] ♦ Līk ḳandı fāyīḳ oldu ne ki dirsem men şī‘ār

¹⁸⁰ Bu mısradā vezin deḡişmiştir.

¹⁸¹ dīvānı] dīvān T.

¹⁸² nām-dār] nām u dār T., nam-ı dār M.

¹⁸³ Leng-ḥār] Leng-i ḥār T., Leng ü ḥār M. (İmam Mutahhar'ın lakabıdır. Firdevsī ile aynı dönemde yaşamıştır. Osmanlı Devleti'nde ayaklanma başlatmıştır (Üzüm, İlyas, 2013. "Zeydiler". DİA, c.44, s.327).

¹⁸⁴ merkebi] ḥar gibi M.

¹⁸⁵ döndügince] döndigince M.

¹⁸⁶ kām-kār] kām u kār T.

¹⁸⁷ söz daḥı şem gūşuna it gūş-vār M.

¹⁸⁸ gerçi] gerḥ] T., M.

¹⁸⁹ lāğar] lā‘er M.

¹⁹⁰ nā-şīfatven] nā-şīfatver M.

Husrevā medhūñ didimse şekkerī[n] şīrīn-veş
Götürürler ruḡa ile elden ele gül-‘izār

[10] ♦ Yarı¹⁹¹ kılmaz tāli‘üm yā Rab neden bilimezem

Ol cihetden¹⁹² kan akıdur gözlerüm çün cūy-bār

Dest-i ğaddār¹⁹³ yoğıraldan kana bağrum nāfe-veş

[11] ♦ Post-pūş¹⁹⁴ olup yürürem miski-veş bā-zār zār

Hār-ı seyyār-ı felek toğrayılı cismüm benüm

İy yüzi gül her kelāmum gül-be-şekkerdür ki var

[12] ♦ Dilegi Firdevsi'nün budur şehā ider niyāz¹⁹⁵

Kim du‘ādan yād ideler luṭf idüp leyl ü¹⁹⁶ nehār

Diñle imdi cān u dilden¹⁹⁷ bu Süleymān-namesin

[13] ♦ Gör ne ra‘nā dāstānı kaldı menden yādigār

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilāt

Bu remel¹⁹⁸ baħrında sözüüm dürdür āħir şāh-vār¹⁹⁹

[14] ♦ **Süleymān-nāmenūñ Kırk Altıncı Meclisinūñ Zikrindedür**

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çünkü oldı cān fizā²⁰⁰ bād-ı şabā

Güller içre ‘andelīb ider nevā

[15] ♦ Tāyirān-ı sidre-nişīn bang²⁰¹ kılur

Būsītān sarāyını ider serā²⁰²

¹⁹¹ yārī] yar T.

¹⁹² cihetden] ceheetden T.

¹⁹³ dest-i] deste T.

¹⁹⁴ post-pūş] post-ı pūş T., M.

¹⁹⁵ niyāz] neyār T.

¹⁹⁶ ü] - M.

¹⁹⁷ cān u dilden] ⇔ dil ü cāndan M.

¹⁹⁸ remel] remli T.

¹⁹⁹ şāh-vār] sāh-vār T., M.

²⁰⁰ fizā] fezā M.

²⁰¹ bang] bangı T., M.

²⁰² Būsītān sarāyını ider serā] Busītān-ı mürgān sarāyını ider serā T., M.

Lālenüñ laʿlin ruḥı ʕamrā durur

[16] ♦ Nergesüñ şehlā gözi gītī-nümā

Ravza-yı kevşer-mişāl aḳar nehir

Cennet-i bāğ-ı irem²⁰³ cümle ʕebā

[17] ♦ Gonçenüñ bergini gül bāda virür

Tā bile ki yoḳ-durur ʕömre beḳā

Çün beḳā ʕalemde yoḳdur ʕandelīb

[18] ♦ Gül-mişāl irişmedin saña fenā

Nuṭṭa gel ki sözlerüñ raʕnā durur

Müstemiʕ derdinedür luṭfuñ revā

[19] ♦ Ne ʕibādet söyleseñ elfāz-ı ḥüb

Ne işāret eyleseñ Ḳānūn Şifā

Aḥmed-i ʕİsī-nefessin çün bugün

[20] ♦ Mūsā-ı şīrīn saḥun-veş²⁰⁴ kıl gū[y]ā²⁰⁵

Hüdhüd olup vir Süleymān'dan ḥaber

Bu şabā ḥaḳın seḥer kıl dil-güşā

[21] ♦ Furşatuñ fevt itme kim küymeş zamān

Tīz bulur ʕömrüñ günü bīʕ-intihā

Dem bu demdür söylegil Firdevse kim

T [198b] [01] *M* [143b] ♦ Dem geḳer devrān döner çün dāyimā ♦

Dem bu demdür vir şalāvat nuṭṭa gel

Tā ki şād ola revān-ı Muşṭafā

[02] **Ḳışşa-ı İbtılā-i Mübtelā-i Dāvud (ʕa.m.)**

Loḳmān Ḥakīm ḳavlince ve Eflāṭūn-i Yunānī naḳlince: Bu üç yüz altmış [03] altı mücellled ♦ Kitāb-ı Süleymān-nāmenüñ muşannifi bu biñ sekiz yüz otuz²⁰⁶ altı maṭlaʕ

²⁰³ irem] iremdür M., eremdür T.

²⁰⁴ saḥun-veş] saḥn-veş M.

²⁰⁵ gūyā] gū T., M.

²⁰⁶ otuz] - M.

Dāstānuñ mü'ellifi Firdevs-i ḥaḳīr ol vech-ile [04] emlaḥ-ı kelām²⁰⁷ ḥikāyet ♦ ve ol ṭarīḳ üzere eṣaḥḥ-ı rivāyet kılup eydür kim: Ol zamān-kim nitekim zıkr eyledük kim pehlevān-ı cihān÷lıkda; [05] Sām-Süvār ♦ daḥı üçünci kat yir altında. Ammā kim bizüm kışşamuz ez-ān-ı cānib Dāvud'a geldi. Ol zamān-kim²⁰⁸ Dāvud [06] ḥilāfet şadrına ♦ geçüp bunuñ üzerine rūzigār kim geçdi. Bir gün Dāvud 'aleyhi's-selām²⁰⁹ on iki sıbtuñ [07] melikleriyle oturup Tevrāt÷dan söz açup ♦ Benī İsrā'īl 'ālimleri İbrāhīm'üñ ve İsmā'īl'üñ ve Ya'qūb'üñ ve cemī' mürsellerüñ [08] kim Dāvud'dan aḳdem gelmişleridi; bunlaruñ ♦ merātibinden söz açılıp söylendi. Daḥı Dāvud'a eyitdiler kim: Yā Nebīyyallāh! [09] Bu zamānda ḥazretüñ daḥı Ḥaḳ Te'ālā dergāhında Mūsā ve ♦ İbrāhīm mişli 'aleyhimü's-selām taḳarrüb ḥāşıl itdüñ [10] didiler. Bunlaruñ sözi Dāvud'a güç gelüp yirinden ṭurup mihrābına ♦ gelüp Allāhu Te'ālā'ya rüku' u sücüdile [11] 'ibādet idüp āḫiret için gözyaşların döküp ağlarıdı. İbrāhīm'üñ ve İsmā'īl'üñ ♦ ve İshāḳ'üñ ve Ya'qūb'üñ [12] 'aleyhimü's-selām kerāmetlerin Tevrāt içre okuyup zıkr iderdi. Andan Dāvud başını göge ḳaldurup ♦ eyitdi-kim: [13] Yā Rabbi! Bildüm ve işitdüm ki cemī' benden evvel gelen nebīler atam ve dedem cümlesi bunca kerāmetler ḥāşıl²¹⁰ idüp ve ḥayırlar [14] ♦ eylemişler ve taḳarrüb ḥāşıl idüp²¹¹ ve ḥayırlar eylemişler. İlāhī! İbrāhīm ulu ḳılduñ ḥalīl÷ligile ve hem odı [15] aña gülsitān ü būsītān ♦ idüp düşmeni Nemrūd'ın ḳahr itdüñ bir siñek birle. Ve daḥı İsmā'īl'i ḳurbāna buyurduñ [16] gerçeklikle²¹². Ve İshāḳ'ı kāmīl ḳılduñ ♦ yalıñuzlīg-ıla ve Ya'qūb'ı mūkerrem ḳılduñ oḡlanlar-ıla ve Mūsā'yı mufazzal [17] eyledüñ kelīm÷ligile ve Hārūn'ı aña ḳoşduñ 'ilm-ile ve ♦ İlyās ḳavmi üzerine yardım idüp hem mūkerrem ḳılduñ ṭaḡlarda [18] ve ṭaşlarda ḳuşlar bigi uçmaḡ-ıla. İmdi yā Rabbi! Senden ♦ dilerem²¹³ ki beni daḥı²¹⁴ senüñ ḳatuñdaḡı kerāmet-ile maḥşūş ḳılasın.²¹⁵ Nitekim²¹⁶ [19] anları kerāmetüñe²¹⁷ maḥşūş ḳılduḡuñ bigi, didi.

²⁰⁷ kelām] - T.

²⁰⁸ Ol zamān kim] Nite ol zamān kim T.

²⁰⁹ 'aleyhi's-selām] 'a.m. M.

²¹⁰ ḥāşıl] ḥāşıl M.

²¹¹ idüp] olup T.

²¹² gerçeklikle] gerçeklige T.

²¹³ dilerem] dilerim T.

²¹⁴ daḥı] - T.

²¹⁵ kim] - T.

²¹⁶ nitekim] kim T.

Ḥaḵ Te'ālā ♦ ḥiṭāb idüp didi-kim: Yā Dāvud! Senüñ ululuğuñ evvel [20] budur kim saña beñzer. Ben İbrāhīm'i od-ıla mübtelā kıldum şabr idüp ♦ kimesneye şikāyet kılmadı. Ve daḥı İsmā'īl'i²¹⁸ [21] boğazlamağa buyurdum²¹⁹, emrūme muṭī'c oldu. Ve Ya'qūb'ı²²⁰ Yūsuf'uñ firāqıyıla ♦ mübtelā kıldum, āḥir gözsüz oldu. T[199a] [01] Ve Yūsuf'ı²²¹ zindāna şaldum, şabr eyledi baña tevekkül kıldı. Ve Mūsā'nuñ anası daḥı²²² benüm bir ♦ za'īfe qaravaşumıdı²²³, [02] anı oğul firāqıyıla mübtelā kılop onı şuya bıraḵ dēyü emr eyledüm, muṭī'c oldu, yok dimedi. Ben *M* [144a] ♦ daḥı anuñ şabrı²²⁴ vü berekātıyla [03] Mūsā'yı oda yakmayup ve şuya ğarḵ itmeyüp āzād itdüm. Āḥir kelīmüm²²⁵ oldu. İşde bunlar benüm ♦ ḥazretüme taḵarrübi [04] yā Dāvud bu resme ḥāşıl²²⁶ itdiler. Ben seni belālardan şaklayup bir nesneyile daḥı mübtelā kılmadum. Pes bunlaruñ [05] ♦ mertebesine ve bunlaruñ²²⁷ menziline sen kaçan iresin²²⁸ didi. Dāvud eyitdi: Yā Rabbi! Bilürem-ki faẓluñ²²⁹ ve keremüñ çokdur. [06] Ammā senden ♦ temennā iderem ki girü kalan peygāamberler bigi beni mübtelā kılasın. Ümizüm var ki anlarcılaysın ben-daḥı [07] şābirlerden ve şākirlerden olup mertebesine yitişem²³⁰ ♦ didi. Ḥaḵ Teālā Celle ve 'Alā eyitdi kim: Yā Dāvud! Seni belāyıla [08] bir yıl mübtelā kılayım. Dāvud ♦ didi-kim: İlāhī! Bir yıl çokdur. Şāyed tāḳat getüremeyem²³¹. Ḥaḵ Teālā didi-kim: Bir ay [09] belā virem. Dāvud eyitdi-kim: Yā Rabbi! Bir ay²³² daḥı²³³ çokdur. ♦ Ḥaḵ Teālā yine didi-kim: Bir gün belā virem. Dāvud didi-kim: İlāhī! [10] baña bir gün çokdur. Ḥaḵ Teālā didi-kim: Yā Dāvud! Bir sâ'at belā virem. Dāvud ♦ didi kim: İlāhī! Çokdur. Ḥaḵ Teālā

²¹⁷ kerāmetüñe] kerāmetiñe M.

²¹⁸ İsmā'īl'i] İsmā'īl M.

²¹⁹ buyurdum] kıldum T.

²²⁰ Ya'qūb'ı] Ya'qūb M.

²²¹ Yūsuf'ı] Yūsuf M.

²²² anası daḥı] ⇔ daḥı anası M.

²²³ qaravaşumıdı] qaravaşumdı M.

²²⁴ şabrı] şabr T.

²²⁵ kelīmüm] kelimim T.

²²⁶ ḥāşıl] ḥāşıl M.

²²⁷ bunlaruñ] - M.

²²⁸ iresin] irersin T.

²²⁹ faẓluñ] faẓl M.

²³⁰ şābirlerden ve ... mertebesine yitişem] şābirler mertebesine yitişem M.

²³¹ getüremeyem] getürmeyem M.

²³² ay] - M.

²³³ daḥı] - T.

dididi kim: Yā Dāvud! Senüñ göñlüñ nice diler? Dāvud dididi kim: İlahî!²³⁴ Bir nefes bir [11] nazar belā baña yiter didi. ♦ Haḫ Teʿālā Celle Celālehu eyitdi-kim: Yā Dāvud! Bir nefes bir nazar saña belā virem ammā kim [12] ġāfil ma-bāş kim ol bir nefes içre günāha ♦ mürtekb olmayasın didi. Dāvud eyitdi-kim: Yā Rabbî²³⁵! Ol bir nefes belā kim [13] vireceksin baña ḫankı günde ve ḫankı sâʿatde gelecekdür? ♦ Baña beyān ḫılñ ki bileyim. Ġāfil olmayup vaḫtuma ḫāzır [14] olam didi. Allāhu Teʿālā didi-kim: Yā Dāvud! Ol günü saña bildürevüz²³⁶. ♦ Cebrāʾîl'i saña gönderevüz²³⁷. Sen-daḫı ḫāzır [15] ol-kim saña gelür mübtelā olursın²³⁸ didi. Dāvud bu nidā-yı ulūhiyyet kim işitdi ♦ şāz²³⁹ olup secde-i şükr [16] itdi kim bir nefes bir nazarda nite ola kim şabr itmeyem déyü²⁴⁰ ʿibādetine maḡrūr oldu.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[17] ♦ Ğarra olma t̃āʿatuña bir nefes
Tā ki maḫbūl ola t̃āʿat pīş [ü] pes

Bulmayıncaḫ kişinüñ ḫalbi ḫuzūr
[18] ♦ T̃āʿatın itmez ḫabūl anuñ Ğafūr

Şuḡl-ı süflīden iderseñ ḫalbi pāk
Menzilüñ ʿulvī ola iy aşl[-ı] ḫāk

[19] ♦ Sür göñüldeñ şāḫā süflī ḡuşşasın
Tā bilesin ḫuld-ı ʿulvī ḫişşesin

T̃āʿat²⁴¹ ol dem ola ḫānum pes ḫabūl
[20] ♦ Bulmaya ḫalbüñe şeyṭān bunda yol

²³⁴ çokdur... ..kim] - T.

²³⁵ Rabbî] İlahî M.

²³⁶ bildürevüz] bildürürüz M.

²³⁷ gönderüz] göndüre M.

²³⁸ olursın] olur T.

²³⁹ şāz] şād M.

²⁴⁰ déyü] diyü M.

²⁴¹ t̃āʿat] t̃āʿatın M.

Qabul olmak diler[i]señ tã'atı
Vir şalâvat Muştafâ'ya gey qatı

[21] ♦ **Dāstān-ı Qal'a-i Sümās ve Feth-i Ū**

Hakīm qavlince: Çünkim Dāvud tã'atına ğarra oldu. Bunuñ üzerine T[199b] [01] birkaç ♦ gün-kim²⁴² geçdi. Meger kim Faleştin kenārında bir qal'a varıdı. Be-ğāyet şarp qal'ayıdı. Ol zamānda²⁴³ Amāliqa qavmi elindeyidi. [02] Adına Sümān²⁴⁴ Qal'ası ♦ dirleridi. İçinde biñ ħarāmī varıdı-kim her birisi ol ħarāmīlerüñ güzīn²⁴⁵ pehlevānıdı. Beglerinüñ adına 'İyāfāri [03] Bahādur²⁴⁶ ♦ dirleridi. Yalıñuz²⁴⁷ biñ ere kılıç ururdı. Kimesneden yüz döndermezdi²⁴⁸. 'Amāliqa melikine dağı baş indürmezdi. M[144b] ♦ Pes [04] 'Afāyi Bahādur²⁴⁹ biñ er-ile gelüp Havrān qal'asınıñ vilāyetin urdı. Rūzī²⁵⁰ mālın alup tavarların ♦ sürdi. Ol vilāyet [05] ħalkı gelüp Dāvud'a şikāyet ħāllerin ağılayup ħikāyet itdiler. Dāvud Yo'ā Bin Cerüpā'yı-kim ♦ begler begidür, kığırtdı. Biraz leşker [06] cem' idüp ol qal'aya varup feth eyle déyü²⁵¹ emr eyledi²⁵². Ol begler begi dağı on biñ er cem' idüp ♦ sekineyi dağı alup [07] Sümās qal'ası üzerine gitdi. Tā kim leşker-i cevvar-ıla vü Mervān²⁵³ gāvurlarıyla gelüp ol qal'ayı kuşatdı. ♦ Dağı gice gündüz [08] ceng itdi²⁵⁴. Ol yañadan qal'anıñ meliki 'Afāyi dağı ol biñ er-ile qal'asınıñ burc u bārūsı ♦ üzerine çıkup dağı Dāvud [09] leşkerini topa tufenge tıtdılar ceng ♦ itdiler.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - / - . - /

²⁴² kim] ki M.

²⁴³ ol zamānda] - M.

²⁴⁴ Sümān] - M.

²⁴⁵ güzīn] gürbüz M.

²⁴⁶ 'İyāfāri Bahādur] Sümān M.; Sümān ismi metnin devamında kale adı olarak geçmektedir.

²⁴⁷ yalıñuz] yaluñuz T.

²⁴⁸ döndermezdi] döndermezidi M.

²⁴⁹ bahādur] bahardur T.

²⁵⁰ rūzī] rüz T., M.

²⁵¹ déyü] diyü M.

²⁵² emr eyledi] emr itdi M.

²⁵³ Mervān] Mervānı T.

²⁵⁴ itdi] étdi M.

İtdiler Merrihi-veş leşker kamu cân-ile ceng
[10] Oldı²⁵⁵ adem kanı birle kal'a taşlı lāle reng

Gāh çeriden kal'aya yağmur-veş yağardı ok
♦ Geh²⁵⁶ hişardan ıldırım-veş leşkere indi tufeng

[11] Neşr

Ḥakīm kavlince: Yo'ā Bin Cerūpā 'Āfāyi Ḥarāmī'yle ♦ kal'a cengin²⁵⁷ kılmağda. Ammā kim bizüm kışşamız ez-ān-ı cānib Dāvud'a geldi. [12] Nite şöyle-kim: Bir gün Dāvud 'aleyhi's-selām²⁵⁸ mihrābında şubḥ²⁵⁹ namāzın ♦ kılup oturmuşdı. Benī İsrā'īl kavmi daḥı Dāvud'uñ çevresinde [13] kim[[i] tırup kimi²⁶⁰ daḥı ayağ üzerine tırmuşdı. Dāvud bunlara ♦ naşīhat kılurdu. Loḫmān Ḥakīm eydür: Dāvud 'a.m. [14] evḳāt-ı 'ömrini²⁶¹ dört bahş eylemişdi. Bir günün hatunlar-ıla soḥbet iderdi. ♦ Ḥavātīn[i] meşālīhine ḳomışdı. [15] Ve bir günün daḥı 'ibādete ḳomışdı ve bir günün daḥı²⁶² Benī İsrā'īl içre ḥūkm itmege ḳomışdı ♦ ve bir günün daḥı aña ḳomışdı-kim [16] Benī İsrā'īl'üñ on iki sıbtınuñ 'ulemāsı pīr ü bernāsı ekābir ü āşināsı bir yire gelürleridi.²⁶³ ♦ Dāvud 'a.m. anlara [17] āḥiret aındırup va'z iderdi. Ve andan soñra ol kavm daḥı birbiriyle öğütleşürleridi. Ol ♦ gūnidi-kim²⁶⁴ Dāvud [18] 'a.m. ol kavme va'z iderdi. Benī İsrā'īl'üñ 'ālimlerinden Aşaf'uñ atası Berḥıyā bin Enkiyā; be-gāyet ♦ ulu 'ālimidi. 'İlm içre [19] ol kavm içre andan a'lem kimse²⁶⁵ yoğıdı. Baş ḳaldurup eyitdi-kim: 'Acabā bir gün gelüp²⁶⁶ geçer mi ola kim ol ♦ gün içinde [20] bir ḳul Ḥaḳ Te'ālā'ya göñline vesvese gelmedin dünyā şuğlı birle göñül gözi ṭolmadın ol ḳul göñül gözin ♦ Ḥaḳḳ'a [21]

²⁵⁵ oldı] ki oldı M.

²⁵⁶ geh] gih T.

²⁵⁷ cengin] cenginde T.

²⁵⁸ 'aleyhi's-selām] 'a.m. M.

²⁵⁹ şubḥ] şubuh M.

²⁶⁰ kimi] kim M.

²⁶¹ 'ömrini] 'ömrünü T.

²⁶² daḥı] - T.

²⁶³ gelürleridi] gelürlerdi M.

²⁶⁴ gūnidi-kim] gün gūndi-kim M.

²⁶⁵ kimse] kimsene M.

²⁶⁶ gelüp] - M.

bağlamış olur. Cemî' dünyā şuglın gönülden giderüp²⁶⁷ ol gün huzūr-ıla huşū-ıla Hāḡ Te'ālā ḡazretine t̄a'at kıla. T[200a] [01] ♦ Tā kim anuñ t̄a'atı maḡbūl ola ve ol gün içre hīḡ günāḡ kazanmış olmaya didi. Berḡıyā bin Enkiyā ♦ eyle diyicek Nāṣan peygāmb̄er [02] ve daḡı Gaz peygāmb̄er 'a.m. eyitdiler kim: Yā Berḡayā! Bu sözi²⁶⁸ kim didüñ İbrāḡīm Ḥalīl'den özge ♦ kimesneye müyesser olmadı kim; [03] bir gün Ḥalīlū'r-raḡman münacāt idüp eyitdi-kim: İlāḡī Ḥālīḡā Perverdigār! Ol demi²⁶⁹ kim ben *M [145a]* ♦ ḡuluñı Nemrūd[-ı] la'īn oda [04] atarken kim buldum. Ḥicāb÷suz perdesüz cān göziyle cemāl-i ber-kemālīñi müşāhede kıldum. Bunca ♦ yıldur kim t̄a'at [05] iderem şıdḡ-ıla ihlāş-ıla yüz sürüp münacāt iderem daḡı ol demi²⁷⁰ bulamadum. Ol 'āleme ne ♦ vech-ile irecegim bilemedüm²⁷¹ kim [06] ol huzūrı bulam didi. Hāḡ Te'ālā'dan uluhiyyet geldi-kim: Yā Ḥalīl! Ol vaḡt ḡalbūñ ♦ cānuñ baña teveccüh itmişidi. Gönlüñde²⁷² [07] dünyā şuglı yoḡıdı. Benden özge ḡalbūñde muḡabbet÷lü nesne yoḡıdı. Şimdi-kim namāz ♦ ḡılursın ammā kim henüz ḡāmet [08] getürmedin gönlüñe hezār endīşe gelür. Dünyā şuglından kendüzüñ²⁷³ men' idemezsin²⁷⁴. Ol cihetden ♦ ol 'ālemi görmezsin didi. [09] Gönline hezār endīşe gelür. Pes yā Dāvud! Dünyā şuglı ḡışinüñ ḡalbine²⁷⁵ ol vaḡt gelmez kim [10] nefsinüñ ♦ farkına ayak başmış cihānuñ māl u gencinden el çekmiş ḡanā'at bucaḡında diz çökmüş ola.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[11] ♦ Nefsi[nüñ]²⁷⁶ farkına baş merdāne pā

Baña t̄a'at eyleyendür bī-riyā

²⁶⁷ giderüp] çıkarup M.

²⁶⁸ sözi] söz T.

²⁶⁹ demi] daḡı M.

²⁷⁰ demi] daḡı M.

²⁷¹ bilemedüm] bilmedüm T.

²⁷² gönlüñde] gönülde T.

²⁷³ kendüzün] kendünün M.

²⁷⁴ idemezsin] idemezsiz T.

²⁷⁵ dünyā şuglı ḡışinüñ ḡalbine hezār endīşe gelür..] T.'de iki defa yazılmıştır.

²⁷⁶ nefsi] nefis M.

Kim ki virmez nefesine ıaıā murād
[12] ♦ Dergehimde bulısar ıızzet ziyād

Maırifet ki kime virdüm men Hudā
Göñli benden olmadı ıaıā cüdā²⁷⁷

[13] ♦ Nefsine viren kiři maıııūdını
Nite ola göre ol maııūdını

ıızzeti bulmaı dilerseñ ħor²⁷⁸ Halıl
[14] ♦ Nefsüñi şatup be-ğāyet it zelıl²⁷⁹

Böyle diyüp ol nebiye zü'l-Celāl
İtdi pend ü vir řalāvat mäh u sāl

[15] Nesr²⁸⁰

♦ Hākım şavlınce: Hāk Teāālā'dan bu vech-ile nidā gelicek kırk yıl Halılü'r-rahman cehd eyledi kim bir gün Hākı'a [16] ııbādet ide kim²⁸¹ ol ııbādet içre zerrece sehv ü ♦ ħaıā göñli içre şuğl-ı dünyā olmaya. Ammā kim elinden [17] gelmedi. Ol āteş-i²⁸² Nemrüd içre bulduğı ālemi daıı bulmadı. ♦ Eyle olsa Halıl bigi mürsel peygāber bu [18] vech-ile ācizken şaıan ola kim bizim bigi senüñ bigi²⁸³ bı-ıāreler āvāreler günāh÷suz gün ♦ yā²⁸⁴ ħaıāsuz [19] dün geçüre yā sehvııüz ııbādet yā ħalelsüz²⁸⁵ münācāt idebile.

Nazm

[fāıilātün/fāıilātün/fāıilün]
/- . - - / - . - - / - . - /

²⁷⁷ cüdā] cüzā T., M.

²⁷⁸ ħor] ħūr T.

²⁷⁹ zelıl] delıl T.

²⁸⁰ nesr] - M.

²⁸¹ bir gün Hākıa ibādet ide] - M.

²⁸² āteş-i] atesini T.

²⁸³ sentüñ bigi] - M.

²⁸⁴ yā] ya T., M.

²⁸⁵ ħalelsüz] ħalılısüz T., M.

♦ Çünkü insîñ Dāvud ismidür beşer

[20] Nite ola itmeye ol kimse şer

Gerçi Hakkūñ lutfı çok ider ‘aṭā

♦ Lîk kûl olmaz ki itmez ol ḥaṭā

[21] Ne ḥo ğam÷suz süriser âdem ‘ömür

Ne cedel÷süz zeyd-ile olur ‘ömür²⁸⁶

♦ Cürm[i] ider pîr-ile bernâ daḥı

T[200b] [01] Kim degildür her kişi [berî] daḥı

Şaḥş ola mı itmeye bî-ḥadd günāh

♦ Lîk anı yarlıġar āḥîr ilāh

[02] Cürmine tevbe idicek bir kişi

Yarlıġar Allāh anı²⁸⁷ öger işi²⁸⁸

Ger dilerseñ ‘afv ide cürmüñ ilāh

[03] Vir şalāvat Aḥmed'e sen gāh gāh²⁸⁹

♦ Neşr²⁹⁰

Hakîm kavlince: Nāşan peygāmbere-ile Gāz peygāmbere ‘aleyhimü's-selām [04] böyle diyicek Berḥıyā ♦ bin Enkiyā ve daḥı ne-ķadar ol meclisde ḥāzır olan evliyā ve enbiyā varısa²⁹¹ cümlesi ol sözi [05] taşdıķ idüp eyitdiler *M[145b]* ♦ kim: Rāst söz budur kim beşerde ol tāķat yokdur kim ḥaṭāsuz ‘ibādet ḥalel÷süz [06] münācāt idebile²⁹² ve yāḥūz günāh÷suz ♦ ‘ömri geçürüp tā‘at idebile didi. Bunlar²⁹³ bu sözi diyicek Dāvud [07] peygāmbere ‘a.m. ol bundan ezel Hakk Te‘ālā bile²⁹⁴ va‘d eylediġi²⁹⁵ ♦ kelāmı

²⁸⁶ ‘ömür] ‘ömri T., M.

²⁸⁷ anı] - M.

²⁸⁸ işi] [i]şi M.

²⁸⁹ Ger dilerseñ... gāh gāh] - M.

²⁹⁰ neşr] - T.

²⁹¹ varısa] varsa M.

²⁹² idebile] ide M.

²⁹³ bunlar] bulmaz M.

²⁹⁴ Hakk Te‘ālā bile] Hakk Te‘ālāyla M.

²⁹⁵ va‘d eylediġi] va‘de kıldıġı M.

söyledi. Eyitdi-kim: Ben Hâk Te'âlâ'dan diledüm²⁹⁶ ki [08] bir sâ'at içre t̃â'at kılam ki h̃iç ol t̃â'at ♦ içre kaçā dünyā teşvīši olmaya, gön'lüme daħı vesvese-i [09] şeytān gelmeye. Tā kim Hâk Te'âlā baña daħı baña İbrāhīm Ḥalīl ve Mūsā²⁹⁷ ♦ kelīm mertebesin rūzī²⁹⁸ kıla.

Nazm²⁹⁹

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[10] Eyle t̃â'at eyleyem ki Müste'ân
T̃â'atum maķbūl ide o bī-gümān

♦ T̃â'at içre itmeyem işyānı h̃iç

[11] H̃izmetümün olmaya noķşānı³⁰⁰ h̃iç

Çün varam Eyyūb Mūsā'nuñ yolın

♦ Pes bulam lābūd Ḥalīl'ün menzilin

[12] Böyle diyüp anda Dāvud ol zamān
Kendüzin görüp ḥaṭā itdi hemān

♦ Zāhid ol ki ğarra olmaz t̃â'ata

[13] Ğarra olan irmeyiser raḥmete

Her kim olur ğarra vü [hem] ḥod-bīn

♦ Ol belādan olmaya lābūd emīn

[14] Diñle Dāvud özüni³⁰¹ kim n'idiser
Vir şalāvat Muştafā'ya yā piser

²⁹⁶ diledüm ki] dilerem ki M.

²⁹⁷ Musa-yı] Musā u T., M.

²⁹⁸ rūzī] rūzi T., M.

²⁹⁹ nazm] - T.

³⁰⁰ noķşānı] noķşān M.

³⁰¹ özüni] sözini T.

◆ Nesr³⁰²

Ḥakīm kavlince Dāvud ʿa.m. [15] eyle diyicek anlar didiler: Yā Resūlu'llāh-ı ʿazīm! Daʿvā eylemişsin³⁰³ meger ◆ kim Ḥaḳ Teʿālā'nuñ ʿināyeti ola kim [16] ancılayın ṭāʿat kılasın didiler. Dāvud didi-kim: Sizüñ ḳatunuñda ol vech-ile ṭāʿat itmek ◆ müşkilise benüm [17] ḳatumda asan-durur . İnşā'allāh belkim bugün ḥizmet-i Ḥaḳḳı yirine getürem didi. Dāvud ʿa.m. eyle diyicek ◆ Nāṣan [18] peygāamber didi-kim: Yā Dāvud! Ṭāʿatuña maḡrūr olduñ. Ḥavf iderem ki saña bu sözüñden emr-i Ḥaḳdan belā [19] gele mübtelā olasın ◆ didi. Daḥı Nāṣan yirinden ṭurup gitdi. Dāvud'ı³⁰⁴ ʿa.m. ol söziyle melül itdi. Dāvud daḥı [20] ʿa.m. yirinden ṭurup mihrāba vardı, ◆ ʿibādete yüz sürdi. Oldı-kim Cebrā'ıl ʿa.m. gelüp Dāvud'a selām virüp didi-kim: [21] Yā Ḥalīfetu'l-lāh! Ḥaḳ Teʿālā saña selām kılup ◆ eydür kim: Ol dilek kim Dāvud bizden diledi, bugün ikindü T[201a] [01] sāʿatinde vāḳiʿ olacaḳdur. Ammā kim yā Dāvud! Ḥazer kıl-kim günāha ◆ mürtekib olmayasın. Şoñra Ḥaḳ dergāhında od u nār³⁰⁵ [02] ḳazanmayasın.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

İmdi zinhār ġāfil olma³⁰⁶ aç gözüñ

Tā belādan şaḳlayasın kendüzüñ

[03] Ulu daʿvā eyledüñ bilüriseñ

Zī saʿādet maʿnīyi bulurısañ

◆ Kııl ḥazer kim itmeyesin sen ḥaṭā

[04] Tā ki Ḥaḳ'dan dilegüñ ola ʿaṭā

Cehd idegör irecek sāʿat yakın

◆ Bī-ḳuşūr eyleyesin ṭāʿat hemīn

³⁰² nesr] - T.³⁰³ eylemişsin] eylemişsiz T.³⁰⁴ Dāvud'ı] Dāvud T.³⁰⁵ nār] - M.³⁰⁶ ġāfil olma] ⇔ olma ġāfil M.

[05] Tā'at ol ki olmaya anda kuşūr
Kim seni itmeye Hāḡ'dan soñra dūr

♦ Böyle diyüp anda Cibrīl-i emīn
[06] Virdi pendı ol nebīye yā mübīn³⁰⁷

‘Āḡiliseñ pendı dāyim dutagör
M[146a] ♦ Dü cihānuñ varlığını utagör³⁰⁸

[07] Pendi tutup eyle Hāḡḡ'a tã'atı
Vir şalāvat Muşţafā'ya gey ıatı

♦ Dāstān-ı İblīs-i La'īn

Hāḡīm ḡavlınce: Çün [08] kim Cebrā'īl 'a.m. bu vech-ile Dāvud'a naşīḡat virdi daḡı gitdi. Andan Dāvud ♦ 'a.m. daḡı miḡrābında tã'ata meşḡul oldı.³⁰⁹ [09] Bizüm ḡışşamuz ol yañadan İblīs'e geldi. Nite ol zamān-kim Dāvud ol 'ālimler ♦ içre kendüzinüñ³¹⁰ tã'atına kim [10] maḡrūr oldı. Meger kim İblīs-i la'īn ol meclisde ḡāzır ṡurmuşıdı³¹¹. Dāvud'uñ sözine ḡulaḡ ♦ urmuşıdı³¹². [11] Gördi-kim Dāvud tã'atına maḡrūr oldı, İblīs şād olup gelüp Kines'e, Dines'e, İhdinaş'a Yuves'e, Veys'e, [12] Keyüm'e, Mızrāḡ'a, Dile'e eyitdi-kim: Hıç ḡaberüñüz var mı-kim yine Hāḡ Te'ālā baña naḡar itdi-kim Dāvud tã'atına [13] maḡrūr oldı. Ma'lümdur kim ḡurūr ♦ ehline³¹³ lābüd musallaṡ olacaḡum³¹⁴. İmdi bugün ol Dāvud'a musallaṡ olacaḡum³¹⁵ vaḡtdur³¹⁶. ♦ Siz himmet dutuñuz kim bugün [14] Dāvud'ı yoldan ḡıkaram didi. Daḡı İblīs-i la'īn Dāvud'ı azdurmaḡa meşḡul oldı. ♦ Bu fikri didi³¹⁷ kim ne vech-ile [15] Dāvud'uñ göñline vesvese ḡıla kim tã'atdan ḡıkara.

³⁰⁷ Virdi pendı ol nebīye yā mübīn] ⇔ 'Āḡiliseñ pendı dāyim dutagör T.

³⁰⁸ Dü cihānuñ varlığını utagör] ⇔ Pendi tutup eyle Hāḡḡ'a tã'atı T.

³⁰⁹ oldı] - T.

³¹⁰ kendüzinüñ] kendüzünüñ M.

³¹¹ ṡurmuşıdı] ṡurmuşıdı M., ḡāzır] ḡāzır ḡāzır T.

³¹² urmuşıdı] urmuşıdı M.

³¹³ ma'lümdur kim ḡurūr ehline] ma'lümdur kim ḡurūr oldı ma'lüm durur kim ḡurūr ehline ehline M.

³¹⁴ olacaḡum] olacaḡım T.

³¹⁵ imdi bugün ol Dāvud'a musallaṡ olacaḡum] - T.

³¹⁶ vaḡtdur] vaḡıtdur T., M.

³¹⁷ fikri didi] fikirdür T.

Nazm³¹⁸

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Gör ne fettān kimse³¹⁹ durur o racīm

[16] Kim düzedür bunca fitne o delim

Kāşdı bu kim azdura Dāvud'ı ol

♦ Bulmaya Hāq dergehine şoñra yol

[17] Evvel āhır ādeme oldur ḥasūd

Devletüñ olur *el-ḥasūd lā-yesūd*³²⁰

♦ Ol la'īn [kim] özüni görüp-durur

[18] Çok nebīnün yolını urup-durur

Degme kimse olmadı andan emīn

♦ Ākıliseñ özüñi andan saķın

[19] Her kim andan ihtiyātn eyledi

Dāyim ol *lā ḥavle* dilde söyledi♦ İy birāder³²¹ dembedem lā ḥavle okı

[20] Tīğ-ı tevḥīd-ile boynın[ı] tokı

Tā şerinden olasın lābūd ḥalāş

♦ Dergehinde ola [kim] ḥaķķuñda ḥāş

[21] Diler[i]señ İblīs özünden necāt³²²Vir şalāvat Muştafā'ya pāk-zāt³²³³¹⁸ nazm] - T.³¹⁹ kimse] kimsene M.³²⁰ el ḥasūdu lā yesud "Kıskanç olan mutlu olamaz." (Yazar, 2015: 1782)³²¹ birāder] pür-azer T., M.³²² necāt] sen necāt T., M.³²³ pāk-zāt] pāk-ı zāt T.

◆ Dāstān Māder-i Süleymān³²⁴ [Neşr]

Ḥakīm kavline: T[201b] [01] İblīs ol tedbīrde bizüm kışşamız ol yañadan ol meyyitüñ³²⁵ ◆ ḥātunı Süleymān'uñ anasına geldi. Nite Yūsuf [02] peygāmbere aşılandan bir maḥbūbe kız varıdı-kim adına İmrān dilince Elī'am ◆ kızını Bās-Sāvi' dirlerdi³²⁶. Ammā kim ḥüsn³²⁷ [03] içinde bu Bās-Sāvi' anuñ bigi ḥüb cemālīdi kim mişālin felek ◆ getürmemişidi. Dil-beridi la'lin³²⁸-leb ve kamer-rūḥ ve ḥurşīd³²⁹ [04] rūḥ ebrū-gül?. Būy³³⁰ gül-būyı sīmīn-ten semenber idi. Ol kızını bālīga ◆ olıcaḳ çok yirlerden istediler kimseneye virmediler. [05] Meger kim Urmiyā bin Hürayā dirler³³¹ İbn-i Yāmin ◆ neslinden bir bahādur kişi varıdı. Ṭālūt'uñ pehlevānıydı. Ḥizmetinde olurdı. [06] Mücerred yigididi. Nice yirden aña kız virmek M[146b] ◆ dilediler almadı. Zīrā kim be-ğāyet cemīle isterdi. Bir gün Benī İsrā'īl'üñ [07] uluları³³² ictimāc oldu. Ol şöḥbet içre maḥbūblardan ◆ fetḥ-i kelām oldu. Birisi didi-kim Benī İsrā'īl içre Elī'am kızını Bās [08] Sāvi' bigi maḥbūbe yokdur kim mekes÷/er ◆ ḳandına ḳonmuş degüldür. Zāğ ḥüsn-i gülistānından geḳmiş Ḥızır ağızı āb-ı³³³ [09] ḥayātından içmiş degüldür bākirdür.

◆ [Nazm]³³⁴

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Ḥüsn-i zībā çeşm-i şehla pāk-dāmenidi³³⁵ bıkır

Vaşfı diller içre dāyım ırışḳ-ıla olurdı zıkr

³²⁴ Dāstān-ı Māder-i Süleymān] - T.

³²⁵ meyyitüñ] müyātenüñ M., T.

³²⁶ Elī'am v kızını Bās-Sāvi' dirlerdi] - T.

³²⁷ ḥüsn] ḥüsni T., ḥüsne M.

³²⁸ la'lin] la'lini

³²⁹ ḥurşīd] ḥurşīdi T.

³³⁰ būy] - M.

³³¹ Urmiyā bin Hürayā] - T.

³³² uluları] - M.

³³³ āb-ı] yār-ı T., M.

³³⁴ nazm] neşr M.

³³⁵ pāk-dāmenidi] pāk-ı dāmenidi T.

♦ [Nesr]³³⁶

[10] Hākīm kavline: Urmiyā ol maḥbūbenüñ pāk-dāmenüñ, evşāf-ı ḥamīdesin- kim gūş eyledi, gözleri ♦ görmedin [11] göñülden ‘āşık oldu³³⁷. Ortaya kethüdālar düşürüp atasından istedi virmedi. ♦ Birkaç yıl kim bunuñ [12] üzerine geçdi. Atası Elī‘am vefāt eyledi. Ol kız öksüz yetīme kaldı. ♦ Urmayā bin Hūrayā Ṭālūt'a [13] varup ḥālīn i‘lām eyledi. Ṭālūt ādem irsāl idüp³³⁸ māl virüp ol ♦ kızını Urmiyā nām-zād eyledi. [14] Ol yıl içre Ṭālūt daḥı vefāt eyledi. Andan soñra Dāvud pādişāh oldu. ♦ Urmiyā ne- kadar kim cehd eyledi [15] ol ḥatunı ala. Eli yufka olduḡı ecilden dervīşliğinden alamadı³³⁹. Ol vaḡt ♦ kim Yo‘ān bin Cerūpā [16] ol ḡal‘anuñ üzerine kim gitdi ‘ulufeci³⁴⁰ çağırttı. Urmiyā daḥı ulūfeci olup ḥizmetince ♦ bile gitdi. Kaşdı bu kim [17] ol seferden ne-kadar kim³⁴¹ vazīfe eline girürse alup gelüp ol nām-zād³⁴² olan ḥaḡlusın ♦ alaydı. İki bir yire [18] geleyidi. Bu yañadan ol kız daḥı anası Aviḡāyda evlerinde oturup elleri emeginle dirlik iderlerdi. ♦ Anuñ [19] bigi yoḡsulıdı-kim ḥammāma varmaḡa daḥı güci yitmezdi. Velīkin anuñ bigi pāk-dāmenidi-kim güneşden ḡayrı [20] ♦ kimsene anuñ yüzün görmezidi. Yilden ḡayrı şey’ anuñ dām[en]ine³⁴³ el urmazıdı. Pes ol ḥatun ol gün³⁴⁴ [21] ♦ anasıyla ol Dāvud'ıñ mescidinüñ ḡafāsında ḡıbleden yañasında bir bınar varıdı. Dāyım ḥatunlar bahār T[202a] [01] faşlında ol ♦ çeşmede³⁴⁵ varup geyesi yurlarıdı. Ba‘zısı daḥı şuya ḡusl iderleridi. Ol bınaruñ bir yanı [02] mescid dīvārıydı ♦ bir yanı daḥı ol ḥatunuñ evleri ḥaremi dīvārıydı. Bir yanı daḥı bir çınār ve zeytūn ağacı [03] ve ḥurmā ağaç-ları dutup ♦ ḡaplamışdı kim ḡölgesi gelüp ol bınaruñ üzerine düşmişidi kim güneş [04] daḥı anda³⁴⁶ oturanuñ yüzün ♦ görmezdi. Bu çeşmenüñ daḥı ayaḡı *M[147a]*

³³⁶ nesr] nazım M.

³³⁷ oldu] oldu oldu M.

³³⁸ idüp] kılup M.

³³⁹ alamadı] alımadı T.

³⁴⁰ ‘ulufeci] ‘ulefeci M.

³⁴¹ kim] - T.

³⁴² nām-zād] nāmı zād M.

³⁴³ dāmenine] dāmine M., T.

³⁴⁴ gün] - T.

³⁴⁵ çeşmede] çeşmeden M.

³⁴⁶ anda] andan M.

♦ ab-ı revān³⁴⁷ olduğu yirüñ çevresi [05] lāle yāsemīn nesteren÷le bir olup-dururdu. Pes ♦
ol maḥbūb-ı zamāne

ikindü³⁴⁸ vaḳtı ♦ oluncaya dek geyesi [06] yudı. Daḥı derledüğinden bir mī'zar³⁴⁹
bulanup³⁵⁰ biline³⁵¹ daḥı ḥūr-ı kevşer³⁵² gider bigi çeşmeye girdi.

♦ Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[07] Cismini³⁵³ kim yurıdı ol çeşm-i nūr
Geldi kevşer ḥavzı üzre şanki ḥūr³⁵⁴

♦ Çün libası çıkarup çözdı kemer
[08] Gūyiyā çıkdı bulutdan bir kamer

Ol münevver cism-i üryān oldı çün
♦ Şanasın cān kuşıdur yā toğdı gün

[09] Nīl-i mī'zar³⁵⁵ kim miyāne dutınur³⁵⁶
Şuya gidüp ol cihāna od urur

♦ Çün güher-veş³⁵⁷ girdi ol şāfī şuya
[10] Şanki rūşen gün girişdi yoşıya³⁵⁸

Çeşmeye kim tıldı ol yüzi güneş

♦ Āşık olmak müşkil olup bī-gümān
[11] Vir şalāvat Muştafa'ya şād-mān

³⁴⁷ āb-ı revān] āb-ı revānde M.

³⁴⁸ ikindü] ikindi M.

³⁴⁹ mī'zar] mizār T., M.

³⁵⁰ bulanup] bulunup M.

³⁵¹ ayağı ab-ı revān... ...bir mī'zar bulanup biline] Bu bölüm M nüshasında iki defa yazılmıştır.

³⁵² kevşer] götüre T.

³⁵³ cismini] çeşmini M.

³⁵⁴ ḥūr] ḥūr M.

³⁵⁵ Nīl-i mī'zar] Nīl-i zırar T.

³⁵⁶ dutınur] dutunur M.

³⁵⁷ güher-veş] geher-veş T.

³⁵⁸ yoşıya] yosı- şeklinde sözlüklerde bulunamamıştır. Vezin gereği böyle yazılmıştır. yos-: kendini benzet-

Dāstān-ı İğvā-Kerden İblīs-i la'īn [be-]Dāvud ♦ 'a.m.³⁵⁹

Ḥakīm kavline: Bās-Sāva^c ol çeşmede³⁶⁰ [12] yunmağda. Bizüm kıışsamuz bu yañadan İblīs'ün³⁶¹ geldi. İblīs ♦ bu fikirdeyiken³⁶² 'acabā Dāvud'a ne vech-ile yol bulam ki³⁶³ [13] aña vesvese kılam déyü³⁶⁴ ḥaremüñ mescidüñ çevresin dolaşup ♦ gezerken nāgahān ol ḥatunı görüp ḥüsine İblīs [14] daḥı ḥayrān olup göñlinde didi-kim: Eger Dāvud'a fırsat ♦ bulursam bu 'avratla buluram ki Ādem'i Ḥavvā'yıla azdurdum [15] ve daḥı 'avrat ucından³⁶⁵ öldürtdüm Qābil'e Hābil'i. 'Avrat ♦ ucından öldürtdüm gökden Hārūt'ı Mārūt'ı. 'Avrat [16] ucından ḥabsa şaldurdum Yūsuf peygāmberi 'avrat ♦ ucından ḥabsa şaldırdum zindān çekdürdüm. Eyyüb şabrı [17] 'avrat ucından belāya³⁶⁶ giriftār itdürdüm. 'Avrat ucından ♦ Ya'küb'-ıla 'İsā'yı ḥud'ā[ya]³⁶⁷ düşürdüm, aralarında nifāk vāḳi' oldı³⁶⁸. 'Avrat [18] ucından Siyāvuş³⁶⁹ helāk itdürdüm. 'Avrat ucından ♦ Bel'am^c-ı Bā'ūr'ı imānsuz giderdüm.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[19] 'Avrat-ıla azduruban³⁷⁰ ādemi
Kim bidirdüm uçmak içre kendümi

♦ 'Avrat-ıla itmişem Hābil helāk
[20] 'Avrat-içün oldı hem yiri [de] ḥāk

'Avrat-ıla er çıkar yoldan müdām
♦ 'Avrat-ıla oluram ben şād-kām³⁷¹

³⁵⁹ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

³⁶⁰ çeşmede] çişmede T.

³⁶¹ iblisün] iblisnün M.

³⁶² fikrideyiken] fikirdeyidi kim M.

³⁶³ ki] kim M.

³⁶⁴ déyü] diyü M.

³⁶⁵ ucından] M.'de bir örnek dışında "ucundan" biçiminde yazılmıştır.

³⁶⁶ belāya] - T.

³⁶⁷ ḥud'ā] ḥuzā M., T.

³⁶⁸ oldı] - T.

³⁶⁹ Siyāvuş] siyāset T.

³⁷⁰ azdurup ven] azduruban M.

[21] ‘Avrat-ıla azdıruram halkı pes
‘Avrat-ıla buldum ere dest-res³⁷²

♦ Bir iş idem Dāvud'ıñ özine kim
T[202b] [01] ‘Ālem içre söyleşeler iy Hākīm

Böyle diyüp İblīs urdı anda lāf
♦ Vir şalāvat Muştafā'ya bī-ḥilāf³⁷³

[02] **Nesr**

Eyle olsa gerek kim Dāvud'a fırsat bulursam bu ‘avrat ♦ ucından fırsat buluram ki
ḥüsni bī-hemtādur³⁷⁴ Dāvud bunun [03] yüzün göricek i‘timādum budur kim okuduğı
Tevrāt'ı Zebūr'ı ♦ yañılur t̄a‘atı fāsīd olur namāzdan çıkar didi. Dağı [04] fikr itdi-kim
n'ide³⁷⁵ bu ‘avrata nazar kıldura. Kendüzin bir merğüb kuş *M[147b]* ♦ şekline koydı-kim
anun mişālī kuş dünyā sarāyında [05] olmadı. Maḫşūdı bu kim Dāvud'ın nazarına vara.
Dāvud görüp buña t̄ama‘ kıla ♦ uçup penceresine kona, Dāvud [06] pencereye dutmağa
varıcaḫ³⁷⁶ uçup ol ‘avrat yunduğı bınaruñ üzerine kona. Dāvud bahāne birle ♦ ‘avrata
nazar kıla. [07] Namāzdan çıka fāsıḫ³⁷⁷ ola. Gör Şeytān'ı kim ne iğvālar idicidür.

Nazm:

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Gör ne mekkār-ı pelīd olur la‘īn
[08] Kim şerinden kimsene olmaz³⁷⁸ emīn

Mürseliken ol nebīnün bī-gümān
♦ İtdi ‘avrat birle meydānı nihān

³⁷¹ şād-kām] şād-ı kām M., şād u kām T.

³⁷² dest-res] dest-i res T., M.

³⁷³ bī-ḥilāf] bī-ḥalel M.

³⁷⁴ bī-hemtā] bī-hemtādur M., T.

³⁷⁵ n'ide] n'eyle M.

³⁷⁶ varıcaḫ] varıncaḫ M.

³⁷⁷ fāsıḫ] fāsih M.

³⁷⁸ kimsene olmaz] ⇔ olmaz kimsene M.

[09] Kaşdı bu yoldan çıkara özini
Haḳ³⁷⁹ unıda görse ʿavrat yüzini

♦ Kāmiliseñ mekrine aldanmağıl
[10] Uymağ olmaz sözün³⁸⁰ eyü şanmağıl

Ger şerinden isteseñ anuñ necāt
♦ Vir şalāvat Muştafā'ya pāk-zāt³⁸¹

[11] Neşr

İki leşker tiğ u teberler ʿüryān kılup gürz ü şalıqlar ♦ döşlere alup at sürüp birbirine baḫr-ı revānleyin köpürleyü [12] gümleyü irdiler ıarışup ıatışup ceng ü³⁸² cevlan kılışdılar. ♦ Süñüler şunuşup sine vü yağrın÷lar süñüşüp gürz ü şalıḳ birle fark [13] üzere döğişdiler. Tiğ [u] tırler şalışup başlar yancışdılar³⁸³ ḫün÷lar şaçdılar. ♦ Erenler ad u şan gözleyüp dürtüşdiler [14] Muḫanneş÷ler cengi görüp evvel şāfdan³⁸⁴ sivişdiler³⁸⁵. Velīkin ol ḳalʿanuñ ♦ emīr-i nīk-nāmı yaʿnī kim ʿAfāyī Ḥarāmī ol [15] leşker içinde yalın kılıç elinde Sām-Süvār-veş bir ceng iderdi-kim ♦ Mirrīḫ-i felek görüp ḳulına taḫsīn, cengine [16] āferīn iderdi.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Kime gürzi ursadı Sām-ı Süvār
♦ Kellesini ḫurd iderdi zerre-vār

[17] Ḳahramān-ı Ḳātīlī-veş ceng idüp
Tiğ şalıp ceng ideridi³⁸⁶ şāh-vār³⁸⁷

³⁷⁹ Haḳ] Haḳḳı T.

³⁸⁰ sözn] sözüni T., sözini M.

³⁸¹ pāk-zāt] pāk-ı zāt T., M.

³⁸² ü]- T.

³⁸³ yancışdılar] -cışdılar T., M.

³⁸⁴ şāfdan] şāfdara M.

³⁸⁵ sivişdılar] sevinişdiler T.

³⁸⁶ ideridi] iderdi M.

♦ Şan ki şāhin özi qarğa tağıdur

[18] Yā dirildi ceng ider İsfendiyār

Bir dem içre tağıdup qal'ca erin

♦ Feth-i nuşret bulup oldu kām-kār³⁸⁸

[19] Ejdehā-veş xanın içüp düşmenüñ

Çün peleng itdi 'adūsın tārūmār

♦ Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilāt

[20] Vir şalāvat Muştafā'ya bahtiyār

Nesr ♦

Ḥakīm qavlince: Çünkim ol gün aḥşām olunca³⁸⁹ ceng kim itdiler³⁹⁰. [21] Aḥşām olıcaq qal'ca qavmin şıyup tağıtdılar. 'Afāyī Ḥarāmī daḥı gördi kim ♦ leşkeri şındı qal'ca qapusına T[203a] [01] güce görüp qal'aya girüp qapusın muḥkem qılup burc u bārū üzerine çıqup mīr ü sipāhisiyle ♦ gayret qılup yine cenge [02] tırdılar. Bu yañadan 'Avā begler begi daḥı qal'adan yaña on biñ kişi şavaşçı ♦ qoyup gelüp çadırına indi. Begler daḥı ḥaymelü³⁹¹ [03] ḥaymesine varup qondı. Ölenler içün³⁹² ağlaşdılar zaḥm÷lularına merḥem bağlaşdılar. ♦ Andan Urmiyā'yı teftiş itdiler kim [04] ol darbeden cān Ḥaqq'a teslīm eylemiş. 'Avā begler begi gelüp M[148a] ♦ ölüsin çadırına getürdi. Tevrāt ḥükmince Dāvud³⁹³ peygāmbere [05] şerī'atınca³⁹⁴ pāk şuyıla yuyup kefene qoyup qara yirüñ qarnın ♦ yarup defn itdiler. İrtesi ceng itmeyüp Uryā'nuñ [06] yasın tıtdılar ve heycā³⁹⁵ taşına tārīḥ yazdılar. ♦ Pülād tığ-ıla qazdılar. Ne zamānda geldügin qal'ca cenginde şehīd [07] olduḡın beyān itdiler. Tā kim soñra gelenler ol tārīḥi ♦ oquyup bileler, rūḥı[yçün] ḥayr u du'ā qılalar.

³⁸⁷ şāh-vār] şāh-ı vār T., M.

³⁸⁸ kām-kār] kām u kār T., kām-ı kār M.

³⁸⁹ olunca] olıcaq

³⁹⁰olunca ceng kim itdiler] - M.

³⁹¹ ḥaymelü] - M.

³⁹² ölenler içün] ölenleriçün M.

³⁹³ Dāvud] Dādu T.

³⁹⁴ şerī'atınca] şerī'atına M.

³⁹⁵ heycāsı] heycesi T., M.

Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[08] Urmiyāken ismini sin urdılar

♦ Cism-i pākin kıara yire kıardılar

Çarh-ı gerdün āteşi bu³⁹⁶ āşikār

[09] Her vücūdı idecekdür hāk ü hār

Nef'ine[dür] Urmayā olmaķ kişi

Çünküm āhirisine kıurmuş³⁹⁷ başı[10] Bāğ-ı³⁹⁸ dehrün vardı degmez hārına

♦ Yā degür mi genc-i 'ālem mārına

Şıhhat-i 'ālem degür mi mevtine

[11] Furşat-ı devrān degmez fevtine

♦ Bir niçe gün yüzine güldi felek

Virdi manşıp buldı maķşūd u dilek

[12] 'Āķıbet çarh-ı felek öldürdi pes

♦ Manşıbın elden anuñ aldurdi pes

Hāl-i 'ālem bu durur añla yaķın

[13] Vir şalāvat Muşafā'ya yā emīn

♦ Dāstān-ı 'Işķ-ı Dāvud Hātun-ı Urmiyā

Hākīm kavlince: Urmiyā kim şehīd [14] oldu 'Avā begler begi nāme yazup ♦ Dāvud'a öldüğün bildürdi. Dağı nāme gelüp Dāvud'a³⁹⁹ iricek⁴⁰⁰ gönülden şād oldu. Ammā kim [15] naķl-i şaḥiḥ budur kim 'Alī ♦ *kerrema'l-lāhu vechehur*⁴⁰¹ demişdür kim: Her kimse kim Dāvud'un kıaziyyesinden haber vire [16] itikādı üzere şol haberi rivāyet ♦

³⁹⁶ bu] budur T., M.³⁹⁷ kıurmuş başı] kıurmuş ol başı M.³⁹⁸ bāğ] بارغ T.³⁹⁹ Dāvud] - T.⁴⁰⁰ iricek] irincek M.⁴⁰¹ "Allah yüzünü ak etsin" anlamında dua. Bu dua Hz. Ali için söylenmiştir (DIA, C25, 296).

üzere kaşas÷larda gelir. Revādur kim aña hadd uralar ulu günāha mürtekip [17] olduğu-
 çün ki Dāvud gibi Allāhu Te‘ālā katında ♦ mertebesi ‘ālī⁴⁰² Resūla iftirā kıla ve bühtān
 ide. Hāşā Dāvud'dan-ki ol [18] bir hatun-içün Uryā'yı öldüre ♦ ve anuñ helāk÷ligine
 sebep ola ‘avratın almağ-içün. Taḥkik bilüñ⁴⁰³ kim ol Dāvud ‘a.m. [19] ‘ālemlere⁴⁰⁴
 rahmet olmuş kul-durur . Ve aña uyanlara delil ve hüccet olmuştur. Ammā kim anlar
 kim muḥakkik÷lerdür. İnşāf [20] ehilleridür; ol peygāamberleri ♦ günāhdan tenzih idüp
 bu Dāvud'ın kažiyyesinden dimişlerdür kim: Dāvud'ın ‘a.m. [21] günāhı oldur kim
 temennā iderdi. ♦ Göñlinde n'olaydı ol Uryā ‘avratı benüm helālüm olaydı dirdi-kim bu
 deñlü T[203b] [01] Uryā'yı öldürtmege kaşd kılaydı. ♦ Belkim ol⁴⁰⁵ hatuna meyl itdiği
 vaḳtı ittifaḳ ile düşmişidi-kim Uryā ol zamānda [02] gazāya gitmişidi. Begler begi ♦
 Yo‘ā'yıla ve tābūt önince⁴⁰⁶ kal‘a cenginde ceng iderken va‘de irüp şehid oldı. [03] Anuñ
 şehādeti haberi ♦ çünkim⁴⁰⁷ Dāvud'a irişdi. Anuñ ölümü Dāvud'a muvāfiḳ geldi. Günāhı
 ol oldı-kim ayruḳ [04] aṣḥāblar öldügi bigi aña M[148b] ♦ acımadı⁴⁰⁸. Ayruḳına ceza
 idüp ḥasret itdüginleyin aña itmedi. Ve andan sonra [05] dönüp ol ‘avratı çift÷lendi. ♦
 Pes Haḳ Tebāreke ve Te‘ālā Dāvud'a i‘tāb⁴⁰⁹ kıldı-kim⁴¹⁰: Zīrā kim peygāamberleriñ
 günāhı [06] ne-ḳadar kiçi daḥı olursa ol ♦ Allāhu Te‘ālā'nuñ katında ulu durur.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Enbiyānuñ zerrece cürmi tamām

[07] ♦ Haḳ katında baḥrcedür⁴¹¹ ve's-selām

Kendinüñ ḥāşı olan mürselleri

Cürme lāyık görmedi Rabbü'l-Enām

⁴⁰² ‘ālī] ā‘lī T., M.

⁴⁰³ bilüñ] biliñ M.

⁴⁰⁴ ‘ālemlere] ‘ālimlere T.

⁴⁰⁵ ol] - M.

⁴⁰⁶ önince] önünce M.

⁴⁰⁷ çünkim] - T.

⁴⁰⁸ acımadı] acmadı T.

⁴⁰⁹ i‘tāb] ‘itāb T., M.

⁴¹⁰ kim] - M.

⁴¹¹ katında baḥrcedür] katındadır baḥrice T., M.

[08] ♦ Nesr

Ḥakīm kavlince: ‘Abbās ibn-i Mālik eydür: Uryā⁴¹² henüz ol hatunı çiftlenmemişdi. Ammā kim ♦ dilemişdi-kim [09] alaydı yavuklusıydı. Göñli aña muḳarrer olmuşdı-kim ğazādan geleydi ğazā mālıyla ol hatuna ḥarc kılup [10] alaydı. Nitekim Lokmān Ḥakīm naklince zıkr eyledük. Çünkim ol Urmayā ğazāya gitdi. Dāvud aña göñül virüp [11] ādem ♦ gönderüp diledi. Ol ‘avrat daḥı Dāvud'a varmağa rızā virdi mertebesi Allāhu Te‘ālā dergāhında yüce [12] olduğu ecilden. ♦ Pes Dāvud anı çiftlendi. Ammā kim Uryā anı işidüp be-ġāyet melūl oldı. Ol melāetle [13] kendüzin leşkere urdı ♦ şehīd itdiler. Pes Ḥak Tebāreke ve Te‘ālā Dāvud'a itāb kıldı andan ötürü kim [14] kendünün ṭoḳsan ṭoḳuz ‘avratı ♦ varıdı. Zīrā kim Tevrāt hükminde budur kim: Bir kişi ne-ḳadar ‘avrat olursa [15] cāyızdır. Nafaḳasına ḳādir olduğınca⁴¹³ almaḳ ♦ revāyıdı. Ol sebebden Dāvud'un daḥı on⁴¹⁴ hatunı seksen ṭoḳuz daḥı [16] maḥbūbe cāriyesi varıdı. Bunca hatunları ♦ ve cāriyesi variken bir kişinün bir hatunına daḥı ṭama‘ eylemek÷lik [17] revā degüldi. Bundan ötürüdür kim ḥazret-i ♦ risālet ve şefī‘ü'l-‘araṣāt ve serheng-i ḳıyāmet Muḥammed Muṣṭafā [18] ‘aleyhi's-selām didi-kim: Eger sizden biriñüz daḥı biriñüz⁴¹⁵ ♦ bey[ī] üzerine bey‘ itmeyesiz. Ya‘nī ol diledügi ṭavarı ki issi [19] daḥı aña virmege rāzī olasız. Anı ♦ varup arturup dilemeñ yā bir ḳardaşuñuz diledügi ‘avratı kim birbirine [20] rāzī olmuş ola, siz araya girüp dilemeñ ♦ ki bunlaruñ küllisi bizüm şerī‘atumuzda menhīdür. ‘Āḳil⁴¹⁶ gerekdür kim [21] bu nehye mürtekip olmaya.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - - - - / - . - - / - - - /

♦ ‘Āḳil ol ki ma‘siyetden ḳıla [kendin] ihtirāz
Ḥaḳḳ'un emrinden tecāvüz itmegil iy ser-firāz

⁴¹² Uryā] - M.

⁴¹³ olduğınca] olıncaḳ T.

⁴¹⁴ on] ١٠ T.

⁴¹⁵ biriñüz] biriñüz biriñüz M.

⁴¹⁶ ‘āḳil] ġāfil T.

T[204a] [01] Maʿrifetden ger habîrseñ tūt şerîʿat yolını

♦ Kim ʿarîḳat bu ḥaḳîḳat tūtıla emr kār-sāz⁴¹⁷

[02] Nesr

Loḳmān-ı⁴¹⁸ Ḥakīm ḳavlince: Çünkim Uryā ol cengde ♦ şehîd oldu. Dāvud diledi- kim Urmayā'nuñ yavuçlusın dileye, [03] ala maḳşūdın bula. Zîrā kim⁴¹⁹ Dāvud ol ḥatuna eyle ʿāşîḳ ♦ olmışıdı-kim şabırı ḳarārı elden gitmişıdı. [04] ʿİşḳ ʿaḳılda târik itmişıdı. Ammā kim yine ilden daḥı ʿār iderdi. Rāzını *M[149a]* ♦ kimseneye dimezdi de. Çünkim [05] bunuñ üzerine rûzigār geçdi. Dāvud şabr idemedi. Ḥużūr-ıla ʿibādet idemez, evinde ♦ ḥatunlar-ıla [06] yatmaz oldu. Gördi kim rāzını şaḳlamağ-ıla olmaz. Fıkr⁴²⁰ itdi-kim bu rāzum ol kimseye diyem ki ol ḥatundan [07] ♦ ḥaber ala. Görem ki ne-dir? Pes āḥir-rāy anı tedbîr itdi-kim Eyleyāv kim Dāvud'uñ ulu ḳarındaşı idi. Anuñ [08] bir ḥatunı varıdı-kim ♦ adına Cerüpā dirleridi. Yoʿav'uñ anasıyla kim Dāvud'uñ kız⁴²¹ ḳarındaşıydı kim [09] anuñ daḥı adı Cerüpā'yıdı. Ol Eyleyav ♦ ḥatunıyla ḳarındaşın almışlarıdı, birbirisin severleridi. Hem Dāvud daḥı ol ḥatunlar-ıla dost-laşurdı ʿābide ♦ zāhide muḥsine müşfiḳa olduğı-çün. Pes [11] Dāvud tırup ḳarındaşı Eyleyāv'uñ ḥatunıyla⁴²² odasına vardı içeri girdi. ♦ Selām viridi. Ol ḥatun daḥı [12] Dāvud'ı görüp yirinden tırup ḳarşu vardı. Taʿzîm eyledi. Be-ğāyet ♦ ʿizzet kıldı, öñine taʿām getürdi [13] Dāvud yimedi. Didi-kim: Elli dört gündür kim daḥı benüm boğazumdan aşığa taʿām ♦ gi[r]medi⁴²³. İllā kim şu içerem. [14] Eger kim şuyuñ varısa getürgil kim şu yürekde odı şovıdur. ʿİşḳ ḥarāretin birazcuk ♦ defʿ ider di*dî* [15] Ol ḥatun daḥı yirinden tırup şu getürdi. Dāvud şudan içdi. Ḥatun Dāvud'uñ ♦ yüzine⁴²⁴ baḳup gördi kim [16] Dāvud'uñ beñzinüñ rengi zaʿferān bigi şararmış. Gözleri ağlamağdan ḳararmış. Ḥālî mükedder, ♦ sîmāsında [17] ʿışḳ eşeri var. Pes ol ḥatun be-ğāyet zîrek ʿāḳile kāmîle fāzıla ḥatundı. Zamānında ♦ zü-fünündi. [18] Suʿāl idüp eyitdi-kim: Yā Nebîyyallāh! Sîmañda ışḳ ḥālî var. Egerçi-kim

⁴¹⁷ kār-sāz] kār-ı sâz T., M.

⁴¹⁸ Loḳmān] - T.

⁴¹⁹ kim] - M.

⁴²⁰ fıkr] fikir M.

⁴²¹ kız] - M.

⁴²² ḥatunıla] - T.

⁴²³ girmedi] gitmedi M.

⁴²⁴ yüzine] beñzine M.

‘ıřķ-ı ħaķıķı ħoz ıalı‘üñüzdür⁴²⁵. [19] ♦ Ammā kim bu ‘ıřķ-ı mecāzinüñ aşlı nedür? didi. Dāvud’uñ ol ħatunuñ zihn-i idrāķine ‘aķl-ı pāķine [20] taĥsīn ♦ eyledi. Daĥı dönüp eyitdi-kim: Belī. Eyitdi-kim: Benüm⁴²⁶ göñlümde ‘ıřķ eşeri vardır. Birķaķ aydur kim [21] göñlümde rāzum řaķlaram. ♦ Kimseneye dimezem⁴²⁷ ki cihān sarāyında yoldaş ħoķ ħāldař bulunmaz. Rāz⁴²⁸ ħoķ rāz-dař T[204b] [01] bulunmaz dūřmān cihān ♦ dost bulunmaz.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Devr içinde bulamadum rāz-daş
[02] Kime diyem itmeye sırrımı fāř⁴²⁹

♦ Yoĥsa derdüm řerĥ idersem saña men
Sen⁴³⁰ degül ağlaya baña ıaĥ u ıaş

[03] Neşr ♦

Ĥakīm şavlınce: Dāvud ‘a.m. eyle diyicek ol ħatun eyitdi-kim: Yā Nebīyyallāh! Eger kim bu cāriyeñe diyecek rāzısa [04] luıf ♦ idüñüz söyleñüz. Egerĥi kim kitāblaruñuzda⁴³¹ kişi rāzını ‘avratlara söylemesün dimiş; ammā kim her ħatun [05] ‘aķlı⁴³² ♦ mecnün bigi degüldür. ⁴³³ Anca ünsī ola kim niĥe erkeķden şol bahādur bigi erkeķden yig ola. Egerĥi [06] -kim⁴³⁴ ĥizmete buyurursañ M[149b] ♦ gidevüz ve eger kim müřkilüñ varısa elimüzden⁴³⁵ geldüģince ‘aķlımuz⁴³⁶ irdüģince [07] ‘ilmümüzce ĥall

⁴²⁵ ħoz ıa’iliñüzdür] ĥun ıufeyliñüzdür T.

⁴²⁶ Eyitdi kim: Benüm] - M.

⁴²⁷ dimezem] dimedim M.

⁴²⁸ rāz] - T.

⁴²⁹ itmeye sırrımı] ⇔ sırrımı itmeye M.

⁴³⁰ Sen] söz T.

⁴³¹ kitāblaruñuzda] kitāblarıñuzda M.

⁴³² ‘aķlı] ‘aķıl T., M.

⁴³³ degüldür] bir degüldür T.

⁴³⁴ Egerĥi kim] Eger kim M.

⁴³⁵ elimüzden] elimizden T.

⁴³⁶ ‘aķlımuz] ‘aķlımız T.

idevüz⁴³⁷. Dağı rāzuñ ♦ virmeyevüz baş virevüz. Saña yaman şananuñ kanını kara yire⁴³⁸ karavuz didi. [08] Dāvud eyitdi-kim: Ben-dağı senden ihtirāzum⁴³⁹ ♦ olmaduğı⁴⁴⁰ ecilden ve senüñ pākizeligüñ i'timādum baña hāldaş olduğıña [09] i'timādum var durur . Saña rāzum ♦ dimege geldüm kim bilesin. Ümiz vardur kim dermānın dağı kılasın kim benüm derdümüñ⁴⁴¹ [10] dermānına senden özge ♦ hekīm-i hāzık yok-durur. Rāstın söylemege dağı senden efḍal süḥandān şādık yok-durur [11] déyüp⁴⁴² başladı. Ol ḥatun ♦ şorar nice gördügin⁴⁴³ aña 'āşık olduğın kimüñ nesidür diyüp şorduğın [12] Şāyi' kızı Bit-Şāyi' olduğın ♦ bildügin⁴⁴⁴ andan soñra Urmiyā'nuñ nām-zādlusı⁴⁴⁵ idügin bildügin şabr eyledügin⁴⁴⁶, [13] cengden Urmiyā'nuñ şehīd olduğı⁴⁴⁷ ḥaberin geldügin, ♦ almağa kaşd eyledügin, ilden dağı 'ār eyledügin [14] rāzın gelüp söyledügin⁴⁴⁸ derdine çäre istedügin⁴⁴⁹ cümlesin ♦ Dāvud 'aleyhi's-selām⁴⁵⁰ ol ḥatuna taḳrīr [15] eyledi. Bir eksüksüz söyledi. "Baña dermān eylegil, hālüm mükedderdür" diyüp niyāz kıldı.

♦ Naẓm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[16] 'Arz idüp ḥatun özine vaşf-ı hāl
Gözlerinden ağıdurdı dürr ü lāl

♦ İnleridi derd-ile mişl-i ṭolāb

[17] Zār iderdi cidd-ile şanki rebāb

Nevḥasından inledi gökde melek

♦ Yaşına ğarḳ oldı gāvile semek

⁴³⁷ idevüz] idertüz T.

⁴³⁸ yire] - M.

⁴³⁹ ihtirāzum] ihtizām T.

⁴⁴⁰ olmaduğı] olmadığı M.

⁴⁴¹ derdümüñ] derdimüñ T.

⁴⁴² déyüp] diyüp M.

⁴⁴³ gördügin] gördügin M.

⁴⁴⁴ bildügin] bildügin T.

⁴⁴⁵ nām-zādlusı] nām-ı zādlusı T., M.

⁴⁴⁶ bildügin şabr eyledügin] - M.

⁴⁴⁷ olduğı] olduğın M.

⁴⁴⁸ söyledügin] söyledügin M.

⁴⁴⁹ istedügin] istedügin M.

⁴⁵⁰ 'aleyhi's-selām] 'a.m. M.

[18] Tāli'inden yiryüzi eyitdi ah⁴⁵¹
K'itdi çarhuñ yüzini dūd-ı siyāh

♦ 'Işk odına ol nebī cānına kār
[19] Ağladı hatun öñinde zār u zār

'Işkı olur ādemi mecnūn iden
♦ 'Aqlın anuñ tağıdup mağbūn iden

[20] 'Āşık olmak müşkil ancak 'avrata
'Avratı kim sevse uğrar miñnete

♦ 'Avratı kim sevse ider ol haṭā
[21] Kim bulunmaz⁴⁵² 'avrat ara hīç vefā

'Avratuñ haqqında dir nāme yazan
Kimsene ummaz vefā-yı pīren

T[205a] [01] Zen budur kim aña sevgil vireler
Kāmil olan 'avrat aşlın yireler

♦ 'Avratuñ ḥüsn-i şifāt dilden şaķın
[02] Vir şalāvat Muştafa'ya pāk-dīn⁴⁵³

Neşr ♦

Ḥakīm qavlince: Dāvud 'a.m. eyle diyicek Eyleyāv hatunı Cerüpā [03] eyitdi-kim: Yā Nebīyallāh! Egerçi kim ol hatun pākize bākire ♦ be-ğāyet. Benī İsrā'īl qavmi içre İbn-i Yāmen sıbtından [04] durur. 'Aql-ı tedbīrle meşhūrdur ve şāhib-i ḥüsn-i cemāldür. Mālike-i⁴⁵⁴ milk ü māldur, kerīmedür saḥiyedür. [05] Müşfikadur⁴⁵⁵, ni'etin gedālara yidiricidür. Yūsuf peygāmbere neslidür. Elī'am bigi ♦ 'azīm pehlevānuñ kızıdır. [06] Ammā kim be-ğāyet gayret ehlidür. 'Acebdür kim bunca hatunlaruñ üzerine gelürse ve bir dağı M[150a] ♦ bu kim [07] ḥazretüñ pīr olupdur. Ol henüz bākiredür on dört yaşında ola yāḥūz olmaya. Pes degmede ger duḡter [08] pīr ♦ ebtere rızā virmeye.

⁴⁵¹ eyitdi ah] itdi alā M.

⁴⁵² bulunmaz] bilinmez M.

⁴⁵³ pāk-dīn] pāk M., pāk-ı dīn T.

⁴⁵⁴ mālike] mālik M.

⁴⁵⁵ müşfikadur] müşfikadan T.

Velākin varayım anuñla tenhā buluşayım bu senüñ başuñdan geçen⁴⁵⁶ aḥvāli ʿışk-ıla [09]
 çekdüğüñ derd ü zevāli ♦ aña bir bir söyleyeyim. Tenhāca söyleyelüm görelüm ki ne
 cevāp virür, [10] didi. Dāvud⁴⁵⁷ eyitdi-kim⁴⁵⁸: Eger kim varasın kerem ♦ idesin. Ammā
 kim şaḳın bu sırrumuzu⁴⁵⁹ Nāsan duymasun⁴⁶⁰ [11] ardıñuza uymasun⁴⁶¹, ḥasūdlar işidüp
 ğammāzlar kulağına ♦ koymasun. Benüm eyü adumı ʿālem içre yoymasun [12] kim biñ
 yıllık eyü adı bozar. Bir dem içre ayağa bırağur.

♦ Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Elli yıllık nīk-nāmı⁴⁶² yavuz ad
 [13] Sır⁴⁶³ ayağa bırağur iy hoş nihād

♦ Yavuz adı kazanınca bir kişi
 Yıgdür ol-kim ḥāke şalmaḳ ol başı

[14] Gözi yaşlu bağı başlu ol nebī
 ♦ Ḥālını ʿarz eyledi aña hepi⁴⁶⁴

ʿĀşık oldu derdine dermān umar
 [15] Mürde cisme n'eylesün cānān umar

♦ Ol günü göstermesün cān-ı cihān
 Kim vişāle ırmeye her dil ü cān⁴⁶⁵

Mevt-i aḥmer durur eyle intizār
 [16] ♦ Ādemī-zād aña dimez⁴⁶⁶ nām-dār⁴⁶⁷

⁴⁵⁶ geçen] geçer M.

⁴⁵⁷ Dāvud] Dādud T.

⁴⁵⁸ kim] - M.

⁴⁵⁹ sırrımızı] sırıñuzu M.

⁴⁶⁰ duymasun] tuymayup M.

⁴⁶¹ uymasun] onmayup M.

⁴⁶² nīk-nāmı] nīk-i nāmı T., M.

⁴⁶³ sır] sır T., M.

⁴⁶⁴ hey'i] heyi M.

⁴⁶⁵ Kim vişāle ırmeye her dil ü cān] - T.

⁴⁶⁶ dimez] doymaz T.

⁴⁶⁷ nām-dār] nām u dār T., M.

Halkı küllî şayd idüpdür dām-ı⁴⁶⁸ ʿışk
Cümle cāna dadırupdur cām-ı ʿışk

[17] ♦ İki ʿālem cisme beñzer cān-ı ʿışk
Lā-mekānuñ kenzi bu⁴⁶⁹ ʿummān-ı ʿışk

Bu selāmet fetħinüñ miftāhı ʿışk
[18] ♦ Bu şafā merdānınuñ mışbāhı ʿışk

Her ki ʿāşık olmadı hayvān⁴⁷⁰ olur
ʿİşka gönül viren ol insān olur

[19] ♦ ʿĀşıkī Firdevsi'nüñ sözün[i] tut
Vir şalāvat Muşafā'ya bu ögüt

Dāstān-ı-Āgāh Şuden Bit-Şāyi' Ez ʿİşk-ı ♦ Dāvud

[20] ʿa.m. Hākīm kavlınce: Çünkim Dāvud'uñ izniyle Eyleyāv hatunı Elī'am kıızı bu sözi-kim işitdi yirinden ♦ turup [21] kaftānın geyüp üzerine çār örtinüp ayağına edügin geyüp dağı Bit-Şāyi' evlerine gelüp gitdi. Meger kim T[205b] [01] ♦ bu yañadan dağı ol hatun⁴⁷¹ Urmiyā'nuñ şehīd olduğın işi[t]mişdi. Mātem tutup tālī'inden şikāyetlenüp ♦ otururdu [02] N'acep naḥs tālī'üm varımış⁴⁷². Buncadan berü yavukluk⁴⁷³ çeküp şabr eyledüm. Kimseneye rızā virmedüm. ♦ ʿĀkıbet [03] Tālūt-ı Şāh söziyle Urmiyā'ya pes didüm. Āḥir ol-dağı murāda irmedin gözüm anuñ mübārek yüzün [04] görmedin ♦ ol cüvān-ı pehlevān-ı cihān helāk oldu déyüp⁴⁷⁴ ah iderdi. Felek yüzün⁴⁷⁵ ah alevinüñ⁴⁷⁶ dütiüninden [05] siyāh iderdi.

⁴⁶⁸ dām] cām T.

⁴⁶⁹ bu] vü M.

⁴⁷⁰ hayvān olur] ʿāşık olur T.

⁴⁷¹ ol hatun] - T.

⁴⁷² varımış] varmış M.

⁴⁷³ yavukluk] yavukluk M.

⁴⁷⁴ déyüp] diyüp M.

⁴⁷⁵ felek yüzün] - M.

⁴⁷⁶ alevinüñ] ʿalevinüñ M., T.

♦ Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çarh elinden ağlayup itdi fiğān
Gözlerinden yaş yirine dökdi kan

[06] ♦ Tālī'inden çok şikāyet eyledi
Yandı yakıldı dağı hem söyledi

Bir tarafından dil-berinüñ hasreti
[07] *M[150b]* ♦ Bir yañadan rūzigāruñ şiddeti

Tuş olur bir derde kim dermānı yok
Miñneti red itmege imkānı yok

[08] ♦ Yār elinden çıkdığına 'avrat ah
İtdigince itdi şefkat mihr ü māh

Diñle imdi n'olısar aḥvāl-i zen
[09] ♦ Vir şalāvat Muşţafā'ya yā ḥasen

♦ Nesr

Hakīm kavlince: Bit-Şāyi' hatun bu vech-ile Urmayā-çün ♦ ah iderken [10] melül olup tırurken nāgahān Eyleyāv hatunı Cerüpā dağı çıka gelüp selām÷laşdı. Ol hatun ♦ dağı [11] anasıyla karşı çıkup görüşüp; "Kadem getürdüñ, merḥabā ehlen ve sehlen" diyüp içeri ḥalvetine iledüp [12] altına döşek şaldılar⁴⁷⁷ ♦ oturdu. Andan Cerüpā hatun nazar şalup gördi-kim Bit-Şāyi' hatun be-gāyet melül⁴⁷⁸ [13] melālet içre. Firāset-ile bildi-kim nām-zād ♦ Urmiyā'nuñ şehīd olduğın işidüp durur, aña melüldür didi⁴⁷⁹. [14] Yirinden tırup eyitdi kim: Bu cāriyeñüzi ḥalīfe-i zamān ♦ Dāvud-ı nebī 'a.m. gönderdi. Eyitdi-kim: Urmiyā'yı [15] pehlevān'idüğün bildüm. 'İzzet kılup aña tābūt-dārılık virdüm. Tā kim ♦ benüm de ḥaşum olaydı. Nitekim Tālūt-ı Şāh [16] zamānında ḥaşıdı. Ammā

⁴⁷⁷ şaldılar] şalup T.

⁴⁷⁸ melül]- M.

⁴⁷⁹ didi] - M.

kim n'idelüm 'ömr-i⁴⁸⁰ fāni vefā kılmadı. Ol nev-cüvān ♦ hayıf-ki 'ömrine toymadı⁴⁸¹
 [17] gitdi. Çār-u nā-çār cān-ıla cānānı terk itdi. Belkim cihānuñ hāli budur kim anca
 Urmiyā bigi ♦ tığ-zenleri [18] hāke şalmışdur. Ve anca Yūsuf bigi nāzenin vücūdlaruñ
 bu Zeliḫā'ya zamāne rāhīni ḫāk kılmışdur. Niçe ♦ Ṭālūt [19] bigi pādīşāhlaruñ vücūdın
 ḫāk-gāh⁴⁸² eyledi çarḫ. Anca Cemşīd bigi sulṭānlaruñ yirini⁴⁸³ sin-[20] cāh eyledi ♦ çarḫ.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Niçe biñ biñ Urmiyā mişl-i cüvān⁴⁸⁴

Ḫāk içinde yatur aña o nihān

[21] ♦ Anca biñ biñ şāh gelüpdür 'āleme

Ḫükm iderken cinnī dīv ü ādeme

Ḫāk olupdur Urmiyā-veş bī-gümān

T[206a] [01] ♦ N'idelüm ki çarḫa 'ādet bu hemān

Urmiyā-çün⁴⁸⁵ nice bir ah⁴⁸⁶ idesin

Nevḫa birle sengisine gidesin

[02] ♦ Ağlamakla çün ölü olmaz diri

Pes gerek gamdan ola gönlün⁴⁸⁷ berī

Ol niçün [ki] kimsene olmuş degül

[03] ♦ Yā ölü dirligi [ki] bulmuş degül

Urmayā ger ölürise bu zamān

Sen sağ ol ki mişlüñi⁴⁸⁸ görmez zamān

⁴⁸⁰ 'ömr-i fāni] 'ömür fāni T.

⁴⁸¹ toymadı] doymadı M.

⁴⁸² ḫāk-gāh] ḫāk-i gāh T., M.

⁴⁸³ yirini] birini T.

⁴⁸⁴ cüvān] cihān T.

⁴⁸⁵ Urmiyāçün] Urmiyā çevre M.

⁴⁸⁶ bir ah] bivāh T

⁴⁸⁷ ola gönlün beri] ⇌ gönlün ola beri T.

⁴⁸⁸ mişlüñi] mişliñi M.

[04] ♦ Urmiyā-veş bir dahı yig bulasın
Anuñ-ıla dirligüñi⁴⁸⁹ kılasın

Diriye dirlik gerek yoǵdur gümān
[05] ♦ Ölüye lāzım gelür yirde nihān

Ölen-içün eyleyüp hayr u duʿā
Bir diriyle dirligüñ eyle revā

[06] ♦ Sözümi dutar olursañ bī-ḥilāf
Virelüm Dāvud'a seni bī-güzāf

O Resülün kaçdı bu ala sizi
[07] ♦ Ol cihetden gönderüpdür hem bizi

Ger sözümi dutarısāñ ittifāḳ
Ol nebīye virmege idem yaraḳ

[08] *M[151a]* ♦ Böyle diyüp oldı ḥāmūş anda zen
Vir şalāvat Muşafā'ya yā ḥasen

Hikāyet-i Temşilāt-ı Dāstān-ı Māzi

[09] ♦ Bu maʿnī[den] ne [ki] dir [siz] añlañuz
Kim ḥaḳīḳat ḥālī diyem diñleñüz

Fi'l meşel ʿavrat durur işbu cihān
[10] ♦ Mişli Bit-Şāyiʿ ḥatun añla ʿayān

Kim dutar ʿavrat mizācın bu dehir
İtmez aşlā bir kişiyē ol ḳahır

[11] ♦ Mihri ḳılsa şoñra ider çok ḳahır
Şekkeri şunsa virür āḫir zehir

Cehd idüp Dāvud-veş iy kām-yāb⁴⁹⁰
[12] ♦ Çarḫa gönül virüp itmesün⁴⁹¹ şitāb

⁴⁸⁹ dirligüñi] dirlügüñi M.

⁴⁹⁰ kām-yāb] kām-i yāb T., M.

⁴⁹¹ itmesün] itmesin M.

Tā ki soñra olmayasın mübtelā
Dünye için⁴⁹² çekmeyesin çok belā

- [13] ♦ Pīrezendür bu cihān şanma ‘arūs
Anca Dāvud aldadı çarḥ abanūs⁴⁹³

- Bu Zelīhā pīrezen iy zāt-ı pāk
[14] ♦ Anca Yūsuf dāmenini itdi çāk

Çok Sikender ḥāke şaldı bu felek
Çok Süleymān ḥātemīn yutdı semek

- [15] ♦ Xanı Sultān Ḥān Muḥammed yā Murād
Milk-i Rūmuñ şāhiken gāyet ziyād

- Virdi cānın kılmadı [hem] ḥarb u ceng
[16] ♦ Meskeni oldı anuñ tábüt-ı teng

Xanı Sultān Muştafā vü yā ḥo Cem
Hep cihāna şāhiken oldı ‘adem

- [17] ♦ ‘Ākil ol ki çarḥa gönül virmedi
Renci⁴⁹⁴ çeküp genc-i ‘ālem dirmedi

- Fānidür çünkü cihān bākī degül
[18] ♦ Virme gönül gencine iy pür-uşul

Nef’i ne ki Āl-i ‘Osmān olasın
Çünkü āḥir menzīl ola saña sin

- [19] ♦ Nutkıdur Firdevsi’nüñ dürr ü güher
Güheri gūşuña şalgıl nām-ver⁴⁹⁵

Dāstān-ı Meclis-i Āḥir

- [20] ♦ Ḥamd-ı bī-ḥadd ol Hüzā’ya hem-nefes
Kırk altı meclis āḥir oldı pes

⁴⁹² dünya için] dünyeyiçün T.

⁴⁹³ abanūs] abnūs M.

⁴⁹⁴ renci] renc T.

⁴⁹⁵ nām-ver] nām u ver T., M.

Bu kitāba ʿömrüm itdüm cümle harc
[21] ♦ Tā kim oldu āhir ü yazıldı derc

ʿAvn iderse lutf-ıla Şāniʿ daḥı
Bu emegüm olmaya zāyiʿ daḥı

T[206b] [01] ♦ Sözlürümden kim iderse istimāʿ
Bir duʿādan yād ider yokdur nizāʿ

Dem gele devrān döne bütün ola
[02] ♦ Bu kitābum yādīgār olup kıala

Toprak olup çüriye hep cismümüz⁴⁹⁶
Bu Süleymān-nāme āndur özümüz

[03] ♦ Cān Haḫ'a teslīm ola vü ten toz
Haḫa ādem āndıra ol dem bu söz

Anca biñ Firdevsī geldi ʿāleme
[04] ♦ Varlığın dönderdi devrān ʿademe⁴⁹⁷

Anca daḥı gelecekdür yok⁴⁹⁸ gümān
Līk var Firdevsi'nüñ farkı hemān

[05] ♦ Bir [ki] ol Şāh-nāmenüñdür şāhibi
Bu Süleymān-nāmesinüñ tālibi

Var ümizüm okuyandan⁴⁹⁹ kethüzā
[06] ♦ Rūḫı÷muz-çün okuya dāyim⁵⁰⁰ duʿā

İy Hüzā kārūñ heme iḫsān olur
Kemterin iḫsānıñuz⁵⁰¹ insān olur

[07] ♦ Umduğı Firdevsi'nüñ iy Müsteʿān
ʿAfv idüp cürmüm viresin hoş cinān

⁴⁹⁶ cismümüz] cismimiz M.

⁴⁹⁷ ʿademe] ʿadem T., M.

⁴⁹⁸ yok] yokdur T., M.

⁴⁹⁹ okuyandan] okıyandan T.

⁵⁰⁰ dāyim duʿā] ḫayr u duʿā M.

⁵⁰¹ iḫsānıñuz] iḫsāñuz M.

Gam degildür bî-^caded olsa günāh
 [08] *M[151b]* ♦ Çün şefî^c Ahmed olur tapuñ penāh

Ol Muḥammed ḥürmeti-çün yā Kerīm
 Rūzī⁵⁰² kıl Firdevsī'ye cennet na'īm

[09] ♦ Oḳuyana diñleyene iy Ḥüzā
 Raḥmetüñden kılmağıl anı cüdā⁵⁰³

Raḥmet-i Ḥaḳdan dilerseñ bā-şafā
 [10] ♦ Vir şalāvat [çün] be-cān-ı Muştafā

Süleymān-nāmenüñ Kırk Yidinci Meclisinüñ Zikrindedür

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]
 /- . - - / - √ - - / - √ - - / - √ - /

Çün ser-i zülfüñ şabā bağlar gelür bağlar geçer
 [11] ♦ Hicrüñ odı yüregim tağlar gelür tağlar geçer

Nıl ü Ceyḥūn oldı cānā gözlerümüñ yaşı kim
 Mısr kūyuñ tolaşup çağlar gelür çağlar geçer

[12] ♦ N'ola dil-ber dergehinde ger güzer kılsa raḳīb
 Gülsitāndan vaḳt olur zāğlar gelür zāğlar geçer

Garra olma ḥüsnüñe kim bî-beḳādur ḥüblıḡuñ
 [13] ♦ Görme misin ay u gün çağlar gelür çağlar geçer

Sen yüzi gün dergehinden dem-be-dem bārān-ı çarḥ
 İşüğüñe⁵⁰⁴ yüz sürüp ağlar gelür ağlar geçer

[14] ♦ Köpridür 'ummāna ḥāk andan geçer ādem ḳamu
 Ol cihetden ḥasta ü sağlar gelür⁵⁰⁵ sağlar geçer

Mevt ucından 'ākilāne feryād ider şubḥ u şām⁵⁰⁶
 [15] ♦ Gerçi cāhil gönline lağlar gelür lağlar geçer

⁵⁰² rūzī] rūzi T., M.

⁵⁰³ cüdā] cüzā T., M.

⁵⁰⁴ işüğüñe] işüğüñe M.

⁵⁰⁵ gelür] - T.

⁵⁰⁶ feryād ider şubḥ u şām] feryād ider her şubḥ u şām T., M.

Göñlinüñ āyinesin Firdevsi'nüñ çarḥ-ı felek
Mevt odıyla dāyimā zāğlar gelür zāğlar geçer

[16] ♦ İy süñükden bir kafeş sayd itmege mürğ-ı cānuñ
Bu ecel şayyād-ıla ağlar gelür ağlar geçer

Di sözüñ dil-berlerüñ gūşına kim şafdan şafā
[17] ♦ Zülfiḳāra alnı aḳ⁵⁰⁷ ağlar gelür ağlar geçer

Vir şalāvat cān u dilden andan öñgi dest-i çarḥ
Dilüñi⁵⁰⁸ muḥkem dutup bağlar gelür bağlar⁵⁰⁹ geçer

[18] ♦ **Dāstān-ı Tā'n-Zeden-i Dāvud-rā Bit-Şāyi' Hatun**

Loḳmān Ḥakīm ḳavlince, Rāviyān-ı aḥbār⁵¹⁰ Eflātūn-i Yunānī naḳlince: Nāḳilān-ı
[19] ♦ Muḥtār bu Süleymān-nāmenüñ muşannifi bu biñ sekiz yüz otuz altı maṭla'ı
Dāstānuñ mü'ellifi Firdevsī dilinden ♦ ol vech-ile [20] emlaḥ-ı ḥikāyet esaḥḥ-ı rivāyet
ḳılup eydürler kim: Çünkim⁵¹¹ Elī'am ḳızı Bit-Şāyi' hatun Dāvud'uñ 'a.m.⁵¹² ḳarındaşı ♦
Eyleyā hatuñı daḥı [21] hatunından ve Cerüpā'dan kim işitdi bildi-kim Dāvud Ḥazreti
'a.m. ol zamān-kim bınarda yüzün gördi 'āşıḳ ♦ olupdur. Ol T[207a] [01] sebebden ol
yavuklusı Urmiyā'ya tābūt-darlık idüp durur⁵¹³ kim düşmānuñ evvel⁵¹⁴ şafında ola. Tā
kim düşmān ♦ ol [02] Urmiyā'yı helāk iderler⁵¹⁵. Daḥı ol olıncaḳ⁵¹⁶ kendüzin Dāvud
alayıdı. Ol sebebdendür kim bunuñ bigi ri'āyet ü ḥāṭır-içün [03] ♦ ta'ziyet idüp ḥāṭırın
şorduḡı. Yoksa Dāvud ḥalīfe-i zamān kendüzi bir ḥaḳīre bunca zamāndur kim bir vech-
ile [04] Dāvud ♦ aña ḥaber göndermiş degil⁵¹⁷. Liyāḳat daḥı olmuş degül; zīrā kim
Dāvud Yehūdā sıbtından÷dı, ol hatun [05] İbn-i Yāmin ♦ sıbtından idi. Ol zamāndan
berü bu iki sıbtuñ arasında küdüret varıdı. Buḡur hatun bildi-kim [06] 'ılme'l-yaḳīn ♦

⁵⁰⁷ aḳ] - M.

⁵⁰⁸ dilüñi] diliñi M.

⁵⁰⁹ bağlar] - T.

⁵¹⁰ aḥbār] aḥbā M.

⁵¹¹ çünkim] - M.

⁵¹² 'a.m.] - M.

⁵¹³ idüp durur] virüp durur M.

⁵¹⁴ evvel] o M.

⁵¹⁵ iderler] ideler T.

⁵¹⁶ olıncaḳ] ölüncek M.

⁵¹⁷ degil] digil T.

Dāvud Urmiyā'yı öldürtmege sebep olupdur. Dağı bir zamān tınmayup⁵¹⁸ dağı dönüp⁵¹⁹ bu vech-ile cevāp virdi-kim: [07] Dāvud'ın ♦ bu vech-ile ta'ziyet gönderdiğin hātırımız tesellī itdiğiniñ rumūzın bilmedük. Bu müşkili fikr idüp [08] hāl kılmaduğ. Ammā beñzer *M[152a]* ♦ kim Urmiyā'nuñ öldüğinden Dāvud be-ğāyet sūd-mend olmuş bigi. Belkim öldürtmege yādı⁵²⁰ [09] qalmış bigi. Ve bize Urmiyā'nuñ ♦ öldüğinden gönlümüz⁵²¹ şordüğünden dağı bu añlanur kim eşek ölüsü kelbe düğüdür [10] demek bigi kim. Bāri bu dağı ♦ hoş-kim: İtten kemüz. İt tuz etmegi bilür⁵²², it tuz etmek bilmezden efḍāl durur. Ammā kim [11] hem ♦ aña dönsün. Biz dağı ol tuz etmegi bilevüz. Bildüğümüz bu ola kim⁵²³ nā-murādımız⁵²⁴ yirde yatduğınca⁵²⁵ biz dağı [12] hayr du'adan ♦ unutmayavuz. Er adın añmayavuz. 'Ömrümüz⁵²⁶ varınca anuñ nām-zādı adına oturavuz. Zamāne cefāsın [13] Dāvud ♦ qahrın götürevüz. Velīkin hayfım⁵²⁷ añadır⁵²⁸ kim kendiniñ toqsan toquz gevheri ola bir yoksuluñ bir [14] delüksüz incisi-çün ♦ anı tābut-dār idüp helākine qaşd eyleye. Ol inciyi dağı almağa cehd [15] eyleye. Velīkin bir hayf kendüzi n'idüğün ♦ bilmez kim hem⁵²⁹ Haq Te'ālā dergāhında günāhkār ve hem ol qaşd itdüğü inci⁵³⁰ [16] dağı eline girmeye. Tama' itdiğinden⁵³¹ günāhdan ♦ gayrı nesne kazanmaya. Anuñ aḥvālī⁵³² ol tācire beñzer kim toqsan [17] toquz gevheri varıdı. Bir kez 'ummāna varup bir şeb-♦ çirāk görüp elindeki rızkı ol gevheri şeb-çirāka [18] virüp alup gemiye alup giderken gemisi ğarqa varup ♦ gevher suya düşüp kendüzi dağı bahrda ğarqa [19] varup māl isterken cāndan dağı çıkdı.

Nazm

⁵¹⁸ tınmayup] tutmayup M.

⁵¹⁹ dönüp] - T.

⁵²⁰ yādı] bārı M.

⁵²¹ gönlümüz] gönlimiz M.

⁵²² it tuz etmegi bilür] M. nüshasında iki defa yazılmıştır.

⁵²³ kim] - M.

⁵²⁴ nā-murādımız] nā-murādımız T.

⁵²⁵ yatduğınca] yatdığınca M.

⁵²⁶ 'ömrümüz] 'ömrümüz M.

⁵²⁷ hayfım] hayfım T.

⁵²⁸ añadır] añatur M.

⁵²⁹ hem] - T.

⁵³⁰ inci] inciyi M.

⁵³¹ itdiğinden] itdiginden M.

⁵³² aḥvālī] aḥvā M.

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]
/- . - - / - . - - / - . - /

◆ Neye beñzer bu meşel⁵³³ añla işit
[20] Şu kenārınca giderken aç [bir] it

Bir kemük bulup alur ağzına ol
Şu içince giderü dutup o yol⁵³⁴

[21] ◆ Üstühānuñ 'aksi şuya düşdi pes
İt kemük şandı anı şīrīn-nefes

Ağzın açdı almağa uzatdı dil
T[207b] [01] ◆ Pes kemük⁵³⁵ ağzından anuñ düşdi bil

Bu meşeldür söyler anı hāş u 'ām
Az tama'dan çok ziyān olur müdām

[02] ◆ Böyle diyüp anda hatun ol zamān
İtdi verhem o Cerūpā'ya hemān

Diñle imdi n'olısar encām-ı kār⁵³⁶
[03] ◆ Vir şalāvat Muştafa'ya yādigār

Nesr

Hakīm kavlince: Çünkim Cerūpā hatun bu verhemlü ◆ sözleri-kim [04] işitdi gördi-kim Bit-Şāyi' bir yirden haber virdi-kim kaçā nutkı tutuldu. Dağı cevāp virmedi. Ol zehirden⁵³⁷ [05] ◆ acı kelecilerün işitdükçe 'aklı tağıldı başına diremedi. Dağı yirinden turup sağ esen felek ◆ déyüp⁵³⁸ [06] gitdi. Gelüp Dāvud nazarına yitdi. Ol⁵³⁹ yañadan Dāvud 'a.m. şāh-ı hāndān kim Cerūpā hatun bir hayr haber getüre ◆ gelüp [07] Elī'am kızınıñ sözün söyledi. Evvel men āhir şerh eyledi. Dāvud işidüp ah itdi. Uşşı gitdi. Dağı [08] yatdı. ◆ Cerūpā hatun görüp yirinden turdı. Dāvud'uñ yüzine gül-āb

⁵³³ meşel] mişli M.

⁵³⁴ Şu içince giderü dutup o yol] - M.

⁵³⁵ kemük] kimük T., M.

⁵³⁶ encām-ı kār] encām u kār T., M.

⁵³⁷ zehirden] zehreden M.

⁵³⁸ déyüp] diyüp diyüp M.

⁵³⁹ ol] bu M.

sürdi. ʿAklı başına geldi. Andan [09] naşīḥat idüp⁵⁴⁰ didi-kim: **M[152b] ♦** Yā nebiyya'llāh!
 Bu rāzı⁵⁴¹ şakla āşikāre itme. Benī İsrā'il gammāzları işitmesün. Yaman [10] fikr
 itmesün. Şabır kıl-kim ıışk ♦ derdine şabır kıl. ʿĀşık belbed⁵⁴² ıışk⁵⁴³ dost vişāline irse
 gerek÷dür. [11] Deli gönül murādın bulsa gerek yā Nebiyyallāh! Pes ♦ birkaç gün şabr
 eylegil. Ben qaravaşuñ, bu işi bitüreyim [12] Bu işi oñadına⁵⁴⁴ getürmeyince senüñ
 maķşūduñ yirine⁵⁴⁵ yitürmeyince ♦ oturmayam.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[13] Allāh eger oñarursa cehd idem
 Bitmesine işünüñ ben kaçd idem

♦ Bu işünde itmeyevüz süstlik

[14] Yirine koyam budur çün dostlık

Bitmeyince işüñi diñlenmeyem

♦ Tîzrek dutam işüñ eglenmeyem

[15] Başum üzre emrüne fermān olam
 İsteriseñ yoluña kurbān olam

Böyle diyüp pîrezen itdi niyāz

[16] Vir şalāvat Muştafā'ya ser-firāz

[17] **Ƙışsa-ı Sām-Süvār ♦**

Ḥakīm kavline: Çünkim⁵⁴⁶ Cerüpā ḥatun eyle diyicek Dāvud'uñ ʿa.m.⁵⁴⁷ daḥı
 ḥātırı tesellī bulup [18] şabr eyledi. Rāzın⁵⁴⁸ şakladı. Andan kimsene ♦ tuymadın Dāvud

⁵⁴⁰ idüp] virüp M.

⁵⁴¹ rāzı] rāzī T.

⁵⁴² belbed] belā bed T., M.

⁵⁴³ ıışk] - M.

⁵⁴⁴ oñadına] añadına T.

⁵⁴⁵ yirine] - T.

⁵⁴⁶ çünkim] - M.

‘a.m.⁵⁴⁹ yine hilâfet şadrında oturup halka [19] hük-m-i hükümât ve kâfirleri haq dîne da‘vet itmege başladı. ♦ Ammā kim bizüm kışşamuz ol yañadan [20] Sām'a geldi. Nite ol vaqt kim Sām'ı anda⁵⁵⁰ ve Hurrem Şah'ı Şeyātīn ♦ zürriyâtı Dines Kenes'le üçünci kat [21] yir üzerinden götürüp⁵⁵¹ çāh-ı ‘uķūbetden geķürüp gitdiler. Dördünci kat ♦ yirüñ üzerine getürdiler. Daķı koyup T[208a] [01] gitdiler. Gelüp İblīs-i la‘īneyi⁵⁵² Sām'ı anda iletdüklerinden haber virdiler. ♦ İblīs şād olup sevinmekde. Bu yañadan [02] Sām daķı bir zamān-kim yatdı. Tā kim yirüñ nemi te’sirinden ve havānuñ bürüdetinden ♦ dārū-ı hūşber def [03] olup Sām ki gözin açdı gördi-kim ne yanında nigār u ne şarāb kadeh[i] ve ne meclis-i ♦ tarab var. [04] Tırduķı maķāmdan⁵⁵³ gitmiş. Bir ‘acāyib karañulıķda тұrur kim katında ne deyyār var ve ne hod⁵⁵⁴ ol maķlūķdan [05] kimsene ♦ var. Sām ol hālī görüp ah-ı ahından felek yüzün siyāh eyledi. Rūzigāruñ hālīn ‘acep [06] ve hādīşesin ğarīp ♦ gördi-kim gāh kişi şād u hurrem gāh derd-ile pür-ġām ider gāh şıhhat gāh [07] ğurbet gāh vuşlat⁵⁵⁵ gāh fırsat gāh fūrkat virür.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Zīr ü bālā döndüğince⁵⁵⁶ çarķ-ı dūn

[08] Naķş⁵⁵⁷ ider ser-firāzuñ ser-nigūn

Geh çıkarur Zühreyi⁵⁵⁸ ‘arş üstine

♦ Gāh şalar Hārut'ı ol fers üstine

[09] Gāh irürür cennete İdrīs[i] ol

⁵⁴⁷ ‘a.m.] - M.

⁵⁴⁸ rāzın] - M.

⁵⁴⁹ ‘a.m.] - M.

⁵⁵⁰ anda] - T.

⁵⁵¹ getürüp] - T.

⁵⁵² la‘īne] la‘īneyi T.

⁵⁵³ maķāmdan] maķāmdur M.

⁵⁵⁴ hod] hoz M.

⁵⁵⁵ gāh vuşlāt gāh ğurbet] ⇄ gāh ğurbet gāh vuşlāt T.

⁵⁵⁶ döndüğince] döndigince M.

⁵⁵⁷ naķş] şaķş M.

⁵⁵⁸ Zühreyi] zehreyi T.

Gāh düşürür zaḥmete Cercīs'i ol

♦ Gāh Sām'ı çıkarur eflāke ol

[10] Gāh şalar zīr u bayı ḥāke hem

Gāh ider Firdevsi'nüñ göñlini şād

♦ Gāh kıılır pür-gām ü gāyet ziyād

[11] 'Ādeti bu rūzigāruñ bī-gümān

Vir şalāvat Muşafā'ya şād-mān

M[153a] ♦ Der-beyān-ı 'Ācāyib-Dīden-i Sām Hurrem Şāh

[12] Hākīm kavlince: Sām ol ḥālī görüp qatındağı Hurrem Şāh'ı uyardı. ♦ Hurrem Şāh daḥı geldi⁵⁵⁹-kim gördi-kim⁵⁶⁰ yine [13] rūzigār bunlara bir seyli urmuş, bir maḳāmdan bir maḳāma irmişler kim karañulıq ♦ bir t̄āguñ kullesi [14] üzerinde şol tuman bigi puşarılıq ol t̄ağı başmış göz gözi görmez hiç nesne⁵⁶¹ ♦ belürmez. Ammā kim [15] nebātāt ve şemarāt çok. Pes Sām Hurrem Şāh'-ıla ol ağaçların yimişlerinden biraz yimiş ♦ yidiler. [16] Daḥı t̄ağ başından gitdiler. Bir niçe vaqt gidicek avāzeler belürdi. Yakın gelince Şāh kulaq [17] urup ♦ ol avāzeleri diñledi gördi kim cān-āver⁵⁶² avāzesine beñzer. Biraz ḳadem-ki ilerü yürüdi [18] Sām naẓar kırup ♦ gördi-kim⁵⁶³: Bir 'acāyib şekil cān-āver bir ağacın budakların⁵⁶⁴ ḳañırmış yimişinden yir. [19] Velī be-ḡāyet ḳorḳunç nesne. ♦ Nite ḳadd ü ḳāmetinüñ uzunlığı yüz elli arşın ola. Ammā kim uvacuḳ uvacuḳ [20] ayakları var. Şöyle kim: Yitmiş seksen ola. Bir 'acāyib daḥı⁵⁶⁵ ♦ bu kim ayakları ḳarnında, yüzleri üzere [21] sürinüp⁵⁶⁶ yürürler. Sām'ı kim gördiler eyle ḳaçup ♦ gitdiler kim şanasın inişe seyl ve yāḥūd t̄ağ T[208b] [01] başında⁵⁶⁷ yıl gider. Başları atlayın altları daḥı perçemleri ♦ var. Boyunlarında at yilisi bigi yilisi var [02] iki yaña saçılup şalınup yatur. Cümlesinüñ ḳanı şöyle şarudur kim ♦ za'ferāna beñzer.

⁵⁵⁹ geldi] - M.

⁵⁶⁰ gördi-kim] didi-kim T.

⁵⁶¹ nesne] - T.

⁵⁶² cān-āver] cānavar T., M. Metinde cān-āver kelimesi her iki nüshada da *cānavar* biçiminde yazılmıştır.

⁵⁶³ gördi-kim] didi-kim T.

⁵⁶⁴ budakların] budakları M.

⁵⁶⁵ bir 'acāyib daḥı] bir 'acāyib şekil cānavardaḥı M.

⁵⁶⁶ sürinüp] sürünüp T.

⁵⁶⁷ başında] bağ başında T.

Tenleriniñ etleri daħı [03] yılanlayın tüysüz kılsuz pulsuz, dili bir ʿacāyib heybetlü cān-āverlerdür ♦ kim Sām bigi pehlevān göricek [04] ʿaqlın şaşurur. Velīkin ol cihāngīr ğayret kılup ʿaqlın başına getürüp ♦ divşürdi⁵⁶⁸.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[05] Bir ʿacep kōrkunç çābük cān-āver
Özge dīvin andan giderse ẖaṭar⁵⁶⁹

♦ Gözleri yanar u külhan-mişāl

[06] Dışleri egri uzun dīgren-mişāl

Heybetinden ditreye eflāk-ı şīr

♦ Ağzı şalyarı kōkar eyle ki yir

[07] Gör ne ʿāşī halk ider Ḥallāk'ı sen⁵⁷⁰
Kim görincek yacanur cān iy ḥasen

♦ Buncılayın Şāni'üñ çok şanʿatı

[08] Buña hemtā Ḥākimüñ çok ḥikmeti

Ḥikmetinden ger ḥabīrise özüñ

♦ Vir şalāvat Aḥmed'e açup gözüñ

[09] Neṣr

Ḥakīm ḳavlince: Sām'-ıla Ḥurrem Şāh ol cān-āverleri ♦ göricek be-ġāyet taʿaccüb kılup Şāni'üñ [10] şanʿatın tañladı. Ol cānibden daħı ol cān-āverler bunları⁵⁷¹ ♦ gözedüp göz diküp ṭurdılar. Daħı bir [11] zamāndan soñra bir yire cemʿ olup ġarb cānibine avāze ♦ virüp çağırır çağırır⁵⁷² gitdiler. Eyle-kim avāze**lerinden** [12] bunlar vehm itdiler. Andan Sām Ḥurrem Şāh'-ıla yirlerinden *M[153b]* ♦ ṭurdılar ol ḳavmüñ ardınca gitdiler.

⁵⁶⁸ divşürdi] devşirdi M.

⁵⁶⁹ Özge dīvin andan giderse ẖaṭar] Özge divin giderse bir ẖaṭar M.

⁵⁷⁰ sen] sin T.

⁵⁷¹ bunları] bunları bunları M.

⁵⁷² çağırır çağırır] çağırır çağırır M.

[13] Yol sürüp giderken nāgahān bir taş gördiler kim üzerinde ʿİmrān dilince ♦ nevk⁵⁷³ kalemle hat yazılmış. [14] Ve pūlād tīgla taşuñ hattı çizilmiş. Sām görüp Hurrem Şāh'a didi-kim: Yā Hurrem Şāh! Yiryüzine ♦ geldük [15] bigi kim bu taşı ādem oğlanı⁵⁷⁴ yazmış. Anca déyüp şāzılıkla⁵⁷⁵ taşuñ katına gelüp⁵⁷⁶ ol hattı okıdı-kim [16] yazılmış:

♦ Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Böyle dimiş taş ol hattı yazan
K'iy cihānuñ hāk için cümle gezen

[17] ♦ İricek dördünci katuñ yirine
Tālīʿiñden ağlayuban yirine

İşbu taşı göricek sen bilesin

[18] ♦ Kāhramān'uñ fikrin ol-dem kılasın

Bil ki yirüm⁵⁷⁷ ʿālem içre Kāhramān
Kılıcımdan istedi Merrih emān

[19] ♦ İns ü cinle ideriken şāha ceng
Çeşmine⁵⁷⁸ haşmuñ kılurken çarh-ı şek

Dīv ü ekvān birle itdüm çok şavaş

[20] Kılıcumdan⁵⁷⁹ olmışiken bağı[ı] baş

Bahr-ı zulmāt içre itdük ceng[i] çok
Ejdehā-veş ikimüz āhengi çok

[21] ʿĀkıbet ekvān-ı dīv kaçdı nagāh
İşbu yire irişüp olur penāh⁵⁸⁰

⁵⁷³ nevk] nuḥ T., M.

⁵⁷⁴ oğlanı] - M.

⁵⁷⁵ şāzılıkla] şādılıkla M.

⁵⁷⁶ gelüp] gelmiş T.

⁵⁷⁷ yirüm] yirim T.

⁵⁷⁸ çeşmine] çışmine T.

⁵⁷⁹ kılıcumdan] kılıcımdan T.

⁵⁸⁰ Kılıcımdan... ..penāh] - M.

◆ Ben dahı cin kuvvetiyle gelmişem

T[209a] [01] Dīvi bunda hāk içine şalmışam

İşbu taşı tīgum-ıla düzmişem

◆ Haṭṭ elümle taşuñ üzre yazmışam

[02] Bunda her kim gelürise ādemī

İşbu taşā başār olsa ḳademi

◆ Bile kim ol Ḳahramān'ı kimimiş

[03] ʿĀlem içre niçesi hākim imiş

Nicesi gelmiş bu hākūñ⁵⁸¹ üstine

◆ Nice urmuş tīg[i] dīvūñ postına

[04] Nice Ḳātil kimsemiş ol pehlevān

Kim ḳomışdur ʿālem içre ol nişān

◆ Ol nişānla⁵⁸² ismi tā kim yād ola

[05] Ḥayr-ıla dillerde rūhı şād ola

Ḥayr-ıla olmak dilerseñ şāha yād

◆ Vir şalāvat Muştafā'ya gey ziyād

[06] Neṣr

Ḥakīm ḳavlince: Sām ol haṭṭı kim⁵⁸³ okudı, bildi-kim ◆ Ḳahramān-ı Ḳātil cin kuvvetiyle ekvān-ı dīvi zulmāt [07] baħrından ḳaçurup yir altına gidicek⁵⁸⁴ bu dördünci ḳat yir üzerinde ◆ bulup⁵⁸⁵ helāk eylemiş. Pes Sām Ḳahramān [08] rūhına duʿā ḳılup el yüzine sürüp dönüp Ḥurrem Şāh'a didi-kim: ◆ Yā Ḥurrem Şāh! Bizden ezel bu dördünci [09] ḳat yirüñ üzerine Ḳahramān-ı Ḳātil dahı gelmiş ḳılıç şalmış. İmdi bu ʿadūlardan⁵⁸⁶ ◆ ḡāfil olmayalum didi. [10] Ḳam-ḳam ḳılıcınıñ ḳabzasına el urup ihtiyāt-ıla ol taşā arḳa virüp Sām oturdı. ◆ Ḥurrem Şāh [11] dahı cüst idi. Bir bınar bulup gelüp Sām'ı ol çeşme

⁵⁸¹ hākūñ] hāk T.

⁵⁸² nişānla] nişānıla T., M.

⁵⁸³ kim] - T.

⁵⁸⁴ gidicek] gidecek M.

⁵⁸⁵ bulup] bilüp M.

⁵⁸⁶ ʿadūlardan] ʿadūlardan M.

kenārına iltüp içdiler şuyından⁵⁸⁷. Andan ♦ Sām [12] ol pāk şudan āb-dest alup iki rekʿat namāz kılup ol ʿadū cān-āverlerden ḥalāş olmağa Ḥaqq'a [13] ♦ münācāt idüp eydürdi-kim ağlaşuban ikisi itdi niyāz.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[14] Ol dem-içün ḥilqat⁵⁸⁸ itdüñ ʿālemi

♦ Ol gün-içün düzüpdürsin ādemi

Cümle mürsel fāzılun ʿilmi ḥaqqı

[15] Küll-i ekmel ʿāqılun ḥilmi ḥaqqı

M[154a] ♦ Şah Süleymān ḥatemīnün ismi-çün

Ḥātem üzre naqş olan resmiçün⁵⁸⁹

[16] Ol Muḥammed ḥaqqı-çün ki server ol

♦ Enbiyānün cümlesine rehber ol

İşbu ḥākūn zaḥmetinden kıl emīn

[17] Dilegümüz bu durur senden hemīn

♦ Böyle diyüp itdiler bī-ḥadd niyāz⁵⁹⁰

Vir şalāvat Muştafa'ya ser-firāz

[18] Nesr ♦

Ḥakīm qavlince: Sām bin Nerīmān Ḥurrem Şāh'-ıla ol qaya dibinde dördünci qat yir üzerinde Ḥaqq'a münācāt [19] itmekde ♦ ol yañadan⁵⁹¹ bizüm kışşamuz Dāvud'a ʿa.m.⁵⁹² geldi. Nite ol zamān-kim Elīʿam kızınıñ ağzından Dāvud ʿa.m.⁵⁹³ [20] bunuñ bigi söz ♦ işitdise verhem itdise be-ğāyet [...] olup gönlinden bunu geçürdi-kim; Ol

⁵⁸⁷ şuyından] سويندن T., M.

⁵⁸⁸ ḥilqat] ḥilʿat T.

⁵⁸⁹ Ḥātem üzre naqş olan resmiçün] Ḥātem üzre resm olan naqşıçün T.

⁵⁹⁰ niyāz] günāh T.

⁵⁹¹ yañadan] yañada T.

⁵⁹² ʿa.m.] - M.

⁵⁹³ ʿa.m.] - M.

ḥatun kaṭā [21] kendüzine gelmez. Pes Dāvud'ıñ ♦ 'a.m.⁵⁹⁴ ıışkı tazelendi. Bir ahı biñ
ciger yaḫar oldı. Bit-Şāyi' haberinle T[209b][01] yanup yaḫıldı. Dāvud 'a.m.⁵⁹⁵ bu ḥāl
üzereyiken⁵⁹⁶ ol yañadan ♦ Yo'ā bin Cerūpā begler begi daḫı ol 'Āfāyi Ḥān-ı [02]
Ḥarāmī'nüñ altı ay tamām egirtti. Tā kim ḫal'a ḫavmi açlıḫdan ♦ buñaldılar. Şusızlıḫdan
niceleri daḫı cān [03] virdiler. Cem' olup ol 'Āfā'nuñ ḫatına gelüp didiler kim: Bu
düşmān ḫoz ♦ bizi bir yıl daḫı egirdiserdür. Yok [04] ni'met vāfir zevādesi çok. Biz ḫoz
bir aya varmayup açlıḫdan susuzlıḫdan ♦ helāk oluruz. Helāk olmaḫdan [05] bāri dirlik
yigdür. Bir ḫal'a daḫı buluruz. Ammā kim giden cān gine ele girmez. Geregi budur kim
♦ emān isteyevüz. [06] Başumuz⁵⁹⁷ ḫalāş ola. Milk ü mālдан geçdük didiler. Şikāyet
itdiler. ḫal'a ḫavmi eyle diyicek 'Āfāyī ♦ Ḥarāmī [07] daḫı gördi kim vaḫı'a ḫal'anuñ⁵⁹⁸
ḫazīnesinde zevāde az ḫaldı. Şuyı kıtaldı⁵⁹⁹ zarnıc şuyı dükendi. [08] Hemāndem ♦
Yo'āv'a ḫāşid gönderdi. Emān istedi-kim ḫal'a içindeki mālı tavarı rūzīyi vireler.
Ḥanümān⁶⁰⁰ [09] anlaruñ⁶⁰¹ baş u⁶⁰² cān ♦ bunlaruñ ola. Yo'ā daḫı bu ḫavle rāzī olup
emān virdi. Yo'ā Tevrāt'a Zebūr'a [10] and içdi-kim bunlaruñ ♦ tenlerine noḫşān
irgürmeye ḫanlarına girmeye Dāvud 'a.m.⁶⁰³ eline virmeye, [11] ḫanların ḫara yire
ḫarmaya dēyü⁶⁰⁴ ḫasem yād idicek ♦ def'i Dāvud'a nāme irsāl eyledi-kim ta'cīl [12]
gelüp ḫal'ayı⁶⁰⁵ kendü eliyle boşalda. İçindeki māl u menāli ala; zīrā ♦ kim ol ḫal'ada ol-
ḫadar varıdı-kim [13] nihāyeti yoḫıdı. Ḳorḫdı-kim kendü boşalda. Dāvud'ıñ 'a.m.⁶⁰⁶
göñline ḫoş gelmeye.

⁵⁹⁴ 'a.m.] - M.

⁵⁹⁵ 'a.m.] - M.

⁵⁹⁶ üzereyiken] üzereken M.

⁵⁹⁷ başumuz] başımız M.

⁵⁹⁸ ḫal'a] - M.

⁵⁹⁹ kıtaldı] katıldı T.

⁶⁰⁰ hānümān] hanımānuñ

⁶⁰¹ anlaruñ] - M.

⁶⁰² baş u cān] başı cān T., M.

⁶⁰³ 'a.m.] - T.

⁶⁰⁴ dēyü] diyü M.

⁶⁰⁵ ḫal'ayı] ḫal'a T.

⁶⁰⁶ 'a.m.] - M.

♦ Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

- [14] Her gönülde sevgülüdür⁶⁰⁷ şāha māl
Māl-içün⁶⁰⁸ bī-ḥadd olur ceng ü cidāl

♦ Ol cihetden kıldı Yo'ā ihtirāz

- [15] Māl-içün olmaya ya'nī infī'āl

Bildi Dāvud idiser mālā ṭama'

♦ Ansuz olsa idecekdür kı'īl ü kāl

- [16] Kim zer-içün iki dost olur ḥaşım
Māl-içün düşmen olur hem pāy-māl⁶⁰⁹

M[154b] ♦ Gerçi-kim Firdevsīdür bī-zer begüm

- [17] Līk anuñ sözidür[ür]⁶¹⁰ dürr ü la'ī⁶¹¹

Ne ḥo 'ārif māl-içün gamgīn olur

♦ Ne ḥo kāmīl rızq-içün çāker Bilāl

[18] Negr

Hakīm ḳavlince: Çünkim gelüp [nāme] Dāvud'a 'a.m.⁶¹² yitdi, ḳal'anuñ ♦ feth
olduğın bilüp şād olup [19] secde-i şükr itdi. Andan yaraḳ gördi-kim ḳal'anuñ üzerine
gide. ♦ Velīkin gönünden bu geçer kim [20] nigārınuñ şehrinden gidicek⁶¹³ nicesi şabr
ide. Çünkim gitmek yarağı görüldi⁶¹⁴. Sefer ♦ azuğı şofraya [21] ḳoyuldu. Dāvud nihānī
Eyleyāv'uñ ḥatunun kığırdı. Bir ḥalvete varup eyitdi-kim buña kim: Eger Elī'a.m. ♦ kıızı
T[210a] [01] Bit-Şāyi'ye varsañ benden selām virseñ. Eyitdi-kim: Eger baña gelürse

⁶⁰⁷ sevgülüdür] sevgilüdür M.

⁶⁰⁸ māl-içün] mālı içün T.

⁶⁰⁹ pāy-māl] pāy-i māl T., M.

⁶¹⁰ sözi] zürri T.

⁶¹¹ la'ī] lāl T., M.

⁶¹² 'a.m.] - M.

⁶¹³ gidicek] gidecek M.

⁶¹⁴ görüldi] görildi M.

anuñla üç şart ideyim. Evvel şartum⁶¹⁵ ♦ bu kim diledügi [02] yirde olam⁶¹⁶, ikinci şartum⁶¹⁷ bu ola⁶¹⁸ kim bu qal'anuñ cemī'c mālın aña virem. Üçünci şartum ol ola ♦ kim zerre qadar anuñ gōñlini incitmeyem, [03] anuñ destürsuz qandasana gitmeyem. İllā kim Haqq'ıñ hızmı kim aña nihāne ♦ olmaz. Gör kim saña ne cevāp virür⁶¹⁹ [04] didi. Bir altun tepsıyı incüyle tıdurdı. Dağı ol sinīnün üzerine Yūsuf ♦ peygāberün 'a.m. Zeliḥā'yı soñra alup [05] nikāh itdügi⁶²⁰ vaqt bir tāc eylemişdi-kim kıvıl altun idi. Ammā kim üzerinde ♦ cevāhir gevāhir varıdı⁶²¹-kim her birisi [06] iqlīm-i ḥarāc⁶²² deñürdi. Yūsuf ḥazīnesinden anı çıkarup dağı ♦ Eyleyāv'ıñ eline şındı⁶²³. Ol altun tepsinün üzerine [07] qodı. Didı-kim: Var bunları ol cān-ı maqşūda ilet. Ümizüm var kim ♦ ḥatun altun incü sevice olur. Tama'c kıla iqrārın [08] alasız didi. Eyleyāv ḥatun dağı Dāvud'ıñ 'a.m.⁶²⁴ kıv qarındaşı Cerūpā'yı ♦ 'avrata⁶²⁵ ol iki ḥatunları uydurup bu tāc ve [09] bu tepsıye altun, iki cāriye eline virüp götürdiler. Dağı ni'met-i ♦ nüzül-ile tenhā varmağa⁶²⁶ qopup āşıkāre bigi sürüp Elī'am [10] kıvınun evine vardılar. Ol yañadan dağı Elī'am kıvı ♦ evlerinde oturup ḡam baḥrında özün yitürüp tıururdu-kim bu Dāvud [11] 'a.m.⁶²⁷ kendünün ḥelāline n'acep⁶²⁸ iş itdi kim cōmri ♦ yazını⁶²⁹ kıv nūşını nış itdi déyüp⁶³⁰. Er[i]nün firāqında⁶³¹ tālī'inün [12] nuḥūsetinden yanup yaqılurdu. Bunca zamāndan ♦ berü Urmiyā'ya varmaduḡına 'ākıbet maḥrūm qalduḡına fırsat geçürdüğüne⁶³² [13] incindi.

⁶¹⁵ şartum] şart M.

⁶¹⁶ olam] ola T.

⁶¹⁷ şartum] şartım T.

⁶¹⁸ ola] - T.

⁶¹⁹ virür] T.'de iki kez yazılmıştır.

⁶²⁰ itdügi] itdigi M.

⁶²¹ varıdı] vardı M.

⁶²² ḥarāc] ḥarāic T., M.

⁶²³ şındı] şunup M.

⁶²⁴ 'a.m.] - M.

⁶²⁵ 'avrata] 'avratdı M.

⁶²⁶ varmağa] vırmağa M.

⁶²⁷ 'a.m.] - M.

⁶²⁸ n'acep] ta'accüp M.

⁶²⁹ yazını] yazılı T., M.

⁶³⁰ déyüp] diyüp M.

⁶³¹ firāqında] firākıydı T.

⁶³² geçürdüğüne] geçürdüğüne M.

Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

- ♦ Yārına bulmadığı-çün⁶³³ vuşlatı
Rūzigāruñ irdügi-çün şiddeti

[14] Nevḥa kılup ideridi ah u zār

- ♦ Nālesinden iñleridi⁶³⁴ merg-zār

Nergesinden dökdüğünce⁶³⁵ kanlu yaş

[15] Lāle⁶³⁶ reng olmışıdı tağ u taş

- ♦ Müşkil olur añla yārūñ fūrḳati
Bundan özge yok cihānuñ fursatı⁶³⁷

[16] Dil ü cānuñ vuşlatı dil-ber durur

M[155a] ♦ Dil-ber ele getüren server tırur⁶³⁸

Kimse yārūñ ḥasretini çekmesün

[17] Fūrḳatinden⁶³⁹ gözyaşını dökmesün

Ḥāşşa kim irişe yārūña ecel

‘Ömrine ire anuñ tā kim⁶⁴⁰ ḥalel

[18] Bundan özge ḥādişe yokdur ḳatı

- ♦ Mevt irişüp ola yārūñ fūrḳati

‘Ādetidür rūzigāruñ nāgahān

[19] Kim ayırur iki yārı bī-gümān

- ♦ Vuşlatınuñ soñıdur fūrḳat tamām
Dirliğinüñ soñıdur mevt iy hümām!

⁶³³ bulmadığıçün] bulmadığıçün M.

⁶³⁴ iñleridi] egleridi M.

⁶³⁵ dökdüğünce] dökdüğünce T.

⁶³⁶ [lāle] lāle M.

⁶³⁷ fursatı] - M.

⁶³⁸ tırur] durur M.

⁶³⁹ fūrḳatından] fūrḳatında M.

⁶⁴⁰ kim] ki M.

[20] Ger dilerseñ çekmeyesin hicr-i yār
 ♦ Vir şalāvat Muştafā'ya bī-şümār

Neşr

Ḥakīm qavlince Eli'am [21] kıızı bu vech-ile gāzel ♦ okuyup ah iderken nāgāhān manzaradan nazar kılup gördi kim Dāvud'ıñ 'a.m.⁶⁴¹ kıız qarındaşları T[210b] [01] ve Eyleyāv ḥatun ♦ yine geldiler. Elllerinde nāme tuhfeleri daḥı var. Kıız bildi-kim Dāvud gönderüpdür. Kendüsin dilemek [02] ister. Be-gāyet ♦ incinüp qocınup nerdübāndan aşığa indi. Daḥı qapuyı açdı andan anasıyla ilerü varup bunlarıñla [03] ♦ görüşdi⁶⁴². Anlar daḥı selām virtüp görüñüp ḥālī ḥatırı şorışup gelüp oturdılar. Bu tuhfeleri gelüp⁶⁴³ önlerinde ♦ qodılar. [04] Daḥı Eyleyāv ḥatun eyitdi-kim: "Zihī sa'ādet zihī devlet neyimiş kim Zeliḥā'nuñ tācı senüñ ayağıña ♦ geldi. Bu qadar altun [05] ile⁶⁴⁴ kim Dāvud muḥibbūñ saña nişār kıldı ma'zūr tutuñ" didi. Eyleyāv ḥatun eyle diyicek ♦ egerçi-kim Eli'am kıızınıñ [06] anası ol tācı ol-qadar altunı görüp tama' kılup eyitdi-kim: "Biz bu qadar iḥsāna ne lāyıkuz, ♦ ola kim ol ḥalīfe bize göndermiş [07] ola. Ol siz kim yañlış gelmiş olasız" didi. 'Özr diledi. Ammā kim kıız ♦ anasınıñ sözün qarşulayup eyitdi-kim: Dāvud peygāMBER [08] biz cāriyesine yavuz ta'n eylemiş. Dimek ♦ olur kim baña ḥelāl÷lığa anuñ bigi bākire nesep gerek÷dür kim bu tāca lāyık ola. [09] Tā kim baña almağa dirilmege muvāfıq ♦ ola. İmdi bizüm ḥod kendümüzüñ qadrin bilürüz, 'özüñüz kıılırız. Güc-ile [10] üstine daḥı düşmedük. ♦ Bu qadar ta'n ne lāzım anlarıñ lāyıkı biz de bilürüz diyüp kendüzin göricek Dāvud'ıñ kıız qarındaşı [11] Cerüpā ve ♦ Eyleyāv ḥatun ve daḥı Aviğāyıl eyitdiler kim: Yā Eli'am kıızı! Sen bir yoksuluñ kıızı olasın. Seni isteyen [12] ♦ ḥalife-i zamān ola ḥuşūşā kim Ḥaḫ Te'ālā'nuñ peygāMBERİ ola. Bir daḥı bu kim saña bunuñ bigi tuhfe göndere [13] ♦ kim hīç dünyā pādīşāhlarında olmaya. Saña yalvara, bizleri ayağıña⁶⁴⁵ göndere. Kendüye ḥelāl÷lığa dileye diyüp ♦ söylediler. [14] Dāvud'ıñ ol şartın daḥı söylediler biraz daḥı verhem eylediler. Buğur Bit-Şāyi' anası

⁶⁴¹ 'a.m.] - M.

⁶⁴² görüşdi] görüşdiler M.

⁶⁴³ gelüp] - M.

⁶⁴⁴ altun ile] altunıla M.

⁶⁴⁵ ayağıña] ayağıña M.

yirinden *M[155b]* ♦ turup ol tuhfelerini kabûl [15] idüp didi-kim: Yüzüm üzere⁶⁴⁶ Dâvud bigi kişi bizi kabûl itdükden sonra biz dağı ♦ aña kızımız cân-ıla gönülden⁶⁴⁷ virdük. [16] Bunuñ Urmiyâ-çün acığı vardır. Bunuñ sözine kalmañuz didi. Anası eyle ♦ diyicek Bit-Şâyic hatuna güç gelüp [17] eyitdi: Yâ ana! Benüm adum çekmegil. Bit-Şâyic anası sözün edeblemiş yüzüzlik ♦ kılmış didürmegil. Ben ölmege râzıyam Dâvud'a [18] varmazam. Kanluma gönül karmazam. Ben bilürem Urmiyâ'nuñ helâkine ♦ Dâvud sebep olupdur⁶⁴⁸. Şol vaqtdan sonra beni [19] bınar şuyında göreliden berü baña gönül virüp durur⁶⁴⁹ diyicek İğâyil ♦ hatun eyitdi-kim: Yâ hatun! Neden dırsın⁶⁵⁰ [20] kim Dâvud senüñ nâm-zâduñ helâk itmesine sebep olupdur? ♦ Eyitdi-kim: Sebep şol-şadar kim anı tábüt-dâr [21] eyledi ceng içinde. Düşmâna hod⁶⁵¹ tábüt-dâr önce varur. ♦ Öldürtmek degül⁶⁵² mi didi. Ugâyil hatun eyitdi: İy T[211a] [01] 'âkılsuz! Tábüt-dârlık hod⁶⁵³ bir mertebedür kim begler ♦ begiden yukarı oturur. Ölmek irâdeti Haq Te'âlâ'nuñdur⁶⁵⁴.

[02] **Nazm**

[fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

Meyyit-içün itmeñüz ceng ü cedel

♦ Define dermân yok irse ecel

[03] Mevt iricek virmez emân ir ü giç

Pes ne hâcet eylemek saña 'ilel

♦ Meyyit-içün nevhanuñ çün nef'i yok

[04] Pes 'abeş zâri durur tül-ı emel

⁶⁴⁶ üzere] üzre M.

⁶⁴⁷ kızımız cânıla gönülden] ⇨ cânıla gönülden kızımız M.

⁶⁴⁸ olupdur] olmışdur T.

⁶⁴⁹ virüp durur] virüpdurur M.

⁶⁵⁰ dırsın] dirseñ M.

⁶⁵¹ hod] hoz M.

⁶⁵² degül] degil M.

⁶⁵³ hod] hoz M.

⁶⁵⁴ irâdeti Haq Te'âlâ'nuñdur] Allâhu Te'alâ irâdetidür M.

Urmiyā ger öldise Dāvud'a var
 ♦ Kim olur anuñ yirine bu bedel

[05] Mürde-içün eylegil hayr u duʿā
 Diriye dirlik gerek şālīh ʿamel

♦ Böyle déyüp⁶⁵⁵ virdi had[di] neyde⁶⁵⁶ zen
 [06] Vir şalāvat Muştafā'ya bī-ḥalel

Nesr ♦

Hakīm kavlince: Çünkim Ugāyil hatun bunuñ bigi sözler söyledi [07] raḥim÷ler eyledi. Andan soñra Bit-Şāyi'c'üñ ♦ daḥı hātır tesellī olup⁶⁵⁷ göñli⁶⁵⁸ yumşadı. Meyli oldı-kim Dāvud'a vara⁶⁵⁹. Andan⁶⁶⁰ Elīʿam [08] hatun yirinden ♦ tırup bunlara envāc yimekler getürdi içürdi yidürdi⁶⁶¹. Kızından uğurlayın bunlara didi-kim: Maşlahat [09] ♦ oldur kim erkek÷lerden daḥı Benī İsrā'il'üñ uluları geleler dileyeler ʿādet üzerine didi. Elīʿam hatun ♦ söziyle [10] bunlar daḥı Zelīḥā tācın ve ol getürdükleri mālı anda qodılar gitdiler. Gelüp Dāvud'a müjde⁶⁶² itdiler. ♦ Dāvud şād olup ḥaremīnden [11] taşra çıkdı ʿibādete meşgūl oldı. Çünkim ol⁶⁶³ gice geçüp ʿale'ş-şabāḥ ♦ olıcaḳ Dāvud taht üzerine gelüp [12] vezīri Berḥiyā'yı kığırdı. Ve daḥı ulu qardaşı Eyleyāv'u kığırdı Cerūpā'yı ♦ kığırdı. Benī İsrā'il'üñ on iki sıbtınuñ uluların [13] cemc eyledi. Qaydı⁶⁶⁴ görüp Urmiyā'nuñ nām-zādın⁶⁶⁵ *M[156a]* ♦ dilemege anasına gönderdi. Yine ol üç hatunlar daḥı birisi Eyleyav [14] hatun iki daḥı Dāvud'uñ kız qarındaşları ♦ Cerūpā'yla Ugāyil hatun gitdiler. Gelüp Elīʿam'dan cāsūsdan⁶⁶⁶ [15] kızın dilediler. Elīʿam hatun cevāp ♦ virdi-kim: Benüm kızum Dāvud'a lāyık degül-dür ammā kim cāriyelıḡa daḥı virürem. [16]

⁶⁵⁵ déyüp] diyüp M.

⁶⁵⁶ neyde] neydi M.

⁶⁵⁷ tesellī olup] teselli bulup T.

⁶⁵⁸ göñli] göñül M.

⁶⁵⁹ vara] vire M.

⁶⁶⁰ andan] - T.

⁶⁶¹ içürdi yidürdi] ⇔ yidürdi içürdi M.

⁶⁶² müjde] mürde T.

⁶⁶³ ol] o T.

⁶⁶⁴ qaydı] kayd M.

⁶⁶⁵ nām-zādın] nām u zādın T.

⁶⁶⁶ cāsūsdan] ḥāsusdan M.

Eger kim kızum rāzī ola didi. ♦ Andan ol kızdan daḡı bir⁶⁶⁷ haber dilediler. Dāvud'a gelmek gerek. Bir ḡalīfenūñ ḡatunı [17] olmaḡdan saña fāyide çoḡdur⁶⁶⁸ ♦ didiler. Ol daḡı cevāp virdi kim: Pes Dāvud'a üç şart-ıla varuram. Eger kim ol [18] şartları qabūl iderse ♦ varam kenīzeḡi olam. Ve illā kim⁶⁶⁹ cihānuñ mālını baña virürse varmazam didi. Eyitdiler : Ne buyurursın [19] söylegil ♦ ol şartı görelüm Dāvud'a ḡaber virelüm didiler. Eyitdi-kim: Evvel şartım budur kim Dāvud'uñ döşegi [20] benüm yanumda ♦ ola, dükeli ḡatunınuñ üstinde oturam. İkinci şartım budur kim benden eger oḡlan vücūda gelürse [21] ♦ Dāvud'dan şöıra yirine ol ḡalīfe ola. Üçünci şartım⁶⁷⁰ oldur kim benüm qaşrum, ṡuracaḡum ayruca ola T[211b] [01] Ol ♦ ḡatunlar-ıla bile olmayam.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Ger bu şartuñ cümlesine bī-gümān

[02] ♦ Ol nebī rāzī olursa bu zamān

Ḥizmetine yüz sürüp olam kenīz

Ḥāk-i pāyın öpem anuñ pāk-cān⁶⁷¹

[03] ♦ Ger bu qavle olmaya rāzī özi

Varmazam ben aña zāḡir ger nihān

Böyle diyüp anda Bat-Şāyic hemīn

[04] ♦ Oldı ḡāmūş iy emīr-i kām-rān⁶⁷²

Līk ḡāmūş olmayup ol Aḡmed'e

Vir şalāvat cān u dilden şāz-mān⁶⁷³

[05] ♦ Nesr

⁶⁶⁷ bir] - M.

⁶⁶⁸ çoḡdur] çoḡ M.

⁶⁶⁹ ve illā kim] - T.

⁶⁷⁰ şartım] şart M.

⁶⁷¹ pāk-cān] pāk-ı cān T., M.

⁶⁷² kām-rān] kāmūrān T., M.

⁶⁷³ şāz-mān] şāzumān T., şādımān M.

Ḥakīm kavlince: Çünkim Bit-Şāyi^c ḥatun Dāvud'ūñ 'a.m.⁶⁷⁴ kız qarındaşlarına ve Eyleyāv ḥatunına bu cevābı ♦ kim [06] söyledi anlar daḥı ol bilesince gelen erenlere ḥaber virdiler. Anlar daḥı varup Dāvud'-ıla⁶⁷⁵ 'a.m.⁶⁷⁶ buluşup ♦ Dāvud'ūñ [07] ḥaberin aldılar. Dāvud 'a.m.⁶⁷⁷ daḥı cān u gōñüldeñ rāzī olup ol üç şart qabūl eyledi. Pes anuñ ♦ üzerine qavl [08] idüp Urmiyā'nuñ müddet-i tāriḥin daḥı gördiler kim müddet tamām olaldan iki ay daḥı geçmiş. ♦ Pes Mūsā [09] şerī'atınca nikāḥ kırup Tevrāt ḥükmince ol Bit-Şāyi'^cyi⁶⁷⁸ Dāvud'a⁶⁷⁹ virdiler. Qal'adan dönüp gelicek ♦ ala. [10] Bunlar daḥı yaraḡın görece⁶⁸⁰ oldılar. Ammā kim qavm-i Benī İsrā'īl'ūñ begleri ve yigleri cümlesi cem^c olup [11] ♦ birin ikin tenhāda⁶⁸¹ baş başa çatup söylerlerdi-kim gör bu İṣā oḡlı Dāvud'⁶⁸² kim Urmiyā'yı helāk olsun [12] içün⁶⁸³ tābūt-dārlıq virmiş-kim ḥatunı şāḥib-cemāl olduḡı ecilden alaydı. *M[156b]* ♦ Anuñ-içündür kim [13] henüz Urmiyā'nuñ mevt-i tāriḥi yıldan geçmedin⁶⁸⁴ yavuklusın aldı. Bu kadar māl virdi-kim bī-♦ nihāyet. [14] Ḥuşūşa kim Zeliḥā tācı kim Yūsuf peygāmbere zamānında bu kadar māl-ıla ḥāşıl olmışdı. Anuñ mürsel [15] peygāmbere ♦ ḥatunı teberrūḡin Yūsuf ḥazīnesinden çıkarup Elī'am kızını bigi yoqsuluñ kızına virdi diyüp⁶⁸⁵ [16] kov çav⁶⁸⁶ itdiler⁶⁸⁷. ♦ Dāvud'dan gōñülleri gözleri şovudı incindiler. Ol yañadan ḥaber daḥı Yo'a bin Cerūpā'ya [17] virdi-kim Dāvud ♦ geliyorur. Birkaç gün eglendūḡine sebep ol oldu-kim Elī'am kızını Bit-Şāyi^c kim [18] Urmiyā'nuñ nām-zādıdı, Dāvud ♦ kendüye⁶⁸⁸ diledi. Egerçi-kim ol kız gelmemek diledi velākin māl kuvvetiyle [19] aldı. Zeliḥā'nuñ tācın daḥı aña virdi. ♦ Bir ḥişārdan çıkan mālı daḥı anuñ yolına ḥarc eyledi⁶⁸⁹ idecek⁶⁹⁰ [20] oldu. Daḥı üç şart kim

⁶⁷⁴ 'a.m.] - M.

⁶⁷⁵ Dāvud'ıla] Dāvud'la M.

⁶⁷⁶ 'a.m.] - M.

⁶⁷⁷ 'a.m.] - M.

⁶⁷⁸ Bit-Şāyi'^cyi] Bit-Şāyi^c M.

⁶⁷⁹ Dāvud'a] Dāvud M.

⁶⁸⁰ görece] göricek M.

⁶⁸¹ tenhāda] - T.

⁶⁸² Dāvud'ı] Dāvud M.

⁶⁸³ olsun içün] olsunçün M.

⁶⁸⁴ geçmedin] geçmedi M.

⁶⁸⁵ diyüp] - M.

⁶⁸⁶ kov çav] kovçak T.

⁶⁸⁷ itdiler] eyitdiler M.

⁶⁸⁸ kendüye] kendiye M.

⁶⁸⁹ eyledi] - M.

eyledi⁶⁹¹ ol şart üzere⁶⁹² ♦ ol kız Dāvud'a geldi-kim evvel şartı⁶⁹³ budur⁶⁹⁴ kim [21] döşegi Dāvud'un yanında ola. İkinci şart⁶⁹⁵ kendüden oğlan ♦ vücuda gelürse Dāvud'un 'a.m.⁶⁹⁶ yerine hālīfe T[212a] [01] ol⁶⁹⁷ ola. Üçüncü şart budur kim⁶⁹⁸ turacağı oturacağı benüm yirüm ayruca ♦ ola, hatunlar-ıla bile⁶⁹⁹ ulaşıq olmaya [02] didi. Ol şartı dağı Dāvud kabūl eyledi. Bunuñ üzerine nikāh dağı⁷⁰⁰ kılındı ♦ diyüp ol kişi haber viricek [03] Yo'ā bin Cerūpā el dize⁷⁰¹ urup be-gāyet gāzaba gelüp kağıdı ve ıldırım-veş ♦ şakıdı didi-kim: Haḳīkat [04] bu Dāvud 'a.m.⁷⁰² haṭā kıldı. Bir degül belkim iki haṭā vāḳi' oldı andan kim dünyāda hor āhiretde dağı⁷⁰³ ♦ maḡrūr [05] olacağın Ḥudā bilür didi. Begler eyitdiler⁷⁰⁴ kim: Yā Emīr-i cihān ve pehlevān-ı şāhib- kırān! Ol iki haṭānuñ [06] ♦ aşı nedür söylegil bilelüm didiler. 'Avā eyitdi: Evvel haṭā bu kim Urmiyā tābūt-dār olıcaḡ⁷⁰⁵ ol mertebeye [07] lāyık, ♦ Benī İsrā'īl halkınuñ begleri Urmiyā'nuñ ayağına gelecek ḥidmetin⁷⁰⁶ idecek kişi degildi. Lā-sebep baña [08] kāğıd göndermiş ♦ kim mektüb saña vuşul bulıcaḡ bir dürlü dağı itmeyesin. Urmiyā'ya⁷⁰⁷ tābūt-dārılık viresin [09] 'özr bahāne kılmayasın ♦ dimiş. Ol sözden bir münfa'ıl oldum eyitdüm ki⁷⁰⁸: Yā Rabbi! Urmiyā ḥod⁷⁰⁹ İbn-i [10] Yāmin sıbtındandur kim anuñ ♦ sıbtından aşığa sıbt yokdur kim eger sıbt gözedilürse⁷¹⁰ dağı tābūt-dār/lğa [11] Yāhūdā ♦ sıbtı gerekdür yā

⁶⁹⁰ idecek] idicek M.

⁶⁹¹ üç şart kim eyledi] üç şart eyledi kim M.

⁶⁹² üzere] üzerine M.

⁶⁹³ şartı] şart T.

⁶⁹⁴ budur kim] bu kim M.

⁶⁹⁵ şart] - T.

⁶⁹⁶ 'a.m.] - M.

⁶⁹⁷ ol] - T.

⁶⁹⁸ budur kim] bu kim M.

⁶⁹⁹ bile] - M.

⁷⁰⁰ dağı] - M.

⁷⁰¹ dize] dizlerine M.

⁷⁰² 'a.m.] - M.

⁷⁰³ dağı] - T.

⁷⁰⁴ eyitdiler] eyitdi T.

⁷⁰⁵ olıcaḡ] olacaḡ T.

⁷⁰⁶ ḥidmetin] ḥizmetin T.

⁷⁰⁷ Urmiyā'ya] - T.

⁷⁰⁸ eyitdüm ki] eyitdüm-ki T.

⁷⁰⁹ ḥod] ḥoz M.

⁷¹⁰ gözedilürse] gözedilirse T.

Yūsuf peygāmbere ‘a.m.⁷¹¹ sıbtı gerekdür. Ve eger kim⁷¹² bahādırlığıla dirlerise Urmiyā [12] bin Hürayā kanda baş kesdi kankı pehlevān atından yıkup ♦ baş kesüp terküye aşdı. Ve eger kim [13] mälludur dirlerse eyle faķırü'l-hāl÷dür kim benüm ‘ulefecim olup benümle⁷¹³ bile sefere gitdi ♦ kim ol vazifesi aķçasınla [14] gelüp haķķın ala ev barķ ola. Ve eger kim ‘ilm ü hüneri vardur ‘ālimdür fāzıldur kāmildür **M[157a]** ♦ dirlerse Urmiyā hoż bir [15] nādān cāhildür kim Urmiyā dimek nedür déyüp⁷¹⁴ su’āl itseñ ‘ömri geķe ♦ cevābında ‘āciz ola. Ve eger kim bir şıfat-ķādır⁷¹⁵ [16] dirseñ āsumāndan rismānı⁷¹⁶ fark idemez. Atınuñ na‘lı ♦ delüğine bir kör mih daķı kaķamaz. Ve eger kim hūb-nefesdür [17] elhān÷dur dirseñ āvāz⁷¹⁷ kılsa şavtı himārdan ♦ eşeddür. Pes⁷¹⁸ ne cihetden ne kemāl-ile tābūt-dārlık virildi [18] diyüp fikre varup sebebin bilmezdüm⁷¹⁹. Haberüm⁷²⁰ yoķ-kim ♦ ‘avratı⁷²¹ güzel olduķı-ķün imiş⁷²². Varısa Dāvud ‘a.m.⁷²³ anuñ yavuklusın [19] görmiş durur. Tābūt-dārlığı virmiş kim ♦ mehtdür. Öñ şafda şavaş olıcaķ Urmiyā kılıcın kınından çıkarmadın başın [20] kesdiler. Hem⁷²⁴ daķı eyle oldı-kim ♦ ceng idemedi. Birķaķ harāmī gelüp başın kesdiler terküye aşdılar. Pes şimdi yaķın bildüm [21] kim Urmiyā’yā ♦ ol tābūt-dārlık virdüñ ol hatun güzelliginden imiş⁷²⁵. *Bi-ķamdi ‘illāhi*⁷²⁶ kim hele benüm hatunum ķirkindür. **T[212b]** [01] ♦ Eger kim güzel olsa vallāh kim Dāvud nażarına varmazdum. Dāvud’ı evüme daķı iledüp konuķ daķı idinmezdüm ♦ kim bildük⁷²⁷ Dāvud [02] hāne dağal⁷²⁸ şıfatın tutmuş. İkinci⁷²⁹ haķāsı daķı bu kim ķünkim

⁷¹¹ ‘a.m.] - M.

⁷¹² kim] - T.

⁷¹³ benümle]yanumda T.

⁷¹⁴ déyüp] diyüp M.

⁷¹⁵ ķādirdür] ķādür M.

⁷¹⁶ rismānı] risümānı T.

⁷¹⁷ āvāz] avāze M.

⁷¹⁸ pes] - M.

⁷¹⁹ bilmezdüm] bilmezem M.

⁷²⁰ haberüm] haber M.

⁷²¹ ‘avratı] ‘avrat M.

⁷²² olduķıķün imiş] olduķıķünmiş M.

⁷²³ ‘a.m.] - M.

⁷²⁴ hem] - T.

⁷²⁵ güzelliginden imiş] güzelligindenmiş M.

⁷²⁶ "Allah'a şükürler olsun ki"

⁷²⁷ bildük] - T.

⁷²⁸ hāne-dağal] hāne-dağıl T.

⁷²⁹ ikinci] - M.

Urmiyā'nuñ hatunına kaşdı ♦ varıdı. Birkaç yıl dahı [03] şabr idüp bildirdmeyüp andan almak olayıdı-kim dimeydi-kim⁷³⁰ Urmiyā'ya hatunı ♦ almak içün tábüt-dārılık virmiş. [04]

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]
/- . - - / - . - - / - . - /

Bir halife olıcağ hāne-dağal
♦ Fitne kopar halk ider ceng ü cedel

[05] 'Avrat-içün bir eri öldürdenüñ
Sözine ser ide mi yā 'amel

♦ Zen nedür kim anuñ-içün bir ere
[06] Hile kılup irgüre şāh halel

Biñ zen olsun bir erüñ kurbānı-kim
♦ 'Avratuñ biñi degül ere bedel

[07] Çünkü Dāvud özüni bildüñ kamu
Hizmet itmekdür⁷³¹ aña tül-ı emel

♦ Böyle diyüp anda Yo'ā pehlevān
[08] Kağıyuban itdi verhem mā-ḥaşāl

Verhem⁷³² itme lık sen kimseye hiç
♦ Vir şalāvat Muştafā'ya bī-'ilel

[09] **Dāstān-ı Dāvud 'a.m. Ameden be Qal'ā-ı 'Afā**

Hakīm kavlince 'Avā bin Çerüpā ♦ begler begi eyle⁷³³ diyicek ol leşkerüñ hāzır
[10] olan begleri, dil-āverleri, serverleri, nām-verleri cemī'si Dāvud'dan ♦ nefret itdiler.
Ol hareketi begenmediler. Haṭā [11] kıldı Dāvud 'a.m.⁷³⁴ Belkim Haḡ Te'ālā'ya dahı bu

⁷³⁰ dimeydi-kim] dimeydi-kim T.

⁷³¹ itmekdür] itmek÷dür M.

⁷³² verhem] merhem M.

⁷³³ eyle] eyle eyle M.

⁷³⁴ 'a.m.] - M.

iş⁷³⁵ hoş gelmeye, Dāvud'uñ ♦ ismin nübüvvet defterinden kazıya didiler. Bular [12] bu söz-ile kaldı. Bu yañadan Dāvud dañı ‘a.m. birkaç günden ♦ soñra kal‘a üzerine geldi. Yo‘a bin Çerüpā Benī İsrā’īl’üñ [13] begleriyle on iki sıbtuñ dil-āverleriyle Dāvud’a ‘a.m.⁷³⁶ *M[157b]* ♦ karşı vardı görüşdi⁷³⁷. Gördi⁷³⁸ ne-kim Dāvud'uñ be-ğāyet şāzılıkı⁷³⁹ [14] vardır. Çünkim yolca gitdiler kal‘anuñ karşıısına ♦ gelicek meger kim Urmiyā’nuñ meyyitin bir yüksek depecük üzerine [15] komışlarıdı. Üzerine bir türbe şekil binā itmişleridi. ♦ Tābūt-dār olup mertebesi ‘ālī olduğı ecilden [16] hem ol kal‘a cenginde şehīd olduğı sebebden yoluñ ♦ kenārında idi. Çünkim Dāvud'uñ yolu Urmiyā’nuñ [17] türbesi kenārına geldi. Dāvud şordı kim: Bu ne türbe durur⁷⁴⁰? Begler begi cevāp virdi kim: Urmiyā bin Hürayā’nuñ [18] türbesidür kim şehīd oldu didi. Dāvud ‘a.m.⁷⁴¹ diñmeyüben ♦ geçüp⁷⁴² gitdi. Atından inüp üzerinde [19] bir āyet Qur’ān okumadı. Andan ezel ‘ādet böyleydi kim ♦ Dāvud'uñ ‘a.m.⁷⁴³ leşkerinden⁷⁴⁴ bir ulu pehlevānı veyā [20] hoş be-nām kişiye ecel irse vefāt eylese yā şehīd olsa anı Dāvud ‘a.m.⁷⁴⁵ eliyle ♦ üzerine tıururdu [21] cemī‘ kaydın kayururdu. Üç gün anuñ-içün⁷⁴⁶ yas dutardı. Üzerinde her şabāh varup ♦ Tevrāt’dan Zebūr’dan *T[213a]* [01] kırk āyet Qur’ān okurdu. Acırdı yanup yakılurdu. Pes⁷⁴⁷ cemī‘ begler umarlardı⁷⁴⁸-kim ♦ Urmiyā’nuñ dañı kabrine [02] inüp Birkaç āyet Qur’ān okuyayıdı. Dāvud ‘a.m.⁷⁴⁹ hīç muqayyed olmayup geçüp gitdi. ♦ Cemī‘ begler ta‘accüb itdi. [03] Yo‘a incinüp dönüp Dāvud'uñ ‘a.m.⁷⁵⁰ atınuñ licāmın dutup eyitdi kim: Yā Nebīyyallāh! Urmiyā’nuñ ♦ kabrini [04] geçüp gitdüñüz⁷⁵¹ inüp

⁷³⁵ bu iş] bu işin M.

⁷³⁶ ‘a.m.] - M.

⁷³⁷ görüşdi] göründi M.

⁷³⁸ gördi] gördü T.

⁷³⁹ şāzılık] şādılık M.

⁷⁴⁰ türbe durur] türbedür T.

⁷⁴¹ ‘a.m.] - M.

⁷⁴² geçüp] geçdi M.

⁷⁴³ ‘a.m.] - M.

⁷⁴⁴ leşkerinden] leşkerinde M.

⁷⁴⁵ ‘a.m.] -

⁷⁴⁶ anuñiçün] anuñçün M.

⁷⁴⁷ pes] - T.

⁷⁴⁸ umarlardı] umardı T.

⁷⁴⁹ ‘a.m.] - M.

⁷⁵⁰ ‘a.m.] - M.

⁷⁵¹ gitdüñüz] gitdiñüz M.

birkaç āyet Kur'an okumağı terk itdünüz⁷⁵². Urmiyā hoz senün tābūt- [05] dāruñ⁷⁵³ ♦ idi dostuñdı. Yoluñda cān virüp şehīd oldı. Hatunun alduğıñ hādişe [06] hoz saña yiterdi-kim halk ♦ anuñ-içün⁷⁵⁴ tābūt-dārılık virmiş-kim Urmayā'ya kim öle hatunun [07] ala. Hem Urmiyā öldi hatunun aldı ♦ didilerdi. Buğur kim Urmiyā'nuñ kabrine kim uğraduñ halk anı [08] umarlardı-kim sen atdan inüp anuñ ♦ üzerinde⁷⁵⁵ birkaç āyet Tevrāt okuyayıduñ⁷⁵⁶ üzerinde okumaduñ. Öldügin [09] isterimiş.⁷⁵⁷ Halk dir ki girçekmiş. ♦ Senden ne hayr ola. Bugün añaısa ırte bize⁷⁵⁸. Kañkımızuñ [10] 'avratı güzelise⁷⁵⁹ anuñ dağı kendüne kaşd idersin ♦ didi. Dağı dönüp gitdi. Dāvud'uñ 'a.m.⁷⁶⁰ [11] hizmetin terk itdi. Ammā kim Dāvud 'a.m.⁷⁶¹ begler beginün sözinden eyle ♦ verhem çekdi-kim turduğı [12] yirden yire geçdi. Ne dönüp gidebilür ne atından kabriñ üzerine inebilür⁷⁶².

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

[13] ♦ Kıldı Yo'a'nuñ sözi cānına kār
Beglerinden itdi gāyet dağı 'ār

Diledi-kim ide Yo'a'yı helāk

[14] ♦ Līkin oldı fitnesinden havf-nāk⁷⁶³

Kim bahādurdı be-gāyet ol kişi
Leşker aña indürürdi⁷⁶⁴ hep başı⁷⁶⁵

[15] *M[158a]* ♦ İricek Yo'a tenine pes hālel
Bildi-kim olur arada çok cedel

⁷⁵² itdünüz] itdiñüz M.

⁷⁵³ tābut-dāruñ] tābut-dārīñ M.

⁷⁵⁴ anuñiçün] anuñiçün M.

⁷⁵⁵ anuñ üzerinde] - T.

⁷⁵⁶ okuyayıduñ] okuyayıduñ okuyayıduñ M.

⁷⁵⁷ isterimiş] istermiş M.

⁷⁵⁸ bize] - M.

⁷⁵⁹ güzelise] güzelse M.

⁷⁶⁰ 'a.m.] - M.

⁷⁶¹ 'a.m.] - M.

⁷⁶² inebilür] bilür M.

⁷⁶³ havf-nāk] havf-ı nāk T., M.

⁷⁶⁴ indürürdi] indirirdi M.

⁷⁶⁵ başı] leşi M.

Ol⁷⁶⁶ cihetden oldı hāmūş ol Resūl

[16] ♦ Līk gāyet olmışıdı o melūl

‘Ākil ol ki ‘ādet ide şabrı ol
İvmegile itmeye vü cebri ol⁷⁶⁷

[17] ♦ Kim gāzab te‘cīl işidür cāhilūñ
Hem te‘ennī pīşesidür kāmīlūñ

Şabrı ‘ādet idünübēn⁷⁶⁸ Sām-ver⁷⁶⁹

[18] ♦ Vir şalāvat Muşţafā'ya mā-ḥazar

Nesr

Ḥakīm kavlince: Dāvud ‘a.m.⁷⁷⁰ be-gāyet melūl olup⁷⁷¹ Yo‘āv'ı [19] begler begiliginden ‘azl eyledi. Eyitdi kim: Bu ne sözdür kim benüm ḥaḫkūmda söyledi. Ben ḥoz otağuma [20] ♦ varup bu faḥrī libāsum çıkarup yas ṭonın⁷⁷² dutup Urmīyā'nuñ türbesine yayan⁷⁷³ gelüp hem üzerinde anca [21] ♦ ḳurbānlar idüp birkaç āyet Ḳur‘ān okuyup üzerinde bir türbe yapup ‘ālī maḳām itmek dilerdüm. Bu baña ♦ ne T[213b][01] bühtāndur⁷⁷⁴. Bir ḳul öldi⁷⁷⁵ daḥı anuñ ḥatunın çiftlenüp⁷⁷⁶ aldum.⁷⁷⁷ Bu kār-gāh⁷⁷⁸ eyle ḳurılıpdur⁷⁷⁹. ‘Avrat ♦ ölse eri bir ḥatun [02] daḥı alır. Er ölse ‘avrat bir⁷⁸⁰ ere daḥı varur. Ben Urmīyā'yı anuñ-içün⁷⁸¹ tābūt-dār ♦ idindüm⁷⁸² ki Ṭālūt [03] zamānında bahādurlardan añulurdu. Ṭālūt öldise Dāvud Ṭālūt intikāmına ♦ ol dervīşe nazar itmez

⁷⁶⁶ ol] o M.

⁷⁶⁷ ol] o M.

⁷⁶⁸ idünübēn] idinübēn M.

⁷⁶⁹ Sām-ver] Sām-ı ver T., nām-ver M.

⁷⁷⁰ ‘a.m.] - M.

⁷⁷¹ oldı] olup M.

⁷⁷² ṭonın] donun T.

⁷⁷³ yayan] - T.

⁷⁷⁴ bühtāndur] bühtātdur T.

⁷⁷⁵ bir ḳul öldi] bir öldi bir ḳul... T.

⁷⁷⁶ çiftlenüp] - T.

⁷⁷⁷ aldum] çiftlenüp M.

⁷⁷⁸ kār-gāh] kār-kād M.

⁷⁷⁹ ḳurılıpdur] ḳurılıpdur M.

⁷⁸⁰ bir] bir bir M.

⁷⁸¹ anuñ-içün] anuñçün M.

⁷⁸² idindüm] itdüm T.

[04] himmet kılmaz⁷⁸³. Huşūşā kim konuşısı⁷⁸⁴ durur . Konşı hakkı Hakkı hakkı durur⁷⁸⁵.
Gerek÷dür kim Dāvud ‘a.m.⁷⁸⁶ ♦ aña bir himmet ide didiler. [05] Ol söz-ile ben-dağı aña
tābūt-dārılık virdüm. Hakk Te‘ālā’nuñ emri ♦ şöyleydi kim Urmiyā şehīd olaydı. [06]
Eceli hoş gelmese⁷⁸⁷ ölmezidi. Niçe kerre tābūt-dār olanlar anca ♦ cenge vardılar hiç
nesne ölmediler [07] ecelleri gelmediği-çün⁷⁸⁸. Urmiyā’nuñ eceli geldi öldi. Çünkim
vefāt ♦ eyledi , baña dağı anuñ hatununuñ hüsn-i [08] evşāfın söylediler. Ben dağı görüp
gönlüm istedi-kim pırlık ♦ ‘ālemīnde bir kız oğlan dağı alam. Ümiz [09] var kim andan
bir oğlum dağı ola. Naşībidi ola kim Hakk Te‘ālā ♦ naşīb itdügin kimse ayırmaz. Naşīb
olmayana [10] biñ biñ⁷⁸⁹ cehd iderseñ ele girmez. Pes naşībüm oldu-kim⁷⁹⁰ ♦ aldum haṭā
mı kıldum?

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[11] Baḡşı olsun yā Yemen Reşt ü ḡabīb
Ele girmez olmaya dil-ber naşīb

♦ Çün ezelden olmışıdı kısmetüm

[12] Ol cihetden oldu şimdi ‘avratum

Baña kısmet itmişidi Hakk Te‘āl⁷⁹¹

♦ Ol hatun olmazıdı baña ḡelāl

[13] Böyle diyüp ol nebī[-yi] reh-nümā⁷⁹²

Oldı ḡāmūş ol zamān iy nīk-rā⁷⁹³

⁷⁸³ kılmaz] - T.

⁷⁸⁴ konuşısı] konuşı M.

⁷⁸⁵ hakkı durur] hakkıdur M.

⁷⁸⁶ ‘a.m.] - M.

⁷⁸⁷ gelmese] gelmeye M.

⁷⁸⁸ gelmediğiçün] gelmediğiçün M.

⁷⁸⁹ biñ biñ] biñ M.

⁷⁹⁰ kim] - T.

⁷⁹¹ Te‘āl] Te‘ālā M.

⁷⁹² reh-nümā] reh-nümāy M., T.

⁷⁹³ iy nīk-rā] oldu rāy T., nīk-rāy M.

◆ Sözüne begler kamu taḥsīn ider
[14] Gerçi ḥāsīd dīnleyüp nefrīn ider

Zīra ḥāsīd işidür ta'n u zecir
M[158b] ◆ Haḳ kelāmı dīnlese itmez şabır

[15] Şabrı 'ādet idinüben her zamān
Vir şalāvat Muştafā'ya pāk-cān⁷⁹⁴

◆ **Nesr** Hākīm kavlince: Çünkim [16] Dāvud bu sözi söyledi daḥı atın⁷⁹⁵ depüp gelüp ol ḳal'a ◆ ḳapusı öninde ḳondı. Sāyebān-ı serā-perdeler dutuldu. [17] Dīvān-ı Dāvud ḳuruldu. On iki sıbṭuñ begleri dīvān-ḥāneye gelüp Dāvud nebī naẓarına cem' olup dirildi. Ammā [18] kim Yo'ā bin Cerūpā gelmedi. Avisā bin Cerūpā ◆ geldi. Dāvud 'a.m.⁷⁹⁶ Avisā'ya 'izzet eyledi yanına aldı. Andan Dāvud 'a.m. [19] eyitdi: 'Aceb bu ḳal'anuñ dizdārı 'Afāyi ◆ Ḥarāmi gelmedi mi⁷⁹⁷? Bize istiḳbāl ḳılmadı didi. Avsiyā didi kim: Henüz sizden [20] emān yüzüğün⁷⁹⁸ virmedi. ◆ Hem ḳasem⁷⁹⁹ yād itdürmek diler⁸⁰⁰ kim ḳal'anuñ miftāḥın getürüp ḥāk-i pāyuña gele ḥizmet [21] ḳıla didi. Avsiyā eyle diyicek ◆ Dāvud 'a.m.⁸⁰¹ daḥı barmağından emān yüzüğün virürdi. Eyitdi kim: Gelüp ḥarāmīlīga **T[214a]**[01] tevbe eylesün daḥı 'ömri olduğça ◆ ḳuṭṭā'÷lık eylemesün. Bir ḳılına ziyān itmeyem didi ḳasem yād eyledi. Andan Avsiyā [02] daḥı birḳaç begler-ile Yo'ā bin Cerūpā'yıla Avyāş bile Avinādav'-ıla Yitre'am'la bu yidi dil-āverler-ile yirinden ◆ ṭurup [03] ḳal'anuñ ḳapusına vardılar. İçerüden 'Afā daḥı ḳal'anuñ ḳapusı üzerine geldi. Bunlar daḥı Dāvud'uñ 'a.m.⁸⁰² [04] ◆ emān mührin gösterdiler. Ḳasem yād itdüğinden ḥaber virdiler. 'Afā yüzüğün⁸⁰³ görüp ḳasem yād itdüğinden inanup [05] ◆ def'i ḳal'ānuñ ḳapusın açdı⁸⁰⁴. Bu gelen dil-āverlerüñ üzerine dürr ü gevher şaçdı. Daḥı bugün yaraḳ

⁷⁹⁴ pāk-cān] pāk-ı cān T.

⁷⁹⁵ atın] - T.

⁷⁹⁶ 'a.m.] - M.

⁷⁹⁷ gelmedi mi] gelmedi M.

⁷⁹⁸ emān yüzüğün] yüzüğün emān T.

⁷⁹⁹ ḳasem] ḳastum T.

⁸⁰⁰ ister] diler M.

⁸⁰¹ 'a.m.] - M.

⁸⁰² 'a.m.] - M.

⁸⁰³ yüzüğün] yürüken M.

⁸⁰⁴ açdı] açdılar T.

göreyim ♦ ‘ale’ş-şabāḥ [06] Dāvud’uñ hizmetine varam didi. Her birisine ḥil‘at geyürdi gönderdi, kendüzi yaraḳına meşḡul ♦ oldu. Bunlar [07] daḡı gelüp⁸⁰⁵ Dāvud’a ‘a.m.⁸⁰⁶ ‘Afā’nuñ sözün söylediler. Dāvud’ı⁸⁰⁷ ‘a.m.⁸⁰⁸ şād itdiler. Velākin Dāvud ‘Avā’nuñ ♦ sözinden [08] be-ḡāyet melūlidi. Ol gice ol melālet-ile yatdı dün nısfına dek. Yirinden turup Ḥālīḳ’a ♦ şubḥ olunca ṯā‘at [09] itdi. Çünkim ol gice geçüp ‘ale’ş-şabāḥ kim oldu baḡr⁸⁰⁹ kuşları dile gelüp ötüşdi.

♦ Naẓm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[10] Çünki geçdi gice vü irdi seḡer
Çıkdı şarkı taḡta şems-i nām-ver⁸¹⁰

♦ Toḡdı Kāf’uñ külesinden ḡāveri

[11] İtdi rūşen şu‘lesinle kişveri

Şeb siyāḡı çünkim aḡa boyanur

♦ Uyḡusından Dāvud ol dem uyanur

[12] Diñle imdi kışsa daḡı nicedür

Ma‘nisin añla ki kıldan incedür

♦ Ma‘nisinden olduñısa⁸¹¹ ger ḡabır

[13] Vir şalāvat Muştafā’ya lā-naẓır

Neşr

Ḥakīm ḡavlince: *M[159a]* ♦ Çünkim ol gice geçüp ‘ale’ş-şabāḥ olıcaḡ Dāvud [14] nebī daḡı ‘a.m. yirinden turup ābdest alup ‘ibādeti ♦ yüz urup şubḡ namāzın kırup libāce geyüp İbrāḡīm Ḥālīl [15] ‘imāmesin şarınur ḡalvetinden çıkup ♦ sa‘adet serīrine gelüp

⁸⁰⁵ gelüp] varup T.

⁸⁰⁶ ‘a.m.] - M.

⁸⁰⁷ Dāvud’ı] Dāvud M.

⁸⁰⁸ ‘a.m.] - M.

⁸⁰⁹ baḡr] baḡir T., M.

⁸¹⁰ nām-ver] nām u ver T., M.

⁸¹¹ olduñısa] olduñısa M.

nübüvvet kürsüsü⁸¹² üzerinde karar eyledi. Benî [16] İsrâ'îl'ün on iki sıbtınuñ⁸¹³ selâtin [ü] ♦ serverleri mîr ü mübâriz-i mihterleri cem^c olup İskenderî Cemşidî ber-*dîvân* [17] turup ol yañadan ♦ dağı kal^canuñ dizdârı 'Affân-ı nâm-ver kendinüñ begleriyle⁸¹⁴ yirlerinden turup kal^calarınıñ [18] kilidlerin getirüp ♦ üç yüz katır yüki māl ü genc biñ deve yüki kumaş dört yüz kırk dört Habeşî kul iki yüz tâzi [19] at birle ♦ kal^cadan alup Dāvud'a karşı geldi. Bu yañadan dağı Dāvud 'a.m.⁸¹⁵ 'izzet içün⁸¹⁶ altı yüz hâcib gönderdi. Karşulayup [20] ♦ alup dîvân içine getürdiler. 'Afāyi⁸¹⁷ Hārāmî dağı naẓar kılup gördi kim bir eyü kırmızı atlās bār-gāhı⁸¹⁸ ♦ kırk dört [21] altun diregüñ üzerine komışlar⁸¹⁹. On iki sıbtuñ begleriyle yidi yüz biñ mîr ü sipāhisini ♦ şaf şaf Sedd-i Sikender T[214b][01] bigi omuz omuza urup turmuş. İki yüz kırk dört altun kürsiler sağ sol ♦ kurulmuş. Andan her birinüñ üzerine [02] bir sıbtuñ meliki birle pehlevānları begler begleri serverleri oturmuşlar. ♦ Yine Dāvud'ün 'a.m.⁸²⁰ kafāsında üç yüz altmış altı [03] elmās nacaqlı 'Arab begleri tururlar bebr ü peleng bigi serheng ♦ bigi. Kimi⁸²¹ elinde kılıç kimi⁸²² elinde⁸²³ tîr kim kalkan kim [04] şalık kim zırh⁸²⁴ kim tüfeng çeker getürürler.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ On iki sıbtuñ bahādur begleri

[05] Hep Benî İsrâ'îl'ün anlar yigleri

⁸¹² kürsüsü] kürsî M.

⁸¹³ sıbtınuñ] sıbtuñ M.

⁸¹⁴ begleriyle] begleri ile M.

⁸¹⁵ 'a.m.] - M.

⁸¹⁶ 'izzet içün] 'izzetçün M.

⁸¹⁷ 'Afāyi] - M.

⁸¹⁸ bār-gāh] bār-ı gāh T., M.

⁸¹⁹ komışlar] kurmuşlar M.

⁸²⁰ 'a.m.] - M.

⁸²¹ kimi] kim M.

⁸²² kimi] kim M.

⁸²³ elinde] - M.

⁸²⁴ zırh] zereh M.

Sīm ü zerden kürsī üzre oturur

♦ Pehlevānlar ayağı[n] cümle тұrur

[06] Oturanlar diriseñ kimler durur

Kimi⁸²⁵ Rüstem kimisi ‘Anter durur

♦ Ol ‘Avā begler begi⁸²⁶ sulṭān-ı mīr

[07] Pençesine döymezi nerre şīr

Heybetinden ƙan ƙaşana Gīv⁸²⁷ ü Zāl

♦ Ƙılıpından Ƙāf Simurg[ı] döke bāl

[08] İtdi taḥsīn ol nebīnūñ ḥulƙına

Ƙıldı yüz biñ āferīn ol ḥalƙına

♦ Ancılayın görmemişdi salṭanat

[09] Aña hemtā dāḥı⁸²⁸ ƙaṭ‘ā memleket

Diñle imdi ƙışsa nice olısar

♦ Vir şalāvat Muşṭafā'ya yā püser⁸²⁹

[10] Neşr

Hakīm ƙavlince: Dāvud'uñ ol vech-ile salṭanatın ♦ görüp ‘Afāyi Ḥarāmī gönülden taḥsīn eyledi⁸³⁰. Andan yidi [11] yirde baş ƙoyup Dāvud'uñ taḥtı ayağın öpüp ♦ ol yidi ƙal‘alarınıñ kilidlerin Dāvud ‘a.m.⁸³¹ nazārında ƙoyup ve ol [12] mālları tuḥfeleri çeküp eyitdi kim: Yā Nebīyyallāh! *M[159b]* ♦ Benüm itdügüm ḥaṭāmı bağışlağıl. Luṭf u iḥsān eylegil kim ḥaṭāmı bildüm [13] ‘Aṭā'nı dāḥı añladum. *Estağfiru'llāhi'l-‘azīm*⁸³² ♦ dāḥı ƙaṭṭā‘ olmayam. Senüñ ƙatuñ ƙoyup ğayrılara nazār⁸³³ ƙılmayam didi.

Nazm

⁸²⁵ kimi] kim M.

⁸²⁶ begler begi] begleri T.

⁸²⁷ Gīv] Keyv T.

⁸²⁸ dāḥı] dācı T.

⁸²⁹ püser] piser T.

⁸³⁰ gönülden taḥsīn eyledi] taḥsīn eyledi gönülden T.

⁸³¹ ‘a.m.] M.

⁸³² "Yüce Allah'tan affımı isterim ki..."

⁸³³ nazār] ḥizmet M.

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]
/- . - - / - . - - / - . - /

[14] ♦ Tевbe itdi olmaya qatṭā' özi
Ömr ü varı tātate süre yüzi

Kimsenenün mālına itmeye qışd
[15] ♦ Likin eylik⁸³⁴ itmege eyleye cehd

Böyle déyüp⁸³⁵ yalvarup Dāvud'a ol
İtdi nāliš sığınup ma'būda ol

[16] ♦ Hem ināyet irdi Hāq'dan ol zamān
Hem şefā'at o nebīden bī-gümān

... mişli açdı baş[ı] ol

[17] ♦ Çişm-i⁸³⁶ zemzem mişli oldı yaşı ol

Çün kibrine ah idüp ağlarıdı
Güş idenler yüregın tağlarıdı

[18] ♦ Hāke yüzın süriben⁸³⁷ itdi niyāz
Kim günāhın afv ide [ol] kār-sāz

Eyle bī-ḥadd itdi nāliš o cüvān
[19] ♦ Kim terahḥum itdi Dāvud ol zamān

Diñle imdi n'olısardur rāh-zen⁸³⁸
Vir şalāvat Muştafā'ya yā ḥasen

[20] ♦ Neşr

Hakīm qavlince: 'Afā⁸³⁹ eyle déyüp qasem yād idicek Dāvud daḥı hoş görüp ♦
qabūl eyledi ḥil'at geyürdi. [21] Andan ol qal'alaruñ miftāḥların gördi. Qankı
qal'alaruñdur déyüp şordı. Buğur 'Afā daḥı ayağ üzerine T[215a] [01] tırup eyitdi kim:

⁸³⁴ eylik] eylek T.

⁸³⁵ déyüp] diyüp M.

⁸³⁶ çişm] çeşm M.

⁸³⁷ süriben] sürüben T.

⁸³⁸ rāh-zen] rāh-ı zen T., M.

⁸³⁹ 'Afā] 'Affā T.

Yā Nebīyyallāh! Benüm hükümüm içre altı pāre⁸⁴⁰ kal'a vardır kim ♦ birisi bu kal'adur kim adı Ma'aḥa kal'asıdur [02] ikinci Mākire kal'asıdur üçünci Marṣiyye kal'asıdur, ♦ Ḥaberdil kal'asıdur, dördüncü Ümükdürt kal'asıdur bişinci [03] Ḥabercil kal'asıdur kim demür ḥiṣārları ♦ dimekdür 'İmrān dilince. Bu altı miftāḥ ol kal'aların dıdur didi. [04] Dāvud eyitdi: Yā 'Afāyi! Ol kal'aların bişin ♦ baña, birisi⁸⁴¹ saña in'āmum olsun. Bi-şarṭ-ı an ki baña yağı olmayasun⁸⁴² didi. [05] Daḥı Marṣiyye kal'asın yine 'Afā'ya ♦ tefvīz⁸⁴³ eyledi. Andan soñra ol melik daḥı Dāvud'un ögüdin görüp varup [06] ḥazīnesinden bir tāk getürdi-kim ♦ ol tāk aşıda Cimşīd Şāh'un tācıydı. Bu ḥarāmīnün eline 'Acem sultānı [07] Būderī Şāh Efrās'-ıla ceng ♦ iderken Türīd⁸⁴⁴ Cenginde girmişdi. Nevzerī Şāh'un tācıydı. Ağırılığı bir ḳantārıdı. [08] Ol tācı Dāvud'a ♦ getürdi. Dāvud be-ğāyet hoş gördi. Andan ol melik iki baḥşın⁸⁴⁵ ol on iki sıbtuñ aḥyārlarına [09] ♦ üleşdürdi. Bir baḥşın Elī'am kızına gönderdi-kim çehāz için⁸⁴⁶ kendüye⁸⁴⁷ ḥarc ideyidi. Begler daḥı Dāvud'un ♦ 'a.m.⁸⁴⁸ [10] ol baḥşışın görüp taḥsīn eylediler. Velākin Yo'ā nesne virmedigine Aviyā bin Cerūpā incindi *M[160a]* ♦ hoş görmedi. Andan ol gün 'Afā [11] daḥı kal'ayı Dāvud'a virüp⁸⁴⁹ ol kendinün⁸⁵⁰ Dāvud virdügi Marṣiyye kal'asına ♦ vardı gitdi. Andan soñra Dāvud ol kal'a/arı [12] Avisā bin Cerūpā'ya kığırdı. Eyitdi: Yo'ā kim senün ♦ ḳarındaşuñdur bu kal'aları alınca çok zahmet çekipdürdi. Aña ḥod gönlüm [13] incindi-kim benüm adum çekdi. Yüzüme ♦ ḳarşı olmayacak sözler söyledi. Bu kal'alar senün olsun diyüp Avisā'ya dizdārılığın [14] virdi. ♦ Avsā daḥı şād olup gelüp⁸⁵¹ elin öpdi. Eyitdi-kim: Şehā! 'Avā daḥı ḳuluñuz. Anuñ eyitdüğine ḳaḳıyup [15] ♦ gitdüğüne⁸⁵² ḳalmağıl didi. 'Özr diledi. Dāvud daḥı ḳabūl eyledi. Ammā kim Yo'ā artuḳ Dāvud'a gelmedi. Leşkerin ♦ çeküp [16] maḳāmına gitdi. Avisā bin Cerūpā ol kal'alara

⁸⁴⁰ pāre] yüz T.

⁸⁴¹ birisi] birisin M.

⁸⁴² olmayasun] olmayasın M.

⁸⁴³ tefvīz] tefvīz T., M.

⁸⁴⁴ Turdi] Buder M.

⁸⁴⁵ baḥşın] baḥş M.

⁸⁴⁶ çehāz için] çehāzçün M.

⁸⁴⁷ kendüye] kendiye M.

⁸⁴⁸ 'a.m.] M.

⁸⁴⁹ virüp] verüp M.

⁸⁵⁰ kendinün] kendinün M.

⁸⁵¹ gelüp] gelip T.

⁸⁵² gitdüğüne] gitdigüne M.

pās-bān koyup zabt itdi. Tā Süleymān devrine ♦ dek. Çünkim ol gün ƙalʿayı sahr⁸⁵³ tamām [17] oldı. Yarındası olıcaƙ şabāh yirinden Dāvud için cemīʿ begleriyle ♦ Urmiyā'nuñ türbesi üzerine vardı. On deve yüz koyun Cerupā⁸⁵⁴ ƙurbān [18] eyledi. ʿĀlimlere biñ altun üleşdürdi. ♦ Tevrāt⁸⁵⁵ okudılar duʿā ƙıldılar. Andan soñra⁸⁵⁶ Urmiyā'nuñ üzerine emr eyledi. Bir ʿimāret [19] bünyād étdiler⁸⁵⁷. Ol diyārdan ♦ kırk pāre kūy⁸⁵⁸ aña vaƙf eyledi-kim āyendeye ve revendeye niʿmet yidüreler ve Urmiyā'nuñ ƙarındaşı [20] oğlı varıdı. ♦ Adına Yemlah bin Naşānel dirlerdi. Şeyh naşb eyledi. Şoñra Benī İsrā'īl Dāvud'ıñ bu luƣfın kim gördiler [21] ♦ Dāvud'a taḥsīn eyledi÷ler⁸⁵⁹. Yoʿāv'ıñ söyledügin⁸⁶⁰ begenmediler. Ḥāzret-i Dāvud ḥāşā⁸⁶¹ kim kimseneye yavuz ƙaşd ide didiler.

♦ Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çünki Dāvud itdi eylik ol zamān⁸⁶²

T[215b] [01] Ƙıldı taḥsīn özine pīr ü cüvān

♦ Diller içre yād olur iden kerem
Ġamdan āzād olısar viren direm

[02] Düşmeni az dileseñ dostı delim

♦ Mümsik olma vir diremden ol kerīm

Ḥalk ara olmaƙ dilerseñ muḥterem

[03] Pes elüñden⁸⁶³ geldügince⁸⁶⁴ ƙıl kerem

⁸⁵³ sahr] şahr T., M.

⁸⁵⁴ Cerupā] - T.

⁸⁵⁵ Teyraya] Teyrat M.

⁸⁵⁶ andan soñra] - M.

⁸⁵⁷ étdiler] itdiler T.

⁸⁵⁸ kūy] kūy T.

⁸⁵⁹ Dāvud'a taḥsīn eylediler] - T.

⁸⁶⁰ söyledügin] söyledigin M.

⁸⁶¹ ḥāşā] - M., çünkim M.

⁸⁶² étdi eylik] eylik itdi T.

⁸⁶³ elüñden] eliñden M.

⁸⁶⁴ geldügince] geldigince M.

♦ Kāndasa şāhib-kerem meşhūr olur
Hem kerīm olan kişi mağfūr olur

[04] Yā kerīm ol vir direm şāhib-kerem
♦ Ya nedīm ol al kerīm elden direm

Bu meşeldür diñle Firdevsī dimiş
[05] Revnaqıdur ʿālemüñ dād ü dihiş

♦ Virmek almak bu ḥalāyık işidür
Vir şalāvat Muşţafā'ya sözi dūr

[06] **Dāstān-ı Dāvud Raşīd Vişāl-i Bit-Şāyi^c ♦ Dem-ā Daşden**

Hakīm kavlince: Çünkim Dāvud ʿa.m. ol ḳalʿaları fetḥ eyledi ve Urmiyā'nuñ üzerine [07] ʿimāret ♦ yaptı. Daḥı ol vilāyeti Avīsā bin Cerūpā virüp kendüzi leşkerine destūr virdi tağıtdı. Daḥı *M[160b]* ♦ Ḳuds şehrine yitdi. Sarāyına [08] girüp ḳarār itdi. Daḥı ol yañadan Elīʿam kızı Bit-Şāyi^c daḥı ol ♦ Dāvud gönderdügi ḳalʿa⁸⁶⁵ mālıyla cemī^c ḳaydın görüp ḳayırup⁸⁶⁶ [09] tamām eyledi. Andan bir mübārek gün ḳuşluk sāʿati⁸⁶⁷ içre āzine ♦ gün cemī^c⁸⁶⁸ Benī İsrāʿīl'ün begleri on iki sıbtuñ begleri Dāvud'uñ [10] dīvānına gelüp ḥidmetine⁸⁶⁹ ḥāzır olup ♦ ʿarūs yarağın gördiler. Yidi gün düğün eyleyüp sekizinci gün āzine gicesi Zi'l-ḥicce [11] ayınuñ yigirmi dördünci ♦ gicesi Dāvud'ı Elīʿam kızıyla girdege⁸⁷⁰ koydılar. Nite çünkim Dāvud sarāyı ḳapısından açaru⁸⁷¹ kim⁸⁷² girdi [12] gelüp ♦ Elīʿam kızın kim gördi kim şark burcında bir māh oturmuş kim⁸⁷³ yüzi nūrından ay güneş şuʿlelenürler. Andan ♦ Dāvud defʿī [13] bir ḡazeli göñli⁸⁷⁴ içre bünyād ḳılup yüzine ḳarşu okudı, bülbul-veş dile gelüp şaḳıdı.

⁸⁶⁵ ḳalʿa] ḳalʿaya T.

⁸⁶⁶ görüp ḳayırup] - M.

⁸⁶⁷ sāʿati] sāʿat M.

⁸⁶⁸ cemī^c] - M.

⁸⁶⁹ ḥidmetine] ḥidmete M.

⁸⁷⁰ girdege] gerdege M.

⁸⁷¹ içerü] açaru T.

⁸⁷² kim] - T.

⁸⁷³ kim] - T.

⁸⁷⁴ göñli] göñül M.

Gazel⁸⁷⁵

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - √ - - / - . - - / - √ - - /

- ♦ Bir yüzi⁸⁷⁶ gül şacı sünbül özi şengül gül-izār
 [14] Mişli bülbul itdi gülğul aldı göñli⁸⁷⁷ dil-figār

Her dem ahum bu ki şāhum mihr ü māhum sevdüğüm

- ♦ Sen günāhum alma ahum pādişāhum itme zār

- [15] Çeşmi fettān işi bühtān özi sultān bende sen
 Kavlı yalan itdi nālān göñlüm alan nām-dār

- ♦ Vechi ahsen hūyı tevsen sözi⁸⁷⁸ süsen kendü hūb
 [16] Hüsni gülşen göñli⁸⁷⁹ rüşen zülfi cevşen gam-güsār

Mim la'l ca'd dāl yüzi⁸⁸⁰ fāl rengi al

- ♦ Sözi kāl u fikri fāl [u] işi al u cān-şikār

- [17] Rāy[ı] teng ü göñli seng ü kıldı deng o vāh meni⁸⁸¹
 Özi şeng ü kaşdı heng ü kār[ı] çeng [ü] bī-şümār⁸⁸²

- ♦ Eyledüñ Dāvud'a zaḥmet kanı mürvet cānı men

- [18] Oda ḥalvet oldı furşat eyle da'vet gül-izār⁸⁸³

Dāstān-ı Vilādet-i Ezid bin Dāvud 'a.m.⁸⁸⁴

Ḥakīm⁸⁸⁵ ♦ kavlince :Ol zamān kim Dāvud 'a.m. [19] Bit-Şāyic ḥatun-ıla kim girdege⁸⁸⁶ girdi birbirin kim gördi, Bit-Şāyic ḥatun yirinden tırup⁸⁸⁷ *M[161a]* ♦ serv-i sehī

⁸⁷⁵ ğazel] nazm M.

⁸⁷⁶ bir yüzi] birbiri M.]

⁸⁷⁷ göñli] göñül M.

⁸⁷⁸ sözi] sözü M.

⁸⁷⁹ göñli] göñül M.

⁸⁸⁰ yüzi] yüz M.

⁸⁸¹ meni] men T.

⁸⁸² kār[ı] çengü bī-şümār] geldi birbirin kim gördi M.

⁸⁸³ gül-zār] gül-abār M.

⁸⁸⁴ 'a.m.] - M.

⁸⁸⁵ Ḥakīm] - M.

⁸⁸⁶ girdege] gerdege M.

⁸⁸⁷ tırup] - M.

ḳadd-ıla tūbā mişāl hırāmān [20] şalını şalını⁸⁸⁸ gelüp yükünüp Dāvud ayağısında baş koyup⁸⁸⁹. Elin alup ♦ izzet-ile taht üzre varup dizin başa oturup [21] şīrīn yiyüp şīrīne nūş ḳılup ʿüryān olup ♦ zībā ḥarīrlər içre⁸⁹⁰ ğarḳa varup ḳol şalışup burūc şanemi gibi şarmaşdılar. T[216a] [01]

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Göñlüñi⁸⁹¹ başdan çıkarup atdılar⁸⁹²
Şarmaşup ayru şanem-veş yatdılar

Başdı anı bağına cānı bigi
[02] ♦ Sinede yir itdi ĩmānı bigi

Gördise mestāne bülbul būsītān
Gül-şekker⁸⁹³ itdi tenaḳḳul bir zamān

[03] ♦ Urdı şeftālūye andan dişin ol
Tāze bāġuñ zīr zeber⁸⁹⁴ yimişin ol

Cānı⁸⁹⁵ çün oldı yakın cānāneye
[04] Urdı ayasın [ki] pes dürdāneye

Çün der-āġūş itdi ay gün birbirin
M[161b] ♦ Buldı maḳşūd küllisi birbirin

[05] Neşr

Hakīm ḳavlince: Dāvud Elīʿam kızından murādın ♦ aldı. ʿİşḳı şovuyup bir dürlü daḥı oldı⁸⁹⁶. Ol Allāhu Teʿālā'yıla ʿahd itdügi [06] namāza ṭurup daḥı göñline ♦ şeyṭān vesvese ḳılduġın göñline getirüp be-ġāyet perīşān-dil olup hemān yirinden [07] ṭurup

⁸⁸⁸ şalını şalını] şalını

⁸⁸⁹ koyup] ḳodı T.

⁸⁹⁰ içine] içre T.

⁸⁹¹ göñlüñi] göñliñi M.

⁸⁹² atdılar] itdiler M.

⁸⁹³ şeker] şekker T., M.

⁸⁹⁴ zeber] zibir M.

⁸⁹⁵ cānı] cān T.

⁸⁹⁶ oldı] - M.

ğusl kılop ♦ halvetden taşra çıkup dün nısfı içre namāza tırdı. Nevha kıлмаğa başladı. Ol yañadan [08] Elī'am kızınıñ göñline bu geldi kim Dāvud kendüzin beğenmedi. Bu kadar dañı müştāklık 'āşıklık⁸⁹⁷ gösterdügi⁸⁹⁸ [09] murādın alıncaya dekdi. ♦ Anuñ-çün⁸⁹⁹ Dāvud döşeginden kaçdı. 'Ār kılop taşra gitdi diyüp bu dañı dil-periñşān [10] olup⁹⁰⁰ ol gice şubh olınca otırdı. Eyleyāv hatun kim yingesidi⁹⁰¹ içerü girdi gördi kim Elī'am yalıñuz oturur. Gözleri [11] nemgīn ve göñli ğamgīn⁹⁰². ♦ Eyitdi kim: Yā nigārīn! Niçün melül oturursın? Cevāp virdi kim: Bilmezem ki! Dāvud [12] beni gördi bir lahza yatmadın ♦ diyüp işitmedin benümle henüz kelecı itmedin yirinden tırup ğusl kılop taşra gitdi. [13] Benüm şöhetüm terk ♦ itdi didi. Dañı gözlerinden seyl-āb akıtdı. Eyleyāv hatun dañı melül olup eyitdi-kim: [14] Yā nigārīn! Melül ♦ olmağıl. Dāvud'uñ 'ādetidür; bir lahza 'avratlar-ıla şöhet ider, dañı yirinden tırup Hakk'a 'ibādet [15] ider. Üşenme. ♦ Senüñle Dāvud'uñ muhabbeti ziyāde-durur. Göñlüñe ğam getürüp 'abeş yire [16] bañr-ı teşvīşe⁹⁰³ özüñ ğarka virüp yitürme.

♦ Nazm

[mefā'ılün/mefā'ılün/fe'ülün]
/ √ --- / √ --- / √ - - /

Ne ğam yirsın seni Dāvud be-ğāyet
Sevipdür sevmeye yokdur nihāyet

[17] ♦ Velī 'ādet budur dāyım nebīye
Ki Rabbine kıla dāyım 'ibādet

Gehī vuşlat gehī 'uzlet diler ol
[18] ♦ Gehī 'işret gehī ider o tāt

Budur ef'ālī Dāvud añlağıl sen
Hak emriyle olupdur aña 'ādet

⁸⁹⁷ 'āşıklık] - M.

⁸⁹⁸ gösterdügi] gösterdigi M.

⁸⁹⁹ anuñçün] anuñçün M.

⁹⁰⁰ olup] olsa M.

⁹⁰¹ yingesidi] yengesidi M.

⁹⁰² göñli ğamgīn] - M.

⁹⁰³ bañr-ı teşvīşe] teşvīş getürüp T., teşvīş bañrında M.

[19] ♦ Bebek bigi diyüp aña naşihat
Ala göñlin alurdu zî sa'âdet

İşit imdi neye varur bu kışşa
[20] ♦ Velî virgil Muhammed-çün şalâvat

Nesr

Hakîm kavlince: Dâvud bir kavlide artuğ ol hatunuñ ♦ katına varmadı. İbâdetden [21] yüzün ayırmadı. Bir kavlide dağı budur kim bir yıl tamâm Dâvud ♦ ol hatun-ıla 'ayş⁹⁰⁴ 'işret eyledi. Ol hatundan Dâvud'uñ T[216b][01] bir oğlı vücûda geldi. Adını İzâd kodılar⁹⁰⁵. ♦ On gün hayâtda olup andan soñra be-ğâyet hasta ve za'îf oldu. [02] Ölüm haddine vardı. Dâvud görüp be-ğâyet acıdı ağladı. Eyle-kim görenlerüñ zâr odıyla yüregün tağladı. Kaçan-kim [03] ol oğlanuñ 'ömri on M[162a] ♦ biş güne kim yitdi, oğlancık vefât eyledi. Oğlı vefât idicek Dâvud secde-i şükr [04] itdi ağlamadı. ♦ Def'i emr eyledi. Oğlancuğı⁹⁰⁶ Mūsâ şerî'atı üzre⁹⁰⁷ Tevrât⁹⁰⁸ hükmince yuyup kefen şarup atası [05] İşâ'nuñ ♦ kabri yanında kodılar. Havrân kal'asında defn itdiler kim Dâvud'uñ akrabâsı⁹⁰⁹ cemî'c anda yaturdı. Andan Dâvud'dan [06] su'âl ♦ eylediler kim: Yâ Dâvud! Ne 'acep⁹¹⁰ itdüñ kim 'âdet oldur kim oğlan öliceğ ağlayaduñ⁹¹¹. Sen ölmezden [07] ♦ evvel ağladuñ, öliceğ şadılık kılduñ didi. Dâvud eyle cevâp viridi kim: Ölmezden evvel⁹¹² anuñ-çün⁹¹³ ağladum ♦ ki Hakk'a niyâz [08] eyledüm. Ümiz⁹¹⁴-vâridum ki Hakk Te'âlâ ben kılın esirgeyüp oğlanuñ rûhın kabz itmeyedi. ♦ Çünkü kabz eyledi [09] Hakk emrine muhâlefet⁹¹⁵ kılup ağlamadum şabr eyledüm secde-i şükr kıldum ve bir dağı bu kim ♦ ağlamağ-ıla ölü dirilmez.

⁹⁰⁴ 'ayş] 'ıyş M.

⁹⁰⁵ İzâd kodılar] - M.

⁹⁰⁶ oğlancuğı] oğlancuğ M.

⁹⁰⁷ üzre] üzerine M.

⁹⁰⁸ Tevraya] Tevrat M.

⁹⁰⁹ akrabâsı] akrabâsı M.

⁹¹⁰ ne 'acep] n 'acep M.

⁹¹¹ ağlayaduñ] ağlayadıñ M.

⁹¹² evvel] ezel M.

⁹¹³ anuñçün] - T.

⁹¹⁴ ümiz] ümid M.

⁹¹⁵ muhâlefet] muhâlifet M.

[10] **Nazm**

[mefā'ilün/mefā'ilün/fe'ülün]

/ - - - / - - - / - - - /

Çü meyyit ağlamakla diri olmaz
Bu maşşūdı çok ağlayan da bulmaz

♦ 'Abeş niçün canuma cebr idem men⁹¹⁶[11] Hakkūn emri-durur pes şabr idem men⁹¹⁷Anuñ-çün ehl-i 'İrfān gam götürmez⁹¹⁸♦ Gamı ādem degül 'ālem götürmez⁹¹⁹[12] Gelür çünki gelecek ir eger giç⁹²⁰

Gerek çekmeye guşsa ādemī hīç

♦ Gamı dilden götür ölen öliser

[13] Gamuñ nef'i nedür düşmān⁹²¹ güliser⁹²²

Gamum gerçi budur olmamışam şād

♦ Velī şādum bu kaygu itmezem yād

[14] Eger gamgīn⁹²³ eger hurrem 'ömür uş

Geçiserdür sözüm itme ferāmūş

♦ Velī virgil Muhammed-çün şalāvat

[15] Saña yarın kıla tā ki şefā'at

Dāstān-ı Temşilāt-ı Māzi

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - - /

♦ Diñle imdi remz-i hāl-i Dāstān

[16] Elī'am kıızı durur dünyā hemān

⁹¹⁶ men] ben T.⁹¹⁷ men] ben T.⁹¹⁸ götürmez] getirmez M.⁹¹⁹ götürmez] getirmez M.⁹²⁰ ir eger giç] ir ü ger giç M.⁹²¹ düşmān] düşmen T.⁹²² güliser] geliser M.⁹²³ gamgīn eger] gamgīn ve eger... T., M.

Dāvud olur ʿaqluñ aña fi'l-meşel⁹²⁴

♦ Kāmil ü fāzıl-durur yoǵdur hālel

[17] Līk virdi pīr-zen ʿarḥa göñül
Ol cihetden gāh gāh olur melül

♦ Göñlini⁹²⁵ dünyāya viren bī-gümān

[18] Guşsa çeküp kılısar zār u fiğān

Ol ölen oǵlan-daḥı aña tamām

♦ Nefsüñüñ olur kuvāsı iy hümām

[19] *İnnemā emvālüküm*⁹²⁶ dir ʿünkü Hāḡ
Pes taʿalluǵdan kesil budur sebāḡ

♦ ʿĀrifiseñ dünyāya virme göñül

[20] Bu oǵul u kız içün⁹²⁷ olma melül

Hāḡḡ'a lāyık eylegil şāliḡ ʿamel

♦ Ki ĵirmeye nefis-i Şeyṭāndan hālel

[21] Hālīḡ isteyen ḡalāyıkdan⁹²⁸ geʿer
Rāzīḡ isteyen ʿalāyıkdan geʿer

♦ Zīnet-i dünyā nedür yāḡūd veled

T[217a] [01] Küllisini terk idüp iste Eḡad

Bir vüçüduñ kim⁹²⁹ ola şoñı fenā

♦ Aña göñül virme-ki derd ü ʿanā

[02] Hāṭırı Firdevsī'nüñ ʿummān olur

♦ Söz yirine dürr-ile mercān olur⁹³⁰

M[162b] ♦ Dürri farḡ it cevheriseñ nām-dār

[03] Gevheri kıl gūşuña kıl⁹³¹ gūşvār

⁹²⁴ meşel] mişli M.

⁹²⁵ göñlini] göñlünü T.

⁹²⁶ Tegabün suresi 15. ayet: "*Mallarınız ve evlatlarınız sizin için birer fitedir/imtihandır.*" (DİA, 2013, 558). mealindeki ayetin başlangıç kısmı

⁹²⁷ kız içün] kızçün M.

⁹²⁸ ḡalāyıkdan] ḡalāyıkdur M.

⁹²⁹ kim] ki T.

⁹³⁰ olur] durur M.

Der-Beyān-ı Hatm-i Meclis

[mefā'īlün/mefā'īlün/fe'ülün]

/ ˘ - - - / ˘ - - - / ˘ - - /

◆ Şükür minnet Hudāya bī-nihāyet

[04] Ki buldı kırk yidi meclisde ğāyet

Kamu tāliblere maṭlūb viren

◆ Dilüme luṭf-ıla virdi feṣāḥat

[05] Süleymān-nāme bigi⁹³² bir kitābı

İdüp te'līf buldum hoş ferāḡat

◆ Hudādan bu-durur maḳṣūdumuz pes

[06] Kıla luṭfu ide 'avn u 'ināyet

Tamām oldı bu üç yüz alt[ı]mıṣ cild

◆ Kılām āḫir oḳuna⁹³³ vü tamāmet

[07] Ümidüm⁹³⁴ bu-durur⁹³⁵ fi'l-cümle kim ḥaḳ

Sözüm şīrīn ola cümle belāḡat

◆ Bu ki hemtā dinilmedi çü kıṣṣa

[08] Buña beñdeṣ bulunmaya⁹³⁶ ḥikāyet

Hudāvendā dilerem ki kitābum

◆ Oḳuyana işidene 'ināyet

[09] Kılup cümlesini maḥrūm itmeye⁹³⁷

Virüp cennet[i] 'afv kıl vir hidāyet

◆ Kuluñ Firdevsi'nüñ 'afv it günāhın

[10] Muḥammed ḥürmeti kılup şefā'at

Şefā'at dileriseñ Muṣṭafā'dan

◆ Dil ü cāndan virüñ bī-ḥadd şalāvat

⁹³¹ kıl] sen M.

⁹³² bigi] mişli M.

⁹³³ oḳuna] aḳrana T.

⁹³⁴ ümidüm] ümizüm

⁹³⁵ bu durur] budur M.

⁹³⁶ bulunmaya] bulunmaya M.

⁹³⁷ Bu mısradā vezin bozulmuştur

- [11] Süleymān-nāmenūñ Kırk Sekizinci Meclisinūñ Beyānındadır⁹³⁸

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/fe'ülün]

/ ˘ - - - / ˘ - - - / ˘ - - - / ˘ - - /

Meh oldu-kim bu çeşmüme meh-i tābān görünmez

- [12] ♦ Güneh n'oldı-ki 'abdine şeh- [ü] sultān görünmez

Tenüm haste düşüpdür ki tabīb itmez devāyı

Canum⁹³⁹ ağzuma gelüpdür leb-i⁹⁴⁰ cānān görünmez

- [13] ♦ Çek Eyyübī dilüm derdi çü şabr oldı devāsı

Gözüm Ya'kübī yaş dök ki şeh-i Ken'ān görünmez

Ciger [ki] şem' bigi her dem yanar hicri odına

- [14] ♦ Kim ol yüzi güneş özi melek-rūḥān görünmez

Duḥānumdan felek yüzi siyāh olsa 'aceb mi

Ki çeşmüm⁹⁴¹ baḥrī ucından dişī mercān görünmez

- [15] ♦ Çeker zulmāt-ı hicrini Sikender-veş bu gönülüm

N'idem geçdi 'ömür ah ki āb-ı ḥayvān görünmez

Niçe Ferḥād-veş 'āşık irişmedi vişāle

- [16] Virüp şīrīn cānı yirde olup pinḥān görünmez

O Leylī saçıdır sünbül şudur seyl-āb u Mecnūn

Nebāt olur size Şīrīn egerçi a'yān görünmez

- [17] ♦ Süleymān ḳanı yā Ḥusrev Sikender yā ḳanı Cem

Cihān mülki benüm dirken biri yeksān görünmez

Ḳanı şehri yapan ḳaşr-ı 'imāret⁹⁴²

- [18] ♦ Ḳuşūrı yok ḳamer тұrur Muḥammed Ḥān görünmez

Felek ḥālī budur çünki iy Firdevsī şabır it

K'ecel derdine ḳaṭ'a yok-durur dermān görünmez

- [19] ♦ Şalāvat vir Muḥammed-çün daḥı di söz şaḥīḥin

Süleymān-nāme dengi bunca bir dāstān görünmez

Dāstān-ı Nāşan Peygāmbere 'a.m. 'İtāb Kerden-i [20] Dāvud-ra 'a.m. Berāy-ı Urmiyā

⁹³⁸ beyānındadır] zikrinde M.

⁹³⁹ canum] lebüm T.

⁹⁴⁰ leb-i] ki leb-i T., M.

⁹⁴¹ çeşmüm] çişmüm M.

⁹⁴² Bu mısradaki vezin değişmiştir. [mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün]

Ḥakīm kavlince: Rāviyān-ı aḥbār Eflāṭūn-i Yūnānī naḳlince: Muḥaddiṣān-ı Muḥtār bu Süleymān- nāmenūn ♦ [21] muṣannifi Firdevsī dilinden ol vech-ile eṣaḥ[h]-ı ḥikāyet emlaḥ-ı rivāyet kılup eydürler⁹⁴³ kim: Çünkim Adoniya vefāt ♦ eyledi, cemīc begler T[217b][01] Dāvud'a ta'ziyeye geldiler. Ammā kim Gāz⁹⁴⁴ peygāmbere 'a.m. ve daḥı Nāṣan peygāmbere 'a.m.⁹⁴⁵ gelmediler. Urmiyā'nuñ ḥatunın çiftlenüp ♦ alduḳdan [02] soñra hergiz anlar Dāvud'uñ ḳatına gelmediler i'tibār ḳılmadılar⁹⁴⁶ kim Dāvud'uñ ol ḥādişesin ḥoş görmediler. Dāvud daḥı [03] *M[163a]* ♦ bunlaruñ ta'ziye daḥı gelmedügin bildi be-ḡāyet incindi. Andan ol gün kim geḳdi yarındası on iki sıbṭuñ ♦ beglerin [04] yiglerin pīr ü bernāsın tüvānā vü gedāsın a'lā vü ednāsın mescide da'vet eyledi geldiler. Daḥı namāzdan soñra ♦ minbere çıkup [05] va'z itdi ki⁹⁴⁷ ol meclisde Nāṣan peygāmbere ve Gāz peygāmbere 'a.m. daḥı 'aleyhimü's-selām bileyidi ♦ kim ol zamānda Dāvud'dan⁹⁴⁸ ḡayrı Benī İsrā'īl [06] içre ol iki peygāmbere varıdı kim ma'rūf [u] meṣhūrıdı⁹⁴⁹. Ammā kim ♦ Dāvud mürseldür, anlar mürsel degüldi. Andan Dāvud 'aleyhi's-selām [07] va'z içre eyitdi-kim: Allāhu Te'ālā'ya münācāt idüp ♦ eyitdi-kim: İlāhī! Bir kişi iḥlāş-ıla ṣalāt vaḳtında iḥlāş-ıla⁹⁵⁰ āb-dest alup secdeye [08] yönelse anuñ ṣevābı nedür? Ḥaḳ ♦ Te'ālā Celle ve 'Alā cevāp virdi kim: Yā Dāvud! Ol kişinuñ ṣevābı öyledür⁹⁵¹ kim beni göre, beni bile, [09] benümle bile ola didi. ♦ Yine münācāt ḳıldı eyitdi-kim⁹⁵²: İlāhī⁹⁵³ ve Seyyid-i Mevlā-yı Merd ü Tevānā⁹⁵⁴! Bir kişi oruç dutsa şuşasa içmese anuñ ♦ ṣevābı nedür? [10] Allāhu Te'ālā cevāp virdi kim: Yā Dāvud⁹⁵⁵ Ol yarın maḥşere güninde ol kişi şusuzlıḳdan⁹⁵⁶ emīn ♦ ḳılam, kevşer şuyından aña şu virem. [11]

⁹⁴³ eydürler] eydür M.

⁹⁴⁴ Gāz] Gāfe M.

⁹⁴⁵ ve daḥı Nāṣan peygāmbere 'a.m.] - M.

⁹⁴⁶ i'tibār ḳılmadılar] - M.

⁹⁴⁷ ki] kim M.

⁹⁴⁸ Dāvud'dan] - T.

⁹⁴⁹ ma'rūf meṣhūrıdı] ⇔ meṣhūr ma'rūfıdı M.

⁹⁵⁰ iḥlāşıla] - T.

⁹⁵¹ öyledür] eyledür M.

⁹⁵² kim] - T.

⁹⁵³ İlāhī] İlä M.

⁹⁵⁴ Merd ü Tüvānā]- T.

⁹⁵⁵ yā Dāvud] - T.

⁹⁵⁶ şusuzlıḳdan] şusuzlıḳdan M.

Dağı niçe mü'minleri dağı⁹⁵⁷ şuvara didi. Yine eyitdi-ki: İlahî ve iy Pâdişâhlar ♦ Pâdişâhı! Bir kişi şıdķ-ıla *Lā ilāhe illallāh*⁹⁵⁸ dise [12] anuñ şevābı nedür? didi. Nidā-yı ulūhiyyet geldi-kim: Yā Dāvud! ♦ Ben aña şol kadar şevāb virem ki hadd ü hisābı⁹⁵⁹ olmaya ve şeytān [13] hirciz⁹⁶⁰ anuñ emānına aña⁹⁶¹ zafer bulamaya ♦ didi. Yine münacāt kılup didi kim: İlahî! Püşt ü penāh! Baḥl̄l kuluñ kimdür? [14] Eyitdi-kim: Bir müselmāna⁹⁶² uğrayup ♦ selām virmeye ol kulum baḥıldur didi. Yine eyitdi-kim: İlahî! Kānķı⁹⁶³ kuluñ sevgülüdür [15] dedi. Nidā-yı ulūhiyyet geldi-kim: ♦ Yā Dāvud! Şol kulum sevgülüdür kim ḥalka benüm-çün tevāzzu^c eyledi. Ol baña sevgülüdür. [16] Eyitdüm-ki: İlahî! Saña şirk ♦ getürmeyenüñ kadri nedür? Eyitdi-kim: Yā Dāvud! Ol kulum cehennem odı ḥarāmdur. Eyitdüm-ki: İlahî! Kānķı [17] kuluñ ♦ saña āciz-durur? Eyitdi kim: Ol kulum ki benüm fażlumdan zıkründen⁹⁶⁴ nesne istemeyenler ācizler-durur didi⁹⁶⁵. Yine eyitdüm ♦ ki: İlahî! [18] Kānķı kuluña āzāb-ı katı idersin? Ḥitāb-ı āzzet geldi-kim: Yā Dāvud! Benüm taḳdīrüne rāzī olmayanlara ♦ katı āzāb iderem didi. [19] Yine münacāt kılup eyitdüm ki: İlahî! Kānķı kuluñ āḳıldür⁹⁶⁶? Eyitdi-kim: Şol kulum ki ḥalka ♦ ḥaḳķ-ıla ḥükm ider [20] hevāya tābi^c olmaya didi. Yine münacāt idüp didüm⁹⁶⁷ ki: İlahî! Ālim kuluñ kimdür? Eyitdi-kim: ♦ Şol ālimler⁹⁶⁸ ki ālim÷lıkla⁹⁶⁹ yine [21] ḥalkdan ĩlm öğrenmek cehd eyleye ār itmeye ol ālim-durur. Eyitdüm ki: İlahî! *M[163b]* ♦ Kāni^c kimdür? Eyitdi-kim: Kāsmete rāzī ve kāni^c *T[218a]* [01] olup kimseye şikāyet itmeyen. Yine münacāt idüp didüm⁹⁷⁰-kim: ♦ İlahî! Ḥayırlu kuluñ kimdür? Ḥitāb-ı āzzet geldi-kim: Yā Dāvud! Ḥayırlu [02] kulum oldur kim ĩlm-ile āmel

⁹⁵⁷ dağı] T.

⁹⁵⁸ "Allah'tan başka ilah yoktur." Kelime-i tevhid

⁹⁵⁹ hisābı] hisābın M.

⁹⁶⁰ hirciz] hirciz M.

⁹⁶¹ aña] aña ḥālinde - M.

⁹⁶² müselmān] müsülmān M.

⁹⁶³ Kānķı] - M.

⁹⁶⁴ zıkründen] zıkrimden T.

⁹⁶⁵ didi] - M.

⁹⁶⁶ āḳıldür] ḡāfildür M.

⁹⁶⁷ didüm ki] eyitdüm ki M.

⁹⁶⁸ ālimler] ālim M.

⁹⁶⁹ ālimlıkla] ālimlıgıla M.

⁹⁷⁰ idüp didüm] kılup eyitdüm M.

kılup kendüden ♦ halk hoşnüd rāzī ola⁹⁷¹. Ammā kim kendü kendüyi rāzī eylemeye diyicek Nāṣan peygāmbere [03] yirinden tūrup ♦ eyitdi-kim: Yā Dāvud! Çünkü Hakk Te'ālā'nun emrinde⁹⁷² hayırlı kul olmuş kim 'ilm-ile 'amel kılup kendüden halkı hoşnüd [04] ♦ rāzī kıla⁹⁷³. Yā niçün Urmiyā'yı senden rencide dil kılduñ? Senün taht u yiründe toksan toktuz oğul çıkarur ♦ konuñ variken [05] bir yoksuluñ henüz bir koncuğı variken kim andan artuk dağı yoğıken. Ol yalıñuzca⁹⁷⁴ konu ♦ senün toksan toktuz konuñuñ [06] arasında konluğuñda şıgmadı anı dağı almağa kaşd eyledüñ. ♦ Diriken ele girmeye diyüp oğı kıztı yoğıduğıñ⁹⁷⁵ bildüñ⁹⁷⁶ anı cenge [07] gönderüp⁹⁷⁷ helāk itdürüp ol yalıñuz koncuğı ♦ beytü'l-māl çıkarup alduñ. Ol yoksul sin içinde yatduğı yirde bilse⁹⁷⁸ sende⁹⁷⁹ [08] hoşnüd ola mı-kim

Nazm

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilün/fā']

/ ˘ - - - / ˘ - - - / ˘ - - /

Toksan toktuz hatun-ıla olımaduñ
Nefsün yiyüp⁹⁸⁰ teskīn özüñ kılımaduñ

[09] ♦ İtdüñ tama' yoldaşuñuñ hatunına
Hakkdan ırağ⁹⁸¹ olacağıñ⁹⁸² bilimedüñ

Neşr

Hakkım kavlince: Nāṣan peygāmbere eyle diyicek [10] Gāz peygāmbere dağı yirinden tūrup eyitdi kim: Yā Dāvud! Bir kişünüñ ♦ konşulığında⁹⁸³ bir yoksul olsa ol kişünüñ

⁹⁷¹ ola] kılup M.

⁹⁷² emrinde] emrine M.

⁹⁷³ kıla] kılup

⁹⁷⁴ konu] kovanı T.

⁹⁷⁵ yoğıduğıñ] yoğıdığıñ M.

⁹⁷⁶ bildüñ] kılduñ M.

⁹⁷⁷ gönderüp] gönderüp anı T.

⁹⁷⁸ bilse] - T.

⁹⁷⁹ senden] sende T.

⁹⁸⁰ yiyüp] yeyüp M.

⁹⁸¹ ırağ] ırağ T.

⁹⁸² olacağıñ] olacağ hakkıñ T.

⁹⁸³ konşulığında] konşılığında M.

toğsan toğuz [11] yumurda yumurdlar tavuğı olsa dağı anuñ ♦ arasında ol yoğsul
 koğsınuñ bir bilüci olsa kim henüz yumurdasın dağı yimedük [12] olsa, ♦ ol mün'im
 kişinuñ evine bir konuğ gelse ol mün'im ol yoğsuluñ tavuğın ol konuğa boğazlamak
 dilese ol yoğsuluñ [13] ♦ bir tavuğı⁹⁸⁴ ol toğsan toğuz⁹⁸⁵ tavuğ⁹⁸⁶ arasında şığmasa dağı
 konuğa boğazlayup yidürse Hağ Te'ālā katında ♦ ol mün'im ol yoğsula [14] zılm itmiş
 olur mı yāhūd⁹⁸⁷ olmaz mı didi. Dāvud 'a.m. cevāp virüp didi⁹⁸⁸ kim: Be-ğāyet hayf ♦
 durur. Gāz peygāamber eyitdi: Yā Dāvud! Yā niçün⁹⁸⁹ [15] sen toğsan toğuz 'avrata kāni'
 olmayup Urmiyā'nuñ ♦ bir yalıñuz nām-zāduna tama' eyledüñ? Anı cenge gönderdüñ,
 [16] aña tābūt-dārılık virdüñ.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

M[164a] ♦ Var-durur yoluñda çok nağş u halel
 Hağğ'a lāyık eylemedüñ sen 'amel

[17] Bunca hatun emrüñe fermāniken
 ♦ Cümlesi mağbūbe vü cānān iken

Sen kanā'at itmeyüben anlara
 [18] Kaşd itdüñ 'avrat-içün bir ere

♦ Nefse uyup kan-perest itdüñ özüñ
 'Avrat-içün lebsit itdün kendüzüñ

[19] Hırşı terk it kıl kanā'at varına
 ♦ Tā ki Hağğ'uñ iresin dīdārına⁹⁹⁰

İste[ri]señ ki olasın ser-bülend⁹⁹¹
 [20] Nefsüñüñ kapusına ur kufl-bend

⁹⁸⁴ tavuğı] tavuğ M.

⁹⁸⁵ toğuz] - M.

⁹⁸⁶ tavuğ] توفك M.

⁹⁸⁷ yāhūd] yāhūz M.

⁹⁸⁸ virüp didi] virdi M.

⁹⁸⁹ niçün] neçün M.

⁹⁹⁰ dīdārına] dīzārına M.

⁹⁹¹ ser-i bülend] ser ü bülend T.

◆ Böyle⁹⁹² diyüp ol nebī Nāsan tamām
Oldı hāmūş ol dem içre ve's-selām

[21] Līk hāmūş olmağıl şāhā bu dem
Vir şalāvat Muştafā'ya bīş ü kem

Dāstān-ı Āşaf Ālim Şuden-i Vefāt Kerden-i Berhıyā bin Enkiyā

T[218b][01] Hākīm kavlince: Gāz ◆ peygāamber-ile Nāsan ◆ peygāamber⁹⁹³ eyle
diyicek Dāvud be-gāyet hacīl oldı. Nuṭṭ-ı dilden mülzem oldı. Minberden indi namāz u
[02] niyāz daḥı ◆ tamām olup halk tağıldı. Ammā Dāvud kim⁹⁹⁴ ol mescidden çıkmadı.
Halk sözine bakmadı. Velākin halk ikisi bir yire ◆ gelse [03] Dāvud'uhn gıybetin
söyleşürleridi ta'n eyleşürleridi. Bunuñ üzerine çünkim bir ay geçdi ◆ Berhıyā daḥı vefāt
eyledi [04] Dāru'l-fenādan⁹⁹⁵ dāru'l-bekāya rıhlet eyledi. Dāvud varup o şahābeyi
ahkāmı⁹⁹⁶ Tevrāt ◆ mücibince defn eyledi. Havron kal'asına [05] atası Eyleyā'nuñ kabri
yanında kodılar. Üzerine kubbe yapup ◆ kapusına⁹⁹⁷ tārīḥ yazdılar. Ne zamānda
geldüğün Dāvud'a ne⁹⁹⁸ vech-ile vezīrlık [06] eyledüğün 'adl u hükmin 'ilmin ◆ yazdılar.
Pülād-ıla taşa kazdılar soñ gelenlere⁹⁹⁹ nişān kodılar.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Girdi sinüñ içine ol Berhıyā

[07] ◆ Ol daḥı bulmadı 'ālemden vefā

Ger cihān bākī kalaydı kimseye

Ölmezidi ol Muḥammed Muştafā

⁹⁹² böyle] kubbe M.

⁹⁹³ Nāsan peygāamber] - M.

⁹⁹⁴ kim] - T.

⁹⁹⁵ dāru'l-fenādan] - M.

⁹⁹⁶ şahābe-i ahkāmı] aşhābını ahkāmı

⁹⁹⁷ kapusına] kapusunda M.

⁹⁹⁸ ne] - M.

⁹⁹⁹ gelenlere] gelende M.

[08] ♦ Nesr

Andan daḥı Nāṣan peygāmb̄er Gāz peygāmb̄er geldiler. Velākin Dāvud'a kaṭā
i'tibār ♦ itmediler¹⁰⁰⁰. Anlar¹⁰⁰¹ i'tibār kılmayıcaḡ halkuñ [09] daḥı ʿālimleri ehlullāh
Dāvud'a ziyāde evvelki bigi i'timādları ♦ götürüldi i'tikādları bir dürlü daḥı oldı. Andan
Aşaf bin Berḥıyā [10] ol ḥunīde kim atası ♦ Berḥıyā vefāt eyledi yigirmi dört yaşında idi.
Be-ḡāyet ʿālim ü kāmīl ü fāzıl ü ʿāqıl idi. Dāvud Aşaf'ı [11] ♦ atası Berḥıyā'nuñ yirine
vezīr idünüp hoş gördi. Aşaf daḥı Dāvud'uñ ʿalā¹⁰⁰² ḥidmetine¹⁰⁰³ yüzün sürdi. ʿĀlim ve
kāmīl olduḡı [12] ecilden atasınuñ yirine geçüp oturdı. Vezāret ṭarīḡın yirine *M[164b]* ♦
getürdi.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Olduḡı-çün ʿālim¹⁰⁰⁴ ü şāḥib-hüner[13] Geçdi atası yirine ol püser¹⁰⁰⁵♦ ʿĀlim ol ṭarlıḡına¹⁰⁰⁶ olma melülʿİlmüñ āṣārı¹⁰⁰⁷-durur āḥir ṣemer[14] Kāmīl ol yirin bulur¹⁰⁰⁸ şāḥib-kemāl

♦ Kāmīlūñ irmez kemāline ḥaṭar

ʿİlm içre olduḡı-çün zü-fünün

[15] Bulur āḥir¹⁰⁰⁹ devlet-ile sīm ü zer

Ne kemāl ehli ayaḡda kalısar

Ne ḥo dāyım baḡt bulur bī-hüner

¹⁰⁰⁰ itmediler] kılmadılar M.¹⁰⁰¹ anlar] - T.¹⁰⁰² ʿalā] - T.¹⁰⁰³ ḥidmetine] ḥizmetine M.¹⁰⁰⁴ ʿālim] ʿāleme M.¹⁰⁰⁵ ol püser] ol dem püser M. T.¹⁰⁰⁶ ṭarlıḡına] ظلم رلینه M.¹⁰⁰⁷ āṣārı] eşcārı M.¹⁰⁰⁸ bulur] bidür M.¹⁰⁰⁹ āḥir] içre M.

[16] İy hüner-mend ağlama ayakdasañ¹⁰¹⁰
Kim kalınmaz yirde āhir çün güher

Balçığa düşse güher olmaya yaş
[17] Kemlig-ile olmaya kem kāmīl er

Sīm ü zerden zerrīn olur kāmīlān
‘Āqıl olan dünyāya itmez nazar

[18] Sīm ü zerden el çeküp sev Aḥmed'i
Vir şalāvat dīl ü cāndan iy beşer

Dāstān-ı Dü Melek Ameden-i Dāvud-ra [19] Ez-cānib-i Ḥaḳ Berāy-ı Ḳatlı-i Urmiyā

♦ Ḥaḳīm ḳavlınce: Çünkim Dāvud vizāreti Aşaf bin Berḥıyā'ya virdi¹⁰¹¹ [kim] ḥükm eyleye¹⁰¹². Kendüzi [20] yine mescide varup ♦ ḳapuların bağladı kim üzerine kimse gelmeye. Daḥı ‘ibādet meşğūl oldı. Nāgāh iki ferişte [21] çıḳa geldi. Dāvud ♦ anları görüp ḳatı ḳorḥuya düşdi. Yüzi¹⁰¹³ ādemī-zād ki görmezdi. Ammā kim bu feriştelere ādemī-zād T[219a] [01] şeklinde ♦ ḳapu bağluken içerü gelicek¹⁰¹⁴ Dāvud be-ğāyet ḳorḳdı didi kim: ‘Acabā bunlar nireden geldi ola? Ādem mi¹⁰¹⁵ ki yāḥūd¹⁰¹⁶ [02] melek yā cin mi ki¹⁰¹⁷ didi. Be-ğāyet ḳorḳdı. Nitekim Ḥaḳ Te‘ālā buyurur: Ḳavluhu Te‘ālā: *إِذْ دَخَلَ عَلَىٰ دَاوُودَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصِمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَأَخَظُمُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ* [03] *وَإِهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ*¹⁰¹⁸ [04] Ya‘nī ol melekler¹⁰¹⁹ kim [04] ♦ ādem şeklinde Dāvud'a gelüp Dāvud'uñ ḳor[ḳ]duḡın kim¹⁰²⁰ bildiler. Didiler kim: Yā Nebīyyallāh! Ḳorḳmaḡıl kim¹⁰²¹ biz iki da‘vācılaruz ♦ kim [05] birimüz birimüzden zulm görmüşdür. Saña geldük ki¹⁰²² aramızda ‘adl-ıla ḥükm idüp¹⁰²³ kimsemüze nā-ḥaḳ ♦ yire zulm idüp meyl [06]

¹⁰¹⁰ ağlama ayakdasañ] ağlama ger ayakdasañ M., T.

¹⁰¹¹ Dāvud... ḥükm] Dāvud Berḥayā'yı getürdi, vezāret oğlu Aşaf'a virdi; ḥükm... M.

¹⁰¹² eyleye] eyledi M.

¹⁰¹³ yüzi] yüzün T.

¹⁰¹⁴ gelicek] gelincek M.

¹⁰¹⁵ mi ki] bigi M.

¹⁰¹⁶ yāḥūd] yāḥū M.

¹⁰¹⁷ mi ki] bigi M.

¹⁰¹⁸ Sad Suresi 22. ayet.

¹⁰¹⁹ melekler] melāikeler M.

¹⁰²⁰ kim] T.

¹⁰²¹ kim] T.

¹⁰²² ki] kim M.

itmeyesin ve hem bizi toğru yola delālet idesin. Egerçi¹⁰²⁴  apunu  sen¹⁰²⁵ bağluluğın  
g r p k stāhl  ¹⁰²⁶  ılup  a n itd   m ze incinmeyesin [07] kim bu¹⁰²⁷  apun  sen  
mescid  apusudur, H    apusudur.   H    apusu a   dur. N'ola bağluyısa didiler¹⁰²⁸.

Nazm

[f  il t n/f  il t n/f  il n]

/- . - - / - . - - / - . - /

[08]  apun  i  n eylemed k biz  in d
  H    apusudur bu kim olur k   d

Ger varısa bu  u    i re g n h
[09] Mescid issi  afv ide¹⁰²⁹ O'dur il h

  Biz iki da v cıyuz geld k sa a
M   il m z¹⁰³⁰ eyle  al   nden  o a

[10] G r ki nice  ayfımız oldu biz m
   an a  dur ol cihetden u  g z m

Yiry zin     kimisin eyle d d
[11] Kim  apun a y z s rer bili    y d

M[165a]   Yolda umu  zulm  var ider zulm
Birim z   g ci var   ker beg m

[12]   nki  z  nd r H  'un¹⁰³¹ pey  beri
  Hem  al fe   lem  sin serveri

H lim zi a layup di le tam m
[13]  Adl   d d it kim bozulmaya ni  m

¹⁰²³ id p] eyley p M.

¹⁰²⁴ eger i] eger kim M.

¹⁰²⁵ sen] - T.

¹⁰²⁶ k st hl  ]        M.

¹⁰²⁷ bu] - T.

¹⁰²⁸ didiler] - M.

¹⁰²⁹ ide] ide ki

¹⁰³⁰ m   il m z] m   il m z T.

¹⁰³¹  z  nd r H   'un]  z  nd r ol H   'un T., M.

♦ Böyle diyüp oldu hāmūş ol melek
Vir şalāvat Muştafā'ya tızrek

[14] **Dāstān-ı Hüküm Kerdin-i Dāvud ʿa.m. Der Beyān-ı ♦ Melekūt Rumūz u İşāret-i Dāvud Dāšten**

Hakīm kavlince: Çünkim ol melek Dāvud'a [15] şöyle diyicek Dāvud ʿa.m. ♦ anlaruñ feşāhatine hayrān olup dañı didi kim: Diñüz daʿvāñuzu söyleñüz diñleyeyüm haķıķatın [16] añlayayım, haķ ♦ neyise ol daʿvāñuzu Haķ emriyle hüküm, hilāf olmaya didi. Pes bunlar dañı haber virdiler. Nitekim Haķ Teʿālā [17] ♦ buyurdi: Kavluhu Teʿālā: *إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعَجَةً وَلِي نَعَجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفُلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ* [18] ♦ Yaʿni ol iki melegüñ¹⁰³³ birisi didi kim: Yā Dāvud! İşbu benüm kardaşumdur¹⁰³⁴. Bunuñ tokşan tokuz koyunu var. Benüm bir koyunum ♦ var. İmdi [19] bu kardaşum baña güc-ile elbetde gālib olup eydür kim: Ol bir koyunuñı dañı baña vir. Ol-dañı benüm milküm¹⁰³⁵ ♦ olsun dir. Ammā sen [20] ne dirsın yā Nebīyyallāh! Bunca koyuna¹⁰³⁶ kanāʿat itmeyüp baña zulm idüp ol bir koyuncuğumu dañı ♦ elümden almak ister didi. Andan Dāvud [21] başlayup cevāp virdi. Nitekim Haķ Teʿālā Celle ve ʿAlā buyurdi: *بِسْؤَالِ نَعَجَتِكَ ♦ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ* ♦ *مِنَ الْخُلَطَاءِ أَلْيَغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا* [2196] [01] T¹⁰³⁷ ♦ Yaʿnī Dāvud aña didi kim: Haķıķatā bu kardaşuñ saña [02] zulm itmiş. Senüñ¹⁰³⁸ ol bir koyunuñı dañı alup kendüñüñ tokşan tokuz koyunına katmak ♦ istemiş. Ammā bedürüstī bu şerīklerüñ dañı [03] çoğu baʿzısına zulm iderler. İllā meger¹⁰³⁹ şol kimesneler kim Allāhu Teʿālā'ya ♦ İmān getürüp ʿamel-i şālih işlediler. Anlar zulm eylemezler. Ammā bunlar dañı [04] azdur kim birbirine ʿillet idüp zulm ♦ itmeyeler diyüp ol birisine

¹⁰³² Sad Suresi: 23. ayet: "(Onlardan biri şöyle dedi:) Bu kardeşimdir. Onun doksan dokuz koyunu var. Benimse bir tek koyunum var. Böyle iken "onu da bana ver" dedi ve tartışmada beni yendi." (TDV, 1997: 453)

¹⁰³³ melegüñ] melāikenüñ m.

¹⁰³⁴ kardaşumdur] kardaşım T.

¹⁰³⁵ milküm] milkümde M.

¹⁰³⁶ koyuna] - T.

¹⁰³⁷ Sad Suresi 24. ayet: "Davud: Andolsun ki senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemekle sana haksızlıkta bulunmuştur. Doğrusu ortakçıların çoğu birbirlerinin haklarına tecavüz ederler. Yalnız iman edip de iyi işler yapanlar müstesna." (TDV, 1997: 453)

¹⁰³⁸ saña zulm itmiş. Senüñ] - M.

¹⁰³⁹ meger] - T.

didi-kim: Bunuñ ol bir koyunına tama^c kılmağıl¹⁰⁴⁰ kim [05] günahkârlardan olursın didi. Çün ♦ Dāvud anlaruñ arasında bu hükmi eyledi pes ol melekler¹⁰⁴¹ dağı dilediler¹⁰⁴² kim [06] kendülerini Dāvud'a bildüreler. Tā ki ♦ bu da^cvadan maşşūd ne idügin Dāvud dağı fehm eyleyüp bile. Zīrā kim ol toğsan [07] toğuz koyundan murād ♦ Dāvud'a tenbīh kılmağıdı. Tā kim kendünüñ toğsan toğuz ^cavratı variken aña kanā^cat [08] itmeyüp Urmiyā'nuñ ♦ bir ^cavratın dağı tama^c idüp kendüsi aldı. Pes ol iki melekler¹⁰⁴³ bu cevābı¹⁰⁴⁴ Dāvud'dan işitdiler [09] birbirine bağıp ♦ gülümsindiler¹⁰⁴⁵. Dağı didiler: Yā Nebīyyallāh! Halka hükmi Hāk emrinde idersin. Ammā kim nefsüñe itmezsin. [10] Yā niçün Urmiyā'nuñ *M[165b]* ♦ bir hatunına tama^c kılduñ senüñ toğsan toğuz hatunuñ variken diyüp ferişte şüretine girüp [11] andan ♦ Dāvud'uñ nazarına karşı götürülüp göge gitdiler. Dāvud dağı¹⁰⁴⁶ çün anları gördi yağıñ bildi-kim [12] Hāk Te^cālā¹⁰⁴⁷ anı ol ♦ iki melek ile¹⁰⁴⁸ ol hükminde imtiḥān idüben¹⁰⁴⁹ ibtilā kıldı nitekim Hāk Te^cālā buyurdi: Kavlulu Te^cālā: ¹⁰⁵⁰ *وَوَظَّنْ دَاوُودَ أَنَّمَا قَتَلَهُ فَاسْتَعْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ* [13] Ya^cnī Dāvud yağıñ bildi¹⁰⁵¹ kim biz anı ol meleklerle¹⁰⁵² ibtilā [14] kılıp ♦ suçunu aña tenbīh kılduğ. Pes ol dağı zenbinden mağfiret taleb idüp tevbeyile Allāh'uñ tātına iqbāl idüp¹⁰⁵³ [15] ve ♦ kırk gün secdeye varup başını yirden kaldurmadi. İllā ki ancak namāz vakıtlarında¹⁰⁵⁴ kim kılup namāzın kılıp [16] yine ♦ başın secdeye koyup nevhā ve zārılık iderdi. Yirine Berḥiyā bin Enkiyā'yı komışdı. Halk arasında ol hükmi iderdi. [17] ♦ Ve Yo^cā bin Cerupā'yı dağı vilāyet üzerine begler begisiydi, aña dağı ısmarlamışdı-kim vilāyeti

¹⁰⁴⁰ kılmağıl] - M.

¹⁰⁴¹ melekler] melāikeler M.

¹⁰⁴² dilediler] diledi M.

¹⁰⁴³ melekler] melāikeler M.

¹⁰⁴⁴ cevābı] - M.

¹⁰⁴⁵ gülümsindiler] gülümsündiler M.

¹⁰⁴⁶ dağı] - M.

¹⁰⁴⁷ Te^cālā] - T.

¹⁰⁴⁸ melek ile] melāikeyle M.

¹⁰⁴⁹ idüben] eyledi T.

¹⁰⁵⁰ Sad Suresi 24. ayetin kalan kısmı: "Davud, kendisini denediğimizi sandı ve Rabbinden mağfiret dileyerek eğilip secdeye kapandı, tevbe edip Allah'a yöneldi." (TDV, 1997: 453)

¹⁰⁵¹ bildi] eyledi M.

¹⁰⁵² meleklerle] melāikelerile M.

¹⁰⁵³ idüp] - M.

¹⁰⁵⁴ vakıtlarında] vakıtlarından M.

düşmāndan şaklaya ♦ çeriye [18] oñat hıfz ide ve Berhıyā'yıla meşveret kıla. Ne-kim dirse anı tuta

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Yirine hākim olup anuñ 'Avā

[19] Halka hükmi eyleridi müntehā

Līk Dāvud ah iderdi dün ü gün

♦ Kim duhānından siyāh olmuşdı gün

[20] Hasta-dildi kendünüñ cünbişine

Gey perişān oldu çarhuñ işine

♦ Nefs elinden Dāvud idüp ah u zār

[21] Nevha kılup inleridi bī-şümār

'Avrat-içün niçeler kıldı fiğān

♦ 'Avrata dil vermeyendür pes cüvān

T[220a] [01] 'Ārifī cān ol ki virmez dil tene

Nefs ucından niçe biñ 'Ankā¹⁰⁵⁵-y1 sır¹⁰⁵⁶

♦ Dānesüz dāme düşüp oldu esīr

[02] Nefse uymak her günāhuñ başıdur

Qo anı kim Fir'avn Hāmān işidür

♦ Nuṭkıdur Firdevsī'nüñ pend-i şahīḥ

[03] Vir şalāvat Muştafā'ya yā melīḥ

Neşr ♦

Hakīm kavlince: Eydürler kim: Dāvud 'a.m. nevha ve zārılık eylediği ol haṭāsından [04] ötürü¹⁰⁵⁷ Dāvud kırk gün tağlarda ♦ ve yazılarda gezüp gözyaşların

¹⁰⁵⁵ 'Anka] 'İnka M.

¹⁰⁵⁶ sır] şir M.

¹⁰⁵⁷ ötürü] ötüri T.

dökerdi. Ne ta'ām yiyüp ne şu içerd¹⁰⁵⁸ [05] ve ne uyku uyurdu. Ammā Hāḳ¹⁰⁵⁹ Te'ālā'dan diledi-kim ♦ bir kişi gelüp aña muvāfaḳat idüp ol günāhından ötürü [06] anuñ-ıla bile ağlaya. Pes Hāḳ Te'ālā Benī İsrā'īl'den ♦ dört yüz kişiye emr eyledi-kim ol günāhından ötrü Dāvud'a muvāfaḳat [07] idüp bile ağlayalar. Anları görtüp ♦ Dāvud'uñ derd ü firāḳı daḳı ziyāde olup hem daḳı yardım ve yarı diledi. Allāhu Te'ālā [08] taḡlara taḡlara emr ♦ eyledi-kim Dāvud'-ıla bile ağlaşalar. Nitekim Hāḳ Te'ālā buyurur: Kavlulu Te'āla: ¹⁰⁶⁰ [09] *M[166a]* ♦ ¹⁰⁶⁰ وَقَدْ أَتَيْنَا دَاوُودَ مِنَّا فَضْلًا يَا جِبَالُ أَوِيبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ وَاللَّنَّا لَهُ الْحَبِيدُ [09] *M[166a]* ♦ Ve bir āyetde daḳı buyurur kim: ¹⁰⁶¹ [10] *Pes Dāvud 'a.m.*¹⁰⁶² ♦ nireye varsa taḡ taḡ ağaçlar vuḥūṣ u tūyūr hep Dāvud'-ıla bile gözyaşların döküp ağlaşurlardı. [11] ♦ Ve Allāhu Te'ālā'ya¹⁰⁶³ zikr ü tesbīḥ itse hep¹⁰⁶⁴ bile iderleridi.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

İns ü cinn ü vaḥṣ u ṭayr u mūr u mār
[12] ♦ Ağladı Dāvud özi-çün zār u zār

İñleridi taḡ u taḡ u her cemād
Ağlaşurdu bilesince merḡ-zār

[13] ♦ Çeşm-i Dāvud eyle yaṣ aḳıtdı-kim
Ġarḳa vardı yaṣına niçe bñār

Nevḥasından her kim āḡāh oldısa
[14] ♦ Şefḳat itdi ger kibār [u] ger şıḡār

Dün ü günde oldı efḡān işi pes
Geçdi bunuñ üzerine rüzigār

¹⁰⁵⁸ ne şu içerdı] - M.

¹⁰⁵⁹ Hāḳ] Hāḳ Hāḳ M.

¹⁰⁶⁰ Sebe Suresi 10. ayet: "Andolsun Davud'a tarafımızdan bir üstünlük verdik. Ey daḡlar ve kuşlar! Onunla beraber tesbīḥ edin, dedik. Ona demiri yumuşattık." (TDV, 1997: 428)

¹⁰⁶¹ Hizbu'l-Bahr duasında geçen bir kısım

¹⁰⁶² 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁰⁶³ Allāhu Te'ālā'ya] Allāh'a M.

¹⁰⁶⁴ itse hep] - T.

[15] ♦ Diñle imdi n'olısar Dāvud'ı sen
Vir şalāvat Muşţafā'ya bī-şümār

Nesr ♦

Hakīm kavlince: Dāvud ʿa.m. [16] Urmiyā'nuñ hatunun alduqdan soñra¹⁰⁶⁵ melekler¹⁰⁶⁶ geldiler ol demden on iki yıl ♦ bu resme gözyaşın döküp [17] ağladı. Baʿzı müfessirler kavlinde kırk gün oturduğı yirden kalkmayup taʿām yimedi ve ♦ şu içmedi ve uyku uyumadı. [18] Oturduğı yirden otlar bitüp başından yukarı gitmişidi. Allāhu Teʿālā iki melek¹⁰⁶⁷ ♦ gönderdi gelüp eyitdiler ki: Yā Dāvud! [19] Allāhu Teʿālā eydür kim: Dāvud benden ne diler? Eger aç ise taʿām vireyim eger ♦ şusız¹⁰⁶⁸ ise şu vireyim eger yalnızca [20] ise¹⁰⁶⁹ ton vireyim. Dāvud gördi-kim¹⁰⁷⁰ bu arada hiç günāh yarlığanmak haberi ♦ yokdur. Guşşalanup feryād-ıla¹⁰⁷¹ şöyle ah u zār ve efğān [21] itdi-kim ağzından bir pāre od çıkup çevresindeki otları ♦ hep yakdı. ʿAzīz-i men ʿulemā ihtilāf kılmışlardır Davud'nuñ T[220b][01] ol günāhına kim andan ötürü Dāvud gözyaşların ♦ döküp leyl ü nehār ağlardı. Baʿzılar eyitdiler kim: Bit'i göndürüp Urmiyā'yı çeri-başı [02] diküp ʿavratına ♦ tamaʿ itdügi-çün¹⁰⁷² anı öldürtdügi-çündür didiler ve baʿzılar eyitdiler: Urmiyā'nuñ ʿavratı gısl iderken aña nazarı [03] ♦ yitişdügi-çün÷dür¹⁰⁷³ didiler ve baʿzılar eyitdiler: Ol iki melek¹⁰⁷⁴ Allāh emriyle Dāvud'a ol iki daʿvācı gelincek ol ♦ birisi söyledi [04] henüz birisi dağı söylemedin ve birisinden işbāt istemedin ol baña hayf itmişdür didüğine ♦ tevcīh söz haber söyledügi-çündür¹⁰⁷⁵ [05] didiler. Ammā kim Dāvud ol daʿvāyı iden melege eyitdi-kim: Eger kim¹⁰⁷⁶ bu karındaşuñ senüñ ol M[166b] ♦ bir koyunuñ alup toksan toktuz [06] koyunına kim¹⁰⁷⁷

¹⁰⁶⁵ soñra] -nra T.

¹⁰⁶⁶ melekler] melāikeler M.

¹⁰⁶⁷ melek] melāike M.

¹⁰⁶⁸ şusız] şu isterse M.

¹⁰⁶⁹ ise] ʿise M.

¹⁰⁷⁰ gördi kim] كه ردكم M.

¹⁰⁷¹ feryādıla] - T.

¹⁰⁷² itdügiçün] itdigiçün M.

¹⁰⁷³ yitişdügiçün] yitidigiçün M.

¹⁰⁷⁴ melek] melāike M.

¹⁰⁷⁵ söyledügiçündür] söyledigiçündür M.

¹⁰⁷⁶ kim] - T.

¹⁰⁷⁷ kim] -T.

katarsa bunun yüzünün derisin ve burnunun derisin¹⁰⁷⁸ kesmek gerek ♦ didi. Ol birisi kim hüküm anuñ üzerine idi¹⁰⁷⁹ [07] cevâp virdi-kim:¹⁰⁸⁰ Yâ Dâvud! Biz hod ikimiz de¹⁰⁸¹ melegüz. Allāhu Te‘ālā¹⁰⁸²’nuñ emriyle geldük ki¹⁰⁸³ saña kendüñüñ hālünü¹⁰⁸⁴ bildürevüz [08] kim ol toksan toktuz ‘avratuña kani’ olmaduñ ♦ Urmiyā’nuñ ol bir ‘avratın dağı görüp öldürtmege heves kıllup tábüt-*dārılık* [09] virdüñ. İmdi ol maşşuduñ¹⁰⁸⁵ ♦ hāşıl oldu. Ol Urmiyā’ya bir ‘avratı dağı çok gördüñ. Pes bu hüküm saña gerek*dür* [10] kim alnıñuñ burnıñuñ¹⁰⁸⁶ derisin keseler ♦ didi dağı gitdiler. Pes andan sonra Dâvud ‘a.m. ol¹⁰⁸⁷ günāhından¹⁰⁸⁸ ötürü kırk [11] gün secdeye varup ağladı. Şöyle-kim ♦ gözyaşından otlar bitüp ve yüz [d]ağı yıprakıdmağdan yüzünün¹⁰⁸⁹ derisi çatlayup düşdi [12] ve dağı niyāz idüp dirdi-kim: ♦ Yâ Rabbi! Sen beni nite esirgemeyesin? Āhir¹⁰⁹⁰ ben bilürem ki¹⁰⁹¹ ol haşamdan ötürü sen baña intikām idisersin [13] ♦ diridi. Ve ba‘zılar eydür: Dâvud ‘a.m.¹⁰⁹² ağlayup zārılık¹⁰⁹³ kılduğınca hatunları ve gökler ve melekler¹⁰⁹⁴ Dâvud’ı esirgeyüp ve zārıyla [14] bile ağlayup eydürlerdi-kim: İlāhî! Dâvud senüñ peygamberüñdür ve hem hālîfeñdür. Anuñ ♦ gözleri ağlamakdan çeşmeler olmuştur. [15] Hâk Te‘ālā anlara hitâp idüp didi-kim: Siz epsem oluñ ben ♦ *Erhamü’r-rāhimîn*¹⁰⁹⁵ pâdişāham ve anuñ hālîni sizden ben yig [16] bilürem. Dâvud’a ol ‘ālim÷ler dağı gelüp bu nidāyı kim¹⁰⁹⁶ ♦ naql itdiler. Dâvud kırk gün tã‘at eyledi. Kırk birinci gün olıcağ Allāhu Te‘ālā [17] Dâvud’a Cebra’îl’i ‘a.m.¹⁰⁹⁷ gönderdi kim gelüp didiler: Yâ Dâvud!

¹⁰⁷⁸ yüzünün derisin ve burnunun derisin] burnı derisin ve yüzü derisin M.

¹⁰⁷⁹ üzerine idi] üzerineyidi M.

¹⁰⁸⁰ Eger kim bu cevâp virdi kim] M.’de iki defa yazılmıştır.

¹⁰⁸¹ de] dağı M.

¹⁰⁸² Allāhu Te‘ālā] Allāhu Allahu Te‘ālā M.

¹⁰⁸³ ki] kim M.

¹⁰⁸⁴ hālünü] hālîni M.

¹⁰⁸⁵ maşşuduñ] maşşuduñı M.

¹⁰⁸⁶ burnıñuñ] burnuñuñ M.

¹⁰⁸⁷ ol] - T.

¹⁰⁸⁸ günāhından] günāhdan M.

¹⁰⁸⁹ yüzünün] yüzünüñ T.

¹⁰⁹⁰ āhir] - T.

¹⁰⁹¹ ki] kim M.

¹⁰⁹² ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁰⁹³ zārılık] zārılar M.

¹⁰⁹⁴ melekler] melâikeler M.

¹⁰⁹⁵ " merhametlilerin en merhametlisi olan Allah."

¹⁰⁹⁶ kim] - T.

¹⁰⁹⁷ ‘a.m.] ‘aleyhis’selām M.

Ḥaḡ Teʿālā saña selām idüp¹⁰⁹⁸ eydür kim: Varsun Dāvud Urmiyā‘nuñ [18] ♦ ḡabrinden çağırsun¹⁰⁹⁹ ben aña cān virem Urmiyā‘dan āvāz gele, andan ḡelāl÷lık dilesün ben anuñ kelāmın ♦ aña işitdüreyim. Andan Dāvud ‘a.m. [19] yirinden tırup Urmiyā‘nuñ ♦ ḡabrine varup çağırdı-kim: Yā Urmiyā! Ḥālūñ nedür? Allāhu Teʿālā Urmiyā‘ya cānın girtü virüp āvāz [20] virdi-kim lebbeyk lebbeyk. Yā Dāvud! Sen misin? Beni bu lezzetden ♦ uyarmaḡ niçündür ve neye geldüñ didi. Dāvud didi-kim: Geldüm ki¹¹⁰⁰ [21] sen¹¹⁰¹ baña āḡiret ḡaḡkın ḡelāl idesin¹¹⁰². ♦ Urmiyā¹¹⁰³ didi-kim: Yā Nebīyyallāh! Ḥelāl olsun. Dāvud işidüp şād oldı. Diledi-kim dönüp evine T[221a][01] gele. Cebrā‘īl ♦ ‘a.m.¹¹⁰⁴ gelüp didi-kim: Yā Dāvud! Urmiyā‘ya cemīʿ itdüḡüñ ḡaḡañı söyledüñ mi yoksa hemān ♦ baña¹¹⁰⁵ müdārā eyledüñ ḡelāl÷lık mı diledüñ [02] didi. Dāvud didi kim: Yok söylemedüm. Cebrā‘īl ‘a.m.¹¹⁰⁶ cevāp M[167a] ♦ virdi-kim: Bu ortalıḡda artuḡ ḡīle olmaz. Ne-kim¹¹⁰⁷ eyledüñise¹¹⁰⁸ Urmiyā ḡaḡķında [03] söylegil¹¹⁰⁹. Tā kim bile göreyim ki ḡelāl ♦ ider mi didi. Andan Dāvud ‘a.m. Urmiyā‘nuñ ḡabrinüñ¹¹¹⁰ üzerine gelüp eyitdi-kim:

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[04] ♦ İtdi Dāvud ol ḡabr üzere¹¹¹¹ nidā
Ḥaḡķuñ emri birle didi¹¹¹²: Urmiyā!

¹⁰⁹⁸ idüp] ider M.

¹⁰⁹⁹ çağırsun] çıkarsun M.

¹¹⁰⁰ Dāvud didi kim: Geldüm ki]- M.

¹¹⁰¹ sen] senden M.

¹¹⁰² āḡiret ḡaḡkın ḡelāl idesin] ḡelāl idesin āḡiret ḡaḡkın ḡelāl idesin M.

¹¹⁰³ Urmiyā] Urmayāsın Urmayā M.

¹¹⁰⁴ ‘a.m.] ‘aleyhis’selām M.

¹¹⁰⁵ baña] - T.

¹¹⁰⁶ ‘a.m.] ‘aleyhis’selām M.

¹¹⁰⁷ ne kim] - M.

¹¹⁰⁸ eyledüñise] eyledüñse M.

¹¹⁰⁹ söylegil] söyle gele M.

¹¹¹⁰ ḡabrinüñ] - M.

¹¹¹¹ üzere] üzre T., üzerine M.

¹¹¹² didi] diyü M.

Didi "lebbeyk" Urmiyā dahı cevāp
[05] ♦ Kıldı aña şoñra [Dāvud] pes hıṭāb

Kim seni öldüricek Cālūtīler
Mātemüñi¹¹¹³ tutıcaḡ Tālūtīler

[06] ♦ Ben nikāḡ idüp [ki] aldum ‘avratuñ
‘Avratuñ alana var mı zaḡmetüñ

‘Avratuñı ‘āşık olup almışam
[07] ♦ Olmayacaḡ işi n'idem kılmışam

Varıken toḡsan toḡuz ‘avrat tamām
Ḥaḡḡuñ aldum ḡaşd idüben iy hümām

[08] ♦ Ger günāhum ‘afv iderseñ Urmiyā
İdiser saña ‘ivaz bil ki Ḥudā

İncinürseñ vā meni vü vā meni
[09] ♦ Kim çıkardı yolumuzdan o meni

Ġāziler sultānısın olduñ şehīd
Cürmümüz ‘afv eyleseñ olduñ sa‘īd

[10] ♦ Böyle diyüp itdi nāliš ol Resül
Vir şalāvat Muştafā'ya pür-uşül

Nesr ♦

Ḥakīm ḡavlince: Dāvud ‘a.m.¹¹¹⁴ öyle¹¹¹⁵ diyicek [11] Urmiyā‘nuñ ḡabrinden bir ah-ile ḡazīn āvāz geldi-kim: Yā Dāvud! Senüñle ♦ Veyl ṭamusında buluşavuz. Senden dahı ṭama‘ gelüp peygāmbەرler [12] dahı böyle mi kıılır? Senüñ ol toḡsan toḡuz ‘avratuñ saña yitmedi mi-kim baña ḡaşd eyledüñ benüm ḡatunımı almaḡa beni belāya şalmaḡa [13] cehd idesin.

Nazm

¹¹¹³ mātemüñi] mātemüñ ki M.

¹¹¹⁴ ‘a.m.] ‘aleyhi's-selām M.

¹¹¹⁵ öyle] eyle M.

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]
/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Nefse niçün uya Dāvud özi kim
Halka¹¹¹⁶ hākim eylemişdür çün Hākīm

[14] Zen nedür kim aña t̄alib ola er
♦ Nefse uya itmeye andan hāzer

Çün neb̄isin Dāvud olma kām-nefes
[15] Hāk̄'a varmağa bulasın dest-res

♦ Çünkü nefse uyup alduñ 'avratum
Rūz-ı maḥşer ola saña miḥnetüm

[16] Hāzret-i Hāk dādumı alı vire
♦ Bencileyin girecek kara yire

Ol kıyāmet gün-ki¹¹¹⁷ vallāhi olur
[17] Her¹¹¹⁸ 'ibāduñ hāk̄kını Allāh alur

♦ Rūz-ı maḥşer olıcağ iy şehriyār
Dādumı senden alısar Kird-gār¹¹¹⁹

[18] Hāyr u şerden ne kim itseñ ir ü giç
♦ Kala şanma birisini saña hıç

Böyle diyüp Urmıyā kesdi nidā
[19] Vir şalāvat Muştafā'ya müntehā

♦ Neşr

Hākīm qavlince: Çünkü¹¹²⁰ Urmıyā'nuñ qabrinden Urmıyā'nuñ cevābın Dāvud kim
[20] işitdi ♦ hemān t̄uru gelüp başından¹¹²¹ toprak koyup “veyl Dāvud” diyüp kırk gün
ağladı. Gözinüñ yaşından yüzünüñ ♦ iki [21] yanı yol olmuşıdı. Dāyim başını secdeye
koyup eydürdi-kim: İlāhī! Beni düşmanum İblīs şerrinden sen *M[167b]* ♦ kırtargıl. İlāhī!

¹¹¹⁶ halka] halk M.

¹¹¹⁷ ki] kim M.

¹¹¹⁸ her] hāk M.

¹¹¹⁹ Kird-gār] Kird-i gār T., M.

¹¹²⁰ çünkü] çünkükim M.

¹¹²¹ başından] başında M.

Beni sen T[221b][01] yaratduñ. Bî-zevâlsin. Sen baña şöyle taqđır eyledüñ kim böyle idem. İlahî! Kıyâmet ♦ güninde ne yüz-ile senüñ dergâhuña varam ve ne göz-ile [02] saña nazar ideyin. İlahî! Ben bi-çâre gün ıssisine tākāt ♦ getüremeyüp¹¹²² hayrānam. ‘Acep cehennem odına nicesi¹¹²³ şabr ideyim? İlahî! [03] Benüm cümle hālümü eger āşikāre ve ger gizlüdür ♦ sen bilürsin¹¹²⁴. Keremüñden benüm ‘özümi kabûl idüp rahmet eyle. [04] İlahî! Rahmetüñden mahrûm itmeyüp ve hâzretüñden dūr ♦ eyleme. İlahî! Şuçumı bilüp bu günāhuma ikrār eyledüm. Beni kıyâmet güninde ħor u ħaķır eyleme.

[05] Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Böyle diyüp nâliş eyledi Resûl
Hâķ katında dilegi ola kabûl

Dilegi bulmaķ dilerseñ ir ü giç

[06] ♦ Vir şalâvat Muştafa'ya pūr uşûl

Nesr

Hâķîm kavlince: Çünkim ol zamān içre ♦ Dāvud bu resme münâcât kıldıysa Hâķ Te‘ālā’dan [07] aña nidā geldi-kim: Yā Dāvud! Seni yarlıgādum. Ol dem yine Dāvud zārî ♦ kılup didi-kim: İlahî! Sen ‘ādil pâdişāhsın. Hîç [08] kimseye zulm eylemezsin. Pes eyle olsa baña nice rahmet olur ♦ kim Urmiyā benüm ħaţāmı ‘afv idüp bağışlamamışdur didi¹¹²⁵. Ol dem Hâķ [09] Te‘ālā Celle ve ‘Alā yine Dāvud’ı esirgeyüp Cebrā’îl’i aña gönderdi. Gelüp didi kim: Yā Dāvud! Hâķ Te‘ālā eydür: Şuçunı kulumuz Urmiyā’dan [10] diledüñ bizüm rızāmuz-çün. ♦ Ol daķı seni ‘afv eyledi. İmdi başuñı kıldurup ve gözüñ yaşını sil-kim biz daķı seni yarlıgāduķ [11] didi. Nitekim buyurdi: Kavluhu

¹¹²² getüremeyüp] getirmeyüp M.

¹¹²³ nicesi] nicesine M.

¹¹²⁴ bilürsin] - M.

¹¹²⁵ didi] - T.

Te‘ālā: ¹¹²⁶ فَعَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ Ya‘ni biz ol ♦ Dāvud'uñ günāhını [12] ‘afv idüp¹¹²⁷ yarlıgaduğ kim anuñ bizüm katumuzda qarabeti ve mertebesi vardır ve hem āhirete dağı dönüp gelincek görklü maḳāmı vardır. [13] Ammā ba‘zı müfessirler eydür: Haḳ Te‘ālā Celle ve ‘Alā eydür¹¹²⁸: Senüñ günāhuñı biz ‘afv idüp ♦ yarlıgaduğ. Dāvud didi-kim: Yā İlāhī! Urmiyā benüm [14] ḥaṭāmı bağışlamadı, ben guşşadan ḥālī olmazam. Haḳ Te‘ālā: Yā Dāvud! ♦ Ben kıyāmet güninde Urmiyā'ya ol-ḳadar laṭīf gökçek [15] maḳāmlar ve dereceler virem¹¹²⁹-kim gözler görmeyüp ve ḳulaḳlar ♦ işitmemiş ola. Çün Urmiyā ol maḳāmları göre eyde kim: Yā Rab! [16] Ben ne ‘amel işledüm ki¹¹³⁰ bu maḳāma lāyık ♦ oldum. Ben eyidem ki: Eger sen Dāvud'a ol itdügi ḥaṭāsını bağışlarısañ ben-dağı saña [17] bu maḳāmları bağışlaram tā kim ♦ anuñ ‘ıvażı ola. Andan Dāvud eyitdi: Yā Rabbī! Şimdi bildüm ki beni yarlıgayup raḥmet itdüñ.

[18] **Nazm**

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Bildi Dāvud irdi Haḳḳ'uñ raḥmeti
İdecekdür Allāh aña şefḳati

Rūz-ı maḥşer Urmiyā'nuñ özine

[19] *M[168a]* ♦ Virecekdür hem ‘ıvaż ol cenneti¹¹³¹

Cennet-i Firdevsi isterseñ müdām
Dün ü gündüz eyle dāyım tā‘atı

[20] ♦ Tā‘at ol kim¹¹³² ḳılasın sen bī-riyā
Kim ḳabūl ide [ki] Haḳḳ'uñ ḥazreti

Ḥazret-i Haḳ'dan dilerseñ sen behişt

[21] ♦ Vir şalāvat Muştafā'ya gey ḳatı

¹¹²⁶ Sad Suresi 25. ayet: "Sonra bu tutumundan dolayı onu bağışladık. Kuşkusuz yanımızda onun yüksek bir makamı ve güzel bir geleceği vardır." (TDV, 1997: 453)

¹¹²⁷ idüp] ide M.

¹¹²⁸ eydür] eyitti kim M.

¹¹²⁹ virem] virmese kim M.

¹¹³⁰ ki] kim M.

¹¹³¹ hem ‘ıvaż ol cenneti] ol ‘ıvaż hem cenneti M.

¹¹³² kim] ki M.

Neşr

Loḳmān Hākīm ḳavlince: Eydür Dāvud ‘a.m.¹¹³³ Urmiyā’nuñ ♦ ḥatunın alup ol ḥaṭāyī T[222a] [01] tevbeyi itdükden soñra otuz yıl gice gündüz ağladı. Ammā ḥaṭā itdügi ♦ vaḳt yitmiş yaşında idi. Çünkim ‘afv olındı¹¹³⁴ [02] anuñ dört biñ mihrābı varıdı. Her mihrābında bir şākirdi ♦ varıdı kim her şākirdinüñ yine biñ şākirdi varıdı. [03] Cem‘ idüp ḥaṭāsın añup ağlayıcaḳ anlar daḥı ♦ bile ağlaşurlardı¹¹³⁵ ve daḥı Dāvud’uñ ḳaçan seyrī günü olup şahrāya çıḳsa ḥüb [04] āvāzıla¹¹³⁶ ♦ ve laṭīf şüret-ile okusa ağlardı ṭaḡlar ve ṭaşlar ve ḳuşlar ve cān-āverler Dāvud’ı merḥamet idüp bile ağarlardı. ♦ Ve daḥı¹¹³⁷ [05] bilmek gerek kim cemī‘ cālem ḥalḳınuñ gözleri yaşı÷la Dāvud’uñ gözleri¹¹³⁸ yaşını bir yire cem‘ eyleseler ♦ Dāvud’uñ yaşıyla¹¹³⁹ anlaruñ yaşı [06] berāber olmışıdı didiler ve daḥı Dāvud ‘a.m. ḳaçan ṭa‘ām yiyüp ve şu içse ♦ kendünüñ gözi evvel¹¹⁴⁰ ṭa‘ām şuyıla¹¹⁴¹ ḳatup yirdi [07] ve içerdı ve daḥı şöyle naḳl olındı-kim: ♦ Bir gün Dāvud nebī ‘a.m. kırḳ biñ kişiyile şahrāya çıḳup anlara Hāḳ Te‘ālā’nuñ kereminden [08] ḳorḳularından va‘z ♦ idüp şol-ḳadar söyledi-kim andaḡı cemā‘atüñ otuz biñi Dāvud’uñ şoḥbetine ṭāḳat getürmeyüp¹¹⁴² [09] cān virdiler. Dāvud¹¹⁴³ hemān on biñ kişiyile dönüp eve¹¹⁴⁴ geldi. Ve ammā ba‘zı müfessirler Dāvud’uñ bu ḥaṭāsı¹¹⁴⁵ ḥaḳḳında şaḥīḥ degüldür ♦ didiler: Zīrā [10] ḥāşā peygāmbir kim bunuñ bigi işler ḳan oluna. Yoksa peygāmbir olan kimseneler bunuñ bigi günāha ♦ ḳaşd eyleye. Ammā āyet-ile [11] şaḥīḥ budur kim: Çün ol iki melek¹¹⁴⁶ da‘vācı şüretinde gelüp ḳaḏiyyelerini ḥaber virdiler¹¹⁴⁷ ♦

¹¹³³ ‘a.m.] - T.

¹¹³⁴ olındı] olındı M.

¹¹³⁵ ağlaşurlardı] ağlaşlardı M.

¹¹³⁶ ḥüb avāzıla] ḥüb vardı. Her mihrābında bir şākirdi M.

¹¹³⁷ ve daḥı] M.

¹¹³⁸ gözleri] gözi M.

¹¹³⁹ yaşıyla] يارشيله M.

¹¹⁴⁰ gözi evvel] gözi yaşını M.

¹¹⁴¹ şuyıla] şu bile M.

¹¹⁴² getürmeyüp] getirmeyüp M.

¹¹⁴³ Dāvud] - T.

¹¹⁴⁴ eve] - M.

¹¹⁴⁵ ḥaṭāsı] ḥaṭāsın M.

¹¹⁴⁶ melek] melāike M.

¹¹⁴⁷ virdiler] vir M.

Dāvud anuñ haķıķatın şorup bilmedin¹¹⁴⁸ ol [12] birinüñ söziyle anı zulma nisbet kılup didi kim Teñri'nüñ peygāmberi¹¹⁴⁹: ♦ Ol¹¹⁵⁰ saña zulm eylemiş. Ya'ni şöyle dilemiş kim senüñ koyunuñı alup [13] koyunına kıta. Hemān Dāvud'uñ haķası ♦ buyıdı. Tā günāh 'afv olup yarlığanınca bundan ötürü aǵlardı ve bundan şoñra [14] Dāvud 'a.m. Haķ Te'ālā'dan ♦ utandugından tā ölinceye dek başın kıldurup göge baķmadı. İmdi şol mücrim olan kimseler [15] daķı eyle gerekdür kim ♦ bu hālden fikr idüp ve kendüye gelüp inşāf idüp diye kim: Dāvud kim Tengri'nüñ peygāmberi [16] iken şol kıadarca *M[168b]* ♦ şuçı 'afv olunmadın tamām kırķ yıl belkim daķı ziyāde günler secdeye kıoyup gözyaşların döküp [17] ♦ zār-ile tazarru'lar kılmayınca. Pes eyle olsa iy mü'minüm diyü da'vā kıılan kimseler bunca kebāyir günāh-ları olup [18] ♦ kıaķan yarlığanur kim ortada hiķbir günāh içün¹¹⁵¹ peşimānlık yok, gözyaşı-la zārılık yok ve istiǵfār tevbe ♦ yok ve her gün¹¹⁵² her sā'at [19] kıurmayup daķı ziyāde günāhlar kim işler feraħlıg-ıla. Bu kim daķı aǵır oldu ♦ diyü nedāmet¹¹⁵³ ü hasret yok. İy bī-çāre [20] ğāfil¹¹⁵⁴ kişi! Daķı ziyāde olur kıorhular saña gerekdür¹¹⁵⁵ kim velī ♦ nebi degülsin. Haķ Te'ālā'dan saña berāt-ı müsellemin gelmedi. [21] İmdi 'acep öldüğün-den-şoñra hālün ♦ nite olısdur hiķ bilür misin? Hey ğāfil olma, aķ gözüñi ölüm saña gelüp *T[222b][01]* yitişmezdin¹¹⁵⁶ öñdin ♦ ihlāş-ıla tevbeye gelüp Allāh'dan yaña dönüp ümid-vār¹¹⁵⁷ ola. Şāyed kim Haķ Te'ālā fażlıyla ve keremiyle [02] 'afv eyleyiser.

♦ Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Tevbe idüp itmeseñ şālih 'amel¹¹⁵⁸

Haķ kıabül itmez namāzuñ mā-ħaşal

¹¹⁴⁸ bilmedin] bilmedi M.

¹¹⁴⁹ Teñri'nüñ peygāmberi] - T.

¹¹⁵⁰ ol] o T.

¹¹⁵¹ günāh içün] günāhçün M.

¹¹⁵² her gün] - T.

¹¹⁵³ nedāmet] nedā M.

¹¹⁵⁴ ğāfil] 'āķil T.

¹¹⁵⁵ saña gerekdür] saña girtü

¹¹⁵⁶ yitişmezdin] yitişmezden M.

¹¹⁵⁷ ümid] ümiz M.

¹¹⁵⁸ tevbe idüp itmeseñ şālih 'amel] tevbe itmek şālih 'amel M.

[03] ♦ Ḥayf aña kim¹¹⁵⁹ ʿādeti mağrūr ola
Sīreti sermāyeden mesrūr ola

Her kim özin görmek ola ʿādeti

[04] ♦ Hîç olısar bil kim anuñ tãʿatı

Ḥaḡ Resūlınuñ sözine ol muṭīʿ
Ola gör tã kim ola saña Şefīʿ¹¹⁶⁰

[05] ♦ Olsa şālih ʿamel[i]¹¹⁶¹ ihlāş-ıla
Ḥaşr ola mı kişi merd-i ḥāş-ıla

Cümle sözümdür naşāyīḥ ekserī

[06] ♦ ʿĀkiliseñ tuta görgil serserī

Her ne kim didüm bilür ehl-i kemāl
Bu ʿaẓımdür ekseridür vaşf-ı ḥāl

[07] Ger sözümden olduñısa sen āgāh¹¹⁶²
Vir şalāvat Muştafā'ya gāh gāh

İğvā Dāden şeytān Dāvud-rā ʿa.m. ♦ Ḥakīm [08] ıavlınce: Bir gün Dāvud ʿa.m.¹¹⁶³ ol ḥaṭāsından ötürü münācāt kılup ağılarken bir ahı biñ ♦ ciger yaḡup ṭağılarken İblīs-i bī-dīn [09] ve Şeytān-ı laʿīn gördi-kim Dāvud ʿa.m. yine Ḥaḡ Teʿālā ıatında muḡarreb ve ʿibādeti kāyim olup münācāt ider. Dört yüz kişi [10] Benī İsrāʿīl'den Dāvud'ı ihāṭa kılup ve cinnīler dağı ol dört yüz ādemile¹¹⁶⁴ ihāṭa kılup ve cinleri ve ḥūş ṭāifesi ṭağı ṭaşdan inüp ♦ ihāṭa idüp¹¹⁶⁵ Dāvud'la bile ağılaşurlardı¹¹⁶⁶ ve kuşlar dağı [11] gökyüzinde ıanad ıanada çatup ṭururlar. ♦ Dāvud'-ıla bile tesbīḥ iderler.

¹¹⁵⁹ kim] ki M.

¹¹⁶⁰ Ola gör tã kim ola saña şafīʿ] ola ḡoz bī adıla saña tã şefīʿ M.

¹¹⁶¹ ʿamel] - M.

¹¹⁶² āgāh] gā M.

¹¹⁶³ ʿa.m.] ʿaleyhi's-selām] m.

¹¹⁶⁴ ādemile] ādemī bile M.

¹¹⁶⁵ ve cinleri ve ḥūş ṭāifesi ṭağı ṭaşdan inüp ihāṭa idüp] - T.

¹¹⁶⁶ ağılaşurlardı] ağılaşurlar M.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Gökde uçan kuş 'arş üzere melek

[12] ♦ Yirde ins ü cin deñiz içre semek

Tağda şîr ü taşda mār ayakda mūr

Cāmid ü cānlu ne-kim var bî-kuşūr

[13] *M[169a]* ♦ İtdiler Dāvud'ıla tesbîh[i] hep

Cümlesinüñ dillerinde zîkr-i Rabb

Hakk'ı zîkr it dā'imā ihlāş-ıla

[14] ♦ Şanma bî-ihlāş olan gey hāş ola

Mişl-i Dāvud eyle sen zîkr-i keşîr¹¹⁶⁷Bu¹¹⁶⁸ cihān içre olasın tā emîr

[15] ♦ Zākir ol ki irisersin rahmete

Şākir ol ki yitesin sen şefkate

Söz budur kim dimişemdür ve's-selām

[16] ♦ Vir şalāvat Muştafā'ya iy hümām

Neşr

Hakīm kavlince: Ol Şeytān-ı la'în Hāzret-i ♦ Dāvud'uñ bu mertebesin günüleyüp
 [17] hased idüp¹¹⁶⁹ kendü kendüye didi kim: Hay hay ben Dāvud'a cemîc maḥlūkātı ♦
 hod Dāvud'a müsahḥar olmuş kim ḥidmetine¹¹⁷⁰ gelmiş, devrinde [18] Süleymān olmuş
 vay. Eger kim Süleymān bunuñ ♦ bilinden gelecek olursa nübüvvet tahtına çıkup ḥükm
 idecek olursa benüm zürriyātum [19] ayagaltında yitecektür. ♦ Çāre yoḡdur kim bu ḥalkı
 Dāvud'uñ āvāzesinden i'rāz itdürem didi. Daḡı ol la'în, vezîri [20] Dines'le Kines'i ♦
 kıḡırup zürriyātın cemc eyledi. Daḡı didi-kim: Benüm zürriyātum! Bu ḥalāyık-ı Benî

¹¹⁶⁷ keşîr] kebîr M.¹¹⁶⁸ bu] hu M.¹¹⁶⁹ idüp] iletüp M.¹¹⁷⁰ ḥidmetine] ḥizmetine M.

İsrā'îl'i görürsüz. Küllisi Dāvud'a [21] ♦ mutāba'at kıldılar ol aḥsen¹¹⁷¹ şavtından ve ol elḥānundan ötürü, müsahḥhardur. Eyle olsa ol işe fesād ♦ ırgürmek gerekdür T[223a] [01] didi. Ol zürriyāt-ı mel'ûnlar didiler kim: İy bizüm seyyidimiz bize ne dirseñ anı işleyelüm. ♦ İblīs didi kim: Be-dürüstü bu ḥalk [02] Dāvud'[d]an ı'raḡ itmezler¹¹⁷². İllā kim bir nesneyile kim ol Dāvud'ıñ ♦ elḥānınıñ zıddı ola ve ammā kim şavt-ı elḥān Dāvud bigi [03] ola; diyüp başladı İblīs 'aleyhi'l-la'ne ne-ḳadar ♦ sâz âleti varısa çeng ḳānūn ṭanbūr şeştâ ve muḡni ḳopuzdan ḡayrısın [04] ol vaḳt taṣnıf eyledi. ♦ Andan evvel¹¹⁷³ ney def ḳopuz varıdı. Ḳalan daḡı¹¹⁷⁴ dürlü sâzlar yoḡıdı. Ammā kim¹¹⁷⁵ erḡanun ♦ Süleymān zamānında¹¹⁷⁶ [05] şürete geldi, yirinde beyān idevüz. Çünkim Şeyṭān-ı la'īn bu sâzları kim düzdi ♦ daḡı âdemî şeklinde¹¹⁷⁷ girüp kendinüñ [06] zürriyātınıñ¹¹⁷⁸ ellerine virdi. Her birisi bir sâzı ele alup Benî İsrā'îl ♦ ḳavminüñ içre yürüyüp¹¹⁷⁹ çalmaḡa başladılar. La'īn şeyṭān kim ne mekkār durur

[07] **Nazm**

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Gör ne mekri¹¹⁸⁰ eylemişdür ol la'īn
K'aldadı sâzıyla ḥalkı gey yaḳīn

Hey ne mekkār olur ol añla tamām
[08] ♦ Kim şerinden ḳurtılamaz hiç imām¹¹⁸¹

Evliyâyı yoldan ırar siḡr-ile
Enbiyānuñ yolın urur mekr-ile

[09] ♦ Niçe zāhid özüni bî-dīn ider

¹¹⁷¹ aḥsen] aḥseni T.

¹¹⁷² itmezler] itmez M.

¹¹⁷³ evvel] ezel M.

¹¹⁷⁴ daḡı] - T.

¹¹⁷⁵ kim] - T.

¹¹⁷⁶ zamānında] 'aşrında M.

¹¹⁷⁷ şekline] şeklinde M.

¹¹⁷⁸ zürriyātınıñ] zürriyātlarınıñ M.

¹¹⁷⁹ yürüyüp] yürütiüp T.

¹¹⁸⁰ mekri] mekr T.

¹¹⁸¹ imām] emān M.

Cennetiken menzilin Sıccîn ider

Ol çıkardı ravzasından âdemi

[10] *M[169b]* ♦ Ol yidürdi âdeme hem kendümi

Ol degül mi Nūh'ı giryân eyleyen

Ol degül mi Şit'i nālân eyleyen

[11] ♦ Mezhebin Nemrūd'uñ evvel yuyan ol

Ol Hālîl'i mancınığa koyan ol

Dînini¹¹⁸² Fir'avn'uñ evvel alan ol

[12] ♦ Bî-din idüp Nil'e dağı şalan ol

Yağdı Dāvud'uñ içinde yalıñ od

O mel'ûn ki nura itmedi sucūd

[13] ♦ Ger şerinden isteseñ anuñ necāt

Vir şalāvat Muştafā'ya pāk-zāt

Nesr ♦

Hakīm kavlince: Şeytān-ı la'î'n kim [14] bu fesādı itdi. Ol halkuñ 'ağılsuzları başladılar Dāvud'uñ şadāsın ♦ dinlemegi koyup bu sâzları öğrenmege taleb [15] itdiler, çalmağa meyl kıldılar. Ol haṭādan ötürü Dāvud'uñ elhānı ♦ dağı ezelki bigi¹¹⁸³ olmadı. Halk dağı tağıldı ve kuşlar dağı tağıldı. [16] Ve ol hürmet kim ezel Dāvud'a halk iderdi itmez oldılar¹¹⁸⁴. Dāvud 'a.m.¹¹⁸⁵ niyāz kılup didi kim: İlāhî! Bu ne hāldür kim baña vāķi'c oldu. [17] Āvāzemüñ ♦ şafāsı kesildi zevk götürüldi. Ol benümile¹¹⁸⁶ üns tutanlar tağıldı. Haḫ Tebāreke ve Te'ālā vahy idüp didi kim: [18] Yā Dāvud! ♦ Evvelki sen bize muṭi'c olduğıñ sebebiyle üns hāşıl olmuşdı. Çün sen 'āşî olduñ bu vahşet andan ötürü oldu. [19] ♦ Ol haṭāñ÷dur ki senüñ āvāzuñı bağladı ve saña üns tutanları senden ürkütüdi. Dāvud 'a.m.¹¹⁸⁷ didi ki: Yā Rabbi! Ol günāhumı [20] 'afv itmedüñ mi? Haḫ Te'ālā didi-

¹¹⁸² dînini] فرتي M.

¹¹⁸³ bigi] gibi M.

¹¹⁸⁴ oldılar] oldu M.

¹¹⁸⁵ 'a.m.] 'aleyhis'selām M.

¹¹⁸⁶ benümile] benümle] M.

¹¹⁸⁷ 'a.m.] 'aleyhis'selām M.

kim: Belî ʿafv itdüm ve yarlıgadam. Ammā kim ol hālūñ ♦ ol günāh işlemedin sentūñle benüm aramda vāḳiʿ [21] oldu. Ol muḥabbetūñ baʿzı götürüldi ayruḳ aña irişemezsin¹¹⁸⁸.

♦ **Nazm**

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çünkü gönül virdüğü āb u gile¹¹⁸⁹

T[223b] [01] İremezsın daḥı sen ol menzile

Göñli¹¹⁹⁰ gözin bağlayan bu süfliye

Yā nebī irmeyiserdür ʿulviye

[02] Nefse uyma yā nebī sen ʿaklı gör

♦ Eyle gör ol baḡyını [vü] naḳlı gör

Çünkü nefsüñ bendine olduñ esīr

[03] Olamazsın sırrımızdan pes ḥabīr

♦ Ḥaḳḳı koyup nefsüñe itdüñ ṭapu

Ben¹¹⁹¹ de açdum saña miḥnetden ḳapu

[04] Nefsine viren kişi lābūd murād

♦ Redd olup ol dergehümden ola yād

Çün işidür Ḥaḳ sözün Dāvud özi

[05] Ḳan yaşına ḡarḳ olup iki gözi

♦ Tevbe idüp işine olur melül

Vir şalāvat Muṣṭafā'ya pür uşul

[06] **Dāvud Ḥavātin-i Dāvud ʿa.m. ♦**

Ḥakīm ḳavlince: Çünkü¹¹⁹² Dāvud'ıñ günāhın Allāhu Teʿālā kim ʿafv eyledi¹¹⁹³ ve Urmıyā ḥatunı Şāyiʿ kızını Bat-Şāyiʿ^c dūr [07] ♦ alup kendüye nikāḥ ḳılup andan evvel ve

¹¹⁸⁸ irişemezsin] irişemezsin T.

¹¹⁸⁹ çünkü gönül virdüğü āb u gile] çünkü gönül virmezsin daḥı sen M.

¹¹⁹⁰ göñli] göñül M.

¹¹⁹¹ ben de] sen de M.

¹¹⁹² çünkü] çünkü M.

Dāvud'uñ toqız oğlu kim vücūda gelüp tūrurdi. Avsālom ve Amnon *M[170a]* ♦ vefāt itdi. Yidi oğlu bākī [08] qaldı zıkr olur¹¹⁹⁴: Şim'a, Sovar, Nāşan, Adonyā, Bālāb , ♦ Şifetyā, Beyrā'am'dur. Bunlaruñ küllisi 'aķıl ve kāmilleridi. Süleymān 'a.m. bunlaruñ [09] şoñında¹¹⁹⁵ ♦ vücūda geldi. Dükelisinden yaşra Süleymān kiçiyidi. Ammā kim 'ilm içre küllisinden ulu bahtlıyıldı. Ol vaqt ♦ kim Süleymān 'a.m.¹¹⁹⁶ vücūda geldi [10] Dāvud seksen yidi¹¹⁹⁷ yaşındaydı ve Süleymān'uñ 'a.m.¹¹⁹⁸ mevlüdi zühūra ♦ geldügi¹¹⁹⁹ vaqt Dāvud'uñ günāhı henüz ol tārīh içre 'afv olunmadı¹²⁰⁰ [11] Günāh 'afv olunmayınca Dāvud 'a.m. ♦ Urmiyā hatun-ıla yatmadı yakın÷lık¹²⁰¹ itmedi. Egerçi-kim 'İmrāniler tārīhi içre gelür ki Dāvud 'a.m.¹²⁰² Urmiyā'nuñ ♦ [12] hatunı kim Sāyi' bin Elī'am'dur alup nikāh idicek bir oğlu vücūda geldi kim adı İzindār idi. ♦ Biş gün 'ömri olıcaķ ol yirde [13] vefāt eyledi. Min-ba'd Süleymān vücūda geldi didiler. Ammā kim bu qavl¹²⁰³ şahīh ♦ degüldür¹²⁰⁴; zīrā kim cemī' tevārih kütüblerinde ve dağı Loķmān Hākīm [14] qavlince dağı naql budur kim: Ol zamān-kim Dāvud ♦ 'a.m.¹²⁰⁵ Urmiyā'nuñ hatunun kim aldı Süleymān'dan¹²⁰⁶ ğayrı 'aleyhi's-selām¹²⁰⁷ ol hatundan oğlu vücūda [15] ♦ gelmedi. İllā Süleymān geldi.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Naql-i Eflātūn budur¹²⁰⁸ añlarısıñ

♦ Qavl-ı Loķmān bu durur diñleriseñ

¹¹⁹³ eyledi] itdi M.

¹¹⁹⁴ olur] olup M.

¹¹⁹⁵ şoñında] - T.

¹¹⁹⁶ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹¹⁹⁷ yidi] yedi M.

¹¹⁹⁸ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M

¹¹⁹⁹ geldügi] geldi ki M.

¹²⁰⁰ olunmadı] olunmışdur M.

¹²⁰¹ yakınlık] yakın M.

¹²⁰² 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹²⁰³ qavl] kavli T.

¹²⁰⁴ degüldür] degüldür M.

¹²⁰⁵ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹²⁰⁶ Süleymān'dan] Süleymān M.

¹²⁰⁷ 'aleyhi's-selām] -T.

¹²⁰⁸ budur] bu M.

[16] Özgesin¹²⁰⁹ ol Hâk bilür yokdur gümân
 ʿİlmüm irdükçe itmişem¹²¹⁰ ben beyân

♦ Râst sözdür her ne-kim söylemişem

[17] Şanma yañlış sözi şerh eylemişem

Olduğu-çün sözlerüm cümle melîh

♦ Yazup okur halk ara ehl-i faşih

[18] Ger feşâhat ehliseñ söyle belîğ
 Vir şalâvat Muştafâ'ya bî-dirîğ

♦ Kışsa-ı Sām-Suvār ve Ceng Kerden Cān-āver [19] ʿĀşī-ra

Hakīm kavlince: Dāvud salṭanatda¹²¹¹ ammā kim kışsamuz yine ♦ Sām'a geldi kim dördünci kat yirüñ üzerinde rûzigāruñ [20] miḥnetinde nite ol zamān-kim Sām Kahramān-ı Kātil'üñ tārīhin ♦ okudı daḥı ol çeşmeden āb-dest alup t̄aʿat eyledi. T̄aʿatden [21] fāriğ olıcaḥ Sām'üñ gözlerin uyku ♦ aldı. Hurrem Şāh daḥı ğaflete vardı. Bular bunda velīkin ez-ān-ı cānib ol ʿadūlar daḥı T[224a] [01] Sām'ı görüp varup ♦ dillerince birbirine haber virüp dört biş yüz kadar olup daḥı sürüp Sām üzerine geldiler. Gulū kıldılar [02] ♦ çağrışdılar bağırışdılar. Tā kim Sām'üñ kulağına āvāz girüp yirinden turu geldi. Kamkam kılıcın ele aluban gördi-kim ♦ ol [03] cān-āverlerden ol kadar cān-āver cem^c olup üzerlerine gelmişler kim bî-nihāyet. Sām vehm idüp Hurrem Şāh'ı uyardı. *M[170b]* ♦ Hurrem¹²¹² Şāh [04] daḥı¹²¹³ yarağın ele alup arḫaların bir kayaya virüp daḥı tūrdılar. Ol yañadan ol cān-āverler daḥı elleriyle ♦ gökli ağaçları¹²¹⁴ ḫoparuban [05] ve kimi¹²¹⁵ daḥı ellerine taş alup omuzlarına urup Sām'a karşı geldiler. Şol kara cān-āver ādeme ♦ nice gelürse şöyle geldiler. [06] Sām daḥı Allāh'a tekbīr getirüp Mūsā peygāmbere ʿa.m.¹²¹⁶ şalāvat getirüp¹²¹⁷ naʿra ♦ urdı-kim ol naʿranuñ heybetinden anuñ

¹²⁰⁹ özgesen] özgesin T., M.

¹²¹⁰ itmişem] itmişemdür T., M.

¹²¹¹ salṭanatda] salṭanatında M.

¹²¹² Hurrem] Hurrem M.

¹²¹³ daḥı] - T.

¹²¹⁴ ağaçları] ağacı M.

¹²¹⁵ kimi] kimisi M.

¹²¹⁶ ʿa.m.] ʿaleyhi's-selām M.

¹²¹⁷ getirüp] virüp M.

[07] bigi¹²¹⁸ ürkdiler kim ikisi bir yirde kalmadı. Niçesinüñ ʿaqlı çāk ♦ oldu tağıldılar. Ammā kim Sām'ıñ naʿrasını ol tağ u taşdağı cān-āverler [08] dağı işidüp yortup Sām'ıñ üzerine geldiler. Ol tağılan cān-āverler dağı cemʿ olup geldiler¹²¹⁹ ♦ dağı Sām'a hamle kıldılar [09] Sām dağı¹²²⁰ kılıcın ele alup¹²²¹ ol cān-āverleruñ¹²²² üzerlerine¹²²³ sürdi. Kimisini¹²²⁴ muḥarref çaldı kimin dağı ♦ kafāsından ayağına dek ve arkasından [10] döşine dek şağ iderdi. Ve cān-āverler dağı ırağdan baʿzısı¹²²⁵ ayu gibi qabīḥ ayaklarınıñ ♦ üzerine tırup¹²²⁶ Sām'ı taş-ıla ağaç-ıla [11] ururdu.

Nazm

[fāʿilatün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Baʿzısı kim qabīḥ üzre çün tırup
♦ Sām'ı ağac-ıla bī-ḥadd ol urur

[12] Baʿzınuñ gövdesi [kim] bī-kılıdı
Gözi kül-ḥan ağzı yarı Nīl'idi

♦ Her biri ejder mişāl eyledi ceng
[13] Qandan oldu tağ u taşlar lāle reng

Cān-āver kim qorqa andan ejdehā
♦ Ceng idenler bulmaya andan rehā

[14] Tığ-ı kāmḳam birle Sām-ı pehlevān
Uğradurdu cān-āverlere kıran

♦ Gayret idüp eyledi ceng-i ziyād
[15] Tā cihānda şoñuna qoya¹²²⁷ bir ad

¹²¹⁸ bigi] gibi M.

¹²¹⁹ Ol tağılan cānavarlar dağı cemʿ olup geldiler] - M.

¹²²⁰ dağı] - M.

¹²²¹ alup] aldı M.

¹²²² cānavarlaruñ] cānavarlar T.

¹²²³ üzerlerine] üzerine M.

¹²²⁴ kimisini] سكي M.

¹²²⁵ baʿzısı] baʿzısın M.

¹²²⁶ tırup] tıruurdu M.

¹²²⁷ qoya] feryā M.

Degme kişi kazanılmaz adı bil
 ♦ Degme ırmağ ağıp olmaz bağı-ı Nıl

[16] Er gerek ki kazana ol yağı ad
 Adı birle ola diller içre yād

♦ Ad u şanuñ gözedürseñ bā-şafā
 [17] Vir şalāvat sen becā-yı Muştafā

Nesr¹²²⁸ ♦

Hakīm kavlince: Kışsa-ı dırāz kılmayalum. Ol gün ol gice tā şubh olunca giceyi gündüzi [18] dağı Sām andan ♦ fark ıderdi-kim ne gün¹²²⁹ belürürdi ne yıldız ne gice belürürdi ne gündüz. Ammā kim gice olsa [19] ‘alāmet ♦ buyıdı kim gündüz göz gözi añlarıdı gice olıcağ karañulıq ‘ālemi gāyet¹²³⁰ bürürdi, göz gözi görmez olurdı. [20] ♦ Ol cān-āverler dağı gice¹²³¹ olıcağ Sām'uñ tırdığı yiri nişānlayup taş ve ağac-ıla atarlarıdı. Sām dağı ♦ gündüzin tırdığı [21] yirden ırardı ol cān-āverleruñ atdukları yire tıkınurdı¹²³². Bu vech-ile üç gün ♦ gice gündüz ceng olıcağ varduğınca T[224b][01] cān-āverler üredi çoğaldı¹²³³ ve ulaldı. Sām'uñ dağı ceng itmekden ♦ tākati tāk oldu buñaldı. Dağı Hızr'uñ ‘a.m.¹²³⁴ kāmçısın ele alup du‘ā-yı [02] Hızr okuyup Hāk Te‘ālā'ya tevekkül M[171a] ♦ kılop ol ‘āşī mağlukātı urduğça kāmçıdan Hāk Te‘ālā'nuñ ‘avn u ‘ināyetiyle ve Hızr'uñ ‘a.m.¹²³⁵ mucizātıyla [03] ♦ od çıkup anları yakardı kül ıderdi.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - - - - / - - - - / - - - - /

Ol nebīnüñ mucizātı birle kāmçıdan iy yār
 ♦ Çıkup āteş yakardı cān-āverdan bī-karār

¹²²⁸ nesr] nazm M.

¹²²⁹ gün] güne M.

¹²³⁰ gāyet] - M.

¹²³¹ gice] gece M.

¹²³² tıkınurdı] tıkınurdu T.

¹²³³ çoğaldı] çoğıldı M.

¹²³⁴ ‘a.m.] - T.

¹²³⁵ ‘a.m.] ‘alehi's-selām M.

[04] Ol cihetden cān-āverler bulmadı Sām'a zafer
Virdi nuşret pehlevāna Nāşır u Perverdigār

◆ Neşr

Ḥakīm kavlınce: Ḥaḳ Te‘ālā’nuñ ‘avn u [05] ‘ināyetiyile Ḥıẓr’uñ ‘a.m. mu‘cizātıyla Sām’uñ kuvvetiyile¹²³⁶ ◆ Sām ol ‘adūlaruñ ekşerin helāk yirlerin ḥāk eyledi. Daḥı gelüp ol çeşmeden şu içdi. [06] ◆ Biraz göñlinüñ ıztırābı gitdi. Nuşret viren Allāhu Te‘ālā’ya delim şükürler eyledi. Andan Ḥurrem Şāh’ı yoḳladı. ◆ Gördi-kim bir taş dibinde [07] bī-ḥod olup yatur. Ḳafāsına taş toḳınup¹²³⁷ zaḥm urmuş. Sām görüp nevḥa ◆ kılup¹²³⁸ yanına geldi gördi-kim Ḥurrem Şāh’uñ cānı aḡzına [08] gelmiş. Sām’ı görüp gözlerinden seyl-āb-vārī¹²³⁹ yaş aḳıtdı. Şu işāret eyledi Sām daḥı şu getürüp şudan kim içdi göz yumup cān-ı [09] şīrīni Ḥaḳḳ’a ◆ teslīm eyledi¹²⁴⁰. Dārü'l-fenādan beḳāya¹²⁴¹ göçdi¹²⁴². Sām Ḥurrem Şāh’uñ vefātın görüp ḡırīv itdi ah eyledi. Felek÷den ◆ şikāyet [10] kılup efgān u fiḡānından felek yüzün siyāh eyledi.

Nāzm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - √ - - / - √ - - / - √ - /

◆ Gözlerinden ḳanlu yaşın aḳıduban itdi ah
Ḳıldı çarḥuñ āyinesin dūdı¹²⁴³ birle ol siyāh

[11] Başına taş urup itdi yaḳasını daḥı çāk
◆ Kim teraḥḥum itdi aña mürḡ u vaḥş¹²⁴⁴ u māh u māh

¹²³⁶ Sām’uñ kuvvetiyile] Sām’uñ kuvvetiyile Sām’uñ kuvvetiyile M.

¹²³⁷ toḳınup] toḳunup M.

¹²³⁸ kılup] kıldı M.

¹²³⁹ seylāb-vārī] seylāb-vār T.

¹²⁴⁰ eyledi] kılup M.

¹²⁴¹ beḳāya] beḳādan M.

¹²⁴² göçdi] geçdi M.

¹²⁴³ dūdı] dūd T.

¹²⁴⁴ vaḥş] - M.

Dāstān-ı Yāften-i Tālis Perihān Sām-rā [12] Der-Zemīn-i Çehārum

Hakīm kavlince: ♦ Sām Hurrem Şāh için¹²⁴⁵ yaş dökicek ağlamağdan cān u ciger tağlamağda bizüm kışşamuz [13] ol yañadan perihān gönderdügi ♦ perilere geldi-kim Sām'ı bulalar, Hurrem Şāh'dan haber alalar. Ol perilerün başı Tālis Hān'ıdı. [14] Çünkim ikinci ♦ kat yirün üzerine inüp Sām'ı bulmadılar andan soñra gelüp üçünci kat yirün üzerine geldiler [15] anda dağı Sām'dan ♦ Hurrem Şāh'dan eser bulmadılar¹²⁴⁶. Andan çāh-ı 'aķımden¹²⁴⁷ biñ dürlü belayıla geçdiler, dem çeküp uçdılar ♦ dördünci [16] kat yirün üzerine dağı geldiler. Anda bir niçe zamān cüst cū kıldılar. Sām'ı bulmadılar. 'Aciz kalıncağ ♦ Hağ Te'alā rāst [17] getürdi-kim Sām'ıñ üzerine gelüp gördiler kim Sām Hurrem Şāh'ıñ üzerin alup¹²⁴⁸ turur. Hurrem Şāh ♦ vefāt eylemiş Sām ah u [18] feryād kıılır. Buğur Sām'ı göricek bu periler şād¹²⁴⁹ olup Sām'ıñ katına geldiler kendülerin 'ayān ♦ kıldılar, Perihān'dan selām [19] getürdiler ve Sām için¹²⁵⁰ geldüklerin bildürdiler. Sām görüp ta'acçüb eyleyüp şād¹²⁵¹ oldu. *M[171b]* ♦ Velakin Hurrem Şāh'ıñ ölümüne [20] be-ğāyet melül oldu¹²⁵². Tālis Hān'-ıla ol periler dağı gamgīn olup 'ādetlerince ♦ defn itdiler. Mātem tutdılar bir taş diküp 'İmrān [21] dilince tārīh yazdılar pūlād-ıla kazdılar. Dağı ♦ Hurrem Şāh'ıñ ne vech-ile Sām'-ıla dördünci kat yirün altına geldüklerin ol cān-āverler-ıla **T[225a]** [01] ceng itdüklerin ♦ ceng iderken Hurrem Şāh bin Perihān vefāt itdügin beyān itdiler. Soñra gelenlere dördünci yirün üzerine [02] ♦ varanlara i'lam itdiler.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - √ - - / - √ - - / - √ - /

Yazdılar tārīhi taşā kodılar na'y-ı nişān

♦ Kim soñunda kim gelürse bile Şah hālin 'ayān

¹²⁴⁵ şāh için] şāhiçün M.

¹²⁴⁶ bulmadılar] bilmediler M.

¹²⁴⁷ 'aķımden] 'aķmden M.

¹²⁴⁸ alup] almış M.

¹²⁴⁹ şād] şāz M.

¹²⁵⁰ Sām için] Sāmiçün M.

¹²⁵¹ şād] şāz M.

¹²⁵² melül oldu] melüldi M.

Şāh-ı Hurrem geldi yirleşe üstine
Pādişāhken hākūn içre sonra olmuş¹²⁵³

[03] ♦ Halk-ı ʿālem hālî budur her diri ölse gerek
Hak'dan artuk küllisidür ne ki varsa bilün fân

Kanı Sulţān Şah Muhammed yā kanı Uzun Hasan
[04] ♦ Kanı bunlar kanca gitdi şora n'itdi bu zamān

İns ü cinnü bu ecilden bulmaz emān ir ü giç
Hāl-i ʿālem budur imdi vir şalāvat şād-mān

♦ [05] Neşr

Hakīm kavlınce: Çünkü perīler Sām'-ıla Hurrem Şāh'ıñ heycāsı taşına tārīh yazup ♦ nişān kim itdilerse andan sonra ol yirde [06] birkaç gün tırıcak¹²⁵⁴ Sām'-ıla tanışdılar iş soñın şanışdılar. Ba'zısı¹²⁵⁵ ♦ didiler kim: Eger biz Sām'ı alup üçünci kat yiryüzine çıkaravuz [07] yāhūd¹²⁵⁶ ikinci kat yiryüzine çıkaravuz, İblīs-i la'īn ♦ tıyar, kâfir cinnileri bizi helāk ider. Meger kim şöyle ola kim baş ortaya koyup gidevüz. [08] Hak Te'ālā'dan ne-kim gelürse ♦ şabr idevüz diyüp dilediler kim Sām'ı alup gideler. Velākin¹²⁵⁷ felegi görelüm¹²⁵⁸ ne yüz gösterecektür. [09] Meger kim Dines'ile ♦ Kines ʿaleyhimü'l-lā'ne¹²⁵⁹ ikinci kat yirüñ üzerinde kim oturmuşlardı. Ortaya Sām'ıñ hālî n'oldı diyü ♦ söyleşürken [10] şeytān didi kim: Ola kim¹²⁶⁰ varup dördünci kat yir üzerine Sām'ıñ¹²⁶¹ hālî nedür bilüp¹²⁶² gelüp bize haber getüre didi. İblīs-i bī-dīn eyle diyicek [11] hemāndem Kines İhdinas, bu iki mel'ün¹²⁶³ dem çeküp uçup gitdiler. Gelüp dördünci kat ♦ yirüñ üzerine Sām'a yitdiler. Sām'-ıla ol kırk peri [12] sağ ü selāmet bī-melālet görüp sürüp İblīs'e gelüp haber kıldılar. ♦ İblīs Sām'ıñ hayātda ferāğatda idügin

¹²⁵³ Şāh-ı Hurrem geldi yir üstine Pādişāhiken hākūn içre sonra ölmüş] - T. Vezin bozuktur.

¹²⁵⁴ tırıcak] tırucak M.

¹²⁵⁵ ba'zısı] ba'zı T.

¹²⁵⁶ yāhūd] yāhūz M.

¹²⁵⁷ velākin] velīkin M.

¹²⁵⁸ görelüm] gör kim T.

¹²⁵⁹ ʿaleyhimü'l-lā'ne] Şeytānuñ la'ne M..

¹²⁶⁰ kim] - T.

¹²⁶¹ Sām'ıñ] - M.

¹²⁶² bilüp] bile M.

¹²⁶³ mel'ün] melā'in M.

işitdi ne-çadar kāfirī [13] cinnīler varısa Sām'ıñ üzerine gönderüp Sām'ı helāk ♦ itmege emr itdi. Yuves'-ile Velis'i baş diküp gönderdi. Anlar dağı [14] kırk biñ kāfirī cinlerin alup ʿazm-ı Sām kılup ♦ gitdiler.

Ender Temşilāt-ı Dāstān-ı Mā-ḥaḳ

Nazm:

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[15] Diñle nedür dāstān içre meşel
Şerḥ ideyim añlarısañ bī-ḥalel

♦ Sözde¹²⁶⁴ maʿnī olmayıcaḳ kāmīlān

[16] Ol kelāmı diñlemez her ehl-i cān

Bu cesed mülk-i cihāndur pür-hüner

M[172a] ♦ Sām senüñ cānuñ durur añla ḥaber

[17] Nefs-i emmāre durur İblīs ve¹²⁶⁵ hem
Kim işidür mekr-ile telbīs ve¹²⁶⁶ hem

♦ Nefsüñüñ olur quvāsı ol Kines¹²⁶⁷

[18] Leşker-i Şeyṭān-ıla dağı Yüves

Cānuñı yakmaḳ dilemezseñ caḥīm

♦ Nefs şerinden kıl ıraḡ u yā Kerīm

[19] Nefs-i emmāre mişāli¹²⁶⁸ cinn ü dīv¹²⁶⁹

Gice gündüz işleridür mekr ü dīv

♦ ʿAḳl olur Hızr-ı nebī ʿavn-ı ilāh

[20] Gösterür şālih kula ol ḳutlu rāh

¹²⁶⁴ sözde] sözdedür M.

¹²⁶⁵ ve] - T.

¹²⁶⁶ ve] - T.

¹²⁶⁷ Kines] Künes T.

¹²⁶⁸ mişāli] mişāl T.

¹²⁶⁹ cinn ü dīv] cinn i dīv] T.

‘Akl-ı Hızır'a uy ki Hakk'a ilede
 ◆ İlmi birle nefsün ıslāh eyled

[21] Nefsüñi tab^c-ı ferişte kılasın¹²⁷⁰
 Mülk-i¹²⁷¹ ‘uqbā içre sākin olasın

◆ Çün cināna varup olasın muķīm
 T[225b] [01] Bulasın firdevsi cennetle na‘īm

‘Akla uymayup ki ‘işyān kılasın
 ◆ Nefsüñi sen mişl-i şeytān kılasın

[02] Kālasın çāh-ı cehennemde ebed
 Hiç ‘ināyet itmeye saña Aḥed

◆ Nuşını¹²⁷² Firdevsi'nüñ tutğıl tamām
 [03] Kim cinān ola saña āḥir maķām

Fi‘lini koyup söz-ile kıl ‘amel
 ◆ Gelmeye hırgız¹²⁷³ saña kaṭ‘ā ḥalel

[04] **Der Ḥatm-i Meclis**
 [fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Hakk'a minnet bī-şümār u şubḥ [u] şām
 ◆ Kırk sekiz meclis daḥı oldı tamām

[05] Kudretümce nazm u neşrin söyledüm
 Men saḥun÷dānlar yolını şuyladum

◆ Hakk bilür Hālīk daḥı kim kām-yāb
 [06] Bu Süleymān-nāme bigi¹²⁷⁴ yok kitāb

Neşridür yāḳut u la‘l ü dürr-i ḥāş
 ◆ Nazmıdur gevher anı gūşuña aş

¹²⁷⁰ tab^c-ı ferişte kılasın] tab^c-ı ferişte ger kılasın M.

¹²⁷¹ mülk-i] mīlk-i M.

¹²⁷² nuşını] nuṭkı M.

¹²⁷³ hırgız] hergiz M.

¹²⁷⁴ bigi] mişli M.

[07] Bu Süleymān kıssasından özge hem
Kıssa yokdur añlarisañ bîş ü kem

♦ Ol yire kim Şeh Süleymān irdi pes
[08] Kimse hırgız¹²⁷⁵ irmemişdür sözi kes

‘Ālemi ma‘mūr idüben dād ile¹²⁷⁶

♦ Kūh-ı Qāfı seyr idüpdür bād ile

[09] On sekiz biñ ‘ālem için¹²⁷⁷ gördi ol
Hem muhıtuñ kaçırına da irdi ol

♦ Cümlesinüñ saña şerhin söyleyem¹²⁷⁸

[10] Üç yüz altmış altı cild şerh eyleyem¹²⁷⁹

Ger kâmusın dinleyesin bî-ḥalel

♦ Hâk müyesser kıla ırmeye ecel

[11] Ol dem anda añlayasın kām-yāb¹²⁸⁰
Kim Süleymān-nāmeyi ‘ālī kitāb

♦ Yitmiş iki cildi çünki geçevüz

[12] Kūh-ı Qāf’dan hoş hikāyet açavuz

Lîk bu dem āḥir oldı bu kelām

♦ Bir du‘ādan yād idüñ iy ḥāş u ‘ām

[13] Kim eger Firdevsî’ye ider du‘ā
Ḥācetin Allāh anuñ kıla revā

♦ İy Ḥudāvend-i cihān u ber-kemāl

[14] Ḥālîk u Rezzāk-ı ‘ālem bî-mişāl

Luṭf idüp Firdevsî’ye eyle ‘adl

♦ Cennet-i firdevsi kıl aña [ki] fażl

¹²⁷⁵ hırgız] hırgız M.

¹²⁷⁶ dād ile] dādıla M.

¹²⁷⁷ için] içre M.

¹²⁷⁸ söyleyem] söyleyim T.

¹²⁷⁹ eyleyem] eyleyim T.

¹²⁸⁰ kām-yāb] kām-ı yāb T., M.

[15] Hâzret-i Muḥammed Aḥmed ḥürmeti
Cürmümi 'afv eyle kılğıl rahmeti

♦ Rahmeti Hâk'dan umarsaṅ nām-ver

[16] Vir şalāvat Muṣṭafā'ya mā-ḥazar

Süleymān-nāmenüñ Kırk Tokuzuncı Meclisinüñ M[172b] ♦ Zikrindedür

[fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[17] İy cihānuñ kāmili şāhib-hüner
Dil diyārından yine eyle sefer

♦ Dil-sitānuñ gülsitānın it [ki] seyr

[18] Nev-bahārı virdi çün[kim] köhne deyr

Bir dem öñdin büsitāna ire gör

♦ Dil-sitān kūyını hep sen dire gör¹²⁸¹

[19] Diñle nice zār ider cān bülbüli
Dil mu'atṭar kılduğın ma'ni güli

♦ Cān dimāğı bū olup gülden tamām

[20] Dil mu'atṭar olunur¹²⁸² her şubḥ u şām

Bülbul-i dil eylesün bir hoş nevā

♦ Gūş iden cān zevk-ile sürsün şafā

[21] Hūb olur kōkmaḥ begüm ma'nī gülin
Diñlemek ra'cā durur cān bülbulin

♦ Ma'nī-i verdin bulıncaḥ¹²⁸³ cān u dil

T[226a] [01] Şād¹²⁸⁴ u ḥurrem olacaḥdur ehl-i dil¹²⁸⁵

Diñleseñ dil bülbulinüñ her sözün

♦ Bulasın cānuñ gıdasın ber-güzīn

¹²⁸¹ dilsitān kūyını hep sen dire gör] dilsitānı gelen sen vire gör

¹²⁸² olunur] olunur M.

¹²⁸³ bulıncaḥ] yıyılıncaḥ T.

¹²⁸⁴ şād] şāz M.

¹²⁸⁵ ehl-i dil] cān u dil T.

[02] Gūş iderseñ cān-ıla sözüm tamām
Şerh ideyin hażrete emlah-ı kelām

Diñleyüp Firdevsī sözün cān-ıla
[03] Vir şalāvat Aḥmed'e erkān-ıla

Dāstān-ı Dāvud ♦ Peygāmbere ʿa.m.¹²⁸⁶

Loḡmān Ḥakīm ḳavlince Eflātūn-i Yunānī [04] naḳlince: Süleymān-nāmenūñ muşannifi Firdevsī-i ♦ ḥaḳīr bu kitābuñ mü'ellifi faḳīr ol vech-ile rivāyet-i eşaḥḥ ḥikāyet-i emlah kıılır kim [05] nite dimege ʿāşıḳa ne şalāvat

Nazm

[fāʿilātūn/fāʿilātūn/fāʿilātūn/fāʿilūn]

/- . - - / - √ - - / - √ - - / - √ - /

Ger dilerseñ söyleye Firdevsī sözün mā-ḥazar
Vir şalāvat cān u dilden Muştafa'ya pür-hüner

[06] ♦ Her ki virür şıḍḳ-ıla cāndan şalāvat Aḥmed'e
Allāh aña raḥmet ide rüz-ı maḥşer iy beşer¹²⁸⁷

Neşr

Ḥakīm ḳavlince: Şeyāṭīn zürriyātı [07] Sām'ı helāk itmege dördünci ḳat yirüñ üzerine gitmekde ve perīler sultānı ♦ daḫı şehir-i zerrīn üzerinde mühelhil cin çerisinle ceng [08] itmekde ammā kim bizüm kışşamuz ez-ān-ı cānib Dāvud'a geldi. Nite ♦ ol zamān-kim ʿavn-ı Ḥudāyıla Dāvud'uñ ʿa.m. düşmānları maḳhūr [09] oldu ve günāhın daḫı Ḥaḳ Teʿālā ʿafv eyledi ♦ ve Zebūr daḫı kim Dāvud'a inzāl oldu. Dāvud'uñ salṭanatı arttı. On iki sıbtuñ¹²⁸⁸ melikleri [10] Dāvud'a itāʿat itdiler¹²⁸⁹. Nitekim Ḥaḳ ♦ Subḥānehu¹²⁹⁰ ve Teʿālā'nuñ kitāb-ı ḳadīm ve kelām-ı kerīm¹²⁹¹ içre gelür kim ḳāla'llāhu

¹²⁸⁶ ʿa.m.] ʿaleyhis'selām M.

¹²⁸⁷ beşer] püser M.

¹²⁸⁸ salṭanatı arttı. On iki sıbtuñ] - M.

¹²⁸⁹ itdiler] itdi M.

¹²⁹⁰ Subḥānehu] - T.

¹²⁹¹ kitāb-ı ḳadīm ve kelām-ı kerīm] kelām-ı ḳadīm ve kitāb-ı kerīm M.

Te'ālā: ¹²⁹² يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ [11] Ya'nī bir hitāb-ı izzet birle ♦ didüñ-ki¹²⁹³: Yā Dāvud! Biz saña¹²⁹⁴ [12] ikrām kılduğ peygāmbەرlik virmeg-ile ve dağı seni bu yir yüzine ħalīfe kılduğ. Ammā kim ħalīfe aña dirler kim kendüden [13] ilerü gitmişüñ yirine ħura. Pes Dāvud'[d]an öñdin peygāmbەرlik bu İsmü'îl'de idi 'a.m. vefāt itdi yirine Dāvud 'a.m.¹²⁹⁵ peygāmbەر oldu. [14] Ve Tālūt şehriyāridi, vefāt idicek yirine Dāvud ħalīfe oldu. ♦ Andan ötürü Ĥağ Te'ālā peygāmbەرlik ve hem¹²⁹⁶ pādişāhlık Dāvud'a¹²⁹⁷ virdi. [15] Dağı aña didi-kim: Ĥağ arasında 'adl-ıla ♦ ħükm eylegil. Zinhār şağın kim hevā-yı nefse uyup kimseye cebr-ile ħükm eylemeyesin; zīrā kim ol [16] hevā-yı nefse mutāba'at *M[173a]* ♦ itmek seni Allāh yolından sürçidür tātadan yığar ma'şiyet ziyāde olur. Kavluhu Te'ālā: إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا تَوْرَةَ الْحِسَابِ ۖ [17] Ya'nī: Şol kimseler ki¹²⁹⁹ nefes hevāsına uyup tāt ♦ yolından ayakların sürçidüp [18] İmān muqtezāsınca 'amel kılmazlar. Anlara katı 'azāb olacağdur ve andan ♦ ötürü kim ol ħesāp¹³⁰⁰ günü unıdıp¹³⁰¹ ve hem āhiretten [19] kōrkup aña lāyık bir 'amel kılmazlar. Pes imdi ♦ gāfil olan kimseler kim Allāhu Te'ālā'nuñ kulları üzre ħākim olup ħükm¹³⁰² [20] eyleye beglig-ile yā kādīlīg-ıla¹³⁰³ ♦ yā nāyiblig-ile¹³⁰⁴. Pes bunlar ki ħağkına kim kendü nefsi dilegi-çün yāğud ħayrı kimsene dilegi-çün ♦ günāha mürtekip [21] olmayalar.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

Ger dilerseñ Ĥağ u cānı bulasın

♦ Ma'şiyetden pes münezzeħ olasın

¹²⁹² Sad Suresi 26. ayetin bir kısmı: "'an sebīlillāhi..."

¹²⁹³ ki] kim M.

¹²⁹⁴ biz saña] T.'de iki defa yazılmıştır.

¹²⁹⁵ peygāmbەرlik virmegile...yirine Dāvud 'a.m.] - M.

¹²⁹⁶ hem] - T.

¹²⁹⁷ Dāvud'a] Dāvud M.

¹²⁹⁸ Sad Suresi 26. ayetin kalan kısmı.

¹²⁹⁹ ki] kim M.

¹³⁰⁰ ħesāp] ħisāp M.

¹³⁰¹ unıdıp] unudup M.

¹³⁰² ħükm] ħakīm M.

¹³⁰³ kādīlīgıla] kādīlīgla M.

¹³⁰⁴ nāyipligile] nāyiplīgla M.

T[226b] [01] Kār-ı dünyā şīr-i bī-kār itmesün
Gerçi bī-kārsın giriftār itmesün

♦ Gülhan-ı ʿālem ki yanar rūz u şeb
[02] Kıl hāzer gey yaqmaya cismüñi hep

Yıg¹³⁰⁵ bu āteşden özüñi mişl-i şīr
♦ Yağmağıl pervāne-veş olup esīr

[03] Farķına nefsüñi baş merdāne pā
Hāķķ'a rāhı bulan odor¹³⁰⁶ reh-nümā

♦ Her ki düşmez maʿrifet deryāsına
[04] Hāķķ'uñ irmez cennet ü meʿvāsına

ʿĀrif ol-ki dünyāya itmez nāzar
Nefse uyup itmeye ķatʿā vü şer

[05] Maʿrifetden bu ki fāni olasın
Yā beķāyı vaşl-ı Hāķķ'ı bulasın

♦ Kāmīl ol ki yā emīr ola faķīr
[06] Bu faķīr olan durur ʿālim emīr

Faķr-ile fāni ķılup zāt u şifāt
♦ Vir şalāvat Muşţafā'ya pāk-zāt

[07] **Der Beyān-ı Hāvātīn Dāvud ʿa.m.**¹³⁰⁷

Hāķīm ķavlince rāvi eydür: Dāvud'uñ ♦ ʿa.m. ʿömrinden nitekim zıkr olundu seksen yidi yıl [08] geķincek bir gün Dāvud mihrābda oturmışdı. Bu ğuşşayı göñline ♦ getürmüşidi kim Cebrā'il ʿa.m. aña evvel haber virmişdi kim [09] senüñ bir oğluñ olacaķdur. Adı Süleymān ola. Cümle maħlūķāt ♦ anuñ emrine maħķūm fermān ola dimişdi. Ol demden bu deme dek [10] bir ķarn dönmişdi-kim ol ķatundan ♦ Dāvud'uñ oğlı olmadı. Pes Dāvud'uñ göñlinden bu geķdi-kim ol kim¹³⁰⁸ ķatundan kim Urmiyā'nuñ

¹³⁰⁵ yıg] tıg M.

¹³⁰⁶ odor] oldur M.

¹³⁰⁷ ʿa.m.] - M.

¹³⁰⁸ kim] - T.

[11] Һatunı kim bunca ♦ belā kim baňa vāķi^c oldı. Bu muşibet-kim baňa andan  t r  geldi. Ben umardum ki andan bir oğlan [12] v c da geleydi. ♦ Ben m yir me Һal fe olaydı.   nkim bunca¹³⁰⁹ y ldur kim oğlı kızı daĖı¹³¹⁰ olmadı. Őimden gir  aňa i tib r ♦ kılma  [13] olmaz. P rlik   lem ne geldi men  Һaz nesi bo aldı. Ol Һatun ben m d  eg me girelden oğlum k zum *M[173b]* ♦ dağı olmaz oldı [14] diy p D vud bu gu  ayıla yirinden  urup odasına geldi-kim yatacağı yiri ol Һatun n ♦  atında idi. D vud d yim [15] anu  odasına  oĖru gel rdi. BuĖur D vud anu  odasına gelmey p   l t kızı ♦ Ma a a odasına geldi kim Avs lom' n [16] anası idi. Avs lom vef t idelden anu  odasına geldiği yoğıdı. ♦ Ma a a D vud' n geldiğin bil p Ő d olup  ar u  ı dı. [17]  oltuğına gir p alup odasına get rdi. La if d  ekler ♦ bıra dı. Ol d  ekler¹³¹¹  zerine  ı up oturdı. Andan D vud' n [18]   nine  a  am get rdi. D vud dağı ol ♦ g n Ő  im idi¹³¹². A  am nam zın k lup ol  a  amdan yidi Ő krin didi. Andan [19]  a  amdan Ő nra Ma a a Һatun ♦ eyitdi kim: Y  Neb yyallah! Nite oldı-kim bu c riye n odasına  adem ba du  ve Urmiy  [20] Һatunı n odasına varmad n didi. D vud ♦ cev p virdi-kim: G nl me bu end  e geldi-kim ol Һatun ben m  atuma geelden [21] baňa  el l olaldan Һ   ben m ♦ i  m r stına gelmedi. Biri bu kim anu  ucından bunca g n ha m rtekip oldum m btel  oldum ikinci bu kim *T[227a]* [01] anu  ♦ d  eginde yatup  uraldan  a  Te     baňa oĖul kız virmedi.    inci bu kim anu  g n li yı ılmasun diy p  ahdum ♦ g zedelden [02]  ok san  ok uz Һatunumu n c riyeler m  n dağı d  egine varmadum Һ  ırların yı dum d  eklerine ♦ varmaz oldum. [03] OĖlumuz y zin dağı g rmez oldum. Őimden gir  g nl m eyle diler ki aňa  al   virem y  ud ♦ baňa artu  ben mle olĖı¹³¹³ diy ¹³¹⁴ ta     [04] itmeye. Ol cihetden sen n d  eg ne geld m ki ben m k ymet m bil rsin p di   h-z desin ♦ ulu Һatunum  sin. Őimden Ő nra [05] dilerem ki d  eg m sen n yan nda ola didi. Dağı D vud ol gice ♦ ol Һatun-ıla yatdı, didi ve i itdi Ő  bet itdi. [06] Bu ya adan ol Һatun dağı ol g n a  am olıca  ♦ yine

¹³⁰⁹ bunca] - T.

¹³¹⁰ dağı] - T.

¹³¹¹ d  ekler] d  ek M.

¹³¹² Ő  im idi] Őavmıdı M.

¹³¹³ olĖı] ol T.

¹³¹⁴ diy ] diy p M.

Dāvud için¹³¹⁵ ta‘ām bişirtüp döşegin idüp gözetdi-kim [07] Dāvud geleydi. Gördi-kim vaqt-ı şām geçüp¹³¹⁶ yatsu vaqtı ♦ oldu henüz Dāvud¹³¹⁷ gelmez. ‘Acabā kanda vardı ola diyüp cāriyesin gönderdi. [08] Varup göre kanda idügin ♦ bilüp haber vire. Cāriye daħı gelüp Dāvud'ı Ma‘aħa ħatunuñ evinde buldı. Gelüp haber virdi. Ĥatun [09] be-ğāyet ♦ incindi ah eyledi. Ol gice ġamından uyumadı. Çünkim şabāħ oldu Dāvud yine ħurup ġusl itdi. ♦ Mescide [10] vardı, ‘ibādete meşġül oldu. Ol yañadan Avsālom anası nezr itmişdi-kim Dāvud'-ıla bir döşege ♦ girürse on koyun [11] biş şıġır üç deve ħurbān kılaydı. Pes emr eyledi ol nezr olan ħurbānları itdiler. Her kişinuñ *M[174a]* ♦ başına¹³¹⁸ birer pāre virdiler kim ‘ādet [12] eyleyidi. Cümle ħalka pāyı virüldükden-şoñra her ħatun iki pāy ♦ aldı ba‘zısı üç pāy aldı. Nite şöyle kim: Evvelki ħatun kim Aħino‘am [13] ♦ bint ‘Azre’il’dür. Oġlı ♦ Amnon’ıdı kim vefāt eyledi. Avsālom elinde helāk olmuşıdı. Ammā kim bir kıızı varıdı Dāvud’dan-kim [14] ol kızuñ ♦ adı Yevħārıdı, kıızıyla anası ol ħurbāndan iki pāy¹³¹⁹ aldılar. İkinci ħatun-kim anuñ¹³²⁰ adı ‘Ayil’dür¹³²¹ kim Nāvül ♦ bin [15] Kırmāyil ħatunıdı Dāvud’dan bir oġlı olmuşıdı-kim adı Bālāyıdı . Ĥurbāndan ol ħatun daħı oġlıyla ♦ iki pāy aldılar. [16] Üçünci ħatun kim Ma‘aħa’dur. Tālūt kıızıdur bir ħavlide Talmāy Ĥan kıızıdur, Avsālom anasıdur. ♦ Avsālom vefāt itdükden [17] evvel¹³²² ol ħatun ħāmileyidi. Bir kıızı oldu¹³²³ Dāvud’dan adı Velīsu’adur. Pes Ma‘aħa ħatun daħı ♦ kıızıyla iki pāy aldı [18] Dördünci ħatun-kim adı Tāl’dur ve oġlınuñ adı daħı Şifetyā’dur. Ol ♦ ħurbāndan iki pāy aldı. Bişinci ħatunı-kim Ĥagit bintidür [19] oġlınuñ adı Adoniyā’dur; ħurbāndan anlar daħı ♦ iki pāy aldılar analu oġullu¹³²⁴. Altıncı ħatun-kim ‘İġlā’dur. Oġlınuñ adı Yitrām’dur. Yidinci ħatun-kim [20] adı¹³²⁵ ♦ Ĥays’dur. Oġlınuñ adı daħı Nāşan’dur. Anlar daħı iki pāy aldılar. Sekizinci ħatun-kim Aviġāyil¹³²⁶

¹³¹⁵ Dāvud için] Dāvudçün M.

¹³¹⁶ geçüp] geçti M.

¹³¹⁷ Dāvud] - T.

¹³¹⁸ başına] - T.

¹³¹⁹ pāy] pāre T.

¹³²⁰ anuñ] - M.

¹³²¹ ‘Ayil’dür] Temīl’dür M.

¹³²² evvel] ezel M.

¹³²³ bir kıızı oldu] - M.

¹³²⁴ analu oġullu] - T.

¹³²⁵ adı] اويقا M.

¹³²⁶ Aviġāyil] Yil M.

oğlunuñ¹³²⁷ adı [21] Sümü'c'a'dur . Anlar dañı kırbāndan iki pāy aldılar. Toķuzuncı ħatun-kim anuñ adı ♦ Ħays oğlunuñ adı Sovav'dur. Anlar dañı kırbān¹³²⁸ T[227b][01] etinden oğlıyla iki pāy aldılar. Onuncı ħatun-kim Urmıyā ħatunıdır kim Dāvud[d]'dan oğlı yoğıdı. Döşeginde dañı Dāvud yatmadı. [02] Aña bir pāre pāy virüp ♦ ol ħatunlar gülüşüp eyitdiler kim: Hemīşe fitne-engīz kadem÷süz¹³²⁹ ħatunuñ pāyı bunuñ bigi¹³³⁰ yalıñuz vırsün¹³³¹. [03] Oğul÷suz yüzün görmesün, evine iki pāyı vırmesün didiler. Ol sözi-kim bu ħatun-kim işıtdi taşasından ♦ düşüp uşşı [04] gitdi ağladı. Gözi yaşı¹³³² seyl-āb olup çağladı. Andan soñra Dāvud'ıñ kim¹³³³ ♦ on ħatunından ġayrı seksen toķuz cāriyesi varıdı. [05] Anlaruñ dañı yidisinden yidi kıızı varıdı. Nite ol ♦ kıızlaruñ adları bunlardur kim 'İmrān dilince zıkr olunur¹³³⁴ (1) Elisām^c, (2) Yafi^ca, (3) Elifelet, (4) Elyādi^c, (5) Elifelek, [06] (6) ♦ Nefek, (7) Noğah durur. Pes bu yidi kıızlaruñ anaları kim yidisi¹³³⁵ dañı cāriyelerdi. Her birisi kıızlarıyla ikişer ♦ pāy alup Ħaķ Te'ālā'ya şükr idüp [07] eyitdiler: Şükr ol Ħālıķ'a Rāzıķ'a kim bizi dañı cāriyelıgumuzca yalıñuz ķomadı. **M[174b]** ♦ Urmıyā ħatunına beñzetmedi kim hem dünyāda [08] oğuldan kıızdan maħrūm hem āħiretde mezmūm ki anuñ ♦ ucından Dāvud bigi peygāber kırķ yıldur ki gözyaşın doker, rāhatlık [09] yüzün görmedi. Anuñ döşegine yataldan ♦ oğul kıız yüzün görmedi.

Nazm

[fā'ılātün/fā'ılātün/fā'ılün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Her birisi şükr iderdi Ħālıķ'a

[10] ♦ Oğlı kıızı virici ol Rāzıķ'a

Cümlesi ferzendini görüp tamām

Olmışıdı külli ġāyet şād-kām¹³³⁶

¹³²⁷ oğlunuñ] oğlunuñ oğlunuñ T.

¹³²⁸ kırbān] kırbānuñ M.

¹³²⁹ kademşüz] kademşüz T.

¹³³⁰ bigi] gibi T.

¹³³¹ vırsün] vırsün M.

¹³³² gözi yaşı] gözleri yaşı M.

¹³³³ kim] - T.

¹³³⁴ kim 'İmrān dilince zıkr olunur] - T.

¹³³⁵ kim yidisi] - T.

¹³³⁶ şād-kām] şāz-kām M.

[11] ♦ Ol Süleymān anası-çün ta'ni hep
İtdiler kim varıdı ya'ni sebeb

Günüleyüp ol Süleymān anasın
[12] ♦ Dilemezler o dūr ü dūrdānesin

Gerçi itdiler kamu ġāyet ḥased
Līk gör ne luṭf ider¹³³⁷ aña Aḥed

[13] ♦ Virecekdür 'ākıbet oġlan aña
Kim olısar¹³³⁸ her melik fermān aña

Zihī oġlan kim Süleymān olısar
[14] ♦ Cümle maḥlūk aña fermān olısar

Taḥtına merkeb ola bād-ı şimāl
'İlm içinde hem ola şāḥib-kemāl

[15] ♦ Diñle imdi n'olısar encām-ı kār
Vir şalāvat Muştafa'ya yādigār

Der Beyān-ı Niyāz Kerden Māder-i Süleymān [16] ♦ Ḥāl-ı-¹³³⁹

Ḥakīm ḳavlince: Ol toḳuz ḥatun-ıla ol yidi cāriye kim Süleymān'ıñ anasını yirdiler¹³⁴⁰. Tır-i ḥorlıġ-ıla ♦ añdılsar meger [17] kim Dāvud'ıñ altı ḳardaşı varıdı kim 'İmrān esmāsı bulardur kim zıkr olunur¹³⁴¹: Eyleyāv ♦ Avinādav, Şim'a, Naşānil , Rādi, Ucem, [18] Yidincisi Dāvud idi¹³⁴². Pes bu yidi ḳarındaşıñ yidi ḥatunları ♦ kim ol ḳurbān yirinde bileydi. Gördiler kim Süleymān anasına bu Dāvud'ıñ [19] ḥatunları be-ğāyet incinüp ♦ ta'n yüzinden¹³⁴³ 'itāb-güne verhemlü sözler söylediler oġlanlar-ıla faḥr idenler. Andan ol ḥatunlarıñ [20] ♦ ulusu kim Eyleyāv'ıñ ḥatunıydı; zāhide, 'ābide muḥsine ḥatunıdı. Bunlarıñ ḥarekātı güç gelüp didiler kim: ♦ Bu sözüñüz [21] ve

¹³³⁷ luṭf ider] luṭfı ider T., M.

¹³³⁸ olısar] olusar M.

¹³³⁹ Ḥāl-ı-¹³³⁹ Ḥāl-ı-¹³³⁹ a ra T.

¹³⁴⁰ yirdiler] yerdiler M.

¹³⁴¹ olunur] olupdur M.

¹³⁴² idi] - M.

¹³⁴³ yüzinden] özinden M.

itdügüñüz iş Hakk'a yaramaz¹³⁴⁴ ve peygamberler hatunlarına lāyık degüldür¹³⁴⁵. Ol hatunuñ oğlu ♦ kızı olmaduğı-çün ne ta'ın idersiz kim T[228a] [01] Hakk Te'ālā Qādir pādīşāhdur. Vaqt ola kim aña dağı bir oğul vire kim ♦ belki¹³⁴⁶ anuñ oğlu sizüñ oğullarıñuzuñ dükelisinden¹³⁴⁷ yig¹³⁴⁸ ve mevlāsı ola. [02] Ben Dāvid'uñ ağzından işiden Eyleyāv kim ♦ benüm¹³⁴⁹ helālümdür. Eyleyāv'dan işitdüm ki Dāvid'a Cebrā'il 'a.m. gelmiş dimiş kim: Yā Dāvid! Hakk Te'ālā saña āhir [03] vaqtuñda ♦ bir oğlan virecekdür kim adı Süleymān ola. Senden şoñra cihān halkı anuñ emrine fermān ola.

Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[04] ♦ Hakk ziyāde idiserdür hürmetin¹³⁵⁰
Pādīşāhlar kılacaqdur hıdmetin¹³⁵¹

Tahtına merkep ola bād-ı seher
Yüz yigirmi durur şaf halk-ı muṭī¹³⁵²

[05] M[175a] ♦ Yıl-ile ol tuta 'ālem mülketin¹³⁵³
İde çāker yitmişiki milletin

♦ Ehremen [çün] ola çāker aña kim
[06] Korkıda Mirrīḥ[i] anuñ heybetin

Gökde kuşlar aña duta sāyebān
♦ Yırde [vu]ḥuş bildiriser¹³⁵⁴ ḥazretin

[07] Zulma o kim kıla 'adlı gey ziyād
Düşmeni öle [ki] görmez şiddetin

¹³⁴⁴ yaramaz] yarar iş degüldür M.

¹³⁴⁵ degüldür] degildür M.

¹³⁴⁶ belki] belkim M.

¹³⁴⁷ oğlu sizüñ oğullarıñuzuñ dükelisinden] oğlu dükelisinden sizün oğullarıñuzuñ M.

¹³⁴⁸ yig] - M.

¹³⁴⁹ benüm] benüm benüm M.

¹³⁵⁰ hürmetin] حُرْمَتِ M.

¹³⁵¹ hıdmetin] hızmotin M.

¹³⁵² Yüz yigirmi durur şaf halk-ı muṭī'] - T. ⇔ Yılile ol duta 'ālem mülketin M.

¹³⁵³ mülketin] milketin M.

¹³⁵⁴ bildiriser] bildirir M.

♦ Bunca beglik içre ʿucbı olmaya
[08] Gice gündüz ide Hakk'ıñ tãʿatın

Bunca maḥlūk emrine fermānıken
♦ Bir ʿabā giymek kılsar ʿādetin

[09] Dünyā anuñ olmışıken serteser¹³⁵⁵
İtmeye dünyānuñ ašlā şöhetin

♦ Kuds¹³⁵⁶ cennetden getirürken taʿām¹³⁵⁷
[10] Arpa unla¹³⁵⁸ düzmiş ola niʿmetin

ʿĀlemi Kāf'dan Kaf'a tutmışıken
♦ Tãʿat-ıla güder ola sãʿatin

[11] Böyle diyüp anda Eyleyā ʿavratı
İtdi pend ü kıldı ʿālī şöhetin

♦ Şöhet-i ʿālī dilerseñ bu zamān
[12] Vir şalāvat ire Aḥmed¹³⁵⁹ şefkatin¹³⁶⁰

Nesr ♦

Hakīm kavlince: Eyleyāv ḥatunı eyle diyicek ol ḥatunuñ ḡaybetin idenler eyitdiler kim: [13] Hıç çoraḡ yirde♦ tuḡm bite¹³⁶¹ mi? Arslıḡ ʿavratdan oḡul kız gele mi yā zaḡḡūm ağacı şeker vire mi. Bu sözi didiḡüñ oḡlan yine¹³⁶² Dāvud'ıñ [14] ♦ oḡlı kızını olandan gelür ve nebī olacaḡ oḡlan daḡı şālīḡa ḥatundan¹³⁶³ ḡopar. Fitne-engiz ḥatundan ♦ şomdan ḡadem÷süzden gelmez. [15] Bir daḡı bu kim bu ḥatunuñ arslıḡı var, cimāı olmaz. Tuḡm÷suz tavuḡ ♦ daḡı yumurdadan yavır¹³⁶⁴ çıkarmaz.

¹³⁵⁵ serteser] sertāser M.

¹³⁵⁶ Kuds] Kudsi T., M.

¹³⁵⁷ getirürken taʿām] getirür taʿām T.

¹³⁵⁸ unla] unıla T., M.

¹³⁵⁹ Aḥmed] Muḡammed T., M.

¹³⁶⁰ şefkatin] şefḡati T.

¹³⁶¹ bite mi] yite mi T.

¹³⁶² yine] - T

¹³⁶³ ḥatundan] ḡatun M.

¹³⁶⁴ yavır] - M.

Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[16] Ne ho zaḳḳūm¹³⁶⁵ ağacı şekker virür

♦ Ne şadef÷süz şu ele gevher virür

Tuḥm eken şora ḥāşıl götürmedi

[17] K̄ara çaltu verd-i¹³⁶⁶ aḥmer virmedi

♦ Degme 'avratdan gele mi er oğul

Degme zenbūr bal virür¹³⁶⁷ mi yā oğul

[18] Böyle diyüp her biri şaldı başın

♦ Bilmediler n'olısar taḳḏīr işin

Ḥūkm anuñdur Ḥākim oldur bī-gümān

[19] Ḥālīḳ oldur ḥalk̄ anuñdur pes hemān

♦ İsterise nuṭfeyi¹³⁶⁸ ol şāh iderDilerise şāhı [da] ḥāk-kāh¹³⁶⁹ ider

[20] Diñle imdi n'olısar encām-ı kār

♦ Vir şalāvat Muştafa'ya bī-şümār

Neşr

Ḥakīm ḳavlince: Ol ḥatun¹³⁷⁰ böyle diyicek [21] yine ♦ Eyleyāv ḥatunı didi-kim:
 Allāhu Te'ālā Ḳādirdür kim virmeli olıcaḳ, Sāre bigi ḥatundan ḳarıken ḥayz görüp
 T[228b][01] ♦ İsmā'īl vüçüda geldi ve daḥı nitekim ol ḳarıḳ¹³⁷¹ ḥatun÷dan kim¹³⁷²
 Ḥaḳḳ'uñ emriyle İşmū'īl peygāmbere zuhūra geldi diyüp [02] ♦ yirinden turup gıtdiler

¹³⁶⁵ zaḳḳum] ḳum M.¹³⁶⁶ verd] vird M.¹³⁶⁷ bal virür] - M.¹³⁶⁸ nuṭfeyi] nuṭḳayı M.¹³⁶⁹ ḥāk-gāh] ḥāk-ı gāh T., M.¹³⁷⁰ ḥatun] ḥatunlar T.¹³⁷¹ ḳarıḳ] ḳırḳ T., M.¹³⁷² kim] - T.

şoḥbeti¹³⁷³ taḡıtdılar. Süleymān anası Eyleyāv'un ḡatunına du'ālar kıldı. Yirinden tırdı evine *M[175b]* ♦ vardı. [03] Kırk gün Ḥaḡḡ'a 'ibādet eyledi şavm tıtdı. Secdeden başın kıldurmadı. Daḡı münācāt kılup ♦ eyitdi kim: İlāhī!

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

[04] Ḥāke Bat-Şāyi^c sürüben yüzünü
Ḳan yaşıle tıduruban gözünü¹³⁷⁴

♦ Didi kim: İy nuṭfeyi ādem kılan
[05] Kün dimekle 'ālemi a'zam kılan

İy Ḥudāyā 'ālem-i 'ulvī için¹³⁷⁵
Yā İlāhī! Menzil-i süflī için¹³⁷⁶

[06] Şuḥf-ı¹³⁷⁷ Ādem ḡısn-i Ḥavvā ḡaḡḡı-çün
Nūḡ-ı a'zam cāy u me'vā ḡaḡḡı-çün

♦ Hūd u Şāliḡ 'izzeti-çün yā Kerīm
[07] Nūḡ u Şit'üñ ḡürmeti-çün yā Raḡīm

Ol Ḥalīl'e virdüḡüñ ḡurbān-içün
♦ Çarḡ-ı gerdün içregi tābān için

[08] Yūsuf'üñ ol menzili çāḡı ḡaḡı¹³⁷⁸
Aña Ya'ḡūb itdüḡi hem ah-içün

O zaḡım¹³⁷⁹ çekdüḡi Eyyūb'üñ özi
[09] Ol Kelīm için geçen saña sözi

Zāhid için tā'at ider bī-nifāḡ
Şākir için¹³⁸⁰ şükrüñ ider ittifāḡ

¹³⁷³ şoḥbeti] şoḥbet M.

¹³⁷⁴ gözünü] gözüni T.

¹³⁷⁵ 'ulvī için] 'ulvīy için M.

¹³⁷⁶ süflī için] süfliy için M.

¹³⁷⁷ şuḥf-ı] şuḡuf T., M.

¹³⁷⁸ ḡaḡı] ḡaḡḡı T., M.

¹³⁷⁹ zaḡım] زحر M., T.

[10] Anasuz¹³⁸¹ öksüz kalan ma'şüm için¹³⁸²
Zālimūñ zulm¹³⁸³ itdügi mazlūm için

♦ Ol Muhammed haqqı-çün-kim Kāsım ol
[11] Enbiyānuñ efdali vü hātem ol

‘Ālemi kim eyledüñ baña ‘aṭā
♦ Dilerem irgürmesün kimse haṭā

[12] Hāsidiñ şerrinden eyle sen emīn
Kim şığındum saña Rabbü'l-‘ālemīn

♦ ‘Ömrin uzun eyle olsun bahtiyār
[13] Halk-ı ‘ālem içre eyle ihtiyār

Böyle diyüp anda Bat-Şāyi‘ hemān
♦ Nālīş idüp oldı hāmūş ol zamān

[14] Līk hāmūş olma şāhā sen hemīn
Vir şalāvat Muştafā'ya yā emīn

♦ Dāstān-ı Rū‘yā Diden-i Hātun Berāy-ı Mevlūd-i Süleymān ‘a.m.

[15] Hākīm kavlince: Ol hātun-ı a‘zam bu vech-ile ♦ kim münācāt eyledise dün nişfı olincaya¹³⁸⁴ dek ağladısı Allāhu Te‘ālā'dan veled [16] diledise gözin gâflet bürüdi. ♦ Düşinde Yūsuf peygāmberi gördi ‘a.m. Ya‘qūb-ıla geldiler. Nite bir pīr-i nurāni kimsene bir maḥbūb [17] cüvānla kim yüzi ♦ nurından güneş hayrān olupdı. Kātına gelüp daḥı selām virüp eyitdiler kim: Ben Ya‘qūb'am bu benüm oğlum Yūsuf'dur. [18] Sen bizüm neslimüzdensin. Allāhu Te‘ālā'nuñ emriyle saña geldük kim hīç zerrece ğam yimegil kim senüñ yaşıñı ♦ Hāk Te‘ālā [19] esirgedi. Saña Süleymān bigi oğul bağışladı kim ol Süleymān cihān milkinge hākīm ola. Ol saña ♦ ṭa‘n iden hātunlaruñ [20] oğlanları ol Süleymān'a kul ola. İns ü cin peri dīv ü vuḥūş u tıyūr mūr u mār çarḥda

¹³⁸⁰ şakir için] şakiriçün M.

¹³⁸¹ anasuz] anasız T.

¹³⁸² ma'şüm için] ma'şümiçün M.

¹³⁸³ zulm] güç M.

¹³⁸⁴ olincaya] oluncaya M.

yirde ♦ yiryüzinde ne-kim var¹³⁸⁵ aña çāker ola. [21] Yüz yigirmi dört şıfat maḥlūḳāt deñizde quruda biñ bir dürlü¹³⁸⁶ mevcūdāt ♦ aña müsahḥar ola. Taḥtını yil felekde T[229a] [01] götüre maḡāribe meşāriḳe yitüre.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Ancılayın bula eylük¹³⁸⁷ izz ü baḥt

M[176a] ♦ Kim anuñ ola tamāmet tāt u taḥt

[02] Ol saña ta'n eyleyen avrat kamu
Eyleyecekdür saña ḥidmet¹³⁸⁸ kamu¹³⁸⁹

♦ Elin öpdüğüñ o pā destüñ senüñ

[03] Ḥaşmuñ ola cümlesi dostuñ senüñ
Ḥidmet¹³⁹⁰ itdüğüñ saña ḥidmet¹³⁹¹ kıla

♦ Minnet itdüğüñ saña minnet kıla

[04] Ḥaḳ Te'ālā arturısar¹³⁹² izzetüñ
Pādişahlar idecekdür ḥidmetüñ¹³⁹³

♦ Oğluñ arḳasında olasın melike

[05] Kim kelek de dimeyesin feleke
Tālī'üñ mes'ūd ola ömrüñ ziyād
♦ Bulasın maḳşüduñ ile itikād

[06] Līk şükr it arturı gör tā'atuñ
Tā ziyāde ola daḡı devletüñ

♦ Böyle diyüp oldu ḥāmūş ol kişi

[07] Vir şalāvat zıkr-ile it cünbüşi

Nesr ♦

¹³⁸⁵ var] va T.

¹³⁸⁶ dürlü] dür T.

¹³⁸⁷ eylük] eylemek M.

¹³⁸⁸ ḥidmet] hizmet T.

¹³⁸⁹ eyleyecekdür saña ḥidmet kamu] idecekdür saña hep hizmet kamu M.

¹³⁹⁰ ḥidmet] hizmet M.

¹³⁹¹ ḥidmet] hizmet M.

¹³⁹² arturısar] artırısar T.

¹³⁹³ ḥidmetüñ] hizmetüñ M.

Ḥakīm kavline: Çünkim Ya'küb'-ıla Yūsuf ol ḥatuna¹³⁹⁴ bu vech-ile sözi kim söylediler [08] daḥı gāyib olup gitdiler. ♦ Ḥatun daḥı uyḡudan uyandı sevindi ṣād¹³⁹⁵ oldu. Ḥaḡḡ'a secde-i şükr kıldı daḥı dönüp [09] yirinden şabāḥ olıcaḡ ♦ Eyleyāv'uñ ḥatunına¹³⁹⁶ vardı. Gördüḡi düşini didi. Eyleyāv ḥatunı didi kim: Vāḡı'a degüldür vāḡı'cüdür [10] *Biḥamdillāhi* o ♦ Süleymān saña naşīb ola. Kim ol saña ṭa'n iden ḥatunlara benüm daḥı sözüüm üstün ola diyüp be-gāyet [11] ♦ 'izzet eyledi ziyāfet kıldı. Daḥı eyitdi-kim: Senden dilerem ki eger Süleymān senden vücūda gelecek olursa benüm [12] ♦ erüm ki Süleymān'uñ 'ammusı olacaḡdur. Süleymān dergāhında begler içre anuñ üzerine kimse oturmaya¹³⁹⁷. ♦ Hürmet kılan beglerden belkim [13] Süleymān'uñ bāḡı 'ammularından ve ḡarındaşlarından hürmeti¹³⁹⁸ Süleymān dergāhında Eyleyāv'uñ ♦ ziyāde ola. Sen Süleymān'dan dilek idesin [14] diyüp 'ahd ü peymān itdiler kim birbirinden dostlık¹³⁹⁹ kılop yüz çevürmeyeler. Andan ḥatun ṭurup aḡşam odasına [15] gitdi. Bu yañadan Dāvud daḥı 'a.m. aḡşam¹⁴⁰⁰ vaḡtı olıcaḡ ♦ göñline bu geldi-kim 'acabā Ḥaḡ Te'ālā baña ol Süleymān kim [16] iḡsān idecek idi¹⁴⁰¹ itmez mi ola. Ol Ḥallāḡ-ı 'ālem ḡoz ♦ va'desine ḡilāf itmez. Bu-kerre Cebrā'il gelse andan şorardum [17] diyince nāḡahān peyk-i celīl melek-i Cebrā'il geldi. ♦ Selām virüp eyitdi-kim: Ḥaḡ Te'ālā saña selām kılop eydür kim: Dāvud melūl [18] olmasun kim Urmiyā ḥatunından aña ♦ bir oḡlan virürüz kim ol didüḡümüz oḡlan Süleymān ola. Cihān ḡaḡḡı [19] anuñ emrine fermān ola. Be-şarṭ-ı ān ki ♦ ol ḥatunuñ göñlince olsun ve dükeli ḥatunlarından anı gökçek ve laṭīf ṭutup¹⁴⁰² [20] 'izzet eylesün kim Süleymān¹⁴⁰³ ♦ bigi mürsel vālidesi olacaḡdur didi. Melek-i Cebrā'il felege 'urūḡ idüp gitdi. Dāvud bu sözde [21] ṣād¹⁴⁰⁴ olup *M[176b]* ♦ secde-i şükr itdi. Daḥı aḡşam namāzın kılop daḥı ṭurup Bat-Sāyi' bint

¹³⁹⁴ ḥatuna] ḥatun M.

¹³⁹⁵ ṣād] ṣāz M.

¹³⁹⁶ ḥatunına] ḡalvetine T.

¹³⁹⁷ kimse oturmaya] kimse otur kimse oturmaya M.

¹³⁹⁸ hürmeti] - M.

¹³⁹⁹ dostlık] dostluḡ M.

¹⁴⁰⁰ aḡşam] yine aḡşam M.

¹⁴⁰¹ idecek idi] idecekdi M.

¹⁴⁰² ṭutup] dutup M.

¹⁴⁰³ Süleymān] Süleymān M.

¹⁴⁰⁴ ṣād] ṣāz M.

Elīcam¹⁴⁰⁵ ḥatunuñ evine toĝru gitdi. T[229b][01] ♦ Bu yañadan ol ḥatun daḥı egerçi kim düş gördüğinden şād¹⁴⁰⁶ idi. Velīkin Dāvud döşegine gele mi gelmeye mi diyüp [02] ♦ bu fikr-ile vālih ü ḥayrān olup Ḥaḫ Teʿālā'ya niyāz kılp münācāt iderdi kim ḥelāli gele. Maḫşūdı ḥāşıl ola idi. [03] Nāgahān cāriye gelüp müjde kıldı kim Dāvud peygāMBER rāst sentüñ odaña geliyorur didi. Ḥatun işidüp def'i yügürüp [04] taşra çıkp Dāvud'uñ elin öpüp ayağına düşüp ʿöZR dileyüp kıltuğına girüp alup ♦ ḥalvetine getürdi. Döşegi [05] üzerine geçüp oturdı. Andan ol ḥatun mā-ḥazar getürdi. Dāvud daḥı ol taʿāmdan ♦ yidi, şükrin didi. Baʿde ez-taʿām [06] Dāvud başladı Cebrā'il¹⁴⁰⁷ ʿaleyhi's-selām¹⁴⁰⁸ gelüp Ḥaḫ Teʿālā'nuñ ne kim¹⁴⁰⁹ buyurdısa ♦ ol emirden ḥaber virdi ḥatuna söyledi, ḥatun daḥı gördüğü [07] vākıʿayı şerḥ eyledi¹⁴¹⁰ söyledi. Yaḫūb ile Yūsuf'uñ ʿaleyhimü's-selām ♦ Süleymān ḥaḫkında ne-kim didilerse dükelisin söyledi. Dāvud ʿa.m. işidüp taʿaccüb [08] eyledi. Maʿa'l-kışsa ol ḥatun Dāvud'-ıla¹⁴¹¹ ♦ ol gice kim mübārek Zi'lḥicce ayınuñ vāsiṭinde düşenbe gicesinde döşege [09] girüp yatdılar. Ḥaḫ Teʿālā'nuñ emriyle Süleymān ♦ peygāMBER ata bilinden ana rahmine düşdi.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[10] Düşdi şadef içre ol dürdāne-çün

♦ Geçdi anuñ üzerine ayla gün

Müddetin¹⁴¹² gözetdiler pīr ü cüvān

[11] Kim toĝa anasından Süleymān-ı fūnūn¹⁴¹³

¹⁴⁰⁵ Bat-Şāyi' bint Eli'am] Bit-Şāyi' ibn Eliyās M.

¹⁴⁰⁶ şād] şāz M.

¹⁴⁰⁷ Cebrā'il] Cebrā'ilüñ T.

¹⁴⁰⁸ ʿaleyhi's-selām] - T.

¹⁴⁰⁹ ne kim] nice T.

¹⁴¹⁰ şerḥ eyledi] - T.

¹⁴¹¹ ol ḥatunıla Dāvud] Dāvudıla ol ḥatun M.

¹⁴¹² müddetin] pes müddet T.

¹⁴¹³ Bu mısrada vezin bozulmuştur.

◆ Avāz-Ameden Ez Hātif Bi-cihet-i Süleymān ¹⁴¹⁴a.m.

Hakīm kavlince: Çünkim ata bilinden Süleymān [12] ana rahmine düşdi. Her hātif¹⁴¹⁵ āvāz virürdi kim ◆ mine'r-raḥman Haḫ Te'ālā ḥazretinden destür olurdi. Hevādan melā'ike çağırurdi. [13] Yā cinlerüñ müsülmānı āvāze virürdi kim: ◆ İy cihān kavmi! Āgāh oluñ kim ol Süleymān ki 'āleme sulṭān olacaḫdur. Şeyāṭīn [14] zürriyātına¹⁴¹⁶ ḥükm kılacaḫdur. Tāc u taḫt ◆ kim anuñ mu'cizesi olacaḫdur. Halkı Haḫ dīne da'vet kılacaḫdur. Küffār u müşrikleri [15] anuñ kılıcında helāk olacaḫdur.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

◆ Ol Süleymān mālīk olup 'āleme
İde ḥükmi dīv ü cinn ü ādeme

[16] Taḫtın anuñ götüre bād-ı seḫer

◆ Şark¹⁴¹⁷ u ḡarba yitüre idüp sefer

İnse kılıç ide ol dīve cefā

[17] Kılıç ile¹⁴¹⁸ ḥükm ide Ḳaf'dan Ḳaf'a

◆ Dilegince devr idüp¹⁴¹⁹ çarḫ-ı felek
Ḥidmetinde¹⁴²⁰ yüz süre gökde melek

[18] Bezmi¹⁴²¹ içre sākisi Keyvān ola

Rezmi¹⁴²² içre ceng iden Şübān ola

Cümle millet¹⁴²³ emrine çāker ola

[19] Ḳamu maḫlūk özine server ola

¹⁴¹⁴ Avāz Ameden Ez Hātif Bi-cihet Süleymān] Er-Hātif [a]vāz Ameden Bi-Cihet Süleymān M.

¹⁴¹⁵ hātif] hātini M.

¹⁴¹⁶ zürriyātına] zürriyetine T.

¹⁴¹⁷ şark u] şarka M.

¹⁴¹⁸ kılıç ile] kılıçile M.

¹⁴¹⁹ idüp] idüben M.

¹⁴²⁰ ḥidmetinde] ḥizmetinde M.

¹⁴²¹ bezmi] bezm T.

¹⁴²² rezmi] rezm T.

¹⁴²³ millet] ümmet

♦ Dāstān-ı Rencīde Şoden İblīs Berāy-ı Süleymān¹⁴²⁴ ‘Aleyhi's-selām

Ḥakīm kavlince: [20] Hātifden bu āvāze kim gelürdi. Gūş idenler *M[177a]* ♦ ta‘accüb kılurdi. ‘Ālim olanlar Süleymān'ıñ ata bilinden ana rahmine ol gice¹⁴²⁵ [21] düşdügin bildiler. Cāhiller ‘acabā bu ne āvāz ♦ ola diyüp gümānda qaldılar. Ammā kim kāmiller bilürlerdi kim *T[230a]* [01] hātif bir feriştedür ki Ḥaḡ Te‘ālā'dan emr olıcaḡ¹⁴²⁶ āvāze ♦ virür söyler müşkillerin ḡall eyler¹⁴²⁷. İnşāllāhu Te‘ālā hātifüñ [02] aşlını Süleymān'a gelincek beyān eyleyevüz. Çünkim hātifden ♦ bu vech-ile āvāz geldi müsülmān cinnīlerinden¹⁴²⁸ daḡı ḡulū ḡopup [03] Süleymān'ıñ dünyāya gelecegin bilüp şād oldılar. ♦ Melekūtu's-semavāt daḡı ol gice dünyā göğine inüp Şeyāṭin'i¹⁴²⁹ Şehāb'-ile [04] atup birbirine Süleymān'ıñ ‘aleyhi's-selām¹⁴³⁰ ♦ ata bilinden inüp anası rahmine düşdügin müjde¹⁴³¹ kılurlardı.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[05] Gökde hātif çağırup itdi avāz

♦ Düşdi ana rahmine bir ser-firāz

Şeh Süleymān ola duta ‘ālemi

[06] Ḥaḡ müyesser kıla¹⁴³² aña ḡātemi

♦ Ḥazretine ins ü cinn fermān ola

Ḥidmetine¹⁴³³ yüz süren sultān ola

[07] Vaḡş u ṡayr u mūr u mār ola muṡī‘

♦ ‘Adl¹⁴³⁴ içre itmeye kimse¹⁴³⁵ şenī‘

¹⁴²⁴ Süleymān] Süleymān Nebī M.

¹⁴²⁵ ana rahmine ol gice] ol gice ana rahmine M.

¹⁴²⁶ olıcaḡ] olacaḡ M.

¹⁴²⁷ eyler] ider T.

¹⁴²⁸ cinnīlerinden] cinlerinden M.

¹⁴²⁹ Şeyāṭini] Şeyāṭinleri M.

¹⁴³⁰ ‘aleyhi's-selām] - T.

¹⁴³¹ müjde] مژوكن M.

¹⁴³² kıla] - M.

¹⁴³³ ḡidmetine] ḡizmetine M.

¹⁴³⁴ ‘adl] ‘adlı M.

Böyle diyüp itdi hātif bir nidā
[08] Vir şalāvat Muşţafā'ya reh-nümā

♦ Dāstān-ı Şikāyet Kerden-i Şeyāţin İblīs-ra¹⁴³⁶

Hakīm kavlince: Çünkim melekūtu's-semavāt [09] ♦ buncılayın sözleri diyüp şādılık¹⁴³⁷ itdüklerin Şeyāţin zürriyatı işidüp gelüp İblīs-i la'īne didiler kim: ♦ Yā İblīs-i [10] pür-telbis!¹⁴³⁸ Hıç āgāh olduñ-mı kim ol ādem-i şafiden kórđuđuđıñ anuñ dünyāya gelmesün ♦ diyüp cehd itdügüñ Süleymān 'a.m.¹⁴³⁹ [11] bu gice ata bilinden ana rahmine¹⁴⁴⁰ düşmiş. Melekūt birbirine müjdeler. ♦ Hātifden dahı āvāze gelüp cihān halkına haber virür. Melekūt [12] eyle bī-ḥadd gelüp bu dünyā göğinde cem' oldılar, birbirine ♦ müjde kıldılar kim ve bizüm cinsümüzi od-ıla¹⁴⁴¹ atup Şehāb'-ile [13] atup cümlesin helāk itdiler. Hıçbirimiz melekūtdan ♦ haber¹⁴⁴² uğurlayımaduđ. Bir mevlūdūñ kim ata bilinden ana rahmine düşdüđine [14] yirle gök ortasında melekūt ♦ arasında ve müselmānlar cinniler ortasında hātif arasında buncılayın ta'zīm tekrīm¹⁴⁴³ [15] böyle ola¹⁴⁴⁴ ve şöyle 'azīz ola. Ol ♦ mevlūdūñ mevlūdi ki olıcađ, ana rahminden dünyāya gelincek ma'lūm oldu-kim Şeyāţin [16] cinsin hıç kımayup hep ♦ kırarlar kanların melekūt kara yire kırarlar.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Ol Süleymān 'aleme olursa şāh¹⁴⁴⁵

[17] ♦ Olısar şeyţān günü hep siyāh

¹⁴³⁵ kimse] kimseye T., M.

¹⁴³⁶ Dāstān-ı Şikāyet Kerden Şeyāţin İblīs ra] Dāstān-ı Şeyāţin Ez Dest Şikāyet Kerden İblīs ra

¹⁴³⁷ şādılık] şāzılık M.

¹⁴³⁸ yā iblis-i pür-telbīs] yā iblis iy pür-telbīs M.

¹⁴³⁹ 'a.m.] 'aleyhis-selām M.

¹⁴⁴⁰ rahmine] rahminden M.

¹⁴⁴¹ odıla] odula T.

¹⁴⁴² haber] söz M.

¹⁴⁴³ tekrīm] teklīm M.

¹⁴⁴⁴ böyle ola] - M.

¹⁴⁴⁵ Ol Süleymān olursa 'aleme şāh] Ta'zīm teklīm ol Süleymān 'aleme olursa şeh M.

Ger helākine_ olmaya dermān anuñ
İdiser¹⁴⁴⁶ rūḫaniyān bizi tebāh

[18] ♦ Böyle diyüp andağı Şeytānlar
Başlarından ḫāke şaldılar külāh

Qıldılar efgān u zārı bī-^caded

[19] *M[177b]* ♦ Eylediler riḳḳatıle ah u vāh

Diñle imdi n'olısar Şeytānlar
Vir şalāvat Aḫmed'e oldur penāh

[20] ♦ **Nesr**

Hakīm ḳavlince: İblīs-i merdūd ol pür-telbīs-i ^canīd zürriyātından Süleymān'ın ata
bilinden ♦ ana rahmine düşdügin kim işitdi [21] ^caklı gitdi ah itdi. Şanaşın-kim ödi şındı.
Daḫı zārılık bilen dönüp ♦ eyitdi-kim: İy benüm zürriyātum ve'y benüm neslüm!
T[230b][01] Āgāh oluñ kim daḫı size bize dirlik ḳalmadı. Eger dīv perīdür ♦ ve eger cinn
ü ğül u ^cifrītdür eger vuḫūş u [02] tıyūr u mūr u mārdu, eger cinde perīde ne-kim varısa
cemī^c ol Süleymān'dan ♦ rencīde-dil olup ḫidmetinden¹⁴⁴⁷ ^caciz ḳalacaḳlardır. [03]
Benümle ḫor olacaḳlardır¹⁴⁴⁸. ^cAdāvet ḳılacaḳdur kim nihāyet olmaya.

♦ **Naẓm**

[fā^cilātün/fā^cilātün/fā^cilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Böyle diyüp ol la^cın eyledi ah

[04] K'itdi ^cālem yüzini dūd-ı siyāh

♦ Ğayretinden zārı zārı ağladı
Gözi yaşı aḳup anuñ çaḒladı

[05] Bildi baḫtı döniserdür bī-gümān

♦ Şeh Süleymān idiser ḳahr-ı cihān

¹⁴⁴⁶ idiser] idedür M.

¹⁴⁴⁷ ḫidmetinden] ḫizmetinden M.

¹⁴⁴⁸ olacaḳlardır] olacaḳdur M.

Dīv ü cinni idecekdür hıdmetin¹⁴⁴⁹

[06] Hāḡ ziyāde kılacākdur devletin

♦ Pes ḡased iltüp añā lābüd ḡasūd
Diledi-kim olmaya ol ṡāha sūd

[07] Hāsidiñ işi-durur dāyim ḡased

♦ Añā dek kim ḡāke ṡala ol cesed

Gör ne mekkār u la'īn olur racīm

[08] Kim işi dāyim ḡaseddür iy nedīm

♦ İsteseñ mekrinden anuñ sen necāt
Vir ṡalāvat Muṡṡafā'ya pāk-zāt

[09] **Neṡr** ♦ Hākīm ḡavlince: Çünkim İblīs-i la'īn bu vech-ile kim Süleymān'dan ağladı, gözleri yaşı revān olup, ♦ andan ṡoñra [10] ol zürriyāt-ı la'īnān Dines, Kines İhdināṡ, Yüives, Ves, Muṡrāt Keyv¹⁴⁵⁰ fi'l-cümle¹⁴⁵¹ ṡeyāṡın uluları ♦ bed-ḡūları ayaḡ üzre [11] ḡalkup başların açup üzerlerine gill ü toprak ḡoyup ağlaṡdılar, cān u ciger taḡlaṡdılar. ♦ Ah Süleymān elinden ḡālimüz n'olur [12] diyüp eḡān u zār itdiler. Daḡı dönüp İblīs'e eyitdiler kim: Yā sen nice ṡeyḡ-i necīd¹⁴⁵² ♦ olasın kim ol ḡatunı¹⁴⁵³ helāk [13] yirini ḡāk itmeyesin didiler. İblīs cevāp virdi-kim: Anuñ anasın helāk ♦ itmeklik budur kim: Her biriñüz [14] Dāvud'uñ bir ḡātunına varasız iḡvā viresiz. Tā kim ol ḡatunlar cem' olup ♦ ol ḡatunı ziyāfet tedbīrin¹⁴⁵⁴ görüp [15] zehr yidürüp helāk ideler¹⁴⁵⁵ kim Süleymān dünyāya gelmeye size cefā ♦ kılmaya didi. Egerçi-kim ol mel'ūn bilürdi-kim [16] Süleymān dünyāya gelecekdür. Ammā kim ḡaseddür ḡasedin ḡomazıdı. ♦ Ümiz umarıdı ve bir daḡı bu kim ṡeyāṡın neslinüñ sözlerinden [17] ḡaçduḡındandı. İblīs eyle diyicek ol melā'īnler¹⁴⁵⁶ **M[178a]** ♦ daḡı¹⁴⁵⁷ didiler kim: Bu bizüm elümüzden gelmez ve illā kim

¹⁴⁴⁹ hıdmetin] hızman M.

¹⁴⁵⁰ keyv] keyveni M.

¹⁴⁵¹ fi'l-cümle] el-cümle M.

¹⁴⁵² necīd] necd T., M.

¹⁴⁵³ ḡatunı] ḡatun M.

¹⁴⁵⁴ tedbīrin] birin M.

¹⁴⁵⁵ helāk ideler] helāk itmek ideler M.

¹⁴⁵⁶ melā'īnler] melā'īn T.

¹⁴⁵⁷ daḡı] daḡ daḡı T.

seniñ eliñden gelir [18] didiler. Andan İblīs ol gice melek-şüret ♦ olup Dāvud'uñ toköz hatunı-kim adlarıyla zıkr olundı, cümlesiniñ ser-vaqtına [19] varup: Melek-i Cebrā'ıl'em. ♦ Beni saña Hax Te'alā gönderdi. Urmiyā'nuñ hatunına Dāvud yakın÷lık eyledi kim ♦ avāzeler [20] dağı işitdünüz kim¹⁴⁵⁸ gökyüzinden avāze gelürdi. Ol avāze şeyāfın neslinüñdür kim ol hatundan ♦ bir sāhir oğlan [21] vücūda gelecekdür kim sihr-ile 'ālemi harāb sizün külliñüzün cigerin kebāb idecekdür. Ne-kaçar kim ♦ Dāvud'a geldümse T[231a] [01] Hax Te'alā'dan selām getirüp Haxk'ıñ emri budur kim ol hatunı¹⁴⁵⁹ terk eylegil. Zinhār anuñ ♦ döşegine varmañuz diyüp söyledüm. [02] Bunuñ aşlı varsa budur kim bu gice vardı ol oğlan Dāvud bilinden ♦ ana rahmine düşdi. Eger kim ol hatunı helāk itmeyesin [03] ol oğlan kim vücūda gele göresiz kim sizün oğullarıñuza ne kıla ol oğlan elinden. Nitekim anuñ anası elinden Dāvud [04] bunca belā kim çekdi. Göresiz kim ♦ oğlan elinden hoz¹⁴⁶⁰ Dāvud ve dükeli maḥlūkāt cefālar çekecekdür.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

[05] ♦ Çün olıcağ anuñ oğlı nām-dār
Olısar oğlanlarıñuz ḥor u zār

Anası mişli ola oğlan-ı şüm

[06] ♦ Kavm-ı ḥaşmın¹⁴⁶¹ öldüriser bī-şümār

Cehd idün oğlanı tā kim olmaya
'Avratı ḥāke şalup idün ḡubār

[07] ♦ Çün şadefde olısar dürdāne bes
Pes anasuz oğlan olmaz kām-kār

Böyle diyüp anda Şeytān-ı racīm
[08] ♦ Virdi iğvā anlara pes bī-ḳarār

¹⁴⁵⁸ avāzeler dağı işitdünüz kim] M.'de iki defa yazılmıştır.

¹⁴⁵⁹ hatunı] hatun M.

¹⁴⁶⁰ hoz] - T.

¹⁴⁶¹ ḥaşmın] ḥısmın T., M.

Ger dilerseñ kör ola İblīs özi
Vir şalāvat Muştafā'ya yādigār

[09] **Dāstān-ı İğvā-Kerden-i İblīs Zenān-ı Dāvud-ra ‘a.m. Berāy-ı Māder-i Süleymān ‘a.m.**¹⁴⁶²

Hakīm kavlince: İblīs melek-şüret ♦ olup eyle diyicek [10] hatunlar dağı melek-i Cebrā’ıl şanup şād olup eyitdiler¹⁴⁶³ kim: İy peyk-i celīl, melek-i ♦ Cebrā’ıl! Yā nice ola kim biz ol hatunı¹⁴⁶⁴ helāk idevüz [11] didiler. şeytān cevāp virdi-kim: Dükeliñüz¹⁴⁶⁵ yarın bir yire geliñüz¹⁴⁶⁶ ziyāfet ♦ kaydın görüñüz. Aña ni‘metler-ile konuklık eyleñüz. Şekker-ile zehr [12] virüñ. Tā kim ol zehrden helāk ola didi. Ol hatunlar didiler kim: Dükelimüze tenbīh oldı mı? İblīs didi kim: Külliñüze¹⁴⁶⁷ hep [13] bir şıfatla görinen Hāḡ Te‘ālā’nuñ ♦ emriyle kim anı helāk idesiz. Qorqmañuz kim günāh degüldür fitne ve sāḡiri öldürmek, [14] gāzādur didi. Dağı ♦ bunlar gözine qarşu bu siḡri okuyup qarşuñ saḡfı yarılup göge dek çıkup gitdi. Ol hatunlar görüp [15] *M[178b]* ♦ rāst haber iledür diyüp ol hatunuñ ölümün Hāḡ buyurdi diyüp şād¹⁴⁶⁸ oldılar. Ziyāfet kaydın gördiler. ♦ Her hatun kim gelürdi¹⁴⁶⁹ [16]. Aña dağı Cebrā’ıl geldi mi diyüp şorsalar anlara ne vech-ile İblīs haber virdise ol hatun ♦ dağı eyle haber virürdi. [17] Pes ol hatunlar bu sözi Hāḡ Te‘ālā’nuñ emriyle Cebrā’ıl gelüp söyledi şanup ziyāfet ♦ kaydın görüp şabāḡa dek kaydın qayırdılar¹⁴⁷⁰ [18]

¹⁴⁶² Dāstān-ı ... Süleymān ‘a.m.] Dāstān-ı İğvā Kerden Zenān İblīs-i la‘īn Berāy-ı Māder-i Süleymān ‘a.m. M.

¹⁴⁶³ eyitdiler] eyitdi M.

¹⁴⁶⁴ hatunı] hatun M.

¹⁴⁶⁵ dükeliñüz] dükeliñüz M.

¹⁴⁶⁶ yarın bir yire geliñüz]- M.

¹⁴⁶⁷ külliñüze] külliñüze M.

¹⁴⁶⁸ şād] şāz M.

¹⁴⁶⁹ gelürdi] gelürdi gelürdi T.

¹⁴⁷⁰ kaydın qayırdılar] kaydın görüp qayırdılar T.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Ol seher kim āfitāb-ı şems-i zer
Lāciverdī qubbeye kim şaldı fer

Pes mücellā kıldı rû-yı dehri ol
İtdi rûşen bu zemîn ü baħrı ol¹⁴⁷¹

[19] İldırım Şeh mişli zāhir oldı gün
♦ Cem bigi meh oldı pinhān gitdi dün

Ṭañ yiri ağardı saçum¹⁴⁷² mişli pes
[20] Meh şarardı yüzüme beñdeşde bes

♦ Çeşm-i ħuffaş-veş¹⁴⁷³ ağıyār oldı kör
Rû-yı dil-ber mişli güneş virdi nūr

[21] Çün belürdi şubḥ-ı şādık bî-gümān
Ṭurdı ḥatun-ıla er yirden hemān

Nesr Çünkim ol gice geçdi 'ale's-şabāḥ oldı T[231b][01] ♦ Dāvud'un toköz ḥatunı bir yire geldi. Ziyāfet kaydın¹⁴⁷⁴ görüp ol ḥatunı da'vet itdiler. Ol ḥatun daḥı yirinden ♦ ṭurup bunlaruñ [02] ziyāfetin ta'accüb kılup geldi. Bunlara selām virdi. Bunlar daḥı 'izzet kılup yanlarına aldılar. ♦ Eyitdiler kim: Mübārek göñlüñe [03] qurbāndan naşīb az olmağı-çün gam yörenmiş. İnşā'a'l-lāhu Te'ālā Dāvud'la birlige yatduñ. ♦ Ümīd-var¹⁴⁷⁵ kim Ḥaḳ Te'ālā saña daḥı bir oğlan [04] ruzī kıla. Ma'zūr dutğıl ol eksük÷ligümüz¹⁴⁷⁶ 'özrimüz¹⁴⁷⁷ dilerüz. ♦ Çünkim biz daḥı sen daḥı¹⁴⁷⁸ bir kişinüñ ḥelāliyüz. Ortamuzda [05] kīn kibr¹⁴⁷⁹ olmasun günāha girmeyelüm diyüp Süleymān ♦ anasından 'özrlər dilediler. Andan

¹⁴⁷¹ İtdi rûşen bu zemîn ü baħrı ol] - T.

¹⁴⁷² saçum] saçım T.

¹⁴⁷³ ħuffaş-veş] veş M.

¹⁴⁷⁴ kaydın] kadın M.

¹⁴⁷⁵ ümīd-vār] ümīz-vār M.

¹⁴⁷⁶ eksükligümüz] eksüklüğümüz M.

¹⁴⁷⁷ 'özrimüz] 'özrümüz M.

¹⁴⁷⁸ sen daḥı] - M.

¹⁴⁷⁹ kibr] كسي M.

ni'met getürdiler yidürdiler içürdiler. [06] Dağı şekker şerbetin getürdiler. Bir üsküreye nihānī zehr katdılar. Dağı ol zehr-nāk қадеһi şekker-ile Süleymān'ın 'a.m. anasına şundılar. [07] Süleymān¹⁴⁸⁰ ♦ anası dağı diledi kim ol қадеһ alup ol şekker şerbetin nüş kılaydı. Hemāndem Hāk Te'ālā Hızır'a 'a.m. emr eyledi ♦ geldi ğāyibden. [08] Elin şunup ol қадеһi Süleymān'ın anası elinden alup yire urdı¹⁴⁸¹. Dağı āvāze idüp ♦ eyitdi-kim: Yā Bat-Şāyī! Tır yiründen¹⁴⁸² kim havātīn [09] t̄āyifesi İblīs söz-ile saña zehr içürmek¹⁴⁸³ dilerler. Ol senün karnuñdağı ♦ mürsel peygāamberün 'aleyhi's-selām¹⁴⁸⁴ kim Süleymān olacaqdur, zarar ırgürmek [10] dilerler¹⁴⁸⁵. İllā kim Te'ālā'nın yakduğı ♦ cıraқ söyünmez. Taқdırdı olacaqdur. Şerden aña ne zarar¹⁴⁸⁶ gelecekdür tır odaña varğıl. [11] Dağı bunların şöhetine gelme, bunlardan ♦ vefā dağı umma.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

Bu havātīn oldılar düşmen yakın

[12] ♦ İrmesün güzend anlardan şakın

Furşatun gözler kaması ol āgāh

Ya'nī yirün ideler zır ü zemīn

[13] ♦ Kāmiliseñ düşmenünden her zamān

Olmağıl zinhār ü zinhār iy emīn

Ġam degül hāsīd iderse ger hāsēd

[14] **M[179a]** ♦ Hāfızındur çünkü Rabbü'l-'ālemīn

Böyle diyüp anda ol Hızır nebī

Oldı hāmūş ol dem içre pāk-dīn

¹⁴⁸⁰ anasından 'özrlr... anasına dağı şundılar] - M.

¹⁴⁸¹ urdı] vurdı T.

¹⁴⁸² yiründen] yirinden T.

¹⁴⁸³ içürmek] içirmek M.

¹⁴⁸⁴ 'aleyhi's-selām] - T.

¹⁴⁸⁵ dilerler] isterler M.

¹⁴⁸⁶ zarar] zor M.

[15] ♦ **Nesr** Hākīm kavlince: Ol dem bu sözi kim bu hatunlar işitdiler dükelisi melûl maḥzûn ♦ olup ta‘accüb kıldılar. Nuṭqları tutuldu cevâpları [16] qalmadı. Daḥı hemân-dem yirlerinden tağıldılar gitdiler. Süleymân'ıñ ♦ anası yirinden tırdı evine vardı. Andan Hızır ‘a.m. gelüp [17] Dāvud'a İblīs'üñ telbīsinden ve hatunlaruñ itdügi nifākdan haber virdi ve Süleymân'ıñ ‘a.m. dünyāya gelecegin müjdeledi. Dāvud [18] Hızır'dan¹⁴⁸⁷ ol beşāret haberin kim işitdi ♦ şād oldı. Andan Hızır gidicek Dāvud daḥı dönüp evine geldi. Hatun-ıla [19] buluşdı. Hālın hātırın şordı. ♦ Süleymân anası daḥı bir bir haber virdi. Dāvud aña didi kim: Zinhār daḥı anlara varmağıl. [20] Ellerinden nesne yimegil ♦ didi. Andan ol hatunlarına varup didi kim: Niçün anuñ bigi qaşd itdüñüz didi. Anlar daḥı melek-şüret [21] bir kimsene ♦ gelüp bunlara ne vech-ile iğvālar virdüklerin söylediler. Ol қазиyyeyi¹⁴⁸⁸ hikāyet itdiler. Dāvud didi kim: Sizüñ ‘aqluñuz ♦ kemdür. İblīs T[232a] [01] size tızcek zafer bulur. Nitekim Ādem'e zafer bulmadı illā kim Havvā'ya zafer buldı. İmdi anuñ ♦ bigi nesne¹⁴⁸⁹ göricek Tevrāt'dan Zebūr'dan [02] āyetler okuñuz görüñüz kim ol melek-şüret yirinde tırursa melekdür ♦ ve eger kim¹⁴⁹⁰ kaçup giderse degüldür diyüp [03] bunlara naşihat eyledi. Bildi kim bu işleri iden İblīs-i la‘īn ♦ durur . Ol yañadan İblīs-i la‘īn daḥı gördi-kim itdügi tedbīr rāst [04] gelmedi başladı ağladı. Gözlerinden yaş ♦ seyl olup çağladı.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Gerçi tedbīr itdi İblīs ol zamān

[05] ♦ Līk taqđīr anı bozdı bī-gümān

Sen gerek tedbīri biñ kıl yāḥu yüz

Olısar taqđīr-i Haq gel açā göz

¹⁴⁸⁷ Hızır'dan] hāzretinden M.

¹⁴⁸⁸ қазиyyeyi] қазиyye M.

¹⁴⁸⁹ nesne] - T.

¹⁴⁹⁰ kim] - T.

[06] ♦ Vay aña kim Hāk 'ināyet itmeye
Her ne iş kim¹⁴⁹¹ tutarisa bitmeye

Hayf aña kim anı Hāk oñarmaya
[07] ♦ Hāk oñarmadığını o görmeye

Gerçi İblīs eyledi tedbiri çok
Kim Süleymān hazretin eyleye yok

[08] ♦ Līkin Allāh şakladı kim hazreti
İrmedi Şeytān'ıñ aña nekbeti

Şem'ayı Hāk yaksa şanma söyünür
[09] ♦ Puf diyenüñ aña rışı göyinür

Hākım oldur hüküm anuñdur bī-ḥalel
Zī Melik¹⁴⁹² kim mülkine yokdur bedel

[10] ♦ Ehl-i sünnet mezhebi budur hemān
Vir şalāvat Muştafā'ya şād-mān

Dāstān-ı Tedbīr-i Şeyātīn be-Hāk-ı M[179b] ♦ Süleymān [11] Hākīm kavlince: İblīs'üñ bu vech-ile kim ah u efgān itdi andan bu tedbiri itdi kim ne-ḳadar Şeyātīn ♦ ulusu varısa kāfir [12] cinnīlerin gönderüp cem' eyledi. Dağı bunlara Süleymān'ıñ ata bilinden ana rahmine düşdügin söyledi ♦ ve Süleymān'ıñ dünyāya [13] gelüp ne-vech-ile dīv ü cinne 'ifrit ü gūla cefālar kılacağın şerḥ eyledi. Ol dīvler didiler kim: ♦ Yā n'itmek gerek bu Süleymān [14] cihāna gelmeye bize bunuñ bigi¹⁴⁹³ cefālar kılmaya. İblīs-i pür-telbīs eyitdi-kim: Gerekdür kim ol Süleymān vücūda geldügi gice vaḳtuñuza [15] ḥāzır olasız. Hemān kim toğā anuñ mevlūdın ♦ ḳopup¹⁴⁹⁴ helāk itmege yirini ḥāk itmege cehd idesiz. Tā kim Süleymān'ıñ gözi [16] cihāna bakmaya, sizi ḳahr odına ♦ yakmaya didi. Dīvler eyitdiler: Süleymān ḳaçan vücūda gelür kim bilür. Ammā kim anası [17] helāk olsa olmaz mı didiler. İblīs ♦ eyitdi-kim: Yüzünü görüp helāk olduğın bilmeyicek rāḥat

¹⁴⁹¹ kim] ki M.

¹⁴⁹² Melik] melek M.

¹⁴⁹³ bigi] gibi T.

¹⁴⁹⁴ ḳopup]- T.

olmazuz. Vaqt [18] ola kim Süleymān ğayrı ğatundan ♦ ola nedür ħāl¹⁴⁹⁵? Ammā kim Dāvud'uñ bir oğlu olacağdur dağı oğlu kıızı olmaz. Ol oğlunuñ¹⁴⁹⁶ [19] ♦ adı Süleymān olacağdur. Eger kim bu ğatunuñ oğlu toğarsa muṭlağ ol Süleymān'dur. Anı helāk idicek ♦ Dāvud'uñ oğlu olacağ [20] degüldür. Bu ğaṭardan emīn olavuz¹⁴⁹⁷ didi. İblīs eyle diyicek ol dīvler uluları ♦ dağı eyitdiler kim: *Semī'nā ve aṭa'nā*.¹⁴⁹⁸ [21] Ne-kim dirseñ iderüz. Qancarü kim göndürürseñ¹⁴⁹⁹ gidevüz¹⁵⁰⁰ didiler. Dağı bunlar¹⁵⁰¹ ♦ ittifāk kılup Süleymān'uñ mevlüdi müddetin gözetdiler kim T[232b][01] müddet-i ħaml ola, Süleymān vücūda gele helāk ♦ ideler. Bunlar bu tedbırde velīkin bilmezler kim taqḍīr n'idecekdür.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[02] ♦ İtdiler tedbīri kim ol zāt-ı pāk
Cinn elinde ola ya'nı ol helāk

Gerçi İblīs eyledi tedbīrini

[03] ♦ Līk n'ider gör ki Ḥağ taqḍīrini

Ḥağ kişinüñ olmayıncağ¹⁵⁰² rehberi

Bitmez anuñ işi hirgiz serseri

[04] ♦ Ḥağ Racīme yarı çün itmezidi
Ol cihetden işi pes bitmezidi

İşüñ oñmağ¹⁵⁰³ dileriseñ iy hümām

[05] ♦ Vir şalāvat Muştafa'ya şād-kām

¹⁴⁹⁵ nedür ħāl] ħāl nedür M.

¹⁴⁹⁶ oğlunuñ] oğlanuñ M.

¹⁴⁹⁷ olavuz] olacağdur M.

¹⁴⁹⁸ " İştittik ve itaat ettik."

¹⁴⁹⁹ göndürürseñ] gönderürseñ M.

¹⁵⁰⁰ gidevüz] giderüz M.

¹⁵⁰¹ bunlar] - T.

¹⁵⁰² olmayıncağ] olmayınca T.

¹⁵⁰³ oñmağ] olmağ M.

Dāstān-ı Mevlūd-i Süleymān ‘a.m.

Ḥakīm kavlince: İblīs-i la‘īn bu fikrde ♦ Süleymān'ıñ mevlūdi [06] müddetin gözetmekde vücūdın helāk yirin ḥāk itmek tedbīrinde bizüm kıışsamuz ol yañadan ♦ Dāvud'a geldi. Çünkim bunuñ üzerine [07] toköz ay on gün kim¹⁵⁰⁴ geçdi. Müddet-i ḥamlı tamām oldı. [...] Gicesiydi *M[180a]* ♦ kim Süleymān vücūda geleydi. [08] Ḥaḳ Te‘ālā Cebrā’il'e ‘a.m. emr itdi kim yā Cebrā’īl! Gökler feriştelere di¹⁵⁰⁵ ♦ kim t̤a‘atlerin ve tesbihlerin artursun÷lar. Rızvān'a eyit kim [09] uçmaqları bizesünler, ḥūrīler sevinşün şādılık¹⁵⁰⁶ ♦ içinde olsunlar kim bu gice benüm mürsel-i ekmel peygāamberüm dünyāya gelecekdür. [10] Mevlūdi gicesidür kim nişān kılam, Süleymān'a cihān ḥalkı fermān ola. Bu gice gök ehli yir ehli şādılık içinde olsunlar didi¹⁵⁰⁷. [11] Nidā geldi Cebrā’il daḥı ‘a.m. gökler ehline müjde kıldı. Yüzbiñ melā’ike birle gökyüzinden ♦ yiryüzine indi¹⁵⁰⁸. Kāf tağı üzerine [12] çıkup üçünci kıllesinden nidā kılup Ḥaḳ Te‘ālā'nuñ emrini münādi ♦ kıldı. Cemī‘ maḥlūḳāta bildürdi kim bu gice Süleymān'ıñ [13] mevlūdi gicesidür didi. Cebrā’īl'üñ¹⁵⁰⁹ nidāsın ♦ Müslümān cinnīleri-kim işitdiler ve cemī‘ maḥlūḳāta müvekkel olanlar tekvīn÷leri [14] işitdiler, ol müvekkel oldukları ḥalka ♦ ḥaber virdiler. Tā kim fevḳa'l-‘ulādan taḥte's- şerāya deḡin cemī‘ maḥlūḳāt berr ü baḥruñ ehli [15] biñbir dürlü mevcūdāt bildiler ♦ kim bu gice Süleymān dünyāya gelecekdür. Müsülmān cinnīlerinden kāfir cinnīleri daḥı [16] işitdiler. Gelüp İblīs'e ḥaber¹⁵¹⁰ virdiler kim ♦ ol Süleymān bu gice dünyāya gelürmiş diyüp melekūtuñ dirneginden söylediler. [17] İblīs ki¹⁵¹¹ Süleymān'ıñ mevlūdi gicesini ♦ bildi ah eyledi yandı yakıldı daḥı didi kim:

¹⁵⁰⁴ kim] - T.

¹⁵⁰⁵ di] buyur M.

¹⁵⁰⁶ şādılık] şāzılık M.

¹⁵⁰⁷ bu gice ... olsunlar didi] - M.

¹⁵⁰⁸ indi] etdi M.

¹⁵⁰⁹ Cebrā’īl'ün] Cebrā’īl ‘aleyhi's-selāmuñ M.

¹⁵¹⁰ ḥaber] - M.

¹⁵¹¹ ki] - T.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]
/- . - - / - . - - / - . - /

Bildi İblīs ol Süleymān toğısar

[18] ♦ Tāli'ī ılduzı 'arşa ağısar

Ağlamakdan qalmamışdı tākati
Kıldı efgān itdi ahı gey katı¹⁵¹²

[19] ♦ Gögsin açup çāk iderdi yaqasın
Gāh oturup¹⁵¹³ gāh tutup tağ yaqasın

Kendü kendüzine ol dem söyledi
[20] ♦ Tāli'inden çok şikāyet eyledi

Didi n'idem Şeh Süleymān hān olur
Emrine cinnī dağı fermān olur

[21] ♦ Çünkü anuñ ola mülk¹⁵¹⁴ ü salṭanat
Qalısar ayakda hayfā Şeyṭanat

Ah kim irmezse Süleymān'a elem

T[233a] [01] ♦ Vāh eger kim ol devirde ben qalam

Ol Süleymān idiser¹⁵¹⁵ baña cefā
Dağı hirgiz sürmezem zevk ü şafā

[02] ♦ Böyle diyüp ağladı katı katı

Ger dilerseñ kör ola Şeyṭanı sen
Vir şalāvat Muşafā'ya yā ḥasen

[03] ♦ Nesr

Emr eyledi ne-ḳadar zürriyāt-ı Şeyṭān varısa ve kāfir cinnīsi varısa ḳatına cem' oldılar ♦ geldiler. Andan soñra [04] İblīs bunlara didi kim: "Ol va'īd olan gice bu gice

¹⁵¹² Ağlamakdan qalmamışdı tākati] ⇔ Kıldı efgān itdi ahı gey katı M.

¹⁵¹³ oturup] oturdu M.

¹⁵¹⁴ mülk] milk M.

¹⁵¹⁵ idiser] idesin M.

durur ne dursiz? Benüm sözüm tutar mısız?" ♦ didi. Anlar didiler kim: [05] "Tutaruz. Ne-kim emr iderseñ yirine yitürürüz. Sen buyur biz dutalum." didiler. Andan İblīs ♦ didi-kim: Geregi budur kim bu gice cümleñüz [06] oddan harb âletleriyle Dāvud'uñ haremīne varasız. Oda urasız şöyle ♦ kim Süleymān ve atası Dāvud dağı helāk ola [07] didi. İblīs eyle diyicek hemāndem bu cin ʿāʾifesi dīvdan *M[180b]* ♦ ʿifrītden bī-nihāyet cem^c olup ellerine odlu neft÷lü şişeler [08] alup gitdiler. Gelüp ol dem Dāvud'uñ ♦ nısf-ı leyl içre haremīne gelüp yitdiler. Bunlar gelmekde bizüm kışşamız ol [09] yañadan Dāvud'a geldi. Çünkü¹⁵¹⁶ Dāvud ol ♦ gice dün namāzın kim kılmağa yirinden kalkdı, Cebrāʾīl gelüp haber virdi-kim yā Dāvud! [10] Müjde ola kim bu gice ol saña ♦ kim¹⁵¹⁷ naşīb olacağ saʿādetlü kerāmetlü bahtlu devletlü¹⁵¹⁸ oğlan Süleymān-ı zamān mevlūdi [11] gicesidür. Cemī^c ♦ melekūtu's-semavāt bu gice bezenmişdür. Hūr u Rıdvān zeyn olmuşdur. Gerekdür kim¹⁵¹⁹ cemī^c ʿulemāyı cem^c idesin. [12] Ve Hārūn ♦ neslinden ne-kadar nebīler varısa Nāşan peygāmbere bigi ve Gaz peygāmbere bigi¹⁵²⁰ cemī^c¹⁵²¹ gelsünler. Tevrāt¹⁵²² Zebūr okumağa [13] meşğul ♦ olsun÷lar. Tā kim Şeyatīn tarafından güzend irişmeye. Tevrāt Zebūr havāşş u berekātında yol bulmayalar¹⁵²³ didi. [14] Tāvūs-i ♦ qudsi gitdi gelüp Dāvud odasına yitdi. Bu yañadan Bat-Şāyī^c hatun dağı aḥşam namāzın kılup ♦ el duʿāya [15] götürdüğü vaqt¹⁵²⁴ hātifden yine āvāze işitdi-kim: Yā Bat-Şāyī^c hatun! Müjde olsun ♦ kim bu gice senüñ oğluñ [16] Süleymān bu gice dünyāya gelecekdür mevlūd gicesidür. Vaqtuña hāzır olğıl. Eyleyāv'uñ ♦ hatunun katuña halvet getirgil, [17] dağı¹⁵²⁵ katuñda andan gayrı hatun komağıl didi. Bat-Şāyī^c çünkim bu āvāzı ♦ işitdi müteḥayyir oldı¹⁵²⁶. Şalāvat getirüp [18] el yüze sildi. Andan qaravaşı Ümmi Gülsüm'i gönderdi-kim varup ♦ Eyleyāv'uñ hatunını¹⁵²⁷ getireler. Nāgāh kapu

¹⁵¹⁶ çünkü] çünkim M.

¹⁵¹⁷ kim] - M.

¹⁵¹⁸ bahtlu devletlü] devletlü bahtlu M.

¹⁵¹⁹ kim] - M.

¹⁵²⁰ bigi] dağı M.

¹⁵²¹ cemī^c] - M.

¹⁵²² Tevraya] Tevrāt M.

¹⁵²³ yol bulamayalar] yol bulmayalar T.

¹⁵²⁴ vaqt] dem M.

¹⁵²⁵ dağı] - M.

¹⁵²⁶ oldı] olup M.

¹⁵²⁷ hatununu] hatunı M.

kağdı. [19] Çıkup gördiler kim Eyleyāv'uñ hatunı kapuda тұrur. Kapuyı ♦ açdılar kapudan içerü geldi, selām virdi dağı [20] oturdı, didi-kim: *Bi-ḥamdi'll-āhi*¹⁵²⁸ ki gördüğüm düş girçek imiş¹⁵²⁹ ♦ didi. Süleymān'uñ anası şordı-kim: Ne gördüñ? [21] Eyitdi-kim: Düşümde gördüm-kim¹⁵³⁰ Ḥalīlū'r-Raḥmān nāgāh¹⁵³¹ gelüp didi kim: Tұr ♦ yirüñden Dāvud'uñ hatunı Bat-Şāyi^c evine var kim benüm oğlum T[233b] [01] Süleymān ol mürsel peygāmbere ol melik¹⁵³²-i server ♦ bu gice ana raḥminden dünyā sarāyına gelecekdür. Sen aña māmı olğıl. Dağı [02] zinhār yād hatun getürmegil didi. Uyandum ♦ yirümde тұrup geldüm didi. Eyleyā hatun eyle diyicek Bat-Şāyi^c dağı [03] ol hātifden işitdūgi āvāzeyi söyledi şerḥ ♦ eyledi. Bunlar bu sözde iken Dāvud dağı içerü gelüp ol ʿālimlere ḥādīm [04] şalup cümlesin cem^c eyledi. Hareminüñ ♦ civārında döşekler şalup şem^c ler yaqıp ḥāzır eylediler. Ni^cmetler bişürmege maṭbahına [05] ḥükm kıldı. Andan soñra ♦ yir yirin ol ʿālimler Dāvud söziyle gelüp Dāvud söziyle gelüp oturdılar. Dağı Tevrāt¹⁵³³ [06] Zebūr okumağa *M[181a]* ♦ başladılar. Bu yañadan Süleymān'uñ anasını¹⁵³⁴ oğlan ağırsı tıtdı. Haq emriyle ādem-şüret melek gelüp [07] didi kim: Tұr ♦ yirüñden kim seni bu yirden ğayrı yire iledem didi. Bunlar dağı ādem şanup Eyleyāv'uñ hatunı didi kim: Biz Dāvud'dan ♦ qorqaruz [08] kim senüñle varavuz didi. Ol melek ādem-şüret eyitdi-kim: Qorqmañuz kim ben melek-i Tāvusam diyüp ♦ ikisini bile [09] alup cāriyelerinden ğāyib olup bir ʿāleme getürdi-kim bir la^clī güherden binā olmış. Görseñ içinde ♦ bir muraşsa^c tāht¹⁵³⁵ urulmuş. [10] Taht¹⁵³⁶ üzerinde qat qat döşekler şalınmış. Andan ol melek Süleymān anasınıñ elin alup ♦ ol¹⁵³⁷ taht üzerine çıkardı. Eyleyāv [11] hatunun yanına ilette. Dağı didi kim: Qorqmañuz. Ḥamluñ tamām olsun yine ♦ seni Dāvud'uñ maḳāmına iledem. Kimseneden [12] saña zarar irmez. Ben seni Şeyāṭın

¹⁵²⁸ Allah'a şükürler olsun.

¹⁵²⁹ girçek imiş] girçekmiş M.

¹⁵³⁰ gördüm kim] gördüğüm T.

¹⁵³¹ nāgāh] baña M.

¹⁵³² melik] melek M.

¹⁵³³ Tevraya] Tevrāt M.

¹⁵³⁴ anasını] anası M.

¹⁵³⁵ taht] tāt T.

¹⁵³⁶ taht] - M.

¹⁵³⁷ ol]- T.

neslinden şaķınuram. Allāhu Te‘ālā'nuñ ♦ emriyle getürdüm. Bunda didi kim size¹⁵³⁸ [13] elem irmeye. Süleymān anası Eyleyāv hatunıyla melekden bu sözi kim ♦ işidicek bunlardan ħavf¹⁵³⁹ gitdi. Taĥt [14] üzerinde oturdı kim ħamlın¹⁵⁴⁰ dünyāya getüre. Eyleyāv'uñ hatunı çevre ♦ yaña baķdı ū istedi kim gerek ola [15] didi. Anı gördi-kim üç ħūri kıızı geldi birinüñ elinde ħulleden maķreme ve ♦ birinüñ elinde daĥı legence birinüñ [16] elinde ibriķ-ıla¹⁵⁴¹ kevşer şuyı. Gelüp selām virdiler. Ĥūriler anları her birinüñ yüzinden¹⁵⁴² ♦ ol köşk içinde¹⁵⁴³ nūr virürdi. [17] Andan soñra Süleymān nebī ‘a.m.¹⁵⁴⁴ vücūda geldi toĥdı. Toĥduĥı ♦ dem *Lā İlähe İlla ‘l-lāh Mūsā Kelimu ‘l-lāh Lā İlähe İlla ‘l-lāh Dāvud* [18] *Nebiyyu ‘l-lāh Lā İlähe İlla ‘l-lāh Süleymān* ♦ *Emīnu ‘l-lāh*¹⁵⁴⁵ diyüp bu kelime-i tevĥīdi oķurdı. Andan Cebrā’il ‘a.m.¹⁵⁴⁶ gelüp gövdesin kevşer [19] şuyıla ♦ yudı¹⁵⁴⁷, sünnet itdi. Temīz kılup yine kevşer şuyıla yudı. Daĥı ol cennetden getürdüĥi ħullelere¹⁵⁴⁸ şardı. [20] ♦ Melāĥat milĥin şaçdı, nūr-ıla gözin sürmeledi. Andan şaĥ kulaĥına ezān oķudı¹⁵⁴⁹ gitdi. Andan soñra [21] ♦ birinci¹⁵⁵⁰ melekūt geldiler, Süleymān'ı yirinden götürüp anasınıñ nażarında ķodılar. Daĥı anası daĥı eline ♦ alup Süleymān'a nażar¹⁵⁵¹ kılup **T[234a]** [01] gördi-kim yüzinüñ nūrından ‘ālem münevver olmuş. Andan emcegin Süleymān'ıñ ♦ aĥzına virdi emdi. Ol melekler gitdiler. [02] Daĥı anlarıñ yirine daĥı bir bölük melekler daĥı geldiler. Süleymān'ı ziyāret ķıldılar. Ma‘a'l-ķışşa çok çok ol gice tā şubĥ [03] oluncaya dek Süleymān'ıñ ziyāretine ♦ melekūt gelürler idi. Süleymān'ı ziyāret ķılurlardı. Bu cümlesin Süleyman anası¹⁵⁵² [04] ve Eyleyāv hatunı

¹⁵³⁸ size] sen M.

¹⁵³⁹ bunlardan ħavf] bularuñ ħavf M.

¹⁵⁴⁰ ħamlın] ħamlıķ M.

¹⁵⁴¹ ibriķıla] bir birikıla M.

¹⁵⁴² yüzinden] yüzinde M.

¹⁵⁴³ içinde] içine M.

¹⁵⁴⁴ ‘a.m.] ‘aleyhi's-selām M.

¹⁵⁴⁵ Allah'tan başka ilah yoktur, Musa O'nun kelimidir; Allah'tan başka ilah yoktur, Davud O'nun peygamberidir; Allah'tan başka ilah yoktur, Süleyman O'nun emindir.

¹⁵⁴⁶ ‘a.m.] ‘aleyhi's-selām M.

¹⁵⁴⁷ gövdesin kevşer şuyıla yudı] kevşer şuyıla gövdesin yudı M.

¹⁵⁴⁸ ħullelere] ħulleyi M.

¹⁵⁴⁹ oķudı] وُكِدَ M.

¹⁵⁵⁰ birinci] - T.

¹⁵⁵¹ nażar] nażarına M.

¹⁵⁵² anası] ana M.

görürleridi *M[181b]* ♦ ta'accüb kılurlardı. Ammā kim bilmezler idi kim bu maḳām ne maḳām durur kim gördükleri [05] yoğıdı.

Nazm¹⁵⁵³

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Aña hemtā görmedi anlar maḳām
K'ol maḳāmuñ aşıldı dāru's-selām

[06] Hūridi anda kenizek rū-yı māh
♦ Hem melek dā'ī ü¹⁵⁵⁴ Rızvān gulām

Pāpūşınuñ¹⁵⁵⁵ taşıdı gevher anuñ
[07] Balçığı 'anber idi cümle tamām

♦ Şuffesinde şem'adı her şeb kamer
Kubbesinde şems olurdu daḥı cām

[08] Ancılayın menzili Firdevsi pes
♦ Görmedi rū'yāsı içre ve's-selām

Dāstān-ı Ceng Kerden İblīs [09] Be Qavm-ı Dāvud 'a.m. Neşr¹⁵⁵⁶

Hakīm qavlince: ♦ Süleymān¹⁵⁵⁷ kim dünyāya geldi melekūtu's-semavātı ve'l-arzı bölük bölük çok çok¹⁵⁵⁸ gelüp [10] Süleymān'ı ziyāret kılurlardı. ♦ Bu yañadan İblīs-i la'īn daḥı hemāndem cin kāfirleri varısa haber kılup ellerine neft÷lü [11] şişeler alup daḥı dem çeküp uçup Kūh-ı Elburz kullerinden¹⁵⁵⁹ gelüp Dāvud'uñ haremın bulup daḥı hevā üzerinden gulū [12] kılup ♦ na'ralar¹⁵⁶⁰ urup ol tolu odlu neftlü şişeleri taşları ol oturan tūran 'ālimlerüñ üzerlerine ♦ muḳābil tūrup [13] atmağa yüz tūtinca¹⁵⁶¹ bu

¹⁵⁵³ nazm] - M.

¹⁵⁵⁴ ü] i M.

¹⁵⁵⁵ pāpūş] پاپوش

¹⁵⁵⁶ neşr] - T.

¹⁵⁵⁷ Süleymān] müslümān M.

¹⁵⁵⁸ çok çok] çok M.

¹⁵⁵⁹ kullerinden] gullerinden M.

¹⁵⁶⁰ na'ralar] na'ra M.

¹⁵⁶¹ tūtinca] tūtinca T.

yañadan dañı ol ʿālimlerle Dāvud peygāmbere haremde oturmuşlarıdı. ♦ Süleymān anasın içerde [14] şanup sevinüp ol ʿālimler Tevrāt okumağa meşgūl olmuşlar idi. Kimisi ♦ ʿillet kılup okumayup ziyāfet [15] taʿāmına vakt gele yimek yiyevüz diyüp intizār-ıla oturmuşlarıdı. ♦ Ol yañadan İblīs zürriyatı kâfir cinnileri dañı [16] bu vech-ile odlu neft-ler-ile gelüp nāgahān ol ♦ ʿālimler üzerine ol harem üzerine saçdılar. Ādemī-zād ol odı [17] görüp yerlerinden tırup kaçdılar. Gördiler ♦ kim¹⁵⁶² göklerden āvāzeler gelir odlar yağar. Ammā kim kimse görünmez¹⁵⁶³. Bildiler [18] kim bu ceng Şeyātınle ♦ cin tāʿifesinüñ÷dür. Anlar kim Tevrāt okumayup Zebūr diline uymayup ʿillet iderlerdi [19] anlaruñ ♦ yanup vücūdı helāk oldılar¹⁵⁶⁴. Anlar kim Tevrāt okumağa Zebūr okumağa meşgūlleridi¹⁵⁶⁵ ol āyetlerüñ [20] ♦ havāşşı birle şeytān odı anlaruñ hiçbirisine haṭā itmedi Tevrāt'a meşgūl oldılar. Ammā kim ♦ ol peygāmbere [21] ol hālī¹⁵⁶⁶ görüp Şeyātın nesli geldügin bilüp Tevrāt'a meşgūl olup Şeytānlaruñ şerrinden Allāhu Teʿālā'ya şıgınıcağ ol T[234b][01] peygāmbere-ile Dāvud ʿa.m. el götürüp duʿā kılup münācāt idüp ♦ eyitdiler kim:

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Arza yüzün¹⁵⁶⁷ sürüben toprak mişāl

[02] El yukarı götürüp yaprak mişāl

M[182a] ♦ Nāliš idüp böyle didi iy Hudāy

Hayy u Kādir sensin¹⁵⁶⁸ Āhir rah-nümāy

[03] Kün demekden günbed-i devrān iden

♦ Ferşi döşek ʿarşını¹⁵⁶⁹ sayvān iden

¹⁵⁶² kim] - T.

¹⁵⁶³ görünmez] görünmez T.

¹⁵⁶⁴ yanup vücūdı helāk oldılar] vücūdı yanup helāk oldılar. M.

¹⁵⁶⁵ meşgūlleridi] meşgūlidi M.

¹⁵⁶⁶ hālī] hālī M.

¹⁵⁶⁷ yüzün] ʿarız M.

¹⁵⁶⁸ sensin] sinsin M.

¹⁵⁶⁹ ʿarşını] ʿarşı M.

Çünkü lütfuñ kudretin izhār ider
[04] Ol Ḥalīle nārını gül-zār ider

♦ Çünkü kahruñ itdi fermān ‘Ād'a hem
Ḥāk idüben toza¹⁵⁷⁰ gitdi bāda hem

[05] Çün ‘ināyet kudretüñ Kayyum ider
Āheni Dāvud elinde mūm ider

Anasuz¹⁵⁷¹ ferzend [ki] peydā eyledüñ
[06] Mehd içre tıfl-ı güyā eyledüñ

♦ Mürde-i şadsālīya virdüñ hayāt
Hem şadefden dūr viren nevīn nebāt

Melik özüñ¹⁵⁷² Bāķī sensin tā ebed
Hem şifātuñ *Ḳul hüva'l-lāhü Aḥed*¹⁵⁷³

Yā İlāhī! Vaḥdetüñüñ ḥaḳḳı-çün
Yā İlāhī ‘İzzetüñüñ ḥaḳḳı-çün¹⁵⁷⁴

[07] ♦ Nālīş idüp yalvaruram ben saña
İtme şeyṭān neslini gālīb baña

Aḥmed i Maḥmūd içün¹⁵⁷⁵ iy zü'l-kemāl
[08] ♦ Eylegil cin ḳavmini cümle melāl¹⁵⁷⁶

Böyle diyüp itdi nālīş ol Resūl
Vir şalāvat Muşṭafā'ya pür-uşul

[09] ♦ **Nesr**

Ḥakīm ḳavlince: Dāvud peygāmbere ‘a.m.¹⁵⁷⁷ ol nebīlerle bu vech-ile du‘ā ♦ ḳılıcaḳ
du‘āların ḳabūl ḳılup Allāhu Te‘ālā birinci ḳat [10] melekūta emr eyledi. Gökyüzinden

¹⁵⁷⁰ toza] nūra M.

¹⁵⁷¹ anasuz] اسور M.

¹⁵⁷² özüñ] اوزوكك özüng M.

¹⁵⁷³ Mürde-i şadsālīya... Ḳul hüva'l-lāhü Aḥed] - T., İhlas Suresi 1. ayet.

¹⁵⁷⁴ Yā ilāhī vaḥdetüñüñ ḥaḳḳıçün] ⇔ Yā ilāhī ‘izzetüñüñ ḥaḳḳıçün M.

¹⁵⁷⁵ Maḥmūd içün] Maḥmūdçün M.

¹⁵⁷⁶ melāl] helāk M.

yire inüp Şihāb'-ıla ol ♦ dem Şeyāṭin ṭāyifesin oda yakup helāk itdiler. Bir sā'at içre [11] ol laṭīnūn çerisi uşağı irisi ♦ tağılup¹⁵⁷⁸ ekseri dağı yanup helāk oldılar tağılup¹⁵⁷⁹ gitdiler. Bunlar bu hāldeyiken [12] Dāvud içerü hāreme girdi. Gördi-kim ne ḥatun var ne Eyleyāv'uñ ♦ ḥatunı var ne cāriyesi vardı¹⁵⁸⁰. Dāvud ḳadīd olup eyle taşavvur itdi [13]- kim Şeyāṭin neslinden anlara bir mekr¹⁵⁸¹ irdi. Hemāndem Dāvud taşra çıkup bunlara gelüp¹⁵⁸² ♦ ḥaber itmedin melek-i Cebrā'il gelüp¹⁵⁸³ ol dem [14] ḥatunı dağı Süleymān'ı dağı Eyleyāv ḥatunın dağı yirinden ḳaldurup ♦ def'i yine Dāvud'uñ ḥaremi içre getürdi. Ol yañadan Dāvud henüz dağı ḥarem ḳapısından taşra çıkmadın ♦ Eyleyāv ḥatun gelüp Dāvud'ı¹⁵⁸⁴ görüp didi kim: Müjde olsun yā Nebīyyallāh kim Süleymān vücūda geldi. Gir içerü görgil ♦ didi. Dāvud eyitdi-kim: Siz ḳanda [15] idüñüz kim¹⁵⁸⁵ ben içerü girüp sizi¹⁵⁸⁶ görmedüm. Ne ḥod¹⁵⁸⁷ ḥatunum ♦ bulmadum didi. Eyleyāv ḥatunı dağı gördüğün melek-i Ṭāvus gelüp [16] bunları ol maḳām-ı aḷāya ♦ iletdüğün ne yire varduğun hāl ne kim oldısa bir bir ḥaber virdi. Andan Dāvud sürüp içerü geldi. ♦ Gördi-kim [17] ol ḥaremūñ içi ve taşı nūr-ıla ṭolmuş. Ḥatun Bat-Şāyī'c önünde bir maḥbūb ṭıfl yatur kim ḥulleler *M[182b]* ♦ içinde yüzinden cihān münevver olmuş

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[18] Çünkü Dāvud oğlına itdi nazar

♦ Gördi yüzi şems anuñ alnı ḳamer

Bir püşer kim biñ güherden yig¹⁵⁸⁸ özi

[19] Şana şarkı burcında māh¹⁵⁸⁹ ol kendüzi

¹⁵⁷⁷ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁵⁷⁸ tağılup] tağıup M.

¹⁵⁷⁹ ekseri...tağılup] - M.

¹⁵⁸⁰ vardı] var T.

¹⁵⁸¹ mekr] elem M.

¹⁵⁸² gelüp] - T.

¹⁵⁸³ ḥaber itmedin...gelüp] M.de iki defa yazılmıştır.

¹⁵⁸⁴ ol dem...Eyleyāv ḥatunı Dāvud'ı] - T.

¹⁵⁸⁵ kim] - T.

¹⁵⁸⁶ sizi] seni M.

¹⁵⁸⁷ ḥod] ḥoz M.

¹⁵⁸⁸ yig] yeg M.

♦ Yā felekden indi oldur Müşteri
Yā melekdür geldi uçmağdan beri

[20] Yā şadefden çıkdı ol dürr-i yetim
♦ Zî tıfıl kim¹⁵⁹⁰ anadan toğdı selim

Ol selim olduğuçün¹⁵⁹¹ iy kāmuran
[21] Pes Süleymān oldu ismi hem ‘ayān

♦ Neşr

Hakīm kavline: Çünkim Dāvud Süleymān yüzün gördi eline alup T[235a] [01] iki¹⁵⁹² gözlerinde ♦ öpdı¹⁵⁹³. Dağı yine yirine kodı¹⁵⁹⁴. Anası eline virdi. Andan taşra gelüp ol ‘ālimlere Süleymān ♦ mevlūdinden haber virdi. [02] Ol ‘ālimler dağı işidüp şād¹⁵⁹⁵ olup hayr du‘ālar itdiler. Andan Dāvud’uñ ♦ dağı ta‘āmı gelüp sofralar çekilüp ta‘āmlar yinildi içildi [03] Buğur ol cengüñ aşlı ne ola diyüp söz açıldı. ♦ Nāgahān Tāvus-ı Kudsī gelüp Süleymān’uñ mevlūdün müjde kılup dağı Süleymān’ı [04] mübārek olsun ♦ diyüp muştulayup¹⁵⁹⁶ kutlulayup didi-kim: Yā Dāvud! Ol cengüñ aşlı bu kim; ol iki cihānuñ merdūdı nebīlerüñ [05] ♦ ve velilerüñ hasūdı çerisin cem‘ idüp senüñ haremüñ üzerine geldiler kim senüñ oğluña ve saña ve bu ‘ālimlere ♦ mazarrat [06] irgürelerdi. Hax Te‘ālā’nuñ emriyle birinci kat göğüñ melek÷leri gelüp Şahāb atup anları ♦ helāk eyledi. Dāvud eyitdi kim: [07] Bunca mürsel÷ler dünyāya gelincek İblīs-i la‘īn bu vech-ile zürriyātın cem‘ itmeyüp ♦ ol mevlūdün qaşdına yürümeyüp¹⁵⁹⁷ zarar murād itmediler¹⁵⁹⁸. [08] Sebep niçündür kim Süleymān’uñ anuñ¹⁵⁹⁹ gibi helākine cehdine ♦ yüriye¹⁶⁰⁰ didi. Tāvüs-ı Kudsī cevāp virüp eyitdi-kim yā Dāvud! Sebep [09]

¹⁵⁸⁹ mäh] māl M.

¹⁵⁹⁰ kim] ki M.

¹⁵⁹¹ olduğuçün] olduğu M.

¹⁵⁹² iki] iki iki T.

¹⁵⁹³ öpdı] öpüp M.

¹⁵⁹⁴ kodı] koyup M.

¹⁵⁹⁵ şād] şāz M.

¹⁵⁹⁶ muştulayup] - M.

¹⁵⁹⁷ yürümeyüp] yürümediler

¹⁵⁹⁸ zarar murād itmediler] - M.

¹⁵⁹⁹ anuñ] - T.

¹⁶⁰⁰ yüriye] yürüye T.

oldur kim Hâk Te'ālā Süleymān'a ♦ bir memleket virecekdür kim Şeyātin nesli dīv ü perī ins ü cin aşlı ol Süleymān'a muṭi^c [10] olacaḡdur. ♦ Süleymān cümlesine fermān olacaḡdur. Eyle olsa İblīs-i la'īn diledi-kim Süleymān'ı helāk ide. Tā kim [11] Süleymān ♦ salṭanat ḡātemin yedine¹⁶⁰¹ alup Şeyātin nesline cefālar kılmaya. Ammā kim Hâḡḡ'uñ emri irādeti budur ♦ kim Süleymān Şeyātin [12] nesline cefā kılacacḡdur. Ādem-i şafī neslinüñ intikāmın şeyṭān neslinden alacacḡdur.

♦ Naẓm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

Ol Süleymān olısar ḡalka imām
[13] Dīv ü cinden alacacḡdur intikām

♦ İblīs anı anuñ-içün sevmedi
K'olmaz anuñ devri içre şād-kām¹⁶⁰²

[14] Ḳaşd ider kim eyleye oḡluñ helāk
M[183a] ♦ Līk şaḡlar anı ol Rabbü'l-enām

Ol nebī ü mürsel ola bī-gümān
[15] Ḥalkı da'vet¹⁶⁰³ ide Hâḡḡ'a ve's-selām

♦ Ḳıla Tevrāt u Zebūr'-ıla 'amel
Hâḡḡ'a tā'at eyleye vü şubḡ u şām

[16] Kūh-ı Ḳāf'ı kıla seyrān bād-ıla
♦ Ḥalk-ı 'ālem şehlerini ide rām

Devlet aña çāker ola bende baḡt
[17] Dīv aña fermān ola cinn ü ḡulām

♦ Tīḡ-ı tevḡīd-ile kıra kāfiri
Ḥāsidiñ 'ömrin kıla daḡı tamām

¹⁶⁰¹ yedine] yedi M.

¹⁶⁰² şād-kām] şāz-kām M.

¹⁶⁰³ da'vet] 'avet M.

[18] Kahr odı yağa Yüves Ves¹⁶⁰⁴ bağırını

◆ Çeşm-i İblīs aķıda yaşı çün ğamām

Her belādan şaklaya Hāfız özin¹⁶⁰⁵

[19] Her kazādan şakına Hāk ber-devām

◆ Ğam yimegil oĝluñ içün¹⁶⁰⁶ yā nebī

Hākķ'a şükır it şād-kām¹⁶⁰⁷ ol sen müdām

[20] Böyle diyüp anda Cebrā'il özi

◆ Oldı hāmūş ol dem içre iy hümām

Līk hāmūş olmaĝıl Firdevsī sen

[21] Vir şalāvat Aħmed içün sen tamām

◆ **Dāstān-ı Dāvud İn'ām İhsān Kerden Dāvud 'a.m. Mevlūd-i Süleymān-rā 'Aleyhi's-selām**

T[235b] [01] Hākīm kavlınce: Çünkim Süleymān dünyāya ◆ geldi. Dāvud 'a.m.¹⁶⁰⁸ be-ĝāyet şād¹⁶⁰⁹ oldu. Andan yarındası 'ale'ş-şabāh dīvān kurdı. Cemī' Benī [02] ◆ İsrā'īl kavmi geldiler. O Yūsuf devrinden kalan hazineyi açdılar ve buncadan berü ğazādan cem' olan mālī ◆ getürdiler. [03] Miftāh ile¹⁶¹⁰ ol şandukları açdılar. Bayı yoķsulıñ üzerine nişār kılup şaçdılar. Ne-ķadar ◆ on iki sıbtıñ yoķsulı¹⁶¹¹ bayı varısa [04] cümlesine in'ām ihsān eyledi. Göñül÷lerin şādān eyledi. ◆ Andan sonra Kuds-i Şerīf¹⁶¹² yirinde biñ deve yigirmi biñ [05] koyun üç biñ şıĝır kurbān eyledi. Dervīşlere sīm ü zer ◆ virüp şād¹⁶¹³ itdiler. Andan sonra Dāvud Berħıyā'ya didi-kim: [06] Yā Berħıyā! Benüm oĝlum Süleymān'ıñ üzerine lāyık ◆ bir daya bulıñ kim şüret-i hūb ola ve sīret-i merĝūb

¹⁶⁰⁴ Yüves Ves] Yüves Vis T., Yüves M.

¹⁶⁰⁵ özin] özün M.

¹⁶⁰⁶ oĝluñ içün] oĝluñiçün M.

¹⁶⁰⁷ şād-kām] şāz-kām M.

¹⁶⁰⁸ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁶⁰⁹ şād] şāz M.

¹⁶¹⁰ miftāh ile] miftāhıla M.

¹⁶¹¹ yoķsulı] yoķsulu T.

¹⁶¹² Kuds-i Şerīf] Kuds M.

¹⁶¹³ şād] şāz M.

ola. ‘Akl-ı kāmīl, [07] hūlk-ı ḥāsen, ḥüsn-i pāk, aṣl-ı pāk ola¹⁶¹⁴ ve ‘ömr-i ♦ nevcüvān tendürüst, ṭabī‘at-ı mevzūn, sözi ṣīrīn faṣīḥī'l-lisān ola. Tā kim [08] Süleymān bigi¹⁶¹⁵ vücūdı emzürmege ♦ lāyık ola; zīrā kim ḥikmet içre gelür ve Tevrāt içre Mūsā ‘a.m.¹⁶¹⁶ daḡı rivāyet kıılır kim: Ma‘šūm [09] ♦ oḡlan terbiyeti, söz-i ṣīrīni¹⁶¹⁷ sūd¹⁶¹⁸ emdügi vücūddan olur zāhir bāṭın; zīrā kim ciger kātından peydā olur. Pes ♦ gerekdür kim bu ḥulāṣayī [10] vücūdı emzüreler kim anuñ cevherin cilālāya ziyān kılmaya. Ḥükemā-yı ♦ müteḳaddimīn bunda bir meṣel şöyle dimişler kim: Eydürler¹⁶¹⁹: Bir ağacı [11] efdenin şuyıla şuvarsalar ol ağacuñ kökini ♦ kurudur. Kök kuruyıcaḡ budakları süst olur. Budakları süst olıcaḡ yaprakları [12] şararur. Yaprakları şararıcaḡ *M[183b]* ♦ yimişi telḡ olur.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çünki Nemrūd içdise¹⁶²⁰ ṣīr-i peleng

[13] Oldı ‘aṣī Ḥālīḡ'a eyledi ceng

♦ Ḳuds elinden şehd emdi çün Ḥālīl
Ḥilm-ile ‘izzet bulup oldı celīl

[14] Çün felekden şebnem aldı perveriş

♦ Gevher aldı cān virür ehl-i binīş

Ṣīr-i ṣīrīn emdise ṣīrīn özi

[15] Sözleriñdür Ḥusrev ü Ṣīrīn özi

♦ Pes gerekdür tıfla ‘ilm ü terbiyet
Tā ki ‘āḡil ola duta memleket

[16] Söz budur kim söyledi ṣāḡib-kemāl

♦ Vir ṣalāvat Muṣṭafā'ya māh u sāl

¹⁶¹⁴ ola] - M.

¹⁶¹⁵ bigi] gibi M.

¹⁶¹⁶ ‘a.m.] ‘aleyhi M.

¹⁶¹⁷ söz ṣīrīn] - T.

¹⁶¹⁸ sūd] - M.

¹⁶¹⁹ eydürler] - M.

¹⁶²⁰ içdise] اچدسه T.

Der-Temşilāt-ı Dāstān-ı Mażi

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[17] Gūş kılsañ diñle ne durur Dāstān

♦ Şerh ideyim añlarısañ dü sitān

Fi'l-meşel rūḥuñ durur ʿayn-ı cihān

[18] Kim cihāna beñdeş olur pāk-cān

♦ Yine mevlūd añlağıl¹⁶²¹ ki nefis olur

Daya ʿaḳluñ dā'imā te'dīb kıılır

[19] Bu cesed mehdi durur anuñ ʿayān

♦ Bislenür anuñ¹⁶²² içinde nefis inan

Çünki ʿaḳluñ nefsiñi te'dīb ider

[20] Bed şıfātı nefsiñüñ cümle gider

♦ Aḳluñuñ pendine nefsiñ ḳābil it

ʿİlm-ile aḳlāḳını var kāmīl it

[21] ʿĀḳiliseñ uyma nefsiñ kāmına

♦ Cānuñı düşürme şehvet dāmına

Kim Süleymān-veş olasın baḥtiyār

T[236a] [01] Ḳudüs¹⁶²³ mülki taḥtuñ ola kām-kār

♦ Nefs-i serkeş ʿaḳluña olursa rām

Cennet-i firdevs ola saña maḳām

[02] K'olmaz ol milküñ içinde hīç fenā

♦ Cānına irmez ḳahırla derd ʿanā

Yoḳdur andan¹⁶²⁴ şāha ḳaṭʿā hīç elem

[03] Göñlüñe gelmez daḥı nāgeh ölem

¹⁶²¹ añlağıl] añlagil T.

¹⁶²² anuñ] - M.

¹⁶²³ Ḳudüs] Ḳudsi M.

¹⁶²⁴ andan] anda M.

◆ Nuşhını Firdevsî'nüñ kim dutasın
Dü cihānuñ varlığını utasın

[04] Ger kılursañ sözleriyle sen ʿamel
◆ İrmeyiser cānuña қағʿā halel

Der-Beyān-ı Āhîr Meclis¹⁶²⁵

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[05] Hāmd-ı bî-hadd Hāķķ'a k'oldur¹⁶²⁶ Kird-gār¹⁶²⁷
◆ Kıldı faẓl u ʿadl idüp perverdigār

Çün feşāhat virdi sözüm söyledüm
[06] Kırk toķuz meclîsi āhîr eyledüm

◆ Vaķt-ı şām irişdi¹⁶²⁸ āhîr oldu söz
Hāķ naşîp idüp irişse yine rûz

[07] Ger ecelden bulurısam mühleti
◆İRte ʿaşruñ irişecek sâʿati

Söyleyevüz Şeh Süleymān kışşasın
[08] Şerh idevüz şādısıyla ğuşşasın

◆ Lîk sizden dilegüm budur tamām
Bir duʿādan yād ideler hāş u ʿām

[09] Luţf idüp Firdevsî'ye bernā ü pîr
◆ Fātiḥāyla yād ideler lâ nazîr

Kim duʿāda bu faķîri aña hem
[10] Hāķ Teʿālā rahmet itsün aña hem

◆ Tālîp ise¹⁶²⁹ Hāķ vire maṭlûbını
ʿĀşîķ ise¹⁶³⁰ vire ol maḥbûbını

¹⁶²⁵ Āhîr meclîs] meclîs-i āhîr M.

¹⁶²⁶ ki oldur] oldur M.

¹⁶²⁷ Kird-gār] Kird-i gār

¹⁶²⁸ irişdi] irmişdi M.

¹⁶²⁹ tālîp ise] tālîbise M.

- [11] Deyni varsa deynin¹⁶³¹ Allāh ödeye
 ♦ Hasret-ise¹⁶³² yāri gelsün odaya

- Şıdķ-ıla iden du^{cā} Firdevsi'ye
 [12] Hāķ müyesser kıla gire firdevse

M[184a] ♦ İy Kerīm ü lem-Yezel Allāh ilāh
Ve'y Raḥīm ü Ġāfir ü Sultān-ı Şāh

- [13] Cürmini Firdevsi'nüñ [ki] eyle ^cafv
 ♦ Mücrimem itdüm be-ġāyet çok sehv

- Luṭfuñ üküş yā Raḥīm eyle kerem
 [14] Milk-i Kudsī içre eyle¹⁶³³ muḥterem

- ♦ Aḥmed ü Maḥmūd u Kāsım ḥürmeti
 Rūzī¹⁶³⁴ kıl Firdevsī'ye ol cenneti

- [15] Cennet-i Rızvānı isterseñ afā
 Vir şalāvat sen becān-ı Muştafā

Süleymān-nāmenüñ Ellinci [16] Meclisinüñ Zikrindedür

[fā^cilātün/fā^cilātün/fā^cilātün/fā^cilün]
 /- . - - / - - - / - - - / - - - /

- ♦ İy ḥarīm-i bār-ġāhuñ Ka^cbe-i milk-i melek
 Dergehüñ Firdevs-i a^clā ravzāyadur müşterek

- [17] Luṭfuñ āb-ı ravzasınuñ ḥavżına ḥavż itmege
 ♦ Aydan aya felekde gösterür şeklin[i] semek

- Hār u ḥaşākin süpürüp gönderür kim sidrenüñ
 [18] Gülşen-ī firdevse ferraşuñ gelür resm ü belek

- ♦ Kimyā-yı ḥāk-i pāyuñ būs ider Firdevsi kim
 Zīrā cevher görse lā-büd yüz sürer aña meḥekk

¹⁶³⁰ ‘aşık ise] ‘aşıkısa M.

¹⁶³¹ deynin] deynini M.

¹⁶³² hasretise] hasret T.

¹⁶³³ eyle] kılğıl M.

¹⁶³⁴ rūzī] rūzi M.

- [19] Her giceñ Ƙadr u günüñ Nevruz ü Ğid ola begüm
 ♦ Dostuñuñ menzili cennet ħāsiduñ yiri direk

- Güş u hüşı dutarısañ bu Süleymān-nāmeye
 [20] Çarĥ ħālin şerĥa kılam saña cümle yek-be-yek

- ♦ Enbiyānuñ kışşasınla pādīşahlar ğuşşasın
 Güş idicek¹⁶³⁵ bilesin kim ne durur ħāl-i felek

- [21] Anca Yūsuf çāha şaldı bu Zeliĥā pīrezen
 ♦ Niçe biñ Yūnus yutubdur hem bu devrān-ı felek¹⁶³⁶

- Tahtını tażyif-ile ol āsumāna çıkarar
 T[236b] [01] Peşşeye mağzin yidürüp old'āĥır ta'am siñek

- ♦ Ƙanı Ādem ƙanı Ħavvā ƙanda gitdi yā Ħurşit¹⁶³⁷
 Ƙanı İbrāĥīm ü Nūĥ u yā ƙanı Hūd u [...]

- [02] Ƙanı Sulţān Ħān Muĥammed milk-i Rūma şāhiken
 ♦ Devletine ğarra olup çarĥa dimezdi kelek

- Niçe biñ biñ Ƙahramānı ƙahr idüpdür mihr ü māĥ
 [03] Kim virürdi oĥına Simurġ-ı Ƙāf anuñ yilek

- ♦ Anca serv ü ƙāmetüñ ƙaddini dāl itdi zamān
 Anca cānān cānın aldı kim yiyüpdür nān nemek

- [04] Çün¹⁶³⁸ Ƙubād'uñ ħākini¹⁶³⁹ şavurdi yirde tünd-bād
 ♦ Kerdekarlar belki tozıneledi dutup elek

- Çün cihānuñ ħāli budur di Süleymān kışşasın
 [05] Furşatuñ fevt itme kim [sen] mevt¹⁶⁴⁰ irişür tızrek

- Dil ü cāndan vir şalāvat sen becān-ı Muşţafā
 Daĥı söyle kışşa nedür ħāş u Ğām ider dilek

¹⁶³⁵ idicek] idincek M.

¹⁶³⁶ devrān-ı felek] devrān-ı semek M.

¹⁶³⁷ Ħurşit] Ħuşit M.

¹⁶³⁸ çün] çok M.

¹⁶³⁹ çākerini] ħākini M.

¹⁶⁴⁰ mevt] fevt T.

[06] **Dāstān-ı Der-Vilādet-i Süleymān ♦ Ber Dāvud ʿa.m.**¹⁶⁴¹

Loḡmān Ḥakīm kavlince, Firdevsī-i muşannif Eflātūn-ı Yunānī naḡlince:
Orḡan¹⁶⁴² ♦ mü'ellif [07] Süleymān-nāme-i Kebīr'ün içre ol vech-ile emlaḡ kışşa idüp
eydür kim: Dāvud ʿa.m. Süleymān'a lāyık daya ♦ dileyicek Berḡıyā daḡı [08] Enkiyā¹⁶⁴³
daḡı Hārūn neslinden bir ḡatun buldılar¹⁶⁴⁴ kim adına Amine ḡatun dirlerdi kim anuñ eri
♦ Sivā bin Sāḡuv'dı [09] Pes ol ḡatunı getürüp Dāvud'a ʿa.m. ʿarz eylediler.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Buldılar bir daya kim ʿālī nesep

[10] Nīk ḡūyı misk būyı ḡonce-leb

Ḳadd-i rāst [u] māh-rūy u nīk-rāy

Pāk-dāmen¹⁶⁴⁵ ü ḡüsn[i]-rüz [ü] zülf-şeb

[11] Neḡr

Dāvud daḡı anı göricek begendi. Berḡıyā *M[184b]* ♦ bin Enkiyā taḡsīn eyledi.
Andan Dāvud ʿa.m. zergerler getürüp üç [12] biñ mişḡāl altundan¹⁶⁴⁶ bir bişik¹⁶⁴⁷
düzdiler. ♦ Üzerin resm idüp Ḥıtāyī yapraḡlar çizüp lāciverdī¹⁶⁴⁸ ḡatlar yazdılar. Üstüni
cevāhirle [13] zeyn ♦ itdiler. Naḡ u nāsic dibāc u ḡarīrden ḡomayup şardılar. Daḡı
Süleymān'ı ʿa.m. ol ḡüb-şüretlü ♦ Amine ḡatuna¹⁶⁴⁹ ıḡmarladılar. [14] Dāvud'uñ ʿa.m.
sarāyında bir ʿālī ḡaşrı varıdı. Süleymān'ı¹⁶⁵⁰ daya ile¹⁶⁵¹ ol ḡaşr-ı ♦ ʿālī içinde ḡodılar.

¹⁶⁴¹ ʿa.m.] ʿaleyhi's-selām M.

¹⁶⁴² Orḡan] اورجان M.

¹⁶⁴³ Enkiyā] - M.

¹⁶⁴⁴ buldılar] buldı M.

¹⁶⁴⁵ pāk-dāmen] pāk ḡatāyī

¹⁶⁴⁶ altundan] altun M.

¹⁶⁴⁷ bişik] beşik M.

¹⁶⁴⁸ lāciverdī] laʿciverdī M.

¹⁶⁴⁹ ḡatuna] ḡatun M.

¹⁶⁵⁰ Süleymān'ı] Süleymān M.

¹⁶⁵¹ daya ile] dayayıla M.

Hādimler ve hīdmet-içün¹⁶⁵² [15] kenīzekler Süleymān dayası içün hāzır itdiler. Dükelisünün üzerine ♦ Süleymān'ın nāzır kıldılar. Ammā kim Yehūdlar tārīhi [16] içre gördüm ki eydür: Kaçan-kim Süleymān'ı 'a.m.¹⁶⁵³ bişige¹⁶⁵⁴ ♦ bilemek dileseler bir niçe çengi qaravaşlar çenglerin ellerine alup [17] çalarlar idi. Dağı Süleymān'ın dayaları ♦ bişikde¹⁶⁵⁵ çeng-ile sâz oyunıla ügürürler idi tā kim uyanınca. Girü uyarmak [18] isteseler kânün āvāzı ile¹⁶⁵⁶ uyarurlardı. ♦ Tā şuña degin kim Süleymān'ı bislediler. Üç yaşına girdi. [19] Velīkin bizüm mezhebümüzde ve hem Loḡmān-[ı] Hākīm ♦ kavlinde bu sâz-ıla uyutmak uyandırmak mekrūhdur.¹⁶⁵⁷ Hāşā kim nebīler hānedānında [20] sâz ola. Velīkin hūb-nefes gūyende ♦ kızlar ser-āğāz iderler idi. Ol maḥbūbelerün hūb-mergūb elhānı-yla Süleymān [21] 'aleyhi's-selāmı¹⁶⁵⁸ bişigine bileyüp ♦ bislediler¹⁶⁵⁹. Tā kim Süleymān 'a.m.¹⁶⁶⁰ 'ömrü günı dört yaşına degdi. Hūsn içinde şöyle T[237a] [01] lā-naẓīr oldı-kim ♦ göz kamaşurdu cemāline bakınca, dillere tolaşurdu. Dāvud şād u hurrem olup emr eyledi. On iki sıbtuñ [02] beglerini¹⁶⁶¹ ♦ Benī İsrā'il'ün beglerini¹⁶⁶² getürdiler. Dāvud buyurdu kim Tālūt Şāh hazinesin açup vire ehlinün pīr ü bernāsına¹⁶⁶³ [03] a'lā u ♦ ednāsına¹⁶⁶⁴ māl u genc üleşdürüp Süleymān-içün beşāret itdiler. Yoksulları ḡanī kılup açuqları¹⁶⁶⁵ tonatdılar.

¹⁶⁵² hīdmetiçün] hīdmetçün T.

¹⁶⁵³ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁶⁵⁴ bişige] beşige M.

¹⁶⁵⁵ bişikde] beşigin M.

¹⁶⁵⁶ āvāzı ile] āvāzıyla M.

¹⁶⁵⁷ mekrūhdur] - T.

¹⁶⁵⁸ 'aleyhi's-selāmı] 'a.m. M.

¹⁶⁵⁹ bislediler] beslediler M.

¹⁶⁶⁰ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁶⁶¹ beglerini] beglerin M.

¹⁶⁶² beglerini] beglerin M.

¹⁶⁶³ bernāsına] nāsına M.

¹⁶⁶⁴ ednāsına] sına M.

¹⁶⁶⁵ açuqları] açları M.

Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

- ♦ Ol Süleymān 'ırsı¹⁶⁶⁶ [kim] Dāvud-ı Şāh
Virdi zer dervīşe beglere de çār¹⁶⁶⁷

- [04] Şād¹⁶⁶⁸ oluban ol nebī-i nām-ver
♦ Virdi her sıbtuñ begine sım ü zer

- Āķil ol ki mālını yiyüp gider
[05] Ġāfil¹⁶⁶⁹ ol ki mālını koyup gider

- ♦ Māl odur kim hıarç ola Allāh için¹⁶⁷⁰
Māl mı o kim kıala o gümrāh-ıçün

- [06] Yimeg-ıçündür altun [u] her kıumāş
♦ Kıomağ-ıçün birdür altun yirle taş

- Ger dilerseñ ola bākī saña genc
[07] Gel yidür k'olmaya saña derd ü renc

- ♦ Göreyin cömerd eli dar olmasun
Nākesüñ rızķı daķı var olmasun

- [08] Şāha başın kese gör ki nākesüñ
♦ Kim kıoyuramaz kıarnını hıç ol kesüñ

- Sen saķāvet-pīşe kıılup her zamān
[09] Vir şalāvat Muştafā'ya şād-mān

Dāstān-ı Der Terbiyyet-i Süleymān 'a.m.

Hakīm kıavlınce: Çünkim Süleymān 'a.m.¹⁶⁷¹ ♦ bu vech-ile [10] yaşında¹⁶⁷² cemāl ü kemāl bulıcaķ dil açıup faşīh lisān-ıla şīrin söze başladı. Şöyle kim Süleymān'ıñ ♦ anası

¹⁶⁶⁶ 'ırsı] 'ırsa M.

¹⁶⁶⁷ Ol Süleymānbeglere de çār] - T.

¹⁶⁶⁸ şād] şāz M.

¹⁶⁶⁹ ġāfil] 'ākıl M.

¹⁶⁷⁰ Allāh için] Allāhçün M.

¹⁶⁷¹ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

Bat-Şāyī^c bint [11] Eyleyās ve dayası Amine hatun işidüp ta^caccüb kılurlardı ve Benī İsrā'īl kavminüñ dağı a^cyān-ı ♦ salṭanat ve erkān-ı [12] memleketi ve Dāvud ḥazreti dağı ^caleyhi's-selām¹⁶⁷³ Süleymān'ıñ ol luṭf-ıla söyleyişin ve ḥalkı ♦ ḥulḳ-ıla toylayışın görüp her birisi du^cā [13] kılup nevā iderleridi. Andan Dāvud dağı ^caleyhi's-selām oğlu Süleymān'ıñ ♦ zihn-i küşāde ṭabi^cat-ı mevzūn göñli¹⁶⁷⁴ [14] şādılığın¹⁶⁷⁵ görüp Aşaf'ıñ atası Berḥıyā'ya buyurdı-ki¹⁶⁷⁶ oğlu Süleymān'a ^ca.m.¹⁶⁷⁷ ♦ edeb ^cilmin öğrede; zīrā kim evvel oğlana [15] edeb ^cilm gerekdür. Tā kim ḥalk-ı ^cālem içre ^cizzetlü ḥürmetlü düşe.

♦ Naẓm

[fā^cilātün/fā^cilātün/fā^cilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Pes gerekdür oğlana ^cilm ü edeb

[16] Kim edeble eyleye ^cilmi ṭaleb

♦ ^cİlm-ile oğlana itseñ terbiyyet

Olalıcak zabṭ ider o memleket

[17] ^cİlm-ile bulur cihān ḥalkı niẓām

♦ Nāķış işler ^cilmile olur tamām

^cİlm-ile bulurmuş Ādem cenneti

[18] Cehlile kazandılar ol la^cneti

♦ ^cĀlim ol ki irmedi ^cilme zevāl

^cİlm öğren ki-olasın şāḥib-kemāl

[19] Ğam yimegil māl içün¹⁶⁷⁸ iy pür hüner

♦ ^cÖmrüni Firdevsī kim bī-zer sürer

Zer nedür kim sözlerindendür dürer¹⁶⁷⁹

[20] ^cİlmüñ eşcārı durur āḥir semer¹⁶⁸⁰

¹⁶⁷² yaşında] Süleymā yaşında M.

¹⁶⁷³ ^caleyhi's-selām] - T.

¹⁶⁷⁴ göñli] göñül M.

¹⁶⁷⁵ şādılığın] şāzılığın M.

¹⁶⁷⁶ buyurdı-ki] buyurdı-kim M.

¹⁶⁷⁷ ^ca.m.] - M.

¹⁶⁷⁸ māl içün] mālīçün M.

¹⁶⁷⁹ Zer nedür kim sözlerindendür dürer] ⇔ Māl içün şāḥib-kemāl olmaz melül

Māl için şāhib-kemāl olmaz melūl
Kim kemāl ehli bulur sīme vuşūl

♦ Kāmil ol ki sīm ü zerden bī-zar ol
[21] Kāmiliseñ ‘ilmi ögren bī-zar ol

♦ Zer nedür ki sözlerümdür saña pend
Güşe al kim sim ü zerden bī-zer ol¹⁶⁸¹

T[237b] [01] ♦ Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilāt
Vir şalāvat Muştafā'ya gey oñat

Dāstān-ı Loḳmān Ḥakīm

[02] ♦ Ḥakīm ḳavlince: Çünkim Süleymān nebī yidi yaşına kim girdi Aşaf'-ıla Süleymān ‘a.m.¹⁶⁸² Berḥıyā'dan ikisi daḥı ♦ şöyle ‘ilm ü edeb ḥāşıl itdiler kim [03] cemī‘ ḥalāyık Aşaf'ıñ adına ve Süleymān'ıñ adına and içerleridi¹⁶⁸³. Pes buḡur ♦ Dāvud nebī ‘a.m. gördi-kim oḡlı Süleymān ‘ilm ü edeb ḥāşıl itdi [04] eydür: Yā Berḥıyā! Oḡlum Süleymān'a vācibdür ♦ kim şimdiden şoñra¹⁶⁸⁴ ‘ilm-i ḥikmet menzil-i riyāzet erkān-ı siyāset ögrene. Di-ki [05] imdi Süleymān'a ḥocalıḡa lāyık kim ♦ ola didi. Dāvud ‘a.m.¹⁶⁸⁵ eyle diyicek Berḥıyā bin Enkiyā ol ‘ālim ü dānā eyitdi: Yā Nebīyyallāh! Cihān [06] sarāyında ♦ iki ḥakīm vardur. Birisi Uştaḥar şehrinde olur Loḳmān-ı Ḥakīm'dür. ‘Ad neslinden kim anuñ mişli ‘ālem içre bulunmaz [07] ve bir *M[185b]* ♦ daḥı Cāmasb-ı Ekber'dür kim Kābil vilāyetinde olur. Ḥikmet ü firāsetde mişli yoḡdur. İkişi daḥı Süleymān'a ḥocalıḡa ♦ lāyıḡdur [08] didi. Dāvud bu sözi işidüp bir nāme yazup çok armaḡanlar virüp¹⁶⁸⁶ ♦ Loḳmān-ı Ḥakīm'i da‘vet eyledi. Mā‘al-ḳışşa bu yañadan [09] Loḳmān Ḥakīm daḥı dāyim eline uşurlāb alurdi.¹⁶⁸⁷ İdrīs nebī ḳavlince seyyāreye nazar ḳılurdi kim Süleymān ne vaḡt vüçüda geleydi [10] kim Süleymān'ıñ ♦ ‘ālī dergāhına

¹⁶⁸⁰ ‘Ömrünü Firdevsi kim bī-zer sürer] ⇄ ‘İlmüñ eşcārı durur āḥir semer

¹⁶⁸¹ sīm ü zerden bī-zer ol] olasın serv-i bülend T.

¹⁶⁸² ‘a.m.] ‘aleyhi's-selām M.

¹⁶⁸³ içerleridi] içerler idi M.

¹⁶⁸⁴ şimden şoñra] şehden M.

¹⁶⁸⁵ ‘a.m.] ‘aleyhi's-selām M.

¹⁶⁸⁶ çok armaḡanlar virüp] M.'de iki defa yazılmıştır.

¹⁶⁸⁷ alurdi] dı T.

varup nazarında olayıdı. Pes eline uşurlāb alup nazar iderken gördi-kim Süleymān [11] vücuda ♦ gelmiş. Berhıyā'dan daḥı ʿilm edeb öğrenmege ṭālib olmuş yidi yaşına daḥı girmiş. Loḡmān Ḥakīm Süleymān'uñ [12] ♦ vücuda geldügin ʿilm-i nücüm kuvvetiyle¹⁶⁸⁸ bilicek be-ḡāyet şād¹⁶⁸⁹ olup diledi-kim yaraḡ görüp Dāvud'a gele ve hem ♦ Dāvud peygāmbertüñ¹⁶⁹⁰ [13] ʿaleyhi's-selām¹⁶⁹¹ dīnine girüp tecdīd-i imān ʿarz kıla. Bu ümmidile¹⁶⁹² otururken yaraḡ görürken ♦ bu yañadan Dāvud'uñ gönderdügi [14] kāşid gelüp Dāvud'uñ gönderdügi tuhfeleri ʿarz kılup nāmeyi şundi. ♦ Loḡmān Ḥakīm daḥı Dāvud'uñ nāmesini¹⁶⁹³ çün [15] müṭālaʿa kıldı. Gördi-kim yazılmış kim:

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

♦ Şöyle yazmış nāmeyi Dāvud-ı Şāh¹⁶⁹⁴

Kim benām-ı nām-ı evvel ol ilāh

[16] Lā-yezāl ol lā-şerīk ü bī-bedel

♦ Bī-miṣāl ol¹⁶⁹⁵ zātına yokdur ḥalel

Ḥākim ol kim ḥikmetidür bī-ʿaded

[17] ʿĀlim ol kim¹⁶⁹⁶ ʿilmine olmadı ʿad¹⁶⁹⁷

Ḥālīḡ ol ki nuṭfeyi Loḡmān ider

Ḥikmetiyle derde ol dermān ider

[18] Nāme benden yā Ḥakīm añla ḥaber

♦ Ḥaḡ Teʿālā virdi baña bir beşer¹⁶⁹⁸

¹⁶⁸⁸ kuvvetiyle] kuvvetinle M.

¹⁶⁸⁹ şād] şāz M.

¹⁶⁹⁰ peygāmbertüñ] peygāMBER M.

¹⁶⁹¹ ʿaleyhi's-selām] - T.

¹⁶⁹² ümmidile] ümizile M.

¹⁶⁹³ nāmesini] nāmesi M.

¹⁶⁹⁴ Dāvud-ı Şāh] Dāvud Şah T.

¹⁶⁹⁵ ol] - M.

¹⁶⁹⁶ kim] ki M.

¹⁶⁹⁷ olmadı ʿad] olmad şad M.

¹⁶⁹⁸ virdi baña bir beşer] ḥikmetidür bī-ʿaded M.

Zî beşer ki ʿāleme sultān ola¹⁶⁹⁹

[19] ♦ Dilerem üstādını Loḳmān ola

Ne Süleymān mişli daḥı [bir] püşer
Ne ḥo Loḳmān mişli bir şāḥib-hüner

[20] ♦ Yüzüñi görmek diler iki gözüm
Baş ḳadem ki tā ki pāk olur yüzüm

Ḳaşdum_ ol oḡlum saña teslīm ola
[21] ♦ Ḥazretüñden tā aña taʿlīm ola

Luṭf idüp¹⁷⁰⁰ gelmege olsun niyyetüñ
Başum üzre ne ki varsa ḥidmetüñ

T[238a] [01] Söz ne ḥācet kim ola ḡāyet tavīl
Söz saʿīd muḳaşşır_ olur [ü] ḳalīl¹⁷⁰¹

Böyle diyüp nāmeyi Dāvud-ı şāḥ¹⁷⁰²
[02] ♦ Āḥir itmiş vir şalāvat nīk-rāḥ¹⁷⁰³

Dāstān-ı Loḳmān Ḥakīm ve Zikr Dāvud ʿa.m. ♦

Ḥakīm ḳavlince: Dāvud ʿaleyhi's-selām nāmesin¹⁷⁰⁴ [03] görüp öpüp başda¹⁷⁰⁵ koyup gözlerine sürüp daḥı ♦ *ale'r-re'si ve'l-ʿayn*¹⁷⁰⁶ diyüp¹⁷⁰⁷ varalum ḥidmetine¹⁷⁰⁸ yüz sürelüm diyüp [04] ḳāşidi aḡırladı ʿizzetledi. Daḥı üç gün yaraḡında *M[186a]* ♦ olup andan bir mübārek sâʿat içre üç yüz altmış şākirdleriyle¹⁷⁰⁹ [05] tizrev¹⁷¹⁰ ḳatırlara binüp ♦ daḥı çıkup girdiler. Yiye içe ḳona göçe günlerde bir gün Ḳudüs şehrine geldiler. Bir ḥoş mekānda ḳonup [06] oturdı. ♦ Bu yañadan ḳāşid daḥı Loḳmān-ı Ḥakīm'üñ geldüğinden

¹⁶⁹⁹ Zî beşer ki ʿāleme sultān ola] ⇔ ʿAlim ol ki ʿilmine olmadı ʿad M.

¹⁷⁰⁰ luṭf idüp] luṭfuñ M.

¹⁷⁰¹ Söz saʿīd muḳaşşır olur ü ḳalīl] Söz saʿīd ü muḳaşşır olur ḳalīl M.

¹⁷⁰² Dāvud-ı Şāḥ] Dāvud Şah T.

¹⁷⁰³ nīk-rāḥ] nīk M.

¹⁷⁰⁴ ʿaleyhi's-selām] - T.

¹⁷⁰⁵ başda] başında M.

¹⁷⁰⁶ "Başum gözüm üstüne"

¹⁷⁰⁷ diyüp] - T.

¹⁷⁰⁸ ḥidmetine] ḥizmetine M.

¹⁷⁰⁹ şākirdleriyle] şākirdlüyle M.

¹⁷¹⁰ tizrev] tiz şeb anuñ M.

Dāvud'a haber virdi¹⁷¹¹. Dāvud 'a.m.¹⁷¹² işidüp şād¹⁷¹³ olup [07] ni'et ♦ nüzul gönderdi. Ve andan soñra Benī Ġsrā'il'ün seyyidlerinden ve 'ulemāsından Berhıyā'yı dañı bile¹⁷¹⁴ gönderdi. [08] ♦ Varup Loğmān-ı Hākīm'e 'izzet kılup ziyāfet itdiler. Ol gün ol gice Loğmān mihmān-ñānede olup ♦ andan yarındası [09] şubñ-dem ki oldı cihān sarāyı güneş şu'lesinle kim tıldı.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/ - . - - / - . - - / - . - /

♦ Çünkü şarķuñ cānibinden āf-tāb¹⁷¹⁵

[10] Baş götürdi ġarba kaçdı māh-tāb

Çün felekden zāhir oldı nerre-şīr

♦ Tıldı bahruñ çarķınıñ¹⁷¹⁶ [taht u] zīr

[11] Güneş-ile rūşen oldı çarķ-tāk

Şeb siyāhı¹⁷¹⁷ mişli şaçum¹⁷¹⁸ oldı aķ

♦ Şems-i hākān idicek 'arz-ı cemāl

[12] Buldı meh şeh devleti naķş u zevāl

Şubñ-ı şādık oldı çünkü gitdi şām

♦ Yirlerinden tırdı ol dem hāş u 'ām

[13] Neğr

Hākīm ķavlince: Çünkü ol gice geçüp ♦ seher-ğāh ki yitdi Loğmān Hākīm dañı yirinden tırup āb-dest alup [14] namāz kılup Hālık'a 'ibādet itdi. ♦ Andan şākirdlerin öñüne bırağup kendüzi bir düldül-şıfat ķatıra süvār [15] olup sürüp Dāvud'uñ haremīne ♦

¹⁷¹¹ Dāvud'a haber virdi] - M.

¹⁷¹² 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁷¹³ şād] şāz M.

¹⁷¹⁴ bile] bilesince M.

¹⁷¹⁵ āftāb] āfitāb M.

¹⁷¹⁶ çarķınıñ] ġarcınıñ M.

¹⁷¹⁷ şeb siyāhı] çarķ sipāhī T.

¹⁷¹⁸ şaçum] şaçım T.

geldi. Bu yañadan Dāvud dañı¹⁷¹⁹ ‘a.m. elinde zirih¹⁷²⁰ gönlek vardı. Nafağa-içün [16] anı işleridi. Zīrā kim nitekim zıkr ♦ olundu ki¹⁷²¹ Dāvud ‘a.m. günde bir zirih düzerdi. Ba‘zı kavlide¹⁷²² ayda bir zirih düzerdi¹⁷²³. Altı [17] biñ aqçaya şatardı. ♦ İki biñin ehl-i beyti ile nafağa kılurdi. İki biñ aqçasın gözsüzlere yetim÷lere dervīş÷lere taşadduk kılurdi¹⁷²⁴ [18] iki ♦biñ aqçasın dañı Mekke'de ve Kudüs'de mücāvır olanlara in‘ām iderdi. Çünkim Loqmān Hākīm Dāvud'a yakın [19] gelüp ♦ katırdan kim indi. Andan sürüp Dāvud'ıñ ‘a.m.¹⁷²⁵ nazarına geldi. Selām virdi gördi-kim Dāvud ‘a.m. bir¹⁷²⁶ ♦ bī-nihāyet [20] uvacuk halka demür halkacukları¹⁷²⁷ birbirine geçürüp bir nesne düzer. Loqmān ne-kaçar kim ‘aqlı cem‘ itdi¹⁷²⁸ bu ne [21] ♦ idügin¹⁷²⁹ bilmedi ‘aciz kaldı. Andan varup Dāvud'-ıla görüşdi. Dāvud dañı birkaç kadem Loqmān'a¹⁷³⁰ karşı geldi¹⁷³¹. ♦ Andan T[238b] [01] kenarına alup oturdu. Merhabā ehlen ve sehlen şafā geldüñ, kademüñle bizi müşerref kılduñ didi ♦ ‘özr diledi. Loqmān Hākīm dañı [02] hidmetine¹⁷³² giç geldüğine ve Süleymān'ıñ tālī‘ini tutup uşurlāb ile¹⁷³³ cihāna M[186b] ♦ gelecegin bilüp ol cihetden tevakkuf kılup gelmedügin [03] bildürüp ‘özr diledi. Dāvud işidüp ta‘accüb kılup ♦ Loqmān'ıñ kemāline¹⁷³⁴ mütehayyır oldı.

¹⁷¹⁹ dañı] - M.

¹⁷²⁰ zirih] zereh M.

¹⁷²¹ ki] - T.

¹⁷²² kavlide] kavülde M.

¹⁷²³ düzerdi] düzüp M.

¹⁷²⁴ kılurdi] - T.

¹⁷²⁵ ‘a.m.] ‘aleyhi's-selām M.

¹⁷²⁶ bir] - M.

¹⁷²⁷ halka demür] - M.

¹⁷²⁸ itdi] eyledi M.

¹⁷²⁹ ne idügin] n'idügin M.

¹⁷³⁰ Loqmān'a] - T.

¹⁷³¹ geldi] gelüp M.

¹⁷³² hidmetine] hizmetine M.

¹⁷³³ uşurlāb ile] uşurlābıla M.

¹⁷³⁴ kemāline] - T.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

İtdi taḥsīn ol Ḥakīm'ün 'aqlına

[04] ♦ Kıldı yüzbiñ āferini naḳline

İtdi 'izzet aldı anı yanına

Ya'ni üstād itmeg-içün oğlına¹⁷³⁵

[05] ♦ Buldı 'izzet çünki Loḳmān Ḥakīm

İtdi 'izzet Dāvud özine delim

'İzzet it-kim 'izzet-ile bir beşer

[06] ♦ Menzilin bulur demi anuñ düşer

Neşr

Ḥakīm ḳavlince: Dāvud 'a.m.¹⁷³⁶ Loḳmān ♦ ile¹⁷³⁷ kelecı iderdi. Ammā kim elinde zirih düzerdi. [07] Zırā kim Dāvud 'a.m.¹⁷³⁸ 'ömri günin¹⁷³⁹ dört baḥş eylemişdi. Bir baḥşı ḥatunları şoḥbetine ḳomışdı. Bir bölügin daḥı ḥalḳa çıkup ḥüküm ü [08] ḥükümet itmege bir bölügin daḥı yatup uyumağa rāḥat olmağa ve zirih düzmege bir baḥşın¹⁷⁴⁰ daḥı ♦ Ḥalıḳ'a tā'at itmege ḳomışdı.¹⁷⁴¹ [09] Pes ol zirih ḥalḳacukların ♦ Dāvud barmağıyla burardı. Birbirine geçürürdi. Odsuz çekic÷süz demür aña müsahḥar idi¹⁷⁴². [10] Loḳmān Ḥakīm diledi kim Dāvud'a ♦ şora bile kim bu nedür? Yine şabr iderdi kim şoruncaḳ eydiser kim Loḳmān Ḥakīm ḥod meşḥurdur [11] kim ♦ cemī'c müsḳülātı ḥal ide. Niçün¹⁷⁴³ bu ḳadarca demür ḥalḳaların neye gereklü idügin bilmedi diyüp cāhil añlayalar ♦ diyü 'ār [12] eyledi şormadı. Göñlinde didi kim: Ḥayırlusı budur kim söylemeyem şormayam süküt kılam ♦ didi. Tā aña dek şabr [13] eyledi-kim bir zirihi

¹⁷³⁵ oğlına] oğlana M.¹⁷³⁶ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.¹⁷³⁷ Loḳmān ile] Loḳmānıla M.¹⁷³⁸ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.¹⁷³⁹ günin] günde M.¹⁷⁴⁰ eylemişdi. ... düzmege bir baḥşın] - M.¹⁷⁴¹ Ḥalıḳa ...ḳomışdı] M.'de iki defa yazılmıştır.¹⁷⁴² müsahḥar idi] müsahḥardı M.¹⁷⁴³ niçün] - M.

Dāvud düzdi tamām eyledi. Dağı yirinden тұrup başından ♦ aşğa geydi¹⁷⁴⁴ ahtarı virdi. Bir demür göñlek düz [14] oldu, dağı Dāvud didi-kim: Görklü zirih kim ♦ merd ü meydān şāhib-ķırān pehlevān olanlar¹⁷⁴⁵ geyeler dağı ceng ideler küffār-ıla [15] didi. Dāvud ‘a.m.¹⁷⁴⁶ eyle diyicek ♦ Loķmān Hākīm ‘aleyhis’selām¹⁷⁴⁷ bildi kim bu ne maşlahata gerekdür. Ol vaķt didi-kim¹⁷⁴⁸: Ya’ni epsem olmaķ hayrludur ammā kim işleyici az [16] ola.

Nāzm¹⁷⁴⁹

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Gerçi ra‘nā söz dimek maħbūb olur

Līk hāmūş olmaķ iñen hūb olur

[17] ♦ Kim saħundān göriser bī-ħadd elem
Dilsüze ħod¹⁷⁵⁰ yoķ-durur ķaťā elem

Sözi bī-ħadd söylemedi az u öz

[18] Epsem olğıl yā deminde söyle söz

Sözi şöyle söyle düşe yirine

Yirine sözi dimeyen yirine

[19] ♦ Sözi¹⁷⁵¹ ol dem söyleye şāhib-kemāl
K’itdiler andan kemāl ehli su’āl

Yoħsa sözi dimegil bī-hūde sen

[20] ♦ Vir şalāvat iresin maķşūda sen

¹⁷⁴⁴ geydi] giydi M.

¹⁷⁴⁵ olanlar] ola M.

¹⁷⁴⁶ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁷⁴⁷ ‘aleyhi’s-selām] - T.

¹⁷⁴⁸ ol vaķt didi-kim] - T.

¹⁷⁴⁹ nāzm] - M.

¹⁷⁵⁰ ħod] ħo M.

¹⁷⁵¹ sözi] söz M.

Neşr¹⁷⁵² Terbiyyet Kerden Loḳmān Ḥakīm Süleymān-ra

Ḥakīm ḳavlince: ♦ Çünki¹⁷⁵³ Loḳmān Ḥakīm ki¹⁷⁵⁴ [21] Dāvud ‘aleyhi's-selām ki gördi dīnine girüp *Lā ilāhe illa'l-lāh Dāvud Nebīyyallāh* didi¹⁷⁵⁵ ĩmān *M[187a]* ♦ getürdi. Andan evvel Hūd peygāmbere dīnin [T239a] [01] tūtardı. Buḡur Dāvud didi kim: Yā Ḥakīmü'z-zamān! Benüm birkaç oḡlum ♦ var. Ammā kim dūkelisinden ol bir küççük¹⁷⁵⁶ oḡlum ki vücuda gelüpdür¹⁷⁵⁷ kim [02] adı Süleymān'dur. Ḥaḳ Celle ve ‘Alā¹⁷⁵⁸ ♦ anı baña ‘aṭā eyledi¹⁷⁵⁹ ve sende şöıra ḥilāfet anuñdur diyü¹⁷⁶⁰ buyurdi. Yidi yaşındadır. Berḥıyā'dan [03] ♦ edeb ‘ilmin taḥṣıl eyledi. Senden daḡı dilek oldur kim ‘ilm-i ḥikmetden aña ta‘līm idesin¹⁷⁶¹. Zırā kim vācibdür ♦ kim şimden girü [04] ‘ilm-i ḥikmet menzil-i riyāzet erkān-ı siyāset öḡrene kim ḳābiliyyet vardur diyüp Süleymān'ı ♦ emr eyledi getürdiler. Gelicek¹⁷⁶² Loḳmān-ı [05] Ḥakīm'üñ varup elin öpdı. Ḥakīmü'z-zamān daḡı ‘izzet ḳılup mihr elinle ♦ arḳasın yepdi ve muḥabbet aḡzıyla aḡzında öpdı. Cemāl [06] ve kemālın müşāhede ḳılup gördi-kim bir ḳābil kāmıl vücuddur ♦ kim mişli yok. Ta‘līme meşḡul oldı.

Nazm

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/fe‘ülün]

/ _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ /

[07] Görür cengi Süleymānī Selīmī

♦ Bilür āḡır tutar milk-i ‘aḡzımı

Feşāḡatda urur Buḳrāṭ'a ṭa‘nı

[08] Belāḡatda virür Sokrāṭ'a ma‘nī

¹⁷⁵² neşr] - T.

¹⁷⁵³ çünki] çünkim M.

¹⁷⁵⁴ ki] - M.

¹⁷⁵⁵ didi] diyüp M.

¹⁷⁵⁶ küççük] küçük M.

¹⁷⁵⁷ gelüpdür] gelipdür T.

¹⁷⁵⁸ Celle ve ‘Alā] ‘Azze ve Celle M.

¹⁷⁵⁹ eyledi] kıldı M.

¹⁷⁶⁰ diyü] diyüp M.

¹⁷⁶¹ idesin] ide M.

¹⁷⁶² gelicek] gelincek M.

♦ Göñülden cânını eyledi teslīm
Dilinden ʿilmini eyledi taʿlīm

[09] **Kışsa-1 Sām-Süvār ve Ceng Kerden Züriyāt-1 ♦ Şeyātīn**

Loḳmān Hākīm kavlince: Süleymān bin Dāvud ‘aleyhi's-selām¹⁷⁶³ Loḳmān-ı Hākīm'÷den ʿilm-i hikmet [10] ve ʿulūm-ı ♦ hendese ve tefsīr ü hikmet nücūm u naḥv u mantıḳ u ʿilm-i hey'et¹⁷⁶⁴ Süleymān'a idüp taʿlīm-i Loḳmān kılup taḥsīn ider. Şükr-i firāvān [11] taʿlīm almakda. Ammā kim bizüm kışşamız Sām'a geldi. Nite ol zamān kim Şeytān-ı laʿīn ve İblīs-i bī-dīn kendünüñ züriyātıyla [12] kırk biñ¹⁷⁶⁵ kāfir cinnīsın gönderüp Sām'ı helāk itmege kim ♦ dördüncü kat yirüñ üzerine kim geldiler Sām'ı ol perīlerle görüp [13] cenge el urdılar. Bu yañadan Sām daḥı ♦ ol kāfir cinnīlerle¹⁷⁶⁶ Şeyātīn neslini kim gördi ♦ kamkam kılıcına el urup [14] Hāk Teʿālā'ya şıgıñup naʿra urup cenge el kardı ve bir taraftan daḥı ol perīler¹⁷⁶⁷ Elcāsī¹⁷⁶⁸ kılıçlar ele alup ceng iderleridi. [15] Cin ʿanından yiryüzi lāleī reng oldı.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Üşür Sām'ıñ üstine cinnī tamām
[16] Kāpladı gögüñ yüzün şanki ḡamām

Tıḡ-ı kamkam şaldugınca pehlevān
♦ Yirde leş baş çoḡlarıdı gökde cân

[17] Sām ağız açup urıncaḳ¹⁷⁶⁹ naʿrasın
Merriḡ elḡaḳ şıdırırdı zehresin

♦ Cinni eyle kırdı Sām azın azın
[18] Kān buḡārı kāpladı günüñ yüzün

¹⁷⁶³ ‘aleyhi's-selām] - T.

¹⁷⁶⁴ ‘ilm-i hey'et] hey'et T.

¹⁷⁶⁵ idüp taʿlīm...kırk biñ] - M.

¹⁷⁶⁶ cinnīlerle] cinnīsın gönderüp ... Şeyātīn] M.'de iki defa yazılmıştır.

¹⁷⁶⁷ perīler] perīle M.

¹⁷⁶⁸ Elcāsī] Encāsī m.

¹⁷⁶⁹ urıncaḳ] urınca T.

Cinn-ile kim ceng iderdi hem perī
 ♦ Kana ğark olmışıdı bād-ı berī¹⁷⁷⁰

[19] Yire kanlar yağdı göge dökdi¹⁷⁷¹ baş
 Cin deminden zifte döndi tağ u taş

M[187b] ♦ Diñle imdi Sām'ıñ anda cengini
 [20] Vir şalāvat tā diyem ahengini

Nesr¹⁷⁷² ♦

Ḥakīm kavlince: Sām'-ıla ol kırk perī egerçi-kim çok ceng [21] itdiler. Velīkin cinniler be-ğāyet çokluğundan ♦ Sām dağı zebūn oldu ve ol perilerden ḥod¹⁷⁷³ hiçbirisi kalmayup helāk oldılar. **T[239b]** [01] ‘Ākıbet Sām dağı ♦ zebūn olup bir yire çıkup dā’ire çizüp du‘ā-yı Ḥızr okuyup içine girür. Allāhu Te‘ālā’ya münacāt idüp [02] ♦ ağladı. Gözleri yaşı Nil Ceyhūn bigi akup çağladı ve Şeyāṭīn zürriyatı dağı Sām'ıñ çevresin alup ♦ teşhīre giremeyüp tırdılar [03] Sām'a hücum kıldılar. Yüves'le Ves dağı Sām'ıñ karşısına geçüp düşnām virürdi. ♦ Yā Sām-ı sersem¹⁷⁷⁴! Senüñ başuñ almayınca [04] kıomazam didi¹⁷⁷⁵. Sām bunlaruñ hücumın görüp Ḥak Te‘ālā’ya bu vech-ile ♦ münacā ‘arz-ı ḥacāt¹⁷⁷⁶ iderdi. Eydürdi kim:

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]
 /- . - - / - . - - / - . - /

[05] Ağlayup Sām-ı Süvār ol ser-firāz
 ♦ Nāliş idüp didi-kim iy Kār-sāz

İy cihānı kün demekden var iden
 [06] Ferşi döşek ‘arşı ‘ulvī-dār iden

¹⁷⁷⁰ bād-ı berī] Vezin gereği *berī* yazılmıştır. Far. *bād-ı berīn*.

¹⁷⁷¹ dökdi] -kdi M.

¹⁷⁷² nesr] - M.

¹⁷⁷³ ḥod] ḥoz M.

¹⁷⁷⁴ sersem] sersām T.

¹⁷⁷⁵ didi] dirdi M.

¹⁷⁷⁶ ‘arz-ı ḥacāt] - M.

♦ Bu nuḵūṣ u bu ḥurūṣ u cūṣ u hūṣ
Küllisinden cümlesinüñ ḵāmı uṣ

[07] Yā Īlāhī! ʿİzzetüñ ḥaḵḵı [i]çün

♦ Yā Īlāhī! Rıfʿatüñ ḥaḵḵı içün¹⁷⁷⁷

ʿArṣuñ üzre secd'iden ruḥān içün

[08] Ferṣüñ üzre şükr iden insān içün¹⁷⁷⁸

♦ ʿArṣ-ı āʿlā levḥ-i aʿzam ḥürmeti

Nūḥ u Şālih Yūsuf u Yaʿḵūb içün¹⁷⁷⁹

[09] Hūd u İdris'ile ol Eyyūb içün¹⁷⁸⁰

♦ Ol Ḥalīl'üñ ḵılduḡı ḵurbān içün¹⁷⁸¹

Ol zebiḥa itdüḡüñ iḥsān içün¹⁷⁸²

[10] Ol Muḥammed ḥaḵḵı-çün levlāk anuñ¹⁷⁸³

♦ Naʿtidur taḥtı daḡı¹⁷⁸⁴ eflāk anuñ

Çar-yārı¹⁷⁸⁵ ḥaḵ içün¹⁷⁸⁶ aṣḥābıdur

[11] Yine ol on yār içün aḥbābıdur

♦ Cin şerinden ben ḵuluña vir necāt

Kim olupdur tāḵatüm tāḵ pāk-zāt¹⁷⁸⁷

[12] Böyle diyüp itdi nāliş Sām-Süvār

♦ Vir şalāvāt Muṣṭafā'ya bī-şümār

¹⁷⁷⁷ ḥaḵḵı içün] ḥaḵḵıçün M.

¹⁷⁷⁸ insān içün] insāniçün M.

¹⁷⁷⁹ Yaʿḵūb içün] Yaʿḵūbçün M.

¹⁷⁸⁰ Eyyūb içün] Eyyūbçün M.

¹⁷⁸¹ ḵurbān içün] ḵurbāniçün M.

¹⁷⁸² iḥsān içün] iḥsāniçün M.

¹⁷⁸³ levlāk anuñ] levlāk kim anuñ M.

¹⁷⁸⁴ daḡı] durur T.

¹⁷⁸⁵ çār-yār] çār-ı yār

¹⁷⁸⁶ ḥaḵḵı içün] ḥaḵḵıçün M.

¹⁷⁸⁷ pāk-zāt] iy pāk-zāt T., M.

Ameden-i Hızır Halâş-Şuden-i [13] Sām Ez Dest-i Şeyâtîn

Hakīm kavlince: Sām ♦ bu vech-ile münacât idicek Hax Te‘ālā’nuñ emri ile¹⁷⁸⁸ anı [14] gördi kim kıble cānibinden gün mişāl bir nūr zāhir ♦ olup görindi¹⁷⁸⁹. Bu ‘ālem içi münevver olup rüşen olıcağ¹⁷⁹⁰ varduğınca [15] bu nūr geldi. Tā kim yakın gelicek¹⁷⁹¹ Sām nazar kılup gördi-kim bu gelen Hızır'dur ‘a.m. Boz atına süvār olup gelür. Alnı [16] nūrı ‘ālemi münevver kılur. Sām ♦ şād olup dā’ireden¹⁷⁹² çıkınca Hızır bu kâfir cinnīlerüñ üzerine hücum kılup elindeki kamçısin [17] şalup ♦ Hakk’uñ emriyle kapkara tutup¹⁷⁹³ ol kâfir cinnīlerin ve Şeyâtîn zürriyatın yağı helāk eyledi. Ekserī [18] dağı tağılup *M[188a]* ♦ kaçdı. Andan Hızır ‘a.m.¹⁷⁹⁴ gelüp atından indi. Sām dağı Hızır'a birkaç kadem ilerü varup ♦ izzet idüp [19] görışdı. Hāk-i pâyına yüz sürdi. Hızır ceybinden yidi hürmā çıkarup Sām'a virdi. ♦ Sām dağı ol yidi¹⁷⁹⁵ dāne hürmāyı [20] iftār idicek be-ğāyet açdı, açlığı şusuzlığı¹⁷⁹⁶ gitdi. Bedeni rāhat ♦ oldu. Buğur Hızır didi kim: Yā Sām! Hālūñ [21] nedür? Sām eyitdi: Benüm çekdügüm miñnet ve şiddet ‘ālī hazretüñe ma‘lūmdur.¹⁷⁹⁷ ♦ Ammā kim hayf kim bu ‘ömr-i nāzenīn benüm buncılayın şiddet¹⁷⁹⁸ [ü] *T[240a]* [01] ğurbet [u] zañmet içre geçürdüm didi ♦ dağı ah eyledi. Sām eyle diyicek Hızır-ı hāzır didi-kim: Yā Sām! Ğam yime kim Hax Te‘ālā’nuñ [02] emri budur ♦ kim seni yiryüzüne çıkaram¹⁷⁹⁹ didi. Sām ol sözi dinleyüp şād oldu. Dağı dönüp Hızır’uñ ♦ kademīne [03] başın koyup eydür: Yā Hızır-ı zinde! Hazretüñden temennām budur kim luğf idesin çünkim dördünci kat ♦ yiri seyrān [04] eyledüm. Beni bişinci¹⁸⁰⁰ kat ve dağı altıncı kat ve yidinci¹⁸⁰¹ kat yir üzerini dağı gösteresin ♦ görem andan¹⁸⁰²

¹⁷⁸⁸ emri ile] emriyle M.

¹⁷⁸⁹ görindi] göründi T.

¹⁷⁹⁰ olıcağ] olıncağ M.

¹⁷⁹¹ gelicek] gelince M.

¹⁷⁹² da’ireden] dāyire M.

¹⁷⁹³ tutup] dutup M.

¹⁷⁹⁴ ‘a.m.] ‘aleyhis’selām M.

¹⁷⁹⁵ yidi] - M.

¹⁷⁹⁶ şusuzlığı] şusuzluğu M.

¹⁷⁹⁷ ma‘lūmdur] ma‘lūm durur M.

¹⁷⁹⁸ şiddet] şiddet şiddet T.

¹⁷⁹⁹ çıkaram] çıkaruram T.

¹⁸⁰⁰ bişinci] beşinci M.

¹⁸⁰¹ yidinci] yedinci M.

¹⁸⁰² andan] andan bu M.

yiryüzine beni çıkarasın didi. [05] Sām eyle diyicek buğur Hızır didi kim: Yā Sām! Ādemī-zāduñ ♦ bu dördüncü kat yirden aşağı varmağa kudreti¹⁸⁰³ yokdur. [06] Meger kim Süleymān ola. Velākin ivme-kim ol¹⁸⁰⁴ Süleymān dünyāya gelecek vakt olmuşdur. Anuñla rub^c-ı meskūn-ı heft [07] kişveri biñ üç yüz kırk ♦dört cezireyi ve Qāf-ender-Qāf yidi¹⁸⁰⁵ kat yir altın ser-cümle görecekdür. Sen bile gezüp [08] göresin. ♦ Şimdi saña destūr yokdur didi. Hızır ‘a.m.¹⁸⁰⁶ eyle diyicek Sām sözinden geçmedi ♦ velākin [09] Hızır'a su’āl itdi-kim: Yā Nebīyyallāh! Çünkü¹⁸⁰⁷ varmağa irādet yokdur haber virgil kim ♦ bu yidi kat yirüñ üzerinde ne vardır¹⁸⁰⁸ [10] didi. Hızır didi kim: Yā Sām! Yidinci¹⁸⁰⁹ kat yirüñ üzerinde Hak Te‘ālā ♦ tamu āletin yaratdı. Nite kaṭrān u kayırdan evler [11] ve deñizler ve kükürdden ve kireç-den kiremitden kara taşlardan♦ tağlar yaratdı kim anuñ vaşfında dil ‘āciz [12] kalur.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Dil caḥīmüñ şerhini itmez ‘ayān

♦ Kim eşeddür didüğümdeñ bī-gümān

[13] Şiddetinden isteriseñ sen ḥalāş

Ḥaqq’a tāt eylegil iy merd-i ḥāş

♦ Nār-ı düzaḥ itmeye aña ḥalel

[14] K’itmiş ola dünyāda şāliḥ ‘amel

Tāt ile¹⁸¹⁰ ḥidmet¹⁸¹¹ it ma‘būda sen

♦ Rūz-ı maḥşer girmeyesin oda sen

¹⁸⁰³ kudreti] tākati M.

¹⁸⁰⁴ kim] kim ol M.

¹⁸⁰⁵ yidi] yedi M.

¹⁸⁰⁶ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁸⁰⁷ çünkü] çünkü M.

¹⁸⁰⁸ ne var] ne vardır M.

¹⁸⁰⁹ yidinci] yedinci M.

¹⁸¹⁰ ile] birle T., M.

¹⁸¹¹ ḥidmet] ḥizmet M.

[15] Böyle diyüp anda ol Hızr-ı zamān
Oldı hāmūş vir şalāvat şād-kām¹⁸¹²

M[188b] ♦ Neṣr

Hakīm kavlınce: Hızr ‘a.m.¹⁸¹³ [16] eyle diyicek yine Sām su’āl itdi kim: Yā Hızr-ı zinde! Yidinci¹⁸¹⁴ ♦ kat yir üzerindeki şerh eyledüñ. İmdi lutf [17] it altıncı kat yirüñ üzerinde daḥı ne vardur söylegil ♦ didi. Sām eyle diyicek Hızr ‘aleyhi's-selām¹⁸¹⁵ cevāp virdi-kim: [18] Yā Sām! Haḫ Te‘ālā Celle Celāluhu altıncı kat yirüñ üzerinde ♦ bir maḥlūk yarattı kim her birisinin kadd u kāmeti kara [19] ziftten yapılmış kaddlerinüñ uzunluḡı biñer biñ yüzer arşun irkeklü dişilü¹⁸¹⁶ başları toñuz başı bigi azuları [20] elmās kılıca beñzer silāhları oldur. Boyunları daḥı zürāfaleyn at göğüzlü ♦ fil qarınlu balık arḫalu [21] deve budlu şıḡır ayaklu çatal dırnaḡlı ejderhā kıyruḡlı kaplān kuvvelü kayış ellü velī şöyle ḫışım-nāk T[240b][01] ♦ maḥlūkdur kim birbirine ün şalup çağırıcak ra‘dlayın ünleri gürlər. Ne mezheb ne millet ne Haḫ Te‘ālā ♦ bilürler. [02] Ne peygāmbər bilürler ne kimseye t̄a‘at kılurlar. Ne birbirine muṭī‘ olurlar ve daḥı bir ‘acāyib budur kim cimā‘ kılıncaḡ [03] ♦ ḫayvānleyn birbirinüñ gözine qarşı qarılurlar¹⁸¹⁷. Edeb ḫayā īmān dīn bilmezler. Bāṭılı ḫaḡdan fark kılmazlar ve daḥı [04] ♦ ma‘īšetleri bu vech-iledür kim güçlüsi güçsüzin tutup güc-ile yirler kanların içlerler. Hıç¹⁸¹⁸ ♦ birisi kendü kendüye [05] düşüp ölmezler birbirin yirler. Dāyim bunlaruñ ḫāl[i]¹⁸¹⁹ budur didi.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Gör ne ‘aşıler yaradur Müste‘ān

[06] Kim ider ‘işıyān ol zāhir nihān

¹⁸¹² Oldı hāmūş vir şalāvat şād-kām] Vir şalāvat oldı hāmūş ol zamān T.

¹⁸¹³ ‘a.m.] - M.

¹⁸¹⁴ yidinci] yidi T.

¹⁸¹⁵ ‘aleyhi's-selām] - T.

¹⁸¹⁶ dişilü] dişilü M.

¹⁸¹⁷ qarılurlar] qarılurlar T.

¹⁸¹⁸ hıç] hıç ḫayvānleyn M.

¹⁸¹⁹ ḫāl] ḫāl M.

‘Ākiliseñ fıtrata eyle nazar
 ♦ Tā ki Şāni‘ şun‘ı biline hemān

[07] **Negr**

Hakīm kavlince: Hızır ‘a.m.¹⁸²⁰ eyle diyicek yine Sām-Süvār¹⁸²¹ su’āl itdi-kim: Yā Nebīyyallāh! Yidinci¹⁸²² kat ve altıncı kat yirüñ [08] üzerinde olan ♦ maḥlūḳātı¹⁸²³ beyān eyledüñ diñleyüp müşerref olduk. Şāni‘¹⁸²⁴ şun‘ın añladuk. Ammā kim bişinci¹⁸²⁴ kat [09] yir üzerinde ne vardır didi. Hızır ‘a.m.¹⁸²⁵ cevāp virdi kim: Yā Sām! Haḳ Te‘ālā bişinci¹⁸²⁶ kat yirüñ üzerinde ♦ daḥı bir dürlü [10] maḥlūḳ yaratdı. Āteşī tenlerdür¹⁸²⁷ ya‘nī kömür ve od renginde kim oduñ közinleyindür. Dörder yüzer¹⁸²⁸ bişer yüz arşın boylular velī kadleri, [11] kemer gibi egri başları filleyin kilīm gūşları kırk ayaklu ve daḥı ♦ ol maḥlūḳuñ yimesi içmesi daḥı bu nevīledür kim ol maḥlūḳ tırduğı [12] yirde ulu ulu ağaçlar vardır ♦ kim şöyle kim yaşığından hīç suyu eksük olmaz tamar ol ağaçlar ol maḥlūḳuñ ğıdālarıdır [13] ve daḥı yā Sām! Ölümleri ♦ daḥı¹⁸²⁹ şöyledür kim evḳāt katı yağmurlar olurlar. Ol kavmüñ oddan tenlerin söyündürür öldürür.

[14] **Nazm**

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]
 /- . - - / - . - - / - . - /

M[189a] ♦ Gör neler ḥaḳ eyler ol¹⁸³⁰ Ḥallāḳ'ı sen
 Gör ne rızķı kısım ider Rezzāḳ'ı sen

[15] Ḥaḳı ḳo Ḥallāḳ'a eyle sen sücūd
 ♦ Ḥaḳḳ'ı gözet görmegil āfāḳı sen

¹⁸²⁰ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁸²¹ Süvār] - M.

¹⁸²² yidinci] yedinci M.

¹⁸²³ maḥlūḳātı] maḥlūḳ M.

¹⁸²⁴ bişinci] beşinci M.

¹⁸²⁵ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁸²⁶ bişinci] beşinci M.

¹⁸²⁷ tenlerdür] tenler durur M.

¹⁸²⁸ yüzer] - T.

¹⁸²⁹ daḥı] - T.

¹⁸³⁰ ol] ü M., - T.

Neşr

Hakīm kavline: Hızır ‘a.m.¹⁸³¹ [16] ♦ bişinci¹⁸³² kat yir üzerindeki¹⁸³³ beyân eyleyicek¹⁸³⁴ yine Sām didi kim: Yā Nebīyyallāh! Bu dördüncü kat yir üzerindeki maḥlūḳāt¹⁸³⁵ ♦ ki¹⁸³⁶ [17] benümle ceng eylediler¹⁸³⁷ bularuñ daḥı¹⁸³⁸ üremesi yitmesi ta‘āmı nedür? didi. Hızır didi kim: Yā Sām! Bu kavm kim¹⁸³⁹ şıfatların gördüñ [18] beyân ḥācet degül¹⁸⁴⁰-durur . Ammā kim üremesi şöyledür kim: Birbirin-ile cimāc kim¹⁸⁴¹ kılurlar bir ♦ günde bir cimāc iderler. Hemān [19] toğurıcak daḥı iki yıl ḥamlın götürürler. Yigirmişer çift biri irkek¹⁸⁴² biri ♦ dişi toğururlar¹⁸⁴³. Ta‘āmları topraḳdur¹⁸⁴⁴. [20] Topraḳdan ötürü ceng iderler. Birbirin helāk kılurlar.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

♦ Hāk-içün¹⁸⁴⁵ biribiriyle ceng ider

[21] Yiryüzün ḥūn-ıla lāle reng ider

Buncılayın kudreti çok Qādirüñ

♦ Fikre varsa ‘aḳlı vālīh denk ider

T[241a] [01] Neşr

Hakīm kavline: Dördüncü kat yirüñ üzerindeki ♦ Hızır beyân kılıncaḳ¹⁸⁴⁶ yine Sām didi-kim: Yā Hızır-ı zinde! Ol üçüncü [02] kat yirüñ üzerindeki maḥlūḳ kim gördüm

¹⁸³¹ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁸³² bişinci] beşinci M.

¹⁸³³ üzerindeki] üzerindeki M.

¹⁸³⁴ eyleyicek] kılıncaḳ M.

¹⁸³⁵ maḥlūḳāt] maḥlūḳ M.

¹⁸³⁶ ki] kim M.

¹⁸³⁷ eylediler] itdiler T.

¹⁸³⁸ daḥı] - T.

¹⁸³⁹ kim] ki M.

¹⁸⁴⁰ degül] degil M.

¹⁸⁴¹ kim] - T.

¹⁸⁴² irkek] erkek M.

¹⁸⁴³ toğururlar] toğarlar M.

¹⁸⁴⁴ topraḳdur] - M.

¹⁸⁴⁵ hākçün] hākiçün T.

♦ zıkr hâcet degüldür¹⁸⁴⁷. Ammā kim bu ikinci kâat yirüñ üzerinde İblīs'i gördüm-ki [03] oddan zencir-ile bağlamışlardı. ♦ Üzerinde oddan bir kılıç¹⁸⁴⁸ tıururđ. Ol ne hâldür dıdı. Sām eyle diyıcek Hızır cevâp [04] vırdı-kim: ♦ Yâ Sām! Yılđa otuz gün Allāhu Teâlā'nuñ emrıyle Ramazān ayında habs ıderler. Ol vâkt kim sen gördüñ [05] ♦ Ramazān'ıdı¹⁸⁴⁹ ve dağı ol oddan kılıç kim İblīs üzerinde tıurur gördüñ. Ol bir ferıştedür kim [06] müvekkel-i řeyātin-durur. Kaçan-kim řeyātin nesli yāhūd İblīs ziyāde tecāvüz eyleye ol melek elindeki oddan¹⁸⁵⁰ kılıc-ıla urup [07] ♦ řeyātin zürriyātın helāk ıder.

Nazm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Ol melekđür İblīse hâkim olan

[08] ♦ Tıg-ıla zahmet virüp miñnet kılan

Cümle Hâk'ıñ emridür yokdur yalan

Kâfir ola dağı dürlü söyleyen

[09] ♦ Nesr

Hâkım kavlınce: Sām Hızır'la dördünci kâat yirüñ üzerinde ilāhı řoñbet itmekde ♦ bizüm kışşamuz yine [10] Dāvud'a Süleymān'a geldi. Nite ol zamān-kim Allāhu Teâlā'nuñ emrıyle Süleymān on bir yařına¹⁸⁵¹ kim girdi ♦ Loğmān [11] Hâkım'den cemīc ıulüm-ı kemālātı [vü] hikmeti taşşıl itdi. Hâk Teâlā'nuñ ıilm-i hikmetine muıttalıc oldu, göñlinüñ ♦ āyinesi gün bigi¹⁸⁵² [12] rüşen oldu¹⁸⁵³, nūr-ı ilāhı birle tıoldı. Her ne işlere kim kāmıl naşar kıldı. Hâlık'ıñ hılkat kılduğı *M[189b]* ♦ řan'atdan ıibret [13] aldı. Dağı kulağına her avāz kim ırdi eger insāndan eger hayvāndan cümlesinden nesne ♦

¹⁸⁴⁶ kılıcağ] kılıncağ T.

¹⁸⁴⁷ degüldür] degıldür M.

¹⁸⁴⁸ oddan bir kılıç] bir oddan kılıç M.

¹⁸⁴⁹ Ramazānıdı] Ramazān ıdı M.

¹⁸⁵⁰ oddan] uzun T.

¹⁸⁵¹ yaşına] nāmına M.

¹⁸⁵² bigi] gibi M.

¹⁸⁵³ oldu] olup M.

tuydı. Baķı bāṭında [14] zāhirde dāhilde ḫāricde her sırrı firasetle fıkır kıldı. ‘Aql-ile keyfiyetden eṣer aṇladı. Bildi-kim her āṣāruṇ [15] ♦ mü’eṣsiri vardır.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çünkü bildi muḫdeṣāti şehriyār
Muḫdiṣinde aṇladı pes nām-dār¹⁸⁵⁴

[16] ♦ Çün Süleymān fıtrata itdi naẓar
Şāni‘inden bildi taḫķīķ-i ḫaber¹⁸⁵⁵

Görđi çünkü kār-gāhı fıtratuṇ
[17] ♦ Ğāyeti itdi kıyās ol kudretüṇ
Muḫdeṣāta kılıcaķ ol şeh naẓar
Muḫdiṣ aṇa oldı ma‘lūm iy püser¹⁸⁵⁶

[18] ♦ Muḫdeṣātdan¹⁸⁵⁷ ol-durur saṇa murād
Muḫdiṣine eyleyesin i‘tikād

Muḫdeṣātdan¹⁸⁵⁸ olduṇısa sen ḫabır¹⁸⁵⁹
[19] Olırsarın muḫdiṣe ol dem baṣır¹⁸⁶⁰

♦ Neṣr

Çünkü Süleymān ‘a.m.¹⁸⁶¹ Loķmān Ḥakīm birle ḫalvet-i ḫāṣda oturup [20] ‘ilme ♦ meṣḡul olup bunuṇ üzerine bir niçe müddet rūzigār-ı leyl ü nehār kim geçdi. Bir gün İblīs-i bī-dīn ve Şeyṭān-ı ♦ la‘īn [21] Süleymān bin Dāvud’uṇ ḫalvetine gelüp görđi-kim bir ma‘ṣūm oḡlan oturmuş Loķmān Ḥakīm birle bir ‘acāyib ♦ ‘ilm söyleşürler. T[241b][01] Biṇ yıllar renc iledenler ol ‘ilme yakın varmazlar cevāp daḡı virmezler. İblīs-i bī-dīn ♦

¹⁸⁵⁴ nām-dār] nām u dār T., nām-ı dār M.

¹⁸⁵⁵ taḫķīķ-i ḫaber] taḫķīķ ḫaber T., M.

¹⁸⁵⁶ püser] piser T.

¹⁸⁵⁷ muḫdeṣātdan] muḫdiṣātdan M.

¹⁸⁵⁸ muḫdeṣātdan] muḫdiṣātdan M.

¹⁸⁵⁹ ḫabır] ḫaber M.

¹⁸⁶⁰ Olırsarın muḫdiṣe ol dem baṣır] - M.

¹⁸⁶¹ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

ol zift-reng henüz Süleymân'ı görmemişti. Yakın bildi kim [02] bu oturan Dâvud oğlanlarındandır¹⁸⁶². Bâķısın bilürdi ♦ ve illâ ki¹⁸⁶³ Süleymân'ı görmediği cihetden bilmezidi. Zîrâ kim Süleymân nebî mürsel olacığıdı. [03] Hâķ Te'âlâ Celle ve 'Alâ ♦ Şeytân'ı aña yakın kılmazıdı. Pes İblîs gönlinde didi-kim: 'Acebdür kim ol ben Levhi'l-mahfûz'da gördüğüm¹⁸⁶⁴ Dâvud [04] ♦ oğlu Süleymân bu Süleymân olmazısa kim bu kadar ma'sûm oğlanuñ Loķmân Hâķim bigi kâmil yokdur; 'ulûm içre ♦ mübâheṣe¹⁸⁶⁵ [05] kıla ve Loķmân ne-kim su'âl iderse bu cevâba ķadır ola. Cemî'c müşkilâtı 'ilm-ile bile diyüp fikre ♦ vardı. [06] Daķı ol yañadan¹⁸⁶⁶ Süleymân 'a.m.¹⁸⁶⁷ Loķmân-ı Hâķim'e bir 'acâyip¹⁸⁶⁸ yirden su'âl eyledi ne didi? ♦ Dimege 'aşıkâne şalâvat vir¹⁸⁶⁹.

[07] Nazm

[fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün]

/- . - - / - - - - / - - - - / - - - /

Şeh Süleymân kışşasın¹⁸⁷⁰ itmek dilerseñ istimâc

♦ Vir şalâvat cân u dilden Aķmed'e itme nizâc

[08] Dâstân-ı Su'âl-Kerden Loķmân Hâķim Süleymân-ra 'a.m.

Loķmân Hâķim ♦ Süleymân'ı¹⁸⁷¹ imtiķân kılamak için didi kim: [09] Yâ Süleymânü'z-zamân! 'Ulûmda mâhir her su'âlün¹⁸⁷² cevâbına ķadır olduñ-mı evlâ ♦ didi . Hâķim şöyle diyicek Süleymân didi kim: [10] Yâ üstâd! Benüm ne bilüm ola kim¹⁸⁷³ henüz bu kadar 'ömür içinde her 'ilimde¹⁸⁷⁴ kâmil ♦ olam¹⁸⁷⁵ kim. Ammâ kim

¹⁸⁶² oğlanlarındandır] oğlanlarından durur M.

¹⁸⁶³ ki] kim M.

¹⁸⁶⁴ gördüğüm] gördigim M.

¹⁸⁶⁵ mübâheṣe] müşâheṣe M.

¹⁸⁶⁶ yañadan] yaña M.

¹⁸⁶⁷ 'a.m.] 'aleyhi's-selâm M.

¹⁸⁶⁸ 'acâyip] 'acep M.

¹⁸⁶⁹ vir] - M.

¹⁸⁷⁰ kışşasın] kışşa M.

¹⁸⁷¹ Süleymân'ı] Süleymân M.

¹⁸⁷² su'âlün] su'âlîn M.

¹⁸⁷³ kim] ki M.

¹⁸⁷⁴ 'ilimde] 'ulûmda M.

¹⁸⁷⁵ olam] ola T.

himmet iderseñ ba'zı su'ālūñ¹⁸⁷⁶ [11] cevābına kādirem didi. Buğur Loğmān Ḥakīm su'āl idüp¹⁸⁷⁷ didi kim: Yā Süleymān! *M[190a]* ♦ Nefs nedür? Cevāp vir-di-kim: Nefs¹⁸⁷⁸ bir cevher-i [12] basīṭ÷dür. Revḥāniyyedür fa'āledür ve 'aql-ı fa'ālūñ şüretlerinden bir ♦ şüretdür. Yine Ḥakīm su'āl eyitdi kim: Yā Süleymān! [13] İrādet nedür? Cevāp virüp Süleymān¹⁸⁷⁹ didi-kim: Bir emr-i mümkün ♦ tekvinine vehm birle işāret kılmağdur. Yine Ḥakīm eyitdi kim: [14] Yā Süleymān! 'aql nedür¹⁸⁸⁰? ♦ Cevāp vir-di-kim¹⁸⁸¹: 'Aql bir temyīzdür. İnsānuñ her şahşına maḥşuş olur. Sā'ir¹⁸⁸² ḥayvānātda bulunmaz¹⁸⁸³. Ḥakīm [15] eyitdi ♦ kim: Cins nedür? Cevāp virüp Süleymān didi¹⁸⁸⁴ kim: Cins bir şıfat÷dur, şuver-i muḥtelifeyi cem' ider. Şol şuver-i muḥtelifedür ♦ kim [16] küllisinden ma'nī-i vāhid-ile ta'bīr olunur. Ḥakīm eyitdi kim: Yā Süleymān! Nev' nedür? Süleymān cevāp vir-di-kim: Nev' bir şıfat÷dur kim [17] şuver-i müttefikayı cem' ider. Eyle şuver kim ma'nī-i vāhid anı cem' ider. Ḥakīm su'āl ♦ itdi kim: Şaḥş nedür? Süleymān cevāp [18] vir-di-kim: Şaḥş, bir cümledür kim aña işāret olunur ğayrına olunmaz ve ♦ ğayrıdan ef'āl birle ve şuver birle temyīz olunur¹⁸⁸⁵. [19] Ḥakīm su'āl eyitdi¹⁸⁸⁶ kim: Faẓl nedür? Süleymān cevāp ♦ vir-di-kim: Faẓl bir şıfat÷dur kim ecnās-ıla envā' ortasın fark ider. [20] Ḥakīm eyitdi kim: Ḥāşşa nedür? Süleymān cevāp vir-di-kim: Ḥāşşa, bir şıfat÷dur kim maḥşuş olur bir şey'e ğayrıda bulunmaz. Ḥakīm [21] su'āl itdi-kim: ♦ Nūr nedür? Süleymān cevāp vir-di kim: Nūr bir cevherdür¹⁸⁸⁷ zāhir ve zātında maẓhardur *T[242a]* [01] ğayrını. Ḥakīm su'āl itdi kim: ♦ Zulmet nedür? Süleymān cevāp vir-di kim: Zulmet 'adem-i nūrdur. Ḥakīm su'āl itdi kim: Nehār [02] nedür? Süleymān ♦ cevāp vir-di kim: Nehār şemsūñ şınvıdır ve leyl arzuñ zılludur¹⁸⁸⁸. Ḥakīm eyitdi-kim: Ḥarāret [03] nedür? Süleymān ♦ cevāp vir-di kim: Ḥarāret heyūlānuñ ḥarāreti ğaylān itmekdür. Ḥakīm eyitdi-

¹⁸⁷⁶ su'ālūñ] su'ālīñ M.

¹⁸⁷⁷ idüp] kılp M.

¹⁸⁷⁸ nefis] - T.

¹⁸⁷⁹ cevāp virüp Süleymān] Süleymān cevāp vir-di M.

¹⁸⁸⁰ 'aql nedür] M.'de iki defa yazılmıştır.

¹⁸⁸¹ kim] - M.

¹⁸⁸² sā'ir] sāyir M.

¹⁸⁸³ bulunmaz] bulunmaz M.

¹⁸⁸⁴ cevāp virüp Süleymān didi] Süleymān cevāp vir-di M.

¹⁸⁸⁵ olunur] olunur M.

¹⁸⁸⁶ eyitdi] itdi M.

¹⁸⁸⁷ cevherdür] cevher M.

¹⁸⁸⁸ zılludur] zıllıdur M.

kim: Bürüdet nedir? Süleymān ♦ cevāp [04] viridi-kim: Bürüdet¹⁸⁸⁹ ol gaylān iden harāretüñ humūlıdur. Hākīm eyitdi kim: Rutūbet nedir? Süleymān ♦ cevāp viridi kim: Heyülānuñ [05] eczāsı seyelān itmekdür. Hākīm eyitdi kim: Yübüset nedir? Süleymān cevāp ♦ viridi kim: Yübüset eczānuñ temessügidür.¹⁸⁹⁰ [06] Hākīm eyitdi kim: Levn nedir? Süleymān cevāp viridi kim: Levn ecsāmuñ şu‘ā‘ınuñ berkıdur. Hākīm eyitdi kim: Rāyiha [07] nedir? Süleymān cevāp¹⁸⁹¹ ♦ viridi-kim: Rāyiha buharātdur kim zevāt-ı keyfiyyātdur. Ecsām-ı mürekkebeye tahallül idüp tırur. [08] Hākīm su‘āl ♦ eyitdi¹⁸⁹² kim: Şüret nedir? Süleymān cevāp viridi kim: Şüret ecsām-ı heyulāt teşādüm¹⁸⁹³ [09] itdüğünde¹⁸⁹⁴ zāhir ♦ olur. Gine Hākīm su‘āl eyitdi¹⁸⁹⁵ kim: Harekāt nedir? Süleymān cevāp viridi-kim: [10] Hareket altı nev‘dür. Biri ♦ kevndür biri fesāddur biri ziyādedür biri noşşāndur ve biri tağayyüddür¹⁸⁹⁶ ve biri [11] nuşledür. Hākīm su‘āl *M[190b]* ♦ itdi-kim: Bunlaruñ ef‘alde hālleri nedir? Süleymān cevāp viridi-kim: Kevn heyulā şüret [12] kabül itmekdür ve ammā ♦ fesād şuver heyulādan hal‘ olunmağdur ve ammā ziyāde şey’üñ nihāyeti¹⁸⁹⁷ mütebā‘id olmağdur ve ammā noşşān, nihāyetüñ [13] teḳārübüddür¹⁸⁹⁸ ♦ ve tağayyür¹⁸⁹⁹ şıfāt mütebeddil olmağdur ve nuşle bir mekāndan bir mekāna¹⁹⁰⁰ çımağdur didi. Gine Hākīm [14] su‘āl eyitdi kim: ♦ Mekān nedir? Süleymān cevāp viridi kim: Mekān her mevzī‘dür mütemekkin aña temekkün ider. [15] Hākīm eyitdi kim: Zamān ♦ nedir? Süleymān cevāp viridi kim: Zamān felegüñ ‘arvıdur ve felek daḫı bir cismdür, [16] şeffāf÷dur ki¹⁹⁰¹ ‘āleme muḫiṭ÷dür. ♦ Hākīm su‘āl itdi kim: ‘Ālem nedir? Kevākib nedir cism nedir? Süleymān cevāp viridi kim: [17] ‘Ālem Allāh’dan gayrı cemī‘ maḫlūḳāta¹⁹⁰² mevcūdāta ♦ dirler ve kevākib ecsām-ı kerīmedür. Şebātında¹⁹⁰³

¹⁸⁸⁹ bürüdet] harāret M.

¹⁸⁹⁰ temessük] temāsük T., M.

¹⁸⁹¹ yübüset...cevāp] - M.

¹⁸⁹² eyitdi] itdi M.

¹⁸⁹³ teşādüm] ḳazādüm M.

¹⁸⁹⁴ itdüğünde] itdiginden M.

¹⁸⁹⁵ eyitdi] itdi M.

¹⁸⁹⁶ tağayyür] tağyir M.

¹⁸⁹⁷ nihāyeti] - T.

¹⁸⁹⁸ teḳārübüddür] teḳāribidür M.

¹⁸⁹⁹ tağayyür] tağyir M.

¹⁹⁰⁰ bir mekāna] bir mekāna bir mekāna M.

¹⁹⁰¹ ki] - T

¹⁹⁰² maḫlūḳāta] - M.

devāmında cāmide bigidür. [18] Ve cism daḥı oldur kim anuñ ♦ tül-ı ‘arżı ‘umķı ola. Ḥakīm su’āl itdi¹⁹⁰⁴ kim: Cism-i şeffāf nedür ve nār nedür [19] havā nedür? Süleymān cevāp virdi-kim¹⁹⁰⁵: Cism-i şeffāf oldur kim ḥac̣b-i māverā kılmaya. Nār daḥı bir cism-i neyyir¹⁹⁰⁶dur [20] kim eşyānuñ eczāsın tefrīķ ider. ♦ Eczā’-ı basītesine redd ider¹⁹⁰⁶. Havā daḥı bir cism-i laṭīf÷dür¹⁹⁰⁷ ki ve ḥafīf÷dür ki [21] ve meyyāl¹⁹⁰⁸ ve şeffāf÷dur seri‘ü’l-ḥarekedür. ♦ Andan Ḥakīm su’āl itdi kim: Şu nedür arz nedür balçık nedür? Süleymān cevāp virdi kim: T[242b][01] Şu bir cism-i seyyāldur ♦ kim arzuñ ḥavlını iḥāta kılmışdur ve daḥı arz bir ḡalīz cisimdür ‘ālemüñ merkezindedür. Cihāt[1] [02] sitte-i mübīndür. ♦ Pes şark, gün toḡduḡı taraıdur ve ġarb, gün batduḡı taraıdur ve şimāl burc-ı cedīnün medārıdur [03] ve cenūb ♦ Süheyl’ün medārıdur ve fevķ-i muḥīṭ yilisi¹⁹⁰⁹ ve esfel arzuñ merkezi yilisidür didi. Yine Ḥakīm [04] su’āl itdi kim: Balçık nedür zebed nedür buḡār nedür? Süleymān ‘a.m.¹⁹¹⁰ cevāp virdi kim: Balçık şuyıla topraķdur. Zebed şudur [05] ♦ havādur. Buḡār şudur nārdur didi. Süleymān ‘a.m.¹⁹¹¹ eyle diyicek yine Loķmān Ḥakīm su’āl itdi ♦ kim: Duḡān nedür berķ nedür ma‘ādin [06] nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: Duḡān nār-ı turābīdür, berķ nārdur ve havādur, ♦ ma‘ādin eczā-yı turābīsi ḡalīb ola ol ma‘ādin [07] durur. Yine Ḥakīm su’āl itdi kim: Ḥayvān nedür, nebāt nedür, insān ♦ nedür? Süleymān ‘a.m.¹⁹¹² cevāp virdi kim: Ḥayvān [08] oldur kim eczā’-ı hevā’īsi ḡalīb ola, nebāt ♦ oldur kim eczā’-ı mā’iyyesi ḡalīb ola, insān oldur kim [09] eczā’-ı nāriyyesi ḡalīb ola¹⁹¹³. Yine Ḥakīm su’āl itdi kim¹⁹¹⁴: ♦ Melā’ike nedür cinnī nedür Şeyāṭin nedür? Süleymān cevāp [10] virdi kim: Melā’ike oldur kim anda ṭabī‘at-ı felekiyye ḡalīb ola cinn M[191a] ♦ oldur kim eczā’-ı nāriyye ve eczā’-yı hevā’iyye ḡalīb ola. [11] Şeyāṭin

¹⁹⁰³ sebātında] sebātınuñ M.

¹⁹⁰⁴ eyitdi] itdi T.

¹⁹⁰⁵ kim] - M.

¹⁹⁰⁶ ider] eyler M.

¹⁹⁰⁷ laṭīfdür] laṭīf M.

¹⁹⁰⁸ meyyāl] meyyāldur M.

¹⁹⁰⁹ yilisi] yilisidür M.

¹⁹¹⁰ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁹¹¹ ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁹¹² ‘a.m.] ‘aleyhi’s-selām M.

¹⁹¹³ ola] -M.

¹⁹¹⁴ kim]- M.

oldur kim¹⁹¹⁵ anda eczā'-ı turābiyye ve eczā'-ı ♦ nāriyye gālib ola. Yine Hākīm eyitdi kim: Riyāh nedür [12] ṭabi'at¹⁹¹⁶ nedür eşir nedür? Süleymān cevāp virüp didi kim: Riyāh ya'ni yiller ♦ havānuñ temevvücidür meyelāndandur, ṭabi'at [13] nefsi felekiyye kuvāsından¹⁹¹⁷ bir kuvvedür, erkān-ı erba'aya sirāyet eylemişdür. Eşir¹⁹¹⁸ ♦ bir hār havādur, [14] felek-i kāmēr yilisindedür. Hākīm yine su'āl eyledi kim: Nesīm nedür, zemherīr nedür, şu'ā' nedür? Süleymān cevāp virdi kim: Nesīm havā-yı mü'tedildür, 'arzuñ yilisindedür¹⁹¹⁹. Zemherīr küre-i nesīmüñ üzerindeki¹⁹²⁰ havādur didi. Şu'ā'-ı şemsüñ ve kevākibüñ envārıdur didi. [15] Yine Hākīm su'āl itdi-kim: İn'ikās-ı ♦ şems nedür buḥār nedür duḥān nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: [16] İn'ikās-ı şemsüñ envārı arzından hevāya ♦ rucūc kılmaḡdur. Eger buḥār eczā'-ı mā'iyyedür¹⁹²¹ kim şu'ā'āt birle havāya rucūc [17] itmişdür. Duḥān eczā'-ı ♦ arzıyye-i laṭīfedür. Havāya ḥarāret birle mürtefi' olmuşdur didi. Yine Hākīm su'āl itdi [18] kim: Bulut nedür ♦ yağmur nedür berḡ nedür? Süleymān 'a.m.¹⁹²² cevāp virdi-kim: Bulut eczā'-ı mā'iyyedür¹⁹²³ ve arzıyyedür¹⁹²⁴ kim [19] ♦ havāda müterākım olmuşdur¹⁹²⁵. Yağmur eczā'-ı mā'iyyedür ba'zısı birle bir olup şaḡīl¹⁹²⁶ olur merkez-i arzdan [20] yaña rucūc kılmışdur. Berḡ bir nārdur kim bulut altında eczā'-ı duḥāniyyenüñ ihtikākından yeliklenür didi. Yine [21] ♦ Hākīm su'āl itdi kim: Ra'd¹⁹²⁷ nedür şā'ika nedür şavt nedür? Süleymān cevāp virdi kim: Ra'd T[243a] [01] yelük āvāzdur kim ♦ şehābuñ altından devr eyler çıkmaklık taleb ider¹⁹²⁸. Şā'ika bir şavtdur şehāb altından devr [02] iden rīḥ def'aten¹⁹²⁹ ♦ çıkmaklıktan¹⁹³⁰ hādış olur. Şavt bir fer'idür kim ecsām birbirine doḡuşduḡından

¹⁹¹⁵ kim] ki M.

¹⁹¹⁶ ṭabi'at] - M.

¹⁹¹⁷ kuvāsından] kuvālarından M.

¹⁹¹⁸ eşir] eşir eşir M.

¹⁹¹⁹ Hākīm yine ...'arzuñ yilisindedür] -T.

¹⁹²⁰ üzerindeki] üstündeki M.

¹⁹²¹ mā'iyyedür] mā'iyyedir M.

¹⁹²² 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁹²³ mā'iyyedür] mā'iyye M.

¹⁹²⁴ arzıyyedür] arzıyye T.

¹⁹²⁵ olmuşdur] olmuşdur M.

¹⁹²⁶ şaḡīl] naḡīl M.

¹⁹²⁷ ra'd] va'd M.

¹⁹²⁸ ider] eyler M.

¹⁹²⁹ def'aten] vāḡideten m.

¹⁹³⁰ çıkmaklıktan] çıkmaklıkdur M.

havāda [03] hāşıl¹⁹³¹ ♦ olur didi. Yine Hākīm su'āl itdi kim: Tuman nedür hāle nedür kavş-ı kuzah nedür? Süleymān cevāp [04] virdi-kim: ♦ Tuman bir buhār-ı raṭbdur. Yiryüzinden yağmur 'aḳabince havāya çıkar. Hāle bir dā'iredür¹⁹³² kim ğaymuñ [05] ♦ saṭhında in'ikās-ı şemsden hāşıl olur. Kavş-ı kuzah ol dā'irenüñ nışfıdur kim küre-i nesīmde [06] hādiş ♦ olur didi. Yine Hākīm su'āl itdi kim: Kar nedür tolu nedür seyl nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: [07] Kar uvacuk ♦ ṭamlalardur¹⁹³³ kim buluduñ hilālinde cāmid olup andan rıfḳ-ıla yire iner ve tolu ṭamlalardur kim [08] havāda şehāb semkinden ♦ çıḳduḳdan¹⁹³⁴-şoñra ṭoñar. Seyl çok yağmur yağduğından derelerde akan şulardur [09] didi. Yine Hākīm su'āl itdi¹⁹³⁵ kim: *M[191b]* ♦ Irmaḳlaruñ başı ♦ nedür zelzele nedür ḥasf nedür? Süleymān cevāp virdi kim: [10] Irmaḳlaruñ başı ♦ ṭaḡlardan çıkan bınarlardur ve artduğı seyller çoklığından durur. Zelzele yirüñ altında muḥtebis [11] olan rıḥuñ ♦ hareketindendir. Ḥasf ol muḥtebis olan rıḥuñ çıḳduğı vaḳt yir¹⁹³⁶ aşāğa obrulmaḳdur didi. [12] Hākīm su'āl ♦ itdi kim: Cibāl nedür cezā'ir nedür beriyye nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: Cibāl yirüñ mıḥı durur [13] ve yiryüzinde ♦ esen yiller ve deñizler arḳa durur müsenneyāt-dur¹⁹³⁷. Cezāyir deñiz içindeki aṭalar durur . Beriyye [14] ol yire dirler kim ♦ anda şu olmaya ve ot bitmeye didi. Yine Hākīm su'āl itdi kim: Ācām ve baṭāyih diyü neye [15] dirler? 'Adrān ♦ nedür arz nedür havā nedür? Süleymān cevāp virdi kim: Ācām ve baṭāyih diyü ol yire dirler kim anda şu [16] ve ot ♦ ola. 'Adrān diyü ol yire dirler kim anda şu cem' ola. Arz¹⁹³⁸ bir cism-i küriyyedir. Havānuñ vasaṭında [17] Bāri Te'ālā'nuñ ♦ izniyle ṭurur. Havā oldur kim yirüñ cemī' cevānibinden ihāṭa kılupdur¹⁹³⁹ didi. [18] Yine Hākīm su'āl ♦ itdi kim: Felek nedür arzuñ merkezi nedür ve biḥār nedür? Süleymān 'a.m.¹⁹⁴⁰ cevāp [19] virdi ♦ kim: Felek oldur kim havāyı cemī' cevānibinden ihāṭa idüp durur. Merkez-i arzuñ [20] vasaṭında bir ♦ noḳṭadur. Ol

¹⁹³¹ hāşıl] hādiş M.

¹⁹³² dā'iredür] dā'iredir T., dāyire M.

¹⁹³³ ṭamlalardur] ṭarlalardur M.

¹⁹³⁴ çıḳduḳdan] çıḳdıḳdan M.

¹⁹³⁵ itdi] eyitdi M.

¹⁹³⁶ yir] bu M.

¹⁹³⁷ müsenneyātdur] müseyyenātdur M.

¹⁹³⁸ 'arz] - M.

¹⁹³⁹ kılupdur] kılup durur M.

¹⁹⁴⁰ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

noğtadan yirüñ zāhirine varınca muḥīṭuñ iki bölüğinden üç bölüğü [21] ve bir bölüğünüñ nıṣfı ♦ miḳdārıdır. Baḥr yiryüzinde müstefi'âtur, şuyı cem' idüp durur didi. Yine Ḥakīm T[243b][01] su'āl itdi kim: Deñizüñ ziyādeliği ♦ nedendür ve Fāris deryāsınuñ¹⁹⁴¹ bir günde bir gicede artup eksüldiğiniñ [02] 'illeti nedür ve deñizlerüñ şuyı tuzlu ♦ olduğınuñ¹⁹⁴² aşlı nedür didi. Süleymān 'a.m.¹⁹⁴³ cevāp virdi kim: Deñiz¹⁹⁴⁴ [03] ziyādeliği ırmaqlaruñ şuyı dökülmekden¹⁹⁴⁵ durur. Ve Fāris deryāsınuñ bir gün bir gicede daḥı artup eksüldüğüne 'illeti [04] budur kim anuñ ♦ artduğı vaḳt şuyı ğaleyān olup ve ḳaynayup aña dökülen ırmaqlaruñ şuyı girü rucū' [05] itdüğüdür. Ve ♦ intikāşı ay dolunduğı¹⁹⁴⁶ vaḳt şuyınuñ ğaleyānı gidüp girü ḳarārına varduğıdır¹⁹⁴⁷. Deñizlerüñ [06] daḥı şuyı¹⁹⁴⁸ ♦ tuzlu olduğına sebep budur kim dürlü ma'cenlere¹⁹⁴⁹ varup şūr cezāirelere ulaşduğından [07] durur. Yine ♦ Ḥakīm eyitdi kim: Ṭabāyi'-i erba'a nedür ve erkān-ı erba'a ve aḥlāt-ı erba'a nedür? Süleymān cevāp virdi-kim ♦: [08] Ṭabāyi-i erba'a ḥarāret, bürüdet ve ruṭūbet ve yübüsetdür ve erkān-ı erba'a nār ve havā ve āb ve ḥākdür *M[192a]* ♦ ve aḥlāt-ı [09] erba'a şafrā ve sevdā ve balğam ve ḳandur didi. Yine Ḥakīm su'āl itdi¹⁹⁵⁰ kim: Mevālid-i ♦ kā'ināt¹⁹⁵¹ ma'adin ve nebāt [10] ve ḥayvān nedür? Ma'adin yirüñ ḳa'rında olan cevāhirdür¹⁹⁵². Nebāt şol otdan ♦ ve ağaçdan biten nesnelerdür. Yine [11] Ḥakīm su'āl itdi¹⁹⁵³ kim: Ḥayvān nedür irādet nedür ḳudret nedür? Süleymān cevāp ♦ virdi kim: Ḥayvān¹⁹⁵⁴ her cins-i [12] müteḥarrik÷dür ḥassās÷dur. İrādet vehm birle bir nesnenüñ tekvinine işāret ♦ ḳılmaḳdur. Eyle nesne kim anda olmaḳlığı [13] mümkin÷dür. Ḳudret bir nesneyi ihtiyār-ıla işlemeḳlige mümkin olmaḳdur ♦ didi.

¹⁹⁴¹ deryāsınuñ] deryāsı M.

¹⁹⁴² olduğınuñ] olduğınuñ M.

¹⁹⁴³ 'a.m.] 'aleyhi's-selām M.

¹⁹⁴⁴ deñiz] - M.

¹⁹⁴⁵ dökülmekden] dökülmeklikden M.

¹⁹⁴⁶ dolunduğı] dolunduğı m.

¹⁹⁴⁷ varduğıdır] varduğı durur M.

¹⁹⁴⁸ daḥı şuyı] şuyı daḥı M.

¹⁹⁴⁹ ma'cenler] ma'adinlere M.

¹⁹⁵⁰ itdi] eyledi T.

¹⁹⁵¹ kā'ināt] kāyināt M.

¹⁹⁵² cevāhirdür] cevāhirlerdür M.

¹⁹⁵³ itdi] eyledi T.

¹⁹⁵⁴ ḥayvān] - T.

Ḥakīm su'āl eyledi¹⁹⁵⁵ kim: İhtiyār [14] nedür ve kerāhiyyet nedür ve 'ilm nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: ♦ İhtiyār aḥad-ı emreyni¹⁹⁵⁶ qabūl itmekdür ve kerāhiyyet [15] ṭabī'at anı işlemekden nefret itmekdür. 'İlm 'ālimüñ nefsinde ♦ ma'fūmuñ şüretidür. Andan Ḥakīm su'āl [16] itdi kim: Cehl nedür i'tikād nedür vehm nedür? Süleymān cevāp ♦ virdi kim: Cehl şey'i gayrı şüret [17] birle taşavvur itmekdür ve daḥı i'tikād¹⁹⁵⁷ qalbi şey'üñ üzerine bağlamaqdur. ♦ Vehm nefsi-i ḥayvāniyye kuvvālarındandır. [18] Bir kuvvedür kim eşyāyı ḥayāl eyler didi. Yine Ḥakīm su'āl itdi kim: ♦ Fikr nedür imān nedür islām [19] nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: Fikir nefsi-i nāṭıka fi'llerinden bir fi'l÷dür ♦ kim eşyā ortasın temyīz [20] eyler. İmān muḥbir ḥaber virdügi nesneyi taşdıq itmekdür. İslām teslīmdür ♦ bilā i'tirāz didi. Yine Ḥakīm [21] su'āl eyledi¹⁹⁵⁸ kim: Dīn nedür küfür nedür şirk nedür? Süleymān cevāp virdi-kim: ♦ Dīn bir cemā'at bir re'ise¹⁹⁵⁹ T[244a] [01] iṭā'at itmekdür. Küfr gıṭādur ya'nī örtmekdür. Şirk bir kimsene Teṅgri'nüñ şerīkidür¹⁹⁶⁰ dimekdür didi. [02] ♦ Ḥakīm yine su'āl idüp¹⁹⁶¹ didi kim: Maḥmūl nedür ṭā'at ma'ād nedür? Süleymān cevāp virdi kim: [03] Maḥmūl Ḥaqq'a inkār itmekdür ♦ ne'uzubi'l-lāhi. Ṭā'at āmirüñ emrine iṭā'at¹⁹⁶² inkıyād idüp nāhinüñ nehy-ile [04] münteḥī olmaqdur. Ma'ād nefsi-i cüz'iyye¹⁹⁶³ nefsi-i külliyye rucūc itmekdür. Ḥakīm yine su'āl itdi kim: Şevāb [05] nedür 'iḳāb nedür ḥayr nedür? ♦ Süleymān cevāp virdi-kim: Şevāb ol rāḥat÷dur kim nefsi anı ḥasedinden [06] müfāraḳat itdükden soñra ♦ bulur¹⁹⁶⁴. 'İḳāb ol elem ve ol ḥüzün÷dür kim nefsi anı bedenden ayrıldıqdan [07] soñra bulur¹⁹⁶⁵. Ḥayr mā yenbaḡi vaḳtı ♦ yenbaḡide min ecil mā yenbaḡi işleye didi. Ḥakīm su'āl itdi-kim: [08] Ma'rifet nedür münker nedür ecirüñ ücreti nedür? ♦ Süleymān cevāp virdi kim: Ma'rifet ma'rūf sünnetde [09] ve şeriatda 'ādet cāri olduḡı nesneyi işlemeklikdür. *M[192b]* ♦

¹⁹⁵⁵ eyledi] itdi M.

¹⁹⁵⁶ emreyni] emrini M.

¹⁹⁵⁷ i'tikād] i'tikālar M.

¹⁹⁵⁸ eyledi] itdi M.

¹⁹⁵⁹ re'ise] reyise M.

¹⁹⁶⁰ Teṅgri'nüñ şerīkidür] - M.

¹⁹⁶¹ idüp] itdi M.

¹⁹⁶² iṭā'at] - M.

¹⁹⁶³ nefsi-i cüz'iyye] M.'de iki defa yazılmıştır.

¹⁹⁶⁴ bulur] bulup M.

¹⁹⁶⁵ bulur] bilür M.

Sünnetde ve şerīcatda ecirüñ ücreti ʿāmil ʿameli [10] birle müstaḥik olduğu nesnedür didi¹⁹⁶⁶.

Nazm

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Her ne kim¹⁹⁶⁷ Loḳmān ider aña suʿāl

Pes cevābın virdi ol şāḥib-kemāl

[11] İtdi taḥsin ʿilmine anuñ Ḥakīm

♦ Baḥş idüp kılmadı daḥı kıl u kāl

Nesr

Ḥakīm ḳavlince: Çünki [12] Loḳmān Ḥakīm ʿilm-i ♦ ḥikmetden bu ḳadar suʿāl ki Süleymān'a ʿa.m.¹⁹⁶⁸ suʿāl itdi ol daḥı cevāp virdi. Andan [13] racīm diñleyüp ♦ Süleymān'ıñ bu vech-ile ʿālim olduğın bilüp dil-perişān olup kendü kendüye [14] didi kim: "Hay hay bu Süleymān ♦ henüz on yaşında maʿşüm tıfl iken¹⁹⁶⁹ bu ḳadar ʿilm içre māhir olup [15] Loḳmān'ıla baḥş ider. Vay eger kim ♦ bulūga¹⁹⁷⁰ yitinceye dek sağ olursa ʿulūmda māhir ve teşḫir ʿilminde [16] ḳādir¹⁹⁷¹ olup daḥı benüm zürriyātımı ayaḳaltında ♦ helāk ider. Baña lāzım gelen budur kim Süleymān'a [17] iḡvā virem, ʿilmden uşanduram" didi. Daḥı ♦ racīm ol ḳadar şabr eyledi kim Loḳmān Ḥakīm yirinden [18] ṭurup didi-kim: Yā Süleymān! Sen müṭālaʿaya meşḡul ♦ ol ben atañ Dāvud ḳatına varsam gerek÷dür [19] didi¹⁹⁷². Ben gelince şugluñ elden ḳomaḡıl gayrı endişeleri göñlüñe ♦ ḳoymaḡıl didi. Daḥı Loḳmān Ḥakīm Dāvud [20] ḳatına dīvāna gitdi. Süleymān tenhā ḳalup¹⁹⁷³ ʿilme meşḡul ♦ oldı. Ne didüklerin¹⁹⁷⁴ racīm-i laʿīn hep [21]

¹⁹⁶⁶ didi] - T.

¹⁹⁶⁷ kim] - T.

¹⁹⁶⁸ ʿa.m.] - M.

¹⁹⁶⁹ tıfl iken] tıfliken M.

¹⁹⁷⁰ bulūga] bulūḡına M.

¹⁹⁷¹ ḳādir] ḳadür M.

¹⁹⁷² didi] - M.

¹⁹⁷³ ḳalup] kılup M.

¹⁹⁷⁴ didüklerin] didiklerin M.

işidürdi. Pes Loḳmān Ḥakīm gidicek İblīs-i la'īn kendüzin ♦ Loḳmān Ḥakīm şüretine givirüp daḥı T[244b][01] ḳapudan içerü geldi. Süleymān daḥı yirinden ṭurup üstādi ♦ şanup ayağı üzerine ḳalkup [02] 'izzet itdi. Şeytān-ı la'īn daḥı revān gelüp Loḳmān-ı Ḥakīm'üñ yirine geçüp ♦ melālet şüreti [03] urinup¹⁹⁷⁵ oturdu. Andan Süleymān 'a.m.¹⁹⁷⁶ eydür: Yā Şeyḥ! Mā atam Dāvud ḳatına varduñ velī ne tīz¹⁹⁷⁷ geldüñ [04] ne ḥāl÷dür? didi. Racīm eyitdi: Ciger-güşem atañ Dāvud baña ḥādim-i ḥāş-ıla ḥaber göndermiş [05] kim artuḳ oḡluma 'ilm öğretmesün. 'İlmi çok okıyan azar, Ḥaḳḳ'a 'aşı olur dimiş. Rāst¹⁹⁷⁸ dimiş-kim [06] āḥir zamānda¹⁹⁷⁹ bir nebī gele kim ḥātemi'r-rusūl, efḍal-i benī-ādem, nebī-i ḥātem medḥ-i Ṭāhā ve Yāsin ve Şefi'-i [07] 'l-müznibīn ♦ ola. Āḥir zamānuñ peygāmberi, iki cihānuñ serveri ola. Pes ol mürsel peygāmber ümmī ola. İmdi ♦ benüm [08] oḡlum daḥı ümmī olmaḳ¹⁹⁸⁰ yigrek÷dür, şimdiye dek okuduḡı yiter dimiş. Hem yā Süleymān! Saña keşf [09] ♦ oldu 'ilm yiter. Bu ḳadar kim okuduñ ḥikmetden ḥabīr olduñ pes-durur didi. Daḥı racīm Süleymān'a çeşm [ü] güş oldu

[10] *M[193a] ♦ Naẓm*

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

Çeşm [ü] güş oldu Süleymān özine
Dinleye ya'ni şehüñ ki sözi ne¹⁹⁸¹

[11] ♦ Gör ne ḥāsīd kimse-durur imdi ol
Kim keser her mürsele dīv-ile yol

Mekr ü ḥīle durur anuñ pīşesi
[12] ♦ Yok-durur Allāh için¹⁹⁸² endīşesi

¹⁹⁷⁵ urinup] urunup M.

¹⁹⁷⁶ 'a.m.] - M.

¹⁹⁷⁷ tīz] tīzcek M.

¹⁹⁷⁸ Rast] - hem rast M.

¹⁹⁷⁹ zamānda] zamānuñ N.

¹⁹⁸⁰ olmaḳ] olduḡı M.

¹⁹⁸¹ sözine] gözine M.

¹⁹⁸² Allāh için] Allāhçün M.

Ne utanur kimseden ne üşenür
Lîk hîle kıılmağa bil kuşanur

- [13] Her kaçan ki görse bir ‘ālim¹⁹⁸³ kişi
‘İlm okumış olsa ve dāyim işi

- Cehd ider kim anı yoldan azdura
[14] ♦ Olmış işin¹⁹⁸⁴ anuñ ol dem bozdura

Ƨoğru¹⁹⁸⁵ yolca gideni sevmez inan
Ger ola [kim] pīr ü oğlan yā cüvān

- [15] ♦ Azğun-ıla başı hoşdur barışur
Ĥamr-ı şāfī birle şan şu karışur

- Her kim andan ihtiyāt eylemedi
[16] ♦ İsm-i ‘azam dile alup söylemedi

Bil kim āhīr azdurısar ol la‘īn
Okı lā ĥavlü müdām andan şakın

- [17] ♦ Fitnesinden isteriseñ sen necāt
Vir şalāvat Muşţafā'ya pak-zāt

Nesr

[18] ♦ Ĥakīm kavlince rāvi eydür: Racīm eyle diyicek Süleymān ‘aleyhi's-selām¹⁹⁸⁶ be-ğāyet melül oldu. Bir zamān ♦ baş aşāğa tutup [19] tırdı. Ėahramānī gözlerininüñ yaşı seyl-āb oldu¹⁹⁸⁷ aķup cevāp virmedi. Pes ♦ buğur böyle olıcaķ Şeyţān-ı [20] la‘īn Süleymān'a eydür: İy ciger-güşem! Atañ Dāvud didügi söze melül mi olduñ ♦ didi. Andan Süleymān ‘a.m. [21] eydür: Yā üstād-ı kāmīl! Nice melül olmayam kim¹⁹⁸⁸ Ĥaķ Te‘ālā'nuñ Celle Celāluhu ‘*Amme* ♦ *Nevāluhu*¹⁹⁸⁹ ‘Azimü'ş-Şānu gizlü genci elüme girmişken T[245a] [01] vāz gelem kesb-i kemāl itmekden şöyle ġāfil kıalam, ol ġafletle

¹⁹⁸³ ‘ālim] ‘ālem M.

¹⁹⁸⁴ işin] işi M.

¹⁹⁸⁵ toğru] toğrı M.

¹⁹⁸⁶ ‘aleyhi's-selām] ‘a.m. T.

¹⁹⁸⁷ oldu] olup M.

¹⁹⁸⁸ kim] ki M.

¹⁹⁸⁹ "Allah'ın lütuf ve ihsanı herkese ve her şeye şamildir."

‘ilm ♦ hikmetlerinden mahrūm¹⁹⁹⁰ olam hem senüñ bigi ‘ālim ü fāzılūñ [02] bunca sa‘yın¹⁹⁹¹ ve benüm bunca cidd¹⁹⁹² ü cehdümü yile virem ♦ didi. Dağı bir zamān Süleymān¹⁹⁹³ rikḳat kılup yine ağıladı.

Nazm

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

/- . - - / - . - - / - . - /

[03] ♦ Rikḳat idüp serv[i] bigi şaldı baş
Ḳahramānī gözlerinden dökdi yaş

Dil perīşān oluban¹⁹⁹⁴ zülf[i]-mişāl
[04] ♦ Şem‘ mişli yaş ağıtdı māl-a-māl

Gül-ruḥ üzre¹⁹⁹⁵ ağıdup çeşmi gül-āb
Zārı kılup inledi hemçün tolāb

[05] ♦ ‘İlmi gāyet sevdügi-çün şehriyār
İtdi men‘ çün¹⁹⁹⁶ oldı gāyet¹⁹⁹⁷ ğam-güsār

Kim bilürdi ‘ilm olur çünki kemāl
[06] ♦ Cehli olur naḳş u miḥnet ber-zevāl

Ger dilerseñ bu cehāletden ḥalāş
Vir şalāvat Muştafā’ya merd-i ḥāş

[07] ♦ Neşr

Ḥakīm ḳavlince: Andan Şeytān-ı racīm gördi-kim Ḥaḳ Tebāreke ve Te‘ālā [08]
Süleymān’uñ ♦ gözini göñlini ḳulağın açmış. Eyle kim göz-ile her neye nazar ḳılursa
‘ibret alur neden ün işidürse *M[193b]* ♦ heybet alur. [09] Ve göñül āyinesine her ne¹⁹⁹⁸

¹⁹⁹⁰ mahrūm] ğāfil M.

¹⁹⁹¹ sa‘yın] sa‘yını M.

¹⁹⁹² cidd] - M.

¹⁹⁹³ Süleymān] - T.

¹⁹⁹⁴ oluban] olup M.

¹⁹⁹⁵ üzre] üzere M.

¹⁹⁹⁶ İtdi men‘ çün] Men‘ itdi çün T., M.

¹⁹⁹⁷ gāyet] pür-ğam M.

¹⁹⁹⁸ her ne] - M.

muḳābil gelürse ‘aksi ḥikmet alur. Buğur İblīs-i bī-dīn bu işleri tıyıcak ♦ eydür: Buña bir iğvā [10] kılmazsam bu ‘acāyib vüçüd olısar. Bunuñ ucından benüm zürriyātum ayaḳaltında ḳalısar déyüp¹⁹⁹⁹ yine dönüp Süleymān'a didi-kim: [11] İy ciger-güşem! Senüñ ṭālī‘üñi uşurlāb ile dutup aḥvālūñi²⁰⁰⁰ ‘ilm-i ♦ nücüm birle muṭṭalī‘ olmuşam. Ḳaçan-kim kırk yaşıña giresin [12] cihān milkine şehriyār olup ins ü cinne fermān viresin; ♦ ol vaḳt Ḥaḳ Te‘ālā’nuñ adı birle cemī‘ ‘ulūm saña keşf olacaḳdur. [13] Ve ḥazretüñ ol-ḳadar ‘ālim ♦ ola ki ne deñlü müşkilāt olursa ḥal ḳılacaḳdur. Yā Süleymān! ‘İlm oḳumadıḡıña ne melül olursın [14] didi. ♦ Racīm eyle diyicek Süleymān eyitdi: Yā üstād! Mā ‘ilm içinde baña sebaḳumda dimedüñ mi kim: Ḥükemā eydür: Cāhilüñ ♦ ‘ömri [15] Ḍaḥḥāk-ı Mārī bigi biñ yıl daḡı yaşırsa ‘aḳıllertüñ ol ‘ömr-i ṭavilüñ mişlin şol şam ağacına meşel ♦ iderler kim taḡlar [16] ḳollarında bitmiş÷dür ve kāmilüñ ‘ömri bir gün daḡı gül bigi az olursa ma‘niden ḥālī ♦ degüldür²⁰⁰¹ kim ol biş günlük²⁰⁰² ‘ömür [17] biñ yıllık ‘ömürden²⁰⁰³ ziyāde-durur. Ve bir daḡı bu kim; kelām-ı ma‘rifeti ol dārūdur ♦ kim āb-ı ḥayāta beñzer ve cāhil bir meyyit-i müteḥarrikdür. [18] Ḳaçan-kim ma‘rifet cāhilüñ sem‘ine irse ‘amel ḳılsa ♦ ḥayāt-ı cāvidānı bulur. Bu ḥoz muḥaḳḳaḳ÷dur kim ‘ulūm çoḳdur. [19] Küllisi şerīf÷dür ve ‘ilm bilmeklik ‘izzetdür ♦ ve ṭaleb ḳılmaḳlık helāk olmaḳdan necātdur²⁰⁰⁴ ve nefsüñ ḥayāt-ı ‘ilm-ile ve ḳulūba [20] daḡı rāḥat÷dur ♦ ve hidāyet÷dür ve cehālet zulmatından ḳurtulmaḳdur ve dīni dünyāda şalāḥdur. Līkin ba‘zı ‘ulūm²⁰⁰⁵ ba‘zı [21] ‘ulūmdan ♦ aşraḳdur kim dīn diyānet bildüren²⁰⁰⁶ ‘ilm güzide ‘ilmdür. Buğur böyle olsa ben ‘ulūmdan niçün vāz gelem

¹⁹⁹⁹ déyüp] diyüp M.

²⁰⁰⁰ aḥvālūñi] aḥvālūñe M.

²⁰⁰¹ degüldür] degildür M.

²⁰⁰² günlük] günlük M.

²⁰⁰³ ‘ömürden] ‘ömiriden M.

²⁰⁰⁴ necātdur] necāt T.

²⁰⁰⁵ ‘ulūm] - M.

²⁰⁰⁶ bildüren] bildiren M.

T[245b][01] ♦ Nazm

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

/- . - - / - . - - / - . - /

‘İlm olurmış çün kemāl-i ma‘rifet
 ‘İlme dürüşmeyen olmaz nîk-baht

[02] ♦ Cāhil eger Hüsrev ola cāhile
 Degmez aña diyeler gey cāhile²⁰⁰⁷

‘İlm-ile olur kişi dānā begüm

[03] Menzil-i dānā olur a‘lā begüm

♦ ‘İlm-ile hāl olur her müşkil tamām
 ‘İlm-ile buldı cihān halkı nîzām

[04] ‘İlm-iledür dü cihānuñ revnākı

♦ ‘İlm-ile buldı bulan şāhum Hākı

Cümle fenden ‘ilm olur çünki güzīn

[05] ‘İlm açar echel kişinüñ hem gözin

♦ Böyle diyüp Şeh Süleymān ol Resūl
 Olma hāmūş ol zamān dağı melūl

[06] Çün melūl olduğunu görür la‘īn

♦ Bildi Şāhuñ olısdur pāk-dīn

‘İlm-ile Loḳmān-ı sālī olısar

[07] ‘İlm-ile maḳşūdını ol bulısar²⁰⁰⁸*M[194a]* ♦ ‘İlm-ile eyleyiser hāl müşkilāt‘İlmi-ile kılasıdur Şeytān'ı²⁰⁰⁹ māt

[08] Dīv ü cin [kim] emrine rām olısar

♦ Her ne isterse Huzādan bulısar

²⁰⁰⁷ Degmez aña...] - M.²⁰⁰⁸ bulısar] bulısar T.²⁰⁰⁹ Şeytān'ı] Şeytān M.

Pes melûl olup be-gāyet ol racīm
[09] Şeh Süleymān guşşasın yidi delim

♦ Ger dilerseñ kör ola şeytān u dīv
Vir şalāvat Muşţafā'ya yā hıdīv

[10] **Fi Şıfatı Nefs**

♦ Diñle imdi dāstān temşilini
Şerha kılam añlarısāñ sen seni

[11] Maʿrifetdür sözlerüm hikmet kamu
♦ Güş iderseñ añlayasın yā ʿamū

Fi'l-meşel añla nedür işbu cesed
[12] Hemçü mekteb-hānedür itme hased

♦ Şeh Süleymān nefsüñ olup²⁰¹⁰ bī-gümān
ʿAqlıñuz Loḳmān muʿallimdür ʿayān

[13] Gör bu edeb ola nefsüñ-çün tıfıl
♦ Murtażā kim olsa añla ehl-i dil

Dīv ü şeytān bulmaya vü saña rāh
[14] Çün Süleymān olasın Sultān-ı Şāh

♦ Ger havāsla²⁰¹¹ maḥsūsātuñ emrini
Aldayup nefsüñ tuta her birini

[15] Bu tarīḳ ü fikr-ile maʿḳulı pes
♦ Āḫir itse nefsüñ āḫir ḥub-nefes

Her cihetle kāmīl_ola işbu nefis
[16] Dīv ü şeytān saña bulamaz dest-res

♦ Ger neʿūz billāh nefse sen mecāl
Bulamazsañ nefis idiser pāy-māl

[17] Nefse gālib olmaz[ı]sañ ʿaql-ile
♦ Dūzaḥ içre ḳalısarsın cehl-ile

²⁰¹⁰ olup] olur M.

²⁰¹¹ havāsla] havāsıla M.

Nefsi mağlûb eylemezseñ yâ Hâkîm
[18] Meskenüñdür nâr-ı düzağ ol cağîm

♦ Nuşımı Firdevsi'nüñ eyle ki gûş
Kevserüñ âbın kılasın tâ ki nûş

[19] Nuţkıdur Firdevsi'nüñ âb-ı hayât
♦ Gûş idenler bulısar oddan necât

Der-Beyân-ı Münâcât-ı Firdevsî

[20] Yâ İlâhî! Ol Kâdir ü kâdîm÷lîğüñ ve ♦ Şâni° vü Hâkîmliğüñ haqqı-çün kim ezeli ezelde yed-i kudret-i kâhir ve °ayn-ı hikmet-i mâhir²⁰¹². [21] Ki irâdet kalemin ♦ alup levh-i ibdâ° ve tuhfe-i ihtirâ° ve cemî° mükevvenât-ı sâbıkâ ve lâhîkanuñ cümle mevcûdât müte°âkıbe T[246a][01] ve mülâhîkanuñ²⁰¹³ sevâd-ı °ademden beyâzı vücûda gelicek şûret-i hâlini ve keyf-i ahvalini bir uşlûb-ıla taşvîr ve bir mişâl-ile taḥrîr [02] ♦ itdüñ kim °aḳıl hayrân [u] ser-gerdân durur. Ve ol Nebî-i ḥatem efḍal-i âdem haqqı-çün kim peygâmbere-i efşah²⁰¹⁴ zîbâ ruḥ-ı ♦ aşbah şîrîn [03] leb-i emlah. Hâşimî Kureyşî °Arabî ümmî nebî-durur . Şalla'l-lâhu °aleyhi ve's-sel-lem.²⁰¹⁵ Ol Muhammed Muştafâ'nuñ ol imâm-ı²⁰¹⁶ enbiyânuñ alnı [04] nûrı ḥürmeti-çün bu Süleymân-nâmesin tamâm eylemekligi mezîd eylegil. Cânımı zinde dutup ♦ nûr-ı hüdañı °aḳlıma [05] mürşîd eylegil. Dilimi feşâḥat [u] belâğatla²⁰¹⁷ ma°rifet[le] ma°mûr kılğıl ve maḳâmum firdevs-i cennet idüp cânımı ♦ düzağdan [06] dūr kılğıl.

Nazm

[mef'ûlü/fâ'ilâtün/mef'ûlü/fâ'ilâtün]
/ - - √ / - √ - - / - - √ / - √ - - /
İtdüm n'idem günâhı yâ Rabb zalemtü nefsi²⁰¹⁸
°İşyân kılup İlâhî yâ Rabb zalemtü nefsi

²⁰¹² mâhir] bâhire M.

²⁰¹³ mülâhîkanuñ] milâhîkanuñ T., milâhîkanuñ M.

²⁰¹⁴ efşah] efzâḥ T., M.

²⁰¹⁵ "Allah ona salat ve selam etsin."

²⁰¹⁶ imâm] imâm imâm M.

²⁰¹⁷ belâğatla] belâğatıla M.

²⁰¹⁸ "nefsime zulmettim"

[07] *M[194b]* ♦ Bu cürm[den]²⁰¹⁹ peşimān ġamġin dil[üm]-perīşān
‘Afv eylegil i²⁰²⁰ Subhān yā Rabb ẓalemtü nefsi

Şıdum çü ‘ahd u peymān itdüm hilāf-ı fermān
[08] Yok derdüme [çü] dermān yā Rabb ẓalemtü nefsi

Sermāye gitdi elimden geldi küfür dilimden
İblīs ider yolumdan yā Rabb ẓalemtü nefsi

[09] ♦ Men ẓalim ü siyāhī ẓulm eyledüm ilāhī!
Yarlıġaġıl günāhı yā Rabb ẓalemtü nefsi

Dermānde-hāl [ü] miskīn maḥrūm ḥor [u] ġamġin
[10] ♦ Zāram bu çeşm-i²⁰²¹ nemġin yā Rabb ẓalemtü nefsi

Firdevs ider münācāt maḳbūl ola bu ḥacāt
Tapuñ ḥo kādī-ḥacāt yā Rabb ẓalemtü nefsi

[11] ♦ **Ender Hatm-i Kelām Pādişāh-ı El-İslām Ve'l-Müslimīn**

Senā’-i bī-kıyās [u] du‘ā vü sipās ol ♦ ‘Alīm ü Pādişāh-kim ‘ilmine ġāyet²⁰²² [12] yokdur.
Kādir’dür kim ẓudretine nihāyet yokdur. ‘İnāyet kıldı-kim bu üç yüz altmış ♦ altı
mücelled kitābuñ²⁰²³ onuncı [13] cildini daḡı raḡama getürdüm. Biñ sekiz yüz otuz
maṭla‘-ı dāstānuñ daḡı ellinci meclis-i²⁰²⁴ dāstānın menşūr²⁰²⁵ u manẓūm söyleyüp [14]
ḡaleme getürdüm²⁰²⁶ bitürdüm. Ba‘d-ez-ān inşā‘al-lāhu Te‘ālā; ♦ Sulṭān bin Sulṭān,
Sulṭān Bāyezīd bin Muḥammed Ḥān biñ baḡtuñ şehriyārı [15] tāc-dārı, nām-dārı, melek
rı‘atuñ felek-ḡadr u²⁰²⁷ ‘Uṭārid fıṭnatuñ eyyām-ı devletinde himmetiyle bākī mücelled
kitābları daḡı kışşa-ı [16] Süleymān’dan bu emlaḡ dāstāndan²⁰²⁸ te’līf idevüz ṭāḡat
yitdüġince taşnīf idevüz. Tā kim ol Server-i Selāṭinüñ [17] ve Mālik-i Rū-yı Zemīnüñ

²⁰¹⁹ cürm] cürmim T., M.

²⁰²⁰ i] iy T. M.

²⁰²¹ çeşmi] çeşmim T., M.

²⁰²² ġāyet] - M.

²⁰²³ kitābuñ] kitāb M.

²⁰²⁴ meclisi] meclisin M.

²⁰²⁵ menşūr] - M.

²⁰²⁶ getürdüm] getirüp M.

²⁰²⁷ ḡadr u] ‘adru T.

²⁰²⁸ dāstān] dāstān tamām M.

vaşf-ı cemîl ü şenâ'-i cezîl²⁰²⁹ bu Kitâb-ı Süleymân-nâme birle ʿâlem-i kâyinât içre tâ kıyâmet [18] ♦ yâdigâr kıla²⁰³⁰ târiḡ-i rûzigâr ola.

Nazm²⁰³¹

Baʿdez-an İnşâ-ʿallāhu Teʿālā

[fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün]

/- . - - / - - - - /- . - - / - - - - /

Pādişāhum devlet-ile baḥtiyār ol baḥtiyār
[19] ♦ Milk ü māl u memleketle şehriyār ol şehriyār

Ḥaḡ Teʿālā devletüni bâkî kılsun dāyimā
Tā kıyâmet saltanatla pāyidār ol pāyidār

[20] ♦ Dostānuñ cāyı cennet düşmenüñ yiri caḡīm
Ḥāfızuñ Ḥaḡ ʿâlem içre kām-kār²⁰³² ol kām-kār²⁰³³

Heft kişver rubʿ-ı meskūn emrüne me'mūr ola
[21] ♦ Çün Süleymân ʿâlem içre nām-dār²⁰³⁴ ol nām-dār²⁰³⁵

Ḥazretüñ Maḥmūd Şeh u Firdevsî dāʿî şāʿirüñ
♦ Himmet it kim bula şāha iʿtibār ol iʿtibār

Amîn yā Rabbü'l-ʿĀlemîn

²⁰²⁹ şenâ'-i- cezîl] - T.

²⁰³⁰ kıla] kıla M.

²⁰³¹ nazm] - M.

²⁰³² kām-kār] kām u kār T.

²⁰³³ kām-kār] kām u kār T.

²⁰³⁴ nām-dār] nām u dār T.

²⁰³⁵ nām-dār] nām u dār T.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

4.1. GENEL DİZİN

- Süleymân-nâme'nin kavram işaretleri, metinde kazandığı anlamdan yola çıkarak dizine aktarılmıştır. Ekler sözlük elemanı oluşturmadıkları için dizine dahil edilmemiştir.
- Madde başları, alt maddeler ve işletim ekleri alfabetik sıraya göre alta alta dizilmiştir. Alt maddeler -madde başına göre- içe doğru girintilidir. Bunların altına girebilecek kullanımlar da alt maddelerden biraz daha sağa yanaşık şekilde konumlandırılmıştır.
- Alt maddelerin sıralanmasında sıfır biçim biriminin yanı sıra boşluğa da dikkat edilmiş, sıfır biçim birimin bulunduğu satırın altına içe doğru girintili olarak isimlerin boşluk/aralık ile kullanıldığı yapılar dizilmiş, sonraki hâl ekleri de alfabetik olarak yerlerini almıştır:

âdemAr. (i.) insan, kişi, adam

â.+øT199b/10, T200a/21, T201b/13, T203b/11

T206b/03, T206b/14, T216b/11, T219a/01

T219a/04, T228b/06, T233b/07, T236b/01

T237a/17

â.-i şafî: temiz ve saf kişi T230a/10, T235a/12 → şafî

â. kılanT228b/04 → kıl-

â. oğlanıT208b/15 → oğlan

efzal-i â. T246a/02 → efzal

evlād-ı â. T197b/09 → evlād

a.+eT201a/17, T205b/21, T223a/10, T224a/05,

- Ünsüzlerde transkripsiyon işaretleri dikkate alınmamıştır. Ünlü uzunlukları sıralamada göz ardı edilmiştir.
- Ayın (◌) ve hemze (◌) kendilerinden sonraki harfe göre değerlendirilmiştir. Ancak bu harfler olmaksızın kelime bir başka madde başıyla karışıyorsa öncelik ayınsız, hemzesiz olana verilmiştir.
- Eş sesli kelimelerin istatistiki çalışmalarının yapılabilmesi, mecaz anlamlardan ayrılabilmesi vs. için numaralandırılmış, bu numaralar da alt simge ile gösterilmiştir alt simge ile gösterilmiştir (Kara, 2016: 193):

açukı (s.) açılmış olan, açık → açık

a.+ø

başaçuk: korkusuz, pervasız T198a/05 → baş

açuk₂(s.)üzerine giyecek kıyafet bulamayan, yoksul

a.+larıT237a/03

- Birden fazla anlamı ya da görevi olan kelimeler numaralandırılmış, önce temel anlamı/görevi, sonra yan anlamları/görevleri gösterilmiştir. Birden fazla yazımı bulunan madde başlarında, diğer madde başlarına, ilgili olduğu kelimelere “bakınız, gidiniz” anlamlarında (→) işareti kullanılmıştır.

ādemAr. (i.) insan, kişi, adam

ā.+øT199b/10, T200a/21, T201b/13, T203b/11

T206b/03, T206b/14, T216b/11, T219a/01, T219a/04, T228b/06, T233b/07, T236b/01, T237a/17

ā.-i şafî: temiz ve saf kişi T230a/10, T235a/12 → şafî

ā. kılanT228b/04 → kıl-

ā. oğlanıT208b/15 → oğlan

efzal-i ā. T246a/02 → efzal

evlād-i ā. T197b/09 → evlād

a.+eT201a/17, T205b/21, T223a/10, T224a/05, T229b/15

a.+i (ns) T204b/19, T209a/14

a.+ileT222b/10

- “bī, lâ, nâ” edatları, genellik arz ettiği, fazla kullanıldığı ve beraberindeki kelime ile tek bir kavram işareti olarak algılandığı için madde başı olarak alınmış birlikte kullanıldığı kelimeler alt başlıkta belirtilmiştir. Diğerleri ve bitişik yazılan edatlar ise kullanıldıkları kelimelerle birlikte madde başı olarak alınmıştır. Bitişik yazılmayan diğer edatlar madde başı olarak değerlendirilmiştir. Arapça harf-i tarif edatı ise bulunduğu kelimenin içerisinde gösterilmiş, ayrı bir madde başı alınmamıştır.

bī-melâletFar.+Ar. (s.)mutlu, bahtiyar

b.+øT225a/12

- Tamlamaları oluşturan kelimeler ayrı ayrı madde başı olarak alınmış ve birbirlerine gönderilmiştir. Buna mukabil “Allah” kelimesiyle yapılan tamlamalar bileşenlerine ayrılmaksızın madde başı olarak gösterilmiştir. Türkçe tamlamalara ise sadece deyimlerde değinilmiş, gerek görüldüğünde alt maddelere de anlam verilmiştir. Farsça yapıtlı tamlamalar da ilgili yerde belirtilmiştir:

būstānFar. (i.) bahçe, bağ

b.+øT216a/02

b.-ı mürğān: kuş bahçesi T198a/15

b.+aT225b/18

çevür- (*y.f.*)

yüzçevür-: ilgilenme-, uzak dur-
...-meyeler T229a/14

- Yabancı kelimelerin menşei gösterilmiş Türkçe kelimeler ayrıca işaretlenmemiştir. Kelime türünü göstermek üzere ekleme yapılacak ismin sonuna artı (+), fiilin sonuna eksi (-) işareti konmuştur. İsim/sıfat/zarf/zamir gibi sözcük türleri kısaltmalarla gösterilmiş; fiiller tire (-) işareti yeterli olduğu düşüncesinden hareketle ayrıca belirtilmemiştir. Alt maddelerde sözcük türleri aynı ise sözcüğün türü sadece birinci maddede gösterilmiştir.
- Fiillerde kullanılan (-ø) biçim, fiilin emir hâlidir. İsimlerde kullanılan (+ø) biçim ise kelimenin işletim eki alabileceğine ama metinde yalın olarak kullanıldığına işaret etmektedir.
- Deyimlerin ve birleşik fiillerin anlamı/anlamları ilgili oldukları “fiil”de verilmiş ve okuyucu, yapıyı oluşturan diğer kelimelere gönderilmiştir. Deyimlerin başına yapıyı oluşturan diğer kelimeler için üç nokta (...) konmuştur.
- İkilemeleri oluşturan kelimeler arasında niteleme, belirtme, ait olma vs. ilişkisi yoktur, sadece öncelik sonralık ilişkisi vardır; yani ilk öge ikincisiyle yer değiştiremez(Kara, 2016: 201). Bu sebepten ilk isim madde başı yapılmış ikileme de bunun altında gösterilmiştir:

azın (*zf.*)azar, az bir miktarda

a.+ø

a.azın: (*ikl.*) parça parçaT239a/17

- Arapça ve Farsça tamlamalarda anlam ilk maddede, Türkçe tamlamalarda ise Türkçenin tamlama yapısı dikkate alınarak ikinci ögede verilmiştir.
- İsim ve yardımcı fiille oluşturulan birleşik yapılarda yardımcı fiil birden fazla kullanılmışsa sadece bir maddede fiile gönderme yapılmıştır. Ek fiilde ise ses düşmesi göz önüne alınarak tüm kullanımlarında gönderme yapılmıştır.

haber*Ar. (i.)* haber, bilgi

h.+øT220b/04, T225a/16, T231a/15, T237b/18, T241a/16, T244b/04

birbir h.virdi T231b/19, T234b/16 →vir-

bir yerden h. verdiT207b/04

hayr h. getüreT207b/06

h. alaT204a/07 → al-

h. alalarT224b/13

h. diledilerT211a/16 → dile-

h. itmedinT234b/13 →it-

h. kıldılarT225a/12 →kıl-

h. kılupT234a/10

h. vir-ø T198a/20

h. virdiT211b/16, T227a/08, T229b/06, T231b/17, T235a/01, T238a/06,

- Metinde yanlış yazıldığı düşünülen ve düzeltme yapılan kelimelerin yanlış yazımları dizinde verilmemiştir. Kelimenin anlamı doğru kabul edilen yazılışıyla verilmiştir. Yazım yanlış bir harfin eksikliği ya da fazla yazılması şeklinde ise bu yanlışlıklar da sadece metinde düzeltilmiş, dizine alınmamıştır.

- Metinde devrik yazılan birleşik fiiller dizinde kurallı hâle getirilmiştir.

- Yabancı isimlerin kaynaklarda geçen şekli farklı ise ismin yanına kaynaklardaki şekli de verilmiştir. Eğer isim kaynaklarda bulunamadıysa metindeki yazılışı esas alınmıştır:

Ṭāl < *Avital (İ.) Davud peygamberin karısı KKD, 174*

Ṭ.+dur T227a/18

- Dizinde yer alan özel isimlerin kökeni hakkında bilgi verilmemiştir.
- Madde başlarının düzenlenişinde son sırayı sıklık sayısı almaktadır. Kelimelerin geçiş sıklığını ifade eden bilgi köşeli parantez içinde eşittir [=] işaretiyle gösterilmiştir:

ʿacabā *Ar. (e.) merak, tereddüt, ihtimal*

ʿa.+ø T199b/19, T202a/12, T219a/01, T227a/07,

T229a/15, T229b/21

[=6]

DİZİN

ø- i- fiili, cevher fiili, ek fiil → ı-, i-, y-, yı-, yi-
ø-ø: ek fiilin bildirme kipi, geniş zaman.

bî-kâr+ø-ø+sın T226b/01
bî-zevâl+ø-ø+sin T221b/01
hatunum+ø-ø+sın T227a/04
hayrân+ø-ø+am T221b/02
helâli+ø-ø+yüz T231b/04
kâdir+ø-ø+em T241b/11
da'vâcî+ø-ø+yuz T219a/09
da'vâcılar+ø-ø+uz T219a/04
degül+ø-ø+sin T222a/20
lâyık+ø-ø+uz T210b/06
melek+ø-ø+üz T220b/07
melek-i Cebra'il+ø-ø+em T230b/19
muhibb-i hânedân+ø-ø+em T197b/15
mü'min+ø-ø+üm T222a/17
nâ-sıfat+ø-ø+ven T198a/08
râzî+ø-ø+yam T210b/17
sen+ø-ø+sin T234b/02

ø-dı: ek fiilin hikâye kipi.

hatun+ø-dı T204a/17
zü-fünûn+ø-dı T204a/17
acı+ø-dı T213a/01
ağlar+ø-dı T220b/01, T222a/04
ağlarlar+ø-dı T222a/04
ağlaşırlar+ø-dı T222a/03
ağlaşur+ø-dı T220a/12
ağlaşurlar+ø-dı T220a/10
alur+ø-dı T237b/09
añulır+ø-dı T213b/03
bağlamışlar+ø-dı T241a/03
bahâdur+ø-dı T213a/14
bir olup d+ø-urdu T202a/05
burar+ø-dı T238b/09
çağırur+ø-dı T229b/12
destür olur+ø-dı T229b/12
dillere tolaşur+ø-dı T237a/01
dînin tutar+ø-dı T239a/01
dostuñ+ø-dı T213a/05
dört bahş eylemiş+ø-di T199b/14
eliyle üzerine тұtur+ø-dı T212b/20
göñlin alur+ø-dı T216a/19
göz gözi görmez olur+ø-dı T224a/19
göz kamaşur+ø-dı T237a/01
gürz ursa+ø-dı T202b/16
hâşıl olmuş+ø-dı T211b/14, T223a/18
hizmetinde olur+ø-dı T201b/05
ırar+ø-dı T224a/21
ısmarlamış+ø-dı T219b/17
kalmamış+ø-dı T232b/18
kaplamış+ø-dı T202a/03
kaydın kayurur+ø-dı T212b/21
kılıç urur+ø-dı T199b/03 →
kılur+ø-dı T199b/13, T238a/17
kıran uğradur+ø-dı T224a/14

komış+ø-dı T199b/15, T199b/15, T219b/16,
T238b/07, T238b/08

muqarrer olmuş+ø-dı T203b/09
nazar kılur+ø-dı T237b/09
okur+ø-dı T213a/01, T233b/18
olmuş+ø-dı T227a/15
oturmuş+ø-dı T226b/08
oturmuşlar+ø-dı T225a/09
Sağuv+ø-dı T236b/08
şatar+ø-dı T238a/17
şıdırır+ø-dı T239a/17
siyâh olmuş+ø-dı T219b/19
şem'a+ø-dı T234a/07
şems olur+ø-dı T234a/07
tâ'accüb kılur+ø-dı T229b/20
taş+ø-dı T234a/06
toķınur+ø-dı T224a/21
tұtur+ø-dı T241a/03
umar+ø-dı T213a/01
umarlar+ø-dı T213a/08
uyur+ø-dı T220a/05
var+ø-dı T203a/10
yaķar+ø-dı T224b/03
yanup yaķılır+ø-dı T210a/12
yanup yaķılır+ø-dı T213a/01
yas dutar+ø-dı T212b/21
yatur+ø-dı T216b/05
zıkr olur+ø-dı T201b/09
ziyâret kılurlar+ø-dı T234a/10

ø-di: ek fiilin hikâye kipi.

âferin ider+ø-di T202b/16
ah ider+ø-di T219b/19
'arz-ı hâcât ider+ø-di T239b/04
âvâz virtür+ø-di T229b/12
âvâze virtür+ø-di T229b/13
baş indürmez+ø-di T199b/03
belürür+ø-di T224a/18, T224a/18
bilür+ø-di T230b/15, T241b/02, T245a/05
bilürler+ø-di T229b/21
bürür+ø-di T224a/19
câriyeler+ø-di T227b/06
cenk ider+ø-di T202b/15, T239a/18
çiflenmemiş+ø-di T203b/08
degil+ø-di T212a/07
degül+ø-di T203b/17, T217b/06
didiler+ø-di T213a/07
dilemiş+ø-di T203b/08
dimeye+ø-di T212b/03
dimez+ø-di T236b/02
diñür+ø-di T210a/06
dir+ø-di T203a/21, T220b/12
dirler+ø-di T215a/20, T236b/08
dirlik iderler+ø-di T201b/18
dört bahş eylemiş+ø-di T238b/07
düşnâm virtür+ø-di T239b/03

düzer+ø-di T238a/16, T238a/16, T238b/06
 ele girmiş+ø-di T215a/07
 eydür+ø-di T209a/13, T221a/21, T239b/04
 eydürler+ø-di T220b/14
 fark ider+ø-di T224a/18
 geçürür+ø-di T238b/09
 gelür+ø-di T226b/15, T229b/20, T230b/20,
 T231a/15
 görmemiş+ø-di T214b/08, T241b/01
 görmez+ø-di T201b/20, T202a/04, T218b/21
 görünmez+ø-di T218b/21
 gözyaşı döker+ø-di T220a/04
 gücü yitmez+ø-di T201b/19
 gün+ø-di T199b/17
 haber virmiş+ø-di T226b/08
 haber virür+ø-di T231a/16
 hasta-dil+ø-di T219b/20
 hurd eder+ø-di T202b/16
 hūri+ø-di T234a/06
 hüküm ider+ø-di T219b/16
 hürmet ider+ø-di T223a/16
 içer+ø-di T220a/04, T222a/07
 illet iderler+ø-di T234a/18
 in'âm ider+ø-di T238a/18
 indürür+ø-di T213a/14
 ister+ø-di T201b/06
 işidür+ø-di T244a/21 -
 işitmiş+ø-di T205b/01
 kabz itmeye+ø-di T216b/08
 karn dönmiş+ø-di T226b/10
 kelecı ider+ø-di T238b/06
 kül eder+ø-di T224b/03
 münâcât ider+ø-di T229b/02
 nev'ha ve zârılık ider+ø-di T219b/16
 nezr itmiş+ø-di T227a/10
 ölmez+ø-di T213b/06
 şabr ider+ø-di T238b/10
 siyâh ider+ø-di T205b/04 T205b/05
 şöhet ider+ø-di T199b/14
 söylerler+ø-di T211b/11
 şükr ider+ø-di T227b/09
 tahsin ider+ø-di T202b/16
 temennâ ider+ø-di T203a/21
 va'z ider+ø-di T199b/17, T199b/18
 virür+ø-di T213b/21, T233b/16, T236b/03
 yaqasın çâk ider+ø-di T232b/19
 yengesi+ø-di T216a/10
 yir+ø-di T222a/06
 yiter+ø-di T213a/06
 yüz döndermez+ø-di T199b/03
 zâr ider+ø-di T204b/17
 zıkr ider+ø-di T198b/12
 ø-du: ek fiilin hikâye kipi.
 ağlaya+ø-du+ñ T216b/06
 nazarına varmaz+ø-du+m T212b/01
 sorar+ø-du+m T229a/16

umar+ø-du+m T226b/11
 ø-dü: ek fiilin hikâye kipi.
 bilmez+ø-dü+m T212a/18
 diler+ø-dü+m T213a/21
 konuk idinmez+ø-dü+m T212b/01
 ø-ken: ek fiilin zarf-fiil eki.
 'âciz+ø-ken T200a/18
 ağlar+ø-ken T222b/08
 ah ider+ø-ken T205b/09, T210a/21
 atar+ø-ken T200a/04
 bağlu+ø-ken T219a/01
 cenk ider+ø-ken T203b/02, T215a/07,
 T225a/01
 çarh-teng kılur+ø-ken T208b/19
 dir+ø-ken T217a/17
 diri+ø-ken T218a/06
 elime girmiş+ø-ken T244b/21
 gezer+ø-ken T202a/13
 gider+ø-ken T207a/18, T207a/20, T208b/13
 gısl ider+ø-ken T220b/02
 hüküm ider+ø-ken T205b/21
 ister+ø-ken T207a/19
 karı+ø-ken T228a/21
 nazar ider+ø-ken T237b/10
 oturur+ø-ken T237b/13
 söyleşür+ø-ken T225a/09
 taşlar+ø-ken T222b/08
 turur+ø-ken T205b/10
 Urmiyâ+ø-ken T203a/08
 yarağ görür+ø-ken T237b/13
 ø-mış: ek fiilin rivayet kipi.
 bulur+ø-mış T237a/17
 olur+ø-mış T245b/01
 ø-mış: ek fiilin rivayet kipi.
 dünyâya gelür+ø-mış T232b/16
 girçek+ø-mış T213a/09
 kimse+ø-mış T209a/04
 ø-sa: ek fiilin şart kipi.
 ağladı+ø-sa T228b/15
 'amel kılur+ø-sa+ñ T236a/04
 ândılar+ø-sa T227b/16
 az olur+ø-sa T245a/16
 bulur+ø-sa+m T202a/14, T202b/02
 gelecek olur+ø-sa T222b/18
 igvâ kılma+ø-sa+m T245a/10
 katar+ø-sa T220b/06
 nazar kılur+ø-sa T245a/08
 olur+ø-sa T203b/14, T245a/13
 râm olur+ø-sa T236a/01
 râzî olur+ø-sa T211b/02
 sözümü dutar olur+ø-sa+ñ T206a/06
 toğar+ø-sa T232a/19
 turur+ø-sa T232a/02
 umar+ø-sa+ñ T225b/15
 var+ø-sa T231a/02, T236a/11, T237b/21
 yaşar+ø-sa T245a/15

ø-se: ek fiilin şart kipi.

ad u s̄an gözedür+ø-se+ñ T224a/16
 ‘afv ider+ø-se+ñ T221a/08
 ‘avn ider+ø-se T206a/21
 cehd ider+ø-se+ñ T213b/10
 didiler+ø-se T229b/07
 didüm+ø-se T198a/09
 diledi+ø-se T228b/16
 dilemez+ø-se+ñ T225a/18
 diler+ø-se+ñ T200a/13, T200a/13,
 T200b/02, T200b/02, T201a/21, T206b/09,
 T206b/09, T209a/05, T210a/20, T215b/02,
 T221b/05, T221b/20, T226a/05, T226a/21,
 T228a/11, T231a/08, T232b/04, T233a/02,
 T237a/06, T241b/07, T245a/06, T245b/09
 dirler+ø-se T212a/13, T212a/14
 dir+ø-se T219b/18
 dir+ø-se+ñ T212a/17, T223a/01, T232a/21
 gönderür+ø-se+ñ T232a/21
 elem irmez+ø-se T232b/21
 eline girür+ø-se T201b/17
 geldüm+ø-se T230b/21
 gelür+ø-se T205a/06, T210a/01, T224a/05,
 T225a/02, T225a/08
 gider+ø-se T232a/02
 girür+ø-se T227a/10
 gözedilir+ø-se T212a/10
 güş ider+ø-se+ñ T226a/02, T245b/11
 h̄ābir+ø-se+ñ T204a/01
 h̄ased ider+ø-se T231b/13
 himmet ider+ø-se+ñ T241b/10
 ider+ø-se T241b/05
 incinür+ø-se+ñ T221a/08
 ister+ø-se T245b/08 → iste-
 ister+ø-se+ñ T221b/19, T236a/15
 kabūl ider+ø-se T211a/18
 muḳābil gelür+ø-se T245a/09
 münācāt eyledi+ø-se T228b/15
 nişān itdiler+ø-se T225a/05
 öldi+ø-se T211a/04, T213b/03
 pāk ider+ø-se+ñ T199a/18
 şerḥ ider+ø-se+m T204b/02
 virür+ø-se T211a/18
 vücūda gelür+ø-se T211a/20, T211b/21

A

Ā, ‘A, ‘Ā (a, ā, ‘a, ‘ā)

āb *Far. (i.)* su

ā.+ø T197b/16, T223a/21, T243b/08
 ā.-ı ḥayāt: Hızır'ın içtiği söylenen
 ölümsüzlük suyu T245a/17, T245b/19 →
 ḥayāt
 ā.-ı ḥayātından T201a/08
 ā.-ı ḥayvān: ölümsüzlük suyu T217a/15 →
 ḥayvān

ā.-ı ravḡa: Hz. Muhammed'in ravzasının
 suyu. T236a/17 → ravḡa

ā.-ı revān T202a/04 → revān

ā.+ın T245b/18

[=9]

‘abā *Ar. (i.)* yünden dövülerek yapılarak yapılan
 cüppe, hırka

‘a.+ø T228a/08

[=1]

abanūs *Far. < abnūs < Yun. abanoz (i.)* abanoz
 ağacı » *AL, 133*

a.+ø T206a/13

[=1]

‘Abbas ibni Mālīk *Ar. (İ.)* Hz. Muhammed'in
 amcası Abbas bin Abdulmuttalib'in oğlu olan
 sahabe.

A.+ø T203b/08

[=1]

‘abd *Ar. (i.)* kul, köle

‘a.+ine T217a/12

[=1]

āb-dest *Far. (i.)* yıkanma, arınma

ā.+ø

ā. alup T209a/12, T214a/14, T217b/07,
 T223b/20, T238a/13 → al-

[=5]

‘abeş *Ar. (s.)* gereksiz, yersiz

‘a.+ø T211a/04, T216b/10

‘a. yire T216a/15 → yir

[=3]

‘ābide *Ar. (s.)* çok ibadet eden dindar kadın

‘a.+ø T204a/10, T227b/20

[=2]

‘acabā *Ar. (e.)* merak, tereddüt, ihtimal

‘a.+ø T199b/19, T202a/12, T219a/01, T227a/07,
 T229a/15, T229b/21

[=6]

ācām *Ar. (i.)* meşelik, ağaçlık, kamışlık

ā.+ø T243a/14, T243a/15

[=2]

‘acāyib *Ar. (s.)* alışılmışın dışında, tuhaf, şaşılacak

‘a.+ø T208a/04, T208a/18, T208a/20, T208b/03,
 T240b/02, T241a/21, T241b/06, T245a/10

[=8]

‘aceb *Ar.*

1. (*zf.*) şaşılacak şey, garip, tuhaf

‘a.+ø T208b/05

‘a. itdün T216b/06 → it-

‘a. gördi T208a/05 → gör-

ne ‘a. T205b/02

2. (*e.*) soru edatı

‘a.+ø T213b/19, T221b/02, T222a/21

‘a. mi? T217a/14

3. (*s.*)

‘a.+dür: tuhaftır, garip karşılanır. T205a/06,
T241b/03

[=10]

‘Acem (*İ.*) İranlı

‘A.+ø T215a/06

[=1]

acı (*s.*) acı

a.+ø

zehirden a. T207b/05 → zehir

[=1]

acı- üzü- merhamet et-

a.-dı T216b/02

a.-madı T203b/04

a.-rdı T213a/01 → ø

[=3]

acığ (*i.*) dert, acı

a.+ı (tnn) T210b/16

[=1]

‘āciz *Ar. (s.)* bir işi yapabilecek gücü, becerisi ve yeteneği olmayan, güçsüz

‘ā.+ø

‘ā. durur T217b/17 → dur-

‘ā. kalacaklardır T230b/02 → kal-

‘ā. kaldı T238a/21

‘ā. kalıncağ T224b/16

‘ā. kalur T240a/11

‘ā. ola T212a/15 → ol-

‘ā.+ø-ken T200a/18 → ø-

‘ā.+ler ø

‘ā. durur T217b/17 → dur-

[=8]

aç (*s.*) yemek yeme ihtiyacı olan

a.+ø T207a/20, T220a/19

a.+ıdı T239b/20 → ı-

[=2]

aç-

1. kapalı durumdan açık duruma getir-

a.-dı T207a/21, T208a/03, T210b/02, T214a/05

a.-dılar T233a/19, T235b/02, T235b/03

a.-mış T245a/08

a.-up T230b/11, T237a/02, T239a/17

2. (*y.f.*)

baş aç-: dua et-

... a.-dı T214b/16

dil aç-: güzel konuş-

...-up T237a/10

gögsin aç-: üzüntüyle yakasını yırt-

...-up T232b/19

göz aç-: uyanık olmak, anla-

...-ø T201a/02, T222a/21

...-a T232a/05

...-ar T245b/05

...-up T208b/08

hikāyet aç-: bir konuya başla-

...-avuz T225b/12

miñnetden kapu aç-: sıkıntıya düşür-
...-dum T223b/03

söz aç-: bahset-

...-up T198b/07

[=23]

açık (*s.*) açık, kapalı olmayan → açuk

a.+dur T219a/07

[=1]

açıl- (*y.f.*)

söz açıl-: bahsedil-

...-dı T235a/03 → söz

...-up T198b/08

[=2]

açlık, -ğı (*i.*) aç olma durumu

a.+dan T209b/02, T209b/04

a.+ı T239b/20

[=3]

açuk₁ (*s.*) açılmış olan, açık → açık

a.+ø

baş açuk: korkusuz, pervasız T198a/05 »
YTS, 37

açuk₂ (*i.*) üzerine giyecek kıyafet bulamayan,
yoksul

a.+ları T237a/03

[=2]

ad

1. ad, isim

a.+ø T205a/12

a.+ı (tnn) T204a/09, T215a/01, T223b/12,

T226b/09, T227a/14, T227a/14,

T227a/15, T227a/17, T227a/18,

T227a/18, T227a/19, T227a/19,

T227a/20, T227a/20, T227a/20,

T227a/21, T227a/21, T228a/03,

T232a/19, , T239a/02, T245a/12

a.+ına T199b/02, T199b/02, T201b/02,

T204a/08, T215a/20, T236b/08

a.+ına : namına, yerine

a.+ø T237b/03, T237b/03

nām-zādı a. oturavuz T207a/12 → otur-

a.+ını

a. kodılar T216b/01 → қо-

a.+ları T227b/05

a.+larıyla T230b/18

2. nam, şöret, ün

a.+ø

a. kazana T224a/16 → kazan-

a. kıya T224a/15 → kıy-

a. u şan gözetürseñ T224a/16 → gözet-

a. u şan gözleyüp T202b/13 → gözle-

a.+ı T224a/16,

a. kazanamaz T224a/15 → kazan-

eyü a. bozar T205a/12 → boz-; eyü

yavuz a. kazanınca T205a/13 → kazan-

yavuz,

a.+in
 er a. aınmayavuz T207a/12 → aın-
 a.+um
 a. çekdi T215a/13 → çek-
 a. çekmegil T210b/17
 a.+umı
 eyü a. yoymasun T205a/11 → yoy-
 [=48]
‘Ad (*İ.*) Ad kavmi
 ‘A.+ø T237b/06
 ‘A.+a T234b/04
 [=2]
‘ad *Ar.* < ‘add (*i.*) sayı
 ‘ad.+ø
 ‘a. olmadı T237b/17 → ol-
 [=1]
‘adāvet *Ar.* (*i.*) düşmanlık
 ‘a.+ø
 ‘a. kılacağdur 30b/03 → kıl-
 [=1]
Ādem (*İ.*) Adem peygamber
 A.+ø T232a/01
 A.+i T202a/14, T202a/19, T223a/09
 [=3]
ādem *Ar.* (*i.*) insan, kişi, adam
 ā.+ø T199b/10, T200a/21, T201b/13, T203b/11
 T206b/03, T206b/14, T216b/11, T219a/01,
 T219a/04, T228b/06, T233b/07, T236b/01,
 T237a/17
 ā. kılan T228b/04 → kıl-
 ā. oğlanı T208b/15 → oğlan
 ā.-i şafī: temiz ve saf kişi T230a/10,
 T235a/12 → şafī
 efzal-i ā. T246a/02 → efzal
 evlād-ı ā. T197b/09 → evlād
 a.+e T201a/17, T205b/21, T223a/10, T224a/05,
 T229b/15
 a.+i (ns) T204b/19, T209a/14
 a.+ile T222b/10
 [=27]
‘adem *Ar.* (*i.*) yokluk
 ‘a.+ø
 ‘a. oldu T206a/16 → ol-
 ‘a.-i nūr: ışsızsılık, karanlık T242a/01 →
 nūr
 ‘a.+den
 sevād-ı ‘a. T246a/01 → sevād
 ‘a.+e T206b/04
 [=4]
ādemī *Ar.* (*s.*) insan, insan olan
 ā.+ø T209a/02, T216b/12, T223a/05
 [=3]
ādemī-zād *Ar.+Far.* (*i.*) insanoğlu
 ā.+ø T205a/16, T218b/21, T218b/21, T234a/16
 ā.+uñ T240a/05

[=5]
ādem-şūret *Ar.* (*s.*) insan şeklinde, insan suretinde
 ā.+ø T233b/06, T233b/08
 [=2]
‘ādet *Ar.* (*i.*) gelenek, alışkanlık
 ‘a.+ø T206a/01, T212b/19, T216a/17, T216b/06,
 T227a/11, T244a/09
 ‘ā. idinüben T213b/15 → idin-
 ‘ā. idünüben T213a/17 → idün-
 ‘ā. ide T213a/16 → it-
 ‘ā. olupdur T216a/18 → ol-
 ‘ā. üzerine T211a/09 → üzeri
 ‘ā.+i (tnn) T208a/11, T222b/03
 ‘ā. ola T222b/03 → ol-
 ‘ā.+idür T210a/18, T216a/14
 ‘ā.+in
 ‘ā. kılsar T228a/08 → kıl-
 ‘ā.+lerince T224b/20
 [=18]
‘ādil *Ar.* (*s.*) adaletle iş gören, adaletli
 ‘ā.+ø T197b/12, T221b/07
 [=3]
‘adl *Ar.* (*i.*) adalet, hak
 ‘a.+ø T197b/17, T218b/06
 ‘a. eyle-ø T225b/14 → eyle-
 ‘a. idüp T236a/05 → it-
 ‘a. ü dād it-ø T219a/13 → dād
 ‘a.+ı T230a/07
 ‘a. kıla T228a/07 → kıl-
 ‘a.+ıla T219a/05, T226a/15
 [=9]
Adonyā (*İ.*) < Adoniya, Hz. Davud'un oğlu, »
KKD, 39.
 A.+ø T217a/21, T223b/08
 A.+dur T227a/19
 [=3]
‘adrān *Ar.* (*i.*) şiddetli yağmur sebebiyle suyun çok
 olduğu yer
 ‘a.+ø T243a/15, T243a/16
 [=2]
‘ad-rū *Ar.+Far.* (*i.*) öyle sayılan yüz » ‘ad: san- *El-*
Beyan, 1632.
 ‘a.+ø
 felek ‘a.: yüzü gökyüzü gibi parlak T246a/15
 [=1]
‘adū *Ar.* < ‘adüvv (*i.*) düşman
 ‘a.+ø T209a/12
 ‘a.+lar T223b/21
 ‘a.+lardan T209a/09
 ‘a.+laruñ T224b/05
 ‘a.+sın T202b/19
 [=5]
‘Afā < *Avner* (*İ.*) Amalika kavminin komutanı »
KKD, 177.
 ‘A.+ø T214a/03, T214a/04, T214b/20,

T214b/21, T215a/10, T236a/15
 ‘A.+nuñ T209b/03, T214a/07
 ‘A.+ya T215a/05
 [=9]
āfāk *Ar. (i.)* dünya
 ā.+ı T240b/15
 [=1]
 ‘**Afāyi** → Afā
 a.+ø T199b/08
 [=1]
 ‘**Afayi-Bahadur** → ‘Afā
 ‘A.+ø T199b/04
 [=1]
 ‘**Afayi Hān-ı Hārāmī** → ‘Afā
 ‘A.+nūñ T209b/01
 [=1]
 ‘**Afāyi Hārāmī** → ‘Afā
 ‘A.+ø T202b/14, T202b/21, T209b/06,
 T213b/19, T214a/20, T214b/10
 ‘A.+yle T199b/11
 [=7]
āferīn *Far. (i.)* beğenme ifade eden ünlem
 ā.+ø
 ā. iderdi T202b/16 → it-, ø-
 ā. kıldı T214b/08 → kıl-
 ā.+i
 ā. kıldı T238b/04
 [=3]
 ‘**Affān** → ‘Afā
 ‘A.+ø
 ‘A.-ı nām-ver T214a/17
 [=1]
 ‘**Affāyi** → Afā
 ‘A.+ø T215a/04
 [=1]
āf-tāb *Far. (i.)* güneş ışığı, güneş
 ā.+ø T238a/09
 ā.-ı şems-i zer: altın renkli ışıklar T231a/18
 [=2]
 ‘**afv** *Ar. (i.)* başışlama, af
 ‘a.+ø
 ‘a. eyle T225b/15, T236a/13 → eyle-
 ‘a. eyledi T221b/10, T223b/06, T226a/09
 ‘a. eylegil T246a/07
 ‘a. eyleseñ T221a/09
 ‘a. eyleyiser T222b/02
 ‘a. ide T200b/02, T214b/18, T219a/09 → it-
 ‘a. iderseñ T221a/08 → ø-
 ‘a. idüp T206b/07, T221b/08, T221b/12,
 T221b/13
 ‘a. itdüm T223a/20
 ‘a. itmedüñ mi T223a/20
 ‘a. kıl-ø T217a/09 → kıl-
 ‘a. olup T222a/13 → ol-
 ‘a. olındı T222a/01 → olın-

‘a. olınmadı T223b/10
 ‘a. olınmayınca T223b/11
 ‘a. olunmadın T222a/16 → olun-
 [=24]
ağ *(s.)* beyaz, ak
 a.+a T214a/11
 [=1]
ağ- *(y.f.)*
 ‘arşa ağ-: yücel-, değerli ol-
 ...-ısar T232b/18
 [=1]
ağaç, -cı *(i.)* ağaç
 a.+dan T243b/10
 a.+ı (ns) T235b/10 (tnn) T202a/02, T228a/13,
 T228a/16
 a.+ıla T224a/10, T224a/11, T224a/20
 a.+ına T245a/15
 a.+lar T220a/10, T240b/12, T240b/12
 a.+ları T202a/03, T224a/04
 a.+laruñ T208a/15
 a.+uñ T208a/18, T235b/11
 [=17]
āgāh *Far. (s.)* haberdar, bilgili
 ā.+ø
 ā. ol-ø T231b/12 → ol-
 ā. oldısa T220a/13
 ā. olduñ T229b/13, T230b/01
 ā. olduñısa T222b/07
 ā. olduñ mı? T230a/10
 [=6]
ağar- ağar-, beyazla-
 a.-dı T231a/19
 [=1]
ağır *(s.)* can sıkıcı
 a.+ø
 a. oldı T222a/19 → ol-
 [=1]
ağırla- saygı göster-, ikramda bulun-
 a.-dı T238a/04
 [=1]
ağırlık, -ğı yük, ağırlık
 a.+ı T215a/07
 [=1]
ağız, -ğı ağız
 a.+ø T239a/17
 a.+ı (tnn) T208b/06
 a. yarı T224a/12 → yar
 a.+ın T207a/21
 a.+ına T207a/20, T234a/01
 cānı a. gelmiş T224b/07 → gel-
 a.+ında T239a/05
 a.+ından T207b/01, T209a/19, T220a/21,
 T228a/02
 a.+ıyla T239a/05
 a.+uma T217a/12

cān a. gelüpdür T217a/12
[=13]

ağla- ağla-, gözyaşı dök-

a.-dı T204b/19, T216b/02, T220a/12, T220a/17,
T220b/11, T221a/20, T222a/01, T227b/04,
T230b/04, T230b/09, T232a/04, T233a/02,
T239b/02, T245a/02

a.-dışa T228b/15 → ø-

a.-dum T216b/07

a.-duñ T216b/07

a.-ma T218b/16

a.-madı T216b/04

a.-madum T216b/09

a.-mağıla T216b/09

a.-mağdan T204a/16, T224b/12, T232b/18

gözleri a. çeşmeler olmuşdur T220b/14 →
ol-

a.-mağla T206a/02, T216b/10

a.-r T206b/13, T206b/13, T206b/16, T206b/16,
T206b/17, T206b/17

a.-rdı T220b/01, T222a/04, T222a/13 → ø-

a.-rıdı T198b/11, T214b/17 → ı-

a.-rken T222b/08 → ø-

a.-rlardı T222a/04 → ø-

a.-ya T204b/02, T220a/06

a.-yaduñ T216b/06

a.-yalar T220a/07

a.-yan T216b/10

a.-yıcak T222a/03

a.-yuban T208b/17

a.-yup T199b/05, T205b/05, T220b/13,
T220b/14, T239b/05

[=50]

ağlaş- birlikte ağla-

a.-dılar T203a/03, T220a/08, T230b/11

a.-urlardı T222a/03 → ø-

a.-uban T209a/13

a.-urdu T220a/12 → ø

a.-urlardı T220a/10, T222b/10 → ø-

[=8]

ağrı (i.) ağrı, sızı

a.+sı

oğlan a.+sı tutdı T233b/06 → tut-, oğlan

[=1]

ağyār *Ar. (ç.i.)* başkaları, yabancılar

a.+ø

çeşm-i a. T231a/20 → çeşm

[=1]

ah

1. (i.) acı, üzüntü ve keder duygularını ifade eden
söz, ilenme, beddua

a.+ø T204b/18, T205b/04

a. eyledi T224b/09, T227a/09, T230b/03,
T232b/17, T240a/01 → eyle-

a. iderdi T205b/04, T219b/19 → it-, ø-

a. iderken T205b/09, T210a/21 → ø-

a. idüp T214b/17

a. itdi T207b/07, T224b/10, T230a/21

a. itdigince T205b/08

a. u efgān itdi T232a/11 → it-, efgān,

a. u feryād kılur T224b/17 → kıl-, feryād

a. u vāh eylediler T230a/19 → eyle-, vāh

a. u zār iderdi T210a/14 → it-, i-, zār

a. u zār idüp T219b/20

a. u zār itdi T220a/20

a.-ı ahından T208a/05

a.+içün T228b/08

a.+ı

bir a.+ı biñ ciger yaqar oldı T209a/21 → yaq-

bir a.+ı biñ ciger yaqup T222b/08

a.+ı

a. itdi T232b/18 → it-

a.+ından

ah-ı a. T208a/05

a.+ile T221a/11

a.+um T215b/14

a. alma T215b/14 → al-

2. (e.) ünlem edatı

a.+ø T217a/15, T230b/11, T232b/21

[=34]

aḥad *Ar. (s.)* bir, tek

a.+ø T225b/02

a.-ı emreyn: iki emirden biri T243b/14

[=2]

aḥbāb *Ar. (ç.i.)* dost, arkadaş

a.+ıdır T197b/11, T239b/11

[=2]

aḥbār *Ar. (ç.i.)* haberler, bilgiler

a.+ø

rāviyān-ı a. T206b/18, T217a/20 → rāviyān

[=2]

‘ahd *Ar. (i.)* anlaşma, söz verme

‘a.+ø

‘a. itdüğü T216a/05 → it-

‘a. ü peymān itdiler T229a/14 → it-

‘a. u peymān sıdum T246a/07 → sı-

‘a.+um

‘a. gözetelden T227a/01 → gözet-

[=4]

āhen *Far. (i.)* demir

ā.+i (ns) T234b/05

[=1]

āhenk, -gi *Far. (i.)* ahenk, uyum

ā.+i (ns) T208b/20

ā.+ini T239a/20

[=2]

Ahinoam bint Azreil < *Yizreelli Ahinoam (İ.)*

Davud peygamberin eşi » *KKD*, s. 2393.

A.+dür T227a/12

[=1]

Āḥir *Ar. (S.)* sonu, bitişi olmayan Allah

Ā.+ø T200b/01, T234b/02

[=2]

āḥir *Ar.*

1. (*i.*) son, ahiret

a.+ø

ā. itmiş T238a/02 → it-

ā. itse T245b/15

ā. eyledüm T236a/06 → eyle-

ā. kılam T217a/06 → kıl-

ā. oldı T206a/20, T206a/21, T225b/12,

T236a/06, T236b/01 → ol-

evvel ā.: baştan sona T201a/17

evvel men ā.: baştan sona kadar, tamamen T207b/07

ā.+isine T203a/09

2. (*zf.*) sonra, daha sonradan

ā.+ø T198a/13, T198b/21, T199a/03, T205b/03,

T206a/11, T218b/15, T218b/16, T220b/12,

T239a/07, T244b/16, T245b/15

3. (*s.*) son

ā.+ø T206a/18, T218b/13, T225b/03,

T237a/2

ā. vaktda T228a/02 → vak̄t

ā. zamānda T244b/06 → zamān

ā. zamānuñ T244b/07

[=32]

āḥiret *Ar. (i.)* ahiret, ölümden sonraki hayat

ā.+ø T198b/11, T199b/17, T220b/21

ā.+de T227b/08

dünyāda ḥor ā.+de maḡrūr olacaḡın

T212a/04 → ol-

ā.+den T226a/18

ā.+e T214b/12

[=7]

āḥir-rāy *Ar. (zf.)* sonuç olarak, sonunda

ā. T204a/07

[=1]

aḥkām *Ar. (ç.i.)* hükümler

a.+ı

şaḥābe-i a. T218b/04 → şaḥābe

[=1]

aḥlāk *Ar. (ç.i.)* huylar

a.+ını T235b/20

[=1]

aḥlāt *Ar. (ç.i.)* bir karışımı oluşturan parçalardan herbiri

a.+ø

a.-ı erba'a.: kan, safra, balgam ve sevda gibi dengeli dört unsur T243b/07, T243b/08

[=2]

Aḥmed (*İ.*) Hz. Muhammed (sav)

A.+ø T197b/07, T206b/08, T225b/15,

T228a/12, T234b/07, T235a/21, T236a/14

A.-i ĩsī-nefes: (İsa gibi) can veren peygamber.

A.+e T200b/03, T208b/08, T211b/04, T226a/03, T226a/06, T230a/19, T241b/07

A.+i T218b/18

A.+üñ T197b/14

[=16]

Aḥmedī *Ar. (s.)* Müslüman olan

A.+ø T198a/19

[=1]

aḥmer *Ar. (s.)* kırmızı

a.+ø

mevt-i a. durur T205a/15 → dur-

verd-i a. T228a/17 → verd

[=2]

aḥsen *Ar. (s.)* en güzel

a.+ø T215b/15, T222b/21

[=2]

aḥşam (*i.*) akşam

a.+ø T202b/20, T202b/21, T226b/18, T227a/06,

T229a/14, T229a/15, T229a/21, T233a/14

[=8]

aḥtar- altını üstüne getir-

a.+ø

a.-ı virdi T238b/13 → vir-

[=1]

aḥvāl *Ar. (ç.i.)* hâller, vaziyetler, nitelikler

a.+ø

a.-i zen: kadının hâli, nitelikleri T205b/08

a.+i (ns) T205a/08, (tnn) T207a/16

a.+ini

keyf-i a. T246a/01 → keyf

a.+üñi T245a/11

[=5]

aḥyār *Ar. (ç.i.)* seçkinler, önde gelenler

a.+larına T215a/08

[=1]

aḥ (*s.*)

1. beyaz

a.+ø T238a/11

2. temiz, pak

a.+ø

alnı a.: dürtüst, şerefli T206b/17 → alın

aḥ- sıvı maddeler için aşağı hareket et-

a.-an T243a/08

a.-ar T198a/16

a.-up T224a/15, T230b/04, T239b/02, T244b/19

[=8]

ʿaḥabince *Ar. +T. (zf.)* hemen ardından, devamında

ʿa.+ø T243a/04

[=1]

aḥça (*i.*) akçe, para

a.+sınla T212a/13

a.+sın T238a/17, T238a/18

a.+ya T238a/17

[=4]

aḥdem *Ar. (zf.)* daha önce, eskiden

a.+ø T198b/08

[=1]
‘ākibet *Ar. (e.)* son, sonunda
 ‘a.+ø T203a/12, T205b/02, T208b/21, T210a/12,
 T227b/13, T239b/01

[=6]
‘akıl → ‘aql
 ‘a.+ø T246a/02
 ‘a.+da
 ‘ışk a. t̄arik itmişidi T204a/04 → it-
 ‘a.+suz T211a/01
 ‘a.+suzları T223a/14

akıt-

1. akmasını sağla-, dök-
 a.-a T235a/18
 a.-dı T216a/13, T220a/13, T224b/08, T245a/04
 a.-uban T224b/10
 a.-up T245a/04
 a.-ur T219a/10
 a.-urdu T204b/16 → ø
2. (*y.f.*)
 kıan akıt-: kan dök-
 ...-ur T198a/10

[=9]
‘akıl *Ar. (s.)* akıllı, mantıklı, bilgili
 ‘ā.+ø T203b/20, T203b/21, T206a/17, T213a/16,
 T223b/08, T237a/04
 ‘ā. idi T218b/10 → i-
 ‘ā. ola T235b/15 → ol-
 ‘ā. olan T218b/17
 ‘ā.+dür T217b/19
 ‘ā.+iseñ T201a/06, T201a/18, T222b/06,
 T235b/21, T240b/06 → i-
 ‘ā.+lerüñ T245a/15
 ‘ā.+üñ T209a/15

[=17]
‘akılāne *Ar.+Far. (zf.)* akıllı bir şekilde, akıllıca
 ‘ā.+ø T206b/14

[=1]
‘akile *Ar. (s.)* akıllı kadın
 ‘ā.+ø T204a/17

[=1]
‘akīm *Ar. (s.)* sonu olmayan, dipsiz
 ‘a.+den
 ‘āh-ı ‘a. T224b/15 → ‘āh

[=1]
‘akl *Ar. (i.)* akıl, düşünce, zihin
 ‘a.+ø T225a/19, T241b/14, T241b/14
 ‘a.-ı fa‘āl: Cebrail a.s. T241b/12 » *FMS*,
 200.
 ‘a.-ı Hızır: Hızır peygamberin gösterdiği yol
 T225a/20
 ‘a.-ı kāmīl: olgun T235b/06
 ‘a.-ı pāk: temiz düşünceli T204a/19
 ‘a.-ı tedbīr: ileri görüşlü T205a/04

‘a.-ı vālih: şaşkın T240b/21
 ‘a.+a
 ‘a. uymayup T225b/01 → uy-
 ‘a.+ı T204b/05
 ‘a. başına geldi T207b/08 → gel-
 ‘a. cem‘ itdi T238a/20 → it-
 ‘a. çāk oldı T224a/07 → ol-
 ‘a. gitdi T230a/21 → git-
 ‘a. gör-ø T223b/02 → gör-
 ‘a.+ı tağıldı T207b/05 → tağıl-
 ‘a.+ili T241a/14, T245b/17
 ‘a.+ıma T246a/04
 ‘a.+ımuz
 ‘a. irdüğince T204b/06 → ir-
 ‘a.+ıñuz T245b/12
 ‘a.+ın
 ‘a. başına getirüp T208b/04 → getir-, baş,
 ‘a. şaşurur T208b/04 → şaşur-
 ‘a. tağıtup T204b/19 → tağıt-
 ‘a.+ına T238b/03
 ‘a.+uñ T216b/16, T235b/18, T235b/19
 ‘a.+uña T236a/01
 ‘a.+uñuñ T235b/20

[=31]
akribā *Ar. (ç.i.)* akraba, yakınlar
 a.+sı T216b/05

[=1]
‘aks *Ar. (i.)* yansıma
 ‘a.+i (tnn) T207a/21, T245a/09
 [=2]

al₁ (*s.*) kırmızı, alev rengi
 a.+ø T215b/16
 [=1]

al₂ (*i.*) hile, oyun
 a.+ø T215b/16
 [=1]

āl *Ar. (i.)* aile, sülale
 ā.+ø
 Ā.-i ‘Osmān: Osmanoğlu ailesi T197b/15,
 T206a/18
 [=2]

al-
 1. bir şeyi elle veya araçla tutup yerinden kaldır-
 a.-up T202b/11, T207a/18, T207a/18, T207a/20,
 T215b/20, T223a/06, T224a/04, T224a/05,
 T224a/09, T224b/01, T231b/07, T231b/08,
 T233a/08, T233b/21, T233b/10, T234a/11,
 T234b/21, T235a/11, T236b/16, T237b/10,
 T239a/14, T245b/21
 2. al-, sahip ol-, elde et-, kazan-
 a.-ø T215b/04
 a.-dı T227a/12, T227a/12, T227a/17, T227a/18,
 a.-dılar T227a/14, T227a/15, T227a/19,
 T227a/20, T227a/21, T227b/01
 a.-ınca T215a/12

- a.-ısar T221a/17
a.-ı
a.-ı vire T221a/16 → vir-
a.-mağa T207a/14, T207a/21
a.-uban T224a/02
a.-up T199b/04, T201b/17, T219b/02,
T220b/05, T222a/12, T227b/06
a.-urdu T237b/09 → ø-
3. evlen-, kız al-
a.-a T201b/15, T204a/03, T206a/06, T211b/09,
T213a/07
a.-am T213b/08
a.-amadı T201b/15 → bil-
a.-ana T221a/06
a.-aydı T203b/10 → y-
a.-aydı T201b/17, T203b/09, T207a/02,
T211b/12 → yı-
a.-dı T211b/13, T211b/19, T213a/07, T219b/08,
T223b/14
a.-duğın T213a/05
a.-duğdan T217b/01, T220a/16
a.-dum T213b/01, T213b/10, T221a/06
a.-duñ T218a/07, T221a/15
a.-madı T201b/06
a.-mağa T204b/13, T210b/09, T218a/06,
T221a/12
a.-mağ T203b/15, T212b/03, T212b/03
a.-mağ için T203a/18
a.-mışam T221a/06
a.-mışları T204a/09 → ı-
a.-up T210a/04, T221b/21, T223b/07, T223b/12
a.-ur T213b/02
- 4.-den al-, çal-
a.-dı T197b/17
5. beraberinde götür-, birlikte ol-
a.-up T199b/06, T214a/19, T214a/20, T225a/06,
T225a/08, T225a/14, T226b/17, T229b/04,
T233b/09, T238b/01
- 6.(y.f.)
ābdest al-: islamiyette ibadet öncesi yapılan
temizlik, arınma
...-up T209a/12, T214a/14, T217b/07,
T223b/20, T238a/13 → āb-dest
ah al-: bedduā edil-
...-ma T215b/14
başın al-: öldür-
...-mayınca T239b/03
cānın al-:öldür-
...-dı T236b/03
çevresin al-: etrafını çevir-, sar-
...-up T239b/02
dile al-: konuş-, söyle-
...-up T244b/16
dīnini al-: dinini kabul et-
...-an T223a/11

- elinden al-: başkasının kısmetine sahip ol-,
el koy-
...-mağ T219a/20
gūşe al-: kulağ ver-, dinle-
...-ø T237a/21
gūnāh al-: boş yere suçla-, iftira at-
...-ø T215b/14
gōñūl al-: teselli et-
...-a T216a/19
...-an T215b/15
...-dı T215b/14
...-ur T216a/19
gözlerin uyku al-: uykusu gel-
...-dı T223b/21
haber al-: bilgi öğren-
...-a T204a/07
...-alar T224b/13
...-dılar T211b/07
hağkın al-: hakkını elde et-, sahip ol
...-a T212a/14
...-dum T221a/07
...-ur T221a/17
heybet al-: ürper-
...-ur T245a/08
hikmet al-:öğren-
...-ur T245a/09
‘ibret al-: ders çıkar-
...-dı T241a/13
...-ur T245a/08
ikrār al-: kararını öğren-
...-asız T210a/08
intikām al-:öc al-
...-acağdur T235a/12, T235a/13
murād al-: isteğine kavuş-
...-dı T216a/05
...-ıncaya T216a/09
perveriş al-: beslen-
...-dı T235b/14
tā‘līm al-: eğitil-, ilim öğren-
...-mağda T239a/11
üzerin al-: üzerine eğil-, üstüne kapan-
...-up тұrur T224b/17 → тұr-
yanına al-: yanında tut-, sev-
...-dı T213b/18, T238b/04
...-dılar T231b/02
[=137]

‘Alā Ar. < ‘Alīyy (S.) yüce olan Allah

‘A.+ø

Celle ve A. T199a/07, T217b/08, T219a/21,
T221b/09, T221b/13, T239a/02,
T241b/03 → Celle
[=7]

‘alā → a‘lā

‘a.+dan T218b/11

fevka'l-‘a. T232b/14 → fevğ
[=2]

a'la *Ar. (s.)* yüce, çok yüksek

a.+ø T217b/04, T234b/16, T237a/03

a. olur T245b/03 → ol-

‘arş-ı a. tabakası T239b/08 → ‘arş
firdevs-i a. T236a/16

a.+ya

makām-ı a. T236a/16

[=7]

‘alāmet *Ar. (i.)* belirti, işaret

‘a.+ø T224a/19

[=1]

‘alāyık *Ar. (ç.i.)* dünya işleri

‘a.+dan T216b/21

[=1]

alda- aldat-, tuzak kur-

a.-dı T206a/13, T223a/07

a.-yup T245b/14

[=3]

aldan- tuzağa düş-, yanılt-

a.-mağıl T202b/09

[=1]

aldur- (*y.f.*)

elden aldur-: el koy-

...-dı T203a/12

[=1]

‘ālem *Ar. (i.)*

1. kainat, evren

‘ā.+ø T225b/09, T234a/01, T242a/16, T242a/17,
T246a/20

‘ā.-i kāyinat: evren, kainat alemleri T246a/17

‘ā.-i ‘ulvī: yüce alem T228b/05

ḥallāk-ı ‘ā. T229a/16 → ḥallāk

rezzāk-ı ‘ā. T225b/14 → rezzāk

seyyid-i ‘ā. T197b/09 → seyyid

‘ā.+e T242a/16

‘ā.+i T209a/14, T225b/08, T228b/05

‘ā.+lere

‘ā. rahmet olmuş T203a/19 → ol-; rahmet,

2. dünya

‘ā.+ø T206a/17, T208b/18, T209a/03, T209a/04,
T216b/11, T228a/05, T230b/04,
T237b/06, T239b/14, T246a/21

genc-i ‘ā. T203a/10 → genc

güilhān-ı ‘ā. T226b/01 → güilhān

hāl-i ‘ā. T203a/12, T225a/04 → hāl

ḥalk-ı ‘ā. T225a/03, T228b/13, T235a/16,
T237a/15 → ḥalk

iki ‘ā. T205a/17 → iki

ṣiḥḥat-ı ‘ā. T203a/10 → ṣiḥḥat

‘ā.+de

beḳā ‘ā.: ahiret T198a/17

‘ā.+den T218b/07

‘ā.+e T205b/21, T206b/03, T229b/13,
T229b/15, T230a/16, T237b/18,

‘ā.+i (ns) T224a/19, T228a/10, T228b/11,
T230a/05, T230b/21, T239b/16

‘ā.+üñsin

‘ā. serveri: dünyanın hakimi, önderi
T219a/12

3. bütün insanlar, dünya halkı

‘ā.+ø T202b/01, T205a/11, T222a/05,

4. durum, hal

‘ā.+e T200a/05,

‘ā.+i (ns) T200a/08, T200a/17

5. mekan, yer

‘ā.+e T233b/09

6. zaman, dönem

‘ā.+inde

pīrlik ‘ā.: yaşlılık T213b/08

‘ā.+ine

pīrlik ‘ā. T226b/13

‘ā.+üñ T215b/05, T242b/01

[=61]

a'lem *Ar. (s.)* en bilgili, çok bilen

a.+ø T199b/19

[=1]

‘ale’s-ṣabāḥ *Ar. (zf.)* sabahleyin, erkenden

‘a.+ø T211a/11, T214a/05, T214a/09, T214a/13,
T231a/21, T235b/01

[=6]

ālet *Ar. (i.)* bir işte kullanılmak üzere yapılmış

nesne, araç

ā.+i T223a/03

ā.+in T240a/10

ā.+leriyle T233a/06

[=3]

alev (*i.*) ateş, kıvılcım

a.+inüñ T205b/04

[=1]

‘aleyhi’l-la’ine *Ar.* üzerine lanet olsun

‘a.+ø T223a/03

[=1]

‘aleyhimü’l-la’ne *Ar.* üzerlerine lanet olsun

‘a.+ø T225a/09

[=1]

‘aleyhimü’s-selām *Ar.* üzerlerine selam olsun

‘a.+ø T198b/09, T198b/12, T217b/05,
T200b/03, T229b/07

[=5]

‘aleyhi’s-selām *Ar.* üzerine selam olsun

‘a.+ø T198b/06, T199b/12, T203b/18,
T204b/14, T217b/06, T229b/06,
T230a/04, T231b/09, T232b/13,
T236b/13, T237a/12, T237a/13,
T238a/02, T238b/15, T238b/21,
T244b/18

‘a.+ı T236b/21

[=1]

alın, -nı başın ön kısmı, alın

a.+ı (tnn) T234b/18, T239b/15, T246a/03

a. aḳ T206b/17 → aḳ
a.+iñuñ T220b/10
[=5]

‘ālī *Ar. (s.)* yüce, merteye olarak yüksek, büyük
‘ā.+ø T203a/17, T213a/21, T225b/11, T228a/11
T228a/11, T236b/09, T236b/14, T237b/10,
T239b/21
‘ā. olduğu T212b/15 → ol-
ḳasr-ı ‘ā. T236b/14
[=11]

‘ālim *Ar. (s.)* bilgin, bilgili, tecrübeli
‘ā.+ø T197b/07, T217b/20, T218b/10,
T218b/12, T226b/06, T237a/18,
T237b/05, T237b/17, T244b/13,
T245a/01, T246a/11
‘ā. durur T217b/21 → dur-
‘ā. ol-ø T218b/13 → ol-
‘ā. ola T245a/13
‘ā. olanlar T229b/20
‘ā. olduğu T218b/11
‘ā. olduğın T244a/13
‘ā.+dür T212a/14
‘ā.+idi T199b/18 → i-
‘ā.+ler T201a/09, T217b/20, T220b/16,
T233b/05, T234a/14, T234a/16,
T235a/02
‘ā.+lere T215a/18, T233b/03, T235a/01,
T235a/05
‘ā.+leri T198b/07, T218b/09
‘ā.+lerinden T199b/18
‘ā.+lerle T234a/13
‘ā.+leriñ T234a/12
‘ā.+üñ T243b/15
[=36]

‘ālimlik *Ar. + T. (i.)* bilme, alim olma
‘ā.+la T217b/20
[=1]

Allāh *Ar. (İ.)* Allah, yaratan
A.+ø T200b/02, T207b/13, T220b/03,
T221a/17, T221b/18, T224a/06,
T225b/13, T226a/06, T226a/16,
T232a/08, T236a/11, T236a/12
T237a/05, T244b/12
A. u Te‘ālā T198b/10, T199a/14, T203a/17,
T203b/06, T203b/11, T216a/05, T217b/07,
T217b/10, T219b/03, T220a/07, T220a/11,
T220a/18, T220a/19, T220b/07, T220b/16,
T220b/19, T223b/06, T224b/06, T226a/19,
T228a/21, T228b/15, T228b/18, T233b/12,
T234a/21, T234b/09, T239b/01, T241a/04,
T241a/10 → Te‘ālā
A.+dan T242a/17
A. yaña dönüp T222b/01 → dön-; yaña,
A.+uñ T219b/14
[=49]

alt *(i.)*

1. üst karşıtı, alt
a.+ın T240a/07
a.+ına T209a/07, T224b/21, T242b/20,
T243a/10
a.+ından T243a/01, T243a/01

2. oturulurken uyluk kemiklerinin yere gelen bölümü
a.+ına T205b/12

3. gövdenin belden aşağı tarafı
a.+ları T208b/01
[=13]

altı *(s.)* altı
a.+ø T209b/02, T215a/03, T227b/17, T242a/10
[=4]

altı biñ *(s.)* altı bin
a.+ø T238a/16
[=1]

altı yüz *(s.)* altı yüz
a.+ø T214a/19, T215a/01
[=2]

altıncı *(s.)* altıncı
a.+ø T227a/19, T240a/04, T240a/17, T240a/18,
T240b/07
[=5]

altun *(i.)* altın, zer
a.+ø T210a/04, T210a/05, T210a/06, T210a/07,
T210a/09, T210b/04, T214a/21, T214b/01,
T215a/18, T237a/06, T237a/06
a.+dan T236b/12
a.+ı T210b/06
[=13]

‘a.m. *Ar.* peygamberlerin, meleklerin adı
anıldığında söylenen "ona selam olsun"
manasındaki "aleyhisselam" sözünün
kısaltması
‘a.+ø T199b/13, T199b/16, T199b/18,
T200a/02, T200b/07, T200b/14, T200b/17,
T200b/19, T200b/20, T200b/20, T201a/08,
T201a/08, T203a/18, T203a/20, T204b/03,
T205a/02, T205b/14, T206b/20, T206b/21,
T207b/06, T207b/17, T207b/18, T209a/19,
T209a/19, T209a/21, T209b/01, T209b/10,
T209b/13, T209b/18, T210a/04, T210a/11,
T210a/21, T211b/05, T211b/06, T211b/07,
T211b/21, T212a/04, T212a/11, T212a/18,
T212b/11, T212b/12, T212b/13, T212b/18,
T212b/19, T212b/20, T213a/02, T213a/03,
T213a/10, T213a/11, T213a/18, T213b/04,
T213b/18, T213b/18, T213b/21, T214a/03,
T214a/07, T214a/07, T214a/14, T214a/19,
T214b/02, T214b/11, T215a/09, T215b/06,
T215b/18, T217b/01, T217b/01, T217b/05,
T218a/14, T219a/15, T220a/03, T220a/10,
T220a/15, T220b/10, T220b/13, T220b/17,
T221a/01, T221a/02, T221a/03, T221a/10,
T222a/06, T222a/07, T222a/14, T222b/07,

T222b/08, T222b/09, T223a/16, T223a/19,
T223b/08, T223b/09, T223b/10, T223b/11,
T223b/11, T223b/14, T224a/06, T224b/02,
T224b/05, T226a/08, T226a/13, T226a/13,
T226b/07, T226b/08, T228a/02, T228b/16,
T229a/15, T229b/07, T230a/10, T231b/06,
T231b/07, T231b/16, T231b/17, T232b/08,
T232b/11, T233b/18, T234b/01, T234b/09,
T235b/01, T235b/08, T236b/07, T236b/09,
T236b/11, T236b/13, T236b/14, T236b/16,
T236b/21, T237a/09, T237a/14, T237b/02,
T237b/03, T237b/05, T238a/06, T238a/15,
T238a/19, T238a/19, T238b/06, T238b/07,
T238b/15, T239b/15, T239b/18, T240a/08,
T240a/15, T240b/07, T240b/09, T240b/15,
T241a/19, T241b/06, T242b/04, T242b/05,
T242b/07, T242b/18, T243a/18, T243b/02,
T244a/12, T244b/03, T244b/20

[=154]

‘ām Ar. (i.) genel, herkes

‘ā.+ø

hāṣ u ‘ā.: herkes T207b/01, T225b/12,
T236a/08, T236b/05, T238a/12 → hāṣ

[=5]

‘Amālīka (Ī.) Filistin bölgesinde bir kavim

‘A.+ø T199b/01, T199b/03

[=2]

‘amel Ar. (i.) iş, hareket, davranış

‘a.+ø T211a/05, T212b/05, T222b/05,

‘a. eylemediñ T218a/16 → eyle-

‘a.-i şālih işlediler T219b/03 → işle-, şālih

‘a. işledüm T221b/16 → işle-

‘a. kıl-ø T225b/03 → kıl-

‘a. kıla T235a/15

‘a. kılmazlar T226a/18, T226a/19

‘a. kılsa T245a/18

‘a. kılup T218a/02, T218a/03

‘a. kılursañ T236a/04

şālih a. eylegil T216b/20 → eyle-, şālih

şālih a. itmeseñ T222b/02 → it-,

şālih ‘a. itmiş ola T240a/14 → ol-

a.+i (tnn) T244a/09

[=18]

‘āmil Ar. (s.) bir işi yapan, fail

‘ā.+ø T244a/09

[=1]

Amine Ar. (Ī.) Hz. Süleyman'ın dadısı

A.+ø T236b/08, T236b/13, T237a/11

[=3]

āmīr Ar. (i.) emreden kimse, lider

ā.+üñ T244a/03

[=1]

ammā Ar. (e.) fakat, ancak, buna rağmen

a.+ø T198b/05, T199a/06, T199a/11, T199b/11,
T200a/07, T200a/16, T201a/01, T201b/02,
T203a/14, T203a/19, T203b/08, T203b/12,

T204a/04, T204a/19, T204b/04, T205a/06,
T205a/10, T205b/16, T207a/08, T207a/10,
T207b/19, T208a/14, T208a/19, T209b/05,
T210a/05, T210b/07, T211a/15, T211b/10,
T213a/11, T213b/17, T215a/15, T217b/01,
T217b/06, T218a/02, T218b/02, T218b/21,
T219a/19, T219b/02, T219b/03, T219b/09,
T220a/05, T220b/05, T221b/13, T222a/01,
T222a/09, T222a/10, T223a/02, T223a/04,
T223a/20, T223b/09, T223b/13, T223b/19,
T224a/07, T224a/18, T226a/08, T226a/12,
T227a/13, T229b/21, T230b/16, T232a/16,
T232a/18, T234a/04, T234a/17, T234a/20,
T235a/11, T236b/15, T238b/06, T238b/15,
T239a/01, T239a/11, T239b/21, T240b/08,
T240b/18, T241a/02, T241b/10, T242a/12,
T242a/12, T242a/12

[=78]

‘ammū → ‘amū

‘a.+larından T229a/13

‘a.+sı T229a/12

[=2]

Amnon (Ī.) Davud peygamberin oğlu, » *KKD*, 99.

A.+ø T223b/07

A.+ıdı T227a/13 → ı-

[=2]

‘amū Ar. (i.) amca, büyük kişi

‘a.+ø T245b/11

[=1]

*a+n (zm.) 3. teklik şahıs zamiri, » *DKSD*., 263. →
ol₂

a.+ø T198b/15, T198b/17, T199b/15, T201b/06,
T202a/13, T203a/16, T203a/19, T203b/04,
T203b/04, T203b/09, T203b/10, T203b/19,
T204b/11, T205a/01, T205a/09, T205a/14,
T205a/16, T205b/13, T205b/15, T207a/04,
T207a/11, T210a/02, T210a/03, T210b/15,
T211b/03, T211b/19, T212b/07, T213a/14,
T213b/04, T213b/05, T214b/09, T215a/12,
T215a/19, T216a/18, T216a/19, T217a/01,
T217b/10, T217b/12, T218a/16, T219b/01,
T219b/07, T219b/14, T219b/17, T220a/05,
T220b/02, T220b/18, T220b/18, T221a/05,
T222b/03, T223a/21, T224b/11, T225b/14,
T226a/06, T226a/12, T226a/15, T226a/19,
T226b/08, T226b/12, T227a/03, T227b/02,
T227b/12, T227b/13, T227b/13, T227b/14,
T228a/01, T228a/05, T228a/06, T228b/08,
T228b/20, T228b/21, T229a/18, T230a/06,
T230b/06, T230b/07, T231a/11, T231a/16,
T231b/10, T231b/19, T232a/06, T232a/06,
T232a/08, T232a/09, T233b/01, T234a/05,
T235a/16, T235a/17, T236a/09, T236a/10,
T236a/18, T237b/21, T238b/09, T238b/12,
T239a/03, T240a/13, T241a/17, T241b/03,
T241b/18, T242a/14, T243b/04, T244a/10,

T245b/02
a.+ayısı T213a/09 → yı-
a.+cılının T200b/16, T214b/08, T229a/01,
T234a/08
a.+da
T200b/12, T201a/05, T201a/05,
T202a/04, T202b/01, T206a/08,
T207b/02, T207b/20, T208a/01,
T211a/10, T211b/03, T212b/07,
T216b/05, T224b/15, T224b/16,
T225b/11, T228a/11, T228b/13,
T231a/07, T231b/14, T234a/06,
T235a/20, T239a/19, T240a/15,
T242b/10, T242b/11, T243a/14,
T243a/15, T243a/16, T243b/12
a.+ğı: oradaki T222a/08, T230a/18
a.+dan
1. o zamandan, o kişiden, o sebepten
a.+ø T197b/01, T199b/17, T199b/19,
T201a/18, T201a/18, T201a/19,
T201b/14, T203b/13, T204b/12,
T206b/14, T208b/05, T212a/04,
T212b/19, T213b/09, T215a/05,
T215a/11, T215a/18, T216b/01,
T218a/05, T220b/18, T221a/14,
T220b/01, T220b/10, T223a/04,
T223a/18, T223b/07, T224a/13,
T224a/18, T224b/14, T225a/05,
T226a/14, T226a/18, T226b/11,
T226b/11, T227b/04, T229a/16,
T230b/09, T233a/03, T233a/17,
T233b/05, T233b/17, T233b/18,
T233b/20, T235b/04, T235b/05,
T236a/02, T238a/07, T238b/19,
T238b/21, T242a/21, T243a/07,
T243b/15, T244a/12, T244b/03,
T244b/15, T244b/16, T244b/20,
T245a/07
a. öngi T206b/17
2. ondan sonra, daha sonra, ardından
T198b/12, T201a/08, T203a/03,
T203b/04, T205b/12, T207b/08,
T207b/18, T208b/12, T209a/11,
T209b/19, T210b/02, T211a/07,
T211a/08, T211a/16, T212b/03,
T213b/18, T214a/01, T214b/01,
T214b/10, T214b/21, T215a/08,
T215a/10, T215b/09, T215b/12,
T216a/03, T216b/05, T217b/03,
T217b/06, T218b/08, T218b/09,
T219a/20, T219b/11, T220b/18,
T221a/03, T221b/17, T224a/13,
T224b/06, T224b/15, T226b/17,
T226b/18, T227b/19, T229a/14,
T229b/05, T230b/18, T231b/05,
T231b/16, T231b/18, T231b/20,

T232a/11, T233a/05, T233a/18,
T233b/10, T233b/20, T234a/01,
T234b/16, T235a/01, T235a/02,
T235b/01, T236b/11, T237a/13,
T238a/04, T238a/08, T238a/14,
T238a/19, T238a/21, T238a/21,
T239b/18, T240a/04
a.+ı T199a/02, T200b/01, T200b/02,
T203b/12, T203b/12, T203b/19,
T204a/07, T207a/14, T207a/21,
T207b/01, T210a/06, T210b/20,
T212b/20, T213a/07, T216a/01,
T218a/06, T218a/06, T218a/07,
T218a/15, T219b/12, T219b/13,
T219b/18, T220a/02, T220b/02,
T222a/12, T223a/01, T225b/06,
T229a/19, T231a/13, T232a/05,
T232a/06, T232a/19, T233b/15,
T235a/13, T235a/14, T236b/11,
T238a/16, T238b/04, T239a/02,
T239b/13, T241b/17, T243b/15,
T244a/05, T244a/06, T244b/13
a.+la T203a/12, T205b/20, T206a/10,
T210a/15, T225a/16, T237b/18
a.+lar T200b/15, T203a/19, T210b/03,
T211b/06, T211b/06, T214b/05,
T217b/02, T217b/06, T218b/08,
T219b/03, T222a/03, T225a/13,
T226a/18, T227a/19, T227a/20,
T227a/21, T227a/21, T231a/08,
T231b/19, T231b/20, T233a/04,
T234a/05, T234a/18, T234a/19
a.+a T199a/06, T199b/16, T218a/17,
T220b/15, T222a/07, T231a/16,
T234b/13
a.+dan T231b/12
a.+ı T198b/19, T218b/21, T219b/11,
T220a/07, T224b/03, T233b/16,
T235a/06
a.+uñ T209b/09, T210b/10, T219a/15,
T219b/05, T222a/05, T227b/05,
T234a/02, T234a/19, T234a/20
a.+suz T209b/15
a.+uñ T197b/08, T197b/09, T197b/10,
T197b/11, T199a/02, T199a/18, T200a/01,
T201b/03, T201b/18, T201b/19, T201b/20,
T201b/20, T202b/04, T202b/10, T203a/12,
T203a/18, T203b/03, T203b/03, T204a/07,
T204a/09, T204b/19, T205b/03, T206a/16,
T207a/12, T207a/16, T207b/01, T209b/17,
T210a/02, T210a/03, T210a/17, T210b/08,
T211a/04, T211b/02, T211b/14, T211b/19,
T212a/10, T212a/18, T213a/10, T213b/01,
T213b/07, T215a/14, T217b/08, T217b/09,
T217b/12, T217b/13, T218a/11, T219b/18,
T220b/06, T220b/14, T220b/15, T220b/18,

T221b/17, T222a/02, T222a/11, T222b/04, T223a/13, T224a/06, T225b/13, T226b/09, T226b/15, T226b/16, T226b/21, T227a/01, T227a/01, T227a/14, T227a/21, T227b/08, T227b/09, T228a/01, T228a/03, T228a/06, T228a/09, T229a/01, T229a/12, T229a/19, T229a/19, T229b/14, T229b/15, T229b/16, T230a/10, T230a/17, T230b/04, T230b/08, T230b/13, T231a/01, T231a/03, T231a/05, T231b/20, T232a/01, T232a/15, T232b/03, T232b/21, T234a/06, T234b/18, T235a/08, T235a/13, T235b/10, T235b/19, T235b/19, T236b/03, T236b/08, T237b/06, T238b/06, T239b/10, T239b/10, T240a/11, T242a/18, T243b/04, T244a/11, T244b/11, T244b/14

a. üzerine T211b/07, T229b/10 → üzeri

a.+çün T216a/09, T216b/07, T216b/11

a.+dur T228a/18, T228a/19, T232a/09, T239a/02

a.+ıla T206a/04, T220a/06, T240a/06

a.+içün T212b/05, T212b/21, T213a/06, T213b/02, T235a/13

a.+içündür T211b/12

a.+la T205a/08, T210a/01

[=423]

añ-

1. an- , bir kişi veya olayı akla getir-, zikret-

a.-dılarsa T227b/16 → ø-

a.-up T222a/03

2. (y.f.)

adın an-: bahset-, konu et-

...-mayavuz T207a/12

[=3]

ana (i.) anne

a.+ø T210b/17, T217a/01, T229b/09, T229b/12, T229b/20, T230a/05, T230a/11, T230a/13, T230a/15, T230a/20, T231a/02, T232a/12, T233b/01, T236a/02

a.+dan T234b/20

a.+ları T227b/06

a.+lu

a. oğullu T227a/19 → oğul

a.+sı T199a/01, T201b/18, T210b/06, T210b/14, T210b/16, T210b/17, T227a/10, T227a/14, T228b/02, T230a/04, T231a/03, T231a/05, T231b/07, T231b/08, T231b/16, T231b/19, T232a/16, T233a/20, T233b/13, T233b/21, T234a/03, T235a/01, T237a/10

a. idi T226b/16 → i-

a.+sıçün T227b/11

a.+sıdur T227a/16

a.+sın T227b/11, T230b/13, T234a/13

a.+sına T201b/01, T211a/13, T227b/18, T231b/06

a.+sından T229b/11, T231b/05

a.+sını T227b/16, T233b/06

a.+sınıñ T210b/07, T233b/10, T233b/21

a.+sıyla T201b/21, T204a/08, T205b/11, T210b/02

a.+suz T228b/10, T231a/07, T234b/05

[=63]

anber *Ar. (i.)* amber, güzel koku

a.+ø

a. idi T234a/07 → i-

[=1]

anca

1. (e.) sadece, bir tek

a.+ø T204b/05, T205b/17, T205b/18, T205b/19, T205b/21, T206a/13, T206a/14, T206b/03, T206b/04, T208b/15, T236a/21, T236b/03, T236b/03

2. s. T213a/20, T213b/06

[=15]

ancañ (zf.) ancak, sadece

a.+ø T204b/20, T219b/15

[=2]

and (i.) ant, yemin , söz

a.+ø

a. içdi T209b/10 → iç-

a. içleridi T237b/03 → i-

[=2]

andelib *Ar. (i.)* bülbül

‘a.+ø T198a/14, T198a/17

[=2]

añdır- anmasına yol aç-, hatırlat-

a.-a T206b/03

a.-up T199b/17

[=2]

añdur- → añañdur-

a.+ø T206b/02

[=1]

‘anid *Ar. (s.)* çok inatçı, direten

‘a.+ø

pür-telbīs-i ‘a. T230a/20 → pür-telbīs

[=1]

‘Ankā (İ.) her kuştan özellikler taşıyan ve Kaf dağında yaşadığı söylenen efsanevi kuş

‘A.+ø

‘A.-yı sır: gizemli Anka T220a/01 → sır

[=1]

añla-

1. kavra-, bil-, idrak et-

a.-ø T207a/19, T214a/12, T216b/16, T216b/18, T223a/07, T235b/18, T245b/11, T245b/13

a.-dı T241a/14, T241a/15

a.-duñ T240b/08

a.-dum T214b/13

a.-ğıl T216a/18, T235b/18

a.-ñuz T206a/09

a.-rısāñ T223b/15, T225a/15, T225b/07,

T235b/17, T245b/10 → i-

- a.-yalar T238b/11
a.-yasın T225b/11, T245b/11
a.-yayım T219a/16
a.-yup T219a/12
2. (y.f.)
göz gözi aña-: karşısındakini net biçimde
görebil→ göz
...-rıdı T224a/19 → ı-
[=24]
- añlan-** anlan-, anlaşı-
a.-ur T207a/09
[=1]
- ‘Anter** *Ar.* < *Antere* (*İ.*) kahramanlık göstermiş
Arap şair » *DİA, C 3, 237.*
A.+durur T214b/06
[=1]
- añul-** anıl-, söylen-
a.-urdı T213b/03 → ø-
[=1]
- ‘ār** *Ar.* (*i.*) utanma duygusu, çekinme
‘ā.+ø
‘ā. eyledi T238b/11 → eyle-
‘ā. eyledügin T204b/13
‘ā. itdi T213a/13 → it-
‘ā. iderdi T204a/04 → ø-
‘ā. itmeye T217b/21
‘ā. kılop T216a/09 → kıp-
[=6]
- ara**
1. ilişki, muhabbet, bağ
a.+da T213a/15
a.+larında T202a/17
a.+mda T223a/20
a.+muzda T219a/05
a.+sında T207a/05, T219b/05
a.+ya
a.+ya girüp T203b/20→ gir-
2. içinde bulunulan toplum
a.+ø T215b/02, T223b/17
a.+sında T204b/21, T218a/06, T218a/11,
T218a/13, T219b/16, T226a/15,
T230a/14, T230a/14
3. iki olguyu iki olayı birbirinden ayıran zaman
a.+da
bu a.+da: bu dönemde, bu zamanda
T220a/20
[=18]
- ‘Arab** (*S.*) Arap milletinden olan
‘A.+ø T214b/03
[=1]
- ‘Arabī** (*S.*) Arap milletinden olan
‘A.+ø T246a/03
[=1]
- ard** (*i.*) arka, peş
a.+uñuza

- a. uymasun T205a/11→ uy-
[=1]
- ardınca** (*zf.*) hemen arkasından, peşinden
a.+ø T208b/12
[=1]
- ‘ārīf** *Ar.* (*s.*) bilen, bilgili
‘ā.+ø T209b/17, T226b/04
‘ā.+iseñ T216b/19 → i-
[=3]
- ‘ārīfī** *Ar.* (*s.*) çok bilgili, ilimle çok ilgili
‘ā.+ø T220a/01
[=1]
- arğa**
1. sırt, vücudun arka tarafı
a.+ø
a. virüp T209a/10→ vir-
a.+ların T224a/04
a.+lu
balık a.: sırtı balık şeklinde olan T240a/20
a.+sın
a. yepdi T239a/05→ yep-
a.+sından T224a/09
2. destek, dayanak
a.+ø
a. durur T243a/13 → dur-
a.+sında T229a/04
[=7]
- armağan** (*i.*) hediye
a.+lar T237b/08
[=1]
- arpa** (*i.*) ekmek ve bira yapımında kullanılan
bitkinin taneleri
a.+ø T228a/10
[=1]
- arslık, -ğı** (*i.*) kısır olma durumu, » *ars: Kısır kadın
arslık: cinsel ilişkide bulunduğu hâlde kızlığı
bozulmayan DS, C 1, 332.*
a.+ı T228a/13, T228a/15
[=2]
- ‘arş** *Ar.* (*i.*) İslam dinine göre göğün en yüksek katı
‘a.+ø T198a/03, T208a/08, T222b/11
‘a.-ı ā‘lā: göğün en yüksek katı T239b/08
‘a.+a
a.+A ağısar T232b/18→ ağ-
‘a.+ı T239b/06
‘a.+ını T234b/03
‘a.+uñ T239b/07
[=8]
- arşın** (*i.*) yaklaşık 68 cm olan uzunluk ölçüsü
a.+ø T208a/19, T240b/10
[=2]
- arşun** → arşın
a.+ø T240a/19
[=1]
- art-**

1. değeri art-, kıymetlen-
a.-dı T226a/09

2. miktarı çoğal-
a.-duğı T243a/10, T243b/04
a.-up T243b/01, T243b/03
[=5]

artuk (e.)

1. bundan böyle, bundan sonra
a.+ø T215a/15, T216a/20, T221a/02, T227a/03,
T244b/05
2. başka, dışında
a.+ø T225a/03
andan a. T218a/05
[=7]

artur- çoğalt-

a.-ø
a.-ı gör-ø T229a/06 → gör-
a.-ısar T229a/04
a.-sunlar T232b/08
a.-up T203b/19
[=4]

arūs *Ar. (i.)* gelin

‘a.+ø T206a/13, T215b/10
[=2]

arv *Ar. (i.)* sokulma, içine girme

‘a.+ıdur T242a/15
[=1]

arż *Ar. (i.)* yeryüzü, toprak, zemin

a.+ø T242a/21, T242b/01, T243a/15, T243a/16
merkez-i a. T243a/19 → merkez
a.+a T234b/01
a.+dan
merkez-i a. T242b/19
a.+ı T234a/09
a.+ından T242b/16
a.+uñ T242a/02, T242b/01, T242b/03,
T242b/14, T243a/18
[=14]

arż₁ *Ar. (i.)* sunma, bildirme

a.+ø
‘a. idüp T204b/16 → it-
‘a. eylediler T236b/09 → eyle-
‘a.-ı cemāl idicek T238a/11 → it-, cemāl
‘a.-ı hācāt iderdi T239b/04 → hācāt
‘a. kıla T237b/13 → kııl-
‘a. kıılup T237b/14
hālını a. eyledi T205a/14 → eyle-, hāl
[=7]

arż₂ *Ar. (i.)* genişlik

‘a.+ı T242a/18
[=1]

arżıyye *Ar. (i.)* yeryüzü

a.+ø
eczā-yı a.-i laṭife T242b/17 → eczā
a.+dür T242b/18

[=2]

aş-

1. bir nesneyi bir yere aşağı doğru sarkacak
şekilde tak-, bağla-
a.-dı T212a/12
a.-dılar T212a/20

2. (y.f.)

guşuña aş-: kulağına küpe et-, dikkatle dinle-
...-ø T225b/06
[=3]

Āşaf → Āşaf bin Berhıya

Ā. T218b/11
Ā.+ı T218b/10
Ā.+ıla T237b/02
Ā.+uñ T199b/18, T237a/14, T237b/03
[=6]

Āşaf bin Berhıya (İ.) Hz. Süleyman'ın veziri, »
Berekya oğlu Asaf, KKD, 144

Ā.+ø T218b/09
Ā.+ya T218b/19
[=2]

āsān *Far. (s.)* kolay

a.+ø
a. durur T200b/17 → dur-
[=1]

āşār *Ar. (ç.i.)* eserler, yapıtlar

a.+ı
a. durur T218b/13 → dur-
a.+uñ T241a/14
[=2]

aşbah *Ar. (s.)* güzel yüzlü, en güzel

a.+ø
rūh-ı a. T246a/02 → rūh
[=1]

aşhāb *Ar. (ç.i.)* dostlar, yarenler, Hz. Muhammed'i
görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş kişiler

a.+ı T197b/11
a.+ıdur T239b/10
a.+lar T203b/04
[=3]

‘aşı *Ar. (s.)* isyan eden, günahkar

‘ā.+ø T208b/07, T224b/02
‘ā. oldı T235b/13 → ol-
‘ā. olduñ T223a/18
‘ā. olur T244b/05
‘ā.+ler T240b/05
[=6]

aşl *Ar. (i.)*

1. gerçek, esas, kök
a.+ı T199a/18, T204a/19, T212a/06, T231a/02,
T235a/03, T235a/04, T243b/02
a.+ıda T215a/06
a.+ıdı T234a/05 → ø-
a.+ını T230a/02
2. nesep, soy
a.+ø

a.-ı pāk: temiz bir soydan gelen T235b/07
 a.+ı T235a/09,
 a.+ın T205a/01
 a.+ından T201b/02
 [=2]
aşlā *Ar. (zf.)* asla, hiçbir zaman
 a.+ø T206a/10, T228a/09
 [=2]
‘aşr *Ar. (i.)* zaman, gün
 ‘a.+uñ T236a/07
 [=1]
āsumān *Far. < āsmān (i.)* gökyüzü
 ā.+a T236a/21
 ā.+dan
 ā.+dan rismānı fark idemez T212a/16 → it-,
 rismān, bil-, fark
 [=2]
aşağa
 1. *(zf.)* aşağı, alt taraf
 a.+ø T210b/02, T238b/13, T240a/05, T243a/11,
 T244b/18
 boğazdan a. ta‘ām girmede T204a/13 → gir-,
 boğaz, ta‘ām
 2. *(s.)* kötü, değersiz
 a.+ø T212a/10
 [=7]
‘āşık *Ar. (s.)* çok seven, aşık olmuş kişi
 ‘ā.+ø T207b/10, T217a/15
 ‘ā. ise T236a/10 → i-
 ‘ā. oldu T201b/11, T205a/14 → ol-
 ‘ā. olduğın T204b/11
 ‘ā. olmadı T205a/18
 ‘ā. olmak T202a/10, T204b/20
 ‘ā. olmuşdu T204a/03 → ı-
 ‘ā. olup T221a/06
 ‘ā. olupdur T206b/21
 ‘ā. olur T205a/18
 ‘ā.+a T226a/05
 [=14]
‘āşıkāne *Ar.+Far. (zf.)* aşkla
 ‘a.+ø T241b/06
 [=1]
‘āşıkī *Ar. (s.)* aşkla ilgili, aşık olan
 ‘ā.+ø T205a/19
 [=1]
‘āşıklık *Ar.+T. (i.)* aşık olma hâli
 ‘ā.+ø T216a/08
 [=1]
āşikār *Far. < āşkār (s.)* gözle görülür şekilde, apaçık
 ā.+ø T197b/04, T203a/08
 [=2]
āşikāre *Far. < āşkāre (s.)* açık bir şekilde
 ā.+ø T210a/09, T221b/03
 ā. itme T207b/09 → it-
 [=3]
āşinā *Far. < āšnā (s.)* tanıdık, bilinen

ā.+sı T199b/16
 [=1]
aşrak *(s.)* daha aşağı, daha değersiz, » *aşağarak*
TS, C 1, 261
 a.+dur T245a/21
 [=1]
at *(i.)* at, binek hayvanı
 a.+ø T202b/11, T208b/01, T214a/19, T240a/20
 a. göğüzlü T240a/20 → göğüz
 a.+dan T213a/08
 a.+ın
 a. depüp T213b/16 → dep-
 a.+ına T239b/15
 a.+ından T212b/18, T213a/12, T239b/18
 a.+dan yıkup T212a/12 → yık-
 a.+ınuñ T212a/16, T213a/03
 a.+layın T208b/01
 [=14]
at-
 1. bir nesneyi elden bırak-, ileri doğru fırlat-
 a.-arken T200a/04 → ø-
 a.-arlarıdı T224a/20 → ı-
 a.-dukları T224a/21
 a.-mağa T234a/13
 a.-up T230a/04, T230a/12, T230a/13, T235a/06
 2. uzaklaştır-
 a.-dılar T216a/01
 [=9]
ata baba
 a.+ø T229b/09, T229b/11, T229b/20, T230a/04,
 T230a/11, T230a/13, T230a/20, T232a/12
 a.+m T198b/13, T244b/03
 a.+ñ T244a/18, T244b/04, T244b/20
 a.+sı T199b/18, T201b/12, T216b/04, T218b/05,
 T218b/10, T218b/11, T218b/13, T233a/06,
 T237a/14
 a.+sından T201b/11
 a.+sınuñ T218b/12
 [=24]
aťa ada
 a.+lar
 a. durur T243a/13 → dur-
‘aťa *Ar. (i.)* verme, veriş, iyilik
 ‘a.+ø
 ‘a. ider T200a/20 → it-
 ‘a. eyledi T239a/02 → eyle-
 ‘a. eyledüñ T228b/11
 ‘a. ola T201a/04 → ol-
 ‘a.+ñ T214b/13
āteş *Far. (i.)* ateş
 ā.+ø T224b/03
 ā.-i Nemrūd: Nemrud'un Hz. İbrahim'i
 yakmak için yaktırdığı ateş T200a/17
 ā.+den T226b/02
 ā.+i T203a/08

[=3]
ātešī *Far. (s.)* ateşten yapılmış
 ā.+ø T240b/10

[=1]
aṭlās *Ar. (i.)* yüzü ipek, altı pamuklu kıymetli bir kumaş cinsi
 a.+ø T214a/20

[=1]
ʿAva → Yoʿa bin Cerupā
 ʿA.+ø T203a/02, T203a/04, T203a/14, T212a/06, T214b/06, T215a/14, T219b/18
 ʿA.+nuñ T214a/07

[=8]
āvāre *Far. (s.)* derbeder, dengesiz
 a.+ler T200a/18

[=1]
āvāz → āvāze
 ā.+ø T220b/18, T220b/19, T221a/11, T229b/21, T230a/02, T241a/13
 ā. itdi T230a/05 → it-
 ā. virürdi T229b/12 → vir-, ø-
 kulağına ā. girüp T224a/02 → gir-, kulağ
 ā.+dur T243a/01
 ā.+ı (ns) T233a/17, T236b/18
 ā.+ıla T222a/04
 ā.+uñ T223a/19

[=15]
āvāze *Far. (i.)* seslenme, ses
 ā.+ø T229b/20, T230a/11, T230b/20, T230b/20, T233a/15
 ā. idüp T231b/08 → it-
 ā. kılsa T212a/17 → kıl-
 ā. virdi T229b/13 → vir-
 ā. virüp T208b/11
 ā. virür T230a/01
 ā.+ler T208a/16, T230b/19, T234a/17
 ā.+leri T208a/17
 ā.+lerinden T208b/11
 ā.+müñ T223a/17
 ā.+sinden T222b/19
 ā.+sine T208a/17
 ā.+yi (ns) T233b/03

[=18]
Avigāy (*İ.*) Hz. Süleyman'ın anneannesi, Bat-Şayi'nin annesi
 A.+la T201b/18

[=1]
Avigāyil (*İ.*) Davud peygamberin kardeşi » *KKD*, 173.
 A.+ø T210b/11, T210b/19, T227a/20

[=3]
Avinādav (*İ.*) Davud peygamberin kardeşi » *KKD*, 174.
 A.+ø T227b/17

A.+ıla T214a/02

[=2]
Avisā → Avisā bin Cerupa
 A.+ø T215a/14
 A.+ya T213b/18, T215a/13

[=3]
Avisā bin Cerupā < *Aviṣay bin Seruya (İ.)* Davud peygamberin kardeşinin oğlu » *KKD*, 174
 A.+ø T213b/18, T215a/10, T215a/16, T215b/07
 A.+ya T215a/12

[=5]
Aviyaş → Avisā bin Cerupā
 A.+ø T214a/02

[=1]
ʿavn *Ar. (i.)* yardım
 ʿa.+ø T224b/02, T224b/04
 ʿa. iderse T206a/21 → it-
 ʿa. u ināyet ide T217a/06 → it-
 ʿa.-ı Hüdā: Allah'ın yardımı T226a/08
 ʿa.-ı ilāh: Allah'ın yardımı T225a/19

[=6]
ʿavrat *Ar. (i.)* eş, kadın
 ʿa.+ø T202a/15, T202a/15, T202a/15, T202a/16, T202a/17, T202a/17, T202a/17, T202a/18, T202b/02, T202b/06, T202b/08, T202b/09, T203b/11, T203b/14, T204b/21, T205a/01, T205b/08, T206a/10, T213b/01, T213b/02, T221a/07, T229a/02
 ʿa.+a T202b/04, T202b/06, T204b/20, T210a/08, T218a/15, T219b/21
 ʿa.+dan T228a/13, T228a/17
 ʿa. durur T206a/09 → dur-
 ʿa.+ı (tnn) T203a/21, T212a/18 T213a/10, T220b/02, T228a/11, (ns) T203b/05, T203b/14, T203b/19, T204b/20, T204b/20, T219b/07, T220b/09, T231a/06
 ʿa.+ıla T202a/19, T202a/19, T202a/20, T202a/20, T202a/21, T202a/21
 ʿa.+ın T203a/18, T220b/08
 ʿa.+ına T220b/02
 ʿa.+içün T202a/20, T212b/05, T218a/18, T218a/18, T219b/21
 ʿa.+la T202a/14
 ʿa.+lara T204b/04
 ʿa.+larıla T216a/14
 ʿa.+um T213b/12, T221a/15
 ʿa.+uñ T204b/21, T205a/01, T212b/06, T221a/06, T221a/06, T221a/12
 ʿa.+uña T220b/08
 ʿa.+uñ T221a/06

[=71]
Avsalom < *Avṣalom (İ.)* Davud peygamberin oğlu » *KKD*, 177.
 A.+ø T223b/07, T226b/16, T227a/10, T227a/13, T227a/16, T227a/16
 A.+uñ T226b/15

[=7]
Avsiya → Avisā bin Cerupā
 A.+ø T213b/19, T213b/21, T214a/01
 [=3]
Ay (*İ*) Dünya'nın uydusu olan gök cismi
 A.+ø T215b/12, T243b/05
 [=2]
ay (*i.*) otuz günlük zaman, ay
 a.+ø T199a/08, T199a/09, T206b/13, T209b/02,
 T211b/08, T216a/04, T218b/03, T232b/07
 a.+a T209b/04, T236a/17
 a.+da T238a/16
 a.+dan T236a/17
 a.+dur T204a/20
 a.+ında T241a/04
 a.+ınuñ T215b/11, T229b/08
 a.+la T229b/10
 [=17]
aya (*i.*) elin iç kısmı, avuç içi
 a.+sın
 a. urdı T216a/04 → ur-
 [=1]
ayağ → ayak
 a.+ø
 a. üzerine tırdı T199b/13 → tır-
 a. üzerine tırup T214b/21
 a. üzre kılķup T230b/10 → kılķ-
 [=3]
ayak, -ğı (*i.*) ayak
 a.+ø
 nefsinüñ farkına a. başmış ola T200a/10→
 baş-
 a.+a
 a. bırağur T205a/12, T205a/13 → bırağ-
 a.+da T222b/12
 a. kılısar T218b/15, T232b/21 → kıl-
 a.+ı T202a/04, T214b/05
 a. üzerine kılķup T244b/01 → kılķ
 a.+ın T214b/11
 a.+ına T205a/21, T224a/09
 a. düşüp T229b/04 → düş-
 a. gelecek T212a/07 → gel-
 a.+ısında T215b/20
 a.+ları T208a/20, T208a/20
 a.+ların
 a. sürçidüp T226a/17 → sürçit-
 a.+larınıñ T224a/10
 a.+lu T240b/11
 sığır a.: ayakları sığıra benzeyen T240a/21
 a.+uñ
 a. geldi T210b/04 → gel-
 a. göndere T210b/13 → gönder-
 [=24]
ayakaltı (*i.*) değersiz bir durumda kalma
 a.+nda T222b/19, T244a/16a, T245a/10

[=3]
ayakda (*s.*) değersiz, aciz
 a.+sañ T218b/16 → ø-
 [=1]
ayān *Ar.* (*ç.i.*) ileri gelenler, seçkinler
 °a.+ø T217a/16,
 °a.-ı salţanat:devlet adamları T237a/11 →
 salţanat
 [=1]
ayān *Ar.* (*s.*) belli, açık
 °a.+ø T206a/10, T225a/02, T234b/21, T235b/19,
 T245b/12
 °a. itmez T240a/12 → it-
 °a. kıldılar T224b/18 → kıl-
 [=7]
āyende *Far.* (*s.*) gelen
 ā.+ye
 a. revendeye T215a/19 → revende
 [=1]
āyet *Ar.* (*i.*) Kuran-ı Kerim'de sureleri oluşturan
 cümle veya cümleciklerden her biri
 ā.+ø T212b/19, T213a/01, T213a/02, T213a/04,
 T213a/08, T213a/21
 ā.+de T220a/09
 ā.+ile T222a/10
 ā.+ler T232a/02
 ā.+lerüñ T234a/19
 [=10]
ayır-
 1. uzak tut-, yoksun bırak-
 a.-maz T213b/09
 a.-ur T210a/19
 2. (*y.f.*)
 yüzün ayır-: terk et- → yüz
 ...-madı T216a/21
 [=3]
°Ayil < *Aviğayil* (*İ.*) Davud peygamberin karısı »
KKD, 173.
 °A.+dür T227a/14
 [=1]
āyine *Far.* (*i.*) ayna, tas. olgun, ermiş kişi
 ā.+si T241a/11
 ā.+sin T206b/15, T224b/10
 ā.+sine T245a/09
 [=4]
°ayn *Ar.*
 1. (*i.*) asıl, temel
 °a.+ø
 °a.-ı cihān: dünyanın kendisi T235b/17 →
 cihān
 °a.-ı hikmet-i mähir: herşeyin aslı, temeli
 Allah T245b/20 → mähir, hikmet
 2. göz
 kurretu'l-°a.-ı Muḥammed T197b/13 →
 kurre, Muḥammed

- [=3]
ayrıl- ayrıl-, terk et-
 a.-dukdan T244a/06
- [=1]
ayru (s.) başka, öteki
 a.+ø T216a/01
- [=1]
ayruca (zf.) başkalarından bağımsız olarak, ayrı
 a.+ø T211a/21, T212a/01
- [=2]
ayruk (e.)
 1. bundan sonra, artık
 a.+ø T223a/21
 2. (s.) başka, diğer
 a.+ø T203b/03
 a.+ına T203b/04
- [=3]
‘ayş Ar. (i.) yaşama, yaşayış
 ‘a.+ø
 ‘a. u işret eyledi T216a/21 →, işret
- [=1]
ayu (i.) ayı, irice hayvan
 a.+ø T224a/10
- [=1]
az (s.) çok olmayan, az
 a.+ø T207b/01, T215b/02
 a. kaldı T209b/07 → kal-
 a. ola T238b/15 → ol-
 a. olmağıçün T231b/03
 a. olursa T245a/16
 a. u öz T238b/17 → öz
 a.+dur T219b/04
- [=8]
az- yoldan çık-, bozul-
 a.-ar T244b/05
- [=1]
‘azāb Ar. (i.) günah işleyenlere, kafirlere ve inkarcılara ölüm sonrası verilecek ceza ve eziyet
 ‘a.+ø
 ‘a. iderem T217b/18 → it-
 ‘a. olacaktı T226a/18 → ol-
 ‘a.-ı katı idersin T217b/18
- [=3]
āzād Far. (i.) kurtarma
 ā.+ø
 ā. itdüm T199a/03
 ā. olısar T215b/01 → ol-
- [=2]
a‘zam Ar. (s.) en büyük, yüce
 a.+ø
 a. kılan T228b/05 → kılan
 hatun-ı a. T228b/15 → hatun
 ism-i a. T244b/16 → ism
 levh-i a. T239b/08 → levh
 Nüh-ı a. T228b/06 → Nüh
- [=5]
azdır- → azdur-
 a.-uram T202a/21
- [=1]
azdur- azdır-, yoldan çıkar-
 a.-a T201a/16, T244b/13
 a.-dum T202a/14
 a.-ısar T244b/16
 a.-mağa T201a/14
 a.-up T202a/19
- [=6]
azğun (s.) azmış, yoldan çıkmış
 a.+ıla T244b/15
- [=1]
azın (zf.) azar, az bir miktarda
 a.+ø
 a. azın: (ikl.) parça parça T239a/17
- [=1]
‘azīm Ar. (s.) büyük, yüce
 ‘a.+ø T205a/05
 rasūlu'llāh-i ‘a. T200b/15 → rasūlu'llāh
 ‘a.+dür T222b/06
 ‘a.+i
 milk-i a. T239a/07 → milk
- [=4]
‘Azīmü's-şān Ar. (S.) derecesi ve mertebesi yüce olan Allah
 ‘a.+ø T244b/21
- [=1]
azīne Far. (i.) Cuma günü
 a.+ø T215b/09, T215b/10
- [=2]
‘azīz Ar. (s.) saygın
 ‘a.+ø
 ‘a. ola T230a/15 → ol-
 ‘a.-i men: azizim! T220a/21
- [=1]
‘azl Ar. (i.) görevden alma
 ‘a.+ø
 ‘a. eyledi T213a/19 → eyle-
- [=1]
‘azm Ar. (i.) azim, niyet
 ‘a.+ø
 ‘a.-ı Sām kılp T225a/14 → kılp
- [=1]
azu azı dişi
 a.+ları T240a/19
- [=1]
azuk (i.) yiyecek, erzak
 a.+ı ø
 sefer a.+ı sofraya koyuldu T209b/20 →
 koyul-, sofraya, sefer
- [=1]

B (b)

bād *Far. (i.)* rüzgar, yel

b.+ø T198a/06, T225b/08

b.-ı berī: şafak vakti esen yel T239a/18 »
bād-ı berīn: seher yeli, Kanar, 2003, s. 95.

b.-ı şabā: doğudan esen rüzgar T198a/14

b.-ı seher: seher yeli T228a/04, T229b/16

b.-ı şimāl: kuzey rüzgarı T227b/14

b.+a T234b/04

b.+a virür T198a/17 → vir-

b.+ıla T235a/16

[=10]

bāḍ-ez *Ar.+Far. (zf.)* sonra

b.+ø T229b/05

[=1]

bāḍ-ez-an *Ar.+Far. (zf.)* ondan sonra

b.+ø T246a/14

[=1]

bāğ *Far. (i.)* bağ, bahçe

b.+ø

b.-ı dehr: dünya nimetleri T203a/10 → dehr
cennet-i b.-ı irem T198a/16 → cennet, irem

b.+lar T206b/10, T206b/10

b.+uñ T216a/03

[=5]

bağlu *(s.)* bağlı, kilitlenmiş

b.+ken T219a/01 → ø-

b.+yısı T219a/07 → yı-

[=2]

bağır, -ğrı bağır, sine

b.+ø T208b/20

b.+ı

b. başlu T205a/14 → başlu

b.+ın T197b/04

b.+ına

b. başdı T216a/01 → baş-

b.+ını T235a/18

b.+um T198a/10

[=6]

bağışla-

1. bağışla-, affet-

b.-ğıl T214b/12

b.-madı T221b/14

b.-mamışdur T221b/08

b.-rısıñ T221b/16 → ı-

2. bahşet-, hediye et-

b.-dı T228b/19

b.-ram T221b/17

[=6]

bağī *Ar. (i.)* azgınlık, isyankarlık

b.+ini

b. eyle T223b/02 → eyle-

[=1]

bağla-

1. bağla-, kilitle-, kapa-

b.-dı T218b/20,

b.-mıışlardı T241a/03 → ø-

2. sev-, gönül ver-

b.-mağdur T243b/17

3. *(y.f.)*

āvāzını bağla-: sesini kes-, sustur-

...-dı T223a/19

dilüñi bağla-: konuşmasına engel ol-

...-r T206b/17

gönli gözin bağla-: başka hiçbir şey görme-,
bağlan-

...-yan T223b/01

gönül gözin Hakk'a bağla-: Allah'a teslim ol-

...-mış ola T199b/21

zelle bağla-: ayağı sürç-, hatâ yap-

...-r T198a/01

[=8]

bağlaş- yara üzerine ilaç sür-, sar-

b.-dılar T203a/03

[=1]

bağlılık, -ğı bağlılık, bağlı olma durumu

b.+ın T219a/06

[=1]

bağrış- birlikte bağır-

b.-dılar T224a/02

[=1]

bahādırılık, -ğı *Far.+T. (i.)* yiğitlik

b.+ıla T212a/11

[=1]

bahādur *Far. < bahādır (i.)* yiğit, kahraman

b.+ø T201b/05, T204b/05, T214b/04

b.+dı T213a/14 → ø-

b.+lardan T213b/03

[=5]

bahāne *Far. (i.)* asıl sebebi gizlemek için söylenen

söz, sözde sebep

b.+ø T202b/06

‘özü b. kılmayasın T212a/09 → kıl-, ‘özü

[=2]

bahār *Far. (i.)* ilkbahar

b.+ø T201b/21

[=1]

bağıl *Ar. (s.)* cimri, pinti

b.+ø T217b/13

b.+dür T217b/14

[=2]

bağır *Ar. (i.)*

1. deniz, derya, genişlik

b.+ø T197b/16, T214a/09, T243a/21

b.-ı Nîl: Nil denizi T224a/15 → Nîl

b.-ı revān : akan su T202b/11 → revān

b.-ı teşvîş: dalgalı su T216a/16 → teşvîş

b.-ı zūlmāt : sıkıntı denizi T208b/20 →

zūlmāt

- b.+da T207a/18
 b.+ı (tnn) T197b/17, (ns) T231a/18
 b.+ına T197b/05
 b.+ında T210a/10
 b.+ından T209a/07
 b.+uñ T238a/10
 berr ü b.: kara ve deniz, tüm dünya
 T232b/14
2. şiir vezni
 b.+ında
 remel b.+ı T198a/13
 [=14]
- baħrce** *Ar. +T. (zf.)* deniz kadar çok
 b.+ø T203b/07
 [=1]
- baħrī** *Ar. (s.)* deniz gibi çok, geniş
 b.+ø T217a/14
 [=1]
- baħş** *Ar. (i.)* söz, konu
 b.+ø
 b. ider T244a/15 → it-
 b. idüp T244a/11
 [=2]
- baħş** *Far. (i.)*
 1. kısım, bölüm
 b.+ø T238b/07
 dört b. eylemişdi T199b/14 → eyle-, dört, ø-
 b.+ı (ns) T238b/07
 b.+ın T215a/08, T215a/09, T238b/08
 2. bağış, ihsan
 b.+ı (tnn)
 b.+ı olsun T213b/11 → ol-
 [=7]
- baħşış** *Far. (i.)* ek para, bahşış
 b.+ın T215a/10
 [=1]
- baħt** *Far. (i.)* talih, kader
 b.+ø T229a/01, T235a/16
 b. bulur T218b/15 → bul-
 b.+ı (tnn)
 b.+ı döniserdür T230b/05 → dön-
 b.+uñ T246a/14
 [=7]
- baħtiyār** *Far. (s.)* ummadığı kadar mutluluğa ve iyiliğe kavuşan kişi
 b.+ø T197b/07, T202b/20, T246a/18
 b. ol-ø T246a/18 → ol-
 b. olasın T235b/21
 b. olsun T228b/12
 [=6]
- baħtlu** *Ar. +T. (s.)* talihi açık
 b.+ø T233a/10
 b.+yıldı T223b/09 → yı-
- baķ-**
 1. gözle bak-
 b.-dı T233b/14

- b.-ıncaķ T237a/01
 b.-madı T222a/14
 b.-up T204a/15, T219b/09
2. itibar et-, önemse-
 b.-madı T218b/02
3. (*y.f.*)
 gözi cihāna baķ-: dünyaya gel-, doğ-
 ...-maya T232a/16
 [=7]
- bāķī** *Ar.*
 1. (*s.*) sürekli, kalıcı, sonsuz
 b.+ø T206a/17, T229a/13, T241a/13, T246a/15
 b. kalaydı T218b/07 → kal-
 b. kaldı T223b/07
 b. kılsun T246a/19 → kıl-
 b. ola T237a/06 → ol-
 2. arta kalan, geri kalan
 b.+sin T241b/02
 [=9]
- Bāķī** *Ar. (S.)* sonsuz olan Allah
 B.+ø T234b/06
 [=1]
- bāķir** *Ar. (s.)* temiz, namuslu, iffetli
 b.+dür T201b/09
 [=1]
- bāķire** *Ar. (i.)* hiç cinsel ilişkide bulunmamış, kız
 oğlan kız
 b.+ø T205a/03, T210b/08
 b.+dür T205a/07
 [=3]
- bāl** *Far. (i.)* tüy » *MT*, 362.
 b.+ø T214b/07
- bal** (*i.*) arıların yaptıkları tatlı madde
 b.+ø T228a/17
 [=2]
- bālā** *Far. (i.)* gökyüzü
 b.+ø
 zīr ü b. T208a/07 → zīr
 [=1]
- Bālā** (*İ.*) Davud peygamberin oğlu » *KKD*, 226.
 B.+yıldı T227a/15 → yı-
 [=1]
- Bālāb** → Bālā
 B.+ø T223b/08
 [=1]
- balçık, -ğı** (*i.*) sıvı çamur, bataklık
 b.+ø T242a/21, T242b/04, T242b/04
 b.+a T218b/16
 b.+ı T234a/07
 [=5]
- balgam** *Ar. (i.)* balgam
 b.+ø T243b/09
 [=1]
- balık** (*i.*) suda yaşayan canlı, balık
 b.+ø

- b. arkalu T240a/20 → arkalu
[=1]
bālīga *Ar. (s.)* ergen, ergenliğe ulaşmış
b.+ø
b. olıcak T201b/04 → ol-
[=1]
bang *Far. (i.)* ses, haykırma
b.+ø
b. kılur T198a/15 → kıl-
[=1]
bārān *Far. (i.)* yağmur
b.+ø
b.-ı çarh: yağmur, *mec.* gözyaşı T206b/13
[=1]
bār-gāh *Far. (i.)* yüksek divan
b.+ı (ns) T214a/20
b.+uñ
hārīm-i b. T236a/16 → hārīm
[=2]
barış- uyuş-, hoşlaş-
b.-ur T244b/15
[=1]
bāri *Far. (e.)* öyleyse, o halde
b.+ø T207a/10, T209b/05
[=2]
Bārī *Ar. (S.)* herşeyi mükemmel ve düzgün olarak
yaratan [Allah]
B.+ø
B. Te‘ālā T243a/17 → Te‘ālā
[=1]
barķ ev, barınak
b.+ø T212a/14
[=1]
barmak, -ğī parmak
b.+ından T213b/21
b.+ıyla T238b/09
[=2]
bārū *Far. (i.)* kale duvarı, hisar
b.+ø
burc u b.: sur ve burçlar T203a/01 → burc
b.+sı
burc u b. T199b/08
[=2]
baş-
1. vücūdun ağırlığını verecek bir biçimde ayak
tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koy-
b.-ø T200a/11
b.-a T215b/20
b.-mış T208a/14
2. (*y.f.*)
bağrına baş-: sevgiyle göğsüne yasla-
...-dı T216a/01 → bağır
kadem baş-: ayak bas-, gel-
...-ø T237b/20 → kadem
...-ar olsa T209a/02 → ol-

- ...-duñ T226b/19
nefsünün farkına pā baş-: nefsini yen-
...-ø T200a/11, T226b/03
nefsinün farkına ayak baş-: nefsini yen-
...-mış ola T200a/10
[=9]
Baş-Sāva → Bat-Şāyī
B.+ø T201b/03, T201b/07, T202a/11
[=3]
Baş-Sāvi → Bat-Şāyī
B.+ø T201b/02
[=1]
bā-şafā *Far.+Ar. (zf.)* sefa ile, huzurla
b.+ø T224a/16
[=1]
başır *Ar. (s.)* gören, anlayan
b.+ø
b. olıarsın T241a/19 → ol-
[=1]
başı *Ar. (s.)* sade, yalın
b.+dür
cevher-i b.+dür T241b/12 → cevher
[=1]
basīte *Ar. (i.)* yeryüzü
b.+sine
eczā’-ı b. T242a/20 → eczā’
[=1]
baş
1. (*i.*) bedenın üst bölümü, kafa
b.+ø T199b/19, T212a/12, T212a/12, T214b/11,
T239a/16, T239a/19, T244b/18
b. açdı T214b/16 → aç-
b. açuk T198a/05 → açuk
b. indürmezdi T199b/03 → indür-
b. götürdi T238a/10 → götür-
b. koyup T215b/20 → ko-
b. ortaya koyup T225a/07 → koy-, orta
b. oynayam T198a/04 → oyna-
b. şaldı T245a/03 → şal-
b. virevüz T204b/07 → vir-
b.+da
b. koyup T238a/03 → koy-
b.+ı (ns) T205a/13, (tnn) T209b/09, T240a/19
b. kurmuş T203a/09 → kur-
b. indirürdi T213a/14 → indür-
b. hoş T244b/15 → hoş
b.+ın T212a/19, T212a/20, T219b/16, T222a/14,
T228b/03, T237a/08, T240a/03
b. şaldı T228a/18 → şal-
b.+ını T198b/12, T219b/15, T221a/21
b.+ından T220a/18, T221a/20, T238b/13
b.+lar T202b/13
b.+ları T208b/01, T240a/19, T240b/11
b.+ların
b. açup T230b/11 → aç-

- b.+larından T230a/18
b.+um
b. üzre T207b/15, T237b/21 → üzre
b.+umuz
b. ḥalāṣ ola T209b/06 → ol-, ḥalāṣ
b.+uñ
b. almayınca T239b/03 → al-
b.+uñdan
b. giçen T205a/08 → geç-
b.+uñı T221b/10
2. zihin, akıl
b.+dan
b. çıkarup T216a/01 → çıkar-
b.+ına T224b/11
‘aqlı b. geldi T207b/08 → gel-, ‘aql
‘aqlın b. getirüp T208b/04 → getir-, ‘aql
b. diremedi T207b/05 → dir-
3. arazide en yüksek ya da en uç nokta
b.+ı T243a/09, T243a/10
b.+ında T208b/01
b.+ından T208a/16
4. temel, esas
b.+ıdur T220a/02
5. yönetici, lider
b.+ø
b. diküp T225a/13 → dik-
b.+ı T224b/13
6. yara
b.+ø T208b/20
7. kişi, şahıs
b.+ına T227a/11
[=57]
- baş başa** (zf.) birlikte, beraber
b.+ø
b. çatup T211b/11 → çat-
[=1]
- başla-**
1. bir iş için harekete geç-,
b.-dı T204b/11, T207b/19, T216a/07, T223a/03,
T229b/06, T232a/04,
b.-dılar T223a/06, T223a/14, T233b/06
b.-yup T219a/21
2. (y.f.)
söze başla-: konuş-
...-dı T237a/10 → söz
[=11]
- başlu** (s.) yaralanmış
b.+ø
bağrı b.: gönlü incinmiş T205a/14
[=1]
- Bat-Şāyī bint Eli‘ām** → Bat-Şāyī
B.+ø T229a/21
[=1]

- Bat-Şāyī** < *Bat-Şeva* (İ.) Davud peygamberin
karısı, Süleyman peygamberin annesi »
KKD, 251.
B.+ø T211b/03, T228b/04, T228b/13,
T231b/08, T233a/14, T233a/15, T233a/17,
T233a/21, T233b/02, T234b/17
B.+dür T223b/06
[=10]
- Bat-Şāyī bint Eyleyas** → Bat-Şāyī
B.+ø T237a/10
[=1]
- bat-** Güneş bat-
b.-duğı T242b/02
[=1]
- baṭāyih** *Ar.* < *batḥa* > *baṭā’ih*, (i.) suyun ve otların
çok olduğu yer, sazlı dere » *KT*, C 2, 1099.
b.+ø T243a/14, T243a/15
[=2]
- bāṭl** *Ar.* (i.) yalan, boş
b.+ı T240b/03
[=1]
- bāṭn** *Ar.* (s.) içte gizli olan, saklı
b.+ø
zāhir b. olur T235b/09 → ol-, zāhir
b.+da T241a/13
[=2]
- bay** (s.) zengin
b.+ı (ns) T235b/03, T235b/03
zīr ü b.+ı T208a/10 → zīr
[=3]
- bā-zār** *Far.* (zf.) inleyerek
b.+ø
b. zār T198a/11 → zār
[=1]
- ba‘zı** *Ar.*
1. (s.) bir takım, kimi
b.+ø T220a/17, T221b/13, T222a/09, T223a/21,
T238a/16, T241b/10, T245a/20, T245a/20
2. (zm.)
b.+lar T220b/02, T220b/03, T220b/13
b.+ları T220b/01
b.+nuñ T224a/12
b.+sı T202a/01, T224a/10, T224a/11, T225a/06,
T227a/12, T242b/19
b.+sına T219b/03
[=19]
- bebek** (i.) bebek, küçük çocuk
b.+ø T216a/19
[=1]
- bebr** *Far.* (i.) kaplan
b.+ø T214b/03
[=1]
- be-cā** *Far.* (zf.) layık şekilde
b.+ø
b.-yı Muṣtafā: Hz. Muhammed’e uygun ve
layık bir biçimde T224a/17

[=1]
be-cān *Far. (zf.)* onun ruhuna, canı için
 b.+ø
 b.-ı Muştafā: Hz. Muhammed'in ruhu için
 T206b/10, T236a/15, T236b/05
 [=3]
bed *Far. (s.)* kötü
 b.+ø T235b/20
 [=1]
bedel *Ar. (i.)* karşılık, eşit
 b.+ø T212b/06, T232a/09
 b. olur T211a/04 → ol-
 [=3]
beden *Ar. (i.)* canlı varlıkların maddi bölümü, vücut
 b.+den T244a/06
 b.+i (tnn) T239b/20
 [=2]
bed-hū *Far. (s.)* kötü yaradılışlı, fena huylu
 b.+ları T230b/10
 [=1]
be-dürüstī *Far. (e.)* gerçekten, şüphesiz
 b.+ø T219b/02, T223a/01
 [=2]
beg *(i.)* bey, soylu kişi, zengin ve nüfuzlu kişi
 b.+ine T237a/03, T237a/04
 b.+ler T203a/02, T212a/05, T213a/01,
 T213a/02, T213b/13, T215a/09,
 T217a/21, T229a/12
 b.+lerden T229a/12
 b.+leri T211b/10, T212a/07, T212b/10,
 T213b/17, T214b/03, T214b/04,
 T214b/06, T215b/09, T215b/09
 b.+lerile T214a/02
 b.+lerin T217b/03
 b.+lerinden T213a/13
 b.+lerini T237a/02, T237a/02
 b.+lerinüñ T199b/02
 b.+leriyle T212b/13, T214a/17, T214a/21,
 T215a/17
 b.+üm T209b/16, T219a/11, T225b/21,
 T236a/19, T245b/02, 245/03
 [=36]
be-ğayet *Far.+Ar. (zf.)* oldukça, son derece
 b.+ø T199b/01, T199b/18, T200a/14, T201b/06,
 T203b/12, T204a/12, T204a/17, T205a/03,
 T205a/06, T205b/12, T207a/08, T208a/19,
 T208b/09, T209a/20, T210b/02, T212a/03,
 T212b/13, T213a/14, T213a/18, T214a/08,
 T215a/08, T216a/06, T216a/16, T216b/01,
 T216b/02, T217b/03, T218a/14, T218b/01,
 T218b/10, T219a/01, T219a/02, T224b/20,
 T227a/09, T227b/19, T229a/10, T235b/01,
 T236a/13, T237b/12, T239a/21, T239b/20,
 T244b/18, T245b/08
 [=42]
begen- bir şeyi iyi ve güzel bul-, takdir et-

b.-di T236b/11
 b.-medi T216a/08
 b.-mediler T212b/10, T215a/21
 [=4]
begler begi *(i.)* devlette askeri ve mülkiyet yetkileri olan kişi, komutan
 b.+ø T199b/06, T203a/02, T203a/04, T203a/14,
 T203b/02, T209b/01, T212b/09, T212b/17
 b.+iden T211a/01
 b.+idür T199b/05
 b.+ileri T214b/02
 b.+inüñ T213a/11
 b.+isiydi T219b/17 → y-
 [=13]
begler begligi *(i.)* üst düzey komutanlık
 b.+ø T228a/07
 b.+ile T226a/20
 b.+inden T213a/19
 [=3]
behişt *Far. (i.)* cennet
 b.+ø T221b/20
 [=1]
behre *Ar. (i.)* pay, nasip
 b.+ø T197b/17
 [=1]
beķā *Ar. (i.)* sürekli olma, ebedilik
 b.+ø T198a/17
 b. ʿālem T198a/17 → ʿālem
 b.+ya T224b/09
 b.+yı T226b/05
 [=4]
belā *Ar. (i.)* içinden çıkılması zor durum, felaket
 b.+ø T199a/09, T199a/09, T199a/10, T199a/11,
 T199a/11, T199a/12, T200b/18, T207b/10,
 T226b/11
 b. çekdi T231a/04 → çek-
 b. çekmeyesin T206a/12
 b.+dan T200b/13, T201a/02, T235a/18
 b.+lardan T199a/04
 b.+ya T202a/17
 b. şalmağa T221a/12 → şal-
 b.+yıla T199a/07, T224b/15
 [=18]
belāgat *Ar. (i.)* güzel ve açık konuşma, anlatım gücü
 b.+ø T217a/07
 b.+da T239a/08
 b.+la T246a/05
 [=3]
Bel'am-ı Bā'ūr *Ar. (İ.)* Hz. Musa zamanında yaşamış olan, önceleri büyük bir alim olup daha sonradan gaflete düşen kişi. » *DİA, C 5, 389.*
 B.+ı T202a/18
 [=1]
belbed *Far. (s.)* akılsız, ne yaptığını bilmez

b.+ø T207b/10
belek (*i.*) işaret, alamet » *belik: işaret, YTS, 42.*
 b.+ø T236a/18
 [=1]
beli *Far. (e.)* onaylama sözü, evet » *Ar. belā > Far. belī, OTS, 125.*
 b.+ø T204a/20, T223a/20
 [=2]
beliğ *Ar. (s.)* açık ve anlaşılır konuşan
 b.+ø T223b/18
 [=1]
belki *Ar.+Far. (e.)* belki, muhtemelen
 b.+ø T228a/01, T236b/04
 [=2]
belkim *Ar.+T. (e.)* belki, muhtemelen
 b.+ø T200b/17, T203b/01, T205b/17, T207a/08, T212a/04, T212b/11, T222a/16, T229a/12
 [=8]
belür- belir-, ortaya çık-
 b.-di T208a/16, T231a/21
 b.-mez T208a/14
 b.-ürdi T224a/18, T224a/18 → ø-
 [=5]
ben (*zm.*) 1. teklik şahıs zamiri
 b.+ø T198b/20, T199a/02, T199a/04, T199a/06, T200a/03, T200b/07, T202a/20, T204b/08, T207b/11, T207b/13, T208b/21, T210b/17, T210b/18, T211b/03, T213a/19, T213b/02, T213b/05, T213b/08, T216b/08, T217b/12, T220b/12, T220b/15, T220b/15, T220b/18, T220b/18, T221a/06, T221b/02, T221b/14, T221b/14, T221b/16, T221b/16, T221b/16, T222b/17, T223b/03, T223b/16, T226b/11, T228a/02, T228b/17, T233a/01, T233b/08, T233b/12, T234b/07, T234b/15, T239b/11, T241b/03, T244a/18, T244a/19, T245a/21
 b.+cileyin T221a/16
 b.+den T198b/13, T200a/07, T200a/12, T210a/01, T211a/20, T220a/19, T237b/18
 b.+e **baña**
 T199a/01, T199a/10, T199a/11, T199a/13, T199a/13, T200a/06, T200a/11, T200b/09, T201a/12, T204b/02, T204b/08, T204b/15, T210a/01, T210b/08, T210b/09, T210b/19, T211a/18, T212a/07, T213a/21, T213b/07, T213b/12, T213b/12, T215a/04, T215a/04, T217b/15, T219a/19, T219a/19, T219a/20, T220b/04, T220b/12, T220b/21, T221a/12, T221b/01, T221b/08, T223a/16, T226b/11, T226b/11, T226b/21, T227a/01, T227a/03, T228b/11, T229a/15, T233a/01, T234b/07, T237b/18, T239a/02, T244a/16, T244b/04, T245a/14
 b.+i T198b/18, T199a/06, T210b/18, T216a/12, T217b/08, T217b/08, T220b/12, T220b/20,

T221a/12, T221a/21, T221a/21, T221b/04, T221b/17, T230b/19, T240a/04, T240a/04
 b.+üm T198a/11, T199a/01, T199a/03, T200b/16, T203a/21, T204a/13, T204a/20, T204b/09, T205a/11, T205b/15, T210b/17, T211a/15, T211a/20, T211a/21, T212a/01, T212a/13, T212a/21, T213a/19, T214b/12, T215a/01, T215a/13, T216a/13, T217a/17, T217b/17, T217b/18, T219a/18, T219a/18, T219a/19, T221a/12, T221b/03, T221b/03, T221b/08, T221b/13, T222b/18, T222b/20, T223a/20, T226b/12, T226b/13, T226b/20, T226b/21, T227a/04, T228a/02, T228b/17, T229a/10, T229a/11, T230a/21, T230a/21, T232b/09, T233a/04, T233a/21, T235b/06, T239a/01, T239b/21, T239b/21, T241b/10, T244a/16, T244b/07, T245a/02, T245a/10
 b.+üm çün T217b/15
 b.+ümile T223a/17
 b.+ümle T212a/13, T216a/12, T217b/09, T227a/03, T230b/03, T240b/17
 [=188]
be-nām *Far. (s.)* tanınmış, ünlü
 b.+ø
 b.-ı nām-ı evvel: evvelden beri bilinen Allah T237b/15 → evvel
 hoş b. T212b/20
 [=1]
bend *Far. (i.)* bağ, zincir
 b.+ine T223b/02
 [=1]
bende *Far. (i.)* esir, köle
 b.+ø T215b/15, T235a/16
 [=3]
beñdeş (*s.*) benzer, eşit, aynı
 b.+ø T217a/08
 b. olur T235b/18 → ol-
 b.+de T231a/20
 [=3]
beni-âdem *Ar. (i.)* ademoğlu, insanlar
 b.+ø
 efzal-i b. T244b/06 → efzal
 [=1]
Beni-İsrâ'îl *Ar. (İ.)* İsrailoğulları kavmi
 B.+ø T198b/07, T199b/12, T199b/15, T201b/07, T205a/03, T207b/09, T212a/07, T215a/20, T217b/05, T223a/06, T237a/11
 B.+den T220a/06, T222b/10
 B.+i
 ħalâyık-ı B.+i T222b/20 → ħalâyık nebî-i İ. T235b/02
 B.+üñ T199b/16, T199b/18, T201b/06, T211a/09, T211a/12, T212b/12, T212b/12, T214a/15, T214b/05, T215b/09, T237a/02, T238a/07
 kavm-i B.+üñ T211b/10 → kavm

[=25]
beñiz, -ñizi (*i.*) yüz rengi, yüz
 b.+inüñ T204a/16
 [=1]
beñize-
 1. benze-
 b.-r T198b/20, T205a/17, T207a/16, T207a/19,
 T208a/17, T208b/02, T240a/20, T245a/17
 2. gibi görün-
 b.-r T207a/08
 [=9]
beñizet- benzer duruma getir-
 b.-medi T227b/07
 [=1]
ber *Far. (e.)* üzerinde, üstünde
 b.+ø
 b. divān T214a/16
 [=1]
berāber *Far. (zf.)* eşit
 b.+ø
 b. olmışıdı T222a/06 → ol-
 [=1]
berāt *Ar. (i.)* kurtuluş ya da azat olma belgesi
 b.+ø
 b.-ı müsellemin: kurtuluş belgesi T222a/20
 [=1]
ber-devām *Far.+Ar. (zf.)* sürekli
 b.+ø T235a/19
 [=1]
berekāt *Ar. (ç.i.)* keramet, hayırlar
 b.+ında
 havaşş ı b.+ında: maneviyatında T233a/13
 → havaşş
 b.+ıyla T199a/02
 [=2]
berg *Far. (i.)* yaprak
 b.+ini T198a/17
 [=1]
ber-güzin *Far. (s.)* seçkin, değerli
 b.+ø
 pehlevān-ı b. T226a/01, T197b/12 →
 pehlevān
 [=2]
Berhıyā → Berhıya bin Enkiyā
 B.+ø T218b/03, T218b/06, T218b/10,
 T235b/06, T236b/07, T237b/04
 B.+dan T237b/02, T237b/11, T239a/02
 B.+nuñ T218b/11
 B.+ya T235b/05, T237a/14
 B.+yı T211a/12, T238a/07
 B.+yıla T219b/18
 [=14]
Berhıyā bin Enkiyā < *Berekya (İ.)* Davud
 peygamberin veziri » *KKD, s. 270.*
 B.+ø T199b/18, T200a/01, T200b/04, T236b/11,
 T237b/05

B.+yı T219b/16
 [=6]
berī *Ar. (s.)* temiz, arınmış
 b.+ø T234b/19
 b. ola T206a/02 → ol-
 [=2]
berī *Far. < berīn (s.)* yüksek, yüce
 b.+ø
 bād-ı b. T239a/18 → bād
 [=1]
beriyye *Ar. (i.)* çöl
 b.+ø T243a/12, T243a/13
 [=2]
berk *Ar. (i.)* parıltı, kıvılcım
 b.+ø T242b/05, T242b/06, T242b/18, T242b/20
 b.+ıdur T242a/06
 [=5]
ber-kemāl *Far.+Ar. (s.)* kusursuz, mükemmel
 b.+ø T225b/13
 b.+üñi
 cemāl-i b. T200a/04 → cemāl
 [=2]
bernā *Far. (i.)* genç, delikanlı
 b.+ø T200a/21
 b. ü pīr T236a/09 → pīr
 b.+sı
 pīr ü b. T199b/16
 b.+sın
 pīr ü b. T217b/04
 b.+sına T237a/02
 [=4]
berr *Ar. (i.)* kara, toprak
 b.+ø
 b. ü baħr T232b/14 → baħr
 [=1]
berü (*e.*) -den bu yana
 b.+ø T207a/05, T205b/02, T210a/12, T210b/19,
 T235b/02
 [=5]
ber-zevāl *Far.+Ar. (s.)* yok eden, öldüren
 b.+ø T245a/06
 [=1]
bes *Far. (s.)* çok, gayet
 b.+ø T231a/07, T231a/20, T234a/08
 [=3]
be-şart-ı ān ki *Far. (zf.)* şu şartla ki
 b.+ø T215a/04, T229a/19
 [=2]
beşāret *Ar. (i.)* müjde
 b.+ø T231b/18
 b. itdiler T237a/03 → it-
 [=2]
beşer *Ar. (i.)* insan, insanoğlu
 b.+ø T200a/19, T218b/18, T226a/06, T237b/18,
 T237b/18, T238b/05,
 b.+de T200b/05

[=7]
bey^c *Ar. (i.)* satma, satış
 b.+ø
 b. üzerine bey itmeyesiz T203b/18 → it-
 bey üzerine b. itmeyesiz T203b/18
 [=2]
beyān *Ar. (i.)* söyleme, bildirme, anlatma
 b.+ø T240b/18
 b. itdiler T203a/07, T225a/01 → it-
 b. idevüz T223a/05
 b. itmişemdir T223b/16
 b. eyledüñ T240b/08 → eyle-
 b. eyleyevüz T230a/02
 b. eyleyicek T240b/16
 b. kılınñ T199a/13 → kıl-
 b. kılıncaç T241a/01
 [=10]
beyāz *Ar. (s.)* beyaz, ak
 b.+ı (tnn) T246a/01
 [=1]
Beyrā^cam (*İ.*) Davud peygamberin oğlu
 B.+dur T223b/08
 [=1]
beyt *Ar. (i.)* ev, mesken
 b.+i
 ehl-i b.+i T238a/17 → ehl
 [=1]
beytü'l-māl *Ar. (i.)* devlet hazinesi
 b.+ø T218a/07
 [=1]
beze- süsle-
 b.-sünler T232b/09
 [=1]
bezen- süslen-, donan-
 b.-mişdür T233a/11
 [=1]
bezm *Far. (i.)* toplantı, meclis
 b.+ø T197b/16
 b.+i T229b/18
 [=2]
bñar (*i.*) pınar, çeşme
 b.+ø T201b/21, T209a/11, T210b/19, T220a/13
 b.+da T206b/21
 b.+lardur T243a/10
 b.+uñ T202a/01, T202a/03, T202b/06
 [=9]
bıraç-
 1. koy-, yerleştir-
 b.-ø T199a/02
 b.-dı T226b/17
 2. (*y.f.*)
 ayağa bıraç-: itibarını kaybettir-
 ...-ur T205a/12, T205a/13 → ayak
 öñine bıraç-: önden yolla-
 ...-up T238a/14 → öñ
 [=5]

bī^caded *Far.+Ar. (s.)* sayısız, hesapsız
 b.+ø T230a/18, T237b/16
 b. olsa T206b/07 → ol-
 [=3]
bī-bedel *Far.+Ar. (s.)* karşılığı ve eşi olmayan
 b.+ø T197b/03, T237b/16
 [=2]
bī-bekā *Far.+Ar. (s.)* kalıcı olmayan, geçici
 b.+dur T206b/1
 [=1]
bī-çäre *Far. (s.)* çaresiz, aciz
 b.+ø T221b/02, T222a/19
 b.+ler T200a/18
 [=3]
bī-dīn *Far.+Ar. (s.)* dinsiz, inancı olmayan
 b.+ø
 b. ider T223a/09 → it-
 b. idüp T223a/12
 iblīs-i b. T222b/08, T225a/10, T239a/11,
 T241a/20, T241b/01, T245a/09 → iblīs
 [=8]
bī-dirīğ *Far. (s.)* esirgenmemiş, günahkar
 b.+ø T223b/18
 [=1]
bigi (*e.*) gibi, benzer, eşit
 b.+ø T198a/05, T198b/18, T198b/19, T199a/06,
 T200a/17, T200a/18, T200a/18, T201b/03,
 T201b/08, T201b/19, T201b/19, T202a/06,
 T203b/04, T204a/16, T204b/05, T204b/05,
 T205a/05, T205b/17, T205b/18, T205b/19,
 T205b/19, T207a/02, T207a/08, T207a/09,
 T207a/10, T208a/14, T208b/01, T208b/03,
 T208b/15, T209a/20, T210a/09, T210b/08,
 T210b/12, T210b/15, T211a/06, T211b/15,
 T212b/06, T214b/01, T214b/03, T214b/03,
 T216a/01, T216a/02, T216a/19, T217a/05,
 T217a/13, T218b/09, T222a/10, T222a/10,
 T223a/15, T224a/10, T225b/06, T227b/02,
 T227b/08, T228a/21, T228b/19, T229a/20,
 T231a/19, T231b/20, T232a/01, T232a/14,
 T233a/12, T233a/12, T235b/08, T239b/02,
 T240a/19, T241a/11, T241b/04, T245a/01,
 T245a/03, T245a/16
 anuñ b.: öyle, o şekilde T224a/07 → anuñ
 b. ola T223a/02 ol-
 b.+dür T242a/17
 [=68]
bī-gümān *Far. (zf.)* şüphesiz, hiç kuşku yok ki...
 b.+ø T197b/02, T200b/10, T202a/10, T202b/08,
 T205b/21, T208a/11, T210a/19, T211b/01,
 T214b/16, T216b/17, T228a/18, T230b/05,
 T231a/21, T232a/05, T235a/14, T240a/12,
 T245b/12
 [=17]
bī-güzāf *Far. (s.)* lüzum üzere, gereken
 b.+ø T206a/06

[=1]
bī-hadd *Far.+Ar. (s.)* sınırı olmayan, sayısız
 b.+ø T200b/01, T209a/17, T214b/18, T217a/10,
 T224a/11, T230a/12, T238b/17, T238b/17
 b. olur T209b/14 → ol-
 hāmd-ı b. T197b/01, T206a/20, T236a/05 →
 hāmd

[=12]
bī-halel *Far.+Ar. (s.)* eksiksiz
 b.+ø T211a/06, T225a/15, T225b/10, T232a/09
 b.+dür T197b/03

[=5]
biḥār *Ar. < baḥr (i.)* deniz
 b.+ø T243a/18

[=1]
bī-hemtā *Far. (s.)* eşsiz, benzersiz
 b.+dur T202b/02

[=1]
bī-ḥilāf *Far.+Ar. (s.)* muhalif olmadan, itirazsız
 b.+ø T202b/01, T206a/06

[=2]
bī-ḥod *Far. (s.)* baygın, kendinden geçmiş
 b.+ø
 b. olup T224b/07 → ol-

[=1]
bihterīn *Far. (s.)* en iyi, pek iyi
 b.+ø T197b/14

[=1]
bī-hūde *Far. (s.)* gereksiz, boş
 b.+ø T238b/19

[=1]
bī-hūner *Far. (s.)* marifetsiz, beceriksiz
 b.+ø T218b/15

[=1]
bī-ihlāṣ *Far.+Ar. (s.)* samimi olmayan, ikiyüzlü
 b.+ ø
 b. olan T222b/14 → ol-

[=1]
bī-ilel *Far.+Ar. (s.)* eksiksiz, kusursuz
 b.+ø T212b/08

[=1]
bī-kār *Far. (s.)* işsiz, amaçsız
 b.+ø
 ṣīr-i b. itmesün T226b/01 → it-,
 b.+sın T226b/01 → ø-

[=2]
bī-karār *Far.+Ar. (s.)* kararsız, düzensiz
 b.+ø T197b/02, T224b/03, T231a/08

[=3]
bī-kıl *Far.+T. (s.)* kılsız, tüysüz
 b.+ıdı → ı- T224a/12

[=1]
bī-kıyās *Far.+Ar. (s.)* benzersiz, hesapsız
 b.+ø
 ṣenā'-ı b. T246a/11 → ṣenā'
 [=1]

bī-kuşūr *Far.+Ar. (s.)* kusursuz, eksiksiz
 b.+ø T201a/04, T222b/12
 [=2]

bikr *Ar. (i.)* bekarlık
 b.+ø T201b/09

[=1]
bil *(i.)*

1. kol ve bacakların birleştiği yer, bel
 b.+ø
 b. kuşanur T244b/12 → kuşan-
 b.+ine T202a/06

2. meni, soy
 b.+inden T229b/09, T229b/11, T229b/20,
 T230a/04, T230a/11, T230a/13, T230a/20,
 T231a/02, T232a/12
 b. gelecek olursa T222b/18 → ol-, gel-
 [=12]

bil-

1. anla-
 b.-ø T207b/01, T208b/18, T222b/04, T244b/16
 b.-di T205b/13, T206b/21, T207a/05, T209a/06,
 T210b/01, T213a/15, T217b/03, T221b/18,
 T230b/05, T232a/03, T232b/17, T232b/17,
 T238b/15, T241a/14, T241a/15, T241a/16,
 T245b/06
 b.-diler T219a/04, T229b/21, T232b/15,
 T234a/17
 b.-dügin T204b/12, T204b/12
 b.-dük T212b/01
 b.-düm T198b/13, T205b/15, T214b/12,
 T221b/17
 b.-dün T218a/06
 b.-e T198a/17, T209a/02, T217b/08, T219b/06,
 T238b/10
 b.-eler T203a/07
 b.-elüm T212a/06
 b.-esin T199a/19, T204b/09, T208b/17,
 T236a/20
 b.-eyim T199a/13
 b.-icek T237b/12
 b.-medi T238a/21
 b.-mediler T228a/18
 b.-medük T207a/07
 b.-medün T218a/09
 b.-mek T222a/05
 b.-meklik T245a/19
 b.-ün T225a/03
 b.-üp T209b/18, T225a/10, T226b/16,
 T227a/08, T230a/03, T234a/21, T244a/13
 b.-ür T212a/05, T239a/07
 b.-ürem T199a/05, T210b/18
 b.-ürsin T227a/04
 b.-ürüz T210b/10
 2. bil-, bilgi şāḥibi ol-
 b.-ø T221a/08, T224a/15
 b.-di T209b/15

- b.-e T221a/03, T225a/02, T241b/05
 b.-emedüm T200a/05
 b.-evüz T207a/11
 b.-medi T238b/11
 b.-medin T222a/11
 b.-meyicek T232a/17
 b.-mezden T207a/10
 b.-mezem T216a/11
 b.-mezdüm T212a/18 → ø-
 b.-mezler T232b/01
 b.-mezler idi T234a/04 → i-
 b.-se T218a/07
 b.-üp T238b/02
 b.-ür T207a/10, T222b/06, T223b/16, T225b/05, T232a/16
 b.-ür misin T222a/21
 b.-ürdi T230b/15, T245a/05 → ø-
 b.-ürem T220b/16
 b.-ürlerdi T229b/21 → ø-
 b.-ürsin T221b/03
3. tanı-
 b.-dün T212b/07
 b.-mez T207a/15
 b.-mezidi T241b/02 → i-
 b.-mezler T240b/03
 b.-ürdi T241b/02 → ø-
 b.-ürler T240b/01, T240b/02
4. farket-
 b.-dügümü T207a/11
 b.-üp T221b/04
 b.-ürem T220b/12
 b.-üriseñ T201a/03 → i-
5. (t.f.)
 -1. yeterlik
 gideb.-ür T213a/12 → git-
 ineb.-ür T213a/12 → in-
 münâcat ideb.-e T200b/06, T200a/19 → it-, münâcat
 tâ'at ideb.-e T200b/06 → it-, tâ'at
- 2. yetmezlik, muktedir olamama. (Sıfır biçim birimi /ø-/ ile yapılır: alamadı < al-a+ø-ma-dı < al-a+u-ma-dı gibi)
 alab.-madı T201b/15 → al-
 âsumândan r.+ı fark ideb.-mez T212a/16 → it-, âsümân, rismân, fark
 başına direb.-medi T207b/05 → dir-, baş,
 bileb.-medüm T200a/05
 bilib.-medün T218a/08 → bil-
 bilib.mezem T198a/10
 bulab.-madum T200a/05
 bulab.-mazsañ T245b/16 → bul-
 cenk ideb.-medi T212a/20 → it-, cenk,
 gireb.-meyüp T239b/02 → gir-
 habîr olab.-mazsın T223b/03 → ol-,
 habîr

ireb.-mezsın T223b/01 → ir-
 irişeb.-mezsın T223a/21
 kazanıb.-maz T224a/15 → kazan-
 kırtılab.-maz T223a/08 → kırtıl-
 men^c ideb.-mezsız T200a/08 → it-, men^c
 olıb.-maduñ T218a/08 → ol-
 taqât getüreb.-meyem T199a/08 → gittür-
 , taqât
 teskîn kılıb.-maduñ T218a/08 → teskîn,
 kıl-
 zafer bulab.-maya T217b/13

6. (y.f.)

qadın bil-: kıymet bil-
 ...-ürüz T210b/09 → qadır
 tahkîk bil-: emin ol-, şüphe duyma-
 ...-ün T203a/18 → tahkîk
 yakın bil-: kesin olarak emin ol-
 ...-di T219b/11, T219b/13, T241b/01 →
 yakın
 ...-düm T212a/20
 [=125]

bilâ itirâz Ar. (s.) itirazsız

b.+ø T243b/20

[=1]

Bilâl Ar. (İ.) mec. köle

B.+ø T209b/17

[=1]

bildir- → bildir-

b.-iser T228a/06

[=1]

bildirt- söyle-, anlat-

b.-meyüp T212b/03

[=1]

bildür- bildir-, duyur-

b.-di T203a/14, T232b/12

b.-diler T224b/19

b.-eler T219b/06

b.-en T245a/21

b.-evüz T199a/14, T220b/07

b.-üp T238b/03

[=8]

bile

1.(e.) bağlama edatı, birlikte, beraber

b.+ø T200b/07, T201b/16, T211b/01, T212a/01,
 T214a/02, T217b/09, T220a/06, T220a/07,
 T220a/08, T220a/10, T220a/11, T220b/14,
 T222a/03, T222a/04, T222b/10, T222b/11,
 T233b/08, T238a/07, T240a/07

b.+since T211b/06, T220a/12

b.+yidi T212a/13, T217b/05, T227b/18 → yi-

2. (zf) beraber

b. iderleridi T220a/11 → it-

[=24]

bile- beşiğe koyup bağla-, salla-

b.-mek T236b/16

b.-yüp T236b/21
[=2]
bī-leb *Far. (s.)* renksiz, tatsız
b.+ø T198a/03
[=1]
bilen *(e.)* birlikte, beraber
b.+ø T230a/21
[=1]
bili- bil-
b.-mezem T198a/10
[=1]
bilin- tanın-
b.-e T240b/06
[=1]
bi'l-intiha *Ar. (zf.)* biterek, bitmiş
b.+ø T198a/21
[=1]
biş *(s.)* tanıdık, bildik
b.+ø T219a/11
[=1]
bilü *(i.)* bilgi, ilim
b.+m T241b/10
[=1]
bilüç *(i.)* piliç
b.+i T218a/11
[=1]
bī-melālet *Far.+Ar. (s.)* mutlu, bahtiyar
b.+ø T225a/12
[=1]
bī-mişāl *Far.+Ar. (s.)* benzersiz
b.+ø T197b/06, T225b/14, T237b/16
[=3]
bin-
1. bin-, çık-, otur-
b.-üp T238a/05
2. *(y.f.)*
şayda bin-: ava çık-
...-señ T198a/05 → şayd
[=2]
biñ bin
b.+ø T198b/03, T199b/02, T199b/03, T199b/04,
T199b/08, T205a/12, T206b/03, T212b/06,
T214a/18, T215a/18, T220a/01, T222a/02,
T232a/05, T234b/18, T235b/04, T236a/21,
T236b/02, T240a/09, T241b/01, T245a/17,
T246a/14
bir ahı b. ciger yaķar oldu T209a/21,
T222b/08→ ol-, yaķ-, ciger, bir, ah
b. dürlü belā T224b/15 → belā, dürlü
b.-i T212b/06
[=30]
biñer *(s.)* biner
b.+ø T240a/19
[=1]
binā *Ar. binā' (i.)* yapı, bina
b.+ø

b. itmişleridi T212b/15 → it-, i-
b. olmuş. T233b/09 → ol-
[=2]
biñ biñ *(s.)*
1. binlerce, çok fazla
b.+ø T205b/20, T205b/21, T236b/02, T245a/15
2. *(zf.)* çok fazla
b. cehd iderseñ T213b/10 → it-, cehd
[=5]
biñ bir *(s.)* çok sayıda, çeşitli
b.+ø T232b/15
b. dürlü T228b/20 → dürlü
[=2]
bī-nifāk *Far.+Ar. (s.)* bozukluk olmadan
b.+ø T228b/09
[=1]
bī-nihāyet *Far.+Ar. (s.)* sonu olmayan, sonsuz
b.+ø T211b/13, T217a/03, T224a/03, T233a/07,
T238a/19
[=5]
binış *Far. (i.)* basiret, görüş
b.+ø
ehl-i b. T235b/14 → ehl
[=1]
biñ sekiz yüz otuz *T. (s.)* bin sekiz yüz otuz
b.+ø T246a/13
[=1]
biñ sekiz yüz otuz altı *T. (s.)* bin sekiz yüz otuz altı
b.+ø T198b/03, T206b/19
[=2]
bint *Ar. (i.)* kız, kızı
b.+idür T227a/18
[=1]
biñ üç yüz kırk dört *T. (s.)* bin üç yüz kırk dört
b.+ø T240a/07
[=1]
bir *(s.)*
1. bir
b.+ø T199a/08, T199a/08, T199a/08, T199a/09,
T199a/09, T199a/10, T199a/10, T199b/12,
T199b/14, T199b/15, T199b/15, T199b/15,
T199b/19, T200a/03, T200b/08, T201b/02,
T201b/05, T202a/01, T202a/02, T202a/02,
T205b/06, T205b/07, T206a/01, T206a/04,
T206a/05, T206b/01, T206b/16, T207a/06,
T207a/15, T207a/17, T207a/20, T207b/06,
T208a/20, T209b/03, T209b/04, T210a/04,
T210b/12, T211a/01, T212a/04, T212a/14,
T212a/15, T212a/16, T212b/19, T213a/21,
T213b/01, T214a/20, T214b/02, T215a/06,
T215a/07, T215a/09, T215a/18, T215b/12,
T215b/13, T215b/13, T216a/02, T216a/21,
T216b/01, T216b/09, T217a/05, T217a/19,
T218a/05, T218a/11, T218a/13, T218b/03,
T219a/18, T219a/19, T219a/20, T219b/02,
T219b/04, T219b/08, T219b/10, T220a/21,

T220b/05, T220b/08, T220b/09, T221a/11, T222a/02, T223a/02, T223a/06, T223b/12, T224a/15, T224b/20, T225b/12, T225b/20, T226a/11, T226a/19, T226b/09, T226b/10, T226b/11, T227a/13, T227a/15, T227a/16, T227a/17, T227b/02, T228a/01, T228a/03, T228a/08, T228a/15, T228b/16, T228b/16, T229a/18, T230a/01, T230a/05, T230a/07, T230b/14, T230b/16, T231b/03, T231b/06, T232a/18, T233b/09, T233b/09, T233b/09, T234a/02, T234b/10, T234b/13, T234b/17, T235a/09, T237b/07, T238a/16, T238a/16, T238a/19, T238b/07, T238b/07, T238b/08, T238b/08, T238b/13, T238b/13, T239a/01, T239a/14, T240a/18, T240b/02, T240b/18, T240b/18, T243a/21, T243b/01, T243b/01, T243b/03, T243b/03, T244b/06, T245a/16, T245a/17, T246a/01, T246a/01

- b. ahı biñ ciger yakup T222b/08 → yak-, ah, biñ, ciger
- b. ahı biñ ciger yakar oldu T209a/21 → ol-,
- b. dem T202b/18, T225b/18 → dem
- b. eksüksüz söyledi T204b/15 → söyle-, eksüksüz
- b. nazar T199a/10, T199a/11, T199a/16 → nazar
- b. nefes T199a/10, T199a/11, T199a/12, T199a/12, T199a/16, T199a/17 → nefes

2. belirsizlik sayı sıfatı

b.+ø T198b/06, T198b/15, T199a/01, T199a/04, T199b/01, T199b/20, T200a/15, T200b/02, T201b/06, T201b/21, T202a/02, T202a/06, T202a/08, T202a/21, T202b/04, T202b/15, T203a/11, T203a/18, T203b/14, T203b/16, T203b/16, T203b/19, T204a/08, T205a/13, T205b/07, T206a/10, T207a/03, T207a/13, T207a/13, T207a/17, T208a/04, T208a/13, T208a/13, T208a/18, T208a/18, T208b/03, T208b/05, T208b/05, T208b/10, T208b/11, T208b/13, T209a/11, T209b/05, T209b/21, T210a/05, T210b/11, T211a/16, T211a/16, T211b/19, T212b/04, T212b/05, T212b/05, T212b/06, T212b/14, T212b/15, T212b/19, T213b/01, T213b/01, T213b/02, T213b/04, T213b/08, T213b/09, T214a/01, T215b/09, T216a/20, T216a/21, T216b/15, T217a/01, T217b/07, T217b/09, T217b/11, T217b/14, T218a/05, T218a/10, T218a/10, T218a/12, T218a/18, T220a/05, T220a/09, T222a/07, T222b/08, T224a/04, T224b/06, T224b/16, T226b/08, T230a/13, T230b/20, T231b/21, T234b/18, T235b/06, T235b/10, T235b/10, T236a/08, T236b/08, T236b/09, T236b/12, T236b/14, T236b/16, T237b/08, T237b/18, T237b/19, T238a/04, T238a/05, T238a/05, T238a/14, T238a/20, T238b/05, T239a/06,

T239b/01, T239b/14, T241a/03, T241a/05, T241a/20, T241a/20, T241a/21, T241a/21, T241b/06, T241b/11, T241b/12, T241b/13, T241b/14, T241b/15, T241b/16, T241b/18, T241b/19, T241b/20, T241b/20, T241b/21, T242a/13, T242a/15, T242a/19, T242a/20, T242b/01, T242b/01, T242b/13, T242b/13, T242b/20, T243a/01, T243a/02, T243a/04, T243a/04, T243a/16, T243a/20, T243b/12, T243b/13, T243b/18, T243b/19, T243b/21, T243b/21, T244a/01, T244b/13, T245a/09, T245a/17

- b. dem T205a/12 → dem
- b. dürlü T240b/09
 - b. dürlü oldu T218b/09, T216a/05 → ol-, dürlü
 - b. dürlü itmeyesin T212a/08 → it-
- b. lahza T216a/12, T216a/14 → lahza
- b. maķāmdan bir maķāma irmişler T208a/13 → ir-, maķām
- b. yirden haber virdi T207b/04 → vir-, haber, yir
- b. zamān T208a/02, T244b/18, T245a/02 → zamān
- b. neçe vaķt T208a/16 → vaķt, niçe
- b. vecķile T207a/03 → vecķ

3. aynı, beraber, benzer

- b.+ø T204b/05, T222a/05, T231a/11, T231a/13, T231b/04
 - b. döşge girürse T227a/10 → gir-, döşek
- b.+dür T237a/06
- b. olup T242b/19 → ol-
- b. olupdururdu T202a/05
- b. yire gelirdi T231b/01 → gel-, yir
- b. yire gelürleridi T199b/16
- ikisi b. yerde ķalmadı T224a/07 → ķal-, iki, yer
- ikisi b. yire geleydi T201b/17, T218b/02 → gel-

4. tek, ayrı ayrı

- b.+ø T205a/06, T206b/05
 - b. bir haber virdi T231b/19, T234b/16 → vir-, haber
 - b. bir söyleyeyim T205a/09 → söyle-

5. (zf.) öyle ki, abartı bildirir » *KT*, 285.

- b. münfa'ıl oldum T212a/09 → ol-
[=345]

birāder *Far.* (*i.*) arkadaş, dost

- b.+ø T201a/19

biraz

1. (*s.*) biraz, azıcık
 - b.+ø T199b/05, T208a/15, T208a/17,
2. (*zf.*) az
 - b.+ø T210b/14, T224b/06
[=5]

birazcuğ (s.) biraz, çok az
b.+ø T204a/14

[=1]

birbiri (zm.) karşılıklı olarak bir diğeri
b.+n T215b/19, T216a/04, T216a/04, T240b/05,
T240b/20
b.+nden T229a/14
b.+ne T202b/11, T203b/19, T219b/04,
T219b/09, T224a/01, T230a/04, T230a/11,
T230a/12, T238a/20, T238b/09, T240b/01,
T240b/02, T243a/02
b.+nile T240b/18
b.+nüñ T240b/03
b.+sin T204a/09
b.+yle T199b/17

[=22]

birer (s.) birer
b.+ø T227a/11

[=1]

biri (zm.) bir tanesi
b.+ø T197b/12T217a/17, T226b/21, T240b/19,
T240b/19, T242a/10, T242a/10, T242a/10,
T242a/10, T242a/10, T242a/10
b.+müz T219a/05
b.+müzden T219a/05
b.+müzüñ T219a/11
b.+ñüz T203b/18, T203b/18
b.+nüñ T222a/12, T233b/15, T233b/15,
T233b/15
b.+si T201b/07, T211a/13, T215a/01, T215a/04,
T219a/18, T220b/03, T220b/04, T220b/06,
T237b/06
b.+sinden T220b/04
b.+sine T219b/04
b.+sini T221a/18

[=30]

biribiri → birbiri
b.+yle T240b/20

[=1]

birin ikin (zf.) birer ikiye, sırayla
b.+ø T211b/11

[=1]

birinci (s.) birinci
b.+ø T233b/21, T234b/09, T235a/06

[=3]

bī-riyā Far.+Ar. (s.) iki yüzölçü olmadan, dürtüştçe
b.+ø T200a/11, T221b/20

[=2]

birkaç (s.) çok olmayan
b.+ø T199b/01, T201b/11, T204a/20, T207b/11,
T211b/17, T212a/20, T212b/02, T212b/12,
T213a/02, T213a/04, T213a/08, T213a/21,
T214a/02, T225a/06, T238a/21, T239a/01,
T239b/18

[=17]

birle (e.) birlikte, beraber

b.+ø T198b/15, T199b/10, T199b/20, T202b/06,
T202b/08, T202b/12, T206a/01, T208b/19,
T214a/19, T214b/02, T221a/04, T224a/14,
T224a/16, T224b/03, T224b/10, T225a/20,
T226a/11.yani, T232b/11, T234a/20,
T240a/14, T241a/12, T241a/19, T241a/21,
T241b/13, T241b/18, T241b/18, T242b/16,
T242b/17, T242b/19, T243b/12, T243b/17,
T244a/10, T244b/15, T245a/11, T245a/12,
T246a/17

[=36]

birlik, -gi (i.) bir olma, beraberlik
b.+e

b. yatduñ T231b/03 → yat-
[=1]

bisle- karnını doyur-, yedir-
b.-diler T236b/18, T236b/21

[=2]

bislen- kendini besle-, büyüt-
b.-ür T235b/19

[=1]

biş (s.) beş
b.+ø T223b/12, T227a/11, T245a/16
b.+in T215a/04

[=4]

biş Far. (s.) çok
b.+ø

b. ü kem: çok ya da az, hepsi T225b/07,
T218a/21 → kem

[=2]

bişer (s.) beşer
b.+ø T240b/10

[=1]

bişik, -gi (i.) küçük çocukları sallamak ve
uyutmak için kullanılan yatak

b.+ø T236b/12
b.+de T236b/17
b.+e T236b/16
b.+ine T236b/21

[=4]

bişinci (s.) beşinci
b.+ø T215a/02, T227a/18, T240a/04, T240b/08,
T240b/09, T240b/16

[=6]

bişir- → biştir-
b.-üp T227a/06

[=1]

bī-şümār Far. (s.) sayısız
b.+ø T197b/01, T210a/20, T215b/17, T219b/21,
T220a/15, T225b/04, T228a/20, T231a/06,
T239b/12

[=9]

biştir- pişir-, yemek yap-
b.-mege T233b/04

[=1]

biş yüz (s.) beş yüz

- b.+ø T224a/01
[=1]
- Bit** → Bat-Şayîr
B.+i T220b/01
[=1]
- bit₁**- bit-, tamamlan-
b.-mesine T207b/13
b.-meye T232a/06
b.-meyince T207b/14
b.-mez T232b/03
b.-mezidi T232b/04 → i-
[=5]
- bit₂**- ot vb. şeyler çıkıp yetiş-
b.-e mi T228a/13
b.-en T243b/10
b.-meye T243a/14
b.-miştir T245a/16
b.-üp T220a/18, T220b/11
[=5]
- Bit-Şayîr** → Bat-Şayîr
B.+ø T204b/12, T205a/21, T205b/09, T205b/12,
T206a/10, T206b/20, T207b/04, T209a/21,
T210b/14, T210b/16, T210b/17, T211b/05,
T215b/08, T215b/19, T215b/19
B.+üñ T211a/07
B.+ye T210a/01, T211b/17
B.+yi T211b/09
[=15]
- bidir** → **bitür**-
b.-düm T202a/19
[=1]
- bitür**- sona erdir-, tamamlama-
b.-düm T246a/14
b.-eyim T207b/11
[=2]
- *bi+z** (*zm.*) 1. çokluk kişi zamiri
b.+ø T207a/11, T207a/11, T209b/04, T210b/06,
T210b/08, T210b/10, T210b/15, T219a/04,
T219a/08, T219a/09, T219b/13, T220b/07,
T221b/10, T221b/11, T221b/13, T225a/06,
T226a/11.yani, T226a/12, T231a/10,
T231b/04, T233a/05, T233b/07
b.+den T200b/21, T209a/08
b.+e T207a/09, T210b/06, T213a/09, T213b/19,
T215b/15, T223a/01, T223a/18, T225a/10,
T230b/01, T232a/14
b.+i T206a/07, T209b/03, T210b/15, T219a/06,
T225a/07, T227b/07, T230a/17, T238b/01
b.+leri T210b/13
b.+üm T198b/05, T199b/11, T200a/18,
T201a/09, T201b/01, T202a/12, T203b/20,
T207b/19, T209a/19, T210b/09, T219a/10,
T214b/12, T221b/10, T223a/01, T224b/12,
T226a/08, T228b/18, T230a/12, T230b/17,
T232b/06, T233a/08, T236b/19, T239a/11,
T241a/09
- [=64]
- bî-zar** *Far. (s.)* bıkmış, usanmış
b.+ø
b. ol- ø T237a/20, T237a/21, T237a/21 →
ol-
[=3]
- bî-zer** *Far. (s.)* altınsız, fakir
b.+ø T209b/16, T237a/19
[=2]
- bî-zevâl** *Far.+Ar. (s.)* sonu olmayan, ebedi
b.+sin T221b/01 → ø-
[=1]
- boğaz** boynun ön kısmı, gırtlak
b.+umdan
b. aşağı tã'am girmedi T204a/13 → gir-
[=1]
- boğazla-** boğazını keserek öldür-
b.-mağa T198b/21
b. kıldum T218a/12 → kıl-
b.-yup T218a/13
[=3]
- boşal-** boş duruma gel-, bir şey kalma-
b.-dı T226b/13
[=1]
- boşalt-** boş duruma getir-
b.-a T209b/12, T209b/13
[=2]
- boy** (*i.*) boy
b.+lular T240b/10
[=1]
- boyan-** rengi değiş-
b.-ur T214a/11
[=1]
- boyun, -ynı** (*i.*) baş ile gövde arasında kalan kısım
b.+ın
b. tokı-ø T201a/20 → tokı-
b.+ları T240a/20
b.+larında T208b/01
[=3]
- boz** (*s.*) açık toprak rengi
b.+ø T239b/15
[=1]
- boz-**
1. geçersiz kıl-, değiştir-
b.-dı T232a/05
2. (*y.f.*)
eyü adı boz-: adını lekele-, adını kötüye
çıkar-
...-ar T205a/12
[=2]
- bozdur-** zarar ver-, karıştır-
b.-a T244b/14
[=1]
- bozul-** düzen dağıl-, karış-
b.-maya T219a/13
[=1]

bölük, -gi (*i.*) bölüm, parça, kısım

b.+ø T234a/02

b. bölüm (*ikl., zf.*) parça parça T234a/09

b.+i (tnn) T243a/20

b.+in T238b/07, T238b/08

b.+inden T243a/20

b.+iniñ T243a/21

[=1]

böyle

1. (*zf.*) bu şekilde, bu tarzda

b.+ø T221b/01,

b. ola T230a/15 → ol-

b. olıcağ T244b/19

b. olsa: o halde T245a/21

2. (*zm.*)

b.+ø T200a/14, T200b/04, T200b/12, T201a/05, T202b/01, T206a/08, T207b/02, T207b/15, T208b/16, T209a/17, T211a/05, T211b/03, T212b/07, T213b/13, T214b/15, T218a/20, T219a/13, T221a/10, T221a/18, T221b/05, T228a/11, T228a/18, T228a/20, T228b/13, T229a/06, T230a/07, T230a/18, T230b/03, T231a/07, T231b/14, T233a/02, T234b/02, T234b/08, T235a/20, T238a/01, T239b/12, T240a/15, T245b/05

b. mi T221a/12

b.+yidi T212b/19 → yi-

[=44]

bu (*s.*) işaret sıfatı

b.+ø T197b/13, T198a/08, T198a/12, T198a/13, T198a/20, T198b/02, T198b/03, T198b/09, T200a/02, T200b/06, T200b/18, T201a/14, T201b/03, T202a/04, T202a/12, T202a/14, T202b/02, T202b/04, T203a/02, T203a/20, T203b/21, T204a/01, T204a/06, T204a/19, T204b/03, T205a/08, T205a/17, T205a/17, T205a/18, T205a/19, T205a/20, T205b/14, T205b/18, T206a/03, T206a/09, T206a/10, T206a/13, T206a/13, T206a/14, T206a/20, T206a/21, T206b/02, T206b/02, T206b/03, T206b/05, T206b/16, T206b/19, T206b/19, T207a/05, T207a/07, T207a/19, T207b/03, T207b/09, T207b/11, T207b/12, T207b/13, T208b/15, T209a/03, T209a/07, T209a/08, T209a/09, T209b/01, T209b/03, T209b/09, T210a/02, T210a/08, T210a/09, T210a/10, T210b/03, T210b/08, T211b/01, T211b/02, T211b/03, T211b/05, T211b/11, T212b/11, T212b/12, T213a/18, T213a/20, T213b/01, T213b/16, T213b/19, T214a/02, T214a/05, T215a/01, T215a/03, T215a/06, T215a/12, T215a/13, T215a/20, T215b/04, T215b/05, T215b/14, T216a/19, T216b/10, T217a/06, T217a/11, T217a/15, T217a/20, T218b/21, T219a/07, T219a/08, T219a/19, T219b/01,

T219b/02, T219b/05, T219b/06, T219b/08, T220b/05, T220b/09, T220b/16, T220b/20, T221a/02, T221b/04, T221b/16, T221b/17, T222a/09, T222a/15, T222b/14, T222b/16, T222b/19, T222b/20, T223a/01, T223a/05, T223a/14, T223a/14, T223a/16, T223a/18, T223b/01, T223b/13, T224b/18, T225a/04, T225a/11, T225a/16, T225b/06, T225b/07, T225b/12, T226a/04, T226a/12, T226a/13, T226b/02, T226b/06, T226b/08, T226b/10, T226b/11, T226b/14, T226b/19, T226b/20, T227b/03, T227b/06, T227b/18, T227b/18, T227b/20, T228a/11, T228a/13, T228a/15, T228b/17, T229a/16, T229a/20, T229b/02, T229b/20, T230a/11, T230a/12, T231a/02, T231a/14, T231a/17, T231b/11, T231b/15, T231b/15, T232a/03, T232a/11, T232a/13, T232a/19, T232a/20, T232b/01, T232b/05, T232b/09, T232b/10, T232b/12, T232b/15, T232b/16, T233a/04, T233a/05, T233a/07, T233a/10, T233a/11, T233a/14, T233a/15, T233a/16, T233a/17, T233b/01, T233b/03, T233b/07, T233b/13, T233b/18, T234a/03, T234a/04, T234a/18, T234b/11, T235a/05, T235b/09, T235b/19, T236a/09, T236a/19, T236a/21, T236a/21, T236b/19, T237b/08, T237b/13, T238b/10, T238b/15, T239b/06, T239b/06, T239b/14, T239b/15, T239b/15, T239b/16, T239b/21, T240a/04, T240a/05, T240a/09, T240b/11, T240b/16, T240b/17, T241a/02, T241b/02, T241b/04, T244a/14, T245a/06, T245a/09, T245b/13, T245b/15, T245b/15, T246a/04, T246a/07, T246a/10, T246a/10, T246a/12, T246a/16, T246a/17

b. arada T220a/20 → ara

b. dem T218a/21, T225b/12, T226b/09 → dem

b. deñlü T203a/21 → deñlü

b. kadar T210b/04, T210b/06, T210b/10, T211b/13, T211b/14, T216a/08, T238b/11, T241b/04, T241b/10, T244a/12, T244a/14, T244b/09 → kadar

b. resme T199a/04, T220a/16, T221b/06 → resm

b. vecñile T200a/15, T200a/17, T201a/08, T205b/09, T207a/06, T207a/07, T210a/21, T224a/21, T228b/15, T229a/07, T230a/02, T230b/09, T232a/11, T234a/16, T234b/09, T235a/07, T237a/09, T239b/04, T239b/13, T240b/04, T244a/13 → vecñ

b. yañadan T201b/18, T202a/12, T205b/01, T208a/01, T212b/12, T214a/19, T227a/06, T229a/15, T229b/01, T233b/06, T234a/10, T234a/13, T237b/08, T237b/13, T238a/06, T238a/15, T239a/13 → yañ

b. zamān T225a/04 → zamān

[=293]

bu (*zm*) işaret zamiri

b.+ø T201a/16, T201b/16, T202b/05, T202b/09,
T205a/06, T206a/01, T206a/06, T207a/09,
T207a/10, T207a/11, T207b/01, T208a/11,
T208a/20, T209b/19, T210a/01,
T210a/02, T210b/12, T211a/04, T212a/04,
T212a/06, T212b/02, T212b/17, T213a/19,
T213a/21, T216a/08, T216a/09, T216b/09,
T216b/13, T217a/07, T219a/08, T222a/19,
T222b/06, T225b/19, T226b/05, T226b/21,
T226b/21, T227a/01, T228a/15, T229a/15,
T229b/21, T230b/16, T230b/17, T235a/04,
T238a/20, T241b/05, T245a/10, T245a/17,
T245a/18

b.+dur T198a/12, T198b/20, T200b/05,
T202b/03, T203a/08, T203a/15, T203b/14,
T205a/01, T205b/17, T207b/14, T209b/05,
T211a/19, T211a/20, T211b/20, T212a/01,
T216a/17, T216a/18, T216a/21, T216b/13,
T216b/19, T217a/18, T222a/11, T222b/15,
T223b/14, T223b/15, T225a/03, T225a/04,
T230b/13, T231a/01, T231a/02, T232a/10,
T233a/05, T235a/11, T235b/16, T236a/08,
T236b/04, T238b/12, T240a/02, T240a/03,
T240b/02, T240b/05, T243b/04, T243b/06,
T244a/16

b. durur T203a/12, T209a/17, T217a/05,
T217a/07, T223b/15 → dur-

b.+ña T202b/05, T208b/08, T209b/21,
T217a/08, T245a/09

b.+ncılayın T208b/07, T230a/09, T230a/14,
T239b/21, T240b/21

b.+nda T199a/20, T209a/01, T209a/02,
T223b/21, T233b/12, T235b/10

b.+dan T200b/07, T203b/17, T210a/15,
T210a/18 T222a/13, T222a/13

b.+lar T212b/11, T223b/21

b.+lardur T227b/17

b.+laruñ T240b/17

b.+nlar T199a/03, T200b/06, T208b/12,
T211a/10, T211b/10, T214a/03, T214a/06,
T219a/01, T219a/16, T219b/03, T225a/04,
T226a/20, T231a/14, T231b/02, T232a/21,
T232b/01, T233a/08, T233b/03, T233b/07,
T234b/11

b.+a T199b/13, T208a/13, T211a/08,
T211a/08, T231b/02, T231b/21, T232a/03,
T232a/12, T233a/04, T234b/13

b.+dan T231b/11, T233b/13

b.+dur T227b/05

b.+ı T208b/10, T210a/07, T234b/16

b.+uñ T198b/08, T198b/10, T199a/04,
T199a/04 T203b/20, T209b/09,
T209b/10,

T217b/03, T223b/08, T223b/08,
T227b/20,
T231b/01, T231b/11, T239b/04,
T240b/05,
T242a/11

b.+uñla T210b/02

b.+nı T209a/20

b.+nuñ T202b/02, T210b/16, T210b/16,
T219a/18, T219b/04, T220b/06,
T222b/18, T227b/02, T231a/02,
T232a/14, T245a/10

b. bigi T207a/02, T209a/20, T210b/12,
T211a/06, T222a/10, T222a/10

b. üzerine T198b/06, T199a/21, T201b/11,
T204a/05, T212a/02, T218b/03,
T220a/14, T232b/06, T241a/20

b.+yıldı T222a/13, T224a/19 → yı-

[=191]

Bü Cehl *Ar. (İ.)* Ebu Cehil, Hz. Muhammed
zamanında müşriklerin önderi olan kişi
B.+i T197b/09

[=1]

bucağ, -ğı yer, mekan

b.+ında

kanā'at bucağında diz çökmüş ola T200a/10
→ ol-

[=1]

bud (*i.*) üst bacak

b.+lu

deve b. : bacakları deveye benzeyen
T240a/21 → deve

[=1]

budağ (*i.*) ağacın gövdesinde dalların çıkış yeri,
ağacın dalları

b.+ları T235b/11, T235b/11

b.+ların T208a/18

[=3]

Büderī Şāh (*İ.*) İran hükümdarlarından

B.+ø T215a/07

[=1]

buğur (*e.*) bundan sonra, bunun üzerine

b.+ø T207a/05, T210b/14, T213a/07, T214b/21,
T224b/18, T226b/15, T235a/03, T237b/03,
T239a/01, T239b/20, T240a/05, T241b/11,
T244b/19, T245a/09, T245a/21

[=15]

bugün (*zf.*) içinde bulunulan gün ve zaman

b.+ø T197b/16, T198a/19, T200b/17, T200b/21,
T201a/13, T201a/13, T213a/09, T214a/05

[=7]

buğār *Ar. (i.)* suyun buğu olması, buhar

b.+ø T242b/04, T242b/05, T242b/15, T242b/16

b.-ı raṭb T243a/04 → raṭb

b.+ı T239a/18

[=5]

buğārāt *Ar. (ç.i.)* buharlar, buğular

b.+dur T242a/07

[=1]

Buḳrat *Ar. (İ.)* tıp ilminin kurucusu, Hipokrat
B.+a T239a/07

[=1]

bul-

1. arayarak bir şeyi bul-

b.-alar T224b/13

b.-dı T227a/08

b.-dılar T236b/08, T236b/09

b.-madılar T224b/14, T224b/15, T224b/16

b.-madum T204b/01, T234b/15

b.-up T207a/20, T209a/07, T209a/11, T234a/11

b.-uruz T209b/05

2. elde et-, amacına ulaş-

b.-a T229a/01, T246a/21

b.-am T200a/06, T200b/11

b.-amadum T200a/05 → bil-

b.-amaz T245b/16

b.-amazsañ T245b/16 → ø-

b.-an T245b/04

b.-asın T206a/04, T225b/01, T226a/01,
T226a/21, T226b/05

b.-dı T203a/11, T238a/12 T245b/04

b.-dum T200a/04

b.-duğı T200a/17

b.-ıcaḳ T237a/10

b.-ıncaḳ T225b/21

b.-ısar T245b/08

b.-madı T200a/17

b.-maduğıçün

b.-maḳ T221b/05

b.-mayıncak T199a/17

b.-maz T216b/10

b.-mıṣ T206a/03

b.-sa T207b/11

b.-uñ T235b/06

b.-ur T218b/14, T218b/15, T238b/06, T244a/06,
T244a/07, T245a/18

b.-uram T202a/14

b.-urmuş T237a/17 → ø-

3. (*y.f.*)

āmān bul-: kurtul-, emin ol-

...-maz T225a/04

baḥt bul-: şanslı dön-

...-ur T218b/15

dest-res bul-: isteğine ulaş-

...-asın T221a/15

...-dum T202a/21

feth-i nuşret bul-: yardım gör-

...-up T202b/18

furşat bul-: fırsat yakala-

...-uram T202b/02

...-ursam T202a/14, T202b/02

ğāyet bul- : sona er-, bit-

...-dı T217a/04

ḥoş ferāḡāt bul-: huzura kavuş- ferāḡāt

...-dum T217a/05

‘izzet bul-: iyilik gör-

...-dum T238b/05

...-ısar T200a/12

...-maḳ T200a/13

...-up T235b/13

maḳşūdın bul-: amacına ulaş-

...-a T204a/03

...-asın T229a/05

...-dı T216a/04

...-ısar T245b/07

ma’nīyi bul-: anla-

...-urısañ T201a/03

mühlet bul-: zaman kazan-

...-urısam T236a/07

necāt bul-: kurtul-

...-ısar T245b/19

niḡām bul-: düzen kur-, düzene gir-

...-dı T245b/03

...-ur- T237a/17

rāhı bul-: yolundan git-

...-an T226b/03

...-maya T245b/13

rehā bul-: rahat ve huzurlu ol-

...-maya T224a/13

tesellī bul-: sakinleş-

...-up T207b/17, T211a/07

tīz bul-: hemen ol-

...-ur T198a/21

vefā bul-: sözünde dur-

...-madı T218b/07

vuşlat bul-: kavuş-

...-maduğıçün T210a/13

vuşül bul-: kavuş-

...-ıcaḳ T212a/08

...b.ur- T237a/20

yol bul-:çare bul-

...-asın T202a/12

...-maya T199a/20, T201a/16

...-amayalar T233a/13

zafer bul-: galip gel-

...-dum T232a/01

...-madı T224b/04, T232a/01

...-amaya T217b/13

...b.ur- T232a/01

[=90]

bulan- etrafına sar-, hıram et-

b.-up T202a/06

[=1]

bulın→ bulun-

b.-maya T217a/08

b.-maz T241b/14

[=2]

bulūḡ *Ar. (İ.)* erişkin ol-

b.+a T244a/15

[=1]
bulun- bulma işi yapıl-
 b.-maz T204a/21, T204b/01, T204b/01,
 T204b/21, T237b/06, T241b/20

[=6]
buluş- karşılaş-, rast gel-, bir araya gel-
 b.-avuz T221a/11
 b.-ayım T205a/08
 b.-dı T231b/19
 b.-up T211b/06

[=4]
bulut (*i.*) bulut
 b.+ø T242b/18, T242b/18, T242b/20
 b.+dan T202a/08
 b.+uñ T243a/07

[=5]
buñal- usan-, yorul-
 b.-dı T224b/01
 b.-dılar T209b/02

[=2]
bunca
 1. (*s.*) bu kadar, epey, çok
 b.+ø T198b/13, T200a/04, T201a/16, T203b/16,
 T205a/06, T207a/03, T210a/12, T217a/19,
 T218a/17, T219a/20, T222a/17, T226b/11,
 T226b/12, T226b/21, T228a/07, T228a/08,
 T231a/04, T235a/07, T245a/02, T245a/02
 2. (*zm.*)
 b.+dan
 b.+dan berü T205b/02, T235b/02 → berü
 [=21]

bur- bük-, sar-
 b.-ardı T238b/09 → ø-
 [=1]

burc *Ar. (i.)*
 1. kale duvarı
 b.+ø T199b/08, T203a/01
 2. Güneşin ayrıldığı on iki kısımdan biri
 b.+ø
 b.-ı cedī: Oğlak burcu T242b/02
 b.+ında
 şark b.+ı: doğu tarafı, doğu yönü T215b/12,
 T234b/19 → şark
 [=5]

burūc *Ar. (ç.i.)* burçlar
 b.+ø T215b/21

[=1]
burun, -nı burun
 b.+ınuñ T220b/06, T220b/10
 [=2]

būs *Far. (i.)* öpme, öpücükle
 b.+ø
 b. ider T236a/18 → it-
 [=1]

būsītān → būstān
 b.+ø T198b/15

[=1]
būstān *Far. (i.)* bahçe, bağ
 b.+ø T216a/02
 b.-ı mürgān: kuş bahçesi T198a/15 →
 mürgān
 b.+a T225b/18

[=3]
būy *Far. (i.)* koku
 b.+ı (tnn) T201b/04, T236b/10
 [=2]

buyur- emret-
 b.-ø T233a/05
 b.-dı T219a/17, T219a/21, T219b/12, T221b/11,
 T231a/15, T237a/02, T237a/14, T239a/02
 b.-dum T198b/21
 b.-dısa T229b/06 → ø-
 b.-duñ T198b/15
 b.-ur T219a/02, T220a/08, T220a/09
 b.-ursañ T204b/06 → ø-
 b.-ursın T211a/18 → ø-
 [=16]

būhtān *Ar. (i.)* iftira
 b.+ø T215b/15
 b. ide T203a/17 → it-
 b.+dur T213b/01

[=3]
būlbūl *Ar. (i.)* güzel öten bir kuş
 b.+ø T215b/14, T216a/02
 b.-i dil: gönül kuşu, yürek T225b/20
 b.-i (tnn)
 cān b.+i: gönül kuşu, yürek T225b/19 → cān
 b.+in
 cān b.+in T225b/21
 b.+inüñ T226a/01
 b.+veş T215b/13

[=7]
būlend *Far. (s.)* yüksek, yüce
 b.+ø
 serv-i b. olası T237a/21 → ol-, serv
 [=1]

būnyād *Far. (i.)* bina, yapı
 b.+ø
 b. itdiler T215a/19 → it-
 b. kılp T215b/13 → kıl-
 [=2]

būrūdet *Ar. (i.)* soğukluk
 b.+ø T242a/03, T242a/04, T243b/08
 b.+inden T208a/02
 [=4]

bürü-
 1. kapla-, ört-
 b.-rdi T224a/19
 2. (*y.f.*)
 gözin gaflet bürü-: gözü bir şey görme-
 ...-di T228b/16

[=2]

bütün (*zf.*) tam, eksiksiz

b.+ø

b. ola T206b/01 → ol-

[=1]

C (c)

ca'd *Ar. (s.)* kıvrıcık

c.+ø T215b/16

[=1]

cāhil *Ar. (s.)* bilgisiz, tecrübesiz

c.+ø T206b/15, T238b/11, T245a/17, T245b/02

c.+dür T212a/15

c.+e T245b/02, T245b/02

c.+ler T229b/21

c.+üñ T213a/17, T245a/14, T245a/18

[=11]

cahīm *Ar. (i.)* cehennem

c.+ø T225a/18, T245b/18, T246a/20

c.+üñ T240a/12

[=4]

Calūtī (*S.*) Calut'un halkından olan

C.+ler T221a/05

[=1]

cām *Far. (i.)* cam, şişe, kadeh

c.+ø T234a/07

c.-ı ıışk: aşk kadehi T205a/16 → ıışk

[=2]

Cāmasb-ı Ekber (*İ.*) Hz. Davud zamanında yaşamış büyük bir alim

C.+ø T237b/07

[=1]

cāmīd *Ar. (s.)* hareketsiz, cansız, donmuş

c.+ø T222b/12

c. olup T243a/07 → ol-

[=2]

cāmīde *Ar. (s.)* hareketsiz

c.+ø T242a/17

[=1]

cān *Far. (i.)* can, ruh, gönül

c.+ø T208b/07, T209b/05, T209b/09, T216a/03, T220a/01, T225b/20, T239a/16

c. bülbüli T225b/19, T225b/21 → bülbüli

c. dimāğī T225b/19 → dimāğ

c. fizā T198a/14 → ol-, fenā

c. gözi T200a/04 → göz

c. Hakkā teslim eyledi T224b/09 → eyle-, teslim, Hakk

c. Hakkā teslim eylemiş T203a/04

c. Hakkā teslim ola T206b/03 → ol-

c. kuşī T202a/08 → kuş

c. u ciger tağlamakda T224b/12 → tağla-, ciger

c. u ciger tağlaşdılar T230b/11 → tağlaş-

c. u dilden T197b/14, T198a/12, T206b/17, T211b/04, T225b/21, T226a/05, T241b/07 → dil

c. u gönülden T211b/07 → gönül

c. virdiler T209b/02, T222a/09 → vir-

c. virem T198a/04, T220b/18

c. virtür T235b/14

c.-ı cihān: felek, dünya T205a/15

c.-ı ıışk : aşkın kendisi, şekli T205a/16

c.-ı maşşūda : ulaşmak istenen şey T210a/07

c.-ı şīrini Hakkā teslim eyledi T224b/08 → eyle-

dil ü cān T205a/15 → dil

ehl-i c. T225a/16 → ehl

Ka'be-i maşşūd-ı c. T197b/11 → Ka'be

c.+a T205a/16, T206b/11

c.+dan T226a/06

dil ü c.: samimiyetle T217a/10, T218b/18, T236b/05 →

c.+dan çıkıdı T207a/19 → çık-

c.+ı (ns) T215b/17, T226a/21 (tnn) T216a/01, T216a/04

c. virtüp T213a/05, T217a/16 → vir-

c. ağzına gelmiş T224b/07 → gel-, ağz

c.+ıla T205b/17, T226a/02, T226a/02

c.+ıla gönülden: samimiyetle, içten T210b/15

c.+ın T220b/19

c. virdi T206a/15 → vir-

c. aldı T236b/03 → al-

c.+ına T204b/18, T236a/02

c. kār kıldı T213a/13 → kıl-, kār

c.+ını

c. teslim eyledi T239a/08

c.+ile T199b/09

c.+um

c. ağzuma gelüpdür 217a/12 → ağz, gel-

c.+uma T216b/10

c.+umu T246a/04, T246a/05

c.+uñ T200a/06, T226a/01

c. durur T225a/16 → dur-

dil ü c.: gönül ve ruh T210a/16 → dil

mürğ-i c. T206b/16 → mürğ

c.+uñā T236a/04

c.+uñı T235b/21

c.+uñı yakmak T225a/18 → yak-

[=72]

cān-şikār *Far. (s.)* can alan

c.+ø T215b/16

[=1]

cānān *Far. (i.)* gönülden sevilen, sevgili

c.+ø T205a/15, T218a/17, T236b/03

leb-i c. T217a/12 → leb

c.+ı T205b/17

- [=5]
cānāne *Far. (i.)* sevgili, kadın
 c.+ye T216a/03
- [=1]
cān-āver *Far. (i.)* canavar, vahşi yaratık
 c.+ø T208a/17, T208a/18, T208b/05, T224a/03,
 T224a/05, T224a/13
 c.+den T224b/03
 c.+ler T208b/10, T222a/04, T224a/04,
 T224a/07, T224a/08, T224a/10, T224a/20,
 T224b/01, T224b/04
 c.+lere T224a/14
 c.+lerden T209a/12, T224a/03
 c.+lerdür T208b/03
 c.+leri T208b/09
 c.+lerle T224b/21
 c.+lerüñ T224a/09, T224a/21
- [=24]
cānib *Ar. (i.)* taraf, yan
 c.+ø
 ez-ān-ı c. T198b/05, T199b/11, T223b/21,
 T226a/08 → ez-ān
 c.+den T208b/10
 c.+inden T238a/09, T239b/14
 c.+ine T208b/11
- [=7]
cānlu *Far.+ T. (i.)* canlı, diri
 c.+ø T222b/12
- [=1]
cāri *Ar. (s.)* yürürlükte bulunan, geçerli olan
 c.+ø
 c. olduğu T244a/09 → ol-
- [=1]
cāriye *Ar. (i.)* hizmetçi kız, köle, eş
 c.+ø T210a/09, T227a/08, T227b/16, T229b/03
 c.+lerdi T227b/06 → ø-
 c.+lerinden T233b/09
 c.+lerümün T227a/02
 c.+ñ T226b/19
 c.+ñe T204b/03
 c.+ñüzi T205b/14
 c.+si T203b/16, T203b/16, T227b/04, T234b/12
 c.+sin T227a/07
 c.+sine T210b/08
- [=16]
cāriyelik, -ğı *Ar.+ T. (i.)* cariyelik, hizmetçilik
 c.+a T211a/15
 c.+umuzca T227b/07
- [=2]
casūs *Ar. (i.)* merak eden, bekleyen
 c.+dan T211a/14
- [=1]
cāvidān *Far. (s.)* sonsuz
 c.+ı
 hayāt-ı c. T245a/18 → hayāt
- [=1]

- cāy** *Far. (i.)* yer, mekan
 c.+ø
 c. ı me'vā T228b/06 → me'vā
 c.+ı (tnn) T246a/20
- [=2]
cāyız *Ar. cā'iz (i.)* yapılması uygun olan
 c.+dür T203b/15
- [=1]
cebr *Ar. (i.)* zorlama, sıkıntı verme
 c.+ø
 c. idem T216b/10 → it-
 c.+i
 c. itmeye T213a/16
 c.+ile T226a/15
- [=3]
Cebrā'ıl (*İ.*) dört büyük melekten biri, vahiy meleği
 C.+ø T200b/20, T201a/08, T221a/01, T221a/02,
 T226b/08, T228a/02, T229a/16, T229b/06,
 T231a/16, T231a/17, T232b/08, T232b/11,
 T233a/09, T233b/18, T235a/20
 melek-i C. T229a/17, T229a/20, T231a/10,
 T231a/10, T234b/13 → melek
 C.+e T232b/08
 C.+em
 melek-i C. T230b/19 → ø-
 C.+i (ns) T199a/14, T220b/17, T221b/09
 C.+üñ T232b/13
- [=26]
cedel *Ar. (i.)* savaş, mücadele
 c.+ø T213a/15
 cenk ü c. ider T212b/04 → it-, cenk
 c. itmeñüz T211a/02
 c.+süz T200a/21
- [=4]
cedī *Ar. (i.)* Oğlak
 c.+nüñ
 burc-ı c.+nüñ T242b/02 → burc
- [=1]
cefā *Ar. (i.)* eziyet, incitme, sıkıntı
 c.+ø
 c. ide T229b/16 → it-
 c. idiser T233a/01
 c. kılacağdur T235a/12 → kıl-
 c. kılmaya T230b/15
 c.+lar
 c. çekecekdür T231a/04 → çek-
 c. kılacağın T232a/13
 c. kılmaya T232a/14, T235a/11
 c.+sın T207a/12
- [=9]
cehālet *Ar. (i.)* bilgisizlik
 c.+ø T245a/20
 c.+den T245a/06
- [=2]
cehd *Ar. (i.)* çalış-, çabala-

c.+ø
 biñ biñ c. iderseñ T213b/10 → it-, ø-
 c. itdüğüñ T230a/10
 c. ide gör T201a/04 → gör-
 c. idem T207b/13
 c. ider T244b/13
 c. idesin T221a/13
 c. idesiz T232a/15
 c. idüñ T231a/06
 c. idüp T206a/11,
 c. eyledi T200a/15, T201b/14 → eyle-
 c. eyleye T207a/14, T214b/15, T217b/21
 c.+ine
 c. yürüye T235a/08 → yürü-
 c.+ümi
 cidd ü c. T245a/02
 [=16]
cehennem *Ar. (i.)* cehennem, tamu
 c.+ø T217b/16, T221b/02
 c.+de
 çäh-ı c. T225b/02 → çäh
 [=3]
cehl *Ar. (i.)* bilgisizlik, cehalet
 c.+ø T243b/16, T243b/16
 c.+i (tnn) T245a/06
 c.+ile T237a/18, T245b/17
 [=5]
Celālehu *Ar. (S.)* yüce Allah
 C.+ø
 Celle C.+ T199a/11, T240a/18, T244b/21,
 T240a/18 → Celle
 [=4]
celīl *Ar. (s.)* büyük, ulu
 c.+ø
 peyk-i c. T229a/17, T231a/10 → peyk
 c. oldı T235b/13 → ol-
 [=3]
Celle *Ar. (S.)* yüce olan Allah
 C.+ø
 C. Celālehu T199a/11, T240a/18, T244b/21,
 T240a/18
 C. ve ‘Alā T199a/07, T217b/08, T219a/21,
 T221b/13, T221b/09, T239a/02, T241b/03
 [=11]
Cem₁ *Far. (İ.)* İran Şahı
 C.+ø T206a/16, T217a/17
 [=2]
Cem₂ *Far. (İ.)* Osmanlı şehzadesi Cem Sultan
 C.+ø T231a/19
 [=1]
cem^c *Ar. (i.)* toplama, bir araya getirme
 c.+ø
 ‘aqlı c. itdi T238a/20 → it-, ‘aql
 c. ider T241b/15, T241b/17, T241b/17
 c. idesin T233a/11

c. idüp T199b/06, T199b/06, T222a/03,
 T235a/05, T243a/21
 c. itmeyüp T235a/07
 c. eyledi T211a/13, T222b/20, T232a/12,
 T233b/04 → eyle-
 c. eyleseler T222a/05,
 c. ola T243a/16 → ol-
 c. olan T235b/02
 c. oldılar T230a/12, T233a/03,
 c. olup T208b/11, T209b/03, T211b/10,
 T213b/17, T214a/16, T224a/03, T224a/08,
 T230b/14, T233a/07
 [=32]
cemā‘at *Ar. (i.)* insan topluluğu, halk
 c.+ø T243b/21
 c.+üñ T222a/08
 [=2]
cemād *Ar. (s.)* cansız cisim, nesne
 c.+ø T220a/12
 [=1]
cemāl *Ar. (i.)* yüz güzelliği
 c.+ø T239a/05
 ‘arz-ı c. idicek T238a/11 → it-, ‘arz
 c.-i ber-kemāl: kusursuz güzellik T200a/04
 c. ü kemāl bulıcağ T237a/10 → bul-
 c.+dür
 şāhib-i hüsn-i c. T205a/04 → şāhib
 c.+idi T201b/03 → i-
 c.+ine T237a/01
 [=7]
cemī *Ar.*
 1. *(s.)* bütün
 c.+ø T198b/07, T210a/02, T212b/21, T213a/01,
 T213a/02, T215a/17, T215b/08, T215b/09,
 T217a/21, T222a/05, T222b/17, T223b/13,
 T232b/12, T232b/13, T232b/14, T233a/11,
 T233a/11, T235b/01, T237b/03, T238b/11,
 T241a/11, T241b/05, T242a/17, T243a/17,
 T243a/19, T245a/12, T245b/21
 2. *(zm)* tamamı, hepsi
 c.+ø T198b/13, T199b/21, T216b/05, T221a/01,
 T230b/02, T233a/12,
 c.+si T212b/10
 [=33]
cemīl *Ar. (s.)* güzel
 c.+ø
 vaşf-ı c. T246a/17 → vaşf
 [=1]
cemīle *Ar. (s.)* güzel kadın
 c.+ø T201b/06
 [=1]
Cemşīd *Far. (İ.)* eski İran hükümdarı » *FMS, 204*
 C.+ø T205b/19
 [=1]

Cemşidî *Far. (s.)* Cemşid'e benzer biçimde, onun gibi

C.+ø T214a/16

[=1]

ceng, *Far. (i.)* savaş

c.+ø T210b/21, T234a/18

c. cevlân kılışdılar T202b/12 → kıl-

c. eyledi T224a/12, T235b/13 → eyle-

c. eylediler 240b/17

c. itdi T199b/08 → it-

c. itdiler T199b/09, T199b/09, T202b/20,

c. itdüklerin T225a/01

c. itdük T208b/20,

c. ideler T238b/14,

c. idemedi T212a/20 → bil-

c. iden T229b/18,

c. idenler T224a/13,

c. ider T202b/18, T240b/20,

c. iderdi T202b/15, T239a/18 → ø-

c. ideridi T202b/17 → i-

c. iderken T203b/02, T225a/01 → ø-

c. ideriken T208b/19 → i-

c. iderler T240b/20

c. iderleridi T239a/14 → i-

c. itmekden T224b/01

c. itmekte T226a/07,

c. itmeyüp T203a/05

c. idüp T202b/17

c.-i ziyād eyledi T224a/14 → ziyād

c. olıcak T224a/21 → ol-

c. ü cedel itmeñüz T211a/02, T212b/04

c. ü cidāl olur T209b/14

ħarb ü c. kılmadı T206a/15 → kıl-

c.+de T204a/02

c.+den T204b/13

c.+e T218a/06, T218a/15, T239a/13, T239a/14

c.+e tırdılar T203a/01 → tır-

c.+e vardılar T213b/06 → var-

c.+i (ns) T202b/14, T239a/07

c.+inde T203a/06, T203b/02, T212b/16, T215a/07

c.+inde kılmakda T199b/11 → kıl-

c.+ine T202b/15

c.+ini T239a/19

c.+üñ T235a/03, T235a/04

[=57]

cennet *Ar. (i.)* cennet, uçmak, bahçe

c.+ø T206b/08, T217a/09, T226b/04, T236a/19, T246a/20

c.-i bağ-ı irem: cennet bahçesi T198a/16

c.-i firdevs: firdevs cenneti T221b/19,

T225b/14, T236a/01

c.-i Rıẓvân: istenilen cennet T236a/15

firdevs-i c. T246a/05 → firdevs

c.+den T228a/09, T233b/19

c.+e T208a/09

c.+i (ns) T221b/19, T236a/14, T237a/17

c.+iken T223a/09 → i-

c.+le T225b/01

[=19]

cenüb *Ar. (i.)* güney yönü

c.+ø T242b/03

[=1]

Cercis (*İ.*) Hz. İsa'dan sonra geldiği ve onun dinini devam ettirdiği rivâyet edilen peygamber, » *Circis, KE, 774.*

C.+ø T208a/09

[=1]

Cerupā < *Seruya* Hz. Davud'un kız kardeşi ve kardeşinin eşinin adı » *KKD, 1821.*

C.+ø T204a/08, T205a/02, T205b/10, T205b/12, T207b/03, T207b/06, T207b/08, T207b/17, T210b/11

C.+dan T206b/21

C.+ya T207b/02

C.+yı T210a/08, T211a/12

C.+yıldı T204a/09 → yı-

C.+yla T211a/14

[=15]

cesed *Ar. (i.)* cansız beden

c.+ø T225a/16, T230b/07, T235b/19, T245b/11

[=4]

cevāb *Ar. (i.)* cevap, yanıt

c.+ø T221a/04

c. virdi T207a/06, T211a/15, T211a/17, T212b/17, T216a/11, T216b/07, T217b/08, T217b/10, T219a/21, T220b/07, T221a/02, T230b/13, T231a/11, T240a/17, T240b/09, T241a/03, T241b/11, T241b/14, T241b/16, T241b/17, T241b/19, T241b/20, T241b/21, T242a/01, T242a/02, T242a/03, T242a/03, T242a/04, T242a/05, T242a/06, T242a/07, T242a/08, T242a/09, T242a/11, T242a/14, T242a/15, T242a/16, T242a/19, T242a/21, T242b/04, T242b/06, T242b/07, T242b/09, T242b/14, T242b/15, T242b/18, T242b/21, T243a/03, T243a/06, T243a/09, T243a/12, T243a/15, T243a/18, T243b/02, T243b/07, T243b/11, T243b/14, T243b/16, T243b/19, T243b/21, T244a/02, T244a/05, T244a/08, T244a/12, T244b/19 → vir-

c. virmedi T207b/04

c. virmezler T241b/01

c. virüp T218a/14, T226b/20, T235a/08, T241b/13, T241b/15, T242b/12

c. virür T205a/09, T210a/03

c.+a T241b/05

c.+ı (ns) T211b/05, T219b/08

c.+ın T221a/19

c. virdi T244a/10

c.+ına T241b/09, T241b/11

- c.+ında T212a/15
c.+ları T231b/15
[=84]
- cevāhir** *Ar. (ç.i.)* değerli taşlar, mücevher
c.+ø T210a/05
c.+dür T243b/10
c.+le T236b/12
[=3]
- cevānib** *Ar. (ç.i.)* yönler, taraflar
c.+inden T243a/17, T243a/19
[=2]
- cevher** *Ar. (i.)*
1. değerli taş, değerli madde
c.+ø T198a/08, T236a/18
c.+in T235b/10
c.+iseñ T217a/02 → i-
2. öz, kişilik
c.+dür T241b/21
c.+ø
c.-i basit: sade öz, kişilik T241b/11 → basit
[=6]
- cevlān** *Ar. (i.)* dolaşma, savaş yeri
c.+ø
cenk c. kılışdılar T202b/12 → kılış-
[=1]
- cevşen** *Far. (i.)* örülmüş [saç]
c.+ø T215b/16
[=1]
- cevvār** *Ar. (i.)* zalim, eziyet eden
c.+ıla
leşker-i c. T199b/07 → leşker
[=1]
- ceyb** *Ar. (i.)* cep, kese
c.+inden T239b/19
[=1]
- Ceyhūn** (*İ.*) Ceyhun nehri
C.+ø T206b/11, T239b/02
[=2]
- cezā** *Ar. (i.)* sızlanma, özleme
c.+ø
c. idüp T203b/04 → it-
[=1]
- cezā'ir** *Ar. (ç.i.)* adalar
c.+ø T243a/12
[=1]
- cezāyir** → cezā'ir
c.+ø T243a/13
[=1]
- cezīl** *Ar. (s.)* çok
c.+ø
senā-i c. T246a/17 → senā'
[=1]
- cezīre** *Ar. (i.)* ada
c.+lere T243b/06
c.+yi T240a/07
[=2]
- cibāl** *Ar. (ç.i.)* dağlar
c.+ø T243a/12, T243a/12
[=2]
- Cibrīl** → Cebrā'il
C.+ø
C.-i emīn: söylediklerine güvenilen Cebrail
(a.s.) T201a/05 → emīn
[=1]
- cidāl** *Ar. (i.)* savaş
c.+ø
cenk ü c. olur T209b/14 → ol-
[=1]
- cidd** *Ar. (i.)* emek, gayret, ciddilik
c.+ø
c. ü cehdümü T245a/02 → cehd
c.+ile T204b/17
[=2]
- ciger** *Far. (i.)* gönül, kalp
c.+ø T217a/13, T235b/09
bir ahı biñ c. yakup T222b/08 → yak-, bir,
ah, biñ
bir ahı biñ c. yakar oldı T209a/21 → ol-
cān u c. bağlamakda T224b/12 → bağla-
cān u c. bağlaşdılar T230b/11 → bağlaş
c.+in
c. kebāb idecekdür T230b/21 → it
[=7]
- ciger-kūşe** *Far. (i.)* evlat
c.+m T244b/04, T244b/20, T245a/11
[=3]
- cihān** *Far. (i.)* dünya, alem
c.+ø T204b/01, T206a/09, T206a/13, T206a/17,
T217a/17, T218b/07, T222b/14, T228a/03,
T228b/19, T229a/18, T229b/13, T230a/11,
T232b/10, T234b/17, T237a/17, T237b/05,
T238a/09, T245a/12, T245b/03
‘ayn-ı c. T235b/17 → ‘ayn
cān-ı c. T205a/15 → cān
c. fahır T197b/16 → fahır
c. sarāy T204a/21 → sarāy
cūvān-ı pehlevān-ı c. T205b/04 → cūvān,
pehlevān
dū c.: iki alem, dünya ve ahiret T235b/17 →
dū
emir-i c. T212a/05 → emir
Hudāvend-i c. T225b/13 → Hudāvend
kahr-ı c. idiser T230b/05 → it-, kahr
c.+a T202a/09, T206a/16, T232a/14, T235b/18,
T238b/02
gözi c. bakmaya T232a/16 → bak-, göz
c.+da T224a/15
c.+dur
mālik-i halk-ı c. T197b/06 → mālik, halk
mülk-i c. T225a/16 → mülk
c.+ı (ns) T239b/05

c.+uñ T200a/10, T205b/17, T208b/16,
T210a/15, T211a/18, T225b/17, T235a/04,
T236b/04

[=50]

cihāngīr *Far. (i.)* dünyanın şāhibi, dünyayı ele
geçirmiş, güçlü

c.+ø T208b/04

[=1]

cihānlık *Far.+ T. (i.)* dünyada, dünya içinde

c.+da ø

pehlevān-ı c. T198b/04 → pehlevān

[=1]

cihāt *Ar. (ç.i.)* yönler, taraflar

c.+ø

c.-ı sitte-i mübīn: altı yön T242b/01

[=1]

cihet *Ar. (i.)*

1. taraf, yön

c.+den T197b/01

2. sebep, neden

c.+den

ol c.+den: o sebeple, o yüzden T198a/10,
T200a/08, T206a/07, T206b/14, T209b/14,
T213a/15, T213b/12, T216b/17, T219a/10,
T224b/04, T227a/04, T232b/04, T238b/02,
T241b/02 → ol

ne c.+den: hangi sebeple T212a/17 → ne

c.+le T245b/15

[=17]

cilāla- *Ar.+ T.* parlat-

c.-ya T235b/10

[=1]

cild *Ar. (i.)* çok hacimli bir eserin ayrı basılmış
bölümlerinden her biri

c.+ø T217a/06, T225b/10

c.+i T225b/11

c.+ini T246a/13

[=4]

cimāc *Ar. (i.)* çiftleşme, cinsel ilişki

c.+ø

c. iderler T240b/18 → it-

c. kılıncağ T240b/02 → kıl-

c. kılurlar T240b/18

c.+ı T228a/15

[=4]

Cimşid Şāh → Cemşid

C.+uñ T215a/06

[=1]

cin → cinn

c.+ø T208b/21, T209a/06, T219a/02, T222b/12,
T226a/07, T228b/20, T234a/10, T234a/18,
T234b/08, T235a/09, T239a/15, T239a/19,
T239b/11, T245b/08

c. tā'ifesi T233a/07 → tā'ife

c.+de T230b/02

c.+den T235a/13

c.+le

ins ü c. T208b/19 → ins

c.+leri T222b/10

c.+lerin T225a/14

c.+lerüñ T229b/13

[=19]

cinān *Ar. (ç.i.)* cennetler

c.+ø T206b/07, T225b/03

c.+a T225a/21

[=3]

cinn *Ar. (i.)* gözle görülmeyen varlık

c.+ø T220a/11, T225a/04, T225a/19, T229b/15,
T230a/06, T230b/01, T232b/02, T235a/17,
T242b/10

ins ü c. T197b/06 → ins

c.+e T232a/13, T245a/12

c.+ile T239a/18

[=11]

cinnī *Ar. (s.)* cinlere mensup, cin halkından olan

c.+ø T205b/21, T230b/05, T232b/20, T239a/15,
T239a/17, T242b/09

c.+ler T222b/10, c.+ler T225a/13, T230a/14,
T239a/21

c.+leri T225a/07, T232b/13, T232b/15,
T234a/15

c.+lerile T239a/13

c.+lerin T232a/12, T239b/17

c.+lerinden T230a/02, T232b/15

c.+lerüñ T239b/16

c.+si T233a/03

c.+sin T239a/12

[=22]

cins *Ar. (i.)* çeşit, tür, nesil

c.+ø T197b/06, T241b/15, T241b/15

c.-i müteharrik: hareketli, hareket eden
T243b/11

c.+in T230a/16

c.+ümüzi T230a/12

[=6]

cisim → cism

c.+dür T242b/01

[=1]

cism *Ar. (i.)*

1. cisim, madde

c.+ø T242a/16, T242a/18

c.-i küriyye: yuvarlak cisim T243a/16 →
küriyye

c.-i laṭīf: yumuşak cisim T242a/20 → laṭīf

c.-i neyyir: ışıklı cisim T242a/19 → neyyir

c.-i seyyāl: akıcı madde T242b/01 → seyyāl

c.-i şeffāf: şeffaf madde T242a/18,
T242a/19 → şeffāf

c.+dür T242a/15

2. beden, gövde

- c.+ø
 c.-i pāk: temiz, namuslu T203a/08 → pāk
 c.-i 'üryān oldı T202a/08 → ol-, 'üryān
 c.+e T205a/15, T205a/17
 c.+ini T202a/07
 c.+üm T198a/11
 c.+ümüz T206b/02
 c.+üñi T226b/02
 [=18]
civār *Ar. (i.)* bir yerin yakını, çevre
 c.+ında T233b/04
 [=1]
cömerd *Far. < civān-merd (s.)* cömert, eli açık
 c.+ø T237a/07
 [=1]
cū *Far. (i.)* arayıp sorma
 c.+ø
 cüst c. kıldılar T224b/16 → kıl-, cüst
 [=1]
cūd *Ar. (i.)* cömertlik
 c.+uñ T197b/17
 [=1]
cüş *Far. (i.)* coşma, kaynama
 c.+ø T239b/06
 [=1]
cūy-bār *Far. (s.)* ırmak, akarsu
 c.+ø T198a/10
 [=1]
cüdā *Far. (s.)* ayrı düşmüş, ayrılmış
 c.+ø
 c. kılmağıl T206b/09 → kıl-
 c. olmadı T200a/12 → ol-
 [=2]
cümle *Ar.*
 1. *(s.)* bütün
 c.+ø T198a/02, T198a/16, T205a/16, T206a/20,
 T208b/16, T209a/14, T214b/05, T217a/07,
 T221b/03, T222b/05, T223b/17, T226b/09,
 T227a/12, T227b/14, T229b/18, T234a/07,
 T234b/08, T235b/20, T236a/20, T241a/08,
 T245b/04, T245b/21
 2. *(zm.)* hepsi
 c.+ñüz T233a/05
 c.+si T198b/13, T200b/04, T211b/10, T218a/17,
 T227b/10, T229a/03
 c.+sin T204b/14, T230a/13, T233b/04,
 T234a/03
 c.+sinden T241a/13
 c.+sine T209a/16, T211b/01, T235a/10,
 T235b/04
 c.+sini T217a/09
 c.+sinüñ T208b/02, T222b/13, T225b/09,
 T230b/18, T239b/06
 3. *(i.)*
 c.+dür T241b/18
 [=45]

- cünbiş** *Far. (i.)* hareket, davranış
 c.+ine T219b/20
 [=1]
cünbüş *Far. (i.)* eğlence, zevk
 c.+i
 c. it-ø T229a/07 → it-
 [=1]
cürm *Ar. (i.)* suç, kabahat, günah
 c.+ø
 c. ider T200a/21 → it-
 c.+den T246a/07
 c.+e T203b/07
 c.+i T203b/06
 c.+ine T200b/02
 c.+ini T236a/13
 c.+üm T206b/07
 c.+ümi T225b/15
 c.+ümüz T221a/09
 c.+üñ T200b/02
 [=10]
cüst *Far. (i.)* arama, araştırma
 c.+ø
 c. cū kıldılar T224b/16 → kıl-, cū
 c. itdi T209a/11 → it-
 [=2]
cüvān *Far. (i.)* genç ve yakışıklı erkek
 c.+ø T214b/18, T215b/01, T219b/21,
 T244b/14
 c.-ı pehlevān-ı cihān: güçlü savaşçı
 T205b/04 → pehlevān, cihān
 mişl-i c. T205b/20
 pīr ü c.: yaşlı genç, herkes T229b/10 → pīr
 c.+la T228b/17
 [=7]
cüz'iyye *Ar. (s.)* çok küçük
 c.+ø
 nefis-i c. T244a/04 → nefis
 [=1]
Ç (ç)
çābük *Far. (s.)* seri, hızlı
 ç.+ø T208b/05
 [=1]
çādır *Far. (i.)* çadır
 ç.+ø T198a/05
 ç.+ına T203a/02, T203a/04
 [=3]
çağ *(i.)* çağ, zaman
 ç.+lar T206b/13, T206b/13
 [=2]
çağır- bağır-, seslen-
 ç.-dı T220b/19
 ç.-ıcağ T240b/01
 ç.-sun T220b/18

ç.-u
 ç.-u çağırır (*ikl. zf.*) bağıra çağırır T208b/11
 ç.-up T230a/05
 ç.-urdu T229b/12 → ø-
 [=5]
çağırt- çağırma işini yaptır-
 ç.-dı T201b/16
 [=1]
çağla- coşkun bir şekilde ak-
 ç.-dı T227b/04, T230b/04, T232a/04, T239b/02
 ç.-r T206b/11, T206b/11
 [=6]
çağırış- hep birden bağırarak yaygara çıkar-
 ç.-dılar T224a/02
 [=1]
çāh *Far. (i.)* kuyu, çukur
 ç.+ø
 ç.-ı ‘aķīm: sonu olmayan kuyu T224b/15
 ç.-ı cehennem: cehennem çukuru T225b/02
 ç.-ı ‘uķūbetden: ceza çukuru T207b/21
 ç.+a T236a/21
 ç.+ı T228b/08
 [=5]
çāk *Far. (i.)* yarık, yırtmaç
 ç.+ø
 ‘aķlı ç. oldu T224a/07 → ol- ‘aķl
 ç. iderdi T232b/19 → ø-
 ç. itdi T206a/14, T224b/11 → it-
 [=4]
çāker *Far. (i.)* kul, köle
 ç.+ø T209b/17, T219a/11
 ç. ide T228a/05 → it-
 ç.-i evlādı: kul köle T197b/15
 ç. ola T228a/05, T228b/20, T229b/18,
 T235a/16 → ol-
 [=8]
çal-
 1. saz aleti çal-
 ç.-arlar idi T236b/17 → i-
 ç.-mağa T223a/06, T223a/15
 2. (*y.f.*)
 muħarref çal-: tahrif et-, parçala-
 ...-dı T224a/09
 [=4]
çaltu (*i.*) diken
 ç.+ø T228a/17
 [=1]
çār *Far. (i.)* dört
 ç.+ø T197b/11, T205a/21, T237a/03
 ç. unşūr T197b/02 → unşūr
 [=4]
çāre *Far. (i.)* kurtuluş yolu, yardım
 ç.+ø T204b/14, T222b/19
 [=2]
çarḥ *Far. (i.)* felek, gök, talih, dünya

ç.+ø T205b/05, T205b/19, T205b/20, T206a/13,
 T236a/20
 bārān-ı ç. T206b/13 → bārān
 ç.-ı dün: kötü talih T208a/07 → dün
 ç.-ı felek: gökyüzü T197b/08, T203a/12,
 T206b/15, T229b/17 → felek
 ç.-ı gerdün: dönen çark, talih T203a/08,
 T228b/07 → gerdün
 ç.-ı muķavva: sağlam gökyüzü T197b/02 →
 muķavva
 ç.-ı şek kılrken T208b/19 → kılr-
 dest-i ç. T206b/17 → dest
 ç.+a T206a/01, T206a/12, T206a/17, T216b/17,
 T236b/02
 ç. girtip T198a/06 → gir-
 ç. kelek dimezdi T236b/02 → di-, kelek
 ç.+da T228b/20
 ç.+ınuñ T238a/10
 ç.+uñ T204b/18, T219b/20, T224b/10
 [=27]
çarḥ-dār *Far. (i.)* göğü tutan kubbe
 ç.+ø T197b/17
 [=1]
çarḥ-tāk *Far. (i.)* asılı gök
 ç.+ø T238a/11
 [=1]
çār-nā-çār *Far. (zf.)* ister istemez
 ç.+ø T205b/17
 [=1]
çār-yār *Far. (i.)* dört halife ve dört büyük sahabe.
 Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz.
 Ali
 ç.+ı (tnn) T239b/10
 [=1]
çat- (*y.f.*)
 başbaşa çat-: başbaşa verip dedikodu yap-
 ...-up T211b/11
 kanad kanada çat-: birbirine daya-
 ...-up тұrurlar T222b/11
 [=2]
çatal (*i*) bir ucu iki veya daha fazla parçaya
 ayrılmış
 ç.+ø
 ç. dırnaķlı T240a/21 → dırnaķ
 [=1]
çatla- deri için yarıklar oluş-
 ç.-yup T220b/11
 [=1]
çehāz *Ar. (i.)* çeyiz
 ç.+ø T215a/09
 [=1]
çek-
 1. silah için kullanmaya hazır hale getir-
 ç.-er T214b/04
 2. geri çek-, geri al-

- ç.-üp T215a/15
3. uzat-, sun-
ç.-üp T214b/12
4. (y.f.)
ad çek-: adını kötüye çıkar-
...-di T215a/13
...-megil T210b/17
belâ çek-: belaya uğra-
...-di T231a/04
...-meyesin T206a/12
cefâ çek-: sıkıntı yaşa-
...-eceedür T231a/04
dem çek-: uzun uzun öt-
...-üp T224b/15, T225a/11, T234a/11
derd çek-: sıkıntı yaşa-
...-ø T217a/13
derd ü zevâl çek-: sıkıntılar içinde ol-
...-dügün T205a/09
el çek-: vazgeçmek, uzak dur-
...-miş ola T200a/10 → ol-
...-üp T218b/18
ğuşşa çek-: endişelen-, kaygı duy-
...-meye T216b/12
...-üp T216b/18
hasret çek-: özle-
...-mesün T210a/16
hicr-i yâr çek-: ayrılık hasreti yaşa-
...-meyesin T210a/20
miḥnet ve şiddet çek-: zorluk çek-
...-dügüm T239b/21
renc çek-: zahmete gir-
...-üp T206a/17
verhem çek-: şok ol-, afalla-
...-di T213a/11
yavukluk çek-: sevgilisiyle kavuşmayı
bekle-
...-üp T205b/02
zaḥım çek-: hastalık çek-
...-dügi T228b/08
zulmât-ı hicr çek-: ayrılık acısı yaşa-
...-er T217a/15
zahmet çek-: uğraş-, çabala-
...-ipdürdi T215a/12
[=26]
- çekdür-** (y.f.)
zindân çekdür-: zindana at-
...-düm T202a/16
[=1]
- çekiç** (i.) çekiç
ç.+süz T238b/09
[=1]
- çekil-** (y.f.)
sofralar çekil-: sofralar kurul-, ziyâfet ver-
...-üp T235a/02
[=1]

- çeng** *Far. (i.)* saz, çalgı aleti
ç.+ø T215b/17, T223a/03
ç.+i T236b/16
ç.+ile T236b/17
ç.+lerin T236b/16
[=5]
- çeri** (i) asker
ç.+den T199b/10
ç.+si T234b/11
ç.+sin T235a/05
ç.+sinle T226a/07
ç.+yi T219b/17
[=5]
- çeribaşı** (i) komutan, asker başı
ç.+ø T220b/01
[=1]
- çeşm** *Far. (i.)* göz
ç.+ø T197b/16
ç.-i ağıyâr: yabancı göz, elalem T231a/20
ç.-i Dâvud: Davud'un gözleri T220a/13
ç.-i felek: gökyüzü T198a/02
ç.-i iblîs: iblisin gözü T235a/18
ç.-i nemgîn: ıslak gözler T246a/10
ç.-i nûr: parlak ve ışıltılı göz T202a/07
ç.-i şehlâ: şehla göz T201b/09
ç. ü güş oldı T244b/09, T244b/10 → ol-
ç.+i T215b/15, T245a/04
ç.+ine T208b/19
ç.+üm T217a/14
ç.+üme T217a/11
[=13]
- çeşme** *Far. (i.)* çeşme, pınar
ç.+ø T209a/11
ç.+de T202a/01, T202a/11
ç.+den T223b/20, T224b/05
ç.+ler
gözleri ağlamakdan ç. olmuşdur T220b/14 →
ol-
ç.+nüñ T202a/04
ç.+ye T202a/06, T202a/10
[=9]
- çevre** etraf, çevre
ç.+ø T233b/14
ç.+si T202a/04
ç.+sin T202a/13
ç.+sin alup T239b/02 → al-
ç.+sinde T199b/12
ç.+sindeki T220a/21
[=7]
- çevür-** (y.f.)
yüz çevür-: ilgilenme-, uzak dur-
...-meyeler T229a/14
[=1]
- çık-**

1. bulunduğu yerden başka bir yere git-, uzaklaş-, hareket et-
ç.-a

ç.-a geldi T205b/10, T218b/21 → gel-
ç.-an T243a/10
ç.-dı T211a/11
ç.-duğı T243a/11
ç.-duğdan T243a/08
ç.-ınca T239b/16
ç.-madı T218b/02
ç.-madın T234b/14
ç.-mağdur T242a/13
ç.-sa T222a/03
ç.-up T214a/15, T216a/07, T220a/21, T222a/07, T224b/03, T224b/03, T229b/04, T232b/12, T233a/19, T234b/13, T238a/05, T238b/07, T239b/01

2. Ay, Güneş vb. görün-
ç.-dı T202a/08, T214a/10

3. elde et-, kazan-
ç.-an T211b/19
ç.-dı T234b/20

4. bulunduğu yerden daha yüksek bir yere git-
ç.-ar T243a/04
ç.-up T199b/08, T203a/01, T217b/04, T226b/17, T231a/14

5.(y.f.)

cāndan çık-: öl-
...-dı T207a/19
elden çık-: kaybet-
...-dığına T205b/08
karşu çık-: karşıla-
...-dı T226b/16
...-up T205b/11
namāzdan çık-: namazı terk et-
...-a T202b/07
...-ar T202b/03
nübüvvet tahtına çık-: peygamber ol-
...-up T222b/18
yoldan çık-: doğru yoldan ayrıl-
...-ar T202a/20

[=43]

çık-:

1. çıkmasına sebep ol-, ayır-
ç.-am T240a/02
ç.-dı T223a/09
ç.-madın T212a/19
ç.-up T210a/06, T211b/15, T218a/07, T239b/19
2. yüksek bir yere götür-, ulaştır-
ç.-an T236a/21
ç.-asın T240a/04
ç.-avuz T225a/06, T225a/07
ç.-dı T233b/10
ç.-ur T208a/08, T208a/09, T218a/04
3. giysiyi vücut üzerinden sıyrıp at-
ç.-up T202a/07, T213a/20

4. vücuttan dışarı at-
ç.-maz T228a/15

5.(y.f.)

başdan çıkar-: doğru yoldan saptır-
...-up T216a/01
tā'atdan çıkar-: ibadeti terk ettir-
...-a T201a/15
yoldan çıkar-: doğru yoldan ayır-
...-a T202b/09
...-am T201a/14
...-dı T221a/09

[=2]

çıkma (i.) çıkma durumunda olma

ç.+ø T243a/01
ç.+dan T243a/02

[=2]

çınār Far. < çenār (i.) çınar ağacı

ç.+ø T202a/02

[=1]

çift Far. < cūft (s.) aynı iki öge olan

ç.+ø T240b/19

[=1]

çiftlen- Far.+ T. eş olarak al-, evlen-

ç.-di T203b/05, T203b/12
ç.-memişdi T203b/08 → ø-
ç.-üp T213a/01, T217b/01

[=5]

çirāk Far. (i.) kandil, çıra

ç.+ø T231b/10

[=1]

çirkin Far. (s.) güzel olmayan

ç.+dür T212a/21

[=1]

çişmı → çeşme

ç.+ø

ç.-i zemzem: zemzem kuyusu T214b/17

[=1]

çiz- resmet-, çizgi çek-

ç.-üp T236b/12, T239b/01

[=2]

çizil- resmedil-, çizilmiş ol-

ç.-miş T208b/14

[=1]

çoğu (zm.) bir şeyin büyük bir kısmı

ç.+ø T219b/03

[=1]

çoğal- sayısı art-

ç.-dı T224b/01

[=1]

çoğla- art-

ç.-rıdı T239a/16 → ø-

[=1]

çok

1. (s.) sayı bakımından fazla olan

ç.+ø T200a/20, T201a/18, T201b/04, T204a/21, T204a/21, T205b/06, T206a/11, T206a/12,

T206a/14, T206a/14, T207b/01, T208a/15,
T208b/07, T208b/08, T208b/19, T208b/20,
T208b/20, T209b/04, T213a/15, T215a/12,
T216b/10, T218a/16, T232a/07, T232b/20,
T236a/13, T237b/08, T239a/20, T240b/21,
T243a/08, T244b/05

ç.+dur T199a/05, T199a/08, T199a/09,
T199a/10, T211a/17, T245a/18

2. (zf.) fazlaca

ç.+ø

ç. gördün T220b/09 → gör-

ç. çok T234a/02, T234a/09

[=39]

çokluk, -ğı çok olma durumu → çokluk

ç.+ından

ç. durur T243a/10 → dur-

[=1]

çokluk, -ğı çok olma durumu → çokluk

ç.+ından T239a/21

[=1]

çoraç (s.) verimli olmayan

ç.+ø T228a/13

[=1]

çök- (y.f.)

kanā'at bucağında diz çök-: kaderine razı ol-

...-miş ola T200a/10

[=1]

çöz- düğümlü ve bağlı bir şeyi aç-

ç.-di T202a/07

[=1]

çü *Far. (e.)* çünkü, zira

ç.+ø T216b/10, T217a/07, T217a/13, T246a/07

[=4]

çün₁ *Far. (e.)* çünkü, madem ki, zira

ç.+ø T197b/08, T198a/10, T198a/17, T198a/19,
T198b/01, T200b/11, T201a/07, T202a/07,
T202a/08, T202a/09, T202b/19, T206a/02,
T206b/08, T206b/10, T207b/14, T211a/03,
T213b/11, T214b/17, T216a/03, T216a/04,
T218b/16, T219b/05, T219b/11, T221a/13,
T221a/14, T221b/15, T222a/11, T223a/18,
T223b/04, T224a/11, T225a/21, T225b/18,
T231a/05, T231a/07, T231a/21, T232b/04,
T234b/05, T235a/18, T235b/13, T235b/14,
T236a/05, T236b/04, T236b/04, T237b/14,
T238a/10, T241a/16, T245b/01, T245b/06,
T245b/14, T246a/21

[=38]

çün₂ (e.) için

ç.+ø T205b/09, T206b/06, T216b/11, T216a/09,
T216a/20, T216b/14, T217a/19, T217b/15,
T221b/10, T223b/17, T229b/10, T245b/13

[=12]

çünki *Far. (e.)* çünkü, zira

ç.+ø T200a/19, T206a/17, T212b/07, T214a/10,
T215a/21, T216b/12, T216b/19, T217a/18,

T219a/12, T221a/15, T221a/19, T223a/21,
T223b/02, T223b/06, T225b/11, T231b/14,
T233a/09, T234b/03, T234b/04, T234b/18,
T235b/12, T235b/19, T238a/09, T238a/12,
T238b/05, T238b/20, T240a/09, T241a/15,
T241a/16, T244a/11, T245a/05, T245b/04

[=32]

çünkü *Far. (e.)* çünkü, zira

ç.+ø T198a/14, T199a/21, T202b/20, T203a/09,
T203b/10, T204a/02, T204a/04, T205a/20,
T206a/18, T206b/20, T207b/03, T207b/17,
T209b/18, T209b/20, T211a/06, T211a/11,
T211b/05, T212b/02, T212b/14, T212b/16,
T213b/07, T213b/15, T214a/09, T214a/11,
T214a/13, T215a/16, T215b/06, T215b/11,
T216b/08, T217a/21, T218a/03, T218b/03,
T218b/19, T219a/14, T221b/06, T222a/01,
T223a/05, T224b/14, T225a/05, T226b/12,
T227a/09, T229a/07, T229b/11, T230a/02,
T230a/08, T230b/09, T231a/21, T231b/04,
T232b/06, T232b/21, T233a/17, T234b/21,
T235b/01, T237a/09, T237b/02, T238a/13,
T238a/18, T240a/03, T241a/19

[=59]

çür- bozul-

ç.-ye T206b/02

[=1]

D (d, đ)

dād *Far. (i.)* adalet, doğruluk, hak

d.+ø T215b/05, T225b/08

adl ü d. it T219a/13 → it-, 'adl

d. eyle T219a/10 → eyle-

d.+umı T221a/16, T221a/17

[=6]

dadır- tattır-, alıştır-

d.-updur T205a/16

[=1]

Dahhāk-ı Mārī *Far. (İ.)* Şeytan'a uyararak insanlara

zulmeden ve bin yıl yaşadığı söylenen zalim

hükümdar

D.+ø T245a/15

[=1]

dāh *Far. (i.)* hizmetçi, köle

d.+ı T214b/09

[=1]

dahı

1. (e.) de, da, bile, dahi

d.+ø T198b/09, T198b/15, T199a/01, T199a/02,
T199a/04, T199a/06, T199a/14, T199b/03,
T199b/06, T199b/06, T199b/08, T199b/12,
T199b/13, T199b/15, T199b/15, T199b/17,
T200a/02, T200a/21, T200b/01, T200b/04,
T200b/08, T200b/09, T201a/08, T201b/14,

T201b/16, T201b/18, T201b/19, T202a/01, T202a/02, T202a/02, T202a/04, T202a/04, T202a/14, T202a/15, T203a/02, T203a/02, T203b/06, T203b/11, T203b/15, T203b/16, T203b/18, T203b/19, T204a/04, T204a/09, T204a/10, T204a/11, T204a/15, T204b/08, T204b/09, T204b/10, T204b/13, T205a/06, T205b/01, T205b/03, T205b/06, T205b/10, T205b/10, T206a/04, T206a/21, T206a/21, T206b/20, T207a/04, T207a/09, T207a/10, T207a/11, T207a/11, T207a/14, T207a/16, T207a/18, T207a/19, T207b/17, T208a/02, T208a/12, T208a/20, T208b/01, T208b/02, T208b/10, T208b/21, T209a/09, T209a/11, T209b/01, T209b/02, T209b/03, T209b/05, T209b/07, T209b/09, T210a/08, T210a/10, T210b/01, T210b/03, T210b/10, T210b/11, T210b/12, T210b/14, T210b/14, T210b/15, T211a/07, T211a/09, T211a/10, T211a/12, T211b/06, T211b/06, T211b/07, T211b/08, T211b/10, T211b/16, T211b/19, T211b/19, T212a/02, T212a/02, T212a/04, T212a/08, T212a/16, T212b/01, T212b/01, T212b/02, T212b/11, T212b/12, T213a/01, T213a/10, T213a/13, T213b/01, T213b/02, T213b/02, T213b/05, T213b/07, T213b/08, T213b/08, T213b/09, T213b/21, T214a/02, T214a/03, T214a/03, T214a/07, T214a/14, T214a/17, T214a/19, T214a/20, T214b/13, T214b/20, T214b/21, T215a/05, T215a/09, T215a/11, T215a/14, T215a/14, T215a/15, T215b/08, T216a/08, T216a/09, T216a/13, T216a/21, T216b/09, T216b/18, T217a/19, T217b/01, T217b/02, T217b/03, T217b/05, T217b/11, T218a/06, T218a/10, T218a/11, T218a/11, T218a/13, T218b/02, T218b/03, T218b/07, T218b/08, T218b/09, T218b/09, T218b/11, T219a/15, T219a/16, T219a/19, T219a/19, T219a/20, T219b/02, T219b/02, T219b/03, T219b/05, T219b/06, T219b/08, T219b/11, T219b/14, T219b/17, T219b/17, T220a/07, T220a/07, T220a/09, T220b/04, T220b/08, T220b/09, T220b/11, T220b/12, T220b/16, T221a/04, T221a/11, T221a/12, T221b/10, T221b/10, T221b/16, T222a/03, T222a/04, T222a/06, T222a/07, T222a/15, T222a/16, T223a/04, T223a/15, T223a/15, T223a/15, T223b/01, T223b/13, T223b/14, T223b/21, T224a/01, T224a/04, T224a/04, T224a/05, T224a/06, T224a/08, T224a/08, T224a/09, T224a/09, T224a/10, T224a/18, T224a/20, T224a/20, T224b/01, T224b/08, T224b/11, T224b/15, T224b/16, T224b/20, T225a/13, T225a/18, T225b/04, T225b/05, T226a/07, T226a/09, T226a/09, T226a/12, T226a/15, T226b/10, T226b/13, T226b/18, T227a/02,

T227a/03, T227a/06, T227a/08, T227a/15, T227a/17, T227a/18, T227a/19, T227a/20, T227a/20, T227a/21, T227a/21, T227b/01, T227b/05, T227b/06, T227b/07, T228a/01, T228a/14, T228a/15, T228a/15, T228b/01, T228b/03, T229a/08, T229a/08, T229a/11, T229a/15, T229b/01, T229b/05, T229b/06, T230a/02, T230a/03, T230a/11, T230b/16, T230b/17, T230b/17, T230b/20, T231a/10, T231a/16, T231a/16, T231b/01, T231b/02, T231b/03, T231b/04, T231b/04, T231b/07, T231b/11, T231b/18, T231b/19, T231b/20, T232a/03, T232a/12, T232a/20, T232b/11, T232b/15, T232b/20, T233a/06, T233a/14, T233a/17, T233b/02, T233b/03, T233b/05, T233b/07, T233b/15, T233b/21, T234a/02, T234a/10, T234a/13, T234a/15, T234b/11, T234b/14, T234b/14, T234b/15, T235a/02, T235a/02, T235b/08, T236b/07, T236b/08, T236b/11, T237a/07, T237a/11, T237a/12, T237a/13, T237b/02, T237b/07, T237b/07, T237b/09, T237b/11, T237b/11, T237b/14, T237b/19, T238a/06, T238a/07, T238a/13, T238a/15, T238a/18, T238a/21, T238b/01, T238b/07, T238b/08, T238b/08, T239a/03, T239a/05, T239a/13, T239a/14, T239a/21, T239b/01, T239b/02, T239b/03, T239b/18, T239b/18, T239b/19, T240a/04, T240a/04, T240a/17, T240a/20, T240b/02, T240b/03, T240b/09, T240b/11, T240b/11, T240b/13, T240b/13, T240b/17, T241a/05, T241b/01, T242a/15, T242a/18, T242a/19, T242a/20, T243b/03, T243b/06, T243b/17, T244a/11, T244a/12, T244b/01, T244b/02, T244b/08, T245a/15, T245a/16, T245a/17, T245a/20, T245b/05, T246a/13, T246a/13, T246a/15

2. daha sonra, bundan sonra

d.+ø T198a/06, T198b/05, T198b/08, T198b/20, T199b/07, T199b/08, T200a/05, T200a/17, T200b/19, T200b/19, T201a/08, T201a/14, T202a/06, T202a/06, T202b/03, T202b/21, T203a/14, T203b/15, T204a/13, T204a/20, T204b/07, T205a/21, T206b/04, T207a/02, T207a/06, T207a/06, T207b/04, T207b/05, T207b/07, T207b/21, T208a/16, T208b/10, T210a/04, T210a/06, T210a/09, T210b/02, T210b/04, T211a/13, T211b/08, T211b/20, T212a/10, T212a/20, T213a/10, T213b/16, T214a/01, T214a/05, T214a/12, T214b/13, T215a/05, T215b/07, T215b/07, T215b/08, T216a/06, T216a/13, T216a/14, T217b/04, T217b/11, T218b/20, T219b/09, T220b/10, T222a/03, T222a/19, T222a/19, T222a/20, T222b/10, T222b/10, T222b/19, T222b/20, T223a/05, T223a/12, T223b/20, T224a/01, T224a/04, T224a/08, T224b/01, T224b/05,

- T224b/21, T227a/05, T228b/17, T229a/06, T229a/08, T229a/10, T229a/21, T229a/21, T230a/21, T230b/01, T230b/12, T231a/14, T231b/06, T231b/06, T231b/08, T231b/11, T231b/16, T231b/19, T232a/18, T232a/21, T232b/17, T233a/01, T233a/19, T233b/01, T233b/11, T233b/19, T233b/21, T234a/02, T234a/02, T234a/07, T234a/11, T234a/11, T235a/01, T235a/03, T235a/17, T236a/03, T236b/05, T236b/13, T236b/17, T238a/03, T238a/04, T238a/05, T238b/13, T238b/14, T238b/14, T240a/01, T240a/02, T240b/19, T241a/08, T241a/13, T241b/06, T242b/01, T244a/16, T244a/17, T244a/19, T244a/21, T244b/09, T245a/02,
3. *zf.* daha, fazla
d.+ø T212b/02, T216a/05, T218a/05
[=525]
- dāḥil** *Ar. (i.)* iç, içeri
d.+de T241a/14
[=1]
- dā'ī** *Ar. (s.)* du'ā eden, du'ācı
d.+ø T234a/06, T246a/21
[=2]
- dā'imā** → dāyimā
d.+ø T235b/18, T222b/13
[=2]
- dā'ire** *Ar. (i.)* yuvarlak şekil, çember
d.+ø T239b/01
d.+den T239b/16
d.+dür T243a/04
d.+nüñ T243a/05
[=4]
- dāl** *Ar. (i.)* iki büküm olmuş
d.+ø T215b/16
d. itdi T236b/03 → it-
[=2]
- dām** *Far. (i.)* tuzak, hile
d.+ø
d.-ı ıışk : aşk tuzağı T205a/16
d.+e
d. düşüp T220a/01 → düş-
d.+ına T235b/21
[=3]
- dāmen** *Far.*
1. *(i.)* etek
d.+ini T206a/14
2. namus, iffet
d.+ine
d. el urmazdı T201b/20 → ur-, el
[=2]
- dānā** *Far. (s.)* bilgili, bilen
d.+ø T237b/05
d. olur T245b/02 → ol-
menzıl-i d. T245b/03 → menzıl
[=3]
- dāne** *Far. (i.)* tane, yem
d.+ø T220a/01, T239b/19
[=2]
- dar** *(s.)* az, yetersiz
d.+ø
eli d. olmasun T237a/07 → ol-, el
[=1]
- darbe** *Ar. (i.)* vurma, çarpma
d.+den T203a/04
[=1]
- dārū** *Far. (i.)* ilaç, çare
d.+ø
d.-ı hūş-ber: bayıltıcı ilaç T208a/02 → hūş-
ber
d.+dur T245a/17
[=2]
- Dār'us-selām** *Ar. (i.)* cennet
D.+ø T234a/05
[=1]
- Dār'ul-beḳā** *Ar. (i.)* ahiret
D.+ya T218/04
[=1]
- Dār'ul-fenā** *Ar. (i.)* dünya
D.+dan T218b/04, T224b/09
[=2]
- dāstān** *Far. (i.)* hikaye, destan
d.+ø T217a/19, T225a/15, T235b/17, T245b/10
remz-i ḥāl-i d. T216b/15 → remz, ḥāl
d.+dan T246a/16
d.+ı (ns) T198a/13
d.+ın
meclis-i d. T246a/13
d.+uñ T198b/03
maṭla'-ı d. T206b/19, T246a/13
[=11]
- da'vā** *Ar. (i.)*
1. bir sorunun çözümü için yapılan hukuki başvuru
d.+dan T219b/06
d.+ñuzı T219a/15, T219a/16
d.+yı
d. iden T220b/05 → it-
2. düşünce, iddia.
d.+ø
d. kılan T222a/17 → kı-
3. iki kişi arasındaki anlaşma, konu
d.+ø
d. eyledüñ T201a/03 → eyle-
d. eylemişsin T200b/15
[=7]
- da'vācı** *Ar. + T. (s.)* dava eden ve edilen
d.+ø T220b/03, T222a/11
d.+laruz T219a/04 → ø-
d.+yuz T219a/09 → y-
[=4]

da'vet *Ar. (i.)* çağırma, çağrıda bulunma
d.+ø

- d. ide T235a/15 → it-
d. itdiler T231b/01,
d. itmege T207b/19
d. eyle T215b/18 → eyle-
d. eyledi T217b/04, T237b/08
d. kılacaktır T229b/14 → kıl-
[=7]

Dāvud *(i.)* Hz. Davut

D.+ø T198b/05, T198b/06, T198b/12,
T198b/19, T199a/04, T199a/05, T199a/07,
T199a/08, T199a/09, T199a/09, T199a/10,
T199a/10, T199a/11, T199a/12, T199a/14,
T199a/15, T199a/21, T199b/05, T199b/08,
T199b/12, T199b/13, T199b/13, T199b/16,
T199b/17, T200a/09, T200a/19, T200b/06,
T200b/12, T200b/14, T200b/14, T200b/16,
T200b/17, T200b/18, T200b/19, T200b/19,
T200b/21, T201a/01, T201a/08, T201a/09,
T201a/11, T201a/12, T201b/14, T202b/02,
T202b/05, T202b/05, T202b/06, T203a/04,
T203a/17, T203a/18, T203b/10, T203b/12,
T204a/02, T204a/03, T204a/05, T204a/10,
T204a/11, T204a/13, T204a/15, T204b/03,
T204b/08, T204b/14, T205a/02, T205a/10,
T206a/13, T206b/21, T207a/02, T207a/03,
T207a/04, T207a/04, T207a/06, T207a/08,
T207a/13, T207b/06, T207b/06, T207b/07,
T207b/18, T209a/19, T209a/19, T209b/01,
T209b/10, T209b/15, T209b/21, T210a/10,
T210a/21, T210b/01, T210b/05, T210b/07,
T210b/15, T210b/18, T210b/20, T211a/10,
T211a/11, T211b/07, T211b/17, T211b/18,
T212a/02, T212a/04, T212a/18, T212b/01,
T212b/01, T212b/07, T212b/11, T212b/12,
T212b/17, T212b/18, T212b/20, T213a/02,
T213a/11, T213a/18, T213b/03, T213b/04,
T213b/16, T213b/17, T213b/18, T213b/18,
T213b/21, T214a/07, T214a/11, T214a/13,
T214a/19, T214b/11, T214b/19, T214b/20,
T215a/04, T215a/08, T215a/11, T215a/11,
T215a/15, T215a/17, T215a/21, T215b/06,
T215b/08, T215b/11, T215b/12, T215b/18,
T215b/20, T216a/05, T216a/08, T216a/09,
T216a/11, T216a/16, T216a/18, T216a/20,
T216a/21, T216b/02, T216b/03, T216b/06,
T216b/07, T216b/16, T217b/02, T217b/06,
T217b/06, T217b/08, T217b/10, T217b/12,
T217b/15, T217b/16, T217b/18, T218a/01,
T218a/03, T218a/10, T218a/14, T218a/14,
T218b/01, T218b/02, T218b/04, T218b/10,
T218b/19, T218b/21, T219a/01, T219a/15,
T219a/18, T219a/20, T219b/01, T219b/05,
T219b/06, T219b/11, T219b/13, T219b/19,
T219b/20, T220a/03, T220a/04, T220a/10,

T220a/12, T220a/15, T220a/18, T220a/19,
T220a/20, T220b/01, T220b/05, T220b/07,
T220b/10, T220b/13, T220b/14, T220b/16,
T220b/17, T220b/17, T220b/18, T220b/20,
T220b/20, T220b/21, T221a/01, T221a/02,
T221a/03, T221a/04, T221a/10, T221a/11,
T221a/13, T221a/14, T221a/19, T221a/20,
T221b/06, T221b/07, T221b/07, T221b/09,
T221b/13, T221b/14, T221b/17, T221b/18,
T221b/21, T222a/06, T222a/07, T222a/09,
T222a/11, T222a/14, T222a/15, T222b/08,
T222b/09, T223a/02, T223a/16, T223a/18,
T223a/19, T223b/04, T223b/10, T223b/11,
T223b/11, T223b/14, T223b/19, T226a/11,
T226a/13, T226a/14, T226b/08, T226b/14,
T226b/14, T226b/15, T226b/18, T226b/20,
T227a/05, T227a/06, T227a/07, T227a/07,
T227a/09, T227b/01, T227b/08, T228a/02,
T229a/15, T229a/17, T229a/20, T229b/01,
T229b/03, T229b/05, T229b/06, T229b/07,
T230b/19, T231a/02, T231a/03, T231a/04,
T231b/17, T231b/18, T231b/19, T231b/21,
T233a/06, T233a/09, T233a/09, T233a/14,
T233b/03, T233b/05, T233b/05, T234a/13,
T234b/01, T234b/05, T234b/09, T234b/12,
T234b/12, T234b/13, T234b/14, T234b/14,
T234b/16, T234b/18, T234b/21, T235a/04,
T235a/06, T235a/08, T235b/01, T235b/05,
T236b/07, T236b/11, T236b/11, T237a/01,
T237a/02, T237a/12, T237a/13, T237b/03,
T237b/05, T237b/08, T237b/12, T238a/02,
T238a/06, T238a/15, T238a/16, T238a/19,
T238a/21, T238b/03, T238b/05, T238b/06,
T238b/07, T238b/09, T238b/13, T238b/14,
T238b/15, T238b/21, T239a/01, T241b/02,
T241b/03, T244a/18, T244a/19, T244b/03,
T244b/04, T244b/20

çeşm-i D. T220a/13 → çeşm

D. idi T227b/18 → i-

D.-ı nebî: Hz. Davut T205b/14 → nebî

D.-ı Şāh T236b/15, T237a/03, T238a/01 →
Şāh

divān-ı D. T213b/17 → divān

hazret-i D. T215a/21 → hazret

miş-i D. T222b/14 → mişl

D.+a T198b/05, T198b/08, T198b/10,
T199b/05, T199b/11, T200b/20, T201a/08,
T202a/12, T202a/14, T202b/02, T203a/14,
T203b/03, T203b/03, T203b/05, T203b/11,
T203b/13, T206a/06, T209b/11, T209b/18,
T210b/17, T211a/04, T211a/07, T211a/10,
T211a/15, T211a/16, T211a/17, T211a/19,
T211b/09, T211b/20, T212b/13, T214a/07,
T214a/19, T214b/15, T215a/08, T215a/11,
T215a/15, T215a/21, T215b/17, T217b/01,
T218b/05, T218b/08, T218b/09, T219a/04,

T219a/14, T219b/06, T219b/07, T220a/06, T220b/03, T220b/16, T220b/17, T221b/16, T222b/17, T222b/17, T222b/20, T223a/16, T226a/08, T226a/09, T226a/10, T226a/14, T228a/02, T230b/21, T231b/17, T232b/06, T233a/09, T236b/09, T237b/12, T238a/06, T238a/18, T238b/10, T241a/10

D.+dan T198b/08, T203a/17, T211a/21, T211b/16, T212b/10, T216b/05, T217b/05, T219b/08, T223a/02, T226a/13, T227a/13, T227a/15, T227a/17, T227b/01, T233b/07

D.+ı T201a/14, T201a/14, T201a/16, T204a/12, T211b/11, T212b/01, T214a/07, T215b/11, T220a/15, T220b/13, T221b/09, T222a/04, T222b/10, T227a/08

D.+ıla T211b/06, T220a/08, T220a/10, T222b/11, T222b/13, T227a/10, T229b/08, T238a/21

D.+la T222b/10, T231b/03

D.+ra T222b/07

D.+uñ T199b/12, T201a/10, T201a/15, T201b/21, T202a/21, T202b/05, T203a/15, T203a/20, T203a/20, T203b/15, T204a/07, T204a/08, T204a/15, T204a/16, T204a/19, T205a/20, T206b/20, T207a/07, T207b/08, T207b/17, T209a/21, T209b/13, T210a/08, T210b/10, T210b/14, T211a/14, T211a/19, T211b/05, T211b/06, T211b/21, T211b/21, T212b/11, T212b/13, T212b/16, T212b/19, T213a/03, T213a/10, T214a/03, T214a/06, T214b/02, T214b/10, T214b/11, T215a/05, T215a/09, T215a/20, T215b/09, T216a/14, T216a/15, T216a/21, T216b/05, T217b/02, T217b/02, T218b/03, T218b/11, T219a/04, T219b/11, T220a/07, T220a/21, T221b/11, T222a/03, T222a/05, T222a/05, T222a/08, T222a/09, T222a/13, T222b/19, T223a/02, T223a/12, T223a/14, T223a/15, T223b/06, T223b/07, T223b/10, T226a/08, T226a/09, T226b/07, T226b/10, T226b/10, T226b/16, T226b/17, T227b/04, T227b/17, T227b/18, T228a/02, T228a/13, T229b/04, T230b/14, T230b/18, T231b/01, T232a/18, T232a/19, T233a/06, T233a/08, T233a/21, T233b/11, T234a/11, T234b/14, T235a/02, T236b/14, T237b/13, T237b/14, T237b/14, T238a/15, T238a/19

hazret-i D.+uñ T222b/16 → hazret

D.+veş T206a/11

[=543]

daya (*i.*) süt anne, dadı » *ṭaya*, *TS, C V, 3775*.

d.+ø T235b/06, T235b/18, T236b/07, T236b/09, T236b/14

d.+ları T236b/17

d.+sı T236b/15, T237a/11

[=8]

dāyim *Ar. (zf.)* daima, her zaman

d.+ø T201a/06, T201a/19, T201b/09, T201b/21, T206b/06, T216a/17, T216a/17, T218b/15, T221a/21, T221b/19, T226b/14, T230b/07, T230b/08, T237b/09, T240b/05, T244b/13

[=16]

dāyimā *Ar. (zf.)* her zaman, sürekli

d.+ø T198b/01, T206b/15, T246a/19

[=3]

dāyire → dā'ire

d.+ø T197b/02

[=1]

de (*e.*) dahi

d.+ø T204a/04, T205b/15, T210b/10, T220b/07, T223b/03, T231b/12

[=6]

dé-

1. söyle-, konu-, ifade et- → di-

d.-yü T199a/02, T199a/16, T199b/06, T202a/13, T209b/11, d.-yüp T204b/11, T205b/04, T208b/15, T210a/11, T212a/15, T214b/15, T214b/20, T214b/21, T225a/08, T245a/10

2. (*y.f.*)

sağ esen felek dé-: esenlik dile-, selamla-
...-yüp T207b/05

[=16]

dede büyük baba

d.+m T198b/13

[=1]

def *Far. (i.)* çalgı aleti, vurmalı bir çalgı

d.+ø T223a/04

d.+de T198a/03

[=2]

def *Ar. (i.)* bir şeyi ya da kimseyi uzaklaştırma

d.+ø
d. olup T208a/02 → ol-
'ışık harâretin d. ider T204a/14 → it-, harâret,
'ışık
d.+ine T211a/02

[=3]

defaten *Ar. (zf.)* bir defada

d.+ø T243a/02

[=1]

defi *Ar. (zf.)* derhal, hemen

d.+ø T209b/11, T214a/05, T215b/12, T216b/04, T229b/03, T234b/14

[=6]

defn *Ar. (i.)* öleni kefenleyip gömme işi

d.+ø
d. itdiler T203a/05, T216b/05, T224b/20 →
it-
d. eyledi T218b/04 → eyle-

[=4]

defter *Ar. (i.)* defter

d.+inden

- nübüvvet d.+i: peygamberlerin adının yazılı olduğu defter T212b/11
[=1]
- deg-1** ulaş-, var-
d.-di T236b/21
[=1]
- deg-2** hak et-, çabayı karşıla-
d.-ür mi T203a/10, T203a/10
d.-mez T203a/10, T203a/11, T245b/02
[=5]
- değil** (e.) değil
d.+ø T207a/04
d.+di T212a/07
d.+dür T200b/01, T206b/07
[=4]
- degin** (e.) değin, kadar
d.+ø T232b/14, T236b/18
[=2]
- degme** (s.) herhangi, sıradan
d.+ø T201a/18, T224a/15, T224a/15, T228a/17, T228a/17
[=5]
- degmede** (zf.) genelde, çoğunlukla
d.+ø T205a/07
[=1]
- degül** (e.) değil
d.+ø T204b/02, T206a/02, T206a/03, T206a/17, T207a/04, T212a/04, T212b/06, T216b/11, T231b/13
şek d. T197b/03 → şek
d. durur T240b/18 → dur-
d. mi T210b/21, T223a/10, T223a/10
d.+di T203b/17, T217b/06 → ø-
d.+dür T201b/08, T201b/09, T204b/05, T211a/15, T222a/09, T223b/13, T227b/21, T229a/09, T231a/13, T232a/02, T232a/20, T241a/02, T245a/16
d.+sin T222a/20 → ø-
[=31]
- dehir** → dehr
d.+ø T206a/10
[=1]
- dehr** Ar. (i.) dünya
d.+i
rū-yı d. T231a/18 → rū
d.+üñ
bāğ-ı d. T203a/10 → bāğ
[=2]
- dek** (e.) kadar, değin
d.+ø T202a/05, T214a/08, T215a/16, T222a/14, T224a/09, T224a/10, T226b/09, T228b/15, T230b/07, T231a/14, T231a/17, T234a/03, T238b/12, T244a/15, T244b/08
d.+di T216a/09 → ø-
[=17]
- delālet** Ar. (i.) yol gösterme, kılavuzluk
- d.+ø
d. idesin T219a/06 → it-
[=1]
- del-** delik oluşturun
d.-er T197b/04
[=1]
- deli** (s.) çılgın, aklını yitirmiş
d.+ø T207b/11
[=1]
- delil** Ar. (i.) kanıt
d.+ø
d. ve hüccet olmuştur T203a/19 → ol-, hüccet
[=1]
- delim** (zf.) çok, pek
d.+ø T201a/16, T215b/02, T224b/06, T238b/05, T245b/09
[=5]
- delük, -gi** (i.) delik
d.+ine T212a/16
d.+süz T207a/14
[=2]
- dem₁** Far. (i.)
1. zaman, çağ, vakit
d.+ø T199a/19, T202b/18, T206b/03, T208b/18, T214a/11, T215b/14, T217a/13, T218a/20, T218a/21, T218b/13, T221b/07, T221b/08, T225b/11, T225b/12, T225b/18, T231b/14, T231b/15, T232b/19, T233a/08, T233b/17, T234b/10, T234b/13, T235a/20, T238a/12, T238b/19, T241a/19, T244b/14
bir d.: aniden, hemen T205a/12
d. geçer T198b/01 → geç-
d. gele T206b/01 → gel-
d.+den T220a/16, T226b/09
d.+e T226b/09
d.+i T200a/03, T200a/05, T238b/06
d.+i düşer → düş-
d.+içün T209a/14
d.+inde
d.+inde söyle-ø T238b/18 → söyle-
2. soluk, nefes
d.+ø
d. çeküp T224b/15, T225a/11, T234a/11 → çek-
[=42]
- dem₂** Ar. (i.) kan
d.+inden T239a/19
[=1]
- dem-be-dem** Far. (zf.) her zaman, durmadan
d.+ø T201a/19, T206b/13
[=2]
- dem-bu-dem** Far.+T.+Far. (zf.) şimdi tam zamanı
d.+dür T198a/21, T198b/01
[=2]
- demür** (i.) demir

d.+ø T215a/03, T238a/20, T238b/09, T238b/11,
T238b/13

[=5]

deñ- den-, söylen-

d.-ürdi T210a/06. → ø-

[=1]

deñiz (i.) deniz

d.+ø T222b/12, T243a/13, T243b/02

d.+de T228b/21

d.+ler T240a/11, T243a/13

d.+lerüñ T243b/02, T243b/05

d.+üñ T243b/01

[=9]

deñlü (e.) kadar

d.+ø

bu d.: bu derece, bu kadar T203a/21 → bu

ne d.: ne kadar [olursa olsun] T245a/13 →

ne

[=2]

denk, -ngi (s.) ağırlık ve değer bakımından eşit
olan

d.+ø

d. ider T240b/21 → it-

d. kıldı T215b/17

d.+i (tnn) T217a/19

[=3]

dep- atını ileri sür-

d.-üp

atın d.-üp T213b/16 → at

[=1]

depecük (i.) tepelik, küçük tepe

d.+ø T212b/14

[=1]

der-ägüş Far. (i.) kucaklama, birbirini sarma

d.+ø

d. itdi T216a/04 → it-

[=1]

derc Ar. (i.) müsvedde kağıtları » RE, 284.

d.+ø T206a/21

[=1]

derd Far. (i.) dert, sıkıntı, üzüntü, bela

d.+ø T217a/01, T220a/07, T236a/02

d. ü renc olmaya T237a/07 → ol-

d. ü zevâli çekdüğüñ T205a/09 → çek-

d.+e T205b/07, T237b/17

d.+i

d. çek-ø T217a/13

d.+ile T204b/16, T208a/06

d.+ine T204b/14, T205a/14, T207b/10,
T217a/18

d.+inedür T198a/18

d.+üm T204b/02

d.+üme T246a/08

d.+ümüñ T204b/09

[=18]

dere (i.) küçük akarsu

d.+lerde T243a/08

[=1]

derece Ar. (i.) aşama, basamak, mertebe

d.+ler T221b/15

[=1]

dergâh Far. (i.) huzur, kat

d.+ına T237b/10

d.+ında T198b/09, T201a/01, T203b/11,
T207a/15, T229a/12, T229a/13

d.+uñ T221b/01

[=8]

dergeh → dergâh

d.+imde T200a/12

d.+inde T201a/20, T206b/12

d.+inden T206b/13

d.+ine T201a/16

d.+ümden T223b/04

d.+üñ T236a/16

[=7]

deri (i.) ten, cilt

d.+si T220b/11

d.+sin T220b/06, T220b/06, T220b/10

[=4]

derle- terle-

d.-düginden T202a/06

[=1]

dermân Far. (i.) çare, kurtuluş

d.+ø T211a/02, T217a/18, T246a/08

d. ider T237b/17 → it-

d. eylegil T204b/15 → eyle-

d. olmaya T230a/17 → ol-

d.+de hâl T246a/09

d.+ı T205b/07

d.+ın

d. kılasın T204b/09 → kıl-

d.+ına T204b/10

d.+um T205a/14

[=11]

dervîş Far. (i.) kimsesiz, fakir

d.+e T213b/03, T237a/03

d.+lere T235b/05, T238a/17

[=4]

dervîşlik, -gi Far.+ T. (i.) fakirlik

d.+inden T201b/15

[=1]

deryâ Far. (i.) deniz

d.+sına

mârifet d. düşmez T226b/03 → düş-

d.+sınuñ T243b/01, T243b/03

[=3]

dest Far. (i.)

1. el

d.-i ğaddâr: zalimlik T198a/10 → ğaddâr

d.+üñ T229a/02

2. sebep

d.+ø
d.-i çarh: talihi yüzünden T206b/17 → çarh
[=3]
dest-res *Far. (i.)* isteğine ulaşma
d.+ø T245b/16
d. bulam T202a/21 → bul-
d. bulasın T221a/15
[=3]
destür *Far. (i.)* izin, müsaade
d.+ø T240a/08
d. olurdı T229b/12 → ol-
d. virdi T215b/07 → vir-
d.+suz T210a/03
[=4]
devā *Ar. (i.)* çare
d.+sı
d.+sı oldu T217a/13 → ol-
d.+yı
d.+yı itmez T217a/12 → it-
[=2]
devām *Ar. (i.)* süreklilik
d.+ında T242a/17
[=1]
deve *(i.)* deve, yük hayvanı
d.+ø T214a/18, T215a/17, T227a/11, T235b/04,
d. budlu T240a/21 → budlu
[=5]
devir → devr
d.+de T233a/01
[=1]
devlet *Ar. (i.)* talih, güç, iktidar, varlık
d.+ø T210b/04, T235a/16
d.+i
d. buldı T238a/12 → bul-
d.+ile T198a/04, T198a/07, T218b/15, T246a/18
d.+in T230b/06
d.+inde
eyyām-ı d. T246a/15 → eyyām
d.+ine T236b/02
d.+lü T233a/10
d.+ün T198a/03, T201a/17, T229a/06
d.+üni T246a/19
[=14]
devr *Ar. (i.)*
1. zaman, dönem
d.+ø T204b/01
d.+i T235a/13
2. dönme, dönüp dolaşma
d.+ø T245a/19
d. iden T243a/01 → it-
d. idüp T229b/17
d. eyler T243a/01 → eyle-
d.+inde T222b/17
d.+inden T235b/02
d.+ine T215a/16

[=9]
devrān *Ar. (i.)* dünya, talih, zaman
d.+ø T198b/01, T206b/01
d.-ı selek: balıklar T236a/21 → selek
fırsat-ı d. T203a/11 → fırsat
günbed-i d. T234b/03 → günbed
d.+ı T206b/04
[=6]
devvār *Ar. (s.)* çok dönen, sürekli dönen
d.+ø
māh-ı d. T197b/17 → mäh
[=1]
deyn *Ar. (i.)* borç
d.+i T236a/11
d.+in T236a/11
[=2]
deyr *Ar. (i.)* alem
d.+ø T225b/18
[=1]
deyyār *Ar. (i.)* tek insan, kişi
d.+ø T208a/04
[=1]
dırāz *Far. < derāz (s.)* uzun
d.+ø
kışşa-ı d. kılmayalım T224a/17 → kıl-,
kışşa
[=1]
dırnağ *(i.)* tırnak
d.+lu
çatal d.: tırnakları çatal gibi ayrık ayrık ve
sivri olan T240a/21
[=1]
di-
1. söyle-, konu-, anlat-
d.+ø T206b/16, T217a/19, T232b/08, T236b/04,
T237b/04
d.-di T197b/08, T198b/19, T198b/19, T199a/05,
T199a/07, T199a/08, T199a/08, T199a/09,
T199a/09, T199a/10, T199a/10, T199a/11,
T199a/12, T199a/14, T199a/14, T199a/15,
T200a/01, T200a/06, T200a/08, T200b/06,
T200b/16, T200b/17, T200b/18, T200b/19,
T200b/20, T201a/14, T201b/07, T202a/14,
T202b/03, T203b/18, T204a/13, T204a/14,
T204a/19, T204b/07, T205a/10, T205b/13,
T207b/09, T208a/18, T208b/14, T209a/08,
T209a/09, T210a/04, T210a/07, T210a/08,
T210b/05, T210b/07, T210b/15, T210b/16,
T210b/21, T211a/08, T211a/09, T211a/16,
T211a/18, T212a/02, T212a/03, T212a/05,
T212b/18, T213a/10, T213b/19, T213b/19,
T213b/21, T214a/01, T214a/06, T214b/13,
T215a/03, T215a/04, T215a/15, T216a/13,
T216b/07, T217b/09, T217b/11, T217b/12,
T217b/13, T217b/13, T217b/14, T217b/15,
T217b/17, T217b/18, T217b/20, T218a/14,

- T218a/14, T219a/01, T219a/02, T219a/15,
T219a/16, T219a/18, T219a/20, T219b/01,
T219b/04, T219b/05, T220b/06, T220b/10,
T220b/15, T220b/20, T220b/20, T220b/21,
T221a/01, T221a/02, T221a/02, T221a/03,
T221a/04, T221a/04, T221b/07, T221b/08,
T221b/09, T221b/11, T221b/13, T222a/12,
T222b/17, T222b/19, T222b/20, T223a/01,
T223a/01, T223a/16, T223a/17, T223a/19,
T223a/20, T225a/10, T225a/10, T226a/15,
T226b/20, T227a/05, T228a/21, T228b/04,
T229a/09, T229a/09, T229a/20, T229b/03,
T229b/05, T230b/15, T231a/12, T231a/12,
T231a/14, T231b/19, T231b/20, T231b/20,
T231b/20, T231b/21, T232a/16, T232a/20,
T232b/10, T232b/13, T232b/17, T232b/20,
T233a/04, T233a/04, T233a/05, T233a/07,
T233a/13, T233a/17, T233a/20, T233a/20,
T233a/21, T233b/02, T233b/02, T233b/07,
T233b/07, T233b/07, T233b/08, T233b/11,
T233b/12, T233b/15, T234b/02, T234b/14,
T234b/14, T234b/15, T235a/04, T235a/08,
T235b/05, T237b/05, T237b/08, T238b/01,
T238b/12, T238b/12, T238b/14, T238b/15,
T238b/15, T238b/21, T239a/01, T239b/04,
T239b/05, T239b/20, T240a/01, T240a/01,
T240a/02, T240a/04, T240a/05, T240a/08,
T240a/10, T240a/10, T240a/17, T240b/05,
T240b/09, T240b/16, T240b/17, T240b/17,
T241a/01, T241a/03, T241b/03, T241b/06,
T241b/08, T241b/09, T241b/09, T241b/11,
T241b/11, T241b/13, T241b/15, T242a/13,
T242b/03, T242b/05, T242b/12, T242b/14,
T242b/14, T242b/17, T242b/20, T243a/03,
T243a/06, T243a/09, T243a/11, T243a/14,
T243a/17, T243a/21, T243b/02, T243b/09,
T243b/13, T243b/18, T243b/20, T244a/01,
T244a/02, T244a/07, T244a/14, T244a/17,
T244a/18, T244a/19, T244a/19, T244b/04,
T244b/09, T244b/20, T245a/02, T245a/10,
T245a/14
d.-di ve işitdi T227a/05 → işit-
d.-diler T198b/10, T200b/15, T200b/16,
T209b/03, T209b/06, T211a/17, T211a/19,
T212a/06, T212b/11, T213b/04, T215a/21,
T219a/04, T219a/07, T219b/09, T220b/02,
T220b/03, T220b/05, T220b/17, T222a/06,
T222a/09, T223a/01, T223b/13, T225a/06,
T227b/03, T227b/20, T230a/09, T230b/13,
T230b/17, T230b/18, T231a/11, T231a/12,
T232a/13, T232a/17, T232a/21, T233a/04,
T233a/05
d.-dilerdi T213a/07
d.-dilerse T229b/07 → ø-
d.-dimse T198a/09 → ø-
d.-dügi T244b/20
d.-dügine T220b/04
d.-dügümden T240a/12
d.-dügümüz T229a/18
d.-dügün T228a/13
d.-düklerin T244a/20
d.-düm T217b/20, T218a/01, T222b/06
d.-dün T200a/02, T226a/11.yani
d.-medi T199a/02
d.-medün mi T245a/14
d.-mege T204b/09, T226a/05, T241b/06
d.-megil T238b/19
d.-mek T207a/10, T212a/15, T238b/16
d.-mek olur T210b/08 → ol-
d.-mekdür T215a/03, T244a/01
d.-mekle T228b/05
d.-meydi T212b/03 → y-
d.-meyen T238b/18
d.-meyesin T229a/05
d.-mez T205a/16
d.-mezdi T204a/04 → ø-
d.-mezem T204a/21
d.-miş T204b/04, T208b/16, T212a/09,
T215b/04, T228a/02, T244b/05, T244b/05,
T244b/08
d.-mişdi T226b/09 → ø-
d.-mişdür T203a/15
d.-mişem T198a/08
d.-mişemdür T222b/15
d.-mişler T235b/10
d.-mişlerdür T203a/20
d.-ñüz T219a/15
d.-r T204a/07, T204b/21, T206a/09, T213a/09,
T216b/19, T219a/19
d.-rdi T203a/21, T220b/12 → ø-
d.-ridi T220b/13 → i-
d.-riseñ T214b/06 → i-
d.-rken T217a/17 → ø-
d.-rler T201b/05, T201b/05, T226a/12,
T242a/17, T243a/14, T243a/15, T243a/15,
T243a/16
d.-rlerdi T201b/02, T215a/20, T236b/08 → ø-
d.-rleridi T199b/02, T199b/03, T204a/08 → i-
d.-rlerise T212a/11 → i-
d.-rlerse T212a/13, T212a/14 → ø-
d.-rse T219b/18 → ø-
d.-rsem T198a/09 → ø-
d.-rseñ T212a/16, T212a/17, T223a/01,
T232a/21 → ø-
d.-rsin T210b/19, T219a/20
d.-rsiz T233a/04
d.-se T217b/11
d.-ye T222a/15
d.-yeler T245b/02
d.-yem T204a/06, T204b/02, T206a/09,
T239a/20

d.-yicek T200a/01, T200b/04, T200b/06,
T200b/15, T200b/17, T204b/03, T204b/03,
T205a/02, T207b/17, T209b/06, T210b/05,
T210b/16, T210b/19, T212b/09, T213b/21,
T218a/02, T218a/09, T218b/01, T219a/15,
T221a/10, T225a/10, T228a/12, T228a/20,
T230b/17, T231a/09, T232a/20, T233a/07,
T233b/02, T237b/05, T238b/15, T240a/01,
T240a/05, T240a/08, T240a/16, T240a/17,
T240b/07, T241a/03, T241b/09, T242b/05,
T244b/18, T245a/14

d.-yince T229a/17

d.-yü T222a/17, T222a/19, T225a/09, T227a/03,
T238b/11, T239a/02, T243a/14, T243a/15,
T243a/16

d.-yüp T200a/14, T200b/12, T201a/05,
T202b/01, T204b/11, T204b/15, T205b/11,
T206a/08, T207b/02, T207b/15, T209a/17,
T210b/10, T210b/13, T211a/05, T211b/03,
T211b/15, T212a/02, T212a/18, T212b/07,
T213b/13, T215a/13, T216a/09, T216a/19,
T218a/06, T218a/20, T219a/13, T219b/04,
T219b/10, T221a/10, T221a/18, T221a/20,
T221b/05, T223a/03, T226b/14, T227a/01,
T227a/07, T228a/11, T228a/18, T228b/01,
T228b/13, T229a/06, T229a/10, T229a/14,
T229b/01, T229b/21, T230a/07, T230a/09,
T230a/10, T230a/18, T230b/03, T230b/12,
T231a/01, T231a/07, T231a/15, T231a/15,
T231a/16, T231b/05, T231b/14, T232a/02,
T232b/16, T233a/02, T233b/08, T233b/18,
T234a/15, T234b/08, T235a/03, T235a/04,
T235a/20, T238a/01, T238a/03, T238a/03,
T238b/11, T239a/04, T239b/12, T240a/15,
T241b/05, T245b/05

d.-yüp işitmedin T216a/12 → işit-

2.(y.f.)

çarğa kelek di-: mihnet et-, muhtaç ol-

...-mezdi T236b/02

felege kelek di-: mihnet et-

...-meyesin T229a/05

kün di-: olması için emret-

...-mekden T197b/01, T234b/03,
T239b/05

...dimekle T228b/05

pes de-: kabul et- → pes

...-düm T205b/03

puf di-: lambaya ya da muma üfle-

...-yenüñ T232a/09

şag esen felek di-: esenlik dile-, selamla-

...-yüp: "sağlıcakla kalın" anlamında
veda sözü T207b/05

şükrin di-: şükret-

...-di T226b/18

[=521]

dibâc *Ar. (i.)* ağır ipekli kumaş

d.+ø T236b/13

[=1]

didâr *Far. (i.)* yüz, çehre

d.+ına T218a/19

[=1]

didür- söylet-

d.-megil T210b/17

[=1]

digren *Yun. (i.)* ucu çatallı tarım aleti, dirgen »

diğren OTT, C 2, 1212, dirgen DS, C II, 1515

d.+ø T208b/06

[=1]

dihış *Far. (i.)* verme, bağışlama

d.+ø T215b/05

[=1]

dik-

1. bir şeyi bir yere dik olarak yerleştir-

d.-üp T224b/20

2. vazifelendir-, göreve ata-

d.-üp T220b/02, T225a/13

3.(y.f.)

göz dik-: gözetle-, dikkatlice izle-

...-üp T208b/10

[=4]

dil₁ *(i.)*

1. tat alma organı

d.+ø T207a/21

d.+i T208b/03

d.+üm T217a/13

2. kişiye ait anlatım gücü, konuşma yetisi, sözler

d.+ø T240a/11, T240a/12

d. açup T237a/10 → aç-

d.+de T201a/19

d.+den

d. şakın- T205a/01 → şakın-

nutk-ı d. mülzem oldu T218b/01 → öl-,

nutk, mülzem

d.+e

d. alup T244b/16 → al-

d. gelüp T214a/09, T215b/13 → gel-

d.+imden T246a/08

d.+imi T246a/05

d.+inden T206b/19, T217a/21, T239a/08

d.+ler T201b/09, T215b/01, T224a/16

d.+lerde T209a/05

d.+lere

d.+lere tolaşurdu T237a/01 → tolaş-

d.+lerinde T222b/13

d.+üme T217a/04

d.+üñi

d. bağlar T206b/17 → bağla-

3. bir topluma özgü olan dil, lisan

d.+ince T201b/02, T208b/13, T215a/03,

T224b/21, T227b/05

d.+ine T234a/18

d.+lerince T224a/01

[=29]

dil₂ *Far. (i.)* gönül, kalp, yürek

d.+ø T225b/17, T225b/19, T225b/20, T226a/01, T245a/03

bülbul-i d. T225b/20 →

cân u d. T225b/21 → cân

d. ü cân T205a/15

d. ü cāndan T217a/10

d. ü cānuñ T210a/16

d. ü cāndan T218b/18, T236b/05

d. virmeyendür T219b/21 → vir-

d. virmez T220a/01

ehl-i d. T226a/01 → ehl

perişân d. olup T216a/06 → ol-, perişân

d.+den

cân u d.+den: yürekten, samimiyetle

T197b/14, T198a/12, T206b/17, T211b/04,

T226a/05, T241b/07 → cân

d.+den götür T216b/12 → götür-

[=23]

dil-āver *Far. (i.)* yiğit, yürekli

d.+leri T212b/10

d.+leriyle T214a/02

d.+leriyle T212b/13

d.+lerüñ T214a/05

[=4]

dil-ber *Far. (s.)* güzel ve alımlı kadın

d.+ø T206b/12, T210a/16, T213b/11

d. durur T210a/16

rû-yı d.: güzel yüz T231a/20 → rû

d.+idi T201b/03 → i-

d.+inüñ T205b/06

d.+lerüñ T206b/16

[=8]

dile-

1. iste-, arzu et-, rica et-

d.-di T200b/21, T211b/18, T220a/05, T220a/07, T230b/06,

d.-dise T228b/16 → ø-

d.-dügi T203b/18, T210a/01

d.-düm T200b/07

d.-düñ T221b/10

d.-meñ T203b/19

d.-mezler T227b/12

d.-mezseñ T225a/18 → ø-

d.-r T213b/20, T216a/17, T220a/19, T227a/03, T237b/20

d.-rem T198b/18, T217a/08, T227a/05, T228b/11, T229a/11, T237b/19

d.-rise T228a/19 → i-

d.-riseñ T199a/20, T217a/10, T232b/04 → i-

d.-rler T231b/09, T231b/10

d.-rseñ T200a/13, T200b/02, T201a/21,

T206b/09, T209a/05, T210a/20, T215b/02,

T221b/05, T221b/20, T226a/05, T226a/21,

T228a/11, T231a/08, T233a/02, T237a/06,

T241b/07, T245a/06, T245b/09 → ø-

d.-señ T215b/02

d.-yicek T236b/07

2. kalkış-, niyetlen-

d.-di T213a/13, T220b/21, T231b/07, T235a/10,

T237b/12, T238b/10

d.-diler T201b/06, T219b/05, T225a/08

d.-miş T222a/12

d.-mişdi T203b/08 → ø-

d.-rdüm T213a/21 → ø-

d.-se T218a/12

d.-seler T236b/16

3. kız iste-

d.-di T203b/11, T204a/02, T211a/15, T211b/18

d.-dügi T203b/19

d.-mege T211a/13

d.-mek T210b/01

d.-meñ T203b/20

d.-ye T204a/02

d.-yeler T211a/09

4. (y.f.)

haber dile-: cevabını öğrenmek iste-

...-diler T211a/16

helâllığa dile-: evlenmek iste-

...-ye T210b/13

helâllik dile-: af dile-, helallik iste-

...-düñ (helâllik mı) T221a/01

...-sün T220b/18

‘özü dile-: bağışlanma iste-

...-di T210b/07, T215a/15, T238b/01,

T238b/03 → ‘özü

...-diler T231b/05

...-rüz T231b/04

...-yüp T229b/04

[=84]

dilek, -gi (i.) istenen şey, talep

d.+ø T200b/21, T203a/11, T239a/03

d. ider T236b/05 → it-

d. idesin T229a/13

d.+i T198a/12, T221b/05, T221b/05

d.+içün T226a/20, T226a/20

d.+ince T229b/17

d.+üm T236a/08

d.+ümüz T209a/17

d.+üñ T201a/04

[=14]

Dilel (İ.) Şeytan'ın yardımcılarında

D.+e T201a/12

[=1]

dil-figār *Far. (s.)* gönlü yaralı

d.+ø T215b/1

[=1]

dil-güşā *Far. (s.)* gönül açan

d.+ø

d. kıl-ø T198a/20 → kıl-

[=1]
dil-perişān *Far. (s.)* gönlü yaralı
 d.+ø T246a/07
 d. olup T216a/09, T244a/13 → ol-
 [=3]
dil-sitān *Far. (s.)* gönlü zapteden, gönül alan
 d.+ø T225b/18
 d.+uñ T225b/17
 [=2]
dilstüz *(s.)* konuşamayan
 d.+e T238b/17
 [=1]
dimag *Ar. (i.)* akıl, zihin
 d.+ı (tnn) T225b/19
 [=1]
dīn *Ar. (i.)* gidilen yol, inanç
 d.+ø T240b/03, T243b/21, T243b/21, T245a/21
 d.+e
 haq d.: Allah yolu T207b/19, T229b/14
 d.+i (tnn) T245a/20
 d.+in
 d. tutardı T238b/21 → tut-
 d.+ine
 d. girüp T237b/13, T238b/21 → gir-
 d.+ini T223a/11
 [=11]
din- bekle-, dur-
 d.-meyüben T212b/18
 [=1]
dinil- söylen-, anlatıl-
 d.-medi T217a/07
 [=1]
diñle-
 1. söylenenleri dikkate al-, dinle-, anla-
 d.-ø T198a/12, T200b/14, T205b/08, T207b/02,
 T214a/12, T214b/09, T214b/19, T215b/04,
 T216b/15, T219a/12, T220a/15, T225a/15,
 T225b/19, T227b/15, T228a/20, T230a/19,
 T235b/17, T239a/19, T245b/10
 d.-megi T223a/14
 d.-mez T225a/16
 d.-ñüz T206a/09
 d.-riseñ T223b/15 → i-
 d.-se T213b/14
 d.-señ T226a/01
 d.-ye T244b/10
 d.-yene T206b/09
 d.-yesin T225b/10
 d.-yeyüm T219a/15
 d.-yüp T226a/02, T240b/08,
 2. işitmek için kulaq vermek, duymak.
 d.-di T208a/17
 d.-mek T225b/21
 d.-yüp T213b/14, T240a/02, T244a/13
 [=35]
diñlen- otur-, dinlen-

d.-meyem T207b/14
 [=1]
Dines *(İ.)* Şeytan'ın yardımcılardan biri
 D.+ø T207b/20, T230b/10
 D.+e T201a/11
 D.+ile T225a/09
 D.+le T222b/20
 [=5]
dip, -bi *(i.)* zemin, taban
 d.+inde T209a/18, T224b/06
 [=1]
dir-
 1. topla-, devşir-
 d.+ø
 d.-e gör T225b/18 → gör-
 d.-medi T206a/17
 2. *(y.f.)*
 başına dir-: aklını topla-, kendine gel-
 ...-emedi T207b/05
 [=3]
direk, -gi *(i.)* ahşaptan veya metalden yapılan uzun
 ve kalın destek
 d.+ø T236a/19
 d.+uñ T214a/21
 [=2]
direm *Far. (i.)* gümüş para
 d.+ø T215b/01, T215b/04, T215b/04
 d.+den T215b/02
 [=4]
diri *(s.)* yaşayan, canlı
 d.+ø T225a/03
 d. olmaz T206a/02, T216b/10 → ol-
 d.+ø-ken T218a/06 → ø-
 d.+ye T206a/04, T211a/05
 d.+yle T206a/05
 [=7]
diril-
 1. toplan-, bir araya gel-
 d.-di T213b/17
 2. canlan-
 d.-di T202b/18
 d.-mege T210b/09
 d.-mez T216b/09
 [=3]
dirlik, -gi *(i.)* hayatta olma, yaşayış
 d.+ø T206a/04, T209b/05, T211a/05, T230b/01
 d. iderlerdi T201b/18 → it-, ø-
 d.+i T206a/03
 d.+inüñ T210a/19
 d.+üñ T206a/05
 d.+üñi
 d. kılasın T206a/04 → kıl-
 [=9]
dirnek, -gi toplantı, cemiyet
 d.+inden T232b/16
 [=1]

diş (*i.*) diş

d.+i (tnn) T217a/14

d.+in

d. urdı T216a/03 → ur-

d.+leri T208b/06

[=3]

dişi (*i.*) cinsiyet olarak erkek olmayan

d.+ø T240b/19

d.+lüt

erkekli d.+lüt: her iki cinstende mevcut,
karışık T240a/19

[=2]

ditre- titre-

d.-ye T208b/06

[=1]

div *Far. (i.)* dev, yaratıkd.+ø T205b/21, T225a/19, T228b/20, T229b/15,
T230b/01, T230b/05, T232a/13, T235a/09,
T235a/13, T235a/17, T245b/09, T245b/13,
T245b/16

cinn ü d. T225a/19 → cinn

d. ü cin T245b/08 → cin

d. ü ekvân T208b/19 → ekvân

ekvân-ı d. T208b/21

d.+den T233a/07

d.+e T229b/16

d.+i T209a/01

ekvân-ı d. T209a/06

d.+ile T244b/11

d.+in T208b/05

d.+ler T232a/13, T232a/16, T232a/20

d.+ün T209a/03

[=27]

divân *Far. (i.)* devlet adamlarından oluşmuş meclis,

devlet makamı

d.+ø T198a/03, T214a/20

d.-ı Dâvud: Davud peygamberin divanı,
huzuru T213b/17

d. kurdı T235b/01 → kur-

d.+a T244a/20

d.+ına T215b/10

[=6]

divân-ḥâne *Far. (i.)* divan toplantılarının yapıldığı
yer

d.+ye T213b/17

[=1]

divār *Far. (i.)* duvar

d.+ıydı T202a/02, T202a/02 → y-

[=2]

divşür- topla-

d.-di T208b/04

[=1]

diyānet *Ar. (i.)* dindarlık

d.+ø T245a/21

[=1]

diyār *Ar. (i.)* ülke, memleket

d.+ø T197b/02, T197b/16

d.+dan T215a/19

d.+ından T225b/17

[=4]

diz (*i.*) diz, alt bacak ve üst bacağın birleştiği yer

d.+ø

kanā'at bucağında d. çökmüş ola T200a/10

→ çök-

d.+e

el d. urup T212a/03 → ur-, el

d.+in T215b/20

[=3]

dizdār *Far. (i.)* kale muhafızı

d.+ı T213b/19, T214a/17

[=2]

dizdarlık, -ğı *Far.+ T. (i.)* kale muhafızlığı

d.+ın T215a/13

[=1]

doğuş- çarpış-

d.-duğundan T243a/02

[=1]

dolaş- gez-, gezin-

d.-up T202a/13

[=1]

dolın- Ay için dolunay ol-, bedir haline gel-

d.-duğu T243b/05

[=1]

dostān *Far. (ç.i.)* dostlar

d.+uñ T246a/20

[=1]

dost *Far. (i.)* dost, sevgili

d.+ø T204b/01, T204b/01, T207b/10, T209b/16

d.+ı T215b/02

d.+uñ T229a/03

d.+uñdı T213a/05 → ø-

d.+uñuñ T236a/19

[=8]

dostlaş- *Far.+ T.* birbirini sev-, muhabbet et-

d.-urdu T204a/10 → ø-

[=1]

dostlık, -ğı *Far.+ T. (i.)* muhabbet, dostluk

d.+ø T207b/14

d. kılup T229a/14 → kıl-

[=2]

dögiş- (*y.f.*)

fark üzere dögiş-: canla başla savaş-, başını

ortaya koy-

...-diler T202b/13

[=1]

dök-

1. boşalt-, dök-

d.-di, T239a/19,

2. (*y.f.*)

gözyaşı dök-: ağla-

- ...-er T227b/08
 ...-erdi T220a/04
 ...-mesün T210a/17
 ...-üp T198b/11, T220a/10, T220a/16, T220b/01, T222a/16
 kanlu yaş dök-: çok ağlamaktan dolayı gözlerinden kan ak-
 ...-dügince T210a/14
 ...-e T214b/07
 ...-er
 yaş dök-: ağla-
 ...-ø T217a/13 → yaş
 ...-di T245a/03
 ...-icek T224b/12
 yaş yirine kan dök-: çok ağla-
 ...-di T205b/05 → yerine, kan
 [=15]
- dökül-** sıvı maddeler için aşağı doğru ak-
 d.-en T243b/04
 d.-mekden
 d. durur T243b/03 → dur-
 [=2]
- dön-**
 1. kendi ekseni veya başka bir maddenin etrafında dairesel hareket et-
 d.-dügince T198a/06
 d.-dügince
 d.-e T206b/01
 d.-er T198b/01
 d.-mişdi → ø-
 2. geri gel-
 d.-sün T207a/11
 d.-üp T203b/05, T209a/08, T211b/09, T213a/12, T220b/21, T214b/12, T222a/09, T229a/08, T230a/21, T230b/12, T231b/18
 3. yönünü çevir-
 d.-üp T204a/20, T207a/06, T213a/03, T213a/10, T240a/02, T245a/10
 4. deşiş-
 d.-di T239a/19
 5. (y.f.)
 Allah'dan yaña dön-: Allah'ın emirlerine göre hareket et-
 ...-üp T222b/01
 bahtı dön-: kaderi iyi ol-
 ...-iserdür T230b/05
 zîr ü bālā dön-: dünya dön-, zaman geç-
 ...-dügince T208a/07
 karn dön-: asır geçmek, zaman geç- → karn
 ...-mişdi T226b/10 → ø-
 [=25]
- dönder-**
 1. çevir-, deşıştır-
 d.-di T206b/04
 2. (y.f.)
 yüz dönder-: uzak dur-

- ...-mezdi T199b/03 → ø
 [=2]
- dörd** → dört
 d.+ø T198a/04
 [=1]
- dörder** (s.) dörder
 d.+ø T240b/10
 [=1]
- dördüncü** (s.) dördüncü
 d.+ø T207b/21, T208b/17, T209a/07, T209a/08, T209a/18, T215a/02, T223b/19, T224b/15, T224b/21, T225a/01, T225a/10, T225a/11, T226a/07, T227a/18, T239a/12, T240a/03, T240a/05, T240b/16, T241a/01, T241a/09
 [=16]
- dört** (s.) dört
 d.+ø T224a/01, T236b/21
 d. bahş eylemişdi T199b/14 → eyle-
 [=3]
- dört bin** (s.) dört bin
 d.+ø T222a/02
 [=1]
- dört yüz** (s.) dört yüz
 d.+ø T220a/06, T222b/09, T222b/10
 [=3]
- dört yüz kırk dört** (s.) dört yüz kırk dört
 d.+ø T214a/18
 [=1]
- döş** (i.) göğüs, sine
 d.+ine T224a/10
 d.+lere T202b/11
 [=2]
- döşek, -gi** (i.) döşek, minder
 d.+ø T205b/12, T234b/03, T239b/06
 d.+e T229b/08
 d.+e
 bir d.+e girürse T227a/10 → gir-, bir
 d.+i T211a/19, T211b/21, T229b/04
 d.+in
 d. idüp T227a/06 → it-
 d.+inde T227a/01, T227b/01
 d.+inden T216a/09
 d.+ine T227a/02, T227b/09, T229b/01, T231a/01
 d.+ler T226b/17, T226b/17, T233b/04, T233b/10
 d.+lerine T227a/02
 d.+üm T227a/05
 d.+üme T226b/13
 d.+üne T227a/04
 [=24]
- döy-** katlan-, dayan-
 d.-mezidi T214b/07 → ı-
 [=1]
- du'a** Ar. (i.) yakarış, isteme
 d.+ø T246a/11

- d. iden T236a/11 → it-
 d. ider T225b/13
 d. kıldılar T215a/18
 d. kılıcağ T234b/09
 d. kılup T209a/08, T234b/01, T237a/12
 d. okuya T206b/06 → oku-
 d.-yı Hızır: Hızır (a.s.)'ın yardımı için
 yapılan du^ʿa T224b/01, T239b/01 → Hızır
 hayr u d. eylegil T211a/05 → eyle-
 hayr u d. eyleyüp T206a/05,
 hayr u d. kılalar T203a/07 → kıl-
 d.+da T236a/09
 d.+dan T198a/12, T206b/01, T225b/12,
 T236a/08
 d.+dan
 hayr u d.+dan T207a/12
 d.+lar
 d. kıldı T228b/02 → kıl-
 hayr d. itdiler T235a/02
 d.+ların T234b/09
 d.+ya
 el d.+ya götürdüğü T233a/14 → götür-
 [=24]
- dūd** *Far. (i.)* duman, tütün
 d.+ø
 d.-ı nār: ateşten çıkan duman T197b/04 →
 nār
 d.-ı siyāh itdi T204b/18, T230b/04 → it-
 siyāh
 d.+ı T224b/10
 [=4]
- duḥān** *Ar. (i.)* duman
 d.+ø T242b/05, T242b/06, T242b/15, T242b/17
 d.+ından T219b/19
 d.+umdan T217a/14
 [=6]
- duḥāniyye** *Ar. (i.)* dumanlı, sis
 d.+nüñ
 eczā'-ı d. T242b/20 → eczā'
 [=1]
- duḥter** *Far. (i.)* kız
 d.+ø T205a/07
 [=1]
- dūn** *Ar. (s.)* aşağı, alçak
 d.+ø
 çarḥ-ı d. T208a/07 → çarḥ
 [=1]
- dūr** *Far. (s.)* uzak
 d.+ø
 d. itmeye T201a/05 → it-
 d. eyleme T221b/04 → eyle-
 d. kılğıl T246a/06 → kıl-
 [=3]
- dur-** dur-, ol-
 1. (*t.f.*)

- d.-ur
 cem^c idüp d.-ur T243a/21
 görüp d.-ur T201a/17
 ihātā idüp d.-ur T243a/19
 yolını urup d.-ur T201a/18
 işidüp d.-ur T205b/13
 gönül virtüp d.-ur T210b/19
 görmüş d.-ur T212a/19
 tābut-dārlik idüp d.-ur T207a/01
 bir olup d.-urdu T202a/05
2. (*c.f.*)
 d.-ur
 ʿāciz d.-ur T217b/17
 ʿācizler d.-ur T217b/17
 ʿālim d.-ur T217b/21
 ʿAnter d.-ur T214b/06
 arḡa d.-ur T243a/13
 āsān d.-ur T200b/17
 āsārı d.-ur T218b/13
 aṭalar d.-ur T243a/13
 ʿavrat d.-ur T206a/09
 bu d.-ur T209a/17, T217a/05, T217a/07,
 T223b/15
 cānuñ d.-ur T225a/16
 çoḡlıḡından durur T243a/10
 degül d.-ur T240b/18
 dilber d.-ur T210a/16
 dökülmekden d.-ur T243b/03 -
 efzāl d.-ur T207a/10
 emri d.-ur T216b/11
 eşcārı d.-ur T237a/20
 fāzıl d.-ur T216b/16
 gice d.-ur T233a/04
 Ḥaḡḡ ḡaḡḡı durur T213b/04
 ḡamra d.-ur T198a/15
 ḡayf d.-ur T218a/14
 iblīs-i laʿīn d.-ur T232a/03
 işi d.-ur T230b/07
 kıızı d.-ur T216b/16
 kimler d.-ur T214b/06
 kimse d.-ur T201a/15, T244b/11
 ḡonşısı d.-ur T213b/04
 ḡul d.-ur T203a/19
 maʿādin d.-ur T242b/07
 maḡām d.-ur T234a/04
 meḡdī d.-ur T235b/19
 mekkār d.-ur T223a/06
 mekr ü ḡile d.-ur T244b/11
 mevt-i aḡmer d.-ur T205a/15
 mıḡı d.-ur T243a/12
 müvekkel-i şeyāṭīn d.-ur T241a/06
 ne d.-ur T236a/20
 nebī d.-ur T246a/03
 nefis-i emmāre d.-ur T225a/17
 Noḡaḡ d.-ur T227b/06
 ol d.-ur T241a/18

olan d.-ur T226b/06
 pes d.-ur T244b/09
 ra'nā d.-ur T198a/18, T225b/21
 rūḥuñ d.-ur T235b/17
 sıbından d.-ur T205a/03
 taḥt d.-ur T239b/10
 türbe d.-ur T212b/17
 ulaştığından d.-ur T243b/07
 ulu d.-ur T203b/06
 var d.-ur T204b/09, T218a/16
 yok d.-ur T197b/05, T198a/17, T204b/10,
 T204b/10, T217a/18, T238b/17, T244b/12
 zārī d.-ur T211a/04
 ziyāde d.-ur T216a/15, T245a/17
 [=77]

dut-

1. önemse-, dikkate al-, uy-
 d.-alum T233a/05
2. sar-, kapla-
 d.-up T202a/03
3. elle tut-, kavra-
 d.-a T228a/06
 d.-mağa T202b/06
 d.-up T213a/03, T236b/04, T245a/11
4. öyle gör-, öyle olduğunu say-
 d.-ar T206a/10
5. sahip ol-, elde et-
 d.-a T230a/05, T235b/15
6. (t.f.)
 giderü d.-up T207a/20 → git-
7. (y.f.)
 gūş u ḥūş dut-: dikkatle dinle-
 ...-arısāñ T236a/19
 himmet dut-: itaat et-, emirlere uy-
 ...-uñuz T201a/13
 iş dut-: yerine getir-
 ...-am T207b/14
 ma'zūr dut-: suçunu affet-, kusuruna bakma-
 ...-ğıl T231b/04
 muḥkem dut-: sıkıca tut-, engelle-
 ...-up T206b/17
 nuşhını dut-: ögütlerini dinle-, uy-
 ...-asın T236a/03
 oruç dut-: oruç ibadetini yerine getir-
 ...-sa T217b/09
 pend dut-: nasihatine uy-
 ...-a gör- T201a/06
 şaf dut-: sıra sıra dizil-
 ...-updur T198a/03
 sözümi dut-: sözünü dinle-, itaat et-
 ...-ar olursāñ T206a/06
 ...-arısāñ T206a/07
 yas dut-: ölen kişinin ardından çok üzül-
 ...-ardı T212b/21
 yas tönin dut-: ölenin ardından yas
 kıyafetlerini giy-

...-up T213a/20
 yol dut-: git-, yol al-
 ...-up T207a/20
 zinde dut-: canlı ol-, sağlıklı ol-
 ...-up T246a/04
 [=25]

dutın- (y.f.)

miyāna dutın-: beline tutun-, çevrele-
 ...-ur T202a/09
 [=1]

dutul- tutma işi yapıl-

d.-dı T213b/16
 [=1]

duy- işit-

d.-masun T205a/10
 [=1]

dūzah Far. (i.) cehennem

d.+ø T245b/17
 nār-ı d. T240a/13, T245b/18 → nār
 d.+dan T246a/05
 [=4]

dū Far. (s.) iki

d.+ø
 d. cihān T201a/07, T236a/03, T245b/04 →
 cihān
 d. sitān T235b/17 → sitān
 [=4]

düğün (i.) düğün, eğlence

d.+ø
 d. eyleyüp 215b/11 → eyle-
 d.+dür
 eşek ölüsi kelbe d.+dür: "bir kişinin uğradığı
 zarar başkasının çıkarı olur" anlamında
 atasözü T207a/09 → eşek, ölü, kelb AS,
 s.218
 [=2]

dükeli (zm.) hepsi, tamamı

d.+müze T231a/12
 d.+ñüz T231a/11
 d.+si T231b/15
 d.+sin T229b/07
 d.+sinden T223b/09, T228a/01, T239a/01
 d.+sinüñ T236b/15
 2. (s.) bütün
 d.+ø T211a/20, T229a/19, T231a/04
 [=11]

düken- tüken-, bit-

d.-di T209b/07
 [=1]

Düldül-şifat Ar. (s.) Düldül atı gibi

d.+ø T238a/14
 [=1]

dün (i.) gece

d.+ø T221b/19, T231a/19, T233a/09
 d. geçür- T200a/19 → geçür-

d. nişfi T214a/08, T216a/07, T228b/15 → nişf
 d. ü gün T219b/19, T220a/14 → gün
 [=10]

dünyā *Ar. (i.)* dünya, yeryüzü
 d.+ø T200a/07, T200b/08, T202b/04, T210b/13, T216b/16, T228a/09, T230a/03, T230a/12, T233b/01
 d. şuglı T199b/20, T200a/09 → şugl
 d. şuglın T199b/21
 d. şuglından T200a/08
 kār-ı d. T226b/01
 şugl-ı d. T200a/16
 zinet-i d. T216b/21
 d.+da T227b/07, T240a/14, T245a/20
 d. ħor ahiretde mağrūr olacağı T212a/04 → ol-
 d.+nuñ T228a/09
 d.+ya T216b/17, T216b/19, T218b/17, T226b/04, T230a/03, T233b/14
 d. geldi T234a/09, T235b/01 → gel-
 d. geleceğin T231b/17
 d. gelecek T240a/06
 d. gelecekdür T230b/16, T232b/09, T232b/15, T233a/16
 d. gelmesün T230a/10
 d. gelmeye T230b/15
 d. gelincek T230a/15, T235a/07
 d. gelüp T232a/12
 d. gelürmiş T232b/16
 [=41]

dünye → dünyā
 d.+içün T206a/12
 [=1]

dür → dürr
 d.+ø T215b/05, T227b/12, T234b/06
 d.+dür T198a/13
 [=4]

dürdāne *Ar.+Far. (i.)* sevgili, inci tanesi
 d.+ø T231a/07
 d.+çün T229b/10
 d.+sin T227b/12
 d.+ye T216a/04
 [=4]

dürer *Ar. (ç.i.)* büyük inci taneleri
 d.+ø T237a/19
 [=1]

dürlü *(s.)* çeşitli, başka
 d.+ø T223a/04, T232b/15, T243b/06
 biñ d. belā T224b/15 → biñ, belā
 biñbir dürlü T228b/20 → biñbir
 bir d.: değişik, bir çeşit T240b/09 → dürlü
 bir d. itmeyesin T212a/08 → it-, bir
 bir d. oldu T216a/05, T218b/09 → ol-, bir
 d. söyle- T241a/08 → söyle-

[=9]

dürr *Ar. (i.)* inci
 d.+ø T204b/16, T209a/17
 d. ü gevher T214a/05
 d. ü güher T206a/19 → güher
 d.+i T217a/02
 d.-i hāş: en değerli inci T225b/06 → hāş
 d.-i yetim: yetim olan inci, sevgili T234b/20 → yetim
 d.+ile T217a/02
 [=7]

dürüd *Far. (i.)* duʿā
 d.+ø T197b/14
 [=1]

dürüş- gayret et-, çabala-
 d.-diler T202b/13
 d.-meyen T245b/01
 [=2]

düş *(i.)* rüya
 d.+ø T233a/20
 d. gördüğinden T229b/01 → gör-
 d.+inde T228b/16
 d.+ini T229a/09
 d.+ümde T233a/21
 [=5]

düş-

1. hızla aşağı in-
 d.-di T207b/01, T220b/11, T229b/09, T229b/10, T229b/12, T230a/05, T231a/02
 d.-dügin T229b/21, T230a/04, T230a/20, T232a/12
 d.-dügine T230a/13
 d.-miş T230a/11
 d.-se T218b/16
 d.-üp T207a/18, T227b/03, T240b/05
2. yansı-
 d.-di T207a/21
 d.-mişdi T202a/03 → i-
3. *(y.f.)*
 ayağına düş-: ayağına kapan-
 ...-üp T229b/04
 dāme düş-: tuzağa düş-, aldan-
 ...-üp T220a/01
 demi düş-: vaktinde ol-, denk gel-
 ...-er T238b/06
 ħaste düş-: zayıfla-
 ...-üpdür T217a/12
 izzetli ħürmetli düş-: saygı gör-
 ...-e T237a/15
 ħorħuya düş-: kork-
 ...-di T218b/21
 maʿrifet deryāsına düş-: Allah'ın emrettiği yoldan git-
 ...-mez T226b/03
 üstine düş-: fazla ilgilen-, önemse-
 ...-medük T210b/10

vaḳtḱ ittifāḱ ile düş-: aynı zamana denk gel-
 ...-mişidi T203b/01
 yirine düş-: uygun ol-, rast gel-
 ...-e T238b/18

[=29]

düşenbe *Far.* < *düşenbih* (*i.*) Pazartesi günü
 d.+ø T229b/08

[=1]

düşmān *Far.* (*i.*) düşman, hasım
 d.+ø T204b/01, T207a/01, T209b/03, T216b/13
 d.+a T210b/21
 d.+dan T219b/17
 d.+ları T226a/08
 d.+um T221a/21
 d.+uñ T207a/01

[=9]

düşmen → düşmān

d.+ø
 d. oldılar T231b/11 → ol-
 d. olur T209b/16
 d.-i Mervān-ı ḥar: aşāḡılık Mervan'ın
 düşmanı T197b/15
 d.+i (tnn) T198b/15, T228a/07, (ns) T215b/02
 d.+uñ T198a/05, T202b/19, T246a/20
 d.+üñden T231b/13

[=10]

düşnām *Far.* (*i.*) sövme, tahrik etme

d.+ø
 d. virürdi T239b/03 → vir-, ø-
 [=1]

düşür- (*y.f.*)

dāme düşür-: tuzaḡa düşür-
 ...-me T235b/21
 ḥudʿa düşür-: ḥīle yap-, tuzaḡa düşür-
 ...-düm T202a/17
 ortaya keṭḥüzā düşür-: haberci gönder-
 ...-üp T201b/11
 zaḥmete düşür-: eziyet et-
 ...-ür T208a/09

[=4]

dütün (*i.*) duman

d.+inden T205b/04

[=1]

düz (*s.*) düzgün

d.+ø
 d. oldu T238b/13 → ol-
 [=1]

düz- diz-, sırala-, hazırla-
 d.-di T223a/05, T238b/13
 d.-diler T236b/12
 d.-er T238a/20
 d.-erdi T238a/16, T238a/16, T238b/06
 d.-meḡe T238b/08
 d.-miş
 d. ola T228a/10 → ol-
 d.-mişem T209a/01

d.-üpdürsin T209a/14
 [=11]

düzet- hazırla-, düzenle-
 d.-ür T201a/16

[=1]

E (e, é)

ebed *Ar.* (*s.*) sonsuz

e.+ø T225b/02, T234b/06
 [=2]

ebr *Far.* (*i.*) bulut

e.+ø T198a/06

[=1]

ebrü-gül *Far.* (*s.*) ince kaşlı

e.+ø T201b/04

[=1]

ebter *Ar.* (*s.*) verimsiz, kısır

e.+e T205a/08

[=1]

ecel *Ar.* (*i.*) ecel, hayatın sonu

e.+ø T206b/16, T217a/18
 e. iriṣe T210a/17 → iriṣ-
 e. irmeye T225b/10 → ir-
 e. irse T211a/02, T212b/20
 e.+den T236a/07
 e.+i
 e.+i geldi T213b/07 → gel-
 e.+i gelmese T213b/06
 e.+leri
 e.+leri gelmedüḡiṣṡın T213b/07

[=10]

echel *Ar.* (*s.*) kara cahil

e.+ø T245b/05

[=1]

ecil *Ar.* < *ecl* (*i.*) sebep, neden

e.+ø T244a/07
 e.+den T201b/15, T203b/12, T204b/08,
 T211b/12, T212b/15, T218b/12, T225a/04
 [=1]

ecir *Ar.* < *ecr* (*i.*) karşılık, sevap

e.+uñ T244a/08, T244a/09
 [=2]

ecnās *Ar.* (*ç.i.*) cinsler, türler

e.+ıla T241b/19

[=1]

ecsām *Ar.* (*ç.i.*) cisimler

e.+ø T243a/02
 e.-ı heyulāt: küçük cisimler T242a/08
 e.-ı kerīme: büyük cisimler T242a/17
 e.-ı mürekkebe: iki veya daha maddeden
 oluşmuş cisimler T242a/07 → mürekkebe
 e.+uñ T242a/06

[=5]

eczā → eczā'

e.+ø

e.-yı turābisi: toprağa ait parçalar T242b/06
e.+nuñ T242a/05
e.+sı T242a/05
e.+sın T242a/20
[=4]
eczā' *Ar. (ç.i.)* parçalar, kısımlar
e.+ø
e.-ı arzıyye-i laṭife: hafif bir cisim T242b/17
e.-ı baṣītesine: yerin parçaları T242a/20
e.-ı duḡāniyye: dumanımsı madde T242b/10
e.-ı hevā'issi: nefsi istekler T242b/08
e.-ı hevā'iyye: nefsi istekler T242b/10
e.-ı mā'iyye: sulu madde, su bulunan madde T242b/08, T242b/16, T242b/18, T242b/19
e.-ı nāriyye: ateşten oluşmuş T242b/09, T242b/10, T242b/11
e.-ı turābiyye: toprak T242b/11
[=11]
edeb *Ar. (i.)* terbiye, edep
e.+ø T237a/14, T237a/15, T237a/15, T237b/02, T237b/03, T237b/11, T239a/03, T240b/03, T245b/13
e.+le T237a/16
[=10]
edible- *Ar.+T. (y.f.)*
sözin edible-: sözünü düzelt-
...-miş T210b/17
[=1]
ednā *Ar. (i.)* en aşağı, en adi
e.+sın
aḷā ü e.: en önde gelenler ve en aşağı kişiler T217b/04 → aḷā
e.+sına T237a/03
[=2]
edük, -gi *(i.)* ayakkabı, papuç
e.+in T205a/21
[=1]
efāl *Ar. (ç.i.)* fiiller, hareketler
e.+ø T241b/18
e.+de T242a/11
e.+i T216a/18
[=3]
efdenin *(s.)* zayıf, işe yaramaz ?
e.+ø T235b/11
[=1]
efgān *Far. (i.)* feryat, acı haykırış
e.+ø T224b/10
ah u e. etdi T232a/11
e. itdi T220a/20
e. kıldı T232b/18
e. u zār itdiler T230b/12
e. u zār kıldılar T230a/18
iş i e. oldu T220a/14
[=7]

eflāk *Ar. (ç.i.)* felekler
e.+ø T239b/10
e.-ı şīr: aslan burcu T208b/06 → şīr
e.+e T208a/09
[=3]
Eflatūn *(İ.)* Yunanlı filozof ve bilgin
E.+ø
E.-i Yunānī: Yunanlı olan Eflatun T198b/02, T206b/18, T217a/20, T226a/03, T236b/06 → Yunānī
naḳl-i E. T223b/15
[=6]
Efrās *(İ.)* Efrasyab, Türk komutanı
E.+ıla T215a/07
[=1]
efşah *Ar. (s.)* düzgün konuşan
e.+ø
peygāmbere-i e. T246a/02 → peygāmbere
[=1]
efḍal *Ar. (i.)* en üstün
e.+ø T197b/11, T204b/10
e. durur T207a/10 → durur
e.-i ādem: insanların en erdemlisi Hz. Muhammed T246a/02
e.-i benī-adem: insanoğullarının en faziletlisi T244b/06
e.+i T228b/11
[=6]
eger *Far. (e.)* eğer, şayet
e.+ø T202a/14, T203b/18, T204a/14, T204b/03, T204b/06, T205a/10, T207b/13, T209b/21, T210a/01, T211a/16, T211a/17, T211a/20, T212a/10, T212a/11, T212a/12, T212a/14, T212a/15, T212a/16, T212b/01, T216b/12, T216b/14, T216b/14, T220a/19, T220a/19, T220a/19, T220b/05, T221b/03, T221b/16, T222b/18, T225a/06, T225b/13, T229a/11, T230b/01, T230b/01, T230b/01, T230b/02, T231a/02, T232a/02, T232a/19, T233a/01, T241a/13, T241a/13, T242b/16, T244a/15, T245b/02
[=45]
egerçi *Far. (e.)* fakat, aslında
e.+ø T204a/18, T204b/04, T204b/05, T205a/03, T210b/05, T211b/18, T217a/16, T219a/06, T223b/11, T229b/01, T230b/15, T239a/20
[=12]
egirt- kuşat-, çevresini sar-
e.-di T209b/02
e.-iserdür T209b/03
[=2]
eglen- oyalan-
e.-düğine T211b/17
e.-meyem T207b/14
[=2]
egri *(s.)* düz olmayan, eğri

e.+ø T208b/06, T240b/11
[=2]
Aḥad *Ar. (S.)* bir ve tek olan Allah
A.+ø T217a/01, T227b/12
[=2]
ehil → ehl
e.+leridür
inşāf e.+leridür T203a/20 → inşāf
[=1]
ehl *Ar. (i.)* topluluk, sahip
e.+ø
e.-i beyt: ev halkı, aile T238a/17
e.-i binış: görüntü sahipleri T235b/14
e.-i cān: canlı T225a/16 → cān
e.-i dil: gönül ehli T245b/13
e.-i faşih: açık ve düzgün konuşan T223b/17
e.-i ʿirfān: ilim sahipleri T216b/11
e.-i kemāl: olgun, kusursuz T222b/06
e.-i sünnet: peygamberin sünnetine uyanlar
T232a/10 → sünnet
e.+i (tnn) T232b/14, T237a/20
gök e.: gökteki varlıklar T232b/10 → gök
kemāl e.: olgunluk şāhibi T218b/15,
T238b/19 → kemāl
yir e.: yeryüzünde yaşayanlar T232b/10 →
yir
e.+idür T205a/06
e.+ine T201a/13
e.+ine
gök e. T232b/11
e.+iniün T237a/02
e.+iseñ
feşāḥat e. : güzel konuşan T223b/18 →
feşāḥat
[=18]
ehlen ve sehlen *Ar.* hoş geldin, sefalar getirdin
anlamında karşılama sözü
e.+ø T205b/11, T238b/01
[=2]
ehlullāh *Ar. (i.)* Allah dostu
e.+ø T218b/09
[=1]
ehremen *Far. (i.)* şeytan, kötü ruh
e. T228a/05
[=1]
ejdehā *Far. (i.)* büyük yılan, ejderha
e.+ø T224a/13
e.+veş T202b/19, T208b/20
[=3]
ejder → ejdehā
e.+ø T224a/12
[=1]
ejderha → ejdehā
e.+ø

e. kuyruklu T240a/21 → kuyruklu
[=1]
ek- tohum vb toprağa at-
e.-en T228a/16
[=1]
ekābir *Ar. (ç.i.)* büyükler, ileri gelenler
e.+ø
e. ü āşinā T199b/16
[=1]
ekber *Ar. (s.)* en büyük
e.+dür
Camasb-ı e. T237b/07 → Camasb
[=1]
ekmel *Ar. (s.)* en olgun, en mükemmel
e.+ø T197b/1
küll-i e. T209a/15 → küll
mürsel-i e. T232b/09 → mürsel
[=3]
ekşer *Ar. (s.)* çok
e.+ø T222b/05, T234b/11, T239b/17
e.+idür T222b/06
e.+in T224b/05
[=5]
eksük *(s.)* eksik, yetersiz
e.+ø
e. olmaz T240b/12 → ol-
e.+süz
bir e. söyledi T204b/15 → söyle-
[=1]
eksüklik, -gi *(i.)* eksiklik, kusur
e.+ümüz T231b/04
[=1]
eksül- azal-, yetme-
e.-diginün T243b/01
e.-düğine T243b/03
[=2]
ekvān *Ar. (ç.i.)* varlık, yaratık » *ATS, 809*
e.+ø
dīv ü e.: dev ve yaratıklar T208b/19
e.-ı dīv: devler alemi T208b/21 → dīv
e.-ı dīvi T209a/06
[=3]
el *(i.)*
1. el, uzuv, sahiplik
e.+ø T209a/08
dāmenine el urmazıdı T201b/20 → ur-,
dāmen
e. çekmiş T200a/10, T218b/18 → çek-
e. dize urup T212a/03
e. duʿāya götürdüğü T233a/14 → götür-, duʿā
e. götürüp T234b/01
e. kardı T239a/14 → kar-
e. urdılar T239a/13 → ur-
e. urup T209a/10, T239a/13

e. yukarı götürüp T234b/02 → götür-,
yukarı
e. yüze sildi T233a/18 → sil-, yüz
e.+den T215b/04
e.+den gitmişidi T204a/03 → git-, i-,
e.+den aldurdı T203a/12
e.+den ele T198a/09
e.+den komağıl T244a/19
e.+e T223a/06, T224a/02, T224a/04, T224a/09,
T224b/01, T228a/16, T239a/14
elden e.: kişiden kişiye, yayılarak T198a/09
e.+e getüren T210a/16 → getir-
e.+e girmeye T218a/06 → gir-
e.+e girmez T209b/05, T213b/10, T213b/11
e.+i
e.+i dar olmasun T237a/07 → ol-, dar
e.+i yufka olduğu T201b/15 → ol-, yufka
e.+imden
e.+imden gitdi T246a/08 → git-
e.+imizden
e.+imizden geldüğince T204b/06 → gel-
e.+in T215a/14, T215b/20, T229a/02, T229b/04,
T231b/08, T233b/10, T239a/05
e.+inde T202b/15, T214b/03, T214b/03,
T227a/13, T232b/02, T233b/15, T233b/15,
T233b/16, T234b/05, T238a/15, T238b/06
e.+indeki T207a/17, T239b/16, T241a/06
e.+inden
e.+inden çıktığına T205b/08 → çık-
e.+inden gelmedi T200a/16 → gel-
e.+indeydi T199b/01
e.+ine T210a/06, T233b/21, T234b/21,
T235a/01, T237b/09, T237b/10
e.+ine girmeye T207a/16 → gir-
e.+ine girmişdi T215a/06
e.+ine girürse T201b/17
e.+ine virmeye T209b/10 → ver-
e.+ine verüp T210a/09
e.+inle T239a/05
e.+iyle T209b/12
e.+iyle üzerine тұrurdı → тұr-, üzeri
T212b/20
e.+leri
e. emeginle T201b/18 → emek
e.+lerinde T210b/01
e.+lerinden T231b/20
e.+lerine T223a/06, T224a/05, T233a/07,
T234a/10, T236b/16
e.+leriyle T224a/04
e.+lü
kayış e.: elleri kemer gibi olan T240a/21 →
kayış
e.+ümünden
e. almak T219a/20 → al-
e.+üme

e. girmişken T244b/21 → gir-
e.+ümle T209a/01
e.+ümüzden
e. gelmez T230b/17 → gel-
e.+ünden
e. geldigince T215b/03, T230b/17
2. sebep, yüzünden
e.+inden T205b/05, T219b/20, T230b/11,
T231a/03, T231a/03, T231a/04,
T231b/08

[=98]

elbetde *Ar. (zf.)* tabi ki

e.+ø T219a/19

[=1]

Elburz (*İ.*) Kaf dağı

e.+ø

Küh-ı E. T234a/11

[=1]

Elcası *Ar. (İ.)* büyük bir yıldız kümesi

E.+ø T239a/14

[=1]

ele- ele-, elekten geçir-

e.-di T236b/04

[=1]

elek (*i.*) toz gibi maddeleri ayıklama aracı

e.+ø T236b/04

[=1]

elem *Ar. (i.)* üzüntü, keder

e.+ø T236a/02, T238b/17, T244a/06

e. irmeye T233b/13

e. irmeze T232b/21

e. görürse T238b/17

[=6]

elfāz *Ar. (ç.i.)* kelimeler, sözler

e.+ø

e.-ı hūb: tatlı sözler T198a/19 → hūb

[=1]

el-ḥaḫ *Ar. (zf.)* doğrusu, gerçekten

e.+ø T239a/17

[=1]

elhān *Ar. (i.)* nağme, ses, ezgi

e.+ø

şavt-ı e. T223a/02 → şavt

e.+dur T212a/17

e.+ı T223a/15

e.+ıyla T236b/20

e.+ınuñ T223a/02

e.+undan T222b/21

[=6]

Elīfām (*İ.*) Hz. Süleyman'ın annesi olan Bat-Şeva'nın babası

E.+ø T201b/07, T201b/12, T205a/05, T205a/20,

T206b/20, T207b/07, T209a/19, T209b/21,

T210a/09, T210a/10, T210a/20, T210b/05,

T210b/11, T211a/07, T211a/09, T211a/15,

T211b/15, T211b/17, T215a/09, T215b/08,

T215b/11, T215b/12, T216a/05, T216a/08,
T216a/10, T216b/16
E.+dan T211a/14
[=27]

Elifelek (*İ.*) Davud peygamberin kızı
E.+ø T227b/05
[=1]

Elifelet (*İ.*) Davud peygamberin kızı
E.+ø T227b/05
[=1]

Elisām (*İ.*) Davud peygamberin kızı
E.+ø T227b/05
[=1]

Elīsuʿa (*İ.*) Davud peygamberin kızı
E.+dur T227a/17
[=1]

elli (*s.*) elli
e.+ø T205a/12
[=1]

elli dört (*s.*) elli dört
e.+ø T204a/13
[=1]

ellinci (*s.*) ellinci
e.+ø T246a/13
[=1]

elmās *Ar. (i.)* değerli bir taş
e.+ø T214b/03, T240a/20
[=2]

Elyādiʿ (*İ.*) Davud peygamberin kızı
E. T227b/05
[=1]

em- em-, süt em-
e.-di T234a/01, T235b/13
e.-dise T235b/14
e.-dügi T235b/09
[=4]

emān *Ar. (i.)* eminlik, yardım, rica
e.+ø
e. yüzügi T213b/20, T213b/21 → yüzük
e. mühri T214a/04 → mühr
e. bulmaz T225a/04 → bul-
e. istedi T208b/18, T209b/08 → iste-
e. isteyevüz T209b/05
e. virdi T209b/09 → vir-
e. virmedi T213b/20
e. virmez T211a/03
e.+ına T217b/13
[=11]

emcek, -gi (*i.*) göğüs, meme
e.+in T234a/01
[=1]

emek, -gi (*i.*) çaba, iş
e.+inle
elleri e.: el işi T201b/18 → el
e.+üm T206a/21
[=2]

emel *Ar. (i.)* aşırı istek, arzu
e.+ø
tül-i e. T211a/04, T212b/07 → tül
[=1]

emīn *Ar. (s.)* güvenilir, kendisine güvenilen kişi
e.+ø T203a/13, T228b/14
Cibrīl-i e. T201a/05 → Cibrīl
e. eyle T228b/12
e. kıl T209a/16, T217b/10
e. olmadı T201a/18
e. olmağıl T231b/13
e. olavuz T232a/20
e. olmaya T200b/13
e. olmaz T202b/08
[=11]

emir → emr
e.+den T229b/06
[=1]

emīr *Ar. (i.)* amir, hükümdar
e.+ø T226b/05, T226b/06
e. olası T222b/14
e.-i cihān: dünyanın hakimi T212a/05
e.-i kām-rān: bahtlı hükümdar T211b/04
e.-i nīk-nām: ünlü komutan T202b/14
[=6]

emlah *Ar. (s.)* en güzel, çok güzel
e.+ø T236b/07, T246a/16
e.-i hikāyet: hikayelerin en güzeli T206b/20
e.-i kelām: sözlerin en güzeli T198b/04,
T226a/02
e.-i rivāyet: söylenenlerin en güzeli
T217a/21
hikāyet-i e. kılur T226a/04 → kıl-, hikāyet
leb-i e. T246a/03 → leb
[=8]

emmāre *Ar. (s.)* çok zorlayan, zorlayıcı
e.+ø
nefs-i e. T225a/19 → nefis
nefs-i e. durur T225a/17 → dur-
[=2]

emr *Ar. (i.)* emir, buyruk
e.+ø
e. eyledi T199b/06, T204a/01, T215a/18,
T216b/04, T220a/06, T220a/08, T227a/11,
T231b/07, T233a/03, T234b/10, T237a/01,
T239a/04 → eyle-
e. eyledüm T199a/02
e. eyleseñ T198a/04
e. iderseñ T233a/05 → it-
e. itdi T225a/13, T232b/08, M144b/03
e.-i Hākdan: Allah'ın emri T200b/18
e.-i mümkin: yapılması mümkün şey
T241b/13
e. olıcağ T230a/01 → ol-
e.+i T213b/05, T221a/04, T231a/01, T235a/11,

T239b/13, T240a/02
 e. durur T216b/11 → dur-
 e.+idür T241a/08
 e.+ince
 Hâk e. idersin T219b/09 → it-, Hâk
 e.+inde T218a/03
 e.+inden T203b/21
 e.+ine T216b/09, T226b/09, T228a/03,
 T228a/08, T229a/19, T229b/18,
 T232b/20, T244a/03, T245b/08
 e.+ini T232b/12, T245b/14
 e.+iyile T216a/18, T219a/16, T220b/03,
 T220b/07, T228b/01, T228b/18,
 T229b/09, T231a/13, T231a/17,
 T233b/06, T233b/12, T235a/06,
 T239b/17, T241a/04, T241a/10
 e.+üme T198b/21
 e.+üñe T207b/15, T218a/17, T246a/20
 [=61]
emreyn *Ar. (s.)* iki emir
 e.+i
 aḥad-ı e. T243b/14 → aḥad
 [=1]
emzür- emzir-, süt ver-
 e.-eler T235b/10
 e.-mege T235b/08
 [=2]
enbiyā *Ar. (ç.i.)* peygamberler
 e.+ø T200b/04
 e.+nuñ T203b/06, T209a/16, T223a/08,
 T228b/11, T236a/20
 imām-ı e. T246a/03
 [=7]
encām *Far. (i.)* işin sonu, akıbet
 e.+ø
 e.-ı kār: yapılan işin sonu T207b/02,
 T227b/15, T228a/20
 [=3]
ender *Far. (e.)* ...de, içinde
 e.+ø
 Kāf e. Kāf T240a/07 → Kāf
 [=1]
endīşe *Far. (i.)* kaygı, üzüntü
 e.+ø
 e. geldi T226b/20 → gel-
 gönline e. gelir T200a/08
 e.+leri T244a/19
 e.+si T244b/12
 [=4]
engüşt *Far. (i.)* parmak
 e.+ile T197b/08
 [=1]
Enkiyā → Berhıyā bin Enkiyā
 E.+ø T236b/08
 [=1]

envāc *Ar. (ç.i.)* türler, çeşitler
 e.+ø T211a/08, T241b/19
 [=2]
envār *Ar. (ç.i.)* nurlar, ışıklar
 e.+ı T242b/16
 e.+ıdur T242b/14
 [=2]
enverīn *Ar.+Far. (s.)* en parlak, en nurlu
 e.+ø T197b/14
 [=1]
epsem *(zf.)* suskun, sessiz
 e.+ø
 e. olgıl T238b/18
 e. olmak T238b/15,
 e. oluñ T220b/15
 [=3]
er *(i.)* kişi, adam, birey
 e.+ø T199b/06, T202a/20, T213b/02, T218b/17,
 T221a/14, T224a/16, T228a/17, T231a/21
 e. adın aḥmayavuz T207a/12 → aḥ-, ad
 e.+e T199b/03, T202a/21, T212b/05, T212b/06,
 T213b/02, T218a/18
 e.+i (tnn) T212b/05, T213b/01, T236b/08
 e.+ile T199b/04, T199b/08
 e.+in T202b/18
 e.+nūñ T210a/11
 e.+üm T229a/12
 e.+üñ T212b/06
 [=30]
erbaʿa *Ar. (s.)* dört
 e.+ø
 aḥlāt-ı e. T243b/07, T243b/09 → aḥlāt
 erkān-ı e. T243b/07, T243b/08 → erkān
 ṭabāyīc-ı e. T243b/07, T243b/08 → ṭabāyīc
 e.+ya
 erkān-ı e. T242b/13
 [=7]
erbāb *Ar. (i.)* sahip
 e.+ø
 kible-i e.-ı ʿirfān T197b/11
 [=1]
eren *(ç.i.)* kişiler, erkekler
 e.+ler T202b/13
 e.+lere T211b/06
 [=2]
erganūn *Yun. (i.)* çalgı aleti, org
 e.+ø T223a/04
 [=1]
erkān *Ar. (ç.i.)* esaslar, ileri gelenler
 e.-ı erbaʿa: dört temel madde T242b/13,
 T243b/07, T243b/08 → erbaʿa
 e.-ı memleket: ülkenin ileri gelenleri T237a/11
 e.-ı siyāset: siyasetin esasları T237b/04,
 T239a/04
 e.+ıla T226a/03

[=7]
erkek (s.) erkek, dişi olmayan
 e.+ø T240b/19
 e.+den T204b/05, T204b/05
 e.+lerden T211a/09
 e.+lü
 e.+lü dişilü T240a/19 → dişi

[=5]

ervāh Ar. (ç.i.) ruhlar
 e.+ø
 hâkim-i e.-i insân T197b/07 → hâkim, insân

[=1]

es- rüzgar için bir yöne doğru ak-
 e.-en T243a/13

[=1]

eşah → eşahh
 e.+ø T198b/04
 e.-i rivāyet: söylenenlerin gerçeği T206b/20

[=2]

eşahh Ar. (s.) en doğru → eşah
 e.+ø T217a/21
 rivāyet-i e. kıılır T226a/04 → kııl-, rivāyet

[=2]

esen (s.) sağlıklı, afiyette
 e.+ø
 sağ e. felek diyüp T207b/05 → dé-, sağ,
 felek

[=1]

eşer Ar. (i.) işaret, belirti
 e.+ø T224b/15, T241a/14
 e.+i T204a/17, T204a/20

[=4]

esfel Ar. (s.) en aşağı, en alt
 e.+ø T242b/03

[=1]

esir Ar. (i.) atmosferde bulunan akışkan bir madde
 e.+ø T242b/12, T242b/13

[=2]

esir Ar. (i.) tutsak, esir
 e.+ø
 e. oldı T220a/01 → ol-
 e. olduñ T223b/02
 e. olup T226b/02

[=3]

esirge- koru-, merhamet et-
 e.-di T228b/19
 e.-meyesin T220b/12
 e.-yüp T216b/08, T220b/13, T221b/09

[=5]

esmā Ar. (ç.i.) isimler
 e.+sı T227b/17

[=1]

eşcār Ar. (ç.i.) ağaçlar, dallar
 e.+ı durur T237a/20 → dur-

[=1]

eşed Ar. < eşedd (s.) daha şiddetli
 e.+dür T212a/17, T240a/12

[=2]

eşek (i.) eşek, binek hayvanı
 e.+ø
 e. ölüsi kelbe düğüdür T207a/09 → düğün

[=1]

eşyā' Ar. (ç.i.) şeyler, nesne
 e.+ø T243b/19
 e.+nuñ T242a/20
 e.+yı T243b/18

[=3]

et (i.)
 1. besin maddesi, et
 e.+inden T227b/01
 2. ten, vücut
 e.+leri T208b/02

[=2]

ét- (y.f.)
 bünyād ét-: imar et-
 ...é.-diler T215a/19

[=1]

etbā' Ar. (ç.i.) tabi olanlar
 e.+ına T197b/14

[=1]

etmek, -gi (i.) ekmek
 e.+ø
 tuz e.: tuz ekmek hakkı, minnet T207a/10 →
 tuz
 e.+i
 tuz etmegi T207a/10, T207a/11

[=3]

ev (i.) ev, yurt
 e.+ø
 e. barķ ala T212a/14 → al-
 e.+e T222a/09
 e.+inde T204a/05, T227a/08
 e.+ine T210a/10, T218a/12, T220b/21,
 T227b/03, T228b/02, T229a/21, T231b/16,
 T231b/18, T233a/21
 e.+ler T240a/10
 e.+leri T202a/02
 e.+lerinde T201b/18, T210a/10
 e.+lerine T205a/21
 e.+üme T212b/01

[=18]

evkāt Ar. (ç.i.) vakitler, zamanlar
 e.+ø T240b/13
 e.-i 'ömr: hayatının günleri T199b/14 → 'ömr

[=2]

evlā' Ar. (s.) daha iyi
 e.+ø T241b/09

[=1]

evlād Ar. (ç.i.) çocuklar
 e.+ı
 çāker-i e.+ı T197b/15

e.-ı âdem: insanoğlu T197b/09 → âdem
e.+ına T197b/14

[=3]

evliyâ *Ar. (ç.i.)* veliler

e.+ø T200b/04

e.+y1 T223a/08

[=2]

evşâf *Ar. (ç.i.)* vasıflar, özellikler

e.+ø

e.-ı hāmīde: övülen vasıflar T201b/10

e.+ın

hüsni-i e. T213b/08 → hüsni

[=2]

evvel *Ar. (s.)*

1. önce, ilk

e.+ø T198b/13, T202b/14, T207a/01, T210a/01,
T211a/19, T211b/20, T212a/06

e. şafdan → şaf

2. (zf.) ilk olarak, daha önceden

e.+ø T198b/19, T216b/07, T216b/07, T222a/06,
T223a/04, T223a/11, T223a/11, T223b/07,
T226b/08, T227a/17, T237a/14, T238b/21

be-nām-ı e. T237b/15

e.+ki T218b/09, T223a/18, T227a/12

[=23]

evvel ahîr *Ar. (zf.)* baştan sona

e.+ø T201a/17

[=1]

evvel men ahîr *Ar. (zf.)* baştan sona, tamamen

e.+ø T207b/07

[=1]

evyân *Far. (i.)* teras, balkon

e.+ı T198a/03

[=1]

eyit-

1. söyle-, de-

e.-ø T232b/08

e.-di T198b/12, T199a/05, T199a/07, T199a/09,
T199a/11, T199a/12, T199b/19, T200a/03,
T200b/07, T201a/12, T204a/18, T204a/20,
T204a/20, T204b/03, T204b/08, T204b/18,
T205a/03, T205a/10, T205b/14, T205b/14,
T209b/21, T210a/01, T210b/04, T210b/06,
T210b/07, T210b/17, T210b/19, T210b/20,
T210b/21, T211a/19, T212a/06, T213a/03,
T213a/19, T213b/19, T213b/21, T214b/12,
T215a/01, T215a/04, T215a/12, T215a/14,
T216a/11, T216a/13, T217b/07, T217b/07,
T217b/09, T217b/11, T217b/14, T217b/14,
T217b/16, T217b/17, T217b/19, T217b/20,
T217b/21, T218a/03, T218a/10, T218a/14,
T220b/05, T221a/03, T221b/17, T226b/19,
T228b/03, T229a/11, T229a/17, T230a/21,
T231b/08, T232a/14, T232a/17, T233a/21,
T233b/08, T234b/14, T235a/06, T235a/08,
T237b/05, T239b/21, T241b/13, T241b/15,

T241b/16, T241b/20, T242a/02, T242a/03,
T242a/04, T242a/05, T242a/06, T242a/06,
T242a/15, T242b/11, T243b/07, T244b/04,
T245a/14

e.-diler T198b/08, T200a/02, T200b/05,
T210b/11, T211a/18, T212a/05, T220a/18,
T220b/01, T220b/02, T220b/03, T227b/02,
T227b/07, T228a/12, T228b/17, T230b/12,
T231a/10, T231b/02, T232a/16, T232a/20,
T234b/01

e.-düğine T215a/14

e.-düm T212a/09, T217b/16, T217b/16,
T217b/17, T217b/19, T217b/21

e.-e T221b/15

e.-em T221b/16

e.-iser T238b/10

e.-ür (eydür) T198b/04, T199b/13, T200b/21,
T203b/08, T219a/19, T220a/19, T220b/13,
T220b/17, T221b/09, T221b/13, T221b/13,
T221b/21, T226b/07, T229a/17, T236b/07,
T236b/16, T237b/04, T240a/03, T244b/03,
T244b/18, T244b/20, T244b/21, T245a/09,
T245a/14

e.-ürdi T209a/13, T221a/21, T239b/04 → ø-

e.-ürler T206b/20, T217a/21, T220a/03,
T235b/10

e.-ürlerdi T220b/14 → ø-

2. (y.f.)

su'âl eyit-: soru sor-

...-di T241b/12, T241b/19, T242a/08,
T242a/09, T242a/14, T242b/04,
T243a/03, T243a/18, T243b/01

[=160]

eyle (zf.)

1. öyle, o şekilde

e.+ø T200b/10, T204a/03, T208a/21, T208b/06,
T208b/11, T213b/21, T214b/18, T222a/15,
T227a/03, T230a/12, T231a/16, T234b/12,
T239a/17

2. (s.)

e.+ø T212a/13, T213a/11, T216b/07, T220a/13,
T241b/17, T243b/12

3. (zm.)

e.+ø T200a/01, T200b/15, T200b/17, T204b/03,
T205a/02, T205a/15, T207b/17, T209b/06,
T210b/05, T210b/16, T212b/09, T213b/01,
T214b/20, T216b/02, T218a/09, T218b/01,
T225a/10, T228a/12, T230b/17, T231a/09,
T232a/20, T233a/07, T233b/02, T237b/05,
T238b/15, T240a/01, T240a/05, T240a/08,
T240a/16, T240a/17, T240b/07, T241a/03,
T242b/05, T244b/18, T245a/08, T245a/14

e. oldu T212a/20 → ol-

e. olsa T200a/17, T202b/02, T221b/08,
T222a/17, T222b/21, T235a/10

e.+yidi T227a/12

[=63]
eyle-₁ bekle-, oyalan- krş. egle-
 e.-yüip T215b/10

[=1]

eyle-₂

1. et-, yap-, dur-
 e.-dünise T221a/02
 e.-sün T198a/07

2. (y.f.)

‘adl eyle-: adaletli davran-, merhamet et-
 ...-ø T225b/14
 ‘afv eyle-: bağışla-
 ...-ø T225b/15, T236a/13
 ...-di T221b/10, T223b/06, T226a/09
 ...-gil T246a/07
 ...-señ T221a/09
 ...-yiser T222b/02
 ah eyle-: üzül-, ah de-
 ...-di T224b/09, T227a/09, T230b/03,
 T232b/17, T240a/01
 ah u vāh eyle-: çok üzül-, ah vah de-
 ...-ø T230a/19 → ah, vah
 āhir eyle-: tamamla-
 ...-düm T236a/06
 almağa kaşd eyle-: evlenmek iste-
 ...-dügün -:T204b/13
 ‘amel eyle-: davran-, hareket et-
 ...-medüñ T218a/16
 ‘ār eyle-: utan-, çekin-
 ...-di T238b/12
 ...-dügün T204b/13
 ‘arż eyle-: sun-
 ...-diler T236b/09
 ‘atā eyle-: bağışla-, lütfet-
 ...-di T239a/02
 ...-dün T228b/11
 ‘ayş u ‘işret eyle-: yiyip iç-
 ...-di T216a/21
 ‘azl eyle-: görevden al-
 ...-di T213a/19
 bağıyını eyle-: sapkınlık yap-
 ...-ø T223b/02
 beyān eyle-: açıkla-, anlat-
 ...-dün T240b/08
 ...-yicek T240b/16
 ...-yevüz T230a/02
 cān Hākka teslīm eyle-: öl- teslīm
 ...-di T224b/09
 ...-miş T203a/04
 cānını teslīm eyle-: kendini ver-, bağlı ol-
 ...-di T239a/08
 cān-ı şirini Hākka teslīm eyle-: öl-
 ...-di T224b/08
 cehd eyle-: çabala-
 ...-di T200a/15, T201b/14
 ...-ye T207a/15, T214b/15, T217b/21

cem‘ eyle-: topla-, bir araya getir-
 ...-di T211a/13, T222b/20, T232a/12,
 T233b/04
 ...-seler T222a/05
 cenk-i ziyād eyle-: çok savaş-
 ...-di T224a/14
 ...-diler T240b/17
 cenk eyle-: savaş-
 ...-di T224a/12, T235b/13
 dād eyle-: merhamet et-
 ...-ø T219a/10
 da‘vā eyle-: sorunun çözümü için başvur-
 ...-dün T201a/03
 ...-mişsin T200b/15
 da‘vet eyle-: çağır-
 ...-ø T215b/18
 ...-di T217b/04, T237b/08
 defn eyle-: toprağa göm-
 ...-ø T218b/04
 dermān eyle-: çare ol-, çöz-
 ...-gil T204b/15
 devr eyle-: dön-, dolaş-
 ...-r T243a/01
 dört bahş eyle-: dört bölüme ayır-
 ...-mişdi T199b/14, T238b/07
 dūr eyle-: uzaklaştı-
 ...-me T221b/04
 düğün eyle-: düğün yap-
 ...-yüip 215b/11
 emīn eyle-: güvenli ol-
 ...-ø T228b/12
 emr eyle-: emret-, buyur-
 ...-di T199b/06, T215a/18, T216b/04,
 T220a/06, T220a/08, T227a/11,
 T231b/07, T233a/03, T234b/10,
 T237a/01, T239a/04
 ...-düm T199a/02
 ...-señ T198a/04
 fehmi eyle-: anla-
 ...-yüip T219b/06
 feth eyle-: fethet-
 ...-ø T199b/06
 ...-di T215b/06
 giryān eyle-: ağılat-
 ...-yen T223a/10
 gūş eyle-: dinle-
 ...-ø T245b/18
 ...-di T201b/10
 hāk-gāh eyle-: yerini toprak et-, öldür-
 ...-di T205b/19
 hākim eyle-: hükmetme görevi ver-
 ...-mişdür T221a/13
 hālini ‘arż eyle-: durumunu anlat-, bildir-
 ...-di T205a/14
 halk eyle-: yarat-
 ...-r T240b/14

ḥal(l) eyle-: çöz-
 ...-ø T219a/09
 ...-er T230a/01
 ...-yiser T245b/07
 ḥayāl eyle-: tasarla-, düşün-
 ...-r T243b/18
 ḥayrlar eyle-: iyilik yap-
 ...-mişler T198b/14, T198b/14
 ḥayr u duʿā eyle-: ölen için hayır yap, duʿā
 et- → ḥayr, duʿā
 ...-gil T211a/05
 ...-yüp T206a/05
 ḥāzır eyle-: hazırla-
 ...-diler T233b/04 → ḥāzır
 helāk eyle-: yok et-, öldür-
 ...-di T224b/05, T235a/06, T239b/17
 ...-miş T209a/07
 ...-ye T235a/14
 ḥidmet eyle-: hizmet et-
 ...-yecektür T229a/02
 ḥor u ḥaḳīr eyle-: itibarını kaybet-, değersiz
 kıl-
 ...-me T221b/04
 ḥükm eyle-: idare et-, yönet-, yargıla-
 ...-di T219b/05
 ...-gil T226a/15
 ...-meyesin T226a/1
 ...-ridi T219b/19 → i-
 ...-ye T218b/19, T226a/20
 ʿibādet eyle-: kulluk et-, emirleri yerine
 getir-
 ...-di T228b/03
 iḥtiyār eyle-: seç-
 ...-ø T228b/13
 iḥtiyāt eyle-: sakın-, tedbirli ol-
 ...-ø T201a/19 → iḥtiyāt
 ...-medi T244b/15
 iḳrār eyle-: kabul et-
 ...-düm T221b/04
 iʿlām eyle-: bildir-, anlat-
 ...-di T201b/13
 ʿilel eyle-: hastalan-
 ...-mek T211a/03
 ʿinād eyle-: ısrar et-
 ...-medük T219a/08
 inʿām iḥsān eyle-: iyilik yap-
 ...-di T235b/04
 irsāl eyle-: gönder-
 ...-di T209b/11
 işāret eyle-: göster-, belli et-
 ...-di T224b/08
 ...-señ T198a/19
 iʿtikād eyle-: inan-
 ...-yesin T241a/18
 ʿizzet eyle-: yücelt-, ikram et-
 ...-di T213b/18, T229a/11

...-sün T229a/20
 ḳabūl eyle-: onayla-, tasdik et-
 ...-di T211b/07, T212a/02, T214b/20,
 T215a/15
 ḳabẓ eyle-: al-, ele geçir-
 ...-di T216b/08
 ḳarār eyle-: dur-, otur-
 ...-di T214a/15
 ḳaşd eyle-: yapmaya çalış-
 ...-ye T207a/14, T222a/10
 ...-dün T218a/06, T221a/12
 ḳasem yād eyle-: yemin et-
 ...-di T214a/01
 kerem eyle-: iyilik yap-, lütfet-
 ...-ø T236a/13
 ḳonuklık eyle-: misafir et-, ağırla-
 ...-ñüz T231a/11
 ḳurbān eyle-: feda et-
 ...-di T215a/18, T235b/05
 ḳuṭṭāʿlık eyle-: katillik, haramilik yap-
 ...-mesün T214a/01
 luṭf u iḥsān eyle-: iyilik yap-, bağışla-
 ...-gil T214b/12
 maḡlūb eyle-: üstün gel-
 ...-mezseñ T245b/17 → maḡlūb, ø-
 mekr eyle-: hile yap-, aldat-
 ...-mişdür T223a/07
 melāl eyle-: üz-, can yak-
 ...-gil T234b/08
 mezīd eyle-: arttır-, çoğalt-
 ...-gil T246a/04
 mufaẓẓal eyle-: üstün tut-
 ...-dün T198b/17
 muḥterem eyle-: saygın kıl-
 ...-ø T236a/14
 müdārā eyle-: dost gibi görün-
 ...-dün T221a/01
 münācāt eyle-: iste-, duʿā et-
 ...-dise T228b/15
 mürşīd eyle-: kılavuz et-
 ...-gil T246a/05
 nālān eyle-: inlet-, aḡlat-
 ...-yen T223a/10
 nālīş eyle-: inle-, sızlan-
 ...-di T221b/05
 nām-zād eyle-: söz kes-, nişānla-
 ...-di T201b/13
 naşb eyle-: payımı ver-, hakkını ver-
 ...-di T215a/20
 naşīhat eyle-: öğüt ver-
 ...-di T232a/03
 naẓar eyle-: bak-, gör-
 ...-ø T240b/06
 nevā eyle-: şarkı söyle-, bülbul öt-
 ...-sün T225b/20
 nevḥa ve zārılık eyle-: çok üz ül-, inle-

...-dügi T220a/03
 niyâz eyle-: du'â et-, yalvar-
 ...-düm T216b/08
 peydâ eyle-: yarat-, meydana getir-
 ...-düñ T234b/05
 raḥim eyle-: acı-, merhamet et-
 ...-di T211a/07
 raḥmet eyle-: acı-
 ...-ø T221b/03
 rāzī eyle-: memnun ol-, beğen-
 ...-meye T218a/02
 revâ eyle-: uygun ol-, yerine getir-
 ...-ø T206a/05
 rıḥlet eyle-: göç et-
 ...-di T218b/04
 şabr eyle-: dayan-, bekle-
 ...-di T199a/01, T207b/18, T238b/13,
 T244a/17
 ...-dügin T204b/12
 ...-düm T205b/02, T216b/09
 ...-gil T207b/11
 şālih ʿamel eyle-: emredildiği gibi davran-
 ...-gil T216b/20
 sefer eyle-: dolaş-, gezin-
 ...-ø T225b/17
 seyrân eyle-: gezin-, dolaş-
 ...-düm T240a/04
 sirâyet eyle-: yayıl-
 ...-mişdür T242b/13
 siyâh eyle-: karart-
 ...-di T208a/05, T224b/10
 su'âl eyle-: soru sor-
 ...-di T241b/06, T242b/14, T243b/09,
 T243b/11, T243b/13, T243b/21
 ...-diler T216b/06
 sücüd eyle-: secde et-
 ...-ø T240b/15
 şādân eyle-: mutlu et-, sevindir-
 ...-di T235b/04
 şart eyle-: şart koş-,
 ...-di T211b/20
 şerḥ eyle-: açıkla-, anlat-
 ...-di T207b/07, T229b/07, T232a/13,
 T233b/03
 ...-düñ T240a/16
 ...-mişem T223b/17
 ...-yem T225b/10
 şikâyet eyle-: yakın-
 ...-di T205b/06, T232b/20
 şükür eyle-: teşekkür et-
 ...-di T224b/06
 t̤āʿat eyle-: ibadet et- → t̤āʿat
 ...-ø T201a/06, T221b/19
 t̤abūt-dār eyle-: tabut-dar yap-, görev ver-
 ...-di T210b/21
 t̤āc eyle-: tac yaptır-

...-mişdi T210a/05 → ø-
 t̤āʿaccüb eyle-: şaşır-i tuhaf gör-
 ...-di T229b/08
 ...-yüp T224b/19
 taḥşīl eyle-: elde et-
 ...-di T239a/03
 taḥşīn eyle-: beğen-
 ...-di T204a/20, T214b/10, T236b/11
 ...-diler T215a/10, T215a/21
 taḥdīr eyle-: uygun gör-
 ...-düñ T221b/01
 taḥrīr eyle-: anlat-
 ...-di T204b/15
 taleb eyle-: iste-
 ...-ye T237a/16
 taʿlīm eyle-: öğren-
 ...-di T239a/08
 tamaʿ eyle-: iste-, göz koy-
 ...-düñ T218a/15
 ...-meklik T203b/16
 tamām eyle-: tamaʿmıla-, bitir-
 ...-di T215b/09, T238b/13
 ...-mekligi T246a/04
 taʿn eyle-: ayıpla-, hor gör-
 ...-miş T210b/08
 ...-yen T229a/02
 taḥnīf eyle-: düzenle-, toparla-
 ...-di T223a/04
 t̤āʿat eyle-: ibadet et-
 ...-gil T240a/13
 ...-di T220b/16, T223b/20
 ...-ye T235a/1
 ...-yem T200b/10
 ...-yendür T200a/11
 ...-yesin T201a/04
 taʿzīm eyle-: saygı göster-
 ...-di T204a/12
 tecāvüz eyle-: saldır-
 ...-ye T241a/06
 tedbīr eyle-: önlem al-, sakın-
 ...-di T232a/07, T232b/02
 temyiz eyle-: ayır-, seç-
 ...-r T243b/20 →
 terk eyle-: bırak-
 ...-gil T231a/01
 tevażzuʿ eyle-: alçak gönüllü ol-, kibirlenme-
 ...-di T217b/15
 tevbe eyle-: pişman ol-, bir daha yapmamaya
 söz ver-
 ...-sün T214a/01
 tevfiż eyle-: bir malı ver-, dağıt-
 ...-di T215a/05
 tıfl-ı güyâ eyle-: bebeği konuştur-
 ...-düñ T234b/06
 uzun eyle-: uzat-
 ...-ø T228b/12

va'd eyle-: söz ver-, anlaş-
 ...-dügi T200b/07
 vakf eyle-: bağışla-
 ...-di T215a/19
 vefât eyle-: öl-
 ...-di T201b/12, T201b/14, T213b/07,
 T216b/03, T217a/21, T218b/03,
 T218b/10, T223b/13, T227a/13
 ...-miş T224b/17
 ...-se T212b/20
 verhem eyle-: azarla-, yakın-
 ...-diler T210b/14
 vezîrlik eyle-: vezirlik yap-, hizmet et-
 ...-dügin T218b/06
 yakınlık eyle-: beraber ol-
 ...-di T230b/19
 yirini sin-câh eyle-: yerini toprak et-, öldür-
 ...-di T205b/20
 yirlerin hâk eyle-: yeri toprak ol-, öldür-
 ...e.-di T224b/05
 yok eyle-: yok et-, öldür-
 ...-ye T232a/07
 yolına harc eyle-: uğrunda feda et-
 ...-di T211b/19
 zahmet eyle-: eziyet et-, sıkıntı ver-
 ...-düñ T215b/17
 zikr eyle-: bahset-, söyle-
 ...-dük T203b/10
 ...-düñ T198b/04
 zikr-i keşîr eyle-: Allah'ı çok an-
 ... e.-ø T222b/14
 zulm eyle- eziyet et-, haksızlık yap-
 ...-düm T246a/09
 ...-mezsin T221b/08
 ...-mezler T219b/03
 ...-miş T222a/12
 [=264]
eyleş- (*y.f.*)
 ta'n eyleş-: ayıpla-
 ...-ürleridi T218b/03
 [=1]
eylet- (*y.f.*)
 ıslâh eylet-: iyileştir-, düzelt-
 ...-e T225a/20
 [=1]
Eyleya → Eyleyāv
 E.+ø T206b/20, T228a/11, T233b/02
 E.+nuñ T218b/05
 [=4]
Eyleyāv < *Eliav* (*İ.*) Davud'un kardeşi, » *KKD*,
 646
 E.+ø T204a/07, T204a/09, T205a/02, T205a/20,
 T205b/10, T210a/08, T210b/01, T210b/04,
 T210b/05, T210b/11, T211a/13, T211b/05,
 T216a/10, T216a/13, T227b/17, T228a/02,
 T228a/12, T228a/21, T229a/09, T233b/10,

T233b/13, T234a/04, T234b/14, T234b/14,
 T234b/15
 E.+dan T228a/02
 E.+u T211a/12
 E.+uñ T204a/11, T209b/21, T210a/06,
 T227b/20, T228b/02, T229a/09, T229a/13,
 T233a/16, T233a/18, T233a/19, T233b/07,
 T233b/14, T234b/12
 [=38]

eylik (*i.*) iyilik

e.+ø
 e. itdi T215a/21
 e. itmege T214b/15 → it-
 [=2]

eylük → eylik

e.+ø T229a/01
 [=1]

eyü (*s.*) iyi, güzel

e.+ø T202b/10, T214a/20
 e. adı bozar T205a/12 → boz-, ad
 e. adımı yoymasun T205a/11 → yoy-, ad
 [=4]

eyyām *Ar.* (*ç.İ.*) günler, zaman, çağ

e.+ø
 e.-ı devlet: devletin zamanı T246a/15
 şems-i e. T198a/01 → şems
 [=2]

Eyyüb (*İ.*) Eyüp peygamber

E.+ø T200b/11, T202a/16, T239b/09
 E.+uñ T228b/08
 [=4]

Eyyübî *Ar.* (*s.*) Eyüp gibi

E. T217a/13
 [=1]

ez-ān *Far.* (*e.*) +den olarak

e.+ø
 e.-ı cānib: tarafına, hakkında T198b/05,
 T199b/11, T223b/21, T226a/08
 [=4]

ezān *Ar.* (*i.*) çağrı, namaza davet

e.+ø
 e. okudu T233b/20 → oku-
 [=1]

Ezel *Ar.* (*S.*) herşeyden önce var olan Allah

E.+ø T197b/03
 [=1]

ezel *Ar.* (*zf.*) eskiden, daha önce

e.+ø T200b/07, T209a/08, T212b/19 T223a/16
 e.+de T245b/20
 e.+den T213b/11
 e.+i T245b/20
 e.+ki T223a/15
 [=8]

F (f)

faʿāl *Ar. (s.)* yapıcı, çalışan
f.+üñ

aql-ı f. T241b/12

[=1]

faʿāle *Ar. (s.)* yapan, çalışan
f.+dür T241b/12

[=1]

fahṛ *Ar. (i.)* övünme
f.+ø

f. idenler T227b/19 → it-

f.+ı (tnn)

cihān f.: kainatın övüncü, Hz. Muhammed
T197b/16

fahṛī *Ar. (s.)* gururlu
f.+ø T197b/16, T213a/20

[=2]

faḥṭe *Far. (i.)* üveyik
f.+ø T198a/03

[=1]

faḳīr *Ar. (i.)* yoksul, muhtaç
f.+ø T226a/04

f. olan T226b/06

f.+ı T236a/09

f.+le T226b/06

f.+ü'l-ḥāldür: yoksul T212a/13 → ḥāl

[=6]

faḳr → faḳīr
f.+ø T226b/05

[=1]

fāl *Far. (s.)* uğurlu
f.+ø T215b/16, T215b/16

[=2]

Falestīn (*İ.*) Filistin
F.+ø T199b/01

[=1]

fān → fānī
f.+ø T225a/03

[=1]

fānī *Ar. (s.)* geçici, sonsuz olmayan
f.+ø

f. kılp T226b/06 → kılp-

f. olası T226b/05 → ol-

ömr-i f. T205b/16 → ömr

f.+dür T206a/17

[=4]

fāriğ *Ar. (s.)* uzak, rahat
f.+ø

f. olcağ T223b/21 → ol-

[=1]

Fāris (*İ.*) eskiden Basra körfezi çevresine verilen
ad

F.+ø T243b/01, T243b/03

[=2]

farḳ *Ar. (i.)*

1. ayırma, ayırım

f.+ø

āsumāndan rismānı f. idemez T212a/16 →
it-

f. ider T241b/19

f. iderdi T224a/18

f. it-ø T217a/02

f. kılmazlar T240b/03 → kılp-

f.+ı T206b/04

2. baş, tepe

f.+ø

f. üzere döğişdiler T202b/12 → döğiş-, üzere

f.+ına

f. pa baş-ø T226b/03 → baş-, pa

nefsiniñ f. ayak başmış T200a/10 → baş-,
ayak

nefsi f. pa baş-ø T200a/11

[=10]

fāsıḳ *Ar. (s.)* bozuk, ayrılmış

f.+ø

f. ola T202b/07 → ol-

[=1]

fāsıd *Ar. (s.)* bozuk

f.+ø

f. olur T202b/03

[=1]

faşīḥ *Ar. (i.)* açık, düzgün konuşan

f.+ø T237a/10

ehl-i f.: konuşması düzgün olan kişiler
T223b/17 → ehl

f.i'l-lisān: dili düzgün T235b/07 → lisān

[=3]

faşl *Ar. (i.)* mevsim

f.+ında T202a/01

[=1]

fāş *Far. (s.)* ortaya çıkmış, açık

f.+ø

f. itmeye T204b/02

[=1]

Fātiḥā *Ar. (İ.)* Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi

f.+yla T236a/09

[=1]

fāyide *Ar. (i.)* yarar, çıkar

f.+ø T211a/17

[=1]

fāyık *Ar. < fā'ik (s.)* üstün, yüksek

f.+ø

f. oldı T198a/09 → ol-

fāzıl *Ar. (s.)* erdemli, bilgili

f.+ø T218b/10

f. durur T216b/16

f.+dur T212a/14

f.+uñ T209a/14, T245a/01

[=5]

fāzıla *Ar. (s.)* erdemli, bilgili kadın
f.+ø T204a/17

[=1]

fazl *Ar. (i.)* erdem, olgunluk, üstünlük
f.+ø T197b/17, T241b/19, T241b/19
f. kıl-ø: T225b/14 → kıl-
f. kıldı T236a/05
f.+ıyla T222b/01
f.+umdan T217b/17
f.+uñ T199a/05

[=8]

feh̄m *Ar. (i.)* anlama, anlayış
f.+ø

f. eyleyüp T219b/06 → eyle-

[=1]

felek, -gi *Ar. (i.)* gökyüzü, dünya, talih
f.+ø T201b/03, T203a/11, T205b/04, T206a/14,
T208a/05, T217a/14, T217a/18, T224b/10,
T242a/15, T243a/18, T243a/19
çarh-ı f. T197b/08, T203a/12, T206b/15,
T229b/17 → çarh
çeşm-i f. T198a/02 → çeşm
devrân-ı f. T236a/21 → devrân
hâl-i f. T236a/20 → hâl
hâr-ı seyyâr-ı f. T198a/11 → hâr
Merrîh-i f. T202b/15
nǖh f.: dokuz felek, dokuz alem T197b/02
→ nǖh
sağ esen f. déyüp T207b/05: → dé-, sağ,
esen

f.+de T228b/21, T236a/17

f.+den T224b/09, T234b/19, T235b/14,
T238a/10

f.+e T229a/20

f. kelek dimeyesin T229a/05

f.+i T225a/08, T242b/14

f.+uñ T242a/15

[=34]

felekiyye *Ar. (s.)* feleğe ait

f.+ø

nefs-i f. T242b/13 → nef̄s

tabi'at-ı f. T242b/10 → tabi'āt

[=2]

felek-kadr *Ar. (s.)* güçlü

f.+ø T246a/15

fen *Ar. (i.)* bilim

f.+den T245b/04

[=1]

fenā *Ar. < fenā' (i.)* geçicilik, ölme, yok olma

f.+ø

f. irişmedin T198a/18 → iriş-

f. olmaz T236a/02

soñı f. ola T217a/01

[=3]

fer *Far. (i.)* ışıık, nur

f.+ø

f. şaldı T231a/18

[=1]

ferāgat *Ar. (i.)* rahatlık, dinlenme

f.+ø

hoş f. buldum T217a/05 → bul-, hoş

f.+da idüğün T225a/12 → i-

[=2]

ferāhlık *Ar.+ T. (i.)* rahatlık, sakinlik

f.+ıla T222a/19

[=1]

ferāmūs *Far. (i.)* unutm̄a, hatırdan çıkarma

f.+ø

f. itme T216b/14 → it-

[=1]

Ferhād *Far. (İ.)* Ferhad ile Şirin hikayesinin erkek kahramanı

F.+veş T217a/15

[=1]

fer'i *Ar. (i.)* dallanma, yayılma

f.+dür T243a/02

[=1]

ferište *Far. (i.)* melek

f.+ø T218b/20, T219b/10

tab'-ı f. kılasın T225a/21 → kıl-, tab'

f.+dür T230a/01, T241a/05

f.+ler T218b/21

f.+lerine T232b/08

[=7]

fermān *Far. (i.)* buyruk, emir, hüküm

f.+ø

f. itdi T234b/04 → it-

f. iken T218a/17, T228a/08 → i-

f. ola T226b/09, T228a/03, T229a/19,

T230a/06, T232b/10, T235a/17 → ol-

f. olacaktır T235a/10

f. olam T207b/15

f. olısar T227b/13, T227b/14

f. olur T232b/20,

f. viresin T245a/12 → vir-

hılāf-ı f. itdüm T246a/07 → it-, hılāf

[=16]

ferrāş *Ar. (i.)* hizmetçi, Kabe'yi süpüren

f.+uñ T236a/18

[=1]

ferş *Ar. (i.)* yeryüzü

f.+ø T198a/03, T208a/08

f.+i T234b/03, T239b/06

f.+uñ T239b/08

[=5]

feryād *Far. (i.)* bağırp çağırma, sızlanma

f.+ø

ah u f. kıılır T224b/18 → kıl-

f. ider T206b/14 → it-

f.+ıla T220a/20

[=3]
ferzend *Far. (i.)* erkek çocuk, oğul
 f.+ø T234b/05
 f.+ini T227b/10

[=2]
fesād *Ar. (i.)* bozulma
 f.+ø T242a/12
 f. ırgürmek T222b/21 → ırgür-
 f.+dur T242a/10
 f.+ı
 f.+ı itdi T223a/14 → it-

[=4]
feşāhat *Ar. (i.)* dilde açıklık, düzgünlük
 f.+ø T223b/18, T246a/05
 f. virdi T217a/04, T236a/05 → vir-
 f.+da T239a/07
 f.+ine T219a/15

[=6]
feth *Ar. (i.)* açma, ele geçirme
 f.+ø
 f. eyle-ø T199b/06 → eyle-
 f. eyledi T215b/06
 f.-i kelām oldı T201b/07 → ol-, kelām
 f.-i nuşret bulup T202b/18 → bul-, nuşret
 f. olduğın T209b/18 → ol-
 f.+inüñ T205a/17

[=6]
fettān *Ar. (s.)* fitne çıkarıcı, bozguncu
 f.+ø T201a/15, T215b/15

[=2]
fevk *Ar. (i.)* üst, üzeri
 f.+ø
 f.a'l-‘alādan: göğün en yüksek yeri T232b/14
 f.-i muhīt: yeryüzünü üzeri T242b/03

fevt *Ar. (i.)* elden kaçırma, kaybetme
 f.+ø
 f. itme T198a/21, T236b/05 → it-
 f. irişür T236b/05 → iriş-
 f.+ine T203a/11

[=6]
feyz *Ar. (i.)* bolluk, bereket
 f.+ø
 f.-i tab‘uñ: tabiatının bereketi T198a/01

[=1]
fiṭnat *Ar. (i.)* zihin açıklığı, anlayış
 f.+uñ T246a/15

[=1]
fiṭrat *Ar. (i.)* yaratılış, tabiat, kişilik
 f.+a T240b/06, T241a/16
 f.+uñ T241a/16

[=3]
figān *Far. (i.)* bağırıp çağırma, inleme
 f.+ø
 f. itdi T205b/05 → it-
 f. kıldı T219b/21 → kıl-

zār u f. kılsar T216b/18 → kıl-, zār
 f.+ından T224b/10

[=4]
fikir → fikr
 f.+ø T243b/19
 f.+deyiken T202a/12 → yi-

[=2]
fikr *Ar. (i.)* düşünce
 f.+ø T243b/18
 f. idüp T207a/07, T222a/15
 f. itdi T202b/04, T204a/06
 f. kıldı T241a/14 → kıl-
 yaman f. itmesün T207b/10 → it-
 f.+de T232b/05

f.+e
 f. vardı T241b/05 → var-
 f. varsa T240b/21
 f. varup T212a/18

f.+i T201a/14, T215b/16
 f.+ile T229b/02, T245b/15
 f.+in
 f. kılasın T208b/18 → kıl-
 [=16]

fil *Ar. (i.)* fil, kulaqları geniş ve burnu hortum
 şeklinde olan irice bir hayvan
 f.+ø
 f. qarınlu T240a/20 → qarın
 f.+leyin T240b/11

[=2]
fi‘l *Ar. (i.)* iş, hareket, eylem
 f.+dür T243b/19
 f.+ini T225b/03
 f.+lerinden T243b/19

[=3]
fi‘l-cümle *Ar. (e.)* nihayet
 f.+ø T217a/07, T230b/10

[=2]
fi‘l-meşel *Ar. (e.)* örnekteki gibi, mesela
 f.+ø T206a/09, T216b/16, T235b/17, T245b/11

[=4]
firāk *Ar. (i.)* ayrılık, özlem
 f.+ı T220a/07
 f.+ında T210a/11 → y-
 f.+ıyla T198b/21, T199a/02

[=4]
firāset *Ar. (i.)* yiğitlik, bilgelik
 f.+de T237b/07
 f.+ile T205b/13
 f.+le T241a/14

[=3]
firāvān *Far. (s.)* çok, fazla
 f.+ø
 şükr-i f. T239a/10 → şükr
 [=1]

Firavn *Ar. (İ.)* Firavun, Hz. Musa zamanında yaşamış ve ilahlık iddiasında bulunan hükümdar

F.+ø T220a/02

F.+uñ T223a/11

[=2]

firdevs *Ar. (i.)* cennet, bahçe

f.+ø T246a/10

cennet-i f. T236a/01

f.-i a'lā: cennette yüksek maḳām T236a/16
→ a'lā

f.-i cennet: cennet bahçesi T246a/05 →
cennet

f.+e

gölşen-i f. T236a/18 → gülşen

f.+i (ns) T225b/01

cennet-i f. T221b/19, T225b/14 → cennet

[=10]

Firdevs → Firdevsī

F.+ø

F.-i ḥaḳīr: değersiz Firdevsi T198b/03,
T226a/04 → ḥaḳīr

[=1]

Firdevsī *Far. (İ.)* eserin yazarı, Firdevsi-i Rūmī

F.+ø T198a/21, T206b/03, T206b/19, T215b/04,
T217a/18, T217a/21, T226a/02, T226a/05,
T234a/08, T235a/20, T236a/18, T237a/19,
T246a/21

F.-i muşannif: düzenleyen Firdevsi
T236b/06 → muşannif

F.+dür T209b/16

F.+nüñ T198a/12, T205a/19, T206a/19,
T206b/04, T206b/07, T206b/15, T208a/10,
T217a/09, T220a/02, T225b/02, T236a/03,
T236a/13, T245b/18, T245b/19

ḥātır-ı F. T217a/02 → ḥātır

F.+ye T206b/08, T225b/13, T225b/14,
T236a/09, T236a/11, T236a/12, T236a/14

[=36]

fitne *Ar. (i.)* ara bozma, baştan çıkarma

f.+ø T201a/16, T231a/13

f. kıpar-ø T212b/04

f.+sinden T213a/14, T244b/17

[=5]

fitne-engiz *Far. (s.)* sürekli fitne çıkaran, daima yoldan çıkaran

f.+ø T227b/02, T228a/14

[=2]

fizā *Far. < fezā (s.)* arttıran

f.+ø

cān f.: ruhu canlandıran T198a/14

[=1]

furşat *Ar. (i.)* fırsat, imkan

f.+ø T208a/07

f. buluram T202b/02 → bul-

f. bulursam T202a/14, T202b/02,

f. giçürdüğine T210a/12 → geçür-

f.-ı devrān: kaderin sunduğu fırsat T203a/11

[=6]

fürkat *Ar. (i.)* ayrılık

f.+ø T208a/07, T210a/19

f.+ı T210a/15

f.+ı ola T210a/18 → ol-

f.+ından T210a/17

f. oldı T215b/18 → ol-

f.+ı T210a/15

f.+uñ T198a/21, T236b/05

f.+uñ gözler T231b/12 → gözle-

[=10]

fünün *Ar. (ç.i.)* ilimler, fenler

f.+ø

Süleymān-ı f. T229b/11 → Süleyman

[=1]

G (g, ğ)

ğaddār *Ar. (s.)* merhametsiz, zalim

ğ.+ø

dest-i ğ. T198a/10 → dest

[=1]

ğāfil *Ar. (s.)* akli başında olmayan, anlamayan, göremeyen

ğ.+ø T199a/12, T222a/20, T237a/05

ğ. kılam T245a/01 → kıal-

ğ. olan T226a/19 → ol-

ğ. olma T201a/02, T222a/21,

ğ. olmayalum T209a/09,

ğ. olmayup T199a/13

[=7]

Ğāfir *Ar. (S.)* mağfired eden, bağışlayan Allah

Ğ.+ø T197b/07, T236a/12

[=2]

ğaflet *Ar. (i.)* boş bulunma, uyku hali, bilmezlik

ğ.+ø

gözin ğ. büriüdi T228b/16 → büriü-, göz

ğ.+e

ğ. vardı T223b/21 → var-

ğ.+le T245a/01

[=3]

Ğafūr *Ar. (S.)* bağışlayan Allah

Ğ.+ø T199a/18

[=1]

gāh *Far. (zf.)* kimi zaman, bazen

g.+ø T199b/10, T208a/06, T208a/06, T208a/06,

T208a/06, T208a/07, T208a/07, T208a/07,

T208a/08, T208a/09, T208a/09, T208a/09,

T208a/10, T208a/10, T208a/10, T232b/19,

T232b/19

g. gāh T200b/03, T216b/17, T222b/07,

- T222b/07
[=19]
ğaleyān *Ar. (i.)* coşma, kaynama → ğaylān
ğ.+ø
ğ. olup T243b/04 → ol-
ğ.+ı T243b/05
[=2]
ğālib *Ar. (s.)* üstün
ğ.+ø
ğ. itme T234b/07 → it-
ğ. ola T242b/06, T242b/08, T242b/08,
T242b/09, T242b/10, T242b/10,
T242b/11 → ol-
ğ. olmazsañ T245b/17
ğ. olup T219a/19
[=10]
ğālīz *Ar. (s.)* şeffaf olmayan
ğ.+ø T242b/01
[=1]
ğam *Ar. (i.)* keder, kaygı, üzüntü
ğ.+ø T206b/07, T210a/10, T216a/15, T231b/03,
T231b/13
ğ. götürmez T216b/11 → götür-
ğ. yime T240a/01 → yi-
ğ. yimegil T228b/18, T235a/19, T237a/19,
ğ. yirsın T216a/16
ğ.+dan T206a/02, T215b/01
ğ.+ı T216b/11, T216b/12
ğ.+ından T227a/09
ğ.+suz T200a/21
ğ.+um T216b/13
ğ.+uñ T216b/13
[=18]
ğamām *Ar. (i.)* bulut
ğ.+ø T235a/18, T239a/16
[=2]
ğam-ğīn *Ar.+Far. (i.)* kederli, üzgün
ğ.+ø T216a/11, T216b/14, T246a/07, T246a/09
ğ. olup T224b/20
ğ. olur T209b/17
[=6]
ğam-gūsār *Ar.+Far. (i.)* teselli veren, dost
ğ.+ø T215b/16
ğ. oldu T245a/05 → ol-
[=2]
ğammāz *Ar. (s.)* iftiracı, fitneci
ğ.+lar T205a/11
ğ.+ları T207b/09
[=2]
ğanī *Ar. (i.)* zengin, muhtaç olmayan
ğ.+ø
ğ. kılup T237a/03 → kıl-
[=1]
ğār *Ar. (i.)* mağara
ğ.+ø

- mār-ı ğ. T197b/10 → mār
[=1]
ğarb *Ar. (i.)* batı yönü
ğ.+ø T208b/11, T242b/02
ğ.+a T238a/10
şark u ğ.+a: doğudan batıya, her tarafa
T229b/16 → şark
[=4]
ğarīb *Ar. (s.)* alışılmamış, tuhaf
ğ.+ø
ğ. gördi T208a/06 → gör-
[=1]
ğarķ *Ar. (i.)* suya batma
ğ.+ø
ğ. itmeyüp T199a/03 → it-
ğ. oldu T204b/17 → ol-
ğ. olmuşıdı T239a/18
ğ. olup T223b/05
ğ.+a
ğ. vardı T220a/13 → var-
ğ. varup T207a/18, T207a/18, T215b/21
ğ. virüp T216a/16 → vir-
[=9]
ğarra *Ar. < ğurra (i.)* kendini beğenen, büyük gören
ğ.+ø
ğ. olan T200b/13 → ol-
ğ. oldu T199a/21
ğ. olma T199a/17, T206b/12
ğ. olmaz T200b/12
ğ. olup T236b/02
ğ. olur T200b/13
[=7]
ğāv *Far. (i.)* öküz, sığır
ğ.+ile T204b/17
[=1]
ğāvur *Ar. < kāfir (i.)* dinsiz, zalim
ğ.+larıyla T199b/07
[=1]
ğaybet *Ar. < ğıybet (i.)* dedikodu
ğ.+in
ğ. idenler T228a/12 → it-
[=1]
ğāyet *Ar.*
1. (*zf.*) oldukça, çok
ğ.+ø T206a/15, T208a/10, T213a/13, T213a/16,
T224a/19, T227b/10, T227b/12, T238a/01,
T245a/05, T245a/05
2. (*i.*) son, nihayet
ğ.+ø T246a/11
ğ. buldı T217a/04 → bul-
ğ.+i T241a/17
[=13]
ğāyib *Ar.*
1. (*s.*) görünmeyen, gizli
ğ.+ø

- ğ. olup T229a/08, T233b/09 → ol-
2. (i.) görünmez alem
ğ.+den T231b/07
[=3]
- ğaylān** *Ar. (i.)* kaynama → galeyān
ğ.+ø
ğ. itmekdür T242a/03 → it-
ğ. iden T242a/04
[=2]
- ğaym** *Ar. (i.)* bulut
ğ.+uñ T243a/04
[=1]
- ğayrı** *Ar.*
1. (s.) başka, diğer
ğ.+ø T201b/19, T201b/20, T207a/16, T217b/05,
T223b/14, T226a/20, T227b/04, T232a/18,
T233a/17, T233b/07, T242a/17, T243b/16,
T244a/19
2. (zm.) başkası, diğeri
ğ.+da T241b/20
ğ.+dan T241b/18
ğ.+lara T214b/13
ğ.+na T241b/18
ğ.+nı T242a/01
ğ.+sın T223a/03
[=19]
- ğayret** *Ar. (i.)* çaba, emek
ğ.+ø T205a/06
ğ. idüp T224a/14 → it-
ğ. kılp T203a/01, T208b/04 → kıl-
ğ.+inden T230b/04
[=5]
- Gaz** < *Gad (Ġ.)* Hz. Davut zamanında yaşamış bir peygamber
G.+ø T200a/02, T200b/03, T217b/01,
T217b/05, T218a/10, T218a/14, T218b/01,
T218b/08, T233a/12
[=9]
- ğazā** *Ar. (i.)* din uğruna yapılan savaş, savaş
ğ.+ø T203b/09
ğ.+dan T203b/09, T235b/02
ğ.+dur T231a/14
ğ.+ya T203b/02, T203b/10
[=6]
- ğazab** *Ar. (i.)* öfke, hiddet
ğ.+ø T213a/17
g.+a
ğ. gelüp T212a/03 → gel-
[=2]
- ğazel** *Ar. (i.)* Divan şiirinde bir şiir türü
ğ.+ø
ğ. okuyup T210a/21 → oku-
ğ.+i
ğ. okudı T215b/13
[=2]
- ğāzi** *Ar. (s.)* savaşa katılmış, gazada bulunmuş kişi

ğ.+ler T221a/09

[=1]

geç-

1. zaman ya da süre ilerle-
g.-di T198b/06, T199b/01, T201b/12, T214a/10,
T217b/03, T218b/03, T229b/10, T231a/21,
T232b/07, T241a/20
g.-er T206b/13
g.-incek T226b/08
g.-iserdür T216b/14
g.-medin T211b/13
g.-miş T211b/08
g.-üp T211a/11, T214a/09, T214a/13, T227a/07,
T238a/13
2. aş-, fazla ol-
g.-evüz T225b/11
3. bir yerden bir yere git-
g.-diler T224b/15
g.-er T206b/14
g.-miş T201b/08
g.-üp T229b/05, T239b/03
4. ol-, uğra-, meydana gel-
g.-er T206b/10, T206b/11, T206b/11, T206b/12,
T206b/13, T206b/14, T206b/15, T206b/15,
T206b/16, T206b/17, T206b/17
g.-üp gitdi T212b/18, T213a/02,
g.-üp gitdünüz T213a/04
5. vazgeç-
g.-dük T209b/06
g.-er T216b/21, T216b/21
g.-medi T240a/08
6. (y.f.)
başuñdan geç-: yaşa-, ol-
...-en T205a/08
dem geç-: zaman ilerle-
...-er T198b/01
sözi geç-: etkin ol-
...-en T228b/09
gelüp geç-: gün ol-
...-er mi T199b/19
göñlinden geç-: düşün-
...-di T226b/10
...-er T209b/19
hılāfet şadrına geç-: görev al-
...-üp T198b/06, T244b/02
‘ömri geç-: yaşa-
...-e T212a/15
‘ömür geç-: yaşa-
...-di T217a/15
rūzigār geç-: günler ilerle-
...-di T204a/05, T220a/14
yirden yire geç-: çok utan-, yerin dibine gir-
...-di T213a/12
yirine geç-: görev devral-
...-di T218b/13 → yirine
...-üp T218b/12

[=59]

geçür-

1. taşı-

g.-üp T207b/21

2. tak-, yerleştir-

g.-düm T240a/01

g.-üp T238a/20

g.-ürdi T238b/09 → ø-

3. (y.f.)

dün geçür-: yaşa-

...-e T200a/19

fırsat geçür-: fırsatı kaçı-

...-düğine T210a/12

gönlinden geçür-: düşün-

...-di T209a/20

‘ömr geçür-: yaşa-

...-üp T200b/06

[=8]

gedā *Far. (i.)* dilenci

g.-lara T205a/05

g.-sın

tūvānā ü g. : zenginler ve dilenciler

T217b/04 → tevānā

[=2]

geh → gāh

g.-ø T208a/08

[=1]

gehī *Far. (zf.)* bazen, arasıra

g.-ø T216a/17, T216a/17, T216a/18, T216a/18

[=4]

gel-

1. ulaş-, var-

g.-ø T215b/18, T232a/05, T237a/07

g.-di T202a/07, T208a/12, T212b/12, T212b/17, T213b/18, T214a/03, T221a/11, T222a/09, T224b/07, T226b/13, T226b/14, T226b/15, T229a/17, T230a/02, T231b/02, T231b/07, T231b/18, T233a/19, T233b/15, T234b/13, T234b/16, T238a/15, T238a/19, T239b/15, T244b/01, T246a/08

g.-di mi T231a/16

g.-di ola T219a/01 → ol-

g.-diler T210b/01, T217b/01, T217b/04, T218b/08, T220a/16, T224a/01, T224a/05, T224a/08, T224a/08, T224b/14, T224b/16, T224b/18, T228b/16, T233a/03, T233b/21, T234a/02, T235a/05, T235b/02, T238a/05, T239a/12

g.-dügi T226b/16

g.-dügin T203a/06, T204b/13, T218b/05, T226b/16, T234a/21

g.-düginden T238a/06

g.-düğine T238b/02

g.-dük T208b/14, T219a/05, T219a/09, T220b/07, T228b/18

g.-düklerin T224b/19, T224b/21

g.-düm T204b/09, T220b/20, T227a/04, T233b/02

g.-dümse T230b/21

g.-dün T220b/20, T244b/03

g.-e T200b/19, T213b/20, T221a/01, T229b/02, T234a/15, T237b/12

g.-e mi T229b/01

g.-eegin T238b/02

g.-elden T226b/20

g.-eler T211a/09

g.-en T214a/05, T239b/15

g.-enler T203a/07

g.-enlere T218b/06, T225a/01

g.-eydi T203b/09, T227a/07 → y-

g.-i yorur T229b/03 → yorı-

g.-icek T211b/09, T212b/14, T219a/01, T239a/04, T239b/15

g.-iñüz T231a/11

g.-ince T244a/19

g.-incek T208a/16, T220b/03, T214b/12

g.-me T231b/11

g.-medi T213b/18, T215a/15

g.-medi mi T213b/19

g.-mediler T217b/01, T217b/02

g.-medügin T217b/03, T238b/02

g.-mege T237b/21

g.-mekde T233a/08

g.-meye T218b/20

g.-meye mi T229b/01

g.-meyüp T226b/15

g.-mez T227a/07

g.-miş T209a/09, T222b/17, T228a/02

g.-miş olası T210b/07 → ol-

g.-mişem T208b/21

g.-mişler T224a/03

g.-se T218a/12, T229a/16

g.-sün T236a/11

g.-sünler T233a/12

g.-ü yorur T211b/17 → yorı-

g.-üp T198b/10, T199b/04, T199b/05,

T199b/07, T200b/20, T201a/11, T201b/17,

T202a/03, T203a/02, T203a/04, T203a/14,

T204b/14, T205a/21, T207b/06, T207b/06,

T208a/01, T208b/15, T209a/11, T209b/03,

T209b/12, T209b/18, T210b/03, T210b/03,

T211a/10, T211a/11, T211a/14, T212a/14,

T212a/20, T213b/16, T213b/17, T213b/21,

T214a/07, T214a/15, T215b/10, T215b/12,

T215b/20, T219a/04, T220a/05, T220a/18,

T220b/16, T220b/17, T221a/01, T221a/03,

T221a/11, T221b/09, T222a/11, T222a/15,

T222a/21, T224b/05, T224b/14, T224b/17,

T225a/10, T225a/11, T225a/12, T227a/08,

T227a/08, T228b/17, T229b/03, T229b/06,

T230a/09, T230a/11, T230a/12, T231a/17,

T231b/16, T231b/21, T232b/16, T233a/08,

- T233a/08, T233a/09, T233a/14, T233a/21,
T233b/03, T233b/05, T233b/05, T233b/06,
T233b/16, T233b/18, T234a/09, T234a/11,
T234a/16, T234b/13, T234b/14, T234b/15,
T235a/01, T235a/02, T235a/03, T235a/06,
T237b/14, T238a/19, T239b/18, T241a/21,
T244b/02
g.-ür T206b/11, T206b/11, T206b/15, T206b/15,
T206b/13, T206b/16, T206b/17, T206b/17,
T236a/18, T239b/15
g.-ürdi T226b/15, T229b/20, T230b/20,
T231a/15, T231a/16 → ø-
g.-ürise T209a/02 → i-
g.-ürler idi T234a/03 → i-
g.-ürse T224a/05, T225a/02, T225a/08 → ø-
g.-di T197b/13, T217b/12, T217b/15, T217b/18,
T218a/01, T221b/07, T232b/11, T234b/19
g.-e T220b/18
g.-medi T222a/20
g.-mişken T197b/09 → i-
g.-üp T215a/14
g.-ür T203a/16, T206b/13, T223b/11, T226a/10,
T234a/17, T235b/08
2. gönderil-, söylen-
g.-di T198b/05, T199b/11, T201a/09, T201b/01,
T202a/12, T206b/03, T207b/20, T209a/19,
T223b/19, T224b/13, T226a/08, T226b/11,
T226b/20, T232b/06, T233a/09, T239a/11,
T241a/10
g.-incek T230a/02
g.-üpdür T205b/21
3. doğ-, dünyaya gel-, yaşa-, ol-
g.-di T223b/15
g.-e T244b/06
g.-e mi T228a/13, T228a/17
g.-ecek olursa T222b/18 → ol-
g.-en T198b/13
g.-meye T232a/14
g.-mez T200a/09, T228a/14
g.-miş T209a/03
g.-mişleridi T198b/08 → i-
g.-ecek T216b/12
g.-ecekdiür T199a/13, T206b/04, T231b/10,
T233b/01
g.-meye T200b/09
g.-ür T199a/15, T206b/10, T206b/12, T216b/12,
T228a/14
g.-üp
g.-üp geçer mi T199b/19 → geç-
4. evlen-, var-
g.-di T211b/20
g.-mek T211a/16
g.-memek T211b/18
g.-mez T209a/21
g.-ürse T210a/01 → ø-

5. (t.f.)

- çıka .-di T218b/21 → çık
çıka .-üp T205b/10
turu .-üp T221a/20 → tur-
turu .-di T224a/02

6. (y.f.)

- ‘aklı başına gel-: kendine gel-, uyanık ol-
...-di T207b/08
ayağına gel-: saygı göster-, hizmet et-
...-ecek T212a/07
...-di T210b/04
bilesince gel-: yanında gel-
..g.-en T211b/06
bir yire gel-: aynı yerde ol-, buluş-
...-di T231b/01
...-ürleridi T199b/16
cânı ağzına gel-: ölecek durumda ol-
...-miş T224b/08
...-üpdür T217a/12
dem gel-: an ol-
...-e T206b/01
dile gel-: konuş-
...-üp T214a/09, T215b/13
dünyaya gel-: doğ-
...-di T234a/09, T235b/01
...-ecegin T231b/17, T230a/03
...-ecek T240a/06
...-ecekdiür T230b/16, T232b/09,
T232b/15, T233a/16
...-incek T230a/15, T235a/07
...-mesün T230a/10
...-meye T230b/15
...-üp T232a/13
...-ürmiş T232b/16 → ø-
eceli gel-: öl-, ‘ömrü bit-
...-mese T213b/06
...-di T213b/07
...-medügiçün T213b/07
elden gel-: gücü yet-
...-dügince T204b/06
...-mez T230b/17
...-ür T230b/17
...-medi T200a/17
...-dügince T215b/03
ğazaba gel-: öfkelen-
...-üp T212a/03
gönline endişe gel-: kaygılan-, vesvese yap-
...-ür T200a/08
gönline gel-: düşün-
...-di T216a/08, T229a/15
...-mez T236a/03
gönline hoş gel-: beğen-
...-meye T209b/13
güç gel-: kırıl-, gücüne git-
...-üp T198b/10, T210b/16, T227b/20
halel gel-: zarar gör-

...-meye T225b/03
 hoş gel-: beğen-
 ...-meye T212b/11
 ikisi bir yire gel-: kavuş-
 ...-eyidi T201b/18
 ...-se T218b/02
 kâlbine hezâr endîşe gel-: vesvese yap-
 ...-ür T200a/09, T200a/09
 karşı gel-: o tarafa doğru ilerle-
 ...-di - T214a/19, T238a/21
 karşı gel-: karşısına çık-
 ...-diler T224a/05
 lâzım gel-: yapılması gerek-
 ...-en T244a/16
 ...-ür T206a/05
 lebüm ağzıma gel-: ölecek durumda ol-
 ...-üpdür T217a/12
 mukâbil gel-: karşılaşt-, denk gel-
 ...-ürse T245a/09
 muvâfık gel-: denk düş-, tesadüf et-
 ...-di T203b/03
 nidâ gel-: ses duy-
 ...-icek T200a/15
 nuṭka gel-: sözüne uy-
 ...-ø T198a/18, T198b/01
 râst gel- işi istediği git-
 ...-medi T226b/21
 ...-medi T232a/04
 şafâ gel-: hoş gel-
 ...-düñ: "neşe getirdin" anlamında
 karşılama sözü T238b/01
 şürete gel-: ortaya çık-
 ...-di T223a/05
 tevbeye gel-: pişman ol-
 ...-üp T222b/01
 ulûhiyyet gel-: ilahi emir söylen-
 ...-di T200a/06
 üzerine gel-: üstünde ol-
 ...-ürse T205a/06 → ø-
 vâz gel-: bırak-, terk et-
 ...-em T245a/01
 ...-em T245a/21
 vesvese gel-: kuruntu yap-
 ...-medin - T199b/20
 vücûda gel-: doğ-, ortaya çık-
 ...-di T216b/01, T223b/09, T223b/09,
 T223b/12, T223b/13, T228b/01,
 T233b/17, T234b/14
 ...-dügi T232a/14
 ...-dügin T237b/12
 ...-e T231a/03, T232b/01
 ...-eceedür T230b/2
 ...-ecek olursa T229a/11 → ol-
 ...-eydi T226b/12, T232b/07, T237b/09
 → y-
 ...-icek T246a/01

...-üpdür T239a/01
 ...-medi T223b/15
 ...-miş T237b/11
 ...-üp tururdu T223b/07 → tur-, ø-
 ...-ür T232a/16
 ...-ürse T211a/20, T211b/21 → ø-
 yayan gel-: yürüyerek gel-
 ...-üp T213a/20
 zühûra gel-: meydana gel-, doğ-
 ...-di T228b/01
 ...-digi T223b/10

[=401]

gemi (*i.*) deniz taşıtı, gemi

g.+si T207a/18

g.+ye T207a/18

[=2]

genc *Far.* (*i.*) hazine

g.+ø T237a/03, T237a/06

g.-i 'âlem: dünya hazinesi, dünya malı
T203a/10g.-i 'âlem dirmedi T206a/17 → dir-
mâl ü g.: mal ve hazine T214a/18

g.+i T244b/21

g.+inden

mâl u g. T200a/10

g.+ine T206a/18

[=8]

ger *Far.* (*e.*) eger, ya dag.+ø T200b/02, T202b/10, T203a/03, T204a/01,
T205a/07, T206a/03, T206a/07, T206b/12,
T208b/08, T210a/20, T211a/04, T211b/01,
T211b/03, T214a/12, T218b/07, T218b/16,
T219a/08, T220a/14, T220a/14, T221a/08,
T221b/03, T222b/07, T223a/13, T223b/18,
T225b/10, T226a/05, T226a/21, T230a/17,
T231a/08, T231b/13, T233a/02, T236a/04,
T236a/07, T237a/06, T244b/14, T245a/06,
T245b/09, T245b/14, T245b/16

zâhir g. nihân T211b/03 → zâhir, nihân

[=40]

gerçi *Far.* (*e.*) her ne kadar, şayetg.+ø T198a/08, T200a/20, T206b/15, T209b/16,
T213b/14, T216b/13, T226b/01, T227b/12,
T232a/04, T232a/07, T232b/02, T238b/16

[=12]

gerdün *Far.* (*s.*) felek

g.+ø

çarḥ-ı g. T203a/08, T228b/07 → çarḥ

[=2]

gerek, -gi1. (*s.*) lazım, yapılması gerekeng.+ø T202b/02, T206a/02, T206a/04, T207b/11,
T211a/05, T211a/16, T216b/12, T220b/06,
T222a/05, T224a/16, T225a/03, T232a/05,
T232a/13

g. ola T233b/14 → ol-

2. (i.) icap

g.+dür T203b/20, T207b/10, T210b/08,
T212a/11, T212a/11, T213b/04, T220b/09,
T222a/15, T222a/20, T222b/21, T232a/14,
T233a/11, T235b/09, T235b/15, T237a/15,
T237a/15, T238b/15, T244a/18

g.+i T209b/05, T233a/05

[=34]

gerekli (i.) lazım

g.+ø

g. idüğün T238b/11 → i-
[=1]

getür-

1. getir-, gelmesini sağla-

g.-di T203a/04, T204a/12, T204a/15, T211a/08,
T215a/06, T215a/08, T226b/17, T226b/18,
T229b/04, T229b/05, T233b/09, T234b/14

g.-diler T207b/21, T214a/20, T231b/05,
T231b/06, T235b/02, T237a/02, T239a/04

g.-dügi T233b/19

g.-dükleri T211a/10

g.-düm T233b/12

g.-e T233b/14

g.-eler T233a/18

g.-gil T204a/14, T233a/16

g.-megil T233b/02

g.-memişidi T201b/03 → i-

g.-meyince T207b/12

g.-üp T207b/21, T213b/20, T214a/18,
T224b/08, T231a/01, T236b/09, T236b/11

g.-ürken T228a/09

g.-ürler T214b/04

2. (y.f.)

‘aqlın başına getir-: farkında ol-

...-üp T208b/04

ele getir-: kazan-, elde et-

...-en T210a/16

göñline getir-: düşün-, kaygılan, üzül-

...-üp T216a/06, T216a/15, T226b/08

haber getir-: bilgi ver-

...-e T225a/10

hayr haber getir-: güzel haber ver-

...-e T207b/06

īmān getir-: inan-, dinini kabul et-

...-di T238b/21

...-üp T219b/03

kadem getir-: hoş gel-

...-düñ T205b/11

kaleme getir-: yaz-

...-düm T246a/14

kamet getir-: namaza başla-

...-medin T200a/08

raķama getir-: yaz-, tama‘mla-

...-düm T246a/13

rāst getir-: denk gel-

...-di T224b/17

şalāvat getir-: Hz. Muhammed'e salavat
oku-

...-üp T224a/06, T233a/17

selām getir-: birinin selamını ilet-

...-diler T224b/19

şirk getir-: ortak ol-

...-meyenün T217b/16

tāķat getir-: gücü yet-

...-emeyem T199a/08

...-emeyüp T221b/02

...-meyüp T222a/08

tekbīr getir-: Allahuekber de-

...-üp T224a/06

teşvīş getir-: kaygılan-

...-üp - T216a/15

yirine getir-: bir işi yap-

...-di T218b/12

...-em T200b/17

[=61]

gevāhir *Far.* (ç.i.) mücevherler

g.+ø T210a/05

[=1]

gevher *Far.* (i.) mücevher

g.+ø T207a/18, T225b/06, T228a/16, T234a/06,
T235b/14

dürr ü g. T214a/05 → dürr

g.+i T207a/13, T207a/17, T207a/17, T217a/03

[=10]

gey- giy-

g.-di T238b/13

g.-eler T238b/14

g.-mek T228a/08

g.-üp T205a/21, T205a/21, T214a/14

[=6]

geyesi (i.) elbise, giysi

g.+ø T202a/01, T202a/05

[=2]

geyür- giydir-

g.-di T214a/06, T214b/20

[=2]

gez- dolaş-

g.-en T208b/16

g.-erken T202a/13 → ø-

g.-üp T220a/04, T240a/07

[=4]

ğıda *Ar.* (i.) besin

g.-larıdır T240b/12

g.+sın T226a/01

[=2]

ğıriv *Far.* (i.) feryat, bağırıp çağırma

ğ.+ø

ğ. itdi T224b/09 → it-

[=1]

ğıṭa *Ar.* (i.) örtü, perde

ğ.+dur T244a/01

[=1]

ğybet *Ar. (i.)* dedikodu

ğ.+in

ğ. söyleşürleridi T218b/03 → söyleş-, i-
[=1]

gibi *(e.)* gibi, benzer

g.+ø T203a/17, T215b/21, T232a/14, T235a/08,
T240b/11

[=5]

gice

1. *(zf.)* gece

g.+ø T211a/11, T214a/08, T214a/09, T214a/10,
T214a/13, T216a/10, T224a/17, T224a/18,
T224a/18, T224a/19, T224a/20, T227a/05,
T227a/09, T229b/08, T229b/20, T230a/03,
T230a/11, T230b/18, T231a/02, T231a/21,
T232b/09, T232b/10, T232b/12, T232b/15,
T232b/16, T233a/04, T233a/05, T233a/09,
T233a/10, T233a/11, T233a/15, T233a/16,
T233b/01, T234a/02, T238a/08, T238a/13

g. durur T233a/04

g. gündüz T199b/07, T222a/01, T224a/21,
T225a/19, T228a/08

g.+de T243b/01, T243b/03

2. *(i.)*

g.+ñ T236a/19

g.+si T215b/10, T215b/11

g.+sidür T232b/10, T232b/13, T233a/11,
T233a/16

g.+sinde T229b/08

g.+sini T232b/17

g.+siydi T232b/07 → ø-

g.+yi T224a/17

[=56]

giç *(zf.)* daha sonra, istenenden sonra olan zaman

g.+ø T221a/18, T238b/02

ir g.: sonunda, eninde sonunda T216b/12 →
ir

ir ü g. T211a/03, T221b/05, T225a/04

[=6]

gider- *(y.f.)*

göñülden gider-: düşüncelerinden uzaklaştır-

...-üp T199b/21

İmānsuz gider-: kafir olarak ölmesine sebep
ol-

...-düm T202a/18

[=2]

gıl *Far. (i.)* çamur

g.+ø T230b/11

g.+e T223a/21

[=2]

gine *(zf.)* yine, tekrar

g.+ø T209b/05, T242a/09, T242a/13

[=3]

gir-

1. dış ortamdan iç ortama geç-

g.-ø T234b/14

g.-di T202a/06, T202a/09, T204a/11,
T215b/11, T216a/10, T218b/06, T234b/12

g.-e T236a/12

g.-ecek T221a/16

g.-elden T226b/13

g.-emeyüp T239b/02 → bil-

g.-meyesin T240a/14

g.-üp T203a/01, T215b/08, T229b/09, T234b/15

g.-ür T239b/01

2. ulaş-, er-

g.-di T236b/18, T237b/02, T241a/10

g.-esin T245a/11

g.-miş T237b/11

3. *(y.f.)*

araya gir-: iki kişinin konusuna dahil ol-

...-üp T203b/20

bir döşge gir-: beraber ol-

...-ürse T227a/10

boğazdan aşağı tām gir-: yemek ye-

...-medi T204a/13

çarha gir-: yörtüğe gir-, dön-

...-üp T198a/06

dīnine gir-: dinini kabul et-

...-üp T237b/13, T238b/21

ele gir-: elde et-

...-meye T218a/06

...-mez T209b/05, T213b/10, T213b/11

...-mişdi T215a/07 → ø-

...-mişken T244b/21 → ø-

eline gir-: kazan-

...-meye T207a/16

...-ürse T201b/17 → ø-

gerdege gir-: düğün gecesi gelin ve damat

bir araya gel- → gerdek

...-di T215b/19

günāha gir-: suç işle- → günāh

...-meyelüm T231b/05

kanlarına gir-: birini öl- ya da öldürt- → kan

...-meye T209b/10

koltuğına gir-: koluna gir-, destek ol- →

koltuğ

...-üp T229b/04

...-üp T226b/17

kulağına āvāz gir-: ses duy- → kulağ

...-üp T224a/02

şüretine gir-: şekil al-, kılık değiştir- → şüret

...-üp T219b/10

şeklinde gir-: biçime bürün

...-üp T223a/05

[=45]

girçek *(i.)* doğru, gerçek

g.+ø

g. imiş T233a/20 → i-

g.+miş T213a/09 → ø-

[=2]

girçeklik (*i.*) doğruluk

g.+le T198b/16

[=1]

girdek, -gi *Far. (i.)* gelin odası

g.+e T215b/11

g.+e girdi T215b/19 → gir-

[=2]

giriftār *Far. (s.)* tutulmuş, esir

g.+ø

g. itmesün T226b/01 → it-

g. itdördüm T202a/17

[=2]

giriş- teşebbüs et-

g.-di T202a/10

[=1]

girü (*e.*)

1. tekrar, bir daha, iade

g.+ø T236b/17, T243b/04, T243b/05

cânımı g. virtüp T220b/19 → vir-, cãn

2. başka

g.+ø

şimden g.: bundan sonra T226b/12,

T227a/03, T239a/03 → şimden

g. kıalan T199a/06 → kıal-

[=8]

giryān *Far. (s.)* ağlayan

g.+ø T198a/03

g. eyleyen T223a/10 → eyle-

[=2]

git-, -d

1. bir yerden başka bir yere hareket et-, uzaklaş-

g.-di T199b/07, T200b/19, T201a/08, T201b/16,

T203b/10, T205a/21, T205b/17, T207b/06,

T213a/10, T215a/11, T215a/16, T216a/09,

T216a/12, T224b/06, T225a/04, T229a/15,

T229a/20, T229a/21, T231a/14, T231a/19,

T233a/14, T233b/13, T233b/20, T234b/04,

T236b/01, T238a/12, T239b/20, T244a/20

g.-diler T207b/21, T208a/16, T208a/21,

T208b/11, T208b/12, T211a/10, T211a/14,

T212b/14, T219b/11, T220b/10, T225a/11,

T225a/14, T228b/02, T229a/08, T231b/16,

T233a/08, T234a/01, T234b/11, T238a/05

g.-düğüne T215a/15

g.-e T209b/19

g.-ebilür T213a/12

g.-eler T225a/08

g.-en T209b/05

g.-eni T244b/14

g.-er T202a/06, T208b/01, T235b/20, T237a/04,

T237a/05

g.-erken T207a/18, T207a/20, T208b/13 → ø-

g.-erse T208b/05, T232a/02 → ø-

g.-erü

g. dutup T207a/20 → dut-

g.-esin T206a/01

g.-evüz T204b/06, T225a/07, T232a/21

g.-icek T208a/16, T209a/07, T209b/20,

T231b/18, T244a/21

g.-mek

g. yarağı görildi T209b/20 → göril-, yarağ

g.-mekde T226a/07

g.-meyem T210a/03

g.-miş T208a/04

g.-mişidi T203b/02, T220a/18 → i-

g.-üp T202a/09, T243b/05

2. (*t.f.*)

geçüp .-di T212b/18, T213a/02

geçüp .-dünüz T213a/04

koyup .-diler T208a/01

3. (*y.f.*)

‘aklı git-: kendini kaybet-

...-di T230a/21

elden git-: kaybet-, yitir-

...-di T246a/08

...-mişidi T204a/03 → i-

hizmetince bile git-: hizmet et-

...-di T201b/16

ileri git-: önce ol-, yerine geçilen ol-

...-mişün T226a/13

sefere git-: savaş-

...-di T212a/13

uşşı git-: kendinden geç-

...-di T207b/07, T227b/04

[=93]

gĩtĩ-nũmā *Far. (s.)* dünyayı gösteren

g.+ø T198a/16

[=1]

Gĩv *Far. (İ.)* İran'ın mitolojik kahramanlardan

Rüstem'in üvey oğlu » *FMS*, 335.

G.+ø T214b/07

[=1]

givir- koy-, sok-

g.-üp T244a/21

[=1]

gizlũ (*s.*) gizli, saklanmış

g.+ø T244b/21

g.+dür T221b/03

[=2]

gonce *Far. (i.)* tam açmamış çiçek

g.+nũn T198a/17

[=1]

gonce-leb *Far. (s.)* gonca dudaklı

g.+ø T236b/10

[=1]

göç- hareket et-, taşın-

g.-di T224b/09

g.-e

kona göçe: dinlenip devam ederek T238a/05

[=2]

göğũs (*i.*) göğũs, sine

- g.+in
g. açup T232b/19 → aç-
[=1]
- gögüz** → gögüs
g.+lü
at g.+lü T240a/20 → at
[=1]
- gök, -gi** (*i.*) gökyüzü, sema
g.+ø T230a/14
g. ehli T232b/10 → ehli
g.+de T198a/05, T198a/06, T204b/17,
T222b/11, T228a/06, T229b/17, T230a/05,
T239a/16
g.+den T202a/15
g.+e T198b/12, T219b/11, T222a/14, T231a/14,
T239a/19
g.+inde T230a/12
g.+ine T230a/03
g.+ler T220b/13, T232b/08
g. ehli T232b/11
g.+lerden T234a/17
g.+ün T235a/06, T239a/16
[=24]
- gökçek** (*s.*) sevimli, hoş
g.+ø T221b/14
g. ve laîf tutup T229a/19 → tut-, laîf
[=2]
- gökli** (*s.*) taze, yeşil
g.+ø T224a/04
[=1]
- gökyüzi** (*i.*) gökyüzü
g.+nde T222b/11
g.+nden T230b/20, T232b/11, T234b/10
[=4]
- gölge** (*i.*) gölge
g.+si T202a/03
[=1]
- gönder-**
1. gönder-, yollat-, ilet-
g.-di T205b/14, T209b/08, T211a/13, T214a/06,
T214a/19, T215a/09, T220a/18, T220b/17,
T221b/09, T225a/13, T227a/07, T230b/19,
T233a/18, T238a/07, T238a/07
g.-dügi T215b/08, T224b/13, T237b/13,
T237b/14
g.-dün T218a/15
g.-e T210b/12
g.-evüz T199a/14
g.-miş T212a/08, T244b/04
g.-miş ola T210b/06 → ol-
g.-üp T218a/07, T225a/13, T232a/12, T239a/12
g.-üpdür T206a/07, T210b/01
g.-ür T236a/17
2. (*y.f.*)
ta'ziyet gönder-: başsağılığı dile-
...-dugin T207a/07

ayağına gönder-: saygı göster-, ayağına
yolla-
...-e T210b/13
haber gönder-: haber ilet-
...-miş T207a/04
âdem gönder-: bir iş için birini yolla-
...-üp T203b/11

[=36]

göndür- gönder-, yolla-
g.-üp T220b/01
g.-ürseñ T232a/21 → ø-
[=2]

gönlek (*i.*) gömlek
g.+ø T238a/15, T238b/13
[=2]

gönül, -ñli (*i.*) yürek, kalp
g.+ø T207b/11, T245a/09
'ışka g. viren T205a/18 → vir-, 'ışk
g. gözi T199b/20 → göz
g. gözün Hakk'a bağlamış olur T199b/20 →
ol-, göz, Hakk, bağla-
g. kırmazam T210b/18 → kır-
g. virdi T216b/17 → vir-
g. virdüğü T223a/21
g. virme T206a/18, T216b/19, T217a/01
g. virmedi T206a/17
g. virüp T203b/10, T206a/12
g. virüp durur T210b/19 → dur-
g.+de T200a/06, T209b/14
g.+den T199a/19, T201b/11, T203a/14,
T214b/10, T239a/08
cân u g.: yürekten, samimimi T211b/07 →
cân
cânla g. T210b/15
g. giderüp T199b/21 → gider-
g.+i (tnn) T200a/12, T200a/16, T203b/09,
T215b/13, T215b/16, T215b/17, T216a/11,
T237a/13
g. gözün bağlayan T223b/01 → bağla-, göz
g. yıkılmasun T227a/01 → yık-
g. aldı T215b/14 → al-
g. yumşadı T211a/07 → yumşa-
g.+in
g. ala T216a/19 → al-
g.+ince
g. olsun T229a/19 → ol-
g.+inde T202a/14, T203a/21, T238b/12,
T241b/03
g.+inden
g. geçdi T226b/10 → geç-
g. geçer T209b/19
g. geçürdi T209a/20
g.+ine T199b/20, T200a/09, T201a/15,
T206b/15, T216a/06
g. geldi T216a/08, T229a/15 → gel-

g. getürmüşidi T226b/08 → getir-
 g. getirüp T216a/06 → getir-
 g. hoş gelmeye T209b/13 → gel-
 g.+ini T208a/10, T210a/02, T245a/08
 g. viren T216b/17 → vir-
 g.+inüñ T206b/15, T224b/06, T241a/11
 g.+leri
 g. gözleri şovudı T211b/16 → şovu-, göz
 g.+lerin T235b/04
 g.+üm T213b/08, T217a/15, T227a/03
 g. incindi T215a/12 → incin-
 g. alan T215b/15 → al-
 g.+ümde T204a/20, T204a/21
 g.+üme T200b/08, T226b/20
 g.+ümüz
 g. şorduğundan T207a/09 → şor-
 g.+ün T206a/02
 g.+üne T200a/08, T231b/02, T236a/03,
 T244a/19
 g. ğam getirüp T216a/15 ğam
 g.+üñi T216a/01
 [=82]

gör-

1. gözüyle bak-

g.-ø T197b/09, T210a/03, T211b/11, T227b/12,
 T232b/03, T233a/02, T245b/13
 g.-di T201a/11, T202b/21, T204a/15, T205b/12,
 T206b/21, T208a/03, T208a/12, T209b/07,
 T210a/21, T214a/20, T214b/21, T215b/12,
 T215b/19, T216a/10, T216a/12, T219b/11,
 T222b/09, T224a/02, T224b/06, T224b/07,
 T225b/09, T227a/07, T228b/16, T232a/03,
 T233b/15, T234a/01, T234b/12, T234b/16,
 T234b/18, T234b/21, T237b/03, T237b/10,
 T237b/15, T238a/19, T238b/21, T239a/06,
 T239a/13, T239b/14, T239b/15, T241a/21
 g.-diler T208a/21, T208b/13, T215a/20,
 T224b/17, T227b/18, T233a/19
 g.-dise T216a/02 → ø-
 g.-dü T212b/13
 g.-dügi T229a/09, T229b/06
 g.-dügün T204b/11, T234b/15
 g.-dügüm T241b/03
 g.-düm T233a/21, T236b/16, T241a/02,
 T241a/02
 g.-düñ T233a/20, T240b/17, T241a/04,
 T241a/05
 g.-e T221b/15, T227a/08
 g.-eceedür T240a/07
 g.-elden T210b/19
 g.-elüm T205a/09, T211a/19, T225a/08
 g.-em T240a/04
 g.-enlerün T216b/
 g.-esin T240a/08
 g.-esiz T231a/03, T231a/04

g.-eyim T221a/03
 g.-gil T234b/14
 g.-icek T202b/03, T208b/03, T208b/09,
 T208b/17, T210b/10, T224b/18, T232a/01,
 T236b/11
 g.-incek T208b/07
 g.-me misin T206b/13
 g.-medi T234a/05, T234a/08
 g.-medin T201b/10, T205b/04
 g.-medügi T241b/02
 g.-medüm T234b/15
 g.-megil T240b/15
 g.-mek T237b/20
 g.-memişdi T214b/08, T241b/01 → ø-
 g.-meyüp T221b/15
 g.-mez T206a/03
 g.-mez oldum T227a/03 → ol-
 g.-mezdi T202a/04, → ø-
 g.-mezidi T201b/20 → i-
 g.-miş durur T212a/19 → dur-
 g.-se T202b/09, T236a/18, T244b/13
 g.-señ T233b/09
 g.-üp T202a/13, T202b/05, T202b/14,
 T202b/15, T204a/12, T207a/17, T207b/08,
 T208a/05, T208a/12, T208b/14, T210b/06,
 T213b/08, T214a/04, T214b/10, T215a/10,
 T216b/02, T218b/21, T219a/06, T220a/07,
 T220b/08, T224a/01, T224b/07, T224b/19,
 T224b/08, T224b/09, T225a/12, T227b/10,
 T231a/14, T232a/17, T234a/17, T234a/21,
 T234b/14, T237a/12, T237a/14, T238a/03,
 T239a/12, T239b/04
 g.-ür T239a/07, T245b/06
 g.-ürleridi T234a/04 → i-
 g.-ürsüz T222b/20

2. anla-, farket-

g.-ø T198a/08, T198a/13, T201a/15, T202b/07,
 T202b/07, T208b/07, T219a/10, T223a/07,
 T223b/02, T223b/02, T223b/02, T230b/07,
 T237a/08, T240b/05, T240b/14, T240b/14,
 T244b/11
 g.-di T204a/06, T207b/04, T208a/17, T220a/20,
 T241a/16, T245a/07
 g.-diler T234a/17
 g.-dükleri T234a/04
 g.-e T200a/13, T217b/08
 g.-em T204a/07
 g.-eyin T237a/07
 g.-meye T232a/07
 g.-mezdi T218b/21
 g.-mezsın T200a/08
 g.-ünüz T232a/02
 g.-üp durur T201a/17 → dur-

3. yaşa-, tanık ol-

g.-mesün T227b/03

4. (t.f.) yaklaşma

arturı .-ø T229a/06 → artur-
cehd ide .-ø T201a/04 → cehd
dire .-ø T225b/18 → dir-
duta .-ø T201a/06 → dut-
ire .-ø T225b/18 → ir-
ola .-ø T222b/04 → ol-
uta .-ø T201a/07 → ut-
tuta .-gil T222b/06 → tüt-

5. (y.f.)

‘aceb gör-: şaşır-
...-di T208a/06
çok gör-: yadırga-
...-dün T220b/09
düş gör-: rüya gör-
...-düginden T229b/01
elem gör-: üzül-
...-iser T238b/17
ğarīb gör-: şaşır-, akıl erdireme-
...-di T208a/06
göz gözi gör-: aydınlık ol-, etrafı görebil-
...-mez T208a/14
...-mez olurdu T224a/19
güce gör-: zorla-
...-üp T203a/01
hayz gör-: kadın için adet ol-
...-üp T228a/21
hoş gör-: beğen-
...-di T215a/08, T218b/11
...-medi T215a/10
...-mediler T217b/02
...-üp - T214b/20
kayd gör-: hazırlık yap-
...-üp T211a/13, T215b/08, T231a/17
kendüzin gör-: kibirlen-
...-üp T200b/12
lāyık gör-: uygun bul-
...-medi T203b/07
müddet-i târih gör-: zamanını hesapla-
...-diler T211b/08
oğul kız yüzün gör-: çocuğu ol-
...-medi T227b/09
öğüd gör-: sözünü dinle-
...-üp T215a/05
özin gör-: kendini bil-
...-mek T222b/03
rāhatlık yüzün gör-: rahat ve huzurlu ol-
...-medi T227b/09
şiddet gör-: eziyet edil-
...-mez T228a/07
yarak gör-: hazırlık yap-
...-di T209b/19
...-diler T215b/10
...-ecek oldılar T211b/10 → ol-
...-eyim - T214a/05
...-üp T237b/12

...-ürken T237b/13
ziyāfet kaydın gör-: ziyāfet hazırla-
...-diler T231a/15
...-ünüz T231a/11
...-üp T231a/17, T231b/01
ziyāfet tedbiri gör-: ziyāfet hazırla-
...-üp - T230b/14
zulm gör-: eziyet edil-
...-mişdür T219a/05
[=286]

görin- görülür ol-
g.-en T231a/13
g.-mez T217a/11, T217a/12, T217a/12,
T217a/13, T217a/14, T217a/14, T217a/15,
T217a/16, T217a/16, T217a/17, T217a/18,
T217a/18, T217a/19, T234a/17, T239b/14
[=14]

görü- selamlaş- → görüş-
g.-di T239b/19
g.-üp T205b/11, T210b/03
[=3]

görklü (s.) gösterişli, güzel
g.+ø T221b/12, T238b/14
[=2]

görül- (y.f.)
gitmek yarağı görül-: dönüş hazırlığı yapıl-
...-di T209b/20
[=1]

görü- selamlaş- → görüş-
g.-di T210b/03, T212b/13, T238a/21
[=3]

göster-
1. görülmesini sağla-
g.-diler T214a/04
g.-dügi T216a/08
g.-esin T240a/04
g.-ür T236a/17
2. yaşat-
g.-mesün T205a/15
g.-ür T225a/20
3. (y.f.)
yüz göster-: davran-, yap-
...-eceedür T225a/08

[=7]

götür-
1. taşı-, ulaştır-
g.-diler T210a/09
g.-e T229a/01, T229b/16
g.-üp T233b/21
g.-ürler T198a/09
2. uzaklaştır-
g.-evüz T207a/13
g.-mez T216b/11
3. (y.f.)
baş götür-: görün-, ortaya çık-
...-di T238a/10

dilden götür-: gönülden uzaklaştı-
 ...-ø T216b/12
 el du'āya götür-: elini kaldır-
 ...-dügi T233a/15
 el götür-: elini yukarı kaldır-
 ...-üp T234b/01
 el yukarı götür-: du'ā etmek için elini kaldır-
 ...-üp T234b/02
 ğam götür-: sıkıntıyı uzaklaştı-
 ...-mez T216b/11
 hamlın götür-: hamile ol-, taşı-
 ...-ürler T240b/19 → haml
 hāşıl götür-: elde et-
 ...-medi T228a/16 → hāşıl
 [=17]

götürül-

1. uzaklaştı-
 g.-di T218b/09, T223a/21
2. (y.f.)
 nazarına karşı götürül-: karşısına gel-
 ...-ülüp T219b/11
 zevk götürül-: zevk alma-
 ...-di T223a/17
 [=4]

gövde (i.) gövde, beden

g.+si T224a/12
 g.+sin T233b/18
 [=2]

göyin- yan-

g.-ür T232a/09
 [=1]

göz (i.) görme organı, göz

g.+ø T224b/08
 g. gözi aňlarıdı T224a/19 → aňla-
 g. aç T232a/05
 g. diküp T208b/10 → dik-
 g. kamaşurdı T237a/01 → kamaş-, ø-
 g. gözi görmez T208a/14 → gör-
 g. gözi görmez olurdu T224a/19 → ol-, ø-,
 gör-
 g.+i T198a/16, T222a/06, T223b/05, T224a/12
 gönül g.: kalp gözü, yürek T199b/20 →
 gönül
 göz g. aňlarıdı T224a/19 → aňla-
 göz g. görmez olurdu T224a/19 → ol-, gör-
 göz g. görmez T208a/14 → gör-
 g. cihāna bakmaya T232a/15 → bak-
 g. yaşı T227b/04, T230b/04 → yaş-
 g. yaşlu T205a/14 → yaşlu
 g.+ile T221b/01, T245a/08
 g.+in T208a/03
 g. açar T245b/05 → aç-
 g. ğaflet бүрүдү T228b/16 → бүрү-
 g. sürmeledi T233b/20 → sürmele-
 gönli g. bağlayan T223b/01 → bağla-

gönül g. Hakk'a bağlamış olur T199b/20 →
 bağla-

g.+ine T231a/14, T240b/03

g.+ini T228b/04, T245a/08

g.+inüñ T221a/20

g.+iyle

cān g.: kalp gözüyle T200a/04 → cān

g.+ler T221b/15

g.+leri T201b/10, T204a/16, T208b/05,
 T216a/10, T222a/05, T222a/05, T230b/09

gönülleri g. şovudı T211b/16 → şovu-,
 gönül

g. ağlamakdan çeşmeler olmuşdur T220b/14
 → ol-, çeşme, ağla-

g. yaşı T239b/02

g.+lerin

g. uyku aldı T223b/21 → al-, uyku

g.+lerinde T235a/01

g.+lerinden T204b/16, T205b/05, T216a/13,
 T224b/08, T224b/10, T232a/04, T245a/03

g.+lerine T238a/03

g.+lerinüñ

g. yaşı T244b/19 → yaş

g.+lerüm T198a/10

g.+lerümüñ T206b/11

g.+üm T205b/03, T217a/13, T219a/10,
 T237b/20

g.+üñ T221b/10

g.+üñ

g. aç-ø T201a/02, T222a/21 → aç-

g. açup T208b/08

[=65]

gözedil- göz önünde bulundur-

g.-ilürse T212a/10
 [=1]

gözet-

1. bekle-

g.-di T227a/06

2. kolla-, gözetle-

g.-üp T208b/10

3. (y.f.)

ad u şan gözet-: şöhet kazanmaya çalış-

...-ürseñ T224a/16

‘ahd gözet-: sözünü tut-

...-elden T227a/01

Hakkı gözet-: Allah'ın emirlerine uy-

...-ø T240b/15

müddet gözet-: zamanını bekle-

...-diler T229b/10, T232a/21

...-mekde T232b/06
 [=9]

gözle- (y.f.)

fırsat gözle-: fırsat kolla-

...-r T231b/12

ad u şan gözle-: şöhet kazanmaya çalış-

...-yüp T202b/13

[=2]
gözsüz (s.) gözü olmayan, kör
 g.+ø
 g. oldı T198b/21 → ol-
 g.+lere T238a/17
 [=2]
gözyaşı (i.) gözyaşı
 g.+la T222a/18
 g.+ların
 g. dökerdi T220a/04 → dök-
 g. döküp T198b/11, T220a/10, T220b/01,
 T222a/16
 g.+n
 g. döker T227b/08
 g. döküp T220a/16
 g.+ndan T220b/11
 g.+nı
 g. dökmesün T210a/17
 [=9]
gubār Ar. (i.) toz, toprak
 ğ.+ø
 ğ. idüñ T231a/06 → it-
 [=1]
ġul Ar. (i.) hortlak, hayalet
 g. T230b/01
 g.+a T232a/13
 [=2]
ġulām Ar. (i.) hizmetçi, köle
 ğ.+ø T234a/06, T235a/17
 [=2]
ġulġul Far. (i.) bağırıp çağırma, gürültü
 ğ.+ø
 ğ. itdi T215b/14 → it-
 [=1]
ġulū Far. (i.) gürültü, çağırış » *ġulū: gürültü, CPED, 893.*
 ğ.+ø
 ğ. kıldılar:T224a/01 → kıl-
 ğ. kılup T234a/11
 ğ. kop- T230a/02 → kop-
 [=3]
ġurbet Ar. (i.) gariplik, acizlik
 ğ.+ø. T208a/07, T240a/01
 [=2]
ġurūr Ar. (i.) büyüklük, kibir
 ğ.+ø T201a/13
 [=1]
ġusl Ar. (i.) yıkanma, arınma
 ğ.+ø
 ğ. iderken T220b/02 → it-
 ğ. iderleridi T202a/01
 ğ. itdi T227a/09
 ğ. kılup:T216a/07, T216a/12 → kıl-
 [=5]
ġuşsa Ar. (i.) keder, üzüntü, endişe

ğ.+ø
 ğ. çekmeye T216b/12 → çek-
 ğ. çeküp T216b/18
 ğ.+dan T221b/14
 ğ.+sın T199a/19, T236a/08, T236a/20
 ğ.+sın
 ğ. yidi T245b/09 → yi-
 ğ.+yı T226b/08
 ğ.+yıla T226b/14
 [=9]
ġuşşalan- Ar. + T. kaygılan-
 ğ.-up T220a/20
 [=1]
ġuş Far. (i.) kulağ, işitme, duyma
 g.+ø
 çeşm ü g. oldı T244b/09, T244b/10 → ol-,
 çeşm
 g. iden T225b/20 → it-
 g. idenler T214b/17, T229b/20, T245b/19
 g. iderseñ T226a/02, T245b/11
 g. idicek T236a/20
 g. eyle-ø T245b/18 → eyle-
 g. eyledi T201b/10
 g. ı hüşı dutarısañ T236a/19 → dut-, hüş
 g. kılsañ:T235b/17 → kıl-
 g.+e
 g.+e al-ø T237a/21
 g.+ına T206b/16
 g.+ları T240b/11
 g.+uñña T198a/08
 g.+a aş-ø T225b/06 → aş-
 g.+a kıl-ø T217a/03
 g.+a şalgıl T206a/19 → şal-
 [=20]
ġuşvār Far. (i.) küpe
 g.+ø
 g. it-ø T198a/08 → it-
 g. kıl-ø T217a/03 → kıl-
 [=2]
ġūyiyā Far. (e.) sanki
 g.+ø T202a/08
 [=1]
ġūyā2 Far. (s.) söyleyen, söyleyici
 g.+ø
 g. kıl-ø T198a/20 → kıl-
 tıfl-ı g. eyledüñ T234b/06 → tıfl
 [=1]
ġūyende Far. (s.) şarkı söyleyen
 g.+ø T236b/20
 [=1]
ġuyüb Ar. (ç.i.) kayıp şeyler
 g.+ø
 vākıf-ı ğ. T197b/07 → vākıf
 [=1]
ġüç, -ci (i.) güç, kuvvet

- g.+ø
g. gelüp T198b/10, T210b/16, T227b/20 →
gel-
g.+e
g. görüp T203a/01 → gör-
g.+i T201b/19, T219a/11
g.+ile T210b/09, T219a/19, T240b/04
g.+lusi T240b/04
g.+süzün T240b/04
[=9]
güd- arkasını bırakma-, devam et- » *güd-* DS, C
III, 2213.
g.-er
g. ola T228a/10 → ol-
[=1]
güher *Far. (i.)* maddenin özü, cevher
g.+ø T218b/16, T218b/16
dürr ü g. T206a/19
g.+den T233b/09, T234b/18
g.+i T206a/19
g.+veş: elmas gibi T202a/09
[=7]
gül *Far. (i.)* gül, çiçek
g.+ø T198a/11, T198a/17, T215b/13, T245a/16
g.+den T225b/19
g.+i T225b/19
g.+in T225b/21
g.+ler T198a/14
[=8]
gül-
1. mutlu ol-
g.-iser T216b/13
2. (*y.f.*)
yüzüne gül-: mutlu et-, iyi davran-
...-di T203a/11
[=2]
gül-âb *Far. (i.)* gülsuyu
g.+ø T207b/08, T245a/04
[=2]
gülbe-şekker *Far. (i.)* gül tatlısı, tatlı
g.+dür T198a/11
[=1]
gül-büy *Far. (s.)* gül kokulu
g.+ı T201b/04
[=1]
gülistân → gülsitân
g.+ından
hüsn-i g. T201b/08
[=1]
gül-ıızār *Far. (i.)* gül bahçesi → gül-zār
g.+ø T198a/09, T215b/13, T215b/18
g. ider T234b/04 → it-
[=4]
gül-miṣāl *Far.+Ar. (s.)* güle benzeyen
g.+ø T198a/18
[=1]
gül-ruḥ *Far. (s.)* gül yanaklı, gül yüzlü
g.+ø T245a/04
g. ola T197b/04 → ol-
[=2]
gül-sitan *Far. (i.)* gül bahçesi
g.+ø T198b/15
g.+dan T206b/12
g.+ın T225b/17
[=3]
gül-şeker *Far. (i.)* gül tatlısı
g.+ø
g. itdi T216a/02
[=1]
güşen *Far. (i.)* gül bahçesi
g.+ø T215b/16
güşen-i firdevs: cennet bahçesi T236a/18
→ firdevs
[=2]
gülümsin- gülümse-, tebessüm et-
g.-diler T219b/09
[=1]
gülüş- birlikte gül-
g.-üp T227b/02
[=1]
gümān *Far. (i.)* şüphe, zan
g.+ø T197b/03, T206a/04, T206b/04, T223b/16
g.+da
g.+da kaldılar T229b/21 → kal-
[=5]
gümle- güm diye ses çıkar-
g.-yü T202b/12
[=1]
gümrah *Far. (s.)* yolunu şaşırmış
g.+içün T237a/05
[=1]
günı (*i.*)
1. güneş
g.+ø T206b/13
g.+ün T236a/19, T239a/18
2. 24 saatlik zaman
g.+ø T198b/06, T199a/09, T199a/10, T199b/01,
T199b/12, T199b/19, T199b/19, T199b/21,
T200a/01, T200a/03, T200a/15, T200a/18,
T201b/06, T202a/08, T202a/10, T202b/20,
T206b/13, T207b/11, T211b/17, T212b/21,
T215a/10, T215a/16, T215b/09, T215b/09,
T215b/10, T215b/10, T216a/04, T216b/01,
T217b/03, T219b/15, T219b/19, T220a/04,
T220a/17, T220b/11, T220b/16, T220b/16,
T221a/16, T221a/20, T221b/02, T222a/07,
T222b/08, T222a/18, T223b/12, T224a/17,
T224a/18, T224a/21, T225a/06, T226b/08,
T226b/18, T227a/06, T228b/03, T229b/10,
T231a/19, T232b/07, T238a/04, T238a/05,
T238a/08, T239b/14, T241a/04, T241a/11,

T241a/20, T242b/02, T242b/02, T243b/03, T245a/16
 bir niçe g.: bir süre T203a/11
 g.+de T199a/13, T238a/16, T240b/18, T243b/01
 g.+den T212b/12
 g.+di T199b/17
 g.+dür T204a/13
 g.+e T216b/03
 g.+i (tnn)T198a/21, T230a/17 (ns) T199a/14, T205a/15, T236b/21
 seyrî günü: dolaşma günü T222a/03 → seyr
 g.+in T199b/14, T199b/15, T199b/15, T199b/15, T238b/07
 g.+ler T222a/16
 g.+lerde T238a/05
 [=88]
gün₂ (i.)
 1. gündüz
 g.+ø
 dün ü g.: gece gündüz, devamlı T219b/19 → dün
 g.+de
 dün ü g.+de T220a/14
 2. zaman, dönem
 g.+i
 hesâb g.: insanların hesaba çekileceği zaman T226a/18 → hesâb
 g.+içün T209a/14
 g.+inde
 mahşer g.: hesap günü, yeniden dirilme günü T217b/10
 kıyâmet g.: kıyamet zamanı T221b/01, T221b/04, T221b/14
 [=8]
günâh *Far. (i.)* günah, kabahat, suç
 g.+ø T206b/07, T219a/08, T220a/20, T222a/13, T222a/18, T223b/11, T226b/21, T231a/13
 g. itmeye T200b/01, T209a/17 → it-
 g. işlemedin T223a/20 → işle-
 g. kazanmaya T207a/16 kazan-
 g. kazanmış olmaya T200a/01 → ol-, kazan-
 g.+a T199a/12, T201a/01, T203a/16, T222a/10, T226a/20
 g.+a girmeyelim T231b/05 → gir-
 g.+dan T203a/20, T207a/16
 g.+ı T203a/21, T203b/03, T203b/05, T223b/10, T246a/09
 g. itdüm T246a/06
 g.+ın T214b/18, T217a/09, T223b/06, T226a/09
 g.+ına T220b/01
 g.+ından T220a/05, T220a/06, T220b/10
 g.+ını T221b/11
 g.+lar T222a/19
 g.+ları T222a/17
 g.+suz T200a/18, T200b/06
 g.+um T221a/08

g. alma T215b/14 → al-
 g.+uma T221b/04
 g.+umı T223a/19
 g.+uñ T220a/02
 g.+uñı T221b/13
 [=45]
günâh-kâr *Far. (s.)* günah işlemiş, suçlu
 g.+ø T207a/15
 g.+lardan
 g. olursın T219b/05 → ol-
 [=2]
günbed *Far. (i.)* kubbe
 g.+ø
 g.-i devrân: gökyüzü T234b/03 → devrân
 [=1]
gündüz (zf.) güneşin doğuşuyla batışı arasındaki zaman
 g.+ø T221b/19, T224a/18, T224a/19
 gice g.: devamlı T199b/07, T222a/01, T224a/21, T225a/19, T228a/08
 g.+i T224a/17
 g.+in T224a/20
 [=10]
güneh → günâh
 g.+ø T217a/12
 [=1]
güneş (i.) Güneş
 g.+ø T202a/03, T202a/10, T215b/12, T217a/14, T228b/17, T238a/09
 mişl-i g. T231a/20 → mişl
 g.+den T201b/19
 g.+ile T238a/11
 [=9]
günlük (s.) o sayıda günden oluşan
 g.+ø T245a/16
 [=1]
günüle- çekeme-, kıskan-
 g.-yüp T222b/16, T227b/11
 [=2]
gürle- kalın ve gür ses çıkar-
 g.-r T240b/01
 [=1]
gürz *Far. (i.)* ucu topuzlu silah
 g.+ø T202b/11, T202b/12, g.+i T202b/16
 [=3]
güzel (s.) beğenilen, hoş
 g.+ise T213a/10
 g. olduğuçün T212a/18 → ol-
 g. olsa T212b/01
 [=3]
güzellik (i.) beğenilen özellik, hoşluk
 g.+inden T212a/21
 [=1]
güzend *Far. (i.)* zarar
 g.+ø T231b/12, T233a/13

[=2]
güzer *Far. (i.)* geçiş
 g.+ø
 g. kılsa T206b/12 → kııl-

[=1]
güzide *Far. (s.)* seçkin, özel
 g.+ø T245a/21

[=1]
güzin *Far. (s.)* seçkin, özel
 g.+ø T199b/02, T245b/04
 [=2]

H (h, ħ, ḥ)

haber *Ar. (i.)* haber, bilgi
 h.+ø T220b/04, T225a/16, T231a/15, T237b/18,
 T241a/16, T244b/04
 bir bir ḥ.virdi T231b/19, T234b/16 → vir-
 bir yerden ḥ. verdi T207b/04
 ḥayr h. getüre T207b/06
 ḥ. ala T204a/07 → al-
 ḥ. alalar T224b/13
 ḥ. dilediler T211a/16 → dile-
 ḥ. itmedin T234b/13 → it-
 ḥ. kıldılar T225a/12 → kııl-
 ḥ. kılop T234a/10
 ḥ. vir-ø T198a/20
 ḥ. virdi T211b/16, T227a/08, T229b/06,
 T231b/17, T235a/01, T238a/06,
 ḥ. virdiler T208a/01, T211b/06, T214a/04,
 T219a/16, T222a/11, T232b/14, T232b/16,
 T233a/09,
 ḥ. virdiyse T231a/16
 ḥ. virdügi T243b/20
 ḥ. vire T203a/15, T227a/08,
 ḥ. virelüm T211a/19
 ḥ. virgil T240a/09,
 ḥ. viricek T212a/02
 ḥ. virmişdi T226b/08,
 ḥ. virtip T224a/01,
 ḥ. virtür T230a/11,
 ḥ. virtürdi T231a/16,
 ḥ. getüre T225a/10 → getür-
 ḥ. göndermiş T207a/04 → gönder-
 ḥ. uğurlaymaduk T230a/13 → uğurla-
 h.+i T203a/16, T203b/03, T220a/20
 h.+in T204b/13, T231b/18
 h.+in aldılar T211b/07
 h.+inle T209a/21
 h.+üm T212a/18
 h.+üñüz T201a/12
 [=54]

Ḥabercil *(İ.)* bir kale adı
 Ḥ.+ø T215a/03

[=1]
Ḥaberdil *(İ.)* bir kale adı
 Ḥ.+ø T215a/02

[=1]
Ḥabeşī *(S.)* Habeşistanlı
 Ḥ.+ø T214a/18

[=1]
ḥabīb *Ar. (s.)* sevilen, sevgili
 ḥ.+ø T213b/11

[=1]
Hābil *(İ.)* Adem peygamberin oğlu
 H.+ø T202a/19
 H.+i T202a/15

[=2]
ḥabīr *Ar. (s.)* haberi olan, bilgili
 ḥ.+ø
 ḥ. olduñ T244b/09 → ol-
 ḥ. olduñsa T214a/12, T241a/18 → ı-
 ḥ. olamazsın T223b/03
 ḥ.+ise T208b/08 → i-
 ḥ.+señ T204a/01 → ø-
 [=6]

ḥabs *Ar. (i.)* tutuklama, alıkoyma
 ḥ.+ø
 h. iderler T241a/04
 ḥ.+a
 h.+a şaldırdım T202a/16 → şaldır-
 h.+a şaldurdım T202a/16 → şaldur-
 [=3]

ḥacāt *Ar. (ç.i.)* ihtiyaçlar
 ḥ.+ø T246a/10
 ‘arz-ı ḥ. iderdi T239b/04 → it-, ‘arz
 [=2]

ḥacb *Ar. (i.)* engelleme, örtme
 ḥ.+ø
 ḥ.-ı māverā kılmaya T242a/19 → kııl-,
 māverā
 [=1]

ḥacet *Ar. (i.)* gereklilik, lüzum
 ḥ. T240b/18, T241a/02
 ne ḥ.: gereksiz T211a/03, T238a/01 → ne
 ḥ.+in T225b/13
 [=5]

ḥacīb *Ar. (i.)* kapı görevlisi
 ḥ.+ø T214a/19
 [=1]

ḥacil *Ar. (s.)* utanmış, üzgün
 ḥ.+ø
 h. oldı T218b/01 → ol-
 [=1]

ḥadd *Ar. (i.)* sınır, nihayet
 ḥ.+ø
 ḥ. uralar T203a/16 → ur-
 ḥ. ü ḥisābı olmaya T217b/12 → ol-
 ḥ. virdi T211a/05 → vir-

h.+ine
ölüm h. vardı T216b/02 → var-
[=3]

hādīm *Ar. (i.)* hizmetçi
h.+ø T233b/03
h.-i hāşıla: özel görevli T244b/04 → hāş
h.+ler T236b/14
[=3]

hādīs *Ar. (i.)* bilgi, haber
h.+ø
h.-i kudsī: manası Allah tarafından
vahyedilen, Hz. Muhammed tarafından
söylenen söz T197b/13
[=1]

hādīs *Ar. (s.)* ortaya çıkan
h.+ø
h. olur T243a/02, T243a/06 → ol-
[=2]

hādīse *Ar. (i.)* olay, davranış
h.+ø T210a/18, T213a/05
h.+sin T208a/06, T217b/02
[=4]

Hāfız *Ar. (S.)* koruyan, gözeten Allah
H.+ø T235a/18
H.-ı leyl ü nehār T197b/06 → leyl ü nehār
H.+uñ T246a/20
H.+uñdur T231b/14
[=4]

hāff *Ar. (s.)* ağırlığı az olan
h.+dür T242a/20
[=1]

Hagīt *(İ.)* Davud peygamberin karısı » *KKD, 912.*
H.+ø T227a/18
[=1]

hāk *Far. (i.)* toprak
h.+ø T199a/18 T205b/20, T206b/14, T208b/16,
T228b/04
h. içine şalmışam T209a/01 → şal-, iç
h. idüben T234b/04
h.-i pāyuña: ayağının tozu T213b/20 → pāy
h.-i pāyına yüz sürdi T239b/19 → sür-, yüz,
pāy
h.-i pāyuñ öpem T211b/02 → öp-, pāy
h.-i pāyın öpmeye T198a/04
h. olupdur T205b/21 → ol-
h. ü hār idecekdür T203a/09 → it-, hār
kimyā-yı h.-i pāy T236a/18 → kimyā, pāy
rāh-ı h. kılmışdur T205b/18 → kıl-, rāh
yiri h. oldu T202a/20 → ol-, yir
yirini h. itmege T232a/15 → it-, yir
yirini h. itmeyesin T230b/13
yirini h. itmek T232b/06
yirlerin h. eyledi T224b/05 → eyle-, yir
h.+de T198a/05
h.+dür T243b/08

h.+e T214b/18
h. şala T230b/07 → şal-
h. şalar T208a/10
h. şaldı T206a/14
h. şaldılar T230a/18
h. şalmak T205a/13
h. şalmışdur T205b/18
h. şalup T231a/06
h.+içün T240b/20
h.+ini T236b/04
h.+uñ T209a/03, T209a/16
[=33]

Hāk *Ar. < Hākḳ (İ.)* Allah
H.+ø T201a/01, T202b/09, T203b/07, T216a/18,
T216b/09, T216b/19, T219b/12, T221b/05,
T223b/04, T223b/16, T225b/05, T225b/10,
T228a/04, T230a/06, T230b/06, T231a/15,
T232a/06, T232a/06, T232a/07, T232a/08,
T232b/03, T232b/04, T233b/06, T235a/19,
T236a/06, T236a/10, T236a/12, T239a/02,
hāzret-i H. T221a/1 → hāzret
H. dergehi T201a/16 → dergeh
H. emrine idersin T219b/09 → it
H. hākḳı durur T213b/04 → durur
H.-ı bī-miṣāl: benzeri olmayan Allah
T197b/06
H. kapusıdur T219a/07, T219a/07,
T219a/08, T222b/02, T222b/04 → kapu
H. kelāmı T213b/14 → kelām
H. Te'āl T213b/12 → te'āl
H. Te'ālā T198a/07, T198b/09, T198b/19,
T199a/07, T199a/08, T199a/09, T199a/10,
T199a/11, T199b/20, T199b/21, T200a/06,
T200a/15, T200b/07, T200b/07, T200b/09,
T200b/15, T200b/21, T201a/12, T207a/15,
T210b/12, T211a/01, T212b/11, T213b/05,
T213b/09, T216b/08, T217b/08, T218a/03,
T218a/13, T219a/02, T219a/16, T219a/21,
T219b/12, T220a/05, T220a/06, T220a/08,
T220b/15, T220b/17, T221b/06, T221b/08,
T221b/09, T221b/13, T221b/14, T222a/07,
T222a/14, T222a/20, T222b/01, T222b/09,
T223a/20, T224b/02, T224b/02, T224b/04,
T224b/16, T225a/08, T226a/09, T226a/10,
T226a/14, T227a/01, T227b/06, T228a/01,
T228a/02, T228b/18, T229a/04, T229a/15,
T229a/17, T229b/02, T229b/06, T229b/09,
T229b/12, T230a/01, T230b/19, T231a/01,
T231a/13, T231a/17, T231b/03, T231b/07,
T232b/08, T232b/12, T235a/06, T235a/09,
T236a/10, T237b/18, T239a/14, T239b/04,
T239b/13, T240a/01, T240a/10, T240a/18,
T240b/01, T240b/09, T241a/11, T241b/03,
T244b/21, T245a/12, T246a/19 → te'ālā

H. Tebāreke ve Te‘ālā T203b/05, T203b/13,
T223a/17, T245a/07 → tebāreke, te‘ālā
taḳdīr-i H. olısar T232a/05 → ol-, taḳdīr
H.+a T200a/15, T201a/06, T209a/12, T209a/18,
T216a/14, T216b/07, T216b/20, T218a/16,
T221a/15, T224b/09, T225a/20, T225b/04,
T226b/03, T227b/21, T228b/03, T229a/08,
T235a/15, T235a/15, T235a/19, T236a/05,
T244a/03, T244b/05
cān H.+a teslīm eylemiş T203a/04
cān H.+a teslīm ola T206b/03
göñül gözin H.+a bağlamış ol- T199b/20
h.+dan T201a/04, T201a/05, T214b/16,
T218a/09, T225a/03, T225b/15
emr-i H.+dan T200b/18 → emr
ḥazret-i H.+dan T221b/20 → ḥazret
H.+dan
raḥmet-i H.+dan T206b/09 → raḥmet
H.+ı T222b/13, T223b/03, T226a/21, T245b/04
ḥizmet-i H.+ı T200b/17
vaşl-ı H.+ı T226b/05
H.+ı gözet-ø T240b/15
H.+uñ T200a/20, T203b/21, T210a/03,
T216b/11, T218a/19, T219a/12, T221a/04,
T221b/18, T221b/20, T226b/04, T228a/08,
T228b/01, T231a/01, T235a/11, T239b/17,
T241a/08
[=146]
ḥakān (*i.*) hükümdar
h.+ø
şems-i h. T238a/11 → şems
[=1]
ḥāk-kāh *Far. (i.)* toprak altı
h.+ø
h. ider T228a/19 → it-
h. eyledi T205b/19 → eyle-
[=2]
ḥaḳīḳat *Ar.*
1. (*i.*) doğru, gerçek
h.+ø T204a/01, T206a/09
h.+ın T219a/15, T222a/11
2. (*e.*) gerçek şu ki, gerçekten
h.+ø T212a/03
[=5]
ḥaḳīḳatā *Ar. (e.)* gerçekten
h.+ø T219b/01
[=1]
ḥaḳīḳī *Ar. (s.)* gerçek, doğru
h.+ø
ıışk- h. T204a/18 → ıışk
[=1]
Ḥakīm *Ar. (S.)* tüm kainata hükmeden Allah
H.+ø T197b/05, T228a/18, T232a/09, T237b/16

H.-i ervāḥ-ı insān: insanın (sadece
bedeninin değil) ruhlarının da hakimi
T197b/07

H.+isin T219a/11

H.+üñ T208b/08

[=7]

ḥakīm *Ar. (s.)* hükmeden, yöneten

h.+ø

h. eylemişdür T221a/13 → eyle-

h. ola T219b/18, T228b/19 → ol-

h. olan T241a/07

h. olup T226a/19,

h.+i T219a/10

[=7]

Ḥakīm *Ar. (İ.)* Lokman Hekim

H.+ø T199a/21, T199b/11, T200a/15, T200b/03,
T200b/14, T201a/07, T201a/21, T201b/10,
T202a/11, T202b/20, T203a/13, T203b/08,
T204b/03, T205a/02, T205a/20, T205b/09,
T206b/18, T207b/03, T207b/17, T208a/12,
T208b/09, T209a/06, T209a/18, T209b/18,
T210a/20, T211a/06, T211b/05, T212b/09,
T213a/18, T213b/15, T214a/13, T214b/10,
T214b/20, T215b/06, T215b/18, T216a/05,
T216a/20, T217a/20, T218a/09, T218b/01,
T218b/19, T219a/14, T220a/03, T220a/15,
T221a/10, T221a/13, T221a/19, T221b/06,
T222b/07, T222b/16, T223a/13, T223b/06,
T223b/19, T224a/17, T224b/04, T224b/12,
T225a/05, T226a/06, T226b/07, T227b/16,
T228a/12, T228a/20, T228b/15, T229a/07,
T229b/11, T229b/19, T230a/08, T230a/20,
T230b/09, T231a/09, T231b/15, T232a/11,
T232b/05, T234a/09, T234b/09, T234b/21,
T235b/01, T237a/09, T237b/02, T238a/02,
T238a/13, T238b/06, T238b/20, T239a/20,
T239b/13, T240a/15, T240b/07, T240b/15,
T241a/01, T241a/09, T241b/09, T241b/12,
T241b/13, T241b/14, T241b/16, T241b/17,
T241b/19, T241b/20, T241b/20, T242a/01,
T242a/01, T242a/02, T242a/03, T242a/04,
T242a/05, T242a/06, T242a/06, T242a/08,
T242a/09, T242a/11, T242a/13, T242a/15,
T242a/16, T242a/18, T242a/21, T242b/03,
T242b/05, T242b/07, T242b/09, T242b/11,
T242b/15, T242b/17, T242b/21, T243a/03,
T243a/06, T243a/09, T243a/12, T243a/14,
T243a/18, T243a/21, T243b/07, T243b/09,
T243b/11, T243b/13, T243b/15, T243b/18,
T243b/20, T244a/02, T244a/04, T244a/07,
T244a/11, T244a/11, T244b/18, T245a/07,
T245b/17

h.'üz-zamān T239a/01, T239a/05 → zamān

Loḳmān-ı H. T199b/13, T203b/10,
T204a/02, T221b/21, T223b/13, T226a/03,
T236b/06, T236b/19, T237b/09, T237b/11,

T237b/14, T238a/13, T238a/18, T238b/01,
T238b/05, T238b/10, T238b/10, T238b/15,
T238b/20, T239a/09, T241a/19, T241a/21,
T241b/04, T241b/08, T241b/11, T244a/12,
T244a/17, T244a/19, T244a/21, T244a/21

H.+den

Loḡmān-ı H. T239a/09, T241a/11 →
Loḡmān

H.+dür

Loḡmān-ı H.+dür T237b/06

H.+e

Loḡmān-ı H.+e T238a/08, T241b/06

H.+i

Loḡmān-ı H.+i T237b/08

H.+üñ T238b/03

Loḡmān-ı H.+üñ T238a/06, T239a/05,
T244b/02

[=202]

ḡakīm Ar. (s.) hikmet sahibi, bilgin

h.+ø T202b/01, T237b/06, T237b/18

h. imiş T209a/03 → i-

[=4]

ḡakīmlik, -gi Ar. + T. (i.) bilginlik

h.+üñ T245b/20

[=1]

ḡaḡır Ar. (s.) değersiz, zavallı

h.+ø

Firdevs.-i h. T198b/03, T226a/04 → Firdevs

ḡor u h. eyleme T221b/04 → eyle-, ḡor

h.+e T207a/03

[=4]

ḡak, -ḡḡı Ar. (i.)

1. çıkar, pay, ait

h.+ı

Ḥak h.+ı durur: Allah'a aittir T213b/04 →
dur-

ḡonşı h.+ı: komşu hakkı T213b/04 → ḡonşı

h.+ın T220b/21

h. ala T212a/14 → al-

h.+ını

h. alur T212a/17

h.+lusın T201b/17

h.+uñ T218a/09, T221a/07

2. için, alakalı

h.+ına T197b/08, T197b/10, T226a/20

h.+ında T204b/21, T221a/02, T222a/09,
T229b/07

h.+umda T213a/19

h.+uñda T201a/20

3. adalet

h.+ı

h.+ıla T217b/19

4. geçmiş ve harcanmış emek

h.+ı T209a/14, T209a/15, T228b/08, T239b/07

h.+içün T209a/16, T228b/06, T228b/06,
T228b/10, T234b/06, T234b/06, T239b/07,
T239b/10, T245b/20, T246a/02

5. gerçek, doğru

h.+ø T197b/07, T217a/07, T219a/16, T232b/03,
T246a/20, T219a/16

ḡār-ı yār-ı h. T239b/10 → ḡār, yār

h. dīn T207b/19, T229b/14 → dīn

h.+dan T240b/03

h.+dur

Ḥaydar-ı Kerrār-ı h. T197b/12 → Ḥaydār

ḡāl Ar. (i.) durum, vaziyet, gidişat

h.+ø T209b/01, T232a/18, T234b/16, T240b/05

h.-i ‘ālem: dünyanın durumu T203a/12,
T225a/04 → ‘ālem

h.-i felek: kaderin getirdikleri T236a/20 →
felek

remz-i h.-i dāsītān T216b/15 → remz,
dāsītān

vaşf-ı h. T204b/16, T222b/06 → vaşf

h.+den T222a/15

h.+deyiken T234b/11

h.+dür T223a/16

faḡīrū'l-h. T244b/04 → faḡīr

ne h.+dür: nedir? T241a/03 → ne

h.-i T204a/16, T204a/18, T205b/17, T206a/09,
T208a/05, T208a/12, T210b/03, T217a/18,
T225a/03, T225a/09, T225a/10, T234a/21,
T236b/04, T246a/09

h.+imüz T230b/11

h.+imüzi T219a/12

h.+in T201b/13, T208a/05, T225a/02,
T231b/19, T236a/20

h.+inde T217b/13

h.+ini T220b/15

şüret-i h. T246a/01 → şüret

h. ‘arz eyledi T205a/14 → eyle-

h.+leri T242a/11

h.+lerin T199b/05

h.+üm T204b/15

h.+ümi T221b/03

h.+üñ T220b/19, T222a/21, T223a/20,
T239b/20

h.+üñi T220b/07

[=83]

ḡaḡ Ar. (i.) çıkarma

h.+ø

h. olunmaḡdur T242a/12 → olun-

[=1]

ḡalāş Ar. (i.) kurtulma

ḡ. T245a/06

başumuz ḡ. ola T209b/06 → ol-, baş

ḡ. olasın T201a/20

ḡ. olmaḡa T209a/12

[=4]

ḥalāyık *Ar. (i.)* halk

ḥ.+ø T215b/05, T237b/03

ḥ.-ı benī-İsrā'il T222b/20 → benī-İsrā'il

ḥ.+dan T216b/21

[=4]

ḥāldaş *Ar.+ T. (i.)* halden anlayan dost

ḥ.+ø T204a/21

ḥ. olduĝuḡa T204b/08 → ol-

[=2]

hāle *Ar. (i.)* Ay'ın etrafındaki ışıklı halka

h.+ø T243a/03, T243a/04

[=2]

ḥalel *Ar. (i.)* zarar, ziyān

ḥ.+ø T212b/06, T216b/16, T218a/16, T237b/16

ḥ. ire T210a/17 → ir-

ḥ. iricek T213a/15

ḥ. irmeye T216b/20

ḥ. irmeyiser T236a/04

ḥ. itmeye T240a/13 → it-

ḥ. gelmeye T225b/03 → gel-

ḥ.+süz T200a/19, T200b/05

[=12]

Ḥalīk *Ar. (S.)* yoktan var eden, yaratan Allah

Ḥ.+ø T216b/21, T225b/05, T225b/14,

T228a/19, T237b/17

Ḥalīkā: ey yaratan Allah!

Ḥ.+ø T200a/03

Ḥ.+a T214a/08, T227b/07, T227b/09, T235b/13,

T238a/14, T238b/08

Ḥ.+ıdur T197b/06

Ḥ.+uñ T241a/12

[=13]

ḥālī *Ar. (s.)* gamsız

ḥ.+ø T245a/16

h. olmazam T221b/14 → ol-

[=2]

ḥalīfe *Ar. (i.)* bir makamdaki kişinin yerine geçen kimse

ḥ.+ø T210b/06, T211a/21, T211b/21, T212b/04,

T219a/12, T226a/12, T226a/14, T226b/12

ḥ.-i zamān: zamanın halifesi T205b/14,

T207a/03, T210b/12 → zamān

ḥ. kılduk: T226a/12 → kıl-

ḥ.+ñdür T220b/14

ḥ.+nüñ T211a/16

ḥ.+tu'l-lāhi: Allah'ın halifesi T200b/21 → Allah

[=15]

Ḥalīl *(S.)* sadık, sevgili, İbrahim peygamberin sıfatı

Ḥ.+ø T200a/06, T200a/13, T200a/17, T200b/09, T235b/13

Ḥ.+ü'r-raḥmān: rahman olan Allah'ın

sevgilisi T200a/03, T200a/15, T233a/21 →

raḥmān

İbrāhim-i Ḥ. T214a/14 → İbrāhim

Ḥ.+den T200a/02

Ḥ.+e T197b/04, T228b/07, T234b/04

Ḥ.+i T223a/11

Ḥ.+üñ T200b/11, T239b/09

[=13]

ḥalīllik, -gi *Ar.+ T. (i.)* sevgili olma, sevilme

h.+ile T198b/14

[=1]

ḥalk *Ar. (i.)* topluluk, yaratılanlar, insanlar, yaratma

ḥ.+ø T212b/04, T213a/06, T213a/07, T213a/09,

T215b/02, T218a/02, T218b/02, T218b/02,

T218b/02, T219b/16, T223a/01, T223a/15,

T223a/16, T223b/17, T226a/15, T228a/19

mālik-i ḥ.-ı cihān T197b/06 → mālik, cihān

ḥ. ider T208b/07 → it-

ḥ. eyler T240b/14 → eyle-

ḥ.-ı 'ālem: dünyadaki insanları tüm insanlık

T225a/03, T228b/13, T235a/16, T237a/15

ḥ.+a T206b/03, T207b/18, T217b/15, T217b/19,

T219b/09, T219b/19, T221a/13, T227a/12,

T232b/14, T235a/12, T238a/20, T238b/07

ḥ.+dan T217b/21

ḥ.+ı (tnn) T199b/05, T228a/03, T229a/18,

T232b/10, T237a/17, T245b/03 (ns)

T202a/21, T205a/16, T218a/03,

T222b/19, T223a/07, T229b/14,

T235a/15, T237a/12, T240b/15

ḥ.+ın T198a/20

ḥ.+ına T214b/08, T230a/11

ḥ.+ınuñ T212a/07, T222a/05

ḥ.+uñ T218b/08, T223a/14

[=58]

ḥalka *Ar. (i.)* metal çember

ḥ.+ların T238b/11

[=1]

ḥalkacuk *Ar.+ T. (i.)* küçük halka

ḥ.+ları T238a/20

ḥ.+ların T238b/09

[=2]

ḥal *Ar. < ḥall (i.)* çözme, halletme

ḥ.+ø

ḥ. ide T238b/11 → it-

ḥ. ider T230a/01,

ḥ. idevüz T204b/07

ḥ. eyle-ø T219a/09 → eyle-

ḥ. eyleyiser T245b/07

ḥ. kılmaduk: T207a/08, T245a/13 → kıl-

ḥ. olur T245b/03 → ol-

[=7]

Ḥallāk *Ar. (S.)* yaratıcı olan Allah

Ḥ.+ø

Ḥ.-ı 'ālem: kainatın yaratıcısı T229a/16

Ḥ.+a T240b/15

Ḥ.+ı T208b/07, T240b/14

[=4]

ḥalvet *Ar. (i.)* bir kişinin yalnız kaldığı yer, oda

ḥ.+ø T215b/18, T233a/16

ḥ.-i ḥāṣ: özel oda T241a/19 → ḥāṣ

ḥ.+den T216a/07

ḥ.+e T209b/21

ḥ.+inden T214a/15

ḥ.+ine T229b/04, T241a/21

h. iledüp T205b/11 → ilet-

[=9]

Hāmān *Ar. (i.)* Firavun'un veziri » *DİA, C 5, 436*

H.+ø T220a/02

[=1]

ḥamd *Ar. (i.)* şükür, minnet

ḥ.+ø

ḥ.-ı bī-ḥadd: sayısız şükür T197b/01,
T206a/20, T236a/05

[=3]

ḥamīde *Ar. (i.)* övülen

ḥ.+sin

evṣāf-ı ḥ. T201b/10 → evṣāf

[=1]

ḥāmīle *Ar. (s.)* gebe, yüklü

ḥ.+yidi T227a/17 → yi-

[=1]

ḥaml *Ar. (i.)* gebelik, yük

ḥ.+ø

müddet-i ḥ. ola T232b/01 → ol-, müddet

ḥ.+ı

müddet-i ḥ.+ı T232b/07

ḥ.+ın T233b/14

ḥ. götürürler T240b/19 → götür-

ḥ.+uñ T233b/11

[=4]

ḥamle *Ar. (i.)* ileri atılma, saldırma

ḥ.+ø

ḥ. kıldılar T224a/08 → kıl-

[=1]

ḥammām *Ar. (i.)* hamam, banyo

ḥ.+a T201b/19

[=1]

ḥamr *Ar. (i.)* şarap

ḥ.+ø

ḥ.-ı ṣāfi: katıksız şarap T244b/15 → ṣāfi

[=1]

ḥamrā *Ar. (s.)* kırmızı

ḥ.+ø

ḥ.+durur T198a/15 → dur-

[=1]

ḥāmūṣ *Far. (i.)* suskun, susmuş

ḥ.+ø

ḥ. oldu T206a/08, T211b/04, T213a/15,
T213b/13, T218a/20, T219a/13, T228b/13,
T229a/06, T231b/14, T235a/20, T240a/15
→ ol-

ḥ. olma T228b/14, T245b/05

ḥ. olmağıl T218a/21, T235a/20

ḥ. olmağ T238b/16,

ḥ. olmayup T211b/04

[=17]

ḥān₁ *Far. (i.)* yer, mekan

ḥ.+ø

ḥ.-ı ıışk T205a/17 → ḥān

[=1]

ḥān₂ *(i.)* hükümdar, osmanlı padişahlarının
adlarının sonuna getirilen unvan

ḥ.+ø T232b/20

ḥ.+um T199a/19

[=2]

ḥandān *Far. (s.)* neşeli, şen

ḥ.+ø

ṣāh-ı ḥ. T207b/06 → ṣāh

[=1]

ḥāne dağal *Far. (s.)* yuva yıkan

ḥ.+ø T212b/02

ḥ. olıcağ T212b/04 → ol-

[=2]

ḥānedān *Far. (i.)* büyük ve soylu aile

ḥ.+em

muḥibb-i ḥ. T197b/15 → muḥibb, ø-

ḥ.+ında T236b/19

[=2]

ḥānūmān *Far. (i.)* ev

ḥ.+ø T209b/08

[=1]

ḥār *Ar. (s.)* sıcak

ḥ.+ø T242b/13

[=1]

ḥār₁ *Far. (i.)* diken, değersiz

ḥ.+ø T236a/17

düşmen-i Mervan-ı ḥ. T197b/15 → düşmen,
Mervān

ḥāk ü h. idecekdür T203a/09 → it-

ḥ.-ı seyyār-ı felek T198a/11

[=4]

ḥār₂ *Far. (s.)* yiyen, yiyici

ḥ.+ına T203a/10

[=1]

ḥarāb *Ar. (s.)* yıkık, viran

ḥ.+ø T230b/21

[=1]

ḥarāc *Ar. (i.)* getirtme, toplama

ḥ.+ø

iklīm-i ḥ. T210a/06 → iklim

[=1]

ḥarām *Ar. (i.)* Allah'ın yasakladığı şeyler

ḥ.+dur T217b/16

[=1]

ḥarāmī *Ar. (s.)* haram yiyen, eşkıya

ḥ.+ø T199b/02, T212a/20

ḥ.+lerüñ T199b/02

ḥ.+nüñ T215a/06

[=4]
ḥarāmīlık, -ğı *Ar. + T. (i.)* eşkıyalık, zorbalık
 ḥ.+a T213b/21

[=1]
ḥarāret *Ar. (i.)* sıcaklık
 ḥ.+ø T242a/02, T242a/03, T242b/17, T243b/08
 ḥ.+i T242a/03
 ḥ.+in
 ʿışk h. def iderdı T204a/14 → it-, ʿışk, defʿ,
 ḥ.+ün T242a/04

[=7]
ḥarb *Ar. (i.)* savaş
 ḥ.+ø T233a/06
 ḥ. ü cenk kılmadı T206a/15 → kııl-
 [=2]

ḥarc *Ar. (i.)* gider, masraf
 ḥ.+ø
 ḥ. itdüm T206a/20, T215a/09 → it-
 ḥ. ola T237a/05 → ol-
 ḥ. kıılup T203b/09 → kııl-
 yolına ḥ.eyledi T211b/19 → eyle-, yol
 [=5]

ḥāre *Far. (i.)* mermer
 ḥ.+ø
 seng-i ḥ. T197b/08 → seng
 [=1]

ḥarekāt *Ar. (ç.i.)* hareketler, davranışlar
 ḥ.+ø T242a/09
 ḥ.+ı (tnn) T227b/20
 [=2]

ḥareke → hareket
 ḥ.+dür
 seriʿü'l-ḥ.+dür: T242a/21 → seriʿ
 [=1]

ḥareket *Ar. (i.)* devinim, davranış
 ḥ.+ø T242a/10
 ḥ.+i T212b/10
 ḥ.+indendür T243a/11
 [=3]

ḥarem *Ar. (i.)* ev, mesken
 ḥ.+ø T234a/16, T234b/14
 ḥ.+e T234b/12
 ḥ.+i T202a/02, T234b/14
 ḥ.+in T234a/11
 ḥ.+nde T234a/13
 ḥ.+inden T211a/10
 ḥ.+ine T233a/06, T233a/08, T238a/15
 ḥ.+iniün T233b/04
 ḥ.+ün T202a/13, T234b/17, T235a/05
 [=13]

ḥāric *Ar. (i.)* dışarı, dışı
 ḥ.+de T241a/14
 [=1]

ḥarīm *Ar. (i.)* kişiye özel yer, mekan
 ḥ.+ø

ḥ.-i bār-gāhuñ: yer, yurt T236a/16 → bār-
 gāh
 [=1]

ḥarīr *Ar. (i.)* ipek
 ḥ.+den T236b/13
 ḥ.+ler T215b/21
 [=2]

Hārūn *Ar. (İ.)* Musa peygamberin kardeşi, Harun
 peygamber
 H.+ø T233a/12, T236b/08
 H.+ı T198b/17
 [=3]

Hārūt *Ar. (İ.)* büyüçülük yaptığı için cezalandırılan
 iki melekten biri, Harut ve Marut » *TK, 153.*
 H.+ı T202a/15, T208a/08
 [=2]

ḥāş *Ar. (s.)* seçkin, özel, kişiye mahsus
 ḥ.+ø
 dürr-i ḥ. T225b/06 → dürr
 ḥ. ola T201a/20, T222b/14 → ol
 ḥ. u ʿām T207b/01, T225b/12, T236a/08,
 T236b/05, T238a/12 → ʿām
 merd-i ḥ. T240a/13, T245a/06 → merd
 ḥ.+da
 ḥalvet-i ḥ. T241a/19 → ḥalvet
 ḥ.+ı
 ḥ. olan T203b/07 → ol-
 ḥ.+ıdı T205b/16 → ı-
 ḥ.+ıla
 ḥadīm-i ḥ. T244b/04 → ḥadīm
 merd-i ḥ. T222b/05 → merd
 h.+um
 ḥ. olayıdı T205b/15 → ol-
 [=16]

Ḥasan *Ar. (İ.)* Hz. Muhammed'in torunu
 Ḥ.+ø T197b/13
 [=1]

ḥased *Ar. (i.)* kıskançlık, çekememe
 ḥ.+ T230b/06, T230b/07
 ḥ. iderse T231b/13 → it-
 ḥ. idüp T222b/17
 ḥ. itdiler T227b/12
 ḥ. itme T245b/12
 ḥ.+dür T230b/08, T230b/16
 ḥ.+in T230b/16
 ḥ.+inden T244a/05
 [=10]

ḥasen *Ar. (s.)* güzel, hoş
 ḥ.+ø T205b/09, T206a/08, T208b/07, T214b/19,
 T233a/02
 ḥulḳ-ı ḥ. T235b/07 → ḥulḳ
 [=6]

ḥasf *Ar. (i.)* çökme, batma
 ḥ.+ø T243a/09, T243a/11
 [=1]

hāşıl *Ar. (i.)* meydana getirme, elde etme

h.+ø

h. idüp T198b/13, T198b/14 → it-

h. itdi T237b/03

h. itdiler T199a/04, T237b/02

h. itdüñ T198b/09

h. götürmedi T228a/16 → götür-

h. olmuşdı T211b/14, T223a/18 → ol-

h. olur T243a/03, T243a/05

mağşüdü h. ola idi T229b/02 → ol-, i-,
mağşüd

mağşüdüñ h.+oldı T220b/09

[=13]

hāşım → hāşım

h.+ø

h. olur T209b/16 → ol-

[=1]

hāşid *Ar. (s.)* kıskanç, fesat

h.+ø T213b/14, T213b/14, T231b/13, T244b/11

h.+üñ T228b/12, T230b/07, T235a/17,
T236a/19

[=8]

hāşm *Ar. (i.)* düşman

h.+ın

ķavm-i h. T231a/06

h.+uñ T208b/19

h. ola T229a/03 → ol-

[=3]

hāşret *Ar. (i.)* üzüntü, özlem

h.+ø T222a/19

h. itdügünleyin T203b/04 → it-

h.+i T205b/06

h.+ini

h. çekmesün T210a/16 → çek-

h.+ise T236a/11

[=5]

hāşsa *Ar. (i.)* bir kişiye özel durum

h.+ø T210a/17, T241b/20, T241b/20

[=3]

hāşsās *Ar. (s.)* duyarlı, hislere sahip olan

h.+dur T243b/12

[=1]

hāsta-dil *Far. (i.)* gönü yaralı

h.+di T219b/20 → ø-

[=1]

hāste *Far. (s.)* hasta, zayıf

h.+ø T216b/01, T206b/14

h. düşüpdür T217a/12 → düş-

[=3]

hāşūd *Ar. (s.)* kıskanç, fitneci

h.+ø T201a/17, T230b/06

h.+ı T235a/05

h.+lar T205a/11

[=4]

hāşā *Ar. (e.)* bir sözün ya da olayın kabul edilmediğini ifade eden söz

h.+ø T203a/17, T215a/21, T222a/10, T236b/19

[=4]

hāşāk *Far. (i.)* süprüntü

h.+in T236a/17

[=1]

Hāşimī *Ar. (S.)* Hāşim kabilesinden olan

H.+ø T246a/03

[=1]

hāşr *Ar. (i.)* toplanma, bir araya gelme

h.+ø

h. ola mı T222b/05 → ol-

[=1]

hāt → hāt

h.+ø T208b/13

h.+ı T208b/14

h.+lar T236b/12

[=3]

hātā *Ar. (i.)* suç, kabahat

h.+ø T200a/16, T212a/04, T212a/06

h. ider T204b/20 → it-

h. itdi T200b/12

h. itdügi T222a/01

h. itmedi T234a/20

h. itmeyesin T201a/03

h. itmez T200a/20

h. ırgürmesün T228b/11 → ırgür-

h. kıldı: T212a/04, T212b/10 → kıldı-

h. mı kıldım T213b/10

h.+dan T223a/15

h.+mdan T220b/12

h.+mı T214b/12, T221b/08, T221b/14

h.+mı itdügüm T214b/12 → it-

h.+ñdur T223a/19

h.+ñı T221a/01

h.+nuñ T212a/05

h.+sı T212b/02, T222a/09, T222a/13

h.+sın T222a/03

h.+sından T220a/03, T222b/08

h.+sını itdügi T221b/16 → it-

h.+suz T200a/18, T200b/05

h.+yı T221b/21

[=30]

hātar *Ar. (i.)* tehlike, eksiklik

h.+ø T208b/05

h. ırmez T218b/14 → ır-

h.+dan T232a/20

[=3]

hātem *Ar. (i.)*

1. mühür, mühür yüzüğü

h.+ø T197b/16, T209a/15

h.+i T230a/06

h.+in T206a/14, T235a/11

h.+inüñ T209a/15

2. son, sonuncu

h.+ø T228b/11
 nebî-i h. T244b/06, T246a/02
 h.ü'r-rusûl: son peygamber T244b/06
 [=10]

hâtur *Ar. (i.) gönül, kalp*

h.+ø
 h.-ı Firdevsinüñ: Firdevsi'nin gönlü
 T217a/02 → Firdevs
 h.+ı T207b/17, T210b/03, T211a/07
 h.+ımuş T207a/07
 h.+ın T231b/19
 h. şorduğı T207a/03
 h.+içün
 ri'âyet-i h. T207a/02
 h.+ların
 h. yıkdum T227a/02 → yık-
 [=9]

hâtif *Ar. (i.) gayipten seslenen melek*

h.+ø T229b/12, T230a/01, T230a/05, T230a/07,
 T230a/14
 h.+den T229b/20, T230a/02, T230a/11,
 T233a/15, T233b/03
 h.+ün T230a/01
 [=11]

hâtt *Ar. (i.) yazı, çizgi*

h.+ø T209a/01
 h.+ı T208b/15, T208b/16, T209a/06
 [=4]

hâturn *(i.) kadın, eş*

h.+ø T201b/20, T204a/11, T204a/15, T204a/15,
 T204a/17, T204b/03, T204b/04, T204b/11,
 T204b/16, T204b/19, T205a/03, T205b/01,
 T205b/09, T205b/10, T205b/12, T205b/12,
 T206a/10, T206b/20, T207a/04, T207a/05,
 T207b/02, T207b/03, T207b/06, T207b/08,
 T207b/17, T209a/20, T210a/07, T210a/08,
 T210b/01, T210b/04, T210b/05, T210b/11,
 T210b/19, T210b/19, T210b/21, T211a/06,
 T211a/08, T211a/09, T211a/14, T211a/14,
 T211a/15, T211b/05, T212a/21, T213b/01,
 T213b/12, T215b/19, T216a/10, T216a/13,
 T218a/17, T226b/13, T226b/19, T226b/20,
 T227a/06, T227a/08, T227a/12, T227a/12,
 T227a/14, T227a/15, T227a/16, T227a/17,
 T227a/17, T227a/18, T227a/19, T227a/19,
 T227a/20, T227a/21, T227b/01, T227b/03,
 T228a/20, T229a/08, T229a/14, T229b/01,
 T229b/03, T229b/05, T229b/06, T229b/08,
 T231a/15, T231a/16, T231b/01, T233a/14,
 T233a/15, T233a/17, T233b/02, T233b/02,
 T234b/12, T234b/14, T234b/17, T236b/08,
 T236b/08, T237a/11
 h.-ı a'zam: değerli ve yüce kadın T228b/15
 → a'zam
 h.+a T203b/01, T203b/09, T204a/03, T204b/14,
 T210b/16, T229a/07, T229b/06, T236b/13

h.+dan T204a/06, T216a/21, T223b/14,
 T226b/10, T226b/10, T228a/14, T228a/14,
 T228a/21, T228b/01, T230b/20, T232a/18

h.+dı T204a/17 → ø-

h.+ı (tnn) T201b/01, T205a/02, T205a/20,
 T205b/10, T211a/16, T211b/12, T211b/15,
 T223b/06, T223b/12, T226b/11, T227a/18,
 T228a/12, T228a/21, T229a/09, T230b/18,
 T231b/01, T233a/19, T233a/21, T233b/07,
 T233b/14, T234a/04, T234b/12, T234b/15,
 (ns) T201b/15, T202a/13, T203b/08,
 T203b/15, T204a/08, T212b/03, T230b/12,
 T230b/14, T231a/01, T231a/02, T231a/10,
 T231b/01, T234b/14, T234b/14, T236b/09

h.+ıdı T227a/15, T227b/20 → ı-

h.+ıdur T227b/01

h.+ıla T215b/19, T216a/21, T218a/08,
 T223b/11, T227a/05, T227b/16, T231a/21,
 T231b/18

h.+ın T209b/21, T213a/05, T213a/06, T213a/07,
 T213b/01, T217b/01, T220a/16, T221b/21,
 T223b/14, T233a/16, T233b/11, T234b/14

h.+ına T203b/16, T211b/05, T212b/02,
 T218a/09, T219b/10, T227b/07, T228b/02,
 T229a/09, T230b/14, T230b/19

h.+ından T206b/21, T227b/04, T229a/18

h.+ını T233a/18

h.+ınuñ T211a/20, T213b/07, T226b/20

h.+ıydı T227b/20 → y-

h.+ıyla T204a/09, T204a/11, T233b/13

h.+içün T203a/18

h.+lar T201b/21, T211a/13, T227b/02,
 T230b/14, T231a/10, T231a/12, T231a/14,
 T231a/17, T231b/15

h.+lara T229a/10

h.+ları T203b/16, T210a/08, T220b/13,
 T227b/18, T227b/19, T238b/07

h.+ları T199b/14, T204a/05, T204a/10,
 T211b/01, T212a/01

h.+larına T227b/21, T231b/20

h.+larından T229a/19

h.+larıñ T227b/19, T228b/19, T231b/17

h.+larıññ T205a/06

h.+um T212a/21, T234b/15

h.+umu T221a/12

h.+umsın T227a/04 → ø-

h.+umuñ T227a/02

h.+uñ T202a/02, T204a/19, T216a/20,
 T219b/10, T226b/14, T227a/08, T227b/02,
 T227b/21, T228a/12, T228a/15, T229a/19,
 T229a/21, T231a/15, T232a/19
 [=235]

hātuñ → hâturn

h.+ı (tnn) T206b/20

[=1]

havā *Ar. (i.) hava, gökyüzü*

- h.+ø T242a/19, T242a/20, T243a/15, T243a/17,
T243b/08
h.-y1 mü'tedildür T242b/14 → mü'tedil
h.+da T242b/19, T243a/02, T243a/08
h.+dur T242b/05, T242b/06, T242b/13,
T242b/13, T242b/14
h.+nuñ T242b/12, T243a/16
h.+ya T242b/16, T242b/16, T242b/17,
T243a/04
h.+y1 T243a/19
[=16]
- havās** *Ar. (i.)* duyum
h.+la T245b/14
[=1]
- havāşş** *Ar. (i.)* du'ā, özellik, bereket
h.+ø
h. u berekâtında T233a/13 → berekât
h.+1 (tnn) T234a/20
[=2]
- havâtin** *Ar. (ç.i.)* (< *hatun*) kadınlar, eşler
h.+ø T199b/14, T231b/08, T231b/11
[=3]
- hāverī** *Far. (s.)* doğudan, doğu tarafından
h.+ø T214a/10
[=1]
- havf** *Ar. (i.)* korku, korkma
h.+ø T233b/13
h. iderem T200b/18 → it-
[=2]
- havf-nāk** *Ar. (s.)* korkulu
h.+ø
h. oldı T213a/14 → ol-
[=1]
- havl** *Ar. (i.)* etraf, çevre
h.+ını T242b/01
[=1]
- Havrān** (*İ.*) kale adı
H. T216b/05
[=1]
- Havrān Kalesi** (*İ.*) Havron Kalesi » *KKD, 959.*
H.+nuñ T199b/04
[=1]
- Havron** → Havrān
H. T218b/04
[=1]
- Havvā** *Ar. (İ.)* Hz. Havva, Adem peygamberin eşi
H.+ø T236b/01
hüsn-i H. T228b/06 → hüsn
H.+ya T232a/01
H.+yıla T202a/14
[=4]
- havz** *Ar. (i.)* havuz
h.+ø
h. itmege T236a/17 → it-
h.+1
- kevşer h.+1 T202a/07
h.+ına T236a/17
[=3]
- hay hay** (*e.*) demek ki, öyleymiş
h.+ø T222b/17, T244a/14
[=2]
- hayā** *Ar. (i.)* utanma, çekinme
h. T240b/03
[=1]
- hayāl** *Ar. (i.)* düş, düşünce
h.+ø
h. eyler T243b/18
[=1]
- hayāt** *Ar. (i.)* yaşam, canlılık
h.+ø
āb-ı h. T245b/19 → āb
h.-ı cāvidānī: ölümsüzlük T245a/18 →
cāvidānī
h.-ı 'ilm: ilim hayatı T245a/19 → 'ilm
h. virdüñ T234b/06 → vir-
h.+a
āb-ı h. T245a/17 → āb-
h.+ından
āb-ı h. T201b/09 → āb
[=17]
- hayātda** *Ar. (s.)* canlı, yaşayan
h.+ø T225a/12
h. olup T216b/01 → ol
[=2]
- Haydār-ı Kerrār** *Ar. (İ.)* Hz. Ali
H.-ı haqdur T197b/12
[=1]
- hayf** *Ar. (i.)* zulüm, haksızlık, yazık olma
h.+ø T207a/15, T222b/03, T232a/06, T239b/21
h. durur T218a/14 → dur-
h. itmişdür T220b/04 → it-
h.+a T232b/21
h.+ımız T219a/10
h.+um T207a/13
[=9]
- hayıf** → hayf
h.+ø T205b/16
[=1]
- hayme** *Ar. (i.)* çadır
h.+lü T203a/02
h.+sine T203a/03
[=2]
- hayr** *Ar. (i.)* iyilik, hayır
h.+ø T213a/09, T244a/05, T244a/07
h. du'alar itdiler T235a/02 → it-, du'a
h. haber getüre T207b/06 → getir-, haber
h. u du'adan T207a/12 → du'a
h. u du'a eylegil T211a/05 → eyle-
h. u du'a eyleyüp T206a/05
h. u du'a kıllalar T203a/07 → kıll-

h. u şer T221a/18 → şer
 h.+ıla T209a/05, T209a/05
 h.+lar
 h. eylemişler T198b/13, T198b/14
 [=9]
hayrlu *Ar. +T. (s.)* makbul, iyi
 h.+ø T218a/01, T218a/01, T218a/03
 h.+ludur T238b/15
 h.+lusı T238b/12
 [=5]
hayrān *Ar. (s.)* şaşkın, şaşırılmış, beğenen
 h.+ø T246a/02
 vālih ü h. olup T229b/02 → ol-
 h.+am T221b/02 → ø-
 h. olup T202a/14, T219a/15
 h. olupdı T228b/17
 [=6]
Hayş (*İ.*) Davud peygamberin karısı
 H.+ø T227a/21
 H+dur T227a/20
 [=2]
hayvān *Ar. (i.)*
 1. canlı ve hareket eden varlık
 h.+ø T242b/07, T242b/07, T243b/10, T243b/11,
 T243b/11
 h. olur T205a/18 → ol-
 h.+dan T241a/13
 h.+leyin T240b/03, T240b/03
 2. canlılık, ölümsüzlük
 h.+ø
 āb-ı h. T217a/15 → āb
 [=10]
hayvānāt *Ar. (ç.i.)* hayvanlar
 h.+da T241b/14
 [=1]
hayvāniyye *Ar. (i.)* hayvanlık, canlı olma
 h.+ø
 nefis-i h. T243b/17 → nefis
 [=1]
Hayy *Ar. (S.)* ezeli ve ebedi olan Allah
 H.+ø T234b/02
 [=1]
hayz *Ar. (i.)* kadınlarda aybaşı hâli
 h.+ø
 h. görüp T228a/21 → gör-
 [=1]
hazer *Ar. (i.)* sakınma, çekinme
 h.+ø
 h. itmeye T221a/14 → it-
 h. kıl-ø T201a/01, T201a/03, T226b/02 →
 kıl-
 [=4]
hāzır *Ar. (s.)* bir işi yapmaya hazır, her şeyi tamam
 h.+ø
 Hızır-ı h. T240a/01 → Hızır

h. itdiler T236b/15 → it-
 h. eylediler T233b/04 → eyle-
 h. ol-ø T199a/14 → ol-
 h. olam T199a/13
 h. olan T200b/04, T212b/09
 h. olasız T232a/15,
 h. olup T215b/10
 h. olgıl T233a/16
 h. tırışmışdı T201a/10
 [=11]
hāzık *Ar. (i.)* uzman
 h.+ø
 hekīm-i h. T204b/10 → hekīm
 [=1]
hāzın *Ar. (s.)* hüzünlü, kederli
 h.+ø T221a/11
 [=1]
hāzine *Ar. (i.)* servet, devlet malı
 h.+si T226b/13
 h.+sin T237a/02
 h.+sinde T209b/07
 h.+sinden T211b/15, T215a/06
 Yūsuf h.+inden T210a/06 → Yūsuf
 h.+yi T235b/02
 [=7]
hāzret *Ar. (i.)* saygı sözü, huzur
 h.+ø
 h.-i Dāvud: Hz. Davut T215a/21, T222b/16
 h.-i Hāk: Allah T221a/16, T221b/20
 h.-i Muḥammed: Hz. Muhammed T225b/15
 h.-i risālet: paygamber hazretleri T203b/17
 h.+e T226a/02
 h.+i (tnn): hazretleri T206b/21, T221b/20,
 T232a/08, T237a/12
 h.+in T228a/06, T232a/07
 h.+inden T229b/12
 h.+ine T198a/07, T199b/21, T230a/06
 h.+üme T199a/03
 h.+üñ T198b/09, T205a/07, T245a/13, T246a/21
 h.+üñden T221b/04, T237b/21, T240a/03
 h.+üñe T239b/21
 [=26]
hebā *Ar. <hebā' (i.)* israf, boş
 h.+ø T198a/16
 [=1]
heft *Far. (s.)* yedi
 h.+ø T197b/02, T197b/17, T246a/20
 rub^c-ı meskūn-ı h. T240a/06 → rub^c,
 meskūn
 [=1]
hekīm *Ar. (s.)* tabip, çare bulan
 h.+ø
 h.-i hāzık T204b/10
 [=1]
helāk *Ar. (i.)* yok olma, ölme

h.+ø T230b/12, T232b/06
 h. ide T213a/13, T235a/10 → it-
 h. ideler T230b/15, T232b/01
 h. ider T225a/07, T241a/07, T244a/16
 h. iderler T207a/02
 h. idesiz T231a/13
 h. idevüz T231a/10
 h. idicek T232a/19
 h. itdiler T230a/13, T234b/10
 h. itmege T225a/13, T226a/07, T232a/15, T239a/12
 h. itmeklik T230b/13
 h. itmişem T202a/19
 h. itmesine T210b/20
 h. itmeyessin T231a/02
 h. itdürdüm T202a/18
 h. itdürüp T218a/07
 h. eyledi T224b/05, T235a/06, T239b/17 → eyle-
 h. eylemiş T209a/07
 h. eyleye T235a/14,
 h. kılurlar: T240b/20 → kıl-
 h. ola T231a/12, T232b/02, T233a/06 → ol-
 h. olacağıdır T229b/15
 h. oldı T205b/04
 h. oldılar T234a/19, T234b/11, T239a/21
 h. olduğın T232a/17
 h. olmakdan T209b/04, T245a/19
 h. olmuşıdı T227a/13
 h. olsa T232a/17
 h. olsun T211b/11
 h. oluruz T209b/04
 h.+ine T207a/14, T210b/18, T230a/17, T235a/08
 [=49]

helâklik, -gi *Ar. + T. (i.)* helak olma, ölme
 h.+ine T203a/18

[=1]

helâl *Ar. (s.)*

1. dinen yasak olmayan
 h. ider mi T221a/03 → it-
 h. idesin T220b/21
 h. olsun T220b/21 → ol-
2. nikahlı eş
 h.+i T229b/02
 h.+ine T210a/11
 h.+iyüz T231b/04 → y-
 h. olaldan T226b/21 → ol-
 h. olmazıdı T213b/12 → ı-
 h.+üm
 h.+üm olaydı T203a/21 → ol-
 h.+ümdür T228a/02

[=10]

helâllik, -ğı *Ar. + T. (i.)*

1. helal olma, yasak olmama, uygun

h.+ø
 h. dilesün T220b/18 → dile-
 h. mı diledün T221a/01

2. evlenme

h.+a T210b/08
 h. dileye T210b/13

[=4]

hele *Far. (e.)* hiç olmazsa, neyse ki

h. T212a/21

[=1]

hem *Far. (e.)* bir de, ayrıca, zaten

h.+ø T197b/06, T198b/14, T198b/17, T202a/20, T204a/10, T205b/06, T206a/07, T207a/11, T207a/15, T207a/15, T208a/10, T209b/16, T212a/20, T212b/16, T213a/07, T213a/17, T213a/20, T213b/20, T214b/16, T214b/16, T215b/03, T219a/06, T219a/12, T220a/07, T220b/14, T221b/12, T221b/19, T223a/10, T225a/17, T225a/17, T225b/07, T225b/09, T226a/14, T226a/18, T227b/07, T227b/08, T227b/14, T228b/08, T234a/06, T234b/04, T234b/04, T234b/21, T236a/09, T236a/10, T236a/21, T236b/19, T237b/12, T239a/18, T244b/08, T245a/01

[=46]

hemân *Far. (zf.)* derhal, o anda

h.+ø T200b/12, T206a/01, T206b/04, T207b/02, T216a/06, T216b/16, T221a/01, T221a/20, T222a/09, T222a/13, T228a/19, T228b/13, T231a/21, T232a/10, T232a/15, T240b/06, T240b/18

[=18]

hemân-dem *Far. (zf.)* derhal, hemen, o an

h.+ø T209b/08, T225a/11, T231b/16, T231b/07, T233a/07, T234a/10, T234b/13

[=7]

hem-çü *Far. (e.)* onun gibi

h. T198a/05, T245b/12

[=2]

hemçün → hemçü

h. T245a/04

[=1]

heme *Far. (s.)* bütün, hep

h.+ø T206b/06

[=1]

hemîn *Far. (zf.)* hep bu şekilde, her zaman böyle

h.+ø T201a/04, T209a/17, T211b/03, T228b/14

[=4]

hemîşe *Far. (zf.)* her zaman, daima

h.+ø T227b/02

[=1]

hem-nefes *Far. + Ar. (i.)* arkadaş

h.+ø T206a/20

[=1]

hemtâ *Far. (s.)* eş, benzer

h.+ø T208b/08, T214b/09, T217a/07, T234a/05

[=4]
hendese *Ar. (i.) geometri*
 h.+ø
 ‘ulüm-ı h. T239a/10 → ‘ulüm

[=1]
heng *Far. (i.) seyretme, izleme*
 h.+ø T215b/17

[=1]
henüz *Far. (zf.) daha, şimdiye kadar*
 h.+ø T200a/07, T203b/08, T205a/07, T211b/13,
 T213b/19, T216a/12, T218a/05, T218a/11,
 T220b/04, T223b/10, T227a/07, T241b/01,
 T241b/10, T244a/14

[=14]
hep *(zf.) bütün, tamamen, her zaman*
 h.+ø T206a/16, T206b/02, T213a/14, T214b/05,
 T220a/10, T220a/11, T220a/21, T222b/13,
 T225b/18, T226b/02, T227b/11, T230a/16,
 T230a/17, T231a/12, T244a/20

[=14]
hepi *(zm.) hepsi, tamamı*
 h.+ø T205a/14

[=1]
her *Far. (s.) her, bütün*
 h.+ø T197b/09, T197b/16, T198a/11, T200b/01,
 T201a/19, T203a/09, T203a/15, T204b/04,
 T205a/15, T205a/18, T206b/14, T209a/02,
 T209b/14, T212b/21, T215b/14, T220a/02,
 T220a/12, T220a/13, T221a/17, T222a/02,
 T222a/02, T222a/18, T222a/18, T222b/03,
 T222b/06, T223b/16, T225a/03, T225a/16,
 T225b/20, T226a/01, T226a/06, T226b/03,
 T227a/11, T227a/12, T227b/13, T229b/12,
 T231a/15, T232a/06, T234a/07, T234b/06,
 T235a/18, T235a/19, T236a/19, T237a/04,
 T237a/06, T241a/12, T241a/13, T241a/14,
 T241a/14, T241b/09, T241b/10, T241b/14,
 T242a/14, T243b/11, T244a/10, T244b/05,
 T244b/11, T244b/13, T244b/15, T245a/08,
 T245a/09, T245b/03, T245b/08, T245b/15
 h. dem T217a/13 → dem
 h. kim T200b/13 → kim
 h. zamān T213b/15, T231b/13, T237a/08
 [=66]

herbiri *Far.+ T. (zm.) ayrı ayrı hepsi*
 h.+ø T198a/01, T224a/12, T228a/18
 h.+ñüz T230b/13
 h.+ni T245b/14
 h.+nüñ T214b/01, T233b/16
 h.+si T199b/02, T210a/05, T223a/06, T227b/06,
 T227b/09, T237a/12
 h.+sine T214a/06
 h.+sintün T240a/18

[=15]
hergiz → *hirciz*
 h.+ø T198a/06

[=1]
hesāb *Ar. (i.) yapılanların karşılığı*
 h.+ø
 h. günü T226a/18 → gün
 [=1]
hevā *Ar. (i.) heves, istek*
 h.+ø T234a/11
 h.-yı nefse: nefsin istekleri T226a/16
 h.-yı nefse uyup T226a/15 → uy-
 h.+dan T229b/12
 h.+nuñ T208a/02
 h.+sına
 nefis h. uyup T226a/17
 h.+ya
 h. tābi‘ olmaya T217b/20 → ol-, tābi‘
 [=9]

hevā’ → *hevā*
 h.+issi
 eczā’-ı h. T242b/08
 [=1]
hevā’iyye *Ar. (i.) hevesle ilgili*
 h.+ø
 eczā’-ı h. T242b/10
 [=1]

heves *Ar. (i.) istek, arzu*
 h.+ø
 h. kılup T220b/08 → kıl-
 [=1]

hey *(e.) dikkat çekme için kullanılan söz*
 h.+ø T222a/21, T223a/07
 [=2]

heybet *Ar. (i.) büyüklük, azamet*
 h.+ø
 h. alur T245a/08 → al-
 h.+in T228a/06
 h.+inden T208b/06, T214b/07, T224a/06
 h.+lü T208b/03
 [=6]

heycā *Ar. < heycā’ (i.) savaş*
 h.+sı T203a/06, T225a/05
 [=2]

hey’et *Ar. (i.) astronomi*
 h.+ø T239a/10

[=1]
heyülā *Ar. (i.) evrendeki tüm varlıkların ilk maddesi, ana madde*
 h.+ø T242a/11
 h.+dan T242a/12
 h.+nuñ T242a/03, T242a/04
 [=4]

heyülāt *Ar. (ç.i.) maddeler*
 h.+ø
 ecsām-ı h. T242a/08 → heyülāt
 [=1]

hezār *Far. (s.) bin*

h.+ø T197b/14, T200a/08, T200a/09
[=3]
hezārān *Far. (s.)* binlerce
h.+ø T197b/01
[=1]
ḥıdīv *Far. (i.)* bey, Mısır valisi
h.+ø T245b/09
[=1]
ḥıfz *Ar. (i.)* koruma, saklama
ḥ.+ø
ḥ. ide T219b/18 → it-
[=1]
ḥirāmān *Far. (zf.)* salına salına
ḥ.+ø T215b/19
[=1]
ḥırş *Ar. (i.)* aşırı istek
ḥ.+ı T218a/19
[=1]
ḥışım-nāk *Far. (s.)* öfkeli, kızgın
ḥ.+ø T240a/21
[=1]
ḥışm *Far. (i.)* kızgın olma, öfke
ḥ.+ø
ḥ. kılsa T197b/04 → kıl-
[=1]
Ḥıtāyī *Ar. (s.)* bir süsleme sanatı
Ḥ. T236b/12
[=1]
Ḥızır → Ḥızr
Ḥ. T201b/08, T231b/14, T231b/18, T239b/20,
T241a/03
Ḥ.+dan T231b/18
[=]
Ḥızr *Ar. (İ.)* Hızır (a.m.)
Ḥ.+ø T231b/16, T239b/16, T239b/18,
T239b/19, T240a/05, T240a/08, T240a/10,
T240a/15, T240a/17, T240b/07, T240b/09,
T240b/15, T240b/17, T241a/01
du‘ā-yı Ḥ. T224b/02, T239b/01 → du‘ā
Ḥ.-ı ḥāzır: her zaman yetişen Hızır
T240a/01 → ḥāzır
Ḥ.-ı nebī: Hz. Hızır T225a/19
Ḥ.-ı zamān: o zamanın Hızır'ı T240a/15
Ḥ.-ı zinde: her daim canlı olan Hızır
T240a/03, T240a/16, T241a/01 → zinde
Ḥ.+a T231b/07, T239b/18, T240a/09
Ḥ.+a
‘aql-ı Ḥ.+a T225a/20 → ‘aql
Ḥ.+dur T239b/15
Ḥ.+la T241a/09
Ḥ.+uñ T224b/01, T224b/02, T224b/05,
T240a/02
[=32]
ḥicāb *Ar. (i.)* perde
ḥ.+suz T200a/04

[=1]
ḥicār *Ar. (i.)* taş
ḥ.+ø
la‘l-i ḥ. T198a/01 → la‘l
[=1]
hicr *Ar. (i.)* ayrılık
h.+ø
h.-i yār çekmeyesin T210a/20 → çek-, yār
h.+i T217a/13
h.+ini
zūlmāt-ı h. çeker T217a/15 → çek-, zūlmāt
h.+uñ T206b/11
[=3]
ḥıç *Far. (zf.)*
1. asla, kesinlikle
h.+ø T200a/01, T200b/08, T200b/10, T200b/11,
T201a/12, T204b/21, T208a/14, T210b/13,
T212b/08, T213a/02, T213b/06, T216b/12,
T220a/20, T221a/18, T221b/07, T222a/21,
T223a/08, T225b/02, T226b/21, T228a/13,
T228b/18, T230a/10, T230a/16, T236a/02,
T236a/02, T237a/08, T240b/12
2. değersiz, boş
h.+ø
h. olısar T222b/04 → ol-
[=28]
ḥıçbir *Far. + T. (s.)* bir tanesi bile olmayan
h.+ø T222a/18
[=1]
ḥıçbiri *Far. + T. (zm.)* bir tanesi bile
h.+müz T230a/13
h.+si T239a/21, T240b/04
h.+sine T234a/20
[=4]
ḥidāyet *Ar. (i.)* doğru yola yöneltme
h.+ø
h. vir-ø T217a/09
h.+dür T245a/20
[=2]
ḥidmet *Ar. (i.)* hizmet, görev → ḥizmet
ḥ.+ø
ḥ. it-ø T240a/14 → it-
ḥ. itdüğüñ T229a/03
ḥ. eylecekdür T229a/02 → eyle-
ḥ. kıla T229a/03 → kıl-
ḥ.+içün T236b/14
ḥ.+in
ḥ. idecekdür T230b/05 → it-
ḥ. kılacaqdur T228a/04 → kıl-
ḥ.+inde T229b/17
ḥ.+inden T230b/02
ḥ.+ine T215b/10, T218b/11, T222b/17,
T230a/06, T238a/03, T238b/02
ḥ.+uñ T237b/21
ḥ.+uñ

- h. idecekdür T229a/04 → it-
[=17]
- hikāyet** *Ar. (i.)* olay, anlatım
h.+ø T198b/04, T217a/08, T217a/21
h. açavuz T225b/12 → aç-
h. itdiler T199b/05, T231b/21 → it-
e.-ı hikāyet T206b/20
h.-i emlaḥ kılar T226a/04 → kıl-, emlaḥ
[=8]
- hikmet** *Ar. (i.)* bilgelik, hikmet, herkesin farkedemeyeceği anlam
h.+ø T235b/08, T237b/07, T239a/10, T245b/11
h. alur T245a/09
‘ayn-ı h.-i mähir T245b/20 → ‘ayn, mähir
‘ilm-i h. T237b/04, T239a/04, T239a/09 → ‘ilm
h.+den T244b/09
h.+den
‘ilm-i h.+den T239a/03, T244a/12 → ‘ilm
h.+i T208b/08, T241a/11
h.+idür T237b/16
h.+inden T208b/08
h.+ine T197b/05
‘ilm-i h.+ine T241a/11 → ‘ilm
h.+iyle T237b/17
h.+lerinden T245a/01
[=20]
- hılāf** *Ar. (i.)* karşı olma, karşı gelme
h.+ø
h. itmez T229a/16 → it-
h. olmaya T219a/16 → ol-
h.-ı fermān itdüm T246a/07 → it-
[=3]
- hılāfet** *Ar. (i.)* halifelik, birinin yerine geçme
h.+ø T198b/06, T207b/18, T239a/02
[=3]
- hılāl** *Ar. (i.)* ara, aralık
h.+inde T243a/07
[=1]
- hıl‘at** *Ar. (i.)* kaftan
h.+ø T214a/06, T214b/20
[=2]
- hîle** *Ar. (i.)* aldatma, oyun
h.+ø T221a/02
mekr ü h. durur T244b/11 → dur-
h. kılmāğa T244b/12 → kıl-
h. kıilup T212b/06
[=4]
- hılkat** *Ar. (i.)* yaratma
h.+ø T197b/01
h. itdüñ T209a/14 → it-
h. kılduğı T241a/12 → kıl-
[=3]
- hilm** *Ar. (i.)* karakterdeki yumuşaklık, sakinlik
h.+i T209a/15
- h.+ile T235b/13
[=2]
- hımār** *Ar. (i.)* eşek
h.+dan T212a/17
[=1]
- himmel** *Ar. (i.)* yardım, çaba
h.+ø T213b/04
h. dut-ø T201a/13 → dut-
h. ide T213b/04 → it-
h. iderseñ T241b/10
h. it-ø T246a/21
h. kılmaz T213b/04 → kıl-
h.+iyle T246a/15
h.+üñle T198a/04
[=7]
- hink, -gi** *Ar. (i.)* kır at
h.+inüñ T198a/02
[=1]
- hırgız** *Far. (zf.)* asla, hiçbir zaman
h.+ø T217b/02, T217b/13, T225b/03, T225b/08, T232b/03, T233a/01
[=6]
- hısab** → ḥesāb
h.+ı
ḥadd ü h.+ı T217b/12 → ḥadd
[=1]
- hişār** *Ar. (i.)* hisar, kale
h.+dan T199b/10, T211b/19
h.+ları T215a/03
[=3]
- hişşe** *Ar. (i.)* pay
h.+sin T199a/19
[=1]
- hiṭāb** *Ar. (i.)* seslenme, söyleme
h.+ø
h. idüp T198b/19, T220b/15
h. kıldı T221a/05
h.-ı ‘izzet: ilahi ses, yüce sesleniş T217b/18, T218a/01, T226a/11
[=6]
- hizmet** *Ar. (i.)* birinin işini yapma, görev → ḥidmet
h.+ø
h. itmekdür T212b/07
h. kıla T213b/20
h. kılmayam T214b/13
h.-i Ḥaqq: Allah'a hizmet T200b/17
h.+e
h. buyurursañ T204b/06 → buyur-
h.+i T210a/03
h.+in T213a/11
h. idecek T212a/07 → it-
h.+ince
h. bile gitdi T201b/16 → git-, bile
h.+inde
h. olurdu T201b/05

- h.+ine T211b/02, T214a/06
h.+ümün T200b/11
[=12]
- ho** → **hod**
h.+ø T197b/04, T200a/21, T206a/16, T209b/17,
T209b/17, T218b/15, T228a/16, T237b/19,
T246a/10
[=9]
- hocalık, -ğı** *Far.+ T. (i.)* hocalık, öğretme
h.+a T237b/05, T237b/07
[=2]
- hod** *Far. (zm.)* kendi
h.+ø T204a/18, T208a/04, T210b/09, T210b/21,
T211a/01, T212a/09, T215a/12, T216b/21,
T220b/07, T222b/17, T234b/15, T238b/10,
T238b/17, T239a/21
[=13]
- hod-bin** *Far. (s.)* bencil, kibirli
h.+ø T200b/13
[=1]
- hor** *Far. (s.)* değersiz, aşağılık
h.+ø T197b/09, T200a/13, T246a/09
dünyāda h. āhiretde mağrūr olacağın
T212a/04 → ol-, dünyā, āhiret, mağrūr
h. olacaklardur T230b/03 → ol-
h. u zār olısar T231a/05 → ol-, zār
h. u ḥaḳīr eyleme T221b/04 → eyle-, ḥaḳīr
[=7]
- horlık, -ğı** *Far.+ T. (i.)* değersiz olma, itibarsızlık
h.+ıla
ṭīr-i h.+ıla T227b/16 → ṭīr
[=1]
- hoş** *Far. (s.)* güzel, sevilen
h.+ø T205a/13, T206b/07, T207a/10, T225b/12,
T225b/20, T238a/05
göñline h. gelmeye T209b/13 → gel-, göñül
h.+dur
başı h.: sevilen, beğenilen T244b/15 → baş
h. ferāğat buldum T217a/05 → bul-, ferāğat
h. gelmeye T212b/11 → gel-
h. gördi T215a/08, T218b/11 → gör-
h. görmedi T215a/10
h. görmediler T217b/02
h. görüp T214b/20
[=15]
- hoşnūd** *Far. (s.)* memnun olan, beğenen
h.+ø
h. kılup T218a/03 → kıl-
h. ola T218a/02 → ol-
h. ola mı T218a/08
[=3]
- hoz** → **hod**
h.+ø T209b/03, T209b/04, T212a/14, T213a/04,
T213a/06, T213a/19, T213b/06, T229a/16,
T231a/04, T245a/18
- h. be-nām T212b/20
[=10]
- hüb** *Far. (s.)* güzel, hoş, çok
h.+ø T201b/03, T215b/15, T222a/03
elfāz-ı h. T198a/19 → elfāz
şüret-i h. ola T235b/06 → ol-, şüret
h. olur T225b/21, T238b/16 → ol-
[=7]
- hüblük, -ğı** *Far.+ T. (i.)* sevilme, sevgili olma
h.+uñ T206b/12
[=1]
- hüb-mergüb** *Far. (s.)* çok sevilen, rağbet edilen
h.+ø T236b/20
[=1]
- hüb-nefes** *Far. (s.)* güzel sesli
h.+ø T236b/20, T245b/15
h.+dür T212a/16
[=3]
- hüb-şüret** *Far.+Ar.(i.)* güzel yüz
h.+lü T236b/13
[=1]
- Hūd** *Ar. (İ.)* Hud peygamber
H.+ø T228b/06, T236b/01, T238b/21, T239b/09
[=4]
- hūd'a** *Ar. (i.)* aldatma, tuzak
h.+ya düşürdüm T202a/17 → düşür-
[=1]
- Hudā** *Far. (İ.)* Allah
H.+ø T200a/12, T212a/05, T221a/08
Hudāyā: ey Allah'ım!
H.+ø T228b/05
H.+dan T217a/05, T245b/08
H.+ya T217a/03
H.+yıla
‘avn-ı H.+yıla T226a/08 → ‘avn
[=8]
- Hudāvend** *Far.(İ.)* Allah
H.+ø
H.-i cihān: alemin şāhibi Allah T225b/13
Hudāvend+ā: ey Allah! Farsça ünlem edatı.
H.+ø T217a/08
[=2]
- Hudāy** *Far. (İ.)* Allah
H.+ø T234b/02
[=1]
- huffaş** *Ar. (i.)* yarasa
h.+veş
h. oldu T231a/20 → ol-
[=1]
- hulāşai** *Ar. (s.)* özel
h.+ø T235b/09
[=1]
- huld** *Ar. (i.)* cennet
h.+ø

- h.-ı ʿulvī: cennette yüce maḳām T199a/19
→ ʿulvī [1]
- hulk** *Ar. (i.)* huy, karakter
h.+ø
h.-ı ḥasen: güzel huy T235b/07 → ḥasen
h.+ıla T237a/12
h.+ına T214b/08 [3]
- hulle** *Ar. (i.)* cennet giysisi
h.+den T233b/15
h.+ler T234b/17
h.+lere T233b/19 [3]
- humūl** *Ar. (i.)* kaybolma
h.+ıdır T242a/04 [1]
- hūn** *Far. (i.)* kan
h.+ıla T240b/21
h.+lar T202b/13 [2]
- hunīde** *Far. (s.)* beğenilmiş
h.+ø T218b/10 [1]
- hūr** → hūri
h.+ø T233a/11
h.-i kevşer: cennetteki huri T202a/07 → kevşer [2]
- hurd** *Far. (s.)* ufak, küçük
h.+ø
h. iderdi T202b/16 → it- [1]
- hūri** *Ar. (i.)* güzel kız, huri
h.+ø T202a/06, T233b/15
h.+di T234a/06 → ø-
h.+ler T232b/09, T233b/16 [5]
- hurmā** *Far. (i.)* bir meyve, hurma
h.+ø T202a/03, T239b/19
h.+yı T239b/19 [3]
- Hurrem Şāh** (*İ.*) Sam-Süvar'ın silah arkadaşı
H.+ø T208a/12, T208b/09, T208b/14, T209a/08,
T209a/10, T223b/21, T224a/03, T224b/12,
T224b/17, T224b/21, T225a/01
H.+a T208b/14, T209a/08
H.+dan T224b/13, T224b/15
H.+ı T207b/20, T208a/12, T224a/03, T224b/06
H.+ıla T208a/15, T208b/12, T209a/18
H.+uñ T224b/07, T224b/09, T224b/17,
T224b/19, T225a/05 [25]
- Hurrem Şāh bin Perihan** → Hurrem Şāh
H.+ø T225a/01
- [1]
- hurrem** *Far. (s.)* sevinçli, mutlu
h.+ø T208a/06, T216b/14
şād u h. olacaḳdur T226a/01 → ol-
şād u h. olup T237a/01 [4]
- hurşid-rūh** *Far. (s.)* gönlü güneş gibi parlak olan
h.+ø T201b/03 [1]
- Hürşit** *Far. (İ.)* İran Şāh'ının kızı, Güneş » *FMS*, 392.
H.+ø T236b/01 [1]
- hurūş** *Far. (i.)* coşma, gürltü
h.+ø T239b/06 [1]
- Husrev** *Far. (İ.)* İran şāhı » *FMS*, 393.
H.+ø T217a/17
H. ü Şīrīn T235b/15 → Şīrīn [2]
- husrev** *Far. (i.)* hükümdar, şāh
h.+ø T245b/02
h.+ā: ey padişāh! T198a/09 [2]
- huşūş** *Ar. (i.)* konu, mesele
h.+ø T219a/08 [1]
- huşūşā** *Ar. (e.)* ayrıca, bunun yanı sıra
h. T210b/12, T211b/14, T213b/04 [3]
- huş** (*i.*) kuş » *ÖTS*, C 2, 2011
h.+ø
h. ṭāʾifesi T222b/10 → ṭaʾife [3]
- hūş** *Far. (i.)* akıl, zihin
h.+ı
gūş u h. dutarisañ T236a/19 → dut- [1]
- hūş-ber** *Far. (i.)* bayıltıcı ilaç
h.+ø
dārū-ı h. T208a/02 → dārū [1]
- huşūc** *Ar. (i.)* alçak gönüllülük
h.+ıla T199b/21 [1]
- hūy** *Far. (i.)* yaratılış, karakter
h.+ı T215b/15, T236b/10 [2]
- huzūr** *Ar. (i.)* rahatlık, gönül hoşluğu
h.+ø
h. bulmayıcak T199a/17
h.+ı T200a/06
h.+ıla T199b/21, T204a/05 [4]
- hüccet** *Ar. (i.)* senet

h.+ø
delîl ve h. olmuşdur T203a/19 → ol-, delîl
[=1]
hücüm *Ar. (i.)* saldırı, saldırma
h.+ø
h. kıldılar T239b/03
h. kılop T239b/16
h.+ın T239b/04
[=3]
Hüdâ *Ar. (İ.)* Kur'an-ı Kerim » *OTS, 564*
H.+ñı
nūr-ı H.+nı T246a/04 → nūr
[=1]
Hüdhüd *Ar. (İ.)* Süleyman peygamberden haber taşıyan kuş
H.+ø T198a/20
[=1]
hükemâ *Ar. (ç.i.)* hakimler, bilginler
h.+ø T245a/14
h.-yı müteḳaddimîn: önde gelen alimler
T235b/10
[=2]
hüküm *Ar. (i.)* hüküm, emir, yönetme
h.+ø T219a/16, T220b/06, T220b/09, T228a/18, T232a/09
h. ide T229b/17 → it-
h. idecek olursa T222b/18 → it-, ol-
h. ider T217b/19,
h. iderdi T219b/16,
h. iderken T205b/21
h. idüp T219a/05
h. itmege T199b/15
h. eylegil T226a/15 → eyle-
h. iylemeyesin T226a/15
h. eyleye T218b/19, T226a/19
h. hükümât T207b/19 → hükümât
h. kılacaḳdur: T229b/14 → kıl-
h. kıldı T233b/05
h.-i hükümet itmege T238b/07 → it-, hükümet
h.+i T219b/09
h.+i ide T229b/15 → it-
h.+i eyledi T219b/05 → eyle-
h.+i eyleridi T219b/19 → eyle-, i-
h.+in T218b/06
h.+ince T203a/04, T211b/09, T216b/04
h.+inde T203b/14, T219b/12
h.+üm T215a/01
[=31]
hükümât *Ar. (ç.i.)* yönetim işleri
h.+ø
hüküm-i h. itmege :yönetme, idare etme
T207b/19 → it-
[=1]
hükümet *Ar. (i.)* devlet yönetimi

h.+ø
hüküm ü h. itmege T238b/08 → it-, hüküm
[=1]
hümâm *Far. (i.)* aslan, güçlü
h.+ø T210a/19, T216b/18, T221a/07, T222b/16, T232b/04, T235a/20
[=6]
hüner *Far. (i.)* beceri, ustalık
h.+i
‘ilm ü h.+i (tnn) T212a/14 → ‘ilm
[=1]
hüner-mend *Far. (s.)* hüner şâhibi, marifetli
h.+ø T218b/16
[=1]
hürmet *Ar. (i.)* saygı, şeref
h.+ø
h. iderdi T223a/16 → it-
h. kılan T229a/12 → kıl-
h.+i
Muḥammed h.+i kılop T217a/10 → kıl-, Muḥammed
h.+i (tnn) T225b/15, T229a/13, T236a/14, T239b/08
h.+içün T206b/08, T228b/07, T246a/04
h.+in T228a/04
h.+lû
‘izzetlû h. düşe T237a/15 → düş-
[=11]
Hüseyn *Ar. (İ.)* Hz. Muhammed'in torunu
H.+ø T197b/13
[=1]
hüsn *Ar. (i.)* güzellik, iyilik
h.+ø T236b/21
h. içinde T201b/02
h.-i gülistân: güzellik bahçesi T201b/08
h.-i zîbâ: güzel T201b/09 → zîbâ
h.-i evṣâfın: sıfatlarının güzelliği T213b/07
h.-i Ḥavvâ: Havva'nın güzelliği T228b/06
h.-i pāk: temiz güzellik T235b/07 → pāk
h.-i şîfât: vasıflarının güzelliği T205a/01
şâhib-i h.-i cemâldür T205a/04 → şâhib, cemâl
h.+i T202b/02, T215b/16
h.+ine T202a/13,
h.+üñe T206b/12
[=13]
hüsn-rûz *Ar.+Far. (i.)* gün güzelliği
h.+ø T236b/10
[=1]
Hüzâ → Hudâ
H.+ø T206b/06, T206b/09
H.+ya T206a/20
[=3]
hüzün *Ar. (i.)* keder, gam
h.+dür T244a/06

[=1]

I (1, 1)

1-, i- i- fiili, cevher fiil, ek fiil → 0-, y-, y1-, yi-

1.-di: ek fiilin hikâyesi kipi

aç+ı-dı T239b/20
 ağlar+ı-dı T198b/11, T214b/17
 Amnon+ı-dı T227a/13
 aşı+ı-dı T234a/05
 ‘āşık olmuş+ı-dı T204a/03
 atarlar+ı-dı T224a/20
 ayak üzerine tırmış+ı-dı T199b/13
 berāber olmuş+ı-dı T222a/06
 bī-kıl+ı-dı T224a/12
 çoğlar+ı-dı T239a/16
 doymaz+ı-dı T214b/07
 el urmaz+ı-dı T201b/20
 gark olmuş+ı-dı T239a/18
 giyesi yurlar+ı-dı T202a/01
 göz gözi aılar+ı-dı T224a/19
 hāş+ı-dı T205b/16
 hātūn+ı-dı T227a/15, T227b/20
 helāk olmuş+ı-dı T227a/13
 helal olmaz+ı-dı T213b/12
 kız karındaşı+ı-dı T204a/08
 karavaşum+ı-dı T199a/01
 kılurlar+ı-dı T230a/04, T234a/03, T237a/11
 kısmet olmuş+ı-dı T213b/11
 komaz+ı-dı T230b/16
 komışlar+ı-dı T212b/15
 lāleī reng olmuş+ı-dı T210a/15
 melūl olmuş+ı-dı T213a/16
 meşhūr+ı-dı T217b/06
 nām-zād+ı-dı T211b/18
 pehlevān+ı-dı T199b/02
 olacağı+ı-dı T241b/02
 oturmuş+ı-dı T199b/12
 oturmuşlar+ı-dı T234a/13, T234a/15
 ramāzān+ı-dı T241a/05
 şād-kām olmuş+ı-dı T227b/10
 tā‘accūb kılurlar+ı-dı T234a/04
 yol olmuş+ı-dı T221a/21
 yüregın tağlar+ı-dı T214b/17
 Tālis Han+ı-dı T224b/13
 tenbīh kılmağı+ı-dı T219b/07
 umar+ı-dı T230b/16
 uyarurlar+ı-dı T236b/18
 var+ı-dı T199b/01, T199b/02, T201b/02,
 T201b/05, T201b/21, T203b/14, T203b/16,
 T204a/08, T207a/05, T207a/17, T209b/12,
 T210a/05, T212b/02, T215a/20, T217b/06,
 T222a/02, T222a/02, T222a/02, T223a/04,
 T227a/13, T227b/04, T227b/05, T227b/11,
 T227b/17, T236b/14, T238a/15

yağar+ı-dı T224b/03

yakın kılmaz+ı-dı T241b/03

Yevhār+ı-dı T227a/14

yoğ+ı-dı T199b/19, T200a/07, T200a/07,
T223a/04, T226b/16, T227b/01, T234a/05

yokşul+ı-dı T201b/19

yur+ı-dı T202a/07

i.-di: ek fiilin hikâyesi

ah u zār ider+ı-dı T210a/14

‘ākıl+ı-dı T218b/10

altun+ı-dı T210a/05

‘ālim+ı-dı T199b/18

anası+ı-dı T226b/16

‘anber+ı-dı T234a/07

and içerler+ı-dı T237b/03

bilmez+ı-dı T241b/02

bilmezler+ı-dı T234a/04

binā itmişler+ı-dı T212b/15

bitmez+ı-dı T232b/04

cemāl+ı-dı T201b/03

cenk ederler+ı-dı T239a/14

cenk ider+ı-dı T202b/17

çalarlar+ı-dı T236b/17

çiflenmemiş+ı-dı T203b/08

Dāvud+ı-dı T227b/18 dilber+ı-dı T201b/03

dir+ı-dı T220b/13 -

dirler+ı-dı T199b/02, T199b/03

düşmüş+ı-dı T202a/03, T203b/01

elden gitmiş+ı-dı T204a/03 gelirler+ı-dı
T199b/16

gelirler+ı-dı T234a/03

getürmemiş+ı-dı T201b/03

gitmiş+ı-dı T203b/02

görmez+ı-dı T201b/20

görürler+ı-dı T234a/04

hāşıl ola+ı-dı T229b/02

hükmi eyler+ı-dı T219b/19

‘ışk ‘akılda tārık itmiş+ı-dı T204a/04

ihşān idecek idi T229a/16

İzindār+ı-dı T223b/12

iderler+ı-dı T220a/11

ikisi bir yire geley+ı-dı T201b/17

inler+ı-dı T204b/16, T210a/14, T219b/21,
T220a/12

işler+ı-dı T238a/16

İşmū‘ilde+ı-dı T226a/13

kāmiller+ı-dı T223b/08

karındaşı+ı-dı T204a/07

katında+ı-dı T226b/14

kenārında+ı-dı T212b/16

kısmet itmiş+ı-dı T213b/12

melūl+ı-dı T214a/08

meşgūl olmuşlar+ı-dı T234a/14

meşgūller+ı-dı T234a/19

müsaḥḥar+ı-dı T238b/09

naşīb+ı-dı T213b/09

öğütleşürler+i-di T199b/17 → öğütleş-
ölmez+i-di T218b/07 → öl-
pāk-dāmen+i-di T201b/09, T201b/19 →
pāk-dāmen
şā'im+i-di T226b/18 → şā'im
semenber+i-di T201b/04 → semenber
ser-āğāz iderler+i-di T236b/20 → ser-āğāz
şıbtından+i-di T207a/05 → şıbt
söyleşürler+i-di T218b/03 → söyleş-
şād+i-di T229b/01 → şād
şehriyār+i-di T226a/14 → şehriyār
tābūt-dāruñ+i-di T213a/05 → tābūt-dār
ta'n söyleşürler+i-di T218b/03 → söyleş-,
ta'n
teveccüh itmiş+i-di T200a/06 → teveccüh
ügürürler+i-di T236b/17 → ügür-
üzerine+i-di T220b/06 → üzeri
vaḳt ittifāk i. düşmüşidi T203b/01 → düş-,
vaḳt, ittifāk, ile
yāri itmez+i-di T232b/04 → it-, yāri
yār-ı Nıl+i-di T224a/12 → yār, Nıl
yaşında+i-di T218b/10, T222a/01 → yaş
yigid+i-di T201b/06 → yigid
ğuşşayı göñline getürmüş+i-di T226b/08 →
getür-, ğuşşa, göñül
ğuşl iderler+i-di T202a/01 → it-, ğuşl
i-dü: ek fiilin hikāye kipi
kanda+i-düñüz T234b/15 → kanda
ümüz-vār+i-düm T216b/08 → ümiz-vār
i-dügin: ek fiilin mastarı
nām-zādusı+i-dügin T204b/12 → nām-zād
ferāğatda+i-dügin T225a/12 → ferāğat
gereklü+i-dügin T238b/11 → gereklü
kanda+i-dügin T227a/08 → kanda
ne+i-dügin T219b/06, T238a/21 → ne
ı-ken: ek fiilin zarf-fiili
tutmış+ı-ken T228a/10
var+ı-ken T218a/04, T218a/05, T219b/07,
T219b/10, T221a/07
olmuş+ı-ken T208b/20 → ol-
yoğ+ı-ken T218a/05
i-ken: ek fiilin zarf-fiili
cānān+i-ken T218a/17 → cānān
cenk ider+i-ken T208b/19 → it-, cenk
cennet+i-ken T223a/09 → cennet
fermān+i-ken T218a/17, T228a/08 →
fermān
gelmiş+i-ken T197b/09 → gel-
mürsel+i-ken T202b/08 → mürsel
peygāmberi+i-ken T222a/16 → peygāmber
sözde+i-ken T233b/03 → söz
şāh+i-ken T206a/16, T236b/02 → şāh
tıfl+i-ken T244a/14 → tıfl
var+i-ken T203b/16 → var
ı-mış: ek fiilin rivayeti

var+ı-mış T205b/02
ı-mış: ek fiilin rivayeti
güzelliginden+i-mış T212a/21 → güzellik
güzel olduğuçün+i-mış T212a/18, → ol-,
güzel
girçek+i-mış T233a/20 → girçek
hākim+i-mış T209a/03
ister+i-mış T213a/09
ı-sa: ek fiilin şartı
añlar+ı-sañ T223b/15, T225a/15, T225b/07,
T235b/17, T245b/10
bağışlar+ı-sañ T221b/16
bulur+ı-sañ T201a/03
güş u hüş dutar+ı-sañ T236a/19
habır olduñ+ı-sa T214a/12, T241a/18
iş tutar+ı-sa T232a/06
mühlet bulur+ı-sa T236a/07
rāz+ı-sa T204b/03
sözümü dut-ar+ı-sañ T206a/07
var+ı-sa T200b/04, T204a/14, T204a/14,
T204b/06, T212a/18, T219a/08, T223a/03,
T225a/13, T230b/02, T232a/11, T233a/03,
T233a/03, T233a/12, T234a/10, T235b/03
ı-se: ek fiilin şart kipi
aç+ı-se T220a/19
'āķil+i-señ T201a/06, T201a/18, T222b/06,
T235b/21, T240b/06
'ārif+i-señ T216b/19
'āşık+i-se T236a/10
bilür+i-señ T201a/03
cevher+i-señ T217a/02
diler+i-se T228a/19
diler+i-señ T199a/20, T217a/10
dinler+i-señ T223b/15
dir+i-señ T214b/06
dirler+i-se T212a/11
ehl+i-señ T223b/18
gelür+i-se T209a/02
güzel+i-se T213a/10
ister+i-se T228a/19
ister+i-señ T207b/15, T244b/17
kāmil+i-señ T202b/09, T231b/13, T237a/21
müşkil+i-se T200b/16
ölür+i-se T206a/03
şusız+i-se T220a/19
tālib+i-se T236a/10
yalıncağ+i-se T220a/20
ıldırım (*ı*.) yıldırım
ı.+veş T199b/10, T212a/03
[=2]
ıldırım ibn Muḥammed Ḥan (*ı*.) Osmanlı padişahı
Yıldırım Beyazıt
ı.+ø
ı.-ı Rüm: Rum diyarının hükümdarı
T197b/15 → ıldırım bin Muḥammed Ḥan
[=1]

İldırım Şeh → İldırım bin Muḥammed Ḥan
İ.+ø T231a/19

[=1]

ılduz (*i.*) yıldız → yılduz
İ.+1 T232b/18

[=1]

ıra-

1. uzaklaş-

İ.-rdı T224a/21

2. (*y.f.*)

yoldan ıra-: doğru yoldan çıkar-
...-r T223a/08

[=2]

ırağ (*s.*) → ırak

İ.+ø

İ. kııl-ø T225a/18 → kııl-

İ. olacak T218a/09 → ol-

ırak (*s.*) uzak

İ.+ø

İ.+dan T224a/10

[=3]

ırmak, -ğı (*i.*) nehir

İ.+ø T224a/15

İ.+laruñ T243a/09, T243a/10, T243b/03,
T243b/04

[=5]

ırs *Ar. (i.)* soy, kalıtım

ı.+1 (tnn) T237a/03

[=1]

ıslāḥ *Ar. (i.)* düzeltme, iyileştirme

İ.+ø

İ. eyledi T225a/20 → eylet-

[=1]

ışmarla- emanet et-, görev ver-

İ.-dılar T236b/13

İ.-mışdı T219b/17

[=2]

ışk *Ar. (i.)* aşk, sevgi

ı.+ø T204a/17, T204a/18, T204a/20, T204b/18,
T205a/17, T205a/18, T207b/10, T207b/10

cām-ı ı. T205a/16 → cām

cān-ı ı. T205a/17 → cān

dām-ı ı. T205a/16 → dām

ı. ʿaḳıl-da tārik itmışıdı T204a/04 → it-, i-,
ʿakl, tarīḳ

ı. ḥarāretin defʿ ider T204a/14 → it-,
ḥarāret, defʿ

ı.-ı ḥaḳīḳī: gerçek aşk, ilahi aşk T204a/18

ı.-ı mecāzī: beşeri aşk T204a/19 → mecāzī

ʿummān-ı ı. T205a/17

ı.+a

ı.+a göñül viren T205a/18

ı.+1 T204b/19, T209a/21, T216a/05

ı.+ıla T201b/09, T205a/08

[=22]

ıztırāb *Ar. (i.)* keder, sıkıntı
İ.+1 T224b/06

[=1]

İ (i, ĩ, ı)

ıibād *Ar. (ç.i.)* kullar

ı.+uñ T221a/17

[=1]

ıibādet *Ar. (i.)* tapınma, kulluk

ı.+ø T198a/19, T200a/16, T200a/19, T200b/05

ı. ide T200a/16 → it-

ı. idemez oldu T204a/05

ı. ider T216a/14

ı. idüp T198b/11

ı. itdi T238a/14

ı. eyledi T228b/03

ı. kıla T216a/17

ı.+den T216a/20

ı.+e T199b/15, T200b/20, T211a/11, T214a/14,
T218b/20, T222b/09, T227a/10

ı.+ine T199a/16

[=20]

ıbdāʿ *Ar. (i.)* meydana getirme

İ.+ø

levḥ-i İ. T245b/21 → levḥ

[=1]

İblīs *Ar. (i.)* şeytan

İ.+ø T201a/11, T201b/01, T202a/12, T202a/13,
T202b/01, T208a/01, T221a/21, T223a/01,

T223a/03, T225a/12, T225a/17, T230b/13,
T230b/17, T230b/18, T231a/08, T231a/09,

T231a/12, T231a/16, T231b/09, T231b/21,
T232a/04, T232a/07, T232a/17, T232a/20,

T232b/02, T232b/17, T232b/17, T233a/04,
T233a/05, T233a/07, T234a/15, T235a/13,

T241a/05, T241a/06, T241b/03, T246a/08

çeşm -i İ. T235a/18

İ.-i bī-dīn: dinsiz şeytan T222b/08,
T225a/10, T239a/11, T241a/20, T241b/01,
T245a/09 → bī-dīn

İ.-i laʿīn: lanetlenmiş şeytan T201a/10,
T201a/14, T225a/07, T230a/09, T230b/09,
T232a/03, T232b/05, T234a/10, T235a/07,
T235a/10, T244a/21 → laʿīn

İ.-i laʿīn durur T232a/03 → dur-, laʿīn

İ.-i laʿineyi T208a/01

İ.-i merdūd: kovulmuş şeytan T230a/20 →
merdūd

İ.-i pür-telbīs: çok hileci şeytan T230a/09,
T232a/14 → pür-telbīs

İ.+e T201a/09, T225a/12, T230b/12, T232b/16,
T241a/07

İ.+i T241a/02

İ.+uñ T202a/12, T231b/17, T232a/11

[=68]
ibn *Ar. (i.)* oğul, oğulları
 i.+ø
 i.-i Yāmin: Yaminoğulları kabilesi
 T201b/05, T207a/05, T212a/09 → Yāmin
 i.-i Yāmen T205a/03

[=4]

İbrāhīm *Ar. (İ.)* İbrahim peygamber
 İ.+ø T198b/09, T198b/14, T200a/02 T200b/09,
 T214a/14, T236b/01
 İ.+i T198b/20
 İ.+ün T198b/07, T198b/11

[=8]

ʿibret *Ar. (i.)* öğretici ders
 i.+ø
 ʿi. aldı T241a/12 → al-
 ʿi. alur T245a/08

[=2]

ibrīk *Ar. (i.)* su kabı
 i.+ıla T233b/16

[=1]

ibtilā *Ar. (i.)* imtihan, tecrübe
 i.+ø
 i. kıldı T219b/12 → kıl-
 i. kılup T219b/13

[=2]

ictimāʿ *Ar. (i.)* toplanma
 i.+ø
 i. oldı T201b/07 → ol-

[=1]

iç *(i.)* dahil olan yer, etraf, duygu, konu
 i.+i T234b/17, T239b/14
 i.+inde T197b/16, T199b/02, T199b/19,
 T202b/15, T204b/01, T205b/20, T210b/21,
 T218a/07, T223a/12, T227b/14, T233b/09,
 T233b/16, T234b/17, T235b/19, T236a/02,
 T236b/14, T241b/10, T245a/14
 hüsni i.+inde: güzellik konusunda T201b/03,
 T236b/21 → hüsni
 şādılık i.+nde olsunlar T232b/09, T232b/10
 → ol-, şādılık
 i.+indeki T209b/08, T209b/12, T243a/13
 i.+ine T214a/20, T215b/21, T218b/06,
 T239b/01
 hāk i.+ine şalmışam T209a/01 → şal-, hāk

[=32]

iç-

1. sıvı bir şeyi ağza alıp yut-
 i.-di T204a/15, T224b/05, T224b/08
 i.-diler T209a/11
 i.-dise T235b/12 → ø-
 i.-e T238a/05
 i.-erdi T220a/04, T222a/07 → ø-
 i.-erem T204a/13

i.-erler T240b/04
 i.-ince T207a/20
 i.-medi T220a/17
 i.-mese T217b/09
 i.-mesi T240b/11
 i.-miş T201b/09
 i.-se T222a/06
 i.-üp T202b/19

2. (y.f.)

and iç-: yemin et-, söz ver-
 ...-di T209b/10
 ...-erleridi T237b/03 → i-
 [=17]

içerü *(zf.)* iç taraf

i.+ø T204a/11, T205b/11, T215b/11 T216a/10,
 T219a/01, T233a/19, T233b/03, T234b/12,
 T234b/14, T234b/15, T234b/16, T244b/01
 i.+de T234a/13
 i.+den T214a/03

[=14]

içil- içme işi yapıl-
 i.-di T235a/02

[=1]

için → için

i.+ø T208b/16, T225b/09

[=2]

içre *(e.)* içerisinde, içinde, hakkında

i.+ø T197b/17, T197b/17, T198a/01, T198a/03,
 T198a/03, T198a/14, T198b/12, T199a/12,
 T199b/15, T199b/18, T199b/19, T200a/01,
 T200a/16, T200a/16, T200a/17, T200b/08,
 T200b/08, T200b/10, T201a/09, T201b/07,
 T201b/07, T201b/09, T201b/14, T202a/19,
 T202b/01, T202b/18, T205a/03, T205a/11,
 T205a/12, T205b/13, T208b/18, T208b/20,
 T209a/03, T209a/04, T215a/01, T215b/01,
 T215b/09, T215b/13, T216a/07, T217b/06,
 T217b/07, T218a/20, T218b/14, T219a/08,
 T221b/06, T222b/12, T222b/14, T223a/06,
 T223b/09, T223b/10, T223b/11, T224a/16,
 T225a/15, T225a/21, T226a/10, T228a/07,
 T228b/13, T229a/12, T229b/10, T229b/18,
 T229b/18, T230a/07, T231b/14, T233a/08,
 T234a/08, T234b/06, T234b/10, T234b/14,
 T235a/13, T235a/20, T235b/08, T235b/08,
 T236a/14, T236b/07, T236b/16, T237a/15,
 T237b/06, T238a/04, T240a/01, T241b/04,
 T244a/14, T245b/17, T246a/17, T246a/20,
 T246a/21

i.+gi T228b/07

[=86]

içün *(e.)* sebebiyle, +den dolayı

i. T198b/11, T203a/03, T209b/14, T211b/12,
 T212b/03, T214a/19, T215a/09, T215a/17,
 T216b/20, T219a/08, T222a/18, T224b/12,
 T224b/19, T227a/06, T228b/05, T228b/05,

T228b/07, T228b/09, T228b/09, T228b/09,
T228b/10, T228b/10, T234b/07, T235a/19,
T235a/21, T236b/15, T237a/05, T237a/19,
T237a/20, T239b/07, T239b/07, T239b/08,
T239b/08, T239b/09, T239b/09, T239b/09,
T239b/10, T239b/11, T241b/08, T244b/12

[=40]

ıçür- başkasının içmesini sağla-

i.-di T211a/08

i.-diler T231b/05

i.-mek T231b/09

[=3]

ıd *Ar. (i.)* bayram

i.+ø T236a/19

[=1]

idrāk *Ar. (i.)* anlama

i.+ine

zihn-i i. T204a/19 → zihn

[=1]

İdrīs (*İ.*) Kur'an'da adı geçen bir peygamber

İ.+ø T208a/09, T237b/09

İ.+ile T239b/09

[=3]

idin- (*y.f.*)

konuk idin-: misafir et-, ağırla-

...-mezdüm T212b/01

ıadet idin-: alışkanlık haline getir-

...-üben T213b/15

tābūt-dār idin-: tabutdarlık görevine getir-

...-düm T213b/02

[=3]

idün-

1. edin-, sahip ol- → idin-

i.-üp T218b/11

2. (*y.f.*)

ıadet idün-: alışkanlık haline getir-

...-üben T213a/17

[=2]

ıfrīt *Ar. (i.)* kötü bir cin

i.+ø T232a/13

i.+den T233a/07

i.+dür T230b/01

[=3]

iftār *Ar. (i.)* oruç açma

i.+ø

i. idicek T239b/20 → it-

[=1]

iftihār *Ar. (i.)* övünme

i.+ø

i. itdi T198a/02 → it-

[=1]

iftirā *Ar. (i.)* asılsız suçlama

i.+ø

i. kılaT203a/17 → kııl-

[=1]

ıglā (*İ.*) Davud peygamberin karısı

ı.+dur T227a/19

[=1]

ıgvā *Ar. (i.)* yoldan çıkarma, kıskırtma

i.+ø T222b/07

i. kılmazsam T245a/09 → kııl-

i. virdi T231a/08 → vir-

i. virem T244a/17

i. viresiz T230b/14

i.+lar

i. idici T202b/07 → it-

i. virdüklerin T231b/21 → vir-

[=7]

ıhātā *Ar. (i.)* kuşatma

i.+ø

i. idüp T222b/10 it-

i. idüp durur T243a/19 → dur-

i. kılmışdur T242b/01 → kııl-

i. kıılup T222b/10

i. kıılupdur T243a/17, T222b/10

[=6]

İhdinas (*İ.*) Şeytan'ın yardımcılardan biri

İ.+ø T225a/11, T230b/10

İ.+a T201a/11

[=3]

ıhlāş *Ar. (i.)* rıyasız bağlılık

i.+ıla T200a/05, T217b/07, T217b/07,

T222b/01, T222b/05, T222b/13

[=6]

ıhsān *Ar. (i.)* iyilik

i.+ø T206b/06

inām i. eyledi T235b/04 → eyle-, inām

luṭf u i. eylegil T214b/12 → luṭf

i. idecek idi T229a/16 → it-, i-

i. itdüğün T239b/09

i.+a T210b/06

i.+ıñuz T206b/06

[=7]

ıhtikāk *Ar. (i.)* aşındırma

i.+ından T242b/20

[=1]

ıhtilāf *Ar. (i.)* ayrılık, uyuşmazlık

i.+ø

i. kılmışlardır T220a/21 → kııl-

[=1]

ıhtirā *Ar. (i.)* daha önce olmayan bir şey bulma,
yaratma

i.+ø

tuhfe-i i. T245b/21 → tuhfe

[=1]

ıhtirāz *Ar. (i.)* çekinme

i.+ø

i. kıla T203b/21 → kııl-

i. kıldı T209b/14

i.+um

i. olmadığı T204b/08 → ol-

[=3]
iẖtiyār *Ar. (i.)* seçme, tercih etme
 i.+ø T197b/14, T243b/13, T243b/14
 i. eyle-ø T228b/13 → eyle-
 i.+ıla T243b/13

[=5]
iẖtiyāṭ *Ar. (i.)* önlem, tedbīr
 i.+ø
 i. eylemedi T244b/15 → eyle-
 i.+ıla T209a/10
 i.+ın
 i.+ın eyledi T201a/19

[=3]
ṣikāb *Ar. (i.)* ceza, eziyet
 ṣi.+ø T244a/05, T244a/06
 [=2]

iḵbāl *Ar. (i.)* yönelme
 i.+ø
 i. idüp T219b/14

[=1]
iki *(s.)* iki
 i.+ø T202b/11, T207a/05, T208b/02, T209a/12,
 T209b/16, T210a/08, T210a/09, T210a/19,
 T211a/14, T211b/08, T212a/04, T212a/05,
 T215a/08, T217b/06, T218b/20, T219a/04,
 T219a/09, T219a/18, T219b/08, T219b/12,
 T220a/18, T220b/03, T220b/03, T221a/20,
 T222a/11, T223b/05, T225a/11, T227a/12,
 T227a/14, T227a/15, T227a/17, T227a/18,
 T227a/19, T227a/20, T227a/21, T227b/01,
 T227b/03, T234b/21, T235a/01, T235a/04,
 T237b/06, T237b/20, T240b/19, T243a/20
 i. ʿālem T205a/17 → ʿālem
 i. cihān T244b/07 → cihān
 i.+müz T208b/20, T220b/07
 i.+si T209a/13, T237b/02, T237b/07,
 i. bir yirde kalmadı T224a/07 → kal-, bir,
 yer
 i. bir yire geleyidi T201b/17, T218b/02 →
 gel-, i-
 i.+sini T233b/08
 [=55]

iki biñ *(s.)* iki bin
 i.+ø T238a/17, T238a/18
 i.+in T238a/17

[=3]
iki yüz *(s.)* iki yüz
 i.+ø T214a/18

[=1]
iki yüz kırk dört *(s.)* iki yüz kırk dört
 i.+ø T214b/01

[=1]
ikinci *(s.)* ikinci
 i.+ø T210a/02, T211a/20, T211b/21, T212b/02,
 T215a/02, T224b/14, T225a/07, T225a/09,
 T226b/21, T227a/14, T241a/02

[=11]
ikindü *(i.)* öğle ile akşam vakti arası zaman dilimi
 i.+ø T200b/21, T202a/05
 [=2]

ikişer *(s.)* ikişer
 i.+ø T227b/06

[=1]
iklīm *Ar. (i.)* ülke, diyar
 i.+ø
 i.-i ḥarāc: farklı ülkelerden toplanmış
 T210a/06

[=1]
ikrām *Ar. (i.)* sunma, bağışlama
 i.+ø
 i. kılduk T226a/12 → kıl-
 [=1]

ikrār *Ar. (i.)* söyleme, itiraf etme, bildirme
 i.+ø
 i. idipdür T197b/10 → it-
 i. eyledüm T221b/04 → eyle-
 i.+ın
 i. alası T210a/07 → al-
 [=3]

ilāh *Ar. (i.)* yaratıcı, tanrı
 i.+ø T200b/01, T200b/02, T219a/09, T236a/12,
 T237b/15
 ʿavn-ı i. T225a/19
 İlāhī: ey Allah'ım
 İ.+ø T198b/14, T199a/08, T199a/09,
 T199a/10, T200a/03, T217b/07,
 T217b/09, T217b/11, T217b/13,
 T217b/14, T217b/16, T217b/16,
 T217b/17, T217b/19, T217b/20,
 T217b/21, T218a/01, T220b/14,
 T221a/21, T221a/21, T221b/01,
 T221b/02, T221b/02, T221b/04,
 T221b/04, T221b/07, T221b/13,
 T223a/16, T228b/03, T228b/05,
 T234b/06, T234b/06, T239b/07,
 T239b/07, T245b/20, T246a/06,
 T246a/09

i.+a T197b/01
 [=44]

ilāhī *Ar. (s.)* Allah'a ait, manevi
 i.+ø T241a/09
 nūr-ı i. T241a/12 → nūr
 [=2]

ilām *Ar. (i.)* duyurma, bildirme
 i.+ø
 i. itdiler T225a/02 → it-
 i. eyledi T201b/13 → eyle-
 [=2]

ile *(bağ.)* ile
 i.+ø T197b/13, T229b/07
 [=2]

ile (e.) birlikte, vasıtasıyla

- i.+ø T198a/09, T210b/05, T219b/12, T225b/08, T225b/08, T229a/05, T229b/17, T235b/03, T236b/14, T236b/18, T238a/17, T238b/02, T238b/06, T239b/13, T245a/11
vaqtı ittifaḳ i. düşmişidi T203b/01 → düş-, i-

[=15]

ilel Ar. (ç.i.) hastalıklar, kederler

- i.+ø
i. eylemek T211a/03 → eyle-

[=1]

ilerü (zf.) ön taraf

- i.+ø T208a/17
i. gitmişlerüñ T226a/13 → git-
i. varup T210b/02, T239b/18 → var-

[=4]

ilet-

1. ulaştır-, götür-
i.-ø T210a/07
i.-di T233b/11
i.-dügin T234b/16
i.-düklerinden T208a/01
i.-e T225a/20
i.-em T233b/07, T233b/11
i.-üp T212b/01
i.-ür T231a/15
2. (y.f.)
ḥalvetine ilet-: içeri al-, ağırla-
...-üp T205b/11
renc ilet-: zahmet çek-, çabala-
...-enler T241b/01

[=11]

illā Ar. (zf.)

1. sadece, yalnız
i.+ø T204a/13, T210a/03, T219b/03, T219b/15, T223a/02, T223b/15, T231b/10, T241b/02
2. (e.) yine de, fakat
i.+ø T211a/18, T230b/17, T232a/01

[=11]

illet Ar. (i.)

1. bozukluk, aksaklık
ç.i.+ø
ç.i. iderlerdi T234a/18 → it-
ç.i. idüp T219b/04
ç.i. kılup T234a/14 → kıl-

2. sebep

- ç.i.+i (tnn) T243b/02, T243b/03

[=5]

ilm Ar. (i.) ilim, bilgi, bilim

- ç.i.+ø T199b/18, T217b/21, T218b/14, T223b/09, T227b/14, T235b/15, T237a/15, T237a/15, T237a/18, T237a/21, T237b/02, T237b/03, T237b/11, T241a/21, T243b/14, T243b/15, T244a/14, T244b/05, T244b/09, T245a/01,

T245a/05, T245a/13, T245a/14, T245a/19, T245a/21, T245b/01, T245b/04, T245b/05

ç.i. okumış olsa T244b/13 → ol-, oku-

ç.i. ü hüner T212a/14 → hüner

ç.i.-i hey'et T239a/10 → hey'et

ç.i.-i ḥikmet: hikmet ilmi T237b/04, T239a/03, T239a/04, T239a/09, T241a/11, T244a/12 → ḥikmet

ç.i.-i necüm:gök bilimi, astronomi T237b/12 → necüm

ç.i.-i nücüm T245a/11

ç.i.+den T244a/17

ç.i.+dür T245a/21

ç.i.+e T237a/18, T241a/20, T241b/01, T244a/20, T245b/01

ç.i.+e'l-yakīn: kesin ve gerçek bilgi T207a/06 → yakīn

ç.i.+i T209a/14, T225a/20, T237a/16, T244b/05, T245a/05

ç.i.+ile T198b/17, T218a/02, T218a/03, T235b/20, T237a/16, T237a/17, T237a/17, T237a/17, T241b/05, T245b/02, T245b/03, T245b/03, T245b/04, T245b/06, T245b/07, T245b/07

ç.i.+ile

ḥayāt-ı i. T245a/19 → ḥayāt

ç.i.+iledür T245b/04

ç.i.+in T218b/06, T237a/14, T239a/03

ç.i.+inde T244a/15

ç.i.+ine T237b/17, T244a/11, T246a/11

ç.i.+ini T239a/08

ç.i.+iyle T245b/07

ç.i.+üm T223b/16

ç.i.+ümüzce T204b/07

ç.i.+üñ T218b/13, T237a/20

[=82]

ilt- → ilet-

i.-üp T209a/11, T230b/06

[=2]

İlyās (İ.) Hz. İlyas

İ.+ø T198b/17

[=1]

imām Ar. (i.) önder, din alimi

i.+ø T223a/08, T235a/12

i.-ı enbiyā: peygamberlerin önderi, Hz. Muhammed T246a/03

[=3]

imāme Ar. (i.) sarık

i.+sin T214a/15

[=1]

īmān Ar. (i.) inanma, inanç

İ.+ø T226a/18, T240b/03, T243b/18, T243b/20

İ. getirdi T238b/21 → getir-

İ. getirtip T219b/03

tecdīd-i İ. T237b/13

- i.+ı T216a/02
İ.+suz
İ. giderdüm T202a/18 → gider-
[=9]
- ‘**imāret** *Ar. (i.)* hayır yeri, yapı
‘i.+ø T215a/18, T215b/07
kaşr-ı ‘i. T217a/17 → kaşr
[=3]
- imdi** (*zf.*) şimdi, şu an
i.+ø T198a/12, T198b/18, T201a/02, T201a/13,
T205b/08, T207b/02, T209a/09, T210b/09,
T214a/12, T214b/09, T214b/19, T216a/19,
T216b/15, T219a/18, T220a/15, T220b/09,
T221b/10, T222a/14, T222a/21, T225a/04,
T226a/19, T227b/15, T228a/20, T230a/19,
T232a/01, T237b/05, T239a/19, T240a/16,
T244b/07, T244b/11, T245b/10
[=30]
- imkān** *Ar. (i.)* olanak, fırsat
i.+ı T205b/07
[=1]
- İmrān** *Ar. (İ.)* Musa peygamberin babası » *Tor., 23*
İ.+ø T201b/02, T208b/13, T215a/03, T224b/20,
T227b/05, T227b/17
[=6]
- İmranī** *Ar. (s.)* İmran soyundan olan
İ.+ler T223b/11
[=1]
- imtiḥān** *Ar. (i.)* yoklama, sınama
i.+ø
i. idüben T219b/12 → it-
i. kılmak T241b/08 → kıl-
[=2]
- iḥḥen** (*s.*) çok
i.+ø T238b/16
[=1]
- iḥḥe-** üzüntü sebebiyle sesler çıkar-, inle-
i.-di T204b/17, T245a/04
i.-ridi T204b/16, T210a/14, T219b/21, T220a/12
→ i-
[=6]
- in-**
1. yukarıdan aşağı gel-
i.-di T210b/02, T218b/01, T232b/11, T234b/19
i.-er T243a/07
i.-üp T222b/10, T224b/14, T230a/03, T230a/04,
T234b/10
2. bir binekten ya da araçtan çık-, yere bas-
i.-di T238a/19, T239b/18
i.-üp T212b/18, T213a/04, T213a/08
3. gel-, konakla-
i.-di T203a/02
i.-e bilür T213a/12 → bil-
i.-üp T213a/02
4. (*y.f.*)
tüfeng in-: tüfekte saldır-
- ...-di T199b/10
başı indür-: emre uy-, itaat et-
...-dürürdi T213a/14 → ø-
[=19]
- ‘**inād** *Ar. (i.)* ısrar etme, ayak direme
‘i.+ø
‘i. eylemedük T219a/08 → eyle-
[=1]
- in‘ām** *Ar. (i.)* iyilik, yardım
i.+ø
i. iderdi T238a/18 → it-
i. iḥsān eyledi T235b/04 → eyle-, iḥsān
i.+um T215a/04
[=1]
- inan-** doğruluğunu kabul etme, itikat
i.-ø T235b/19, T244b/14
i.-up T214a/04
[=3]
- ‘**ināyet** *Ar. (i.)* yardım, lütuf
‘i.+ø T214b/16, T234b/05
‘avn u ‘i. ide T217a/06 → it-, ‘avn
‘i. itmeye T225b/02, T232a/06
‘i. kıldı T246a/12 → kıl-
‘i. kılp T217a/08
‘i.+i
‘i.+i ola T200b/15 → ol-
‘i.+iyle T224b/02, T224b/05
[=10]
- ince** (*s.*) kalınlığı az olan
i.+dür
kıldan i.: derin, anlamlı T214a/12
[=1]
- inci** → incü
i.+ø T207a/15
i.+siçün T207a/14
[=2]
- İncil** (*İ.*) Hristiyanların kutsal kitabı
İ.+ø T197b/10
[=1]
- incin-**
1. kırıl-, gücen-
i.-di T210a/13, T215a/10, T217b/03, T227a/09
i.-diler T211b/16
i.-meyesin T219a/06
i.-üp T210b/02, T213a/03, T227b/19
i.-ürseñ T221a/08
2. (*y.f.*)
gönlü incin-: kalbi kırıl-, üzül-
...-di T215a/13
[=11]
- incit-** kalp kır-, üz-
i.-meyem T210a/02
[=1]
- incü** (*i.*) inci
i.+ø T210a/07
i.+yi T207a/14

- i.+yile T210a/04
[=3]
- indür-** (*y.f.*)
baş indür-: itaat et-, uy-
...-mezdi T199b/03 → ø-
[=1]
- infi'āl** *Ar. (i.)* kırılma, gücenme
i.+ø
i. olmaya T209b/15 → ol-
[=1]
- in'ikās** *Ar. (i.)* yansıma
i.+ø
i.-ı şems: Güneş'in yansıması T242b/15,
T242b/16, T243a/05
[=3]
- iniş** (*i.*) inme hareketi
i.+e T208a/21
[=1]
- inkār** *Ar. (i.)* kabul etmeme, aksini söyleme
i.+ø
i. itmekdür T244a/03 → it-
[=1]
- inkıyād** *Ar. (i.)* boyun eğme
i.+ø
i. idüp T244a/03 → it-
[=1]
- ins** *Ar. (i.)* insan
i.+ø T220a/11, T222b/12, T225a/04, T228b/20,
T230a/06, T235a/09, T245a/12
i. ü cin T197b/06 → cin
i. ü cinle T208b/19
i.+e T229b/16
i.+iñ T200a/19
[=11]
- inşāf** *Ar. (i.)* merhamet, vicdan
i.+ø
i. ehilleridür: merhametli kişiler T203a/19
→ ehil
i. idüp T222a/15 → it-
[=2]
- insān** *Ar. (i.)* beşer, kişi
i.+ø T205a/18, T239b/08, T242b/07, T242b/08
hākim-i ervāh-ı i. T197b/07 → hākim,
ervāh
i.+dan T241a/13
i.+uñ T241b/14
[=7]
- inşā'l-lāh** *Ar. (zf.)* Allah'ın izniyle
i.+ø T200b/17
i.u Te'ālā T230a/01, T231b/03, T246a/14 →
Te'ālā
[=4]
- intikām** *Ar. (i.)* öç alma
i.+ø
i. alacaktır T235a/13 → al-
- i. idisersin T220b/12 → it-
i.+ın
i.+ın alacaktır T235a/12
i.+ına T213b/03
[=4]
- intikāş** *Ar. (i.)* baş aşağı dönme
i.+ı T243b/05
[=1]
- intizār** *Ar. (i.)* bekleme, gözleme
i.+ø T197b/15, T205a/15
i.+ıla T234a/15
[=3]
- inzāl** *Ar. (i.)* indirilme
i.+ø
i. oldu T226a/09 → ol-
[=1]
- ip** (*i.*) ip, halat
i.+de T198a/05
[=1]
- ir** (*zf.*) erken
i.+ø
i. giç T216b/12 → giç
i. ü giç T211a/03, T221a/18, T221b/05,
T225a/04
[=5]
- ir-**
1. ulaş-, yet-, değ-
i.-di T214a/10, T225b/07, T225b/09
i.-diler T202b/12
i.-dükçe T223b/16
i.-e T228a/12
i.-e gör-ø T225b/18 → gör-
i.-ecegim T200a/05
i.-ecek T201a/04
i.-emezsin T223b/01
i.-esin T218a/19, T238b/20
i.-icek T203a/14, T208b/17
i.-medi T197b/05, T198a/06, T232a/08,
T237a/18
i.-memişdür T225b/08
i.-mesün T231b/12
i.-meyiserdür T223b/01
i.-mez T198a/06, T226b/04, T236a/02
i.-se T207b/10
i.-ürsin T199a/05
2. (*y.f.*)
'aklı ir-: anla-, düşün-
...-dügince T204b/06
āvāz ir-: ses duy-
...-di T241a/13
bir mākāmdan bir mākāma ir-: bir yerden bir
yere git-, taşın-
...-mişler T208a/13
ecel ir-: öl-
...-meye T225b/10
...-se T211a/02, T212b/20

elem ir-: üzül-, belaya uğra-
 ...-meye T233b/13 → elem
 ...-mezse T232b/21
 hâlel ir-: zarar gel-
 ...-e T210a/17 → hâlel
 ...-icek T213a/15
 ...-meye T216b/20
 ...-meyiser T236a/04
 hâtar ir-: tehlike gel-
 ...-mez T218b/14 → hâtar
 ‘inâyet er-: yardım ulaş-
 ...-di T214b/16 → ‘inâyet
 mekr er-: tuzağa düş-
 ...-di T234b/13 → mekr
 mevt er-: öl-
 ...-icek T211a/03 → mevt
 murâd a ir-: isteğine kavuş-
 ...-medin T205b/03 → murâd
 rahmet ir-: Allah'ın merhameti ulaş-
 ...-di T221b/18 → rahmet
 rahmete ir-: Allah'ın rahmetini kazan-
 ...-isersin T222b/15
 ...-meyiser T200b/13
 sem‘ine ir-: duy-, işit-
 ...-se T245a/18 → sem‘i
 şiddeti ir-: şiddete uğra-, bela gör-
 ...-düğiçün T210a/13 → şiddet
 ‘uqûl ir-: akıllar yet-, anla-
 ...- mez T197b/05 → ‘uqul
 va‘de ir-: öl-
 ...- üp T203b/02 → va‘de
 vişâle ir-: kavuş-
 ...-meye T205a/15 → vişâl
 zarar ir-: zarar gör-
 ...- mez T233b/12 → zarar
 [=51]
irâdet *Ar. (i.)* istek, inanç
 i.+ø T240a/09, T241b/13, T243b/11, T243b/12,
 T245b/21
 i.+i T211a/01, T235a/11
 [=7]
irâz *Ar. (i.)* yüz çevirme
 i.+ø
 i. itmezler T223a/02 → it-
 i. itdürem T222b/19 → itdür-
 [=2]
irem *Ar. (i.)* cennet, bahçe
 i.+dür
 cennet-i bağ-ı i. T198a/16 → cennet
 [=1]
irfân *Ar. (i.)* bilme, anlama
 i.+ø
 ehl-i ‘i. T216b/11 → ehl
 kıble-i erbâb-ı ‘i. T197b/11 → kıble, erbâb
 [=2]

irgür- (*y.f.*)
 fesâd irgür-: fitne çıkar-, ara boz-
 ...-mek T222b/21
 hâlel irgür-: zarar ver-
 ...-e T212b/06
 hâta irgür-: zarar ver-, yanlış yap-
 ...-mesün T228b/11 → hâta
 mażarrat irgür-: zarar ver-
 ...-elerdi T235a/06 → mażarrat
 noksân irgür-: eksik bırak- zarar ver-
 ...-meye T209b/10 → noksân
 zarar irgür-: zarar ver-
 ...-mek T231b/09 → zarar
 [=6]
iri (*s.*) büyük, kocaman
 i.+si T234b/11
 [=1]
iriş-
 1. ulaş-, var-
 i.-di T203b/03, T236a/06
 i.-ecek T236a/07
 i.-emezsin T223a/21
 i.-meye T233a/13
 i.-se T236a/06
 i.-üp T208b/21
 i.-ür T236b/05
 2. (*y.f.*)
 ecel iriş-: öl-
 ...-e T210a/17
 mevt iriş-: öl-
 ...-üp T210a/18
 ...-ür T236b/05
 vişâle iriş-: kavuş-
 ...-medi T217a/15
 fenâ iriş-:öl-
 ...-medin T198a/18
 [=13]
irsâl *Ar. (i.)* gönderme
 i.+ø
 i. idüp T201b/13 → it-
 i. eyledi T209b/11 → eyle-
 [=2]
irte (*zf.*) sonra, yarın
 i.+ø T213a/09, T236a/07
 [=1]
irtesi (*zf.*) bir sonraki gün
 i.+ø T203a/05
 [=1]
irür- ulaştır-, eriştir-
 i.-ür T208a/09
İsâ (*İ.*) İsa peygamber
 ‘İ.+y1 T202a/17
 [=1]
isbât *Ar. (i.)* kanıtlama
 i.+ø T220b/04
 [=1]

İsfendiyār (*İ.*) İran kahramanı
İ.+ø T197b/16, T202b/18

[=2]

İshāk (*İ.*) Kur'an'da adı geçen bir peygamber, Hz.
İbrahim'in oğlu
İ.+ı T198b/16
İ.+uñ T198b/11

[=2]

İsī-nefes (*İ.*) ölüleri diriltlen Hz. İsa, » *ADŞS*, 236
İ.+ø

Ahmed-i İ.+sin T198a/19 → Aḥmed

[=1]

İskenderī (*zf.*) İskender gibi, ona benzer şekilde
İ.+ø T214a/16

[=1]

islām *Ar. (i.)* teslim olma
i.+ø T243b/18, T243b/20

[=2]

ism *Ar. (i.)* isim, ad
i.+ø

i.-i 'azm: Allah'ın yüce isimleri T244b/16

i.+i (tnn) T209a/04, T234b/21

i.+içün T209a/15

i.+idür T200a/19

i.+in T212b/11

i.+ini

i.+ini sin urdılar T203a/08 → ur-, sin

[=7]

İsmā'il (*İ.*) Hz. İbrahim'in oğlu İsmail peygamber
İ.+ø T228b/01
İ.+i T198b/15, T198b/20
İ.+uñ T198b/07, T198b/11

[=5]

issi₁ (*i.*) sahip, malik
i.+ø T203b/18, T219a/09

[=2]

issi₂ (*i.*) sıcaklık
i.+sine T221b/02

[=1]

iste-

1. iste-, talep et-, dile-

i.-ø T217a/01

i.-di T198a/03, T201b/11, T213b/08, T233b/14

i.-diler T201b/04

i.-dügin T204b/14

i.-medin T220b/04

i.-meyenler T217b/17

i.-miş T219b/02

i.-r T210b/02, T219a/20

i.-rdi T201b/06 → ø-

i.-rimiş T213a/09 → i-

i.-rise T228a/19 → i-

i.-riseñ T207b/15, T244b/17 → i-

i.-rken T207a/19 → ø-

i.-rse T245b/08 → ø-

i.-rseñ T221b/19, T236a/15

i.-seler T236b/18

i.-señ T202b/10, T218a/19, T223a/13, T230b/08

i.-yen T210b/11, T216b/21, T216b/21

2. (*y.f.*)

amān iste-: bağışlanma talep et-

...-di T208b/18, T209b/08

...-yevüz T209b/05

[=33]

istiğfār *Ar. (i.)* pişmanlık, tövbe etme
i.+ø T222a/18

[=1]

istikbāl *Ar. (i.)* karşılama
i.+ø

i. kılmadı T213b/19 → kıl-

[=1]

istimāc *Ar. (i.)* işitme, duyma
i.+ø

i. iderse T206b/01

i. itmek T241b/07

[=2]

İşyān *Ar. (i.)* karşı gelme, itaatsizlik
i.+ø

i. ider T240b/06 → it-

İ. kılasın T225b/01 → kıl-

İ. kırup T246a/06

İ.+ı

İ.+ı itmeyem T200b/10

[=4]

iş (*i.*) davranış, konu, amel
i.+ø T212b/11, T225a/06, T227b/21

i. idem T202a/21

i. itdi T210a/11

i. ıtarısa T232a/06

i.+e T222b/21

i.+i (ns) T200b/02, T207b/11, T207b/12, (tnn)
T215b/15, T215b/16, T230b/08, T232b/03,
T232b/04, T244b/13

i.+i

olmayacak i.+i kılmişam T221a/07 → kıl-,
ol-

i.+i durur T230b/07 → dur-

i.+i efgān oldı T220a/14 → ol-,efgān

i.+idür T213a/17, T213b/14, T215b/05,
T220a/02, T225a/17

i.+in T228a/18, T244b/14

i.+ine T219b/20, T223b/05

i.+inüñ T207b/13

i.+ler T222a/10, T237a/17

i.+lere

ne i.: hangi işlere olursa olsun T241a/12 →
ne

i.+leri T232a/03, T245a/09

i.+leridür T225a/19

i.+üm T226b/21

i.+üñ T232b/04

- i.+üñ
i. dutam T207b/14 → dut-
i.+üñde T207b/13
i.+üñi T207b/14
[=42]
- İşā** < *İṣāy* (*İ.*) Hz. Davut'un babası. » *KKD*, 1124.
İ.+ø T211b/11
İ.+nuñ T216b/05
[=2]
- işāret** *Ar. (i.)* belirti, iz, alamet
i.+ø
i. eyledi T224b/08 → eyle-
i. eyleseñ T198a/19,
i. kılmakdur T241b/13, T243b/12 → kıl-
i. olunur T241b/18 → olın-
[=5]
- işbu** (*s.*) işte bu, bu
i.+ø T206a/09, T208b/17, T208b/21, T209a/01,
T209a/02, T209a/16, T219a/18, T245b/11
[=8]
- işde** (*e.*) daha önce sözü edilmiş bir şeyin
sonucuna gelindiğini bildirir
i. T199a/03
[=1]
- işit-**
1. işit-, duy-
i.-ø T207a/19, T216a/19, T227a/05
i.-di T199a/15, T205a/20, T206b/21, T207b/04,
T221a/20, T225a/12, T227b/03, T230a/20,
T231b/18, T233a/15, T233a/17
i.-diler T219b/08, T231b/15, T232b/13,
T232b/14, T232b/16
i.-dise T209a/20
i.-dügi T233b/03
i.-dükçe T207b/05
i.-düm T198b/13, T228a/02
i.-dünüz T230b/20
i.-en T228a/02
i.-ene T217a/08
i.-icek T233b/13
i.-memiş
i.-memiş ola T221b/15 → ol-
i.-mesün T207b/09
i.-mişdi T205b/01 → ø-
i.-üp T205a/11, T220b/21, T224a/08
i.-üp T203b/12, T207b/07, T229b/03,
T229b/07, T230a/09, T235a/02, T237a/11,
T237b/08, T238a/06, T238b/03
i.-üp durur T205b/13
i.-ür T223b/04
i.-ürdi T244a/21 → ø-
i.-ürse T245a/08 → ø-
2. (*y.f.*)
di- ve işit-: sohbet et-, konuş-
...-di T227a/05

- ...-medin T216a/12
[=48]
- işitdür-** duymasını sağla-
i.-eyim T220b/18
[=1]
- işle-**
1. yap-, et-, yerine getir-
i.-mekden T243b/15
i.-ridi T238a/16
i.-ye T244a/07
i.-yelüm T223a/01
2. (*y.f.*)
‘amel işle-: davran-, iş et-
...-düm T221b/16
‘amel-i şālîh işle-: iyi şeyler yap-
...-diler T219b/03
günāh işle-: suç işle-, hatā yap-
...-medin T223a/20
...-r T222a/19
[=8]
- işlemeklik, -gi** (*i.*) yapma, etme
i.+dür T244a/09
i.+e T243b/13
[=2]
- işleyici** (*s.*) yapan, eden
i.+ø T238b/15
[=1]
- İsmü’l** (*İ.*) İsrailoğullarına gönderilen bir
peygamber » *TK*, 275
İ.+ø T228b/01
İ.+de idi T226a/13 → i-
[=2]
- ‘işret** *Ar. (i.)* geçinme
i.+ø T216a/18
‘ayş u i. eyledi T216a/21 → eyle-, ‘ayş
[=2]
- işük, -gi** (*i.*) eşik, kapı
i.+üñe T206b/13
[=1]
- it** (*i.*) köpek
i.+ø T207a/10, T207a/20, T207a/21
i.+den T207a/10
[=4]
- it-, -d**
1. yap-, kıl-
i.-di T197b/02
i.-ecek
i.-ecek oldu T211b/19
i.-em T221b/01
i.-en T232a/03, T234b/03, T234b/03
i.-er T198a/15, T223a/09, T234b/03, T234b/05,
T237b/17, T237b/17
i.-erüz T232a/21
i.-esin T205a/10
i.-medi T203b/04
i.-meye T228a/09

i.-mez mi ola T229a/16

i.-mez oldılar T223a/16

i.-mezsın T219b/09

i.-señ T221a/18

i.-üp T198b/15, T222a/15, T246a/05

2. (y.f.)

‘aceb it-: alışılmışın dışında davran-

...-dün T216b/06

‘ādet it-: alışkanlık yap-

...-e T213a/16

‘adl it-: adaletli davran-

...-üp T236a/05

‘adl ü dād it-: adaletli davran-

...-ø T219a/13

āferin it-: takdir et-

...-erdi T202b/16

‘afv it-: bağışla-

...-düm T223a/20

...-e T200b/02, T214b/18, T219a/09

...-medüñ mi T223a/20

...-ø T217a/09

...-erseñ T221a/08 → ø

...-üp T206b/07, T214b/12, T221b/08,
T221b/13

ah it-: üzül-, ah de-

...-di T207b/07, T224b/10, T230a/21,
T232b/18 → ah

...-digince T205b/08

...-dügi T216a/05, T228b/08

...-erdi T205b/04, T219b/19 → ø

...-erken T205b/09, T210a/21 → ø-

...-üp T214b/17

ah u efgān it-: feryat et-

...-di T232a/11

ah u zār it-: üzüntüden inle-

...-üp T219b/20

...-eridi T210a/14 → i-

‘ahd ü peymān it-: söz ver-

...-diler T229a/14

āhır it-: sonlandır-

...-miş T238a/02

...-se T245b/15

‘aklı cem’ it-: zihnini topla-, düşün-

...-di T238a/20

‘ālī maḳām it-: büyük bir türbe yap- maḳām

...-mek T213a/21

‘ār it-: çekin-, utan-

...-di T213a/13

...-meye T217b/21

...-erdi T204a/04 → ø-

‘arż it-: sun-

...-üp T204b/16

‘arż-ı cemāl it-: yüzünü göster-, ortaya çık-

...-icek T238a/11

‘arż-ı hācāt it-: iste-, dile-

...-erdi T239b/04

āsumāndan rismānı fark it-: doğru sözü

saçma sözlerden ayır-

...-demez T212a/16 → bil-

āşikāre it-: ortaya çıkar-, belli et-

...-me T207b/09

‘atā it-: ver-, bağışla-

...-er T200a/20

āvāz it-: haykır-, yüksek sesle duyur-

...-di T230a/05

āvāze it-: seslen-, yüksek sesle konu-

...-üp T231b/08

‘avn it-: yardım et-

...-erse T206a/21 → ø-

‘avn u ‘ināyet it-: yardım et-

...-e T217a/06

‘ayān it-: meydana çıkar-, anlat-

...-mez T240a/12

‘azab it-: zarar ver-, işkence et-

...-erem T217b/18

‘azab-ı katı it-: çok eziyet et-

...-ersin T217b/18

āzād it-: serbest bırak-, sal-

...-düm T199a/03

baḥş it-: konuş- sohbet et-

...-er T244a/15

...-üp T244a/11

beşāret it-: müjde ver-

...-diler T237a/03

bevh it-: düşün-

...-esin T206a/01

bey’ üzerine bey’ it-: alışverişte araya gir-

...-meyesiz T203b/18

beyān it-: açıkla-, söyle-

...-diler T203a/07, T225a/01

...-evüz T223a/05

...-mişemdir T223b/16

bī-ḏīn it-: dinsiz yap-

...-üp T223a/12

...-er T223a/09

bile it-: beraber yap-

...-erleridi T220a/11 → i-

biñ biñ cehd it-: çok çabala-

...-erseñ T213b/10 → ø-

binā it-: imar et-

...-mişleridi T212b/15

bir dürlü it-: dediğinden farklı bir şey yap-

...-meyesin T212a/08

büse it-: öp-

...-er T236a/18

bühtān it-: iftia at-

...-e T203a/17

cebr it-: zorla-

...-em T216b/10

...-meye T213a/16

cefā it-: eziyet et-, sıkıntı ver-

...-e T229b/16

...-iser T233a/01
cehd it-: uğraş-, çabala-
...-dügün T230a/10
...-e gör T201a/04
...-em T207b/13
...-er T244b/13
...-esin T221a/13
...-esiz T232a/15
...-ün T231a/06
...-üp T206a/11
cem^c it-: topla-, bir araya getir-
...-meyüp T235a/07...-er T241b/15,
T241b/17, T241b/17
...-esin T233a/11
...-üp T199b/06, T199b/06, T222a/03,
T235a/05
...-üp durur T243a/21
ceng it-: savaş-
...-di T199b/08
...-diler T199b/09, T199b/09, T202b/20,
T239a/21
...-düklerin T225a/01
...-dük T208b/20
...-mekde T226a/08
...-mekden T224b/01
...-meyüp T203a/05
...-eler T238b/14
...-emedi T212a/20 → bil-
...-en T229b/18
...-enler T224a/13
...-er T202b/18, T240b/20
...-erdi T202b/15, T239a/18 → ø-
...-eridi T202b/17 → i-
...-eriken T208b/19 i-
...-erken T203b/02, T215a/07, T225a/01
→ ø-
...-erler T240b/20
...-erleridi T239a/14 → i-
...-üp T202b/17
cenk ü cedel it-: savaş-
...-er T212b/04 → cenk, cedel
...-meñüz T211a/02
ceza^c it-: sızlan-
...-üp T203b/04
cigerin kebâb it-: zarar ver-, öldür-
...-eceedür T230b/21
cimâ^c it-: birleş-, cinsel ilişkide bulun-
...-erler T240b/18
cünbüş it-: eğlen-
...-ø T229a/07
cürm it-: hata et-, suç işle-
...-er T200a/21
cüst it-: ara-, araştır-
...-di T209a/11
çāk it-: yar-, yırt-
...-di T206a/14

çāker it-: kendine köle yap-
...-e T228a/05
dāl it-: bük-, iki kat yap-
...-di T236b/03
da^cvā it-: şikayet et-
...-en T220b/05
da^cvet it-: çağır-
...-diler T231b/01
...-e T235a/15
...-mege T207b/19
defn it-: ölüyü toprağa göm-
...-diler T203a/05, T216b/05, T224b/20
delālet it-: yol gösterme,
...-esin T219a/06 kılavuzluk
delīl it-: kanıtla-
...-ø T200a/14
denk it-: benzer yap-
...-er T240b/21
derāğüş it-: kucakla-
...i. -di T216a/04
devā it-: iyileştir-
...- mez T217a/12
devr it-: dön-, geç-
...-en T243a/02
...-üp T229b/17
dilek it-: iste-, arzula-
...-er T236b/05
...-esin T229a/13
dirlik it-: geçimini sağla-
...-erlerdi T201b/18 → ø-
döşegin it-: yerini hazırla-
...-üp T227a/06
du^cā it-: yalvar-
...-en T236a/11
...-er T225b/13
dūd-ı siyāh it-: karart-
...-di T204b/18, T230b/04
dür it-: uzaklaştır-
...-meye T201a/05
efgān it-: çok ağla-
...-di T220a/21
efgān u zār it-: üzüntüden inle-
...-diler T230b/12
emr it-: buyur-
...-di T225a/13, T232b/08
...-erseñ T233a/05
eylik it-: iyilik yap-
...-di T215a/21
...-mege T214b/15
faḥr it-: övün-
...-enler T227b/19
farq it-: ayır-, ayırım yap-
...-ø T217a/02
...-emez T212a/16
...-er T241b/19
...-erdi T224a/18

- fāş it-: ortaya çıkar-, açık et-
 ...-meye T204b/02
 ferāmūş it-: unut-
 ...-me T216b/14
 fermān it-: emret-, buyur-
 ...-di T234b/04
 feryād it-: üzüntüden bağır-, çağır-
 ...-er T206b/14
 fesādı it-: fitne çıkar-, boz-
 ...-di T223a/14
 fevt it-: kaybet-, elden çık-
 ...-me T198a/21
 fiğān it-: inle-, sızlan-
 ...-di T205b/05
 fīkr it-: düşün-
 ...-di T202b/04, T204a/06
 ...-üp T207a/07
 gālib it-: üstün gel-
 ...-me T234b/07
 gark it-: boğ-
 ...-meyüp T199a/03
 gaybet it-: dedikodu yap-
 ...-enler T228a/12
 gaylān it-: kayna-, coş-
 ...-mekdür T242a/03
 ...-en T242a/04
 gayret it-: çabala-
 ...-üp T224a/14
 ğırīv it-: bağırıp çağır-
 ...-di T224b/09
 giriftār it-: tutsak et- esir al-
 ...-mesün T226b/01
 ğubār it-: öldür-, toprak et-
 ...-üñ T231a/06
 ğulğul it-: gürültü yap- ses çıkar-
 ...i.di T215b/14
 ğusl it-: yıkan-, arın-
 ...-di T227a/09
 ...-erken T220b/02 → ø-
 ...-erleridi T202a/01 → i-
 ...-en T225b/20
 ğūş it-: duy-, işit-
 ...-enler T214b/17, T229b/20, T245b/19
 ...-erseñ T226a/02, T245b/11 → ø-
 ...-icek T236a/20
 ğūş-vār it-: dikkatle dinle-, dikkate al-
 ...-ø T198a/08
 ğül-şekker it-: şirin hale getir-
 ...-di T216a/02
 ğül-zār it-: gül bahçesine çevir-
 ...-er T234b/04
 ğünāh it-: suç işle-, haţā yap-
 ...-diler T209a/17
 ...-düm T246a/06
 ...-meye T200b/01
 ħaber it-: bildir-, duyur-
 ...-medin T234b/13
 ħabs it-: tut-, esir et-
 ...-erler T241a/04
 ħāk it-: öldür-, toprak et-
 ...-üben T234b/04
 Ħak emrinde it-: Allah'ın emrettiği şekilde davran-
 ...-ersin T219b/09
 ħāk-gāh it-: yerini toprak et-, öldür-
 ...i.er T228a/19
 ħāk ü ħār it-: öldür-
 ...-ecekdür T203a/09
 ħall it-: çözüme kavuştur-, çöz-
 ...-e T238b/11
 ...-evüz T204b/07
 ħalel it-: zarar ver-
 ...-meye T240a/13
 ħalk it-: yarat-
 ...-er T208b/07
 ħarc it-: harca-
 ...-düm T206a/20
 ...-eyidi T215a/09 → yi-
 ħased it-: kıskan-
 ...-diler T227b/12
 ...-erse T231b/13 → ø-
 ...-me T245b/12
 ...-üp T222b/17
 ħāşıl it-: meydana gel- ol-
 ...-di T237b/03
 ...-diler T199a/04, T237b/02
 ...-üp T198b/13, T198b/14
 ħasret it-: özle-
 ...-dügünleyin T203b/04
 ħaţā it-: yanlış yap- suç işle-
 ...-di T200b/12
 ...-dügi - T221b/16, T222a/01
 ...-dügüm T214b/12
 ...-dügün T221a/01
 ...-medi T234a/20
 ...-meyesin T201a/03
 ...-mez T200a/20
 ...-er T204b/20
 ħavf it-: kork-
 ...-erem T200b/18
 ħavz it-: biriktir-
 ...-mege T236a/17
 ħayf it-: yazık et-, harca-
 ...-mişdür T220b/04
 ħayr duʿā it-: hayır yap-
 ...-diler T235a/02
 ħazer it-: çekin-, sakın-
 ...-meye T221a/14
 ħāzır it-: hazırla-
 ...-diler T236b/15
 helāk it-: yok et-, ortadan kaldır-
 ...-diler T230a/13, T234b/10 → helāk

...-mege T225a/13, T226a/07, T232a/15,
T239a/12
...-meklik T230b/13
...-mesine T210b/20
...-meyesin T231a/02
...-mişem T202a/19
...-e T213a/13, T235a/10
...-eler T230b/15, T232b/01
...-er T225a/07, T241a/07, T244a/16
...-erler T207a/02
...-esiz T231a/13
...-evüz T231a/10
...-icek T232a/19
helâl it-: hakkını bağışla-
...-er mi T221a/03
...-esin T220b/21
hıfz it-: koru-
...-e T219b/18
hidmet it-: hizmet it-
...-dügün T229a/03
...-ø T240a/14
...-eceedür T229a/04, T230b/05
hikâyet it-: anlat-
...-diler T199b/05, T231b/21
hilâf it-: karşı çık-
...-mez T229a/16
hilâf-ı fermân it-: emre karşı gel-
...-düm T246a/07
hilkat it-: yarat-
...-dün T209a/14
himmet it-: yardım et-
...-ø T246a/21
...-e T213b/04
...-erseñ T241b/10 → ø-
hiṭâb it-: seslen-
i.-üp T198b/19, T220b/15
hizmet it-: iş gör-, hizmet et-
...-ecek T212a/07
...-mekdür T212b/07
hurd it-: parçala-
...-erdi T202b/16 → ø-,
hüküm it-: idare et-, emir ver-, yönet-
...-e T229b/15, T229b/17
...-ecek olursa T222b/18
...-er T217b/19
...-erdi T219b/16 → ø-
...-erken T205b/21 → ø-
...-mege T199b/15
...-üp T219a/05
hüküm-i hükümet it-: devlet yönet-
i.-mege T238b/08 → hüküm, hükümet
hürmet it-: saygı göster-
...-erdi T223a/16
ıışk ıağılda târik it-: aşk yüzünden
düşüneme-

...i.mişidi T204a/04 → i-
ıışk ḥarâretin def it-: aşk ateşini soğut-,
teskîn et-
...-er T204a/14
ıibâdet it-: emirleri yerine getir-
...-di T238a/14
...-e T200a/16
...-emez T204a/05 → bil-
...-er T216a/15
...-üp T198b/11
iftâr it-: oruç aç-
...-icek T239b/20
iftihâr it-: övün-, gurur duy-
...-di T198a/02
igvâlar it-: baştan çıkar-
...-icidür T202b/07
ihâtâ it-: kuşat-
...-üp T222b/10
...-üp durur T243a/19
ihşân it-: iyilik yap-
...-ecek idi T229a/16
...-dügün T239b/09
ikbâl it-: yönel-
...-üp T219b/14
ikrâr it-: tasdik et-, söyle-
...-ipdür T197b/10
iḳlâm it-: bildir-, duyur-
...-diler T225a/02
ıillet it-: merak et-
...-erlerdi T234a/18 → ø-
...-üp T219b/04
imtiḥân it-: sına-, dene-
...-üben T219b/12
in᳚âm it-: bağışla-
...-erdi T238a/18 → ø-
ıinâyet it-: yardım et-
...-meye T225b/02, T232a/06
inkâr it-: kabul etme-
...-mekdür T244a/03
inkıyâd it-: boyun eğ-, teslim ol-
...-üp T244a/03
inşâf it-: merhamet et-
...-üp T222a/15
intiḳâm it-: öc al-
...-isersin T220b/12
i᳚raz it-: yüz çevir-
...-mezler T223a/02
irsâl it-: gönder-
...-üp T201b/13
istimâ it-: dinle-
...-mek T241b/07
...-erse T206b/01 → ø-
işıyân it-: itaat etme-
...-meyem T200b/10
...-er T240b/06
iş it-: yap-, yerine getir-

...-di T210a/11
 ...-dügünüz T227b/21
 ...-em T202a/21
 itā'at it-: boyun eğ-, emre uy-
 ...-diler T226a/10
 ...-mekdür T244a/01
 itibār it-: dikkate al-, saygı göster-
 ...-mediler T218b/08
 ivaż it-: karşılık ol-
 ...-iser T221a/08
 izzet it-: yücelt-
 ...-di T238b/04, T238b/05, T244b/02
 ...-ø T238b/05
 ...-üp T239b/18
 kâbil it-: kabul edici ol-
 ...-ø T235b/20 → kâbil
 kabûl it-: razı ol-
 ...-dükden T210b/15
 ...-mekdür T243b/14
 ...-mez T199a/18, T222b/02
 ...-e T221b/20
 ...-erse T211a/18 → ø-
 ...-üp T210b/15, T221b/03
 kahr it-→ kahr it-
 ...-mez T206a/10
 ...-er T206a/11
 kahr it-: eziyet et-
 ...-dün T198b/15
 ...-üpdür T236b/02
 kahr-ı cihân it-: dünyaya gönül verme-
 ...-iser T230b/05 → kahr, cihân
 kâmil it-: mükemmel yap-
 ...-ø T235b/20
 kanā'at it-: yetin-
 ...-meyüben T218a/17
 ...-meyüp T219a/20, T219b/08
 kan-perest it-: kana tap-, kan dökücü ol-
 ...-dün T218a/18
 karār it-: dur-, bekle-
 ...-di T215b/08
 kaşd it-: niyetlen-, amaçla-
 ...-dugi T207a/15
 ...-dün T218a/18
 ...-dünüz T231b/20
 ...-meye T214b/14
 ...-e T215a/21
 ...-em T207b/13
 ...-er T235a/14
 ...-ersin T213a/10 → ø-
 ...-üben T221a/07
 kâsem yâd it-: yemin et
 ...-düginden T214a/04, T214a/04
 ...-icek T209b/11, T214b/20
 kavîl it-: söz kes-
 ...-i.üp T211b/08
 kaygu it-: endişelen-

...-mezem T216b/13
 kelecî it-: konuş-, sohbet et-
 ...-erdi T238b/06 → ø-
 ...-medin T216a/12
 kerem it-: bağışla-, cömertlik yap-
 ...-en T215b/01
 kesb-i kemâl it-: mükemmelliği kazan-
 ...-mekden T245a/01
 kılınç it-: alçak göntüllü ol-
 ...-e T229b/16
 kısım it-: böl-, paylaşır-
 ...-er T240b/14
 kısmet it-: nasip ol-
 ...-mişdi T213b/12 → i-
 kıssa it-: hikaye anlat-
 ...-üp T236b/07
 kıyâs it-: karşılaştır-
 ...-di T241a/17
 kıl ü kâl it-: dedikodu yap-
 ...-eceedür T209b/15
 kov çav it-: dedikodu yap-
 ...-diler T211b/16
 kuhl it-: göze sürme çek-
 ...-eli T198a/02
 kurbân it-: feda et-
 ...-diler T227a/11
 ...-üp T213a/21
 kül it-: yakıp kül haline getir-
 ...-erdi T224b/03 → ø-
 lâle reng it-: çok kan dök-
 ...-er T240b/21
 luţf it-: bağışla-, iyilik yap-
 ...-ø T240a/17
 ...-er T227b/12
 ...-erse T197b/04 → ø-
 ...-esin T240a/03
 ...-ünüz T204b/04
 ...-üp T198a/12, T225b/14, T236a/09,
 T237b/21
 lûpset it-: sessiz ol-
 ...-dün T218a/18
 mağbün it-: şaşır-
 ...-en T204b/19
 mahrûm it-: uzak ol-
 ...-meyüp T221b/04
 ...-meye T217a/09
 maqbûl it-: kabul edil-
 ...-e T200b/10
 ma'mûr it-: yarat-
 ...-üben T225b/08
 mecnûn it-: şaşırtmak, şaşkın ol-
 ...-en T204b/19
 melûl it-: üz-
 ...-di T200b/19
 men' it-: yasakla-
 ...-emezsın T200a/08 → bil-

...-diğün T245a/05
 merḥamet it-: acı-, şefkat et-
 ...-üp T222a/04
 meşel it-: örnek ver-
 ...-erler T245a/15
 meyl it-: niyetlen-
 ...-digi T203b/01
 ...-meyesin T219a/06
 minnet it-: iyiliğe karşı şükret-
 ...-dügün T229a/03
 mūm it- : yumuşat-
 ...-er T234b/05
 murād it-: iste-
 ...-mediler T235a/07
 mutābaʿat it-: uy-, itibar et-
 ...-mek T226a/16
 muvāfaqat it-: uy-, eşlik et-
 ...-üp T220a/05, T220a/07
 müfāraqat it-: ayrıl-, terk et-
 ...-dükden T244a/06
 müjde it-: müjde ver-
 ...-diler T211a/10
 münācāt it-: duʿā et-, yalvar-
 ...-icek T239b/13
 ...-mekde T209a/19
 ...-ebile T200a/19 → bil-
 ...-ebile T200b/0
 ...-er T246a/10
 ...-er T222b/09
 ...-erdi T229b/02 → ø-
 ...-erem T200a/05
 ...-üp T200a/03, T209a/13, T217b/07,
 T217b/20, T218a/01, T234b/01,
 T239b/01
 naḥş it-: uğursuzluk et-
 ...-er T208a/08
 naql it-: aktar-, taşı-
 ...-diler T220b/16
 nālān it-: inle-
 ...-di T215b/15
 nālīş it-: inle-
 ...-di T214b/15, T214b/18, T221a/10,
 T234b/08, T239b/12
 ...-üp T228b/13, T234b/02, T234b/07,
 T239b/05
 naşīb it-: kısmet ol-
 ...-dugin T213b/09
 ...-üp T236a/06
 naşīḥat it-: öğüt ver-
 ...-üp T207b/09
 nazar it-: bak-, gör-
 ...-di T201a/12, T234b/18, T241a/16
 ...-mez T213b/03, T218b/17, T226b/04
 ...-erken T237b/10 → ø-
 ...-eyin T221b/02
 ne it-: nasıl davran-

...-iser T200b/14
 nefret it-: sevme-, kin duy-
 ...-diler T212b/10
 ...-mekdür T243b/15
 nefrīn it-: lanet et-
 ...-er T213b/14
 nevā it-: inle-, ses çıkar-
 ...-er T198a/14 → nevā
 ...-erleridi T237a/13 → i-
 nevḥa ve zārılık it-: inle-
 ...-erdi T219b/16 → ø-
 nezr it-: adak ada-
 ...-mişdi T227a/10
 nidā it-: seslen-
 ...-di T221a/04, T230a/07
 nifāk it-: ara aç-, bozgunculuk yap-
 ...-dugi T231b/17
 nihān it-: gizle-
 ...-di T202b/08
 nikāḥ it-: evlen-
 ...-dugi T210a/05
 ...-icek T223b/12
 ...-üp T221a/06
 nīş it-: iç- → nīş
 ...-di T210a/11
 nişān it-: işaret koy-
 ...-dilerse T225a/05 → ø-
 niyāz it-: yalvar-, duʿā et-
 ...-di T207b/15, T209a/13, T214b/18
 ...-er T198a/12
 ...-üp T220b/12
 nizāʿ it-: çekiş-, kavga et-
 ...-meT241b/07
 pāk it-: temizle-, arındır-
 ...-erseñ T199a/18 → ø-
 pāy-māl it-: ayak altına al-
 ...-iser T245b/16
 pend it-: öğüt ver-
 ...-di T200a/14, T228a/11
 pūr-gām it-: çok üzülm-
 ...-er T208a/06
 raḥmet it-: acı-, koru-
 ...-dün T221b/17
 ...-sün T236a/10
 ...-e T226a/06
 rām it-: itaat et-
 ...-e T235a/16
 red it-→ redd it-
 ...-mege T205b/07
 redd it-: kabul etme-, geri çevir-
 ...-er T242a/20
 resm it-: resim çiz-
 ...-üp T236b/12
 rikḫat it-: acı-, üzülm-
 ...-üp T245a/03
 rucūʿ it-: dön-

...-dügüdür T243b/05
 ...mekdür T244a/04
 ...mişdür T242b/17
 rūhın kabz it-: canını al-
 i.-meyidi T216b/08
 rūşen it-: aydınlat-
 ...-di T214a/11, T213a/18
 şabır it-→ şabr it-
 ...-mez T213b/14
 şabr it-: sabır et-, bekle-
 ...-ø T209b/20, T217a/18
 ...-em T216b/11,
 ...-emedi T204a/05
 ...-erdi T238b/10 → ø-
 ...-evüz T225a/08
 ...-eyim T221b/02
 ...-meyem T199a/16
 ...-üp T198b/20, T212b/03
 şālih ‘amel it-: iyi şeyler yap-
 ...-meseñ T222b/02
 ...-miş ola T240a/14→ ol-
 savaş it-: savaş-
 ...-düm T208b/19
 şayd it-: yakala-, avla-
 ...-mege T206b/16
 ...-üpdür T205a/16
 secde it-: başını yere değdirerek ibadet et-
 secde
 ...-en T239b/07
 secde-i şükr it-: isteği gerçekleşince şükür
 secdesi yap- → secde, şükr
 ...-di T199a/16, T209b/19, T216b/04,
 T229a/21
 sefer it-: gez-
 ...-üp T229b/16
 sehv it-: hañā yap-
 ...-düm T236a/13
 selām it-: selam gönder-
 ...-üp T220b/17
 ser it-: baş üstüne et-, itibar et-
 ...-e mi T212b/05
 ser-āğāz it-: baştan başla-
 ...-erler idi T236b/20 → i-, ser-āğāz
 seyelān it-: ak-
 ...-mekdür T242a/05
 seyr it-: dolaş-
 ...-ø T225b/17
 ...-üpdür T225b/08
 siyāh it-: karart-
 ...-erdi T205b/05
 şöhet it-: konuş-, muhabbet et-
 ...-di T227a/05
 ...-mekde T241a/09
 ...-er T216a/14
 ...-erdi T199b/14 → ø-
 su’āl it-: soru sor-

...-di T240a/09, T240a/16, T240b/07,
 T241b/17, T241b/21, T242a/01,
 T242a/01, T242a/11, T242a/16,
 T242a/18, T242a/21, T242b/05,
 T242b/07, T242b/09, T242b/15,
 T242b/17, T242b/21, T243a/06,
 T243a/09, T243a/12, T243a/14,
 T243b/16, T243b/18, T244a/04,
 T244a/07, T244a/12
 ...-diler T238b/19
 ...-er T244a/10
 ...-señ T212a/15
 ...-erse T241b/05 → ø-
 ...-üp T204a/18, T241b/11, T244a/02
 sucūd it-: secde et-
 ...-medi T223a/12
 şüret kabūl it-: şekle gir-, ortaya çık-
 ...-mekdür T242a/12
 sünnet it-: sünnet et-
 ...-di T233b/19
 süstlık it-: gevşek davran-
 i.-meyevüz T207b/13
 şād it-: mutlu et-, sevindir-
 ...-diler T214a/07, T235b/05
 ...-er T208a/10
 şādılık it-: mutlu et-
 i.-düklerin T230a/09
 şāh it-: makāmını yükseltmek
 i.-er T228a/19
 şak it-→ şakķ
 i.-erdi T224a/10
 şakķ it-: yar-, ikiye böl-
 ...-di T197b/08
 şart it-: anlaşma yap-
 ...-eyim T210a/01
 şefkat it-: merhamet et-, acı-
 ...-di T205b/08, T220a/14
 ...-eceedür T221b/18
 şehīd it-: öldür- → şehīd
 ...-diler T203b/13
 şenīc it-: kötülük yap-
 ...-meye T230a/07
 şer it-: kötülük yap-
 ...-meye T200a/20, T226b/04
 şerh it-: yayınla-, anlat-
 ...-ersem T204b/02 → ø-
 ...-evüz T236a/08
 ...-eyim T225a/15, T235b/17
 ...-eyin T226a/02
 şikāyet it-: sızlan-
 ...-diler T209b/06
 ...-meyen T218a/01
 şīr-i bī-kār it-: esir et-
 ...-mesün T226b/01
 şitāb it-: koş-, ilerle-
 ...-mesün T206a/12

- şükür it-: teşekkür et-
 ...-ø T229a/06, T235a/19
 ...-en T239b/08
 ...-er T228b/09
 ...-erdi T227b/09 → ø-
 ...-üp T227b/06
- ta^caccüb it-: şaşır-
 ...-di T213a/02
- ta^cat it-: ibadet et-, iman et-
 ...-di T214a/09
 ...-e T228a/08
 ...-er T216a/18
 ...-mege T238b/08
 ...-mek T200b/16
 ...-ebile T200b/06 → bil-
 ...-er T228b/09
 ...-erem T200a/05
- tābūt-dār it-: sandık koruma görevi ver-
 ...-üp T207a/14 → tābūt
- tābūt-dārlik it-: sandık koruma görevine ata-
 ...-üp durur T207a/01
- taḥallül it-: birbirinden ayrıl-
 ...-üp tırur T242a/07
- taḥrīr it-: yaz-
 ...-dün T246a/02
- taḥsil it-: elde et-
 ...-di T241a/11
- taḥsīn it-: iyi gör-, beğen-
 ...-di T214b/08, T238b/03, T244a/11
 ...-er T213b/13, T239a/10
 ...-erdi T202b/16 → ø-
- taḥarrüb ḥāşıl it-: yaklaşı-
 ...-dün T198b/09
- taḫāzā it-: sıkıştır-
 ...-meye T227a/04
- ṭaleb it-: iste-
 ...-diler T223a/15
 ...-er T243a/01
 ...-üp T219b/14
- ta^clīm it-: öğret-
 ...-esin T239a/03
- ṭama^c it-: çok iste-, doyma-
 ...-dügiçün T220b/02
 ...-düginden T207a/16
 ...-dün T218a/09
 ...-iser T209b/15
 ...-üp T219b/08
- ta^cn it-: ayıpla-
 ...-diler T227b/11
 ...-dügümüze T219a/06
 ...-en T228b/19, T229a/10
 ...-ersiz T227b/21
- ṭapu it-: hizmet et-, boyun eğ-
 ...-dün T223b/03
- tārümār it-: dağıt-
 ...-di T202b/19
- taşavvur it-: düşün-
 ...-di T234b/12
 ...-mekdür T243b/17
- taşdīk it-: onayla-, kabul et-
 ...-mekdür T243b/20
 ...-üp T200b/05
- taşnīf it-: sırala-, düzenle-
 ...-evüz T246a/16
- ta^cziyet it-: başsağlığı dile-
 ...-üp T207a/03
- te^cdīb it-: terbiye et-, haddini bildir-
 ...-er T235b/19
- te^clīf it-: yaz-
 ...-mişem T198a/08
 ...-üp T217a/05
 ...-evüz T246a/16
- tebāh it-: mahvet-, yık-
 ...-iser T230a/17
- tecāvüz it-: haddini aş-
 ...-megil T203b/21
- tedbīr it-: önlem al-
 ...-di T204a/07, T232a/04, T232a/11
 ...-diler T232b/02
 ...-dügi T232a/03
- tefrīk it-: ayır-
 ...-er T242a/20
- teftiş it-: kontrol et-
 ...-diler T203a/03
- temekkün it-: yerleş-
 ...-er T242a/14
- temennā it-: iste-, dile-
 ...-erdi T203a/21 → ø-
 ...-erem T199a/06
- tenzīh it-: ayrı tut-
 ...-üp T203a/20
- terahḥum it-: acı-, üzül-
 ...-di T214b/19, T224b/11
- terbiyyet it-: terbiye et-, eğit-
 ...-señ T237a/16
- terk it-: ayrıl-, bırak-
 ...-di T205b/17, T213a/11, T216a/13
 ...-dünüz T213a/04
 ...-ø T218a/19
 ...-üp T217a/01
- teşādüm it-: vuruş-, çarpış-
 ...-düginde T242a/09
- tesbīh it-: sübhanallah de-, öv-
 ...-diler T222b/13
 ...-erler T222b/11
- tesellī it-: gönül al-
 ...-düginün T207a/07
- tevbe it-: pişman ol-
 ...-di T214b/14
 ...-dükden T222a/01
 ...-icek T200b/02
 ...-üp T222b/02, T223b/05

teveccüh it-: yönel-
 ...-mişdi T200a/06 → i-
 ʿulvī-dār it-: yükseğe çıkar-, yücelt-
 ...-en T239b/06
 ʿurūc it-: yukarı çık-
 ...-üp T229a/20
 üstād it-: yetiştir-
 ...-megiçün T238b/04
 üstivār it-: sağlam yap-
 ...-di T197b/01
 vahy it-: bildir-
 ...-üp T223a/17
 var it-: yarat-, meydana getir-
 ...-en T239b/05
 vaʿz it-: nasihat et-, dini bilgiler anlat-
 ...-di T217b/05
 ...-erdi T199b/17, T199b/18 → ø-
 ...-üp T222a/08
 vefāt it-: öl-
 ...-di T223b/07, T226a/13
 ...-dügün T225a/01
 ...-dükden T227a/16
 ...-elden T226b/16
 ...-icek T216b/03, T226a/14
 ...-diler T208b/12
 vehm it-: korkuya kapıl-
 ...-üp T224a/03
 verhem it-: azarla-, sitem et-
 ...-di T207b/02, T212b/08
 ...-dise T209a/20 → ø-,
 ...-me T212b/08
 yād it-: an-, hatırla-
 ...-eler T198a/12, T236a/08, T236a/09
 ...-er T206b/01
 ...-ün T225b/12
 yaqasın çāk it-: üzüntüyle yakasını yırt-, çok
 üzül- → yaқа, çāk
 ...-erdi T232b/19 → ø-
 ...-di T224b/11
 yakınlık it-: sev-, yakın davran-
 ...-medi T223b/11 → yakınlık
 yaman fıkır it-: kötü düşün-
 ...-mesün T207b/10
 yarak it-: hazırlık yap-
 ...-em T206a/07
 yardım it-: iyilik yap-, yardımcı ol-
 ...-üp T198b/17
 yarı it-: yardım et-
 ...-mezidi T232b/04 → i-
 yir it-: yer kapla-, yerleş-
 ...-di T216a/02
 yirini hāk it-: öldür-
 ...-meyesin T230b/13
 ...-mege T232a/15
 ...-mek T232b/06
 yoldan it-: yoldan çıkar-

...-er T246a/08
 zabt it-: el koy-
 ...-di T215a /16
 ...-er T237a/16
 zār it-: aciz düşür-
 ...-me T215b/14
 ...-er T225b/19
 ...-erdi T204b/17 → ø-
 zebiha it-: kurbanlık hayvan gönder-
 ...-dügün T239b/09
 zer-nişār it-: altın dağıt-
 ...-em T198a/04
 zeyn it-: süsle-
 ...-diler T236b/13
 zıkr it-: an-, söyle-
 ...-di T222b/13
 ...-erdi T198b/12 → ø-
 ...-se T220a/11
 zīr ü zemin it-: değersizleştir-, itibarını
 yerlere düşür-
 ...-eler T231b/12
 ziyāde it-: arttır-, çoğalt-
 ...-iserdür T228a/04
 ziyāfet it-: ziyāfet ver-, ikramda bulun-
 ...-diler T238a/08
 ziyān it-: zarar ver-
 ...-meyem T214a/01
 zulm it-: eziyet et-, sıkıntı ver-
 ...-dugi T228b/10
 ...-meyeler T219b/04
 ...-miş T219b/02
 ...-miş olur T218a/14 → ol-
 ...-er T219a/11
 ...-erler T219b/03
 ...-üp T219a/05, T219a/20

[=758]

itāʿat *Ar. (i.)* emre uyma, bağlılık

i.+ø T244a/03

i. itdiler T226a/10 → it-

i. itmekdür T244a/01

[=3]

itāb *Ar. (i.)* azarlama, paylama

ʿi.+ø

ʿi. kıldı T203b/05, T203b/13

[=2]

itāb-güne *Ar.+Far. (i.)* hoşla gitmeyen çeşitli sözler

i.+ø T227b/19

[=1]

itdür- (*y.f.*)

giriftār itdür-: esir et-

...-düm T202a/17

helāk itdür-: helak olmasına sebep ol-

...-düm T202a/18

...-üp T218a/07

iʿrāz itdür-: yüz çevirt-

...-em T222b/19

kâsem yâd itdür-: hatırlat-
 ...-mek T213b/20
 [=5]
istibâr *Ar. (i.)* saygı gösterme
 i.+ø T246a/21, T246a/21
 i. itmediler T218b/08 → it-
 i. kılmadılar T217b/02 → kıl-
 i. kılmak T226b/12
 i. kılmayacak T218b/08
 [=6]
istikâd *Ar. (i.)* inanma, bağlı olma
 i.+ø T229a/05, T243b/16, T243b/17
 i. eyleyesin T241a/18
 i.+ı T203a/16
 i.+ları T218b/09
 [=6]
istimâd *Ar. (i.)* güven, inanç
 i.+ları T218b/09
 i.+um T202b/03, T204b/08, T204b/09
 [=4]
itirâz *Ar. (i.)* kabul etmeme, karşı olma
 i.+ ø
 bilâ i.: itiraz olmadan, kesin olarak T243b/20
 → bilâ
 [=1]
ittifâk *Ar. (i.)* uyuşma, görüş birliği
 i.+ø T206a/07, T228b/09
 i. kılup T232a/21 → kıl-
 vaktı i. ile düşmüşidi T203b/01 → düş-, vakt,
 ile
 [=4]
iv- acele et-
 i.-me T240a/06
 i.-megile T213a/16
 [=2]
ivâz *Ar. (i.)* karşılık, ödün
 i.+ø T221b/19
 i. idiser T221a/08 → it-
 i.+ı
 i.+ı ola T221b/17 → ol-
 [=3]
iy *(e.)* hey, ey
 i.+ø T197b/16, T198a/11, T199a/18, T201a/19,
 T202b/01, T203b/21, T205a/13, T206a/11,
 T206a/13, T206a/18, T206b/06, T206b/07,
 T206b/09, T206b/16, T208b/07, T208b/16,
 T210a/19, T210b/21, T211b/04, T215b/18,
 T216b/18, T217a/18, T217b/11, T218b/16,
 T218b/18, T221a/07, T221a/17, T222a/17,
 T222a/19, T222b/16, T223a/01, T224b/03,
 T225b/12, T225b/13, T225b/17, T226a/06,
 T228b/04, T228b/05, T229b/13, T230a/21,
 T230b/08, T231a/10, T231b/13, T232b/04,
 T234b/02, T234b/07, T234b/20, T235a/20,
 T236a/12, T236a/16, T237a/19, T239b/05,

T239b/05, T239b/11, T240a/13, T241a/17,
 T244b/20, T245a/11, T246a/07
 [=59]

ıyafâri Bahâdur → ıAfâ
 İ.+ø T199b/02
 [=1]
îzâd *(İ.)* Davud peygamberin oğlu
 İ.+ø T216b/01
 [=1]

izhâr *Ar. (i.)* gösterme, belli etme
 i.+ø
 i. ider T234b/03 → it-
 [=1]

îzindâr → İzâd
 İ. idi T223b/12 → i-
 [=1]

izn *Ar. (i.)* yetki, müsaade
 i.+iyile T243a/17
 i.+iyile T205a/20
 [=2]

izz *Ar. (i.)* → izzet
 i.+ø T229a/01
 [=1]

izzet *Ar. (i.)* büyüklük, yücelik
 i.+ø T214a/19
 hitâb-ı i. T217b/18, T218a/01, T226a/11 →
 hitâb
 i. buldı T238b/05 → bul-
 i. bulısar T200a/12
 i. bulup T235b/13
 i. idüp T239b/18 → it-
 i. it-ø T238b/05
 i. itdi T238b/04, T238b/05, T244b/02
 i. eyledi T213b/18, T229a/11 → eyle-
 i. eylesün T229a/20
 i. kıldı T204a/12 → kıl-
 i. kılup T205b/15, T231b/02, T238a/08,
 T239a/05

i.+dür T245a/19
 i.+i
 i. bulmak T200a/13 → bul

i.+içün T228b/06
 i.+ile T215b/20, T238b/05
 i.+le T238b/05
 i.+lû
 i. hürmetlü düşe T237a/15
 i.+ün T198a/03, T229a/04, T239b/07
 i.+ünün T234b/06
 [=29]

izzetle- *Ar. +T.* ağırla-, ikramda bulun-
 i.-di T238a/04
 [=1]

K (k, k)

Ka'be *Ar. (İ.)* Müslümanların kutsal yeri, beytullah
K.+ø

K.-i maşşūd-ı cān: kalbin gitmek istediği
yer Kabe T197b/11

K.-i milk-i melek: meleklerin ülkesi Kabe
T236a/16

[=2]

ķābīh *Ar. (s.)* çirkin

ķ.+ø T224a/10, T224a/11

[=2]

Kabil *(İ.)* şehir adı

K.+ø T237b/07

[=1]

ķābil *Ar. (s.)* kabul eden

ķ.+ø T239a/06

ķ. it-ø T235b/20

[=2]

Ķābil *(İ.)* Adem peygamberin oğlu

Ķ.+e T202a/15

[=1]

ķābiliyyet *Ar. (i.)* beceri, yetenek

ķ.+ø T239a/04

ķabr *Ar. (i.)* mezar, kabir

ķ.+ø T221a/04

ķ.+i T216b/05, T218b/05

ķ.+inden T220b/18, T221a/11, T221a/19

ķ.+ine T213a/01, T213a/07, T220b/19

ķ.+ini T213a/03

ķ.+inüñ T221a/03

ķ.+uñ T213a/12

[=12]

ķabūl *Ar. (i.)* memnuniyet, onaylama

ķ.+ø

ķ. ide T221b/20 → it-

ķ. iderse T211a/18,

ķ. idüp T210b/14, T221b/03

ķ. itdükden T210b/15

ķ. itmekdür T243b/14

ķ. itmez T199a/18, T222b/02,

ķ. eyledi T211b/07, T212a/02, T214b/20,

T215a/15 → eyle-

ķ. kılup T234b/09 → kıl-

ķ. ola T199a/19, T221b/05 → ol-

ķ. olmak T199a/20

şüret ķ. itmekdür T242a/12 → it-, şüret

[=17]

ķabz *Ar. (i.)* ruhu teslim alma

ķ.+ø

ķ. itmeyidi T216b/08 → it-, yi-

ķ. eyledi T216b/08 → eyle-

[=2]

ķabza *Ar. (i.)* tutacak şey, sap

ķ.+sına T209a/10

[=1]

ķaç- uzaklaş-, hızla ayrıl-

ķ.-dı T208b/21, T216a/09, T238a/10, T239b/18

ķ.-dılar T234a/17

ķ.-duğındandı T230b/17

ķ.-up T208a/21, T232a/02

[=8]

ķaçan *(zf.)*

1. ne zaman, ne vakit

ķ.+ø T216b/02, T222a/03, T222a/06, T232a/16,

T236b/16, T241a/06, T244b/13, T245a/11,
T245a/18

2. nasıl, ne şekilde

ķ.+ø T199a/05, T200a/18, T222a/18

[=12]

ķaçur- kaçmasını sağla-

ķ.-up T209a/07

[=1]

ķad → ķadd

ķ.+ları T240b/10

ķ.+larınuñ T240a/19

[=2]

ķadar *Ar. (e.)* eşitliğinde, derecesinde,
büyüklüğünde

ķ.+ø T200b/04, T201b/14, T201b/17, T203b/06,

T203b/14, T209b/12, T210a/02,

T224a/01, T230b/21, T232a/11, T233a/03

bu ķ.: bu derece T210b/04, T210b/06,

T210b/10, T211b/13, T211b/14, T216a/08,

T241b/04, T241b/10, T244a/12, T244a/14,

T244b/09 → bu

ne ķ.: ne varsa, ne derece T223a/03,

T225a/12, T233a/12, T235b/03, T238a/20

→ ne

ol ķ.: o derece T210b/06, T221b/14,

T224a/03, T244a/17, T245a/13 → ol

şol ķ.: şu derece T210b/20, T217b/12,

T222a/08 → şol

[=35]

ķadarca *Ar. + T. (s.)* kadarcık

ķ.+ø T222a/16, T238b/11

[=2]

ķadd *Ar. (i.)* boy bos

ķ.+ø

ķ.-ı rāst: düzgün boy T236b/10

ķ. ı ķāmeti T208a/19, T240a/18 → ķāmet

ķ.+ıla T215b/19

ķ.+ini T236b/03

[=5]

ķadeh *Ar. (i.)* bardak

ķ.+ø T208a/03, T231b/07

ķ.+i T231b/06, T231b/08

[=4]

ķadem *Ar. (i.)*

1. ayak, adım

ķ.+ø T208a/17, T238a/21, T239b/18

ķ. baş-ø T237b/20 → baş-

ķ. başduñ T226b/19

k.+i
 k.+i başar T209a/02
 k.+ine T240a/02
 k.+ünle T238b/01
 2. *mec.* uğur
 k. getürdünüz T205b/11 → getir-
 [=9]
kademsüz *Ar. + T. (s.)* uğursuz, musibet
 k.+den T227b/02, T228a/14
 [=2]
Qādi *Ar. (S.)* yapan, yerine getiren Allah
 k.+ø
 k.+hācāt: istekleri yerine getiren Allah
 T246a/10 → hācāt
 [=1]
kadīd *Ar. (i.)* duraksama
 k.+ø
 k. olup T234b/12 → ol-
 [=1]
kaḍīlīk, -gī *Ar. + T. (i.)* kadılık, yargılama
 k.+ıla T226a/20
 [=1]
kadīm *Ar. (s.)* eski
 k.+ø
 kitāb-ı k. T226a/10 → kitāb
 [=1]
kadīmīlīk, -gī *Ar. + T. (i.)* ezeli olma
 k.+uñ T245b/20
 [=1]
Qādir *Ar. (S.)* herşeye gücü yeten Allah
 K. T197b/03, T197b/05, T228a/01, T234b/02,
 T245b/20
 K.+dür T228a/21, T246a/12
 K.+üñ T240b/21
 [=8]
qādir *Ar. (s.)* gücü yeten, yapabilen
 k.+ø
 k. olduñ mı T241b/09 → ol-
 k. ola T241b/05,
 k. olduğınca T203b/15
 k. olup T244a/16
 k.+em T241b/11 → ø-
 [=13]
qadr *Ar. (i.)* değer, kıymet, güç
 k.+ø T236a/19
 k.+i T217b/16
 k.+in
 k. bilürüz T210b/09 → bil-
 k.+uñ T197b/17
 [=4]
Qāf *Ar. (İ.)* masallarda geçen dağ
 K.+ø T214b/07
 K. ender Qāf: Kaf'ın ötesinde Kaf T240a/07
 K. Tağı T232b/11
 Simurğ-ı K. T236b/03

K+a
 Kāfdan K.+a: kainatın bir ucundan bir
 ucuna, her yerine T228a/10, T229b/17
 K.+dan
 Kūh-ı K.+dan T225b/12
 K.+dan
 K.+dan Kafa T228a/10, T229b/17
 K.+ı
 Kūh-ı K.+ı T225b/08, T235a/16
 k.+uñ T214a/10
 [=10]
qafa *Ar. (i.)* vücudun üst tarafı, baş
 k.+sına T224b/07
 k.+sında T201b/21, T214b/02
 k.+sından T224a/09
 [=4]
kafeş *Ar. < kafes (i.)* kafes, barınak
 k.+ø T206b/16
 [=1]
kāfir *Ar. (s.)* küfreden, dinsiz
 k.+ø T225a/07, T232a/11, T232b/15, T233a/03,
 T234a/15, T239a/12, T239a/13, T239b/16,
 T239b/17
 k. kaldı T197b/09 → kal-
 k. ola T241a/08 → ol-
 k.+i T235a/17
 k.+leri T207b/19, T234a/10
 [=14]
kāfirī *Ar. (s.)* kafir olan
 k.+ø T225a/12, T225a/14
 [=1]
kaftān *Far. < haftān (i.)* ipekten yapılan süslü üst
 giysisi
 k.+ın T205a/21
 [=1]
kāğıd *Far. (i.)* kağıt, not
 k.+ø T212a/08
 [=1]
qahr → qahr
 k.+ø
 k. ider T206a/11 → it-
 k. itmez T206a/10
 [=2]
qāhire *Ar. (s.)* kahreden, üzüntü veren
 k.+ø
 yed-i kudret-i k. T245b/20 → yed, kudret
 [=1]
qahr *Ar. (i.)* eziyet, üzüntü, acı
 k.+ø T232a/16, T235a/18
 k. idüpdür T236b/02 → it-
 k. itdüñ T198b/15
 k.-ı cihān idiser T230b/05
 k.+ın T207a/13
 k.+la T236a/02
 k.+uñ T234b/04

[=8]

Ḳahramān *Far. (İ.)* İran mitolojisinde bir kişi. »
FRSK, 154.

Ḳ.+ø T208b/18, T209a/07

Ḳ.+ı T209a/02, T236b/02

Ḳ.-ı Kātil: katleden Kahraman T202b/17,
T209a/06, T209a/09, T223b/20

Ḳ.+uñ T208b/18

[=9]

Ḳahramānī *Far. (s.)* Kahraman gibi

Ḳ.+ø T244b/19, T245a/03

[=2]

kā'inat *Ar. (i.)* yaratılan her şey, evren

k.+ø

mevālid-i k. T243b/09 → mevālid

k.+ı T197b/01

[=2]

ḳaḳ- (*y.f.*)

kapı ḳaḳ-: kapı çal-, kapı vur-

...-dı T233a/18

mıḥ ḳaḳ-: çivi çak- T212a/16

...-amaz

[=2]

ḳaḳı- azarla-, öfkelen-

ḳ.-dı T212a/03

ḳ.-yuban T212b/08

ḳ.-yup T215a/14

[=3]

ḳāl *Ar. (i.)* laf, söz

k.+ø T215b/16

kāl ü ḳ. idecekdür T209b/15 → it-, kāl

kāl ü ḳ. kılmadı T244a/11 → ḳal-

[=3]

ḳal-

1. olduğu yeri, durumu muhafaza et-, varlığını
sürdür-, şimdiye kadar mevcut ol-

ḳ.-am T233a/01

ḳ.-asın T225b/02

k.-dı T209b/07

ḳ.-ıarsın T245b/17

ḳ.-madı T224a/07, T230b/01, T231b/16

ḳ.-mayup T239a/21

ḳ.-a T237a/05

yādigār olup ḳ.-a T206b/02 → ol-, yādigār

2. ol-, bir duruma geç-

ḳ.-an T235b/02

3. dur-, bekle-, konakla-

ḳ.-dı T212b/12

ḳ.-up T244a/20

4. belirtilenler dışında ol-, art-

ḳ.-an T223a/04

5. itibar et-, önemse-

ḳ.-mağıl T215a/15

6. ait ol-, sahip ol-

ḳ.-a T221a/18

7. (*y.f.*)

‘āciz ḳal-: gücü yetme-, zayıf ol-

...-acaklardır T230b/02

...-dı T238a/21

...-ıncak T224b/16

...-ur T240a/12

ayaḳ altında ḳal-: değersiz ol-, ezil-

...-ısar T245a/10

ayaḳda ḳal-: yaşa-, hayatta ol-

...-ısar T218b/15, T232b/21

bāḳī ḳal-: ölümsüz ol-

...-aydı T218b/07 → y-

...-dı T223b/08

ḡāfil ḳal-: ḥaṭā et-

...-am T245a/01

girü ḳal-: diğer, bunun dışında ol-

...-an T199a/06

gümānda ḳal-: şüphelen-, kuşku duy-

...-dılar T229b/21

ikisi bir yirde ḳal-: beraber ol-, yanyana dur-

...-madı T224a/07

kāfir ḳal-: dinsiz ol-

...-dı T197b/09

maḥrūm ḳal-: geri ol-, elde edeme-

...-duḡına T210a/12

öksüz ḳal-: annesi öl-

...-an T228b/10

öksüz yetime ḳal-: annesi babası öl-

...-dı T201b/12

sözine ḳal-: sözünü önemse-

...-mañuz T210b/16

taḳāti ḳal-: gücü ol-

...-mamışdı T232b/18 → ø-

yādı ḳal-: niyetlen-

...-mış T207a/09

yadigār ḳal-: hatıra ol-, bırak-

...-a T246a/18

...-dı T198a/13

[=37]

ḳal’a *Ar. (i.)* kale, hisar

ḳ.+ø T199b/01, T199b/10, T199b/11, T202b/18,
T202b/21, T202b/21, T203a/06, T203b/02,
T209b/02, T209b/05, T209b/06, T209b/08,
T212b/12, T212b/16, T213b/16, T215a/01,
T215b/08

ḳ.+da T209b/12

ḳ.+dan T203a/02, T211b/09, T214a/19

ḳ.+dur T215a/01

ḳ.+ı T215a/16

ḳ.+lar T215a/13

ḳ.+lara T215a/16

ḳ.+ları T215a/11, T215a/12, T215b/06

ḳ.+larınuñ T214a/17, T214b/11

ḳ.+larıñ T214b/21, T215a/04

ḳ.+larıñdur T214b/21, T215a/03

ḳ.+nuñ T199b/08, T201b/16, T202b/14,

T209b/07, T209b/18, T209b/19, T210a/02,
T212b/14, T213b/19, T213b/20, T214a/03,
T214a/03, T214a/05, T214a/17
k.+sıdur T215a/01, T215a/02, T215a/02,
T215a/02, T215a/02, T215a/03
k.+sın T215a/05
k.+sına T215a/11, T218b/04
k.+sında T216b/05
k.+sınıñ T199b/08
k.+ya T199b/06, T199b/10, T203a/01,
k.+yı T199b/07, T209b/12, T215a/11
k.+yıldı T199b/01 → ı-
[=66]
ķālallāh *Ar. (i.)* Allah'ın sözü, ayet
k.+u Te'ālā: yüce Allah'ın sözleri, ayet
T226a/10
[=1]
ķalb *Ar. (i.)* kalp, yürek
k.+i T199a/17, T199a/18, T243b/17
k.+ine T200a/09
k.+üñ T200a/06
k.+üñde T200a/07
k.+üñe T199a/20
[=7]
ķaldur-
1. bedeninin bir bölümünü, bir uzvunu yukarı
hareket ettir-
k.-up T198b/12, T199b/19, T221b/10, T222a/14
k.-madı T219b/15, T228b/03
2. harek ettir-
k.-up T234b/14
[=7]
ķalem *Ar. (i.)* yazma aracı
k.+e
k.+e getirdüm T246a/14 → getir-
k.+in T245b/21
k.+inle
nevk k.+inle: sivri uçlu kalemle T208b/13
[=3]
ķalın- kal-, bulun-
k.-maz T218b/16
[=1]
ķalıl *Ar. (s.)* az, çok olmayan
k.+ø T238a/01
[=1]
ķalk-
1. bulunduğu yerden yüksel-
k.-dı T233a/09
k.-mayup T220a/17
k.-up T219b/15
2. (*y.f.*)
ayağ üzre ķalk-: oturduğu yerden ayağa
kalk-
...-up T230b/11, T244b/01
[=5]
ķalkan (*i.*) savunma aracı, kalkan

ķ.+ø T214b/03
[=1]
ķām *Ar. < ķām^c (s.)* yok eden, kahreden
k.+ı T239b/06
[=1]
ķām *Far. (i.)* istek, emel
k.+ına T235b/21
[=1]
ķamaş- (*y.f.*)
göz ķamaş-: güzellikten veya çok ışıktan
bakamaz ol-
...-urdu T237a/01 → ø-
[=1]
ķamçı (*i.*) sopanın ucuna bağlanmış deri ve ipten
yapılmış vurma aracı
k.+dan T224b/02, T224b/03
k.+sın T224b/01, T239b/16
[=4]
ķamer *Ar. (i.)* Ay
ķ.+ø T202a/08, T234a/07, T234b/18
felek-i ķ. T242b/14 → felek
ķ. turur T217a/18 → tur-
[=5]
ķamer-rūh *Ar.+Far. (s.)* ay gibi parlak yüzü
ķ.+ø T201b/03
[=1]
ķāmet₁ *Ar. (i.)* boy, endam
ķ.+i
ķadd u ķ.: boyu posu T240a/18 → ķadd
ķ.+inüñ
ķadd u k. T208a/19
ķ.+üñ
serv ü ķ. T236b/03
[=3]
ķāmet₂ *Ar. (i.)* farz namazlarından önce okunan
ezan
ķ.+ø
ķ. getirmedin T200a/07 → getir-
[=1]
ķāmil *Ar. (s.)* tam, olgun, bilgili
k.+ø T209b/17, T216b/16, T218b/10, T218b/17,
T226b/05, T239a/06, T241a/12, T241b/04
'aql-ı k. T235b/06
k.+dür T212a/14
k. it-ø T235b/20
k. iseñ T202b/09, T231b/13, T237a/21 → i-
k. ķılduñ T198b/16
k. ol-ø T218b/14, T237a/20
k. ola T245b/15
k. olam T241b/10
k. olan T205a/01
üstād-ı k. T244b/21
k.+i T225b/17
k.+ler T229b/21
k.+leridi T223b/08 → i-

k.+üñ T213a/17, T218b/14, T245a/16
[=27]
kāmilān *Ar. (ç.i.)* bilgili kişiler
k.+ø T218b/17, T225a/15
[=1]
kāmīle *Ar. (s.)* bilgili kadın
k.+ø T204a/17
[=1]
qam-qam *Ar. (i.)* iyi ve keskin kılıç
k.+ø
k. kılıcı T209a/10, T224a/02, T239a/13 →
kılıç
tīg-i k T224a/14 → tīg
tīg-i k. şalduğınca T239a/16 → şal-, tīg
[=5]
kām-kār *Far. (s.)* isteğine ulaşmış
k.+ø T236a/01, T246a/20
k. oldı T202b/18
k. olmaz T231a/07, T246a/20
pādişāh-ı k. T198a/07 → pādişāh
[=6]
kām-nefes *Far.+Ar. (s.)* nefsin isteklerine uyan
k.+ø
k. olma T221a/14 → ol-
[=1]
kām-rān *Far. (s.)* isteğine ulaşmış
k.+ø T234b/20
emīr-i k. T211b/04 → emīr
[=1]
qamu
1. *(s.)* bütün, her
k.+ø T199b/09, T206b/14, T212b/07, T213b/13,
T217a/04, T227b/12, T229a/02, T229a/02,
T229b/19, T245b/11
2. *(zm.)* hepsi
k.+sın T225b/10
k.+su T231b/12
[=12]
kām-yāb *Far. (s.)* isteğine ulaşmış
k.+ø T206a/11, T225b/05, T225b/11
[=3]
qan *(i.)* damarlarda dolaşan kırmızı sıvı, kan
k.+ø T205b/05, T214b/07, T223b/05, T228b/04,
T239a/18
k. akıdır T198a/10, T219a/10 → akıt-
k.+a T239a/18
k.+dan T224a/13
k.+dur T243b/09
k.+ı T199b/10, T208b/02
k.+ın T202b/19
k.+ından T239a/15
k.+ını T204b/07
k.+lar T239a/19
k.+ların T209b/11
k. qara yire qaradılar T230a/16 → qara-
k. qara yire qaravuz T240b/04

k.+larına
k. girmeye T209b/10 → gir-
k.+lu T224b/10
k. yaş dökdüğünce T210a/14 → dök-, yaş
[=20]
***ka+n** *(zm.)* soru zamiri » *kan: ka köküne dayanan dolaylı taban, ETG 151.*
k.+ca T225a/04
k.+caru T232a/21
k.+da T212a/12, T227a/07, T236b/01
k. idüñüz T234b/14 → i-
k. idügin T227a/08
k.+dasana T210a/03
k.+kı T199a/13, T199a/13, T212a/12, T214b/21,
T217b/14, T217b/16, T217b/18, T217b/19
k.+kımuzañ T213a/09
[=17]
qana- kan ak-
k.-ø T198a/10
[=1]
kanāʿat *Ar. (i.)* yetinme
k.+ø
k. bucağında diz çökmüş ola T200a/10 → ol-
k. itmeyüben T218a/17 → it-
k. itmeyüp T219a/20, T219b/07
k. kıl-ø T218a/19 → kıl-
[=5]
kanad *(i.)* uçmaya yarayan organ
k.+ø
k. qanada çatup tıururlar T222b/11 → tıur-,
çat-
k.+a
kanad k. çatup tıururlar T222b/11
[=2]
qand *Ar. (i.)* şeker
k.+ø
k.-ı nāb: saf, halis şeker T198a/01
k.+ı T198a/09
k.+ına T201b/08
[=3]
qandasa *(zf.)* nerede olursa olsun
k.+ø T215b/03
[=1]
qanı *(zm.)* hani, yok
k.+ø T206a/15, T206a/16, T215b/17, T217a/17,
T217a/17, T217a/17, T225a/03, T225a/03,
T225a/04, T236b/01, T236b/01, T236b/01,
T236b/01, T236b/02
[=14]
qanıur- eğ-
k.-miş T208a/18
[=1]
kāniʿ *Ar. (s.)* kanaat eden, yetinen
k.+ø T217b/21
k. olmadıñ T220b/08 → ol-

k. olmayup T218a/15
 k. olup T217b/21
 [=4]
kanlu₂ (*i.*) kan davalı düşman, hasım
 k.+ma T210b/18
 [=1]
kan-perest *T.+Far. (s.)* kana tapan, kan seven
 k.+ø
 k. itdün T218a/18 → it-
 [=1]
kanṭār *Ar. < kintār (i.)* tartı aleti
 k.+ıdı T215a/07 → ı-
 [=1]
kānūn₁ *Ar. (i.)* çalgı aleti
 k.+ø T223a/03, T236b/18
 [=2]
Kānūn₂ *Ar. (i.)* İbn-i Sina'nın tıp bilimine ilişkin
 ünlü eseri, » *Kanun ve Şifa OTS, 714*
 K.+ø T198a/19
 [=1]
kapkara (*s.*) her tarafı kara olan
 k.+ø
 k. tutup T239b/17 → tut-
 [=1]
kapla- sar-, kuşat-
 k.-dı T239a/16, T239a/18
 k.-mışdı T202a/03 → ø-
 [=3]
kaplan (*i.*) kaplan, yırtıcı hayvan
 k.+ø
 k. kuvvelü T240a/21 → kuvvelü
 [=1]
kapu (*i.*)
 1. kapı
 k.+ø T219a/01, T233a/18
 k.+da T233a/19
 k.+dan T233a/19, T244b/01
 k.+ların T218b/20
 k.+ñuñ T219a/06
 k.+sı T213b/16, T214a/03
 k.+sın T203a/01, T214a/05
 k.+sına T202b/21, T214a/03, T218a/20,
 T218b/05
 k.+sından T215b/11, T234b/14
 k.+yı T210b/02, T233a/19
 2. huzur, maḳām, yer
 k.+ø
 mihnetden k. açdum T223b/03
 k.+ñ T219a/07, T219a/08
 k.+ña T219a/11
 k.+sıdur T219a/07,
 Haḳ k.: Allah'ın huzuru T219a/07, T219a/07,
 T219a/08 → Haḳ
 [=26]
kār *Far. (i.)* iş, çalışma, meşguliyet
 k.+ø T204b/18, T215b/17, T243a/06, T243a/07

cānına kār kıldı T213a/13 → kıl-
 encām-ı k. T207b/02, T227b/15, T228a/20
 → encām
 k.-ı dünyā: dünya işleri T226b/01
 k.+ına T225b/09
 k.+ında T243b/10
 k.+uñ T206b/06
 [=12]
kar- (*y.f.*)
 el kar-: el at-, giriş- → el
 ...-dı T239a/14
 kara yire kar-: göm- → kara, yir
 ...-dılar T203a/08
 kanların kara yire kar-: öldür-
 ...-maya T209b/11
 ...-rlar T230a/16
 ...-vuz T204b/07
 gönül kar-: gönül ver-, sev-
 ...-mazam T210b/18
 [=6]
kār-gāh *Far. (i.) mec.* dünya
 k.+ø T213b/01
 k.+ı T241a/16
 [=2]
kara (*s.*) siyah
 k.+ø T224a/05, T228a/17, T240a/11, T240a/18
 kanını k. yire qaravuz T204b/07 → kara-,
 kan, yir
 kanların k. yire qaradılar T230a/16
 k. yire girecek T221a/16
 k. yire qardılar T203a/08, T209b/11 → kar-,
 yir
 k. yirtün qarnın yarup T203a/05 → yar-,
 qarnın, yir
 [=10]
kaṛa *Ar. (i.)* kara, toprak
 k.+sın
 tāḳ-ı k. T197b/02 → tāḳ
 [=1]
karabet *Ar. (i.)* yakınlık
 k.+i T221b/12
 [=1]
karāñulıḳ (*i.*) karanlık
 k.+ø T208a/13, T224a/19
 k.+da T208a/04
 [=3]
karar *Ar. (i.)* durma, rahat olma, düşünme
 k.+ø
 k. itdi T215b/08 → it-
 k. eyledi T214a/15 → eyle-
 k.+ı T204a/03
 k.+ına
 k. varduğıdur T243b/05 → var-
 [=4]

karar- siyahlaş-, ışığı git-
k.-miş T204a/16

[=1]

karavaş (*i.*) cariyeye, köle

k.+ı T233a/18

k.+lar T236b/16

k.+umıdı T199a/01 → ı-

k.+uñ T207b/11

[=4]

kardeş → karındaş

k.+ı T211a/12, T227b/17

k.+ımdur T219a/18

k.+uñ T219b/01

k.+uñuz T203b/19

[=5]

kargâ (*i.*) bir kuş cinsi, karga

k.+ø T202b/17

[=1]

karı (*s.*) yaşlı, ihtiyar

k.+ø-ken T228a/21 → ø-

[=1]

karık < *karıg* (*s.*) yaşlı

k.+ø T228b/01

[=1]

karıl- hayvan için çiftleş-

k.-urlar T240b/03

[=1]

karın, -nı (*i.*) vücudun orta bölümü, karın

k.+ı (tnn) T198a/05

k.+ında T208a/20

k.+ını T237a/08

k.+ın

kara yirin k. yarup T203a/05 → yar-, kara,
yir

k.+lu

fil k.: karnı fil gibi büyük T240a/20 → fil

k.+uñdağı T231b/09

[=6]

karındaş (*i.*) kardeş

k.+ı (tnn) T204a/11, T206b/20, T215a/19

kız k. T210a/08, T210b/10

k.+ı idi T204a/07 → ı-

k.+ıyıldı

kız k. T204a/08 → kız, yı-

k.+ın T204a/09

k.+ları

kız k. T210a/21, T211a/14, T211b/05

k.+larından T229a/13

k.+um T219a/19

k.+uñ T220b/05, T227b/18

k.+uñdur T215a/12

[=16]

karış- içiçe gir-, içine dağıl-

k.-up T202b/12

k.-ur T244b/15

[=2]

karn *Ar. (i.)* asır, yüz yıllık süre

k.+ø

k. dönmişdi T226b/10 → dön-

[=1]

kār-sāz *Far. (s.)* her şeyi yapabilen

k.+ø T204a/01, T214b/18, T239b/05

[=3]

karşu (*i.*) ön, ileri, karşı taraf

k.+ø T215a/13, T215b/13, T231a/14, T240b/03

k. çıkıdı T226b/16 → çık-

k. çıkup T205b/11

k. geldi T214a/19, T238a/21 → gel-

k. geldiler T224a/05

k. vardı T204a/12, T212b/13 → var-

nazarına k. götürülüp T219b/11 → götürül-,
nazar

k.+sına T212b/14, T239b/03

[=13]

karşula-

1. karşılayıcı olarak çık-

k.-yup T214a/19

2. (*y.f.*)

sözin karşula-: karşı gel-, itiraz et-

...-yup T210b/07

[=2]

kaşas *Ar. (i.)* hikaye, rivâyet

k.+larda T203a/16

[=1]

kaşd *Ar. (i.)* niyet etme, isteme, öldürme

k.+ø

k. ide T215a/21 → it-

k. idem T207b/13

k. ider T235a/14

k. idersin T213a/10

k. idüben T221a/07

k. itdügi T207a/15

k. itdüñ T218a/18

k. itdüñüz T231b/20

k. itmeye T214b/14

k. eyledügin T204b/13

k. eyledüñ T218a/06, T221a/12 → eyle-

k. eyleye T207a/14, T222a/10

k. kılaydı T203b/01 → kııl-

k.+ı (tnn) T201a/16, T201b/16, T202b/09,
T206a/06, T212b/02, T215b/17

k.+ına

k. yürümeyüp T235a/07 → yürü-

k.+um T237b/20

[=23]

kašem *Ar. (i.)* yemin, ant

k.+ø

k. yād eyledi T214a/01 → eyle-

k. yād idicek T209b/11, T214b/20 → it-, yād

k. yād itdüğinden T214a/04, T214a/04

k. yād itdürmek T213b/20

[=6]

Ḳāsim *Ar. (İ.)* Hz. Muhammed'in lakabı
Ḳ.+ø T197b/07, T228b/10, T236a/14

[=3]

ḳāsid *Ar. (i.)* postacı, haberci
ḳ.+ø T209b/08, T237b/14, T238a/06
ḳ.+i T238a/04

[=4]

ḳaşr *Ar. (i.)* köşk, saray
ḳ.+ø
ḳ.-ı 'ālī: büyük köşk T236b/14
ḳ.-ı 'imāret: yapı, büyük saray T217a/17
ḳ.+ı T197b/17, T236b/14
ḳ.+um T211a/21
ḳ.+uñ T231a/14

[=6]

ḳaşan- (*y.f.*)
ḳan ḳaşan-: (korkudan) kan işe- » *TS, C IV, 2253.*
...-a T214b/07

[=1]

ḳat₁ (*i.*)

1. yerin tabakaları

ḳ.+ø T198b/05, T207b/20, T207b/21, T209a/07, T209a/09, T209a/18, T223b/19, T224b/14, T224b/14, T224b/16, T224b/21, T225a/06, T225a/07, T225a/09, T225a/10, T225a/11, T226a/07, T234b/09, T235a/06, T239a/12, T240a/03, T240a/04, T240a/04, T240a/04, T240a/05, T240a/07, T240a/09, T240a/10, T240a/16, T240a/17, T240a/18, T240b/07, T240b/07, T240b/08, T240b/09, T240b/16, T240b/16, T241a/01, T241a/02, T241a/02, T241a/09

ḳ. ḳat: üst üste

ḳ.+ø T233b/10

ḳ.+uñ T208b/17

2. hiza, yer

ḳ.+ından T235b/09

[=44]

ḳat₂ (*i.*) huzur, maḳām

ḳ.+ına T203b/07, T208b/15, T209b/03, T216a/20, T217b/02, T224b/18, T228b/17, T233a/03, T244a/18, T244a/20, T244b/03

ḳ.+ında T203a/17, T203b/06, T208a/04, T218a/13, T221b/05, T222b/09

ḳ. idi T226b/14 → i-

ḳ.+ındağı T208a/12

ḳ.+uma T226b/20

ḳ.+umda T200b/17

ḳ.+umuzda T214b/12

ḳ.+uñ T214b/13

ḳ.+uñda T233a/16

ḳ.+uñda T233a/17

ḳ.+uñdağı T198b/18

ḳ.+uñuzda T200b/16

[=27]

ḳat- ekle-, ilave et-
ḳ.-a T222a/13
ḳ.-arsa T220b/06
ḳ.-dılar T231b/06
ḳ.-maḳ T219b/02
ḳ.-up T222a/06

[=5]

ḳatā *Ar. (zf.)* hiçbir şekilde, asla
ḳ.+ø T200a/11, T200a/12, T200b/08, T207b/04, T209a/20, T214b/09, T217a/18, T218b/08, T225b/03, T226b/04, T236a/02, T236a/04, T238b/17

[=13]

ḳatı (*s.*) çok, çok fazla
ḳ.+ø T199a/20, T201a/07, T210a/18, T217b/18, T218b/21, T221b/21, T226a/18, T232b/18, T240b/13
'azāb-ı ḳ. idiser T217b/18 → it-, 'azāb
ḳ. ḳatı: çok fazla (*zf.*) T233a/02

[=11]

ḳatır (*i.*) yük hayvanı, katır

ḳ.+ø T214a/18

ḳ.+a T238a/14

ḳ.+dan T238a/19

ḳ.+lara T238a/05

[=4]

ḳatış- giriş-, dahil ol-
ḳ.-up T202b/12

[=1]

Ḳatıl *Ar. (s.)* katleden, öldüren, Kahraman-ı Katil

Ḳ.+ø T209a/04

Ḳahramān-ı Ḳ. T209a/06, T209a/09 →

Ḳahramān

Ḳ.+üñ

Ḳahramān-ı Ḳ. T223b/20

[=4]

Ḳatilī *Ar. (s.)* Katil gibi, ona benzer

Ḳ.+veş

Ḳahramān-ı Ḳ.+veş T202b/17

[=1]

ḳatrān *Ar. (i.)* siyah, erimeyen ve kokulu bir madde
ḳ.+ø T240a/10

[=1]

ḳatre *Ar. (i.)* damla
ḳ.+ø T197b/17

[=1]

ḳatṭāc *Ar. (s.)* çok katleden, zalim
ḳ.+ø

ḳ. olmaya T214b/14 → ol-

ḳ. olmayam T214b/13

[=2]

ḳavl *Ar. (i.)* söz, laf, anlatma, anlaşma

ḳ.+ø T223b/13

ḳ. idüp T211b/07 → it-

k.-ı Loḳmān: Lokman Hekim'in anlattıkları
 T223b/15 → Loḳmān
 k.+uhu Te'ālā: yüce Allah der ki T219a/02,
 T219a/17, T219b/12, T220a/08, T221b/11,
 T226a/16 → Te'ālā
 k.+e T209b/09
 k.+i T215b/15
 k.+ide T216a/20, T216a/21, T227a/16,
 T238a/16
 k.+ince T198b/02, T199a/21, T199b/11,
 T200a/15, T200b/03, T200b/14, T201a/07,
 T201a/21, T201b/10, T202a/11, T202b/20,
 T203a/13, T203b/08, T204a/02, T204b/03,
 T205a/02, T205a/20, T205b/09, T206b/18,
 T207b/03, T207b/17, T208a/12, T208b/09,
 T209a/06, T209a/18, T209b/18, T210a/20,
 T211a/06, T211b/05, T212b/09, T213a/18,
 T213b/15, T214a/13, T214b/10, T214b/20,
 T215b/06, T215b/18, T216a/05, T216a/20,
 T217a/20, T218a/09, T218b/01, T218b/19,
 T219a/14, T220a/03, T220a/15, T221a/10,
 T221a/19, T221b/06, T221b/21, T222b/08,
 T222b/16, T223a/13, T223b/06, T223b/14,
 T223b/19, T224a/17, T224b/04, T224b/12,
 T225a/05, T226a/03, T226a/06, T226b/07,
 T227b/16, T228a/12, T228a/20, T228b/15,
 T229a/07, T229b/11, T229b/19, T230a/08,
 T230a/20, T230b/09, T231a/09, T231b/15,
 T232a/11, T232b/05, T234a/09, T234b/09,
 T234b/21, T235b/01, T236b/06, T237a/09,
 T237b/02, T237b/09, T238a/02, T238a/13,
 T238b/06, T238b/20, T239a/09, T239a/20,
 T239b/13, T240a/15, T240b/07, T240b/15,
 T241a/01, T241a/09, T244a/11, T244b/18,
 T245a/07
 k.+inde T220a/17, T236b/19
 [=112]
ḳavm *Ar. (i.)* kavim, millet
 k.+ø T199b/17, T199b/19, T240b/17
 k.-i Benī İsrā'īl T211b/10 → Benī İsrā'īl
 k.-i ḥaşmın: düşman kavmini T231a/06
 k.+e T199b/18
 k.+in T202b/21
 k.+i T198b/17, T199b/01, T199b/12, T205a/03,
 T209b/02, T209b/06, T229b/13, T235b/02
 k.+ini T234b/08
 k.+inüñ T223a/06, T237a/11
 k.+ün T208b/12, T240b/13
 [=20]
ḳavs *Ar. (i.)* yay, kavis
 k.+ø
 k.-ı ḳuzaḥ: gökkuşağı T243a/03, T243a/05
 [=2]
ḳaya *(i.)* büyük taş
 k. T209a/18
 k.+ya T224a/04

[=2]
ḳayd₁ *(i.)* hazırlık, telaş
 k.+ı
 k. görüp T211a/13 → gör-
 k.+ın
 k. görüp T215b/08, T231a/17
 k. ḳayururdu T212b/21 → ḳayur-
 ziyāfet k. gördiler T231a/15
 ziyāfet k. görünüñüz T231a/11
 ziyāfet k. görüp T231a/17, T231b/01
 [=8]
ḳayd₂ *Ar. (i.)* bağlama
 k.+ø
 k. ola T198a/04 → ol-
 [=1]
ḳayḡu *(i.)* kaygı, endişe
 k.+ø
 k. itmezem T216b/13 → it-
 [=1]
ḳayır *(i.)* iri çakıl, kum
 k.+dan T240a/10
 [=1]
ḳayır- ilgilen-
 k.-dılar T231a/17
 k.-up T215b/08
 [=1]
ḳayıṣ *(i.)* kemer, kösele şerit
 k.+ø
 k. ellü T240a/21 → el
 [=1]
ḳāyim *Ar. (s.)* bir işe sebat eden, devam eden
 k.+ø
 k. olsun T198a/07 → ol-
 k. olup T222b/09
 [=2]
ḳāyināt → kā'ināt
 k.+ø T197b/01
 'ālem-i k. T246a/17 k → 'ālem
 [=2]
ḳayna- sıvı maddeler için belli bir sıcaklığa ulaş-,
 fokurda-
 k.-yup T243b/04
 [=1]
ḳayur- → ḳayır-
 ḳaydın kayur-: ilgilen-, hazırla-
 ...-urdu T212b/21
 [=1]
Ḳayyūm *Ar. (S.)* her daim var olan Allah
 K.+ø T197b/03, T234b/05
 [=2]
ḳaz- taşın üzerine yazı yaz-, nakşet-
 k.-dılar T203a/06, T218b/06, T224b/21
 [=3]
ḳazā *Ar. (i.)* bela, felaket
 k.+dan T235a/19

[=1]
ķazan- (*y.f.*)
 ad kazan-: ünlen-
 ...-a T224a/16
 ...-ıma T224a/15
 günāh ķazan-: günah işle-
 ...-maya T207a/16
 ...-mış olmaya T200a/01 → ol-
 la'neti ķazan-: lanetlen-
 ...-dılar T237a/18
 od u nār ķazan-: cehenneme gir-
 ...-mayasın T201a/02
 yavuz ad kazan-: adı kötüye ık-, kötü olarak
 anıl-
 ...-ınca T205a/13

[=7]
ķazı- sil-
 ķ.-ya T212b/11

[=1]
ķazıyye *Ar. (i.)* iş, dava, mesele
 k.+lerini T222a/11
 k.+sinden T203a/15, T203a/20
 k.+yi T231b/21

[=4]
ķebāb *Ar. (i.)* doğrudan ateş üzerinde pişirilen et
 k.+ā
 cigerin k. idecekdür T230b/21 → it-

[=1]
ķebāyır *Ar. < kebā'ır (s.)* büyük
 k.+ø T222a/17

[=1]
ķebīr *Ar. (s.)* büyük
 k.+üñ
 Süleymān-nāme-i K.T236b/07 →
 Süleymān-nāme

[=1]
ķefen *Ar. (i.)* ölünün sarıldığı beyaz bez
 k.+ø
 k. şarup T216b/04 → şar-
 k.+e
 k. koyup T203a/05 → koy-

[=2]
ķelām *Ar. (i.)* söz, laf, anlaşma
 k.+ø T225b/12,
 emlāh-ı k. T198b/04, T226a/02 → emlāh
 feth-i k. oldu T201b/07 → ol-, feth
 k.-ı kerīm: büyük sözler, Kuran T226a/10
 k.-ı ma'rifeti: yetenekli sözler T245a/17
 k.+ı (ns) T200b/07, T225a/16
 Haķ k.: Allah'ın emrettikleri, ayet T213b/14
 k.+ın T220b/18
 k.+um T198a/11

[=10]
ķelb *Ar. (i.)* köpek
 k.+e

eşek ölüsi k. düğündür T207a/09 → eşek,
 ölü, düğün

[=1]
ķeleci (*i.*) söz, konuşma, sohbet
 k.+ø
 k. iderlerdi T238b/06 → it-
 k. itmedin T216a/12
 k.+lerüñ T207b/05

[=3]
ķeleķ (*i.*) olmamış kavun
 k.+ø
 řarħa k. dimezdi T236b/02 → di-, řarħ
 felege k. dimeyesin T229a/05 → felek

[=2]
ķelīm *Ar. (S.)* söz söyleyen, konuşan Hz. Musa
 k.+ø T228b/09
 Mūsā-yı k. T200b/09 → Mūsā
 k.+üm T199a/03

[=3]
ķelīme *Ar. (i.)* sözcük, söz
 k.+ø
 k.-i tevħīd: Allah'ın birliğini onaylama sözü,
 la ilahe illa'llah Muhammedu'r-resulu'llah
 T233b/18

[=1]
ķelīmlik, -gi *Ar.+ T. (i.)* konuşma yeteneği, söz
 söyleme
 k.+ile T198b/17

[=1]
ķelle *Far. (i.)* baş, kafa
 k.+sini T202b/16

[=1]
ķem *Far. (s.)* kötü, eksik, kusurlu
 k.+ø T218a/21
 bīř ü k.: fazla ya da eksiz T225b/07 → bīř
 k. olmaya T218b/17 → ol-
 k.+dür T231b/21
 k.+üz T207a/10 → ø-

[=5]
ķemāl *Ar. (i.)* olgunluk, alimlik
 k.+ø T237a/20
 cemāl ü k. bulıcaķ T237a/10 → bul-, cemāl
 ehl-i k. T222b/06 → ehl
 kesb-i k. itmekden T245a/01 → it-, kesb
 k. ehli T218b/15, T238b/19 → ehl
 k. ü ma'rifet T245b/01 → ma'rifet
 k. olur T245a/05
 k.+ile T212a/17
 k.+in T239a/06
 k.+ine T218b/14, T238b/03

[=11]
ķemālāt *Ar. (ç.i.)* olgunluklar, eksiksizlikler
 k.+ı (ns) T241a/11

[=1]
ķemer *Far. (i.)* kemer, kuşak

k.+ø T202a/07, T240b/11
[=2]
kemlik -igi *Far.+T. (i.)* kötülük, fenalık
k.+ile T218b/17
[=1]
kemterin *Far. (s.)* en az, en küçük
k.+ø T206b/06
[=1]
kemük *(i.)* kemik
k.+ø T207a/20, T207a/21, T207b/01
[=3]
Ken'an *Ar. (İ.)* Filistin
K.+ø
şeh-i K. T217a/13
[=1]
kenâr *Far. (i.)* yan taraf, kıyı
k.+ø T197b/05
k.+ına T209a/11, T212b/17, T238b/01
k.+ınca T207a/20
k.+ında T199b/01
k.+ında idi T212b/16 → i-
[=7]
kendi → kendü
k.+nüñ T203b/07, T207a/13, T214a/17,
T215a/11, T223a/05
[=5]
kendü *(zm.)* kendi, öz
k.+ø T209b/12, T209b/13, T215b/15, T226a/20
k. kendüye T222b/17, T240b/04, T244a/13
k. kendüyi T218a/02
k. kendüzi T232b/19
k.+den T211b/21, T218a/02, T218a/03
k.+den ileri gitmişlerüñ T226a/12
k.+lerin T224b/18
k.+lerini T219b/06
k.+mi T202a/19, T223a/10
k.+müzüñ T210b/09
k.+ne T213a/10
k.+nüñ T203b/14, T210a/11, T219b/02,
T219b/07, T219b/20, T220b/07,
T222a/06, T239a/11
k.+si T219b/08
k.+sin T210b/01
k.+ye T210b/13, T211b/18, T215a/09,
T222a/15, T223b/07
kendü k.: kendi kendisine T222b/17,
T240b/04, T244a/13
k.+yi
kendü k.+yi: kendisini T218a/02
[=37]
kendüzi *(zm.)* kendisi
k.+ø T207a/03, T207a/15, T207a/18, T214a/06,
T215b/07, T218b/19, T234b/19, T238a/14
k.+n T202b/04, T203b/13, T207a/02, T210b/10,
T216a/08, T244a/21
k. görüp T200b/12 → gör-

k.+ne T209a/21
k.+ne
kendü k.+ne T232b/19
k.+nüñ T201a/09
[=17]
kendüzü → kendüzi
k.+ñ T200a/08, T201a/02, T218a/18
[=3]
Kenes *(İ.)* Şeytan'ın yardımcılardan
K.+ile T207b/20
[=1]
keniz *Far. (i.)* cariye
k.+ø
k. olam T211b/02 → ol-
kenizek, -gi *Far. (i.)* kadın köle, cariye
k.+ø T234a/06
k.+i
k.+i olam T211a/18 → ol-
k.+ler T236b/15
[=3]
kenz *Ar. (i.)* hazine, mal
k.+i T205a/17
[=1]
kerâhiyyet *Ar. (i.)* nefret etme
k.+ø T243b/14, T243b/14
[=2]
kerâmet *Ar. (i.)* mucize, ikram, olay, davranış
k.+ile T198b/18
k.+ler T198b/13
k.+lerin T198b/12
k.+lü T233a/10
k.+üñe T198b/19
[=5]
kerdeker *Far. < kerdekâr (s.)* deneyimli, tecrübeli
k.+ler T236b/04
[=1]
kerem *Ar. (i.)* cömertlik, iyilik
k.+ø
k. eyle-ø T236a/13 → eyle-
k. iden T215b/01 → it-
k. idesin T205a/10
k. kıl-ø T215b/03 → kıl-
k.+inden T222a/07
k.+iyle T222b/01
k.+üñ T199a/05
k.+üñden T221b/03
[=8]
Kerim *Ar. (s.)* cömert, bağışlayan, en çok
bağışlayan Allah
k.+ø T206b/08, T225a/18, T236a/12
[=3]
kerim *Ar. (s.)* cömert, eli bol, yüce
k.+ø T215b/04, T228b/06
kelâm-ı k. T226a/10 → kelâm
k. ol-ø T215b/02, T215b/03, T215b/04 →
ol-

[=6]
kerîme *Ar. (s.)* cömertlik sahibi kadın, cömert
 k.+dür T205a/04
 ecsâm-ı k. T242a/17
 [=2]
kerre *Ar. (zf.)* defa, kez
 k.+ø T213b/06, T229a/16
 [=2]
kes-
 1. bıçakla ayır-
 k.-di T212a/12
 k.-diler T212a/20, T212a/20
 k.-e T237a/08
 k.-eler T220b/10
 k.-mek T220b/06
 k.-üp T212a/12
 2. (*y.f.*)
 nidâ kes-: sus-
 ...-di T221a/18
 sözi kes-: sus- konuşma-
 ...- ø T225b/08
 yol kes-: engel ol-
 ...-er T244b/11
 [=10]
kesb *Ar. (i.)* kazanma, elde etme
 k.+ø
 k.-i kemâl itmekden T245a/01 → it-
 [=1]
kesil *Ar. < kesel (i.)* uyuşukluk, tembellik
 k.+ø T216b/19
 [=1]
kesil- bit-, tüken-
 k.-di T223a/17
 [=1]
keşir *Ar. (s.)* çok
 k.+ø
 zikr-i k. eyle-ø T222b/14 → zikr
 [=1]
kesûn (*e.*) şüphesiz
 k.+ø T237a/08
 [=1]
keşf *Ar. (i.)* bilgi edinme
 k.+ø
 k. oldı T244b/08, T245a/12 → ol-
 [=1]
kethüzâ *Far. (i.)* iş gören kimse, kahya
 k.+lar T206b/05
 ortaya k. düşürüp T201b/11 → düşür-, orta
 [=2]
kevâkib *Ar. (i.)* yıldızlar
 k.+ø T242a/16, T242a/17
 k.+ün T242b/14
 [=3]
kevn *Ar. (i.)* var olma
 k.+ø T242a/11
 k.+dür T242a/10

[=2]
Keyser *Ar. (i.)* cennetteki havuz
 k.+ø
 hür-i k. T202a/06 → hür
 k. havzı T202a/07,
 k. şuyı T217b/10, T233b/16, T233b/18,
 T233b/19
 ravza-ı k. T198a/16
 k.+ün T245b/18
 [=7]
keyf *Ar. (i.)* durum
 k.+ø
 k.-ı ahvâl: hallerinin durumu, şekli
 T246a/01 → ahvâl
 [=1]
keyfiyet *Ar. (i.)* nitelik, iyi ya da kötü olma durumu
 k.+den T241a/14
 [=1]
keyfiyyât *Ar. (ç.i.)* nitelikler
 k.+dur
 zevât-ı k. T242a/07 → zevât
 [=1]
Keyum (*İ.*) Şeytan'ın yardımcılarında
 K.+a T201a/12
 [=1]
Keyv (*İ.*) Şeytan'ın yardımcılarında
 K.+ø T230b/10
 [=1]
keyvân *Far. (i.)* yıldız
 k.+ø T229b/18
 [=1]
kez (*i.*) kere, defa
 k.+ø T207a/17
 [=1]
kible *Ar. (i.)* namazda dönülen yön, Kabe
 k.+ø T239b/14
 k.-ı erbâb-ı ʿirfân: alimlerin önde
 gelenlerinin kiblesi T197b/11
 k.+den T201b/21
 [=2]
kığır- çağır-
 k.-dı T209b/21, T211a/12, T211a/12, T211a/12,
 T215a/12
 k.-up T222b/20
 [=6]
kığirt- çağirt-
 k.-dı T199b/05
 [=1]
kıhım (*i.*) öfke
 k.+ından T214b/07
 [=1]
kıl (*i.*) kıl, tüy
 k.+ø
 k.+dan ince T214a/12 → ince
 k.+ına T214a/01
 [=2]

kıl-**1. yap-, et-**

k.-a T231a/03

k.-dı T197b/02

k.-ur T221a/12

2. (y.f.)

‘adāvet kıl-: düşman ol-, kin besle-

...-acağdur T230b/03

ādem kıl-: yarat-

...-an T228b/04

‘ādet kıl-: alışkanlık yap-

...-ısar T228a/08

‘adl kıl-: merhamet et-, adil davran-

...-a T228a/07

āferīn kıl-: taktir et-, beğen-

...-dı T214b/08, T238b/04

‘afv kıl-: bağışla-

...-ø T217a/09

ah u feryād kıl-: çok üzül-, feryat et-

...-ur T224b/18

āhīr kıl-: tāmāmla-, bitir-

...-am T217a/06

‘amel kıl-: davran-, uy-

...-a T235a/15

...-mazlar T226a/18, T226a/19

...-sa T245a/18

...-up T218a/02, T218a/03

...-ursañ T236a/04

...-ø T225b/03

‘ār kıl-: utan-

...-up T216a/09

‘arz kıl-: sun-, bildir-

...-a T237b/13

...-up T237b/14

āvāz kıl-: seslen-

...-sa T212a/17

‘ayān kıl-: belli et-

...-dılar T224b/18

a‘zam kıl-: büyüt-

...-an T228b/05

‘azm-ı Sām kıl-: Sam'a hücum et-,

öldürmeye çalış-

...-up T225a/14

bāķī kıl-: ölümsüzleştir-

...-sun T246a/19

bangı kıl-: öt-, haykır-

...-ur T198a/15

beyān kıl-: bildir-

...-ıñ T199a/13

...-ıncağ T241a/01

bünyād kıl-: imar et-, yap-

...-up T215b/13

cānına kār kıl-: üz-, etkile-

...-dı T213a/13

cefā kıl-: eziyet et-

...-acağın T232a/13

...-acağdur T235a/12

...-maya T230b/15, T232a/14, T235a/11

cenk kıl-: savaş-

...-mağda T199b/11

cimā‘ kıl-: cinsel olarak birleş-

...-ıncağ T240b/02

...-urlar T240b/18

cüdā kıl-: uzak tut-, ayır-

...-mağıl T206b/09

cüst cū kıl-: araştır-

...-dılar T224b/16

çarḥ-ı şek kıl-: şüphelendir-

...-urken T208b/19

da‘vā kıl-: bir konunun çözümü için başvur-

...-an T222a/17

da‘vet kıl-: çağır-

...-acağdur T229b/14

denk kıl-: eşitle-

...-dı T215b/17

dermān kıl-: bir sorunu çöz- ān

...-asın T204b/09

dil-güşā kıl-: iç aç-, ferahlat-

...-ø T198a/20

dirlik kıl-: yaşa-

...-asın T206a/04

dostlık kıl-: dost ol-

...-up T229a/14

du‘ā kıl-: dua et-, iste-

...-dı T228b/02

...-dılar T215a/18

...-ıcağ T234b/09

...-up T209a/08, T234b/01, T237a/13

dür kıl-: uzaklaştır-

...-ğıl T246a/06

efgān kıl-: feryat et-, ağla-

...-dı T232b/18

efgān u zār kıl-: feryat ederek ağla-

...-dılar T230a/18

emīn kıl-: güvende tut-

...-am T217b/10

...-ø T209a/16

fāni kıl-: bit-

...-up T226b/06

farq kıl-: ayır-

...-mazlar T240b/03

fażl kıl-: lütfet-, bağışla-

...-dı T236a/05

...-ø T225b/14

figān kıl-: feryat et-

...-dı T219b/21

fıkr kıl-: düşün-

...-asın T208b/18

...-dı T241a/14

ganī kıl-: zengin et-

...-up T237a/03

ğayret kıl-: çaba göster-

...-up T203a/01, T208b/04
 ğulū kıl-: seslen-, haykır-
 ...-dılar T224a/01
 ...-up T234a/12
 ğuşl kıl-: abdest al-, yıkan-
 ...-up T216a/07, T216a/12
 ğūş kıl-: dinle-
 ...-ø T217a/03
 ...-sañ T235b/17
 ğūş-var kıl-: dinle-
 ...-ø T217a/03
 ğūyā kıl-: söyle-
 ...-ø T198a/20
 ğūzer kıl-: geç-
 ...-sa T206b/12
 ğaber kıl-: bilgi al-
 ...-dılar T225a/12
 ...-up T234a/10
 ğacb-i māverā kıl-: arkası görünmez ol-
 ...-maya T242a/19 → ğacb, māverā
 ğal kıl-: çöz-
 ...-acağdur T245a/13
 ...-maduk T207a/08
 ğalīfe kıl-: halifelik görevi ver-
 ...-duğ T226a/12
 ğamle kıl-: saldır-
 ...-dılar T224a/08
 ğarc kıl-: harca-
 ...-up T203b/09
 ğarb ü cenk kıl-: savaş-
 ...-madı T206a/15
 ğatā kıl-: suç işle-
 ...-dı T212a/04, T212b/11
 ...-dum T213b/10
 ğayr ı duʿā kıl-: dua et-
 ...-alar T203a/07
 ğazer kıl-: çekin-, sakın-
 ...-ø T201a/01, T201a/03, T226b/02
 helāk kıl-: yok et-
 ...-urlar T240b/20
 heves kıl-: arzula-
 ...-up T220b/08
 hışm kıl-: öfkelen-
 ...-sa T197b/04
 ğidmet kıl-: hizmet et-
 ...-a T229a/03
 ...-acağdur T228a/04
 ğilkāt kıl-: yarat-
 ...-duğı T241a/12
 ğikāyet-i emlağ kıl-: güzel bir hikaye anlat-
 ...-ur T226a/04
 ğile kıl-: aldat-
 ...-mağ T244b/12
 ...-up T212b/06
 ğimmet kıl-: yardım et-
 ...-maz T213b/04

ğitāb kıl-: birine karşı söyle-
 ...-dı T221a/05
 ğizmet kıl-: hizmet et-
 ...-a T213b/21
 ...-mayam T214b/13
 ğücüm kıl-: saldır-
 ...-dılar T239b/03
 ...-up T239b/16
 ğükm kıl-: yönet-
 ...-acağdur T229b/14
 ...-dı T233b/05
 ğürmet kıl-: saygı göster-
 ...-an T229a/12
 ırağ kıl-: uzaklaştı-
 ...-ø T225a/18
 ʿibādet kıl-: ibadet et-
 ...-a T216a/17
 ibtilā kıl-: imithan et-, sına-
 ...-dı T219b/12
 ...-up T219b/14
 iftirā kıl-: karala-
 ...-a T203a/17
 iğvā kıl-: yoldan çıkar-
 ...-mazsam T245a/10 → ø
 ihāta kıl-: sar-, kuşat-
 ...-mışdur T242b/01
 ...-up T222b/10, T222b/10
 ...-updur T243a/17
 ihtilāf kıl-: anlaşama-
 ...-mışlardur T220a/21
 ihtirāz kıl-: sakın-, çekin-
 ...-a T203b/21
 ...-dı T209b/14
 ikrām kıl-: sun-, bağışla-
 ...-duğ T226a/12
 ʿillet kıl-: boz-
 ...-up T234a/14
 imtiḥān kıl-: sına-
 ...-mağ T241b/08
 ʿināyet kıl-: yardım et-
 ...-dı T246a/12
 ...-up T217a/09
 istikbāl kıl-: karşıla-
 ...-madı T213b/19
 ʿiṣyān kıl-: asi ol-, karşı gel-
 ...-asın T225b/01
 ...-up T246a/06
 işāret kıl-: göster-
 ...-makdur T241b/13, T243b/12
 iʿtāb kıl-: azarla-
 ...-dı T203b/05, T203b/13
 iʿtibār kıl-: saygı göster-
 ...-madılar T217b/02
 ...-mak T226b/12
 ...-mayıcak T218b/08
 ittifāk kıl-: uyuş-, anlaş-

...-up T232a/21
 'izzet kıl-: ağırla-
 ...-dı T204a/12
 ...-up T205b/15, T231b/02, T238a/08,
 T239a/05
 kabûl kıl-: kabul et-
 ...-up T234b/09
 kâmil kıl-: alim yap-
 ...-duñ T198b/16
 kanâ'at kıl-: yetin-
 ...-ø T218a/19
 kaşd kıl-: yelten-
 ...-aydı T203b/01
 kerem kıl-: bağışla-
 ...-ø T215b/03
 kışsa-ı dirâz kıl-: konuyu uzat-
 ...-mayalum T224a/17
 kıl ü kâl kıl-: sohbet et-
 ...-madı T244a/11
 kurbân kıl-: feda et-, bağışla-
 ...-aydı T227a/11 → y-
 ...-duğı T239b/09
 küstâhlık kıl-: saygısızlık yap-
 ...-up T219a/06
 lutf kıl-: iyilik et-
 ...-a T217a/06
 maḥşûş kıl-: tayin et-, seç-
 ...-asın T198b/18
 ...-duğıñ T198b/19
 ma'mûr kıl-: yaratıl-
 ...-ğıl T246a/05
 mât kıl-: yen-, galip gel-
 ...-asıdır T245b/07
 meşveret kıl-: danış-
 ...-a T219b/18
 meyl kıl-: yönel-, niyetlen-
 ...-dılar T223a/15
 miḥnet kıl-: sıkıntı ver-
 ...-an T241a/08
 mihr kıl-: evlenmek için malını harca-
 ...-sa T206a/11
 minnet kıl-: iyiliğe karşı teşekkür et-
 ...-a T229a/03
 mişl-i Şeytân kıl-: Şeytan gibi davran-
 ...-asın T225b/01
 mu'atṭar kıl-: kokulu ol-
 ...-duğın T225b/19
 muḥâlefet kıl-: karşı gel-
 ...-up T216b/09
 Muhammed ḥürmeti kıl-: Hz. Muhammed'in
 ḥürmeti için yap-
 ...-up T217a/10
 muḥkem kıl-: sağlamlaştır-
 ...-up T203a/01
 mübâheşe kıl-: konuş-, bahset-
 ...-a T241b/05

mübtelâ kıl-: tutul-, sıkıntı ver-
 ...-asın T199a/06
 ...-dum T198b/20, T198b/21
 ...-madum T199a/04
 ...-up T199a/02
 ...-ayım T199a/08
 mücellâ kıl-: parlat-
 ...-dı T231a/18
 müjde kıl-: sevinçli haber ver-
 ...-dı T229b/03, T232b/11
 ...-dılar T230a/12
 ...-up T235a/03
 ...-urlardı T230a/04
 mükerrem kıl-: bağışla-
 ...-duñ T198b/16, T198b/17
 münâcât kıl-: yalvar-
 ...-dı T217b/09
 ...-dıysa T221b/06
 ...-up T217b/13, T217b/19, T222b/08,
 T228b/03
 münâdi kıl-: seslen-, çağır-
 ...-dı T232b/12
 münevver kıl-: aydınlat-
 ...-ur T239b/16
 müşâhede kıl-: tanık ol-
 ...-dum T200a/04
 ...-up T239a/06
 müşerref kıl-: şerefendir-
 ...-duñ T238b/01
 mütâba'at kıl-: peşinde git-
 ...-dılar T222b/21
 mütalâ'a kıl-: oku-
 ...-dı T237b/15
 müyesser kıl-: kolaylaştır-
 ...-a T225b/10, T230a/06, T236a/12
 nafaka kıl-: geçimini sağla-
 ...-urdu T238a/17
 namâz kıl-: namaz ibadetini yerine getir-
 ...-mağa T233a/09
 ...-up T209a/12, T214a/14, T219b/15,
 T226b/18, T229a/21, T233a/14,
 T238a/14
 ...-ursın T200a/07 → ø-
 ...-up T199b/12
 naşîhat kıl-: öğüt ver-
 ...-urdu T199b/13 → ø-
 naẓar kıl-: bak-
 ...-a T202b/06
 ...-dı T241a/12
 ...-ıcak T241a/17
 ...-up T208a/18, T210a/21, T214a/20,
 T233b/21, T239b/15
 ...-urdu T237b/09 → ø-
 ...-ursa T245a/08
 nâzır kıl-: gözcü olarak görevlendir-
 ...-dılar T236b/15

nevḥa kıl-: inle-
 ...-mağa T216a/07
 ...-up T210a/14, T219b/21, T224b/07
 nidā kıl-: seslen-
 ...-up T232b/12
 nikāḥ kıl-: evlen-
 ...-up T211b/09, T223b/07
 nişār kıl-: saç-
 ...-dı T210b/05
 ...-up T235b/03
 nisbet kıl-: kıyasla-
 ...-up T222a/12
 nişān kıl-: belli et-
 ...-am T232b/10
 niyāz kıl-: yalvar-
 ...-dı T204b/15
 ...-up T223a/16, T229b/02
 nūş kıl-: iç-
 ...-asın T245b/18
 ...-up T215b/21
 ...-ayıldı T231b/07 → yı-
 olmayacak iş kıl-: yapılmaması gereken bir
 şey yap-
 ...-mışam T221a/07
 ʿömrin ṭamām kıl-: öldür-
 ...-a T235a/17
 ʿözr kıl-: af dile-
 ...-uruz T210b/09
 ʿözr bahāne kıl-: bahane bul-, yapma-
 ...-mayasın T212a/09
 rāḥ-ı ḥāk kıl-: öldür-
 ...-mışdur T205b/18
 rahmet kıl-: acı-
 ...-ğıl T225b/15
 rāzī kıl-: memnun et-
 ...-a T218a/04
 rencīde-dil kıl-: gönlünü incit-
 ...-duñ T218a/04
 revā kıl-: uygun gör-
 ...-a T225b/13
 riḳḳat kıl-: sakinleş-
 ...-up T245a/02
 rivāyet kıl-: bildir-, söyle-
 ...-up T198b/04, T206b/20, T217a/21 →
 rivāyet
 ...-ur T235b/08
 rivāyet-i esaḥḥ kıl-: doğru söyle-
 ...-ur T226a/04
 rucūʿ kıl-: dön-
 ...-maḳdur T242b/16
 ...-mışdur T242b/20
 rūzi kıl-: nasip et-
 ...-ø T206b/08, T236a/14
 ...-a T200b/09, T231b/04
 şabır kıl-: sabret- → şabr
 ...-ø T207b/10, T207b/10

şaḫāvet-pīşe kıl-: her zaman cömert ol-,
 cömertliği alışkanlık haline getir-
 ...-up T237a/08
 secde-i şükr kıl-: şükür secdesi yap-
 ...-dı T229a/08
 ...-dum T216b/09
 selām kıl-: selam ver-
 ...-up T200b/21, T229a/17
 seyrān kıl-: gez-
 ...-a T235a/16
 siyāh kıl-: karart-
 ...-dı T224b/10
 şoḫbet-i kıl-: söyle-
 ...-dı T228a/11
 sükūt kıl-: sus-
 ...-am T238b/12
 şādılık kıl-: mutlu et-
 ...-duñ T216b/07
 şefāʿat kıl-: bağışlanması için aracılık et-
 ...-a T216b/15
 şerḥa kıl-: açıkla-, kısım kısım anlat-
 ...-am T236a/20, T245b/10
 şikāyet kıl-: yakın-, söylen-
 ...-madı T198b/20
 ...-up T224b/10
 t̄aʿat kıl-: ibadet et-
 ...-a T199b/21
 ...-am T200b/08
 ...-asın T200b/16, T221b/20
 ...-urlar T240b/02
 t̄aʿaccüb kıl-: şaşır-
 ...-up T208b/09, T231b/02, T238b/03
 ...-urdu T229b/20
 ...-urlarını T234a/04, T237a/11 → ı-
 ...-dılar T231b/15
 ṭabʿ-ı ferīşte kıl-: melekler gibi sorgusuz
 ibadet et-
 ...-asın T225a/21
 taḥsin kıl-: beğen-, öv-
 ...-dı T215b/01 → taḥsin
 ṭaleb kıl-: iste-
 ...-maḳlık T245a/19 → ṭaleb
 taʿlīm-i Loḳmān kıl-: Lokman Hekim'den
 ilim öğren-
 ...-up T239a/10
 ṭamaʿ kıl-: çok iste-, aç gözlülük yap-
 ...-a T202b/05, T210a/07
 ...-duñ T219b/10
 ...-maḡıl T219b/04
 ...-up T210b/06
 ṭaşadduḳ kıl-: sadaka ver-
 ...-urdu T238a/17
 taẓarruʿlar kıl-: yalvar-
 ...-mayınca T222a/17
 teʿdīb kıl-: terbiye et-
 ...-ur T235b/18

tedbîr kıl-: önlem al-
 ...-ø T232a/05
 temiz kıl-: temizle-
 ...-up T233b/19
 tenbîh kıl-: uyar-, uyandır-
 ...-duğ T219b/14
 ...-mağıdı T219b/07 → ı-
 teskîn kıl-: sakinleştir-
 ...-ımaduñ T218a/08 → bil-
 tevaḳḳuf kıl-: bekle-
 ...-up T238b/02
 tevekkül kıl-: işi Allah'a bırak-
 ...-dı T199a/01
 ...-up T224b/02
 ulu kıl-: yücelt- → ulu
 ...-duñ T198b/14
 'üryân kıl-: çıplak kal-, açık ol-
 ...-up T202b/11
 vefâ kıl-: yet-, yetiş-
 ...-madı T205b/16
 vesvese kıl-: kuruntu yap-, şüphelendir-
 ...-am T202a/13
 ...-duğın T216a/06
 ...-a T201a/15
 yakın kıl-: yaklaştır-
 ...-mazıdı T241b/03 → ı-
 yarı kıl-: yardım et-
 ...-maz T198a/10
 yüzüstlük kıl-: saygısızlık yap-
 ...-mış T210b/17
 zâr u fiğân kıl-: feryat et-, ağla-
 ...-ısar T216b/18
 zârlık kıl-: ağla-, inle-
 ...-duğınca T220b/13
 zârî kıl-: ağlayıp sızla-
 ...-up T221b/07, T245a/04
 ziyâd kıl-: arttır-
 ...-ur T208a/10
 ziyâde kıl-: çoğalt-
 ...-acaḳdur T230b/06
 ziyâfet kıl-: ikramlarda bulun-
 ...-dı T229a/11
 ziyân kıl-: heba et-, zarar ver-
 ...-maya T235b/10
 ziyâret kıl-: ziyaret et-, gör-
 ...-dılar T234a/02
 ...-urlardı T234a/10 → ø-
 ...-urlarını T234a/03
 [=334]
kıldur- (y.f.)
 nazar kıldur-: baktır-, bakmasını sağla-
 ...-a T202b/04
 [=1]
kılıç, -cı (i.) bir ya da iki yüzü keski olan kesici bir silah
 ı.+ø T199b/03, T202b/15, T214b/03, T229b/17,

T241a/03, T241a/05
 ı. şalmış T209a/09 → şal-
 ı.+a T240a/20
 ı.+ıla T241a/06
 ı.+ımdan T208b/18, T208b/20
 ı.+ın T212a/19
 ı.+ın T224a/02, T224a/09
 ı.+ına T239a/13
 ı.+ında T229b/15
 ı.+ımuñ T209a/10
 ı.+lar T239a/14
 [=18]
kılın- (y.f.)
 nikâh kılın-: evlen-
 ...-dı T212a/02
 [=1]
kılınç (i.) davranış
 ı.+ø
 ı. ide T229b/16 → it-
 [=1]
kılış- (y.f.)
 cenk cevân kılış-: savaş-
 ...-dılar T202b/12
 [=1]
kıl (i.) kıl
 ı.+suz T208b/03
 [=1]
kın (i.) bıçak, hançer ve kılıç gibi kesici aletlerin kılıfı
 ı.+ından T212a/19
 [=1]
kır- öldür-, yok et-
 ı.-a T235a/17
 ı.-arlar T230a/16
 ı.-dı T239a/17
 [=3]
kıran (i.) öldürücü hastalık ya da sebep
 ı.+ø
 ı. uğradurdu T224a/14 → uğrat-
 [=1]
kırk (s.) kırk
 ı.+ø T200a/15, T213a/01, T215a/19, T219b/15, T220a/04, T220a/17, T220b/10, T220b/16, T221a/20, T222a/16, T225a/11, T227b/08, T228b/03, T239a/20, T240b/11, T245a/11
 [=16]
kırk altı (s.) kırk altı
 ı.+ø T206a/20
 [=1]
kırk altıncı (s.) kırk altıncı
 ı.+ø T198a/14
 [=1]
kırk bin (s.) kırk bin
 ı.+ø T222a/07, T225a/14, T239a/12
 [=3]
kırk birinci (s.) kırk birinci

k.+ø T220b/16
 [=1]
kırk dört (s.) kırk dört
 k.+ø T214a/20
 [=1]
kırk sekiz (s.) kırk sekiz
 k.+ø T225b/04
 [=1]
kırk tokuz (s.) kırk dokuz
 k.+ø T236a/06
 [=1]
kırk tokuzuncu (s.) kırk dokuzuncu
 k.+ø T225b/16
 [=1]
kırk yedi (s.) kırk yedi
 k.+ø T217a/04
 [=1]
kırmızı Ar. (s.) al rengi, kırmızı
 k.+ø T214a/20
 [=1]
kısm Ar. (i.) parça, bölüm
 k.+ø
 k. ider T240b/14 → kısım
 [=1]
kısmet Ar. (i.) nasip, talih
 k.+ø
 k. itmişidi T213b/12 → it-, i-
 k.+e T217b/21
 k.+üm
 k. olmuşıdı T213b/11 → ol-
 [=3]
kışsa Ar. (i.) olay, hikaye
 k.+ø T214a/12, T214b/09, T216a/19, T217a/07,
 T225b/07, T236b/05
 k. idüp T236b/07 → it-
 k.-ı dırâz kılmayalum T224a/17 → kıl-,
 dırâz
 k.-ı Süleymân T246a/15 → Süleymân
 k.+muz T198b/05, T199b/11, T201a/09,
 T201b/01, T202a/12, T207b/19,
 T209a/19, T223b/19, T224b/12,
 T226a/08, T232b/06, T233a/08,
 T239a/11, T241a/09
 k.+sın T236a/07, T236b/04, T241b/07
 k.+sından T225b/07
 k.+sınla T236a/20
 [=28]
kış (i.) kış mevsimi
 k.+ø
 yazını kış itdi T210a/11 → it-, yaz
 [=1]
kıtal- azal- » *kıtal-*: azal-, DS, C IV, 2847.
 k.-dı T209b/07
 [=1]
kıyâmet Ar. (i.) hesap günü, kıyamet

k.+ø T221a/16, T221b/01, T221b/04, T221b/14,
 T246a/17, T246a/19
 serheng-i k. T203b/17 → serheng
 [=7]
kıyâs Ar. (i.) denk tutma, karşılaştırma
 k.+ø
 k. itdi T241a/17 → it-
 [=1]
kıymet Ar. (i.) değer, itibar
 k.+üm T227a/04
 [=1]
kız (i.) kız evlat, kız
 k.+ø T201b/02, T201b/12, T201b/18, T210b/01,
 T210b/07, T211b/18, T211b/20, T216b/20,
 T227a/01, T228a/13
 k. karındaş. T204a/08 → karındaş
 k. karındaşı T210a/08, T210b/10
 k. karındaşları T210a/21, T211a/14,
 T211b/05
 k. oğlan T213b/08 → oğlan
 k. virmek T201b/06 → vir-
 oğul k. yüzün görmedi T227b/09 → gör-,
 oğul, yüz
 k.+dan T211a/16, T227b/08
 k.+ı T201b/04, T201b/07, T201b/13, T204b/12,
 T205a/20, T206b/20, T209b/21, T210a/10,
 T210a/21, T210b/11, T210b/11, T211b/15,
 T211b/17, T215b/08, T218a/06, T223b/06,
 T226b/12, T226b/15, T227a/13, T227a/17,
 T227b/05, T227b/10, T227b/21, T228a/14,
 T232a/18, T233b/15
 k.+ı durur T216b/16 → dur-
 k.+ıdur T205a/05, T227a/16, T227a/16
 k.+ımuz T210b/15
 k.+ın T215b/12
 k. dilediler T211a/15 → dile-
 k.+ına T211b/15, T215a/09
 k.+ından T211a/08, T216a/05
 k.+ınuñ T207b/07, T209a/19, T210a/10,
 T210b/05, T216a/08
 k.+ıyla T215b/11, T227a/14, T227a/17
 k.+lar T236b/20
 k.+larıyla T227b/06
 k.+laruñ T227b/05, T227b/06
 k.+um T211a/15, T211a/16, T226b/13
 k.+uñ T227a/14
 [=66]
kızıl (s.) kırmızı renkte olan
 k.+ø T210a/05
 [=1]
ki Far. (e.) ki, öyle
 k.+ø T197b/01, T197b/03, T197b/03, T197b/05,
 T197b/05, T197b/09, T197b/11, T198a/08,
 T198a/09, T198a/11, T198a/17, T198a/18,
 T198b/01, T198b/13, T198b/18, T199a/05,
 T199a/06, T199a/06, T199a/13, T199a/17,

T199b/10, T200a/11, T200a/12, T200a/20, T200b/07, T200b/08, T200b/10, T200b/12, T200b/18, T201a/04, T201a/05, T202a/12, T202a/14, T202b/02, T203a/17, T203a/17, T203b/01, T203b/18, T203b/20, T203b/21, T204a/06, T204a/07, T204a/21, T204b/18, T205a/09, T205a/18, T205b/16, T206a/01, T206a/03, T206a/12, T206a/17, T206a/18, T208a/03, T208a/17, T208b/08, T208b/16, T208b/18, T209a/16, T212a/09, T213a/09, T213a/16, T213b/02, T214a/12, T215b/14, T216a/17, T216b/07, T216b/08, T216b/15, T216b/20, T217a/01, T217a/01, T217a/04, T217a/07, T217a/08, T217a/12, T217a/12, T217a/12, T217a/13, T217a/14, T217a/15, T217a/18, T217b/05, T217b/11, T217b/12, T217b/16, T217b/17, T217b/17, T217b/19, T217b/19, T217b/20, T217b/20, T217b/21, T218a/19, T218a/19, T219a/01, T219a/02, T219a/05, T219a/10, T219b/06, T219b/15, T220a/01, T220a/18, T220b/07, T220b/12, T220b/20, T221a/03, T221a/16, T221b/16, T221b/16, T221b/17, T222b/15, T222b/15, T223a/07, T223a/12, T223a/19, T223a/19, T223b/11, T224a/16, T225a/03, T225a/20, T225b/01, T226a/06, T226a/11, T226a/17, T226a/20, T226b/01, T226b/02, T226b/03, T226b/04, T226b/05, T226b/05, T226b/11, T227a/03, T227a/04, T227a/05, T227b/08, T227b/08, T228a/02, T229a/11, T229a/12, T229b/13, T230a/01, T230a/15, T230b/04, T232b/03, T232b/17, T233a/20, T234a/05, T235a/13, T235b/15, T235b/18, T236a/02, T236a/05, T236b/16, T237a/04, T237a/05, T237a/07, T237a/08, T237a/14, T237a/18, T237a/18, T237a/20, T237a/21, T237b/04, T237b/17, T237b/18, T237b/20, T237b/21, T238a/09, T238a/13, T238b/19, T238b/20, T238b/21, T239a/01, T240a/14, T240b/06, T240b/16, T240b/18, T241a/02, T241b/02, T242a/16, T242a/20, T242a/20, T244a/12, T244b/10, T244b/13, T245a/13, T245b/02, T245b/18, T245b/18, T245b/21

[=189]

kibār *Ar. (s.)* büyük, en büyük

k.+ø T220a/14

mālik-i milk-i k. T197b/10 → mālik, milk

şeh-i k. T197b/12 → şeh

[=3]

kibr *Ar. (i.)* büyüklük

k.+ø T231b/05

k.+ine T214b/17

[=2]

kiçi *(s.)* küçük

k.+ø

k. olursa T203b/06 → ol-

k.+yidi T223b/09 → yi-

[=2]

kıl *Ar. (i.)* söz, laf

k.+ø

k. ü kāl idecekdür T209b/15 → it-

k. ü kāl kılmadı T244a/11 → kıl-

[=2]

kıld *Far. (i.)* kilit

k.+lerin T214a/18, T214b/11

[=2]

kilīm *Far. (i.)* küçük ve ince yaygı

k.+ø T240b/11

[=1]

kim *(e.)* ki, öyle ki

k.+ø T198a/12, T198a/21, T198a/21, T198b/04, T198b/04, T198b/04, T198b/05, T198b/05, T198b/06, T198b/08, T198b/08, T198b/12, T198b/18, T198b/19, T198b/20, T199a/07, T199a/08, T199a/08, T199a/09, T199a/09, T199a/09, T199a/10, T199a/10, T199a/10, T199a/11, T199a/11, T199a/12, T199a/12, T199a/12, T199a/14, T199a/15, T199a/15, T199a/16, T199a/16, T199b/01, T199b/01, T199b/02, T199b/05, T199b/07, T199b/11, T199b/12, T199b/15, T199b/17, T199b/19, T199b/19, T200a/01, T200a/02, T200a/02, T200a/02, T200a/03, T200a/03, T200a/04, T200a/04, T200a/05, T200a/06, T200a/07, T200a/07, T200a/09, T200a/15, T200a/16, T200a/16, T200a/18, T200b/01, T200b/05, T200b/05, T200b/05, T200b/07, T200b/09, T200b/13, T200b/14, T200b/15, T200b/15, T200b/16, T200b/18, T200b/20, T200b/20, T200b/21, T200b/21, T201a/01, T201a/01, T201a/03, T201a/05, T201a/08, T201a/09, T201a/09, T201a/10, T201a/11, T201a/12, T201a/12, T201a/12, T201a/13, T201a/13, T201a/14, T201a/15, T201a/16, T201a/16, T201b/02, T201b/02, T201b/03, T201b/05, T201b/06, T201b/07, T201b/08, T201b/10, T201b/11, T201b/14, T201b/15, T201b/16, T201b/16, T201b/19, T201b/19, T202a/03, T202a/03, T202a/07, T202a/09, T202a/10, T202a/14, T202a/19, T202a/21, T202b/02, T202b/03, T202b/04, T202b/04, T202b/05, T202b/07, T202b/08, T202b/14, T202b/15, T202b/20, T202b/21, T203a/03, T203a/03, T203a/07, T203a/13, T203a/14, T203a/15, T203a/15, T203a/15, T203a/16, T203a/18, T203a/19, T203a/19, T203a/20, T203a/21, T203a/21, T203b/01, T203b/03, T203b/05, T203b/05, T203b/08, T203b/08, T203b/09, T203b/12, T203b/13, T203b/14, T203b/14, T203b/17, T203b/18, T203b/19, T203b/20, T204a/01, T204a/02, T204a/03, T204a/03, T204a/04, T204a/06, T204a/06, T204a/07, T204a/07,

T204a/08,	T204a/08,	T204a/08,	T204a/13,	T212b/01,	T212b/01,	T212b/02,	T212b/03,
T204a/13,	T204a/13,	T204a/14,	T204a/14,	T212b/03,	T212b/05,	T212b/06,	T212b/14,
T204a/15,	T204a/18,	T204a/18,	T204a/19,	T212b/17,	T212b/17,	T212b/18,	T212b/19,
T204a/20,	T204a/20,	T204a/20,	T204b/03,	T213a/01,	T213a/03,	T213a/06,	T213a/06,
T204b/03,	T204b/04,	T204b/04,	T204b/05,	T213a/06,	T213a/07,	T213a/07,	T213a/08,
T204b/06,	T204b/06,	T204b/08,	T204b/09,	T213a/11,	T213a/11,	T213a/13,	T213a/14,
T204b/09,	T204b/09,	T204b/21,	T205a/01,	T213a/15,	T213a/17,	T213a/19,	T213a/19,
T205a/03,	T205a/03,	T205a/06,	T205a/06,	T213b/04,	T213b/04,	T213b/05,	T213b/08,
T205a/06,	T205a/10,	T205a/10,	T205a/10,	T213b/09,	T213b/09,	T213b/10,	T213b/18,
T205a/12,	T205a/13,	T205a/15,	T205a/20,	T213b/19,	T213b/20,	T213b/21,	T214a/09,
T205a/21,	T205b/07,	T205b/12,	T205b/13,	T214a/20,	T214b/12,	T214b/12,	T214b/18,
T205b/14,	T205b/14,	T205b/15,	T205b/16,	T214b/19,	T215a/01,	T215a/01,	T215a/01,
T205b/17,	T206a/09,	T206a/21,	T206b/11,	T215a/03,	T215a/06,	T215a/09,	T215a/12,
T206b/12,	T206b/16,	T206b/20,	T206b/21,	T215a/13,	T215a/14,	T215a/15,	T215a/19,
T206b/21,	T206b/21,	T207a/01,	T207a/01,	T215a/20,	T215a/21,	T215b/11,	T215b/12,
T207a/02,	T207a/03,	T207a/04,	T207a/05,	T215b/12,	T215b/12,	T215b/18,	T215b/19,
T207a/06,	T207a/08,	T207a/09,	T207a/10,	T215b/19,	T216a/08,	T216a/10,	T216a/10,
T207a/10,	T207a/10,	T207a/11,	T207a/13,	T216a/11,	T216a/11,	T216a/13,	T216a/21,
T207a/15,	T207a/16,	T207b/03,	T207b/04,	T216b/02,	T216b/02,	T216b/03,	T216b/05,
T207b/04,	T207b/06,	T207b/09,	T207b/10,	T216b/06,	T216b/06,	T216b/06,	T216b/07,
T207b/19,	T207b/20,	T208a/02,	T208a/02,	T216b/09,	T217a/01,	T217a/07,	T217a/11,
T208a/03,	T208a/04,	T208a/06,	T208a/12,	T217a/14,	T217a/21,	T217b/01,	T217b/02,
T208a/12,	T208a/13,	T208a/14,	T208a/17,	T217b/03,	T217b/05,	T217b/06,	T217b/06,
T208a/18,	T208a/19,	T208a/20,	T208a/20,	T217b/07,	T217b/07,	T217b/08,	T217b/08,
T208a/21,	T208a/21,	T208b/02,	T208b/03,	T217b/09,	T217b/10,	T217b/12,	T217b/13,
T208b/11,	T208b/13,	T208b/14,	T208b/15,	T217b/14,	T217b/14,	T217b/15,	T217b/15,
T208b/15,	T209a/02,	T209a/04,	T209a/04,	T217b/16,	T217b/17,	T217b/18,	T217b/19,
T209a/06,	T209a/06,	T209a/08,	T209a/13,	T217b/20,	T217b/21,	T218a/01,	T218a/01,
T209a/19,	T209a/20,	T209b/02,	T209b/03,	T218a/02,	T218a/02,	T218a/03,	T218a/03,
T209b/05,	T209b/05,	T209b/07,	T209b/08,	T218a/05,	T218a/08,	T218a/10,	T218a/11,
T209b/10,	T209b/11,	T209b/12,	T209b/12,	T218a/14,	T218b/02,	T218b/10,	T218b/16,
T209b/13,	T209b/16,	T209b/16,	T209b/19,	T218b/20,	T218b/21,	T219a/01,	T219a/03,
T209b/19,	T209b/21,	T209b/21,	T210a/01,	T219a/04,	T219a/04,	T219a/04,	T219a/07,
T210a/01,	T210a/02,	T210a/02,	T210a/03,	T219a/08,	T219a/11,	T219a/13,	T219a/15,
T210a/03,	T210a/03,	T210a/05,	T210a/05,	T219a/18,	T219a/19,	T219b/01,	T219b/03,
T210a/05,	T210a/07,	T210a/07,	T210a/10,	T219b/04,	T219b/04,	T219b/04,	T219b/05,
T210a/11,	T210a/17,	T210a/17,	T210a/19,	T219b/06,	T219b/07,	T219b/09,	T219b/11,
T210a/21,	T210b/01,	T210b/04,	T210b/04,	T219b/13,	T219b/15,	T219b/17,	T219b/18,
T210b/05,	T210b/05,	T210b/06,	T210b/06,	T219b/19,	T220a/02,	T220a/03,	T220a/05,
T210b/07,	T210b/07,	T210b/07,	T210b/08,	T220a/06,	T220a/08,	T220a/09,	T220a/13,
T210b/08,	T210b/09,	T210b/11,	T210b/12,	T220a/13,	T220a/19,	T220a/20,	T220a/21,
T210b/12,	T210b/13,	T210b/15,	T210b/19,	T220b/01,	T220b/01,	T220b/05,	T220b/05,
T210b/20,	T210b/20,	T210b/20,	T211a/01,	T220b/05,	T220b/05,	T220b/06,	T220b/07,
T211a/04,	T211a/07,	T211a/08,	T211a/09,	T220b/08,	T220b/10,	T220b/11,	T220b/12,
T211a/15,	T211a/15,	T211a/16,	T211a/17,	T220b/14,	T220b/15,	T220b/16,	T220b/17,
T211a/17,	T211a/19,	T211a/19,	T211a/20,	T220b/17,	T220b/19,	T220b/20,	T220b/20,
T211a/21,	T211b/05,	T211b/08,	T211b/10,	T220b/21,	T220b/21,	T214b/12,	T221a/01,
T211b/11,	T211b/11,	T211b/12,	T211b/12,	T221a/02,	T221a/02,	T221a/03,	T221a/03,
T211b/13,	T211b/14,	T211b/14,	T211b/17,	T221a/05,	T221a/09,	T221a/11,	T221a/12,
T211b/17,	T211b/17,	T211b/18,	T211b/20,	T221a/13,	T221a/14,	T221a/19,	T221a/21,
T211b/20,	T211b/20,	T212a/01,	T212a/03,	T221b/01,	T221b/07,	T221b/07,	T221b/08,
T212a/04,	T212a/05,	T212a/06,	T212a/08,	T221b/09,	T221b/10,	T221b/13,	T221b/15,
T212a/10,	T212a/10,	T212a/11,	T212a/12,	T221b/15,	T221b/17,	T221b/20,	T221b/20,
T212a/13,	T212a/13,	T212a/14,	T212a/15,	T222a/02,	T222a/05,	T222a/07,	T222a/08,
T212a/15,	T212a/16,	T212a/18,	T212a/19,	T222a/10,	T222a/11,	T222a/12,	T222a/12,
T212a/20,	T212a/21,	T212a/21,	T212b/01,	T222a/15,	T222a/15,	T222a/15,	T222a/18,

T222a/19,	T222a/19,	T222a/20,	T222b/01,	T230b/15,	T230b/15,	T230b/15,	T230b/16,
T222b/03,	T222b/04,	T222b/04,	T222b/09,	T230b/16,	T230b/17,	T230b/17,	T230b/18,
T222b/15,	T222b/17,	T222b/17,	T222b/18,	T230b/19,	T230b/20,	T230b/20,	T230b/21,
T222b/19,	T222b/20,	T223a/01,	T223a/01,	T230b/21,	T231a/01,	T231a/02,	T231a/02,
T223a/02,	T223a/02,	T223a/02,	T223a/04,	T231a/03,	T231a/03,	T231a/04,	T231a/04,
T223a/05,	T223a/06,	T223a/08,	T223a/13,	T231a/06,	T231a/10,	T231a/10,	T231a/11,
T223a/16,	T223a/16,	T223a/16,	T223a/17,	T231a/12,	T231a/12,	T231a/12,	T231a/13,
T223a/20,	T223a/20,	T223b/06,	T223b/07,	T231a/13,	T231a/15,	T231a/18,	T231a/18,
T223b/09,	T223b/09,	T223b/11,	T223b/12,	T231b/02,	T231b/03,	T231b/07,	T231b/08,
T223b/12,	T223b/13,	T223b/13,	T223b/14,	T231b/08,	T231b/09,	T231b/10,	T231b/15,
T223b/14,	T223b/14,	T223b/19,	T223b/19,	T231b/18,	T231b/19,	T231b/20,	T231b/21,
T223b/20,	T224a/02,	T224a/02,	T224a/03,	T232a/01,	T232a/02,	T232a/02,	T232a/03,
T224a/06,	T224a/07,	T224a/07,	T224a/11,	T232a/03,	T232a/06,	T232a/06,	T232a/06,
T224a/13,	T224a/18,	T224a/18,	T224a/19,	T232a/07,	T232a/08,	T232a/09,	T232a/11,
T224b/06,	T224b/07,	T224b/08,	T224b/11,	T232a/11,	T232a/13,	T232a/14,	T232a/14,
T224b/13,	T224b/17,	T224b/17,	T225a/02,	T232a/15,	T232a/15,	T232a/16,	T232a/16,
T225a/05,	T225a/06,	T225a/07,	T225a/07,	T232a/17,	T232a/18,	T232a/18,	T232a/19,
T225a/08,	T225a/08,	T225a/08,	T225a/09,	T232a/20,	T232a/21,	T232a/21,	T232b/01,
T225a/09,	T225a/10,	T225a/10,	T225a/17,	T232b/02,	T232b/07,	T232b/07,	T232b/08,
T225b/03,	T225b/05,	T225b/07,	T225b/11,	T232b/08,	T232b/08,	T232b/09,	T232b/10,
T226a/04,	T226a/08,	T226a/08,	T226a/09,	T232b/12,	T232b/13,	T232b/14,	T232b/15,
T226a/10,	T226a/12,	T226a/12,	T226a/15,	T232b/16,	T232b/17,	T232b/21,	T233a/01,
T226a/15,	T226a/15,	T226a/18,	T226a/19,	T233a/04,	T233a/04,	T233a/05,	T233a/05,
T226a/20,	T226b/08,	T226b/08,	T226b/10,	T233a/06,	T233a/09,	T233a/09,	T233a/10,
T226b/10,	T226b/10,	T226b/10,	T226b/11,	T233a/10,	T233a/11,	T233a/13,	T233a/15,
T226b/11,	T226b/11,	T226b/12,	T226b/14,	T233a/15,	T233a/18,	T233a/19,	T233a/20,
T226b/15,	T226b/19,	T226b/19,	T226b/20,	T233a/20,	T233a/21,	T233a/21,	T233a/21,
T226b/20,	T226b/21,	T226b/21,	T227a/01,	T233b/07,	T233b/07,	T233b/07,	T233b/08,
T227a/06,	T227a/07,	T227a/10,	T227a/11,	T233b/08,	T233b/08,	T233b/09,	T233b/11,
T227a/12,	T227a/12,	T227a/13,	T227a/13,	T233b/12,	T233b/13,	T233b/14,	T233b/14,
T227a/13,	T227a/14,	T227a/14,	T227a/15,	T233b/15,	T234a/01,	T234a/04,	T234a/04,
T227a/16,	T227a/18,	T227a/18,	T227a/19,	T234a/04,	T234a/09,	T234a/17,	T234a/17,
T227a/19,	T227a/20,	T227a/21,	T227b/01,	T234a/18,	T234a/18,	T234a/19,	T234a/20,
T227b/01,	T227b/02,	T227b/03,	T227b/03,	T234b/01,	T234b/12,	T234b/13,	T234b/14,
T227b/04,	T227b/05,	T227b/06,	T227b/07,	T234b/14,	T234b/14,	T234b/14,	T234b/16,
T227b/07,	T227b/11,	T227b/13,	T227b/13,	T234b/17,	T234b/18,	T234b/20,	T235a/04,
T227b/16,	T227b/17,	T227b/17,	T227b/17,	T235a/04,	T235a/05,	T235a/06,	T235a/08,
T227b/18,	T227b/18,	T227b/20,	T227b/20,	T235a/09,	T235a/09,	T235a/10,	T235a/10,
T227b/21,	T228a/01,	T228a/01,	T228a/02,	T235a/11,	T235a/11,	T235a/14,	T235b/05,
T228a/02,	T228a/03,	T228a/05,	T228a/07,	T235b/06,	T235b/07,	T235b/08,	T235b/08,
T228a/12,	T228a/15,	T228a/21,	T228a/21,	T235b/09,	T235b/09,	T235b/10,	T235b/10,
T228b/01,	T228b/01,	T228b/03,	T228b/04,	T235b/16,	T235b/18,	T235b/21,	T236a/03,
T228b/10,	T228b/11,	T228b/12,	T228b/15,	T236a/09,	T236a/17,	T236a/18,	T236a/20,
T228b/17,	T228b/17,	T228b/18,	T228b/18,	T236b/03,	T236b/03,	T236b/05,	T236b/07,
T228b/19,	T228b/20,	T229a/01,	T229a/05,	T236b/08,	T236b/08,	T236b/09,	T236b/15,
T229a/07,	T229a/09,	T229a/10,	T229a/11,	T236b/16,	T236b/17,	T236b/18,	T236b/19,
T229a/14,	T229a/15,	T229a/15,	T229a/17,	T236b/21,	T237a/01,	T237a/02,	T237a/05,
T229a/17,	T229a/18,	T229a/18,	T229a/20,	T237a/05,	T237a/08,	T237a/10,	T237a/14,
T229b/01,	T229b/02,	T229b/03,	T229b/07,	T237a/15,	T237a/16,	T237a/19,	T237a/19,
T229b/08,	T229b/11,	T229b/12,	T229b/13,	T237a/20,	T237a/21,	T237b/02,	T237b/02,
T229b/13,	T229b/14,	T229b/20,	T229b/21,	T237b/03,	T237b/04,	T237b/06,	T237b/07,
T229b/21,	T230a/09,	T230a/10,	T230a/12,	T237b/09,	T237b/10,	T237b/10,	T237b/12,
T230a/13,	T230a/15,	T230a/20,	T230a/21,	T237b/15,	T237b/15,	T237b/15,	T237b/16,
T230a/21,	T230b/01,	T230b/03,	T230b/06,	T237b/17,	T237b/20,	T238a/01,	T238a/09,
T230b/07,	T230b/08,	T230b/09,	T230b/12,	T238a/16,	T238a/19,	T238a/19,	T238a/20,
T230b/12,	T230b/13,	T230b/13,	T230b/14,	T238b/05,	T238b/06,	T238b/07,	T238b/10,

T238b/10, T238b/10, T238b/10, T238b/11,
 T238b/12, T238b/12, T238b/13, T238b/14,
 T238b/14, T238b/15, T238b/15, T238b/15,
 T238b/17, T239a/01, T239a/01, T239a/01,
 T239a/03, T239a/03, T239a/03, T239a/04,
 T239a/06, T239a/06, T239a/11, T239a/11,
 T239a/12, T239a/12, T239a/13, T239a/18,
 T239a/20, T239b/04, T239b/05, T239b/11,
 T239b/14, T239b/15, T239b/15, T239b/20,
 T239b/21, T239b/21, T240a/01, T240a/01,
 T240a/02, T240a/03, T240a/05, T240a/06,
 T240a/06, T240a/09, T240a/09, T240a/10,
 T240a/11, T240a/12, T240a/16, T240a/17,
 T240a/18, T240b/01, T240b/02, T240b/04,
 T240b/07, T240b/08, T240b/09, T240b/10,
 T240b/11, T240b/12, T240b/12, T240b/13,
 T240b/16, T240b/17, T240b/17, T240b/18,
 T240b/18, T240b/18, T241a/01, T241a/02,
 T241a/02, T241a/04, T241a/04, T241a/05,
 T241a/05, T241a/06, T241a/10, T241a/10,
 T241a/12, T241a/13, T241a/14, T241a/20,
 T241a/21, T241b/01, T241b/02, T241b/03,
 T241b/03, T241b/04, T241b/05, T241b/08,
 T241b/09, T241b/10, T241b/10, T241b/10,
 T241b/11, T241b/11, T241b/12, T241b/13,
 T241b/13, T241b/14, T241b/15, T241b/15,
 T241b/15, T241b/16, T241b/16, T241b/16,
 T241b/17, T241b/17, T241b/18, T241b/18,
 T241b/19, T241b/19, T241b/19, T241b/20,
 T241b/20, T241b/20, T241b/21, T241b/21,
 T242a/01, T242a/01, T242a/01, T242a/02,
 T242a/02, T242a/03, T242a/03, T242a/04,
 T242a/04, T242a/04, T242a/05, T242a/05,
 T242a/06, T242a/06, T242a/06, T242a/07,
 T242a/07, T242a/08, T242a/08, T242a/09,
 T242a/09, T242a/11, T242a/11, T242a/14,
 T242a/14, T242a/15, T242a/15, T242a/16,
 T242a/16, T242a/18, T242a/18, T242a/19,
 T242a/19, T242a/20, T242a/21, T242a/21,
 T242b/01, T242b/04, T242b/04, T242b/05,
 T242b/06, T242b/07, T242b/07, T242b/08,
 T242b/08, T242b/08, T242b/09, T242b/10,
 T242b/10, T242b/10, T242b/11, T242b/11,
 T242b/12, T242b/15, T242b/15, T242b/16,
 T242b/18, T242b/18, T242b/18, T242b/20,
 T242b/21, T242b/21, T243a/01, T243a/02,
 T243a/03, T243a/04, T243a/04, T243a/05,
 T243a/06, T243a/06, T243a/07, T243a/07,
 T243a/09, T243a/09, T243a/12, T243a/12,
 T243a/14, T243a/14, T243a/15, T243a/15,
 T243a/16, T243a/17, T243a/18, T243a/19,
 T243a/19, T243b/01, T243b/02, T243b/04,
 T243b/06, T243b/07, T243b/07, T243b/09,
 T243b/11, T243b/11, T243b/12, T243b/13,
 T243b/14, T243b/16, T243b/16, T243b/18,
 T243b/18, T243b/19, T243b/19, T243b/21,

T243b/21, T244a/02, T244a/02, T244a/04,
 T244a/05, T244a/05, T244a/06, T244a/07,
 T244a/08, T244a/10, T244a/14, T244a/15,
 T244a/16, T244a/17, T244a/18, T244b/05,
 T244b/05, T244b/06, T244b/09, T244b/11,
 T244b/13, T244b/15, T244b/16, T244b/21,
 T245a/05, T245a/07, T245a/08, T245a/10,
 T245a/11, T245a/14, T245a/15, T245a/16,
 T245a/17, T245a/17, T245a/18, T245a/18,
 T245a/21, T245b/13, T245b/20, T246a/02,
 T246a/02, T246a/11, T246a/12, T246a/12,
 T246a/16, T246a/21

ne k.: her ne ki... T212b/13, T221a/02,
 T221a/18, T222b/06, T222b/12, T223b/16,
 T230b/02, T232a/21, T233a/04, T233a/05,
 T234b/16 → ne
 ola k.: olur ki, belki T199b/19, T200a/18,
 T207a/11, T210a/02, T210b/06, T213b/09,
 T225a/07

[=1295]

kim (zm.)

1. belirsizlik zamiri

k.+ø T199b/13, T200a/11, T201a/19, T204b/20,
 T204b/20, T206a/10, T206b/01, T208b/07,
 T209a/02, T214b/03, T214b/03, T214b/04,
 T214b/04, T222b/03, T225a/02, T225b/13,
 T240b/06

k.+e T200a/12, T202b/16, T204b/02

k.+üñ nesi T204b/11 → ne

2. soru zamiri

k.+ø T237b/05,

k.+dür T217b/13, T217b/20, T217b/21,
 T218a/01

k.+imiş T209a/02 → i-

k.+ler durur T214b/06 → dur-

[=28]

kimesne (zm.) hiçbir kimse

k.+den T199b/03,

k.+ler T219b/03

k.+ye T198b/20, T200a/02

[=3]

kimi (zm.) bazısı, bazı

k.+ø T199b/13, T214b/03, T214b/03, T214b/06,
 T224a/05

k.+n T224a/09

k.+si T214b/06, T234a/14

k.+sini T224a/09

[=9]

kimse (zm.) kişi, şahıs

k.+ø T199b/19, T200a/20, T201a/18, T203a/15,
 T210a/16, T213b/09, T218b/20,

T225b/08, T228b/11, T229a/12, T234a/17

k. durur T201a/15, T244b/11 → dur-

k.+den T244b/12

k.+ler T222a/14, T222a/17, T226a/17, T226a/19

k.+miş T209a/04 → ø-

k.+müze T219a/05
 k.+ye T204a/06, T212b/08, T218a/01,
 T218b/07, T221b/08, T226a/15,
 T230a/07, T240b/02
 [=30]

kimsene (zm.) kimse
 k.+ø T201b/20, T202b/08, T204b/21, T206a/02,
 T207b/18,
 T208a/05, T226a/20, T228b/16, T231b/21,
 T244a/01
 k.+den T233b/11
 k.+ler T222a/10
 k.+nüñ T214b/14
 k.+ye T201b/04, T204a/04, T204a/21,
 T205b/02, T215a/21
 [=19]

kimyā Ar. (s.) çok değerli
 k.+ø
 k.+yı hāk-i pāy: ayağın mübarek tozu
 T236a/18
 [=1]

kīn Far. (i.) intikam duygusu
 k.+ø T231b/05
 [=1]

Kines (İ.) Şeytan'ın yardımcılarında biri
 K. T225a/09, T225a/11, T225a/17, T230b/10
 K.+e T201a/11
 K.+i T222b/20
 [=6]

Kird-gār Far. (İ.) Allah
 k.+ø T197b/08, T221a/17, T236a/05
 [=3]

kireç Far. (i.) kireç
 k.+den T240a/11
 [=1]

kiremit Ar. < *qirmīd* (i.) pişmiş topraktan yapılan
 kırmızı levha
 k.+den T240a/11
 [=1]

kişi (i.) şahıs, insan, birey
 k.+ø T200a/13, T200b/01, T200b/02, T201b/05,
 T203a/02, T203a/09, T203b/14, T204b/04,
 T205a/13, T208a/06, T210b/15, T212a/02,
 T212a/07, T213a/14, T215b/03, T217b/07,
 T217b/09, T217b/10, T217b/11, T220a/05,
 T222a/20, T222b/05, T222b/09, T223b/04,
 T224a/15, T229a/06, T244b/13, T245b/02
 k.+nüñ T199a/17, T200a/09, T203b/16,
 T217b/08, T218a/10, T218a/10,
 T218a/12, T227a/11, T231b/04,
 T232b/03, T245b/05
 k.+ye T206a/10, T212b/20, T220a/06
 k.+yile T222a/07, T222a/09
 [=44]

kişver Far. (i.) ülke, memleket, diyar
 k.+ø T246a/20

k.+i T214a/11, T240a/07
 [=3]

kitāb Ar. (i.) kitap, yazılı eser
 k.+ø T225b/06, T225b/11
 K.-ı qādīm: Kuran-ı Kerim T226a/10
 K.-ı Süleymān-nāme: Süleymanname kitabı
 T198b/03, T246a/17
 k.+a T206a/20
 k.+ı T217a/05
 k.+ları T246a/15
 k.+larıñuzda T204b/04
 k.+um T206b/02, T217a/08
 k.+uñ T226a/04, T246a/12
 [=13]

ko-

1. bırak-, terk et-
 k.-ø T220a/02, T240b/15
 k.-dılar T210b/03, T211a/10, T216b/05,
 T218b/05
 k.-gıl T218a/20
 k.-mağ için T237a/06
 k.-mağıl T233a/17
 k.-mayup T230a/16, T236b/13
 k.-mazam T239b/04
 k.-mazıdı T230b/16 → ı-
 k.-mışlar T214a/21
 k.-mışlarıdı T212b/15 → ı-
2. için ayır-
 k.-dı T210a/07
 k.-mışdı T199b/14, T199b/15, T199b/15,
 T199b/15, T238b/07, T238b/08 → ø-
3. yerine bırak-, yerleştir-
 k.-dı T235a/01
 k.-dılar T236b/14
4. görevlendir-
 k.-mışdı T219b/16 → ø-
5. (y.f.)
 ad ko-: isim ver-
dılar T216b/01
 baş ko-: saygı amacıyla eğil-
yup T215b/20
 elde ko-: bırak-, devam etme-
mağıl T244a/19
 naʿy-ı nişān ko-: işaret koy-, belli et-
dılar T225a/02
 nazarında ko-: huzuruna getir-
dılar T233b/21
 nişān ko-: iz bırak-
mışdur T209a/04
dılar T218b/06
 yalıñuz ko-: tek başına bırak-, terk et-
madı T227b/07
 [=33]

kocın- gücen-, incin-
 k.-up T210b/02
 [=1]

koğ- koku yay-, koku çıkar-

ķ.-ar T208b/06

ķ.-mağ T225b/21

[=12]

kol (*i.*) vücudun omuzdan başlayarak parmak uçlarına kadar olan kısmı

ķ.+ø T215b/21

ķ.+larında T245a/16

[=2]

koltuk, -ğı (*i.*) koltuk altı

ķ.+ına

ķ. girüp T226b/17, T229b/04 → gir-

[=1]

kon (*i.*) koyun

ķ.+ı (tnn) T218a/05

ķ.+uñ T218a/04

ķ.+uñuñ T218a/05

[=3]

kon- yerleş-, dur-, dinlen-

ķ.-a T202b/05, T202b/06

ķ.-a göçe T238a/05 → göç-

ķ.-dı T203a/03, T213b/16

ķ.-mıñ T201b/08

ķ.-up T238a/05

[=7]

koncuğ, -ğı (*i.*) tek bir koyun

ķ.+ı (tnn) T218a/05, T218a/07

[=2]

konluk, -ğı (*i.*) koyunları barındırma yeri, ağıl

ķ.+uñda T218a/06

[=1]

konşı (*i.*) komşu

ķ.+ø

ķ. haqqı T213b/04 → haqq

ķ.+sı

ķ. durur T213b/04 → dur-

ķ.+sınuñ T218a/11

[=3]

konşuluk, -ğı (*i.*) komşu olma

ķ.+ında T218a/10

[=1]

konuğ, -ğı (*i.*) misafir

ķ.+ø T218a/12

ķ. idinmezdim T212b/01 → idin-

ķ.+a T218a/12, T218a/13

[=4]

konukluk (*i.*) misafir olma

ķ.+ø

ķ. eyleñüz T231a/11 → eyle-

[=1]

kop-

1. ortaya çık-, doğ-

ķ.-ar T228a/14

ķ.-up T232a/15

2. harekete geç-

ķ.-up T210a/09,

3. (*y.f.*)

ğulū kop-: gürültü çıkar-, yankı ol-

...-up T230a/02

[=4]

kopar-

1. bir şeyi ayır-, kopmasını sağla-

ķ.-uban T224a/04

2. (*y.f.*)

fitne kopar-: çatışma çık-, ara bozul-

ķ.-ø T212b/04

[=2]

kopuz (*i.*) telli Türk sazı

ķ.+ø T223a/04

ķ.+dan T223a/03

[=2]

korğu (*i.*) korku

ķ.+lar T222a/20

ķ.+ya

ķ. düşdi T218b/21

[=2]

korğ- çekin-, endişelen-, korku hisset-

ķ.-a T224a/13

ķ.-aruz T233b/07

ķ.-dı T209b/13, T219a/01, T219a/02

ķ.-duğın T219a/04

ķ.-duğıñ T230a/10

ķ.-mağıl T219a/04

ķ.-mañuz T231a/13, T233b/08, T233b/11

ķ.-up T226a/19

[=11]

korğut- birinin korkmasını sağla-

ķ.-a T228a/06

[=1]

korğu → **korğu**

ķ.+larından T222a/08

[=1]

korğunç (*s.*) korkutucu, ürktütücü

ķ.+ø T208a/19, T208b/05

[=2]

koş- yardımcı olarak ver-

ķ.-duñ T198b/17

[=1]

kov çav (*i.*) dedikodu » *TS, C. IV, 2678*

ķ.+ø

ķ. itdiler T211b/16 → it-

[=1]

koy-

1. koy-, bırak-, yerleştir-

ķ.-dılar T215b/11

ķ.-mağıl T244a/19

ķ.-up T203a/05, T214b/11, T214b/11

2. birini yerleştir-, görevlendir-

ķ.-an T223a/11

ķ.-up T203a/02, T215a/16, T230b/11

3. bedenin bir bölümünü bir yere daya-

ķ.-up T219b/16, T221a/20, T221a/21, T222a/16, T240a/03
4. bırak-, terk et-
 ķ.-up T214b/13
 ķ.-up T223a/14, T223b/03, T225b/03, T237a/05
 ķ.-up gitdiler T207b/21 → git-
5. (y.f.)
 ad koy-: isim ver-
 ...-a T224a/15
 baş ortaya koy-: ölümlü göze al-
 ...-up T225a/07
 başda koy-: alına değdir-
 ...-up T238a/03
 kulağına koy-: duyur-
 ...-masun T205a/11
 şekle koy-: dönüş- biçim değştir-
 ...-dı T202b/04
 yerine koy-: yerine getir-, yap-
 ...-am T207b/14
 [=26]
ķoyul- (y.f.)
 sefer azuğı şofraya ķoyul-: dönüş için
 hazırlık yap-
 ...-dı T209b/21
 [=1]
ķoyun (i.) küçük baş hayvan, koyun
 ķ.+ø T215a/17, T227a/10, T235b/05
 ķ.+dan T219b/07
 ķ.+ı T219a/18
 ķ.+ına T219b/02, T219b/04, T220b/06, T222a/13
 ķ.+um T219a/18
 ķ.+uñ T220b/05
 ķ.+a T219a/20
 ķ.+uñı T219a/19, T219b/02, T222a/12
 [=14]
ķoyuncuķ. -ğı (i.) tek bir koyun
 ķ.+umı T219a/20
 [=1]
köhne *Far. (s.)* eski, yıpranmış
 ķ.+ø T225b/18
 [=1]
kök (i.) bir bitkinin toprağa bağlandığı en alt kısmı
 ķ.+ø T235b/11
 ķ.+ini T235b/11
 [=2]
kömür (i.) siyah renkli bir yakıt cinsi
 ķ.+ø T240b/10
 [=1]
köpri (i.) geçiş aracı, köprü
 ķ.+dür T206b/14
 [=1]
köpürle- öfkelen-, hırslan-
 ķ.-yü T202b/11
 [=1]
kör *Far. < kūr (s.)* 1. gözleri görmeyen

ķ.+ø
 ķ. ola T231a/08, T231a/20, T245b/09 → ol-
2. yeterince sivri olmayan
 ķ.+ø T212a/16
 [=3]
ķöşk *Far. < kūšk (i.)* büyük ve gösterişli ev
 ķ.+ø T233b/16
 [=1]
ķöz (i.) iyice yanmış kömür parçası, kor
 ķ.+inleyindür T240b/10
 [=1]
ķubād *Far. (Ġ.)* eski İran hükümdarlarından biri
 ķ.+uñ T236b/04
 [=1]
ķubbe *Ar. (i.)* yarım daire şeklinde tavan
 ķ.+ø T197b/17, T218b/05
 ķ.+sinde T234a/07
 ķ.+ye
 laciverdī ķ.: gökyüzü T231a/18 → lāciverdī
 [=4]
ķudret *Ar. (i.)* güç, kuvvet, iktidar
 ķ.+ø T243b/11, T243b/13
 yed-i ķ.-i kāhir T245b/20 → yed, kāhir
 ķ.+i T197b/05, T240a/05, T240b/21
 ķ.+in T234b/03
 ķ.+ine T246a/12
 ķ.+ümce T225b/05
 ķ.+uñ T234b/05, T241a/17
 [=11]
ķuds (Ġ.)
 1. Kudüs şehri
 ķ.+ø T215b/07, T235b/13, T238a/05
 ķ.-i şerīf: şerefli Kudüs şehri T235b/04 → şerīf
 2. Cebrail a.s.
 ķ.+ø T228a/09
 [=5]
ķudsī *Ar. (s.)* kutsal, mübarek
 ķ.+ø
 milk-i ķ. T236a/14 → milk
 Tāvūs-ı ķ. T233a/14, T235a/03, T235a/08
 → Tāvūs
 ķ.+dür
 hadīs-i ķ.+dür T197b/13 → hadīs
 [=5]
ķudūs → ķuds
 ķ.+ø T236a/01
 ķ.+de T238a/18
 [=2]
ķufl-bend *Ar.+Far. (i.)* kilit
 ķ.+ø
 ķ. ur T218a/20 → ur-
ķūh *Far. (i.)* dağ
 ķ.+ø

- k.-ı Kāf: Kaf dağı T225b/08, T225b/12, T235a/16 → Kāf
 k.-ı Elburz: Elburz dağı T234a/11 → Elburz
 [=4]
- kuhl** *Ar. (i.)* sürme, göz boyası
 k.+ø
 k. ideli T198a/02 → it-
 [=1]
- kul** *(i.)* Allah'a göre insan, köle
 k.+ø T199b/20, T199b/20, T200a/20, T213b/01, T214a/18, T218a/03
 k. durur T203a/19 → dur-
 k. ola T228b/20 → ol-
 k.+a T225a/20
 k.+ın T216b/08
 k.+ına T202b/15
 k.+ları T226a/19
 k.+um T217b/14, T217b/15, T217b/17, T217b/19, T218a/02
 k.+uma T217b/16
 k.+umuz T221b/09
 k.+uñ T217a/09, T217b/13, T217b/14, T217b/17, T217b/19, T217b/20, T218a/01
 k.+uñā T217b/18, T239b/11
 k.+uñı T200a/03
 k.+uñuz T215a/14
 [=30]
- kulağ, -ğı** *(i.)* kulak, duyma organı
 k.+ø
 k. urmışıdı T201a/10 → ur-, ı-
 k. urup T208a/16
 k.+ın T245a/08
 k.+ına T233b/20, T241a/13
 k. āvāz girüp T224a/02 → gir-
 k. koymasun T205a/11 → koy-
 k.+lar T221b/15
 [=8]
- kulle** *Ar. (i.)* tepe, zirve
 k.+sı T208a/13
 k.+sinden T214a/10, T232b/12, T234a/11
 [=4]
- kulüb** *Ar. (ç.i.)* kalpler
 k.+a T245a/19
 [=1]
- kumāş** *Ar. (i.)* dokuma, kumaş
 k.+ø T214a/18, T237a/06
 [=2]
- kur-** *(y.f.)*
 divān kur-: divan hazırla-
 ...-dı T235b/01
 ahirisine başı kur-: ahiret için hazırlan-,
 ölüme hazır ol-
 ...-mış T203a/09
 [=2]

- Kur'an** *Ar. (İ.)* Müslümanların dini kitabı, Kuran-ı Kerim
 K.+ø T213a/04, T212b/19, T213a/01, T213a/02, T213a/21
 [=5]
- kurbān** *Ar. (i.)* Allah rızası için kesilen hayvan, feda olma
 k.+ø T227a/21, T227b/18
 k. eyledi T215a/17, T235b/05 → eyle-
 k. kılaydı T227a/11 → kıl-
 k. kılduğı T239b/09
 yoluña k. olam T207b/15 → ol-, yol
 k.+a
 k. buyurduñ T198b/15 → buyur-
 k.+dan T227a/14, T227a/15, T227a/18, T227a/19, T227a/21, T231b/03
 k.+ı
 k. olsun T212b/06 → ol-
 k.+içün T228b/07
 k.+lar
 k. idüp T213a/21 → it-
 k.+ları
 k. itdiler T227a/11
 [=18]
- Kureyşī** *Ar. (S.)* Kureyş kabilesinden olan
 K.+ø T246a/03
 [=1]
- kurıl-** → kurul-
 k.-updur T213b/01
 [=1]
- kurre** *Ar. (i.)* ı ışık, parlaklık
 k.+ø
 k.tu'l-'ayn-ı Muḥammed: Hz. Muhammed'in göz nuru, Hüseyin ve Hasan T197b/13
 [=1]
- kurtar-** kurtulmasını sağla-
 k.-gıl T221a/21
 [=1]
- kurtıl-** tehlikeli bir durumu atlat-
 k.-amaz T223a/08 → bil-
 [=1]
- kurtul-** → kurtıl-
 k.-mağdur T245a/20
 [=1]
- kuru** *(i.)* kara, toprak
 k.+da T228b/21
 [=1]
- kuru-** ıslaklığını kaybet-, kuru ol-
 k.-yıcak T235b/11
 [=1]
- kurul-** hazırlan-, tertip edil-
 k.-dı T213b/17
 k.-mış T214b/01
 [=2]
- kurut-** kurumasını sağla-, nemini al-

 .-ur T235b/11
 [=1]
 u  r *Ar. (i.)* eksiklik, yanlışlık
  .+  T201a/05
  .+1 T217a/18
 [=2]
 u  *(i.)* kanatlı, u an bir hayvan
  .+  T202b/04, T202b/04, T222b/11
  .+ıdur
 c n  .: y rek, kalp T202a/08 → c n
  .+lar T198b/18, T222b/10, T222a/04,
 T223a/15, T228a/06
  .+ları T214a/09
 [=10]
 u an- *(y.f.)*
 bil  u an-: bir  eyi yapmaya niyetlen-
 ...-ur T244b/12
 [=1]
 u at- etrafını sar-
  .-dı T199b/07
 [=1]
 u luk *(zf.)* sabah ile   le arasındaki vakit
  .+ 
  . s  ati T215b/09 → s  at
 [=1]
 utlu *(s.)* m barek, hayırlı
  .+  T225a/20
 [=1]
 utlula- tebrik et-, kutla-
  .-yup T235a/04
 [=1]
 utta lık *Ar. (i.)* yol kesme, e kıyalık
  .+ 
  . eylemes n T214a/01 → eyle-
 [=1]
 uv  *Ar. ( .i.)* g  ler, kuvvetler
  .+larından T243b/17
  .+sı T216b/18, T225a/17
  .+sından T242b/13
 [=3]
 uvve *Ar. (i.)* g  , iktidar, kuvvet
  .+  r T242b/13, T243b/18
  .+l 
  apl n  .: kaplan kadar g  l  T240a/21
 [=3]
 uvvet *Ar. (i.)* g  , takat
  .+iyle T208b/21, T209a/06, T211b/18,
 T224b/05, T237b/12
 [=5]
  y *Far. <   y (i.)* k y
  .+  T215a/19
  .+ını T225b/18
  .+u  T206b/11
 [=3]
 uyruk *(i.)* kuyruk
  .+lu

ejderh   .: kuyru u ejderha gibi uzun ve
 kalın T240a/21
 [=1]
 uzah *Ar. (i.)* renk renk  izgi
  .+ 
  avs-ı  . T243a/03, T243a/05 →  avs
 [=2]
     k *(s.)* k    k, ufak
  .+  T239a/01
 [=1]
    ret *Ar. (i.)* karı ıklık, anla mazlık
  .+  T207a/05
 [=1]
  ff r *Ar. ( .i.)* kafirler
  .+  T229b/14
  .+ıla T238b/14
 [=2]
  fr *Ar. (i.)* inan sızlık, Allah'ın emirlerini inkar
 etme
  .+  T243b/21, T244a/01
 [=3]
  f r → k fr
  .+  T243b/21, T246a/08
 [=1]
  k rd *Far. < g gird (i.)* bir element
  .+den T240a/11
 [=1]
  l *(i.)* yanmadan sonra arta kalan madde
  .+ 
  . iderdi T224b/03 → it-
 [=1]
  l h *Far. (i.)* ba lık
  .+ 
  . mi  l T208b/05 → mi  l
 [=1]
  l- an *Far. (i.)* ate  yeri, ocak
  .+  T224a/12, T230a/18
  .-ı   lem: d nya ate i T226b/01 →   lem
 [=3]
  ll *Ar. (s.)* b t n, hepsi
  .+ 
  .-i ekmel: kamillerin tamamı T209a/15
 [=1]
  lli *Ar. (zm.)* tamamı, hepsi, b t n 
  .+  T205a/16, T227b/10
  .+   ze T231a/12
  .+      T230b/21
  .+si T203b/20, T216a/04, T222b/20, T223b/08,
 T245a/19
  .+sid r T225a/03
  .+sinden T223b/09, T239b/06, T241b/16
  .+sini T217a/01
 [=14]
  lliye *Ar. (i.)* genel, b t n
  .+ye
 nef -i  . T244a/04 → nef 

- [=1]
kün *Ar.* ol!
 k.+ø
 k. demekden T197b/01, T234b/03, T239b/05
 → di-
 k. demekle T228b/05
 [=4]
küp *(i.)* toprak kap
 k.+ø T198a/04
 [=1]
küre *Ar.(i.)* dünya, yeryüzü
 k.+ø
 k.-i nesīm: hava, atmosfer T242b/14,
 T243a/05 → nesīm
 [=2]
küriyye *Ar. (s.)* küre şeklinde olan
 k.+dür
 cism-i k. T243a/16 → cism
 [=1]
kürsi *Ar. (i.)* yüksekçe yer, sedir
 k.+ø T214b/05
 k.+ler T214b/01
 [=2]
kürsü → kürsi
 k.+si T214a/15
 [=1]
küstâhlık *Far.+ T. (i.)* saygısızlık
 k.+ø
 k. kılup T219a/06 → kıl-
 [=1]
küşād *Far. (i.)* açma
 k.+ø
 k. olur T219a/08 → ol-
 [=1]
küşāde *Far. (s.)* açık, açılmış
 k.+ø
 zihn-i k. T237a/13 → zihn
 [=1]
kütüb *Ar. (ç.i.)* kitaplar
 k.+lerinde T223b/13
 [=1]
küy- bekle- » *YTS, 163.*
 k.-mez T198a/21
 [=1]

L (l)

- lā-būd** *Ar. (zf.)* şüphesiz, kesinlikle
 l.+ø T200b/11, T200b/13, T201a/13, T201a/20,
 T223b/04, T230b/06, T236a/18
 [=7]
lāciverdī *Far. (s.)* lacivert renginde olan
 l.+ø T236b/12
 l. kubb T231a/18 → kubb
 [=2]

- lāf** *Far. (i.)* söz
 l.+ø
 l. urdı T202b/01 → ur-
 [=1]
lağ *Far. < lāğ (i.)* oyun
 l.+lar T206b/15, T206b/15
 [=2]
lāğar *Far. (s.)* zayıf, çelimsiz
 l.+ø T198a/08
 [=1]
lā havle *Ar. (i.)* sıkıntı zamanında söylenen söz
 l.+ø T201a/19, T201a/19, T244b/16
 [=3]
lāhıka *Ar. (i.)* yazının sonuna eklenenler, diğerleri
 l.+nuñ T245b/21
 [=1]
lahza *Ar. (i.)* çok kısa zaman
 l.+ø
 bir l.: çok kısa zaman, bir an T216a/12,
 T216a/14
 [=2]
laʿīn *Ar. (s.)* lanetli, lanetlenmiş
 l.+ø T200a/03, T201a/17, T202b/07, T222b/19,
 T223a/06, T223a/07, T230b/03, T230b/07,
 T244b/16, T245b/06
 iblīs-i l. T201a/10, T201a/14, T225a/07,
 T230b/09, T232a/03, T232b/05, T234a/10,
 T235a/07, T235a/10, T244a/21 → iblīs
 iblis-i l. durur T232a/03 → iblīs, dur-
 racīm-i l. T244a/20 → racīm
 Şeytān-ı l. T222b/09, T222b/16, T223a/05,
 T223a/13, T239a/11, T241a/20, T244b/02,
 T244b/20 → Şeytān
 l.+eyi
 iblīs-i l. T230a/09
 l.+üñ T234b/11
 [=32]
laʿīnān *Ar. (ç.i.)* lanetlenmiş kişiler
 l.+ø
 zürriyāt-ı l. T230b/10 → zürriyāt
 [=1]
laʿīne → laʿīn
 l.+yi
 iblīs-i l. T208a/01 → iblīs
 [=1]
laʿl *Ar. (i.)* kırmızı taş, kırmızı
 l.+ø T204b/16, T209b/17, T215b/16, T225b/06
 l.-i hicār: kızıl taş T198a/01 → hicār
 l.+in T198a/15
 [=6]
lāle *Far. (i.)* lale, kırmızı gül
 l.+ø T202a/05
 l. reng ider T240b/21 → it-
 l. reng oldu T199b/10, T224a/13, T239a/15
 l.+nüñ T198a/15

[=6]
lāleī *Far. (s.)* lale renginde olan
 l.+ø
 1. renk olmuştu T210a/15 → ol-, renk
 [=1]
la'fī *Ar. (s.)* yakut kırmızısı renginde
 l.+ø T233b/09
 [=1]
la'fīn-leb *Ar. (s.)* kırmızı dudaklı
 l.+ø T201b/03
 [=1]
lā-mekān *Ar. (s.)* yeri olmayan
 l.+uñ T205a/17
 [=1]
lā-naẓīr *Ar. (s.)* eşi benzeri olmayan, benzersiz
 l.+ø T214a/13, T236a/09
 1. oldu T237a/01 → ol-
 [=3]
la'net *Ar. (i.)* merhametten yoksun olma, kovulma
 l.+i (ns) T237a/18
 [=1]
lā-sebeb *Ar. (s.)* sebepsiz
 l.+ø T212a/07
 [=1]
Lā-Şerīk *Ar. (S.)* hiçbir ortağı olmayan, Allah
 L.+ø T197b/03, T237b/16
 [=2]
laṭīf *Ar. (s.)* güzel, hoş
 l.+ø T221b/14, T222a/04, T226b/17
 gökçek ve l. tıttup T229a/19 → tıtt-, gökçek
 l.+dür
 cism-i l.+dür T242a/20
 [=5]
laṭīfe *Ar. (s.)* yumuşak, hafif
 l.+dür
 eczā'-ı arzıyye-i l.+dür T242b/17 → eczā',
 arzıyye
 [=1]
Lā-Yefūt *Ar. (S.)* yok olmayan Allah
 L.+ø T197b/03
 [=1]
Lā-Yenām *Ar. (S.)* uyumayan, uyku ihtiyacı
 olmayan Allah
 L.+ø T197b/03
 [=1]
Lā-Yezāl *Ar. (S.)* sonu olmayan Allah
 L.+ø T237b/16
 [=1]
lāyık *Ar. (s.)* yaraşır, uygun
 l.+ø T211a/15, T212a/07, T216b/20, T218a/16,
 T226a/19, T227b/21, T235b/06, T236b/07
 1. görmedi T203b/07
 1. ola T210b/08, T235b/08, T237b/05
 1. oldum T221b/16
 l.+dur T237b/07
 l.+ı T210b/10

l.+uz T210b/06 → ø-
 [=16]
lāzım *Ar. (s.)* gerekli, gereken
 l.+ø T210b/10
 1. gelen T244a/16 → gel-
 1. gelir T206a/05
 [=3]
le'amruk *Ar. (i.)* Hicr suresinin ilk ayetinin ilk
 kelimesi
 l.+ø
 şāhib-i tāt-ı l. T197b/10 → şāhib
 [=1]
leb *Far. (i.)* dudak
 l.+ø
 l.-i cānān: sevgilinin dudağı, yaşam sebebi
 T217a/12
 l.-i emlaḥ: tatlı dilli T246a/03
 [=2]
lebbeyk *Ar. (i.)* buyurun efendim, emredin
 l.+ø T220b/20, T220b/20, T221a/04
 [=3]
legence *Far. (i.)* küçük leğen
 l.+ø T233b/15
 [=1]
Lem-yelid *Ar. (S.)* kendisinden bir şey doğmayan
 Allah
 L.+ø T197b/04
 [=1]
Lem-yezel *Ar. (S.)* ölümsüz ve baki olan Allah
 L.+ø T236a/12
 [=1]
Leng-ḥār *Far. (i.)* topal eşek, Osmanlı'da isyan
 çıkaran İmam Mutahhar'ın lakabı » *DİA, C 44,*
327.
 l.+ø T198a/05
 [=1]
lebsat *Ar. (i.)* içinden çıkılmaz hāle koyma, »
lebesa, El-Beyan, 2004.
 l.+ø
 1. it-ø T218a/18
 [=1]
leş *Far. < lāşe (i.)* cansız ve çürümüş beden
 l.+ø T239a/16
 [=1]
leşker *Far. (i.)* asker
 l.+ø T199b/05, T199b/09, T202b/11, T202b/15,
 T213a/14
 l.-i cevvar: zulmeden asker T199b/07
 l.-i Şeytān: Şeytan'ın askerleri T225a/18
 l.+e T199b/10
 1. urdı T203b/13 → ur-
 l.+ı T202b/21
 l.+in T215a/15
 l.+inden T212b/19
 l.+ine T215b/07

- l.+ini T199b/09
l.+üñ T212b/09
[=15]
- levḥ** *Ar. (i.)* levha
l.+ø
l.-i a'zam: yüce levha T239b/08
l.-i ibdā': yaratılmadan önce herşeyin yazılı olduğu levha T245b/21
[=2]
- levḥ'il-mahfūz** *Ar. (i.)* yaratılmadan önce Allah'ın taktir ettiği şeylerin yazıldığı ilahi levha
l.+da T241b/03
[=1]
- levlāk** *Ar. < levlāke (i.)* "eğer sen olmasaydın kainatı yaratmazdım" mealindeki hadis-i şerifin ilk kelimesi
l.+ø T197b/09, T239b/10
[=2]
- levn** *Ar. (i.)* renk
l.+ø T242a/06, T242a/06
[=2]
- leyl** *Ar. (i.)* gece
l.+ø T242a/02
l. ü nehār T198a/12, T220b/01, T241a/20
Ḥāfız-ı l. → T197b/06
nışf-ı l. T233a/08 → nışf
[=6]
- Leylā** *Ar. (İ.)* Leyla
L.+ø T217a/16
[=1]
- lezzet** *Ar. (i.)* mutluluk, haz
l.+den T220b/20
[=1]
- libāce** *Far. (i.)* elbise
l.+ø T214a/14
[=1]
- libās** *Ar. (i.)* elbise, giysi
l.+ı T202a/07
l.+um T213a/20
[=2]
- licām** *Ar. (i.)* gem
l.+ın T213a/03
[=1]
- līk** *Far. (e.)* fakat, ama
l.+ø T197b/01, T198a/09, T200a/20, T200b/01, T206b/04, T209b/17, T211b/04, T212b/08, T213a/16, T216b/17, T218a/21, T219b/19, T225b/12, T227b/12, T228b/14, T229a/06, T232a/05, T232b/03, T235a/14, T235a/20, T236a/08, T238b/16, T244b/12
[=23]
- līkin** *Far. (e.)* lakin, ama
l.+ø T201b/19, T213a/14, T214b/15, T232a/08, T245a/20
[=5]
- lisān** *Ar. (i.)* dil, anlatım

- l.+ø
faşīḥi'l-l. T235b/07 → faşīḥ
l.+ıla T237a/10
[=2]
- liyākāt** *Ar. (i.)* layık olma, uygunluk
l.+ø
l. olmuş T207a/04
[=1]
- Loḵmān** → Loḵmān Hākīm
L.+ø T206b/18, T237b/17, T237b/19, T237b/19, T238a/08, T238a/20, T238b/06, T241b/05, T244a/10, T245b/12
ḳavl-ı L. T223b/15 → ḳavl
L.-ı s̄ānī: ikinci bir Lokman Hekim
T245b/06 → s̄ānī
ta'lim-i L. T239a/10 → ta'lim
L.+a T238a/21
L.+ıla T244a/15
L.+uñ T238b/03
[=54]
- Loḵmān Hākīm (İ.)** Lokman Hekim
L.+ø T198b/02, T199b/13, T203b/10, T204a/02, T221b/21, T223b/13, T226a/03, T236b/06, T236b/19, T237b/06, T237b/08, T237b/09, T237b/11, T237b/14, T238a/06, T238a/08, T238a/13, T238a/18, T238b/01, T238b/05, T238b/10, T238b/10, T238b/15, T238b/20, T239a/04, T239a/09, T239a/09, T241a/10, T241a/19, T241a/21, T241b/04, T241b/06, T241b/08, T241b/11, T242b/05, T244a/12, T244a/17, T244a/19, T244a/21, T244a/21, T244b/02
- luṭf** *Ar. (i.)* hoşluk, güzellik, yardım
l.+ø
l. ider T227b/12 → it-
l. iderse T197b/04
l. idesin T240a/03
l. idüñüz T204b/04
l. idüp T198a/12, T225b/14, T236a/09, T237b/21
l. it-ø T240a/16
l. u iḥsān eylegil T214b/12 → eyle-, iḥsān
l.+ı T200a/20
l.+ıla T206a/21, T217a/04, T237a/12
l.+ın T215a/20
l.+u
l.+u ḳıla T217a/06 → ḳıl-
l.+uñ T198a/18, T234b/03, T236a/13, T236a/17
[=20]

M (m)

- mā** *Ar. (e.)* şu şey ki, o ki
m.+ø T244a/07, T244b/03, T245a/14
[=4]

ma'ād *Ar. (i.)* dönüş, dönme

m.+ø T244a/02, T244a/04
[=2]

ma'ādin *Ar. (ç.i.)* madenler

m.+ø T242b/05, T242b/06, T243b/09, T243b/10
m. durur T242b/06 → dur-
[=5]

Ma'aḥa (*İ.*) bir kale adı

M.+ø T215a/01
[=1]

Ma'aḥa < *Maaka* (*İ.*) Davud peygamberin karısı, Talut'un kızı » *KKD, 1450.*

M.+ø T226b/15, T226b/16, T226b/19,
T227a/08, T227a/17
M.+dur T227a/16
[=6]

ma'a'l-kıṣṣa *Ar. (e.)* sözün kıtası, kısaca

m.+ø T229b/08, T234a/02, T237b/08
[=3]

ma'būd *Ar. (i.)* kendisine ibadet edilen, Allah

m.+a T214b/15, T240a/14
m.+ını T200a/13
[=3]

ma'den *Ar. (i.)* maden, yer altı kaynakları

m.+lere T243b/06
[=1]

mağārib *Ar. (i.)* batılar, batı tarafları

m.+e T229a/01
[=1]

mağbūn *Ar. (s.)* şaşırılmış, şaşkın

m.+ø
m. iden T204b/19 → it-
[=1]

mağfiret *Ar. (i.)* affetme, bağışlama

m.+ø T219b/14
[=1]

mağfūr *Ar. (s.)* bağışlanmış, affedilmiş

m.+ø
m. olur T215b/03 → ol-
[=1]

mağlūb *Ar. (s.)* yenilmiş, yenik

m.+ø
m. eylemezseñ T245b/17 → eyle-
[=1]

mağrūr *Ar. (s.)* kibirli, kendini beğenmiş

m.+ø
dünyāda ḥor āḥiretde m. olacağın T212a/04
→ ol-
m. ola T222b/03
m. oldı T199a/16, T201a/10, T201a/11,
T201a/12, T201a/13
m. olduñ T200b/18
[=8]

mağz *Far. (i.)* beyin

m.+in T236b/01
[=1]

māh *Far. (i.)* ay

m.+ ø T197b/16, T215b/12, T224b/11,
T234b/19, T235b/16
m. u sāl T198a/07, T200a/14 → sāl
mıhr ü m.: güneş ve ay T198a/06, T205b/08,
T236b/02
rūz u m.: gün ve ay T198a/07 → rūz
m.-ı devvār: dönen hareket eden ay
T197b/17
rūy-ı m. T234a/06
m.+ını T197b/08
m.+um
mıhr ü m. T215b/14 → mıhr
[=15]

mā-ḥaṣāl *Ar. (e.)* sonuçta, elde olan

m.+ø T212b/08, T222b/02
[=2]

ma-ḥazar *Ar. (i.)* hazırda ne varsa, hazır olan şey

m.+ø T213a/18, T225b/16, T226a/05, T229b/05
[=4]

maḥbūb *Ar. (s.)* sevilen, sevgili

m.+ø T228b/16, T234b/17
m.-ı zamāne: zamanın sevgilisi, şu an
sevilen T202a/05
m. olur T238b/16
m.+lardan T201b/07
m.+unı T236a/10
[=6]

maḥbūbe *Ar. (s.)* sevilen kadın

m.+ø T201b/02, T201b/08, T203b/16, T218a/17
m.+lerüñ T236b/20
m.+nüñ T201b/10
[=6]

māhī *Far. (i.)* balık

m.+ø T224b/11
[=1]

māhir *Ar. (s.)* kabiliyetli, usta

m.+ø T241b/09, T244a/15
‘ayn-ı ḥikmet-i m. T245b/20 → ‘ayn,
ḥikmet
m. olup T244a/14
[=4]

maḥkūm *Ar. (s.)* hükmedilmiş, esir

m.+ø T226b/09
[=1]

maḥlūk *Ar. (s.)* yaratılmış, yaratık

m.+ø T198a/02, T227b/14, T228a/08,
T229b/19, T240a/18, T240b/10, T240b/11,
T241a/02
m.+dan T208a/04
m.+dur T240b/01
m.+uñ T240b/11, T240b/12
[=12]

maḥlūkāt *Ar. (ç.i.)* yaratılanlar

m.+ø T226b/09, T228b/21, T231a/04,
T232b/14, T240b/16

m.+a T232b/12, T232b/13, T242a/17
m.+ı T222b/17, T224b/02, T240b/08
[=11]
Maḥmūd *Ar. (i.)* övülmüş, övgüye değer, Hz. Muhammed
m.+ø T197b/07, T234b/07, T236a/14
[=3]
Maḥmūd Şāh (*İ.*) Osmanlı padişahı
M.+ø T246a/21
[=1]
maḥmūl *Ar. (i.)* konuşması ağır olan, yüklenmiş
m.+ø T244a/02, T244a/03
[=2]
maḥrūm *Ar. (s.)* nasipsiz, elde edememiş
m.+ø T227b/08, T246a/09
m. itmeye T217a/09 → it-
m. itmeyüp T221b/04
m. kaldığına T210a/12 → kal-
m. olam T245a/01 → ol-
[=6]
māh-rūy *Far. (s.)* ay gibi parlak yüzlü
m.+ø T236b/10
[=1]
maḥşūş *Ar. (s.)* bir şeye ya da bir kişiye özgü olan
m.+ø
m. kılasın T198b/18 → kıl-
m. kıldığın T198b/19
m. olur T241b/14, T241b/20 → ol-
[=4]
maḥsūsāt *Ar. (ç.i.)* etrafta gözle görülen hissedilen şeyler
m.+uñ T245b/14
[=1]
maḥşer *Ar. (i.)* kıyamette insanların yeniden dirilip toplanacakları yer
m.+ø
m. güninde T217b/10 → gün
rüz-ı m. T221a/15, T221a/17, T221b/18, T226a/06, T240a/14 → rüz
[=6]
māh-tāb *Far. (i.)* ay ışığı, mehtap
m.+ø T238a/10
[=1]
maḥzūn *Ar. (s.)* üzgün
m.+ø
melül m. olup T231b/15 → ol-, melül
[=1]
ma'īset *Ar. (i.)* beslenme, yiyip içme
m.+leri T240b/04
[=1]
mā'iyye *Ar. (s.)* su ile ilgili, suya ait
m.+ø
eczā'-ı m. T242b/18
m.+dür
eczā'-ı m.+dür T242b/16, T242b/19

m.+si
eczā'-ı m.+si T242b/08
[=4]
maḥām *Ar. (i.)* durulan yer, mevki
m.+ø T225b/03, T234a/04, T234a/05, T236a/01
'ālī m. itmek T213a/21 → it-, 'ālī
m. durur T234a/04 → dur-
m.-ı a'lā: yüce makam T234b/16 → a'lā
m.+a T221b/16
bir maḥāmdan bir m.+a irmişler T208a/13
→ ir-, bir
m.+dan T208a/04
bir m.+dan bir maḥāma irmişler T208a/13
m.+ı T214b/12
m.+ına T215a/16, T233b/11
m.+lar T221b/15
m.+ları T221b/15, T221b/17
m.+um T246a/05
m.+uñ T234a/05
[=19]
maḥbūl *Ar. (s.)* kabul edilmiş, beğenilmiş
m.+ø
m. ide T200b/10 → it-
m. ola T199a/17, T200a/01, T246a/10 → ol-
[=4]
maḥhūr *Ar. (s.)* kahrolmuş, kahredilmiş
m.+ø
m. oldu T226a/08 → ol-
[=1]
Makire (*İ.*) bir kale adı
M.+ø T215a/02
[=1]
maḥreme *Ar. (i.)* havlu, bez
m.+ø T233b/15
[=1]
maḥşūd *Ar. (i.)* istenilen şey, amaç
m.+ø T203a/11, T219b/06
Ka'be-i m.-ı cān T197b/11 → Ka'be, cān
m. buldı T216a/04 → bul-
m.+a T238b/20
cān-ı m.+a T210a/07 → cān
m.+ı T202b/05, T216b/10
m. ḥāşıl ola idi T229b/02 → i-, ol-, ḥāşıl
m.+ın
m. bula T204a/03 → bul-
m.+ını
m. bulusar T245b/07
m. nefesine viren T200a/13 → vir-, nefes
m.+umuz T217a/05
m.+uñ T207b/12, T220b/09
m.+uñ
m. bulasın T229a/05
[=16]
maḥkūl *Ar. (i.)* akla uygun
m.+ı T245b/15

[=1]
māl *Ar. (i.)* mal, mülk, servet
 m.+ø T207a/19, T211b/13, T211b/18,
 T237a/03, T237a/05, T237a/19, T237a/20,
 T246a/19
 m. mı T237a/05
 m. u genc T200a/10, T214a/18 → genc
 m. ü menāl T209b/12 → menāl
 m. virüp T201b/13 → vir-
 m.+a T209b/15
 m.+dan
 milk ü m.: mal mülk T209b/06 → milk
 m.+dur
 mālīke-i milk ü m. T205a/04 → mālīke,
 milk
 m.+ı T209b/08, T211a/10, T211b/19, T235b/02
 m.+ıla T211b/14
 m.+ın T199b/04, T210a/02
 m.+ına T214b/14
 m.+ını T211a/18, T237a/04, T237a/05
 m.+ıyla T203b/09, T215b/08
 m.+içün T209b/14, T209b/15, T209b/16,
 T209b/17
 m.+ları T214b/12
 [=35]

māl-a-māl *Ar. (zf.)* çok dolu, dopdolu
 m.+ø T245a/04

[=1]
mālīk *Ar. (i.)* bir şeye sahip olan, hükümdar
 m.+ø T229b/15
 m.-i halk-ı cihān: kainatın sahibi Allah
 T197b/06 → cihān, halk
 m.-i milk-i kibār: büyük ülkelerin sahibi
 Hz. Muhammed T197b/10 → milk, kibār
 m.-i rüy-ı zemīn: yeryüzünün sahibi Allah
 T246a/17 → rüy, zemīn
 [=4]

mālīke *Ar. (i.)* sahib kadın
 m.+ø
 m.-i milk ü mālīdur: zengin kadın T205a/04
 → milk, māl

[=1]
māllu *Ar.+ T. (i.)* zengin
 m.+dur T212a/13

[=1]
maʿlūm *Ar. (s.)* bilinen, belli
 m.+ø
 m. oldu T230a/15, T241a/17 → ol-
 m.+dur T201a/13, T239b/21
 m.+uñ T243b/15

[=5]
mamı *(i.)* ebe
 m.+ø
 m. olgıl T233b/01 → ol-
 [=1]

maʿmūr *Ar. (i.)* imar edilmiş, yapılmış
 m.+ø

m. iden T225b/08 → it-
 m. kılğıl T246a/05 → kıl-
 [=2]

mancınık, -ğı *Ar. (i.)* eskiden kalelerde bulunan
 fırlatmaya yarayan bir savaş aracı
 m.+a T223a/11

[=1]
maʿnī *Ar. (i.)* mana, anlam, sebep
 m.+ø T206a/09, T225a/15, T225b/19,
 T225b/21,
 m.-i vāhid: tek bir anlam T241b/16,
 T241b/17 → vāhid
 m.-i verd: gülün anlamı T225b/21 → verd
 m. virür T239a/08 → vir-
 m.+den T245a/16
 m.+i

m.+i bulurısañ T201a/03 → bul-
 m.+sin T214a/12
 m.+sinden T214a/12

[=12]
manşib *Ar. (i.)* makam
 m.+ø

m. virdi T203a/11 → vir-
 m.+ın T203a/12

[=2]
mantık *Ar. (i.)* düşünme bilimi
 m.+ø T239a/10

[=1]
manzara *Ar. (i.)* bakılan yer, görüntü, yer
 m.+ø T197b/02
 m.+dan T210a/21

[=2]
manzūm *Ar. (s.)* düzenli mısralar, şiir
 m.+ø T246a/13

[=1]
mār *Far. (i.)* yılan
 m.+ø T198a/05, T220a/11, T222b/12,
 T228b/20, T230a/07
 m.-ı gār: mağara yılanı, Hicrette Hz.
 Ebubekir'in ayağını ısırın yılan T197b/10
 m.+dur T230b/02
 m.+ına T203a/10

[=8]
maʿrifet *Ar. (i.)* bilgelik, ustalık, idrak
 m.+ø T200a/12, T244a/08, T244a/08, T245a/18,
 T245a/18, T246a/05
 kemāl ü m. T245b/01 → kemāl
 m. deryāsına düşmez T226b/03 → düş-,
 deryā
 m.+den T204a/01, T226b/05
 m.+dür T245b/11
 m.+i
 kelām-ı m.+i T245a/17 → kelām

[=12]
Marşıyye < *Mareşa* (*İ.*) bir kale adı. » *KKD*, 1459.

M.+ø T215a/02, T215a/05, T215a/11

[=3]

maʿrûf *Ar. (s.)* bilinen, tanınan

m.+ø T217b/06, T244a/08

[=2]

Mārūt *Ar. (İ.)* büyüculük yaptığı için cezalandırılan
iki melekden biri, Harut ve Marut

M.+ı T202a/15

[=1]

maʿşiyet *Ar. (i.)* isyan etme, başkaldırı

m.+ø T226a/16

m.+den T203b/21, T226a/21

[=3]

maşlahat *Ar. (i.)* istenen şey, iş

m.+ø T211a/08

m.+a T238b/15

[=2]

maʿşüm *Ar. (s.)* suçsuz, günahsız

m.+ø T228b/10, T235b/08, T241a/21,

T241b/04, T244a/14

[=5]

mât *Far. (i.)* yenilgi, yenilme

m.+ø

m. kılasıdır T245b/07 → kıl-

[=1]

maṭbaḥ *Ar. (i.)* yemek yapılan yer, mutfak

m.+ına T233b/04

[=1]

mātem *Ar. (i.)* yas

m.+ø

m. tıtdılar T224b/20 → tıtd-

m. tıtdup T205b/01

m.+üñi

m. tıtdıcaḥ T221a/05 → tıtd-

[=3]

maṭlaʿ *Ar. (i.)* kaside veya gazelin ilk beyiti

m.+ø T198b/03

m.-ı dāstān T206b/19, T246a/13

[=3]

maṭlūb *Ar. (s.)* talep edilen, istenen şey

m.+ø

m. viren T217a/04 → vir-

m.+ını

m. vire T236a/10

[=2]

māverā *Ar. (i.)* öte, görünen kısmın arka tarafı

m.+ø

ḥacb-ı m. kılmaya T242a/19 → kıl-, ḥacb

[=1]

māye-vār *Far. (s.)* nasiplenmiş, özümsemiş

m.+ø T198a/01

[=1]

mazarrat *Ar. (i.)* zarar

m.+ø

m. ırgürelerdi T235a/05 → ırgür-, ø-

[=1]

maḥzar *Ar. (i.)* bir şeyin ortaya çıktığı yer ya da
kişi

m.+dur T241b/21

[=1]

maḥlūm *Ar. (s.)* zulüm görmüş

m.+ø T228b/10

[=1]

maʿzūr *Ar. (s.)* mazeretli olan, mazeretli

m.+ø

m. dutḡıl T231b/04 → dut-

m. tıtuñ T210b/05 → tıtd-

[=2]

mecal *Ar. (i.)* güç, kuvvet

m.+ø T245b/16

[=1]

mecāzī *Ar. (s.)* gizli, saklı

m.+nüñ

ıışḳ-ı m. T204a/19 → ıışḳ

[=1]

meclis *Ar. (i.)*

1. toplantı, eğlence

m.+ø

m.-i ṭarab: eğlence, ziyafet T208a/03 →
ṭarab

m.+de T200b/04, T201a/10, T217b/05

2. eserde bölüm, kısım

m.+ø T206a/20, T225b/04

m.-i dāstān T246a/13

m.+de T217a/04

m.+i T236a/06

m.+inüñ T198a/14, T225b/16

[=11]

mecnūn *Ar. (s.)* kendini kaybetmiş, deli

m.+ø T204b/05

m. iden T204b/19 → it-

[=2]

Mecnūn *Ar. (İ.)* Leyla ve Mecnun hikayesinin
erkek kahramanı

M.+ø T217a/16

[=1]

medār *Ar. (i.)* dönence

m.+ıdur T242b/02, T242b/03

medḥ *Ar. (i.)* övme, övgü

m.+ø T244b/06

m.+üñ T198a/09

[=2]

meḡer *Far. (e.)* meḡer, oysa

m.+ø T199b/01, T200b/15, T201a/10,

T201b/05, T205a/21, T212b/14, T219b/03,

T225a/07, T225a/09, T227b/16, T240a/06

[=10]

meh → mäh

m.+ø T198a/02, T217a/11, T231a/19, T231a/20,
T238a/12

m.-i tābān: parlak ay T217a/11 → tābān
[=6]

mehd *Ar. (i.)* beşik
m.+ø T234b/06
m.+i
m.+i durur T235b/19 → dur-
[=2]

mehekk *Ar. (i.)* mihenk taşı, ayar taşı
m.+ø T236a/18
[=1]

mekān *Ar. (i.)* yer, çevre
m.+ø T242a/14, T242a/14
m.+a T242a/13
m.+da T238a/05
m.+dan T242a/13
[=5]

mekes *Far. (i.)* sinek
m.+ler T201b/08
[=1]

mekkār *Ar. (s.)* çok hile yapan, düzenbaz
m.+ø T223a/07, T230b/07
m. durur T223a/06 → dur-
m.-i pelīd: rezil hilekar T202b/07 → pelīd
[=4]

Mekke *Ar. (İ.)* Arabistan'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve Kabe'nin bulunduğu kutsal şehir
M.+de T238a/18
[=1]

mekr *Ar. (i.)* hile, fesad, düzen
m.+ø T225a/19
m. irdi T234b/13 → ir-
m. eylemişdür T223a/07 → eyle-
m. ü hile durur T244b/11 → dur-, hile
m.+ile T223a/08, T225a/17
m.+inden T230b/08
m.+ine T202b/09
[=8]

mekrūh *Ar. (s.)* kötü görülen
m.+dur T236b/19
[=1]

mekteb-ḥāne *Ar.+Far. (i.)* okul, öğrenme yeri
m.+dür T245b/12
[=1]

mektūb *Ar. (i.)* yazılmış kağıt, name
m.+ø T212a/08
[=1]

melā'ike *Ar. (ç.i.)* melekler
m.+ø T229b/12, T232b/11, T242b/09, T242b/10
[=4]

melāḥat *Ar. (s.)* güzellik
m.+ø
m. milḥin T233b/20 → milḥ
[=1]

mela'īn *Ar. (ç.i.)* lanetlenmiş kişiler, lanetliler
m.+ø T230b/17
[=1]

melāl *Ar. (s.)* can sıkıntısı, usanç
m.+ø
m. eylegil T234b/08 → eyle-
[=1]

melālet *Ar. (i.)* üzüntü
m.+ø T205b/13, T244b/02
m.+ile T214a/08
m.+le T203b/12
[=4]

melek, -gi *Ar. (i.)* nurdan varlık, melek
m.+ø T204b/17, T219a/02, T219a/13,
T219a/14, T219b/12, T220a/18, T220b/03,
T222a/11, T222b/11,
T229b/17, T233b/06, T233b/08, T233b/10,
T234a/06, T241a/06, T246a/15
Ka'be-i milk-i m. T236a/16 → Ka'be, milk
m.-i Cebra'īl: Cebra'il (a.s.) T231a/10,
T231a/10, T234b/13 → Cebra'īl
m.-i Cebra'ilem T229a/17, T229a/20,
T230b/19
m.-i Tāvus: Tavus meleği T233b/08,
T234b/15 → Tāvus
m.+den T233b/13
m.+dür T232a/02, T234b/19, T241a/07
m.+e T220b/05
m.+ler T219a/03, T219b/05, T219b/08,
T220a/16, T220b/13, T234a/01,
T234a/02
m.+lerile T219b/13
m.+leri T235a/06
m.+üñ T219a/18
m.+üz T220b/07
[=43]

melek-rūḥān *Ar. (s.)* melek gibi
m.+ø T217a/14
[=1]

melek-sūret *Ar. (s.)* melek şeklinde, melek kılığına girmiş
m.+ø T231b/20, T232a/02
m. olup T230b/18, T231a/09 → ol-
[=4]

melekūt *Ar. (ç.i.)* melekler
m.+ø T230a/11, T230a/11, T230a/14, T230a/16,
T233b/21, T234a/03
m.+u's-semāvāt: göklerin melekleri
T230a/03, T230a/08, T233a/11, T234a/09
m.+a T234b/10
m.+dan T230a/13
m.+uñ T232b/16
[=9]

melīḥ *Ar. (s.)* güzel, sevimli
m.+ø T220a/03
m. olduğuçün T223b/17 → ol-
[=2]

melik *Ar. (i.)* padişah, hükümdar

m.+ø T215a/05, T215a/08, T227b/13, T232a/09
 m.-i server: ulu padişah T233b/01 → server
 m.+i (tnn) T199b/08, T214b/02,
 m.+ine T199b/03
 m.+leri T226a/09
 m.+leriyle T198b/07

[=10]

Melik *Ar. (S.)* her şeyin sahibi olan Allah

M.+ø T234b/06

[=1]

melike *Ar. (i.)* kadın hükümdar

m.+ø T229a/04

[=1]

melül *Ar. (s.)* üzgün

m.+ø T205b/12, T216a/11

m. itdi T200b/19 → it-

m. mahzûn olup T231b/15 → ol-

m. mi oldu T244b/20

m. oldı T203b/12, T213a/18, T224b/20,
 T244b/18

m. olduğunu T245b/06

m. olma T216b/20, T218b/13, T245b/05

m. olmaz T237a/20

m. olmağıl T216a/14

m. olmasun T229a/17

m. olmayam T244b/21

m. olmuşdu T213a/16

m. olup T216a/13, T245b/08

m. olup otururken T205b/10

m. olur T216b/17, T223b/05

m. olursın T245a/13

m.+dür T205b/13

m.+idi T214a/08

[=26]

mel'ûn *Ar. (s.)* lanetlenmiş, lanetli

m. T225a/11, T230b/15

m.+dur T223a/12

m.+lar

zürriyât-ı m. T223a/01 → zürriyât

[=4]

memleket *Ar. (i.)* ülke, vatan

m.+ø T214b/09, T235a/09, T235b/15, T237a/16

m.+i

erkân-ı m.+i T237a/12 → erkân

m.+le T246a/19

[=6]

me'mûr *Ar. (s.)* çalışan, görevli

m.+ø

m. ola T246a/20 → ol-

[=1]

men (*zm.*) 1. teklik şahıs zamiri → ben

m.+ø T197b/03, T197b/04, T197b/15,

T197b/15, T198a/09, T200a/12, T204b/02,

T215b/17, T216b/10, T216b/11, T225b/05,

T246a/09

‘azîz-i m. T220a/21

m.+den T198a/13

m.+i T215b/17, T221a/09, T221a/08, T221a/08

[=17]

men *Ar. (e.)* ...kadar

m.+ø

evvel m. âhîr T207b/07 → evvel, âhîr

[=1]

men^c *Ar. (i.)* yasaklama, izin vermeme

m.+ø

m. idemezsin T200a/08 → it-

m. itdiçün T245a/05

[=2]

menâl *Ar. (i.)* elde bulunan her şey, mal mülk

m.+ı

mâl ü m.: herşeyi, malı mülkü T209b/12 →

mâl

[=1]

menhî *Ar. (s.)* yasaklanmış

m.+dür T203b/20

[=1]

menî *Ar. (i.)* döl, sperm

m.+ø T226b/13

[=1]

menşür *Ar. (i.)* düz yazı

m.+ø T246a/13

[=1]

menzil *Ar. (i.)* yer, mekan, makam

m.+ø T206a/18

m.-i dānā: alimin yeri, mekanı T245b/03 →

dānā

m.-i riyāzet: nefisini kırma yeri, nefis

terbiyesi T237b/04, T239a/04 → riyāzet

m.-i süflî: en aşağı yer T228b/05 → süflî

m.+e T223b/01

m.+i T228b/08, T234a/08, T236a/19

m.+in T200b/11, T223a/09, T238b/06

m.+ine T199a/05

m.+üñ T199a/18

[=14]

merâtib *Ar. (ç.i.)* mertebeler, rütbeler

m.+inden T198b/08

[=1]

mercan *Ar. (i.)* değerli bir taş

m.+ø T217a/02, T217a/14

[=2]

merd *Far. (s.)* yiğit, kişi

m.+ø T238b/14,

m.-i hâş: seçkin kişi T240a/13, T245a/06 →

hâş

m.-i hâşıla T222b/05

Mevlâ-yı m. ü tüvânâ T217b/09 → Mevlâ,

tüvânâ

[=5]

merdân *Far. (ç.i.)* kişiler

m.+ınuñ T205a/18

[=1]
merdāne *Far. (zf.)* cesurca, korkusuzca
 m.+ø T200a/11, T226b/03
 [=2]
merdūd *Ar. (s.)* reddedilmiş, geri çevrilmiş
 m.+ø
 iblīs-i m. T230a/20 → iblīs
 m.+ı (tnn) T235a/04
 [=2]
merg-zār *Far. (i.)* çimenlik
 m.+ø T210a/14, T220a/12
mergub *Ar. (s.)* rağbet edilen, beğenilen
 m.+ø T202b/04
 sīret-i m. T235b/06 → sīret
 [=2]
merhabā *Ar. (i.)* esenleşme ve selamlaşma sözü
 m.+ø T205b/11, T238b/01
 [=2]
merhamet *Ar. (i.)* acıma, üzüntü duyma
 m.+ø
 m. idüp T222a/04 → it-
 [=1]
merhem *Ar. (i.)* deriye sürülerek uygulanan ilaç
 m.ø T203a/03
 [=1]
Merih → Merrih
 M.+ø T228a/06
 [=1]
merkeb *Ar. (i.)* binek, vasıta
 m.+ø T227b/14, T228a/04
 m.-i seyr: gezinti aracı T198a/06
 [=3]
merkez *Ar. (i.)* bir yerin ortası
 m.+ø
 m.-i arzdan: yeryüzünün merkezi T242b/19,
 T243a/19 → arz
 m.+i T242b/03, T243a/18
 m.+indedür T242b/01
 [=5]
Merrih *Ar. < Mirrih (İ.)* Merih gezegeni
 M.+ø T208b/18, T239a/17
 M.-i felek: gökteki yıldız T202b/15
 M.+veş T199b/09
 [=4]
mertebe *Ar. (i.)* aşama, rütbe
 m.+dür T211a/01
 m.+si T203a/17, T203b/11, T212b/15,
 T221b/12
 m.+sin T200b/09, T222b/16
 m.+sine T199a/05, T199a/07
 m.+ye T212a/06
 [=9]
Mervān *Ar. (İ.)* Müslümanlığına inanılmayan, Hz.
 Osman'ın ölümüne sebep olarak görülen Emevi
 halifesi, Mervan bin Hakem. » *DİA, C 29, 225.*

M.+ø T199b/07
 düşmen-i M.-ı har T197b/15 → düşmen,
 har
 [=2]
meşālih *Ar. (ç.i.)* işler
 m.+ine T199b/14
 [=1]
mescid *Ar. (i.)* ibadet yeri, küçük cami
 m.+ø T202a/02, T219a/07, T219a/09
 m.+den T218b/02
 m.+e T217b/04, T218b/20, T227a/09
 m.+inün T201b/21
 m.+ün T202a/13
 [=9]
meşel *Ar. (i.)* ibret alınacak söz, ibretlik hikaye,
 örnek
 m.+ø T207a/19, T225a/15, T235b/10
 m. iderler T245a/15 → it-
 m.+dür T207b/01, T215b/04
 [=6]
mesken *Ar. (i.)* konut, yer
 m.+i T206a/16
 m.+ündür T245b/18
 [=2]
meskün *Ar. (s.)* yer edilmiş mekan
 m.+ø
 rub^c-ı m. T246a/20 → rub^c
 rub^c-ı m.-ı heft T240a/06 → heft
 [=2]
mesrūr *Ar. (s.)* sevinçli, sevinmiş
 m.+ø
 m. ola T222b/03 → ol-
 [=1]
mestāne *Far. (zf.)* sarhoşça
 m.+ø T216a/02
 [=1]
mesūd *Ar. (s.)* sevinçli, mutlu
 m.+ø
 m. ola T229a/05 → ol-
 [=1]
meşārik *Ar. (ç.i.)* doğular, doğu tarafları
 m.+e T229a/01
 [=1]
meşgūl *Ar. (s.)* bir işle uğraşan, çalışan
 m.+ø T201a/08
 m. ol-ø T244a/18 → ol-
 m. oldı T201a/14, T211a/11, T214a/06,
 T218b/20, T227a/10, T233a/13, T239a/06,
 T244a/20
 m. oldılar T234a/20
 m. olmuşlar idi T234a/14 → i-
 m. olup T234a/21, T241a/20
 m.+leridi T234a/19 → i-
 [=15]
meşhūr *Ar. (s.)* ünlü, tanınmış

- m.+dur T205a/04, T238b/10
m. olur T215b/03 → ol-
m.+ıdı T217b/06 → ı-
[=4]
- meşveret** *Ar. (i.)* danışma
m. +ø
m. kıla T219b/18 → kıl-
[=1]
- meṣvā** *Ar. (i.)* yer, mekan
m. +ø
cāy ı m. T228b/06
m.+sına T226b/04
[=2]
- mevālid** *Ar. (i.)* var etme, varlıklar
m. +ø
m.-i kāṣinat: kainatın varlığı T243b/09 →
kāṣinat
se m.: üç varlık (insan, hayvan, bitki)
T197b/02 → şe
[=2]
- mevcūdāt** *Ar. (ç.i.)* mevcut şeyler, varlıklar
m.+ø T228b/21, T232b/15, T245b/21
m.+a T242a/17
[=4]
- Mevlā** *(S.)* alemlerin sahibi Allah
m. +ø
M.-yı merd ü tüvānā: güçlülerin sahibi.
T217b/09 → merd, tüvānā
seyyid-i m. T217b/09
[=2]
- mevlā** *Ar. (i.)* sahip, malik
m.+sı T228a/01
[=1]
- mevlūd** *Ar. (i.)* doğum
m.+ø T233a/16, T235b/18
m.+i (tnn) T230a/15, T232a/21, T232b/05,
T232b/10, T232b/13, T232b/17, T233a/10
m.+in T232a/15, T235a/03
m.+inden T235a/01
m.+üñ T230a/13, T230a/15, T235a/07
[=15]
- mevlūd** → mevlūd
m.+i T223b/10
- mevt** *Ar. (i.)* ölüm
m.+ø T206b/14, T206b/15, T210a/19
m. iricek T211a/03 → iriş-
m. irişüp T210a/18
m. irişür T236b/05
m.-i aḥmer durur: kanlı ölüm T205a/15 →
aḥmer, dur-
m.-i tarīḥi T211b/13 → tarīḥ
m.+ine T203a/10
[=8]
- mevzi** *Ar. (i.)* yer, mekan
m.+dür T242a/14
- [=1]
mevzūn *Ar. (s.)* dengeli, uyumlu
m. +ø
ṭabiʿat-ı m. T235b/07, T237a/13 → ṭabiʿat
[=2]
- mey** *Far. (i.)* şarap
m.+de T198a/03
[=1]
- meydān** *Ar. (i.)* alan, savaş alanı
m.+ø T238b/14
m.+ı T202b/08
[=2]
- meyelān** *Ar. (i.)* akıntı
m.+dandur T242b/12
[=1]
- meyl** *Ar. (i.)* niyetlenme, yönelme
m. +ø
m. itdi T219a/05 → it-
m. itdigi T203b/01
m. kıldılar T223a/15 → kıl-
m.+i
m.+i oldı T211a/07
[=4]
- meyyāl** *Ar. (s.)* eğimli
m.+ø T242a/21
[=1]
- meyyit** *Ar. (i.)* ölü
m.+ø T216b/10
m.-i müteḥarrik: yaşayan ölü T245a/17 →
müteḥarrik
m.+içün T211a/02, T211a/03
m.+in T212b/14
m.+üñ T201b/01
[=6]
- mezheb** *Ar. (i.)* dini görüş, yol
m. T240b/01
m.+i T232a/10
m.+in T223a/11
m.+ümüzde T236b/19
[=4]
- mezīd** *Ar. (i.)* artma, çoğalma
m. +ø
m. eylegil T246a/04 → eyle-
m. olsun T198a/07 → ol-
[=2]
- mezmūm** *Ar. (s.)* kınanmış, ayıplanmış
m.+ø T227b/08
[=1]
- mıḥla** *Far. + T.* çivile-
m.-yup
mıḥı mıḥlayup T198a/02 → mıḥ
[=1]
- mıṣbāḥ** *Ar. (i.)* kandil, çırak
m.+ı T205a/18
[=1]
- Mıṣır** *Ar. (İ.)* Mısır ülkesi

- M.+ø T206b/11
[=1]
Mızrâṭ (*İ.*) Şeytan'ın yardımcılarında
M.+a T201a/12
[=1]
miṭṭāḥ *Ar. (i.)* anahtar
m.+ø T215a/03, T235b/03
m.+ı (tnn) T205a/17
m.+ın T213b/20
m.+ların T214b/21
[=5]
miḥ *Far. (i.)* çivi
m.+ø
m. kaçamaz T212a/16 → kaç-, bil-
m.+ı T198a/05
m. mıḥlayup T198a/02 → mıḥla-
m. durur T243a/12 → dur-
[=4]
miḥen *Ar. (i.)* eziyeti sıkıntı
m.+dür T212a/19
[=1]
miḥmān-ḥāne *Far. (i.)* konukevi, misafirhane
m.+de T238a/08
[=1]
miḥnet *Ar. (i.)* üzüntü, dert, sıkıntı
m.+ø T245a/06
m. kılan T241a/08 → kıl-
m. ve şiddet çektiğim T239b/21 → çek-
m.+den
m. kapu açdum T223b/03 → aç-
m.+e
m. uğrar T204b/20 → uğra-
m.+i T205b/07
m.+inde T223b/20
m.+üm T221a/15
[=8]
miḥr *Far. (i.)*
1. güneş
m.+ø T198a/01
m. ü mäh T198a/06, T205b/08, T236b/02 →
mäh
m. ü mähum T215b/14 → mäh
2. sevgi
m.+ø T239a/05
m.+i
m.+i kılsa T206a/11 → kıl-
[=7]
miḥrāb *Ar. (i.)* mescitte imama ayrılmış yer
m.+a T200b/20
m.+da T226b/08
m.+ı T222a/02
m.+ına T198b/10
m.+ında T199b/12, T201a/08, T222a/02
[=7]
mihter *Far. (s.)* önde olanlar
m.+leri
mübārız-i m.: önde savaşanlar T214a/16 →
mübārız
[=1]
miḥdār *Ar. (i.)* bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen
niceliği
m.+ıdur T243a/21
[=1]
miḥ *Ar. (i.)* tuz
m.+in T233b/20
[=1]
miḥk *Ar. (i.)*
1.ülke
m.+ø T246a/19
Ka'be-i m.-i melek T236a/16 → Ka'be
mālīk-i m.-i kibār T197b/10
m.-i azīmi : büyük ülkeler T239a/07
m.-i Kudsi: Kudüs şehri T236a/14
m.-i Rüm: Rum ülkesi T206a/15, T236b/02
→ Rüm
m.+ine T228b/19, T245a/12
m.+ün T236a/02
2. mal, eşya
m. ü māl T205a/04, T209b/06 → māl
m.+üm T219a/19
[=13]
miḥlet *Ar. (i.)* ulus, topluluk
m.+ø T229b/18, T240b/01
m.+in T228a/05
[=3]
miḥm *Ar. (i.)* Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi
m.+ø T215b/16
[=1]
miḥn *Ar. (e.)* -den, -dan
m.+ø T244a/07
m.er-raḥman: Rahman olan Allah'dan
T229b/12 → raḥman
[=2]
miḥn-ba'd *Ar. (zf.)* bundan sonra
m.+ø T223b/13
[=1]
miḥnber *Ar. (i.)* camilerde hutbe okunan yüksekçe
yer
m.+e T217b/04
m.+inden T218b/01
[=2]
miḥnnet *Ar. (i.)* yapılan iyiliğe karşı kendini borçlu
sayma, gönül borcu
m.+ø T217a/03, T225b/04
m. itdiğin T229a/03 → it-
m. kıla T229a/03 → kıl-
[=4]
miḥr *Far. (i.)* kumandan, amir
m.+ø T203a/01, T214a/16, T214a/21
sulṭān-ı m. T214b/06

[=4]

mişāl *Ar. (i.)*

1. örnek

m.+i T225a/19

2. (s.) benzer, gibi

m.+ø T198a/16, T215b/19, T224a/12,

T234b/01, T234b/02,

m.+i T202b/04T239b/14

m.+ile T246a/01

m.+in T201b/03

[=10]

misk *Ar. (i.)* güzel kokulu madde

m.+ø T236b/10

[=1]

misk *Ar. < missīk (s.)* cimri

m.+veş: aciz, zavallı T198a/11

[=1]

mişkāl *Ar. (i.)* ağırlık ölçü birimi

m.+ø T236b/12

[=1]

miskīn *Ar. (s.)* uyuşuk, bitkin

m.+ø T246a/09

[=1]

mişl *Ar. (e.)*

1. eş, gibi, benzer

m.+i T198b/09, T214b/16, T215b/14, T231a/05,

T231a/19, T231a/19, T237b/06, T237b/07,

T237b/19, T237b/19, T238a/11, T239a/06,

T245a/04

m.-i Bit-Şāyī: Bit Şāyī gibi, ona benzer

T206a/10 → Bit-Şāyī

m.-i Şeytān kılasın T225b/01 → kıl-, Şeytān

m.-i şīr: aslan gibi T226b/02 → şīr

m.+üñi T206a/03

2. kadar

m.+ø

m.-i cīvān: dünyalar kadar, çok T205b/20

→ cihān

m.-i Dāvud: Davud kadar T222b/14 →

Dāvud

m.-i güneş: güneş kadar T231a/20 → güneş

m.-i tūlāb: dolap gibi, değirmen gibi

T204b/16 → tūlāb

m.+i

m. oldı T214b/17 → ol-

m.+in T245a/15

[=21]

miyāne *Far. (i.)* bel

m.+ø

m. dutınur T202a/09 → dutın-

[=1]

mizāc *Ar. (i.)* huy, karakter

m.+ın T206a/10

[=1]

miʿzar *Ar. (i.)* örtü

m.+ø

Nıl-i m. T202a/06 → Nıl

muʿallim *Ar. (i.)* öğretmen

m.+dür T245b/12

[=1]

muʿaṭṭar *Ar. (s.)* güzel kokulu

m.+ø

m. kılduğın T225b/19 → kıl-

m. olınur T225b/20 → olın-

[=2]

mūcib *Ar. (s.)* gerektiren

m.+ince T218b/04

[=1]

muʿcizāt *Ar. (ç.i.)* mucizeler

m.+ı T224b/03

m.+ıyla T224b/02, T224b/05

[=3]

muʿcize *Ar. (i.)* olağanüstü iş, aklın alamayacağı olay

m.+sı T229b/14

[=1]

mufaẓẓal *Ar. (s.)* üstün kılınmış

m.+ø

m. eyledüñ T198b/16

[=1]

muğni *Ar. (i.)* bir çalgı aleti

m.+ø T223a/03

[=1]

muḥabbet *Ar. (i.)* sevgi

m.+ø T239a/05

m.+i T216a/15

m.+lü T200a/07

m.+üñ T223a/21

[=4]

muḥaddiṣān *Ar. (i.)* hadis ilmiyle uğraşan kişiler

m.+ ø

m.-ı muḥtār: seçkin hadisçi T217a/20

[=1]

muḥakkak *Ar. (s.)* gerçekliği kesinleşmiş

m.+dur T245a/18

[=1]

muḥakkik *Ar. (s.)* gerçeği araştıran

m.+lerdür T203a/19

[=1]

muḥālefet *Ar. (i.)* karşı olma, aykırılık

m.+ø

m. kılp T216b/09 → kıl-

[=1]

Muhammed *Ar. (İ.)* son peygamber Hz.

Muhammed

M.+ø T203b/17, T206b/08, T209a/16,

T218b/07, T228b/10, T239b/10,

T246a/03

ḥazret-i M. T225b/15 → ḥazret

M. ḥürmeti kılp T217a/10 → kıl-, ḥürmet

m.+çün T216a/20, T216b/14, T217a/19

m.+dür
 kurretu'l-‘ayn-ı M.+dür T197b/13 → kurre,
 ‘ayn
 [=14]
Muhammed Han *Ar. (İ.)* Osmanlı padişahı
 M. T217a/18
 [=1]
muḥannes *Ar. (s.)* korkak
 m.+ler T202b/14
 [=1]
muḥarref *Ar. (s.)* tahrif edilmiş, parçalanmış
 m.+ø
 m. çaldı T224a/09 → çal-
 [=1]
muḥbir *Ar. (i.)* haber veren kimse
 m.+ø T243b/20
 [=1]
muḥdeṣat *Ar. (ç.i.)* yeni şeyler
 m.+a T241a/17
 m.+dan T241a/18, T241a/18
 m.+ı T241a/15
 [=4]
muḥdiṣ *Ar. (s.)* yeni şeyler oluşturan
 m.+ø T241a/17
 m.+e T241a/19
 m.+inde T241a/15
 m.+ine T241a/18
 [=4]
muḥibb *Ar. (s.)* seven, dost olan
 m.+ø
 m.-i ḥānedānem T197b/15 → ḥānedān
 m.+üñ T210b/05
 [=2]
muḥiṭ *Ar. (i.)* çevre, etraf, yer
 m.+ø
 fevk-i m. T242b/03 → fevk
 ‘Ummān-ı m. T197b/17 → ‘Ummān
 m.+dür T242a/16
 m.+üñ T225b/09, T243a/20
 [=5]
muḥkem *Ar. (s.)* sağlam
 m.+ø
 m. dutup T206b/17 → dut-
 m. kılup T203a/01 → kıl-
 [=2]
muḥsine *Ar. (s.)* iyilik yapan kadın
 m.+ø T204a/10, T227b/20
 [=2]
muḥtār *Ar. (s.)* seçilmiş, seçkin
 m.+ø
 muḥaddiṣān-ı m. T217a/20 → muḥaddiṣān
 nākilān-ı m. T206b/19 → nākilān
 [=2]
muḥtebis *Ar. (s.)* tıkanmış, tıkanık
 m.+ø

m. olan T243a/10, T243a/11 → ol-
 [=2]
muhtelif
 m.+dür
 şuver-i m. T241b/15 → şuver
 m.+yi
 şuver-i m. T241b/15
 [=2]
muḥterem *Ar. (s.)* saygın, değerli
 m.+ø
 m. eyle-ø T236a/14 → eyle-
 m. olmak T215b/02 → ol-
 [=2]
muḥābil *Ar. (i.)* karşı, karşı taraf
 m.+ø
 m. тұrup T234a/12 → тұr-
 m. gelürse T245a/09 → gel-
 [=2]
muḥarreb *Ar. (s.)* yakın
 m.+ø T222b/09
 [=1]
muḥarrer *Ar. (s.)* karar kılınmış
 m.+ø
 m. olmışdı T203b/09 → ol-
 [=1]
muḥaṣṣır *Ar. (s.)* kusurlu, gücü yetmeyen
 m.+ø
 m. olur T238a/01 → ol-
 [=1]
muḥavva *Ar. (s.)* sağlam, kuvvetli
 m.+ø
 çarḥ-ı m. T197b/02 → çarḥ
 [=1]
muḥayyed *Ar. (s.)* bağlı, durmuş
 m.+ø
 m. olmayup T213a/02 → ol-
 [=1]
muḥırr *Ar. (s.)* ikrar eden, karar vermiş olan
 m.+am T197b/03 → ø-
 [=1]
muḥim *Ar. (s.)* oturan, ikamet eden
 m.+ø
 m. olasin T225a/21 → ol-
 [=1]
Muḥtedā *Ar. (S.)* kendisine uyulan, lider Hz. Ali
 m.+ø T197b/12
 [=1]
muḥteṣā *Ar. (s.)* gerekli, gereken
 m.+sınca T226a/18
 [=1]
mūm *Far. (i.)* mum, aydınlatma aracı
 m.+ø
 m. ider T234b/05 → it-
 [=1]
mūr *Far. (i.)* karınca

m.+ø T220a/11, T222b/12, T228b/20,
T230a/07, T230b/02
[=5]
Murād (*İ.*) Osmanlı padişahı, I. Murad
M.+ø T206a/15
[=1]
murād *Ar. (i.)*
1. istek, dilek
m.+ø
m.virmez T200a/11 → vir-
m. viren T223b/04
m. itmediler T235a/07 → it-
m.+a
m.+a irmedin T205b/03 → ir-
m.+ın
m.+ın aldı T216a/05 → al-
m.+ın alıncaya T216a/09
m.+ın bulsa T207b/11 → bul-
2. amaç, gaye
m.+ø T219b/07, T241a/18
[=10]
muraşşâc *Ar. (s.)* değerli taşlarla süslenmiş
m.+ø T233b/09
[=1]
Murtażā *Ar. (S.)* beğenilmiş olan Hz. Ali.
m.+ø T197b/12
[=1]
murtażā *Ar. (s.)* beğenilmiş
m.+ø
m. olsa T245b/13 → ol-
[=1]
Musā (*İ.*) Hz. Musa
M.+ø T198b/09, T211b/08, T216b/04,
T224a/06, T235b/08
M.-ı şîrîn: güzel ve hoş Musa T198a/20
M.+yı kelîm: konuşan, söyleyen Hz. Musa
T200b/09 → kelîm
M.+nuñ T199a/01, T200b/11
M.+yı T198b/16, T199a/03
[=11]
musallaḥ *Ar. (s.)* askıntı olan, rahatsız eden
m.+ø
m. olacağum T201a/13, T201a/13 → ol-
[=2]
muşannif *Ar. (s.)* sınıflandıran kişi, yazar
m.+ø
Firdevsî-i m. T236b/06 → Firdevsî
m.+i (tnn) T198b/03, T206b/19, T217a/21,
T226a/04
[=5]
muşîbet *Ar. (i.)* bela, felaket
m.+ø T226b/11
[=1]
Muṣrâṭ (*İ.*) Şeytan'ın yardımcılardan
M. T230b/10

[=1]
Muṣṭafā *Ar. (S.)* Hz. Muhammed
M. T203b/17, T218b/07
be-cân-ı M. T206b/10, T236a/15, T236b/05
→ be-cân
becā-yı M. T224a/17 → becā
revân-ı M. T198b/01 → revân
M.+dan T217a/10
M.+dur T197b/07
M.+nuñ T246a/03
M.+ya T199a/20, T200b/14, T201a/07,
T201a/21, T202a/11, T202b/01,
T202b/10, T202b/20, T203a/13,
T205a/02, T205a/19, T205b/09,
T206a/08, T207b/03, T207b/16,
T208a/11, T209a/05, T209a/17,
T210a/20, T211a/06, T212b/08,
T213a/18, T213b/15, T214a/13,
T214b/09, T214b/19, T215b/05,
T218a/21, T219a/13, T220a/03,
T220a/15, T221a/10, T221a/19,
T221b/06, T221b/21, T222b/07,
T222b/16, T223a/13, T223b/05,
T223b/18, T225b/16, T226a/05,
T226b/06, T227b/15, T228a/20,
T228b/14, T230a/08, T230b/08,
T231a/08, T232a/10, T232b/05,
T233a/02, T234b/08, T235b/16,
T237a/09, T237b/01, T239b/12,
T244b/17, T245a/06, T245b/09
[=70]
muştula- müjdele-
m.-yup T235a/04
[=1]
muṭîc *Ar. (s.)* itaat eden, uyan
m.+ø
m. ol-ø T222b/04 → ol-
m. ola T230a/07
m. olacaktı T235a/09
m. oldı T198b/21, T199a/02
m. olduğun T223a/18
m. olurlar T240b/02
[=7]
muṭlak *Ar. (zf.)* kesin olarak
m.+ø T232a/19
[=1]
muṭṭalîc *Ar. (s.)* öğrenmiş
m.+ø
m. oldı T241a/11 → ol-
[=1]
muṣāfaḥat *Ar. (i.)* birlikte olma, uyma
m.+ø
m. idüp T220a/05, T220a/06 → it-
[=2]
muṣāfık *Ar. (s.)* uygun, yerinde
m.+ø

- m. geldi T203b/03 → gel-
m. ola T210b/09 → ol-
[=2]
- mübāḥaṣe** *Ar. (i.)* karşılıklı konuşma
m.+ø
m. kıla T241b/04 → kıl-
[=1]
- mübārek** *Ar. (s.)* uğurlu, kutlu
m.+ø T205b/03, T215b/09, T229b/08,
T231b/02, T238a/04
m. olsun T235a/04 → ol-
[=6]
- mübārız** *Ar. (i.)* karşılıklı çarpışanlardan herbiri
m.+ø
m.-i mihterleri T214a/16
[=1]
- Mübdi'** *Ar. (S.)* icat eden, yaratan Allah
M.+ø T197b/05
[=1]
- mübîn** *Ar. (s.)* ayıran, iyiyi kötüyü ayıran
m.+ø T201a/06
m.+dür
cihāt-ı sitte-i m.+dür T242b/02 → cihāt,
sitte
[=2]
- mübtelā** *Ar. (s.)* düşkün, maruz kalmış
m.+ø
m. kılasın T199a/06 → kıl-
m. kılayım T199a/08
m. kıldum T198b/20, T198b/21
m. kılmadum T199a/04
m. kıilup T199a/02
m. olasın T200b/19 → ol-
m. oldum T226b/21
m. olmayasın T206a/12
m. olursın T199a/15
[=10]
- mücavir** *Ar. (s.)* komşu olan, yakın
m.+ø T238a/18
[=1]
- mücellā** *Ar. (s.)* parlak
m.ø
m. kıldı T231a/18 → kıl-
[=1]
- mücelled** *Ar. (s.)* ciltlenmiş
m.+ø T198b/03, T246a/12, T246a/15
[=3]
- mücerred** *Ar. (s.)* erkek için bekar
m.+ø T201b/06
[=1]
- mücrim** *Ar. (s.)* suçlu
m.+ø
m. olan T222a/14 → ol-
m.+em T236a/13
[=2]
- Müctebā** *Ar. (S.)* seçkin olan Hz. Ali
M.+ø T197b/12
[=1]
- müdām** *Ar. (zf.)* devamlı, sürekli
m.+ø T198a/05, T202a/20, T207b/01,
T221b/19, T235a/19, T244b/16
[=6]
- müdārā** *Ar. (i.)* yüze gülme, dost gibi görünme
m.+ø
m. eyledün T221a/01 → eyle-
[=1]
- müddet** *Ar. (i.)* süre, zaman
m.+ø T211b/08, T241a/20
m.-i ḥaml: gebelik süresi T232b/07 → ḥaml
m.-i ḥaml ola T232b/01 → ol-
m.-i tāriḥ gördiler T211b/08 → gör-, tāriḥ
m.+in T232a/21
m. gözetdiler T229b/10 → gözet-
m. gözetmekde T232b/06
[=8]
- mü'ellif** *Ar. (i.)* yazar
m.+ø T236b/06
m.+i (tnn) T198b/03, T206b/19, T226a/04
[=4]
- mü'essir** *Ar. (s.)* etkileyici, etkili
m.+i (tnn) T241a/15
[=1]
- müfāraḳat** *Ar. (i.)* uzaklaşma, ayrılma
m.+ø
m. itdükden T244a/06 → it-
[=1]
- müfessir** *Ar. (i.)* tefsir ilmiyle uğraşan kimse
m.+ler T220a/17, T221b/13, T222a/09
[=3]
- mühelhil** *Ar. (s.)* güzel konuşan
m.+ø T226a/07
[=1]
- mühlet** *Ar. (i.)* süre, vade
m.+i
m. bulurısam T236a/07 → bul-, ı-
[=1]
- mühr** *Far. (i.)* mühür, imza
m.+in T214a/04
[=1]
- müjde** *Far. (i.)* sevindirici haber
m.+ø
m. itdiler T211a/10 → it-
m. kıldı T229b/03, T232b/11 → kıl-
m. kıldılar T230a/12
m. kıilup T235a/03
m. kıılurlardı T230a/04 → ı-
m. ola T233a/10 → ol-
m. olsun T234b/14, T233a/15
[=9]
- müjdele-** *Far. + T.* müjde ver-, muştula-

- m.-di T231b/17
m.-r T230a/11
[=2]
- mükedder** *Ar. (s.)* üzgün
m.+ø T204a/16
m.+dür T204b/15
[=2]
- mükerrem** *Ar.(s.)* saygın
m.+ø
m. kılduñ T198b/16, T198b/17 → kıl-
[=2]
- mükevvenât** *Ar. (ç.i.)* yaratılanlar
m.+ø
m.-ı sâbika: daha önce yaratılmış olanlar
T245b/21 → sâbika
[=1]
- mülâhika** *Ar. (s.)* bitişik, yapışık
m.+nuñ T246a/01
[=1]
- mülk** *Ar. (i.)*
1. ülke, yer
m.+ø T232b/21
m.-i ‘uqbâ: cennet makamı T225a/21 →
‘uqbâ
m.+i T236a/01
m.+ine T232a/09
2. mal, hazine
m.+ø
m.-i cihân T225a/16
m.+i (tnn) T217a/17
[=6]
- mülket** *Ar. (i.)* ülke
m.+in
m. tuta T228a/05 → tut-
[=1]
- mülzem** *Ar. (s.)* susturulmuş
m.+ø
nutk-ı dilden m. oldu T218b/01 → ol-, nutk,
dil
[=1]
- mü’mîn** *Ar. (s.)* inanmış, inançlı
m.+leri T217b/11
m.+üm T222a/17 → ø-
[=2]
- mümkin** *Ar. (s.)* muhtemel, olabilir
m.+ø
m. olmağdur T243b/13 → ol-
m.+dür T243b/13
m.+üñ
emr-i m. T241b/13
[=3]
- mümsik** *Ar. (s.)* cimri
m.+ø
m. olma T215b/02 → ol-
[=1]

- münâcât** *Ar. (i.)* yalvarma, yakarış
m.+ø
m. idebile T200a/19, T200b/06 → it-, bil-
m. ider T222b/09, T246a/10
m. iderdi T229b/02, T239b/04 → ø-
m. iderem T200a/05
m. idicek T239b/13,
m. idüp T200a/03, T209a/13, T217b/07,
T217b/20, T218a/01, T234b/01, T239b/01,
m. itmekde T209a/18,
m. eyledise T228b/15 eyle-, ø-
m. kıldı T217b/09 → kıl-
m. kıldıysa T221b/06 → y-
m. kılup T217b/13, T217b/19, T222b/08,
T228b/03
[=22]
- münâdi** *(i.)* duyurma
m.+ø
m. kıldı T232b/12 → kıl-
[=1]
- münevver** *Ar. (s.)* aydınlık, nurlu
m.+ø T197b/16, T202a/08
m. kıılır T239b/16 → kıl-
m. olmuş T234a/01, T234b/17 → ol-
m. olup T239b/14
[=6]
- münezzeh** *Ar. (s.)* temiz, arı
m.+ø T197b/01
m. olasın T226a/21 → ol-
[=2]
- münfa‘il** *Ar. (s.)* kırgın
m.+ø
m. oldum T212a/09 → ol-
[=1]
- mün‘im** *Ar. (s.)* bir kişinin geçimini sağlayan,
geçindiren
m.+ø T218a/12, T218a/12, T218a/13
[=3]
- münker** *Ar. (s.)* kabul edilmeyen
m.+ø T244a/08
[=1]
- müntehâ** *Ar. (zf.)* son olarak, biterken
m.+ø T219b/19, T221a/19
[=2]
- müntehî** *Ar. (s.)* uzak duran, yasaklı
m.+ø
m. olmağdur T244a/04 → ol-
[=1]
- mürde** *Far. (i.)* ölü
m.+ø T205a/15
m.-i şadsâliya T234b/06 → şadsâli
m.+yiçün T211a/05
[=3]
- müreккеbe** *Ar. (s.)* birleşik
m.+ye

ecsām-ı m. T242a/07 → ecsām
[=1]

mürğ *Far. (i.)* kuş
m.+ø T224b/11
m.-i cānuñ: can kuşu, kalp T206b/16 → cān
[=4]

mürsel *Ar. (i.)* gönderilmiş peygamber
m.+ø T200a/17, T209a/14, T211b/14,
T217b/06, T229a/20, T231b/09, T233b/01,
T235a/14, T241b/02, T244b/07
m.-i ekmel: en mükemmel peygamber
T232b/09 → ekmel
m.+dür T217b/06
m.+e T244b/11
m.+iken T202b/08 → i-
m.+ler T235a/07
m.+leri T203b/07
m.+lerüñ T198b/07
[=17]

mürşid *Ar. (i.)* kılavuz
m.+ø
m. eylegil T246a/05 → eyle-
[=1]

mürtefi *Ar. (s.)* yükselmiş, yüksek
m.+ø
m. olmuştur T242b/17 → ol-
[=1]

mürtekib *Ar. (s.)* kalkışan, uygunsuz işler yapan
m.+ø
m. olduğüñ T203a/16 → ol-
m. oldum T226b/21
m. olmaya T203b/21
m. olmayalar T226a/20,
m. olmayasın T199a/12, T201a/01
[=6]

mürvet *Ar. (i.)* mutluluk, sevinç
m.+ø T215b/17
[=1]

müsaḥḥar *Ar. (s.)* ele geçirilmiş
m.+ø
m. ola T228b/21 → ol-
m. olmuş T222b/17
m.+dur T222b/21
m.+idi T238b/09
[=4]

müsellemin *Ar. (i.)* hazırda bulunan asker
m.+ø
berāt-ı m. T222a/20 → berāt
[=1]

Müselmān *(İ.)* Müslümanlar
M.+a T217b/14
M.+lar T230a/14
[=2]

müsenneyāt *Ar. (ç.i.)* su bentlerinin kenarları
m.+dur T243a/13

[=1]

Müslümān → Müselmān
M.+ø T230a/02, T232b/13, T232b/15
M.+ı T229b/13
[=4]

müstaḥik *Ar. (s.)* hak kazanmış, hak etmiş
m.+ø
m. olduğu T244a/10 → ol-
[=1]

Müsteʿān *Ar. (S.)* kendisinden yardım istenen Allah
M.+ø T200b/10, T206b/07, T240b/05
[=3]

müstefiʿāt *Ar. (i.)* ? yeryüzünde akan su » *seyʿ, suyuʿ, KT, C 4, 3387.*
m.+dur T243a/21
[=1]

müstemi *Ar. (s.)* kulak veren, dinleyen
m.+ø T198a/18
[=1]

müşāhede *Ar. (i.)* görme
m.+ø
m. kıldum T200a/04 → kıl-
m. kılp T239a/06
[=2]

müşerref *Ar. (s.)* şerefli, yüce
m.+ø
m. kıl- T238b/01
m. ol- T240b/08
[=2]

müşfika *(s.)* şefkatli, sevecen kadın
m.+ø
m. olduğüñ T204a/10 → ol-
m.+dur T205a/05
[=2]

müşkil *Ar. (i.)* güçlük, sıkıntı
m.+ø T204b/20, T245b/03
m. olup T202a/10 → ol-
m. olur T210a/15
m.+i T207a/07
m.+imüz T219a/09
m.+ise T200b/16 → i-
m.+lerin T230a/01
m.+üñ T204b/06
[=9]

müşkilāt *Ar. (ç.i.)* zorluklar, dertler
m.+ø T245a/13, T245b/07
m.+ı (ns) T241b/05
[=3]

müşkülāt → müşkilāt
m.+ı (ns) T238b/11
[=1]

müşrik *Ar. (s.)* Allah'a ortak koşan
m.+leri T229b/14
[=1]

müştaḥik *Ar. + T. (i.)* özleme, görmek için can atma
m.+ø T216a/08

[=1]
müşterek *Ar. (s.) ortak*
 m.+ø T236a/16

[=1]
Müşteri *Ar. (İ.) Jüpiter gezegeni*
 M.+ø T234b/19

[=1]
mütabāʿat *Ar. (i.) izinden gitme*
 m.+ø
 m. itmek T226a/16 → it-
 m. kıldılar T222b/21 → kıl-

[=2]
müşālāʿa *Ar. (i.) ders çalışma, etüt*
 m.+ø
 m. kıldı T237b/15 → kıl-
 m.+ya T244a/18

[=2]
mütaliʿ *Ar. (s.) okuyan*
 m.+ø
 m. olmuşam T245a/11 → ol-

[=1]
müteʿakibe *Ar. (s.) arkadan gelen*
 m.+ø T245b/21

[=1]
mütebāʿid *Ar. (s.) birbirinden uzaklaşan*
 m.+ø
 m. olmakdur T242a/12 → ol-

[=1]
mütebeddil *Ar. (s.) değişen*
 m.+ø
 m. olmakdur T242a/13 → ol-

[=1]
müʿtedil *Ar. (s.) ılıman, ılık*
 m.+ø
 hevā-yı müʿtedil T242b/14 → müʿtedil

[=1]
müteharrik *Ar. (s.) hareket eden*
 m.+dür
 cins-i m.+dür T243b/12 → cins
 meyyit-i m.+dür T245a/17 → meyyit

[=2]
mütehayyir *Ar. (s.) şaşkın, şaşırmış*
 m.+ø
 m. oldı T233a/17, T238b/03 → ol-

[=2]
müteḳaddimīn *Ar. (i.) eski kişiler*
 m.+ø
 hükemā-yı m. T235b/10 → hükemā

[=1]
mütemekkin *Ar. (s.) yerleşik*
 m.+ø T242a/14

[=1]
müterākım *Ar. (s.) birikmiş, toplanmış*
 m.+ø
 m. olmuşdur T242b/19 → ol-

[=1]
müttefika *Ar. (s.) birleşen, bağlaşan*
 m.+yı
 şuver-i m. T241b/17 → şuver

[=1]
müvekkel *Ar. (s.) sorumluluğu üstüne alan*
 m.+ø
 m.-i Şeyātin: Şeytanlardan sorumlu olan
 T241a/06 → Şeytan
 m. olanlar T232b/13 → ol-
 m. oldukları T232b/14

[=3]
müyesser *Ar. (s.) kolaylıkla elde edilen*
 m.+ø
 m. kıla T225b/10, T230a/06, T236a/12 →
 kıl-
 m. olmadı T200a/02 → ol-

[=4]
müzribīn *Ar. (c.i.) suçlular*
 m.+ø T197b/09
 şefiʿ-iʿl-m. ola T244b/07 → ol-, şefiʿ

[=2]

N (n)

nā *Far. < nāy (i.) ney*
 n.+da T198a/03

[=1]
nāb *Far. (s.) arı, saf*
 n.+ø
 kand-ı n. T198a/01 → kand

[=1]
nacāḳ *Far. (i.) hançer*
 n.+lu T214b/03

[=1]
nʿacep *T.+Ar. (zf.) ne şekilde, nasıl*
 n.+ø T210a/11

[=1]
nā-ḳār *Far. (s.) çaresiz*
 n.+ø
 ḳār u nāḳār T205b/17 → ḳār

[=1]
nā-dān *Far. (s.) cahil*
 n.+ø T212a/15

[=1]
nafaḳa *Ar. (i.) geçinme parası*
 n.+ø
 n. kılordı T238a/17 → kıl-
 n.-iḳün T238a/15
 n.+sına T203b/15

[=3]
nāfe *Far. (i.) misk keşisinin göbeğinden çıkarılan
 koku madde*
 n.+veş T198a/10

[=1]

nāgāh *Far. (zf.)* ansızın

n.+ø T208b/21, T218b/20, T233a/18, T233a/21
[=4]

nāgahān *Far. (zf.)* ansızın, birden

n.+ø T202a/13, T205b/10, T208b/13, T210a/18,
T210a/21, T229a/17, T229b/03, T234a/16,
T235a/03

[=9]

nāgeh → nāgāh

n.+ø T236a/03

[=1]

naḥ *Far. (i.)* değerli iplerden yapılmış kilim

n.+ø T236b/13

[=1]

nā-ḥaḥ *Far.+Ar. (s.)* haksız, gereksiz

n.+ø

n. yire T219a/05 → yir

[=1]

nāhi *Ar. (s.)* yasaklayan

n.+nüñ T244a/03

[=1]

naḥs *Ar. (s.)* uğursuz

n.+ø T205b/02

[=1]

naḥş *Ar. (i.)* zayıflatma

n.+ø

n. ider T208a/08 → it-

[=1]

naḥv *Ar. (i.)* cümle bilgisi

n.+ø T239a/10

[=1]

na'im *Ar. (i.)* nimetlenme, bolluk içinde yaşama

n.+ø T206b/08, T225b/01

[=2]

nā-kes *Far. (s.)* cimri

n.+üñ T237a/07, T237a/08

[=2]

nākış *Ar. (s.)* eksik

n. T237a/17

[=1]

nākīlān *Ar. (ç.i.)* hikaye eden, anlatan kişiler

n.+ø

n.-ı muḥtār: seçkin aktarıcılar T206b/18→
muḥtār

naḥl *Ar. (i.)* anlatma, söyleme, hikaye

n.+ø T223b/14

n.-i ṣaḥīḥ: doğru bilgi T203a/15 → ṣaḥīḥ

n.-i Eflāṭun: Eflatun'un anlattıkları
T223b/15

n. itdiler T220b/16 → it-

n. olundı T222a/07 → olun-

n.-i T223b/02

n.+ince T198b/02, T203b/10, T206b/18,
T217a/20, T226a/04, T236b/06

n.+ine T238b/04

[=13]

naḥş *Ar. (i.)* eksiklik

n.+ø T218a/16, T238a/12, T245a/06
[=3]

naḥş *Ar. (i.)* resim, suret

n.+içün T209a/15

[=1]

na'1 *Ar. (i.)* yük hayvanlarının ayaklarına takılan
demir parçası

n.+ı T198a/02, T212a/16

[=2]

nālān *Far. (s.)* inleyen

n.+ø T198a/03

n. eyleyen T223a/10 → eyle-

n. itdi T215b/15 → it-

[=3]

nāle *Far. (i.)* inleme, inilti

n.+sinden T210a/14

nāliş *Far. (i.)* inleme, inilti

n.+ø

n. idüp T228b/13, T234b/02, T234b/07,
T239b/05,

n. itdi T214b/15, T214b/18, T221a/10,
T234b/08, T239b/12

n. eyledi T221b/05

[=11]

nām *Far. (i.)* ad, şöhret

n.+ø

benām-ı n.-ı evvel T237b/15 → benām,

n.+ı

nik-i n.+ı T202b/14, T205a/12

[=3]

namāz *Far. (i.)* islamın şartlarından olan ibadet

n.+ø T218b/01, T219b/15

n. kılp T209a/12, T238a/14 → kılp-

n. kılpursın T200a/07

n.+a

n. ṭurdı T216a/07 → ṭur-

n. ṭurup T216a/06

n.+dan T217b/04

n. çıka T202b/07 → çık-

n. çıkar T202b/03

n.+ın

n. kılpmağa T233a/09,

n. kılp T199b/12, T214a/14, T219b/15,
T226b/18, T229a/21, T233a/14

n.+uñ T222b/02

[=18]

nām-dār *Far. (s.)* ünlü

n.+ø T197b/12, T198a/03, T205a/16, T215b/15,
T217a/02, T241a/15, T246a/21, T246a/21

n. olıcaḥ T231a/05 → ol-

n.+ı (tnn) T246a/15

[=10]

nāme *Far. (i.)* mektup

n.+ø T203a/14, T203a/14, T204b/21, T209b/11,
T210b/01, T237b/08, T237b/18

n.+sin T238a/02
 n.+sini T237b/14
 n.+yi T237b/14, T237b/15, T238a/01
 [=12]
nā-murād *Far.+Ar. (s.)* isteğine ulaşamamış
 n.+ımız T207a/11
 [=1]
nām-ver *Far. (s.)* ünlü
 n.+ø T206a/19, T225b/15
 ʿAffān-ı n. T214a/17 → ʿAffān
 nebī-i n. T237a/04 → nebī
 şems-i n. T214a/10 → şems
 n.+leri T212b/10
 [=6]
nām-zād *Far. (i.)* sözlü, yavuklu
 n.+ø T205b/13
 n. eyledi T201b/13 → eyle-
 n. olan T201b/17 → ol-
 n.+ı T207a/12
 n.+ı adına
 n.+ıdı T211b/18 → ı-
 n.+ın T211a/13
 n.+uñ T210b/20
 n.+una T218a/15
 [=8]
nām-zādlu *Far.+T. (s.)* sözlü, yavuklu
 n.+sı T204b/12
 [=1]
nān *Far. (i.)* ekmek
 n.+ø
 n. ü nemek: ekmek ve tuz T236b/03
 [=1]
nār *Ar. (i.)* ateş
 n.+ø T242a/18, T242a/19, T243b/08
 dūd-ı n. T197b/04
 n.-ı düzaḥ: cehennem ateşi T240a/13,
 T245b/18 → düzaḥ
 n.-ı turābī: topraktan çıkan ateş T242b/06 →
 turābī
 od u n. kazanmayasın T201a/01
 n.+dur T242b/05, T242b/06, T242b/20
 n.+ını T234b/04
 [=13]
naʿra *Ar. (i.)* haykıрма, bağırma
 n.+ø
 n. urdı T224a/06 → ur-
 n. urup T239a/14
 n.+lar
 n. urup T234a/12
 n.+nuñ T224a/06
 n.+sın
 n. urınca T239a/17
 n.+sını T224a/07
 [=6]
nāriyye *Ar. (s.)* ateşle ilgili

n.+ø
 eczāʾ-ı n. T242b/10, T242b/11 → eczāʾ
 n.+si
 eczāʾ-ı n. T242b/09
 [=3]
Naşan < *Natan (İ.)* Davud peygamberin kardeşi,
 Natan peygamber » *KKD, s. 1514*
 N.+ø T200a/01, T200b/03, T200b/17,
 T200b/19, T205a/10, T217b/01, T217b/05,
 T218a/02, T218a/09, T218a/20, T218b/01,
 T218b/08, T223b/08, T233a/12
 N.+dur T227a/20
 [=15]
Naşanil → Naşan
 N.+ø T227b/17
 [=1]
naşāyīh *Ar. (ç.i.)* nasihatler
 n.+ø T222b/05
 [=1]
naşb *Ar. (i.)* atama, tayin etme
 n.+ø
 n. eyledi T215a/20
 [=1]
nā-şifat *Far.+Ar. (s.)* sıfatsız, hiçbir özelliği
 olmayan
 n.+ven T198a/08 → ø-
 [=1]
Nāşır *Ar. (S.)* yardım eden Allah
 N.+ø T224b/04
 [=1]
naşīb *Ar. (i.)* elde edilen şey
 n.+ø T231b/03
 n. idüp T236a/06 → it-
 n. itdügin T213b/09
 n. ola T229a/10 → ol-
 n. olacak T233a/10
 n. olmaya T213b/11
 n. olmayana T213b/09
 n.+idi T213b/09 → i-
 n.+üm
 n. oldı T213b/10
 [=1]
nāsic *Ar. (i.)* dokuma, işleme
 n.+ø T236b/13
 [=1]
naşīhat *Ar. (i.)* öğüt
 n.+ø T216a/19
 n. eyledi T232a/03 → eyle-
 n. idüp T207b/09 → it-
 n. kıldı T199b/13 → kııl-
 n. virdi T201a/08 → vir-
 [=5]
naʿt *Ar. (i.)* övme, övgü
 n.+ıdur T239b/10
 [=1]

nāṭīka *Ar. (i.)* düşüntüp konuşma yeteneği
 n.+ø
 nefis-i n. T243b/19
 [=1]
Nāval bin Kirmāyil *(İ.)* Davud peygamberin karısı
 N.+ø T227a/14
 [=1]
naʿy *Ar. (i.)* ölüm haberi
 n.+ø
 n.-ı nişān kodılar T225a/02 → ko-
 [=1]
nāyiblik, -gi *Ar. nāʾib+T. lik< (i.)* vekillik
 n.+ile T226a/20
 [=1]
naẓar *Ar. (i.)*
 1. bakma, görme, farketme
 n.+ø
 bir n.: bir anlık, çok kısa zaman T199a/10,
 T199a/11 → bir
 n. eyle-ø T240b/06 → eyle-
 n. iderken T237b/10 → it-, ø-
 n. ideyin T221b/02
 n. itdi T234b/18, T241a/16
 n. kıla T202b/06 → kıl-
 n. kıldı T241a/12
 n. kıldura T202b/04
 n. kılıcağ T241a/17
 n. kılup T208a/18, T210a/21, T214a/20,
 T233b/21, T239b/15
 n. kılurdu T237b/09 → ø-
 n. kılursa T245a/08 → ø-
 n. şalup T205b/12 → şal-
 n.+da
 bir n.+da T199a/16
 n.+ı
 n. yitişdüğüdür T220b/02
 2. önemse-, iltifat et-
 n.+ø
 n. itdi T201a/12, T213b/03
 n. itmez T218b/17, T226b/04
 3. huzur, görüş alanı
 n.+ına T213b/17, T238a/19
 n. karşı götürülüp T219b/11 → götürül-
 n. vara T202b/05, T212b/01 → var-
 n. yitdi T207b/06 → yit-
 n.+ında T214b/11
 n. kodılar T233b/21 → ko-
 n. olaydı T237b/10 → ol-
 [=35]
nāzenīn *Far. (s.)* narin, kibar
 n.+i T205b/18
 ʿömr-i n.+i T239b/21 → ʿömr
 [=2]
nāẓır *Ar. (s.)* bakan, gözleyen
 n.+ø

n. kıldılar T236b/15
 [=1]

nazm *Ar. (i.)* şiir
 n.+ø T199a/16, T199b/09, T200a/19, T202a/06,
 T202a/18, T211b/01, T220a/11, T222b/02,
 T225b/05, T223a/21, T230a/16
 n.+ıdur T225b/06
 [=12]

ne *(s.)*

1. nasıl, hangi

n.+ø T198a/08, T198a/13, T198a/19, T198a/19,
 T212a/17, T212a/17, T212b/17, T213a/19,
 T213a/21, T221b/01, T221b/16, T223a/06,
 T223a/07, T223a/07, T223a/16, T224b/21,
 T226a/05, T230b/07, T231a/16, T232a/06,
 T234a/04, T234b/16, T237b/09, T240b/05,
 T240b/14, T238b/15, T241a/03, T241a/12,
 T241b/10, T244b/04
 n. vechile T200a/05, T201a/14, T202a/12,
 T218b/05, T231b/21, T232a/13
 n. yüzile T221b/01
 n. zamānda T203a/06, T218b/05

2. (zm.)) hangi şey

n.+ø T198a/09, T204a/07, T206a/09, T206a/18,
 T219a/20, T219b/18, T220a/19, T223a/01,
 T225a/03, T225a/08, T227b/12, T228b/20,
 T229b/07, T229b/21, T231a/03, T233a/20,
 T237b/21, T241b/06, T241b/06, T244a/10,
 T245b/08, T233a/04, T240a/09, T240a/17,
 T240b/09, T241b/05, T244a/20, T245a/09
 n. durur T235b/17, T236a/20
 n. idüğün T219b/06, T238a/20
 n. kim T212b/13, T221a/02, T221a/18,
 T222b/12, T230b/02, T232a/21, T233a/04,
 T233a/05
 n. ola T235a/03
 n.+den T245a/08
 n.+dür T204a/19, T212a/06, T212a/15,
 T212b/05, T216b/13, T216b/21, T217b/08,
 T217b/09, T217b/12, T217b/16, T220b/19,
 T221a/14, T222b/06, T223b/16, T225a/10,
 T225a/15, T229b/06, T232a/18, T234b/16,
 T236b/05, T237a/19, T237a/21, T238b/10,
 T239b/21, T240b/17, T241b/11, T241b/13,
 T241b/14, T241b/15, T241b/16, T241b/17,
 T241b/19, T241b/20, T241b/21, T242a/01,
 T242a/02, T242a/03, T242a/03, T242a/04,
 T242a/05, T242a/06, T242a/07, T242a/08,
 T242a/09, T242a/11, T242a/14, T242a/15,
 T242a/16, T242a/16, T242a/16, T242a/18,
 T242a/18, T242a/19, T242a/21, T242a/21,
 T242a/21, T242b/04, T242b/04, T242b/04,
 T242b/05, T242b/05, T242b/06, T242b/07,
 T242b/07, T242b/07, T242b/09, T242b/09,
 T242b/09, T242b/11, T242b/12, T242b/12,
 T242b/14, T242b/14, T242b/15, T242b/15,

- T242b/15, T242b/18, T242b/18, T242b/18,
T242b/21, T242b/21, T242b/21, T243a/03,
T243a/03, T243a/03, T243a/06, T243a/06,
T243a/06, T243a/09, T243a/09, T243a/09,
T243a/12, T243a/12, T243a/12, T243a/15,
T243a/15, T243a/15, T243a/18, T243a/18,
T243a/18, T243b/01, T243b/02, T243b/02,
T243b/07, T243b/07, T243b/10, T243b/11,
T243b/11, T243b/11, T243b/14, T243b/14,
T243b/14, T243b/16, T243b/16, T243b/16,
T243b/18, T243b/18, T243b/19, T243b/21,
T243b/21, T243b/21, T244a/02, T244a/02,
T244a/05, T244a/05, T244a/05, T244a/08,
T244a/08, T244a/08, T245b/11
n.+ler T240b/14
n.+sidür T204b/11
n.+ye T207a/19, T216a/19, T238b/11,
T243a/14, T245a/08
n.+yimiş T210b/04
n.+yise T219a/16
3. (e.) ne...ne
n.+ø T200a/21, T200a/21, T208a/03, T208a/03,
T208a/03, T208a/04, T208a/04, T209b/17,
T209b/17, T213a/12, T213a/12, T218b/15,
T218b/15, T220a/04, T220a/04, T220a/05,
T224a/18, T224a/18, T224a/18, T224a/18,
T228a/16, T228a/16, T234b/12, T234b/12,
T234b/12, T234b/15, T237b/19, T237b/19,
T240b/01, T240b/01, T240b/01, T240b/02,
T240b/02, T240b/02, T244b/12, T244b/12,
4. (zf.) nasıl, ne kadar
n.+ø T201a/15, T202b/07, T202b/07, T205a/09,
T208b/07, T210a/03, T211a/18, T213a/09,
T216b/06, T225a/08, T231b/10, T244b/03,
T244b/11,
n. 'acep T205b/02
n. deñlü T245a/13
n. hacet T211a/03, T238a/01
n. kadar T200b/04, T201b/14, T201b/17,
T203b/06, T203b/14, T223a/03, T225a/12,
T230b/21, T232a/11, T233a/03, T233a/12,
T235b/03, T238a/20
6. (zm.) neden, niçin
n.+ø T210b/10, T216a/16, T227b/21, T245a/13
n.+ye T220b/20
[=288]
- nebāt** *Ar. (i.)* bitki
n.+ø T217a/16, T242b/07, T242b/08, T243b/09,
T243b/10
[=5]
- nebātāt** *Ar. (ç.i.)* bitkiler
n.+ø T208a/15
[=1]
- nebī** *Ar. (i.)* elçi, peygamber
n.+ø T204b/18, T205a/14, T211b/02, T213b/13,
T213b/17, T214a/14, T218a/20, T222a/07,
T222a/20, T223b/01, T223b/02, T228a/14,
T231b/14, T233b/17, T235a/14, T235a/19,
T237b/02, T237b/03, T237b/09, T241b/02,
T244b/06
Dāvud-ı n. T205b/14
Hızır-ı n. T225a/19
n. durur T246a/03
n.-i Allāh: Allah'ın elçisi T219a/04,
T219a/20, T219b/09, T220b/21 → nebī
n.-i ĥatem: son peygamber T246a/02 →
ĥatem
n.-i İsrā'il: İsrail'in peygamberi T235b/01 →
İsrā'il
n.-i nām-ver: ünlü peygamber
T237a/04n.+den T214b/16 → nām-ver
n.-yi ĥatem T244b/06
n.+ler T198b/13, T233a/12, T236b/19
n.+lerle T234b/09
n.+lerüñ T235a/04
n.+nüñ T201a/18, T202b/08, T214b/08,
T224b/03
n.+sin T221a/14
n.+ye T200a/14, T201a/06, T206a/07, T216a/17
[=49]
- Nebīyya'l-lāh** *Ar. (i.)* Allah'ın elçisi, peygamber
n.+ø T198b/08, T204a/18, T204b/03, T205a/03,
T207b/09, T207b/11, T213a/03, T214b/12,
T215a/01, T226b/19, T234b/14, T237b/05,
T240a/09, T240b/07, T240b/16
[=15]
- necāt** *Ar. (i.)* kurtulma
n.+ø T201a/21, T202b/10, T223a/13, T230b/08,
T239b/11, T244b/17,
n. bulısar T245b/19 → bul-
n.+dur T245a/19
[=8]
- necīd** *Ar. (s.)* cesur
n.+ø
şeyh-i n. T230b/12 → şeyh
[=1]
- nedāmet** *Ar. (i.)* pişmanlık
n.+ø T222a/19
[=1]
- neden** (e.) niçin
n.+ø T198a/10, T210b/19
n.+dür T243b/01
[=3]
- neđīm** *Ar. (s.)* iyi hikaye anlatan, tatlı dilli
n.+ø T230b/08
n. ol-ø T215b/04 → ol-
[=2]
- nefc** *Ar. (i.)* fayda, menfaat
n.+i (tnn) T206a/18, T211a/03, T216b/13
n.+ine T203a/09
[=3]

Nefek (*İ.*) Davud peygamberin kızı
N.+ø T227b/06

[=1]

nefes *Ar. (i.)* soluk

n.+ø T245b/15

bir n.: çok kısa bir zaman T199a/10,
T199a/11, T199a/12, T199a/12, T199a/16,
T199a/17 → bir

n.+sin

İsī n.: İsa peygambere bağlı T198a/19 →
İsī

[=8]

nefret *Ar. (i.)* kin duyma

n.+ø

n. itdiler T212b/10 → it-
n. itmekdür T243b/15

[=2]

nefrīn *Far. (i.)* beddua, lanet

n.+ø

n. ider T213b/14 → it-
[=1]

nefs *Ar. (i.)*

1. nefis, heves,

n.+ø T219b/20, T220a/01, T225a/18, T235b/18,
T235b/19, T241b/11, T241b/11, T244a/05,
T245b/16

n. hevāsına uyup T226a/17 → uy-, hevā

n.-i serkeş: isyankar nefis T236a/01 →
serkeş

n.-i Şeytān: Şeytana uyan nefis T216b/20 →
Şeytān

n.+e T245b/16, T245b/17

hevā-yı n. T226a/16

hevā-yı n. uyup T226a/15 → uy-, hevā

n. uya T221a/13, T221a/14

n. uyma T223b/02

n. uymak T220a/02,

n. uyup T218a/18, T221a/15, T226b/04

n.+i T226a/20, T245b/17

n. farķına pā baş-T200a/11 → baş-, farķ, pā

n.+ine

maķşūdını n. viren T200a/13 → vir-,
maķşūd

n. murād vireT223b/04 → murād

n. murād virmez T200a/11

n.+inüñ

n. farķına ayak başmış ola T200a/10 → baş-

n.+üñ T223b/02, T225a/20, T235b/20,
T235b/21, T245a/19, T245b/12,
T245b/14, T245b/15

n. yiyüp T218a/08 → yi-

n.+ünçün T245b/13

n.+üñe T219b/09, T223b/03

n.+üñi T225a/21, T225b/01, T226b/03,
T235b/19

n. şatup T200a/14 → şat-

n.+üñüñ T216b/18, T218a/20, T225a/17,
T235b/20

2. asıl, varlık, ruh

n.+ø T244a/06,

n.-i cüz'iyye: ruh T244a/04

n.-i emmāre: insanın çirkin ve şeytanın
teşviklerine itirazsız ve mücahededesiz tâbi
olması hâli T225a/19 → emmāre

n.-i emmāre durur T225a/17

n.-i felekiyye: astroloji T242b/13 →
felekiyye

n.-i hayvāniyye: yaşama ve hareket
kuvvetleri T243b/17 → hayvāniyye

n.-i külliye T244a/04

n.-i nāṭıka: akli ve nakli meseleleri anlama
hassasiyeti T243b/19 → nāṭıka

n.+inde T243b/15

[=58]

neft *Far. (i.)* yanıcı ve tutucu madde

n.+leriyle T234a/16

n.+lü T233a/07, T234a/10, T234a/12

[=4]

nehār *Ar. (i.)* gündüz

n.+ø T242a/01, T242a/02

n.

lejl ü n.: gece ve gündüz T197b/06,
T198a/12, T220b/01, T241a/20

[=6]

nehir *Ar. (i.)* ırmak

n.+ø T198a/16

[=1]

nehy *Ar. (i.)* yasaklama

n.+e T203b/21

n.+ile T244a/03

[=2]

nekbet *Ar. (i.)* felaket, bela

n.+i T232a/08

[=1]

nem *Far. (i.)* rutubet, hafif ıslaklık

n.+i T208a/02

[=1]

nemek *Far. (i.)* tuz

n.

nān ü n.: ekmek ve tuz, tuz ekmek hakkı
T236b/03 → nān

[=1]

nem-gīn *Far. (s.)* nemli, ıslak

n.+ø T216a/11

çeşm-i n. T246a/10 → çeşm

[=2]

Nemrūd *Ar. (İ.)* İbrahim peygamberi ateşe atan
Babil hükümdarı

N.+ø T200a/03, T235b/12

āteş-i N. T200a/17

- N.+ın T198b/15
N.+uñ T197b/04, T223a/11
[=6]
nerdübān *Far. (i.)* merdiven, basamak
n.+dan T210b/02
[=1]
nerges *Far. (i.)* sevgilinin gözü
n.+inden T210a/14
n.+üñ T198a/16
[=2]
nerre-şir *Far. (i.)* erkek aslan
n.+ø T214b/07, T238a/10
[=2]
neseb *Ar. (i.)* soy
n.+ø T210b/08, T236b/09
[=2]
nesīm *Ar. (i.)* yel, rüzgar
n.+ø T242b/14, T242b/14
n.+de
küre-i n. T243a/05 → küre
n.+üñ
küre-i n. T242b/14
[=4]
nesl *Ar. (i.)* soy, sülale
n.+i (tnn) T235a/09, T241a/06
n.+dür T205a/05
n.+imüzdensin T228b/18
n.+inden T201b/05, T233a/12, T233b/12,
T234b/13, T235a/12, T236b/08, T237b/06
n.+ine T235a/11, T235a/12
n.+ini T234b/07, T239a/13
n.+inüñ T230b/16, T235a/12
n.+inüñdür T230b/20
n.+üm T230a/21
[=19]
nesne *(i.)* canlı varlıklara karşı her türlü varlık, şey
n.+ø T200a/07, T207a/16, T208a/14, T208a/19,
T213b/06, T215a/10, T217b/17, T231b/20,
T232a/01, T238a/20, T241a/13, T243b/12
n.+dür T244a/10
n.+lerdür T243b/10
n.+nüñ T243b/12
n.+yi T243b/13, T243b/20, T244a/09
n.+yile T199a/04, T223a/02
[=18]
neşr *Ar. (i.)* düz yazı
n.+ø T199b/11, T200a/15, T209a/06, T230a/20,
T240a/15
n.+idür T225b/06
n.+in T225b/05
[=7]
nesteren *Far. (i.)* yaban gülü
n.+le T202a/05
[=1]
neʿūzubil-lāh *Ar. (e.)* Allah korusun
n.+ø T245b/16
- n.+i T244a/03
[=2]
nev *Ar. (i.)* cins, tür, varlık, çeşit
n.+ø T197b/06, T241b/16, T241b/16
n.+dür T242a/10
n.+iledür T240b/11
[=5]
nev-bahār *Far. (i.)* ilkbahar
n.+ı T225b/18
[=1]
nev-cüvān *Far. (i.)* delikanlı
n.+ø T205b/16
n.
‘ömr-i n. T235b/07 → ‘ömr
[=2]
nevā *Far. (i.)* ses, mağme
n.+ø
n. eylesün T225b/20 → eyle-
n. ider T198a/14 → it-
n. iderleridi T237a/13
[=3]
nevha *Ar. (i.)* ağlama, ağıt yakma
n.+ø T206a/01
n. kıl-: T210a/14, T216a/07, T219b/21,
T224b/07
n. ve zārılık iderdi T219b/16 → it-
n. ve zārılık eylediği T220a/03 → eyle-
n.+nuñ T211a/03
n.+sından T204b/17, T220a/13
[=10]
nevk *Far. < nūk* sivri uç
n. kalemi T208b/13 → kalem
nevrüz *Far. (i.)* bahar bayramı
n.+ø T236a/19
[=1]
Nevzeri Şāh *Far. (İ.)* İran şahı
N.+uñ T215a/07
[=1]
ney *Far. (i.)* üflemeli çalgı
n.+ø T223a/04
[=1]
neyd- ne söyle-
n.-e: daha ne söylesin T211a/05
[=1]
n'eyle- ne yap-
n.-sün T205a/15
[=1]
neyyir *Ar. (s.)* ışıklı
n.+dür
cism-i n. T242a/19
[=1]
nezr *Ar. (i.)* adak, adama
n.+ø
n. itmişdi T227a/10 → it-, ø-
n. olan T227a/11
[=2]

nisf *Ar. (i.)* yarı, yarı miktar

n.+ø

n. -ı leyl: gece yarısı T233a/08

n.+ı T243a/21

dün n.: gece yarısı T216a/07, T228b/15

n.+ıdır T243a/05

n.+ına

dün n. T214a/08

[=6]

nice *(s.)* → niçe

1. çok

n.+ø T201b/06, T206a/01, T219a/10,

→ ol-

n.+dür T214a/12

n.+si T209a/03

2. *(zf.)* nasıl, ne zaman, ne şekilde

n.+ø T204b/11, T209a/04, T221b/08, T224a/05,

T225b/19, T230b/12, T244b/21

n. ola T231a/10 → ol-

n. olısar T214b/09

3. *(zm.)* çoğu

n.+si T209a/03

[=16]

niçe *(zf.)*

1. pek çok, öyle ki

n.+ø T205b/20, T220a/01, T236a/21,

T236b/02,

n. bir zamān T224b/16,

n.+si: nasıl, ne şekilde T209b/20, T221b/02

2. *(s.)* çok

n.+ø T204b/05, T205b/18, T213b/06,

T217a/15, T220a/13, T217b/11,

T223a/09, T236b/16, T241a/20

bir n. gün T203a/11 → gün

bir n. vakt T208a/16 → vakt

2. *(zm.)*

n.+ler T219b/21

n.+leri T209b/02

n.+si T209a/03

n.+sinüñ T224a/07

[=22]

niçün *(zf.)* niçin, neden

n.+ø T206a/02, T216a/11, T216b/10, T218a/04,

T218a/14, T219b/10, T221a/13, T231b/20,

T238b/11, T245a/21

n.+dür T220b/20, T235a/08

[=12]

nidā *Ar. (i.)* haykırma, ses

n.+ø T221a/18, T221b/07, T232b/11

n. itdi T221a/04, T230a/07 → it-

n. gelicek T200a/15 → gel-

n. kılup T232b/12 → kıl-

n.-yı ulūhiyyet: ilahi ses T199a/15,

T217b/12, T217b/15

n.+sın T232b/13

n.+yı T220b/16

[=12]

nifāk *Ar. (i.)* ara bozma

n.+ø T202a/17

n.+dan

n. itdügi T231b/17 → it-

[=2]

nigār *Far. (i.)* güzel sevgili

n.+ø T208a/03

n.+ınuñ T209b/20

[=2]

nigārīn *Far. (i.)* resim kadar güzel sevgili

n.+ø T216a/11, T216a/14

[=2]

nihād *Far. (i.)* yaratılış

n.+ø T205a/13

[=1]

nihān *Far. (s.)* gizli, saklı

n.+ø T205b/20, T206a/05, T240b/06

n. itdi T202b/08 → it-

zāhir ger n.: açık ya da gizli, her

şey T211b/03 → zāhir

[=5]

nihāne *Far. (zf.)* gizli bir şekilde

n.+ø

n. olmaz T210a/03 → ol-

[=1]

nihānī *Far. (zf.)* gizlice

n.+ø T209b/21, T231b/06

[=2]

nihāyet *Ar. (i.)* son, bitiş

n.+ø T216a/16, T217a/03, T246a/12

n. olmaya T230b/03 → ol-

n.+ı T209b/13, T242a/12

n.+üñ T242a/12

[=7]

nīk *Far. (s.)* hoş, güzel

n.+ø T236b/10

[=1]

nikāh *Ar. (i.)* evlenme, evlilik işlemi

n.+ø

n. idicek T223b/12 → it-

n. idüp T221a/06

n. itdügi T210a/05

n. kılup T211b/09, T223b/07 → kıl-

n. kılındı T212a/02 → kılın-

[=6]

nīk-baht *Far. (s.)* bahtlı açık

n.+ø

n. olmaz T245b/01 → ol-

[=1]

nīk-nām *Far. (s.)* namuslu, şerefli

n.+ı T205a/12

emīr-i n. T202b/14

[=2]

nīk-rāh *Far. (s.)* yolu açık

- n.+ø T238a/02
[=1]
nîk-râ *Far. +Ar. (s.)* iyi düşünen
n.+ø T213b/13, T236b/10
[=2]
Nîl *Ar. (İ.)* Nil nehri
N.+ø T206b/11, T239b/02
baħr-ı N. T224a/15 → baħr
N.-i mi'zâr: örtü gibi olan Nil T202a/09
N.+e T223a/12
N.+idi T224a/12
[=6]
ni'cmet *Ar. (i.)* yaşamak için gerekli şeyler, rızık
n.+ø T209b/04, T215a/19, T231b/05, T238a/07
n.-i nüzûlile: misafire hazırlanan yemek
T210a/09 → nüzûl
n.+in T205a/05, T228a/10
n.+ler T233b/04
n.+lerile T231a/11
[=9]
nire *(zm.)* nere
n.+den T219a/01
n.+ye T220a/10
[=2]
nişâr *Ar. (i.)* saçma, dağıtma
n.+ø
n. kıldı T210b/05 → kıl-
n. kılup T235b/03
[=2]
nisbet *Ar. (i.)* bir kimseyi üzmeyle yönelik davranış
n.+ø
n. kılup T222a/12 → kıl-
[=1]
nîş *Far. (i.)* zehir
n.+ø
n. itdi T210a/11 → it-
[=1]
nişân *Far. (i.)* belirti, işaret
n.+ø
na'y-ı n. kodılar T225a/02 → ko-
n. itdilerse T225a/05 → it-
n. kılup T232b/10 → kıl-
n. kodılar T218b/06
n. komuşdur T209a/04
n.+la T209a/04
[=6]
nişânla- *Far. + T.* işaretle-
n.-yup T224a/20
[=1]
n'it- ne et-
n.-di T225a/04
n.-e T202b/04, T211a/05
n.-ecekdür T232b/01
n.-elüm T205b/16, T206a/01
n.-em T232b/20, T246a/06

- n.-em T217a/15, T221a/07
n.-er T232b/03
n.-iser T200b/14
n.-mek T232a/13
n.-ügin T205b/15, T207a/15
[=15]
nite
1. *(zf.)* nasıl
n.+ø T220b/12, T226a/05, T239a/11
n. ola T199a/16, T200a/13, T200a/20, → ol-
n. oldu T226b/19
n. olıardur T222a/21
2. *(e.)* şöyle ki, öyle ki anlamında cümle başı edat
n.+ø T198b/05, T199b/12, T201a/09, T201b/01,
T207b/20, T208a/19, T209a/19, T215b/11,
T223b/20, T226a/08, T227a/12, T227b/05,
T228b/16, T240a/10, T241a/10
[=24]
nitekim *(e.)* gerçekten
n.+ø T198b/04, T203b/10, T205b/15, T219a/02,
T219a/16, T219a/21, T219b/12, T220a/08,
T221b/11, T226a/10, T226b/07, T228b/01,
T231a/03, T232a/01, T238a/16
[=15]
niyâz *Far. (i.)* yalvarma, yakarma
n.+ø T209a/17, T218b/02
n. eyledüm T216b/07 → eyle-
n. ider T198a/12 → it-
n. idüp T220b/12
n. itdi T207b/15, T209a/13, T214b/18
n. kıldı T204b/15 → kıl-
n. kılup T223a/16, T229b/02
[=11]
niyyet *Ar. (i.)* maksat
n.+üñ
n. olsun T237b/21 → ol-
[=1]
nizâc *Ar. (i.)* kavga, çekişme
n.+ø T206b/01
n. itme T241b/07 → it-
[=2]
nizâm *Ar. (i.)* düzen, tertip
n.+ø T219a/13
n. buldı T245b/03
n. bulur T237a/17
[=3]
Nogaħ *(İ.)* Davud peygamberin kızı
N.+ø
N. durur T227b/06 → dur-
[=1]
noğşân *Ar. (i.)* eksiklik
n.+ø T242a/12
n. irgürmeye T209b/10 → irgür-
n.+dur T242a/10
n.+ı

- n. olmaya T200b/11 → ol-
[=4]
- nokta** *Ar. (i.)* yer, bölge
n.+dan T243a/20
n.+dur T243a/20
[=2]
- n'ol-** ne ol-
n.-a T206b/12, T219a/07, T231a/08
n.-aydı T203a/21 → y-
n.-dı T217a/12, T225a/09
n.-ısar T205b/08, T207b/02, T220a/15,
T227b/15, T228a/18, T228a/20, T230a/19
n.-ısdur T214b/19
n.-ur T230b/11
[=15]
- Nūh** (*İ.*) Nuh peygamber
N.+ø T228b/07, T236b/01, T239b/08
N.-ı a'zam: yüce Nuh T228b/06 → a'zam
'ömr-i N. T198a/07 → 'ömr
N.+ı T223a/10
[=7]
- nuhūset** *Ar. (i.)* uğursuzluk
n.+inden T210a/12
[=1]
- nuķle** *Ar. (i.)* taşınma, yer değiştirme
n.+ø T242a/13
n.+dür T242a/11
[=2]
- nuķūş** *Ar. (ç.i.)* resimler
n.+ø T239b/06
[=1]
- nūr** *Ar. (i.)* ışık, ilahi ışık
n.+ø T231a/20, T233b/16, T239b/14, T239b/15,
T241b/21, T241b/21
çeşm-i n. T202a/07 → çeşm
n.-ı Hüda: Kuran'ın nuru T246a/04 → Hüda
n.-ı ilāhī: ilahi ışık T241a/12 → ilāhī
n.+a T223a/12
n.+dur
'adem-i n. T242a/01
n.+ı T239b/16, T246a/04
n.+ıla T233b/20, T234b/17
n.+ından T215b/12, T228b/17, T234a/01
[=18]
- nurānī** *Ar. (s.)* nurlu
n.+ø
pīr-i n. T228b/16 → pīr
[=1]
- nuşh** *Ar. (i.)* öğüt, nasihat
n.+ını T245b/18
n. dutasın T236a/03 → dut-
n. tūtğıl T225b/02 → tūt-
[=3]
- nusret** *Ar. (i.)* yardım
n.+ø T224b/04, T224b/06

- feth-i n. bulup T202b/18 → bul-
[=3]
- nūş** *Far. (i.)* içecek
n.+ını T210a/11
n. kılasın T245b/18 → kııl-
n. kılayıdı T231b/07
n. kıilup T215b/21
[=4]
- nuṭfe** *Ar. (i.)* döl, meni
n.+yi T228a/19, T228b/04, T237b/17
[=3]
- nuṭk** *Ar. (i.)* bilgi verme, söylev
n.+ø
n.-ı dilden mülzem oldu T218b/01 → ol-,
dil, mülzem
n.+a
n.+a gel-ø T198a/18, T198b/01 → gel-
n.+ı
n. tūtuldı T207b/04 → tūtul-
n.+ıdur T206a/19, T220a/02, T245b/19
n.+ları
n. tūtuldı T231b/15
[=8]
- nübüvvet** *Ar. (i.)* peygamberlik
n.+ø T214a/15
n. defteri T212b/11 → defter
n. tahtına çıkup T222b/18
[=3]
- nücüm** *Ar. (ç.i.)* yıldızlar
n.+ø T239a/10
'ilm-i n. T237b/12, T245a/11 → 'ilm
[=3]
- nūh** *Far. (s.)* dokuz
n.+ø
n. felek: dokuz kat gök T197b/02 → felek
[=1]
- nūzul** *Ar. (i.)* misafire hazırlanan yemek
n.+ø T238a/07
n.+ile
ni'met-i n. T210a/09 → ni'met
[=2]
- O (o, ʿo)**
- o₁** (*s.*) işaret sıfatı
o.+ø T201a/15, T201a/16, T206a/06, T213a/16,
T214b/16, T214b/18, T218b/04, T228b/08,
T229a/02, T229a/10, T232a/07, T235b/02,
T237a/05
[=13]
- o₂** (*zm.*) 3. teklik şahıs zamiri
o.+ø T200b/10, T207a/20, T215b/17, T216a/18,
T221a/09, T222a/12, T223a/12, T228a/07,
T237a/05
o.+dur T219a/09, T226b/03, T237a/05

o.+nı T199a/02
[=12]

obrul- çök-
o.-mağdur T243a/11
[=1]

od (*i.*) ateş
o.+ø T220a/21, T224b/03, T240b/10
o. u nār kazanmayasın T201a/01 → kazan-,
nār
o. urur T202a/09 → ur-
o. yakdı T223a/12 → yak-
o.+a T200a/03, T240a/14
o. urasız T233a/06
o. yakmayup T199a/03
o. yakup T234b/10
o.+dan T233a/06, T240b/13, T241a/03,
T241a/03, T241a/05, T241a/05,
T245b/19
o.+ı T198b/14, T206b/11, T217b/16,
T234a/16, T234a/20, T235a/18
şu yürekde o. şovitur T204a/14 → şovit-,
şu, yürek
o.+ıla T198b/20
o.+ına T204b/18, T217a/13, T221b/02,
T232a/16
o.+ıyla T206b/15, T216b/02
o.+lar T234a/17
o.+lu T233a/07, T234a/12, T234a/16
o.+suz T238b/09
o.+uñ T240b/10
o.+uña T230a/12
[=35]

oda (*i.*) yer, evin bölümü
o.+ø T215b/18
o.+ña T229b/03, T231b/10
o.+sına T204a/11, T226b/14, T226b/15,
T226b/15, T226b/15, T226b/16, T226b/17,
T226b/19, T226b/20, T229a/14, T233a/14
o.+ya T236a/11
[=15]

oğlan (*i.*) çocuk, evlatlar
o.+ø T211a/20, T211b/21, T216b/06, T216b/18,
T226b/11, T227b/13, T227b/13, T228a/03,
T228a/13, T228a/14, T229a/18, T229a/18,
T230b/20, T231a/02, T231a/03, T231a/03,
T231a/04, T231a/07, T231b/03, T233a/10,
T235b/09, T241a/21, T244b/14
o. ağrısı tıtdı T233b/06 → tıtdı-, ağrı
o.-ı şüm T231a/05 → şüm
o.+a T237a/14, T237a/15, T237a/16
o.+ı T231a/06
ādem o.: insanoğlu, tüm insanlar T208b/15
o.+ları T228b/20
o.+larıla T198b/16, T227b/19
o.+larıñuz T231a/05
o.+larındandır T241b/02

o.+uñ T216b/03, T216b/08, T241b/04
[=38]

oğlancık,-ğı (*i.*) küçük oğlan
o.+ø T216b/03
[=1]

oğlancuk,-ğı → oğlancık
o.+ı T216b/04
[=1]

oğul, -lı (*i.*) erkek çocuk
o.+ø T199a/02, T216b/20, T218a/04, T227a/01,
T228a/01, T228a/13, T228a/17, T228a/17,
T228b/19
o. kız yüzün görmedi T227b/09 → gör-, kız,
yüz
o.+dan T227b/08
o.+ı T211b/11, T215a/20, T216b/01, T216b/03,
T218a/06, T223b/07, T223b/07, T223b/12,
T223b/14, T226b/10, T226b/12, T227a/13,
T227a/15, T227b/01, T227b/10, T227b/21,
T228a/01, T228a/14, T231a/05, T232a/18,
T232a/18, T232a/19, T232a/19, T237a/13,
T237a/14, T237b/03, T241b/04
o.+ına T234b/18, T238b/04
o.+ıuñ T227a/18, T227a/19, T227a/19,
T227a/20, T227a/20, T227a/20,
T227a/21, T232a/18
o.+ıyla T227a/15, T227b/01
o.+larıñuza T231a/03
o.+larıñuzuñ T228a/01
o.+lu
analu o.: anne ve oğlu beraber T227a/19
o.+suz T227b/03
o.+um T213b/09, T226b/13, T228b/17,
T233a/21, T235b/06, T237b/04,
T237b/20, T239a/01, T239a/01,
T244b/08
o.+uma T244b/05
o.+umuz T227a/03
o.+uñ T226b/09, T229a/04, T233a/15,
T235a/14, T235a/19
o.+uña T235a/05
[=70]

ok (*i.*) eski bir silah
o.+ına T199b/10, T236b/03
[=2]

okı → oku-
o.-ø T201a/19, T244b/16
o.-dı T208b/15
o.-yan T244b/05
[=4]

oku-
1. yazılı bir metni gözle izle-
o.-dı T209a/06, T223b/20
o.-dılar T215a/18
o.-duğı T202b/03, T244b/08
o.-maduñ T213a/08

- o.-mağa T233a/12, T233b/06, T234a/14, T234a/19, T234a/19
 o.-mayup T234a/14, T234a/18
 o.-ñuz T232a/02
 o.-r T223b/17
 o.-yana T206b/09, T217a/08
 o.-yandan T206b/05
 o.-yayıduñ T213a/08
 o.-yup T198b/12, T203a/07, T224b/02, T239b/01
 2. ilim öğren-, ders çalış-
 o.-duñ T244b/09
 o.-madugıña T245a/13
 o.-mıñ
 ıñ o.-mıñ olsa T244b/13
 3. bil-, kabul et-
 o.-ram T197b/04
 4. söyle-
 o.-sa T222a/04
 5. (*y.f.*)
 du‘ā oku-: yalvar-, iste-
 ...-ya T206b/06
 ezān oku-: ezanı söyle-
 ...o .-dı T233b/20
 ğazel oku-: şiir söyle-
 ...-yup T210a/21
 kelīme-i tevħidi oku-: kelime-i tevħidi söyle-
 ...-rdı T233b/18 → ø-
 Kūrān oku-: ibadet amacıyla Kuran'ı Kerim'i oku-
 ...-madı T212b/19 → Kūrān
 ...-mağı T213a/04
 ...-rdı T213a/01 → ø-
 ...-yayıdı T213a/02 → yı-
 ...-yup T213a/21
 siħri oku-: sihirli sözler söyle-
 ...-yup T231a/14 → siħr
 yüzine oku-: yüzüne söyle-
 ...-dı T215b/13 → yüz
 [=38]
okun- okuma işi yapıl-
 o.-a T217a/08
 [=1]
ol (*s.*) işaret sıfatı, o
 o.+ø T197b/01, T197b/01, T197b/04, T197b/08, T198a/02, T198b/04, T198b/04, T198b/05, T199a/12, T199a/12, T199a/14, T199b/01, T199b/02, T199b/04, T199b/06, T199b/06, T199b/07, T199b/08, T199b/17, T199b/17, T199b/18, T199b/19, T199b/19, T199b/20, T199b/21, T200a/01, T200a/03, T200a/05, T200a/05, T200a/06, T200a/06, T200a/08, T200a/13, T200a/14, T200a/16, T200a/17, T200a/20, T200a/20, T200b/04, T200b/04, T200b/05, T200b/08, T200b/13, T200b/19,

T200b/21, T201a/06, T201a/09, T201a/10, T201a/15, T201b/07, T201b/10, T201b/12, T201b/13, T201b/14, T201b/15, T201b/16, T201b/17, T201b/17, T201b/18, T201b/20, T201b/20, T201b/21, T202a/01, T202a/01, T202a/02, T202a/03, T202a/05, T202a/07, T202a/08, T202a/09, T202a/09, T202a/10, T202a/11, T202a/13, T202b/06, T202b/08, T202b/14, T202b/14, T202b/20, T203a/04, T203a/07, T203a/17, T203a/18, T203a/20, T203a/21, T203b/01, T203b/01, T203b/05, T203b/08, T203b/10, T203b/11, T203b/12, T203b/15, T203b/15, T203b/18, T204a/02, T204a/03, T204a/06, T204a/06, T204a/09, T204a/10, T204a/11, T204a/15, T204a/17, T204a/19, T204b/03, T204b/11, T204b/14, T204b/18, T205a/03, T205a/13, T205a/14, T205a/15, T205b/01, T205b/04, T205b/10, T205b/16, T206a/07, T206a/20, T206b/21, T206b/05, T206b/08, T206b/21, T207a/01, T207a/01, T207a/02, T207a/04, T207a/05, T207a/14, T207a/16, T207a/17, T207b/02, T207b/04, T207b/20, T208a/04, T208a/05, T208a/08, T208a/12, T208a/14, T208a/15, T208a/17, T208b/04, T208b/09, T208b/10, T208b/10, T208b/12, T208b/15, T208b/16, T209a/02, T209a/04, T209a/04, T209a/06, T209a/10, T209a/11, T209a/12, T209a/12, T209a/14, T209a/16, T209a/18, T209a/19, T209a/20, T209b/01, T209b/03, T209b/12, T210a/04, T210a/06, T210a/08, T210b/06, T210b/06, T210b/07, T210b/14, T210b/14, T211a/10, T211a/11, T211a/13, T211a/16, T211a/17, T211a/19, T211b/01, T211b/02, T211b/04, T211b/06, T211b/07, T211b/09, T211b/18, T211b/20, T211b/20, T212a/05, T212a/06, T212a/09, T212a/13, T212a/21, T212a/21, T212b/09, T212b/10, T212b/16, T213a/14, T213a/15, T213b/03, T213b/05, T213b/12, T213b/13, T213b/13, T213b/16, T214a/08, T214a/08, T214a/09, T214a/13, T214b/06, T214b/08, T214b/08, T214b/11, T214b/11, T214b/16, T214b/19, T214b/21, T215a/03, T215a/04, T215a/05, T215a/06, T215a/08, T215a/08, T215a/10, T215a/10, T215a/11, T215a/11, T215a/16, T215a/16, T215a/19, T215a/21, T215b/06, T215b/07, T215b/08, T215b/18, T216a/05, T216a/10, T216a/20, T216a/21, T216a/21, T216b/03, T216b/18, T217b/02, T217b/03, T217b/05, T217b/05, T217b/06, T217b/08, T217b/10, T217b/14, T217b/16, T217b/17, T218a/07, T218a/07, T218a/10, T218a/11, T218a/12, T218a/12, T218a/12, T218a/12, T218a/13, T218a/13, T218a/13, T218a/20, T218b/02, T218b/06, T218b/07, T218b/10,

T219a/03, T219a/12, T219a/13 T219a/14,
 T219a/16, T219a/18, T219a/19, T219a/20,
 T219b/02, T219b/04, T219b/05, T219b/06,
 T219b/08, T219b/12, T219b/12, T219b/13,
 T220a/03, T220a/05, T220a/06, T220b/01,
 T220b/03, T220b/05, T220b/05, T220b/06,
 T220b/08, T220b/08, T220b/09, T220b/09,
 T220b/10, T220b/12, T220b/16, T221a/04,
 T221a/10, T221a/12, T221a/16, T221b/06,
 T221b/11, T221b/15, T221b/16, T221b/19,
 T221b/21, T222a/11, T222a/11, T222b/08,
 T222b/10, T222b/16, T222b/19, T222b/21,
 T222b/21, T222b/21, T223a/01, T223a/02,
 T223a/07, T223a/11, T223a/14, T223a/15,
 T223a/16, T223a/17, T223a/19, T223a/19,
 T223a/20, T223a/20, T223a/21, T223b/01,
 T223b/02, T223b/04, T223b/10, T223b/12,
 T223b/14, T223b/14, T223b/16, T223b/20,
 T223b/20, T223b/21, T224a/02, T224a/04,
 T224a/06, T224a/07, T224a/08, T224a/09,
 T224a/17, T224a/17, T224a/20, T224a/21,
 T224b/02, T224b/03, T224b/05, T224b/05,
 T224b/13, T224b/20, T224b/21, T225a/05,
 T225a/11, T225a/16, T225a/17, T225a/20,
 T225b/07, T226a/08, T226a/15, T226a/18,
 T226b/10, T226b/10, T226b/13, T226b/14,
 T226b/17, T226b/18, T226b/18, T226b/20,
 T227a/05, T227a/05, T227a/06, T227a/06,
 T227a/09, T227a/11, T227a/14, T227a/14,
 T227a/15, T227a/17, T227b/02, T227b/03,
 T227b/05, T227b/07, T227b/10, T227b/11,
 T227b/11, T227b/16, T227b/16, T227b/18,
 T227b/19, T227b/21, T228a/12, T228a/20,
 T228b/01, T228b/07, T228b/08, T228b/09,
 T228b/10, T228b/13, T228b/15, T228b/19,
 T228b/19, T228b/20, T229a/02, T229a/06,
 T229a/07, T229a/10, T229a/15, T229a/16,
 T229a/18, T229a/19, T229b/01, T229b/05,
 T229b/05, T229b/06, T229b/08, T229b/08,
 T229b/10, T229b/13, T229b/15, T229b/16,
 T229b/20, T230a/03, T230a/10, T230a/15,
 T230a/16, T230a/20, T230b/02, T230b/03,
 T230b/06, T230b/07, T230b/10, T230b/12,
 T230b/14, T230b/14, T230b/15, T230b/17,
 T230b/18, T230b/20, T230b/20, T231a/01,
 T231a/02, T231a/02, T231a/03, T231a/03,
 T231a/04, T231a/10, T231a/12, T231a/12,
 T231a/14, T231a/15, T231a/16, T231a/17,
 T231a/18, T231a/21, T231b/01, T231b/01,
 T231b/04, T231b/06, T231b/07, T231b/07,
 T231b/18, T231b/20, T231b/21, T232a/02,
 T232a/04, T232a/13, T232a/14, T232a/18,
 T232a/20, T232b/02, T232b/14, T232b/16,
 T232b/17, T233a/01, T233a/01, T233a/04,
 T233a/09, T233a/10, T233b/01, T233b/01,
 T233b/03, T233b/03, T233b/08, T233b/10,

T233b/10, T233b/16, T233b/19, T234a/01,
 T234a/02, T234a/05, T234a/12, T234a/12,
 T234a/13, T234a/14, T234a/16, T234a/16,
 T234a/16, T234a/19, T234a/20, T234a/21,
 T234a/21, T234b/04, T234b/08, T234b/09,
 T234b/11, T234b/16, T234b/17, T234b/20,
 T234b/20, T235a/01, T235a/02, T235a/03,
 T235a/04, T235a/04, T235a/07, T235a/09,
 T235a/12, T235a/14, T235a/14, T235b/03,
 T235b/11, T236a/02, T236a/10, T236a/14,
 T236a/21, T236b/09, T236b/13, T236b/14,
 T236b/20, T237a/03, T237a/04, T237a/04,
 T237a/05, T237a/12, T237a/18, T237b/05,
 T237b/15, T237b/16, T237b/20, T238a/08,
 T238a/08, T238a/13, T238b/03, T238b/09,
 T239a/01, T239a/11, T239a/12, T239a/13,
 T239a/14, T239a/20, T239a/21, T239b/05,
 T239b/09, T239b/09, T239b/09, T239b/10,
 T239b/11, T239b/17, T239b/19, T240a/02,
 T240a/06, T240b/11, T240b/11, T240b/12,
 T240b/12, T240b/13, T241a/01, T241a/04,
 T241a/05, T241a/06, T241a/07, T241a/10,
 T241a/17, T241a/17, T241b/01, T241b/01,
 T242a/04, T242b/06, T243a/05, T243a/11,
 T243a/14, T243a/15, T243a/16, T243a/20,
 T244a/05, T244a/10, T244b/07, T244b/16,
 T245a/01, T245a/15, T245a/16, T245a/17,
 T245b/05, T245b/05, T245b/08, T245b/18,
 T246a/02, T246a/03, T246a/03, T246a/11,
 T246a/16

- o. cihetden T198a/10, T200a/08, T206a/07,
 T206b/14, T209b/14, T213a/15,
 T213b/12, T216b/17, T219a/10,
 T224b/04, T227a/04, T232b/04,
 T238b/02 → cihet
- o. dem T199a/19, T206b/03, T208b/18,
 T214a/11, T218a/20, T218b/13,
 T221b/07, T221b/08, T225b/11,
 T231b/14, T231b/15, T232b/19,
 T233a/08, T234b/10, T234b/13,
 T235a/20, T238a/12, T238b/19,
 T241a/19, T244b/14 → dem
- o. demden T220a/16, T226b/09
- o. demiçin T209a/14
- o. kadar T209b/12, T210b/06, T221b/14,
 T224a/03, T244a/17, T245a/13
- o. vakt T200a/09, T201b/15, T223a/04,
 T223b/09, T238b/15, T245a/12
- o. vechile T198b/03, T200b/16, T206b/19,
 T214b/10, T217a/21, T226a/04,
 T236b/07 → vech
- o. yañadan T199b/08, T201a/09, T201b/01,
 T207b/06, T207b/19, T209a/19,
 T209b/01, T210a/10, T211b/16,
 T214a/17, T215b/08, T216a/07,
 T224a/04, T224b/13, T227a/10,

T232a/03, T232b/06, T233a/08,
T234a/15, T241b/06 → yana
o. zamān T200b/12, T201a/09 → zamān
[=682]

ol (zm.) o, üçüncü teklik şahıs zamiri ve işaret
zamiri olarak kullanılır.

o.+ø T197b/04, T197b/05, T197b/05, T200b/07,
T200b/12, T201a/05, T201a/16, T201a/19,
T203b/03, T203b/06, T203b/09, T203b/21,
T204b/20, T205a/07, T205a/13, T205a/18,
T205b/03, T206a/02, T206a/10, T206a/17,
T207a/02, T207a/11, T207a/15, T207a/20,
T208a/09, T208a/09, T208a/09, T209a/04,
T209a/16, T209a/16, T210a/02, T210a/07,
T211a/17, T211a/21, T211b/17, T212a/02,
T212a/01, T212a/02, T213a/16, T213a/16,
T213a/16, T214b/15, T214b/15, T214b/16,
T214b/17, T215a/08, T216a/03, T216a/03,
T216a/17, T217a/14, T217b/10, T217b/15,
T217b/21, T218a/05, T218b/07, T219a/19,
T219b/04, T219b/14, T219b/16, T220a/01,
T220b/03, T220b/03, T220b/04, T221b/10,
T221b/20, T223a/07, T223a/09, T223a/10,
T223a/10, T223a/10, T223a/11, T223a/11,
T223a/11, T223a/12, T224a/11, T224a/16,
T224b/10, T225b/09, T225b/09, T226b/04,
T226b/05, T227a/18, T228a/05, T228a/19,
T228b/10, T228b/11, T231a/18, T231a/18,
T232a/19, T232b/02, T234b/19, T237a/08,
T237a/18, T237b/16, T237b/16, T237b/17,
T237b/17, T237b/17, T240b/06, T241a/03,
T241a/05, T241b/03, T244a/06, T244a/06,
T244a/12, T244b/11, T245b/07, T245b/20,
T246a/21

o.+dur T197b/03, T197b/16, T201a/17,
T207a/13, T211a/09, T211a/21,
T216b/06, T218a/02, T228a/18, T228a/19,
T230a/19, T232a/09, T234b/19, T235a/09,
T236a/05, T239a/03, T240a/20, T242a/18,
T242a/19, T242b/08, T242b/08, T242b/08,
T242b/10, T242b/10, T242b/11, T243a/17,
T243a/19

o.+durur T241a/18

o.+mış T218a/03

[=149]

ol-

1. ol-, meydana gel-, ortaya çık- gerçekleş-,
dönüş-

o.-a T197b/04, T198a/03, T206b/18,
T213a/09, T229b/18, T231a/05, T236a/19,
T237b/19, T237b/21, T227a/17

o.-a gör-ø T222b/04 → gör-

o.-a kim T199b/19, T200a/18, T207a/11,
T210a/02, T210a/02, T210b/06, T213b/09,
T225a/07 → kim

o.-a mı T200b/01

o.-acağ T232a/19

o.-acağdur T229b/14, T231b/09, T231b/10,
T232a/19

o.-alıcağ T237a/16

o.-dı T198a/14, T206a/16, T219a/10, T223a/18,
T234b/21

o.-dışa T234b/16 → ø-

o.-ıcağ T230a/15

o.-ıncağ T207a/02

o.-ısar T214b/09, T227b/13, T232a/05,
T245b/06

o.-madı T223a/15

o.-maya T214b/13, T214b/1

o.-maz mı T218a/14

o.-mış T206a/02

o.-ur T201a/17, T205a/18, T213a/15, T221a/16

o.-urdu T234a/07

o.-urlar T240b/13

o.-sun T237b/21

2. mevcut ol-, bulun-

o.-a T207a/01, T207a/13, T211a/20, T221a/15,
T227a/05, T236b/20, T241b/10, T243a/16,
T240b/08, T243b/10

o.-a yâhüd olmaya T205b/07

o.-am T210a/02

o.-anlara T238a/18

o.-dukça T214a/01

o.-ğıl T227a/03

o.-ısar T231a/07

o.-madı T202b/05

o.-masun T231b/05

o.-maya T200a/16, T200b/08, T201a/05,
T205a/07, T210b/13, T217b/12,
T243a/14

o.-mayıcağ T225a/15

o.-maz T200a/20

o.-sa T209b/15, T218a/10, T218a/11, T218a/11,
T222b/05

o.-sunlar T232b/09, T232b/10

o.-up T222a/17, T224a/01, T238a/08

o.-ursa T245a/13 → ø-

3. doğ-, dünyaya gel-

o.-a T232a/18,

o.-acağdur T226b/09, T232a/18,

o.-madı T226b/10, T226b/12

o.-maya T231a/06

o.-maz T232a/18

o.-mışdı T227a/15 → ø-

4. sahip ol-, elde et-

o.-a T209b/09, T212a/14, T213b/09, T225b/03,
T229a/01, T232b/21, T236a/01, T236a/01,
T240a/06,

o.-andan T228a/14

o.-maduğičün T227b/21

o.-mışken T228a/09 → ı-

o.-sun T215a/13, T219a/19

- o.-ursa T203b/14
5. yapılması gerek-, uygun ol-
o.-a T225a/10
o.-ayıldı T212b/03 → yı-
o.-maz T226b/13
6. zaman geç-, zaman ol-
o.-dı T200b/20, T214a/09, T217a/11, T227a/07,
T227a/09, T231a/21, T238a/09, T238a/12
o.-ıcağ T211a/11, T214a/13, T215a/17,
T220b/16, T221a/17, T223b/12,
T224a/19, T224a/20, T227a/06,
T229a/09, T229a/15,
o.-ınca T214a/08, T216a/10, T224a/17
o.-ıncağ T202b/21
o.-ıncaya T228b/15
o.-sa T224a/18
o.-unca T202b/20
o.-uncaya dek T202a/05, T234a/03
o.-up T222a/03
7. herhangi bir durumda ve nitelikte bulun-
o.-a T211a/21, T211b/21, T212a/01, T229a/03,
T235b/07, T242a/18, T244b/14
o.-acağdur T229a/12
o.-an T233a/04
o.-anlar T238b/14
o.-duğı T202a/04
o.-duğın T204b/12
o.-duğına T243b/06
o.-duğınun T243b/02
o.-mağ T203a/09
o.-mağdan T211a/17
o.-mayasun T215a/04
o.-mışıken T208b/20
o.-asın T206a/18, T245b/14
o.-mış T222b/18
o.-up T198a/20, T199a/07, T209a/20
o.-updur T205a/07
8. devam et-, sürdür-
o.-ur T200a/21
9. bir göreve, makama gel-
o.-ø T246a/19
o.-a T211a/21, T212a/01, T227b/14, T228a/04,
T230a/06, T235a/14ü T237b/12, T245b/02
o.-acağıdı T241b/02
o.-acağ T228a/14
o.-acağdur T229b/13, T229a/20
o.-an T222a/10
o.-anlar T213b/06
o.-asın T222b/14, T229a/04
o.-aydı T226b/12
o.-dı T199a/03, T201b/14, T206b/11, T226a/13,
T226a/14
o.-ıcağ T212a/06
o.-ısar T235a/12
o.-maz T224a/15
o.-up T201b/16, T212a/13, T212b/15, T229b/15

- o.-up T245a/12
o.-ur T232b/20
o.-ursa T230a/16 → ø-
10. sayıca ol-
o.-a T208a/19, T208a/20,
11. (*t.f.*) sıfat fiil görevindeki kelimelere gelerek
başlama ve bitirme anlamları verir.
düzmiş o.-a T228a/10 → düz-
el çekmiş o.-a T200a/10 → çek-
geldi o.-a T219a/01 → gel-
gelecek o.-ursa T222b/18
gelmiş o.-asız T210b/07
göndermiş o.-a T210b/07 → gönder-
görmez o.-dum T227a/03 → gör-
göz gözi görmez o.-urdu T224a/19
göñül gözin Hağğa bağlamış o.-ur
T199b/21
güder o.-a T228a/10
günāh kazanmış o.-maya T200a/01 →
kazan-, günāh
hüküm idecek o.-ursa T222b/18 → it-,
hüküm
idecek o.-dı T211b/20
‘ilm okumış o.-sa T244b/13 → oku-
iştirmemiş o.-a T221b/15 → işt-
itmez mi o.-a T229a/16 → it-
itmez o.-dı T223a/16
itmiş o.-a T240a/14
kadem başa o.-sa T209a/02 → baş-,
kadem
kanā‘at bucağında diz çökmüş o.-a
T200a/10 → çök-, kanā‘at, bucağ, diz
nefsinün farkına ayak başmış o.-a
T200a/10 → baş-, nefis, fark, ayak
olmaz o.-dı T226b/13
rāzī olmuş o.-a T203b/20 → rāzī
söz dutar o.-ursañ T206a/06 → dut-, söz
vardı o.-a T227a/07 → var-
varmaz o.-dum T227a/02
virmeli o.-ıcağ T228a/21 → vir-
vücūda gelecek o.-ursa T229a/11 → gel-,
vücūd
yarağ görece o.-dılar T211b/10 → gör-
yimedük o.-sa T218a/12 → yi-
yatmaz o.-dı T204a/06 → yit-
zūlm itmiş o.-ur mı T218a/14 → it-,
zūlm
12. (*c.f.*)
o.-a T210b/12, T210b/12, T226b/09, T228a/03,
T229a/18, T229b/18, T229b/21, T230a/05,
T235a/03, T245b/13
o.-dı T203b/03
o.-mazısa T241b/04 → ı-
o.-ur T202b/07, T204b/19, T206b/06, T206b/08,
T210a/07, T210b/08, T216b/16, T216b/18,

T217a/02, T217a/16, T223a/07, T225a/17,
T225a/19, T230b/07, T235b/18, T245a/05,
T245a/06, T245b/04
o.-urmuş T245b/01 → ø-
o.-asın T210b/11, T230b/12
13. (y.f.)
‘āciz ol-: gücü yetme-
...-a T212a/15
‘ad ol-: sayıl-, sınırı ol-
...-madı T237b/17
‘adem ol-: öl-
...-dı T206a/16
‘ādet ol-: alışkanlık yap-
...-updur T216a/18
...-a T222b/03
‘afv ol-: bağışlan-
...-up T222a/13
āgāh ol-: bil-, haberdar ol-
...-dışa T220a/13
...-duñ mı T230a/10
...-duñısa T222b/07
...-ø T231b/12
...-uñ T229b/13, T230b/01
āhīr ol-: bit-, sona er-
...-dı T206a/20, T206a/21, T225b/12,
T236a/06, T236b/01
‘ākīl ol-: mantıklı davran-
...-a T235b/15
...-an T218b/17
a‘lā ol-: yücel-
...-ur T245b/03
‘ālemlere rahmet ol-: kainatın yaratılış
sebebi ol-
...-mıñ T203a/19
‘ālī ol-: yücel-
...-duğı T212b/15
‘ālim kāmīl ol-: bil-
...-duğı T218b/11
‘ālim ol-: ilim sahibi ol-, bil-
...-ø T218b/13
...-a T245a/13
...-anlar T229b/20
...-duğın T244a/13
‘āşī ol-: isyan et-
...-duñ T223a/18
...-ur T244b/05
...-dı T235b/13
‘āşīk ol-: gönül ver-
...-dı T201b/11, T205a/14
...-duğın T204b/11
...-madı T205a/18
...-mağ T202a/10, T204b/20
...-mıñıdı T204a/03 → ı-
...-up T221a/06
...-updur T206b/21
‘atā ol-: veril-

...-a T201a/04
az ol-: yetersiz ol-
...-a T238b/16
...-mağıçūn T231b/03
...-ursa T245a/16
‘azāb ol-: işkence edil-
...-acağdur T226a/18
āzād ol-: kurtul-
...-ısar T215b/01
‘azīz ol-: değerli ol-
...-a T230a/15
ağır ol-: ruhsal açıdan sıkıntı ver-
...-dı T222a/19
bağış ol-: hediye et-
...-sun T213b/11
bahtiyār ol-: mutlu ol-
...-ø T246a/18
...-asın T235b/21
...-sun T228b/12
bākī ol-: sonsuz ol-
...-a T237a/06
bālīga ol-: büyü- belli bir yaşa eriş-
...-ıcağ T201b/
başīr ol-: gör-, anla-
...-ıarsın T241a/19
başımız halāş ol-: ölmekten kurtul-
...-a T209b/06
bedel ol-: karşılık gel-
...-ur T211a/04
beñdeş ol-: benze-
...-ur T235b/18
berāber ol-: eşit ol-
...-mıñıdı T222a/06 → ı-
berī ol-: kurtul-
...-a T206a/02
bī-‘aded ol-: çok fazla ol-
...-sa T206b/07
bigi ol-: benze-
...-a T223a/03
bī-gümān ol-: kuşkusuz ol-
...-up T245b/12
bī-ḥadd ol-: sınırsız ol-
...-ur T209b/14
bī-ḥod ol-: kendinden geç-
...-up T224b/07
bi-iḥlāş ol-: ikiyüzlü ol-
...-an T222b/14
bile ol-: yanında ol-
...-ø T227a/03
...-a T217b/09
...-mayam T211b/01
binā ol-: yapıl-
...-mıñ T233b/09
bir ahı biñ ciger yağar ol-: çok üzül- ah, biñ,
ciger, yağ-
...-dı T209a/21

- bir dürlü ol-: aniden değiş-
 ...-dı T216a/05, T218b/09
- bir ol-: birleş-
 ...-up T242b/19
 ...-up dururdu T202a/05
- bî-zar ol-: bıķ-
 ...-ø T237a/20, T237a/21
- böyle ol-: denildiği gibi ol-
 ...-a T230a/15,
 ...-ıcaķ T244b/19
 ...-sa T245a/21
- bülend ol-: yücel-
 ...-asın, T237a/21
- bütün ol-: tamamlan-
 ...-a T206b/01
- cāmid ol-: don-
 ...-up T243a/07
- cān Hakkā teslīm ol-: öl-
 ...-a T206b/03
- cāri ol-: geçerli ol-
 ...-duğı T244a/09
- celīl ol-: yücel-
 ...-dı T235b/13
- cem^c ol-: toplan-, birik-
 ...-a T243a/16 → cem^c
 ...-an T235b/02
 ...-dılar T230a/12, T233a/03
 ...-up T208b/11, T209b/03, T211b/10,
 T213b/17, T214a/16, T224a/03,
 T224a/08, T230b/14, T233a/07
- cenk ol-: savaş-
 ...-ıcaķ T224a/21
- cism-i üryān ol-: çıplak kal-
 ...-dı T202a/08
- cüdā ol-: ayrıl-
 ...-madı T200a/12
- çāk ol-: yarıl-, dağıl-
 ...-dı T224a/07
- çāker ol-: hizmet et-, köle ol-
 ...-a T228a/05, T228b/20, T229b/18,
 T235a/16
- çarḥ-ṭāḳ ol-: gökte asılı dur-
 ...-dı T238a/11
- çeşm ü gūş ol-: dikkatle incele-
 ...-dı T244b/09, T244b/10
- dānā ol-: çok bil-
 ...-ur T245b/02
- def^c ol-: uzaklaş-, etkisini kaybet-
 ...-up T208a/03
- delīl ve ḥüccet ol-: kanıtla-
 ...-mışdır T203a/19
- derd ü renc ol-: sıkıntı ver-
 ...-maya T237a/07
- dermān ol-: çare bul- dermān
 ...-maya T230a/17
- destūr ol-: izin veril-
- ...-urdu T229b/12 → ø-
 devāsı ol-: iyileşmesine sebep ol-
 ...-dı T217a/13
- dil-perīşān ol-: gücen-
 ...-up T216a/10, T244a/13
- diri ol-: canlan-
 ...-maz T206a/02, T216b/10
- dünyāda ḥor āḥiretde mağrur ol-: her iki
 alemi de kaybet-
 ...-acağın T212a/05
- düşmen ol-: düşman ol-, sevme-
 ...-dılar T231b/11
 ...-ur T209b/16
- düz ol-: düzel-
 ...-dı - T238b/14
- eksük ol-: bulunma-
 ...-maz T240b/12
- eli dar ol-: cimri ol-
 ...-masun T237a/07
- eli yufķa ol-: yoksul ol-
 ...-duğı T201b/15
- emīn ol-: inan-, güven-
 ...-avuz T232a/20
 ...-madı T201a/18
 ...-mağıl T231b/13
 ...-maya T200b/13
 ...-maz T202b/08
- emr ol-: emredil-
 ...-an T227a/11
 ...-ıcaķ T230a/01
- epsem ol-: sus-, sessiz kal-
 ...-ğıl T238b/18
 ...-maķ T238b/15
 ...-uñ T220b/15
- esīr ol-: yakalan-, tutsak edil-
 ...-dı T220a/01
 ...-duñ T223b/02
 ...-up T226b/02
- eyle ol-: o şekilde meydana gel-
 ...-dı T212a/20 → eyle
 ...-sa: öyleyse T200a/17, T202b/02,
 T221b/08, T222a/17, T222b/21,
 T235a/10
- faşihī^l-lisān ol-: güzel konuş-
 ...-a T235b/07
- fāiķ ol-: yüksel-, art-
 ...-dı T198a/09
- faķīr ol-: yoksullaş-
 ...-a T226b/05
 ...-an durur T226b/06
- fāni ol-: geçici ol-, sona er-
 ...-asın - T226b/05
- fāriğ ol-: bırak-
 ...-ıcaķ T223b/21
- fāsıķ ol-: günahkar ol-
 ...-a T202b/07

fāsīd ol-: bozul-
 ...-ur T202b/03
 fenā ol-: eksil-, azal-
 ...-maz T236a/02
 fermān ol-: emrinde bulun-, itaat et-
 ...-a T226b/09, T228a/03, T229a/19,
 T230a/06, T232b/10, T235a/17
 ...-acağdur T235a/10
 ...-am T207b/15
 ...-ısar T227b/13, T227b/14
 ...-ur T232b/20
 feth ol-: ele geçir-
 ...-duğın T209b/18
 feth-i kelām ol-: söz açıl-
 ...-dı T201b/07
 furkatı ol-: ayrıl-
 ...-a T210a/18
 fırsat ol-: uygun zaman bul-
 ...-dı - T215b/18
 gāfil ol-: boş bulun-, hataya düş-
 ...-an T226a/19
 ...-ma T201a/02, T222a/21
 ...-mayalum T209a/09
 ...-mayup T199a/13
 galeyān ol-: kayna-
 ...-up T243b/04
 gālīb ol-: üstün gel-
 ...-a T242b/06, T242b/08, T242b/08,
 T242b/09, T242b/10, T242b/10,
 T242b/11 → gālīb
 ...-mazsañ T245b/17
 ...-up T219a/19
 gamgīn ol-: üzü-
 ...-up T224b/20
 ...-ur T209b/17
 gark ol-: boğul-
 ...-dı T204b/17
 ...-mışıdı T239a/18
 ...-up T223b/05
 garra ol-: kibirlen-
 ...-an T200b/13
 ...-dı T199a/21
 ...-ma T199a/17, T206b/12
 ...-maz T200b/12
 ...-up T236b/02
 ...-ur T200b/13
 gāyib ol-: kaybol-
 ...-up T229a/08, T233b/09
 gerek ol-: lazım ol-
 ...-a T233b/14
 gōnlince ol-: istediği şekilde ol-
 ...-sun T229a/19
 gōnūlden şād ol-: çok sevin-
 ...-dı T203a/14
 gözleri ağlamakdan çeşme ol-: çok ağla-
 ...-mışdur T220b/14

gōzsüz ol-: kör ol-
 ...-dı T198b/21
 günāhkārlardan ol-: suçlu ol-
 ...-ursın T219b/05
 güzel ol-: güzellik sahibi ol-
 ...-duğıçün T212a/18
 ...-sa T212b/01
 hābir ol-: bil-, anla-
 ...-duñ T244b/09
 ...-duñısa T214a/12, T241a/18
 ...-amazsın T223b/03
 hacīl ol-: utan-
 ...-dı T218b/01
 hādīs ol-: meydana gel-
 ...-ur T243a/02, T243a/06
 hāk ol-: öl-
 ...-updur T205b/21
 hākīm ol-: hüküm sahibi ol-
 ...-a - T228b/19
 ...-an - T241a/07
 ...-up T219b/18, T226a/19
 hāl ol-: çözü-
 ...-ur T245b/03
 hālāş ol-: kurtul-
 ...-asın T201a/20
 ...-mağā - T209a/12
 hāldaş ol-: halinden anla-
 ...-duğūña T204b/08
 hālī ol-: umursama-
 ...-mazam T221b/14
 hāmūş ol-: sus-
 ...-dı T206a/08, T211b/04, T213a/15,
 T213b/13, T218a/20, T219a/13.adl.ü
 dad it-, T228b/13, T229a/06, T231b/14,
 T235a/20, T240a/15
 ...-ma T228b/14
 ...-mağıl T218a/21, T235a/20
 ...-mağ T238b/16
 ...-mayup T211b/04
 hāne dağal ol-: yuva yık-
 ...-ıcak T212b/04
 harc ol-: harcan-
 ...-a T237a/05
 hāş ol-: özel ol-, seçkin ol-
 ...-an T203b/07
 ...-ayıldı T205b/15
 ...-a T201a/20, T222b/14
 hāşıl ol-: ortaya çık-
 ...-dı T220b/09
 ...-mışdı T211b/14, T223a/18
 ...-ur T243a/03, T243a/05
 haşım ol-: düşman ol-
 ...-ur T209b/16
 haşır ol-: tekrar diril-
 ...-a mı - T222b/05
 havf-nāk ol-: kork-

...-dı T213a/14
 hayâtda ol-: yaşa-
 ...-up T216b/01
 hayrân ol-: beğen-
 ...-up T202a/14, T219a/15
 ...-updı T228b/17
 hayvân ol-: duygusuz ol-
 ...-ur T205a/18
 hâzır ol-: hazır durumda bulun-
 ...-ø T199a/15
 ...-am T199a/14
 ...-an T200b/04, T212b/10
 ...-asız - T232a/15
 ...-ğıl T233a/16
 ...-up T215b/10
 helâk ol-: öl-, yok ol-
 ...-a T231a/12, T232b/02, T233a/06
 ...-acağdur T229b/15
 ...-dı T205b/04
 ...-dılar T234a/19, T234b/11, T239a/21
 ...-duğın T232a/17
 ...-mağdan T209b/04, T245a/19
 ...-mıydı T227a/13 → ı-
 ...-sa T232a/17
 ...-sun T211b/11
 ...-uruz T209b/04
 helâl ol-: dinen sakınca olma-
 ...-aldan T226b/21...-mazıdı T213b/12
 ...-sun T220b/21
 ...-aydı T203a/21
 hevâya tâbîc ol-: nefesine uy-
 ...-maya T217b/20
 hîç ol-: yok- ol-
 ...-ısar T222b/04
 hilâf ol-: anlaşmazlık çık-
 ...-maya T219a/16
 hizmetinde ol-: hizmet et-
 ...-urdu T201b/05 → ø-,
 hor ol-: değersizleş-
 ...-acağlardur T230b/03
 hor u zâr ol-: değersiz ol-
 ...-ısar T231a/05
 hoşnûd ol-: beğen-
 ...-a mı T218a/08
 hûb ol-: sevil-
 ...-ur T225b/21, T238b/16
 huffâş-veş ol-: kör ol-, görme-
 ...-dı T231a/20
 ırak ol-: uzaklaş-
 ...-acağın T218a/09
 ictimâc ol-: toplan-
 ...-dı T201b/07
 ihtirâzum ol-: çekin-
 ...-maduğı T204b/08
 iki cihânun serveri ol-: iki alemde de üstün
 ol-

...-a T244b/07
 in'âmum ol-: hediye et-
 ...-sun T215a/04
 in'âyeti ol-: lütfet-
 ...-a T200b/15
 infir'âl ol-: gücen-, kırıl-
 ...-maya T209b/15
 inzâl ol-: indiril-
 ...-dı T226a/09
 işi efgân ol-: sürekli ağla-
 ...-dı T220a/14
 ivâzı ol-: bedeli ol-
 ...-a T221b/17
 kabûl ol-: onaylan-
 ...-a T199a/19, T221b/05
 ...-mağ T199a/20
 kadîd ol-: duraksa-
 ...-up T234b/12
 kâdir ol-: gücü yet-
 ...-a T241b/05
 ...-duñ mı T241b/09
 ...-duğınca T203b/15
 ...-up T244a/16
 kâfir ol-: dinden çık-
 ...-a T241a/08
 kalîl ol-: az ol-
 ...-ur T238a/01
 kâmil ol-: eriş-, er-
 ...-ø T218b/14, T237a/20
 ...-a T245b/15
 ...-am T241b/10
 ...-an T205a/01
 ...-maya T218b/17
 kâm-kâr ol-: isteğine ulaş-
 ...-ø T246a/20
 ...-dı T202b/18
 ...-maz T231a/07
 kâm-nefes ol-: nefesine uy-
 ...-ma T221a/14
 kâniç ol-: yetin-
 ...-maduñ T220b/08
 ...-mayup T218a/15
 ...-up T218a/01
 kattâc ol-: zulmet-
 ...-maya T214b/13
 ...-mayam T214b/14
 kayd ol-: tabi ol-
 ...-a T198a/04
 kâyim ol-: devam et-, dayan-
 ...-sun T198a/07
 ...-up T222b/09
 kenîz ol-: hizmet et-
 ...-am T211b/02
 kenizegi ol-: hizmet et-
 ...-am T211a/18
 kerîm ol-: cömert ol-

...-ø 2 15b/02, T215b/04
 ...-an T215b/03
 keşf ol-: öğretil-
 ...-acağdur T245a/12
 ...-dı T244b/09
 kısmetüm ol-: veril-, nasip edil-
 ...-mışıdı T213b/11 → ı-
 kiçi ol-: değersiz ol-
 ...-ursa T203b/06
 kör ol-: görme-
 ...-a T231a/08, T233a/02, T245b/09
 kul ol-: itaat et-
 ...-a T228b/20 → kul
 kurbân ol-: feda edil-
 ...-sun T212b/06 → kurbân
 küşâd ol-: açıl-
 ...-ur T219a/08 → küşâd
 lâle reng ol-: kırmızı ol-, çok kan ol-
 ...-dı T199b/10, T224a/13, T239a/15 →
 lâle, reng
 lalei reng ol- → kırmızı ol-, çok kan ol
 ...-mışıdı T210a/15 → ı-, lâlei
 lâ-naẓîr ol-: bakılma-
 ...-dı T237a/01 → lâ-naẓîr
 lâyıḳ ol-: yaraş-, uygun ol-
 ...-a T210b/08, T235b/08, T237b/05 →
 lâyıḳ
 ...-dum T221b/16
 liyâḳat ol-: layık gör-
 ...-mıṣ T207a/04 → liyâḳat
 maḡfûr ol-: affedil-
 ...-ur T215b/03 → maḡfûr
 maḡrûr ol-: kibirlen-
 ...-a T222b/03 → maḡrûr
 ...-dı T199a/16, T201a/10, T201a/11,
 T201a/13
 ...-duñ T200b/18
 maḡbûb ol-: sevil-
 ...-ur T238b/16 → maḡbûb
 mâhir ol-: çok bil-, usta ol-
 ...-up T244a/14 → mâhir
 maḡrûm ol- → yoksun kal-
 ...-am T245a/01 → maḡrûm
 maḡşûş ol-: özel ol-
 ...-ur T241b/14, T241b/20 → maḡşûş
 maḡbûl ol-: kabul edil- → maḡbûl
 ...-a T199a/17, T200a/01, T246a/10
 maḡşûdı ḡaşıl ol-: niyetini belli et-
 ...-a idi - T229b/02 → i-
 maḡhûr ol- yenil- → maḡhûr
 ...-dı T226a/09
 maʿlûm ol-: bilin-
 ...-dı - T230a/15, T241a/17
 mamı ol-: dadılık yap-
 ...-ḡıl T233b/01 → mamı

me'mûr ol-: emredil-, görevli ol-
 ...-a T246a/20 → me'mûr
 melek-şûret ol-: melek şekline gir-
 ...-up - T231a/09 → melek-şûret
 ...-up T230b/18
 melîḡ ol-: sevil- → melîḡ
 ...-duḡuḡün T223b/17
 melûl maḡzûn ol-: üzül-
 ...-up T213a/18, T231b/15 → melûl,
 maḡzûn
 melûl ol-
 ...-dı T203b/12, T224b/20, T244b/18 →
 melûl
 ...-duḡını T245b/06
 ... mi -duñ T244b/20
 ...-ma T216b/20, T218b/13, T245b/05
 ...-maḡıl T216a/14
 ...-masun T229a/18
 ...-mayam T244b/21
 ...-maz T237a/20
 ...-mışıdı T213a/16 → ı-
 ...-up T216a/13, T245b/08
 ...-up ṡururken T205b/10 → ṡur-
 ...-ur T216b/17, T223b/05
 ...-ursın T245a/13 → ø-
 mesrûr ol-: sevin- → mesrûr
 ...-a T222b/03
 mes'ûd ol-: mutlu ol- → mes'ûd
 ...-a T229a/05
 meşhûr ol-: bilin-, tanın- → meşhûr
 ...-ur - T215b/03
 meşḡûl ol-: uğraş-, ilgilen-
 ...-ø T244a/18 → meşḡûl
 ...-dı T201a/14, T211a/11, T214a/06,
 T218b/20, T227a/10, T239a/06,
 T244a/20
 ...-dılar T234a/20
 ...-mıṣlar idi T234a/14 → i-
 ...-sunlar T233a/13
 ...-up T234a/21, T241a/20
 meyli ol-: niyetlen-
 ...-dı T211a/07 → meyli
 mezîd olsun-: art-
 ...-sun T198a/07 → mezîd
 mişli ol-: yaklaşt-, eşit ol-
 ...-dı T214b/17 → mişli
 muḡtebis ol-: hapsol-
 ...-an T243a/11, T243a/11 → muḡtebis
 muḡterem ol-: saygı gör-
 ...-maḡ T215b/02
 muḡarrer ol-: karar ver-
 ...-mışıdı T203b/09 → ø-
 muḡayyed ol-: dur-
 ...-mayup T213a/02
 muḡîm ol-: yerleş-

...-asın T225a/21
 murtaẓā ol-: beğenil-
 ...-sa T245b/13
 musallaṭ ol-: uğraş-
 ...-acağum - T201a/13, T201a/13
 muṭṭīc ol-: uy-, itaat et-
 ...-ø T222b/04...-a T230a/07
 ...-acağdur T235a/10
 ...-dı T198b/21, T199a/02
 ...-duğun T223a/18
 ...-urlar T240b/02
 muṭṭālīc ol-: haberdar ol-, öğren-
 ...-dı T241a/11 → muṭṭālīc
 muvāfīk ol-: uygun ol- → muvāfīk
 ...-a T210b/09
 mübārek ol-: kutlu ol-
 ...-sun: "hayırlı uğurlu olsun" anlamında
 kutlama sözü T235a/04
 mübtelā ol-: bir şeye tutul-
 ...-asın T200b/19
 ...-dum T226b/21
 ...-mayasın T206a/12
 ...-ursın T199a/15
 mücrim ol-: günah işle-
 ...-an T222a/14
 müdām ol-: devamlı ol-
 ...-a T198a/05
 müddet-i haml ol-: hamilelik süresi
 tamamlan-
 ...-a T232b/01
 müjde ol-: sevinçli ol-
 ...-a T233a/10
 ...-sun: güzel haber vermek için
 kullanılan söz T233a/15, T234b/14
 mümkin ol-: gerçekleşebil-
 ...-mağdur T243b/13
 mümsik ol-: cimri ol-
 ...-ma T215b/02
 münevver ol-: aydınlan-
 ...-mış T234a/01, T234b/17
 ...-up T239b/14
 münezzeh ol-: uzak kal-
 ...-asın T226a/21
 münfa'ıl ol-: gücen-
 ...-dum T212a/09
 müntehī ol-: yasaklan-
 ...-mağdur T244a/04
 mürtefīc ol-: yüksel-
 ...-mışdur T242b/17
 mürtekib ol-: yelten-
 ...-duğıcün T203a/17
 ...-dum T226b/21
 ...-maya T203b/21
 ...-mayalar T226a/21
 ...-mayasın T199a/12, T201a/01
 müsahhar ol-: emrinde ol-, itaat et-

...-a T228b/21
 ...-mış T222b/17
 müstahik ol-: hak et-
 ...-duğı T244a/10
 müşerref ol-: onurlan-
 ...-duk T240b/08
 müşfikā ol-: merhametli ol-
 ...-duğıcün T204a/10
 müşkil ol-: zor gel-
 ...-up T202a/10
 ...-ur T210a/15
 müṭālīc ol-: oku-
 ...-mışam T245a/11
 mütebā'id ol-: uzaklaş-
 ...-mağdur T242a/12
 mütebeddil ol-: değiş-
 ...-mağdur T242a/13
 mütehayyir ol-: şaşır-
 ...-dı T233a/17, T238b/03
 müterākım ol-: birik-
 ...-mışdur T242b/19
 müvekkel ol-: sorumlu ol-
 ...-anlar T232b/13
 ...-dukları T232b/14
 müyesser ol- → kolay gel-
 ...-madı T200a/02
 nazarında ol-: yanında ol-, hizmet et-
 ...-ayıldı T237b/10 → yı-
 nām-dār ol-: ünlen-, bilin-
 ...-ø T246a/21
 ...-ıcağ T231a/05
 nām-zād ol-: söz kesil-
 ...-an T201b/17
 naşīp ol-: veril-, fırsat düş-
 ...-a T229a/10 → naşīp
 ...-acağ T233a/10
 ...-dı T213b/10
 ...-maya - T213b/11
 ...-mayana T213b/09
 nedīm ol-: tatlı dilli ol-
 ...-ø T215b/04
 nice ol-: nasıl ol-
 ...-a - T231a/10
 nihāne ol-: gizle-
 ...-maz T210a/03
 nihāyet ol-: sona er-
 ...-maya T230b/03
 nīk-baht ol-: bahtı açıl-
 ...-maz T245b/01
 nite ol-: ne şekilde ol-
 ...-a T199a/16, T200a/13
 ...-dı T226b/19
 ...-ısardur T222a/21
 noğşānı ol-: eksik kal-
 ...-maya T200b/11 → noğşān

nutķı dilden mülze m ol-: nutku tutul-,
konuşama-
...-dı T218b/01
pāk ol-: temizlen-
...-ur T237b/20
pāk-dīn ol-: temiz kalple inan-
...-ısdur T245b/06
pāyidār ol-: rütbe kazan-
...-ø T246a/19
penāh ol- sığın-
...-ur T208b/21
perişān dil ol-: üzül-
...-up T216a/06
perişān ol-: mahvol-
...-dı T219b/20
...-uban T245a/03
peydā ol-: yaratıl-
...-ur T235b/09
pinhān ol-: gizlen-
...-dı T231a/19
post-pūş ol-: sersemleş-
...-up T198a/11
rāzī ol-: kabul et-
...-a T211a/16, T218a/02
...-asız T203b/19
...-maya T211b/03
...-mayanlara T217b/18
...-up T209b/09, T211b/07
...-ursa T211b/02
...-mış T203b/20
rāḥat ol-: dertsiz ol-
...-dı T239b/20
...-mağa T238b/08
...-mazuz T232a/17
raḥmet ol- acın-, merhamet edil-
...-ur T221b/08
rām ol-: boyun eğ-
...-ısar T245b/08
...-ursa T236a/01
redd ol-: geri çevril-
...-up T223b/04
rehber ol-: yol göster-
...-mayınca T232b/03
rencīde-dil ol-: gönlü incin-
...-up T230b/02
resm ol-: çizil-
...-an T209a/15
revā ol-: uygun gel-
...-dı T213b/13
revān ol-: ak-
...-up T230b/09
rūḥı şād ol-: ruhu mutlu ol-
...-a: ölenler için söylenen söz T209a/05
rūşen ol-: parla-, aydınlan-
...-dı T238a/11, T241a/12
...-ıca T239b/14

şīret-i mergūb ol-: aran-, rağbet edil-
...-a T235b/06
sağ ol-: yaşa-
...-ø T206a/03
...-ursa T244a/15
şāḥib-cemāl ol-: güzel ol-
...-duğı T211b/12
şāḥib-hüner ol-: yetenekli ol-
...-duğıçün T218b/12
şāḥib-kemāl ol-: mükemmel ol-
...-a T227b/14
...-asın T237a/18
saīd ol-: mutlu ol-
...-duñ T221a/09
şakīl ol-: ağırlaş-
...-ur T242b/19
sākin ol-: otur-, yerleş-
...-asın T225a/21
şavaş ol-: savaş başla-
...-ıca T212a/19
sebeb ol-: vasıta ol-
...-a T203a/18
...-dı T211b/17
...-updur T207a/06, T210b/18, T210b/20
selīm ol-: mükemmel ol-
...-duğıçün - T234b/20
ser-i bülend ol-: yücel-
...-asın T218a/19
server ol-: önderlik et-
...-a T229b/19
seyl ol-: çok ak-
...-up T232a/04
seylāb ol-: çok fazla ak-
...-up T227b/04, T244b/19
siyāh ol-: karar-
...-ısar T230a/17
...-mışdı - T219b/19
...-sa T217a/14
soñı fenā ol-: öl-
...-a T217a/01
sūd ol-: fayda gör-
...-maya T230b/06
sūd-mend ol-: kazançlı çık-
...-mış T207a/08
şūret-i ḥūb ol-: beğenil-
...-a T235b/06
süst ol-: gevşek, sönük
...-ıca T235b/11
...-ur T235b/11
süvār ol-: ata bin-
...-up T238a/15, T239b/15
şād ol-: sevin-
...-dı T220b/21
...-a T198b/01
...-dı T224b/19, T229a/08, T231b/18,
T235b/01, T240a/02

...-dılar T230a/03, T231a/15
 ...-mamışam T216b/13
 ...-uban T237a/04
 ...-up T201a/11, T208a/01, T209b/18,
 T211a/10, T215a/14, T224b/18,
 T226b/16, T229a/21, T231a/10,
 T235a/02, T237b/12, T238a/06,
 T239b/16
 şād u hürrem ol-: sevin-
 ...-up T237a/01
 ...-acağdur - T226a/01
 şādān ol-: mutlu ol-
 ...-dı T198a/02
 şād-kām ol-: çok sevin-
 ...-ø T235a/19
 ...-maz T235a/13
 ...-mışıdı T227b/10 → ı-
 ...-uram - T202a/20
 şahid ol-: tanıklık et-
 ...-dı T197b/08
 şākir ol-: şükret-
 ...-ø T222b/15
 şāz ol-: sevin-
 ...-up T199a/15
 şeffīc ol-: şefaatt et-
 ...-a T222b/04
 şeffīc-i'l-müznibīn ol-: suçlulara şefaatt et-
 ...-a T244b/07
 şehīd ol-: din uğruna öl-
 ...-aydı T213b/05 → yı-
 ...-dı T203a/14, T203b/02, T204a/02,
 T212b/18, T213a/05
 ...-duğı T204b/13, T212b/16
 ...-duğın T203a/07, T205b/01, T205b/13
 ...-duñ T221a/09
 ...-sa T212b/20
 şīrīn ol-: sevimli gel-
 ...-a T217a/07
 tāk ol-: bit-
 ...-dı T224b/01
 ...-updur T239b/11
 tālīb ol-: iste-
 ...-a T221a/14
 ...-mış T237b/11
 tamām ol-: tamamlan-, bit-
 ...-aldan T211b/08
 ...-up T218b/02, T225b/19
 ...-dı T215a/17, T217a/06, T225b/04,
 T232b/07
 ...-sun T233b/11
 ...-ur T237a/17
 tāriḥ-i rūzigār ol-: zamanını anlat-
 ...-a T246a/18
 tavīl ol-: uza-
 ...-a T238a/01
 telḥ ol-: acı ol-

...-ur T235b/12
 ten toz ol-: öl-
 ...-a T206b/03
 tenbīh ol-: uyarıl-
 ...-dı mı T231a/12
 tesellī ol-: rahatla-
 ...-up T211a/07
 teslīm ol-: kendini teslim et-
 ...-a T237b/20
 toprak ol-: öl-
 ...-up T206b/02
 tuş ol-: karşılaş-
 ...-ur T205b/07
 ‘ucbī ol-: kibirlen-
 ...-maya T228a/07
 ulaşıq ol-: bitiş-
 ...-maya T212a/01
 ‘ulvī ol-: yücel-
 ...-a T199a/18
 ümīd-vār ol-: ümitlen-
 ...-a T222b/01
 ümmī ol-: okuma yazma bilme-
 ...-a T244b/07
 ...-mağ T244b/08
 ünsī ol-: arkadaş ol-
 ...-a T204b/05
 ‘üryān ol-: çıplak kal-
 ...-up T215b/21
 üstün ol-: değerli ol-, etkin ol-
 ...-a T229a/10
 vaqt ol-: zamanı gel-
 ...-a T228a/01, T232a/18
 ...-mışdur T240a/06
 ...-ur T206b/12
 vāqīc ol-: gerçekleş-, meydana gel-
 ...-dı T202a/17, T212a/04, T223a/16,
 T223a/21, T226b/11
 ...-acağdur T201a/01
 vālīh ü ḥayrān ol-: şaşır-
 ...-up T229b/02
 var ol-: bulun-
 ...-masun T237a/07
 vücūd ol-: varlık kazan-
 ...-ısar T245a/10
 yād ol-: anıl-, hatırlan-
 ...-a T209a/04
 ...-a T223b/04, T224a/16
 ...-mağ T209a/05
 ...-ur T215b/01
 yādigār ol-: hatıra kal-
 ...-up T206b/02
 yakın ol-: yaklaş-
 ...-dı T216a/03
 yarağında ol-: hazırlık yap-
 ...-up T238a/04
 yaş ol-: ıslan-

...-maya T218b/16
 yig ol-: daha iyi ol-, yapılması uygun ol-
 ...-a - T204b/05
 yig ve mevlâsı ol-: daha üstün ve sahibi ol-
 ...-a T228a/01
 yiri hâk ol-: öl-
 ...-dı T202a/20
 yol ol-: yol gibi çizgiler oluş-
 ...-mıydı T221a/21
 yoluna kurbân ol-: kendini feda et-
 ...-am T207b/15
 yüce ol-: değerli ol-
 ...-duğı T203b/12
 zâhir bâtin ol-: doğru ya da yanlış neyse o
 ol-
 ...-ur T235b/09
 zâhir ol-: ortaya çık-, belli ol-
 ...-dı T231a/19, T238a/10
 ...-up T239b/14
 ...-ur T242a/09
 za'îf ol-: zayıfla-
 ...-dı T216b/01
 zâkir ol-: Allah'ı zikret-, an-
 ...-ø T222b/15
 zâyi ol-: yok ol-, yit-
 ...-maya T206a/21
 zebûn ol-: gücü tüken-
 ...-dı T239a/21
 ...-up T239b/01
 zerrîn ol-: altına benze-
 ...-ur T218b/17
 zeyn ol-: süslen-
 ...-mışdur T233a/11
 zıddı ol-: karşıt ol-
 ...-a T223a/02
 zıkr ol-: söylen-
 ...-ur T223b/08
 ...-urdu T201b/09 → ø-
 ziyâde ol-: art-, çoğal-
 ...-a T229a/06, T229a/13
 ...-up T220a/07
 ...-ur T222a/20, T226a/16
 ziyân ol-: zarar gör-
 ...-ur T207b/01
 zü-fünûn ol-: bil-, ilim sahibi ol-
 ...-duğıçün T218b/14
 [=980]
olı- bekle-, sabret-
 o.-maduñ T218a/08
 [=1]
olın- (y.f.)
 'afv olun-: affedil-
 ...-madı T223b/10
 ...-mayınca T223b/11
 işâret olun-: belirt-
 ...-ur T241b/18

...-maz T241b/18
 mu'at'tar olun-: güzel kok-
 ...-ur T225b/20
 ta'bîr olun-: yorumlan-
 ...-ur T241b/16
 temyiz olun-: ayırt edil-
 ...-ur T241b/18
 vahy olun-: kendisine vahiy gel-
 ...-up T197b/09
 zıkr olun-: söylen-
 ...-ınur T197b/11
 [=9]
olmaklık, -ğı (i.) bulunma, varlık
 o.+ı T243b/12
 [=1]
olmayacak (s.) yapılmaması gereken
 o.+ø
 o. iş kılmışam T221a/07 → kıl-, iş
 o. sözler söyledi T215a/13 → söyle-, söz
 [=2]
olmaz (i.) doğru olmayan davranış
 o.+ø T202b/10, T204a/06, T221a/02, T228a/15
 o. mı T232a/17
 [=5]
olmuş (s.) gerçekleşmiş, bitmiş
 o.+ø T244b/14
 [=1]
olun- (y.f.)
 'afv olun-: affedil-, bağışlan-
 ...-dı T222a/01
 ...-madın T222a/16
 hâl olun-: çık-
 ...-mağdur T242a/12
 nakl olun-: iletil-
 ...-dı T222a/07
 zan olun-: düşünül-, sayıl-
 ...-a T222a/10
 zıkr olun-: söylen-
 ...-dı T226b/07, T230b/18, T238a/16
 ...-ur T227b/05, T227b/17
 [=10]
omuz (i.) boynun iki yanında, kolların gövdeye
 bağlandığı bölüm
 o.+ø
 o. omuza urup T214b/01 → ur-
 o.+a
 omuz o. urup T214b/01
 o.-larına T224a/05
 [=3]
on (s.) on
 o.+ø T215a/17, T216b/01, T227a/10, T227b/04,
 T232b/07, T239b/11, T244a/14
 [=7]
oñ- düzel-, iyi ol-
 o.-mağ T232b/04
 [=1]

oñar- düzelt-

- o.-maduğını T232a/07
- o.-maya T232a/06
- o.-ursa T207b/13

[=3]

oñat (s.) doğru, layıkıyla

- o.+ø T219b/18, T237b/01
- o.+ına T207b/12

[=3]

on beş (s.) on beş

- o.+ø T216b/03

[=1]

on biñ (s.) on bin

- o.+ø T199b/06, T203a/02, T222a/09

[=3]

on bir (s.) on bir

- o.+ø T241a/10

[=1]

on dört (s.) on dört

- o.+ø T205a/07

[=1]

on iki (s.) on iki

- o.+ø T198b/06, T199b/16, T211a/12, T212b/13, T213b/17, T214a/16, T214a/21, T214b/04, T215a/08, T215b/09, T217b/03, T220a/16, T226a/09, T235b/03, T237a/01

[=15]

on sekiz biñ (s.) on sekiz bin

- o.+ø T225b/09

[=1]

onuncı (s.) onuncu

- o.+ø T227b/01, T246a/12

[=1]

Orhan (İ.) eserin müellifi

- o.+ø T236b/06

[=1]

orta (i.)

1. topluluk içinde, ara
 - o.+muzda T231b/04
 - o.+sında T230a/14, T230a/14
2. iki şeyin eşit mesafede olduğu kısım
 - o.+sın T241b/19, T243b/19
3. meydan, herkesin göreceği yer
 - o.+da T222a/18
 - o.+ya T225a/09
 - baş o. koyup T225a/07 → koy-, baş
 - o. kethüza düşürüp T201b/11 → düşür-

[=9]

ortalık (i.) yaşanan durum

- o.+da T221a/02

[=1]

oruç Far. (i.) ibadet amacıyla yeme içmeden kendini alıkoyma

- o.+ø

o. dutsa T217b/09 → dut-

[=1]

‘Osmān Ar. (İ.) üçüncü halife Hz. Osman

- ‘O.+ø T197b/12

[=1]

‘Osmān Ar. (İ.) Osmanlı Devletinin kurucusu Osman Gazi

- ‘O.+ø

Āl-i O. T206a/18 → Āl

[=1]

ot (i.) küçük bitki

- o.+ø T243a/14, T243a/16
- o.+dan T243b/10
- o.+lar T220a/18, T220b/11
- o.+ları T220a/21

[=6]

otağ (i.) büyük çadır

- o.+uma T213a/19

[=1]

otur-

1. ikamet et-

- o.-acağı T212a/01
- o.-am T211a/20
- o.-avuz T207a/12

2. yerleş-, otur-

- o.-an T234a/12, T241b/02
- o.-anlar T214b/06
- o.-anuñ T202a/04
- o.-dı T205b/12, T209a/10, T216a/10, T226b/17, T229b/05, T233a/20, T233b/14, T238a/06, T238b/01, T244b/03
- o.-dılar T210b/03, T233b/05
- o.-duğı T220a/17, T220a/18
- o.-maya T229a/12
- o.-mayam T207b/12
- o.-mış T215b/12, T241a/21
- o.-mışdı T226b/08
- o.-mışdı T199b/12
- o.-mışlar T214b/02
- o.-mışlardı T225a/09
- o.-mışları T234a/13, T234a/15
- o.-up T198b/07, T201b/18, T210a/10, T215b/20, T232b/19, T241a/19
- o.-ur T214b/05, T216a/10
- o.-urdu T205b/01
- o.-urken T237b/13
- o.-ursın T216a/11

3. yer al-, geç-

- o.-dı T218b/12, T207b/18, T211a/01

[=45]

otuz (s.) otuz

- o.+ø T222a/01, T241a/04

[=2]

otuz biñ (s.) otuz bin

- o.+i T222a/08

[=1]

oyna- 1. harca-

- 2. (y.f.)

baş oyna-: canını feda et-
...-yam T198a/04

[=1]

oyun (*i.*) müzik eşiliğinde yapılan hareketlerin
tümü
o.+ıla T236b/17

[=1]

Ö (ö, ʿö)

öd (*i.*) mec. cesaret
ö.+i

ö. şındı T230a/21 → şın-

öde- karşılığını ver-
ö.-ye T236a/11

[=1]

ög- öv-
ö.-er T200b/02

[=1]

ögren- bilgi edin-, haber al-
ö.-ø T237a/18, T237a/21
ö.-e T237b/04, T239a/04
ö.-mege T223a/14, T237b/11
ö.-mek T217b/21

[=7]

öğret- bilgi kazandır-
ö.-e T237a/14
ö.-mesün T244b/05

[=2]

öğtūd (*i.*) nasihat → öğüt
ö.+in
ö. görüp T215a/05 → gör-

[=1]

öğüt (*i.*) nasihat → öğüt
ö.+ø T205a/19

[=1]

öğütleş- birbirine nasihat et-
ö.-ürleridi T199b/17 → i-

[=1]

öksüz (*s.*) annesi ya da babası ölmüş
ö.+ø
ö. kalan T228b/10
ö. yetīme kaldı T201b/12 → çal-

[=2]

öl- hayatı sona er-
ö.-di T213a/07, T213b/01, T213b/07
ö.-dise T211a/04, T213b/03
ö.-dügi T203b/04
ö.-dügün T203a/14, T213a/08
ö.-düginden T207a/08, T207a/09
ö.-dügünden T222a/21
ö.-e T213a/06, T228a/07
ö.-em T236a/03
ö.-en T216b/12, T216b/18
ö.-en içün T206a/05

ö.-enler T203a/03
ö.-icek T216b/06, T216b/07
ö.-inceye T222a/14
ö.-iser T216b/12
ö.-mediler T213b/06
ö.-mege T210b/17
ö.-mek T211a/01
ö.-mezden T216b/06, T216b/07
ö.-mezidi T213b/06, T218b/07 → i-
ö.-mezler T240b/05
ö.-se T213b/01, T213b/02, T225a/03
ö.-üp T217a/16,
ö.-ürise T206a/03 → i-
[=35]

öldür- bir canlının hayatına son ver-
ö.-di T203a/12
ö.-e T203a/18
ö.-icek T221a/05
ö.-iser T231a/06
ö.-mek T231a/13
ö.-ür T240b/13

[=6]

öldürt- öldürme işini yaptır-
ö.-dügüçündür T220b/02
ö.-düm T202a/15, T202a/15
ö.-enüñ T212b/05
ö.-mege T203b/01, T207a/06, T207a/08,
T220b/08
ö.-mek T210b/21

[=9]

ölü (*s.*) hayatı sona ermiş, cansız
ö.+ø T206a/02, T206a/03, T216b/09
ö.+si
eşek ö. kelbe düğündür T207a/09 → düğün
ö.+sin T203a/04
ö.+ye T206a/05

[=6]

ölüm (*i.*) hayatın sona ermesi, vefat
ö.+ø T222a/21
ö. haddine vardı T216b/02 → var-, hadd
ö.+i T203b/03
ö.+in T231a/15
ö.+ine T224b/19
ö.+leri T240b/13

[=6]

ʿÖmer (*İ.*) ikinci halife Hz. Ömer
Ö.+ø T197b/12

[=1]

ʿömr *Ar.* (*i.*) yaşam, hayat
ʿö.+ø T236b/21, T245a/16
ʿö.-i fāni: geçici ömür T205b/16 → fāni
ʿö.-i nāzenīn: kibar ve nadir yaşam
T239b/21 → nāzenīn
ʿö.-i nev-cüvān: delikanlının hayatı
T235b/07 → nev-cüvān

- ‘ö.-i Nüh: Hz. Nuh'un ömrü gibi uzun ömür
T198a/07 → Nüh
‘ö.-i tavīl: uzun ömür T245a/15 → tavīl
‘ö. ü varı T214b/14
‘ö.+den T245a/17
‘ö.+e T198a/17
‘ö.+i (tnn) T210a/11, T214a/01, T216b/03,
T223b/12, T238b/07, T245a/14, T245a/16
‘ö. geçe T212a/15 → geç
‘ö. geçürüp T200b/06 → geçür-
‘ö.+in T228b/12
ö. tamām kıla T235a/17 → kıl-
‘ö.+inden T226b/07
‘ö.+ine T210a/17
ö. doymadı T205b/16 → doy-
‘ö.+ini
evkāt-ı ö. T199b/14 → evkāt
‘ö.+imüz T207a/12
‘ö.+üm T206a/20
‘ö.+üñ T198a/21, T229a/05
‘ö.+üni
‘ö. sürer T237a/19 → sür-
[=29]
‘ömür → ‘ömr
‘ö.+ø T200a/21, T216b/14, T241b/10
‘ö. geçe T217a/15
‘ö. sür- T200a/21
[=5]
öñ (*i.*)
1. bir şeyin esas tutulan yüzü
ö.+ø T212a/19
2. bir şeyin ön yüzünün baktığı yer
ö.+ince T203b/02
ö.+inde T204b/19, T213b/16
ö.+ine T204a/12, T226b/18
ö.+lerinde T210b/03
ö.+ünde T234b/17
3. ileri, ön taraf
ö.+den
ö.+den şöña T219a/09 → şöñ
ö.+üne
ö.+üne birağup T238a/14 → birağ-
[=11]
öñce (*zf.*) ilk olarak
ö.+ø T210b/21
[=1]
öñgi (*s.*) başka
ö.+ø.
andan ö. T206b/17
[=1]
öñdin (*zf.*) önce, ilk olarak
ö.+ø T222b/01, T225b/18, T226a/13
[=1]
öp-
1. sevgi ya da saygı amacıyla dudaklarını değdir-

- ö.-di T215a/14, T235a/01, T239a/05, T239a/05
ö.-dügiñ T229a/02
ö.-üp T214b/11, T229b/04, T238a/03
2. (*y.f.*)
hāk-i pāyın öp-: saygı duy-
...-em T211b/02
...-mege T198a/04
[=10]
ört- gizle-
ö.-mekdür T244a/01
[=1]
örtin- örtü al-, örtün-
ö.-üp T205a/21
[=1]
ötrü (*e.*) ötürü, ...den dolayı
ö.+ø T220a/05, T220a/06, T222a/13, T222b/08,
T223a/15, T223a/18, T226a/14, T226a/18,
T226b/11, T240b/20
[=8]
ötrü → ötrü
ö.+ø T222b/21
[=1]
ötrü → ötrü
ö.+ø T203b/13, T220a/04, T220b/01, T220b/10,
T220b/12
ö.+dür T203b/17
[=5]
ötüş- birlikte öt-
ö.-di T214a/09
[=1]
öyle (*zm.*) o şekilde
ö.+ø T221a/10
ö.+dür T217b/08
[=2]
öz (*zm.*)
1. dönüşlülük zamiri
ö.+i T202b/17, T211b/03, T214b/14, T215b/13,
T215b/17, T217a/14, T221a/13, T223b/04,
T228b/08, T231a/08, T234b/18, T235a/20,
T235b/14, T235b/15
ö.+içün T220a/12
ö.+imüz T206b/02
ö.+in T235a/18
ö. görmek T222b/03 → gör-
ö.+ine T202a/21, T204b/16, T215b/01,
T221b/18, T229b/19, T238b/05,
T244b/10
ö.+ini T202b/09
ö.+ü T215b/15
ö.+üm T198a/08
ö.+ün T208b/08, T216a/16, T218a/08,
T218a/18, T234b/06
ö. yitürüp tururdu T210a/10 → tur-
ö.+üñdür T219a/12
ö.+üñi T201a/18, T226b/02
ö.+ünden T201a/21

- ö.+üni T201a/17, T200b/14, T223a/09
 ö.+üni bildüñ T212b/07 → bil-
2. bir şeyin ana konusu, esası
 ö.+ø
 az u ö.: kısaca T238b/17 → az
 [=40]
- özge** (s.) başka, gayrı
 ö.+ø T200a/02, T200a/07, T204b/10, T208b/05,
 T223b/16, T225b/07
 bundan ö. T210a/15, T210a/18
 ö.+sin T223b/16
 [=9]
- özr** *Ar. (i.)* kusur, eksiklik
 ö.+ø
 ö. bahâne kılmayasın T212a/09 → kıl-
 ö. diledi T210b/07, T215a/15, T238b/01,
 T238b/03 → dile-
 ö. dileyüp T229b/04
 ö.+imüz
 ö. dilerüz T231b/04
 ö.+ler
 ö. dilediler T231b/05
 ö.+ümi T221b/03
 ö.+ümüz
 ö. kıılıruz T210b/09
 [=10]

P (p)

- pā** *Far. (i.)* ayak
 p.+ø T229a/02
 farkına p. baş-ø T226b/03
 nefsi farkına p. baş-ø T200a/11
 [=3]
- pādişāh** *Far. (i.)* hükümdar, devlet başkanı
 p.+ø T201b/14, T246a/11
 p.-ı kām-kār: isteğine ulaşmış hükümdar
 T198a/07 → kām-kār
 p.+am T220b/15
 p.+dur T228a/01
 p.+ı
 pādişāhlar p.+ı T217b/11
 p.+lar T228a/04, T229a/04, T236a/20
 p.+lar pādişāhı: hükümdarların hükümdarı
 Allah T217b/11
 p.+larında T210b/13
 p.+larıñ T205b/19
 p.+sın T221b/07
 p.+um T215b/14, T246a/18
 [=15]
- pādişāh-zade** *Far. (i.)* padişah çocuğu, şehzade
 p.+sin T227a/04
 [=1]
- pādişāhlık** *Far. + T. (i.)* padişahlık
 p.+ø T226a/14

- [=1]
- pāk** *Far. (s.)* temiz, arı
 p.+ø T203a/05, T209a/12
 ʿaṣl-ı p. T235b/07 → ʿaṣl
 ḥüsn-i p. T235b/07 → ḥüsn
 p. idersen T199a/18 → it-
 p. olur T237b/20 → ol-
 zāt-ı p. T206a/13, T232b/02 → zāt
 p.+ın
 cism-i p. T203a/08 → cism
 p.+ine
 ʿaḳl-ı p. T204a/19 → ʿaḳl
 [=10]
- pāk-cān** *Far. (s.)* temiz yürekli
 p.+ø T211b/02, T213b/15, T235b/18
 [=3]
- pāk-dāmen** *Far. (s.)* namuslu, iffetli
 p.+ø T236b/10
 p.+idi T201b/09, T201b/19
 p.+üñ T201b/10
 [=4]
- pāk-dīn** *Far. + Ar. (s.)* inancı temiz
 p.+ø T205a/02, T231b/14
 p. olısardur T245b/06
 [=3]
- pāk-zāt** *Far. + Ar. (s.)* temiz, saf
 p.+ø T201a/21, T202b/10, T223a/13, T226b/06,
 T230b/08, T239b/11, T244b/17
 [=7]
- pākize** *Far. (s.)* temiz, saf
 p.+ø T205a/03
 [=1]
- pākizelik, -gi** *Far. + T. (i.)* temiz olma, saflık
 p.+üñ T204b/08
 [=1]
- pāpūş** *Far. (i.)* ayakkabı
 p.+inüñ T234a/06
 [=1]
- pāre** *Far. (i.)* parça, bölüm
 p.+ø T215a/01, T215a/19, T220a/21, T227a/14,
 T227b/02
 [=5]
- pās-bān** *Far. (i.)* bekçi
 p.+ø T215a/16
 [=1]
- pāy** *Far. (i.)* ayak
 p.+ø T227a/11, T227a/12, T227a/12, T227a/15,
 T227a/17, T227a/19, T227a/20, T227a/21,
 T227b/01, T227b/02, T227b/06, T227a/18,
 p.+ı T227a/12, T227b/02, T227b/03
 p.+ın
 ḥāk-i p. öpem T211b/02 → öp-
 p.+ına
 ḥāk-i p. T239b/19 → ḥāk
 p.+uñ

hāk-i p. T198a/04
 kimyā-yı hāk-i p. T236a/18 → kimyā
 p.+uñā
 hāk-i p. T213b/20
 [=19]
pāy-māl *Far. (s.)* ayakaltına alınmış, değersiz
 p.+ø T209b/16
 p. idiser T245b/16 → it-
 [=2]
pāyidār *Far. (i.)* kalıcı
 p.+ø T246a/19
 p. ol-ø T246a/19
 [=2]
pehlevān *Far. (i.)* yiğit, pehlivan, savaşçı
 p.+ø T208b/03, T209a/04, T212a/12, T212b/07,
 T238b/14, T239a/16
 cüvān-ı p.-ı cihān T205b/04 → cüvān, cihān
 p.-ı ber-güzīn: seçkin asker T197b/12 →
 ber-güzīn
 p.-ı cihān: cihan pehlivanı T198b/04 →
 cihān
 p.-ı şahib-kırān: güçlü pehlivan T212a/05
 Sām-ı p. T224a/14 → Sām
 Urmiyā-ı p. T205b/15 → Urmiyā
 p.+a T224b/04
 p.+dı T199b/02
 p.+ı (tnn) T212b/19
 p.+ıyıldı T201b/05 → yı-
 p.+lar T214b/05
 p.+ları T214b/02
 p.+uñ T205a/05
 [=19]
peleng *Far. (i.)* pars
 p.+ø T202b/19, T214b/03
 şīr-i p. T235b/12 → şīr
 [=3]
pelīd *Far. (s.)* rezil, aşağılık
 p.+ø
 mekkār-ı p. T202b/07
 [=1]
penāh *Far. (i.)* sığınma, sığınacak yer
 p.+ø T206b/08, T230a/19
 p. olur T208b/21 → ol-
 püşt ü p.: dayanak ve sığınak T217b/13 →
 püşt
 [=4]
pencere *Far. (i.)* pencere, camlı açıklık
 p.+sine T202b/05
 p.+ye T202b/06
 [=2]
pençe *Far. (i.)* vahşi hayvanların tırnakları
 p.+sine T214b/07
 [=1]
pend *Far. (i.)* öğüt, nasihat
 p.+ø T237a/21

p.-i şahīh T220a/02 → şahīh
 p.+i (ns)
 p.+i dutagör T201a/06 → dut-
 p.+i tutup T201a/06 → tut-
 p.+i virdi T201a/06 → vir-
 p.+i itdi T200a/14, T228a/11 → it-
 p.+ine T235b/20
 [=8]
perçem *Far. (i.)* alında bırakılan saç tutamı
 p.+leri T208b/01
 [=1]
perde *Far. (i.)* örtü
 p.+ler T213b/16
 p.+süz T200a/04
 [=2]
perī *Far. (i.)* doğüstü güçleri olan varlık
 p.+ø T225a/11, T228b/20, T235a/09, T239a/18,
 T239a/20
 p.+de T230b/02
 p.+dür T230b/01
 p.+ler T224b/18, T224b/20, T225a/05,
 T226a/07, T239a/14
 p.+lerden T239a/21
 p.+lere T224b/13
 p.+lerle T239a/12
 p.+lerüñ T224b/13
 [=16]
perī-hān *Far. (i.)* perilerin başı olan peri
 p.+ø T224b/13
 p.+dan T224b/18
 [=2]
perişān *Far. (s.)* dağınık, zavallı
 p.+ø
 p. oldu T219b/20 → ol-
 p. oluban T245a/03
 [=2]
perişān-dil *Far. (s.)* gönlü incinmiş
 p.+ø
 p. olup T216a/06 → ol-
 [=1]
pervāne *Far. (i.)* ışık etrafında dönen küçük kelebek
 p.+veş T226b/02
 [=1]
Perverdigar *Far. (S.)* besleyici, rızık veren Allah
 p.+ø T197b/03, T200a/03, T224b/04, T236a/05
 [=4]
perveriş *Far. (i.)* beslenme
 p.+ø
 p. aldı T235b/14 → al-
 [=1]
pes *Far. (e.)*
 1. ondan sonra, bunun üzerine, öyle ki
 p.+ø T199a/19, T199b/03, T200b/11, T201b/20,
 T202a/05, T203b/05, T203b/12, T203b/13,
 T204a/10, T204a/17, T207a/21, T207b/01,
 T208a/15, T209a/07, T209a/21, T211b/07,

- T211b/08, T212a/20, T216a/04, T219a/16, T219b/05, T220a/06, T220a/10, T220a/14, T220b/10, T221a/05, T223b/03, T226a/13, T226b/10, T227a/11, T227a/17, T227b/06, T230b/06, T231a/08, T231a/17, T231a/18, T232a/08, T234b/21, T236b/09, T237b/03, T237b/10, T238b/09, T241b/03, T244a/10, T244a/21, T244b/19, T245b/08,
2. o halde
p.+ø T199a/04, T200a/09, T205a/07, T206a/02, T207b/11, T211a/03, T211a/04, T211a/17, T212a/17, T213a/01, T216b/11, T219b/08, T219b/14, T220b/09, T226a/19, T235b/09, T235b/15, T237a/15, T242b/02, T244b/07, T245b/15
3. sonuç olarak, sonunda
p.+ø T202a/21, T203a/12, T203a/12, T204a/07, T206a/20, T213a/15, T213b/10, T215b/03, T216b/19, T217a/05, T219b/21, T221b/08, T222a/17, T225b/07, T226a/20, T226a/21, T227b/18, T228a/19, T231a/07, T231a/19, T232b/04, T241a/15
4. yenilgiyi kabul etme sözü, pes etme, tamam olma
p.+ø
p. didüm T205b/03 → di-
p. durur T244b/09 → dur-
[=90]
- pes** *Far. (zf.)* arka
p.+ø
pış ü p. T199a/17 → pış
- peşimān** *Far. (s.)* pişman, nedim
p.+ø T246a/07
[=1]
- peşimānlık** *Far. + (i.)* pişman olma
p.+ø T222a/18
[=1]
- peşşe** *Far. (i.)* sivrisinek
p.+ye T197b/04, T236b/01
[=2]
- peydā** *Far. (i.)* belli, açık
p.+ø
p. eyledüñ T234b/05 → eyle-
p. olur T235b/09 → ol-
[=2]
- peygamber** *Far. (i.)* Allah'ın emirlerini insanlara ileten elçi
p.+ø T200a/01, T200a/02, T200a/17, T200b/03, T200b/07, T200b/18, T201b/02, T203a/04, T205a/05, T210b/07, T211b/14, T211b/15, T212a/11, T217b/01, T217b/01, T217b/05, T217b/05, T217b/06, T218a/02, T218a/09, T218a/10, T218a/14, T218b/01, T218b/08, T218b/08, T222a/10, T222a/10, T226a/13, T227b/08, T228b/01, T229b/03, T229b/09, T233a/12, T233a/12, T233b/01, T234a/13, T234b/09, T238b/21, T240b/02, T244b/07
p.-i efşah: en düzgün konuşan peygamber
T246a/02 → efşah
p.+e T224a/06
p.-i T202a/16, T210b/12, T219a/12, T222a/11, T228b/16, T244b/07
p. iken T222a/15 → i-
p.+ile T200b/03, T218b/01, T234b/01
p.+ler T199a/06, T221a/11, T227b/21, T234a/20
p.+leri T203a/20
p.+lerüñ T203b/05
p.+üm T232b/09
p.+üñ T210a/04, T231b/09, T237b/12
p.+üñdür T220b/14
[=62]
- peygamberlik** *Far. + T. (i.)* yalvaçlık
p.+ø T226a/12, T226a/13, T226a/14
[=3]
- peyk** *Far. (s.)* haber getiren
p.+ø
p.-i celîl: büyük haberci Cebrail (a.s.)
T229a/17, T231a/10 → celîl
[=2]
- peymān** *Far. (i.)* yemin
p.+ø
‘ahd ü p. itdiler T229a/14 → it-
‘ahd ü p. şıdum T246a/07 → şı-, ‘ahd
[=2]
- pinhān** *Far. (s.)* saklı, gizli
p.+ø T217a/16
p. oldu T231a/19 → ol-
[=2]
- pîr** *Far. (s.)* yaşlı
p.+ø T205a/08, T215b/01, T237a/02, fırdevs-i bernā ü p. T236a/09
p.-i nurāni: nur yüzü ihtiyar T228b/16 → nurāni
p. olupdur T205a/07 → ol-
p. ü bernā T199b/16, T217b/04
p. ü cüvan T229b/10, T244b/14
p.+ile T200a/21
p.+ine T238b/18
[=12]
- pîrezen** *Far. < pîr-zen (i.)* yaşlı kadın
p.+ø T206a/13, T206a/13, T207b/15, T216b/17, T236a/21
vefā-yı p. T204b/21 → vefā
[=5]
- pîrlık** *Far. + T. (i.)* yaşlılık, ihtiyarlama
p.+ø T226b/13
p. ‘ālemi T213b/08
[=2]
- pış** *Far. (zf.)* ön
p.+ø

- p. ü pes: ön ve arka, tamamen T199a/17
[=1]
- pîşe** *Far. (i.)* meslek, uğraş
p.+si T244b/11
p.+sidür T213a/17
[=2]
- post** *Far. (i.)* tüylü hayvan derisi
p.+ına T209a/03
[=1]
- post-püş** *Far. (s.)* post giyinmiş
p.+ø
p. olup T198a/11
[=1]
- pülād** *Far. (i.)* çelikten keskin kılıç
p.+ø T203a/06, T208b/14
p.+ıla T218b/06, T224b/21
[=4]
- pul** *Far. (i.)* derideki pul
p.+suz T208b/03
[=1]
- puşarılık** *(i.)* sis, duman
p.+ø T208a/14
[=1]
- püf** *(i.)* ateşi söndürmek için dışarı verilen ses
p.+ø
p. diyenün T232a/09 → di-
[=1]
- pür-gām** *Far.+Ar. (s.)* gamlı, üzgün
p.+ø T208a/10
p. ider T208a/06 → it-
[=2]
- pür-hüner** *Far. (s.)* yetenekli
p.+ø T225a/16, T226a/05, T237a/19
[=3]
- pür-telbis** *Far.+Ar. (s.)* hilekar
p.+ø
iblis-i p. T230a/10, T232a/14 → iblis
p.-i ‘anīd: inatla hile yapan, bıkmayan
T230a/20 → ‘anīd
[=3]
- pür-uşul** *Far.+Ar. (s.)* düzenli, tertipli
p.+ø T206a/18, T221a/10, T221b/06, T223b/05,
T234b/08
[=5]
- püser** *Far. (i.)* çocuk, evlat
p.+ø T200b/14, T214b/09, T218b/13, T234b/18,
T237b/19, T241a/17
[=6]
- Püşt** *Far. (S.)* koruyucu olan, dayanak olan Allah
p.+ø
p. ü penāh T217b/13 → penāh
[=1]

R (r)

- Rab** → Rabb
R.+ø T198a/10, T221b/15
[=2]
- Rabb** *Ar. (İ.)* Allah
R.+ø T197b/05, T220b/12, T246a/06, T246a/06,
T246a/07, T246a/08, T246a/08, T246a/09,
T246a/10, T246a/10
R.+i: ey Allah'ım! Arapça 1. teklik şahıs
iyelik zamiri.
R.+ø T198b/13, T198b/18, T199a/05,
T199a/09, T199a/12, T212a/09,
T221b/17, T223a/19
r.ü'l-‘ālemīn: alemlerin sahibi T228b/12,
T231b/14 → ‘ālem
r.ü'l-enām: insanların efendisi T203b/07,
T235a/14
zıkr-i R. T222b/13 → zıkr
R.+ine T216a/17
[=24]
- racīm** *Ar. (s.)* kovulmuş, Şeytan
r.+ø T201a/15, T230b/07, T244a/13, T244a/17,
T244b/04, T244b/09, T244b/18, T245a/14,
T245b/08
r.-i la‘īn: lanetli Şeytan T244a/20 → la‘īn
Şeytān-ı r. T231a/07, T245a/07 → Şeytān
r.+e T232b/04
[=13]
- ra‘d** *Ar. (i.)* gök gürlemesi
r.+ø T242b/21, T242b/21
r.+layın T240b/01
[=3]
- Rādi** < *Radday (İ.)* Davud peygamberin kardeşi. »
KKD, 1732.
R.+ø T227b/17
[=1]
- rāh** *Far. < reh (i.)* yol
r.+ø T225a/20
r. bulmaya T245b/13 → bul-
r.+ı
r. bulan T226b/03
[=3]
- rāhat** *Ar. (s.)* sıkıntısı olmayan
r.+dur T244a/05, T245a/20
r. oldu T239b/20 → ol-
r. olmağa T238b/08
r. olmazuz T232a/17
[=5]
- rāhatlık** *Ar.+ T. (i.)* rahat olma durumu
r.+ø
r. yüzün görmedi T227b/08 → gör-, yüz
[=1]
- rāhī** *Ar. (i.)* köle
r.+ni T205b/18
[=1]
- rahīm** *Ar. (i.)* acıma

- r.+ler
r. eyledi T211a/07 → eyle-
[=1]
- Rahīm** *Ar. (S.)* merhamet eden, esirgeyen Allah
R.+ø T197b/05, T228b/07, T236a/12, T236a/13
[=4]
- rahīm** *Ar. (i.)* rahim, döl yatağı
r.+inden T230a/15, T233b/01
r.+ine T229b/09, T229b/12, T229b/20,
T230a/04, T230a/05, T230a/11, T230a/13,
T230a/20, T231a/02, T232a/12
[=12]
- rahmet** *Ar. (i.)* merhamet etme, esirgeme
r.+ø
‘ālemlere r. olmuş T203a/19 → ol-, ‘ālem
r. eyle-ø T221b/03 → eyle-
r. ide T226a/06 → it-
r. itdün T221b/17
r. itsün T236a/10
r.-i hāḳḳ T206b/09 → hāḳḳ
r. olur T221b/08
r.+i T221b/18, T225b/15
r. kılḡıl T225b/15 → kıl-
r.+e
r. irisersin T222b/15 → ir-
r. irmeyiser T200b/13
r.+ünden T206b/09, T221b/04
[=14]
- rāh-zen** *Far. (i.)* yol kesici, eşkıya
r.+ø T214b/19
[=1]
- raḳam** *Ar. (i.)* yazı yazma
r.+a
r. getirdüm T246a/13 → getir-
[=1]
- raḳīb** *Ar. (s.)* binici
r.+ø T206b/12
[=1]
- rām** *Far. (s.)* boyun eğen
r.+ø
r. ide T235a/16 → it-
r. olısar T245b/08 → ol-
r. olursa T236a/01
[=3]
- Ramazān** *Ar. (i.)* ay takviminin dokuzuncu ayı, oruç
ayı
R.+ø T241a/04
R.+ıdı T241a/05 → ı-
[=2]
- ra‘nā** *Ar. (s.)* güzel, hoş
r.+ø T198a/13, T238b/16
r. durur T198a/18, T225b/21 → dur-
[=4]
- rāst** *Far.*
1. (s.) doğru, düzgün

- r.+ø T200b/05, T223b/16, T231a/15,
ḳadd-i r. T236b/10 → ḳadd
r.+ın T204b/10
2. (zf.) doğru, direkt
r.+ø T229b/03, T244b/05
3. (i.) tesadüf, uygunluk
r.+ø
r. gelmedi T232a/03 → gel-
r. getürdi T224b/16 → getir-
r.+ına
r. gelmedi T226b/21
[=10]
- raṭb** *Ar. (s.)* yumuşak
r.+dur
buḡār-ı r. T243a/04
[=1]
- rāvi** *Ar. (s.)* rivayet eden, nakleden
r.+ø T226b/07, T244b/18
[=2]
- rāviyān** *Ar. (ç.i.)* rivayet edenler
r.+ø
r.-ı aḡbār: haber verenler T206b/18,
T217a/20 → aḡbār
[=2]
- ravza** *Ar. (i.)*
1. cennet, bahçe
r.+ø
r.-yı kevser: kevserin aktığı cennet
T198a/16
r.+sından T223a/09
r.+yadur T236a/16
2. çiçekli bahçe, makam
r.+sınuñ
āb-ı r. T236a/17
[=4]
- rāy** *Ar. (i.)* düşünce, fikir
r.+ø T204a/07, T215b/17
[=2]
- rāyiha** *Ar. (i.)* güzel koku
r.+ø T242a/06, T242a/07
[=2]
- rāz** *Far. (i.)* sır
r.+ø 204a/21
r.+ı T207b/09
r.+ın T204b/14, T207b/18
r.+ını T204a/04, T204a/06, T204b/04
r.+ısa T204b/03 → ı-
r.+um T204a/06, T204a/21, T204b/09
r.+uñ
r.+uñ virmeyevüz T204b/07 → vir-
[=12]
- rāz-daş** *Far.+ T. (i.)* sırdaş
r.+ø T204a/21, T204b/01
[=2]
- Rāzıḳ** (S.) rızık veren Allah

- R.+ø T216b/21
R.+a T227b/07, T227b/10
R.+ı T197b/06
[=4]
rāzī *Ar. (s.)* uygun bulan, kabul eden
r.+ø T217b/21
r. eylemeye T218a/02 → eyle-
r. kılup T218a/04 → kıl-
r. ola T211a/16, T218a/02 → ol-
r. olası T203b/19
r. olmaya T211b/03
r. olmayanlara T217b/18,
r. olmuş ola T203b/20
r. olup T209b/09, T211b/07
r. olursa T211b/02,
r.+yam T210b/17 → y-
[=13]
rebāb *Ar. (i.)* telli bir çalgı
r.+ø T204b/17
[=1]
red → redd
r.+ø
r. itmege T205b/07 → it-
[=1]
redd *Ar. (i.)* geri çevirme
r.+ø
r. ider T242a/20 → it-
r. olup T223b/04 → ol-
[=2]
reh-nümā *Far. (i.)* kılavuz, yol gösterici
r.+ø T226b/03, T230a/08
[=2]
reh-nümāy → reh-nümā
r.+ø T213b/13, T234b/02
[=2]
rehā *Far. (i.)* kurtuluş
r.+ø
r. bulmaya T224a/13 → bul-
[=1]
rehber *Far. (i.)* kılavuz
r.+ø T209a/16
r.+i
r. olmayınca T232b/03 → ol-
[=2]
re'is *Ar. (i.)* lider, önder
r.+e T243b/21
[=1]
rek'at *Ar. (i.)* namazda bir kıyam, bir rüku ve iki
secdeden oluşan bölüm
r.+ø T209a/12
[=1]
remel *Ar. (i.)* asıl biçimi değiştirilerek türetilmiş
aruz biçimi
r.+ø
r. bahrında T198a/13 → bahr
- [=1]
remz *Ar. (i.)* ima etme, simgeleme
r.+ø
r.-i hāl-i dāsītān: hikayenin işaret ettikleri
T216b/15 → hāl, dāsītān
[=1]
renc *Far. (i.)* eziyet, sıkıntı
r.+ø
derd ü r. olmaya T237a/07 → ol-, derd
r. çeküp T206a/17 → çek-
r. iledenler T241b/01 → ilet-
[=3]
rencīde-dil *Far. (s.)* gönlü incinmiş, kırgın
r.+ø
r. kılduñ T218a/04 → kıl-
r. olup T230b/02 → ol-
[=2]
reng *Far. (i.)* renk
r.+ø
lāle r. ider T240b/21 → it-, lāle
lāle r. oldı T199b/10, T224a/13 → ol-
lāleī r. oldı T210a/15, T239a/15 → lāleī
r.+i T204a/16, T215b/16
r.+inde T240b/10
[=8]
resm *Ar. (zf.)*
1... şekilde, şekilde
r.+e
bu r.+e: bu şekilde, böyle T199a/04,
T220a/16, T221b/06 → bu
2. resim, desen
r.+ø T236a/18
r. idüp T236b/12 → it-
r. olan T209a/15 → ol-
[=6]
Resül *Ar. (i.)* elçi, peygamber
r.+ø T197b/07, T213a/15, T221a/10, T221b/05,
T234b/08, T245b/05
r.+a T197b/08, T203a/17
r.+ınuñ T222b/04
r.+uñ T206a/06
[=10]
Resūlu'l-lāh *Ar. (i.)* Allah'ın elçisi, peygamber
r.+ø
r.-ı 'aẓīm: yüce peygamber T200b/15 →
'aẓīm
[=1]
Reşt *Far. (i.)* İran'da bir şehir
R.+ø T213b/11
[=1]
revā *Far. (s.)* yakışır, yerinde, uygun
r.+ø T198a/18, T203b/17
r.+dur T203a/16
r. eyle-ø T206a/05 → eyle-
r. kıla T225b/13 → kıl-

- r.+yıldı T203b/15 → yı-
[=6]
- revān** *Far.*
1. (s.) akan
r.+ø
āb-ı r. T202a/04 → āb
r. olup T230b/09 → ol-
2. yürüten
r.+ø T244b/02
3. (i.) ruh, can
r.-ı Muṣṭafā: Hz. Muhammed'in ruhu için
T198b/01 → Muṣṭafā
r.+leyin
baḥr-ı r.+leyin T202b/11
[=5]
- revende** *Far. (s.)* giden
r.+ye
āyendeye r.+ye: gelip geçenler, yolcular
T215a/19 → āyende
[=1]
- revḥāniyye** *Ar. (i.)* iç açıcılık
r.+dür T241b/12
[=1]
- revnaḳ** *Far. (i.)* parlaklık, göz alıcılık
r.+ı T245b/04
r.+ıdır T215b/05
[=2]
- rezm** *Far. (i.)* savaş
r.+i T229b/18
r.+ile T197b/16
[=2]
- Rezzāk** *Ar. (S.)* en çok rızık veren Allah
R.+ø
R.-ı ʿālem: kainattaki her canlının rızıkını
veren T225b/14 → ʿālem
R.+ı T240b/14
[=2]
- rıfʿat** *Ar. (i.)* büyüklük, yücelik
r.+uñ T239b/07, T246a/15
[=2]
- rıfk** *Ar. (i.)* yumuşaklık
r.+ıla T243a/07
[=1]
- rıḫlet** *Ar. (i.)* göç etme
r.+ø
r. eyledi T218b/04 → eyle-
[=1]
- rızā** *Ar. (i.)* razı olma, istek
r.+ø
r. virdi T203b/11
r. virmedüm T205b/02
r. vermeye T205a/08
r.+muzçün T221b/10
[=4]

- rızḳ** *Ar. (i.)* yiyecek içecek, Allah'ın verdiği tüm
nimetler
r.+ı T207a/17, T237a/07, T240b/14
r.+içün T209b/17
[=4]
- Rıẓvān** *Ar. (İ.)* cennetin bekçisi olan melek
R.+ø T233a/11, T234a/06
R.+a T232b/08
[=3]
- rıẓvān** *Ar. (i.)* razılık, hoşnutluk
r.+ı
cennet-i r. T236a/15 → cennet
[=1]
- riʿāyet** *Ar. (i.)* saygı gösterme, itibar
r.+i T207a/02
[=1]
- rīḥ** *Ar. (i.)* rüzgar, esinti
r.+ø T243a/02
r.+uñ T243a/11, T243a/11
[=3]
- riḳḳat** *Ar. (i.)*
1. acıma, üzülmeye
r.+ø
r. idüp T245a/03 → it-
r. kılp T245a/02 → kıl-
2. incelik, naziklik
r.+ile T230a/19
[=3]
- risālet** *Ar. (i.)* peygamberlik
r.+ø
ḥazret-i r. T203b/17 → ḥazret
[=1]
- rismān** *Far. (i.)* ip, halat
r.+ı
āsumāndan r.+ı fark idemez T212a/16 → it-
[=1]
- rīṣ** *Far. (i.)* sakal, tüy
r.+i T232a/09
[=1]
- riwāyet** *Ar. (i.)* bir olay ya da haberi nakletme,
aktarım
r.+ø T203a/16
r.-i eşaḥḥ kılp T226a/04 → kıl-, eşaḥḥ
eşaḥḥ-ı r. kılp T206b/20
emlāḥ-ı r. kılp T198b/04, T217a/21
r. kılp T235b/08
[=6]
- riyāḥ** *Ar. (ç.i.)* rüzgarlar, yeller
r.+ø T242b/11, T242b/12
[=2]
- riyāzet** *Ar. (i.)* nefsin isteklerini kırma
r.+ø
menzil-i r. T237b/04, T239a/04 → menzil
[=2]
- rū** *Far. (i.)*
1. yüz, çehre

r.+ø
r.-ı dilber: sevgilinin yüzü T231a/20 → dilber

2. yüzey
r.+ø
mālik-i r.-ı zemīnūn T246a/17 → mālik, zemīn
r.-ı dehr: dünyanın yüzeyi T231a/18 → dehr
r.-ı mäh: ayın yüzeyi T234a/06 → mäh
[=4]

rub^c Ar. (s.) dörtte bir, çeyrek
r.-ı meskün: dünyanın dörtte biri, karalar T246a/20
r.-ı meskün-ı heft: yedi kıta T240a/06
[=2]

rucū^c Ar. (i.) geri dönme, dönme
r.+ø
r. itdügidür T243b/04 → it-
r. itmekdür T244a/04
r. itmişdür T242b/16
r. kılmakdur T242b/16 → kıl-
r. kılmışdur T242b/20
[=5]

ruh^c Far. (i.) çehre, yanak
r.+ø
r.-ı aşbah: sabah gibi aydınlık yüzlü T246a/02
r.+ı T198a/15
[=2]

rūh^c Ar. (i.) ruh, can
r.+ø T203a/07
r.+ı
r. şād ola T209a/05 → ol-
r.+ımuşçün T206b/06
r.+ın T216b/08
r.+ına T209a/08
r.+uñ durur T235b/17 → dur-
[=6]

rūhān Ar. (ç.i.) ruhlar
r.+ø T217a/14, T239b/07
[=2]

rūhāniyān Ar. (ç.i.) melekler
r.+ø T230a/17
[=1]

Rūm Ar. (İ.) Anadolu
R.+ø
İldırım bin Muḥammed Ḥān-ı R. T197b/15
→ İldırım bin Muḥammed Ḥān
R.+a
milk-i R. T236b/02 → milk
R.+uñ
milk-i R. T206a/15
[=3]

rumūz Ar. (i.) gizli anlamları olan işaretler ve sözler
r.+ın T207a/07

[=1]
rūşen Far. (i.) aydınlık, parlak
r.+ø T202a/10, T215b/16
r. itdi T214a/11
r. oldı T238a/01, T241a/12
r. olıcağ T239b/14
[=6]

rutūbet Ar. (i.) nem
r.+ø T242a/04, T243b/08
[=2]

rū'yet Ar. (i.) bakma, bakış
r.+üñden T197b/17
[=1]

rūz Far. (i.) gün
r.+ø T236a/06
r.-ı mahşer: mahşer günü, hesap günü T221a/15, T221a/17, T221b/18, T226a/06, T240a/14 → mahşer
r. u mäh T198a/07 → mäh
r. u şeb T197b/17, T198a/06, T226b/01 → şeb
[=9]

rūzī Far. (i.)
1. rızık, yiyecek içecek
r.+ø T199b/04, T209b/08
2. nasip, kısmet
r.+ø
r. kıl-ø T206b/08, T236a/14 → kıl-
r. kıla T200b/09, T231b/04
[=6]

rūzigār Far. (i.)
1. zaman, devir
r.+ø T198a/06, T198b/06, T208a/13, T241a/20
tārīḥ-i r. ola T246a/18 → ol-, tārīḥ
r. geçdi T204a/05, T220a/14
2. dünya, kader
r.+uñ T205b/07, T208a/05, T208a/11, T210a/13, T210a/18, T223b/19
[=13]

ruk^a Ar. (i.) küçük kağıt
r.+ø T198a/09
[=1]

rūku^c Ar. (i.) namazda öne doğru eğilme
r.+ø
r. ı sücüdile T198b/10 → sücüd
[=1]

Rüstem Far. (İ.) İran mitolojisinde bir kahraman. »
FMS, 592.
R.+ø T214b/06
[=1]

rū'yā Ar. (i.) düş
r.+sı T234a/08
[=1]

saʿādet *Ar. (i.)* mutluluk

s.+ø T201a/03, T210b/04, T214a/15
s.+lü T233a/10

[=4]

sāʿat *Ar. (i.)* zaman, saat

s.+ø T199a/10, T200b/08, T201a/04, T222a/18,
T234b/10, T238a/04
s.+de T199a/13
s.+i T215b/09, T236a/07
s.+in T228a/10
s.+inde T201a/01

[=11]

şabā *Ar. (i.)* sabah esen rüzgar

ş.+ø T198a/20, T206b/10
bād-ı s. T198a/14 → bād

[=1]

şabāh *Ar. (i.)* günün ilk saatleri, uyanma vakti

ş.+ø T212b/21, T215a/17, T227a/09, T229a/09
ş.+a T231a/17

[=5]

sābika *Ar. (s.)* geçmişte bulunan

s.+ø
mükevvināt-ı s. T245b/21

[=1]

şabır → şabr

ş.+ø
ş. itmez T213b/14 → it
ş. kıl-ø T207b/10, T207b/10

[=3]

şābir *Ar. (s.)* sabreden

ş.+lerden T199a/07

[=1]

şabr *Ar. (i.)* olumsuz bir durum karşısında dayanma, bekleme

ş.+ø T217a/13
ş. eyledi T199a/01, T207b/18, T238b/12,
T244a/17 → eyle-
ş. eyledüğün T204b/12
ş. eyledüm T205b/02, T216b/09
ş. eylegil T207b/11
ş. ide T209b/20 → it-
ş. idem T216b/11
ş. idemedi T204a/05
ş. iderdi T238b/10
ş. idevüz T225a/08
ş. ideyim T221b/02
ş. idüp T198b/20, T212b/03
ş. it-ø T217a/18
ş. itmeye T199a/16

ş.+ı T199a/02, T202a/16, T204a/03, T213a/16,
T213a/17, T213b/15

[=25]

şaç *(i.)* baş derisini kaplayan kıllar

ş.+ı T215b/13
ş.+ıdur T217a/16

ş.+um T231a/19, T238a/11
[=4]

şaç- bir şeyi etrafa dağıt-, dök-

ş.-dı T214a/05, T233b/20
ş.-dılar T202b/13, T234a/16, T235b/03
[=5]

şaçıl- serpil-

s.-up T208b/02

[=1]

şad *Far. (s.)* yüz

ş. T197b/01, T197b/14, T197b/14, T197b/14
[=4]

şadā *Ar. (i.)* ses

ş.+sın T223a/14

[=1]

şadef *Ar. (i.)* istiridye, sedef

ş.+ø T198a/01, T229b/10
ş.+de T231a/07
s.+den T234b/06, T234b/20
ş.+süz T228a/16

[=5]

şādık *Ar. (s.)* sadakatli, bağlılığı içten olan

s.+ø T204b/10
şubh-ı ş. T231a/21, T238a/12 → şubh
[=3]

şadr *Ar. (i.)* oturulacak yer, makam

s.+ına T198b/06
s.+ında T207b/18

[=2]

şad-sāl *Far. (i.)* yüzyıllık, asırlık

ş.+ıya
mürde-i ş. T234b/06 → mürde
[=1]

şaf *Ar. < şaff (i.)* sıra, grup

ş.+ø
ş. dutupdur T198a/03 → dut-
ş. şaf: (*ikl. zf.*) sırayla T214a/21
ş.+da T212a/19
ş.+dan T202b/14
ş.+ında T207a/01

[=4]

şafdan şafa *Ar. (zf.)* sırayla

ş.+ø T206b/16

[=1]

şafa *Ar. (i.)* gönül rahatlığı, sakinlik, neşe

ş.+ø T205a/18
ş. geldüñ T238b/01 → gel-
ş. sürsün T225b/20 → sür-
zevk ü ş. sürmezem T233a/01 → sür-
ş.+sı T223a/17

[=5]

şāfi *Ar. (s.)* duru, temiz, katıksız

ş.+ø T202a/09, T244b/15
ş.
ādem-i ş. T235a/12 → ādem
ş.+den

ādem-i s. T230a/10
[=4]
şafra *Ar. (i.)* karaciğerden salgılanan sıvı, öd
ş.+ø T243b/09
[=1]
şag₁ *(s.)* sol karşıtı, sağ taraf
ş.+ø T233b/20
ş. şol T214b/01
[=2]
şag₂ *(s.)* yaşamakta olan, sağlam
ş.+ø
ş. esen felek diyüp T207b/05 → di-, esen,
felek
ş. ol-ø T206a/03 → ol-
ş. olursa T244a/15
ş. ü selâmet T225a/12 → selâmet
ş.+lar T206b/14, T206b/14
[=6]
şahâbe *Ar. (i.)* arkadaş, dost
ş.+ø
ş.-i aḥkām: hüküm veren sahabe, sadrazam
T218b/04 → aḥkām
[=1]
şahâvet-pîşe *Ar.+Far. (s.)* cömert, eli açık olan
s.+ø
s. kılup T237a/08 → kıl-
[=1]
şahib *Ar. (s.)* bir şeye mülkiyeti olan, sahip
ş.+i T206b/05
ş.-i ḥüsn-i cemâl: güzel yüzlü T205a/04
ş.-i tâc-ı le'amruk: leamruk tacının
(ayetinin) sahibi T197b/10
[=3]
şahib-cemâl *Ar. (s.)* güzel
ş.+ø
ş. olduğu T211b/12 → ol-
[=1]
şahib-hüner *Ar.+Far. (s.)* yetenekli, becerikli
ş.+ø T225b/17, T237b/19
ş. olduğu için T218b/12 → ol-
[=3]
şahib-kemâl *Ar. (s.)* kusursuz, olgun
ş.+ø T197b/11, T218b/14, T235b/16, T237a/20,
T238b/19, T244a/10
ş. ola T227b/14 → ol-
ş. olasin T237a/18
[=8]
şahib-kerem *Ar. (s.)* cömert, eli açık
ş.+ø T215b/03, T215b/04
[=2]
şahib-kurân *Ar. (i.)* güçlü ve üstün hükümdar
ş.+ø T238b/14
pehlevân-ı ş. T212a/05 → pehlevân
[=2]
şahih *Ar. (s.)* gerçek, doğru

ş.+ø T222a/09, T222a/11, T223b/13
naql-i ş. T203a/15 → naql
pend-i ş. T220a/02 → pend
[=5]
şahihîn *Ar. (s.)* gerçek, doğru
ş.+ø T217a/19
[=1]
şahir *Ar. (s.)* büyü yapan, büyücü
s.+ø T230b/20
s.+i T231a/13
[=2]
şahiye *Ar. (s.)* cömert, eli açık kadın
s.+dür T205a/04
[=1]
şahr *Ar. (i.)* ele geçirme, kuşatma
s.+ø T215a/16
[=1]
şahrâ *Ar. (i.)* çöl, açık arazi
s.+ya T222a/03, T222a/07
[=2]
şahun *Far. (i.)* söz, kelam
s.+veş T198a/20
[=1]
şahun-dân *Far. (s.)* söyleyen, güzel sözler konuşan
s.+lar T225b/05
s.+ø T204b/10, T238b/17
[=3]
şâid *Ar. (s.)* kutlu, uğurlu
s.+ø T238a/01
s. olduñ T221a/09 → ol-
[=2]
şâika *Ar. (i.)* yıldırım
ş.+ø T242b/21, T243a/01
[=2]
şâ'im *Ar. (s.)* oruçlu
s.+idi T226b/18 → i-
[=1]
sâ'ir *Ar. (s.)* başka, öteki
s.+ø T241b/14
[=1]
sakf *Ar. (i.)* çatı
s.+ı T231a/14
[=1]
şakın *(e.)* asla
ş.+ø T205a/10, T226a/15
[=2]
şakın-
1. dikkat et-, çekin-
ş.+ø T201a/18, T231b/12, T244b/16
ş.-a T235a/19
ş.-uram T233b/12
2. *(y.f.)*
dilden şakın: söyleme-
...-ø T205a/01
[=6]
sâki *Ar. (s.)* içki dağıtan

s.+si T229b/18
[=1]
şakıl *Ar. (s.)* ağır olma, ağırlaşma
ş.+ø
ş. olur T242b/19 → ol-
[=1]
sākin *Ar. (s.)* bir yerde oturan
s.+ø
s. olasin T225a/21 → ol-
[=1]
şakla- gizle-
ş.-ø T207b/09
ş.-dı T207b/18, T232a/08
ş.-mağıla T204a/06
ş.-r T235a/14
ş.-ram T204a/21
ş.-ya T219b/17, T235a/18
ş.-yasın T201a/02
ş.-yup T199a/04
[=10]
sāl *Far. (i.)* yıl, sene
s. T235b/16
māh u s.: aylarca ve yıllarca T198a/07,
T200a/14 → māh
[=2]
şal-
1. bir şeyin içine at-, bırak-
ş.-an T223a/12
ş.-ar T208a/08
ş.-dı T236a/21
ş.-dum T199a/01
2. birini bir yere gönder-
ş.-up T233b/04
ş.-up T233b/04
3. salla-
ş.-dı T228a/18, T245a/03
4. ser-, yay-
ş.-dılar T205b/12
5. (*y.f.*)
belāya şal-: bela gönder-
...-mağa T221a/12
fer şal- aydınlat-
...-dı T231a/18
güşuña şal-: dikkatle dinle-
...-ğıl T206a/19
hāk içine şal-: öldür-
...-muşam T209a/01
hāke şal-: öldür-
...-a T230b/07
...-ar T208a/10
...-dı T206a/14
...-dılar T230a/18
...-mağ T205a/13
...-muşdur T205b/18
...-up T231a/06
kamçısın şal-: kamçıyla vur-

...-up T239b/17
kılıç şal-: savaş-
...-mış T209a/09
nazar şal-: bak-
...-up T205b/12
tığ şal-: savaş-
...-up T202b/17
tığ-ı kamkam şal-: kamkam kılıcıyla saldır-
...-duğınca T239a/16
ün şal-: seslen-
...-up T240b/01
[=26]
şalāh *Ar. (s.)* doğru, düzgün
ş.+dur T245a/20
[=1]
şalāt *Ar. (i.)* namaz
ş.+ø T217b/07
[=1]
şalāvat *Ar. (i.)* Hz. Muhammed'e ve onun soyundan
gelenlere saygı amacıyla okunan dua
ş.+ø T197b/14, T226a/05
ş. getirüp T224a/06, T233a/17 → getir-
ş. vir-ø T198b/01, T199a/20, T200a/14,
T200b/03, T200b/14, T201a/07,
T201a/21, T202a/11, T202b/01,
T202b/10, T203a/13,
T205a/02, T205a/19, T205b/09,
T202b/20, T206a/08, T206b/10,
T206b/17, T207b/03, T207b/16,
T208a/11, T208b/08, T209a/05,
T209a/17, T210a/20, T211a/06,
T211b/04, T212b/08, T213a/18,
T213b/15, T214a/13, T214b/09,
T214b/19, T215b/05, T216a/20,
T216b/14, T217a/19, T218a/21,
T218b/18, T219a/13, T220a/03,
T220a/15, T221a/10, T221a/19,
T221b/06, T221b/21, T222b/07,
T222b/16, T223a/13, T223b/05,
T223b/18, T224a/17, T225a/04,
T225b/16, T226a/03, T226a/05,
T226b/06, T227b/15, T228a/12,
T228a/20, T228b/14, T229a/07,
T230a/08, T230a/19, T230b/08,
T231a/08, T232a/10, T232b/05,
T233a/02, T234b/08, T235a/21,
T235b/16, T236a/15, T236b/05,
T237a/09, T237b/01, T238a/02,
T238b/20, T239a/20, T239b/12,
T240a/15, T241b/06, T241b/07,
T244b/17, T245a/06, T245b/09 →
ş. virün T217a/10
ş. virür T226a/06
[=92]
şaldır- birinin bir yere girmesini sağla-, attır- →
şaldur-

ş.-dum T202a/16
[=1]
şaldur- birinin bir yere girmesini sağla-, attır- → saldır-
ş.-dum T202a/16
[=1]
şalık (*i.*) zincirli topuz, savaş aracı
ş.+ø T202b/12, T214b/04
ş.+lar T202b/11
[=3]
şalın- seril-, yayıl-
ş.-ı şalını: (*ikl. zf.*) yavaşça, sallanarak
T215b/20
ş.-mış T233b/10
ş.-up T208b/02
[=2]
şalış- 1. sar-, dola-
ş.-up T202b/13
2. (*y.f.*)
tığ teberler şalış-: birbirilerine kılıçla saldır-
ş.-up T215b/21
[=2]
şālih *Ar. (s.)* dinin emirlerine uygun, emirlere uyan
ş.+ø T211a/05, T222b/05
‘amel-i ş. T219b/03 → ‘amel
ş. ‘amel itmeseñ T222b/02 → it-, ‘amel
ş. ‘amel itmiş ola T240a/14 → ol-, it-, ‘amel
ş. ‘amel eylegil T216b/20 → eyle-, ‘amel
[=6]
Şālih *Ar. (İ.)* Kuran'da adı geçen bir peygamber
Ş.+ø T225a/20, T228b/06, T239b/08
[=3]
şāliha *Ar. (s.)* dinin emirlerine uygun davranan kadın
ş. T228a/14
[=1]
şaltanat *Ar. (i.)* hükümdarlık, yönetim
s.+ø T214b/08, T232b/21, T235a/11
a‘yān-ı s. T237a/11
s.+da T223b/19
s.+ı T226a/09
s.+ın T214b/10
s.+la T246a/19
[=8]
sāl-vār *Far. (zf.)* yıllarca
s.+ø T198a/07
[=1]
şalyar *Yun. (i.)* salya, tükürtük
ş.+ı T208b/06
[=1]
Sām (*İ.*) Şehname'de adı geçen kahraman. »*Sam-ı Neriman, FMS, 63.*
S.+ø T208a/02, T208a/03, T208a/05, T208a/12, T208a/15, T208a/18, T208b/03, T208b/12, T208b/14, T209a/06, T209a/07, T209a/10, T209a/11, T223b/20, T224a/01, T224a/03,

T224a/06, T224a/09, T224a/18, T224a/20, T224b/05, T224b/07, T224b/08, T224b/09, T224b/12, T224b/17, T224b/17, T224b/19, T224b/19, T225a/16, T239a/13, T239a/17, T239a/17, T239a/21, T239b/01, T239b/04, T239b/13, T239b/15, T239b/16, T239b/18, T239b/19, T239b/20, T239b/21, T240a/01, T240a/01, T240a/02, T240a/05, T240a/05, T240a/08, T240a/10, T240a/16, T240a/17, T240a/18, T240b/09, T240b/13, T240b/16, T240b/17, T241a/01, T241a/03, T241a/04, T241a/09
‘ažm-ı s. kılup T225a/14
S.-ı süvār: savaşçı Sam T202b/16, T209b/05
S.- pehlevān: güçlü savaşçı Sam T224a/14
S.-ı sersām: akılsız Sam T239b/03 →
S.+a T207b/20, T223b/19, T224a/05, T224a/08, T224b/04, T225a/11, T239a/11, T239b/03, T239b/19
S.+dan T224b/15
S.+ı (ns) T207b/20, T208a/01, T208a/09, T208a/21, T209a/11, T224a/01, T224a/10, T224a/11, T224b/08, T224b/13, T224b/14, T224b/16, T224b/18, T225a/06, T225a/08, T225a/13, T226a/07, T239a/12, T239a/12
S.+ıla T208b/09, T224b/21, T225a/05, T225a/06, T225a/11, T239a/20
S.+uñ T223b/21, T224a/02, T224a/07, T224a/08, T224a/20, T224b/01, T224b/05, T224b/17, T224b/18, T225a/09, T225a/10, T225a/12, T225a/13, T239a/15, T239a/19, T239b/02, T239b/03
S.+ver: Sam gibi T213a/17
[=116]
Sām-süvār → Sām
S.+ø T198b/05, T239b/05, T239b/12, T240b/07
S.+veş T202b/15
[=5]
Sām bin Nerīmān → Sām
S.+ø T209a/18
[=1]
Şamed *Ar. (S.)* hiç kimseye ve hiçbir şeye ihtiyacı olmayan Allah
Ş.+dür T197b/04
[=1]
Sāmi *Ar. (S.)* herşeyi işiten Allah
S.+ø T197b/06
[=1]
şan₁ (*zf.*) sanki
ş.+ø T244b/15
[=1]
şan₂ (*i.*) ün, nam
ş.+ø

ad u ş. gözleyüp T202b/13 → gözle-
ş.+uñ
ad u ş. gözedürseñ T224a/16 → gözet-
[=2]

şan-
1. zannet-
ş.-a T234b/19
ş.-asın T202a/08, T208a/21, T230a/21
ş.-dı T207a/21
ş.-ma T206a/13, T221a/18, T222b/14,
T223b/17, T232a/08
ş.-mağıl T202b/10
ş.-up T231a/10, T231a/17, T233b/07, T234a/14,
T244b/01
2. (y.f.)
yaman şan-: kötü düşün-
...-anuñ T204b/07
[=17]

şan'at *Ar. (i.)* eser, ustalık, yaratıcılık
ş.-dan T241a/12
ş.-ı T208b/07
ş.-ın T208b/10
[=3]

şanduk *Ar. (i.)* içinde eşya saklanan ahşap kutu
ş.-ları T235b/03
[=1]

şanem *Ar. (i.)* put
ş.-i T215b/21
ş.-veş T216a/01
[=2]

şanış- birlikte düşün-
ş.-dılar T225a/06
[=1]

Şāni' *Ar. (S.)* herşeyi ustalıkla yaratan Allah
Ş.-ø T206a/21, T240b/06, T245b/20
Ş.-i mübdi': herşeyin baştan yaratan Allah
T197b/05 → mübdi'
Ş.-inden T241a/16
Ş.-üñ T208b/07, T208b/09, T240b/08
[=8]

şānī *Ar. (s.)* ikinci
ş.-ø
Loḳmān-ı ş. T245b/06 → Loḳmān
[=1]

şanki *T.+Far. (e.)* güya, farz edelim ki
ş.-ø T202a/07, T202a/10, T202b/17, T204b/17,
T239a/16
[=5]

şar- ört-, etrafını dola-
ş.-dı T233b/19
ş.-dılar T236b/13
ş.-up T216b/04
[=3]

şarar- sarı rengine dön-, sol-
ş.-dı T231a/20
ş.-ıcaḳ T235b/12

ş.-mış T204a/16
ş.-ur T235b/12
[=4]

sarāy *Far. (i.)* saray, köşk
s.-ı (tnn) T215b/11, T238a/09
s.-ına T215b/07, T233b/01
s.-ında T202b/04, T236b/14, T237b/06
s.-ında
cihān s.-ı: dünya T204a/21 → cihān
s.-ını T198a/15
[=9]

Sāre (*İ.*) İbrahim peygamberin karısı
S.-ø T228a/21
[=1]

şarın- kendi üstüne sar-
ş.-up T214a/15
[=1]

şarmaş- birbirine sarıl-, kucakla-
ş.-dılar T215b/21
ş.-up T216a/01
[=2]

şarp (*s.*) güç, aşılması zor
ş.-ø T199b/01
[=1]

şaru (*i.*) sarı rengi
ş.-dur T208b/02
[=1]

şat-
1. para karşılığı ver-
ş.-ardı T238a/17
2. (y.f.)
nefsüñi şat-: nefsinin yen-
...-up T200a/14
[=2]

saṭḥ *Ar. (i.)* yüzey
s.-ında T243a/05
[=1]

Sātir *Ar. (S.)* kusurları örten Allah
S.-ø T197b/07
[=1]

şavaş (*i.*) silahlı mücadele, cenk
ş.-ø
ş. itdüm T208b/19 → it-
ş. olıcaḳ T212a/19 → ol-
[=2]

şavaşçı (*i.*) asker
ş.-ø T203a/02
[=1]

şavm *Ar. (i.)* oruç
ş.-ø
ş. tıtdı T228b/03 → tıd-
[=1]

şavt *Ar. (i.)* sesi seda
ş.-ø T242b/21, T243a/02
ş.-ı elhān: ezgilerin sesi, tonu T223a/02
ş.-dur T243a/01

ş.+ı (tnn) T212a/17
 ş.+ından T222b/21
 [=6]
şavur- dağıt-
 ş.-dı T236b/04
 [=1]
şafy *Ar. (i.)* çalışma, emek
 s.+ın T245a/02
 [=1]
şayd *Ar. (i.)* avlanma, av
 ş.+ø
 ş. idüpdurur T205a/16 → it-
 ş. itmege T206b/16
 ş.+a
 ş.+a binseñ T198a/04
 [=3]
sāyebān *Far. (i.)* gölgelik
 s.+ø T213b/16, T228a/06
 [=2]
Sāyīc bint Eliḥam → Bit-Şāyi
 S.+dur T223b/12
 [=1]
şayvān *Far. (i.)* güneşten ve yağmurdan korunmak
 için çekilen örtü
 ş.+ø T234b/03
 [=1]
şayyād *Ar. (i.)* avcı
 ş.+ıla T206b/16
 [=1]
sāz *Far. (i.)* her türlü çalgı aleti
 s.+ø T223a/03, T236b/17, T236b/20
 s.+ı (ns) T223a/06
 s.+ıla T236b/19
 s.+ıyla T223a/07
 s.+lar T223a/04
 s.+ları T223a/05, T223a/14
 [=9]
se *Far. (s.)* üç
 s.+ø
 s. mevālid T197b/02 → mevālid
 [=1]
sebaḵ *Ar. (i.)* ders, bahis
 s.+ø T216b/19
 s.+umda T245a/14
 [=2]
şebāt *Ar. (i.)* direşme, dönmeme-
 ş.+ında T242a/17
 [=1]
sebeb *Ar. (i.)* bir şeyin olmasına yol açan şey
 s.+ø T210b/20, T227b/11, T235a/08, T235a/08,
 T243b/06
 s. ola T203a/18
 s. oldı T211b/17
 s. olupdur T207a/06, T210b/18, T210b/20,
 s.+den T203b/15, T207a/01, T212b/16
 s.+dendür T207a/02

s.+in T212a/18
 s.+iyle T223a/18
 [=16]
secde *Ar. (i.)* namazda alnını yere değdirmeye
 s.+ø
 s. iden T239b/07
 s.-i şükr itdi T199a/15, T209b/19,
 T216b/03, T229a/21 → it-, şükr
 s.-i şükr kıldı T229a/08 → kıl-
 s.-i şükr kıldum T216b/09
 s.+den T228b/03
 s.+ye T217b/07, T219b/16, T221a/21, T222a/16
 s.+ye varup T219b/15, T220b/11 → var-
 [=14]
sedd *Ar. (i.)* set, duvar
 s.+ø
 s.-i sikender: İskender-i Zülkarneyn'in
 yaptırdığı set T214a/21 → sikender
 [=1]
sefer *Ar. (i.)*
 1. yolculuk
 s.+ø
 s. azuğı şofraya koyuldu T209b/20 → koyul-,
 azuḡ, şofra
 s. eyle-ø T225b/17 → eyle-
 s. idüp T229b/16 → it-
 2. savaş
 s.+den T201b/17
 s.+e
 s. gitdi T212a/13 → git-
 [=15]
şehāb *Ar. (i.)* bulut
 s.+ø T243a/01, T243a/08
 s.+uñ T243a/0
 [=3]
seher *Ar. (i.)* gün doğmadan önceki zaman
 s.+ø T198a/20, T214a/10, T231a/18
 bād-ı s. T228a/04, T229b/16 → bād
 [=5]
seher-gāh *Ar.+Far. (zf.)* seher vakit
 s.+ø T238a/13
 [=1]
sehī *Far. (s.)* düz, doğru
 s.+ø
 serv-i s. T215b/19 → serv
 [=1]
sehiv → sehiv
 s.+stüz T200a/19
 [=1]
sehiv *Ar. (i.)* yanıltı, hata
 s.+ø T200a/16
 s. itdüm T236a/13 → it-
 [=2]
sekene *Ar. (ç.i.)* oturanlar, ikamet edenler
 s.+yi T199b/06

[=1]
sekizinci (s.) sekizinci
 s.+ø T215b/10, T227a/20
 [=2]
seksen (s.) seksen
 s.+ø T208a/20
 [=1]
seksen tokuz (s.) seksen dokuz
 s.+ø T203b/15, T227b/04
 [=2]
seksen yidi (s.) seksen yedi
 s.+ø T223b/10, T226b/07
 [=2]
selām Ar. (i.) esenleme, merhaba
 s.+ø T231a/01
 s. idüp T220b/17 → it-
 s. getürdiler T224b/18 → getir-
 s. kılup T200b/21, T229a/17 → kıl-
 s. virdi T204a/11, T231b/02, T233a/19,
 T238a/19 → vir-
 s. virdiler T233b/16,
 s. virmeye T217b/14,
 s. virseñ T210a/01,
 s. virtüp T200b/20, T229a/17, T210b/03,
 T228b/17
 [=16]
selāmet Ar. (i.) güvende olma, esenlik
 s.+ø T205a/17
 sağ ü s.: güvende, hayatta T225a/12 → sağ
 [=2]
selāmlaş- Ar. + T. birbirine selam ver-
 s.-dı T205b/10
 [=1]
selāṭīn Ar. (ç.i.) sultanlar, beyler
 s.+ø T214a/16
 s.+üñ
 server-i s.+üñ T246a/16 → server
 [=2]
selīm Ar. (s.) kusursuz, doğru
 s.+ø T234b/20
 s. olduğıçün T234b/20 → ol-
 [=2]
Selīmī Ar. (s.) Yavuz Sultan Selim'e benzer, onun
 gibi
 s.+ø T239a/07
 [=1]
sem̃ Ar. (i.) kulak
 s.+ine
 s.+ine irse T245a/18 → ir-
 [=1]
şemarāt Ar. (ç.i.) meyveler
 s.+ø T208a/15
 [=1]
semek Ar. (i.) balık
 s.+ø T204b/17, T206a/14, T222b/12, T236a/17

devrān-ı s. T236a/21 → devrān
 [=5]
semenber Far. (s.) göğsü beyaz
 s.+idi T201b/04 → i-
 [=1]
şemer Ar. (i.) meyve, mec. fayda, yarar
 s.+ø T218b/13, T237a/20
 [=2]
semk Ar. (i.) tavan, üst taraf
 s.+inden T243a/08
 [=1]
sen (zm.) ikinci teklik şahıs zamiri
 s.+ø T199a/05, T199a/14, T200b/03, T201a/03,
 T201a/21, T204a/02, T206a/03, T206b/13,
 T208b/07, T208b/17, T210b/11, T212b/08,
 T213a/08, T215b/14, T215b/15, T216a/18,
 T216b/06, T218a/15, T218a/16, T218a/17,
 T219a/06, T219a/10, T219a/19, T220a/15,
 T220b/12, T220b/12, T220b/21, T221a/21,
 T221a/21, T221b/01, T221b/03, T221b/07,
 T221b/16, T221b/20, T221b/20, T222b/07,
 T222b/14, T222b/15, T223a/18, T223a/18,
 T223b/01, T223b/02, T224a/17, T225b/01,
 T225b/18, T228b/12, T228b/14, T228b/18,
 T229a/13, T230b/08, T230b/12, T231b/04,
 T232a/05, T233a/02, T233a/05, T233b/01,
 T235a/19, T235a/20, T235a/21, T236a/04,
 T236a/15, T236b/05, T237a/08, T238b/19,
 T238b/20, T240a/07, T240a/14, T240a/14,
 T240b/14, T240b/14, T240b/15, T240b/15,
 T241a/04, T241a/18, T244a/18, T244b/17,
 T245b/10, T245b/16
 s. misin T220b/20
 s.+a **saña** T198a/18, T198b/20, T199a/11,
 T199a/14, T199a/14, T199a/15, T200b/18,
 T200b/21, T204b/02, T204b/07, T204b/09,
 T206a/18, T210a/03, T210b/05, T210b/12,
 T210b/13, T211a/03, T211a/17, T212a/08,
 T213a/06, T215a/04, T216b/15, T217b/16,
 T217b/17, T219a/05, T219a/09, T219b/01,
 T220b/07, T220b/09, T220b/17, T221a/08,
 T221a/12, T221a/15, T221a/18, T221b/02,
 T221b/16, T222a/12, T222a/20, T222a/20,
 T222a/21, T222b/04, T223a/19, T223b/03,
 T225b/02, T225b/03, T225b/03, T225b/09,
 T226a/11 T226a/12, T228a/02, T228b/09,
 T228b/12, T228b/18, T228b/19, T228b/19,
 T229a/02, T229a/02, T229a/03, T229a/03,
 T229a/10, T229a/10, T229a/17, T230b/19,
 T231b/03, T231b/09, T233a/10, T233b/12,
 T234b/07, T235a/05, T236a/01, T236a/20,
 T237a/06, T237a/07, T237a/21, T237b/20,
 T240a/08, T241a/18, T244b/08, T245a/12,
 T245b/13, T245b/16
 s.+den T198b/18, T199a/06, T204b/08,
 T204b/10, T204b/10, T209a/17, T213a/09,

- T218a/04, T218a/07, T221a/11, T221a/17, T223a/19, T228a/03, T229a/11, T229a/11, T239a/02, T239a/03
- s.+i T199a/04, T199a/07, T201a/05, , T206a/06, T210b/11, T216a/16, T221a/05, T221b/07, T221b/10, T221b/10, T226a/12, T226a/16, T233b/07, T233b/11, T233b/12, T240a/02, T245b/10
- s.+sin T234b/02, T234b/06 → ø-
- s.+ün T198b/18, T198b/19, T200a/18, T204b/08, T205a/08, T207b/12, T210b/04, T210b/20, T213a/04, T214b/13, T215a/12, T215a/13, T218a/04, T218a/05, T219a/07, T219b/02, T219b/10, T220b/05, T220b/14, T221a/12, T221b/01, T221b/13, T222a/12, T223a/19, T225a/16, T226b/09, T227a/04, T227a/05, T228b/18, T229a/02, T229a/03, T229b/03, T230b/17, T231b/09, T233a/15, T235a/05, T235a/05, T239b/03, T245a/01, T245a/11
- s.+ünle T216a/15, T221a/11, T223a/20, T233b/08
- [=237]
- senā'** *Ar. (i.)* övgü
- s.+ø
- s.-ı bî-kıyās: benzersiz övgü, başka bir varlığa yapılmayan övgü T246a/11 → bî-kıyās
- s.-ı cezîl: çok övgü T246a/17 → cezîl
- [=2]
- seng** *Far. (i.)* taş
- s.+ø T215b/17
- s.-i hāra: sert taş T197b/08
- s.+isine T206a/01
- [=3]
- ser** *Far. (i.)* baş
- s.+ø
- s. ide mi T212b/05 → it-
- s.-i zülfün: saçının ucu T206b/10 → zülf
- [=2]
- serā** *Far. (s.)* şarkı söyleyen
- s.+ø T198a/15, T213b/16
- [=2]
- ser-āğāz** *Far. (i.)* tekrar başlama
- s.+ø
- s. iderler idi T236b/20 → i-
- [=1]
- serā-perde** *Far. (i.)* otağ, saray perdesi
- s.+ø T213b/16
- [=1]
- ser-bülend** *Far. (s.)* başı yüksek, yüce
- s.+ø
- s. olası T218a/19 → ol-
- [=1]
- ser-cümle** *Far.+Ar. (s.)* bütün, hepsi
- s.+ø T240a/07
- [=1]
- ser-firāz** *Far. (s.)* seçkin, başkalarından farklı olan
- s.+ø T203b/21, T207b/16, T209a/17, T230a/05, T239b/05
- s.+uñ T208a/08
- [=6]
- ser-gerdān** *Far. (s.)* şaşkın, kendini bilmez
- s.+ø
- s. durur T246a/02 → dur-
- [=1]
- serheng** *Far. (i.)* önder gelen asker, komutan, önder
- s.+ø T214b/03
- s.-i kıyāmet: kıyamette Müslümanların önderi, Hz. Muhammed T203b/17
- [=2]
- seri'** *Ar. (s.)* hızlı
- s.+ül harekedür: hızlı hareket eden T242a/21 → hareke
- [=1]
- serir** *Ar. (i.)* taht
- s.+ine T214a/15
- [=1]
- ser-keş** *Far. (s.)* asi, başkaldıran
- s.+ø
- nefs-i s. T236a/01 → nefis
- [=1]
- ser-māye** *Far. (i.)* varlık, mal
- s. T222b/03, T246a/08
- [=2]
- ser-nigün** *Far. (s.)* talihsiz, bahtsız
- s.+ø T208a/08
- [=1]
- sersem** *Far. (s.)* akılsız, kendini bilmez
- s.+ø
- Sām-ı s. T239b/03 → Sām
- [=1]
- serseri** *Far. (i.)* başıboş, aylak kimse
- s.+ø T222b/06, T232b/03
- [=2]
- ser-tā-ser** *Far. (zf.)* baştan başa
- s.+ø T228a/09
- [=1]
- serv** *Far. (i.)* servi, sevgilinin boyu
- s.+ø, T245a/03
- s.-i sehī: sevgilinin düz boyu T215b/19 → sehī
- s. ü kâmetün T236b/03
- [=3]
- ser-vakt** *Far.+Ar. (i.)* kimsenin olmadığı oda
- s.+ına T230b/18
- [=1]
- server** *Far. (s.)* ileri gelen, lider
- s.+ø T209a/16
- melik-i server T233b/01

- s.-i selāṭīn: sultanların önde geleni T246a/16
→ selāṭīn
s. ola T229b/19 → ol-
s. тұрur T210a/16 → тұr-
s.+i (tnn) T219a/12, T244b/07
s.+leri T212b/10, T214a/16, T214b/02
[=9]
- sev-** sevgi ve bağlılık duy-
s.-ø T218b/18
s.-dūgiçün T245a/05
s.-dūgüm T215b/14
s.-erleridi T204a/09 → i-
s.-ipdür T216a/16
s.-medi T235a/13
s.-meye T216a/16
s.-mez T244b/14
s.-se T204b/20, T204b/20
[=10]
- sevāb** *Ar. (i.)* hayırlı bir davranış karşısında alınacak ödül
s.+ø T217b/12, T244a/04, T244a/05
s.+ı (tnn) T217b/08, T217b/08, T217b/09, T217b/12
[=7]
- sevād** *Ar. (i.)* karalık, karartı
s.+ø
s.-ı ‘adem T246a/01
[=1]
- sevdā** *Far. (i.)* insanı oluşturan dört unsurdan biri, kara safra
s.+ø T243b/09
[=1]
- sevgil** *(i.)* sevgi, gönül »*sevgeli, sewgül, MA, 233.*
s.+ø
s. vireler T205a/01 → vir-
[=1]
- sevgülü** *(s.)* sevilen
s.+lü T209b/14, T217b/14, T217b/15, T217b/15
[=4]
- sevici** *(s.)* seven kişi
s.+ø T210a/07
[=1]
- sevin-** mutlu ol-
s.-di T229a/08
s.-mekde T208a/01
s.-sün T232b/09
s.-üp T234a/14
[=4]
- seyelān** *Ar. (i.)* akma, akıntı
s.+ø
s. itmekdür T242a/05 → it-
[=1]
- seyl** *Ar. (i.)* sel, su taşkınlığı
s.+ø T198a/06, T208a/21, T243a/06, T243a/08
- s. olup T232a/04 → ol-
s.+i
s.+i urmuş T208a/13 → ur-
s.+ler T243a/10
[=7]
- seyl-āb** *Ar.+Far. (i.)* sel
s.+ø T216a/13, T217a/16, T227b/04
s. olup T244b/19 → ol-
[=4]
- seylāb-vārī** *Ar.+Far. (zf.)* sel gibi
s.+ø T224b/08
[=1]
- seyr** *Ar. (i.)* gidiş, gezme, dolaşma
s.+ø
s. idüpdür T225b/08, T225b/17 → it-
s.+ine
merkeb-i s. T198a/06 → merkeb
[=3]
- seyrān** *Ar. (i.)* gezme, gezinme
s.+ø
s. eyledüm T240a/03 → eyle-
s. kıla T235a/16 → kıl-
[=2]
- seyrī** *Ar. (i.)* gezme, dolaşma
s.+ø
s. günü T222a/03 → gün
[=1]
- seyyāl** *Ar. (s.)* akışkan, akıcı
s.+dur
cism-i s. T242b/01 → cism
[=1]
- seyyār** *Ar. (s.)* gezen
s.+ø
hār-ı s.-ı felek T198a/11 → hār
[=1]
- seyyāre** *Ar. (i.)* gezegen
s.+ye T237b/09
[=1]
- seyyid** *Ar. (i.)* bir topluluğun önde gelen kişisi
s.+ø
s.-i ‘alem: kainatın efendisi, Hz. Muhammed T197b/09
s.-i mevlā: sahiplerin sahibi, Allah T217b/09
s.+imüz T223a/01
s.+lerinden T238a/07
[=4]
- seyyidīn** *Ar. (s.)* iki seyyid Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin
s. T197b/14
[=1]
- şı-**
1. üstün gel-, mağlup et-
ş.-yup T202b/21
2. *(y.f.)*

- ‘ahd u peymān şı-: verilen sözden dön-
...-dum T246a/07
[=2]
- sıbt** *Ar. (i.)* aile, soy
s.+ø T212a/10, T212a/10
s.+ı (tnn) T212a/11, T212a/11
s.+ından T212a/10
s. durur T205a/03 → dur-
s. idi T207a/05 → i-
s.+ındandı T207a/04 → ø-
s.+ındandır T212a/10
s.+ınuñ T199b/16, T211a/12, T214a/16
s.+uñ T198b/06, T207a/05, T212b/13,
T213b/17, T214a/21, T214b/02, T214b/04,
T215a/08, T215b/09, T217b/03, T226a/09,
T235b/03, T237a/01, T237a/04
[=26]
- Siccīn** *Ar. (İ.)* cehennem
S.+ø T223a/09
[=1]
- Şiddīkī** *Ar. (S.)* en sadık olan Hz. Ebubekir
S.+ø T197b/12
[=1]
- şıdır-** sızdır-
ş.-ırdı T239a/17
[=1]
- şıdk** *Ar. (i.)* bağlılık, doğruluk
ş.+ıla T200a/05, T217b/11, T226a/06, T236a/11
ş.+ına T197b/10
[=5]
- şıfāt** *Ar. (i.)* vasıf, dış görünüş, kılık
ş.+ø T228b/21, T242a/13
hüsn-i ş. T205a/01 → hüsn
zāt u ş.: kişilik ve vasıf T226b/06 → zāt
ş.+dur T241b/15, T241b/16, T241b/19,
T241b/20
ş.+ı T235b/20
ş.+ın
ş. tutmuş T212b/02 → tut-
ş.+la T231a/13
ş.+ların T240b/17
ş.+uñ T234b/06
[=12]
- şıfāt-kādir** *Ar. (s.)* vasıflı, nitelikli
ş.+ø T212a/15
[=1]
- şıg-** yer bul-, içine girebil-
ş.-madı T218a/06
ş.-masa T218a/13
[=2]
- şıgār** *Ar. (i.)* küçük, küçükler
ş.+ø T220a/14
[=1]
- şıgın-** korunmak amacıyla birine başvur-
ş.-dum T228b/12
ş.-ıcağ T234a/21
- ş.-up T214b/15, T239a/14
[=4]
- şıgır** *(i.)* büyükbaş hayvan
ş.+ø T227a/11, T235b/05, T240a/21
[=3]
- şıhhat** *Ar. (i.)* sağlık, esenlik
ş.+ø T208a/06
ş.-ı ‘ālem: canlılık, hayat T203a/10
[=2]
- şın-**
1. yenil-, mağlup ol-
ş.-dı T202b/21
2. *(y.f.)*
ödi şın-: çok kork-
...-dı T230a/21
[=2]
- şınv** *Ar. (i.)* dal, budak
ş.+ıdur T242a/02
[=1]
- sır** → sırr
‘Ankā-yı s. T220a/01 → ‘Ankā
[=1]
- sırr** *Ar. (i.)* giz, gizem
s.+ı T241a/14
s.+ımızdan T223b/03
s.+umı T204b/02
s.+umızı T205a/10
[=4]
- sidre** *Ar. (i.)* göğün yedi kat üstündeki makam
s.+nün T236a/17
[=1]
- sidre-nışīn** *Ar. (i.)* sidre makamında oturan melekler
s.+ø
şayrān-ı s. T198a/15 → şayrān
[=1]
- sihr** *Ar. (i.)* büyü
s.+i (ns)
s. okuyup T231a/14 → oku-
s.+ile T223a/08, T230b/21
[=3]
- Sikender** *Yun. (İ.)* İskender-i Zülkarneyn
S.+ø T206a/14, T217a/17
sedd-i S. T214a/21
S.+veş T217a/15
[=4]
- sil-**
1. bir şeyin ıslaklığını gider-
s.-ø T221b/10
2. *(y.f.)*
el yüze sil-: dua edip ellerini yüzüne sür-
...-di T233a/18 → el, yüz
[=2]
- silāh** *Ar. (i.)* savunma ve saldırı amaçlı kullanılan araç
s.+ları T240a/20

[=1]
šīm *Far. (i.)* gümüş
 s.+ø
 s. ü zer T214b/05, T218b/15, T235b/05,
 T237a/04 → zer
 s. ü zerden T218b/17, T218b/18, T237a/20,
 T237a/21
 s.+e T237a/20

[=8]
šīma *Far. (i.)* yüz, çehre
 s.+nda T204a/18
 s.+sında T204a/16

[=2]
šīmīn-ten *Far. (s.)* beyaz tenli
 s.+ø T201b/04

[=1]
Simurg *Ar. (İ.)* Anka kuşu
 S. T214b/07
 S.-ı Kāf: Kaf dağında yaşayan Simurg
 T236b/03 → Kāf

[=1]
sin *(i.)* mezar
 s.+ø T206a/18, T218a/07
 ismini s. urdılar T203a/08 → ur-, ism
 s.+ün T218b/06

[=4]
sin-cāh *T.+Ar. (i.)* mezar, kabir
 s.+ø
 yirini s. eyledi T205b/19 → eyle-, yir

[=1]
šīne *Far. (i.)* göğüs, bağır
 s.+ø T202b/12
 s.+de T216a/02

[=2]
siñek *(i.)* uçucu bir böcek
 s.+ø T198b/15, T236b/01

[=2]
sinī *Far. (i.)* bakır ya da pirinçten büyük tepsi
 s.+nün T210a/04

[=1]
sipāhī *Far. (i.)* atlı asker
 s.+sini T214a/21
 s.+siyle T203a/01

[=3]
sipās *Far. (i.)* hamdetme, şükür
 s. T246a/11

[=1]
sirāyet *Ar. (i.)* yayılma, dağılma
 s.+ø
 s. eylemişdür T242b/13 → eyle-

[=1]
šīret *Ar. (i.)* ahlak, karakter
 s.+ø
 s.-i mergüb: beğenilen istenilen karakter
 T235b/06 → mergüb
 s.+i T222b/03

[=2]
sitān *Far. (i.)* yer bildiren kelimeler türetir
 s.+ø
 dü s.: iki alem, dünya ve ahiret T235b/17 →
 dü

[=1]
sitte *Ar. (s.)* altı
 s.+ø
 cihāt-ı s.-i mübīn T242b/02 → cihāt, mübīn

[=1]
Sivā bin Sāğuv *(İ.)* Süleyman'ın süt annesinin
 kocası
 S.+dı T236b/08 → ø-

[=1]
siviş- bulunduğ yerdən kaç-
 s.-diler T202b/14

[=1]
siyāh *Far. (i.)* kara
 s.+ø T224b/10, T230a/17
 dūd-ı s. itdi T204b/18, T230b/04 → it-, dūd
 s. eyledi T208a/05, T224b/10 → eyle-
 s. iderdi T205b/05
 s. olmuşdı T219b/19 → ol-
 s. olsa T217a/14
 s.+ı (tnn) T214a/11, T238a/11

[=10]
siyāhī *Far. (i.)* zalim
 s.+ø T246b/09
siyāset *Ar. (i.)* devlet yönetimi, yönetim bilgisi
 s.+ø
 erkān-ı s. T237b/04, T239a/04

[=2]
Siyāvuş *(İ.)* Key Hüsrev'in babası olan İran
 mitolojik kahramanlarından biri.
 S.+ø T202a/18

[=1]
siz *(zm.)* çokluk ikinci şahıs zamiri
 s. T201a/13, T203b/20, T210b/07, T220b/15,
 T234b/14
 s.+den T203b/18, T213b/19, T220b/15,
 T236a/08
 s.+e T217a/16, T230b/01, T230b/15, T232a/01,
 T233b/12
 s.+i T206a/06, T232a/16, T234b/15
 s.+ün T200b/16, T228a/01, T230b/21,
 T231a/03, T231b/21

[=21]
şofra *Ar. (i.)* yemek, yemek masası
 ş.+ø
 ş.+lar
 ş.+lar çekilüp T235a/02 → çekil-
 ş.+ya
 sefer azuğı ş.+ya koyuldu T209b/20 →
 koyul-, sefer, azuğ

[=2]

şoĥbet *Ar. (i.)* söyleşi, yarenlik

ş.+ø T201b/07

ş. ider T216a/14,

ş. iderdi T199b/14

ş. itdi T227a/05

ş. itmekde T241a/09

ş.+i T228b/02

ş.+in

ş. kıl- T228a/11

ş.+ine T222a/08, T231b/11, T238b/07

ş.+üm T216a/13

ş.+ünde T198a/02

[=13]

Sokratē *(İ.)* Yunanlı filozof Sokrates

S.+a T239a/08

[=1]

şol *(s.)* sağ farşıtı, sol taraf

ş.+ø

sağ ş.: iki taraflı T214b/01

[=1]

şoñ *(i.)*

1. bitiş, nihayet

ş.+a

öñden ş.+a: tamamen T219a/09

ş.+ı

ş. fenā ola T217a/01

ş.+ıdur T210a/19, T210a/19

ş.+ın T225a/06

ş.+una T224a/15

2. *zf.* sonra, ardından

ş.+ø T218b/06

ş.+ında T223b/09

ş.+unda T225a/02

[=8]

soñra *(zf.)*

1. daha ileri bir zamanda

ş.+ø T199b/17, T201b/14, T203a/07, T203b/04,
T204b/12, T206a/11, T208b/11, T210a/04,
T210b/18, T211a/21, T212b/12, T215a/05,
T215a/11, T215a/18, T215a/20, T216b/01,
T217b/02, T217b/04, T220a/16, T220b/10,
T221a/05, T222a/01, T222a/13, T222a/21,
T224b/14, T225a/01, T225a/05, T226b/19,
T227a/04, T227a/12, T227b/04, T228a/03,
T230b/09, T233a/03, T233b/05, T233b/17,
T233b/20, T235b/04, T235b/05, T237b/04,
T238a/07, T239a/02, T243a/08, T244a/06,
T244a/07

2. *(e.)* aksi takdirde

ş.+ø T201a/01, T201a/05, T201a/16, T206a/12,
T210b/15

[=50]

şor-

1. sual et-, birine soru yönelt-

ş.-a T225a/04, T238b/10

ş.-ar T204b/11

ş.-ardum T229a/16

ş.-dı T212b/17, T214b/21, T231b/19, T233a/20

ş.-duĥın T204b/11

ş.-madı T238b/12

ş.-mayam T238b/12

ş.-salar T231a/16

ş.-up T222a/11

2. *(y.f.)*

göñlümüz şor- : hal hatır sor-

...-duĥından T207a/09

ĥâtırın şor- : halini hatırını sor-

...-duĥı T207a/03

[=15]

şorış- *(y.f.)*

ĥâl ĥâtır sorış-: birbirlerine nasıl olduklarını

sor-

...-up T210b/03

[=1]

şoruncak *(i.)* soru, sorma

ş.+ø T238b/10

[=1]

Sovar < *Şovav* *(İ.)* Davud peygamberin oĥlu. »*KKD, 1979.*

S.+ø T223b/08

[=1]

Sovav → **Sovar**

S.+dur T227a/21

[=1]

şovıt- *(y.f.)*

su yürekde odı şovıt-: içini ferahlat-

...-ur T204a/14

[=1]

şovu- *(y.f.)*

göñülleri gözleri şovu-: uzaklaş-, ilgi
gösterme-

...-dı T211b/16

'ışkı şovu-: sevgisi azal-

...-yup T216a/05

[=2]

söyle-

1. sözle anlat-, ifade et-

s.+ø T223b/18, T236b/05, T238b/18, T238b/18

s.-di T200b/07, T201a/19, T205b/06, T207b/07,

T211a/06, T211b/06, T213a/19, T213b/16,

T215a/13, T220b/03, T222a/08, T229b/06,

T229b/07, T229b/07, T231a/17, T232a/12,

T232b/19, T233b/03, T235b/16

s.-diler T210b/13, T210b/14, T213b/08,

T214a/07, T227b/19, T229a/07, T231b/21,

T232b/16

s.-düĥiçündür T220b/04

s.-düĥin T204b/14, T215a/21

s.-düm T225b/05, T231a/01, T236a/05

s.-düñ mi T221a/01

s.-gil T198a/21, T211a/19, T212a/06, T221a/03,

T240a/17

- s.-medi T238b/17, T244b/16
s.-medin T220b/04
s.-medüm T221a/02
s.-mege T204b/10
s.-mesün T204b/04
s.-meyem T238b/12
s.-mişem T223b/16
s.-ñüz T204b/04, T219a/15
s.-r T207b/01, T230a/01
s.-rlerdi T211b/11 → ø-
s.-ye T226a/05, T238b/19
s.-yelüm T205a/09
s.-yem T225b/09
s.-yevüz T236a/07
s.-yüp T246a/13
- 2. yapılmasını iste-**
s.-señ T198a/19
- 3. (y.f.)**
bir bir söyle-: tek tek herşeyi anlat-
...-yeyim T205a/09
bir eksüksüz söyle-: herşeyi detaylıca anlat-
...-di T204b/15
dürlü söyle-: başka türlü konuş-, aksini
söyle-
...-yen T241a/08
[=67]
- söylen-** söyleme işi yapıl-
s.-di T198b/08
[=1]
- söyleş-**
1. birlikte konuş-
s.-eler T202b/01
s.-ürken T225a/09 → ø-
s.-ürler T241a/21
- 2. (y.f.)**
ğıybetin söyleş-: dedikodu yap-
...-ürleridi T218b/03 → i-
[=4]
- söyleyiş (i.) konuşma**
s.+in T237a/12
[=1]
- söyün-** sön-
s.-mez T231b/10
s.-ür T232a/08
[=2]
- söyündür-** söndür-
s.-ür T240b/13
[=1]
- söz (i.)**
1. bir düşüncüyü anlatmak için kullanılan kelime dizisi, ifade, lafız
s.+ø T200b/05, T206b/03, T209a/20, T217a/02, T217a/19, T220a/01, T220b/04, T222b/15, T229a/07, T235a/09, T235b/16, T236a/06, T238a/01, T238a/01, T238b/16, T238b/18
s.-i şirîn: güzel sözler T235b/07 → şirîn

- s.+de T198a/08, T225a/15, T229a/20
s.+de iken T233b/03 → i-
s.+den T212a/09
s.+dür T213a/19, T223b/16
s.+e T244b/20
s.+e başladı T237a/10 → başla-
s.+i T198b/10, T200a/02, T200b/04, T200b/06, T205a/20, T213a/13, T213b/16, T215b/05, T215b/15, T215b/16, T223b/17, T225b/08, T227b/03, T228a/13, T231a/17, T231b/15, T233b/13, T237b/08, T238b/17, T238b/18, T238b/18, T238b/19, T238b/19, T240a/02
s.+i geçen T228b/09 → geç-
s.+idür T209b/17
s.+ile T200b/19, T212b/12, T213b/05, T225b/03
s.+in T202b/10, T207b/07, T214a/07, T223b/04, T226a/01, T226a/02, T226a/05
s.+in edeblemiş T210b/17 → edeble-
s.+in karşulayup T210b/07 → karşula-
s.+in tut-ø T205a/19 → tut-
s.+inden T213a/11, T214a/07, T240a/08
s.+ine T201a/10, T212b/05, T213b/13, T218b/02, T222b/04, T244b/10
s.+ine kılmañuz T210b/16 → kal-
s.+iyle T205b/03, T211a/09, T222a/12, T231b/09, T233b/05, T233b/05
s.+ler T211a/06, T227b/19
olmayacak s.+ler T215a/13 → olmayacak
s.+leri T207b/03, T230a/09
s.+lerinden T230b/16
s.+lerindendir T237a/19
s.+leriyle T236a/04
s.+lerüm T223b/17, T245b/11
s.+lerümden T206b/01
s.+lerümdür T237a/21
s.+lerüñ T198a/18
s.+lerüñdür T235b/15
s.+üm T198a/13, T216b/14, T217a/07, T226a/02, T229a/10, T236a/05
s.+üm
s.+üm tutar mısız T233a/04 → tut-
s.+ümden T222b/07
s.+ümdür T222b/05
s.+ümi
s.+ümi dutarısan T206a/07 → dut-
s.+ümi dutar olursan T206a/06 → tut-
s.+üñ T206b/16
s.+üñden T200b/18
s.+üñüz T227b/20
- 2. konu**
s. açup T198b/07 → aç-
s. açıldı T235a/03 → açıl-
s. açılup T198b/08
[=111]

şu (*i.*) su, hayati içecek

ş.+ø T204a/13, T204a/15, T207a/20, T207a/20,
T217b/10, T220a/04, T220a/17, T220a/19,
T222a/06, T224b/05, T224b/08, T224b/08,
T228a/16, T233b/14, T242a/21, T242b/01,
T243a/14, T243a/15, T243a/16, T244b/15

ş. yürekde odı şovitur T204a/14

ş.+da T198a/06

ş.+dan T204a/15, T209a/12, T224b/08

ş.+dur T217a/16, T242b/04, T242b/05

ş.+lardur T243a/08

ş.+ya T199a/02, T199a/03, T202a/01, T202a/09,
T202a/09, T207a/18, T207a/21

ş.+yı T209b/07, T209b/07, T240b/12, T243a/21,
T243b/02, T243b/03, T243b/04, T243b/04,
T243b/06

kevşer ş.+yı: cennetteki kevser nehri
T233b/16 → kevşer

ş.+yıla T203a/05, T222a/06, T235b/11,
T242b/04

ş.+yıla

kevşer ş.+ıla T233b/19

ş.+yında T210b/19

ş.+yından T209a/11, T217b/10

ş.+yınıñ T243b/05

ş.+yuñ T204a/14

[=56]

sucāl *Ar. (i.)* soru

s.+ø T244a/12

s. eyitdi T241b/12, T241b/19, T242a/08,
T242a/09, T242a/14

s. eyledi T241b/06, T243b/09, T243b/11,
T243b/13, T243b/21

s. eylediler T216b/06

s. ider T244a/10,

s. iderse T241b/05,

s. idüp T204a/18, T241b/11, T244a/02,

s. itdi T240a/09, T240a/16, T240b/07,
T241b/17, T241b/21, T242a/01, T242a/01,
T242a/11, T242a/16, T242a/18, T242a/21,
T242b/04, T242b/05, T242b/07, T242b/09,
T242b/15, T242b/17, T242b/21, T243a/03,
T243a/06, T243a/09, T243a/12, T243a/14,
T243a/18, T243b/01, T243b/15, T243b/18,
T244a/04, T244a/07, T244a/12

s. itdiler T238b/19

s. itseñ T212a/15

s.+üñ T241b/09, T241b/10

[=51]

şubḥ *Ar. (i.)* sabah

ş.+ø T199b/12, T214a/08, T214a/14, T216a/10,
T224a/17, T234a/02

ş.-ı şādık: her gün olan sabah, güneş
T231a/21, T238a/12 → şādık

ş. u şām: sabah akşam, devamlı T206b/14,
T225b/04, T225b/20, T235a/15 → şām

[=12]

Subḥān *Ar. (S.)* tüm beşeri özelliklerden münezzeḥ
olan Allah

S.+ø T246a/07

[=1]

şubḥ-dem *Ar.+Far. (zf.)* sabah vakti

ş.+ø T238a/09

[=1]

suç (*i.*) günah, yanlış

ş.+ı T222a/16

ş.+umı T221b/04

ş.+unı T219b/14, T221b/09

[=4]

sūd *Far. (i.)* fayda, kazanç

s.+ø

s. olmaya T230b/06

[=1]

sūd-mend *Far. (s.)* karlı, kazançlı

s.+ø

s. olmuş T207a/08 → ol-

[=1]

şuffe *Ar. (i.)* sofa

ş.+sinde T234a/07

[=1]

şuḥf *Ar. (ç.i.)* dört kitap dışında peygamberlere
gelen emirler

ş.+ø

ş.-ı Âdem: Adem peygambere gönderilen
sayfalar T228b/06

[=1]

sultān *Ar. (i.)* hükümdar, padişah

s.+ø T215b/15, T217a/12, T229b/13, T230a/06,
T237b/18

ş.-ı mîr: sultanların önderi T214b/06 → mîr

ş.-ı şāh: hükümdar, şah sultan T236a/12,
T245b/14

s. bin sultān: sultan oğlu T246a/14

şāh-ı s. T197b/07

s.+ı T215a/06, T226a/07

s.+ısın T221a/09 → ø-

s.+laruñ T205b/19

[=13]

Sultān Bayezid bin Muḥammed Ḥān (*İ.*) Osmanlı
padişahı

S.+ø T246a/14

[=1]

Sultan Ḥān Muḥammed → Sultān Bayezid bin
Muḥammed Ḥān

S.+ø T206a/15, T236b/02

[=2]

Sultan Muḥstafā (*İ.*) Osmanlı padişahı

S.+ø T206a/16

[=1]

Sultān Şāh Muḥammed → Sultān Bayezid bin
Muḥammed Ḥān

S. T225a/03

[=1]
şunc *Ar. (i.)* yapma, yapış
 ş.+ı T240b/06
 ş.+ın T240b/08

[=2]
şun- uzat-, ver-
 ş.-dı T210a/06, T237b/14
 ş.-dılar T231b/06
 ş.-sa T206a/11
 ş.-up T231b/08

[=5]
şunuş- birbirlerine hamle yap-
 ş.-up T202b/12

[=1]
şüret *Ar. (i.)* dış görünüş, şekil
 ş.+ø T242a/08, T242a/08, T243b/16
 ş.-i hâl T246a/01 → hâl
 ş.-i hüb ola T235b/06 → ol-, hüb
 ş. kabül itmekdür T242a/11
 ş.+dür T241b/12
 ş.+e
 ş.+e geldi T223a/05 → gel-
 ş.+i T244b/02
 ş.+idür T243b/15
 ş.+ile T222a/04
 ş.+inde T222a/11
 ş.+ine T244a/21
 ş. gir- T219b/10
 ş.+lerinden T241b/12

[=14]
şusa- su içme ihtiyacı duy-
 ş.-sa T217b/09

[=1]
şüsen *Far. (s.)* kokulu bir çiçek, güzel, hoş
 s.+ø T215b/15

[=1]
şusuz *(s.)* su içme ihtiyacı olan
 ş.+ø T220a/19

[=1]
şusuzlık -ğı *(i.)* susuz olma durumu
 ş.+dan T209b/02, T217b/10
 ş.+ı T239b/20

[=3]
süsmār *Far. (i.)* kertenkele
 s.+ø T197b/08, T197b/10
 [=2]

susuzlık → şusuzluk
 ş.+dan T209b/04

[=1]
şuvar- su ver-, su içir-
 ş.-a T217b/11
 ş.-salar T235b/11

[=2]
şuver *Ar. (ç.i.)* suretler
 ş.+ø T241b/17, T241b/18, T242a/12

ş.-i muhtelif: farklı şekiller T241b/15,
 T241b/15 → muhtelif
 ş.-i müttefika: benzer şekiller T241b/17 →
 müttefika

[=6]
şuyla- izinden git-, takip et-
 ş.-dum T225b/05

[=1]
Şü'ban *Ar. (İ.)* parlak yıldız
 Ş.+ø T229b/18

[=1]
sücüd *Ar. (i.)* secdeye varma
 s.+ile
 rükū' ı s.+ile T198b/10
 s. eyle-ø T240b/15 → eyle-
 s. itmedi T223a/12 → it-
 [=3]

süd *(i.)* süt
 s.+ø T235b/09
 [=1]

süflī *Ar. (s.)* aşağı, değersiz, gereksiz
 s.+ø T199a/19
 s.+den
 şügl-ı s. T199a/18 → şügl
 s.+ye T223b/01
 [=3]

sūhan *Far. (i.)* söz, kelim
 s.+veş T198a/20
 [=1]

Süheyl *Ar. (İ.)* Güney yarım kürede parlak bir
 yıldız
 S.+üñ T242b/03

[=1]
sükūt *Ar. (i.)* sessiz kalma, konuşmama
 s.+ø
 s. kılam T238b/12 → kıla-
 [=1]

Süleymān → Süleymān bin Dāvud
 S.+ø T206a/14, T215a/16, T217a/17, T222b/18,
 T222b/18, T223a/04, T223b/08, T223b/09,
 T223b/09, T223b/13, T223b/15, T225b/07,
 T226b/09, T227b/11, T227b/11, T227b/13,
 T227b/18, T228a/03, T228b/02, T228b/19,
 T228b/19, T229a/10, T229a/11, T229a/12,
 T229a/13, T229a/15, T229a/18, T229a/20,
 T229b/07, T229b/09, T229b/11, T229b/13,
 T229b/15, T230a/10, T230a/16, T230b/11,
 T230b/15, T230b/16, T231b/05, T231b/07,
 T231b/09, T231b/19, T232a/07, T232a/13,
 T232a/14, T232a/16, T232a/18, T232a/19,
 T232b/01, T232b/07, T232b/15, T232b/16,
 T232b/17, T233a/01, T233a/06, T233a/16,
 T233b/01, T233b/10, T233b/13, T233b/17,
 T234a/03, T234a/09, T234a/13, T234b/14,
 T234b/21, T234b/21, T235a/01, T235a/10,
 T235a/11, T235a/11, T235a/12, T235b/01,

T235b/08, T236b/04, T236b/13, T236b/15,
 T236b/20, T236b/21, T237a/03, T237a/09,
 T237b/02, T237b/02, T237b/03, T237b/09,
 T237b/10, T237b/19, T240a/06, T240a/06,
 T241a/10, T241a/16, T241a/19, T241b/02,
 T241b/04, T241b/04, T241b/06, T241b/09,
 T241b/11, T241b/12, T241b/13, T241b/14,
 T241b/15, T241b/16, T241b/16, T241b/17,
 T241b/19, T241b/20, T241b/21, T242a/01,
 T242a/02, T242a/03, T242a/03, T242a/04,
 T242a/05, T242a/06, T242a/07, T242a/08,
 T242a/09, T242a/11, T242a/14, T242a/15,
 T242a/16, T242a/19, T242a/21, T242b/04,
 T242b/05, T242b/06, T242b/07, T242b/09,
 T242b/12, T242b/15, T242b/18, T242b/21,
 T243a/03, T243a/06, T243a/09, T243a/12,
 T243a/15, T243a/18, T243b/02, T243b/07,
 T243b/11, T243b/14, T243b/16, T243b/19,
 T243b/21, T244a/02, T244a/05, T244a/08,
 T244a/14, T244a/18, T244a/20, T244b/01,
 T244b/03, T244b/08, T244b/10, T244b/18,
 T244b/20, T245a/02, T245a/13, T245a/14,
 T245b/14, T246a/21
 S.-ı fūnūn: ilim sahibi Süleyman T229b/11
 → fūnūn
 S.-ı zamān: devrin Süleyman'ı T233a/10, →
 zamān
 S.+ü'z-zamān T241b/09
 S.+a T228b/20, T230a/02, T232b/10, T232b/21,
 T233b/21, T235a/09, T235a/09, T236b/07,
 T237a/14, T237b/04, T237b/05, T237b/07,
 T239a/10, T241a/10, T244a/12, T244a/16,
 T244b/09, T244b/20, T245a/10
 S.+dan T198a/20, T223b/14, T229a/13,
 T230b/02, T230b/09
 S.+dan
 kışsa-ı S.+dan T246a/16 → kışsa
 S.+dur T232a/19, T239a/02
 S.+ı (ns) T233b/21, T234a/02, T234a/03,
 T234a/10, T234b/14, T235a/03,
 T235a/10, T236b/14, T236b/16,
 T236b/18, T239a/04, T239a/07,
 T241b/01, T241b/02, T241b/08
 S.+içün T237a/03
 S.+uñ T201b/01, T223b/10, T227b/16,
 T229a/12, T229a/13, T229b/20, T230a/03,
 T230a/04, T230a/20, T231b/06, T231b/08,
 T231b/16, T231b/17, T232a/12, T232a/12,
 T232a/15, T232a/21, T232b/05, T232b/12,
 T232b/17, T233a/20, T233b/06, T234a/01,
 T234a/03, T235a/03, T235a/08, T235b/06,
 T236b/15, T236b/17, T237a/10, T237a/12,
 T237a/13, T237b/03, T237b/10, T237b/11,
 T238b/02, T244a/13, T245a/08
 S.+veş T235b/21
 [=244]

Süleymān-nāme (*İ.*) Firdevsi-i Rumi'nin eseri
 S.+ø T206b/02, T217a/05, T217a/19, T225b/06
 Kitāb-ı S. T246a/17 → Kitāb
 Kitāb-ı S.+nūñ T198a/14
 S.-i Kebīr: büyük (eser) Süleymanname
 T236b/07
 S.+nūñ T198b/03, T206b/19,
 T217a/20, T225b/16, T226a/04
 S.+sin T198a/08, T198a/12, T246a/04
 S.+sinūñ T206b/05
 S.+ye T236a/19
 S.+yi T225b/11
 [=18]
Süleymān bin Dāvud (*İ.*) Hz. Süleyman
 S.+ø T239a/09
 S.+uñ T241a/21
 [=2]
Şümān Kāl'ası (*İ.*) bir kale adı » *Şunān KM, 6. cilt,*
5309.
 Ş.+ø T199b/02
 [=1]
Şümāş Kāl'ası (*İ.*) bir kale adı
 Ş.+ø T199b/07
 [=1]
Şümū'a < *Şima* (*İ.*) Davud peygamberin oğlu
 S.+dur T227a/21
 [=1]
sünbül *Far. (i.)* süs bitkisi, sümbül
 s.+ø T215b/13, T217a/16
 [=2]
sünneti *Ar. (i.)* Hz. Muhammed'in söz ve
 davranışları ile gittiği yol
 s.+ø
 ehl-i s. T232a/10
 s.+de T244a/08, T244a/09
 [=3]
sünnet2 *Ar. (i.)* erkek çocukta deri kesme işlemi
 s.+ø
 s. itdi T233b/19 → it-
 [=1]
süñü (*i.*) mızrak, süngü
 s.+ler T202b/12
 [=1]
süñük (*i.*) kemik
 s.+den T206b/16
 [=1]
süñüş- savaş-, mızrakla savaş-
 s.-üp T202b/12
 [=1]
süptür- süptürge ile temizle-
 s.-üp T236a/17
 [=1]
sür-
 1. uzaklaştır-
 s.-ø T199a/19
 2. önüne katıp götür-, yürüt-

- s.-di T199b/04
s.-üp T202b/11, T238a/15
3. bir maddeyi ince tabaka şeklinde yay-, serp-
s.-di T207b/08
4. ilerle-, hareket et-
s.-di T224a/09
s.-üp T210a/09, T224a/01, T225a/12, T234b/16, T238a/19
5. deġdir-
s.-üp T209a/08, T238a/03
6. (*y.f.*)
‘ömür sür-: yaşa-
...-er T237a/19
...-iser T200a/21
şafâ sür-: rahat yaşa-, neşe içinde ol-
...-sün T225b/20
yüz sür-: saygı göster-, baġlılık duy-
...-di T200b/20, T218b/11, T239b/19
...-e T214b/14, T229b/17
...-elüm T238a/03
...-en T230a/06
...-er T219a/11, T236a/18
...-iben T214b/18
...-üben T228b/04, T234b/01
...-üp T200a/05, T206b/13, T208b/13, T211b/02
zevk ü şafâ sür-: keyif içinde yaşa-
...-mezem T233a/01
[=33]
- sürçit-** (*y.f.*)
ayaġ sürçit-: yanlt-
...-üp T226a/17
yoldan sürçit-: yanlış yola yönelt-
...-ür T226a/16
[=2]
- sürmele-** sürme çek-
s.-di T233b/20
[=1]
- sürin-** sürin-
s.-üp T208a/21
[=1]
- süst** *Far. (s.)* zayıf, saġlam olmayan
s.+ø
s. olıcak T235b/11
s. olur T235b/11
[=2]
- süstlük** *Far.+ T. (i.)* gevşeklik
s.+ø
s. itmeyevüz T207b/13 → it-
[=1]
- süvār** *Far. (s.)* atlı, ata binen
s.+ø
Sām-ı s. T202b/16, T239b/05 → Sām
s. olup T238a/14, T239b/15 → ol-
[=4]

Ş (ş)

- şād** *Far. (s.)* sevinçli, neşeli
ş.+ø T208a/06
rūhı ş. ola T209a/05
ş. idi T229b/01
ş. ider T208a/10
ş. itdiler T214a/07, T235b/05
ş. ola T198b/01
ş. oldı T203a/14, T220b/21, T224b/19, T229a/08, T231b/18, T235b/01, T240a/02
ş. oldılar T230a/03, T231a/15,
ş. olmamışam T216b/13
ş. oluban T237a/04,
ş. olup T201a/11, T208a/01, T209b/18, T211a/10, T215a/14, T224b/18, T226b/16, T229a/21, T231a/10, T235a/02, T237b/12, T238a/06, T239b/16,
ş. u hürrem olacaktı T226a/01
ş. u hürrem olup T237a/01
ş.+um T216b/13
[=35]
- şād-kām** *Far. (s.)* mutlu, isteğine ulaşmış
ş.+ø T232b/05
ş. ol-ø → ol-
ş. olmaz T235a/13,
ş. olmuşdu T227b/10,
ş. oluram T202a/20, T235a/19
[=5]
- şādān** *Far. (s.)* sevinçli
ş.+ø
ş. eyledi T235b/04
ş. oldı T198a/02
[=2]
- şādılık, -ğı** *Far.+ T. (i.)* mutluluk
ş.+ø T232b/09, T232b/10
ş. itdüklerin T230a/09 → it-
ş. kılduñ T216b/07 → kıl-
ş.+ın T237a/14
[=5]
- şād-mān** *Far. (s.)* sevinçli, bahtiyar
ş.+ø T202a/11, T208a/11, T225a/04, T232a/10, T237a/09
[=5]
- şāfī** *Ar. (s.)* bir kişinin baġışlanması için aracılık eden
ş.+ø T197b/09
[=1]
- şāh** *Far. (i.)* hükümdar, padişah
ş.+ø T205b/21, T208a/16, T212b/06, T225a/02, T230a/16
ş. iken T206a/15, T206a/16, T236b/02
ş. ider T228a/19

- Dāvud-ı Ş. T236b/15, T237a/03, T238a/01
→ Dāvud
sulṭān-ı ş. T236a/12, T245b/14
ş.-ı ḥānedān: soylu şah T207b/06
ş.-ı sulṭān: sultanların şahı T197b/07 →
sulṭān
Ṭālūt-ı ş. T205b/03, T205b/15
ş.+a T198a/12, T199a/19, T209b/14, T230b/06,
T236a/02, T246a/21
ş.+ı T228a/19
ş.+um T215b/14, T245b/04
ş.+uñ T224b/21, T245b/06
[=38]
- Şehāb** < *Şihāb* (İ.) alevli yıldız, kıvılcım
ş.+ø T235a/06
ş.+ile T230a/03, T230a/12
[=3]
- şāhid** *Ar. (i.)* tanık
ş.+ø T197b/10
ş. oldı T197b/08 → ol-
[=2]
- şāhin** *Far. (i.)* yırtıcı bir kuş
ş.+ø T202b/17
[=1]
- Şāh-nāme** *Far. (İ.)* Firdevsi'nin ünlü eseri Şehname
Ş.+nüñdür T206b/05
[=1]
- şahş** *Ar. (i.)* kişi, kimse
ş.+ø T200b/01, T241b/17, T241b/18, T241b/18
ş.+ına T241b/14
[=5]
- Şāh Süleymān** (İ.) Süleyman peygamber
Ş.+ø T209a/15, T225b/07, T230a/05, T236a/07,
T241b/07, T245b/05, T245b/09
[=7]
- şāh-vār** *Far. (s.)* hükümdara yakışan
ş.+ø T198a/13, T202b/17
[=2]
- şā'ir** *Ar. (i.)* şair
ş.+üñ T246a/21
[=1]
- şak** → şakḳ
ş.+ø
ş. iderdi T224a/10 → it-, ø-
[=1]
- şakı-** çak-, parla-
ş.-dı T212a/03, T215b/13
[=1]
- şākır** *Ar. (s.)* şükreden
ş.+ø T228b/09
ş. ol-ø T222b/15
ş.+lerden T199a/07
[=3]
- şākird** *Far. (i.)* öğrenci, çırak, yardımcı
ş.+i T222a/02, T222a/02
ş.+inüñ T222a/02
- ş.+lerile T238a/04
ş.+lerin T238a/14
[=5]
- şakḳ** *Ar. (i.)* yarma, bölme
ş.+ø
ş. itdi T197b/08 → it-
[=1]
- şām** *Far. (i.)* akşam
ş.+ø T238a/12, T245a/15
şubḥ u ş.: sabah akşam, devamlı T206b/14,
T225b/04, T225b/20, T235a/15 → şubḥ
vaḳt-ı ş. T227a/07, T236a/06
[=8]
- şān** *Ar. (i.)* ün, şöhret
ş.+ına T197b/09
ş.+ında T197b/13
[=2]
- şarāb** *Ar. (i.)* içki
ş.+ø T208a/03
[=1]
- şark** *Ar. (i.)* doğu
ş.+ø T215b/12, T242b/02
ş. burcı T234b/19
ş. u ğarb T229b/16
ş.+uñ T238a/09
[=5]
- şarkī** *Ar. (s.)* doğuya özgü, doğu tarafından
ş.+ø T214a/10
[=1]
- şarṭ** *Ar. (i.)* koşul
ş.+ø T211b/07, T211b/20, T211b/21, T212a/01
ş. eyledi T211b/20 → eyle-
ş. ideyim T210a/01 → it-
ş.+ı T211a/19, T211b/20, T212a/02
ş.+ıla T211a/17
ş.+ım T211a/20
ş.+ın T210b/14
ş.+ları T211a/18
ş.+um T210a/01, T210a/02, T210a/02,
T211a/19, T211a/21
ş.+uñ T211b/01
[=18]
- şaşur-** (y.f.)
‘aqlın şaşur-: kendini bileme-
...-ur T208b/04
[=1]
- şāyed** *Far. (e.)* belki
ş.+ø T199a/08, T222b/01
[=2]
- Şāyi'** → Bat-Şāyi'
Ş.+ø T204b/12, T223b/06
[=2]
- şāz** → şād
ş.+ø
ş. olup T199a/15 → ol-
[=1]

şāzılık → şādılık
 ş.+ı T212b/13
 ş.+la T208b/15

[=2]

şāz-mān → şād-mān
 ş.+ø T211b/04

[=1]

şeb *Far. (i.)* gece
 ş.+ø T214a/11, T234a/07, T238a/11
 rüz u ş.: gece gündüz, devamlı T197b/17,
 T198a/06, T226b/01 → rüz

[=6]

şeb-çirāk *Far. (i.)* değerli bir taş, inci
 ş.+ø T207a/17
 ş.+a T207a/17

[=2]

şebbe *Far. < şebe (i.)* siyah kehribar
 ş.+dür T198a/01

[=1]

şebnem *Far. (i.)* çiy
 ş.+ø T235b/14

[=1]

şefā'at *Ar. (i.)* birinin suçunun bağışlanması için
 kişi ile Allah arasında yapılan aracılık
 ş.+ø T214b/16, T217a/10, T217a/10
 ş. kıla T216b/15 → kıl-

[=4]

şeffāf *Ar. (s.)* saydam
 ş.+ø
 cism-i ş. T242a/18, T242a/19 → cism
 ş.+dur T242a/16, T242a/21

[=4]

Şefi *Ar. (S.)* kişinin suçunun bağışlanması için
 aracılık eden, Hz. Muhammed
 ş.+ø T206b/08
 Ş.+i'l-müzniḃin ola T244b/06 → ol-,
 müznibin
 Ş.+ü'l-araşāt: Arasat'ta şefa'at edecek olan
 T203b/17 → 'Araşāt
 Ş. ola T222b/04

[=4]

şefkat *Ar. (i.)* merhamet etme, sevmek
 ş.+ø
 ş. itdi T205b/08, T220a/14 → it-
 ş.+e T222b/15
 ş.+ına T197b/15
 ş.+in T228a/12
 ş.+i
 ş.+i idecekdür T221b/18

[=6]

şeftalü *Far. (i.)* şeftali
 ş.+ye T216a/03

[=1]

şeh → šāh
 ş.+ø T217a/12, T238a/12, T241a/17

ş.-i Ken'ān: Kenan ilinin şahı T217a/13

ş.-i kibār: büyük şah T197b/12

şehā: seslenme edatı

ş.+ø T198a/01, T208b/19, T209a/05,
 T215a/14, T218a/21, T228b/14,
 T237a/08

ş.+lerini T235a/16

ş.+ün T244b/10

[=7]

şehādet *Ar. (i.)* şehit olma
 ş.+i T203b/03

[=1]

şehd *Far. (s.)* bal gibi tatlı
 ş.+i T198a/01, T235b/13

[=2]

şehīd *Ar. (i.)* din ve başka kutsal değerler uğruna
 ölen kişi

ş.+ø

ş. itdiler T203b/13

ş. olayıdı T213b/05,

ş. oldı T203a/13, T203b/02, T204a/02,
 T212b/18, T213a/05,

ş. olduğu T204b/13, T212b/16,

ş. olduğın T203a/06, T205b/01, T205b/13,

ş. olduñ T221a/09

ş. olsa T212b/20

[=14]

şehlā *Ar. (s.)* hafif şaşı göz

ş.+ø T198a/16

çeşm-i ş. T201b/09 → çeşm

[=2]

şehr *Far. (i.)* şehir, kent

ş.+i T217a/17

ş.-i zerrīn: altından yapılmış şehir T226a/07

ş.+inde T237b/06

ş.+inden T209b/20

ş.+ine T215b/07, T238a/05

[=6]

şehriyār *Far. (i.)* padişah, hükümdar

ş.+ø T197b/06, T221a/17, T241a/15, T245a/05,
 T245a/12

T246a/19, T246a/19

ş. idi T226a/14 → i-

ş.+ı T246a/14

[=9]

Şeh Süleymān → Šāh Süleymān

Ş.+ø T230b/05, T232b/20, T236a/08, T245b/05,
 T245b/09, T245b/12

[=6]

şehvet *Ar. (i.)* cinsel istek

ş.+ø T235b/21

[=1]

şek *Ar. (i.)* şüphe

ş.+ø

ş. degül T197b/03 → degül

[=1]

şeker → şekker
ş.+ø T228a/13

[=1]

şekil → şekl
ş.+ø T208a/18, T212b/15
[=1]

şekker *Far. (i.)* tatlı besin
ş.+ø T228a/16, T231b/06, T231b/07
ş.+i T206a/11
ş.+ile T231a/11, T231b/06
[=6]

şekkeri *Far. (s.)* tatlı
ş.+ø T198a/09
[=1]

şekl *Ar. (i.)* biçim, suret
ş.+in T236a/17
ş.+inde T219a/01, T219a/04
ş. girüp T223a/05 → gir-
ş.+ine
ş.+e koydı T202b/04 → koy-
[=5]

şem^c *Ar. (i.)* mum
ş.+ø T197b/16, T217a/13, T245a/04
ş.+ler T233b/04
[=4]

şem^a *Ar. (i.)* mum
ş.+dı T234a/07 → ø-
ş.+yı T232a/08
[=2]

şems *Ar. (i.)* Güneş
ş.+ø T197b/16, T234a/07, T234b/18
āfitab-ı ş.-i zer T231a/18 → āfitāb, zer
in'ikās-ı ş. T242b/15 → in'ikās
ş.-i ḥākān: Dünya'ya hakim olan Güneş
T238a/11
ş.-i eyyām: günlerin (aydınlatan) Güneşi
T198a/01
ş.-i nām-ver: şanlı Güneş T214a/10 → nām-
ver
ş.+den
in'ikās-ı ş. T243a/05
ş.+üñ T242a/02
in'ikās-ı ş. T242b/16
şu^a-ı ş. T242b/14 → şu^a
[=12]

şeng *Far. (s.)* neşeli, kıvrak
ş.+ø T215b/17
[=1]

şengül *Far. (s.)* güteryüzlü
ş.+ø T215b/13
[=1]

şenī^c *Ar. (i.)* kötülük
ş.+ø
ş. itmeye T230a/07 → it-
[=1]

şer → şerr
ş.+den T231b/10
ḥayr u ş.+den T221a/18 → ḥayr
ş. itmeye T200a/20, T226b/04 → it-
ş.+inden T201a/20, T202b/08, T202b/10,
T223a/13, T225a/18
[=9]

şerbet *Ar. (i.)* tatlı içecek
ş.+in T231b/06, T231b/07

şerḥ *Ar. (i.)* anlatma, açıklama
ş.+ø
ş. idersem T204b/02 → it-
ş. idevüz T236a/08
ş. ideyim T225a/15, T235b/17
ş. ideyin T226a/02
ş. eyledi T207b/07, T229b/07, T232a/13,
T233b/03 → eyle-
ş. eyledüñ T240a/16
ş. eylemişem T223b/17
ş. eyleyem T225b/10

ş.+a
ş. kılam T236a/20, T245b/10
ş.+in T225b/09
ş.+ini T240a/12
[=14]

şerī^cat *Ar. (i.)* yol, kanun
ş.+ø T204a/01
ş.+da T244a/09, T244a/09
ş.+ı T216b/04
ş.+ınca T203a/05, T211b/09
ş.+umuzda T203b/20

[=7]

şerīf *Ar. (s.)* şerefli, kutsal
ş.+ø
Ḳuds-i ş. T235b/04 → Ḳuds
ş.+dür T245a/19
[=2]

şerīk *Ar. (i.)* ortak
ş.+idür T244a/01
ş.+lerüñ T219b/02
[=2]

şerr *Ar. (i.)* kötülük, fenalık
ş.+inden T221a/21, T223a/08, T228b/12,
T234a/21, T239b/11
[=5]

şeş *Far. (s.)* altı
ş.+ø T197b/01
[=1]

şeştā *Far. < şeştār (i.)* telli bir çalgı
ş.+ø T223a/03
[=1]

şey' *Ar. (i.)* evrendeki tüm varlıkla için kullanılan
belirsiz bir söz, nesne
ş.+ø T201b/20
ş.+e T241b/20

ş.+i T243b/16
 ş.+üñ T242a/12, T243b/17
 [=5]
şeyâtîn *Ar. (ç.i.)* Şeytanlar
 ş.+ø T207b/20, T226a/06, T229b/13, T230a/09,
 T230a/15, T230b/10, T230b/16, T230b/20,
 T232a/11, T233a/13, T233b/12, T234a/21,
 T234b/10, T234b/13, T235a/09, T235a/11,
 T235a/11, T239a/13, T239b/02, T239b/17,
 T241a/06, T241a/07, T242b/09, T242b/11
 müvekkel-i ş. durur T241a/06 → müvekkel,
 dur-
 zürriyât-ı ş. T233a/03 → zürriyât
 ş.+i T230a/03
 ş.+le T234a/18
 [=28]
şeyh *Ar. (i.)* reis, lider
 ş.+ø T215a/20, T244b/03
 ş.-i necîd: cesur lider T230b/12
 [=3]
şeytân *Ar. (i.)* cennetten kovulan ve insanları günah
 işlemeye yöneltten melek
 ş.+ø T199a/20, T216a/06, T217b/12, T222b/07,
 T223a/06, T225a/10, T230a/17, T231a/11,
 T234a/20, T234b/07, T235a/12, T245b/09,
 T245b/13, T245b/16
 mişl-i ş. kılasın T225b/01
 ş.-ı la'în: lanetlenmiş şeytan T222b/09,
 T222b/16, T223a/05, T223a/13, T239a/11,
 T241a/20, T244b/02, T244b/19 → la'în
 ş.-ı racîm: kovulmuş şeytan T231a/07,
 T245a/07 → racîm
 vesvese-i ş. T200b/09 → vesvese
 ş.+dan
 nefis-i ş. T216b/20 → nefis
 ş.+ı T202b/07, T233a/02, T241b/03, T245b/07
 ş.+ıla
 leşker-i ş.+ıla T225a/18 → leşker
 ş.+lar T230a/18, T230a/19
 ş.+laruñ T234a/21
 ş.+uñ T232a/08
 [=36]
Şeytanât *Ar. (ç.i.)* şeytanlar
 ş.+ø T232b/21
 [=1]
şî'âr *Ar. (i.)* duyuş, düşünüş
 ş.+ø T198a/09
 [=1]
şiddet *Ar. (i.)* sertlik, eziyet, sıkıntı
 ş.+ø T239b/21, T240a/01
 miñnet ş. çekdiğüm T239b/21
 ş.+i T205b/07
 ş. irdüğüçün T210a/13 → ir-
 ş.+in
 ş. görmez T228a/07 → gör-

[=6]
Şifâ *Ar. (İ)* İbn-i Sina'nın tıp bilimine ilişkin eseri »
Kanun ve Şifâ, OTS, 714
 ş.+ø T198a/19
 [=1]
Şifetyâ *(İ.)* Davud peygamberin oğlu
 ş.+ø T223b/08
 ş.+dur T227a/18
 [=2]
şihab → şahab
 ş.+ıla T234b/10
 [=1]
şikâyet *Ar. (i.)* yakınma, sızlanma
 ş.+ø T199b/05
 ş. itdiler T209b/06 → it-
 ş. itmeyen T218a/01
 ş. eyledi T205b/06, T232b/20 → eyle-
 ş. kılmadı T198b/20 → kıl-
 ş. kılup T224b/09
 [=7]
şikâyetlen- *Ar.+T.* yakın-
 ş.-üp T205b/01
 [=1]
Şim'a *(İ)* Davud peygamberin oğlu
 ş. T223b/08, T227b/17
 [=2]
şimâl *Ar. (i.)* kuzey
 ş.+ø T242b/02
 bād-ı ş. T227b/14 → bād
 [=2]
şimden *(zf.)* şu andan başlayarak
 ş.+ø
 ş. gerü T226b/12, T227a/03, T239a/03 →
 gerü
 ş. soñra T227a/04 → soñra
 [=4]
şimdi *(zf.)* içinde bulunduğumuz anda
 ş.+ø T200a/07, T212a/20, T213b/12, T221b/17,
 T240a/08
 ş.+den
 ş. soñra T237b/04
 ş.+ye T244b/08
 [=7]
şîr *Far. (i.)* aslan
 ş.+ø T198a/05, T222b/12
 eflāk-ı ş. T208b/06 → eflāk
 mişl-i ş. T226b/02 → mişl
 ş.-i bî-kār itmesün T226b/01 → it-, bî-kār
 [=5]
şîr *Far. (i.)* süt
 ş.+ø
 ş.-i peleng: kaplan sütü T235b/12 → peleng
 ş.-i şîrîn T235b/14 tatlı süt
 [=2]
şîrîn *Far. (s.)*

1. tatlı, sevimli

ş.+ø T215b/21, T217a/16, T217a/16, T235b/14,
T237a/10, T246a/02

Musā-ı ş. T198a/20 → → Musā

söz-i ş. T235a/09, T235b/07 → söz

ş. ola T217a/07 → ol-

ş.+veş T198a/09

ş.+i

cān-ı ş.+i Hakkā teslim eyledi T224b/09 →
eyle-, cān, Hakkā, teslim

2. şekerli, tatlı

şīr-i ş.) T235b/14

[=12]

Şīrīn *Far. (İ.)* Hüsrev ile Şirin ve Ferhat ile Şirin
hikayelerinin kadın kahramanı

Ş.+ø

Hüsrev ü Ş. T235b/15 → Hüsrev

[=1]

şīrīn-nefes *Far. (s.)* sevimli kişi, hoş insan

ş. T207a/21

[=1]

şīrīne *Far. (zf.)* tatlı bir şekilde, sevimlilikle

ş.+ø T215b/21

[=1]

şirk *Ar. (i.)* Allah'a ortak koşma

ş.+ø T243b/21, T244a/01

ş. getürmeyenün T217b/16 → getir-

[=3]

şīşe *Far. (i.)* şişe

ş.+ler T233a/07, T234a/11

ş.+leri T234a/12

[=3]

Şit *(İ.)* Hz. Şit

Ş.+i T223a/10

Ş.+iün T228b/07

[=2]

şitāb *Far. (i.)* acele, çabukluk

ş.+ø

ş. itmesün T206a/12 → it-

[=1]

şol *(s.)*

1. şu, o işaret sıfatı

ş.+ø T203a/16, T204b/05, T208a/14, T210b/18,
T217b/15, T217b/19, T217b/20, T219b/03,
T222a/14, T224a/05, T226a/17, T241b/15,
T243b/10, T245a/15

2. (zm.)

ş. kadar T210b/20, T217b/12, T222a/08

ş. kadarca T222a/16

[=18]

şom *Ar. (s.)* uğursuz

ş.+ø

oğlan-ı ş. T231a/05 → oğlan

ş.+dan T228a/14

[=2]

şor *Far. (s.)* tuzlu, çorak (yer)

ş.+ø T243b/06

ş.+a T228a/16

[=2]

şöhret *Ar. (i.)* ad, nam

ş.+in T228a/09

[=1]

şöyle *(zf.)*

1. şu şekilde, şuna benzer

ş.+ø T199b/12, T208a/20, T220a/20, T220b/11,
T221b/01, T222a/07, T222a/12, T224a/05,
T225a/07, T227a/12, T230a/15, T233a/06,
T236b/21, T237a/10, T237b/02, T238b/18,
T240a/21, T240b/12, T245a/01

ş.+dür T240b/13, T240b/18

ş.+yidi T213b/05 → yi-

2. (s.)

ş.+ø T208b/02

3. (zm.)

ş.+ø T219a/15, T235b/10, T241b/09, T237b/15
[=27]

şu *(zm.)* şu şey

ş.+ña T236b/18

[=1]

şuʿāʿ *Ar. (i.)* ışın

ş.+ø T242b/14

ş.-ı şems: Güneş ışınları T242b/14

ş.+ınuñ T242a/06

[=3]

şuʿāʿāt *Ar. (ç.i.)* ışınlar

ş.+ø T242b/16

[=1]

şuğl *Ar. (i.)* iş, meşgale, dert

ş.+ı T200a/07

ş.+ı

dünyā ş.: dünya işleri T199b/20, T200a/09
→ dünyā

ş.-ı dünyā: dünya işleri, fani dertler
T200a/16

ş.-ı süflī: gereksiz işler, değersiz dertler
T199a/18 → süflī

ş.+ın

dünyā ş. T199b/21

ş.+ından

dünya ş. T200a/08

ş.+uñ T244a/19

[=8]

şuʿle *Ar. (i.)* ışık, parlıltı

ş.+sinle T214a/11, T238a/09

[=2]

şuʿlelen- *Ar. + T.* parla-

ş.-ürler T215b/12

[=1]

şükr *Ar. (i.)* bir iyilik karşısında minnetini dile
getirme

ş.+ø T217a/03, T227b/07

secde-i ş. itdi T199a/15, T209b/19,
T216b/03, T229a/21
secde-i ş. kıldı T229a/08
secde-i ş. kıldum T216b/09
ş. iden T239b/08 → it-
ş. iderdi T227b/09 → ø-
ş. idüp T227b/06
ş.-i firāvān: çok şükür T239a/10 → firāvān
ş. it-ø T229a/06, T235a/19,
ş.+in T229b/05
ş. didi T226b/18 di-
ş.+üñ
ş. ider T228b/09
[=17]
şükürāne *Ar. (i.)* iyiliğin değerini bilme
ş.+ye T198a/04
[=1]

şükür → şükür
ş.+ler
ş. eyledi T224b/06 → eyle-
[=1]

T, ʔ (t, ʔ)

tā *Far. (zf.)* dek, değin, kadar edatlarıyla
kullanılarak abartılı anam veren bir söz
t. T198a/17, T198b/01, T199a/17, T199a/19,
T199b/07, T200a/01, T200b/09, T201a/02,
T201a/04, T201a/20, T203a/07, T205b/15,
T206a/12, T206a/21, T207a/01, T208a/02,
T209a/04, T209b/02, T210a/17, T210b/09,
T215a/16, T216b/15, T218a/19, T219b/06,
T219b/07, T221a/03, T221b/17, T222a/13,
T222a/14, T222b/04, T222b/14, T224a/02,
T224a/15, T224a/17, T229a/06, T230b/14,
T231a/06, T231a/12, T232a/15, T232b/14,
T233a/13, T234a/02, T234b/06, T235a/10,
T235b/07, T235b/15, T236b/17, T236b/18,
T236b/21, T237a/15, T237b/20, T237b/21,
T238b/12, T239a/20, T239b/15, T240b/06,
T245b/18, T246a/16, T246a/17, T246a/19
[=59]

taʿaccüb *Ar. (i.)* şaşır-
t.+ø
t. eyledi T229b/07 → eyle-
t. eyleyüp T224b/19
t. itdi T213a/02 → it-
t. kıldılar T231b/15 → kıl-
t. kılup T208b/09, T231b/02, T238b/03
t. kılurdi T229b/20
t. kılurlardı T234a/04, T237a/11
[=10]

tāʿalluk *Ar. (i.)* ilgi
t.+dan T216b/19
[=1]

taʿām *Ar. (i.)* yemek, yiyecek
t.+ø T204a/12, T220a/04, T220a/17, T220a/19,
T222a/06, T222a/06, T226b/18, T228a/09,
T229b/05, T236b/01
boğazdan aşağı t. girmedi T204a/13 → gir-
t.+dan T226b/18, T226b/19, T229b/05
t.+ı T235a/02, T240b/17
t.+ına T234a/15
t.+lar T235a/02
t.+ları T240b/19
[=19]

tāʿat *Ar. (i.)* ibadet, Allah'ın emirlerini yerine
getirme
t.+ø T199a/17, T199a/19, T200b/08, T200b/10,
T201a/05, T226a/17, T240a/14, T244a/02,
T244a/03
t. eyledi T220b/16, T223b/20 → eyle-
t. eyleye T235a/15
t. eyleyem T200b/10
t. eyleyendür T200a/11
t. eyleyesin T201a/04
t. idebile T200b/06 → it-, bil-
t. ider T216a/18, T228b/09
t. iderem T200a/04
t. itdi T214a/08
t. itmege T238b/08
t. itmek T200b/16
t. kıla T199b/21 → kıl-
t. kılam T200b/08
t. kılasın T200b/16, T221b/20
t. kılurlar T240b/02
t.+a T200b/12, T201a/08
t.+dan
t. çıkara T201a/15 → çıkar-
t. yığar T226a/16 → yığ-
t.+den T223b/20
t.+e T214b/14
t.+ı (ns) T199a/20, (tnn) T200a/01, T202b/03,
T222b/04
t.+ı eyle-ø T201a/06
t.+ı eyle-ø T221b/19
t.+ıla T228a/10
t.+ın T199a/18
t. ide T228a/08
t.+ına T199a/21, T201a/09, T201a/11,
T201a/12, T219b/14
t.+lerin T232b/08
t.+um T200b/10
t.+uñ T229a/06
t.+uña T199a/17, T200b/18
[=51]

tāʿat-güzar *Ar.+Far. (s.)* ibadet eden
t.+ø T197b/11
[=1]

tabʿ *Ar. (i.)* mizaç, huy
t.+ø

- t.→ ferişte kılasın T225a/21 → kıl-, ferişte
t.+uñ
feyz-i t.+uñ T198a/01
[=2]
- tābān** *Far. (s.)*
1. parlak, parıltılı
t.+ø
meh-i t. T217a/11 → meh
2. i. parlaklık
t.+ø T228b/07
[=2]
- ṭabāyīc** *Ar. (ç.i.)* tabiatlar, nitelikler
t.+ø
t.→i erba'a: maddenin dört özelliği
T243b/07, T243b/08 → erba'a
[=2]
- tābi'** *Ar. (s.)* bağımlı
t.+ø
hevāya t. olmaya T217b/20 → ol-
[=1]
- ṭabi'at** *Ar. (i.)* yaradılış, huy
t.+ø T242b/12, T242b/12, T243b/15
t.→i felekiyye: ruhani vasıf T242b/10 →
felekiyye
t.→i mevzūn: dengeli kişilik, karakteri
düzgün T235b/07, T237a/13 → mevzūn
[=6]
- ṭabīb** *Ar. (i.)* hekim
t.+ø T217a/12
[=1]
- ta'bir** *Ar. (i.)* anlatma, ifade
t.+ø
t. olunur T241b/16 → olın-
[=1]
- tābūt** *Ar. (i.)*
1. ölünün konduğu sandık, sandık
t.+ø
t.→i teng: daracık tabut T206a/16
2. Hz. Musa'ya gelen emirlerin konduğu ve
Yahudilerce kutsal sayılan sandık, » TK, 277.
t.+ø T203b/02
[=2]
- tābūt-dār** *Ar.+Far. (i.)* kutsal sandığı korumakla
görevli asker
t.+ø T210b/21, T212a/06, T212b/15, T213b/06
t. eyledi T210b/20 → eyle-
t. idüp T207a/14 → it-
t. idindüm T213b/02 → idin-
t.+uñ idi T213a/04 → i-
[=8]
- tābūt-dārılık, -ğı** *Ar.+Far+T. (i.)* kutsal sandığı
koruma görevi
t.+ø T205b/15, T211a/01, T211b/12, T212a/08,
T212a/17, T212a/21, T212b/03, T213a/06,
T213b/05, T218a/16, T220b/08

- t. idüp T207a/01 → it-
t.+a T212a/10
t.+ı T212a/19
[=14]
- tāc** *Ar. (i.)* güç ve üstünlük simgesi olan süslü
başlık
t.+ø T210a/08, T215a/06, T215a/06
şāhib-i t.→i le'amruk T197b/10 → şāhib,
le'amruk
t. eylemişdi T210a/05 → eyle-
t. u taht T229a/01, T229b/14 → taht
t.+a T210b/08
t.+ı (ns) T210b/04, T215a/08 (tnn) T210b/06
Zeliḥā t.+ı: Hz. Yusuf'un Züleyha'yla
evlendiğinde kendisine hediye ettiği taç,
T211b/14 → Zeliḥā
t.+ın T211b/19
Zeliḥā t.+ın T211a/10
t.+ına T198a/02
t.+ıydı T215a/06, T215a/07
[=17]
- tāc-dār** *Ar.+Far. (s.)* taç sahibi, hükümdar
t.+ı (tnn) T246a/15
[=1]
- ta'cil** *Ar. (zf.)* acele, hızlıca
t.+ø T209b/11
[=1]
- tācir** *Ar. (i.)* ticaretle uğraşan kişi, tüccar
t.+e T207a/16
[=1]
- tağ** *(i.)* dağ
t.+ø T208a/16, T208a/21, T220a/10, T220a/12,
T224a/07, T224a/13, T232b/19
t. u taş: her yer, her nesne T204b/02,
T210a/15, T239a/19 → taş
t.+da T198a/05, T198a/06, T222b/12
t.+dan T222b/10
t.+ı T208a/14
t.+ı
Kāf t.+ı: Kaf dağı T232b/11 → Kāf
t.+lar T222a/04, T240a/11, T245a/15
t.+lara T220a/08
t.+larda T198b/17, T220a/04
t.+lardan T243a/10
t.+uñ T208a/13
[=22]
- tağayyūr** *Ar. (i.)* değişme, başkalaşma
t.+ø T242a/13
t.+dür T242a/10
[=2]
- tağıl-**
1. dağıl-, uzaklaş-
t.-an T224a/08
t.-dı T218b/02, T223a/15, T223a/15, T223a/17
t.-dılar T224a/07, T231b/16
t.-up T234b/11, T234b/11, T239b/18

2. (y.f.)

‘aklı tağıl-: kendini bilmez ol-, düşüneme-
...-dı T207b/05
[=11]

tağıt-

1. dağıt-, uzaklaştır-
t.-dı T215b/07
t.-dılar T202b/21, T228b/02
t.-up T202b/18
t.-ur T202b/17

2. (y.f.)

‘aqlın tağıt-: düşünmesini engelle-
...-up T204b/19
[=6]

tağla-

1. acı ver-, üz-
t.-rken T222b/08
2. (y.f.)
cān u ciger tağla-: çok üz-, acı ver-
...-mağda T224b/12
yürek tağla-: üz-, acıt-
...-dı T216b/02
...-r T206b/11, T206b/11
...-rıdı T214b/17 → ı-
[=6]

tağlaş- (y.f.)

cān u ciger tağlaş-: birlikte üzül-
...-dılar T230b/11
[=1]

Tāhā Ar. (İ.) Kuran'da bir sure ismi

T.+ø T197b/08, T244b/06
[=2]

taḥallül Ar. (i.) parçalara ayırma, bölünme

t.+ø
t. idüp тұрur T242a/07 → it-
[=1]

taḥkīk Ar. (i.) araştırma, bilgi edinme, emin olma

t.+ø T241a/16
t. bilün T203a/18 → bil-
[=1]

taḥrīr Ar. (i.) yazma

t.+ø
t. itdün T246a/01 → it-
[=1]

taḥşil Ar. (i.) öğrenme, bilgi alma

t.+ø
t. eyledi T239a/03 → eyle-
t. itdi T241a/11 → it-

taḥşin Ar. (i.) güzel bulma- beğenme

t.+ø
t. ider T213b/13, T239a/10 → it-
t. iderdi T202b/15
t. itdi T214b/08, T238b/03, T244a/11
t. eyledi T204a/20, T214b/10, T236b/11 →
eyle-
t. eylediler T215a/10, T215b/21

t. kıldı T215b/01 → kıldı
[=11]

taht Far. (i.) hüküdarlık makamı, taht

t.+ø T211a/11, T214b/11, T215b/20, T218a/04,
T229a/01, T229b/14, T233b/09, T233b/10,
T233b/10, T233b/13
t.+a T214a/10
t.+ı durur T239b/10
t.+ın T229b/16
t.+ına T227b/14, T228a/04
t.+ına
nübüvvet t. çıkup T222b/18 → çık-,
nübüvvet
t.+ını T228b/21, T236a/21
t.+uñ T236a/01
[=18]

taht'eş-serā Ar. (i.) yeraltı

t.+ya T232b/14
[=1]

tā'ife Ar. (i.) topluluk, takım → tayıfe

t.+si
cin t.: cinler, cin halkı T233a/07 → cin
hüş t.: kuşlar, uçan varlıklar T222b/10 →
hüş
t.+sinüñdür T234a/18
[=3]

tā'ıl Ar. (i.) fayda

t.+iñüzdür T204a/18
[=1]

tāk Ar. < kaṭ (i.) yok olma, bitme

k.+ø
t. oldı T224b/01 → ol-
t. olupdur T239b/11
[=2]

tāk Ar. (i.) tabaka, kat

t.+ø
t.-ı ka'rasın: yerin altı T197b/02
[=1]

taḥarrüb Ar. (i.) yaklaşma, yakınlık

t.+ø T198b/14
t. ḥāşıl itdün T198b/09 → it-, ḥāşıl
t.+i T199a/03
[=3]

tākāt Ar. (i.) yapabilme gücü, derman

t.+ø T200b/05, T246a/16
t. getüremeyem T199a/08 → getir-, bil-
t. getüremeyüp T221b/02
t. getürmeyüp T222a/08
t.+i T224b/01, T232b/18
t.+üm T239b/11
[=8]

taḥāzā Ar. (i.) azarlama

t.+ø
t. itmeye T227a/03 → it-
[=1]

takdîr *Ar. (i.)* Allah'ın isteği, Allah'ın uygun görmesi
 t.+ø T228a/18, T232a/05, T232b/01
 t. eylediün T221b/01 → eyle-
 t.-i Hâk: Allah'ın takdiri T232a/05 → Hâk
 t.+de T231b/10
 t.+ini T232b/03
 t.+üme T217b/18

[=8]

takrîr *Ar. (i.)* anlatma

t.+ø
 t. eyledi T204b/14 → eyle-

[=1]

Tāl < *Avīṭal (İ.)* Davud peygamberin karısı. » *KKD, 174.*

T.+dur T227a/18

[=1]

talāk *Ar. (i.)* erkeğin karısını boşaması

t.+ø
 t. virem T227a/03 → vir-
 [=1]

tal'at *Ar. (i.)* yüz güzelliği, yüz

t.+uñdan T198a/01
 t.+uñdandır T197b/16

[=2]

talēb *Ar. (i.)* isteme, istek

t.+ø
 çıkmaklık t. ider T243a/01 → it-, çıkmaklık
 t. eyleye T237a/16 → eyle-
 t. idüp T219b/14 → it-
 t. itdiler T223a/14

[=4]

talīc *Ar. (i.)* talih, kader

t.+ø
 t. kılmaklık T245a/19 → kılmaklık
 t. ü ılduzı T232b/18
 t.+iñden T208b/17
 t.+inden T204b/18, T232b/20
 t.+ini
 t. tutup T238b/02 → tut-
 t.+inüñ T210a/11
 t.+nden T205b/01, T205b/06
 t.+üm T198a/10, T205b/02
 t.+üñ T229a/05
 t.+üñi T245a/11
 t.+üñüzdür T204a/18

[=12]

talīb *Ar. (s.)* isteyen

t.+ø
 t. ise T236a/10 → i-
 t. ola T221a/14 → ol-
 t. olmuş T237b/11
 t.+i T206b/05

[=4]

talībe *Ar. (s.)* isteyen kadın

t.+lere T217a/04

[=1]

ta'lim *Ar. (i.)* öğretim, öğretme

t.+ø T237b/21
 t. almakda T239a/11 → al-
 t. eyledi T239a/08 → eyle-
 t. idesin T239a/03 → it-
 t.-i Loḳmān: Lokman Hekim'den ders alma
 T239a/10 → Loḳmān
 t.+e T239a/06

[=6]

Tālīs Ḥan (İ.) perilerin önderi ?

T.+ıdı T224b/13 → ı-
 T.+ıla T224b/20

[=2]

Tālmāy Ḥan (İ.) Maaha'nın babası. » *KKD, 1990.*

T.+ø T227a/16

[=1]

Tālūt (İ.) Hz. Davut zamanında yaşamış hükümdar

T.+ø T201b/13, T201b/14, T205b/18, T213b/02,
 T213b/03, T213b/03, T226a/14, T226b/15,
 T227a/16
 T.- Şāh: Hükümdar Talut T205b/03,
 T205b/15 → şāh
 T.+a T201b/12
 T.+uñ T201b/05

[=13]

Tālūt Şāh → Tālūt

T.+ø T237a/02

[=1]

Tālūtī (s.) Talut'un halkından olan

T.+ler T221a/05

[=1]

tama^c *Ar. (i.)* açgözlülük, yetinme-

t.+ø T221a/11
 t. idiser T209b/15
 t. idüp T219b/08
 t. itdügiçün T220b/02
 t. itdüğinden T207a/16
 t. itdüñ T218a/09
 t. eylediñ T218a/15
 t. eylemeklik T203b/16
 t. kıla T202b/05, T210a/07
 t. kılduñ T219b/10
 t. kılmagıl T219b/04
 t. kılop T210b/06
 t.+dan T207b/01

[=14]

tamām *Ar.*

1. (s.) bütün, hepsi, tamamlanmış

t.+ø T246a/16
 'ömrin t. kıla T235a/17 → kıla-, 'ömr
 t. eyledi T215b/09, T238b/13 → eyle-
 t. eylemekligi T246a/04
 t. olaldan T211b/08 → ol-

- t. oldı T215a/16, T217a/06, T225b/04, T232b/07
 t. olsun T233b/11
 t. olup T218b/02
 t. olur T237a/17
2. *zf.* tamamen, artık
 t.+ø T203b/06, T209b/02, T210a/19, T216a/21, T216b/18, T218a/20, T219a/12, T221a/07, T222a/16, T223a/07, T225b/02, T225b/19, T226a/02, T227b/10, T235a/21, T236a/08, T239a/15, T245b/03
 [=31]
- tamāmet** *Ar. (i.)* bütünleme
 t.+ø T217a/06, T229a/01
 [=2]
- ṭamar** *(i.)* damar, ağaçların yapraklarındaki kanallar
 t.+ø T240b/12
 [=1]
- ṭamla** *(i.)* çok küçük yuvarlak sıvı
 ṭ.+lardur T243a/07, T243a/07
 [=2]
- ṭamu** *Sogd. (i.)* cehennem » *EDPCT*, 503
 ṭ.+ø T240a/10
 ṭ.+sında T221a/11
 [=2]
- ṭaʿn** *Ar. (i.)* yerme, kınama
 ṭ.+ø T210b/10, T213b/14, T227b/19
 ṭ. iden T228b/19, T229a/10 → it-
 ṭ. idersin T227b/21,
 ṭ. itdüğümüze T219a/06
 ṭ. eylemiş T210b/08 → eyle-
 ṭ. eyleyen T229a/02
 ṭ. eyleşürleridi T218b/03 → eyleş-
 ṭ.+ı T239a/07
 ṭ. itdiler T227b/11
 [=11]
- ṭañ** *(i.)* şafak
 ṭ.+ø
 ṭ. yiri T231a/19 → yir
 [=1]
- ṭañla-** *(i.)* şaş-, hayret et-
 ṭ.-dı T208b/10
 [=1]
- ṭanbūr** *Ar. (i.)* telli bir çalgı
 ṭ.+ø T223a/03
 [=1]
- ṭaniş-** müşavere et-, danış-
 ṭ.-dılar T225a/06
 [=1]
- ṭapu** *(i.)*
 1. hizmet
 ṭ.+ø
 ṭ. itdüñ T223b/03
 2. makam, huzur
 t.+ñ T206b/08, T246a/10

- [=3]
- ṭarab** *Ar. (i.)* eğlence, şenlik
 ṭ.+ø
 meclis-i ṭ. T208a/03 → meclis
 [=1]
- ṭaraf** *Ar. (i.)* yön, yan
 ṭ.+dan T205b/06, T239a/14
 ṭ.+dur T242b/02, T242b/02
 ṭ.+ından T233a/13
 [=5]
- ṭārīḥ** *Ar. (i.)* bir olayın gününü, ayını ve yılını bildiren söz, anlatı
 t.+ø T203a/06, T218b/05, T223b/10, T224b/21, T225a/05
 t.-i rūzīgār ola T246a/18 → ol-
 t.+i T203a/07, T223b/11, T225a/02, T236b/15
 t.+i
 mevt-i t. T211b/13 → mevt
 t.+in T223b/20
 müddet-i t. gördiler T211b/08 → müddet
 [=13]
- ṭārik** *Ar. (s.)* bırakan, terkeden
 t.+ø
 ʿışk ʿaқılда ṭ. itmişidi T204a/04 → it-, ʿışk, ʿaқıl
 [=1]
- ṭarīḳ** *Ar. (i.)* üslup, tarz
 ṭ.+ø T198b/04, T245b/15
 ṭ.+in T218b/12
 [=3]
- ṭarīkat** *Ar. (i.)* yol
 ṭ.+ø T204a/01
 [=1]
- ṭarlıḳ, ḡı** *(i.)* sıkıntı, cefa
 ṭ.+ına T218b/13
 [=1]
- ṭārumār** *Far. (s.)* dağınık, perişan
 t.+ø T202b/19
 [=1]
- taşa** *(i.)* kaygı, endişe
 t.+sından T227b/03
 [=1]
- taşadduk** *Ar. (i.)* sadaka verme
 t.+ø
 t. kııurdı T238a/17 → kııl-
 [=1]
- taşavvur** *Ar. (i.)* göz önüne getirme, hayal etme
 t.+ø
 t. itdi T234b/12 → it-
 t. itmekdür T243b/17
 [=2]
- taşdıḳ** *Ar. (i.)* doğrulama, onaylama
 t.+ø
 t. idüp T200b/05 → it-
 t. itmekdür T243b/20
 [=2]

taşnîf *Ar. (i.)*

1. türlerine göre ayırma, bölümleme

t.+ø

t. eyledi T223a/04 → eyle-

2. kitap yazma

t.+ø

t. idevüz T246a/16 → it-

[=2]

taşvîr *Ar. (i.)* canlandırma, şekle koyma

t.+ø T246a/01

[=1]

taş *(i.)* taş, sert toprak

t.+ø T208b/13, T220a/10, T220a/12, T224a/05,

T224a/20, T224b/06, T224b/07, T224b/11,

T224b/20, T237a/06

tağ u t.: dağ taş, her taraf T204b/02,

T210a/15, T239a/19 → tağ

t.+a T208b/16, T209a/02, T209a/10, T218b/06,

T225a/02

t.+da T198a/05, T222b/12

t.+dan T222b/10

t.+dağı T224a/07

t.+ı T199b/10, T208b/15, T208b/17, T209a/01,

T234b/17

t.+ıdı T234a/06

t.+ıla T224a/10

t.+ına T203a/06, T225a/05

t.+lar T222a/04, T224a/13

t.+lara T220a/08

t.+larda T198b/18

t.+lardan T240a/11

t.+ları T234a/12

t.+uñ T208b/14, T208b/15, T209a/01

[=36]

taşra *(zf.)* dışarı, dış tarafa

t.+ø T211a/11, T216a/07, T216a/09, T216a/12,

T229b/04, T234b/13, T234b/14, T235a/01

[=8]

tat- zevk al-

t.-a T198a/03

[=1]

tavar *(i.)* hayvan, sürü

t.+ı T203b/18, T209b/08

t.+ların T199b/04

[=3]

tavîl *A (s.)* uzun

t.+ø

t. ola T238a/01 → ol-

t.+üñ

ömr-i t. T245a/15

[=2]

tavuk -ğı *(i.)* tavuk

t.+ø T218a/13, T228a/15

t.+ı T218a/11, T218a/13

t.+ın T218a/12

[=5]

Tāvus *Ar. (İ.)* cennette bir melek, Cebrail a.s. »*Tavusu'l-Melaike: Cebrail a.s., FMS, 200.*

T.+ø

melek-i T. T234b/15 → melek

T.-i Kudsî : Kutsal melek Tavus T233a/14,

T235a/03, T235a/08

T.+am

melek-i T.+am T233b/08

[=5]

tāyife *Ar. tā'ife (i.)* takım, topluluk

t.+si T231b/09

t.+sin T234b/10

[=2]

taýr *Ar. (i.)* kuş

t.+ø T198a/05, T220a/11, T230a/07

[=3]

tayirān *Ar. (ç.i.)* uçanlar

t.+ø

t.-ı sidre-niñin: sidredeki melekler T198a/15

→ sidre-niñin

[=1]

taẓarru *Ar. (i.)* yalvarma, yakarış

t.+lar

t. kılmayınca T222a/17 → kıl-

[=1]

tāze *Far. (s.)* bayat olmayan, yeşil

t.+ø T216a/03

[=1]

tāzelen- *Far.+T.* yeniden canlan-

t.-di T209a/21

[=1]

tāzi *Far. (i.)* Arap

t.+ø T214a/18

[=1]

taẓīm *Ar. (i.)* saygı gösterme, hürmet etme

t.+ø T230a/14

t. eyledi T204a/12 → eyle-

[=2]

taẓiye *Ar. (i.)* başsağlığı dileme

t.+ø T217b/03

t.+ye T217b/01

[=2]

taẓiyet → taẓiye

t.+ø

t. idüp T207a/03

t. gönderdügin T207a/07

[=2]

taẓiyif *Ar. < taz'if (i.)* katlama, arttırma

t.+ile T236a/21

[=1]

Te'āl → Te'ālā

t.+ø

Hak T. T213b/12 → Hak

[=1]

Te'ālā *Ar.* yüce olsun anlamında söz, Allah

T.+ø T200b/21

Allāhu T.: yüce Allah T199a/14, T203a/17, T203b/11, T217b/10, T220a/07, T220a/18, T220a/19, T220b/16, T220b/19, T223b/06, T228a/21, T234b/09 → Allāh

Haḳ T. T198a/07, T198b/09, T198b/19, T199a/07, T199a/08, T199a/09, T199a/10, T199a/11, T199b/21, T200b/07, T200b/09, T201a/12, T207a/15, T213b/09, T216b/08, T217b/08, T218a/13, T219a/02, T219a/16, T219a/21, T219b/12, T220a/06, T220a/08, T220b/15, T220b/17, T221b/09, T221b/09, T221b/13, T221b/14, T222b/01, T222b/09, T223a/20, T224b/16, T226a/09, T226a/14, T227a/01, T228a/01, T228a/02, T228b/18, T229a/04, T229a/15, T229a/17, T229b/12, T230b/19, T231b/03, T231b/07, T232b/08, T235a/09, T236a/10, T237b/18, T240a/10, T240a/18, T240b/01, T240b/09, T241b/03, T246a/19 → Haḳ

Haḳ Tebāreke ve T. : yüce ve mübarek Allah T203b/05, T203b/13, T223a/17, T245a/07 inṣa'l-lāhu T.: yüce Allah'ın izniyle T230a/01, T231b/03, T246a/14 → inṣallāh ḳala'l-lāhu T.: yüce Allah der ki: T226a/10 → ḳalallāh

T.+dan T222a/14

Allāhu T. T228b/15

Haḳ T. T200a/06, T200a/15, T200b/07, T220a/05, T221b/06, T222a/20, T225a/08, T230a/01, T231a/01

T.+nuñ T231b/10

Allāhu T. T203b/06, T220b/07, T226a/19, T228b/18, T233b/12, T241a/04, T241a/10

Bāri T. T243a/17 → Bāri

Haḳ T. T200b/15, T210b/12, T213b/05, T218a/03, T222a/07, T224b/02, T224b/04, T226a/10, T229b/06, T229b/09, T231a/13, T231a/17, T232b/12, T235a/06, T239b/13, T240a/01, T241a/11, T244b/21, T245a/12

T. nuñdur

Haḳ T. T211a/01

T. ya T239a/14

Allāhu T. T198b/10, T217b/07, T219b/03, T220a/11, T224b/06, T234a/21, T239b/01

Haḳ T. T199b/20, T212b/11, T224b/02, T227b/06, T229b/02, T239b/04

T. yıla

Allāhu T.+yıla T216a/05

[=136]

tebāh *Far. (s.)* yıkılmış, harap olmuş

t.+ø

t. idiser T230a/17 → it-

[=1]

Tebāreke *Ar. (S.)* mübarek olan Allah

T.+ø

Haḳ T. ve Te'ālā: yüce ve mübarek Allah T203b/05, T203b/13, T223a/17, T245a/07 → Haḳ, Te'ālā

[=4]

teberrük, -ügi *Ar. (i.)* hediye

t.+in T211b/15

[=1]

tecāvüz *Ar. (i.)* aşma, sınırı geçme

t.+ø

t. itmegil T203b/21

t. eyleye T241a/06

[=2]

tecđid *Ar. (i.)* yineleme, tazeleme

t.+ø

t.-i ĩmān: imanını tazeleme T237b/13

[=1]

te'cıl *Ar. (s.)* aceleci

t.+ø T213a/17

[=1]

tedbīr *Ar. (i.)* önlem, ihtiyat, hazırlanma

t.+ø

t. itdi T204a/07, T232a/04 → it-

t. itdügi T232a/03

t.+de T201b/01, T232b/01

t.+i

t. eyledi T232a/07 → eyle-

t. itdi T232a/11

t. itdiler T232b/02

t. ḳıl-ø T232a/05 → ḳıl-

t.+in

ziyāfet t. görüp T230b/14 → gör-, ziyāfet

t.+inde T232b/06

t.+ini

t.+ini eyledi T232b/02

t.+le

‘aḳl-ı t. T205a/04 → ‘aḳl

[=13]

te'dīb *Ar. (i.)* terbiye etme, ceza verme

t.+ø

t. ider T235b/19 → it-

t. ḳılır T235b/18 → ḳıl-

[=2]

te'ennī *Ar. (i.)* düşünerek hareket etme, ihtiyat

t.+ø T213a/17

[=1]

tefrīḳ *Ar. (i.)* ayırma

t.+ø

t. ider T242a/20 → it-

[=1]

tefsīr *Ar. (i.)* yorumlama

t.+ø T239a/10

[=1]

teftīṣ *Ar. (i.)* denetleme, kontrol etme

t.+ø

t. itdiler T203a/03 → it-
[=1]
tefvîz *Ar. (i.)* bırakma, ihale etme
t.+ø

t. eyledi T215a/05 → eyle-
[=1]

tekārüb *Ar. (i.)* yakın olma, yaklaşma
t.+üdür T242a/13

[=1]

tekbîr *Ar. (i.)* Allah'ın büyüklüğünü belirtmek için
"Allahu ekber" deme, büyükleme
t.+ø

t. getirüp T224a/06 → getir-
[=1]

tekrîm *Ar. (i.)* saygı gösterme
t.+ø T230a/14

[=1]

tekvîn *Ar. (i.)* oluşturma, var etme, yapılma
t.+ine T241b/13, T243b/12
t.+leri T232b/13

[=3]

telbîs *Ar. (i.)* hile yapma, aldatma
t.+ø T225a/17
t.+inden T231b/17

[=2]

telh *Far. (s.)* acı
t.+ø

t. olur T235b/12 → ol-
[=1]

te'lif *Ar. (i.)* kitap yazma
t.+ø

t. idevüz T246a/16
t. idüp T217a/05
t. itmişem T198a/08

[=3]

temekkün *Ar. (i.)* yurt edinme, yerleşme
t.+ø

t. ider T242a/14 → it-
[=1]

temennâ *Ar. (i.)* dilek, istek
t.+ø

t. iderdi T203a/21
t. iderem T199a/06
t.+m T240a/03

[=3]

temessük, -gi *Ar. (i.)* tutunma
t.+idür T242a/05

[=1]

temevvüc *Ar. (i.)* dalgalanma
t.+idür T242b/12

[=1]

temîz *Ar. (s.)* kirli olmayan, pak
t.+ø

t. kılup T233b/19 → kıl-
[=1]

temsîl *Ar. (i.)* betimleme, simgeleme

t.+ini T245b/10
[=1]

temyîz *Ar. (i.)* ayırma, seçme
t.+ø

t. eyler T243b/19 → eyle-
t. olunur T241b/18 → olın-
t.+dür T241b/14

[=3]

ten *Far. (i.)* vücut, beden, cilt
t.+ø

t. toz ola T206b/03 → ol-, toz
t.+e T220a/01

t.+ine T213a/15
t.+lerdür T240b/10
t.+lerin T240b/13
t.+lerine T209b/10
t.+lerinüñ T208b/02
t.+üm T217a/12

[=8]

tenakkül *Ar. (i.)* nakletme, hareket etme
t.+ø T216a/02

[=1]

tenbîh *Ar. (i.)* uyarma, ikaz
t.+ø

t. kılduk T219b/14 → kıl-
t. kılmağıdı T219b/07
t. oldu mı T231a/12 → ol-

[=3]

ten-dürüst *Far. (s.)* dinç, sağlam
t.+ø T235b/07

[=1]

teng *Far. (s.)* dar, ince
t.+ø T215b/17

tâbü-t t. T206a/16 → tâbü-t
[=1]

tenhâ *Far. (s.)* ıssız, kuytu
t.+ø T205a/08, T210a/09, T244a/20
t.+da T211a/11

[=5]

tenhâca *Far.+T. (zf.)* gizli bir şekilde
t.+ø T205a/09

[=1]

Teñri (*İ.*) yaratan, Allah
T.+nüñ T222a/11, T222a/15

[=2]

Tenğri → Teñri
T.+nüñ T244a/01

[=1]

tenzîh *Ar. (i.)* ayrı tutma
t.+ø

t. idüp T203a/20 → it-
[=1]

tepsi (*i.*) çeşitli büyüklükte düz kap
t.+nüñ T210a/06
t.+ye T210a/09
t.+yi T210a/04

[=3]
terahhüm *Ar. (i.)* merhamet etme, acıma
 t.+ø

t. itdi T214b/19, T224b/11 → it-

[=1]

terbiyet *Ar. (i.)* eğitim

t.+ø T235b/15

t.+i T235b/09

[=2]

terbiyyet → terbiyet

t.+ø

t. itseñ T237a/16 → it-

[=1]

terk *Ar. (i.)* bırakma, ayrılma

t.+ø

t. eylegil T231a/01

t. idüp T217a/01

t. it-ø T218a/19

t. itdi T205b/17, T213a/11, T216a/13

t. itdünüz T213a/04

[=7]

terkü *(i.)* terki, eyerin arka kısmı

t.+ye

t.+ye aşdı T212a/12 → aş-

t.+ye aşdılar T212a/20

[=2]

teşādüm *Ar. (i.)* çarpışma

t.+ø

t. itdügünde T242a/08 → it-

[=1]

tesbîh *Ar. (i.)* "sübhaneallâh" sözünü söyleme

t.+ø T220a/11

t. iderler T222b/11 → it-

t. itdiler T222b/13

t.+lerin T232b/08

[=4]

tesellî *Ar. (i.)* avunma, avuntu

t.+ø

t. bulup T207b/17 → bul-

t. itdügünüñ T207a/07 → it-

t. olup T211a/07 → ol-

[=3]

te'sir *Ar. (i.)* etki

t.+inden T208a/02

[=1]

teshîr *Ar. (i.)* büyücülük, büyü

t.+ø T244a/15

t.+e T239b/02

[=2]

teskîn *Ar. (i.)* duyguları yatıştırma

t.+ø

t. kılımaduñ T218a/08 → kıl-

[=1]

teslîm *Ar. (i.)* verme

t.+ø

cân Hakkâ t. eylemiş T203a/04 → eyle-,

cân, Hakk

cân Hakkâ t. ola T206b/03 → ol-

cân-ı şîrîni Hakkâ t. eyledi T224b/09 →

şîrîn

cânını t. eyledi T239a/08

t. ola T237b/20 → ol-

t.+dür T243b/20

[=6]

teşvîş *Ar. (i.)* karıştırma, bulandırma

t.+ø

t. getirüp T216a/15 → getir-

t.+e

baħr-ı t.+e T216a/16 → baħr

t.+i T200b/08

[=3]

tevakḳuf *Ar. (i.)* durma, eğleşme

t.+ø

t. kılup T238b/02 → kıl-

[=1]

Tevânâ *Far. (S.)* en güçlü olan Allah

T.+ø T217b/09

[=1]

tevâriḥ *Ar. (ç.i.)* tarihler

t.+ø T223b/13

[=1]

tevazzu' *Ar. (i.)* alçakgönüllülük

t.+ø

t. eyledi T217b/15 → eyle-

[=1]

tevbe *Ar. (i.)* işlediği günahdan pişman olma, pişmanlık

t.+ø T222a/18

t. idicek T200b/02 → it-

t. idüp T222b/02, T223b/05

t. itdi T214b/14

t. eylesün T214a/01 → eyle-

t.+ye

t. gelüp T222b/01 → gel-

t.+yi

t. itdükden T222a/01

t.+yile T219b/14

[=9]

tevciḥ *Ar. (i.)* bir sözü yorumlama

t.+ø T220b/04

[=1]

teveccüh *Ar. (i.)* dönme, yönelme

t.+ø

t. itmişidi T200a/06 → it-

[=1]

tevekkül *Ar. (i.)* Allah'a teslim olma, sonunu Allah'a bırakma

t.+ø

t. kıldı T199a/01 → kıl-

t. kılup T224b/02

[=2]
tevḥīd *Ar. (i.)* Allah'ın birliğine inanma, bir sayma
 t.+ø
 t.+i
 kelime-i t. T233b/18 → kelime
 t.+ile
 tīg-ı t. T201a/20, T235a/17 → tīg
 [=3]
Tevrāt (*İ.*) Hz. Musa'ya gönderilen kutsal kitap
 T.+ø T197b/10, T198b/12, T203a/04, T203b/14,
 T211b/09, T213a/08, T215a/18, T216b/04,
 T218b/04, T233a/12, T233a/13, T233b/05
 T234a/14, T234a/18, T234a/19, T235a/15,
 T235b/08
 T.+a T209b/09, T234a/20, T234a/21
 T.+dan T198b/07, T212b/21, T232a/01
 T.+ı T202b/03
 [=18]
tıfl → tıfl
 t.+ø T234b/20, T245b/13
 [=2]
tıfl *Ar. (i.)* küçük çocuk
 t.+ø T234b/17
 t.-ı güyā: bebek olduğu halde konuşan
 çocuk T234b/06 → güyā
 t. iken T244a/14 → i-
 t.+a T235b/15
 [=4]
tın- ses çıkar-, dile getir-
 t.-mayup T207a/06
 [=1]
tīg *Far. (i.)* kılıç
 t.+ø T209a/03, T202b/11, T202b/13
 t.-i kāmḳam: kamkam kılıcı T224a/14 →
 kāmḳam
 t.-ı kāmḳam şaldugınca T239a/16 → şal-
 t.-ı tevḥīd: tevhit kılıcı, tevhid gücü
 T201a/20, T235a/17 → tevḥīd
 t. şaldugınca T202b/17
 t.+ıla T203a/06, T241a/08
 t.+la T208b/14
 t.+umıla T209a/01
 [=12]
tīg-zen *Far. (i.)* iyi kılıç kullanan, kılıç ustası
 t.+leri T205b/17
 [=1]
tīr *Far. (i.)* ok
 t.+ø T214b/03
 t.-i ḥorlīgıla: aşağılayıcı sözler, ok gibi
 yaralayıcı sözler T227b/16 → ḥorlık
 t.+ler T202b/11, T202b/13
 [=4]
tīz *Far. (zf.)* çabuk, süratli
 t.+ø

t. bulur T198a/21 → bul-
 [=1]
tīzcek *Far. + T. (zf.)* hemen, çabucak
 t.+ø T232a/01, T244b/03
 [=2]
tīzrek *Far. + T. (zf.)* derhal, hemen
 t.+ø T207b/14, T219a/13
 [=2]
tīzrev *Far. (s.)* süratli, çabuk
 t.+ø T238a/05
 [=1]
toğ-
 1. doğ-, dünyaya gel-
 t.-a T229b/11, T232a/15
 t.-arsa T232a/19
 t.-dı T233b/17, T234b/20
 t.-duğı T233b/17
 t.-ısar T232b/17
 2. meydana çık-, belir-
 t.-dı T202a/08, T214a/10
 t.-duğı T242b/02
 [=10]
toğra- doğra-, parçala-
 t.-yılı T198a/11
 [=1]
toğru₁ (*s.*) kötülüklerden uzak, iyi
 t.+ø
 t. yol T244b/14 → yol
 t. yola T219a/06
 [=2]
toğru₂ (*e.*) yönünce, tarafa
 t.+ø T226b/15, T229a/21
 [=2]
toğur- doğur-, dünyaya getir-
 t.-ıcağ T240b/19
 t.-urlar T240b/19
 [=2]
toķı- döv- kes-
 t.-ø
 boynın toķı-ø T201a/20 → boyun
 [=1]
toķın- çarp- → toķun-
 t.-up T224b/07
 t.-urdu T224a/21 → ø-
 [=2]
toķsan toķuz (*s.*) doksan dokuz
 t.+ø T203b/14, T207a/13, T207a/16, T218a/04,
 T218a/05, T218a/08, T218a/10, T218a/13,
 T218a/15, T219a/18, T219b/02, T219b/06,
 T219b/07, T219b/10, T220b/05, T220b/08,
 T221a/07, T221a/12, T227a/02
 [=19]
toķkuz → toķuz
 t.+ø T197b/02
 [=1]
toķuz (*s.*) dokuz

- t.+ø T223b/07, T227b/16, T230b/18, T231b/01,
 T232b/07
 [=6]
- tokuzuncı** (s.) dokuzuncu
 t.+ø T227a/21
 [=1]
- tol-**
 1. gir-
 t.-dı T202a/10
 2. yayıl-, kapla-
 t.-dı T238a/09, T238a/10, T241a/12
 t.-madın T199b/20
 t.-mış T234b/17
 [=6]
- tolāb** *Far. (i.)* dolap
 t.+ø T245a/04
 misl-i t. T204b/16 → misl
 [=2]
- tolaş-**
 1. gez-, dolaş-
 t.-up T206b/11
 2. (y.f.)
 dillere tolaş-: dedikodu yapıl-, konuşul-
 ...-urdu T237a/01
 [=2]
- toldur-** dolu duruma getir-, çok koy-
 t.-dı T210a/04
 t.-uban T228b/04
 [=2]
- tolu** (s.) sayıca çok olan, çok fazla
 t.+ø T234a/12, T243a/06, T243a/07
 tulp t.: dopdolu T197b/01
 [=4]
- ton** (i.) elbise, kıyafet
 t.+ø T220a/20
 t.+un
 yas t. dutup T213a/20 → dut-, yas
 [=2]
- toñ-** buz tut-
 t.-ar T243a/08
 [=1]
- tonat-** giydir-
 t.-dılar T237a/03
 [=1]
- toñuz** (i.) domuz
 t.+ø T240a/19
 [=1]
- top** (i.) silah
 t.+a T199b/09
 [=1]
- toprak** (i.) toprak, yer, zemin
 t.+ø T221a/20, T230b/11, T234b/01
 t. olup T206b/02 → ol-
 t.+dan T240b/20
 t.+dur T240b/19, T242b/04
 [=7]
- toy-** (y.f.)
 ‘ömrüne toy-: yeteri kadar yaşa-
 ...-madı T205b/16
 [=1]
- toylayış** (i.) ağırlama
 t.- ın T237a/12
 [=1]
- toyur-** doymasını sağla-
 t.-maz T237a/08
 [=1]
- toz** (i.) ufalmış toprak
 t.+ø
 ten t. ola T206b/03 → ol-, ten
 t.+a T234b/04
 t.+ın T198a/02, T236b/04
 [=4]
- tübā** *Ar. (i.)* cennette bir ağaç
 t.+ø T215b/19
 [=1]
- tuhfe** *Ar. (i.)* hediye
 t.+ø T210b/12
 t.-i ihtira‘: benzeri olmayan hediye
 T245b/21 → ihtira‘
 t.+leri T210b/01, T210b/03, T210b/14,
 T214b/12, T237b/14
 [=7]
- tuḥm** *Far. (i.)* tohum, mahsul almak için atılan tane
 t.+ø T228a/13, T228a/16
 t.+suz T228a/15
 [=3]
- tül** *Ar. (i.)* uzunluk
 t.+ø
 t.-ı ‘arzı: yerin uzunluğu T242a/18 → ‘arz
 t.-ı emel: hiç ölmeyecek gibi davranma
 T211a/04, T212b/07 → emel
 [=3]
- tulp** (s.) dolu
 t.+ø
 t. tolu T197b/01 → tolu
 [=1]
- tuman** (i.) duman, sis
 t.+ø T208a/14, T243a/03, T243a/04
 [=3]
- tur-**
 1. kalk-, ayağa kalk-
 t.-ø T231b/08, T231b/10, T233a/21, T233b/07
 t.-u gel T224a/02 → gel-
 t.-u gelüp T221a/20
 t.-dılar T208b/12
 t.-up T198b/10, T200b/19, T200b/20, T204a/11,
 T204a/12, T204a/15, T205a/20, T205b/14,
 T207b/05, T207b/08, T210b/14, T211a/08,
 T214a/02, T214a/08, T214a/14, T214a/17,
 T215b/19, T216a/07, T216a/12, T216a/14,
 T218a/03, T218a/10, T220b/19, T226b/14,
 T227a/09, T228b/02, T228b/02, T229a/14,

T229a/21, T231a/21, T231b/01, T231b/16,
T233b/02, T234a/17, T238a/12, T238a/13,
T238b/13, T244a/18, T244b/01

2. hareket etme-, bekle-

ṭ.-an T234a/12
ṭ.-dı T244b/19
ṭ.-dılar T208b/10, T224a/04, T239b/02
ṭ.-ıcaḳ T225a/06
ṭ.-mayup T222a/19
ṭ.-up T199b/13, T214a/17
ṭ.-ur T233a/19, T243a/17
ṭ.-ursa T232a/02

3. ayakta bekle-

ṭ.-mıṣ T214b/01
ṭ.-ur T214b/05

4. yaşa-, ikamet et-

ṭ.-acaḡı T212a/01
ṭ.-aldan T227a/01

5. bulun-

ṭ.-duḡı T208a/04, T213a/11, T224a/20,
T224a/20, T240b/11
ṭ.-ur T208a/04, T241a/05,
ṭ.-urdu T241a/03
ṭ.-urlar T214b/03

6. (t.f.)

ḳanad ḳanada ḳatup .-urlar T222b/11
melül olup .-urken T205b/10
özün yitürüp .-urdu T210a/10
taḥallül idüp .-urT242a/07
vücūda gelüp .-urdu T223b/07
üzerin alup .-ur T224b/17

7. (c.f.) turur

ḳamer .-ur T217a/18
server .-ur T210a/16

8. (y.f.)

ayaḡ üzerine ṭur-: ayakta bekle-
...-mıṣıdı T199b/13 → ı-
...-up T215a/01, T224a/10,
cenge ṭur-: savaṣ-
...-dılar T203a/02
eliyle üzerine ṭur-: elleriyle yap-, kendisi
uḡraṣ-
...-urdu T212b/20
ḥāzır ṭur-: bulun-, yer al-
...-mıṣıdı T201a/10
ḳabīḥ üzre ṭur-: ayakta bekle-
...-ur T224a/11
yirine ṭur-: yerine geç-
...-a 226 a/13
muḳābil ṭur-: karşısına getir-, karşısında dur-
...-up T234a/12
namāza tur -: namaz kılmaya başla-
...-dı T216a/07
...-up T216a/06

[=87]

turābī *Ar. (s.)* toprakla ilgili, topraḡa ait

t.+dür

nār-ı t.+dür T242b/06 → nār

t.+si

eczā-yı t.+si T242b/06 → eczā
[=2]

turābiyye → turābī

t.+ø

eczā'-ı t. T242b/11 → eczā'
[=1]

ṭuracāḳ (*i.*) ev, yaşanacak yer

t.+um T211a/21

[=1]

tevsen *Far. (s.)* sert, serkeṣ at

t.+ø T215b/15

[=1]

ṭuṣ (*i.*) sırtı yere gelme, yenilme

ṭ.+ø

ṭ. olur T205b/07 → ol-

[=1]

ṭut-

1. git-, var-

ṭ.-up T232b/19

2. elle yakala-

ṭ.-up T240b/04

3. gereḡini yap-

ṭ.-a T219b/18, T245b/14

ṭ.-a görgil T222b/06

ṭ.-aruz T233a/05

4. elde bulundur-, sahip ol-

ṭ.-a T228a/05

ṭ.-ar T239a/07

ṭ.-mıṣiken T228a/10

5. herhangi bir durumda bulundur-

ṭ.-up T244b/18

6. hedef al-

ṭ.-dılar T199b/09

7. (y.f.)

dīnin ṭut-: bir dine inan-

...-ardı T239a/01 → ø-

göḳçek ve laṭif ṭut-: deḡer ver-, yücelt-

...-up T229a/19

iṣ ṭut-: yap-, et-

...-arısı T232a/06 → ı-

ḳapḳara ṭut-: karart-

...-up T239b/17

mātem ṭut-: üzül-, yas tut-

...-dılar T224b/20

...-ıcaḳ T221a/05

...-up T205b/01

ma'zur ṭut-: kusura bakma-

...-uñ T210b/05

nuşhını ṭut-: öḡüt dinle-, dediḡini yap-

...-ḡıl T225b/02

oḡlan aḡrısı ṭut-: doğum sancısı başla-

...-dı T233b/06

pendi ṭut-: öḡüt dinle-

...-up T201a/06
 şavm tüt-: oruç tut-
 ...-dı T228b/03
 şıfatın tüt-: özellik kazan-, o sıfatla ol-
 ...-mış T212b/02
 söz tüt-: dediğini yap-
 ...-ø T205a/19
 ...-ar mısız T233a/04
 şeriat yolunu tüt-: dinin emirlerine göre
 davran-
 ...-ø T204a/01
 talîini tüt-: falına bak-
 ...-up T238b/02
 üns tüt-: bağlı ol-
 ...-anlar T223a/17
 ...-anları T223a/19
 yasın tüt-: üzü-
 ...-dılar T203a/06
 yüz tüt-: yönel-, meylet-
 ...-ınca T234a/13
 [=32]
tutul- tutma işi yapıl-
 t.-a T204a/01
 [=1]
tutul- (*y.f.*)
 nutkı tutul-: konuşma-
 ...-dı T207b/04, T231b/15
 [=2]
tuy- işit-, haber al-
 t.-ar T225a/07
 t.-dı T241a/13
 t.-ıcağ T245a/09
 t.-madın T207b/18
 [=4]
tuyūr *Ar. (ç.i.)* kuşlar
 t.+ø T220a/10, T228b/20, T230b/02
 [=3]
tuz (*i.*) tuz
 t.+ø
 t. etmegi T207a/11 → etmek
 t. etmek T207a/10, T207a/10
 t.+lu T243b/02, T243b/06
 [=5]
tüfeng *Far. (i.)* ateşli bir silah
 t.+ø T214b/04
 t.+e T199b/09
 t.+in- T199b/10
 [=3]
tünd-bād *Far. (i.)* şiddetli rüzgar
 t.+ø T236b/04
 [=1]
türbe *Ar. (i.)* önemli kişilerin mezarlarının olduğu
 kubbeli yapı
 t.+ø T212b/15, T213a/21
 t. durur T212b/17 → dur-
 t.+si T212b/17, T215a/17

t.+sidür T212b/18
 t.+sine T213a/20

[=7]

Türid (*İ.*) İranlıların Turanlılarla yaptığı savaş ?
 T. T215a/07

[=1]

tüvānā *Far. (s.)* güçlü, kuvvetli
 t.+ø

t. ü gedā T217b/04 → gedā
 Mevlā-yı merd ü t. T217b/09

[=2]

tüy (*i.*) tüy
 t.+süz T208b/03

[=1]

U, ʿU

u *Far. (bağ.)* ve

u.+ø T197b/03, T197b/03, T197b/05, T197b/06,
 T197b/07, T197b/07, T197b/09, T197b/10,
 T197b/11, T197b/14, T197b/16, T197b/16,
 T197b/17, T197b/17, T197b/17, T198a/05,
 T198a/05, T198a/05, T198a/06, T198a/06,
 T198a/07, T198a/07, T198a/07, T199a/02,
 T199b/08, T202b/11, T202b/13, T203a/01,
 T204b/02, T205a/15, T205b/17, T206a/05,
 T206b/13, T206b/14, T206b/14, T206b/17,
 T207b/01, T208a/06, T208a/10, T208b/05,
 T208b/20, T210a/14, T210a/15, T211a/05,
 T211b/04, T211b/07, T213b/14, T214b/01,
 T214b/07, T214b/11, T214b/12, T216a/21,
 T216b/18, T216b/20, T217a/06, T217a/16,
 T217b/07, T218a/04, T218a/16, T218b/01,
 T218b/06, T219b/20, T220a/10, T220a/11,
 T220a/11, T220a/12, T220a/12, T220a/12,
 T220a/20, T221a/18, T221b/04, T222a/06,
 T222b/12, T223a/21, T224a/07, T224a/13,
 T224a/16, T224b/02, T224b/04, T224b/04,
 T224b/10, T224b/11, T224b/11, T224b/12,
 T224b/17, T225b/04, T225b/05, T225b/06,
 T225b/12, T225b/13, T225b/14, T225b/20,
 T225b/21, T226a/01, T226a/01, T226a/05,
 T226b/01, T226b/06, T228b/06, T228b/06,
 T228b/07, T228b/20, T228b/20, T229a/01,
 T229b/14, T229b/14, T229b/16, T230a/07,
 T230a/07, T230a/07, T230a/19, T230b/01,
 T230b/01, T230b/02, T230b/02, T230b/07,
 T230b/11, T230b/12, T231a/05, T232a/11,
 T233a/11, T233a/13, T234a/09, T234b/02,
 T235a/15, T235a/15, T235a/17, T235b/16,
 T236a/05, T236a/08, T236a/14, T236a/17,
 T236a/19, T236b/01, T236b/01, T236b/05,
 T236b/10, T236b/10, T236b/13, T236b/13,
 T237a/01, T237a/03, T238a/01, T238a/12,
 T238a/12, T238b/17, T239a/10, T239a/10,
 T239a/10, T239a/19, T239b/06, T239b/06,

T239b/06, T239b/08, T239b/08, T239b/09,
T240a/10, T240a/18, T241a/11, T241b/07,
T244a/11, T245a/06, T246a/07, T246a/09
[=163]

ucb**** *Ar. (i.)* kibir

u.+1

u. olmaya T228a/07 → ol-

[=1]

Ucem < *Use*m (*İ.*) » Davud peygamberin kardeşi
U.+ø T227b/17

[=1]

uç, **-c**i**** (*i.*) sebep, vesile

u.+ından T202a/15, T202a/15, T202a/16,
T202a/16, T202a/17, T202a/17,
T202a/18, T202a/18, T202b/02,
T206b/14, T217a/14, T220a/01,
T226b/21, T227b/08, T245a/10

[=15]

uç- havalan-

u.-an T222b/11

u.-dılar T224b/15

u.-up T202b/05, T202b/06, T225a/11, T234a/11

[=6]

uçmak -**ğ**i**** (*i.*) cennet

u.+ø T202a/19

u.+dan T234b/19

u.+ıla T198b/18

u.+ları T232b/09

[=4]

Uğāyil → Avigāyil

U.+ø T210b/21, T211a/06, T211a/14

[=3]

uğra-

1. bir yerden geç-

u.-duñ T213a/07

2. rast gel-, karşılaş-

u.-yup T217b/14

3. (*y.f.*)

miñnete uğra-: sıkıntı yaşa-

...-r T204b/20

[=3]

uğrat- (*y.f.*)

kıran uğrat-: mahvet- öldür-

...-urdu T224a/14 → ø-

[=1]

uğurla- (*y.f.*)

haber uğurla-: gizlice bilgi al-

...-ymaduk T230a/13 → bil-

[=1]

uğurlayın (*zf.*) gizlice

u.+ø T211a/08

[=1]

uqbā**** *Ar. (i.)* öbür dünya, ahiret

u.

mülk-i u. T225a/21 → mülk

[=1]

uqb**et** *Ar. (i.)* ceza, eziyet

u.+den

çāh-ı u. T207b/21 → çāh

[=1]

uq**ul** *Ar. (ç.i.)* akıllar

u.+ø

u. irmez T197b/05 → ir-

[=1]

ulal- art-, çoğal-

u.-dı T224b/01

[=1]

ulaş- var-

u.-duğından durur T243b/06 → dur-

[=1]

ulaşık (*s.*) bitişik

u.+ø

u. olmaya T212a/01 → ol-

[=1]

ulefeci → ulūfeci

u.+m T212a/13

[=1]

ulemā *Ar. (ç.i.)* alimler

u. T220a/21

u.+sı T199b/16

u.+sından T238a/07

u.+yı T233a/11

[=1]

ulu (*s.*)

1. büyük, iri

u.+ø T204a/07, T212b/19

u. ulu: irice, büyük T240b/12

2. ileri gelen, önemli

u.+ø T199b/18, T201a/03, T203a/16

u. durur T203b/06 → durur

u.+ları T201b/07, T211a/09, T230b/10,
T232a/20

u.+ların T211a/12

3. iyi, derecesi yüksek

u.+ø T223b/09, ,

u. kılduñ T198b/14 → kıl-

4. yaşça önde olan kişi

u.+ø T211a/12, T227a/04

u.+sı T227b/20, T232a/11

[=18]

ulufeci *Ar. + T. (i.)* paralı asker

u.+ø T201b/16, T201b/16

[=2]

ulūhiyyet *Ar. (s.)* Allah'la ilgili, Allah tarafından

u.+ø

nidā-yı u. T199a/15, T217b/12, T217b/15

→ nidā

u. geldi T200a/06 → gel-

[=4]

ululuk (*i.*) büyüklük, yücelik

u.+uñ T198b/19

[=1]
ʕulūm *Ar. (ç.i.)* ilimler
 ʕu.+ø T241a/11, T241b/04, T245a/12, T245a/18,
 T245a/20

ʕu.-ı hendese: geometri T239a/10

ʕu.+da T241b/09, T244a/15

ʕu.+dan T245a/21, T245a/21

[=10]

ʕulvī *Ar. (s.)* yüce, yüksek

ʕu.

ʕālem-i ʕu. T228b/05 → ʕālem

huld-ı ʕu. T199a/19 → huld

ʕu. ola T199a/18 → ol-

ʕu.+ye T223b/01

[=4]

ʕulvi-dār *Ar.+Far. (s.)* yüksekte olan

ʕu.+ø

ʕu. iden T239b/06 → it-

[=1]

um- olmasını iste-, bekle-

u.-ar T205a/14, T205a/15

u.-ardum T226b/11 → ø-

u.-aradı T230b/16 → ı-

u.-arlardı T213a/01, T213a/08 → ø-

u.-arsañ T225b/15 → ø-

u.-duğı T206b/07

u.-ma T231b/11

u.-maz T204b/21

[=10]

ʕumk *Ar. (i.)* derinlik

ʕu.+ı T242a/18

[=1]

ʕummān *Ar. (i.)* büyük deniz, okyanus

ʕu. T217a/02

ʕu.+a T206b/14, T207a/17

ʕu.-ı ıışk: aşk denizi T205a/17 → ıışk

ʕU.-ı Muhiṭ: Büyük Okyanus T197b/17

[=5]

un *(i.)* toz halinde besin maddesi, un

u.+la T228a/10

[=1]

unıt- hatırdan çıkar-, unıt-

u.-a T202b/09

u.-up T226a/18

[=2]

unşur *Ar. (i.)* öğē, madde

u.+ø

çār u.: dört unsur; hava, su, toprak, ateş

T197b/02 → çār

[=1]

unut- → unıt-

u.-mayavuz T207a/12

[=1]

ur-

1. vur-, döv-, saldır-

u.-dukça T224b/02

u.-up T212a/03, T224b/11, T241a/06

u.-ur T224a/11

u.-urdu T224a/11

u.-dı T199b/04, T231b/08

u.-up T224a/05

2. bir silahla vur-, yarala-, parçala-

u.-mıış T209a/03

u.-sadı T202b/16

u.-urdu T199b/03

3. (y.f.)

aya ur-: dokun-

...-dı T216a/04

diş ur-: ısır-

...-dı T216a/03

el ur-: başla-, hareket et-

...-dılar T239a/13

el ur-: dokun-, elini at-

...-mazıdı T201b/20

...-up T209a/10

...-up T239a/13

hadd ur-: sınırla-

...-alar T203a/16

ismini sin ur-: öldür-

...-dılar T203a/08

kıfl-bend ur-: engelle-

...-ø T218a/20

kulağ ur-: dinle-

...-mışıdı T201a/10 → ı-

...-up T208a/17

laf ur-: söyle-

...-dı T202b/01

leşkere ur-: askerin içine atla-

...-dı T203b/13

naʕra ur-: haykır-

...-dı T224a/06

...-ıncak T239a/17

...-up T234a/12, T239a/14

od ur-: ateş et-

...-asız T233a/06

...-ur T202a/09

omuz omuza ur-: yanyana dizil-

...-up T214b/01

seylī ur-: hareket ettir-

...-mıış T208a/13

taʕnı ur-: üstün gör-

...-ur T239a/07

yolını ur-: yolunu kes-, engelle-

...-up durur T201a/18

...-ur T223a/08

yüz ur-: yönel-

...-up T214a/14

zaḥm ur-: yaralan-

...-mıış T224b/07

[=37]

urin- takın-

u.-up T244b/03
Urmayā → Urmiyā
 U.+ø T203a/09, T203b/10
 U.+çün T205b/09
 U.+ya T213a/06
 [=4]
Urmayā bin Hürayā → Urmiyā
 U.+ø T201b/12
 [=1]
Urmiyā < *Uriya* (*Ī*) » *KKD*, s. Bit-Şayi'nin sözlüsü
 U.+ø T201b/10, T201b/13, T201b/14,
 T201b/16, T203a/13, T205b/17, T205b/20,
 T206a/03, T211a/04, T212a/06, T212a/09,
 T212a/14, T212a/15, T212a/19, T213a/04,
 T213a/06, T213a/07, T213b/05, T220b/19,
 T220b/21, T221a/02, T221a/04, T221a/04,
 T221a/08, T221a/18, T221b/08, T221b/13,
 T221b/15, T223b/06, T223b/11, T226b/19,
 T227b/01, T227b/07, T229a/18
 U.-ı pehlevān T205b/14
 U.+çün T206a/01, T210b/16
 U.+dan T220b/18, T221b/09
 U.+ø-ken T203a/08
 U.+nuñ T204a/02, T204b/12, T204b/13,
 T205b/01, T205b/13, T207a/08, T207a/09,
 T210b/18, T211a/13, T211b/08, T211b/13,
 T211b/18, T212a/07, T212a/08, T212b/02,
 T212b/14, T212b/16, T213a/01, T213a/03,
 T213a/07, T213a/20, T213b/07, T215a/17,
 T215a/18, T215a/19, T215b/06, T217b/01,
 T218a/15, T219b/08, T219b/10, T220a/16,
 T220b/02, T220b/08, T220b/17, T220b/19,
 T221a/03, T221a/11, T221a/19, T221a/19,
 T221b/18, T221b/21, T223b/11, T223b/14,
 T226b/10, T230b/19
 U.+veş T205b/21, T206a/04
 U.+ya T205b/03, T207a/01, T210a/12,
 T212a/21, T212b/03, T220b/09, T220b/19,
 T221a/01, T221b/14
 U.+yı T203a/03, T207a/02, T207a/06,
 T211b/11, T213b/02, T218a/04, T220b/01
 [=102]
Urmiyā bin Hürayā → Urmiyā
 U.+ø T201b/05, T212a/12
 U.+nuñ T212b/17
 [=3]
urūc *Ar. (i.)* yükselme, göğç çıkma
 U.+ø
 U idüp T229a/20 → it-
 [=1]
urul- yapıp-
 u.-miş T233b/09
 [=1]
Uryā → Urmiyā
 U.+ø T203a/21, T203b/01, T203b/08,
 T203b/12, T204a/02

U.+nuñ T203a/05
 U.+yı T203a/18, T203b/01
 [=8]
us (*i.*) akıl
 u.+sı
 u. gitdi T207b/07, T227b/03 → git-
 [=2]
uşandır- bıktır-, zorla-
 u.-am T244a/17
 [=1]
uşlūb *Ar. (i.)* biçim, tarz
 u.+ıla T246a/01
 [=1]
Uşahar (*Ī*) bir şehir adı
 U.+ø T237b/06
 [=1]
uşturlāb *Ar. (i.)* gök cisimlerini ölçen alet
 u.+ø T237b/09, T237b/10, T238b/02, T245a/11
 [=4]
uş (*s.*) şu, işaret sıfatı
 u.+ø T216b/14, T219a/10, T239b/06
 [=3]
uşak, -ğı (*s.*) küçük, ufak
 u.+ı (tnn) T234b/11
 [=1]
ut- yen-, galip gel-
 u.-a gör-ø T201a/07 → gör-
 u.-asın T236a/03
 [=2]
utan- çekin-
 u.-duğundan T222a/14
 u.-ur T244b/12
 [=2]
Uṭārid *Ar. (Ī)* Merkür gezegeni
 U.+ø T246a/15
 [=1]
uvacuk (*s.*) ufacak, küçücük
 u.+ø T208a/19, T208a/19, T238a/20, T243a/07
 [=4]
uy-
 1. riayet et-
 u.-ø T225a/20
 u.-a T221a/13, T221a/14
 u.-anlara T203a/19
 u.-ma T223b/02, T235b/21
 u.-mağ T202b/10
 u.-mağ T220a/02
 u.-mayup T225b/01, T234a/18
 u.-up T218a/18, T221a/15, T226a/15, T226a/17,
 T226b/04
 2. (*y.f.*)
 ardına uy-: peşinden git-
 ...-masun T205a/11
 [=16]
uyan- uykudan kalk-
 u.-dı T229a/08

- u.-dum T233b/02
u.-ınca T236b/17
u.-ur T214a/11
[=4]
- uyandır-** uykudan kaldır-
u.-mağ T236b/19
[=1]
- uyar-** uyandır-
u.-dı T208a/12, T224a/03
u.-mağ T220b/20, T236b/17
u.-urlardı T236b/18 → ı-
[=5]
- uydur-** denk getir-, ayarla-
u.-up T210a/08
[=1]
- uyku** (*i.*) uyku, gaflet
u.+ø T220a/05, T220a/17
gözlerin u. aldı T223b/21 → al-,göz
u.+dan T229a/08
u.+sından T214a/11
[=5]
- uyu-** uykuya var-
u.-madı T220a/17, T227a/09
u.-mağa T238b/08
u.-rdı T220a/05 → ø-
[=4]
- uyüb** *Ar. (ç.i.)* ayıplar, kusurlar
u. T197b/07
[=1]
- uyut-** uyumasını sağla-
u.-mağ T236b/19
[=1]
- uzat-** yönelt-
u.-dı T207a/21
[=1]
- uzlet** *Ar. (i.)* yalnızlık
u.+ø T216a/17
[=1]
- uzun** (*s.*) kısa olmayan
u.+ø T198a/08, T208b/06
u. eyle-ø T228b/12 → eyle-
[=2]
- Uzun Hasan** (*İ.*) Akkoyunlu Devleti hükümdarı
U.+ø T225a/03
[=1]
- uzunluk** (*i.*) iki uç arası uzaklık → uzunluk
u.+ı (tnn) T208a/19
[=1]
- uzunluk** (*i.*) iki uç arası uzaklık → uzunluk
u.+ı (tnn) T240a/19
[=1]

Ü, ÇÜ

ü *Far. (bağ.)* ve

- ü.+ø T197b/03, T197b/05, T197b/06, T197b/06,
T197b/06, T197b/06, T197b/07, T197b/07,
T197b/07, T197b/08, T197b/10, T197b/10,
T197b/11, T197b/11, T197b/14, T197b/14,
T197b/14, T197b/16, T197b/16, T197b/16,
T198a/01, T198a/01, T198a/06, T198a/06,
T198a/08, T199b/04, T199b/16, T200b/04,
T202b/11, T202b/12, T202b/12, T203a/01,
T203a/09, T203a/10, T205a/04, T205a/09,
T205a/12, T205b/08, T205b/21, T206a/19,
T206b/03, T206b/11, T207a/20, T208a/07,
T208a/10, T208a/19, T208b/19, T208b/19,
T209b/12, T209b/14, T209b/15, T209b/17,
T210a/16, T211a/02, T211a/03, T212a/14,
T212b/04, T212b/07, T213b/13, T214a/05,
T214a/16, T214a/18, T214a/21, T214b/03,
T214b/05, T214b/06, T214b/07, T215b/01,
T215b/05, T215b/14, T215b/16, T215b/16,
T215b/17, T215b/17, T215b/17, T215b/17,
T216b/16, T217a/01, T217a/03, T217a/06,
T217b/04, T217b/04, T217b/04, T217b/12,
T217b/13, T218a/21, T218b/10, T218b/10,
T218b/10, T218b/12, T218b/15, T218b/17,
T218b/18, T218b/18, T219a/11, T219a/13,
T219b/19, T220a/07, T220a/11, T220a/11,
T220a/12, T220a/14, T220b/01, T221a/18,
T221b/05, T221b/19, T222a/19, T222b/12,
T222b/12, T225a/04, T225a/04, T225a/12,
T225a/19, T225b/06, T225b/07, T227b/12,
T228b/20, T228b/20, T229a/01, T229a/14,
T229b/02, T229b/10, T229b/15, T229b/15,
T230a/06, T230b/01, T230b/01, T230b/05,
T230b/11, T231a/06, T231b/12, T232a/13,
T232a/13, T232b/21, T233a/01, T234a/06,
T234b/07, T235a/09, T235a/09, T235a/13,
T235a/14, T235b/05, T235b/15, T235b/15,
T236a/09, T236a/12, T236a/12, T236a/12,
T236a/14, T236b/01, T236b/02, T236b/03,
T236b/05, T236b/10, T236b/10, T236b/21,
T237a/02, T237a/04, T237a/07, T237a/10,
T237a/15, T237a/20, T237b/02, T237b/03,
T237b/05, T237b/07, T237b/11, T237b/16,
T238b/07, T238b/14, T239a/03, T239a/10,
T239b/02, T241a/16, T241a/20, T244b/09,
T244b/10, T244b/11, T244b/14, T245a/01,
T245a/01, T245a/02, T245a/06, T245a/12,
T245b/08, T245b/09, T245b/13, T245b/15,
T245b/16, T245b/20, T246a/09, T246a/09,
T246a/11, T246a/19, T246a/19
[=199]

ücret *Ar. (i.)* karşılık

ü.+ı T244a/08, T244a/09

[=2]

üç (*s.*) üç

ü.+ø T210a/01, T211a/13, T211a/17, T211b/07,
T211b/20, T212b/21, T224a/21, T227a/11,

- T227a/12, T233b/15, T236b/18, T238a/04, T243a/20
[=13]
- üç biñ** (s.) üç bin
ü.+ø T235b/05, T236b/11
[=2]
- üç yüz** (s.) üç yüz
ü.+ø T214a/18
[=1]
- üç yüz altmış** (s.) üç yüz altmış
ü.+ø T217a/06, T238a/04
[=2]
- üç yüz altmış altı** (s.) üç yüz altmış altı
ü.+ø T198b/02, T214b/02, T225b/10, T246a/12
[=4]
- üçüncü** (s.) üçüncü
ü.+ø T198b/05, T207b/20, T210a/02, T211a/21, T212a/01, T215a/02, T224b/14, T225a/06, T227a/01, T227a/16, T232b/12, T241a/01
[=12]
- üğür-** yavaşça salla-
ü.-ürler idi T236b/17 → i-
[=1]
- üküş** (s.) çok, fazla
ü.+ø T236a/13
[=1]
- üleştür-** paylaştır-
ü.-di T215a/09, T215a/18
ü.-üp T237a/03
[=3]
- ümîd** *Far.* < *ümmid* (i.) umut
ü.+ø T231b/03
ü.+ile T237b/13
ü.+üm T217a/07
[=3]
- ümîd-vâr** *Far.* (s.) umutlu
ü.+ø T231b/03
u. ola T222b/01 → ol-
[=2]
- ümüz** *Far.* (i.) umut → ümid
ü.+ø T204b/09, T213b/08, T230b/16
ü.+üm T199a/06, T206b/05, T210a/07
[=6]
- ümüz-vâr** *Far.* (s.) umutlu → ümid-vâr
ü.+ø
ü. idüm T216b/08 → i-
[=1]
- ümmî** *Ar.* (s.) okuma yazma bilmeyen
ü.+ø T246a/03
ü.+ol- T244b/07, T244b/08
[=3]
- Ümmi Gülsüm** (İ.) Bit-Şayı'nın yardımcısı
Ü.+i T233a/18
[=1]
- Ümükdürt** (İ.) bir kale adı
Ü.+ø T215a/02
- ün** (i.) ses, seda
ü.+ø T245a/08
ü. şalıp T240b/01 → şal-
ü.+leri T240b/01
[=3]
- üns** *Ar.* (i.) bağlılık, alışma
ü.+ø T223a/18
ü. tıtanlar T223a/17 → tıt-
ü. tıtanları T223a/19
[=3]
- ünsî** *Ar.* (i.) arkadaş
ü.+ø
ü. ola T204b/05 → ol-
[=1]
- üre-** doğ-, çoğal-
ü.-di T224b/01
[=1]
- üreme** (i.) çoğalma
ü.+mesi T240b/17, T240b/18
[=2]
- ürk-** kork-
ü.-diler T224a/07
[=1]
- ürküt-** ürkmesine sebep ol-
ü.-di T223a/19
[=1]
- üryân** *Ar.* (s.) çıplak
ü.+ø
cism-i ü. T202a/08 → cism
ü. kılp T202b/11 → kıl-
ü. olup T215b/21 → ol-
[=3]
- üsküre** *Far.* (i.) ağzı yayvan toprak kap
ü.+ye T231b/06
[=1]
- üst** (i.)
1. bir şeyin yukarı bakan tarafı, alt karşıtı
ü.+ine T208a/08, T208a/08, T209a/03, T239a/15
ü.+ine düşmedük T210b/10 → düş-
ü.+üni T236b/12
2. derece olarak yukarı
ü.+inde
ü.+inde oturam T211a/20 → otur-
[=7]
- üstâd** *Far.* (i.) bilgili, usta
ü.+ø T241b/10, T245a/14
ü.-ı kâmil: mükemmel olan usta, en bilgili
T244b/21 → kâmil
ü. itmegiçün T238b/04 → it-
ü.+ı T244b/01
ü.+ını T237b/19
[=6]
- üstühân** *Far.* (i.) kemik

ü.+uñ T207a/21
[=1]
üstün (s.) nitelik bakımından daha yüksek, değerli
ü.+ø

ü. ola T229a/10 → ol-
[=1]

üstüvār *Far.* (s.) sağlam, dayanıklı
ü.+ø

ü. itdi T197b/01 → it-
[=1]

üş- topluca saldır-
ü.-ür T239a/15

[=1]

üşen-

1. üzül-
ü.-me T216a/15
2. çekin-
ü.-ür T244b/12

[=2]

üzere (zf.)

1. amacıyla → üzeri, üzre
ü.+ø T198b/04
fark ü. döğişdiler T202b/13 → döğiş-, fark
2. üstte, üzerinde
ü.+ø T210a/10, T211b/20, T222b/11
yüzleri ü.: yüz üstü T208a/20 → yüz
ü.+yiken T209b/01
3. (e.) gibi, için
ü.+ø T203a/16, T203a/16,
yüzüm ü.: "yüzüm burada, söz veririm"
anlamında söz T210b/15 → yüz

[=12]

üzeri (i.)

1. üstü, üst tarafı
ü.+n T236b/12
ü.+nde T208a/14, T208b/13, T209a/07,
T209a/18, T210a/05, T213a/08,
T213a/21, T214a/15, T223b/19,
T225a/09, T226a/07, T233b/10,
T233b/14, T240a/09, T240a/10,
T240a/17, T240a/18, T240b/08,
T240b/09, T240b/09, T241a/02,
T241a/03, T241a/05, T241a/09
ü.+ndegi T241a/02
ü.+ndegin T240a/16, T240b/16, T241a/01
ü.+ndeki T240b/16, T242b/14
ü.+nden T207b/21, T234a/11
ü.+ne

1. üst tarafına, -e doğru T198b/17,
T199b/07, T199b/08, T201b/16,
T202a/03, T202b/06, T203a/01,
T205a/21, T207b/21, T209a/09,
T209b/19, T210a/04, T210a/06,
T211a/11, T212b/12, T212b/14,
T212b/15, T213a/12, T214a/03,
T214a/05, T214a/21, T214b/01,

T215a/17, T215a/18, T215b/06,
T218b/20, T218b/05, T221a/03,
T224a/01, T224a/08, T224a/10,
T224b/14, T224b/14, T224b/16,
T224b/17, T225a/01, T225a/10,
T225a/11, T225a/13, T226a/07,
T226b/17, T229a/12, T229b/05,
T232b/11, T233b/10, T234a/16,
T234a/16, T235a/05, T235b/03,
T239a/12, T239b/16

ayağ ü.+ne tırnuşdı T199b/13 → tır-, ayağ
ayağ ü.+ne tırup T214b/21
ayağı ü. kılup T244b/01 → kıl-
eliyle ü.+ne tırurdu T212b/20 → el
ü.+ne gelürse T205a/06 → gel-
2. hakkında, onunla ilgili, onun için
ü.+ø T219b/17, T235b/06, T236b/15,
T243b/17

bey^c ü. bey itmeyesiz T203b/18 → it-,
bey^c

ü. idi T220b/06 → i-

3. +den sonra, +den dolayı

ü.+ø

anuñ ü. T211b/07, T229b/10 → anuñ

bunuñ ü. T198b/06, T199a/21, T201b/12,
T204a/05, T212a/02, T218b/03, T220a/14,
T232b/06, T241a/20 → bu

4. olduğı şekilde

ü.+ø

‘adet ü. T211a/09 → ‘adet

ü.+ni T240a/04

2. beden, vücut

ü.+lerine T230b/11, T234a/12

ü.+n

ü. alup tırur T224b/17 → al-, tır-

3. yanı, yakını, tarafı

ü.+nde T212b/18, T212b/21, T213a/08,
T213a/20

ü.+lerine T224a/03, T224a/09

[=106]

üzre (zf.) üzerine

ü.+ø T202a/07, T209a/01, T209a/15,
T214b/05, T215b/20, T216b/04, T221a/04,
T224a/11, T226a/19, T239b/07, T239b/08,
T245a/04

ayağ ü. kılup T230b/10 → kıl-

başum ü.: emredersin, elbette, olur
T207b/15, T237b/21 → baş

[=14]

V (v)

vā *Ar.* (ünl.) evvah, yazık

v.+ø T221a/08, T221a/08

[=2]

vācib *Ar.* (s.) yapılması gerekli olan

- v.+dür T237b/04, T239a/03
[=2]
vaʿd *Ar. (i.)* söz verme, anlaşma
v.+ø
v. eylediği T200b/07 → eyle-
[=1]
vaʿde *Ar. (i.)*
1. mühlet, ecel
v.+ø
v. irüp T203b/02 → ir-
2. söz, anlaşma
v.+sine T229a/16
[=2]
vaʿid *Ar. (i.)* tehdit
v.+ø T233a/04
[=1]
vāfir *Ar. (s.)* fazla, çok
v.+ø T209b/04
[=1]
vah *Ar. (i.)* yakınma bildiren söz
v.+ø T215b/17, T233a/01
ah u v. eylediler T230a/19 → eyle-
[=3]
vahdet *Ar. (i.)* bir ve tek olma, birlik
v.+üññ T234b/06
[=1]
Vāhid *Ar. (S.)* bir ve tek olan Allah
V.+ø T197b/03, T197b/06
[=2]
vāhid *Ar. (s.)* bir, tek
v.+ø
maʿnī-i v. T241b/17
v.+ile
maʿnī-i v.+ile T241b/16
[=2]
vahş *Ar. (s.)* yabani, vahşi
v.+ø T198a/05, T220a/11, T224b/11, T228a/06, T230a/07
[=4]
vahşet *Ar. (i.)* yabani olma durumu
v.+ø T223a/18
[=1]
vahy *Ar. (i.)* Allah tarafından peygamberlere gönderilen ilahi mesaj
v.+ø
v. idüp T223a/17 → it-
v. olunup T197b/09 → olın-
[=2]
vākīʿa₁ *Ar. (i.)* gerçek
v.+ø T209b/07
[=1]
vākīʿa₂ *Ar. (i.)* rüya
v.+ø T229a/09
v.+y₁ T229b/07
[=2]
vakf *Ar. (i.)* ayırma
v.+ø
v. eyledi T215a/19 → eyle-
[=1]
Vākıf *Ar. (S.)* her şeyi bilen Allah
V.+ø T197b/07
[=1]
vākīʿ *Ar. (i.)* olan, olmuş, meydana gelen
v.+ø
v. olacaktı T201a/01 → ol-
v. oldı T202a/17, T212a/04, T223a/16, T223a/20, T226b/11
v.+dür T229a/09
[=7]
vakt *Ar. (i.)* zaman, bir şeyin gerçekleştiği saat ve dönem
v.+ø T200a/06, T207b/20, T210a/05, T222a/01, T223b/10, T233a/15, T234a/15, T237b/09, T241a/04, T243a/11, T243b/04, T243b/05
bir niçe v.: bir süre T208a/16
ol v.: ...olduğu zamanda T200a/09, T201b/15, T223a/04, T223b/09, T238b/15, T245a/12 → ol
v. ola T228a/01, T232a/17 → ol-
v. olmuştur T240a/06
v. olur T206b/12
v.-ı şām: akşam saati T227a/07, T236a/06
v.+dan T210b/18
v.+dur T201a/13
v.+ı (tnn) T202a/05, T227a/07, T229a/15, T244a/07
v.+ı ittifak ile düşmüş idi T203b/01 → düş-, ittifak
v.+ında T217b/07
v.+larında T219b/15
v.+uma T199a/13
v.+uñña T233a/16
v.+uñnda T228a/03
v.+uñnuza T232a/14
[=37]
vālide *Ar. (i.)* anne
v.+si T229a/20
[=1]
vālih *Ar. (s.)* şaşırılmış, şaşkın
v.+ø T240b/21
v. ü hayrān olup T229b/02 → ol-, hayrān
[=2]
vallāh → vallāhi
v.+ø T212b/01
[=1]
vallāhi *Ar. (e.)* kesinlikle, mutlaka
v.+ø T221a/16
[=1]
var *(i.)* mevcut, bulunan
v.+ø T198a/11, T199a/06, T204a/17, T204a/18, T206b/04, T206b/05, T208a/03, T208a/04, T208a/05, T208a/20, T208b/01, T208b/01,

T210a/07, T210b/01, T213b/09, T219a/11,
T219a/11, T219a/18, T219a/18, T222b/12,
T228a/15, T228b/20, T231b/03, T234b/12,
T234b/12, T234b/12, T234b/12, T234b/12,
T239a/01

v. durur T204b/09, T218a/16 → dur-

v. iken T203b/16, T218a/04, T218a/05,
T219b/07, T219b/10, T221a/07 → i-

v. iden T239b/05 → it-

v. mı T201a/12, T221a/06

v. olmasun T237a/07 → ol-

v.+dı T203a/10 → ø-

v.+dur T204a/20, T204b/09, T210b/16,

T212a/14, T212b/14, T215a/01,

T214b/12, T214b/12, T237b/06,

T239a/04, T240a/09, T240a/17, T240b/09,

T240b/12, T241a/15

v.+ı (tnn)

‘ömrü v.+ı: ömrü boyunca T214b/14 → ‘ömr

v.+ıdı T199b/01, T199b/02, T201b/02,

T201b/05, T201b/21, T203b/14, T203b/16,

T204a/08, T207a/05, T207a/17, T209b/12,

T210a/05, T212b/02, T215a/20, T217b/06,

T222a/02, T222a/02, T222a/02, T223a/04,

T227a/13, T227b/04, T227b/05, T227b/11,

T227b/17, T236b/14, T238a/15 → ı-

v.+ımış T205b/02 → ı-

v.+ına T218a/19

v.+ısa T200b/04, T204a/14, T204b/06,

T212a/18, T219a/08, T223a/03, T225a/13,

T230b/02, T232a/11, T233a/03, T233a/03,

T233a/12, T234a/10, T235b/03 → ı-

v.+sa T225a/03, T231a/02, T236a/11, T237b/21

→ ø-

[=100]

var-

1. bir yere git-, ulaş-

v.-ø T210a/07, T233a/21, T235b/20

v.-alum T238a/03

v.-am T200b/11, T214a/06, T221b/01

v.-anlara T225a/02

v.-asın T205a/10

v.-asız T230b/14, T233a/06

v.-avuz T233b/08

v.-ayım T205a/08

v.-dı T200b/20, T204a/11, T215a/11, T215a/17,

T227a/10, T228b/02, T229a/09, T231a/02,

T231b/16

v.-dı ola T227a/07

v.-dılar T210a/10, T214a/03

v.-duğın T234b/16

v.-duğınca T224a/21, T239b/14

v.-duñ T244b/03

v.-ğıl T231b/10

v.-ıcağ T202b/06

v.-ınca T243a/20

v.-madı T216a/20

v.-madum T227a/02

v.-maduñ T226b/20

v.-mağa T201b/19, T210a/09, T221a/15,
T240a/05, T240a/09

v.-mağıl T231b/19

v.-mañuz T231a/01

v.-maz

v.+maz oldum T227a/02 → ol-

v.-sa T220a/10

v.-sam T244a/18

v.-sañ T210a/01

v.-sun T220b/17

v.-up T199b/06, T201b/13, T202a/01,

T203a/03, T203b/19, T207a/17, T209b/21,

T211b/06, T212b/21, T213a/20, T215a/05,

T215b/20, T218b/04, T218b/20, T220b/19,

T224a/01, T225a/10, T225a/21, T227a/08,

T230b/19, T231b/20, T233a/18, T237b/10,

T238a/08, T238a/21, T239a/05, T239b/18,

T243b/06

v.-ur T210b/21

2. bir dereceye gel-

v.-mayup T209b/04

3. sonuçlan-

v.-ur T216a/19

4. evlen-

v.-ø T211a/04

v.-a T211a/07

v.-am T211a/18

v.-maduğına T210a/12

v.-mağa T203b/11

v.-mazam T210b/18, T211a/18, T211b/03

v.-ur T213b/02

v.-uram T211a/17

5. (y.f.)

cege var-: savaş-

...-dılar T213b/06

fikre var-: düşün-

...-dı T241b/05

...-sa T240b/21

...-up T212a/18

ğaflete var-: uyu-

...-dı T223b/21

ğarkı var-: boğul-

...-dı T220a/13

...-up T207a/18, T207a/19, T215b/21

ilerü var-: ileri çık-, karşıla-

...-up T210b/02

karârına var-: normal haline dön-

...-duğıdır T243b/05

karşu var-: karşıla-

...-dı T204a/12, T212b/13

nazarına var-: görüş alanına gir-

...-a T202b/05

...-mazdum T212b/01
ölüm haddine var-: ölmek üzere ol-
...-dı T216b/02
secdeye var-: secde et-
...-up T219b/15, T220b/11
yakın var-: yaklaş-
...-mazlar T241b/01
[=108]
varınca (*zf.*) olduğu sürece
v.+ø T207a/12
[=1]
varlık, -ğı (*i.*) var olma, mevcudiyet
v.+ın T206b/04
v.+ını T201a/07, T236a/03
[=3]
vasať *Ar. (i.)* orta
v.+ında T243a/16, T243a/20
[=2]
vaşf *Ar. (i.)* nitelik, vasıf
v.+ø
v.-ı cemil: güzel vasıflar T246a/17
v.-ı hāl: halinin nitelikleri T204b/16,
T222b/06
v.+ı T201b/09
v.+ında T240a/11
[=5]
vāsiť *Ar. (i.)* iki şey arasında, orta
v.+inde T229b/08
[=1]
vaşl *Ar. (i.)* kavuşma
v.+ø
v.-ı Hakk: Allah'a kavuşma T226b/05 →
Hakk
[=1]
vay (*ünl.*) acı çekmeyi anlatan söz
v.+ø T222b/18, T232a/06, T244a/15
[=3]
vaʿz *Ar. (i.)* öğüt, nasihat
v.+ø T217b/07
v. iderdi T199b/17, T199b/18 → it-
v. itdi T217b/05, T222a/08
[=5]
vāz *Far. (i.)* bırakma, terk etme
v.+ø
v. gelem T245a/01, T245a/21 → gel-
[=1]
vazıfe *Ar. (i.)* ücret, yevmiye
v.+ø T201b/17
v.+si T212a/13
[=2]
ve *Ar. (bağ.)* iki cümle ya da iki kelime arasında
bağlantı kurmaya yarayan söz
v.+ø T198b/02, T198b/04, T198b/07, T198b/07,
T198b/07, T198b/09, T198b/11, T198b/11,
T198b/11, T198b/13, T198b/13, T198b/13,
T198b/14, T198b/14, T198b/14, T198b/15,

T198b/16, T198b/16, T198b/16, T198b/17,
T198b/17, T198b/18, T198b/20, T198b/21,
T199a/01, T199a/01, T199a/03, T199a/05,
T199a/05, T199a/07, T199a/07, T199a/13,
T199b/15, T199b/15, T199b/17, T200a/01,
T200a/02, T200b/04, T200b/09, T201b/03,
T201b/03, T201b/19, T202a/02, T202a/03,
T202a/15, T202a/18, T203a/06, T203a/17,
T203a/18, T203a/19, T203a/19, T203b/02,
T203b/04, T203b/05, T203b/13, T203b/16,
T203b/17, T203b/17, T204b/06, T204b/08,
T205a/04, T205a/06, T205b/06, T205b/18,
T206b/21, T207a/09, T207a/15, T207b/19,
T207b/20, T208a/02, T208a/03, T208a/03,
T208a/04, T208a/06, T208a/15, T208b/14,
T210a/08, T210b/01, T210b/11, T210b/11,
T211a/10, T211a/12, T211b/05, T211b/10,
T212a/03, T212a/05, T212a/11, T212a/12,
T212a/14, T212a/15, T212a/16, T213a/16,
T214b/11, T215a/19, T215a/19, T215b/06,
T216a/11, T216b/01, T216b/09, T217b/01,
T217b/05, T217b/08, T217b/09, T217b/11,
T217b/12, T217b/21, T218a/17, T219a/06,
T219a/21, T219b/15, T219b/16, T219b/17,
T219b/18, T220a/03, T220a/04, T220a/05,
T220a/07, T220a/09, T220a/11, T220a/17,
T220a/17, T220a/20, T220b/02, T220b/03,
T220b/04, T220b/06, T220b/11, T220b/12,
T220b/13, T220b/13, T220b/13, T220b/13,
T220b/14, T220b/20, T221a/12, T221a/12,
T221b/01, T221b/03, T221b/04, T221b/09,
T221b/10, T221b/13, T221b/15, T221b/15,
T222a/03, T222a/04, T222a/04, T222a/04,
T222a/04, T222a/04, T222a/06, T222a/06,
T222a/07, T222a/07, T222a/09, T222a/13,
T222a/15, T222a/18, T222a/18, T222b/01,
T222b/09, T222b/09, T222b/10, T222b/10,
T222b/21, T223a/02, T223a/03, T223a/15,
T223a/16, T223a/17, T223a/19, T223a/20,
T223b/06, T223b/07, T223b/07, T223b/08,
T223b/10, T223b/13, T224a/05, T224a/09,
T224a/10, T224a/20, T224b/01, T224b/02,
T224b/19, T226a/07, T226a/09, T226a/09,
T226a/10, T226a/12, T226a/14, T226a/14,
T226a/18, T226a/18, T226b/19, T227a/05,
T227a/18, T227b/21, T227b/21, T228a/01,
T228a/14, T228a/15, T228b/01, T228b/20,
T229a/13, T229a/19, T229a/19, T230a/12,
T230a/14, T230a/15, T230b/01, T230b/16,
T230b/17, T231a/04, T231a/13, T231b/17,
T231b/17, T232a/02, T232a/12, T232b/08,
T232b/13, T233a/03, T233a/06, T233a/12,
T233a/12, T233b/15, T234a/04, T234a/09,
T235a/05, T235a/05, T235a/05, T235b/02,
T235b/06, T235b/07, T235b/08, T236b/14,
T236b/19, T237a/11, T237a/11, T237a/11,

T237a/12, T237a/12, T237b/03, T237b/07,
 T237b/12, T238a/07, T238a/07, T238a/18,
 T238b/02, T238b/08, T239a/02, T239a/02,
 T239a/05, T239a/06, T239a/10, T239a/10,
 T239a/11, T239a/14, T239a/21, T239b/02,
 T239b/17, T239b/21, T240a/04, T240a/04,
 T240a/07, T240a/11, T240a/11, T240a/11,
 T240b/02, T240b/03, T240b/07, T240b/10,
 T240b/11, T240b/13, T241a/05, T241a/20,
 T241b/02, T241b/05, T241b/12, T241b/18,
 T241b/18, T241b/21, T242a/02, T242a/10,
 T242a/12, T242a/12, T242a/12, T242a/13,
 T242a/13, T242a/15, T242a/17, T242a/18,
 T242a/18, T242a/20, T242a/21, T242a/21,
 T242b/01, T242b/02, T242b/02, T242b/03,
 T242b/03, T242b/03, T242b/10, T242b/11,
 T242b/14, T242b/18, T243a/07, T243a/10,
 T243a/13, T243a/13, T243a/14, T243a/14,
 T243a/15, T243a/16, T243a/18, T243a/21,
 T243b/01, T243b/02, T243b/03, T243b/04,
 T243b/05, T243b/07, T243b/07, T243b/08,
 T243b/08, T243b/08, T243b/08, T243b/08,
 T243b/08, T243b/08, T243b/09, T243b/09,
 T243b/09, T243b/09, T243b/10, T243b/10,
 T243b/14, T243b/14, T243b/14, T243b/17,
 T244a/06, T244a/09, T244a/09, T244a/15,
 T244b/06, T244b/06, T244b/13, T245a/02,
 T245a/07, T245a/09, T245a/13, T245a/16,
 T245a/17, T245a/17, T245a/19, T245a/19,
 T245a/19, T245a/20, T245a/20, T245a/20,
 T245b/20, T245b/20, T245b/20, T245b/21,
 T245b/21, T245b/21, T246a/01, T246a/01,
 T246a/01, T246a/02, T246a/05, T246a/17

[=372]

vech *Ar. (i.)*

1. yüz, çehre

v.+i T215b/15

2. şekil, tarz, üslup

v.+ile T198b/03, T200a/15, T200a/18,

T200b/16, T201a/08, T205b/09, T206b/19,
 T207a/03, T207a/06, T207a/07, T224b/21,
 T210a/21, T214b/10, T217a/21, T224a/21,
 T226a/04, T228b/15, T229a/07, T230a/02,
 T230b/09, T231a/16, T232a/11, T234a/16,
 T234b/09, T235a/07, T236b/07, T237a/09,
 T239b/04, T239b/13, T244a/13

v.+ile

ne v.+i: hangi sebeple T200a/05, T201a/14,
 T202a/12, T218b/05, T231b/21, T232a/13
 → ne

v.+iledür T240b/04

[=38]

vefâ *Ar. (i.)* sevgi, bağlılık

v.+ø T204b/21, T231b/11

v. bulmadı T218b/07

v. kılmadı T205b/16

v.-yı pîrezen: dünyanın vefası T204b/21 →
 pîrezen

[=5]

vefât *Ar. (i.)* ölüm

v.+ø

v. eyledi T201b/12, T201b/14, T213b/07,
 T216b/03, T217a/21, T218b/03,
 T218b/10, T223b/13, T227a/13 → eyle-

v. eylemiş T224b/17

v. eylese T212b/20

v. idelden T226b/16 → it-

v. idicek T216b/03, T226a/14

v. itdi T223b/07, T226a/13

v. itdügin T225a/01

v. itdükden T227a/16

v.+ın T224b/09

[=19]

vehm *Ar. (i.)* yersiz korku, şüphe

v.+ø T241b/13, T243b/12, T243b/16, T243b/17

v. idüp T224a/03

v. itdiler T208b/12

[=6]

velâkin *Ar. (e.)* bağlama edatı

v.+ø T205a/08, T211b/18, T214a/07, T215a/10,
 T218b/02, T218b/08, T224b/19, T225a/08,
 T240a/06, T240a/08

[=10]

veled *Ar. (i.)* çocuk

v.+ø T216b/21, T228b/15

[=2]

velî *Far. (e.)* öyle ki, üstelik

v.+ø T208a/19, T216a/17, T216a/20, T216b/13,
 T216b/14, T222a/20, T240a/21, T240b/10,
 T244b/03

[=9]

velî *Ar. (i.)* ermiş

v.+lertün T235a/05

[=1]

velîkin *Ar. +Far. (e.)* bağlama edatı

v.+ø T202b/14, T207a/13, T207a/15, T208b/04,
 T209b/19, T223b/21, T229b/01, T232b/01,
 T236b/19, T236b/20, T239a/21

[=11]

Velis (*İ.*) şeytanın yardımcılarında

V.+i T225a/13

[=1]

verd *Ar. (i.)* gül

v.+i T228a/17

v.+in

ma'ni-i v.+in T225b/21 → ma'nî

[=2]

verhem *Far. (i.)* karışıklık, sitem

v.+ø

v. çekdi T213a/11

v. eylediler T210b/14

v. itdi T207b/02, T212b/08,

- v. itdise T209a/20
v. itme T212b/08
v.+lũ T207b/03, T227b/19
[=8]
- Ves** (*İ.*) şeytanın yardımcılarının biri
V.+ø T230b/10, T235a/18, T239b/03
[=3]
- ve's-selām** *Ar.* "kısacası" anlamında söz
v.+ø T203b/07, T218a/20, T222b/15, T234a/08, T235a/15
[=5]
- vesvese** *Ar. (i.)* kuruntu
v.+ø
v. gelmedin T199b/20 → gel-
v.-i şeytān: şeytanın verdiği vesvese
T200b/08 → şeytān
v. kıla T201a/15 → kıl-
v. kılām T202a/13
v. kılduğın T216a/06
[=5]
- ve'y** *Far. (ünl.)* ve ey!
v.+ø T230a/21, T236a/12
[=2]
- veyā** *Ar.+Far. (e.)* yahut
v.+ø T206a/16, T212b/19
[=2]
- veyāhūd** *Ar.+Far. (e.)* yahut
v.+ø T208a/21
[=1]
- veyl** *Ar. (ünl.)* yazık, eyvah
v.+ø T221a/20
[=1]
- Veyl** *Ar. (İ.)* cehennemde bir vadi
V.+ø T221a/11
[=1]
- Veys** (*İ.*) şeytanın yardımcılarının biri
V.+e T201a/11
[=1]
- vezāret** *Ar.(i.)* vezirlik
v.+ø T218b/12
[=1]
- vezīr** *Ar. (i.)* vezir, yardımcı
v.+ø T218b/11
v.+i T211a/12, T222b/19
[=3]
- vezīrlik** *Ar.+ T. (i.)* vezir olma görevi
v.+ø
v. eyledüğün T218b/05 → eyle-
[=1]
- vilāyet** *Ar. (i.)* şehir, kent
v.+ø T199b/04, T219b/17
v.+i T215b/07, T219b/17
v.+in T199b/04
v.+inde T237b/07
[=6]
- vir-**

1. elinde olan bir şeyi ilet-, eriştir-
v.-ø T219a/19
v.-di T223a/06, T235a/01, T239b/19
v.-diler T227a/11
v.-e T237a/02
v.-eler T209b/08
v.-em T210a/02, T217b/10, T217b/12
v.-eyim T220a/19, T220a/19, T220a/20
v.-medigine T215a/10
v.-mege T203b/19
v.-mesiün T227b/03
v.-siün T227b/02
v.-üñ T231a/12
v.-üp T201b/13, T207a/18, T215a/11, T215b/07, T220b/19, T227b/02
v.-ür T206a/11
v.-ürdi T213b/21, T236b/03
v.-ürse T211a/18
2. bitki ağaç ürün çıkar-
v.-e mi T228a/13
v.-medi T228a/17
v.-ür T228a/16, T228a/16
v.-ür mi T228a/17
3. bağışla-, lutfet-, hediye et-, nasip et-
v.-ø T215b/02, T215b/04, T224b/04,
v.-di T203a/11, T211b/13, T211b/15, T211b/19, T225b/18, T236a/05, T237a/03, T237a/04, T237b/18
v.-dügi T215a/11
v.-düm T200a/12
v.-e T228a/01, T236a/10, T236a/10,
v.-eceedür T221b/19, T227b/13, T228a/03, T235a/09
v.-em T221b/15
v.-en T215b/01, T217a/04, T224b/06, T234b/06
v.-esin T206b/07
v.-medi T227a/01
v.-üp T217a/09, T235b/05, T237b/08
v.-ürtüz T229a/18
4. gönder-, herhangi bir duruma yol aç-
v.-eceksin T199a/13
v.-em T199a/09, T199a/09, T199a/10, T199a/11
v.-dügüñ T228b/07
v.-ür T208a/07
5. görevlendir-, göreve getir-
v.-di T215a/14, T218b/19, T226a/14
v.-düm T205b/15, T213b/05
v.-dün T212a/21, T218a/16, T220b/09
v.-esin T212a/08
v.-megile T226a/12
v.-miş T211b/12, T212a/19, T212b/03, T213a/06
6. evlendir-
v.-diler T211b/09
v.-dük T210b/15
v.-elüm T206a/06

- v.-medi T201b/11
v.-ürem T211a/15
v.-mediler T201b/04
v.-mege T206a/07
7. daya-
v.-di T234a/01
v.-üp T224a/04
8. (t.f.)
ahtarı .-di T238b/13
alı .-e T221a/16
9. (y.f.)
arğa vir-: dayan- a
...-üp T209a/10
āvāz vir-: seslen-, ses ver-
...-di T220b/20
...-ürdi T229b/12
āvāze vir-: ses çıkar-
...-üp T208b/11
...-ür T230a/01
...-ürdi T229b/13
bāda vir-: harca-
...-ür T198a/17
baş vir-: canını feda et-
...-evüz T204b/07
bir bir haber vir-: herşeyi anlat-
...-di T231b/19
bir yirden haber vir-: üstü kapalı söyle-, ima
et-
...-di T207b/04
cān vir-: öl-
...-di T206a/15
...-diler T209b/03, T222a/09
...-em T198a/04, T220b/18
...-üp T217a/16
...-ür T235b/14
ḥad vir-: bitir-
...-di T211a/05
cevāb vir-: yanıtla-
...-di T207a/06, T211a/15, T211a/17,
T212b/17, T216a/11, T216b/07,
T217b/08, T217b/10, T219a/21,
T220b/07, T221a/02, T226b/20,
T230b/13, T231a/11, T240a/17,
T240b/09, T241a/04, T241b/11,
T241b/14, T241b/16, T241b/18,
T241b/19, T241b/20, T241b/21,
T242a/01, T242a/02, T242a/03,
T242a/04, T242a/04, T242a/05,
T242a/06, T242a/07, T242a/08,
T242a/09, T242a/11, T242a/14,
T242a/15, T242a/16, T242a/19,
T242a/21, T242b/04, T242b/06,
T242b/07, T242b/10, T242b/14,
T242b/15, T242b/18, T242b/21,
T243a/04, T243a/06, T243a/09,
T243a/12, T243a/15, T243a/19,
- T243b/02, T243b/07, T243b/11,
T243b/14, T243b/16, T243b/19,
T243b/21, T244a/02, T244a/05,
T244a/08, T244a/10, T244a/12
...-medi T207b/04, T244b/19
...-mezler T241b/01
...-üp T218a/14, T235a/08, T241b/13,
T241b/15, T242b/12
...-ür T205a/09, T210a/03, T210a/04
destür vir-: izin ver-
...-di T215b/07
dil vir-: sev-, gönül ver-
...-meyen dūr T219b/21
...-mez T220a/01
düşnām vir-: tahrik et-
...-ürdi T239b/03 → ø-
eline vir-: teslim et-
...-meye T209b/10
...-üp T210a/09
emān vir-: canını bağışla-
...-di T209b/09
...-medi T213b/20
...-mez T211a/03
fermān vir-: emret-
...-esin T245a/12
feşāḥat vir-: konuştur-, söyleme yeteneği
veril-
...-di T217a/04, T236a/05
ğarğa vir-: boğul-
...-üp T216a/16
göñül vir-: sev-, bağlan-
...-di T216b/17
...-dügü T223a/21
...-en T216b/17
...-me T206a/18
...-me T216b/19, T217a/01
...-medi T206a/17
...-üp T203b/10, T206a/12
...-üp durur T210b/19
haber vir-: anlat-, söyle-, bilgi aktar-
...-ø T198a/20
...-di T211b/17, T227a/08, T229b/06,
T231b/17, T233a/09, T234b/16,
T235a/01, T238a/06
...-diler T208a/01, T211b/06, T214a/04,
T219a/16, T222a/11, T232b/14,
T232b/16
...-diyse T231a/16 → y-
...-dügü T243b/20
...-e T203a/15, T227a/08
...-elüm T211a/19
...-gil T240a/09
...-icek T212a/02
...-mişdi T226b/08 → ø-
...-üp T224a/01
...-ür T230a/11

...ürdi T231a/16 → ø-
 hayāt vir-: dirilt-
 ...-dün T234b/06
 hidāyet vir-: doğru yola yönelt-
 ...-ø T217a/09
 ıışka gönül vir-: aşık ol-
 ...-en T205a/18
 iğvā vir-: yoldan çıkar-
 ...-di T231a/08
 ...-düklerin T231b/21
 ...-em T244a/17
 ...-esiz T230b/14
 kız vir-: evlendir-
 ...-mek T201b/06
 maşşūdını nefesine vir-: nefesine uy-
 ...-en T200a/13
 maʿnī vir-: anlamlandır-
 ...-ür T239a/08
 murād vir-: iste-
 ...-en T223b/04
 naşīhat vir-: öğütüle-
 ...-di T201a/08
 necāt vir-: kurtar-
 ...-ø T239b/11
 nefesine murād vir-: nefesine uy- murād
 ...-mez T200a/11
 nūr vir-: aydınlat-
 ...-di T231a/20
 ...-ürdi T233b/16 → ø-
 pend vir-: öğütüle-
 ...-di T201a/06
 rāz vir-: sırrını söyle-
 ...-meyevüz T204b/07
 rızā vir-: kabul et-
 ...-di T203b/11
 ...-medüm T205b/02
 ...-meye T205a/08
 şalāvat vir-: salavat söyle-
 ...-ø T198b/01, T199a/20, T200a/14,
 T200b/03, T200b/14, T201a/07,
 T201a/21, T202a/11, T202b/01,
 T202b/10, T202b/20, T203a/13,
 T205a/02, T205a/19, T205b/09,
 T206a/08, T206b/10, T206b/17,
 T207b/03, T207b/16, T208a/11,
 T208b/08, T209a/05, T209a/17,
 T210a/20, T211a/06, T211b/04,
 T212b/08, T213a/18, T213b/15,
 T214a/13, T214b/09, T214b/19,
 T215b/05, T217a/19, T218a/21,
 T218b/18, T219a/13, T220a/03,
 T220a/15, T221a/10, T221a/19,
 T221b/06, T221b/21, T222b/07,
 T222b/16, T223a/13, T223b/05,
 T223b/18, T224a/17, T225a/04,
 T225b/16, T226a/03, T226a/05,

T226b/06, T227b/15, T228a/12,
 T228a/20, T228b/14, T229a/07,
 T230a/08, T230a/19, T230b/08,
 T231a/08, T232a/10, T232b/05,
 T233a/02, T234b/08, T235a/21,
 T235b/16, T236a/15, T236b/05,
 T237a/09, T237b/01, T238a/02,
 T238b/20, T239a/20, T239b/12,
 T240a/15, T241b/06, T241b/07,
 T244b/17, T245a/06, T245b/09
 ...-gil T216a/20, T216b/14
 ...-ün T217a/10
 ...-ür T226a/06
 selām vir-: selamla-
 ...-di T204a/11, T231b/02, T233a/19,
 T238a/19
 ...-diler T233b/16
 ...-meye T217b/14
 ...-señ T210a/01
 ...-üp T200b/20, T210b/03, T228b/17,
 T229a/17
 sevgil vir-: sev-
 ...-eler T205a/01
 talāk vir-: boşa-
 ...-em T227a/03
 yile vir-: harca-, zayi et-
 ...-em T245a/02
 yoluñda cān vir-: kendini feda et-
 ...-üp T213a/05
 zaḥmet vir-: eziyet et-
 ...-üp T241a/08
 [=363]

virici (s.) veren

v.+ø T227b/10

[=1]

viril- verme işi yapıl- → virül-

v.-di T212a/17

[=1]

virmek almak (i.) alışveriş

v.+ø T215b/05

[=1]

virmeli (s.) veren

v.+ø

v. olıcaḡ T228a/21 → ol-

[=1]

virül- verme işi yapıl- → viril-

v.-dükden T227a/12

[=1]

vişāl Ar. (i.) kavuşma

v.+e

v. irişmedi T217a/15 → iriş-

v. irmeye T205a/15 → ir-

v.+ine T207b/10

[=3]

vizāret Ar. (i.) vezirlik görevi

v.+i T218b/19

[=1]
vuḥūṣ *Ar. (ç.i.)* vahşi hayvanlar
 v.+ø T220a/10, T228b/20, T230b/01
 [=2]
vuṣlat *Ar. (i.)* kavuşma
 v.+ø T208a/07, T216a/17
 v.+ı T210a/16
 v.+ı bulmaduğı için T210a/13 → bul-
 v.+ınıñ T210a/19

[=5]
vuṣūl *Ar. (i.)* ulaşma
 v.+ø
 v. bulıcağ T212a/08 → bul-
 v. bulur T237a/20

[=2]
vü *Far. (bağ.)* ve
 v.+ø T197b/05, T197b/06, T197b/12, T197b/12,
 T197b/12, T199b/07, T200b/13, T205b/20,
 T214a/10, T216b/20, T221a/08, T226b/04,
 T228b/11, T235a/15, T245b/13

[=15]
vücūd *Ar. (i.)* varlık, beden
 v.+ø
 v. olısar T245a/10 → ol-
 v.+a T235b/10
 v. geldi T216b/01, T223b/09, T223b/09,
 T223b/12, T223b/13, T228b/01, T233b/17,
 T234b/14 → gel-
 v. geldügi T232a/14
 v. geldügin T237b/12,
 v. gele T231a/03, T232b/01
 v. gelecekdür T230b/21
 v. gelecek olursa T229a/11,
 v. geleydi T226b/12, T232b/07, T237b/09
 v. gelicek T246a/01
 v. gelmedi T223b/14
 v. gelmiş T237b/11
 v. gelür T232a/16
 v. gelürse T211a/20, T211b/21
 v. gelüpdür T239a/01
 v. gelüp tururdu T223b/07
 v.+dan T235b/09
 v.+dur T239a/06
 v.+ı T203a/09, T234a/19, T235b/08
 v.+ın T205b/19, T232b/06
 v.+laruñ T205b/18
 v.+uñ T217a/01

[=36]

Y (y)

y- i- fiili, cevher fiil, ek fiil → ø-, ı-/ i-, yı-/ yi-
 y-dı: ek fiilin hikâye kipi
 ala+y-dı T203b/09
 divârı+y-dı T202a/02, T202a/02

fırâkı+y-dı T210a/11
 ḥāşum ola+y-dı T205b/15
 ḥatunı+y-dı T227b/20
 kıla+y-dı T218b/07
 kaşd kıla+y-dı T203b/01
 kurbân kıla+y-dı T227a/11
 n'ola+y-dı T203a/21
 ḥelâlüm ola+y-dı T203a/21, T226b/12
 tâcı+y-dı T215a/07
 yavuklusu+y-dı T203b/09
 y-dı: ek fiilin hikâye kipi
 begler begisi+y-dı T219b/17
 gele+y-di, T227a/07
 vücuda gele+y-di T226b/12, T232b/07
 y-sa: ek fiilin şart kipi
 münâcât kıldı+y-sa T221b/06

yâ *Ar. (e.)* seslenme edatı
 y.+ø T198a/10, T198b/08, T198b/13, T198b/18,
 T198b/19, T199a/04, T199a/05, T199a/07,
 T199a/09, T199a/10, T199a/11, T199a/12,
 T199a/14, T200a/02, T200a/06, T200a/09,
 T200b/14, T200b/15, T200b/18, T200b/21,
 T201a/01, T201a/06, T203a/13, , T204a/18,
 T204b/03, T205a/03, T205b/09, , T206a/08,
 T206b/08, T207b/09, T207b/11, T208b/14,
 T209a/08, T210b/11, T210b/17, T210b/19,
 T212a/05, T212a/09, T213a/03, T214b/09,
 T214b/12, T214b/19, T215a/01, T215a/04,
 T216a/11, T216a/14, T216b/06, , T217b/08,
 T217b/10, T217b/12, T217b/15, T217b/16,
 T217b/18, T218a/01, T218a/03, T218a/04,
 T218a/10, T218a/14, T219a/04, T219a/18,
 T219a/20, T219b/09, T220a/03, T220a/18,
 T220b/07, T220b/12, T220b/17, T220b/19,
 T220b/20, T220b/21, T221a/01, T221a/11,
 T221b/07, T221b/09, T221b/13, T221b/14,
 T221b/15, T221b/17, T223a/18, T223a/19,
 T223b/01, T223b/02, T225a/18, T226a/11,
 T226b/19, T228a/02, T228a/17, T228b/05,
 T228b/06, T228b/07, T228b/14, T230a/09,
 T231b/08, T232b/08, T233a/02, T233a/09,
 T233a/15, T234b/06, T234b/06, T234b/14,
 T235a/04, T235a/08, T235a/19, T235b/06,
 T236a/13, T237b/04, T237b/05, T237b/18,
 T239a/01, T239b/03, T239b/07, T239b/07,
 T239b/20, T240a/01, T240a/03, T240a/05,
 T240a/09, T240a/10, T240a/16, T240a/18,
 T240b/07, T240b/09, T240b/13, T240b/16,
 T240b/17, T241a/01, T241a/04, T241b/09,
 T241b/10, T241b/11, T241b/12, T241b/14,
 T241b/16, T244a/18, T244b/03, T244b/08,
 T244b/21, T245a/13, T245a/14, T245b/09,
 T245b/11, T245b/17, T245b/20, T246a/06,
 T246a/06, T246a/07, T246a/08, T246a/08,
 T246a/09, T246a/10, T246a/10

[=153]

yā *Far. (bağ.)*

1. ya, ya da

y.+ø T200a/19, T200a/18, T200a/19, T202a/08,
T202b/18, T203b/19, T206a/03, T206a/15,
T212a/11, T212b/05, T212b/20, T213b/11,
T215b/04, T215b/04, T217a/17, T217a/17,
T219a/02, T225a/03, T226a/20, T226a/20,
T226b/05, T226b/05, T228a/13, T229b/13,
T234b/19, T234b/19, T234b/20, T236b/01,
T236b/01, T238b/18, T244b/14

2. (e.) o halde, hiç, bazen, sanki

y.+ø T203a/10, T219b/10, T230b/12, T231a/10,
T232a/13

[=36]

yacan- kork-

y.-ur T208b/07

[=1]

yad (s.) yabancı

y.+ø

y. ola T223b/04 → ol-

[=1]

yād *Far. (i.)* anma

y.+ø T219a/11, T233b/02

ismi y. ola T209a/04 → ol-, ism

kasem y. eyledi T214a/01 → eyle-

kasem y. idicek T209b/11, T214b/20 → it-,
kasem

kasem y. itduğinden T214a/04, T214a/04,

kasem y. itdirmek T213b/20

y. ideler T198a/12, T236a/08, T236a/09

y. ider T206b/01

y. idüñ T225b/12,

y. itmezem T216b/13

y. ola T224a/16

y. olmak T209a/05

y. olur T215b/01

y.+ı

y.+ı kalmış T207a/08 → kal-

[=120]

yādigār *Far. (i.)* hatıra, anı

y.+ø T207b/03, T227b/15, T231a/08

y. kıla T246a/18 → kal-

y. kıldı T198a/13,

y. olup kıla T206b/02 → kal-, ol-

[=6]

Yafı'a (İ.) Davud peygamberin kızı

Y.+ø T227b/05

[=1]

yağ-

1. kar veya yağmur için aşağı düş-

y.-ar T234a/17

y.-duğundan T243a/08

2. top veya mermi için çokça ol-

y.-ardı T199b/10

y.-dı T239a/19

[=4]

yağı (i.) düşman

y.+ø T215a/04

[=1]

yağmur (i.) yağış, gökten düşen su damlaları

y.+ø T242b/18, T242b/19, T243a/04, T243a/08

y.+lar T240b/13

2. çok ve sık gelen şey

y.+veş T199b/10

[=6]

yağrın (i.) kürek kemiği

y.+lar T202b/12

[=1]

yağşı (s.) iyi, güzel

y.+ø T224a/16

[=1]

yāhu → yāhūd

y.+ø T232a/05

[=1]

yāhūd *Far. (bağ.)* ya da, veya

y.+ø T205a/07, T216b/21, T218a/14, T219a/01,
T225a/07, T226a/20, T227a/03, T241a/06

[=8]

Yāhūdā → Yehūdā

Y.+ø T212a/11

[=1]

yāhūz → yāhūd

y.+ø T200b/06, T205a/07

[=2]

yağ-

1. tutuştur-, yanmasını sağla-

y.-ardı T224b/03

y.-aradı T224b/03

y.-dı T220a/21, T223a/12, T239b/17

y.-duğı T231b/10

y.-mağıl T226b/02

y.-maya T226b/02, T232a/16

y.-up T233b/04

2. ışık vermesini sağla-

y.-sa T232a/08

3. canını acıt-, çok üz-

y.-a T235a/18

4. (y.f.)

bir ahı biñ ciger yağ-: çok etkile-, çok üz-

...-ar T209a/21

...-up T222b/08

cān yağ-: öldür-

...-mak T225a/18

oda yağ-: ateşe at-

...-mayup T199a/03

...-up T234b/10

[=16]

yağa (i.)

1. giysinin boyna gelen kısmı

y.+sın

y.+sın çāk iderdi T232b/19 → it-, çāk

y.+sını

y.+sını çāk itdi T224b/11
 2. dağ için kıyı, kenar
 y.+sın T232b/19

[=3]

yaqıl- yan- fiili ile ikileme oluşturur
 yan- yaqıl-: sızlan-, feryat et-
 ...-dı y.-dı T205b/06, T232b/17
 ...-up y.-dı T209b/01
 ...-up y.-urdu - T210a/12, T213a/01

[=5]

yaqın (zf.) uzak olmayan, yakın bir şekilde
 y.+ø T201a/04, T208a/16, T238a/18, T239b/15
 y. kılmazıdı T241b/03 → kıl-, ı-
 y. varmazlar T241b/01 → var-

[=7]

yaqınlık (i.) yaklaşma, cinsel ilişki
 y. eyledi T230b/19 → eyle-
 y. itmedi T223b/11 → it-

yaqın Ar. (i.) bir şeyi kesin bilme, kesin bilgi
 y.+ø T203a/12, T223a/07, T231b/11
 y. bildi T219b/11, T219b/13, T241b/01
 y. bildüm T212a/20

[=7]

Ya'qūb Ar. (İ.) Yakup peygamber
 Y.+ø T228b/08, T229b/07, T239b/08
 Y.+am T228b/17
 Y.+ı T198b/16, T198b/21
 Y.+ıla T202a/17, T228b/16, T229a/07
 Y.+uñ T198b/07, T198b/11

[=11]

Ya'qūbī Ar. (s.) Yakub gibi
 Y.+ø T217a/13

[=1]

yaqūt Ar. (i.) değerli bir taş
 y.+ø T225b/06

[=1]

yalan (i.) doğru olmayan söz
 y.+ø T215b/15, T241a/08

[=2]

yalıñ (s.) kınından çıkmış, çıplak
 y.+ø T202b/15, T223a/12

yalıñuz (s.) tek başına, kimse olmadan
 y.+ø T199b/03, T216a/10, T218a/07, T218a/15,
 T227b/02

y. kıomadı T227b/07 → kıo-

[=6]

yalıñuzca (zf.) tek, biricik
 y.+ø T218a/05

[=1]

yalıñuzlık (i.) tek başına kalma, yalnızlık
 y.+ıla T198b/16

[=1]

yalıncak (s.) çıplak
 y.+ø T220a/19

[=1]

yalvar- ısrarla iste-, aciz kal-

y.-a T210b/13
 y.-up T214b/15
 y.-uram T234b/07

[=3]

yaman (s.) kötü

y.+ø

y. fikr itmesün T207b/09 → it-, fikr

y. şananuñ T204b/07 → şan-

[=2]

Yāmin Ar. (İ.) Yemen

Y.+ø

ibn-i Y. T201b/05, T205a/03, T207a/05,
 T212a/10 → ibn

[=4]

yan (i.)

1. bir şeyin dört tarafı dışında kalan bölümü, taraf
 y.+ı T202a/01, T202a/02, T202a/02, T221a/21

2. sağ ve solun ortak adı, taraf

y.+ına T224b/07, T233b/11,

y. aldı T213b/18, T238b/04 → al-

y.+ında T208a/03, T211b/21, T216b/05,
 T218b/05

y.+larına

y.+larına aldılar T231b/02

3. beraberinde olma

y.+umda T211a/20

y.+uñda T227a/05

[=16]

yaña (zf.) tarafa, yöne

y.+ø T203a/02, T208b/02, T233b/14, T242b/20

Allāh'dan y. dönüp T222b/01 → dön-, Allāh

y.+dan 1. tarafdān, yönden

T199b/08, T201b/18, T203a/02,

T205b/01, T205b/07, T208a/01,

T209a/19, T209b/01, T210a/10,

T211b/16, T214a/17, T212b/12,

T214a/19, T215b/08, T216a/07,

T224a/04, T224b/13, T227a/06,

T227a/10, T229a/15, T229b/01,

T232a/03, T233a/14, T233b/06,

T234a/10, T234a/13, T234a/15,

T237b/08, T237b/13, T238a/06,

T238a/15, T239a/13, T241b/06

2. taraftan, meseleden

T201a/09, T201b/01, T202a/12,

T207b/06, T207b/19, T232b/06,

T233a/09,

y.+sında T201b/21

[=46]

yañıl- şaşır-, hata yap-

y.-ur T202b/03

[=1]

yañılış

1. (s.) hatalı

y.+ø T223b/17

2. zf. hatalı biçimde

- y.+ø T210b/07
[=2]
- yan-**
1. ateş al-, kül ol-
y.-ar T208b/05, T217a/13, T226b/01
y.-up T234a/19, T234b/11
2. yak- fiili ile birlikte ikileme oluşturur
y.-dı
y.-dı yakıldı T205b/06, T232b/17 → yakıl-
y.-up
y.-up yakıldı T209b/01
y.-up yakılurdu T210a/12, T213a/01
[=9]
- yançış-** vuruş-
y.-dılar T202b/13
[=1]
- yañı** *Ar. (e.)* demek olur ki, sözün kıyası
y.+ø T202b/14, T203b/18, T209b/15, T219a/03,
T219a/18, T219b/01, T219b/13, T221b/11,
T222a/12, T226a/17, T227b/11, T231b/12,
T232b/02, T238b/04, T238b/15, T240b/10,
T242b/12, T244a/01, T244b/10
[=19]
- yap-** meydana getir-, oluştur-
y.-an T217a/17
y.-dı T215b/07
y.-up T213a/21, T218b/05
[=4]
- yapıl-** oluşturul-, meydana getiril-
y.-mış T240a/19
[=1]
- yaprak** *(i.)* bitkilerde bulunan yeşil bölüm
y.+ø T234b/02
y.-lar T236b/12
y.-ları T235b/11, T235b/12
[=4]
- yār** *Far. (i.)* sevgili, dost
y.+ø T205b/08, T215b/18, T224b/03, T239b/11
hicr-i y. çekmeyesin T210a/20
y.+ı T210a/19, T236a/11
y.+ına T210a/13
y.+üñ T210a/15, T210a/16, T210a/18
y.+uña T210a/17
[=11]
- yār** *(i.)* tükürük, salya
y.+ı
ağız y.: ağız suyu T224a/12 → ağız
[=1]
- yar-** *(y.f.)*
kara yirüñ kırmın yar-: ölüyü defnetmek için
mezar kaz-
...-up T203a/05
[=1]
- yara-** hoş gel-
y.-maz T227b/21
[=1]

yarak, -ğı**1. hazırlık**

y.+ø

- y. idem T206a/07 → it-
y. gördi T209b/19 → gör-
y. göreyim T214a/05
y. görüp T237b/12
y. görürken T237b/13

y.+ı

- gitmek y. görüldi T209b/20 → göröl-, git-
y. gördiler T215b/10 → gör-
y. görecekt oldılar T211b/10

y.+ına T214a/06

y.+ında T238a/04

2. silah

y.+ın T224a/04

[=11]

yarat- yoktan var et-

- y.-dı T240a/10, T240a/11, T240a/18, T240b/10
y.-duñ T221b/01
y.-ur T240b/05

[=6]

yardım *(i.)* yardım etme, muavenet

y.+ø

- y. idüp T198b/17
y. ve yarı diledi T220a/07 → dile-, yār

[=2]

yarı *(i.)* yardım

y.+ø

- yardım ve y. diledi T220a/07 → dile-,
yardım
y. itmezidi T232b/04 → it-, i-
y. kılmaz T198a/10 → kıl-

[=3]

yarıl- açıl-

y.-up T231a/14

[=1]

yarın *(zf.)* bugünden sonraki herhangi bir günde

y.+ø T216b/15, T217b/10, T231a/11

[=3]

yarındası *(zf.)* ertesi gün

y.+ø T215a/17, T217b/03, T235b/01, T238a/08

[=4]

yarlıga- Allah için suçunu bağışla-,

- y.-duğ 2T214b/12, T221b/10, T221b/13
y.-dum T221b/07, T223a/20
y.-ğıl T246a/09
y.-r T200b/01, T200b/02
y.-yup T221b/17

[=9]

yarlıgan- Allah tarafından bağışlan-, affedil-

- y.-ınca T222a/13
y.-mağ T220a/20
y.-ur T222a/18

[=3]

yas *(i.)* ölünün arkasından zülme, matem

y.+ø
 y. ının dutup T213a/20 → dut-, ın
 y. dutardı T212b/21
 y.+ın
 yas ıtıldılar T203a/06
 [=3]
yâsemîn *Far. (i.)* yasemin bitkisi
 y.+ø T202a/05
 [=1]
Yâsin *Ar. (İ.)* Kuran'da bir sure
 Y.+ø T197b/08, T244b/06
 [=2]
yaş *(i.)* gözyaşı
 y.+ø T205b/05, T220a/13, T224b/08, T232a/04,
 T235a/18, T245a/03, T245a/04
 kanlu y. döküğüne T210a/14 → dök-,
 kanlu
 y. dök-ø T217a/13
 y. dökicek T224b/12
 y.+ı
 gözi y.+ı: gözyaşı T206b/11, T214b/17,
 T222a/05, T227b/04, T230b/04, T230b/09
 → göz
 gözleri y.+ı T239b/02
 gözlerinin y.+ı T244b/19
 y.+ından T221a/20
 y.+ını T221b/10
 y.+ın T224b/10
 y.+ına T204b/17, T220a/13, T223b/05
 y.+ını T222a/05
 y.+ile T222a/05, T222a/05, T228b/04
 y.+lu
 gözi y. T205a/14 → göz
 y.+uñı T228b/18
 [=30]
yaşı *(s.)* ıslak
 y.+ø
 y. olmaya T218b/16 → ol-
 [=1]
yaş2 *(i.)* doğuştan bulunan zaman kadar geçen
 ömür
 y.+ına T236b/18, T236b/21, T237b/02,
 T237b/11, T241a/10
 y.+ında T205a/07, T237a/10, T244a/14
 y. idi T218b/10, T222a/01 → i-
 y.+ındadır T239a/02
 y.+ındaydı T223b/10 → yı-
 y.+ra T223b/09
 y.+uña T245a/11
 [=13]
yaşa- sağ ol-
 y.-rsa T245a/15 → ø-
 [=1]
yaşlık, -ğı *(i.)* yaş olma, ıslaklık
 y.+ından T240b/12
 [=1]

yat-
 1. yat-, uzan-, uyu-
 y.-dı T208a/02, T214a/08
 y.-dılar T216a/01
 y.-madı T223b/11, T227b/01
 y.-madın T216a/12
 y.-ur T224b/07, T234b/17
 y.-up T227a/01, T238b/08
 2. birlikte ol-
 y.-aldan T227b/09
 y.-dı T227a/05
 y.-dılar T229b/09
 y.-maz oldu T204b/05 → ol-
 3. ikamet et-
 y.-acağı T226b/14
 4. bayıl-, yere seril-
 y.-dı T207b/08
 y.-ur T208b/02,
 5. mezarda ol-
 y.-duğı T218a/07
 y.-ur T205b/20
 y.-urdu T216b/05
 6. *(y.f.)*
 birliğe yat-: beraber ol-, bir ol-
 ...-duñ T231b/03
 yerde yat-: öl-, mezarda ol-
 ...-duğınca T207a/11
 [=21]
yatsu *(i.)* yatsı ezanı
 y.+ø T227a/07
 [=1]
yavni *(i.)* yeni doğmuş hayvan ya da insan
 y.+ø T228a/15
 [=1]
yavuklu *(i.)* sözlü, sevgili
 y.+sı T207a/01
 y.+sın T204a/02, T211b/13, T212a/18
 y.+sıydı T203b/09 → ø-
 [=5]
yavukluk *(i.)* sözlü olma
 y.+ø
 y. çeküp T205b/02 → çek-
 [=1]
yavuz *(s.)* kötü
 y.+ø T205a/12, T215a/21
 y. ad kazan T205a/13
 y. ta'n eylemiş T210b/08
 [=4]
yayan *(zf.)* yaya olarak, yürüyerek
 y.+ø
 y. gelüp T213a/20 → gel-
 [=1]
yaz *(i.)* ilkbahardan sonraki mevsim
 y.+ını
 y. kış itdi T210a/11 → it-, kış
 [=1]

yaz- yazı yaz-

- y.-an T204b/21, T208b/16
y.-dılar T203a/06, T218b/05, T218b/06,
T224b/21, T225a/02, T236b/12
y.-mış T208b/15, T237b/15
y.-mişam T209a/01
y.-up T203a/14, T223b/17, T225a/05, T237b/08
[=15]

yazı (i.) ova, kır

- y.+larda T220a/04

[=1]

yazıl- yazma işi yapıl-

- y.-dı T206a/21
y.-mış T208b/13, T208b/16, T237b/15
[=4]

yed Ar. (i.) kuvvet

- y.-i kudret-i kâhir: herşeyi yok etme gücüne
sahip T245b/20 → kudret, kâhir
y.+ine
y.+ine alup T235a/11 → al-

[=2]

Yehūd Ar. (İ.) Ar. (İ.) Yahudiler

- Y.+lar T236b/15

[=1]

Yehūdā Ar. (İ.) Yakup peygamberin oğlu

- Y.+ø T207a/04

[=1]

yek be yek Far. (zf.) birer birer

- y.+ø T236a/20

[=1]

yeksān Far. (s.) düz, eşit

- y.+ø T217a/17

[=1]

yeliklen- hızla hareket et-

- y.-ür T242b/20

[=1]

yelük (s.) çok güçlü

- y.+ø T243a/01

[=1]

Yemen → Yâmin

- Y.+ø T213b/11

[=1]

Yemlah bin Naşānel (İ.) Davud'un karısı Bat-
Şeva'nın nişanlısı Urmiya'nın yeğeni

- Y.+ø T215a/20

[=1]

yenbaği Ar. (s.) uygun, yerinde

- y.+ø T244a/07, T244a/07
y.+de T244a/07

[=3]

yenge (i.) bir kişinin amcasının ya da dayısının eşi

- y.+sidi T216a/10 → ø-

[=1]

yep- (y.f.)

- arkasın yep-: sırtını okşa-, sıvazla-
...-di T239a/05

[=1]

yetim Ar. (s.) babası olmayan

- y.+ø
dürr-i y. T234b/20 → dürr
y.+lere T238a/17

[=2]

yetime Ar. (i.) babası olmayan kadın

- y.+ø
öksüz y. kaldı T201b/12 → kal-, öksüz
[=1]

Yevhār (İ.) < Yivhar Davud peygamberin kızı »
KKD, 2391.

- Y.+ıdı T227a/14 → ı-

[=1]

yı-/yi- i- fiili, cevher fiili, ek fiil → ø-, ı-/ i-, y-
yı-dı: ek fiilin hikâye kipi

- ala+yı.-dı T201b/17, T207a/02, T211b/12
bahtlu+yı.-dı T223b/09
Bālā+yı.-dı T227a/15
bu+yı.-dı T222a/13, T224a/19
Cerūpa+yı.-dı T204a/09
kala+yı.-dı T199b/01
Qur'ān okuya+yı.-dı T213a/02
nazarında ola+yı.-dı T237b/10
nüş kıla+yı.-dı T231b/07
okuya+yı.-duñ T213a/08
ola+yı.-dı T212b/03
pehlevānı+yı.-dı T201b/05
revā+yı.-dı T203b/15
şehīd ola+yı.-dı T213b/05
yaşında+yı.-dı T223b/10

y.-di: ek fiilin hikâye kipi

- bile+yi.-di T217b/05, T227b/18
böyle+yi.-di T212b/19
gele+yi.-di T201b/18
hāmīle+yi.-di T227a/17
harc ide+yi.-di T215a/09
kiçi+yi.-di T223b/09
öyle+yi.-di T227a/12
şöyle+yi.-di T213b/05

y.-ken: ek fiilin zarf fiili

- fikirde+yi.-ken T202a/12
hālde+yi.-ken T234b/11

y.-miş: ek fiilin rivayeti

- ne+yi.-miş T210b/04

y.-sa: ek fiilin şart kipi

- aña+yı.-sa T213a/09
bağlu+yı.-sa T219a/07

y.-se: ek fiilin şart kipi

- ne+yi.-se T219a/16

yığ-

1. mani ol-, engel ol-

y.-ø T226b/02

2. (y.f.)

- tā'atdan yığ-: ibadetini engelle-
...-ar T226a/16

- [=2]
- yık-**
 1. devir-
 y.-up T212a/12
 2. (y.f.)
 hātır yık-: kalp kır-, incit-
 ...-dum T227a/02
- [=2]
- yıkıl-** (y.f.)
 gönüli yıkıl-: incin-
 ...-masun T227a/01
- [=1]
- yıl** (i.) sene
 y. T199a/08, T199a/08, T200a/15, T201b/11,
 T201b/14, T209b/03, T212b/02, T216a/21,
 T220a/16, T222a/01, T222a/16, T226b/07,
 T240b/19, T245a/15
 y.+da T241a/04
 y.+dan T211b/13
 y.+dur T200a/04, T226b/12, T227b/08
 y.+lar T241b/01
- [=18]
- yılan** (i.) sürtingen bir hayvan
 y.+layın T208b/03
- [=1]
- yılduz** (i.) yıldız → ılduz
 y.+ø T224a/18
- [=1]
- yıllık** (i.) yıla ait, bir yıl
 y.+ø T205a/12, T205a/12, T245a/17
- [=3]
- yıprakıd-** aşın-, yıpran-
 y.-mağdan T220b/11
- [=1]
- yi-2**
 1. yemek ye-, beslen-
 y.-di T226b/18, T229b/05
 y.-diler T208a/15
 y.-medi T204a/13, T220a/17
 y.-medük
 y.-medük olsa T218a/11 → ol-
 y.-megiçündür T237a/06
 y.-megil T231b/20
 y.-mesi T240b/11
 y.-r T197b/04, T208a/18
 y.-rdi T222a/06
 y.-rler T240b/04, T240b/05
 y.-ye T238a/05
 y.-yüp T215b/21, T220a/04, T222a/06,
 T237a/04
 y.-yüpdür T236b/03
 2. (y.f.)
 güşsa yi-: üzül-
 ...-di T245b/09
 gam yi-: endişelen-
 ...-me T240a/01

- ...-megil T228b/18, T235a/19, T237a/19
 ...-rsin T216a/16
 yemek yi-: beslen-
 ...-yevüz T234a/15
 nefsi yi-: nefesine uyma-
 ...-yüp T218a/08
- [=21]
- yiddi** → yidi
 y.+ø T197b/02
- [=1]
- yidi** (s.) yedi
 y.+ø T214a/02, T214b/10, T214b/11, T215b/10,
 T223b/07, T227b/05, T227b/06, T227b/16,
 T227b/18, T227b/18, T237b/02, T237b/11,
 T239a/02, T239b/19, T239b/19, T240a/07,
 T240a/09, T240a/16
 y.+si T227b/06
 y.+sinden T227b/05
- [=20]
- yidi yüz bin** (s.) yedi yüz bin
 y.+ø T214a/21
- [=1]
- yidinci** (s.) yedinci
 y.+ø T227a/19, T240a/04, T240a/10, T240b/07
 y.+si T227b/18
- [=5]
- yidirici** (s.) yediren, ikramda bulunan
 y.+dür T205a/05
- [=1]
- yidür-** besle-, yemesini sağla-
 y.-ø T237a/07
 y.-di T211a/08, T223a/10
 y.-diler T231b/05
 y.-eler T215a/19
 y.-se T218a/13
 y.-üp T230b/15, T236b/01
- [=8]
- yig**
 1. (zf.) daha iyi, daha üstün
 y.+ø T220b/15, T234b/18
 y. ola T204b/05
 y. ve mevlası ola T228a/01
 2. (s.) iyi, üstün
 y.+ø T206a/04
 y.+dür T205a/13, T209b/05
 y.+leri T211b/10, T214b/05
 y.+lerin T217b/04
- [=10]
- yigirmi biñ** (s.) yirmi bin
 y.+ø T235b/04
- [=1]
- yigirmi dördünci** (s.) yirmi dördüncü
 y.+ø T215b/11
- [=1]
- yigirmi dört** (s.) yirmi dört
 y.+ø T218b/10

[=1]
yigirmişer (s.) yirmişer
 y.+ø T240b/19

[=1]
yigit (s.) güçlü ,cesur
 y.+idi T201b/06 → i-

[=1]
yigrek (s.) daha üstün, daha iyi
 y.+dür T244b/08

[=1]
yilek (i.) okun yay girişine takılan bölüm
 y.+ø T236b/03

[=1]
yili (i.) yele
 y.+si T208b/01, T208b/01

[=1]
yil (i.) yel, rüzgar, esinti
 y.+ø T208b/01, T228b/21
 y.+den T201b/20
 y.+e
 y.+e virem T245a/02
 y.+ile T228a/05
 y.+isi T242b/03
 y.+isidür T242b/03
 y.+isindedür T242b/14, T242b/14
 y.+ler T242b/12, T243a/13
 [=10]

yimek (i.) yenmek için hazırlanmış yiyecek
 y.+ler T211a/08
 y.+ye- T234a/15
 [=2]

yimiş (i.) meyve
 y.+ø T208a/15
 y.+i T235b/12
 y.+in T216a/03
 y.+inden T208a/18
 y.+lerinden T208a/15
 [=5]

yine (e.)

1. tekrar, gene

y.+ø T199a/09, T201a/12, T203a/01, T207b/18,
 T208a/12, T210b/01, T211a/13, T215a/05,
 T217b/09, T217b/11, T217b/13, T217b/14,
 T217b/17, T217b/19, T217b/20, T217b/20,
 T218a/01, T218b/20, T219b/16, T221b/07,
 T221b/09, T222a/02, T222b/09, T223b/19,
 T225b/17, T227a/06, T227a/09, T228a/21,
 T229a/15, T233a/15, T233b/11, T233b/19,
 T235a/01, T235b/18, T236a/06, T239b/11,
 T240a/16, T240b/07, T240b/16, T241a/01,
 T241a/09, T241b/12, T241b/13, T242b/03,
 T242b/05, T242b/07, T242b/09, T242b/11,
 T242b/15, T242b/17, T242b/20, T243a/03,
 T243a/06, T243a/09, T243a/14, T243a/18,
 T243a/21, T243b/07, T243b/09, T243b/10,

T243b/18, T243b/20, T244a/02, T244a/04,
 T245a/02, T245a/10

2. buna rağmen, bununla birlikte
 y.+ø T204a/04, T214b/02, T228a/13, T238b/10
 [=68]

yinil- yenil-, yeme işi yapıl-
 y.-di T235a/02
 [=1]

yir (i.)

1. yeryüzü, toprak

y.+ø
 y. ehli T232b/10
 y.+de T198a/05, T206a/05, T217a/16,
 T218b/16, T222b/12, T228a/06, T228b/20,
 T236b/04, T239a/16
 y.+de yatduğunca T207a/11 → yat-
 y.+den
 y.+den yire geçdi T213a/12 → geç-
 y.+e T221a/16, T234b/10, T239a/19, T243a/07
 kara y. kardılar T203a/08 → qar-, kara
 kara y. karmaya T209b/11
 kara y. kararlar
 kara y. karavuz T204b/07, T230a/16
 yirden y. geçdi T213a/12
 y.+le T230a/14, T237a/06
 y.+üñ T208a/02, T243a/10, T243a/12,
 T243a/17, T243a/20

kara y. kırnın yarup T203a/05 → yar-

2. bulunan yer, mahal, bölge, etraf

y.+ø
 y. itdi T216a/02 → it-
 y.+de T228a/13, T223b/12, T225a/05, T240b/12
 y.+e T239b/01
 y.+lerin
 y.+lerin hāk eyledi T224b/05 → eyle-, hāk
 y.+de T210a/02, T218a/07,
 ikisi bir y. kalmadı T224a/07 → kal-, iki, bir
 y.+den T201b/06, T220a/17, T220a/18,
 T224a/21, T233b/07, T241b/06
 bir y. haber virdi T207b/04
 y.+e T208b/11, T208b/21, T222a/05, T224a/21,
 T225b/07, T231a/11, T233b/07, T234b/16
 T243a/14, T243a/15, T243a/16
 bir y. geldi T231b/01 → gel-
 bir y. gelürleridi T199b/16 → i-
 ikisi bir y. gelse T201b/17, T218b/02 → gel-
 y.+i T224a/20, T226b/14, T236a/19, T246a/20
 tañ y.+i: Güneş doğarka ufukta beliren
 aydınlık T231a/19
 y. hāk oldı T202a/20 → ol-, hāk
 y.+in T218b/14
 y. hāk itmek T232b/06 → it-, hāk
 y.+inde T223a/05, T227b/18, T232a/02,
 T235b/04

- y.+inden T198b/10, T215a/17, T229a/09, T233a/09, T233b/21, T234b/14
 y.+ine T208b/17, T235a/01, T238b/18
 y. düşe T238b/18 → düş-
 y. getürem T200b/17 → getir-
 y. koyam T207b/14 → koy-
 y. yitürürüz T233a/05 → yitür-
 y.+ini
 y. hâk itmege T232a/15
 y. hâk itmeyesin T230b/13
 y. sin-câh eyledi T205b/19 → eyle-, sin-câh
 y.+lerden T201b/04
 y.+lerinden T231b/16
 y.+üm T208b/18, T212a/01
 y.+ün T202a/04, T231b/12
 y.+ünde T218a/04
3. yerküre, dünya
 y.+ø T198b/05, T207b/21, T208b/06, T209a/07, T209a/07, T209a/18, T225a/10, T240a/04, T240a/07, T240a/16, T240b/09, T240b/16, T240b/16, T243a/11
 y.+den T240a/05
 y.+i T240a/03
 y.+ün T207b/21, T209a/09, T223b/19, T224b/14, T224b/14, T224b/16, T224b/21, T225a/01, T225a/09, T225a/11, T226a/07, T239a/12, T240a/09, T240a/10, T240a/17, T240a/18, T240b/07, T240b/09, T241a/01, T241a/02, T241a/02, T241a/09, T243b/10
4. zemin, ayak basılan taban
 y.+de T214b/11
 y.+den T219b/15
 y.-e T231b/08
 y.+den
 y. tırdı T231a/21 → tır-
 y.+inden
 y. tırdı T207b/08, T231b/16, T228b/02
 y. tırup T205b/14, T200b/19, T200b/20, T204a/12, T204a/15, T205a/20, T207b/05, T210b/14, T211a/08, T214a/02, T214a/08, T214a/14, T215b/19, T216a/06, T216a/12, T216a/14, T218a/03, T218a/10, T220b/19, T226b/14, T228b/02, T231b/01, T238a/13, T238b/13, T244a/17, T244b/01
 y. tıru geldi T224a/02 → gel-
 y.+lerinden T238a/12
 y. tırdılar T208b/12
 y. tırup T214a/17, T234a/17
 y.+ümden
 y. tırup T233b/02
 y.+ünden
 y. tır-ø T231b/08, T233a/21, T233b/07
5. makam, konum, durum
 y.+e
 ‘abeş y. T216a/15
 nâ-hağ y. T219a/05

- y.+ine T205b/05, T211a/04, T211a/21, T211b/21, T217a/02, T218b/11, T219b/16, T219b/18, T226a/13, T226a/14, T234a/02, T244b/02
 y. geçdi T218b/13 → geç-
 y. geçüp T218b/12
 y. getürdi T218b/12 → getir-
 y. getürmeyince T207b/12
 y. tıra T226a/13 → tır-
 y.+üme T226b/12
 [=176]

- yir-** ayıpla-
 y.-diler T227b/16
 y.-eler T205a/01
 [=2]

- yirin-** üzül-, kederlen-
 y.-e T208b/17
 [=1]

- yir yirin** (zf.) her taraftan
 y.+ø T233b/05
 [=1]

- yiryüzi** (i.) yeryüzü, dünya
 y.+ø T204b/18, T239a/15
 y.+n T240b/21
 y.+nde T228b/20, T243a/13, T243a/21
 y.+nden T243a/04
 y.+ne T208b/14, T225a/06, T225a/07, T226a/12, T232b/11, T240a/02, T240a/04
 y.+nüñ T219a/10
 [=14]

yit-1

- ulaş-, eriş-
 y.-di T209b/18, T207b/06, T215b/07, T216b/03, T233a/14
 y.-diler T225a/11, T233a/08
 y.-inceye T244a/15
- bir gereksinimi karşılayacak nitelikte ol-
 y.-düğince T246a/16
 y.-er T244b/08, T244b/09
 y.-erdi T213a/06
 y.-mezdi T201b/19
- kötü bir davranış için kafi gel-
 y.-di T238a/13
 y.-er T199a/11
 y.-esin T222b/15
 y.-medi mi T221a/12
 [=21]

- yok ol-
 y.-eceedür T222b/19

- yit-2** bitki için bit-, büyü-
 y.-mesi T240b/17
 [=2]

- yitiş-** ulaş-
 y.-em T199a/07
 y.-düğiçündür T220b/03

y.-mezdin T222b/01
[=3]
yitmiş (s.) yetmiş
y.+ø T208a/20, T222a/01
[=2]
yitmiş iki (s.) yetmiş iki
y.+ø T225b/11, T228a/05
[=2]
Yitreām (İ.) Davud peygamberin oğlu
Y.+dur T227a/19
Y.+la T214a/02
[=2]
yitür-
1. ulaştır-
y.-e T229a/01, T229b/16
y.-me T216a/16
y.-meyince T207b/12
2. (y.f.)
özün yitür-: içi içini ye-, çok üzül-
y.-üp тұrurdı T210a/10
yirine yitür-: gereğini yap-
...-ürtüz T233a/05
[=6]
Yoā → Yoā bin Cerūpā
Y.+ø T209b/09, T209b/09, T209b/14,
T212b/07, T213a/03, T213a/15, T215a/10,
T215a/12, T215a/15
Y.+nuñ T213a/13
Y.+yı T213a/13
Y.+yıla T203b/02
[=12]
Yoā bin Cerūpā → Yoā
Y.+ø T199b/11, T201b/15, T209b/01,
T212a/03, T212b/12, T213b/18
Y.+ya T211b/16
Y.+yı T199b/05, T219b/17
Y.+yıla T214a/02
[=10]
Yoāv < Yoav bin Seruya (İ.) Davud peygamberin
kardeşinin oğlu. » *KKD*, 2394.
y.+a T209b/08
y.+ı T213a/18
y.+uñ T204a/08, T215a/21
[=4]
yog → yok
y.+duğın T218a/06
y.+ıdı T199b/19, T200a/07, T200a/07,
T209b/13, T223a/04, T226b/16, T227b/01,
T234a/05 → ı-
y.+ıken T218a/05 → ı-
[=10]
yoğır- birbirine karış-
y.-aldan T198a/10
[=1]
yoğsa → yoksa
y.+ø T204b/02, T238b/19

[=2]
yoğsul → yoksul
y.+ı T235b/03
[=1]
yok (i.) bulunmayan, mevcut olmayan şey
y.+ø T197b/03, T199a/02, T205b/07, T205b/07,
T209b/03, T210a/15, T211a/02, T211a/03,
T212a/18, T217a/18, T221a/02, T222a/18,
T222a/18, T222a/18, T222a/19, T225b/06,
T239a/06, T246a/08
y. durur T197b/05, T198a/17, T204b/10,
T204b/10, T217a/18, T238b/17, T244b/12
→ dur-
y. eyleye T232a/07 → eyle-
y.+dur T198a/17, T200b/05, T201b/08,
T206a/04, T206b/01, T206b/04, T210a/18,
T212a/10, T216a/16, T216b/16, T220a/20,
T222b/19, T223b/16, T225b/07, T232a/09,
T236a/02, T237b/07, T237b/16, T240a/05,
T240a/08, T240a/09, T241a/08, T241b/04,
T246a/12, T246a/12
[=51]
yokla- kontrol et-
y.-dı T224b/06
[=1]
yoksa (e.) aksi takdirde
y.+ø T207a/03, T221a/01, T222a/10
[=3]
yoksul (s.) varlıksız, fakir
y.+ø T218a/07, T218a/10, T218a/11
y.+a T218a/13
y.+ıdı T201b/19 → ı-
y.-ları T237a/03
y.+uñ T207a/13, T210b/11, T211b/15
T218a/05, T218a/12, T218a/12, T235b/03
[=14]
yol (i.)
1. davranış biçimi, tarz, yaşam şekli
y.+ø
y. kese T244b/11 → kes-
y.+a
toğru y.: Hak yolu T219a/06 → toğru
y.+ca T212b/14
toğru y. Allah'ın emirlerine uyarak T244b/14
y.+dan
y. azdura T244b/13 → azdur-
y. çıkar T202a/20 → çık-
y. çıkara T202b/09 → çıkar-
y. çıkaram T201a/14
y. ırar T223a/08 → ıra-
y.+ın
y. urur T223a/08 → ur-
y.+ını
y. urup durur T201a/18 → dur-
y.+umdan

y. iderT246a/08 → it-
 y.+umuzdan
 y. çıkardı T221a/09
 y.+ın T200b/11
 y.+ından T226a/17
 y. sürçidür T226a/16 → sürçit-
 y.+ını T225b/05
 şerî'ât y. tut-ø T204a/01
 y.+uñda T218a/16
2. fırsat, imkan
 y.+ø
 y. bulam T202a/12 → bul-
 y. bulmaya T199a/20, T201a/16
 y. bulamayalar T233a/13
3. bir yere ulaşmak için gidilen mesafe ve yön
 y.+ø
 y. dutup T207a/20
 y. sürüp T208b/13
 y.+ı T212b/16
4. çizgi
 y. olmuşıdı T221a/21 → ı -
5. karada canlıların yürütmesi için açılmış
 yürümeye uygun yer
 y.+uñ T212b/16
6. uğur
 y.+ına
 y. harc eyledi T211b/19
 y.+uña
 y. kurbân olam T207b/15
 y.+uñda
 y. cān virüp T213a/05
 [=31]
yoldaş (*i.*) yol arkadaşı, dost
 y.+ø T204a/21
 y.+umuñ T219a/11
 y.+uñuñ T218a/09
 [=3]
yoru- (*t.f.*) yürü-, şimdiki zaman işle-
 y.-ur
 geli.-ur T229b/03
 gelü.-ur T211b/17
 [=2]
yort- dört nala koştur-
 y.-up T224a/08
 [=1]
yoşı- *yoş-* benzetmeye çalış-, san- = *TS, C VI, s.4674*
 y.-ya T202a/10
 [=1]
yoy- boz-, mahvet-
 y.-masun T205a/11
 [=1]
yönel- yön tut-
 y.-se T217b/08
 [=1]
yören- gönlü kapla- » *TS, C VI, s. 4701*

y.-miş T231b/03
 [=1]
yu- yıka-
 y.-dı T202a/01, T202a/06, T233b/19, T233b/19
 y.-rıdı T202a/07
 y.-yup T203a/05, T216b/04
 [=7]
yufka (*s.*) yeterli olmayan, az
 y.+ø
 eli y. olduğu T201b/15 → ol-, el
 [=1]
yukaru (*zf.*)
1. yukarı tarafa, yukarıya
 y.+ø T220a/18
 el y. götürüp T234b/02 → götür-, el
2. (s.) derece bakımından üstte olan
 y.+ø
 y. oturur T211a/01 → otur-
 [=3]
yum- sıkarak kapat-
 y.-up T224b/08
 [=1]
yumşa- (*y.f.*)
 gönlü yumşa-: öfkesi geç-
 ...-dı T211a/07
 [=1]
yumurda (*i.*) tavuk yumurtası
 y.+ø T218a/11
 y.+dan T228a/15
 y.+sın T218a/11
 [=3]
yumurdla- yumurta çıkar-
 y.-r T218a/11
 [=1]
yun- yıkan-
 y.-duğı T202b/06
 y.-mağda T202a/12
 [=2]
Yunānī (*S.*) Yunanlı
 Y.+ø
 Eflātūn-i Y. T198b/02, T206b/18, T217a/20,
 T226a/03, T236b/06 → Eflātūn
 [=5]
Yūnus (*İ.*) Yunus peygamber
 Y.+ø T236a/21
 [=1]
Yūsuf Ar. (*İ.*) Yusuf peygamber
 Y.+ø T201b/01, T202a/16, T205a/05, T205b/18,
 T206a/14, T210a/04, T211b/14, T212a/11,
 T228b/16, T229a/07, T235b/02, T236a/21,
 T239b/08
 y. hazineinden T210a/06, T211b/15 →
 hazine
 y.+dur T228b/17
 y.+ı T199a/01
 y.+uñ T198b/21, T228b/08, T229b/07

[=20]
yut- ağzına alıp yut-
 y.-dı T206a/14
 y.-ubdur T236a/21
 [=2]
Yuves (*İ.*) şeytanın yardımcılarında biri
 Y.+e T201a/11
 Y.+ile T225a/13
 y.+le T239b/03
 [=3]
yuy- boz-, değiştir-
 y.-an T223a/11
 [=1]
yübüset *Ar. (i.)* kuruluk
 y.+ø T242a/05, T242a/05
 y.+dür T243b/08
 [=3]
yüce (*s.*) ulu, ulvi
 y.+ø
 y. olduğu T203b/11 → ol-
 [=1]
yügür- hızlı git-
 y.-üp T229b/03
 [=1]
yük (*i.*) hayvanın taşıyabildiği miktar
 y.+i T214a/18, T214a/18
 [=2]
yüksek (*s.*) alt ile üst arasında çok mesafe olan
 y.+ø T212b/14
 [=1]
yükün- eğil-, yere kapan-
 y.-üp T215b/20
 [=1]
yürek (*i.*) gönül
 y.+de
 şu y. odı şovitur T204a/14 → şovıt-, şu, od
 y.+im
 y. taşlar T206b/11 → taşla-
 y.+in
 y. taşıdı T216b/02
 y. taşları T214b/17 → ı-
 [=4]
yüri-
 1. yürü-
 y.-di T208a/17
 y.-rem T198a/11
 y.-rler T208a/21
 y.-yüp T223a/06
 2. (*y.f.*)
 cehdine yüri-: gayret et-
 ...-ye T235a/08
 kaşına yüri-: öldürmeye çalış-
 ...-meyüp T235a/07
 [=6]
Yüves (*İ.*) şeytanın yardımcılarında
 Y.+ø T225a/18, T230b/10, T235a/18

[=3]
yüz (*i.*) çehre, sima
 y.+ø T215a/17, T220b/11, T232a/05
 y. çevürmeyeler T229a/14 → çevür-
 y. döndermezdi T199b/03 → dönder-
 y. gösterecektür T225a/08 → göster-
 y. sürdi T200b/20, T239b/19 → sür-
 y. süre T229b/17
 y. sürelüm T238a/03,
 y. süren T230a/06,
 y. sürer T219a/11, T236a/18,
 y. sürüp T200a/05, T206b/13, T211b/02,
 y. tütünca T234a/13 → tüt-
 y. urup T214a/14 → ur-
 y.+e
 el y.+e sildi T233a/18 → sil-, el
 y.-i T198a/11, T202a/10, T206b/13, T215b/12,
 T215b/13, T215b/16, T217a/14, T217a/14,
 T228b/17, T234b/18
 y.+i süre T214b/14
 y.+ile
 ne y.+ile: utanmadan T221b/01 → ne
 y.+in T201b/20, T202a/04, T202b/03,
 T205b/03, T205b/04, T206b/21, T208a/05,
 T214b/18, T218b/21, T224b/10, T227a/03,
 T234b/21, T239a/16, T239a/18
 y. sürdi T218b/11
 oğul kız y. görmedi T227b/09 → gör-, oğul,
 kız
 rahatlık y. görmedi T227b/09 → rahatlık
 y. sürüben T234b/01 → sür-
 y. ayırmadı T216a/21 → ayır-
 y.+inden T233b/16, T234b/17
 y.+ine T203a/11, T204a/15, T207b/08,
 T209a/08
 y. okudu T215b/13 → oku-
 y.+ini T202b/09, T204b/18, T230b/04
 y.+inüñ T220b/06, T220b/11, T234a/01
 y.+leri
 y. üzere T208a/20 → üzere
 y.+üm T237b/20
 y. üzere T210b/15
 y.+üme T215a/13, T231a/20
 y.+ün T227b/03
 y.+üñi T237b/20
 y.+üni T232a/17
 y.+üni sürüben T228b/04
 y.+ünün, T221a/20
 [=74]
yüz (*s.*) yüz
 y.+ø T240b/10
 [=1]
yüz bin (*s.*) yüz bin
 y.+ø T214b/08, T232b/11, T238b/04
 [=3]

yüz elli (s.) yüz elli
y.+ø T208a/19

[=1]

yüzer (s.) yüzer
y.+ø T240a/09, T240b/09

[=2]

yüz yigirmi dört (s.) yüz yirmi dört
y.+ø T228b/21

[=1]

yüzsüzlük (i.) utanmama
y.+ø
y. kılmış T210b/17

[=1]

yüzük, -gi (i.) parmağa takılan metal halka
y.+in
emân y.: bağışladığını belirten yüzük, mühür
T213b/20, T213b/21
y.+in T214a/04
y.+ün T213b/20

[=4]

yüzinden (e.) sebebiyle
y.+ø T227b/19

[=1]

Z, Ž, Ẑ

zabt Ar. (i.) el koyma, tutma
ž.+ø

ž. ider T237a/16 → it-
ž. itdi T215a/16

[=2]

zafer Ar. (i.) galibiyet, üstün gelme
z.+ø

z. buldı T232a/01 → bul-
z. bulmadı T224b/04, T232a/01
z. bulamaya T217b/13
z. bulur T232a/01

[=5]

zaferân Ar. (i.) safran
z.+a T204a/16, T208b/02

[=2]

zâğ Far. (i.) karga
z.+ø T201b/08
z.+lar T206b/12, T206b/12, T206b/15,
T206b/15

[=5]

zâhid Ar. (s.) dinin emirlerine uyan
z.+ø T200b/12, T223a/09, T228b/09

[=3]

zâhide Ar. (s.) dinin emirlerine uyan kadın
z.+ø T204a/10, T227b/20

[=2]

zâhir Ar. (s.)

1. açık, belli, ortaya çıkan
z.+ø T240b/06, T241b/21

z. oldı T231a/19, T238a/10
z. olup T239b/14
z. olur T235b/09, T242a/09
z. ger nihân T211b/03 → nihân

2. (i.) görünüş, dış yüz
z.+de (zf.) görünüşte T241a/14
z.+ine T243a/20

[=9]

zaḥım → zaḥm
z.+ø

z. çekdüğü T228b/08

zaḥm Far. (i.) yara
z.+ø

z. urmuş T224b/07 → ur-
z.+lularına T203a/03

[=3]

zaḥmet Ar. (i.) sıkıntı, güçlük
z.+ø T240a/01

z. çeküp dürdi T215a/12 → çek-
z. eyledün T215b/17 → eyle-
z. virüp T241a/08 → vir-

z.+e

z.+e düşürür T208a/09 → düşür-
z.+inden T209a/16
z.+ün T221a/06

[=7]

zaʿîf Ar. (s.) gücü olmayan, hasta olan
ž.+ø

ž. oldı T216b/01 → ol-

[=1]

zaʿîfe Ar. (s.) güçsüz kadın
ž.+ø T199a/01

[=1]

zâkir Ar. (s.) anan, zikreden
z.+ø

z. ol-ø T222b/15 → ol-

[=1]

zaḳḳūm Ar. (i.) zehirli bir ağaç
z.+ø T228a/13, T228a/16

[=2]

Zāl Far. (İ.) İran efsanelerinde geçen Rüstem'in babası, Sam'ın oğludur, » FMS, 735
Z.+ø T214b/07

[=1]

zâlim Ar. (s.) zulmeden
z.+ø T246a/09

z.+ün T228b/10

[=2]

zamân Ar. (i.) 1.belirtilen vakit, an

z.+ø T198b/04, T198b/05, T200b/12, T201a/09,
T206a/03, T206b/21, T207a/06, T207b/02,
T209a/19, T211b/02, T213b/13, T214b/16,
T214b/19, T215a/21, T215b/18, T221b/06,
T223b/14, T223b/20, T225a/04, T226a/08,

T228a/11, T228b/13, T232a/04, T239a/11,
T241a/10, T245b/05
ol z. T200b/12, T201a/09 → ol
z.+da T199b/01, T203b/01, T217b/05
z.+dan T207a/05
2. bir olayın gerçekleştiği, gerçekleşmekte
olduğu ve gerçekleşeceği süre
z.+ø T198a/21, T208a/02, T216a/02, T224b/16,
T244b/18, T245a/02
z.+dan T208b/11, T210a/12
z.+dur T207a/03
3. dünya, kader
z.+ø T206a/03, T236b/03,
4. dönem, devir
z.+ø
halife-i z. T205b/14, T207a/03, T210b/12
→ halife
Hıızr-ı z. T240a/15 → Hıızr
Süleymân-ı z. T233a/10 → Süleymân
Süleymânü'z-zamân T241b/09
z.+da T198b/09
ne z.+da: hangi tarihlerde T203a/06,
T218b/05 → ne
z.+ında T204a/17, T205b/16, T211b/14,
T213b/03, T223a/04
5. soyut ve temel bir kavram
z.+ø T242a/15, T242a/15
[=63]
zamâne *Ar. (i.)* içinde bulunulan zaman
z.+ø T205b/18, T207a/12
maḥbûb-ı z. T202a/05 → maḥbûb
[=3]
zan *Ar. (i.)* düşünme, sanma
z.+ø
z. oluna T222a/10 → olun-
[=1]
zâr *Far.*
1. (*s.*) inleyen, aciz
z.+ø T197b/09, T198a/03
mürğ-ı z. T210a/14 → 'mürğ
z.+am T246a/10
2. (*i.*) inleme, feryat
z.+ø T216b/02, , T220a/12
ah u z. ideridi T210a/14 → it-, ah
ah u z. idüp T219b/20
ah u z. itdi T220a/20
bâ-zâr z.: inleye inleye T198a/11
efgân u z. itdiler T230b/12 → efgân
ḥor u z. olısar T231a/05 → ol- ḥor
z. ider T225b/19
z. iderdi T204b/17
z. itme T215b/14
z. u fiğân kılsar T216b/18 → kııl-, fiğân
z.+ı
efgân u z.+ı kıldılar T230a/18

z.+ıyla T220b/13
z.+ile T222a/17
[=20]
zarar *Ar. (i.)* olumsuz sonuç, ziyan, hasar
z.+ø T231b/10, T235a/07
z. irmez T233b/12
z. irgürmek T231b/09
[=4]
zârlık *Far. + T. (i.)* inleme
z.+ø T222a/18, T230a/21
nevḥa ve z. eylediği T220a/03 → eyle-,
nevḥa
nevḥa ve z. iderdi T219b/16 → it-
z. kılduğınca T220b/13 → kııl-
[=5]
zâri *Far. (i.)* ağlama, sızlama
z.+ø
z. durur T211a/04 → dur-
z. kılop T221b/07, T245a/04 → kııl-
[=3]
zarnic *Ar. < sahric (i.)* sarnıç, su deposu. » *KT, 844.*
z.+ø T209b/07
[=1]
zâr-zâr *Far. (zf.)* ağlayarak, inleyerek
z. T204b/19, T220a/12
[=2]
zâri zâri → zâr-zâr
z.+ø T230b/04
[=1]
zât *Ar. (i.)* kişi, şahıs
z.+ø
z-ı pāk: temiz insan, iyi kişi T206a/13,
T232b/02 → pāk
z u şıfât T226b/06 → şıfat
z+ına T237b/16
z+ında T241b/21
[=5]
zâyi' *Ar. (s.)* kayıp, yitik
z.+ø
z. olmaya T206a/21 → ol-
[=1]
zebed *Ar. (i.)* köpük
z.+ø T242b/04, T242b/04
[=2]
zeber *Far. (i.)* üst
z.+ø
zîr z.: alt üst, her taraf T216a/03 → zîr
[=1]
zebiḥa *Ar. (i.)* kurbanlık
z.+ø T239b/09
[=1]
zebûn *Far. (s.)* güçsüz, aciz
z.+ø
z. oldu T239a/21
z. olup T239b/01

[=2]
Zebūr *Ar. (İ.)* Davud peygambere indirilen kutsal kitap
 Z.+ø T197b/10, T226a/09, T233a/12, T233a/13,
 T233b/06, T234a/18, T234a/19
 Z.+a T209b/09
 Z.+dan T212b/21, T232a/01
 Z.+ı T202b/03
 Z.+ıla T235a/15

[=12]
zecir *Ar. (i.)* engelleme
 z.+ø T213b/14

[=1]
zehir → zehr
 z.+ø T206a/11
 z.+den
 z. acı T207b/04 → acı

[=2]
zehr *Far. (i.)* zehir, ağrı
 z.+ø T230b/15, T231a/11, T231b/06, T231b/09
 z.+den T231a/12

[=5]
zehr-nāk *Far. (s.)* zehirli
 z.+ø T231b/06

[=1]
zehre → zehr
 z.+sin T239a/17

[=1]
Zelīhā *Ar. (İ.)* Yusuf peygamberin karısı, Züleyha
 Z.+ø T206a/13, T211a/10, T236a/21
 Z. tācı T211b/14 → tāc
 Z.+nuñ T210b/04, T211b/19
 Z.+ya T205b/18
 Z.+yı T210a/04

[=8]
zelīl *Ar. (s.)* aşağılık, düşkün
 z.+ø
 z. it-ø T200a/14 → it-

[=1]
zelle *Ar. (i.)* yanılma, sürçme
 z.+ø
 z. bağlar T198a/01 → bağla-

[=1]
zelzele *Ar. (i.)* yer sarsıntısı, deprem
 z.+ø T243a/09, T243a/10

[=2]
zemherir *Ar. (i.)* kara kış, soğuk hava
 z.+ø T242b/14, T242b/14

[=2]
zemīn *Far. (i.)*
 1. yer, toprak
 z.+ø T231a/18
 zīr ü z. ideler T231b/12 → it-
 2. dünya
 z.+üñ
 mālīk-i rū'ı z.+üñ T246a/17 → mālīk, rū

[=3]
Zemzem *Ar. (İ.)* kuyusu Kabe'de bulunan kutsal su,
 zemzem
 z.+ø
 çışm-i z. T214b/17 → çışm
 [=1]

zen *Far. (i.)* kadın
 z.+ø T205a/01, T206a/08, T211a/05, T212b/05,
 T212b/06, T221a/14
 aḥvāl-i z. T205b/08 → aḥvāl
 [=7]

zenb *Ar. (i.)* suç, günah
 z.+inden T219b/14
 [=1]

zenbūr *Ar. (i.)* eşek arısı
 z.+ø T228a/17
 [=1]

zencīr *Far. (i.)* zincir
 z.+ile T241a/03
 [=1]

zer *Far. (i.)* altın
 z.+ø T237a/03, T237a/19, T237a/21
 sīm ü z.: gümüş ve altın T218b/15,
 T235b/05, T237a/04,
 āfitāb-ı şems-i z. T231a/18 → āfitāb,
 z.+den
 sīm ü z. T214b/05, T218b/17, T218b/18,
 T237a/20
 z.+içün T209b/16
 [=12]

zerd-rū *Far. (s.)* soluk yüzlü
 z.+ø T198a/08
 [=1]

zerger *Far. (i.)* kuyumcu, altın işleyicisi
 z.+ler T236b/11
 [=1]

zer-nişār *Far. (i.)* altın saçma
 z.+ø
 z. idem T198a/04 → it-
 [=1]

zerre *Ar.*
 1. (i.) çok küçük parça
 z.+ø T210a/02
 2. (s.) değersiz
 z.+ø T200a/16, T203b/06, T228b/18
 [=4]

zerre-vār *Ar. (zf.)* ufak parçalara ayırarak
 z.+ø T202b/16
 [=1]

zerrīn *Far. (s.)* altından yapılmış
 z.+ø
 şehīr-i z. T226a/07 → şehīr
 z. olur T218b/17 → ol-
 [=2]

zevāde *Ar. (i.)* yiyecek stoku
 z.+ø T209b/07

- z.+si T209b/04 [2]
- zevāl** *Ar. (i.)* yokluk, yok olma
z.+ø T237a/18, T238a/12
z.+i
derd ü z.+i çekdiğün T205a/09 → çek-, derd [3]
- zevāt** *Ar. (ç.i.)* kişiler, yapılar
z.+ø
z.-i keyfiyyāt: niteliklerin yapısı T242a/07
→ keyfiyyāt [1]
- zevk** *Ar. (i.)*
1. beğeni, hoş gitme
z.+ø
z. götürüldi T223a/17
2. keyif, eğlence
z. ü safa sürmezem T233a/01
z.+ile T222b/20 [3]
- zeyd** *Ar. (i.)* arttırma, çoğaltma
z.+ile T200a/21 [1]
- zeyn** *Far. (i.)* süs, süsleme
z.+ø
z. itdiler T236b/13 → it-
z. olmuşdur T233a/11 → ol- [2]
- zeytūn** *Ar. (i.)* zeytin
z.+ø T202a/02 [1]
- ẓidd** *Ar. (s.)* karşıt, ters
z.+ı T223a/02 [1]
- ẓill** *Ar. (i.)* gölge
z.+udur T242a/02 [1]
- ẓırh** → zirih
z.+ø T214b/04 [1]
- ẓī** → ẓihī
z.+ø T234b/20, T237b/18 [2]
- ẓī-melik** *Ar. (i.)* hükümdar
z.+ø T232a/09 [1]
- ẓī-saʿadet** *Ar. (s.)* mutlu
z.+ø T201a/03, T216a/19 [2]
- ẓibā** *Far. (s.)* güzel, süslü
z. T215b/21, T246a/02
hüsn-i z. T201b/09 → hüsn [3]
- zift** *Ar. (i.)* siyah parlak madde
z.+den T240a/19
z.+e T239a/19
- [2]
zift-reng *Ar.+Far. (s.)* kapkara
z.+ø T241b/01 [1]
- ẓihī** *Far. (e.)* ne güzel
z.+ø T197b/05, T197b/06, T210b/04, T210b/04 [4]
- ẓihī** *Ar. (zm.)* bu, şu
z.+ø T227b/13 [1]
- ẓihn** *Ar. (i.)* zeka, kavrayış
z.+ø
z.-i idrākine: zeka, anlayış T204a/19 → idrāk
z.-i küşāde: zeki, açık zihinli T237a/13 → küşāde [2]
- ẓikr** *Ar. (i.)* anma, söyleme
z.+ø T241a/02
z. eyledük T198b/04, T203b/10 → eyle-
z. iderdi T198b/12 → it-, ø-
z.-i keşir eyle-ø T222b/14 → eyle-, keşir
z. it-ø T222b/13
z. itse T220a/11
z.-i Rabb T222b/13 → Rabb
z. olunur T197b/11
z. olur T223b/08 → ol-
z. olurdu T201b/09
z. olundu T226b/07, T230b/18, T238a/16 → olun-
z. olunur T227b/05, T227b/17
z.+ile T229a/07
z.+ümden T217b/17
z.+indendir T198a/14, T225b/16 [19]
- Zi'lhicce** *Ar. (İ.)* Ay takviminin on ikinci ayı
Z.+ø T215b/10, T229b/08 [2]
- zindān** *Far. (i.)* zindan, hapisane
z.+ø
z. çekdürdüm T202a/16
z.+a
z.+a şaldım T199a/01 [2]
- zinde** *Far. (s.)* dinç, canlı
z.+ø
Hızr-ı z. T240a/03, T240a/16, T241a/01 → Hızr
z. dutup T246a/04 → dut- [4]
- ẓinet** *Ar. (i.)* süs, ziynet
z.+ø
z.-i dünyā: dünyanın süslü nimetleri, güzelliği T216b/21 → dünyā [1]

zinhār *Far. (e.)* asla, kesinlikle

z.+ø T201a/02, T226a/15, T231a/01, T231b/13,
T231b/13, T231b/19, T233b/02
[=7]

zīr *Far.*

1. (*i.*) alt, yeryüzü

z.+ø T238a/10

z. zeber T216a/03 → zeber

z. ü bālā T208a/07 → bālā

z. ü zemīn ideler T231b/12 → it-, zemīn

2. (*s.*) fakir, aşağı kimse

z.+ø

z. ü bayı T208a/10

[=5]

zīrā *Far. (e.)* çünkü

z.+ø T201b/06, T203b/05, T203b/14, T204a/03,
T207a/04, T209b/12, T213b/14, T219b/06,
T222a/09, T223b/13, T226a/15, T235b/08,
T235b/09, T236a/18, T237a/14, T238a/16,
T238b/07, T239a/03, T241b/02

[=19]

zīrek *Far. (s.)* anlayışlı

z.+ø T204a/17

[=1]

zirih *Far. < zirh (i.)* savaşlarda koruma amaçlı
giyilen demirden giyecek

z.+ø T238a/15, T238a/16, T238a/16, T238b/06,
T238b/08, T238b/09, T238b/14

z.+i T238b/13

[=8]

ziyād *Ar. (s.)* çok

z.+ø T200a/12, T206a/15, T209a/05, T228a/07,
T229a/05

ceng-i z. eyledi T224a/14

z. kılar T208a/10 → kılar

[=7]

ziyāde *Ar. (s.)* çok

z.+ø T218b/09, T222a/16, T222a/19, T241a/06,
T242a/12

z.+durur T216a/15, T245a/17

z. idiserdür T228a/04

z. kılacakdur T230b/06

z. ola T229a/06, T229a/13

z. olup T220a/07

z. olur T222a/20, T226a/16

z.+dür T242a/10

[=15]

ziyādelik, -ğı *Ar. + T. (i.)* çokluk

z.+ı T243b/01, T243b/03

[=2]

ziyāfet *Ar. (i.)* büyük yemek, şölen

z.+ø T234a/14

z. itdiler T238a/08 → it-

z. kaydın gördiler T231a/15 → gör-, kayd

z. kaydın görünüz T231a/11

z. kaydın görüp T231a/17, T231b/01

z. kıldı T229a/11 → kılar

z. tedbīrin görüp T230b/14 → tedbīr

z.+in T231b/02

[=9]

ziyān *Far. (i.)* zarar

z.+ø

z. itmeyem T214a/01 → it-

z. kılmaya T235b/10 → kılar

z. olur T207b/01 → ol-

[=3]

ziyāret *Ar. (i.)* görmeye gitme

z.+ø

z. kıldılar T234a/02 → kılar

z. kıllırlardı T234a/10

z. kıllırlardı T234a/03

z.+ine T234a/03

[=4]

zūhūr *Ar. (i.)* meydana gelme

z.+a

z.+a geldi T228b/01 → gel-

z.+a geldiği T223b/10

[=2]

zūlm *Ar. (i.)* eziyet etme, haksızlık

z.+ø

z. eyledüm T246a/09 → eyle-

z. eylemezler T219b/03

z. eylemezsin T221b/08

z. eylemiş T222a/12

z. görmüşdür T219a/05 → gör-

z. ider T219a/11 → it-

z. iderler T219b/03,

z. idüp T219a/05, T219a/20

z. itdüğü T228b/10

z. itmeyeler T219b/04

z. itmiş T219b/02

z. itmiş olur mı T218a/14 → ol-

z.+a T222a/12, T228a/07

z.+ı T219a/11

[=16]

zūlmāt *Ar. (ç.i.)* eziyetler

z.+ø T209a/06

baħr-ı z. T208b/20

z.-ı hicr çeker T217a/15

[=3]

zūlmet *Ar. (i.)* karanlık

z.+ø T242a/01, T242a/01

z.+inden T245a/20

[=3]

zū-fünūn *Ar. (s.)* bilgili, alim

z.+ø

z. olduğün T218b/14 → ol-

z.+dı T204a/17 → ø-

[=2]

Zühre *Ar. (İ.)* Çoban Yıldızı

Z.+yi T208a/08

[=1]

Zü'l-Celāl *Ar. (S.)* ululuk sahibi Allah

Z.+ø T197b/05, T200a/14

[=2]

Zü'l-Kemāl *Ar. (S.)* kusursuz olan Allah

Z.+ø T234b/07

[=1]

zülf *Far. (i.)* zülüf, sevgilinin saçı

z.+i T215b/16

z.+üñ

ser-i z.+üñ T206b/10 → ser

[=2]

zülf-mişāl *Far.+Ar. (s.)* zülüf gibi dağınık perişan

z.+ø T245a/03

[=1]

zülf-şeb *Far. (s.)* siyah saçlı

z.+ø T236b/10

[=1]

Zülfikār *Ar. (İ.)* Hz. Ali'nin iki çatalı kılıcı

Z.+a T206b/17

[=1]

zürāfa *Ar. (i.)* zürafa

z.+leyin T240a/20

[=1]

zurriyāt *Ar. (ç.i.)* nesiller, topluluklar, çocuklar

Z.+ø

z.-ı la'īnān: lanetli topluluk T230b/10 →

la'īnān

z.-ı mel'ūn: lanetlenmiş topluluk T223a/01

→ mel'ūn

z.-ı şeyātin: şeytanlar topluluğu T233a/03

→ şeyātin

z.+ı T207b/20, T226a/06, T230a/09, T234a/15,
T239b/02

z.+ın T222b/20, T235a/07, T239b/17, T241a/07

z.+ına T229b/14

z.+ından T230a/20

z.+ınuñ T223a/06

z.+ıyıla T239a/11

z.+um T222b/18, T222b/20, T230a/21,
T245a/10

z.+umı T244a/16

[=20]

Toplam kelime: 33945

4.2. ŞEKİL BİLGİSİ DİZİNİ

Şekil Bilgisi Dizini metinde geçen biçim birimlerin sıralanmasıyla hazırlanmıştır. Bu sıralamada şu hususlar göz önünde tutulmuştur:

1. Ses birimsel değişkenlik gösteren ekler tek bir harfle gösterilmiştir. Örn: A (a,e), D (d, t), I (ı, i), U (u,ü)
2. Ses birimsel değişkenlik göstermeyen, tek bir biçimi olan ekler kullanıldığı şekilleriyle verilmiştir.
3. Biçim birimler son sese göre alfabetik olarak sıralanmıştır.
4. Sese karşılığı olmayan ekler sıfır biçim birim (ø) ile gösterilmiş ve sıralamada ilk sırada yer almıştır.
5. Biçim birimlerin açıklamasında işlevi ve anlatıldığı konu başlığı verilmiştir.

/+ø/	: III.ç.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.	/-(y)A/	: istek k. 2.3.1.2.2.2.8.
/+ø/	: III.t.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1	/+(y)a/	: hedef h. 2.3.1.2.1.3.7.
/+ø/	: III. t.ş.i.e 2.3.1.2.1.2.	/+(y)a/	: bulunma h. 2.3.1.2.1.3.5
/+ø/	: II. t.ş.e 2.3.1.2.2.1.2.	/+(y)a/	: karşılık h. 2.3.1.2.1.3.10.
/+ø/	: II. t.ş.e 2.3.1.2.2.1.3.	/+ca/	: i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
/+ø/	: III. t.ş.e 2.3.1.2.2.1.3.	/+ca/	: niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.
/+ø/	: ek f. 2.3.1.2.2.5.	/+cA/	: miktar h. 2.3.1.2.1.3.14.
/+ø/	: bulunma h. 2.3.1.2.1.3.5.	/+Ca/	: i.i.y.e. 2.3.1.1.1
/+ø/	: emir k. II.t.ş.e. 2.3.1.2.2.2.7	/-ınca/	: zamanda eşitlik z.f.
/+ø/	: hedef h. 2.3.1.2.1.3.7.		2.3.1.2.2.3.3.9.1.
/+ø/	: ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.	/+IncA/	: niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.
/+ø/	: karşılıklılık h. 2.3.1.2.1.3.11	/-(y)IncA/	: sebep z.f. 2.3.1.2.2.3.3.6.
/+ø/	: miktar h. 2.3.1.2.1.3.14.	/-(y)IncA/	: şart z.f. 2.3.1.2.2.3.3.8.
/+ø/	: niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.	/-duğ+ınca/	: sebep z.f. 2.3.1.2.2.3.3.6.
/+ø/	: özne h. 2.3.1.2.1.3.16.	/-dUg+IncA/	: sınırlandırma z.f. 2.3.1.2.2.3.3.7.
/+ø/	: seslenme h. 2.3.1.2.1.3.18.	/+ce/	: benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
/+ø/	: sınırlandırma h. 2.3.1.2.1.3.19.	/-dUk+çA/	: zamanda sürerlik z.f.
/+ø/	: şart h. 2.3.1.2.1.3.20.		2.3.1.2.2.3.3.8.5.
/+ø/	: tamlanan h. 2.3.1.2.1.3.21.	/+da+/	: i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
/+ø/	: üsteleme h. 2.3.1.2.1.3.22.	/+da/	: hedef h. 2.3.1.2.1.3.7.
/+ø/	: vasıta h. 2.3.1.2.1.3.25.	/+da/	: vasıta h. 2.3.1.2.1.3.25.
/+ø/	: yalın h. 2.3.1.2.1.3.26.	/+DA-/	: i.f.y.e 2.3.1.1.2.
/+ø/	: yineleme h. 2.3.1.2.1.3.27.	/+dA/	: bulunma h. 2.3.1.2.1.3.5.
/+ø/	: yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.	/+dA/	: görelilik h. 2.3.1.2.1.3.6.
/+ø/	: yükleme h. 2.3.1.2.1.3.30.	/+dA/	: ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.
/+ø/	: yüklem ismi h.2.3.1.2.1.3.31.	/+dA/	: niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.
/-ø-/	: etken ç. 2.3.1.1.4.1.1.	/+dA/	: sınırlandırma h. 2.3.1.2.1.3.19
/+a/	: görelilik h. 2.3.1.2.1.3.6.	/+dA/	: yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.
/+a/	: karşılıklılık h.2.3.1.2.1.3.11	/-mAk+dA/	: şimdiki z. 2.3.1.2.2.2.5.
/+a/	: miktar h. 2.3.1.2.1.3.14	/-ga+/	: f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
/+a/	: sebep h. 2.3.1.2.1.3.17.	/-mAg+A/	: hedef zarf f.e. 2.3.1.2.2.3.3.3.
/+a/	: varma h. 2.3.1.2.1.3.24.	/+IA-/	: i.f.y.e. 2.3.1.1.2.
/+a/	: vasıta h. 2.3.1.2.1.3.25.	/-mAK+(I)IA/	: niteleme z.f. 2.3.1.2.2.3.3.5.
/-A+/	: f.i.y.e 2.3.1.1.3.	/+ıla/	: ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.
/+A-/	: i.f.y.e 2.3.1.1.2.	/+ıIA/	: karşılıklılık h. 2.3.1.2.1.3.11.
/+(y)A/	: yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.	/+ıIA/	: niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.

- /+(y)İIA/ : vasıta h. 2.3.1.2.1.3.25.
 /+(y)İIA/ : birliktelik h. 2.3.1.2.1.3.4.
 /+ile/ : niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.
 /-ma/ : isim-fiil e. 2.3.1.2.2.4.1.
 /a+u-ma-/ : yetmezlik f. 2.3.1.2.2.6.2.5.
 /-dUğ+ı+n+a/ : sebep zarf f.e. 2.3.1.2.2.3.3.6
 /+ra/ : karşılaştırma h. 2.3.1.2.1.3.9.
 /+rA/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /-dUk+dan sonra/ : zamanda öncelik z.f.
 2.3.1.2.2.3.3.9.2.
 /-dük+den sonra/ : şart z.f. 2.3.1.2.2.3.3.8.
 /+sa-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.
 /-sa/ : dilek-istek k. 2.3.1.2.2.3.3.
 /-sa/ : şart z.f. 2.3.1.2.2.3.3.8.
 /-sa/ : şart k. 2.3.1.2.2.2.9.
 /-sA+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-ınç+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-unç+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-D-/ : ettirgen ç. 2.3.1.1.4.1.3.
 /+e-/ : i.f.y.e 2.3.1.1.2.
 /+e/ : karşılıklılık h. 2.3.1.2.1.3.11.
 /+de/ : ayrılma h. 2.3.1.2.1.3.2.
 /+de/ : yükleme h. 2.3.1.2.1.3.30.
 /+ge/ : i.i.y.e 2.3.1.1.1.
 /+irge-/ : i.f.y.e 2.3.1.1.2.
 /+dAn özge/ : sınırlandırma h. 2.3.1.2.1.3.19
 /+bile/ : birliktelik h. 2.3.1.2.1.3.4.
 /-mak dile-/ : istek f.2.3.1.2.2.7.1.1.
 /+üm+le/ : karşılıklılık h. 2.3.1.2.1.3.11.
 /+üñ+le/ : karşılıklılık h. 2.3.1.2.1.3.11.
 /+birle/ : vasıta h. 2.3.1.2.1.3.25.
 /-me+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /+re-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.
 /+kerre/ : yineleme h. 2.3.1.2.1.3.27.
 /-mak iste-/ : istek f.2.3.1.2.2.7.1.1.
 /-g+/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.
 /-g+/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.
 /-I+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /+ı/ : yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.
 /+(y)I/ : yükleme h. 2.3.1.2.1.3.30.
 /+cı/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /+(I)ncI/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /+(U)ncI/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /-dı/ : görülen g.z. 2.3.1.2.2.2.1.
 /+ø dağı/ : karşıtlık h. 2.3.1.2.1.3.12.
 /+kı/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /-KI/ : aitlik h. 2.3.1.2.1.3.1.
 /-alı/ : zamanda sınırlılık zarf f.e.
 2.3.1.2.2.3.3.8.4.
 /+mı/ : soru e. 2.3.1.2.1.4.
 /+dan gayrı/ : sınırlandırma h.
 2.3.1.2.1.3.19.
 /+sI/ : tamlanan h. 2.3.1.2.1.3.12.
 /+DAsı/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /yı-/ : cevher fiili 2.3.1.2.2.5.
 /i-/ : cevher fiili 2.3.1.2.2.5.
 /bigi/ : benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
 /bigi/ : karşılaştırma h. 2.3.1.2.1.3.9.
 /bigi/ : miktar h. 2.3.1.2.1.3.14.
 /-dügi bigi/ : benzerlik zarf. f.e. 2.3.1.2.2.3.3.2
 /+bunuñ bigi/ : niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.
 /+ki/ : aitlik h. 2.3.1.2.1.3.1.
 /şanki/ : benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
 /-esi+/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.
 /-k-/ : f.f.y.e. 2.3.1.1.4.3.
 /+k/ : 1. ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.2.
 /+K/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.
 /+CAk/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /-acak+/ : isim f. e. 2.3.1.2.2.4.
 /-(y)AcAk/ : g.z.e. 2.3.1.2.2.2.4.
 /-acak/ : sıfat f. e. 2.3.1.2.2.3.2.
 /-(y)IcAk/ : zamanda eşitlik zarf f.e.
 2.3.1.2.2.3.3.9.1.
 /-IncAk/ : zamanda eşitlik zarf f.e.

2.3.1.2.2.3.3.9.1.

/-ıncak/ : şark zarf f. e. 2.3.1.2.2.3.3.8.

/-mAk+/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.

/-mAk/ : isim f. 2.3.1.2.2.4.1.

/+rAK/ : karşılaştırma h. 2.3.1.2.1.3.9.

/-cek/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.

/+ek/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.

/-IncA+yA dek/ : zamanda sınırlılık zarf f.e.

2.3.1.2.2.3.3.8.4.

/-sa gerek/ : gereklilik k. 2.3.1.2.2.2.10.

/-ık+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.

/+cIK/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.

/+IIk/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.

/-Uk/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.

/-duk/ : isim f. e. 2.3.1.2.2.4.1.

/-dUK/ : sıfat f. e. 2.3.1.2.2.3.2.

/+luğ/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.

/+dan artuğ/ : sınırlandırma h.2.3.1.2.1.3.19.

/-l+/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.

/+al-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.

/-a gel-/ : beklenmezlik f. 2.3.1.2.2.6.3.2.

/-U gel-/ : sürerlik f. 2.3.1.2.2.6.2.1.

/+dan evvel/ : sınırlandırma h.2.3.1.2.1.3.19

/-me-z+den evvel/ : zamanda sonralık z.f.

2.3.1.2.2.3.3.9.3.

/+ıl-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.

/-ıl-/ : edilgen ç. 2.3.1.1.4.1.2.

/-ıl-/ : dönüşlü ç. 2.3.1.1.4.1.4.

/-e bil-/ : yeterlik f. 2.3.1.2.2.6.2.4.

/-dı ol-/ : merak f. 2.3.1.2.2.6.3.1.

/-ecek ol-/ : niyetlenme f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-r ol-/ : alışkanlık f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-ar ol-/ : alışkanlık f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-mış ol-/ : sonuç tasvir f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-mış ol-/ : sonuç f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-melü ol-/ : niyet f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-z ol-/ : alışkanlık f. 2.3.1.2.2.6.3.3.

/-Ul-/ : edilgen ç. 2.3.1.1.4.1.2.

/+degül/ : yüklem ismi h. 2.3.1.2.1.3.31

/+m/ : I. t.ş.e. 2.3.1.2.2.1.2.

/+m/ : I. t.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.

/-m+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.

/-(u)m/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.

/+(U)m/ : ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.

/+(y)am/ : I. t.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.

/+(y)AlUm/ : I. ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.2.

/+ñ/ : II. t.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.

/+n/ : III. t.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.

/+n/ : III. ç.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.

/+an/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.

/-An/ : sıfat f. e. 2.3.1.2.2.3.2.

/-UbAn/ : niteleme z.f. 2.3.1.2.2.3.3.5.

/-(y)UbAn/ : bağlama z.f. 2.3.1.2.2.3.3.1.

/+dAn/ : ayrılma h. 2.3.1.2.1.3.2.

/+dAn/ : bulunma h. 2.3.1.2.1.3.5.

/+dAn/ : ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.

/+dAn/ : karşılaştırma h. 2.3.1.2.1.3.9.

/+dAn/ : kaynak h. 2.3.1.2.1.3.13.

/+dAn/ : sebep h. 2.3.1.2.1.3.17.

/+dAn/ : vasıta h. 2.3.1.2.1.3.25.

/+dAn/ : yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.

/+dAn/ : yükleme h. 2.3.1.2.1.3.30.

/-dan/ : zamanda sınırlılık zarf f.e.

2.3.1.2.2.3.3.8.4.

/-dUg+I+n+dAn/ : sebep z.f. 2.3.1.2.2.3.3.6.

/+la-n-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.

/+van/ : I. t.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.

/+den/ : özne h. 2.3.1.2.1.3.16.

/-ken/ : bağlama z.f. 2.3.1.2.2.3.3.1.

/-ken/ : karşıtlık z.f. 2.3.1.2.2.3.3.4.

/-ken/ : niteleme z. f. 2.3.1.2.2.3.3.5.

/-ken/ : zamanda eşitlik z.f.

2.3.1.2.2.3.3.9.1

/-ın+/ : f.i.y.e 2.3.1.1.3.

- /-(I)n-/ : dönüşlü ç. 2.3.1.1.4.1.4.
 /-(i)n-/ : edilgen ç. 2.3.1.1.4.1.2.
 /-AyIn/ : I. t.ş.e. 2.3.1.2.2.2.7.
 /-mA+dIn/ : niteleme zarf f. e. 2.3.1.2.2.3.3.5.
 /-ma+dın/ : zamanda sonralık z.f.
 2.3.1.2.2.3.3.9.3.
 /+sın/ : II. t.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.
 /+lAyIn/ : benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
 /+cı+lAyIn/ : benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
 /+din/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /-mA+dI+n/ : karşıtlık zarf f. e. 2.3.1.2.2.3.3.4.
 /-düg+i+n+leyn/ : benzerlik zarf f.e.
 2.3.1.2.2.3.3.2.
 /-(U)n+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-(U)n-/ : dönüşlü ç. 2.3.1.1.4.1.4.
 /-gun+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /+(n)Uñ : ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.
 /+(n)uñ : yükleme h. 2.3.1.2.1.3.30.
 /+sun/ : III. t.ş.e. 2.3.1.2.2.2.7.
 /+üñ/ : yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.
 /-ün-/ : edilgen ç. 2.3.1.1.4.1.2.
 /+içün/ : hedef h. 2.3.1.2.1.3.7.
 /+çün/ : ilgi h. 2.3.1.2.1.3.8.
 /-mAg+I+çün/ : hedef z.f. 2.3.1.2.2.3.3.3.
 /+(n)Uñ+içün/ : sebep h. 2.3.1.2.1.3.17.
 /-(y)Up/ : bağlama z.f. 2.3.1.2.2.3.3.1.
 /-(y)Up/ : niteleme z.f. 2.3.1.2.2.3.3.5.
 /-(y)up/ : sebep z.f. 2.3.1.2.2.3.3.6.
 /-(y)up/ : zamanda eşitlik z.f.
 2.3.1.2.2.3.3.9.1.
 /-(y)up/ : zamanda öncelik z.f.
 2.3.1.2.2.3.3.9.2.
 /-r/ : sıfat f. 2.3.1.2.2.3.2.
 /-Ar-/ : oldurgan çatı 2.3.1.1.4.1.7.
 /+(a)r-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.
 /-(A)r/ : geniş z. 2.3.1.2.2.2.5.
 /-(A)r/ : şimdiki z. 2.3.1.2.2.2.5.
 /+kadar/ : karşılaştırma h. 2.3.1.2.1.3.9.
 /+kadar/ : miktar h. 2.3.1.2.1.3.14.
 /+lar/ : III. ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.
 /+lAr/ : çokluk e. 2.3.1.2.1.1.
 /-(y)IsAr/ : gelecek z. e. 2.3.1.2.2.2.4.
 /+şar/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /-der-/ : oldurganlık çatı 2.3.1.1.4.1.7.
 /-Ir-/ : oldurgan ç. 2.3.1.1.4.1.7.
 /-ı vir-/ : tezlik f. 2.3.1.2.2.6.2.2.
 /-A gör-/ : deneme f. 2.3.1.2.2.6.3.2.
 /-(U)r/ : geniş z. e. 2.3.1.2.2.2.5.
 /-Ur-/ : oldurgan ç. 2.3.1.1.4.1.7.
 /-dUr-/ : oldurgan ç. 2.3.1.1.4.1.7.
 /+dUr/ : cevher fiili 2.3.1.2.2.5.
 /-DUr-/ : ettirgen ç. 2.3.1.1.4.1.3.
 /-mur+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-up tur-/ : sürerlik f. 2.3.1.2.2.6.2.1.
 /-(u)p dur-/ : belirli g. z. 2.3.1.2.2.2.3.
 /-i -ü+yorur/ : şimdiki z. 2.3.1.2.2.5.
 /+durur/ : yüklem ismi h. 2.3.1.2.1.3.31.
 /-gür-/ : oldurgan ç. 2.3.1.1.4.1.7.
 /+daş/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
 /+veş/ : benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
 /-(i)ş+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-(i)ş-/ : işteş ç. 2.3.1.1.4.1.5.
 /-İş-/ : dönüşlü ç. 2.3.1.1.4.1.4.
 /-İş-/ : karşılıklılık ç. 2.3.1.1.4.1.6.
 /-(y)ış/ : isim f. 2.3.1.2.2.4.1.
 /-miş+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
 /-mış/ : öğrenilen g.z. 2.3.1.2.2.2.2.
 /-mış/ : sıfat f. 2.3.1.2.2.3.2.
 /-Uş-/ : işteş ç. 2.3.1.1.4.1.5.
 /-Uş-/ : karşılıklılık ç. 2.3.1.1.4.1.6.
 /-üş-/ : dönüşlü ç. 2.3.1.1.4.1.4.
 /-(I)t-/ : oldurgan ç. 2.3.1.1.4.1.7.
 /+et-/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.
 /-üt-/ : oldurgan ç. 2.3.1.1.4.1.7.

- /-up git-/ : uzaklaşma f. 2.3.1.2.2.6.2.3.
- /+u/ : tamlanan h. 2.3.1.2.1.3.12.
- /-U+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
- /-(y)u/ : i.f.y.e. 2.3.1.1.2.
- /-(y)U/ : niteleme z.f. 2.3.1.2.2.3.3.5.
- /-du/ : görülen g.z. 2.3.1.2.2.2.1.
- /-ğu+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
- /+IU/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
- /+IU/ : benzerlik h. 2.3.1.2.1.3.3.
- /+IU/ : varlık h. 2.3.1.2.1.3.23.
- /+ArU/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
- /-(y)a doğru/ : yönelme h. 2.3.1.2.1.3.29.
- /+ü/ : yükleme h. 2.3.1.2.1.3.30.
- /+ndü/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
- /+deñlü/ : miktar h. 2.3.1.2.1.3.14.
- /+deyü/ : sebep h. 2.3.1.2.1.3.15.
- /+dürlü/ : niteleme h. 2.3.1.2.1.3.15.
- /-y-/ : f.f.y.e. 2.3.1.1.4.3.
- /-z+/ : f.i.y.e. 2.3.1.1.3.
- /-z/ : şimdiki z. 2.3.1.2.2.2.5.
- /-z/ : geniş z. 2.3.1.2.2.2.6.
- /+süz/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
- /+sız/ : yokluk h. 2.3.1.2.1.3.28.
- /+süz/ : yokluk h. 2.3.1.2.1.3.28.
- /+sız/ : II.ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.
- /+uz/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.
- /+uz/ : I.ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.
- /+m+uz/ : I.ç.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.
- /+ñ+uz/ : II.ç.ş.i.e. 2.3.1.2.1.2.
- /+ñuz/ : II.ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.
- /+vuz/ : I.ç.ş.e. 2.3.1.2.2.1.1.
- /+düz/ : i.i.y.e. 2.3.1.1.1.

SONUÇ

1. Firdevsî-i Rumî'nin *Süleymân-nâme* adlı eseri 81 ciltten oluşan hacimli bir eserdir. Eserin Türkiye ve yurt dışı kütüphanelerinde bir çok nüshaları mevcuttur.

2. II. Beyazîd'in emriyle yazılan ancak Yavuz Sultan Selim zamanında tamamlanan *Süleymân-nâme* manzum ve mensur karışık olarak yazılmıştır. Hz. Süleyman'ın hayatını anlatan bu hacimli eser içerisinde pek çok hikâye anlatılmıştır. Nesir bölümlerinde hikâyeler anlatılmış, manzumelerde ise konu özetlenmiştir. Manzumlarda çoğu zaman öğüt verilmiştir.

Eserin 10. cildinde Hz. Davud'un Hz. Süleyman'ın annesi Bat-Şeva ile karşılaşması, Şeytan'ın Hz. Davud'u yoldan çıkarmak için uğraşması, Sam-Süvar'ın devlerle ve cinlerle savaşı, Hz. Davud'un imtihanı, Hz. Süleyman'ın doğumu ve Lokman Hekim'den eğitim görmesi konuları anlatılmıştır.

3. Eser, Firdevsî'nin eseri Şeh-nâme'den esinlenerek yazılmıştır. Metinde İran mitolojik kahramanları, doğa üstü olaylar ve varlıklar geçmektedir. Yazar eseri yazarken pek çok yazılı ve sözlük kaynaktan faydalanmıştır. Hikâyeleri anlatırken Tevrat'a Kur'an'a ve hadislerle başvurmuştur. Böylece Firdevsî Türk Dili tarihine çok yönlü ve zengin bir eser kazandırmıştır.

4. *Süleymân-nâme*'nin 10. cildinin iki nüshası vardır. Biri Topkapı Sarayında Hazine bölümünde 1525 numarada kayıtlı olan yazmadır. Bu nüshanın istinsah tarihi olarak kütüphane kaydında 1544 yılı belirtilmektedir. Diğer nüsha ise Macaristan İlimler Akademisinde Török F. bölümünde yer alan yazmadır. Bu nüshasın istinsah tarihi ise 1560'dır. Her iki nüsha da harekeli ve tamdır.

Topkapı nüshası 47 varak, 21 satırdır. Macaristan nüshası ise 50 varaktır. Nüshalar arasında hikâyelerin devamı açısından bir kopukluk yoktur. Macaristan nüshasının bir bölümünde satır aralarında büyük boşluklar bırakılmıştır. Ancak konu olduğu yerden devam etmiştir.

Nüshaların yazı karakterleri birbirine yakındır. İkisi de nesih hatla yazılmıştır. Metinde hikâyelerin başlıkları Farsçadır ve kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Manzumlara atılan başlıklar ise çoğunlukla Türkçedir.

5. Eserin dili oldukça sadedir. Firdevsî, eserinde yazdıklarının çok kıymetli olduğunu, okuyanların bu öğütleri dikkate almasını belirtmiştir. Eser konusuyla, üslubuyla tam bir halk metnidir. Bu nedenle de ağır bir dil kullanılmamıştır.

Eski Anadolu Türkçesinin dil özellikleri bu metinde de görülmektedir. Düzensiz imlası, Türkçe ve yabancı kelimelerde görülen ikili yazımlar, imlasından farklı olarak yazılan yabancı kelimeler, diğer Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi Süleyman-nâme'de de oldukça fazladır.

6. Metindeki bazı kelimelerde görülen ses farklılıkları eserin ölçünlü yazı diline henüz başlandığı dönemde yazıldığını göstermektedir.

Nüshalar arasında istinsah tarihi açısından büyük bir zaman farkı yoktur. Ancak M nüshası Osmanlı Türkçesine geçiş özelliklerini daha fazla göstermektedir. Farklılıklar en fazla "içün" edatının birleşik yazımı, çatı eklerinin ünlüsünde görülen farklılıklar ve zarf-fiil eklerinin kullanımında görülmektedir.

7. Yazar eserin nesir bölümlerinde çoğunlukla tek yüklemler kullanmıştır. Ki, dağı, kim, içün edatlarıyla bağlanan uzun cümleler de vardır. Nesir bölümlerinde devrik cümle yapısı yok denecek kadar azdır. Ancak manzumalarda vezin ve kafiye gereği devrik yapılara çokça başvurulmuştur.

8. Metinde yer alan yabancı kelimelerde de her zaman imlaya uyulmamıştır. Çoğu kelime orijinal imlasına göre yanlış harekelenmiştir. Arapça şeddeyle yazılan bazı kelimeler metinde çoğu zaman şeddesiz yazılmıştır.

9. *Süleymân-nâme*'de İran mitolojisine ait ve Tevrat'ta yer alan pek çok Peygamber adı ve kahraman isimleri geçmektedir.

10. Metinde ses olayları dönemin ses özelliklerini yansıtan biçimdedir. Kalınlık-incecik uyumu metinde yabancı kelimelere gelen eklerde dahi görülmektedir. Ancak -ken eki kalın sıradan kelimelere eklendiğinde uyumu bozmuştur.

11. Metinde Eski Türkçede kelime sonunda bulunan "g" sesinin düşmediği örneklere rastlanılmıştır:

acığ T210b/16

karık T228b/01

11. Metin imla bakımından diğer Eski Anadolu Türkçesi metinleri gibi düzenli değildir. Arap ve Fars imla geleneği yanında "bazı eklerin kelimedenden ayrı yazılması (لُر يَغْرِين *yağrın÷lar* T202b/12), ç ve p ünsüzlerinin ج ve ب ile yazılması (كُوج *güç* T210b/16, بُولوب *bulup* T211a/07)" gibi eski Uygur yazı geleneğinden gelen özelliklerle de karşılaşmıştır.

12. Cevher fiili metinde az örnekte kelimedenden ayrı yazılmıştır. Bazı örneklerde ise fiilin ünlüsü tamamen düşmüştür. Metinde ı-/i- yanında y-/yı-/yi- biçimleri de vardır.

hayrān+ø-ø+am T221b/02

melek+ø-ø+üz T220b/07

añulır+ø-dı T213b/03

farq ider+ø-di T224a/18

döymezi+i-di T214b/07

görmez+i-di T201b/20

da'vācı+ø-ø+uz T219a/09

hatunı+y-dı T227b/20

kal'a+yı-dı T199b/01

fikirde+yi-ken T202a/12

13. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde görülen ve dönemin en belirgin ses olayları olan "yuvarlaklaşma" ve "düzleşme" Süleyman-nâmenin de en belirgin ses olaylarıdır.

14. "içün" ve "ile" edatları metinde çoğunlukla kelimeye bitişik yazılmıştır:

āhiretiçün gözyaşların döküp T198b/11 *cān-ıla* T205b/17

avrat-içün T202a/20

bu söz-ile kaldı T212b/12

Urmayā-çün T205b/09

ehl-i beyti ile nafaqa kılandı T238a/17

15. /+dUr/ bildirme ekinin ekleşmiş biçiminin yanında ekleşmemiş biçimi de çokça kullanılmıştır. Metinde iki yerde eski şekli *turur* kullanılmıştır.

kamer turur T217a/18

server turur T210a/16

16. Metinde görülen geçmiş zaman ve öğrenilen geçmiş zaman yanında /-(U)p+dur-/ şekli de kullanılmıştır. Bu ekin hem t'li hem de d'li kullanımı vardır:

üzerin alup turur T224b/17

cem^c idüp durur T243a/21

görüþ durur T201a/17

17. Gelecek zaman eki olarak /-(y)IsAr/ ile birlikte /-(y)AcAk/ da kullanılmıştır. /-(y)AcAk/ ekinin gelecek zaman olarak kullanıldığı örneklere bakıldığında bir örnek dışında /+dUr/ bildirme ekiyle kullanılarak kesin gelecek zaman anlamı verdiği görülmektedir:

ikindü sâ^catinde vâkı^c olacağdur T201a/01

senüñ bir oğluñ olacağdur T226b/09

ihsân idecek idi T229a/16

peygâmb^{er}üm dünyâya gelecekdür T232b/09

18. Metnimizde sayı sıfatlarından sonra gelen bazı isimler çokluk eki almışlardır:

üç hatun+lar T211a/13, yidi kal^a+lar+ınuñ T214b/11, yidi hatun+lar+ı T227b/18, biñ yıl+lar T241b/01, iki melek+ler T219b/08

KAYNAKLAR²⁰³⁶

- Adamoviç, Milan (2014). *Floransalı Filippo Argenti'nin Notlarına Göre (1533) 16. Yüzyıl Türkçesi*. çev. Aziz Merhan, Ankara: TDK Yay. [MA]
- Akalın, Şükrü Haluk (2004). "Eski Anadolu Türkçesinde Ki'si Düşmüş Birleşik Cümleler Üzerine". *Türk Dil Kurumu Zeynep Korkmaz Armağanı*, 51-60.
- Akar, Ali (2005). *Türk Dili Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay.
- Akay, Asuman, (1990). *Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksoy, Mustafa (2000). *Uzun Firdevsî'nin Süleymân-nâme'sinde Destan Unsurları (2 Cilt)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alyılmaz, Cengiz (1999). "Ünlemlerin Seslenmeleri Kuvvetlendirici İşlevleri". *Türk Gramerinin Sorunları*. 646-652 Ankara: TDK Yay.
- Alyılmaz, Semra (2015). "Türkçenin Söz Diziminde Seslenmeler ve Seslenme Öbekleri". Erzurum: *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (54), 31-50.
- Ata, Aysu (1997). *Kıyasü'l-Enbiya I-II*. Ankara: TDK Yay. [KE]
- Atalay, Besim (2006). *Divanü Lugati't-Türk I-II-III-IV*. Ankara: TDK Yay.
- Ateş, A. (1942) "Metin Tenkidi Hakkında". *Türkiyat Mecmuası*, VII-VIII.
- Babür, Yusuf (2013). *Firdevs-i Rumi, Süleymanname-i Kebir, 6. ve 7. ciltler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Erzurum Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. [FRSK]
- Banguoğlu, Tahsin (2007). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yay.
- Baskakov, A.N. (1974). *Çağdaş Türkçede Kelime Grupları*. çev. Oktay Selim Karaca (2011), İstanbul: Kesit Yay.

²⁰³⁶ Kaynaklar için kullanılan ve köşeli parantez içine yazılan kısaltmaların listesi "Eser Kısaltmaları" bölümünde gösterilmiştir.

- Başdaş, Cahit. (2007). "Türkiye Türkçesinde Aslî Uzunluk Belirtileri". *Turkish Studies, Türkoloji Araştırmaları*, 2 (2 Bahar), 89-91.
- Baydar, Turgut (2013). "İsim+Yardımcı Fiil Şeklinde Oluşan Birleşik Fiiller Üzerine". *Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (49), 55-66.
- Berbercan, Mehmet Turgut (2012). "Türkçede Fiil Çekiminin Kuruluşu Üzerine Değerlendirmeler". *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5, October. 25-36.
- Bilgegil, M. Kaya (2009). *Türkçe Dilbilgisi*. Erzurum: Salkımsöğüt Yay.
- Bilgiç, A. Timur (2008). *Tarihsel Terimler Sözlüğü*. Ankara: Pelikan Yay.
- Bilgiç, A. Timur (2013). *Dünya Mitolojileri Sözlüğü*. Ankara: Barış Kitabevi.
- Börekçi, Muhsine (26 Eylül-1 Ekim 2000) "Türkçede Hal Eklerinin İşlevsel Olarak Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme". *Türk Dili Kurultayı 2000*. Ankara, 245-275.
- _____ (2003). *Yiğitbaşı Ahmed Şemseddin Marmaravî-Risâle-i Tevhîd* (İnceleme-Metin-Dizin). Ankara: Akçağ Yay.
- _____ (2009). *Türkiye Türkçesinde Yapı ve İşlev Bakımından Sözcükler*. Erzurum: Eser Ofset Matbaacılık.
- Caferoğlu, Ahmet. (1993). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Enderun Kitabevi. [EUTS]
- _____ (1994). *Türk Dili Tarihi*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Clauson, S. Gerard (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford: Clarendon Press. [EDPCT]
- Çağbayır, Yaşar (2007). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Yay. [ÖTS]
- Çatıkkaş, Ata (2009). *Firdevsî-i Rûmî Süleyman-Nâme-i Kebir*. Ankara: TDK Yay.
- _____ (2015). *Şatranç-Nâme-i Kebir*. Ankara: TDK Yay.
- Daşdemir, Özkan (2015). *Davutoğlu Süleyman Hikâyesi Metinlerarası Bir Okuma*. Erzurum: Fenomen Yay.

- Daşdemir, Muharrem (2000). *Dedem Korkut Kitabı'nın Söz Dizimi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. [DKSD]
- (2015). *Oklama Yöntemiyle Türkçenin Yapısal-İşlevsel Söz Dizimi*. Erzurum: Fenomen Yay.
- Demircan, Ömer (2003). *Türk Dilinde Çatı*. İstanbul: PapatyaYay.
- Dilçin, Cem (2009). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay. [YTS]
- Diyanet İşleri Başkanlığı (2013). *Kuran-ı Kerim Açıklamalı Meali*. Ankara: TDV Yay.
- Ece, Selami (2007). *Klasik Türk Edebiyatı Araştırma Yöntemleri 1. Baskı*. Erzurum: Fenomen Yay.
- Eckmann, Janos (2003). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*. Haz. Osman Fikri Sertkaya, Ankara: TDK Yay.
- Ediskun, Haydar, (2010). *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Efendioğlu, Süleyman (2013). *Vahidi Cinânü'l-Cenân*. Erzurum: Fenomen Yay.
- Efendioğlu, Süleyman; İşçan, Adem. (2010). "Türkçe Ses Bilgisi Öğretiminde Ses Olaylarının Sınıflandırılması". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Entitüsü Dergisi*, (43), 121-143.
- Eker, Süer (2010). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yay.
- Ercilasun, A. Bican (2010). *Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Ercilasun, A. Bican (2014). "Türkçede Emir ve İstek Kipi Üzerine". *Makaleler 1*. Haz. Ekrem Arıkoğlu, Ankara: Akçağ Yay., 364-370
- Ercilasun, A. Bican - Akkoyunlu, Ziyat (2014). *Divanu Lugati't-Türk*. Ankara: TDK Yay.
- Ergin, Muharrem (2013). *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Bayrak Yay.
- Erkan, Arif (2000). *El-Beyan Arapça-Türkçe Büyük Sözlük*. İstanbul: Yasin Yay.
- Erol, Hülya Arslan (2014) *Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine Anlam Değişimleri*. Ankara: TDK Yay.

- Gabain, A. Von (2003). *Eski Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yay. [ETG]
- Gemalmaz, Efrasiyap (1996). "Türkçede İsim Tamlamalarının Derin Yapısı". Erzurum: *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (4), 165-172.
- Gencan, Tahir Nejat (2007). *Dilbilgisi*. Ankara: Tek Ağaç Yay.
- Genç, Gülnaz (1995) *Firdevs-i Rumi Süleyman-Name (25. ve 26. Ciltler)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güleç, Hamdi, (1994). *Firdevs-i Rumi'nin Süleyman-nâme'si 42. Cilt Dasitan-ı Ceng-i Aheng-i Efrasiyab-ı Türk Üzerinde Bir Metin İncelemesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gülsevin, Gürer (1999). "Eski Türkiye Türkçesinde İstek Kipi Üzerine", *Osmanlı Türkçesi Öncesi: Eski Türkiye Türkçesi Toplantısı*, Türk Dil Kurumu Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, 35-49
- (2009). *Eski Anadolu Türkçesi Ağızlarında Uzun Ünlüler Üzerine*. Dil Araştırmaları Dizisi, S.5, 39-56.
- (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: TDK Yay.
- Hacıeminoğlu, Necmeddin (1984). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- <http://Efrasiyap.Tripod.Com/Yazilar> (15.12.2015)
- <http://www.nisanyansozluk.com/> (11.10.2015)
- İnan, Gamze Doğan (2008). *Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde Devrik Cümle Meselesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jafarova, İlhamı (2003). *Firdevs-i Rumi'nin Süleyman-Name Yazmasının (81. Cilt 54b-82a, 28 Yk.) Yayını ve Üzerinde Dil İncelemeleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kanar, Mehmet (2003). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Derin Yay. [OTS]
- (2010). *Farsça Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yay. [FTS]

- Kara, Funda (2009). "Yapım Eki İşlevinde Olmayan Eklerden Bazıları". *Atatürk Üniversitesi Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu*. 2. (s.565-576), 25-27 Nisan 2007. Erzurum.
- _____ (2001). *Namık Kemal'in Mektuplarında Söz Dizimi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (2009). "Edat ve Zarf Üzerine Bazı Düşünceler". *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, (4/3, Bahar) 1281-1300.
- _____ (2011). *Muhammed Yakûb-ı Çingî, Zebân-ı Turî (Kelürname) İnceleme-Metin-Dizin*. Erzurum: Fenomen Yay.
- _____ (2011). "Bil- Tasvir Fiilinin İşlevleri". *Turkish Studies* (6/1 Kış), 1381-1397
- _____ (2016). "Türk Dili Çalışmalarında Dizin Meselesi Üzerine." *Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. (55), 179-207
- Karaağaç, Günay (2015). *Türkçenin Alıntılar Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yay. [AL]
- Karadeniz, Mehmet (1993). *Ebu'l-Leys-i Semerkandi Tefsirü'l-Kuran*. İstanbul: Sezgin Neşriyat. [TK]
- Karahan, Leyla (1996). *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*. Ankara: TDK Yay.
- Kitab-ı Mukaddes Şirketi (2004). *Kutsal Kitap Dizini (Geniş Kapsamlı)*. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları. [KKD]
- Korkmaz, Zeynep (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri, Şekil Bilgisi*. Ankara: TDK Yay.
- _____ (2010). "Oğuz Türkçesinin Tarihi Gelişme Süreçleri". *Turkish Studies*, (5/1 Kış), 1-41.
- _____ (2013). *Oğuz Türkçesinin Gelişimi*. Ankara: TDK Yay.
- Köktekin, Kâzım (2008). *Eski Anadolu Türkçesi*. Erzurum: Fenomen Yay.
- _____ (2007). *Yûsuf-ı Meddah Varka ve Gülşah*. Ankara: TDK Yay.
- Köprülü, M. Fuat (2011). "Süleyman-name". *İslam Ansiklopedisi*, (38, 61), İstanbul: DİA Yay.

- Köprülü, O. Fuat (1996). "Firdevsi, Uzun" . *İslam Ansiklopedisi*, (16, 127-129), İstanbul: DİA Yay.
- Meninski, F. (2000). *Lexiconturcico-Arabico-Persicum (I-IV), Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi:27*, İstanbul: Simurg Yay.
- Mutçalı, Serdar (2012). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Dağarcık Yay.
- Özek, Fatih (2014). *Tarihi Türk Lehçelerinde Ünlüler*. Ankara: Akçağ Yay.
- Özkan, Mustafa (2013). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Pala, İskender (2004). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. İstanbul: Kapı Yay.
- Parlatır, İsmail (2005). *Macar Bilimleri Akademisi Türkçe El Yazmaları Kataloğu Çalışması*. Prizren: Bal-Tam Türklük Bilgisi.
- Parlatır, İsmail, Hazai, György (2007). *Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'ndeki Türkçe El Yazmaları Kataloğu*, Ankara: TÜBA Yay.
- Polat, Selahattin (2010). *Metin Tenkidi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay.
- Redhouse Sözlüğü (1992). Editörler; B. Alkım, N. Antel, R. Avery, J. Eckmann, S. Huri, F. İz, M. Mansuroğlu, A. Tietze, İstanbul. [RE]
- Şemseddin Sami (2002). *Kamus-i Türki*, 12. baskı. İstanbul: Çağrı Yay. [KT]
- Sağlam, Bahaeddin (1999). *The Torah*. English Version Rendered Selahattin Ayaz, İstanbul: Tebliğ Yay.
- Steingass, F. (2005). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. İstanbul: Çağrı Yay. [CPED]
- Şahin, Hatice (2002). "Türkiye Türkçesinde -İp Ulaçlı Fiillerin Durumuna Bir Bakış". *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3 (3), 99-105.
- (2009). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yay.

- Şakar, Sezer Özyaşamış (2003). *Firdevsî-i Rûmî'nin Süleyman-nâme Yazmasının (81. Cilt 28 Yk.) Yayını ve Üzerinde Dil İncelemeleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- (2007). "Firdevsî-i Rûmî ve Terceme-i Câmeşûy-nâme". *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 2/4, Fall, 723-730
- Şimşek, Yaşar (2013). *Firdevsî-i Rûmî, Süleymân-Nâme-i Kebîr (76. Cilt) Giriş-Ses Bilgisi-Tenkitli Metin-Sözlük*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taş, İbrahim, (2009). *Kutadgu Bilig'de Söz Yapımı*. Ankara: TDK Yay.
- Theil, Zweiter (1864). *Die Turkischen Handschriften*. Wien.
- Tekin, Şinasi (1974). "1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dili Tarihinde Olga-Bolga Sorunu". *TDAYB*, 59-177
- Tekin, Talat (1995). "Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler". *Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi*, İstanbul: Simurg Yay.
- (2003). "Orhun Türkçesi Grameri". *Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi*, İstanbul: Sanat Kitabevi.
- (2013). *Makaleler*. Ankara: TDK Yay.
- Timurtaş, F. Kadri (1999). *Osmanlı Türkçesi Grameri III*. İstanbul: Alfa Yay.
- (2005). *Eski Türkiye Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Toven, Mehmet Bahaettin (2015). *Yeni Türkçe Lügat. (2. Baskı)*, Ankara: TDK Yay.
- Tseng, Lan-Ya (2002). *Türkiye Türkçesinde Orta Hece Düşmesi*. Ankara: TDK Yay.
- Tulum Mertol (2011). *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yay.
- (2013) *Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü*. İstanbul: Kapı Yay.
- Türk, Vahit (2009). *Bahrü-l-Hakayık*. Ankara: TDK Yay.
- Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye Halk Ağzından Derleme Sözlüğü I-VI*. Ankara: TDK Yay. [DS]

————— (2009). *Tarama Sözlüğü I-VIII. Ciltler*, Ankara: TDK Yay. [TS]

————— (2009). *Türkçe Sözlük 10. baskı*. Ankara: TDK Yay. [GTS]

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, *Kamusü'l Muhit Tercümesi*. Ankara: TYEK Yay.

Uludağ, Süleyman (2001). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Kabalcı Yay.

Usta, Halil İbrahim, (1995). *Firdevsi-i Rumi, Süleyman-Name-i Kebir İnceleme-Metin-Sözlük (43-44-45. Ciltler)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uygur, Sinan (2007). "-(Y)Isar Gelecek Zaman Ekinin Yapısı Üzerine". *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic* 2 (49), 1193-1196.

Üşenmez, Emek (2014). *Eski Anadolu Türkçesinde Arkaik (Eski) Öğeler*. İstanbul: Akademik Kitaplar Yay.

Üzüm, İlyas (2013). "Zeydiler". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (44, 326-328), İstanbul, DİA Yay.

Yazar, Sadık (2015) "XIV.-XV. ve XVI. Yüzyıl Türkçe Divanlarında Yer Alan Arap Meseller (Atasözleri)", s.1777-1803, www.ayk.gov.tr (20.07.2016)

Yıldırım, Nimet (2008). *Fars Mitolojisi Sözlüğü*. İstanbul: Kabalcı Yay. [FMS]

Yıldırım, Nimet (2012). *İran Mitolojisi*. İstanbul: Pinhan Yay.

Yurtbaşı, Metin (2012). *Atasözleri Sözlüğü*. İstanbul: Ex-Cel-Lence Yay.

EKLER

EK 1. TOPKAPI NÜSHASI

- 1 محمد بن حمد أول الإله صده هادي
 - 2 حار عنصره موكده فلك هفت ديان
 - 3 شك دكم كي لاسنريك ولايام ولايفت
 - 4 من اودم اول صده موكه يلد خواشكار
 - 5 حاكم اولكي حكيته ايرمدي ايرم عقو
 - 6 زعي سامع واحد حق بي مثلك صمك
 - 7 عافرو سارو عيوب وعالم واقف عيوب
 - 8 حفته ياسين وهاها ديدي انوك كره
 - 9 كشميك غانده لولاك انوك وحي اولي
 - 10 صاحبي تاجي كمره مالك ملك كيان
 - 11 قبله اناب عرفان كعبه مفصوحان
 - 12 بيري صديقي عمر عثمان عادله كيد
 - 13 هلا انا نازند ككدي بر حديتي قد رسد
 - 14 سيدنيو بهترينو اوري نو اختيار
 - 15 من يحيي خاندانم دشمني مروان خن
 - 16 بنم اجنك خاترو اولده درميكه اسنديان
 - 17 ففصل جودك بجر اجن قطر عمان محيط
- كاندي خلعت كن د مكدن كليا واستوار
اندي بيدي داي طاق قمر لس في مكان
يوق كما انكي بخلكم في بدل برور كار
خشم قلسه بته مودك مفر برير
قادر اولكي قدرتي بحريه يعنه مكران
خالجي در اني حنك رازي هم نوع جنس
حاكم واد روح انسان شاه سلطان مختار
اندي چون انكشيله جرحي فلك ماهيني فن
بوجهل كوزي فالدي كافر خودوزار
صديقه شاهد انوك الحيل نوراني دور
اكمل وصاحب ملك وفضل طاعت لدار
خيدري كرا حقله بلوان بر كنين
لاننا الا على الاسيف الاد القدار
احدك اولاده اتبا عته اشبا عته
جاكري اولاد من شفقتينه انتظار
طاعتك دن منور اي جهان خوي كور
عدل قدرك قصري اجن هفت قبة جرح در
- شني جهنم اول من ليك اذن طبلو
قلدي طوق منظره جرحي مقوم فراد
من مقرر واحد اولده قادر وقيور ازل
لطف ايدر سد اوله كلزار اول خيله ديد
زعي صانع مبدع وبت ورجيم دلجلا
ماكي خالقي جهانده حافظ وكيل وهاان
احد محمود قائم مصفا دوق رسول
اولدي شاهد اولد رسوله سنك خاكر سوله
سيد مالو ولا دم شافعي هه مذبذب
حقنه اقر ايدرز سوسان ومارعات
جاري صاحبيكه اوله اخباريد دكر ايدز
مرضا وحبنا وممتدا و نامدار
قره العين محمد حسيه حسيه
جاء اولدن صده دره وصد صلاحه صده
العثمان ايلدريم بن محمد خان ربه
شمس شمع جشم ماه وان بخروهر ديان
ماه دوار الذي بهر دويكادن بون شب

1 شمس لایم ملعت کدن سحر و کیه مایه وار
 2 خنک کوه علی قوزین کلل این چینی فک
 3 فاخته کریان دقن نالان مید فکله
 4 خایه ایونک اویمکا امه لیسک شکرانیا
 5 بیزه دحش کون مینو طاعت شیر طاعت
 6 مزگی سیرینه هرکن ایرمیدی ایرمز دبی
 7 دویله فایم اولسون بادشاهی کاک
 8 بوسلیان خامه شکی غشیم تالیف اوم
 9 لیک قندی فاین اولدی ناکه دیم من
 10 یار قنر طایم یارب ندن بیلی منم
 11 بویش بویرا وک یوقم سیک و من بکارت
 12 دیکلی فردوسیک بوور شها ایمنیا
 13 کور نر غنا داستان قلای مندن بیک
 14 **سلیمان نامتوک فرق الیجی طایسک**
 15 طایران سندن نشین بانکی قیلور
 16 ترکک شها کوزی کیتی عسا
 17 عجب توك بویکی کل بساده ویرن
 18 کل میشاد ایرنمیدن سکا فتا
 19 نایبادت سولیسک الفا طحوب
 20 موسی شیرین سخن و من قیل کوا
 21 فرشتک فوت ایتا کور کور و مان
 فیض طبعک این فاهه ذله بکل هر بی
 یعنی محلا یونب اندی تاجنده مه انصار
 عزتک ایوان این استدی عرنا وک مرش
 جان ورم باش و نیم و د کبایدم ند
 همی جاد ریخی بیکی دشتوله اولمدم
 کون باد و طاعت سید و صوره ابو دکر
 حوخالی حضرتیه السون اولسون مزید
 کورند جوهر سوز و میشم کونکا ایت
 خضر و امدهک و یما شکی شیرین و ش
 اول جعتدن قان ایدد کورنم چون
 خاری یاری فک طعنا یلی جسم بنم
 کور دعدن یار ایدر لطف ایدنیا
 فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات
 چون کور اولدی جان و با دی صبا
 بوستان مرغان سراپنی ایدر سر
 روضه کور میشاد اقد نهیز
 تابلاکی بقد من عمر بقسا
 منطق کل کی سوزلرک رعنا دند
 نا اشدت ایلک قان و شها
 هدده اولب ویر سلیماندن خبر
 تین بلور عمرک کبی بیل انجا
 قندیا و خمیدی شیده و رمدف لعل حیان
 محبتک کجمله مخلوق اولدی شادان
 دوتک دیوان این صاف و شیده نامدان
 دوتکله هیدن یسک هر کله اوله
 بوین ایدق مرین خالک باش این لیل حواری
 هرجه کورن دند کجحه مهر و ما و وک
 عیر اوج و دوزنما و ما سکو ساد وک
 کج لاخر ناصت و دانه اوزن در و
 کورن و قعه ایله الدن الکل کورن
 دست غدار بویرلن قانه بزم آله
 ای یونکل هر کلام کبه شکر در وک
 دیکله ایدی جان دندن بوسلیان نکرین
 بویرل مجید سوزم در د رازها هله
 کلور این عندلیب ایدن شکر
 لاله نک لعلن دخی حمر ادد
 جنتی یانی ارمده جمکه حبا
 چون بقا عالمک یقنه عندلیب
 مستمع در دینه در لطفک دقا
 آخدی عیسیه نفس سن چون کون
 بو صبا خلیق سحر قیل و لکشا
 دم بود مدنه سولیکل فیه و سه کیر

- 1 دم کچر دوران دوزخون دایما دم بودمدر ویرصلاوت نطقه کل تاکه شاد اولار وانی مضطقا
- 2 قصه اینکلامتبلاد داود ع مر لقان حکیم قولجه و افلاطون یونانی نقلجه بواج یوز القش
- 3 الی محمد کاتب سلیمان نامتک مصنفی بوبیک سکر یوز افذا لک مطلع داستانک موالی فریدون حیدر اولد خلیله
- 4 امک حکایت و اول طریق اوردن احم یوایت قلوب اینک کو اول زمانک نیکو ذکر ایلا دیکو بیلوان جهان لک
- 5 سلم سواد دخی اوحنی قات پیرالتند اماکری نهم قصه مر ازان جانب داوده کلیدی نیت اول زمانک کو داود
- 6 خلافت صدی نه خوب بوند اوزرنه روز کارکم کجادی بکون داود علیه السلام اون کی سبطک
- 7 ملک لیکه اوردن قوراک دن سوز احوب بی اسرائیل عالم لاری ابرهیمک واسمعیلک و یعقوبک و جمیع مرسله
- 8 کور داود دن اقدم کشلیدی بوندک مر آنندن سوز اجلوب سولیدی دخی داوده آیتد کور یا بی الله
- 9 بوزمانک حضرتک دخی حق تعالی درگاهینک موسی و ابراهیم مثل علیهما السلام تقرب حاصل ایتدوک
- 10 دیکر بوندوک سوزی داوده کوچ کلوب پیردن طروب محرابه کلوب الله تعالی به رکوع سجوده
- 11 عبادت ایدوب اخوت ایچون کوز یاشلین دکوب اغلار دی ابرهیمک واسماعیلک و اسحاقک و یعقوبک
- 12 علیهم السلام کما متلین قادات اچر اویب دیکر ایدردی اندن داود باشی کور کالدراب آیتدیکر
- 13 یاربی یلدم و ایشتم کی جمیع بندن اول کلن نبیلر اتم وده دم جملسی بوجه کرامتک حاصل ایدوب خیرک
- 14 ایلشیر و تقرب حاصل اولوب و خیرک ایلشیر الهی ابراهیم اولو قلدوک خلیل لیکه و هم اودی
- 15 اکا کستان بویستان ایدوب دشمنی غمورین قهر ایتدوک بر سیک بیکه و دخی اسمعیل قربانه بوند
- 16 کرجیکه واسحاقی کامل قلدک یلکوز لغیکه و یعقوبی مکتم قلدک اوغلان لیکه و موسی مفضل
- 17 ایلدک کلیم لیکه و هارون اکا قوشدک علیله و الیاس فیم اوزرنه یریم ایدوب هم مکتم قلدک طاعلده
- 18 و طاشلده قوشلر بکی اجماعله امیدی یاریت سندن دلا ریکه بی سنک قاتلک بی کرامتک مخصوص فلا سیکه
- 19 آنلری کرامتک مخصوص قلد و عک بکی ددی حق تعالی خطاب ایدوب ددی کور یا داود سنک اولو لک اولد
- 20 بودر کور سکا بکوز بن ابراهیمی اود که مبتلا قلدیم صبر ایدوب کسینه شکایت قیلادی و دخی اسمعیل
- 21 بعث لکما قلدیم امرمه مطیع اولدی و یعقوب یوسفک فراتیله مبتلا قلدیم اچر کور سوز اولدی

1 وَيُؤَسِّفُ زَيْنَتَهُ صَلَاحًا وَمَرْصِيرًا يَلَامُ دِي بِي كَانُ كُلُّ قِيلَ دِي وَمُوسَى نَكْ أَنَا سِي دِي بِي نَعْمَ بِي ضَعِيفَةً قَبْرَ أَشِيرِي
 2 إِنِّي أَوْعَلُّ فِرَاقِي كَلِمَةً مَبْتَلَا قُلُوبَ أَوْدَ صَوِيهِ بَرَقَ دِي وَآمَرَ لَيْلَتُمْ مَطِيعَ أَوْلَ دِي يُوْقِدُ بَادِي بِنِ دِي أَوَّلُكَ بَرَكَاتِكْ
 3 مُوسَى أَوْدَهَ يَمُوتُوبَ وَصَوِيهِ غَمَقَ ائِمُوتُوبَ إِذَا دَرِ ائِنْتُمْ أَخِرُ كَلِمَتُو أَوْلَ دِي أَشِيرُ بُونَاكُ بِي نَعْمَ حَضَرَتُهُ تَقَرَّبُ
 4 يَادَا أَوْدَ بِي ضَعِيفَةً حَاصِلَ ائِنْدَرُ بِنِ سَبِي بَلَا كُودَنَ صَقْلِيُوبَ بِي سَتِيلَا دِي مَبْتَلَا قِيلَدُورَ مَرَّسَ بُونَاكُ وَكُ
 5 مَرْتَبَهَ سِنَهَ وَمَنْزِلَهَ سَنَ بِي بَرَقَ دِي دَاوُدَ ائِنْدَرِي يَابَتَ بَلُورَ مَكَو فَضْلَكْ وَكَرَمَكْ جُودَتُمْ
 6 أَتَا سَنَدَنَ تَمَنَّا ائِدَرَمَ كِدَ كُودَ قَلَانِ بِيغَا مَبْلَرُ بِي بِي مَبْتَلَا قِلَاسِنَ ائِمُوتُوبَ وَارَكِدَ ائِنْدَرُ جَلِيلَ بِنْدِي
 7 صَا بَرَكُودَنَ وَشَا كِرَكُودَنَ أَوَّلُوبَ مَرْتَبَهَ سِنَهَ يَتَشَمَّ دِي حَقَّ تَقَاكِي حَلَّ وَعَلَا ائِنْدَرِي كِرَ يَادَا دَرِ سَبِي بَلَا يَلَهَ
 8 بَرِي بَلَا مَبْتَلَا قِلَاسِنَ دَاوُدَ دِي كِرَ اَلْهِي بَرِي بَلَا جُودَتُمْ شَا كِدَ طَاقَتْ كُودَ مَبَا مَ حَقَّ تَقَاكِي دِي كِرَ بَرَا بِي
 9 بَلَا وَرَمَ دَاوُدَ ائِنْدَرِي كِرَ يَابَتَ بَرَا بِي جُودَتُمْ حَقَّ تَقَاكِي سِنَهَ دِي كِرَ بَرَكُونِ بَلَا وَرَمَ دَاوُدَ دِي كِرَ اَلْهِي
 10 بَلَا بَرَكُونِ جُودَتُمْ حَقَّ تَقَاكِي دِي كِرَ يَادَا دَاوُدَ بَرِ سَاعَتْ بَلَا وَرَمَ دَاوُدَ دِي كِرَ اَلْهِي بَرِ نَفْسِنَ بَرِ
 11 نَفَرُ بَلَا بَلَا بَرِ دِي حَقَّ تَقَاكِي حَلَّ جَلَالَهَ ائِنْدَرِي كِرَ يَادَا دَاوُدَ بَرِ نَفْسِنَ بَرِ نَفَرُ سَكَا بَلَا وَرَمَ ائَا كِرَ
 12 غَا فِلَ مَبَا شَرُ كِرَ أَوَّلُ بَرِ نَفْسِنَ أَخِرَ كَنَاهَدَ مَرْتَبَكْ اَوَّلِيَا سِنَ دِي دَاوُدَ ائِنْدَرِي كِرَ يَابَتَ أَوَّلُ بَرِ نَفْسِنَ بَلَا كِرَ
 13 وَبَرِ نَفْسِنَ بَلَا قَبْنِي كُودَنَ وَقَبْنِي سَاعَتْ كَجَلَدَهَ بَلَا بَيَانْ قَلَكْ كِدَ بِي لِيَمَ غَا فِلَ أَوَّلِيُوبَ وَقَعَهَ حَاضِرَ
 14 أَوَّلَامَ دِي اَلْهِي تَقَاكِي دِي كِرَ يَادَا دَاوُدَ أَوَّلُ كُونِ سَكَا بَلَدُورُورْ جَبَرَا بِلَ سَكَا كُودَنَ وَرَ سَنَدَنَ حَقَّ حَاضِرَ
 15 أَوَّلِيَا سَكَا كُودَ مَبْتَلَا أَوَّلُورْ دِي دَاوُدَ بُونَدَايَ اَلْوَهِيَتْ كِرَ ائِنْدَرِي شَا ذَا أَوَّلُوبَ سَبَقَهَ شَكْرَ
 16 ائِنْدَرِي كِرَ بَرِ نَفْسِنَ بَرِ نَفَرْدَهَ يَنَتَا أَوَّلَا كِرَ صَبَرُ ائِمَامَ دِي وَرَعِيَا دَتِنَهَ مَقُودَ أَوَّلَ دِي **نظر**
 17 غَمَهَ أَوَّلَهَ طَاعَتُوكْ بَرِ نَفَرْدَ نَا كِهَ مَقُودَ أَوَّلَهَ طَاعَتْ ائِي شَرِي بِنِ بُولِيَتُ حَقَّ كَشِي نَكْ قَلْبِي حَضُورَ
 18 طَاعَتِنَ ائِمَرُ قَبُولَ اَتُوكْ غَمُودَ شَغْلَ سَفِيلَدَنَ ائِدَرِ سَكْ قَلْبِيَا بَاكْ مَنَزَلَكْ عَلُويَ أَوَّلَا ائِي حَاصِلَ خَالَكْ
 19 سُورَ كُودَنَ شَاهَدَ سَفْلِي غَضَبَتِي ائِيلَا سِنَ خَالِدَ عَلُويَ حَقَقَهَ سِنَ طَاعَتْ اَوَّلَتُمْ أَوَّلَهَ خَانَمَ بَرِ نَفَرْدَ
 20 بُولِيَا قَلْبُوكْ شَيْطَانُ بُونَدَ يُولَ قَبُولَ اَوَّلَمَ دِرِ سَكْ طَاعَتِي وَبِرِ صِلَا وَفَتَ مَصْطَفَا يَهَ كِي قَبِي
 21 دَا سَتَانِ قَلَمَهَ سَوَمَاثَ وَفَتَحَ اَوَّلَ كِرَ قَوْلَانَجَهَ جُونَكِرَ دَاوُدَ طَاعَتِنَهَ غَمَهَ أَوَّلَ دِي بُونَكْ اَوْدَرِي سِنَه

اول زمانه

- 1 بزقاج کونکو کچدی مکر کو. فلسطین کنار نک برقله واریدی بقایت مرب قلعه یدی عالقه قوی الیه یدی
- 2 اونه ثومان قلعسی دیرلاری یدی اجند بیک حرای واریدی هر بی اول حرایلورک کوزین هلو اندی بکلر نک اد تعیفا
- 3 بهاد دیرلاری یدی یلکوز بیک آن قلیج اوریدی کسته دن بوز دونه فریدی عالقه ملکینه دایجی باش اندر مری پس
- 4 عفاي بقارنه بیک اریلا کوب حوزان قلعسینک ولایتین اوریدی روزمان العف طار لرین سور دی اول ولایت
- 5 خلی کوب داود شکایت حالین اعلوب حکایت ایتدو **داود یوعاین جروبا یکو** بکلر بکیمه قمریدی برلشکر
- 6 جمع ایدوب اول قلعیه واروب فتح ایلد دیو امر الیدی اول بکلر بکی دخی اون بیک ارجع ایدوب سیکنه دخی الوب
- 7 **ثومات قلعسی** اورینه کندی تا کو لشکر جوارله و مروان کاوریکله کوب اول قلعیه قوشندی دخی کجه کنده
- 8 جنک ایتدی اول یکان قلعیه نک ملکی **عفاي دخی** اول بیک اریلا قلعسینک برج بادوبی اورینه جقوب دخی دلو
- 9 لشکر فی طوبه توفیکه طوتدو جنک ایتدو **نظر** ایتدو میریج وش لشکر فوجا نیله جنک
- 10 اولی ادم قان برقه قلعیه طایله کد نک کاه جریدن قلعیه یغور وش باغدی لیه حصاردن ایلدیم وش لشکر اندی قلع
- 11 **نشر حکیمز قو لیخه یوعاین جروبا عفاي حرایله** قلعه جنکینک و قلعن اما کو بروم قصه موزاران جانب داود کانه
- 12 یتا شولکر برکون داود علیه السلام محرابنک صبح نمازین قلوب اورمشیدی بی اسرائیل قوریدی داودک جنک
- 13 کز طوبت کیو دخی آباغ اورینه طورمشیدی داود بونل نصیحت قوریدی لقمان حکیمز ایدم داود عم
- 14 اوقایت عمر فی دنت تحفن ایلمشیدی برکون خاتونلریله صحبت ایدم دی خواتین مصالحینه قومشیدی
- 15 و برکون دخی عبادته قومشیدی و برکون بی اسرائیل اجم حکم اتمکا قومشیدی و برکون دخی کا قومشیدی کو
- 16 بی اسرائیلک اون اکی سبطتک علمایی پرو برنایی اکا بروا شناخی برین کورلاری یدی داود عم احسان
- 17 اخوت اکدب و عطا ایدم دی و آندن صکر اول قوم دخی بریریله اکوت لشورلاری یدی اول کون دیکو داود
- 18 عم اول قومه و ط ایدم دی بی اسرائیلک حاللیندن اصفک آنا بی برخیان انکیا بقایت الوعالمیدی غل اجم
- 19 اول قوم اجم آندن اعلم کسته یوغیدی باش قاللمب ایتدیکو عجا برکون کوب کجری اولایک اول اجم
- 20 برقول حق تعالی به کولنه و سوسه کلدین دنیا شلر نزله کول کوزی طومادین اول قول کول کوزین حق
- 21 بملایش اولور جیمی دنیا شغلن کولدن کیدرب اول کون حضورله خشوعله حق تعالی حضرته طاعت قلا

- 1 کمر دکلده هرکني دچي شخص اولامي انبياي حدکناه ليک اي يولده اخر الاه
- 2 جرمنه توبه ايديچک برکشي يولده الله اي اوکدراشي کردوسک عفو اي جرمنه الاه
- 3 ويرصلاوت احمد سن کاه کاه حکيم قولده نائن بيغاميريله کاذ بيغامير عليهما السلام
- 4 بويله دچک برخيانز انکيا ودي نغده اول مجلنسک حاضر اولن اولبا و انبيا و ارسه مجلسي اول سوري
- 5 تصديق ايدوب ايندز کمر راست سوز بودکيم بشرجه اول طاقت يوقدر کير خطا سوز عبادت خلک سر
- 6 مناجات اين يله ويا خود کناه سر عمر کور طاعت اين يله ديدري بوندر بوسوري ديجک داود
- 7 بيغامير عم اول بوندن ازل حق تعالي يله وغان ايلدو کي کلاي سويلدي اينديکي بر حق نماي دن دلاکم
- 8 بر ساعت اين طاعت قاکم کي هيج اول طاعت اچي قطعاً دنيا تشويشي اوليا کور کله دجي وسوسه
- 9 شيطان کليه تاکو حق تعالي بکادجي ابراهيم خليل و موسي و کليم مرتبه سن دون قلا
- 10 ايله طاعت ايلدک مستمان طاعتور مقبول داو دي گمان طاعت اچي اتيام عصيان هيج
- 11 خد متومک اوليا نقصان هيج چون واکم ايوب موسي تک بولن بن بولر لايد حليلک منزلن
- 12 بويله ديبوب اند داود اول زمان کندين کورب خطا ايندي هان زاهد اولي غره اولن طاعت
- 13 غره اولن ايرمي سر رحمت هر کير اولور غره و خود بين اول بلاد اوليا لايد امين
- 14 دکلده داود سوري کير نيد سر ويرصلاوت مصطفايه ياپسر حکيم قولده داود عم
- 15 ايله ديجک انک ديلر ياد سول الله عظيم دعوي ايلکين سر مکر کير حق تعالي نك عنايت اولاکم
- 16 اخلاين طاعت قلاسن ديدلر داود دديکي سزک قزلده اول و حيله طاعت اتمک مشکله بوم
- 17 قند اساندر ارشاء الله بلکي بكون اول خدمت حقي برينه کورم ددي داود عم ايله ديجک ناشن
- 18 بيغامير دديکي ياد داود طاعتو که مغرور اولدو که خوف ايدر که سکا بوسون کدن امر و حقدن يله
- 19 کله مبتلا اولاکين ددي دجي ناشن بيرندن طوب کندي داود عم اول سويله ملول ايندي داود دجي
- 20 عم بيرندن طوب محرابه واردي عبادت يوز سوزدي اولدو کي جنابا عم کلوب داود سلام و پروت دديکي
- 21 يا خليفه الله حق تعالي سکا سلام قلوب ايند کير اول دلک کير داود بزدن دلکي بكون اکندو

1 سَاعَتِيكَ وَاقِعْ اَوْلَا حَقْدَةً اَمَّا كَرِيَا دَاوُدَ حَزَرَ قَلْبُكَ كُنْ اَهْمَ مَرْتَبِكَ اَوْلَمِيَا سِنَ صُكْرٍ حَتَّى دَرَكَاهُنْدَ اَوْدَ
 2 قَتَمِيَا سِنَ **نظم** اَمْدِي فِي نَهَارِ غَا فَا اَوَّلَهُ اَمَّ كَوْرَدَ تَا يَلَا دَنَ صَقْلِيَا سِنَ كَنْدَرُوْكَ
 3 اَو لَوْدَ عَوِي اَيَلْدُوْكَ بِيَلُوْرِيْسَكْ زِي سَعَادَتِ مَعْنِي بُو لُوْرِيْسَكْ
 4 تَا كَلْ حَقْدَنَ دِيْلَكْ اَوَّلَهُ عَطَا جَهْدَ اِيْدَه كُوْدَ اِيْرَجَدَ سَاعَتِ يَتِي
 5 طَاعَتِ اَو لِيْ اَوْمِيَا اَنْدَن قَصُوْر كَر تَا مَآيَه حَقْدَنَ صُكْرٍ دُوْر
 6 عَا قَلِيْسَكْ بِنْدَ دَا كِيْمَ دُوْتَه كُوْر بِنْدِي طُوْتِ اَيَلَا حَقَه طَلْعَتِي
 7 دُو جَانَكْ وَرَلْعِي فِي اَوْتَه كُوْر وَيَرْصَلَاوَتِ مُصْطَفَا يَدِي كَيْفَتِي **دَا يَتَا اَيَلِيْسَ لَمِيْن** حَكِيْمَ قَوْلِيْجَه حَقَه
 8 كُوْر جَانِ اَيَلْعَم بُو وَجْهَكْ دَاوْدَه نَصِيْحَتِ وَيَرْدِي دِيْ كِيْدِي اَنْدَن دَاوْدَ عَم دِيْجِي نَهْ اَيْنَدَ طَاعَتَه مَشْغُوْل
 9 بُوْمَ قِصَه مَر اَو لِيْ كَا دَن اَيَلِيْسَه كَلْدِي نَتِ اَو لَزْمَانِكُ دَاوْدَ اَوَّلَ عَالَمُوْر اِيْجِي كَنْدَرُوْرَنَكْ طَاعَتَه كُوْر
 10 مَرُوْر اَو لَدِي مَكْرُ كَر اَيَلِيْسَ لَمِيْن اَوَّلَ بِيْلِيْسَكْ حَا صِرْ حَا ضَرْ حُوْر مَشْدِي دَاوْدَ سُوْرَنَه قَلَاوْ اَوْرُ مَشْدِي
 11 كُوْر دِيْ كُوْر دَاوْدَ طَاعَتَه مَرُوْر اَو لَدِي اَيَلِيْسَ شَاد اَو لُوْبِيْ كَلُوْبِ كَيْفَتِه **دِيْسَه اِهْدِ مَصَه بُوْسَه رِيْسَه**
 12 **كِيَوْمَه مَضَا لَه دِلَكْ** اَيْتَدِيْ كُوْر هِيْجِ خَبَر كُوْر وَارَ مَكْرُ بِيْنَه حَقِ قِيَا كِيْ بَكَا فِطْرَ اَيْتَدِيْ كُوْر دَاوْدَ طَاعَتَه
 13 مَرُوْر اَو لَدِي مَعْلُوْمَ دَر كِيُوْر غُرُوْر اَهْلِيْنَه لَا بَدَ مُسَلْطَ اَو لَاجِيْمَ وَقْتِيْدَه سِيْرَ هِيْتِ دَنْكُوْر كِيُوْر بَكُوْن
 14 دَاوْدِيْ يُوْلَدَن جَفَا كَمَ دِيْدِي دَا جِي اَيَلِيْسَ لَمِيْن دَاوْدِيْ اَز دَر مَعَا مَشْغُوْل اَو لَدِي بُو فِكْرُ دَر كِيُوْر نَه وَجْهَكْ
 15 دَاوْدَ كُوْ كَلِيْنَه وَسُوْسَه قَالَا كَر طَاعَتَدَن جَفَا كَمَ كُوْر نَه قَتَا نَ كِيْسَه دُوْر زَاوْرُ اَوْرُ جَمِ
 16 كِيُوْر دُوْر اَصْرَ بُوْنَجَه فِتْنَه اَوْدَ كِيُوْر قَصْدِ بُو كَر اَز دَر دَاوْدِيْ اَوْدَ بُو كِيَا حَقِ دَر كَلِيْنَه صُكْرٍ بُوْل
 17 اَوَّلَ اَلْحَرَامَه اَوَّلَه حَسُوْدَ دُوْلَتَكْ اَو لُوْرُ لُحُوْدَ لَا يَسُوْدَ اَوَّلَ لَمِيْن اَوْرُ فِي كُوْر نَه
 18 جِي بِيْنَكْ يُوْلِيْنِيْ اَوْرُ بَدَه دَكَه كِيْسَه اَو لَدِي اَنْدَن اَمِيْن عَا قَلِيْسَكْ اَوْرُ كِيْ اَنْدَن سَتِيْن
 19 هَر كِيُوْر اَنْدَن اَحْتِيَا طِيْن اَيَلْدِي دَا كِيْمَ اَوَّلَ لُحُوْلَ دِيْلَكْ سُوْلِيْدِي اَي بَرَا ذَر دَمَبَدَمَ لُحُوْلَ اَوْرُ
 20 تِيْجِي تَوْحِيْدِيْلَه بُوْتِيْنِ طَلْعِي تَا شَرِ تَدَن اَو لَمِيْن لَا يَدْخُلَا صَ دَر كَلِيْنَه اَوَّلَه حَقْلَكْ حَا صَ
 21 دَر كَسَكْ اَيَلِيْسَ وَرَدَن سِيْجَتِ وَيَرْصَلَاوَتِ مُصْطَفَا يَدِي كَيْفَتِ حَكِيْمَ قَوْلِيْجَه

- 1 ايليس اول تدبيرده بزم قصه مود اول يكا دن اول مياتوك خاتون سليمانك اناسي نه كلدي نسا يوسف
2 بيا مبر اصلندن بر محبوبه قز وارديكو اونه عمران دلجه اقلو حسين
3 اجنك بو بات ساع اولك بكي خوي جا كيد كير مثالن فلک كور ما مشي دي بريدی لعین لب و قمر رخ و خورشید
4 روح ابروكل بوي كل بوي سمين تن سمين ايدي اول قزي بالغه اوليچي خي يرتدن استا دلر كسنا و بر مكر
5 مكر كيم دير لر اين يلن نسلندن بر بهادر كيني واردي طاولك بهلو ايندي خذ ميتند اولوروي
6 مجرديك دي بجه يردن اكاف ورمك دلدر المادي زيرا كير نهايت حيله استردي بر كود بني اسرائيل
7 اولور 7 اجتماع اولدي اول صحت اجن محبوبلردن فتح كلام اولدي برسي دد بكي بني اسرائيل اجره اليم قزي بات
8 ساع بكي محبوبه يفته كز مكر كز قد نه قومين دكله راع حسن كلستاندن كچن خيفه اعزي ياري
9 حياتندن اجن دكله پاكوزر حسي نيا چشم شهلا پاك دامن يديكي وصف دلوراجي دايه عشقه اولور
10 حكيم قولجه اورميا اول محبوبه نه پاك دامنك اوصاف حميد سينك كوش ايلادي كوزلري كورماي
11 كوكلدن عايق اولدي اورنيا كخا كور شعور اناسندن استادي و بر مادي بز قاج ييل كير نونك
12 اوزر نه كچدي اتاسي اليم وقات ايلدي اول قز اكسوز يتيمه قلدي اورميا بن هوريا طاولته
13 واروب حالن اعلام ايلدي طاولت ادم ارسل ايدب مال و رب اول قزي اورميا نام زاد ايلدي
14 اوليلا اجن طاولت داي وقات ايلدي اندن صلك دود بادشاه اولدي اورميا نقد كير حصد ايلدي
15 اول خاتون الا الي يفته اولدوغي اچلدن درو شيل كندن اكي مادي اول وقت كير يوهان بن جروبا
16 اول قلعتك اوزر نيل كير كندي علقه جي جاغندي اورميا دخي الو فده جي الو خذ ميه به كندي قصد بر كير
17 اول سفر دن نند و ضيفه الله كورسه الوي كلوي اول نام زاد اولن حلقوسن الا يدي اكي برب
18 كلا يدي بويكا دن اول قز دخي اتاسي اوينايد اولرند ائوب اللوي امكلكه ديك ايلدر دي اولك
19 بكي يقسولدي كور حامه وارمما دخي كوچي نيمادي وليكن اولك بكي پاك دامنديكو كشدن غيري
20 كسته اولك يوزن كورماندي بيالان غيري شي اولك دامينه ال اورماريدي بن اول خاتون اول
21 اناسيله اول دودك مسجديك قفا سنك قبلدن يكا سنن بر بكار واريدي دايه خاتونلر بهكان

1 فَصَلَّكَ اَوْلَجْتَمَدَ وَارُوْبَ كِيَا سِي يُوْرَلَا يِدِي بَعْضِي دَخِي مَوِيَه غَسَل اِيْدِي اَوْلِيَا كَرْكِيَا فِ
 2 مَسْجِدِ دِيُوْرِي دِيَا فِ دَخِي اَوْلَا خَاوَنَك اَوَلِي حَوِي دِيُوْرِي دِيَا فِ دَخِي بَرِيَا دَخِي بَرِيَا دَخِي بَرِيَا دَخِي بَرِيَا
 3 وَخَوَمَا اَعَا جَلِي دَقَب قَبَلَا مَشْدِي كُو كَلَا سِي كَلُوْب اَوْلِيَا كَرْكِيَا اَوْرَتَه دَشْمِي دِي كُو كَشَر
 4 دَخِي اَنَك اَوْرَتَك يُوْرَن كُوْمَزِي بُوْجْتَمَه نَك دَخِي اِيَاغ اِب رَوَا ن اَوْلُوْغ بِيْرَك جَوَد سِي
 5 لَالَه يَا سَمِيْن سَتَرَن لَه بَرَاوَلَه دَخِي بَن اَوْلُجْجُوْب رَمَا نَه اَكِنْدُو وَرَقَت اَوْلِيَا دَك كِيَا سِي
 6 يُوْرِي دَخِي دَرَلَكُو كِنْدَن بَر مِيَزَر بُوْلُوْب بِيْلَنَه دَخِي حَوْرِي كُوْتَن يَكِي كِيَا جِيْمِيَه كِيَا دِي **نظم**
 7 جِيْمِيَه كِيَا يُوْرِي اَوْلُجْجُوْب نُوْر كَلِي كُوْر حَوْرِي اَوْرَن صَنِيَكَه جُوْن لِيَا سِي جِيْمِيَه جُوْرِي كِيَا
 8 كُوَا جَقْدِي بَلَنْدَن بَر قَمَر اَوْلُجْجُوْب عِيَا ن اَوْلِيَا جِيْمِيَه صَا لَسِيْن جَان تُوْشِدَر يَالِغَدِي كُوْن
 9 يِل ضِيَدَر كِيَا مِيَا نَه دُوْرُوْر صَوِيَه كِيَا دِيَا اَوْلُجْجُوْب اَوْد اَوْرَد جُوْن كُوْرُوْش كِيَا اَوْلُجْجُوْب صَوِيَه
 10 صَنِيَكَه رُوْشَن كُوْن كِيَا دِيُوْصِيَه جِيْمِيَه كِيَا دِيَا اَوْلُجْجُوْب كَشَر عَاشِق اَوْلُجْجُوْب اَوْلُجْجُوْب كِيَا
 11 وَبَر صَاوَا ت مَصْطَفَا يَه شَا دَمَان **دَا سَتَان اَغَا كَرَدَن اِلِيْس اَمِيْن دَاوَد مَكِيَر قُوْجَه بَا شَاوَع** اَوْلُجْجُوْب
 12 يَمَقْن بَرُوْم قَصَدَه مَوْر بُوْكَادَن اِلِيْس اَكَلِي اِلِيْس بُوْرِي كَرَدَه يَكِن عَجِيَا دَاوَدَه نَد وَجِيَه بُوْل بُوْلَا مَر
 13 اَكَاوَسُوْسَه قَلَام دِيُوْرُوْمَك مَسْجِد جُوْرَن سِيْن دُوْلَاوْب كَرَدَن نَا كَهَا ن اَوْلَا خَاوَن كُوْرَب حَشِيَه اِلِيْس
 14 دَخِي حِيَا ن اَوْلُجْجُوْب كُوْشَلَنَد دِيَكِيَر اَكُو دَاوَدَه فُرَقَت بُوْر سَم بُوْغُوْرَتَا لَه بُوْر مَالَه اَدِي حَوَا يِلَه اَز دَر دُوْر
 15 وَدَخِي عُوْرَت اَوْجِنْدَن اَلْدَر تَن قَابِلَه هَا بِي عُوْرَت اَوْجِنْدَن اَلْدَر تَن مَر كُوْلَدَن هَا رُوْت مَارُوْت عُوْرَت
 16 اَوْجِنْدَن حَبِيَه صَا لَدَر دَر بُوْسَف بِيْتَا مِيَرِي عُوْرَت اَوْجِنْدَن حَبِيَه صَا لَدَر دَر زِنْدَان جَا كَر دَم اَيُوْب مِيَرِي
 17 عُوْرَت اَوْجِنْدَن كِر تَار اَنَدَر دَم عُوْرَت اَوْجِنْدَن يَتَقُوْلَه عِيَصِي خُذَا دُشَدَم اَرَا لَرِنَدَن يَنَاق وَاقِع عُوْرَت
 18 اَوْجِنْدَن سِيَا سَت وَهَلَا لَك اَنَدَر دَم عُوْرَت اَوْجِنْدَن بَلْعِي يَا عُوْرَت اِيْمَا شُوْر كَر دَم **نظم**
 19 عُوْرَتِيَلَه اَز دَر دُوْرَب اَدِي كِيَا يَدَر دَم اَبَق اَبَق كَنْدُو ي عُوْرَتِيَلَه اَغِيْشَم هَا بَا هَلَاك
 20 عُوْرَتِيَلَه اَوْلِي جِيْمِيَه بِيْر خَاك عُوْرَتِيَلَه اَز جِيْمِيَه يُوْلَدَن مَدَام عُوْرَتِيَلَه اَوْلَدَم بِن شَا دَا مَر
 21 عُوْرَتِيَلَه اَز دَر دُوْر مَخْلُق بِيْر عُوْرَتِيَلَه بُوْلَدَم اَن دَسْت رَسَر بَر اِيْتَن اَدَم دَاوَلَك اَوْرِيَنَه كِيَا

- 1 تا کراچر سويلشا کراي حکيم بويلاه ديئوب ايليش اوردي اندک لا ویر صلاوات مضطعا به فی خلایف
- 2 **نشر** ايله اولسا کرک کزد اوده فرصت بلور سم بوعورت اوچندن فرصت بلور مک حستی فی هتاز دن داود بونک
- 3 یوزین کویچک اعتماد بود کیم اودوخ قورأت زبور ی یاکوز طاعت قاسدا اولد نمازدن چقر دی حیجی
- 4 فکر اندیکر نیک بوعورته نظر قلده کند وزین بر مرغوب قوش شکله قوید بیکر اولک مثالی قوش دنیا سریند
- 5 اولما دی مقصود بوجیه اودک نظره وان داود کوروب بوجا طمع قله اوچ پنجه سنه قوناد اوده
- 6 پنجه ده دوتما وان جاق اوچ اول عورت یوندی بی بکارک اوریه قوناد اوده برله عورته نظره قله
- 7 نمازدن چقه قایق اوله کور شیطان کیم نه اغوا کرایدیم **نظم** کورته مکاری بلید اولور کمین
- 8 کیم شردن کسنا اولمز امین مرسل کین اول یینک نی گمان اندی عورت برله میس دی نمان
- 9 قصد بولدن حقان اودی حق او نیل کورسه عورت یوزی کالمیسک مکرته آلد مغیر
- 10 اویغ اولمز سوزی ایوضغیر کمر شردن استسک اولک حجات ویر صلاوت مضطعا به بالودات
- 11 **نشر** ایکی لشکر تیغ تبر لر غریان قلوب کور صال فکر دوشلرک الوب ات سور بر برینه بحری روانلین کور بول
- 12 کور لور ایدر کور قوش قوش جک جولان قلیش کور سکول و سنشوب سنه ویزین کور سکوش کور صالین بول فراف
- 13 اوزن دوشید کور تیغ تبر لر صلیشوب باشکونجشید کور خون لر حیدر کور ازلر اوصان کور لبوب دور شد کور
- 14 محشر جنک کورب اول صاقدن سونشید کور لیکین اول قلمه نک امیری نیک نامی یعنی کور **عقایی** حرای اولد
- 15 لشکر اچند یالک قلیج اکنه سام سوار و ش بر جنک ایدر بیکر مریخ فلک کورب قولنه تحسین جنکه
- 16 افرین ایدر دی **نظم** کیمه کور دی اور سدی سام سوار کله سینی خره ایدر دی دن وان
- 17 قهر مانی قاتلی و ش جنک ایدوب تیغ صالوب جنک ایدر دی شاهوار صنگه شاهین اوزی قهر طاعنه
- 18 بارور لای جنک ایدر اسفند بار بزدیم اچر طاعنه قلمه ایدر فتح نصرت بولوب اولدی کامکار
- 19 اژدها و ش قان اچوب دشمنک چون بکنک انری عدوسن مار و مار قاعلاک قاعلاک قاعلاک
- 20 ویر صلاوت مضطعا به بختیار **نشر** حکیم قولیه چون کور اول کون اخشام اولجیه جنک کیم ایدر
- 21 اخشام اولجیه قلمه قومین صیوب طاعت کور **عقایی** حرای دخی کور دیکر لشکر صیدی قلمه تبر سنه

1 کُتِبَ كُتُوبٌ قَلَمِيَّةٌ كَرُوبٌ قَا بُو سِنِ حُكْمٍ قُلُوبٌ رُوحٌ بَا دُو اُو زَرَنَه جَعُوبٌ مِير سِيَا هِي سِيَا هِي عَرَبَتِ قُلُوبٌ يَنَه جَنَاهُ
 2 مَوَدُّ لَر بُو يَكَا دَن عَوَا بَكَلَر يَكِي دَخِي قَلَمَه دَن يَكَا اَوَن يَكِي كُتُبِي قُوبٌ كُتُبٌ جَا دَرَنَه اِي نِي دِي بَكَلَر دَخِي خَلَو
 3 خِيَمَه سِنَه وَدِي قُو تَنِي اَوَلَتَا اِي حُجُون اَعْلَسِدَر نَعْمَ لَو كَرَنَه مَرَحَمَ بَقْلَسِدَر اَنَدَن اَوُر مِيَا ي نَعْتَش اِي تَد كَرَنَه
 4 اَوَل مَر دَن جَان حَقَه سَلَبَر اَلَمَش عَوَا بَكَلَر يَكِي كُتُبِ الوُسْنِ جَا دَرَنَه كُو رَدِي نَو رَات حَلِكِيَه دَا دُو يَنَاقَا
 5 شَرِي عِيَه بَلَا مَوِيَا مِيُو بَ كَفَنَه قُوبٌ قَرَا يَرُو كَ قَرَن يَا دُو بَ دَقَن اِي تَد اِي رَسِي جَنَك اِي مِيُو بَ اَوُر يَا نُو كَ
 6 يَا سِن طَو تَرُو وَ هِي حِيَه سِي طَا شَتَه تَا رِي خ يَا ذَرُو بَر لَاد تِي غَلَه قُو دِي كَرَنَه رَمَانَدَن كَلَو كَرَنَه قَلَمَه جَنَكَلَن شَهِي د
 7 اَوَل دُو عَن بِيَا ن اِي تَدُو تَا كَر مَر كَن كَنَلَر اَوَل تَارِي حِي اَقُوبُ بَ يَا كَر رُو ح خِي رَد عَا قَلَدَر **نظر**
 8 اَوُر مِيَا كَن اِي سِنِي سِن اَوُر دَرُو جَسْمَر بَا كَن قَرَا يَن قَر دَرُو جَرَج كَر دُو رَاتِي بُو دَر اِي سِيَا
 9 هَر دُو مِيُو اِي دَجَلَكَن خَا كَ خَا دَر نَفَع تَا اَوُر مِيَا اَوَل مَق كَنِي جُونَكُر اِي رَسِي سِنَه قُو رَمَش بَنِي
 10 بَارِغ دَه رَك دَر دَر دَكَن خَا رَكَه يَا دَكُو رِي كِي عَا لَمَ مَارَكَه صَحِي عَا لَمَ دَكُو رِي مَو تَرَه
 11 قَرَمِي دُو رَان دَكَن قُو تَرَه يَزِي جَا كُون يُو زَنَه كَلَدِي فَا كَ وَ يَزِي مَنَصِي بُولَدِي مَقْصُود لَك
 12 عَا قَت جَرِي فَا كَ اَوَل دَرِي بَن مَنَصِي ن اَنُو كَ اَل دَرِي بَن حَا ل عَا لَمَ بُو دَر اَك لَانِي ن
 13 دَرِي صَا كَو ت مَصْطَفَا يَه يَا مِيَن **دَا سَتَان عَشَر دَا وُد حَا قُو ن اَوُر يَا** حَكِيم قُو رِي جَد اَوُر مِيَا كِي مَر شَهِي د
 14 اَوَل دِي عَوَا بَكَلَر يَكِي نَامَه يَا رُو بَ دَا وُد اَل دُو كَن بِلَا دَرِي دَخِي نَامَه كُوب اِي رِي جَك كُو كَلَدَن شَا د اَوَل دِي اَمَا كِي مَر
 15 نَفَا صِي حَ بُو دَر كِي مَر **كُورَ اَلله وَ حَقَه** دَمِ شَدَر كِي مَر هَر كِي سَه كِي مَر دَا وُد قَضِيَه سِنَدَن خَبَر وِي ن
 16 اَعْتَقَا دِي اَوُر سُو ل جِي رِي رَوَا ت اَوُرَه قَصَص كَر دَه كُو رَد رَوَا دَر كِي مَر اَكَا حَا د اَوُر اَل اَوَل كَا هَه مَر تَكَب
 17 اَوَل دُو حُجُون كِي دَا وُد كِي اَلله تَعَا لِي قَتِي دَ مَر تَسِي عَا لِي رَسُو لَه اَفْتَرَا قَلَد وَ بَعَا ن اِي ن حَا شَا دَا وُد دَن كَلَه اَوَل
 18 يَزِي خَا نُو حُجُون اَوُر يَا ي اَل دَر وَ اَنُو كَ هَا لَا كَ لِي كَنَه سَبَب اَوَلَا عُو دَتَن اَل مَ اِي حُجُون حَقِي قُ يَلَك كِي مَر اَوَل دَا وُد عَم
 19 عَا لَمَن رَحْمَت اَوَل مَر قُو لَدَمَز وَ اَكَا اَوَا نَدَن دَلِيل وَ حَقَت اَوَل مَشِي دَن اَمَا كِي مَر اَنَدَن كِي مَر حَقِي قُ كَرَمَ اِي صَا
 20 اَهْلِي دِي دَر اَوَل بِي غَا مَر لَرِي كُنَا هَدَن تَنَزِي ه اِي دُو بَ بُو دَا وُد كَ قَضِيَه سِنَدَن دَمِ شَدَر دَر كِي مَر دَا وُد كَ عَم
 21 كُنَا هِي اَوَل دَر كِي مَر مَتَا اِي دَر دِي كُو كَلَدَن نُو كَلَدِي اَوَل **اَوُر يَا** عُو رَتِ بَنُو مَ حَا لَا لَم اَوَل دِي دِي دَر دِي كُو بُو دَر كُو

1 اوردی ای الدنمک قصه قیلیدی بکیم اول خاقونه میل ایندی کی وقت اتناق ایله دشمنیدیکو اوری اول زمان
 2 غزایه کشیدیدی بکیم یو عایله و تابوت اوکنجه قلعه چکنده جنک ایدرکن و عتک ایروب شهید اولد
 3 انوک شهادت خبری چونکه داوده ایرشیدی انوک اولی داوده موافق کلای کناهی اول اولدیکو ابرق
 4 اصحابلر اولدی کی اکا اجمادی ایروغنه جع ایدت حسرت ایدوکنلار اکا اجمادی و اندر صکره
 5 دتوب اول عورت جفت لندی بن حق تبارک و تعالی داوده عتاب قلدیکو زیبا کیم بیغا میرلرک کناهی
 6 نقدن کچی داخی اولدسه اول الله تعالی نک قیتده اولوددر **نظم** اینیا نک ذوقه جرمی تمام
 7 حق قیتده در حرجه و سلاکم کند نک حاهی اولن مرسلدی جرمه لایق کورمیدی رب الامار
 8 **نثر** حکیم قولنجه عباس ابن مالک ایله اوردیا هنوز اول خاقون جفتلما منیدی اما کیم دلشیکم
 9 الیدی یوقلو سیدی کوکل اکا مقهر اولمشیدیکو غزادن کلیدی غزایه اول خاقونه خرج قلوب
 10 الیدی نیکو لغزان حکیم نعلنجه ذکر ایلدک چونکه اول ارمیا غزایه کیدی داود اکا کوکل و رب
 11 ادم کوندرب ولادی اول عورت دخی داوده ورمنا رضا ویردی مرتبه سی الله تعالی درگاه هند
 12 اولدویغی اچلدن بن داود ائی جفتلندی اما کیم اوردیا ائی ایشیدب بعايت ملود اولدی اول ملا لک الله
 13 کندورین لشکر اوردی شهید ایدر بن حق تبارک و تعالی داوده عتاب قلدی اندن اوردو کیم
 14 کندونک طقسان طقوز عورت و اریدی زیبا کیم نورات حکمت بودر کیم برکشی نقد عورت اولد
 15 جایزدر نفقسته قاید اولنجی الموق روایدی اول سبدن داودک دخی اول خاقون سکن طقوز دخی
 16 محبوبه جاریه سی و اریدی بوجه خاقونلری و جاریه سی و اریکن برکشینک بر خاقونیه دخی طمع ایلمک
 17 روا کلای بوندن اوردو کیم حضرت رسالت و شفیع المصداق و سر هنک قیامت محمد مصطفی
 18 علیه السلام دویکیم اگر سیزدن برکوز دخی برکوز بیع اوزرینه بیع انیاسن یعنی اول دلدو کی طوری
 19 دخی اکا ویرمکا رافی اولایر ائی واروب ارتورب دلمک یا بر فردشکر دلدو کی عودتی کیم برینه
 20 رافی اولایر ارایه کروب دلمک کی بونلرک کلشی بونم شریعتورده منهی در عافا کر کند کیم
 21 یونیه مکتب اولمیا **نظم** عاقل اولکی مصیبتدن قیلد لغزاد حقدامرندن تجاوز اعلی ای نیراز

1 مَرْتَدَن كَرَجِيَرَسَك طَوْتُ شَرِيْعَت بُولِي كِي مَطَرِيْعَت بُو حَقِيْقَت طَوْنَه اَمَرِي كَار سَار
 2 نَشَر كِي مَرَوْنَجَه جُونَكِر اَوْرِيَا اَوْلَجَنَك شَمِيْدَا وَلَدِي دَاوَد دِلِي كِي اَوْرِيَا نَك بُو فُلُوْسَن دِلِيَا
 3 اَلَا مَضُوْدِيْن بُولَا زِيَر كِي دَاوَد اَوْلَخَا قُوْنَه اِيْلَه عَاشِق اَو لِيْشِيْدِي كِي صَبَرِي قَرَارِي اَلَدَن كِي مَشِيْدِي
 4 عَشَق عَقْلَك تَارِيْنَك مَشِيْدِي اَمَّا كِي مِيْنَه اِيْلَدَن دِي عَار اِيْدِي دِي دَارِيْنِي كَسِيْنِيَا دَمَزِي دَه جُونَكِر
 5 بُونَك اَوْرِيْنَه رُوْز كَار كُجْدِي دَاوَد صَبَر اَو اَمَّا دِي حَضُوْرِيْلَه عِيَادَت اِيْدَن مَر اَوْنَك خَا قُوْنَلِيْلَه
 6 يَتَم اَوْلَدِي كُوْرِي كِي دَارِيْنِي صَقْلَا مَقِيْلَه اَوْلَا ز فَكْر اِيْتِيْدِي كِي بُوْرَانَم اَوْل كَسِيْنِيَه دِي مَكَا اَوْل خَا قُوْنَدَن
 7 خَبَر اَلَه كُوْر مَكَا نَدَه بِيْن اَخِي رَاي تَدِيْر اِيْنِي اِيْتِيْدِي كِي اِيْلِيَا وَا كُوْر دَاوَد اَو قُوْنَدَا نِي اِيْدِي اَوْنَك
 8 بَزَخَا قُوْن وَا رِيْدِي كِي اِدِنَه جَوْبَا دِيْر لَارِيْدِي يُوْعَاوَك اَنَه سِيْلَه كِي مَر دَاوَد قُوْنَدَا شِيْدِي كِي
 9 اَوْنَك دِي اِيْ جَوْبَا دِي اَوْل اِيْلِيَا وَا قُوْنَه قُوْنَدَا شَن اَلَشَلَرِيْدِي بِيْرِيْسَن سُوْر لَارِيْدِي
 10 هَم دَاوَد دِي اَوْل خَا قُوْنَلِيْلَه دُوْسَت لَشُوْر دِي عَايَلَه زَاهِد مَحْسِنَه مَشْفَقَه اَوْل دُوْغِيُوْن بِيْر
 11 دَاوَد طُوْرَب قُوْنَدَا نِي اِيْلِيَا وَا اَوْدَه سِنَه وَا رِيْدِي اِجَارُو كُر دِي سَلَام وِيْر دِي اَوْل خَا قُوْن دِي
 12 دَاوَدِي كُوْرَب بِيْرِنَدَن طُوْرَب قُرْشُو وَا رِيْدِي تَعْظِيْم اِيْلَدِي بَغَايَت عَزِيْز قِلَدِي اَو كِنَه طَعَام كُوْر دِي
 13 دَاوَد اِيْمَا دِي دِيْدِي كِي اَلِي دِنَت كُوْنَدِي كِي دِي بِنُوْم بَغَا رَمْدَن اَشْفَا طَعَام كِي مَدِي اَلَا كِي صَوَا اِجَارَه
 14 اَلَا كِي مَر صُوِيْك وَا رِيْمَه كُوْر كِي كِي مَر صُوِيْر كِي اَو دِي صُوُوْدَر عَشَق حَرَا دَتِي بِيْر جَك دَفْع اِيْدِي
 15 دِي اَوْل خَا قُوْن دِي بِيْرِنَدَن طُوْرَب صُو كُوْر دِي دَاوَد صُوُوْدَن اِجْدِي خَا قُوْن دَاوَد يُوْرِيْنَه بَقُوْبُوْر كِي
 16 دَاوَد كِي كِيْرَنَك رَنَك زَعْفَرَان يَكِي صَرَمِيْن كُوْر كِي اَعْلَمَدَن قَرَمِيْن حَالِي مَكَدَه سِيْمَا سِنَك
 17 عَشَق اَنِي وَا رِيْن اَوْل خَا قُوْن بَغَايَت زِيْر كِي عَاوَلَه كَا مَلَه فَا حِلَه خَا قُوْنَدِي رَمَا نِيْنَه دُو فُوْرِيْنَه
 18 سَوَاك اِيْدَب اِيْتِيْدِي كِي يَا نَبِي اَلَلَه سِيْمَا كَن عَشَق حَالِي وَا اَكْرَجِي كُوْر عَشَق حَقِيْقِي خُوْطُفِيْلَكُوْر
 19 اَمَّا كِي بُو عَشَق مَحَارِيْنَك اَصْلِي نَدَه دِي دِي دَاوَد اَوْل خَا قُوْنَك زِيْهِي اِطْرَكِيْنَه عَقْل بَا كِيْنَه
 20 تَحْسِيْن اِيْلَا دِي دِي دُوْب اِيْتِيْدِي كِي بَلِي اِيْتِيْدِي كِي بِنُوْم كُوْطَلَه عَشَق اَنِي وَا رَدَر بِيْر قَاچ اِيْدِي كِي
 21 كُوْطَلَه رَا نَم صَقْلَا نَم كِيْمَسِيْنِيَا دِي مَر كِي حِيْمَان سَرَا نِيْنَه بُوْلَدَش جُوْق حَالِدَا ش بُوْلَمَر جُوْق رَا زِيْلَه

1 بولنم دشمنان جهان دوست بولنم **نظم** **م** دورا جينك بولمدم را داشت
 2 كيمه ديم اغانايه سروي فاش بخشه دردم شرح ايدرم سالكه سوزد كل اغلايه باكه طالع طاهر
 3 **نشر** حليم قوليجه داودم ايله ديجك اول خاقون ايندي كير يايي الله اكر كير بوجار بيله ديجك رارسه
 4 لطف ايد و كوز سويلكوز اكرجه كير كتايكوز كوزده كشي رازي عودنلر سويل مسون ديمش اما كير هر خاقون
 5 عاقلي بختون يكي دكلر انجه انهي اول كير نجه ارككدن شول بهادر يكي ارككدن بيك اول اكر
 6 چكوز خذمتده يور رسك كيد و زوا كير كير مشكك و اريسسه ايردن كلد و كجه عقيل ايرد و كجه
 7 غلومرجه حل ايد و ز دجي رازك و يرميا و ز باش و ز سكا يان صنانك قاني قان پير قاره و ز دك
 8 داود ايندي كير بندجي سندن ايتقام اولد و عي اچلدن و سنك پاكين لكونك ايتقام بكال خاكدان اولد
 9 ايتقام و ارددر سكا دك و ديكلا كلم كير يارسن اميد و ارددر كيم در مان دجي قلاسن كير بنوم در و ك
 10 در مانينه سندن اوزك حليم خازف يقدردر راستن سويلكلا دجي سندن فضل سخن دان صادق بقدر
 11 ديوب بشلادي اول خاقون صور ز نجه كوردون اسكا عاشق اولد و غن ملك نسلد ديوب مورد و غن
 12 **شايه قري تشايه اولد و غن** ايلدين اذن صكر اوميا نك نام زاد لوسي ايدون بلكون صبر ايلدين
 13 جاكدن اوميا نك شهيد اولد و غن خبرين كلد و كين المغه قصد ايلد و كين ايلدن دجي عار ايلد و كين
 14 رازين كوت سويلاد كوين در ديه جان استاد كين جلمسين داود عيله لسلام اول خاقون دقتيرين
 15 ايلدي برا كسوز سويلدي بكا در مان اكلر حالم مكلد در ديوب نياز قلدي **نظم** **م**
 16 عرض ايد خاقون اوينده وصف حال كوزلردن اويندي دري لال اكر يدي در دكه مثلي طولاب
 17 ناز ايدري حيله صنيك رباب فوحه سندن اكردي كوك ملك ياشينه غرق اولدي كا و ياه سنك
 18 طالعندن پير بوزي ايندي آه كاتدي جرخك يوزي دوي سياه عنيق او دنده اولدي جانينه كان
 19 اغلدي خاقون اوكدن زادرار عنيق اولد ادي بختون ايدن عنيق اولك طاعنوب مغولدن
 20 عاشق اولق مئكل اخي عودنه عودتي كير سوسه اوغر مئنه عودتي كير سوسه ايدن اول خطا
 21 كير بولنم عودنارا هيج وفا عودتك حقيقت در كام ياريت كسا او فمز وقاري پير زت

1 دَن بَدَرِ كِيُو اَكه سَوَكِل وِ پِرِه كَر كَامِل اَوْنِ عَوَدَتِ اَصْلِنِ يِيَن كَر عَوَرَتَك مَحْسِنِ مِفَاتِ دِلِ دَن مَقِيَن
 2 وِ پِرِ صِلَا وَاَتِ مَضْطَفَا يَه بَا كِيَن **نَشْر** حَا كِيُو قَوْلِ خُجَه دَا وُدِ عَمِ اَيْلَه دِرِ جِيَه اَيْلِيَا وَخَا لَوْنِ جِرَو بَا
 3 اَيْدِي كِيُو يَا بِيَّيِ اَلله اَكِرْ حِيَه كِيُو اَوَلِ خَا قَوْنِ بَا كِيَن بَا كِيَن بَقَا يَتِ بِي اِسْرَا يَلَه قَوْرِ اِجَرِ اِيَن يَا مَن سِيَفِن
 4 دَن دُرُ عَقِلِ تَدْبِيرِ كِه مَنصُورِ دُرُ وَصَا حِيَتِ حَسَنِي جَا لَمَه مَالِكِه مَالِكِه كَرِ عِدَمَه سَحِيحِه دُورِ
 5 مَسْفِيَه دَن نَعْمَتِن كَدَالَمِ يَدِرِ جِيَه يُو سَفِ بِيغَا مَرِ نَسْلِيَه اَلِكِمِ يَكِي عَطِيَرِ يَمَلَوَنَك قَرِيدِرِ
 6 اَمَّا كِيُو بَقَا يَتِ غَيْرَتِ اَهْلِيَه عَجَبِه كِيُو بُو خُجَه خَا قَوْلِ لَو كِه اَوَرِيَنده كَوْدَسَه وِ پِرِ دِي خِي بُو كِيُو
 7 حَضْرَتَك بِئَرِ اَوْرِدَمَه اَوَلِ هَنُورِ بَا كِيَن دَرِ اَوْنِ دَدَتِ يَاشِنْدَه اَوَلَا يَا خُوذِ اَوَلِيَا بِنِ دَكْدَكِرِ دَخْتَرِ
 8 پِرِ اِيَن رِصَا وِ پِرِ مَيَا وَلا كِيَن وِرِ يَمِ اَوْنِ كَالَه تَنظُرِ بُو لَوْ شَا يَمِ بُو سَنَك بَاشَكَدَن كِيُو اَحْوَالِ عَشِيَقَه
 9 جَلَدِ وُكِه دَرِ دُورِ وَا كِي اَكَا بِرِ بِرِ سُو يَلِيَا يَزِ تَنفَاحَه سُو يَلِيَا كُوْمِ كُوْمِ كَدَنده جَوَابِ وِ پِرِ
 10 دِي دَا وُدِ اَبْتِدِي كِيُو اَكِرْ كِيُو وِرِ اَسِنِ كَرِمِ اَيْدِي اَسِنِ اَمَّا كِيُو صَقَبِنِ بُو سِرِ وُمرِ نَاسِنِ دُو مَسُونِ
 11 اَوْرِ كُوْنِ اَوِي مَسُونِ حَسُودِ كَرِ اَشِيْدَبِ نَمَازِ كَرِ قَلَا غِنَه قُو مَسُونِ بَنُومِ اِيُو اَدِي عَالَمِ اِجَرِ يُو مَسُونِ
 12 كِيُو يَكِ يَلِيَقِ اَبُو اَدِي بُو رَزَانِ بِرِ دَمِ اِجَرِ اِيَا غَه بِرِ اَعُوْرِ **نَظَر** اَلُو يَلِيَقِ نِيَكِ وَا يِي يَا وِرَا دِ
 13 صَبْرِ اِيَا غَه بِرِ اَعُوْرِ اِيُو خُو شَرِ نَمَادِ يَا وِرَا دِي قَا دِ نِيَجَه بِرِ كِيَنِي
 14 كُوْرِي يَلُو بِيغِي بَاشَلُو اَوَلِ يِي حَالِي عَرَضِ اِيَا دِي اَكَا هِيَه عَاشِقِ اَوَلِ دِي دُرُ نَه دَرِ مَانِ اَوَلِ
 15 مَرْدَه جِسْمَه نِيَسُونِ جَانَانِ اَوَلِ اَوَلِ كُوِي كُو سَرِ مَسُونِ جَانِ جَانِ مَوْتِ اَحْمَدِ دُورِ اِيَا لَه اِنْتَظَارِ
 16 اَدِي عِلَادِ اَكِه دُو مَرِ نَامْدَانِ خَلِقِ كِي صِيَدَا يَدِيَه جَانِ عَشِقِ جَاهِه جَانَدِه دَا دِرِ بَدَه جَانِ عَشِقِ
 17 اِيَكِي عَالَمِ خِي سَه بَكِنِ دَانِ عَشِقِ لَامَكَانَكِ كَنُورِ عَمَارِ عَشِقِ بُو سَلَا مَتِ فَتَحَكِ مِفَاتِ اِجَرِ عَشِقِ
 18 بُو سَلَا مَرْدِ نِيَكِ مِضْبَاحِ عَشِقِ هَرَكِه عَاشِقِ اَوَلِ مَدِي عَشِقِ لَوَلِ عَشِيَقَه كُو كَلِ وِ پِرِ اَوَلِ اِنْسَانِ اَوَلِ
 19 عَاشِقِ فَرْدِ وِ سِيَكِ سُوْرِيَن طَوْتِ وِ پِرِ صِلَا وَاَتِ مَضْطَفَا يَه بُو اَكَتِ **دَا سَتَانِ اَكِه شَدَن يَشْتَا يِعِ اَزِ عَشِقِ دَا وُدِ**
 20 عَمِ حَا كِيُو قَوْلِ خُجَه جُوْنِ كُوْدِ اَوْنِ كِه اَيْلِيَا وَخَا قَوْنِ اَلِكِمِ قُوِي بُو سُوْرِي كُو اَشْتِيْدِي بِرِ نَدَن طَوْتِ
 21 فَتَنَانِ كِيُوْبِ اَوَرِيَنده جَادِ اَوَرِ نِيُوْبِ اِيَا غِنَه اَوْرِ كِنِ كِيُوْبِ دِي يَشْتَا يِعِ اَوَلِ كِيَنه كَلُوْبِ كِنْدِي مَكْرَمِ

- 1 بُوِيكَادَن دَجي اَوُرْمِيَا نَك شَهِيد اَوَلدُوغِين اِسْمَشِيدِي مَا تَم طَوْتَب طَالَعِيدَن نِكَايَتَلغَب اَتوردي
 2 نَجَب نَحْسَن طَالَعُو وَاَرَمِيَن بُوِيخَدَن بَرُو يوقَلق جَكُوپ صَبْرَايَلدُو مَكْسِنِيَه يَصَا فَرَمَدَم عَافِيَت
 3 طَاوُت سَنَاه سُوْرِيَه اَوُرْمِيَا يَه پَس حِيدَم اَحَا اَوَلدَاخِي مُرَاة اِيوَمَدِين كُونَم اَنُوك مِيَا بَك يُوْرِيَن
 4 كُوْرَمَدِين اَوَلدُو جَوَان بَهْلُوَان جِهَان هَلَاك اَوَلدِي دِيوَب اَه اِيْمَدِي فَاك يُوْرِيَن اِهِي عَوْنَك دَسُوْنِيَد
 5 سِيَاه اِيْمَدِي **نظمو** جِيخ اَلِدَن اَعْلِيَعَب اَتَدِي عِيَان كُوْلَرَدَن يَاش پَرِيَه خَلَدِي
 6 طَالَعِيدَن جَوَق نِيكَايَت اِيَالِي يَانْدِي يَاقَلدِي دَجِي هَم سُوِيَالدِي بِنَطَرَدَن دَلِيْرِيَنك حَسَرِي
 7 بُوِيكَادَن رُوْر كَارَك شِيْدِي طُوْش اَوَلدُو بَرْدَز دَه كِيوَرَمَان مَحِيْتِي رَد اَتَكَا اِمَكَا فَي يُوَق
 8 يَار اَلِكَدَن جِيخ غِنَه عَوْدَت اَه اَتَدِي كِيخ شَفَقَت مِهْر مَاه دِكَلد اِيْمَدِي نُوْلِيَسَه اَحَا لِي دَن
 9 وَيَرْ صِلَاوَات مُصْطَفَايَه حَسَن **نشد** حِكْمُو قَوْلِيخَه بَتَشَايِيغ خَاوُون بُوو جِهَلَه اَوُرْمِيَا جَوْن اَه اَلِدَن
 10 مَلُو اَوَلو بُوْر دَن نَاك هَا ن اِيَلِيَا وَخَاوُون جَوو بَا دَجِي جِهَه كَلُو ب سَلَام لَشِيدِي اَوَل خَاوُون دَجِي
 11 اَنَا سِيَاه قَر شُو جَقُو بِي كُوْر شُو ب فَدَم كُوْر دَك مَر جَا اَهْلَاو سَهْلَا دِيوَب اِيچُو خَوْتِنَه اِيَلدُو ب
 12 اَلْتِه دُوْشَك صَلُو ب اَتوردي اَنَدَن جَوو بَا حَلُوْن نَطَر صَلُو ب كُوْر دِيكُو بَتَشَايِيغ خَاوُون بَعَايَت
 13 مَلَاكَت اِيچَم فَرَا سَتِيَاه اِيَلدِيكُو نَا مَرَاد اَوُرْمِيَا نَك شَهِيد اَوَلدُوغِين اِسْمَشِيدِي دُوْرز اَكَا مَلُوْلَد
 14 يَرِنَدَن طُوْب اِيْتَدِيكُو بُو جَارِيكُو بِي خَلِيْقَه نَمَان دَاوِي بِي عَم كُوْنَد دِي اِيْتَدِيكُو اَوُرْمِيَا
 15 بَهْلُو اِيْدُو كُن يَلَم غَزَت قَلُو ب اَكَا تَقِي دَارِلُق وَيَرَدَم تَاكِيو بَمَد خَاوَم اَوَلدِي نِيكُو طَاوُت سَنَاه
 16 زَمَانِنَد خَاوِي اَمَّا كِيَم نِيك لَو م عَمَر فَايِي وَنَا قَلدِي اَوَل بُو جَوَان حِيْفَا كَه عَمَرَه دُوِيْعَدِي
 17 كِيْدِي جَار وَا جَار جَانَاه جَانَان تَرَك اَتَدِي بَلَكُم جِهَانَك حَالِي بُوْدُر كِيَم اِيچَه اَوُرْمِيَا بِي تِيغ زَنلَرِي
 18 خَاكَه صَلَشِيدَه وَ اِيچَه يُوْسُف بِي نَانِيَن وَجُوْد كَرُو ك بُوْر لِيخَا يَه زَمَانَه رَاهِي خَاكَه قَلَشِيدَه بِيچَه طَاوُت
 19 بِي بَاد شَاهلَرَك وَجُوْدِيَن خَاك كَاه اِيَالدِي جِيخ اِيچَه جَمَشِيد بِي سَلْطَانلَرَك بَرِي بِي سِيَن
 20 جَاه اِيَلدِي جِيخ **نظمو** نِيچَه بِيك بِيَا اَوُرْمِيَا شِي جِهَان خَاك اِيچَه اِيچَه اَوُرْمِيَا شِي جِهَان
 21 اِيچَه بِيك بِيك شَاه كَلُوْبَدَه عَاكَلَه حَكَم اِيْدَن كُن جِيچِي دِيو اَدَمَكَه خَاك اَوَلو بِنَد اَوُرْمِيَا وَتَرِي كَمَان

نيك لومكه چرخه عادت بوهمان
 انقلقه جون الو اولتر دري
 يالود بركي بولمش دكل
 اورميا وش بر دجي نيك بوله سن
 اوليا لايك كوز يزد. نصا
 سوزي دوترا اولورسك خيلاف
 اولجه لند كندر بيمه هم بري
 بيله ديوب اولدي خاموشا كن ند
 بومعني نادنا ككوز
 شل شل عتود اكلا عيات
 موقله صكن ايند جوق قهر
 جرخه كوكل و رب اتماسون
 بوزند بوجمان صما عروس
 انجه يوسف دامي في اندي جاك
 فان سلطان خان محمد يا مراد
 سكي اولدي توك تابوت تنك
 عاقل اولكي جرخه كوكل و بومد
 و بيمه كوكل كخته اي بزا اول
 نطقه فرزد و سينك دزي كهر
 حندي حدو اولخدايه هم نفسن
 ناكور اولدي اخرو اولدي بچ

اورميا جون بجه واه ايند سن
 بن كرك نك كوكلك اولابري
 اورميا كرا و لريسه بورمان
 انكيله در ليكوي قيله سن
 اولنجون ايليوب خيري دعا
 و بيه لوم داود سني بي كذا
 كرسوزي دوتريسك اتناق
 و برصلاوت مصطفايه يا حسن
 كيم حقيقت حالي بيم دكلوز
 كور دوترا عورت ميزا جن بوجور
 شكري صونساي و بر خزر هير
 ناكه صكن اولميا سن مبتلا
 انجه داود الك دي جرخ اينوز
 جوق سكنده خاكه صلاي بوفلك
 ملك رومك شاهك غايت زياد
 فان سلطان مضطفا و يا خوجنم
 رنج چاكوب كنج عالم درمدي
 نفع ناي ال عثمان اوله سن
 كوهري كوشوكه صليد نام قد
 قرق الت مجليس اخرا اولدي سن
 عون ايدرسه لطيله صايغ دجي

فوخه بوله سنكسنيه كيده سن
 اولنجون كسنا اولمش دكل
 سن صاغ اولكي مشكي كورمن زمان
 ديرييه ديرك كرك بوقدمكان
 بر دريله در ليكوي ايله روا
 اورسوك قصدي بواله سري
 اول بي به و برمكا ايدم يراق
حكايت تمثيلت داستان ما
 في المثل عورت دور رايه جمان
 اتم اصلا بركي بيم اول قهر
 جقد ايدوبه او دوشاي كايب
 دنيد بچون جكميا سن جوق بالا
 بوزلجا پوزن اي دامت پاك
 جوق سليمان حاتين يوزدي مكه
 و بزي جان فيلما دي حبيب جنك
 هبجهانه شاهك اولدي عده
 فان در جوكه جهان باقي دكل
 جوناكرا اخرو نيزد اولاسكاه سن
داستان مجليس اخذ
 بوكتابه عمر مراد حله خج
 بواكلم اولميا صايغ دجي

- 1 سوز کومدن کيگر ايدرسه استماع
- 2 بوکتايم ياد کار اولوقلا
- 3 جان حقا تسليمون اوله تور
- 4 وارلغين دونديري دوران عدم
- 5 ييز اول شاه ناموگدر صاجي
- 6 روح موز جون اوقيا اديم دعا
- 7 اومدوغي فريده سينك اي مستعان
- 8 جون شيفيع الحمد اولور طلبك بيه
- 9 اوقيا نه دكليا نه اي خدا
- 10 ويز صلاوات نجاي مصطفىا
- 11 هر ك اوي يور كوتلر كور قور كور
- 12 نوگه دليور دز كندن كوكنه فلسا ريت
- 13 كورمه مين اي كور چنلر كور چنلر
- 14 كبردر عماره خاك اندر چي ادم قور
- 15 كرجه جاهل كوكنه لغر كور لغر كور
- 16 اي سكلدن برقمص ميند ايكامرغي نك
- 17 زلفقان اني انا غلر كور غلر كور
- 18 داستان لمن زدن داود را ايتشايغ خاتون لقمان حكيم قولنجه راويان اخبار افلاطون يوناني نقلنجه ناولان
- 19 مختار بوسيلمان ناموگ مصيفي بوبيك سكر نوذاقذ الك مطلع داستانوك مؤلفي فريده سي درلندن اول و صله
- 20 املح حكاييت اصح روايت قلوب ايله كركيوجو نكيگر اليغم قري ينشايغ خاتون داودك عم قورنذاشي ايليا خاتون
- 21 خاتونندن و جويادن كيغراشتيدي بلديكو داود حضرت عم اول زمانكو بكارده يوزين كوردي عاشق اولنده اول

1 سَبَدَن اَوَّل بَوَلَوَسِي اَوَرَمِيَا كِه تَابَوَت دَارِلَق اِي دَوَب دُز كِيَر دَشَمَانَك اَوَّل مَنَدَن اَوَّلَا تَا كِيَر دَشَمَان اَوَّل
 2 اَوَرَمِيَا كِه هَلَاك اِي دَر دَجِي اَوَّل اَوَلِيخ كَنَد وَزِيَن دَاوَد اَلَكِي دِي اَوَّل سَبَدَن تَلَك كِيَر بَوَلَك بَكِي رِي عَايَت خَا طَرِيخ
 3 تَرِيَت اِي دَوَب خَا طَرِيخ صُور وَغِي بَقَسَه دَاوَد خَلِيقَه زَمَان كَنَد وَزِي بَر حَقِيَقِيَن بَوَجَه زَمَان تَلَك كِيَر بَر وَجَه
 4 دَاوَد اَكَا خَبَر كَوْنَم مَشِيَن دِكَل لِيَا كَت دَجِي اَوَلِيخ دِكَل زِيَر كِيَر دَاوَد يَهُودَا سَبَدَن دِي اَوَّل حَاوَن
 5 اِيَن بَايَن سَبَدَن اِي دِي اَوَّل زَمَان دَن بَرُو بَا كِي سَبَطَك اَرَا سَنَك كَدُورَت وَايِدِي بَنُور حَاوَن بِلَدِيك
 6 غَلَم اَلَقِيَن دَاوَد اَوَرَمِيَا كِه اَلَدَر مَكَا سَبَب اَوَلِيخ دَجِي بَر زَمَان طَلَا ب دَجِي بَر وَجَه جَوَاب وِيَر دِي كِيَر
 7 دَاوَد بَر وَجَه تَرِيَت كَوْنَم دَكَن خَا طَرِيخ مَوَر تَسِي اِنْدَكِي نَوَك مَوَرِيَن بِلَد وَك بَو مَشِي كِي فِكِر اِي دَوَب
 8 حَاوَن اَدَق اَمَّا بَكُور كِيَر اَوَرَمِيَا كِه اَلَدُور كِنَدَن دَاوَد بَعَايَت سَوَد مَنَد اَوَلِيخ بَكِي بَلَكَم اَلَدَر مَكَا يَا دِي
 9 تَلِيَن بَكِي وِيَن اَوَرَمِيَا كِه اَلَدُور كِنَدَن كَوَلَم صُور دُور غِنَدَن دَاخِي بَو اَكَلَوَر كِيَر اَلَدَر اَلَدَر اَلَدَر اَلَدَر
 10 دَمَك بَكِي كِيَر يَار بَو دَاخِي خَوَش كِيَر اِنْدَن كَوَر اِيَت طُور اَتَمَكِي بِلُور طُور اَتَمَك بِلَدَن اَفْضَل دُور اَمَّا كِيَر
 11 هَم اَكَا دَشُون بَر دَجِي اَوَل طُور اَتَمَكِي بِلَا مَر بِلَا مَر بَو اَوَل كِيَر نَامَر اَمَر بِيَر دَه يَتَدُور غِيخَه بَر دَجِي
 12 خَبَر دَعَادَن اَوَن تِيَا وَزَار اِي دِيَن اَمِيَا مَر عَمَر مَر وَايِخَه اَنَك نَامَر اِي دِي دِنَه اَقُور اَمَر رَمَانَه جَقَا سِيَن
 13 دَاوَد مَعَرِيَن كَوَن مَر وَايِكِن حَقِيَقَم اَكَا دَر كِيَر كِنَدَن طَقُوسَان طَقُور كُوهرِي اَوَلَا بَرِيَسُولَاك بَر
 14 دَلَكُور اِنجِي سِيحُون اِي تَابَوَت دَار اِيحُون اِي دِي هَلَاكِيَه قَصَد اَلِيَا اَوَل اِنجُو بِي دَاخِي اَلَمَعَه جَمَد
 15 اَلِيَا وَايِكِن بَر حَقِيَق كِنَدَن دَه دَوَكِن بِلَمَر كِيَر حَق تَعَاكِي دَر كَاهَنَد كَنَاهَا ز وَهَم اَوَل قَصَد اِنْدَكِي اِنجِي
 16 دَجِي اِنْدَه كَرَمِيَا طَم اِنْدُور كِنَدَن كَنَاهَدَن غِيَرِي سَنَه قَرَمِيَا اَنُوك اَحْوَالِي اَوَل تَا جَر بَكُور كِيَر طَقُوسَان
 17 طَقُور كُوهرِي وَايِدِي بَر كَر عَمَانَه وَاَرَف بَر شَب جَرَاق كُوَرَب اَلِنْدَكِي زِيَقِي اَوَل كُوهرِي شَب جَرَاقَه
 18 وِيَرَب اَوَل بَكِي يَه اَوَل كِي دَر كَن كِه سِي غَرَقَه وَاَرُوب كُوهر سُوِيَه دُوشَب كَنَد وَزِي دَجِي بَعَرَه غَرَقَه
 19 وَاَرُوب مَال اِسْتَرَكَن جَانَدَن دَجِي حَقِيَقِي **نَط** نَايَه بَكُور بَو مَتَل اَكَلَا اَشِيَت
 20 سَوَكَا رِيخَه كِي دَر كَن اَلج وَايَت يَزِمَك بُولَت اَوَرَا غِيَرِي نَاوَل صَوَا جِيخَه كِي دَر دُوب اَوِيَل
 21 اَسْتَحَا نَك عَكْسِي صُوِيَه دُوشَبِي اِيَت مَك مَنَدِي اِي شِيَرِيَن نَفَس اَغِيَن اَجَدِي اَلَمَا اَوَر تَدِي دِيل

- 1 پس یمک اغزندن انوک دوشدنی بومثالده سویله ایغلمر عامر از طمعدن حق زیان اولورمدامر
- 2 بویله دیوب انک خاقون اولرماه اتدی ورهم او جرو پایه هان دکه امدی نولسه لجام کار
- 3 ویر صلاوات مصطفایه یادگار **ن**ش حکیم قولنجه چونکمر جرو پایا خاقون بوورهملوسوزلاریکمر
- 4 اشتدی کوریکمر بتشایع بریدن خبر ویردیکمر قطعاً نعلی طولدی دخی جواک ویرمردی اولرماه
- 5 ایجی کلاجلر وک اشتدکجه عقل طاعلای بایسته دیرمادی دخی بریدن طوروب صاع اسن فک دیوب
- 6 کیدی کلوب داود مظربنه یتدی اولرکادن داود عم شاه خندان کمر جرو پایا خاقون برخیز جبر کون کلوب
- 7 البعم قزیک سوزن سویله دی اولر من اخر شرح ایلدی داود اشیدب اه اتدی اصی کیدی دخی
- 8 یتدی جرو پایا خاقون کورب بریدن طوروبی داودک یوزنه کلاب سدی عقل بایسته کلای اندن
- 9 نصیحت ایدوب دیکمر یا نبی الله بوراخی صقله اشکان اتمه بی اسر ایل غمازکری اشتما سون یمن
- 10 فکر اتمسون صیر قلکمر عشق درینه صیر قل عاشق بلا بد عشق دوست وصالنه ایرسه کرک د
- 11 دلی کوکل مرادن بولسه کرک یا نبی الله پس بر فاج کون صیر الکل بن قرواشک بوراشی یوکریم
- 12 بوراشی اکا دینه کورما نیجه سنک مقصودک یورما نیجه اوتور میامر **ن**ظر
- 13 الله اگر اوکا درسه جهدا بتم بتمه سینه ایشک بر قصدا بتم بورا شکله اتمی اور سوسلیق
- 14 **پس نه قییم بود چون دوستلق** بتمینه ایشکی دکل میامر تیزرک دوتم ایشک کل میامر
- 15 باشم اوزن امرکا فرمان اولر استریسک یولکا قربان اولر بویله دیوب بیر زن اندی یاز
- 16 ویر صلاوات مصطفایه رفاد
- 17 **قصه سام سوار** حکیم قولنجه چونکمر جرو پایا خاقون ایلا دیجک داودک عم دخی خاطری تسلا بول
- 18 صیر ایلدی رازین صقلای اندن کمنه طومارین داود عم ینه خلافت صدر ندن اتوروب خلقه
- 19 حکم حکومت وکا فیرلری حق دینه دعوت اتمک بشلای اما کمر بروفر قصه موز اولر یکان
- 20 سامه کلای نیتا اولر وقت کیم سامی وخرم شاهي شیا طین ذریات دینس کمنسایله اوچخی قان
- 21 ییر اوزر ندن چاهی عقوبتدن کجورب کیدلر در دخی قات یرک اوزرینه کوریدیلر داهی قوب

1 کیند لکلوپ ایلمی لیمه سامی یلند و کیند خیر و بد لک ایلیم شاد اولوب سونمک بویکاد
 2 سام دخی بزمنا کیم یتمدی تالیم برود می تاثیر ندن و هوک برونه تندن داروی هوش بر دق
 3 اولوب سامر که کوزن کیدی کور دیکونه یانیند نکاد ونه شراب قدح ونه مجلس طرب وار
 4 طوردی مقام دن کیمش بر عجب فر کولقد طوندیم قنن نه دیار وار ونه خود اولمخو قدن
 5 کسنه وان سام اول کالی کورب آه اهنندن فلک یوزین سیاه ایلادی رور کارک حالین عجب
 6 وحاد نه سین غریب کور دیکور کاه کینی شاد خرم کاه در دیکه بر غم ایدر کاه صحت کاه
 7 غریب کاه فرقت کاه و صحت کاه فرقت و بر **نظم** دیرو بالا دند و کینه هیچ مد
 8 شخص ایدن سرفرازک سرنکون که خقار دهنه عرش او شنه کاه صکر هار و خا اول فشر او
 9 کاه ایدر ز جنته ادریس اول کاه دشور ز جنته جوجین اول کاه سامی چقارند افلا که اول
 10 کاه صکر دیرو بای خاکه هم کاه ایدر دیکه و سنک کوکلی شاد کاه قیلوز بر غم و غایت زیاد
 11 عادی بور و کابک بی کمان و بر صلوک مصطفایه شادمان **دنبان عجب دیدن سام ختم شاه**
 12 حکیم قولقد سام اول کالی کورب قنن عی خرم شاه ایدر دی ختم شاه دخی کلدیکور کور دیکور سینه
 13 رور کان بونکر بر سیلی اورمش بر مقامه ابرمش کور کولق بر طاعت قلله سی
 14 اوزرند شول طومان بکی بوسار لوق اول طاع باصمش کور کوزی کورم هیچ بومرمان اما کور
 15 باتات و ثمرات جوق بین سام ختم شاهله اول اعاجل و کیمش یونند بر عیش بیدر
 16 دخی طاع باشندن کیند کر بر نیجه وقت کیدر حاکم آوان کور بکوردی یقین کلنک شاه قلق
 17 اورب اول آوان کوری دکلدی کور دیکور جانم آواز سینه بکدر بر قدمکلی ایلر و یوریدی
 18 سام نظر قلوب ددی کیم بر عجب شکل جانم بر آغا جاک بد قدرین فکرش میشندن بی
 19 ولی بکایت قافیه نسته نیت قد قانتند اوز باغی یوز آلماریش اولاما کور اف جق او جق
 20 ایلاری وار شویلا کیم یتمش سکسن اولاما بر عجب دخی بویک ایتلری قننک یوز کوری اوزده
 21 سورنوب یوز لک سامی کور کور لک ابله جوب کیند کر کیم صنا سین اینشه سید و یا خود طاع

1 باغ باغنيك بيل كيدز باشلري اللان التلوي دجي برجلادي وار بولوندي ات يلسي يكي يلسي وار
 2 اكي يكا ساچلوب صالوب يتوز جلمينك قاني شوبله صارود ديكيم زعفرانه بگزن تنونك اتلوي دجي
 3 يلا نلين قويسور قيسور بوسور دلي بزجاي هيتلو حانور كو دركو سام يكي بولون كور
 4 عقين شاكور وكيكين اول جهان كير غيرت قلوب عقين باغنه كودب دوشدي **نظم**
 5 بزجاي قور قورچ چايك جانور اولكه ديون اندن كدرسه خور كوزلوي يانا روكلين مثال
 6 دشلري اكري وزن دوز شاك هيتندن دتريا اولاك شير اغزي صيكايي قور ايلاله بير
 7 كورنه عاصي خلق ايد خلاقين كير كورجك ياخور جان اي حسن بولايين صانعك چور صمقي
 8 اولكه هتا حاكك جرخلكي حكمتندن كخبر بيسه اولكه وير صلاوات لحه اجوب كوزك
 9 **نظم** حاكم قوليخه سامه خرم شاه اول جانور لري كورجك بعايت نجب قلوب صا
 10 صنعتن لملادي اول جانيندن دجي اول جانور لري بوللا دي كوزدب كوزد كوب طورد كوردي بر
 11 زماندن صكر برين جمع ولوب غرب جانينده اوان ويرب چاغ و چاغور كندو ايلكم اوله
 12 كورندن بولور و هم ايدلر اندن سام خرم شاهاله بركندن طوردو اول قومك اردنجه كيدو
 13 يول سورب كيدكن تا كهان بر طاش كوردي كيمز اورندن عماران دليخه نوح قلبياه خط بريد
 14 و بولاد تيغله طاشك خط جرمين سام كورب خرم شاهه دديكر باخم شاه بير يونيه كلله
 15 يكي كيم بوطاشي ادم اوغلان بر مشر اخه ديوب شاد لقا طاشك قاتيشه كلين اول خط اوديكو
 16 يارنمش **نظم** بوليه دوش طاشه اول خطر باند كاي جهانك خاك اجي حله كدن
 17 ايرجك در دنج قانك بيرنه طالع كدن اعلوون بيرنه اشو طاشي كورجك سن سياهين
 18 قهرمانك فكرين اولكم قيله بن لاله بيريم عاكو اجره قهرمان قيلمندن استندي مريخ لمان
 19 انير جتلا ايديك شاهه جك جشمه خضك قلوبكن جرخك ديولكان بركله اندم جق صول
 20 قيلمندن اولمشكن نير باش بحر ظلمات اجي اندك جك اردهاوش ايكور اهنك جق
 21 عاقبت اكران ديو جدي كاه اشو بير ايرشوب اولور بناه بند جخي قوتيله كلشم

1 دیو بوند خاک اجینه صلیشتم اشو طاشی بی میله دوز می شتم خط المله طاشک اوزد می شتم
 2 بوند هر کیم کور یسه اچی اشو طاشه باصره اولسه قدیمی بیله کیم اول قهرمانی کیمیش
 3 عالم اچو نیجه بی خاک کوریش نیجه اور میش تیغ دیو ک بوستنه
 4 نیجه قانل کینه مشر اول بولکان کتو قومشده عالم اچو لولاشنه اول نشانیله اسمی تا کیم یاد اول
 5 خیرله دل کرده روحی شاد اول خیرله اولم دکر سک شاهه یاد ویر صلاوات مصطفایه کی یاد
 6 **ن**شر حکیم قریخه سام اول خط افردی یلدریکو قهرمان قاتلجن قوتیه آوان دیوی طلمات
 7 بخندن بوجوی برالتیند کیدجک بودردنی قات یز اوزدند بوب هلاک ایلمین پس سام قهرمان
 8 روضه دعا قلوب ال یوزنه سورب دلوب ختم شاهه دیدیکو یا ختم شاه یزدن انک بودردنی
 9 قات یزیک اوزدنه قهرمان قانل دخی کلین قیل صالمین ایدی بوعد وکردن غافل اولما لکم دردی
 10 تم قم قلیخیک قبضه سته ال اوری احیاطله اول طاشه ارقه ویرب سام اوردی ختم شاهه
 11 دخی حوست ایدی بزیکار بوب کوب سامی اول جشمه کنارنه انوب ایدر سویدن آدن سام
 12 اول پاک صودن آبنست انوب کی رکت عام قلوب اول عدو جا قور کردن خلاص اولغنه خقه
 13 مناجات ایدن ایدر دیکو اعلشون ایسی ایدی نیکان **ن**
 14 اول دیوون خلعت اندک عالمی اول کویچون دوزد می شتم ایدی جمله مرسل فاضل علی حنیف
 15 کل اصل عاقله خلی ختم شنه سلیمان حامینوک اسمی حیه خاتم اوزن رسم اولن نشون
 16 اول خد حق جیکه سرور اول انینا نکل جلیسینه رهبر اول اشو خاکو رحمتدن قدامین
 17 دیکو کمر بودردن سندن عین بویله دیوب ایدر زنجیر کناه ویر صلاوات مصطفایه سرفراز
 18 **ن**شر حکیم قریخه سام بزیمه ختم شاهه اول قیادیند دزدنی قات یز اوزدند خقه مناجات
 19 انک اول بیکاده بیوم قبضه مز داود عم کادی نته اول زمانکو الیم قز نک انزندن داود عم
 20 بوند کی سوزا سینه ورهم ایدی بغایت انوب کوکندن بون کور دیکو اول خاقون قطعا
 21 کندورنه کلمه پس داود عم غنیق نان لندی براچی بیک جکر بقدر اولدی پشایع خیرله

1 يَانُوبُ يَا قَلْبِي دَاوُدَ عَم بُوَحْلَاوَزَن يَكَن اَوْلَا يَكَا دَن يُوَعَان جَرُوبَا بَكَلَر بَكِي دَخِي اَوْلَ عَفَاي حَايِي
 2 حَايِي نَك اَلت اَي تَمَام اَكُونَدِي تَا كِي قَلْعَه قُوِي اَجَلَقَدَن بُوَكَلَر لَو صُوسِر لَو دَن يَحْه لَرِي دَخِي جَان
 3 وَيُرِد لَر جَمَع اَوْلُون اَوْلَ عَفَا نَك قَانْتَه كَلُوب دِي لَر كِي بُو دَشْمَان خُوَذ دِي بِي بِي دَخِي اَكُر دَر سَر دَر يُون
 4 يَغْت وَاقَر زَوَا حِي جِي بَر خُوَذ بَرَا يَه وَرَمِيوَب اَجَلَقَدَن سُوَسِر لَو دَن هَلَاك اَوْلُو دَر هَلَاك اَوْلَقَدَن
 5 بَابِي دِي نَك يَكُم بَر قَلْعَه جِي بُو دَر اَمَا كِي كِي دَن جَان كِي اَلَه كَمَر كَر كِي بُو دَر كِي اَمَان اَسْتِيَاوَز
 6 بَا شَمُوز خَلَاص اَوْلَا هَلَاك مَالِدَن كَدُو ك دِي كُو نِي كَانِت اِنْد كُو قَلْعَه قُوِي اَلَه دِي حَايِي عَفَاي حَايِي
 7 دَخِي كُو رَد كِي وَاقَعَه قَلْعَه خَرِيَنه سِيَنَك زَوَا دَر اَز قَالَدِي صُوِي قَتَلَدِي دَا رِي ح صُوِي دُو كَن دِي
 8 هَا نَدَم بُو عَاو قَا صَد كُو نَدَم دِي اَمَان اَسْتِيَه دِي كِي قَلْعَه اَجِيَن كِي مَالِي طَوَارِي رُو زِي وَن لَو خَا فَا ن
 9 اَن لَرَك بَا ش جَان بُو نَلَا رَك اَوْلَا بُو عَا دَخِي بُو قَوْلَه دَا جِي اَوْلُون اَمَان وَيُرِدِي بُو عَا تُو رَا تَه زَبُور
 10 اَن د اِحْمَدِي كِي بُو نَلَا رَك تَن لَو يَه نَقْصَان اَبَر كُو ز مِيَا قَان لَو يَه كَر مِيَا دَاوُدَ عَم اَلِيَه وَيُومِيَا
 11 قَان لَو يَن قَان يَه قَار مِيَا دِيو قَسَم يَاد اَي دِي حَايِي دَفِع دَاوُدَه نَامَه اَرَسَال اَي لَدِي كُو تَجِيَل
 12 كَلُوب قَلْعَه كَن دُو اَلِيَا بُو شَلَك اَجِيَن كِي مَال اَمَال اَلَه زِيَا كِي بُو اَوْل قَلْعَه اَوْلَقَدَن وَارِي دِي كُو
 13 يَهَا يَت يُو غِي دِي قُو رَدِي كِي كَن دُو بُو شَلَك دَاوُدَه عَم كُو طَنَه خُو ش كَلِيَا **نظ**
 14 هَر كُو كَلَه سُو كُو دَر شَاهَه مَال مَالِي اَجُون دِي حَا اَوْلُو رَجَلَه حِلَال اَوْل اَجِيَن دَن قَلْدِي بُو عَا اَخَلَا
 15 مَالِجُون اَوْلَا يَه يَغِي اَنِيَمَال بِلَدِي دَاوُد اَي دِي سَر مَالَه طَمَع اَسُوَرَا وَاَلَسَه اَي دِي كَر قِيل قَال
 16 كُو رِي جُون اَي كِي دُو سَن اَوُفْطَم مَالِجُون دَشْمَان اَوْلُو دَهَم بَا يَال كَر حَكِيَم فِرْد قُو سِي دَر دِي رَر بَكُم
 17 لِيَك اَن لَر دَرِي دُو دَر وَلَا نَا حُو عَارِف مَالِجُون غَلِيَن اَوْلُو نَا حُو كَامِل دَرِي جُون جَا كَر يَالَا
 18 **ن** حَكِيَم قُو رِي حَه جُونَا كَر كَلُوب دَاوُدَه عَم يَن دِي قَلْعَه نَك فَتَح اَوْلُو غَن بُو ب شَاد اَوْلُون
 19 سَجَد شُكْر اَي دِي اَن دَن يَرَا قِي كُو رَدِي كِي قَلْعَه اَوَزَنه كِيَه وَلِي كِيَن كُو كَلِيَن دَن بُو كَا جَر كِيَن
 20 يَكَا رَنَك شَمَرِن دَن كَلِي حَا سِي مِيَا يَد جُون كِيَن كِيَن يَرَا جِي كُو رَدِي سَفَر اَزُو غِي صَفَر يَه
 21 قُو لَدِي دَاوُد يَهَا اَي لِيَا وَك خَا تُو يَن قِي دِي بَر خُو تَه وَارُون اَي دِي كِيَن بُو كَه كِيَن اَكُر اَلِيَم قَرِي

1 بَشَائِعِهِ وَرَسَكَ بَدَنَ سَلَامٍ وَبَرَسَكَ اِيْتِيْدِيْكُمْ اَلْكَرْبَكَةَ كَلُوْرَسَهْ اَوَّلَكِهْ اَوْجَ سَرَطِ اِيْدِيْمَ اَوَّلَ سَرَطَمَ بُوَيْكِرَ دِلَا دُوَيْكِي
 2 يَزْدَهْ اَوَّلَا اَلْبِيْ سَرَطَمَ بُوَيْكِرَ بُوَقْلَهْ نَكْ جَمِيْعَ مَا لِيْنِ اَكَاوِيْمَ اَوْجِيْ سَرَطَمَ اَوَّلَ اَوَلِكِيْمَ دَنَ قَدَرِ اَنُوْكَ كُوَيْلِيْ اَلْخَتِيَامَ
 3 اَنُوْكَ دَسُوْرَسُوْرَ قَدَرِ سَنَهْ كِيْتِيَامَ اَلَا كِيْمَ حَقِّكَ خِدْمَتِ كِرَ اَكَا يَهَا نَهْ اَوَلَمَزْ كُوْرِكِيْمَ سَكَا نَهْ جَوَابَ وُيُوْر
 4 وِيْرَدِيْ بِيْرَا لَتُوْنِ تَبَسِيْ اِيْمُوْرِيْكَ مَوْلَدِيْ دِيْ دِيْ اَوَلِ سِيْ نَكْ اَوَزْدَنَهْ بُوَسْفَ هِيْمَا مِيْرَكِيْمَ نِيْ لِيْخَا يْ صُنْكَ اَلْوَيْتِ
 5 يَكَا حَ اِيْدُوْكَ وَفَتِ بِيْرَا نَخْ اِيْلَمَشِيْدِيْكُمْ قِيْرَا لَتُوْنِ اِيْدِيْ اَمَّا كِيْمَ اَوَزْدَنَدَ جَوَاهِرَ كُوَاهِرَ وَاَرِيْدِيْكُمْ هِيْرِيْسِي
 6 اِيْلِيْمَ خِرَاجَ دَكُوْرِيْ يُوْسْفَ خِرِيْنَهْ سِيْنَدَنَ اِيْنِيْ جَوَارُوْبَ دِيْ اِيْلِيَا وَكْ اَلِنَهْ صُوْنِيْ اَوَّلَ لَتُوْنِ تَبَسِيْ نَكْ اَوَزْدَنَهْ
 7 قُوْ دِيْ دُوَيْكِيْمَ وَاَرِ بُوْنَكِرِيْ اَوَلِ حَا نِ مَقْصُوْرَهْ اِيْلَتِ اَمِيْدِيْمَ وَاَرِ كِيْمَ حَا تُوْنِ لَتُوْنِ اِيْمُوْرِيْ سُوْجِيْ اَوُوْرَ طَمَ قَلَا اَوَزْدَنَ
 8 اَلْاَسِيْرَ دِيْ اِيْلِيَا وَحَا تُوْنِ دِيْ دَاوُدْ كِيْمَ فِرَ قِيْرَا نَشِيْ جَرُوْبَا يْ عُوْتَهْ اَوَّلَ اِيْ حَا تُوْنِ كِرِيْ اَوِيْدِيْمَ بُوْتَا جَ وَ
 9 بُوْتَسِيْ يَهْ لَتُوْنِ اِيْ جَارِيْدَهْ اَلِنَهْ وِيْرَبْ كُوْرُوْ دِيْ دِيْ نَعْمَتِ نُوْ وِلَهْ تَهْمَا وَرَمَعْ قِيُوْبَ اَشِيْكَانَ بِيْ سُوْدَبَ اَلْيَمِمْ
 10 فِرَ نَكْ اَوَنَهْ وَاَرِ دِيْ اَوَلِ كِيْدَا نَ دِيْ اَلْيَمِمْ قِرِيْ اَوَلِ كِيْدَا نَ اَوُوْرَبْ عَمَ جِيْرَنَدَنَ اَوَزْدَنَ يَتُوْرَبْ طُوْرَرِ دِيْ كِيْمَ بُوْدَاوَدَ
 11 عَمَ كَدَرِ نَكْ حَلَا لَتَهْ نَجْمَبَ اِيْشِيْ اِيْتِيْ دِيْ كِيْمَ عَمِيْ يَارِيْ قِيْشِ نُوْ فِرِيْ نِيْشِيْ اِيْتِيْ دِيْ دِيْ يَبْ اَدَنَكْ فِرَا قِيْدِيْ مَالِ عِيْنِكَ
 12 مَحُوْسِيْنَدَنَ يَا قُوْبَ يَا قُوْرَدِيْ بِيْ بِيْرَجَهْ زَمَانَدَنَ بَرُوْ اَوُرِيْمَا يَهْ وَاَرِمَدُوْغِيْنَهْ عَا قِيْتِ مَحْرُوْمَ قَلَدُوْغِيْنَهْ فَرَضَتِ مَحُوْرَدِيْ كِيْنَهْ
 13 اِيْتِيْ دِيْ نَظَرِ يَارِنَهْ بُوْلَمَادَ وُغِيْمِيُوْنِ وَصَلِيْتَهْ رُوْزِ كَارَكْ اِيْرَدِيْ كِيْمَ شِيْدِيْ
 14 نُوْحَدَ فُلُوْبَ اِيْدِيْ رِيْدِيْ اَوُوْرَا نَ نَا كِهْ سِيْنَدَنَ اَكُوْرِيْدِيْ اَمْرَجَ رَا زَ نُوْرَكِيْسِيْدَنَ دُوْكَدَ كَلْفَهْ قَلُوْ يَا اِيْشِ
 15 لَا كِهْ رَنَكْ اَوِيْلَشِيْدِيْ طَاغَ وِطَا شِ مَشِيْطَلِ اَوُوْرَا كِهْ يَارَكْ فِرَقِيْ بُوْنَدَنَ اَوُنَهْ بُوْ جِهَا نَكْ فِرَقِيْ
 16 دِيْلِيْ جَانَكْ وَصَلِيْ دِيْلِيْ دَرَمَهْ دِيْلِيْ اَوَلَهْ كُوْرَنَ سَرَفَدَ طُوْرَدَ كِيْسَنَهْ يَارِ حَسَرَتِيْ جِيْ جِيْ كِيْمَ سُوْدَنَ
 17 فِرَقِيْ سِيْدَنَ كُوْرِيْ يَا شِيْشِيْ دُوْ كَسُوْرَ حَا قَدَهْ كِيْمَ اِيْرِيْشَهْ يَارُوْ كِهْ اَعْلَ عَمِيْرَنَهْ اِيْنِ اَنُوْكَ تَا كِهْ خَلَا
 18 بُوْنَدَنَ اَوُنَهْ حَا دِيْنَهْ يَقْدَهْ قِيْ مَوْتِ اِيْرِيْشُوْبَ اَوَلَهْ يَارَكْ فِرَقِيْ عَا دِيْقِيْدَنَ رُوْزِ كَارَكْ نَا كِهَا نَ
 19 كِيْمَ اِيْ دِيْ دَرِ اِيْكَ يَارِيْ بِيْ كِهَا نَ وَصَلِيْ نَكْ صُوْ كِيْدَهْ فِرَقَتِ عَمَامَ دِيْ رِيْ كِيْ نَكْ صُوْ كِيْدَهْ مَوْتِ اِيْ هَامَ
 20 كُوْرُوْ سَنَكْ اِيْ جِيْ اِيْسِيْ هِيْ يَارِ وِيْرَصَلَاوَتِ مَقْصَلَا كِهْ يِيْ شَمَارَ نَشَرِ حَكِيْمَ قُوْلِيْخَهْ اَلْيَمِمْ
 21 قِرِيْ بُوْ جِهَا كِهْ عَزَلَهْ اَقِيْبَتِ اَوَلِ اِيْدَرَكَنَ نَا كِهَا نَ مَنَظَرَدَنَ نَظَرِ قُلُوْبَ كُوْرِيْ كِيْمَ دَاوُدْ كِيْمَ فِرَ قِيْرَا اَشَلِيْ

1 وایلیا و خاتون ینه کلدر لدرنک نامه تحفه لری دایچی وار قز یلدیکم داود کوندرب دمر کندوسین دلامک
 2 استر بغایتراجنوب توجنوب نرد باندن اشغه ایندی دخی قیوی اجدی ایدن آنا سیله ایلر واروب بونلر کله
 3 کور شهیدی انکر دخی سلام و بربر کور شوب حای طاری صور شوب کلوب اوردو کر بو تحفه لری کلوب اوکلرند قودر
 4 دخی ایلیا و خاتون آیتدیکم زهی سعادت زهی دولت یتیش کیو زیلخانک تاج سنک ایانگله کلدی بو قدر لوت
 5 ایله کیو داود مجنک سکا نیکار قلدی مهد و ز طوتک ددی ایلیا و خاتون ایله دیرجکد اگر حکم الیم قزینک
 6 آنا بی اولد تاجی اولقدن القون کو بی طمع قلوب آیتدیکم بن بو قدر احسانه لایقور اولایو اولد خلیفه بن کونیش
 7 اول اول سرکم کلش کلش اولاسین ددی عدن دلا دی اما کیو قز آنا سنک سوزین قشولوب آیتدیکم داود
 8 بز جاریه سته یوز طعن ایلا مشن دیمک اولور کیو بکا حلال لغه انوک یکی باکی سبب کر که کیو بوناجه لایق اول
 9 تا کیو بکا لفا و لکما موافق اولایمیدی بزوم خود کند و موزک قدرن یلور عذر موز قوروز کوجاله
 10 اوستینه دخی دشادک بو قدر طعن نه لایم انلارک لایق بزد یلور دیوب کندن بن کورجک دودک قزینا
 11 جودا وایلیا و خاتون دخی او بیایله آیتدیکم یای الیم قزین سن بز یقصولک قزین اولاسین سنی استینان
 12 خلیفه زمان اولاحصو صا کیو حق تعالی نک بیغا مبری اولایمیدی بویکیو سکا بونک یکی تحفه کوند
 13 کیو هیچ دنیا پادشاهلرند اولیا سکا یلور بز لری ایانگله کوند کندی یا حلال لغه دلیا دیوب سلا
 14 داول اول شریین دخی سولایو بز دخی و دهم ایلدر بعور یتشایع آنا بی برندن طوب اول تحفه لری قبول
 15 ایدب و دیویم یوزم اوزن داود یکی کپی بز قبول ایدکدن صکن بز دخی اکا قز موز جانیله کوکلدن و بزک
 16 بونک اورمیا چون ایچی و ددر بونک سوزنه فلکور ددی آنا بی ایله دیرجک یتشایع خاتونه کوچ کلوب
 17 آیتدی یا آنا بنم چکمل یتشایع آنا بی سوزن ادا بلش یوز سوزک قلیش ددرمکل بن اولمکارا صیم داود
 18 وادمنم قتلومه کوکل و زمانم بن یلورم اورمیا نک هلاکته داود سبب اولمشند سول وقتدن صکن بی
 19 بکار صویند کور کدن بون بکا کوکل و برنده دیرجک ایلیا و خاتون آیتدیکم یا خاتون ندن دزین
 20 کیو داود سنک نام زاکه هلاک اتماسه سبب اولمه آیتدیکم سبب شولقد دیرکیو ای تابوت دان
 21 ایلدی جنک اینه دشانه خود تابوت دار اوچه وارر الدنمک دخی ددی او بیایله خاتون آیتدی ای

1 اول خاتون بلكه ياله اولميام
 2 اول نبي راجي اولورسه بورمان
 3 كبر قوله اولميا راجي اوري
 4 اولدي خاموش اي ميوي كالمه
 5 **ن**ش حكيم قولنجه جو نكلم يتشايع خاتون داودك هم قز قزدا سكرته و ايليا و خاتونيه بوجواب كيور
 6 سويلدي انك دمي اول بلكه سنجه كن انك خبر وريدلر انك دمي واروب داودك هم بولسوب داودك
 7 خبرن ايدر داود هم دمي جان كو كلدن راجي اولب اول اوج شرط قبول ايلدي بن انك اوزر نه قد
 8 ايدي اورميا نك مدت تاريخن دمي كوردلر كيوم مدت عام اولكدن اكي اي دمي كجش بن موسي
 9 شريعتنه يكاح قلوب توراك حكنجه اول يتشايع داوده وريدلر قلعدن دوش كلك الا
 10 بولدر دمي يراغن كورجك اولدر اما كيوم قور بني اسراييلك بكوري و بكوري جمله بي جمع اولوب
 11 بدين اكن باش باشه جاقب سويلر كوردلر كور بوايشا اوغلي داود بكيور اورميا ي هلاك اولور
 12 ايچون تابوت دارلق و ير مشكو خاوتي صاحب جمال اولدوني اجلدن الايدي انليچون ندر كيور
 13 هنوز اورميا نك موت تاريخي بيادن كجدين بوقلوسن الكدي بوقدر مال وريدلر بي نهايت
 14 خصوصاً كيور رايحا تاج كيور يوسف بيغامي زما نين بوقدر مال الله حاصل اولمشدي انك منكر
 15 بيغامي خاتون تبر كن يوسف خرينه سندن چعاروب اليغم قزي يكي يتسولك قيزنه ويزدي ديوب
 16 قوجاق اندلر داوددن كوكلدي كوزلري صوودي انجندلر اوليكادن خبر دمي يوعان جره بابه
 17 وريدلر داود كلور يورر يرافخ كون اكلندور كنه سبب اول اولديكيور اليغم قزي يتشايعه كيوم
 18 اورميا نك نام نادر دي داود كندبادلدي اگر حكيوم اول قيزكله ملك لادي ولاكن مال قوتيهاله
 19 الذي زليخانك تلخن دمي اكا ويزدي بر حصان دن چقان مالي دمي اولك يولنه خرچ ايلدي ايديجك
 20 اولدي دمي اوج شرط كيوم ايلدي اول شرط اوزره اول قيز داوده كلديكيور اول شرط بودر كيور
 21 دوشكي داودك يانين اوله ايليچي كندقدن اوغلي وجوده كلورسد داودك هم برينه خليفه

1 اولا اوجنجه شرط بود که طرجه اوجنجه بهم بیوزم ابرو جده اولا خا تونلر بکه بکه اولاشق اولمیا
 2 دی اول شرط دخی داد بوقه ایله دی بونک اوزینه نکاح دخی قیلندی دیوب اول کتی خبر وریجک
 3 یوعان جردیا آل دینه اوب بعايت غصبه کلوب قایدی ویدیم وشر شایدی ددی که حقیقت
 4 بود اود عم خطا قیلدی بر دکل بلکم اکی خطا واقع اولدی اندن کیه دنیا ده خور اخرنده مروز
 5 اولاجیق خدا یوز ددی بکلر ایندی که یا امیری جهان و بهنکوان صاحب قران اول ایل خطا نک
 6 اصلی بده سوبکل یلا کوم ددی که عوا ایندی اول خطا بویکه اورمیا تابوت دار اوجی اول مرتبیا
 7 لایق بی اسراقل خلقتک بکلری اورمیا نک ایا غنه کلک خدی متین ایدجک کتی دکلری لاسب بکا
 8 کاغده کوندم متین کومکتوب سکا وصول بولجی بر دکلر دخی ایتیمیا سن تابوت دارلق وینه سن
 9 عذر بهمانه قیلیا سن دمتین اول سوزدن بره شفق اولدم ایندی مکه یاربت اورمیا خود این
 10 یاین سبطندن کیم انوک سبطندن اشغه سبط یوقد کیم اگر سبط کوندرسه دخی نور تابوت دار
 11 لغه یا هو داسبط کرکه یا یوسف پیغامبر عم سبط کرکه در و اگر بقا در لغله دیر لرسه اورمیا
 12 بن هو دیا قندک باش کسیدی قنی بهنکوان ایندن یعوب باش کسوب ترکوید اصدی واکیم
 13 مالور دیر لرسه ایله قیالال در کیم بنوم علیهم الوی یاندن یله سفر کیدی که اول وضیفه بی آله سنله
 14 کوب حقیق الا اوبرق اولاکو کیم غم هنری وارد عالمده فاضله کامل در دیر لرسه اورمیا خود بر
 15 نادان جاهلدر کیم اورمیا دمک ندر دیوب سوال اسک عمی که جوابند عاخر اولاکو کیم بر صفت قادر
 16 دیر سک اسماندن ریمان فرق ایدک مر ایندی نکل دلو کینه بر کور منج دخی قمر واکر کیم خوب نسند
 17 لمان در دیوسک اوز قلسه صحت حماردن اشد در بن نه جعتدن نه کماله تابوت دارلق ویرک
 18 دیوب فکر واربت سبتین یلا اوزم خیم یوقکر عوبت کوزل اولدی عیون امین واریسه داودم انوک یوقکر
 19 کونمتین دود تابوت دارلقی ویرمتین کیم خنده اولک صند صواکن اولجی اورمیا قیلی قیندن جعفر متین این
 20 کسیدر دخی ایله اولدی که جنک ادمادی یز قاج حرای کوب باش کسیدر ترکوید اصدی بن شیدی یقین لیم
 21 کیم اورمیا یه اول تابوت دارلق ویردک اول خاقن کونلکندن امین محمد الله کیم هله بنوم خاقن کونلکندن

1 اگر کسیر کوزل اولسه والله کور داود نظرینه وانمزدنم داودی اومه دخی ایلدوب قوق دخی ایدمزدنم کیم داود
 2 خانه دغل صفتن طومتن ایکی خطابی دخی بویکیم جونیم او ریمیا نک خاتونیه قصیدی واریدی بد قاج میل دخی
 3 صبر ایدوب یلدر دیوب اندن الموق اولایدیکیم ویدایدیکیم او ریمیا یه خالقون الموق لایقون تابوت دارلقون ویش
 4 **نظ** بر حلیقه اولجوق خانه دغل قینه قور خلق ایدد جتک جتک
 5 عریجون براری الدرد نوک سوزنه سزادای یاعمل زن ندایکیم آنیکجون بران
 6 حیلله قیلوب ایرکوره شایعلا بیك زن اولسون بزارک قیایکیم عورتک یکی دکل آن بدک
 7 چونکه داود او زنی یلدر قور خدمت اتمکله اکا طول وامل بویله دیوب اندن یوغا بملوان
 8 قایقون ایددی و زخم ماحصل مرم اقه لیک سن کسایه هنج ویر صلا وات مضطفا یه یغلا
 9 **داستان داود عم امدن یقلعه عفا حکیم قولنج عوین جویا بکل یکی آنکه دیمک اول لشکرک خاطر**
 10 اون بکلری دلاوری سرور لری نام ور لری جمعیسی داودن قهرت اندر اول حرکتی بکلما دکر خطا
 11 قلدی داود عم بکلیم حق تعالی یه دخی بواش خوش کلیا داودک استین نبوت دقتزدن قزیاد دکر بکر
 12 بوسرله فالدی بویکادن داود دخی عم بر قاج کوندن صکر قلعه اوزر نه کلدی یوغا بن جویا بی استین
 13 بکلرله اون اکی سبطک دلاوریله داود عم قرشو واریدی کور شدی کورد نکور داودک بنایت بنادلق
 14 وارده جونیم یولجه کندر قلعه نک قرشوسنه کجک مکرکیم او ریمیا نک میتن بزیو کسک دیمک اوزر نه
 15 قوملریدی اوزر نه بر ترنه شکیل بنا اتملریدی تابوت دار اوکوب مرتبسی عالی اولدوغی لایق
 16 هم اول قلعه جکلند شهید اولدوغی سببدن یولک کنارند ایدی چونکه داودک یولی او ریمیا
 17 تدبه سی کنار نه کلدی داود صور دیکیم بونه تدبه دد بکلر یکی جواب ویر دیکیم **اوریمیا بن هود**
 18 یما نک تربسی دکر شهید اولدی ددی داود عم دیمایون بوی کیدی اتیندن اینوب اوزر نه
 19 بدایت قرآن اومادی اندن آنک عادت بویلا دیکیم داودک عم لشکرند بر الو پهلوان ویا
 20 خود بنام کشتی اجل ابرسا وفات ایلسه یا شهید اولسه ائی داود عم ایلله اوزر نه طوریک
 21 جمیع قیدن قیوددی اوخ کور آنیکجون یاس دوتردی اوزر نه هر صیاح واروب تور اتدن دود

1 قَرَأَ اِيْتِ قُرْآنَ اَوْ قُرْدِي اِجْرِي يَانُوبَ يَاقُلْدِي جَمِيعَ بَكْرٍ اَوْ مَرْدِيكِرَ اَوْ مِيَا نَك دَجِي قَبْرِنَه
 2 اِيْنُوبَ بَرَقَاجِ اِيْتِ قُرْآنَ اَوْ قُرْدِي دَاوُدَ مِمَّ هَمِيعَ مُتَيِّدَ اَوْ لِيُوبَ كُجُوبَ كِنْدِي جَمِيعَ بَكْرٍ تَعَبَتِ اِيْتِ
 3 يُوْعَا اَلْجَنُوبَ دُتُوبَ دَاوُدَ عَم اِيْتِ نَك لِحَامِن دُتُوبَ اِيْتِ دِيكِرَ يَإِنِّي اَللّهُ اَوْ مِيَا نَك قَبْرِي
 4 كُجُوبَ كِنْدَكُزْدَ اِيْنُوبَ بَرَقَاجِ اِيْتِ قُرْآنَ اَوْ مَعِي تَرَكَ اِنْدَوَكُزْدَ اَوْ مِيَا خُودَ سَنَك تَابُوتَ
 5 دَاكِرَ اِيْدِي دُوسُوكِرِي يُوْلَكَلَك جَان وَبُوبَ شَهِيدَ اُولَدِي خَا تُونِ اَلدَوْعَ حَادِثَه
 6 خُودَ سَكَا يَتَرْدِيكِرَ خَلَقَ اِيْنُكُجُون تَابُوتَ دَا رَلَقَ وَبَرَمِشَن كِيَمَ اَوْ مِيَا كِيَمَ اَللّهُ خَا تُونِ
 7 اَللّهُ هَمَّ اَوْ مِيَا اَلدِي خَا تُونِ اَلدِي دِيْلُورَ بَعُودَ كِيَمَ اَوْ مِيَا نَك قَبْرِنَه كِيَمَ اَوْ مِيَا خُودَ خَلَقَ
 8 اَوْ مَرْدِيكِرَ سَنَ اَتَدَن اِيْنُوبَ بَرَقَاجِ اِيْتِ قُرْآنَ اَوْ يَإِنِّي اَوْ زَرِنَه اَوْ مَادَك اُولَدِي
 9 اِسْتَارِ مِشَن خَلَقَ دِيْرَكِرَ كِرْجَكِ مِشَن سَدَن نَه خَيْرَ اَوْ لَا بَكُون اَكَا يَسَه اِيْرَتَه بِن قَبْرِي نَك
 10 عَوْدِي كُزْدَكِسَه اَنَك دَجِي كِنْدَه قَصْدَ اِيْدَرَسِن دِيْدِي دَا جَمِيعَ تُوْبَ كِنْدِي دَاوُدَ عَم
 11 حَذَمِن تَرَكَ اِيْتِ مَآ كِيَمَ دَاوُدَ عَم بَكْرٍ بَكْرِيك سَوِيْدَن اِيْلَه وَرَهْمَ جَكَلِ بَكْرٍ طُورَدِي
 12 بَرِنْدَن بِن كَجِي نَه دُتُوبَ كِيَك بِلُورَ نَه اِيْتَدَن قَبْرُوك اَوْ زَرِنَه اِيْنَه يَلُورَ **نظم**
 13 قُلْدِي يُوْعَا نَك سُوْرِي جَانِيْنَه كَا بَكْرِنْدَن اِيْتِ عَايَت دَا رَجَعَدَ دِيْلُورَ كِيَمَ اِيْدِي يُوْعَا يِ هَلَاك
 14 لِيَكِن اُولَدِي فِتْنَه سِنْدَن خُودَ كِيَمَ بَهَادَرْدِي بَعَايَت اُولَدِي لَشْكِرَ اَكَا اِنْدَه مَرْدِي هَبْتِي
 15 اِيْرَجَك يُوْعَا تَبِيْنَه بِن خَلَقَ بَلْدِيكِرَ اُولُورَ اَرَادَه جَرَجَلَدَ اُولَدِي هَمْتَدَن اُولَدِي يَمَاوُزَن اُولَدِي
 16 لِيَك عَايَت اَوْ لَسْتَرِيْدِي اُولَدِي عَايَل اُولَدِي عَادَت اِيْرَهْمَرَاوَدَ اِيَوْمَكِلَه اِيْمَا وَجَهِي اُولَدِي
 17 كُوْرُغَضَبَ تَجِيْلَ اِيْنِي دُجَاهَلَك هَمَّ تَبِي بِيْشَه سِيْدَه كَا مِلَاك صَبَرَه عَادَت اِيْدُونِ سَام وَز
 18 وَبَرَصَلَاوَتَ مَوْضَنَاهُ مَآ **نظم** حَكِيْمَ قَوْلِيْنَه دَاوُدَ عَم بَعَايَتَ مَلُوك اُولَدِي يُوْعَاوِي
 19 بَكْرٍ بَكْرِيكَلْدَن عَزَل اِيْلَادِي اِيْتَدِيكِرَ بُونَه سُوْرَدَرِيْمَ بِنَم حَقْمَه سُوْيَالَدِي بِن خُودَ اَوْ تَاغْمَه
 20 وَكِبَ بُوْخَرِي لِيَا سَم جَقَارَبَ يَاس دُونِ دُتُوبَ اَوْ مِيَا نَك تَرَسِيْنَه كُوتَ هَمَّ اَوْنَدَن اَحْمَه
 21 قُورَبَانُورَ اِيْدُوبَ بَرَقَاجِ اِيْتِ قُرْآنَ اَوْ يَإِنِّي اَوْ زَرِنَه بَرُورَه يَاسِبَ عَايِي مَقَام اَتَمَك دِيْرَتَم بُوْجَكَلَه

1 بهتا تدم برالدي برقول دجي انوك خاقون الدوم بوكار كاه ايله قورلده عورت اولسا اري برخاقون
 2 دجي الور ار اولسا عورت بران دجي وارودن اورميكي ايكچون تابوت دار اتم كي طاكوت
 3 زمانك بهادر ردن اكردي طاكوت اولديسه داود طاكوت استقامته اولد درويشه نظر اتم
 4 همت خصوصاً كير قوشمي در قوشمي حقي در ركك در كير داودم اكا بر همت ايدك در ديلر
 5 اول سوزيله بند اكي اكا تابوت دارلق وبردم حق تعاليك نك امري شويلا يدريكه اورميا شهيد اوليك
 6 اجل خود كلسا اولمازدي حجه كره تا بوت دار اولنلر انجه جنكه وار دكر هيچ نسته اولما
 7 اجلري كلد و كچون اورميك نك اجلي كلدي ادي جونكرو قات ايلدي بكادجي انوك خاقون حسن
 8 اوصافن سويلا دكر بند اكي كورب كوكلم استا ديكو برك عالمك بر قير اوغلان دجي اكر ايمد
 9 وان كيم اندن براو غلم دجي اولما نصيبدي اولما كيم حق تعالي نصيب اذون كسه ايرمه نصيب اولما
 10 نيك بئك جهد ايدرسك اله كيم بر نصيبم اولدي الدوم خطاي قلم **نظر**
 11 نخشي اولسون يا مرن رشت نصيب اله كيم اولما دكر نصيب جز اولدن اولمشيدي قسم
 12 اولمشتدن اولدي شوي عوم باكه قسمت امتشدي حق تعالي اولعاقون اولمازدي بكاحلال
 13 بويله ديوب اولنور رهنما اولدي خاموش اولزمان اولدي سوزنه بكمو قوشين ايد
 14 كچه حاسه دكلوب نفرين ايد زين حاسند اشيد طعن وجر خكلامي دكلسا اتم نصيب
 15 صبر عادت ايدنوبن هر زمان وين مصلوات مضطفايه باجان **نشر** حكيم قولنجه جونكو
 16 داود بسوزي سويلدي داجي دبوب كلوب اول قلعه قوسي اوكن قوندي سايبان سرا برده كرد و لادي
 17 ديوان داود قورلدي اون اكي سيطك بكمري ديوان خانيه كلوب داود بني نظريته جم اولوب ديلدي اما
 18 كيو يوعاين جوباكلدي اويسا بن جروبا كلدي داودم اوسايه عزت ايلدي يانه ادي اندن داودم
 19 ايتدي عجب بوقلمنك دزداري عفاي حامي كلدي بن استقبالي قلا دي دي اوسا ديكور هنوز سنده
 20 يوزكون امان و برما دي هم قسمت ياد اتر ملك استر كو قلمنك مفتاح كورب خاك بايكه كله خدمت
 21 قله دي اوسا ايله ديجك داودم دجي برغندن امان يوزكن ويرزدي ايتدي كيو كلوب حامي لوه

214
214a

1 توبه ايسون دې عمرې واده قطع لږ ايسون بولنه زيان انمايم دې قسم ياد ايلدي اندن اوسيا
 2 دې براقچ بگلرېله بوغان بجرېايېله اوياغوبله اوينا ذوبله يستلمله بويدې دلاور لېله بربندن طوب
 3 قلعه لوك قابوسنه وار دگر اچارودن عفا دې قلعتك قېوسي اوزينه گلدي بونلر دې داودك عر
 4 امان مهرين كوستور قسم ياد اندوكندن خبر وبرد لرك عفا يوركن كوتب قسم ياد اندوكندن ايانوب
 5 دفع قلعا نك قېوسن اچد لرك بولكن دلاور لوك اوزينه دركوهر محبدي دې بولكون براق كوريم علي الصبح
 6 داودك خدمتينه وادم دې هر بوسنه خلعت كيودې كند دې كند دې براقه مشفق اولدي بونلر
 7 دې وار ب داوده عم عفا نك سوزين سويلد لرك داودې عم شاد ايدلر وكن داود عوانك سوزند
 8 بنات سولدي اول كچه اول ملائكه ياتدي دن نصيقتنه دك بربندن طوب حاليقه صبح اولجه طاعت
 9 ايدې جونكر اول كچه كجوب علي الصبح كور اولدي بحر قوشلري دله كجوب اوتشدي **نظم**
 10 جونكر كجدي كجدي وازدي سحر جقدي شرفي تحت شهنام وز طغدي قاتك فله سندن خاوري
 11 ايدې روشن شاه سنله كجوب شيب سياهي جونكر اغه بوينور ابقو سندن داود اولم اوينور
 12 دك ايدې قصه دې نيجه دن معنين اكلا قلدن اچنه دن معنين اوله كسه كرخيه
 13 و بصلوات مصطفىا لاناظير **نثر** حكيم قولنجه جونكر اول كچه كجوب علي الصبح اولجې داود
 14 بې دې عم بربندن طوب بدست اوب عبادته يوز اوب صبح نمازين قلوب لاجه كيوب ابراهيم خليل
 15 علامه سن صارنوب خلوتندن حقوب سعادت سريره كلوب نبوت كورسي اوزينه قرار ايلدي بې
 16 اسرايك اون كي سيطنك سلاطين سرداري ميرو مبارز ميترلري جمع اولوب اسكندري همشيدې بستر
 17 ديوان طوب اول بكان دې قلعتك دزداري عفا نامور كند نك بگلرېله بربندن طوب قلعتك
 18 كجولون كجوب اوج يوز قتر بويك مال كنج نيك دوه بوي قماش دنت يوز قرق دنت حبسي قول اكي يوز ناري
 19 ات بوله قلعتن اوب داود قرشو گلدي بويكادن دې داود عم عزت اچون الت يوز حاجب كند دې قرشو
 20 اوب ديوان لجه كور لرك عفاي حراي دې نظر قلوب كور كيم بزا بوقر ميزي اطلال باركاهي قرق دنت
 21 التون درك اوزينه قوشلر اون اكي سيطك بگلرېله يدي يوز نيك ميرو سبا هيسي صف صف سديكند

1 بكي اموذامون اورب طورمين كي يوز قرق دت القون كرسيكر صاخ صول قورلئين اندن هر يرينك اودنه
 2 يز سبطك ملك يره بملو لوي بكو بكياري سوز لوي اودميشلرينه داودك هم ققاسينك اوج يوز التمثالت
 3 الماس بختلو عرب بيكر ي طور دكر بيز و بلكي بكي سرتك بكي كوز ايند قيلم كير ايند تيز كوز قلقان كير
 4 صالح كوزين كوز توفك جكر توررك **نظ** اودن كي سبطك بهادر بكي
 5 هب بي اسير ايلك ائله بكي سيم زدن كرسي اوزن اوزر بهكو انكر اباغي جملله طور
 6 اودنلر دير سلك كوردو زر كيمي رستم كيسي عت زدن اول عوا بكي سلطان مين
 7 بجه سينه دوزيدي نر شير هيتنيدل قان قشانه كوزال قيجيند قاف سيمر دو كه ياله
 8 ائدي تحسين اول نيينك خلقنه قلدي يوز ينيك فزين اول خلقنه اجدلان كورميشدي سلطنت
 9 اكه همتا داج قطعا مملكه دكله ائدي قصه بجه اوليسر وير صلاوت مصطفىا ياحسن
 10 **ن**شركيم قولنج داودك اول وجهله سلطانن كورب عفاي حامي تحسين ائدي كوخلدن اندن يدي
 11 يزد باشر قوب داودك تحت اياغن ابوب اول يدي قلعه كرينك كليندي داود هم نظر كن قوب اول
 12 ما لوي تحفه لوي جلوب ائدي يا بني الله بنوم ائدو كرم خطاي بعثلعل لط احسان ايلكل كرم خطاي ليدور
 13 عطاكي دحي اكلام استغفر الله العظيم دحي قطاع اوليام سنك قوك قوب غبريل نظر قليام ددي **نظم**
 14 توبه ائدي اوليا قطاع اوزي عمر و اكي طاعنه سور يوزي كسانك مالنه اتمايه قصد
 15 ليكن ايلك ائلك ائلك ايللايه جهد بوياله ديوب يلوي داود اول ائدي نالين صيغويوب معبود اول
 16 هم عتات ائدي حقدن اول نعمان هم شفاعت اوبدي دن بي كمان مثل ائدي باش اول
 17 جشم نعم مثل اولدي باشي اول چون كونه اه ايدوب اغلاردي كوش اذ نكر يوز كن كخلاردي
 18 حاكه يوزين سورين ائدي نيار كير كنان عمو اين كار ساز ايلادي حد ائدي نالين اوجان
 19 كورتم ائدي داود اول نعمان دكله ائدي نولسر دن راه دت وير صلاوت مصطفىا ياحسن
 20 **ن**شركيم قولنج عفا ايله ديوب قسم ياد اديجك داود دحي حوش كورب قبول ايلادي خلعت كوردي
 21 اندن اول قلعه كوك مفتاحلين كوردي فتي قلعه و كدر ديوب صوردي بغور عفا دحي اياغ اودنه

1 مودب ايتديكوز ياكى الله بوم حكمرا اجنالت نوز قلعه وان مكره برسي بو قلعه دز كير ادي معنه قلعسيده
 2 اكي مكر قلعسيده او جني مرتبه قلعسيده حبر دز قلعسيده دد نجي مودكنت قلعسيده بشي
 3 حبر جيل قلعه سيده كيرد مود حصار لري د مكره عمر ان دلخه بولت مفتاح اول قلعه كوك دد دي
 4 داوه ايتدي يلغاي اول قلعه كرك بشن بكا برسن سكا افانم اولسون بشرط انكه بكا ياغي اوليا سن دي دي
 5 داجي مرتبه قلعه سن ينه عقايه توفيق ايلدي اندن صكون اول ملك دجي داودك اولدين كوردي وارب
 6 خريته سندن بر تاج كورديكو اول تاج اصلك جشميدين شاهك تاجيدي بو حراييك الينه عجم سلطان
 7 بودي شاه افراسيه جلك ايدركن نوز د جنكند كير مشن دي نوز دي شاهك تاجيدي اغري نوز قطار دي
 8 اول تاج داوه كوردي داود نيكايت خوش كوردي اندن اول مالك اكي بخش اول اوڭن اكي سبطك اغيرينه
 9 اولشه دي بر بخش دجي اليم قزي نه كونه ديكو جهاز ايجون كندويه خرج اين دي بكار داجي داودك
 10 اول بخش كوروب حسين ايلادركن وكن يوغانسه ورمادي كنه اوسا بن جروبا ايجدي خوش كوردي اندن اولون عفا
 11 دجي قلعه داوده وپروبا اول كندك داود وركي مرتبه قلعه وردى كندى اندن صكون داود اول قلعه
 12 لري اولها بن جروبا بر قوردي ايتدي بو عاكه سنك قريدا شكدر بو قلعه لري اليه جوق زمت چكيدري اكاخه كوكم
 13 ايجديك ستر آدم چكدي يوزومه قريشوا ولاما جتي سوز لر سيلدي بو قلعه لر سنك اولسون دنيب اوسا يه دز دالين
 14 وردى اوسا داخ شاد اولوب گلبن آلن اوڭدي ايتديكده شها عوا داخي تلگونانوك ايتديكده قايوب
 15 كندون قلعه دري عذر دلادي داود داخ قبول ايلادي اما كيوما ارتوق داوده كلامدي لشكرن چكوب
 16 مقامنه كندى اوسا بن جروبا اول قلعه كن ياسان قايوب صبط ايتدي ناسيمان دورنه دك چوكم اول كون قلعه حتما
 17 اولدي يارن سى ولى صبح برندن داودا ايجي جبع بكار ايلاد اوسا نك تربه سى ورنه وردى اون دوو بوز قيون قيان
 18 ايلدي عالمين بيك الله اولشدردي تورينه اوڭدر دعا قلدر لاندن صكون اوزميا نك اوزينه امر ايلادي بو عفا
 19 بنياد ايتدي اول دياردن قريبان كوي اكا وقف ايلاديكم اينده يه ورونه يه نعت يدور لراورميا نك قريداش
 20 اوڭلار ايتدي اونده يلج بن شال دوزدي شيخ نصب ايلادي صكون بني اسرايل داودك بو لطفن كير كورديلر
 21 بو عاوك سيلادون بكار ايتدي حضرت داود حاشا كيم كسنا يوز قصد اين دوزيلر **نتم** چوكم داود ايلك ايتدي اول زمانه

1 **نغم** کوکلایان دین چقار و با آندید
 صم شیب ابرو صم و تریدید
 2 سیند بیا آندی ایمانی بک
 کورد سه مستانه بلبل بوستان
 3 اوردی شغلا لویه آندن دشت اول
 تان با غلک دیر بر پیش اول
 4 اوردی ایا سین بپردرد آتیه
 چون در اعون آندی آئی کون برین
 5 **نغم** حکیم قرنجیه داودا لیم قزندن مرادن آلدی عشق صو و یوب بر دلو داخ اولدی اول الله تعالی یلا عهد آندی
 6 تان طور و ب داخ کوکلنه شیطان و سوسه قلدوغن کوکلنه کتور ب تعایت پریشان دل اولوب همان پرندن
 7 طور و ب غل قلوب خانوندن طش چقوب دون نصف اچن تان طور دی لویه قلعان بکلی اول یکاندن
 8 **نغم** قزینوک کوکلنه بوکلدی کورد او کزین بکنا دی بو قدر داخ مشتاقی عاشقانی کوسزدی
 9 مرادن ایچا داک دی آنکون داود دوشکندن قردی غار قلوب طش کتدی دیوب بو داخ دل پریشان
 10 اولوب اول کجه صبح اولنجیه اوتوردی ایلیا و خاتون کونیکسیدی اچار و کردی کورد بکیر الیم لکوز اوتوردی کوزاره
 11 منکین و کوکل غم کنین آندی کیر لایکارین لچون ملول اوتور سن حجاب ورد کتد یلادم داود
 12 بوی کوردی بر خطه تیمادین دیوب اشتیادین بکله هوز کلاهی تادین پرندن طور و ب غل قلوب طش کتدی
 13 بتم صحتو ترک آیدی ددی داخ کوز کزندن سیلاب آتدی ایلیا و خاتون داخ ملول اولوب آتدی بکیم
 14 یاکارین ملول اوما غل داود ک عادتید بر خطه عورتلار له صحت اید داخ پرندن طور و ب حقه عیادت
 15 ایدرا و شمه سگله داود ک محبتی زیاده دورد کوکلک غم کتور و ب عبتین تشویش کتور
 16 بحر تشویش اولک غرقه و یوب شورمه **نغم** نغم نرسن سجد او نهایت
 17 ولی عادت بود دایم پییه که ربینه قیلا دایم عیادت
 18 کوی عشرت کچه ایدر اوطاعت بود افعالی داود اکفل سن
 19 بیک بکیر بر باکا نصحت آله کوکلن اوردی زی سعادت
 20 ولی و کلا محبتین ملادت **نغم** حکیم قرنجیه داود بر قولن ارق اول خاتونک قیتنه و ارما دی عیادت
 21 بوزن آرمادی بر قولن داخ بود کبریل تام داود اول خاتونلا عین عشرت آیلادی اول خاتوندن داود

1 بَرَاوَعْلَى وَجُودِ كَلَرِ آدَمِ اِيَزْدُ فَرْدِ سَلَرِ اَوْنِ كُونِ حَيَاتِ اَوَلُوبِ آدَمِ صُكْنِ بَغَايَتِ خُسْتِه وَصُفِيَّ اَوَلُوبِ
 2 اَوَلُوبِ حَدِيثِه وَرَدِي دَاوُدِ كُورِبِ بَغَايَتِ اَحَدِي اَغْلَادِي اِيَلَكُم كُورِلَارِكِ زَارَاوُدِيْلَه يُوْرَا كِنِ طُغْلَدِي چُكْمَكِ
 3 اَوَلَا اَوَغْلَانِكِ عَمَرِي اَوْنِ بَشَرُكُونَه كَمَرِيْتَدِي اَوَغْلَانِجِي وَفَاتِ اِيَلَادِي اَوَغْلِي وَفَاتِ اِيْدِيْجَكِ دَاوُدِ سَجْنِ شُكْرِ
 4 اِيْتَدِي اَغْلَادِي دَنُجِ اَمْرِ اِيَلَادِي اَوَغْلَانِجِي مَوْسِي سَرِيْعِي اَوُورَه تُوْرِيَه حَكْمِيْجَه يُوْرِيْبِ كَفْنِ صَارُوبِ اَنَا نِي
 5 اِيْتَا نُوْكِ قَبْرِ يَا نَنْ فَرْدِيْلَرِ حَوْرَانِ قَلْعَه سِنِنِ دَفْنِ اِيْدِيْلَرِ كَمَرِ دَاوُدِ كُورِلَارِكِ قَرِيْاسِي جِيْجِ اَنِ اِيْتُوْرِي اَنْدَرِ دَاوُدِ
 6 سَوَالِ اِيْلَدِيْلَرِ كَمَرِ يَا دَاوُدِ نَه عَجَبِ اِيْتُوْرِكِ كَمَرِ عَادَتِ اَوَلْدَرِ كَمَرِ اَوَغْلَانِ اَوِيْلِكِ اَغْلَايَا دُكْ سَنِ اَوَلُوبِ
 7 اَوَلِ اَغْلَادِكِ اَوِيْلِكِ شَادِ لِقِ قُلْدِكِ دِي دَاوُدِ اِيْلَا جَوَابِ وَرَدِي كَمَرِ اَوَلُوبِ اَوَلِ اَغْلَادِم كِه حَقَّه سِيَاذِ
 8 اِيْلَادِم اُبَيْدِ وَارِدِم كِه حَقِّ تَعَالِي بِنِ قَوْلِنِ اَسْرِكِيْبِ اَوَغْلَانِكِ دُوْحِنِ قَبْرِ اِيْتَا دِي جُوْمَدِ كَمَرِ قَبْرِ اِيْلَادِي
 9 حَقِّ اَمْرِيَه حَالَقِ قِيْلُوبِ اَغْلَامَادِم صَبْرِ اِيْلَادِم سَجْدِ شُكْرِ قُلْدُوْمِ وَبَرْدِ اَخِ بُوْكَمَرِ اَغْلَامِيْلَه اَوَلُوبِ
 10 **نظم** جُوْمَتَا اَغْلَامِيْلَه دِيْرِي اَوَلْمَا ز بُوْمَقْصُوْدِي جُوْقِ اَغْلَانِنِ لُغْمَا ز عَيْتِ نِيْجِي جَنْوَمَه جَبْرِيْدِم بِنِ
 11 حَقْلِكِ اَمْرِي دُورِ بِنِ صَبْرِيْدِم بِنِ اَلِكِيْنِ اَهْلِ عِرْفَانِ عَمِ كُتُوْرُ عَمِي اَدَمِ دُكُلِ عَالَمِ كُتُوْرُ
 12 كُورِ جُوْمَكِه كَلَامِكِ اِيْرَا كَرِيْجِ كَرِكِ جَمْلَا يَه غَضَه اَدَمِي هِيْجِ عَمِي دِلِنِ كُتُوْرِ اَوْنِ اَوَلِ سِيْرِ
 13 عَمِكِ نَفْعِي بَدْرِ دُشْمِنِ كَلِي سَرِ عَمِ كَرِيْجِ بَدْرِ اَوَلْمَا سَمِ شَادِ وَيْلِي اَدَمِ بُوْتِيْعُو اَتِيْرَمِ سِيَاذِ
 14 اَكْرِ عَمَكِيْنِ وَاكْرِ حَرَمِ عُمَرِ اَوُوشِ كَمِيْسَرِ دُورِ سُوْرَمِ اِيْتَا فَرَا مَوْشِ وَيْلِي وَرِكِلِ مَحْمُودِ چُونِ صِلَاوَتِ
 15 سَكَا يَارِنِ قَلَا تَا كِي شَفَاعَتِ **داستان تَمِيْلَاتِ مَا يَصِي** دُكَلَه اِيْدِي دُشْمِنِي حَالِ دَايَسْتَانِ
 16 اَلِيْعَرِ قِيْرِي دُورِ دُنْيَا هَمَانِ دَاوُدِ اَوَلُوبِ عَقْلِكِ اَكْلَا فَا لَشَلْ كَامِلِ فَا صِلْدُورِ يُوْقُدُ دُخْلِكِ
 17 لِيكِ وَرَدِي بِيْرَه زَنِ جِيْخَه كُوكُلِ اَوَلِ جِهْتِكِ كَا كَا اَوَلُوبِ مَلُوكِ كُوْكُلِي دُنْيَا يَه وَرِنِ بِي كَمَانِ
 18 غَضَه جَا كُورِبِ قِيْلِيْرَا زَارِ فَعَا نِ اَوَلِ اَوْنِ اَوَغْلَانِ دُخِي كَلَامَتَا مِ نَشْكُكِ اَوَلُوبِ فَرَا سِي اِيْ هَمَانِ
 19 **اِنَا اَمَلِكُم دِيْرِ چُوْمَكِه حَقِّ** بِيْرِ تَعَلُّقَتِنِ كَمِلِ بُوْدُزَسْتِي عَارِيْبِكِ دُنْيَا يَه وَرِيْرَه كُوْكُلِ
 20 بُوْرَاوُغُولِ قِيْرَا اِيْچِيْنِ اَوَلْمَا مَلُوكِ حَقَّه لَا يُوْقَا لِيكِلِ صَالِحِ عَمَلِ كَا يَرِيْ سِيَاوُ نَفْسِ سَيِّطَانِ دَنِ خَشَلِ
 21 خَالِقِ اَسْتَايْنِ خَلَايَقَتِنِ كَمَرِ دَارِ اَقِ اسْتَايْنِ عِلَايَقَتِنِ كَمَرِ دُشْمِنِي دُنْيَا نَدُرِ يَا خُوْرُ وَاكَلِ

217a

1 کلمی بترک ایدوب استا احد
 2 حا طری فردوسی نک نما زاور
 3 کوهری قل کونکا فل کوشوار
 4 که بولدی قری برب مجلید غایت
 5 ندان نامه یکی بر کتایی
 6 فلا لفظ ادا عوی عیانت
 7 اسدیم بود در فی الجمله کیم حق
 8 بود که بگذر بولنا یا حکایت
 9 تلمب جملہ سنی بخروم ایتکه
 10 محمد خرمی قلوب شفا عت
 11 **سکمان نامه نون قری سکر نجی مجلید نک بیان در**
 12 که ناله که عیدیه شعیلمان کورنر
 13 جک ایدوب دلوم دردی جو صبر اوردی
 14 کیر اول یوری کشا وری ملک روحان
 15 حکم طما فی حجری سگدوش بگو کلام
 16 وریوب شیرین جانی برده اولی بچکان
 17 سکمان فان یا خسر سکندریا قیوم
 18 تصویر یوق قصر طور و محمد جان کورنر
 19 صلاوت ویر محمد جری دخی دی سوره چین
 20 **داود راعم بر ارمیا حکیم قولنج** داویدا را خبار افلاطون یونانی نقلنج محمدیان مختار بوسکمان نامه در
 21 مضعی فردوسی لیدن اول وجهه اصح حکایت امک روایت قلوب آیدر کور چونک ازیا وفات ایلدی جمع بکل

بر وجد که اوله صوکی فنا
 سوز پسته در که مرجان اوز
در بیان ختم مجلس
 قموطالیک مطلق ویرن
 ایدوب تا لیف بولدم خوش فرغت
 تمام اولدی بواجج یوز التمش جلد
 سوزم شیرین اوله جمله بلاغت
 خداوند اولدم که کتابیر
 وریوب عت عفو قل ویر هدایت
 شفا عت دیر سیک مظهره
 تنوم خسته دشد که طیب ایزود
 کوزم یعقوب یانر دکلی شه کفان کورنر
 دختان دن ناک یوزی سیا لولسته
 نیدم لیدی عرا هکی لی حیوان کورنر
 اولیلی صاحب در سبیل صودر سیلاب
 حجان مکلکی بندر کن بری یک کورنر
 فلک حالی بود و جو کلی افر دوسی صبر
 سکمان نامه رنجی بوجه برداسا کورنر

آ که کوکل ورمکلی در دوعنا
 در ی قری ایت جوهر سیک نامدا
 شکر ست خدا ییری نهایت
 در لوسه لطفله وری قضا حث
 خدا دن بود در مقصود کورنر
 نکر اخر اقنا و تما ست
 بود که هتا دنلما دی حوت صه
 اقربانه اشیدانا عیانت
 قلک فردوسی سیک عفوایت کاهن
 دل و جان دن وری یک یزد صدق
 منه اولدی بکیم بچشمیده نه نالان کورنر
 کوزم اغرمه کلیدر که اجانان کورنر
 حکم شمع یکی هدم یسره جویا وینه
 که چشم نوری او جندن دخی حان
 شجادها دوش عاشق ایر شادی
 تبا تا ولور سین شیرین ارجه آفتان
 قتی شهر ی بیان قصر دنیا رت
 که جل در دینه قلعا یوندر دومان
داستان ناسرینا میرعم غیا کورنر

1 داوه تفریه به کلدی که کاذب پیمانم و دخی نائن پیمانم کلام دیکر اوز میانک خا تو من جملون بالند
 2 صکن هرگز اندر داند ک فائنه کلام در اعتبار قلما در کده داند اول حادنه سن خوش کرم مدیکر داوه دخی
 3 برنلارک تفریه داخی کلام دکن یلدی بغایتا بخندری آندن اول کده کیم لیدی یا رندسی اوان یکی سبطک بککری
 4 بیکون پیر برنا سن توانا و کداسن اعلا و داسن مسجده دعوت ایلدی کلدی داخی نماز دن صکن مبر جوی
 5 وعظ ایدی که اول مجلس نائن پیمانم و کاذب پیمانم دخی عیلم الکلام بلایدی کیم اول زمانن عیری بنی اسرائیل
 6 اچن اول یکی بیغمانم و ایدی کیم معروف مشهوری آتا کیندا و دمرسد راندلر دمرسد کلدی آندن داوه علیه
 7 وعظ اچن ایدی کیم الله تعالی به مناجا ایدوب آید کیم الهی بر کنی اخلاصه صلات و قنن آبدست ارب سجده
 8 یونس آنوک ندای پند حق تعالی جل و علا جواب و ردی کیر یا داوه اول کیشیک نوای اولدز کیم بنی کوره بنی بله
 9 بنومله بلا اولادری یته سنا جاکلری آیدی الهی و سید مولای بر کنی اوج دوسا صوصا اچمه سا آنوک نوای پند
 10 الله تعالی جواب و ردی اوزلارن محزونن اول کیشی صوسر لقنن امین قلم کوش صوسنن اکا صوسن
 11 دخی پنجه موزن لری صوره ردی یته آیدی که الهی وای یا دشهر یا دشی هی بر کنی صدق له لا اله الا الله
 12 آنوک نواب کدردی ندای الوهیت کلدی کیم یا داوه بن اکا شول قدد نواب ورم که حد و حبیبی اولیا و شیطانه
 13 هر کیر آنوک امانه طغری لیک ددی یته سنا جات قلوب ددر کیم الهی پشت پنا هی نخل قولک کمد
 14 آید کیم بر مسلمانن او غرایوب سلام ورمیا اول قلم نخل ددردی یته آیدی کیم الهی قننی تلوک سولکد
 15 و ردی ندای الوهیت کلدی کیم یا داوه سول قلم سولکد کیم خلقه بهم چون توضع ایلادی اول بک سولکد
 16 آید کیم الهی سکا شول کتور کتور قدری ددر آید کیم یا داوه اول قلمه جهنم اوردی حرامدز الهی قننی
 17 قولک سکا عاجز ددر آید کیم اول قلم کی بفر فضلن دکر مد نسنه استیا ندر عاجز لرد ددردی یته آیدم که الهی
 18 قننی قولک که عذاب یقات ایدرسن خطاب عت کلدی کیم یا داوه بهم تقدیر و مه راضی اولیا نلن قننی عذاب ایدرم ددی
 19 یته سنا جات قلوب آیدم که الهی قننی قولک عا نلر ددر آیدم کیم سول قلم که خلقه حق له حاکم ایدر
 20 هوایه نایع اولیا ددی یته سنا جات ایدم و بدیدم که الهی عالم قلم اید کیم سول عالم لکه عالم لغله یسه
 21 خلقدن علم او ککرتک همد ایلایا عا راتیا اول عالم ددر آیدم که الهی قانع کمد ددر آید کیم قننه داخی قانع

1 اَوَّلُ بَكِيَّةٍ شَكَا يَتُ اَمِيَّانَ يَنْهَ سُنَاجَاتِ اِيْرُوبَدِ دَمِيْكَمُ الْهَوِيْرُ لَوْ قَوْلُكَ كَيْدُ زُخْرِبَابِ عَرَفْتُ كَلِمَةَ بَكِيَّةٍ يَا دَاوُدَ خَيْرُ لَوْ
 2 تَلَمَّ اَوَّلُ دَرْ كَرِ عَلِيْلِهِ عَمَلُ قَلْبٍ كَسَدُوْدُنْ خَلَقُ حُسْنُوْ دَاخِيْ اَوَّلَهْ اَمَّا كَيْدُ كَسَدُوْ دَاخِيْ اَمَّا يَهْ دِيْجِيْكَ نَاثِرِيْ
 3 يَرْيَدُنْ طَوْرُوبِ اَيْدِيْ بَكِيَّةٍ يَا دَاوُدَ خَيْرُ لَوْ قَوْلُكَ اَمِيْنُ خَيْرُ لَوْ قَوْلُ اَوَّلِشْ كَيْدُ عَلِيْلِهِ عَمَلُ قَلْبٍ كَسَدُوْدُنْ خَلَقُ حُسْنُوْ
 4 رَاخِيْ قَلْبٍ يَا بَحِيْجُ اَوْرِيْ سِيْ سَدُنْ دِيْجِيْنِ دَلْ قَلْبُكَ سَدُنْ يَحْتِ بَدَلْ طَقْطَقْ نْ طَقُوْرُ اَوَّلِ حَقْ دُرْ قَوْلُكَ وَاَرَكُنْ
 5 بَرِ يَسُوْرُكَ هُوْرُوبُ دُرْ قَوْجُوْجُ وَاَرَكُنْ كِيْرُ اَدُنْ اَرْتُوْ دَاخِ يُوْعَكُنْ اَوَّلِ بَلْ كُوْرُجَهْ قَوَانْ سَدُنْ طَقْطَقْ نْ طَقُوْرُ قَوْلُكَ
 6 اَرَسُنْ قَوْلُكَ لَوْ كُنْ صِعَا دِيْ اَتِيْ دَاخِ الْمَعَا قَصْدُ اَيْلَادِيْ دَرِيْ كُنْ اَلَهْ كَرِيْ دِيْغِيْ اَوَّلِ قَرِيْ يُوْعَدُوْغُنْ اَيْلَادِيْ اَتِيْ حَبْلَهْ
 7 كَسَدُوْغُوبِ اَتِيْ هَلَاكُ لَنْدُوْبِ اَوَّلِ يَكُوْرُنْ قَوْجُوْجُ بِيْتِ الْمَاكُ حَقْ رُوْبِ اَلَدُكُ اَوَّلِ يَسُوْلُ سِيْنِ اَلْجِيْنِ يَسُوْرُجُ نَرْجُ سَدُنْ
 8 حُسْنُوْ اَوَّلِ اَلْجِيْنِ **نظم** طَقْطَقْ نْ طَقُوْرُ خَا تُوْجِيْلهْ اَوَّلِ اَدَاكُ نَفْسُكَ يَكُوْبُ سَلَكِيْنِ اَوَّلِ دِيْغِيْ
 9 اَتِيْكَ طَمْعُ يُوْلُ اَسْكَ خَا تُوْنَهْ حَقْدُنْ اَرَاغُ اَوَّلِجِيْ حَقْلُ بِلْمَادُكُ **شعر** حَكِيْمُ قَوْلِيْجَهْ نَاثِرُ سَعَا سِرْ اَيْلَادِيْ
 10 كَاذِبِيْنَا سِرْ دِيْجِيْ يَرْيَدُنْ طَوْرُوبِ اَيْدِيْ بَكِيَّةٍ يَا دَاوُدَ بَرِ كَسُوْنُكُ قَوْسُوْلِيْنِ بَرِ يَسُوْلُ اَوَّلِ كَسُوْرُ طَقْطَقْ نْ طَقُوْرُ
 11 يَرْيَدَهْ يَمِيْرُ لَوْ تُوْجِيْ اَوَّلَهْ دِيْجِيْ اَوْرَا سِيْنِ اَوَّلِ يَسُوْلُ قَوْسُوْلِيْ سَدُنْ بَرِ اَوَّلِجِيْ اَوَّلِ اَسَا كِيْرُ هُوْرُوبِ مِيْرُ سِيْنِ دَاخِ يَرْيَدُكَ
 12 اَوَّلِ اَوَّلِ اَسْكَ كَسُوْرُكَ اَوْنَهْ يَرْيَدُوْغُوْ كَلَسَهْ اَوَّلِ سَعُوْرُ اَوَّلِ يَسُوْلُكَ قَرْغِيْنِ اَوَّلِ قَوْغَهْ بُوْعَرْ لَقْ دَلَسَهْ اَوَّلِ يَسُوْلُكَ
 13 بَرِ تُوْجِيْ اَوَّلِ طَقْطَقْ نْ طَقُوْرُ تُوْجِيْ اَرَا سِيْنِ صِعْسَهْ دَاخِ قَوْغَهْ بَرِ اَوَّلِجِيْ يَرْيَدَهْ حَقْ تَقَا لِيْ قِيْنِ اَوَّلِ سَعُوْرُ اَوَّلِ يَسُوْلُ
 14 ظَلَمُ اَتِيْمُوْرُ اَوَّلِجِيْ يَا حَقْ اَوَّلِجِيْ دِيْ دَاوُدَ حَوَابِ وَيَرْيَدِ دِيْجِيْ بَعَا يَتِ حِفْهْ دُرْ كَاذِبِيْنَا سِرْ اَيْدِيْ يَا دَاوُدَ يَا بَحِيْجُ
 15 سِيْنِ طَقْطَقْ نْ طَقُوْرُ عَوْرَتَهْ قَاغُ اَوَّلِجِيْ بَكِيَّةٍ يَا دَاوُدَ خَيْرُ لَوْ قَوْلُكَ اَمِيْنُ خَيْرُ لَوْ قَوْلُ اَوَّلِشْ كَيْدُ عَلِيْلِهِ عَمَلُ قَلْبٍ كَسَدُوْغُوبِ اَتِيْ حَبْلَهْ كَسَدُوْغُوبِ
 16 اَكَا نَا بُوْتِ دَا رَلِقُ وَيَرْيَدُكَ **نظم** وَرْدُ دُرْ دُرْ لَكُنْ جُوْقُ نَفْسُ خَلَلِ حَقْلُ لَا يَفِيْ اَيْلَادِيْكَ سِيْنِ عَمَلِ
 17 بُوْجِيْجَهْ خَا تُوْنِ اَمْرُوْكَهْ قَرْيَا دِيْجِيْ حَبْلَهْ سِيْ حَبْلُوْبَهْ وَجَا نَا نْ اَيْكُنْ سِيْنِ قَنَا عَتِ اَيْمُوْبِنِ اَلَكْرَهْ
 18 نَفْسَهْ اَوَّلِجِيْ قَنْ بَرَسْتِ اَتُوْكَ اَوَّلِجِيْ عَوْرَتِيْجِيْ لَيْسَتْ اَتُوْكَ كَسَدُوْغُوبِ اَتِيْ حَبْلَهْ
 19 خَرِيْصُ تَرْسَا يَتِ قَلْ قَنَا عَتِ وَاَرَنَهْ نَا كَلَهْ حَقْلُ اِيْنِ سِيْنِ دِيْدَا رِيْكَ اَسْتَهْ سَدُنْ كِهْ اَوَّلِجِيْ سَرُوْ بَلَنْدِ
 20 نَفْسُكَ قَا بُوْسِيْهْ اَوْرُفْلُ بَلَنْدِ بُوْليْكَهْ دِيْغُوْبِ اَوَّلِجِيْ نَاثِرُ تَقَا مْ اَوَّلِجِيْ خَا مَوْشَا وَاَلَمْ اَنْجِيْ اَوَّلِجِيْ
 21 اَيْلَادِيْ خَا مَوْشَا وَاَلَمْ اَنْجِيْ اَوَّلِجِيْ **داستان آصف عالم شن** وَاَلَمْ اَنْجِيْ **بن آتاك**

1 حکیم قلیغه کا ذہن بیدار نماند پیکر آیلہ دیکھ داند بخت خلیل اولدی نطق دلدن ملزم اولدی سیردن آیدر نماز
 2 و نیاز دخی تمام اولد بخلق طغیانی آتا داند اول سجده دن حقیقا دري خلق سوزنه بقا دري و لکن خلق ایکی برین کله
 3 داند ک غیبین شویلا شور لردی طعن آیللا شور لاردی بونوک اوزر نه جوکم برای جیدی برخیا داخی و قات آیلدی
 4 دارالفن دن دارالبقا یه رحلت آیلادی داود و دوف و صحابه احکام قوریه موجبیه دفن آیلدی حورون قلعه سیه
 5 آتاسی ایلیا نون قبری یا نین قود کر اوزر نه قبه یا یوب قیوسیه تاریخ نید کر نه زمانه کلدون داوده و وجهله وزیر لک
 6 آیلادون عدل حکم علین نید کر پولادله طاشه قود کر صوک کلند نشا ن قود یکر **نظم** کدر سپنک ایچنه اول برخیا
 7 اولدخی بولادی عالمده و قسا کر چها ن باقی قلیدی کسیه اولمکدی اول محمد مصطفی
 8 **نثر** اندن دخی ناشن پیغمبر کا ذہن بیدار نماند پیکر آیلد و لکن داوده قطع اعین را نیدید اندر اعین قیلا ایچ خلق
 9 دخی عالمی اهل الله داوده دیاده اولدی بکلی عباد لری کسور لری اعتقاد لری نید و لودخی اولدی اندن اصغر برخیا
 10 اول حنین کیر آتاسی برخیا و قات آیلدی یکریم دوق یا شن ایدر بخت عالم کاسل و فاضل عالم ایدر داود اصغر
 11 آتاسی برخیا نون برینه وزیر ایدوب خوش کوزدی اصغر داخی داند ک خدمتیه یوزن سوزدی عالم کامل اولدوغ
 12 اجلدن آتاسینک برینه کجوب او توردی طریق برینه کسور **نظم** اولدو غیچن عالم صاحبیه
 13 کجی آتاسی برینه اولدم پسر عالم اول طار لیغیه اولما ملول علمک آتاری دودا آخرت
 14 کاسل اول بیرن بولور صاحب کال کاسلک ارمز کالینه خطر علم ایچ اولدو غیچن دوندون
 15 بولور آخر دولتیله سیم و زر نه کال اهل ایتد قالیسر ناحود ایم بخت بولور بیسر
 16 ای هت مند اعلا کرایتد سک کیم قلفز برده آخر چون کیمر نیچنه دوشسه کهر اولما یه باش
 17 کلکله اولما کد کاسل آر سیم و زردن زرین اولور کاسلان عاقل اولن دنیا یارمن نظر
 18 سیم و زردن آل چکوب سواحدی و بر صلاوت دل جانندن ایشت **داستان دوق ملک اندن داود را**
 19 **از جابحق برای قتل اورمیا حکیم قلیغه جوکم داود و زارت اصغر برخیا یروردی کلدن**
 20 یه مسجد واروب بولور ز بقلادی کیدا و ز رسته کسه کلیه دخی عی دته شمول اولدی ناگاه ایکی زن نشه
 21 چینه کلدی داود انلری کوروب قق قورخویه دشنی یوزن آدمی زاد کورمزی آتا کیم بوشنه کلدی باد

1 شَكَرًا قَبُولُكُمْ كَانَ لَكُمْ فِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا
 2 مَلِكًا يَأْتِيكُمْ فِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا
 3 حَتَّىٰ تَأْتِيَكُمْ فِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا
 4 أَدَمَ شَكَرًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 5 بِرِيضٍ بِرِيضٍ دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 6 أَيْتَانِ وَفِيهِ نَصْرًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 7 كَرِيمًا وَفِيهِ نَصْرًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 8 فَالْأَمْرُ كَانَ لَكُمْ فِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا
 9 مَسْجِدًا يَأْتِيكُمْ فِيهِ نَصْرًا وَفِيهِ نَصْرًا
 10 كَرِيمًا وَفِيهِ نَصْرًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 11 كَرِيمًا وَفِيهِ نَصْرًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 12 حَرِيمًا وَفِيهِ نَصْرًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 13 عَدْلًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 14 دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 15 شَيْئًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 16 أَكْبَارًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 17 بِرِيضٍ دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 18 يَنْفِي الْأَمْرَ دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 19 بَرِيضًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 20 نَهْدًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا
 21 بَلَدًا دَاوُدَ كَلْبَ دَاوُدَ وَفِيهِ نَصْرًا

1 **مِنْ الظَّالِمِ لِيُبْعِثَهُمْ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَذْيَانِ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ**
 2 ظَلَمَ انْفُسَ سَنُوكِ اُولَ بَرِيْدَنِي دَخِي اَكُوْبَ كَنَدُوْنَكَ طَقْسَنَ طَقُوْرَ قُوْبُوْرَتَه قَمَقَ اسْتَه مَشَ اَمَّا بَدْرُسْتِي بُشُوْبِكِلَرِ دَخِي
 3 حُوْعُوْبَعِيْسَه ظَلَمَ اِيْدَرِ الْاِسْوَلِ كَيْسَه كَرِ كُوْا لَه تَعَالَى اِيَه اِيْمَانَنَ كُوْرُوْبَ عَمِلَ صَالِحِ اِسْكَدِيْلَرِ اَنْلَرِ ظَلَمَ اِيْلَرِ اَمَّا اَبْدَرِ دَخِي
 4 اَزْدُرْ كَمِرِ بَرِيْسَه عَمِلَتْ اِيْدُوْبَ ظَلَمَ اِيْتِيَا كَرِ دِيُوْبَ اُولَ بَرِيْسَه دَرِ يَكَمِرْ بُوْكَ اُولَ بَرِيْوَنَه طَمَعْ قَلْعَلْ كَمِرْ
 5 كَهْ كَرِ كَرِ نَ اُولُوْرَسِيْنِ دَرِيْ جُوْنِ دَاوُدَ اَنْلَرِ اَرْسِيْنِ بُوْحَكَمِ اَيْلَرِيْ كِيْسَنَ اُولَ مَلَكْ كَلَرِ دَخِي اِيْلَرِ
 6 كَنَدُوْرِيْ دَاوُدَ بَلْدَرِ كَرِ تَا كِه يُوْدَ عُوْبِيْدَنَ مَقْصُوْدَه اِيْدُوْرِنَ دَاوُدَ دَخِي قَهْمَرِ اِيْلَرِيْ بِلَه زِيْرَ اَكَمَرِ اُولُطْ
 7 طَقُوْرَ قُوْبُوْرَتَنَ مَرَا دَاوُدَ تَبِيْهَ قَلَا عَدِيْ تَا كَمِرْ كَنَدُوْرَتَنَ طَقْسَنَ طَقُوْرَ عُوْرَتِيْ وَارَكِنَ اَكَا قَنَاعَتَ
 8 اَتَمِيْعُوْبَ اُوْرِيْسَنَ نُوْكِ بَرِ عُوْرَتِيْنِ دَاخِ طَمَعْ اِيْدُوْبَ كَنَدُوْ يِ اَلَدِيْ كِيْسَنَ اُولَ اِيْكِيْ مَلَكُرْ بُوْجَاوِيْ دَاوُدَ دَنَ اسْتَدِيْ كَرِ
 9 بَرِيْهَ بَا قُوْبَ كُوْ كَلَسِيْنَدَ كَرِ دَخِي دَرِ كَرِ يَا بَنِيَّ اَللهُ خَلَقَه حَكْمِيْ حَقِّ اَمْرِ حُجَه اِيْدُرْ سِيْنِ اَمَّا كَمِرْ نَفْسَ كَا اَمْرِ سِيْنِ
 10 يَا اِيْحُوْجَ اُوْرِيْسَنَ نُوْكِ بَرِ حَا تُوْنَه طَمَعْ قَلْدَ سَنَدَ طَقْسَنَ طَقُوْرَ حَا تُوْرَ وَارَكِنَ دِيُوْبَ فَرِيْشَه صُوْرَتَه كَمِرْ
 11 اَنَدَنَ دَاوُدَ نَقَرَه قَرَسُوْ كَرِ نُوْبَ كُوْ كَه كَمِرْ كَرِ دَاوُدَ دَخِي جُوْنِ اَنْلَرِيْ كَرِيْ يَقِيْنِ بَلْدَرِيْ كَمِرْ
 12 حَقَاتِيْ اُولَ اِيْكِيْ مَلَكْ اِيْلَه اُولَ حَكْمِيْنِ اِيْحُوْجَنَ اَيْلَرِيْ اَسِيْلَ قَلْدِيْ نَتَا كَمِرْ حَقِّ تَعَالَى بُوْزِيْ **قَوْلُهُ تَعَالَى وَطَنَ**
 13 **دَاوُدَ اَتَمَّا قَتْلَهُ فَاَسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَارْتَدَّ اِلَيْهِ يَتُوبُ** اَيْلَرِيْ اَوْدَ يَقِيْنِ بَلْدَرِيْ كَمِرْ سَرَاتِيْ اُولَ مَلَكُرْ اِيْلَه اِيْلَرِ
 14 قَلُوْبَ صُوْجُوْجِيْ كَا تَبِيْهَ قَلْدَ كِيْسَنَ اُولُ دَاخِ دَنِيْنَدَنَ مَغْفِرَتَ طَلَبَ اِيْدُوْبَ تُوْبِيْلَه اَللهُ طَاعَتَه اَقْبَالَ اَلَدِيْ
 15 وَفَرَقَ كُوْنِ سَحِيْدَه يَه وَارُوْبَ بَا شِيْ بِيْنَنَ قَلْدَرِ مَدِيْ اِلَا كِه اَلْحَقُّ نَمَازُ وَفَتْلَرِنَ كَمِرْ قَلْقَلَمَ عَمَّا زِيْنَتَلَرِ
 16 يِيْهَ بَا شِيْ سَحِيْدَه يَه قُوْبُوْبَ نُوْحَه وَزَارِلَقَ اِدَرِ دَرِيْ بَرِيْهَ بَرِ حِيْلَا بَنِ اَنَكِيَا يَ قُوْمِيْشِيْ خَلَقَ اَرَا سِيْنِ اُولُ حَكَمِ اِيْدُرِ
 17 وَيُوْعَا بَنِ جَرُوْ يَا يِ دَخِي وَلا يَسَاوُرْ نَه هُوْبَكُرْ يَكْسِيْدِيْ اَكَا دَخِي اَصْمِرْ لَمِيْشِيْ يَكَمِرْ وَلا يَتِ دُشْمَانَدَنَ صَفَلِيَا جَرِيْ
 18 اُولُ كَاتِ حَفِيْظَ اِيْنِ وَبَرِ حِيْلَا مَشُوْرَتَ قَلَا دَكَمِرْ دَرِيْ سَه اِيْ طُوْكَ **نَحْمُ** بَرِيْهَ حَا كَمِرْ اُولُوْبَ اَنُوْرَ عَمَّا
 19 خَلَقَه حَكْمِيْ اِيْلَرِيْ مَسْتَه اَلِدِ دَاوُدَ اَه اِيْدُرِيْ دُوْنِ كُوْنِ كَمِرْ دُخَا نِيْدَنَ سِيَا اُولُ شِيْدَ كُوْنِ
 20 حَسَه دَلِيْ كَنَدُوْرَتَنَ حَبِيْشَه كِيْ پَرِيْشَنَ اُولُ دِيْ جَرَحَلَا اِيْشِيْه نَفْسَا لِيْدَنَ دَاوُدَ اِيْدُوْبَاهَ زَادَ
 21 نُوْحَه قَلْبَ اَكَلَرِيْ يِيْ شَمَا دَ عُوْرَتِيْجِيْ نِيْجَه كَرِ قَلْدِيْ فَعَا ه عُوْرَتَه دَلِ وَرَمِيْشِيْ دَرِ جُوْجَانِ

220
 220a

1 عا دى جان اولكي ورمز دل خنده
 2 ننه او بخت هر كاهك با بشد
 3 و بصلوات مصطفيا يا ميا بخت **نشر** حكيم قوليجه آيد زلر كود اودم نوحه و زارلق ايلد و اول خطا
 4 او نوري داود فرق كون طاع غلده و يا زياره كروب كز يا شدين دو كرى نه طعام بيويب نصوا چري
 5 و نه ايقوا و نوردي اما حق تعالى دن ديلد يكسر بركشي كلوب اكا مافقتا ايدوب اول كنا هندن او و
 6 انديكه بلكه اعليا بترحق تعالى نبي ايرا ايلد دزن لوز كشييه امل ايلد يك اول كناهينه او نوري داود مافقتا
 7 ايدوب بلكه اعليا كر ايلدي كور ويدا اولدك دزد فراق ديحي ياده اولوب هم دحي نريم و ياري ديلدي الله
 8 طاع غلده طاشدين امل ايلد يك داود بلكه اعليا شكر نيك هم حق تعالى نيورز قوله تعالى **و لكنا آيتنا داود**
 9 **منا فضل يا جبال اوني معه الطير و انتا له الحديد** و ياردين دحي نيورز كير و سحنا مع داود الجبال
 10 بن داودم نريه و رسه طاع طاشا غلدر و خوش طيور هپ داود بلكه كوز سيندن دو كروب اغلده شرد بيه
 11 و اسه تعالى به ديك و نيك ايسه بلكه ادر زري **نظم**
 12 اغلدي داود او زنجي دار زار اكلدي طاع طاشا هپ جا د
 13 جني داود ايكه يا شاتدي كيم غرقه و ردي يا شنه بيه بكار نوحه سيندن هر كاه اكا اولدسه
 14 شفقت اندي كر بكار كر صغار دون كند اولد افعان ايشه كچدي بونوك او زرينه روزكار
 15 ديكه اندي كولير داود سين و ز صلاوت مصطفيا به بشار **نشر** حكيم قوليجه داودم
 16 اوريا نوك خاتون االدقندن كن اول ملك كلد يكر اول دمدن اون ايك ييل بورسه كوز يا شين دو كروب
 17 اغلدي بعض معسر كر قولنن فرق كون او نور دوع نرين قلقيوب طعام يدي و صوا چري و ايقوا و يومادي
 18 او نور دوع نرين اولكر بيويب با شدين يوقا رو كمشدي الله تعالى ايك ملك كندري كلوب ايتدركه يادا
 19 الله تعالى ايتدركه داود بدن نه در كر اگر آج ايسه طعام و ريم اگر صومرا ايسه صو و ريه نيم اگر بلقا
 20 ايسه طون و ريه داود نورديكر اباد هپ كناه ير لغنق خبري يوق دز غصه كروب شيكه آه داره واقعا
 21 ايتدركم اغرندن بربان او د جويوب خوره سيند كيا و نكري هپ يقدي عزيز من علما اختلاف ايلد ز داود

1 اول گناهنه که آمدن آنرا دانه کوز یا شکر د و کوب کیل و نه را غلای بعضی آید که برقی کد ووب او میای چربانی
 2 د کوب عود تنه طمع اند و کچین آبی اولد و کچین دزد در و بعضی آید که او میای نوز عود تی غلای در کن آکا نظری
 3 پند و کچین دزد در و بعضی آید که اول ایکی ملک الله امریله داوده اول ایکی عود کچینک اول برسی سیدری
 4 هنوز برسی داخ شیکم دین و برسیدن اثبات استیدن اول بک حیف استید و دید و کینه توجیه سوز خبر سیدری
 5 دزدید که آتا کمر داود اول دعوی آید ملک الله استید بکمر اگر بوقرنداشک سوز اول برقی نوز الوب طعش طغوز
 6 قیونته قمر سه بونوک یوز نیک در سن و بوز نیک در سن کیم گرت دوی اول برسی کمر حکم آنوک او زینه ایدی
 7 جواب و زدیک کمر لایا دود بر خود ایکی مژده ملکوز الله تعالی نوز امریله کلدک که سکا کندوک حال لایا
 8 که اول طعش ن طغوز عود توکا داخ او ندادک او میای نوز اول بر عورتن داخی کور ووب اولد و نکا هوس قلوب ناویش
 9 دارلق و زدیک اندی اول مقصودک حاصل اولدی او لار میایه بر عورتن داخی جوق کوردک نپو حکم سکا کلد
 10 دزد کمر الیکک بر نیکک در سن کسا کردی داخ کتد کر کین آدن صکر داود دم اول کتا هندن او زور قی
 11 کن سجد نه وار ووب آغلای شویکم کوز شندن او تکر ووب و یورخی سپر آند مقعدن یوز نوز دسی جتلا کوب شد
 12 و دخی نیاز اید ووب دزدی کفر یارب سن بقی نیا استرکیاسین آخر بن بلورم که اول خطا مدن او ترو سن بکا انتقام اید
 13 دزدیدی و بعضی آید که داود دم آغلای یوز دارلق قلد و غنجه خاتون لری و کولکر و ملکدر امدی استر کوب و ذاریله
 14 بیکه اغلیوب آید که دزدیک کمالی داود سنک پیغامبر کلد و همر خلیفه کلد آنوک کوز لری غلقدن خشمه لار اید
 15 حق تعالی آندک خطاب اید و بدید کمر ستر آتپر اولوک بن آحم الراحمین پادشاهم و آنوک حال لای سز بن سیک
 16 بلورم داوده اول عالم که دخی کلوب بوندا ی نقل آید که داود قرق کون طاعت ایلدی قرق برخی کون اولجاق الله تعالی
 17 داود جبرائیلیم کلدردی کمر کلوب دید که یاد او دحق تعالی سکا سلام اید ووب آید که وارسون داود او میای نوز
 18 قبرندن چاغرسون بن آکا جان ورم ار میا دن اواز کله آدن حلالق دلسون بن اولوک کلا من آکا استند ورم بیا آدن داود
 19 پرنیدن طوز ووب ار میا نوز قبرنده وار ووب چاغرسون یا ار میا حالک نوز الله تعالی ار میا ید جان کیر و ووب اواز
 20 و زدیک کلدیک لیک لایا داود سن سین بقی بولدندن او یا ز مسق بچوند و ی کلدک ددی داود دزدیک کلدیم که
 21 سن بکا آخر حق حلال اید سن او میا ددی که ما بنی الله حلال اولسون داود اید ووب شاد اولدی دلدیکر دوبا و نه

کَلَامُ جِبْرِائِلَ عَلَیْهِ السَّلَامُ کَلَّمَ دَاوُدَ وَدَعَا دَاوُدَ اَوْرَمِیَہَ جَمِیعَ اَتَدِکَ خَطَا کِی سَیْکُو کِی بَیْسَہَ کَانَ مَدَارَ اَیْدِکَ حِلَالِ نَوِی دِلْدَکَ
دَوِی دَاوِدَ دِی کُی نَوِی سَیْکَدَمُ جِبْرِائِلَ عَلَیْهِ السَّلَامُ وَدِی کُی بُو اَوْرَمِیَہَ اَتَدِکَ اَرْتَقَ حَیْکَہَ اَوْلَمَا نَکَمَ اَیْلَاوُکِیْسَہَ اَوْرَمِیَہَ حَقِیْقَتَہَ
سَیْکَلِ نَاغِیْرَیْلَہَ کُورَہَ فِرَکِی حِلَالِ اَیْدِی دِی اَتَدِی دَاوِدَ دَمِ اَوْرَمِیَہَ نَوُکَ قَبْرِکَ اَوْرَمِیَہَ کَلْبِ اَیْتَدِی کَی نَظَمِ
اَیْدِی دَاوُدَ اَوَّلَ قَبْرَہَ اَوْرَمِیَہَ سَیْدَا حَقِّکَ اَیْرَہَ دِیْدِی اَرَمِیَہَ دِی لَیْلَہَ اَرَمِیَہَ دَاخِ جَوَابِ
قَلْبِہَ اَکَمُ مَکْنِ تَبِ خَطَابِ کِمَ سَخَاوَلَدِ وَرَحْمَتِکَ جَاوِیْدِکَ مَا تَوِی طَوِی حَقِّ طَاوُتِی کَکَ
بَنِی خَاصِ اَیْدِی بَدَمِ عَوْرَتِکَ عَوْرَتِکَ اَلَا نَہَ وَرَی حَقِّکَ عَوْرَتِکَ عَاشِقِ اَوْلُوبِ اَلِیْسَہَ
اَوْلَمَا جَا اَیْبِی نَیْمَ قَلْبِہَ وَارَکَنَ طَفَّ نَ طَعُوْزَ عَوْرَتِکَ نَامِ حَقِّکَ اَلَمَ قَصْدِ اَیْدِی بَنِی اَیْمَہَ
کَر کَامِ عَفْوَ اَیْرَسَکَ اَرَمِیَہَ اَیْدِی لَیْسَا کَا عَوِضَ بَلْکَہَ حَقِّکَ اَیْرَہَ لَیْسَا کَا عَوِضَ بَلْکَہَ حَقِّکَ
کُورَہَ دِی بَنِی اَنزِی نَاغِیْرَیْلَہَ اَوْرَمِیَہَ نَوُکَ قَبْرِکَ بَرَاہِکَہَ حَرِیْنِ اَوْرَمِیَہَ کَلَمَ اَیْدِی دَاوُدَ سَکَلِہَ وَیْلَ طَا مُوسَی بُو لُوسَا وَرَسَدَنَ دَخِی طَمَعِ کَلْبِہَ
دَخِی بُو لَیْکَہَ مِی فِکُورَ سَدَنَ اَوْرَمِیَہَ طَمَعِ عَوْرَتِکَ سَکَا تَا دِی کُورَ بَکَا قَصْدِ اَیْلَاوُکِیْسَہَ نَمَ خَا تَرِی اَلَمَدِ بَنِی بَلَایَہَ سَلَمَا
جَهْدِ اَیْدِی سَیْنِ نَظَمِ نَفْسَہَ اَیْبِی اَوِیہَ دَاوُدَ اَوْرَمِیَہَ کُورَ نَفْسَہَ اَوِیہَ اَیْمَہَ اَتَدِی حَقِّکَ
رَنَ نَدَ کُورَ اَکَا طَابَ اَللّٰہُ اَرَزَ حَقِّہَ وَرَمَا غَہَ بُو کَلَمَ دَسْتِ رَسَ حَقِّکَ حَقِّ دَاوِی اَلِی وَیْرَہَ
ہَرَمَا اَلَمَدِ حَقِّی اَللّٰہُ اَکُوْرَ خَیْرَ شَرِیْنِ تَا کُورَ اَنَسَکَ اَیْرَہَ کَیجَ وَرَمَلَاوُکِی مَظْفَعَا بَہَ شَہْکَا
اَشْتَدِی کَانَ طَرِی کَلْبِی بَا شَدَنَ حُبَرَا قِیُوبِ وِیْلَدِ اَوْدِی بَی قَرَقِ کُورَ اَعْلَا دِی کُورَ نَوُکَ لَا شَدَنَ بُو نَوُکَ اَی کِی
لَا یِ نُوْلَ اَلَمَدِی دَاوِی اَی شَیْنِ سَیْنِ یَہَ قُورُوبِ اَیْدِی دِی کُورَ اَلَمَدِی بَنِی شَہْکَا اَلِیْسَہَ سَدَنَ قُورَ تَرِی اَلَمَدِی بَنِی

1 يَرْتَدُّكَ يَرْوَالُ سَنَ بَكَاسِيْلَهُ تَعْدِيْرَ اَيْلِكَ كَمَرُ بُوَيْلِهِ اَيْدَمَ اَلْهِي قِيَامَتَ كُونِنَ نَهْ يُوْزِلَه سَنَكْ دَرْ كَاهْلَه وَارُوْ وَرُوْ
 2 سَكَا نَقْرَايِنَ بِنَ اَلْهِي بِنَ بِيْحَا كَوْنِ اِسْمِي سَنَه طَا قَتَ كَلَرُ اَيْبَ حَيْرَانَمَ عَجَبَ جَهَنَمَ اُوْدِنَه نِيْجَه سِي صَبْرَايِدَمَ اَلْهِي
 3 بِنَمُ جَلَه حَالُوْحِي اَكْرَاشِيْكَانَ وَكَرَكِرَ كُوْدُرْسَنَ بِلُوْرْسَنَ كَرَمَكْدَنَ بِنَمَ عَزُوْمِي قَبُوْلَ اِيْدُوْبَ رَحْمَتَايَه
 4 اَلْهِي رَحْمَتَكْنِ مَحْرَمَ اَنِيُوْبَ وَحَضْرَتَكْنِ دُوْرَايِلَا اَلْهِي صُوْحُوْحِي بِلُوْبَ لُوْكَنَا هَمَه اَقْرَارَايِدَمَ بِنِي قِيَامَتَ كُونِنَ حُوْرَحَقَايِلَا
 5 **نَقْم** بُوَيْلَه دِيُوْبَ نَالِيْشَايِلَا دِي رَسُوْلَ حَقِّ قَتْنَدَنَ دِيْلِكِي اَوَلَه قَبُوْلَ دِيْلِكِي بُوْلُقْ دَرِ سَنَكْ اِيْرُوْ كِي
 6 وَبِرَصْلَاوَتِ مَصْطَفَايَه پُرَاوَلُ **شَر** حَكِيْمَ قَوْلِيْجَه جَهَنَمَ اَوَّلَ رَسَاَنِ اِيْحَنَ دَاوُدَ بُوْرَسَمَه سُلَا جَانَتَ قِلْدِيْسَه حَقِّ نَقَالَا
 7 اَكَا نِيَا كَلَدَ بِيْمَرِيَا دَاوُدَ سِي يَرْلِيَا دَمَ اَوَلَدَمَ يَه دَاوُدَ زَارِي قِيْلُوْبَ دِيْدِي كَمَرُ اَلْهِي سَنَ عَادِلَ پَادِشَاهَ سَنَ هِي
 8 كَمِيْسَه طَلَمَ اَيْلَزَ سَنَ نِيْسَايَه اَوَلَسَا رَجَا نِيْجَه رَحْمَتَ اَوَلُوْرَكَمَ اَوْرَمِيَا بِنُوْرَ حَطَايِي عَفُوَايِدُوبَ بِنِيْلَه مَشْدَرَاوَلَمَ حَقِّ
 9 تَعَالِيْ جَلَّ وَعَلَايَه دَاوُدَ اِيْرُوْبَ جَبْرَايِلَا اَكَا كُنْدَرِي كَلَبَ دِيْدِي كَمَرِيَا دَاوُدَ حَقِّ تَعَالِيْ اَيْدَنَ صُوْحُوْحِي قَوْلَمَ اَوْرَمِيَا
 10 دِيْلُوْكَ بَرُوْمَ رِيْضَا مَرْجُوْنِ اَوَلَدُ حِي سَنِي عَفُوَايِلَدِي اِمْرِي بَا شِكِي قَالْدُوْبَ وَكُوْرَا بَا شِي سِيْلَكَمَ بَرَدُ حِي سَنِي يَرْلِيَا دَقْ
 11 دِيْدِي نِيَا كَمَرُ بُوْرَدِي **قَوْلَه تَعَالِيْ فَخَفَرْنَا لَه ذَلِكَ اَوَان لَه عِنْدَنَا ذُنُوبِي وَحَسَنَ مَآبٍ** بَعْنِي بَرَاوَلِ دَاوُدَ كَاهِي
 12 عَفُوَايِدُوبَ يَرْلِيَا دَقْ كَمَرَاوُكْ بَرُوْمَ قَانْمَه قَرَبِي وَرَتَبِي وَارْدَدَ وَهَمَا خِرَنَه دُحِي دُوْبَ كَلْبَكْ كُوْرَمَلَمَقَايِي وَرَدَدَ
 13 اَمَّا بَعْضِي مَسِيْرُ اَيْدَرُ حَقِّ تَعَالِيْ جَلَّ وَعَلَا اَيْدَرُ سَنَكْ كَاهِي بَرَدُ عَفُوَايِدُوبَ يَرْلِيَا دَقْ دَاوُدَ دِيْدِي كَمَرِيَا اَلْهِي اَرْسِيَا بِنَمَ
 14 حَطَايِي تَعْمَلَدِي بِنَ عَصَه دَنَ خَالِي اَوَلَمَا رَمَ حَقِّ تَعَالِيْ يَا دَاوُدَ بِنَ قِيَامَتَ كُونِنَ اَرْسِيَا يَه اَوَلَقَدَرُ لَطِيْفُ لَوْجَكْ
 15 مَقَامَكْ وَدَرَجَه لَرُوْرَمَكْ كُوْرَا كُوْرُ مِيُوْبَ وَفَوَقْلَرَا شِيْمَا سَنَ اَوَلَه خُوْنِ اَرْسِيَا اَوَلَمَقَامَكْ كُوْرَا اَيْنَه كَمَرِيَا رَابَ
 16 بِنَ نَه عَمَلِ اَشْكَلَمَ كَه بُوْرَمَقَامَه لَاتِيْ اَوَلَدَمَ بِنَ اَيِدَمَ كَه اَكْرَسَنَ اَوَلَه اَوَلِ اَنْدَرِي حَطَايِي سَنِي بَاغِيْلَرَسِيْلَكْ سَبْدُ حِي سَكَا
 17 بُوْرَمَقَامَكْ بِنَمَلَمَ تَا كَمَرَاوُكْ عَوْضِي اَوَلَا اَنْدَنَ دَاوُدَ اَيْدَرِي يَارَبِّ شَدِي اَيِدَمَ كَه بِنِي يَرْلِيَا يُوْبَ رَحْمَتَا اَنْدُوْكَ
 18 **نَقْم** اَيْدِي دَاوُدَ اِيْرَدِي حَقَّكَ رَحْمَتِي اَيْرَه كَلَدَرَا نَه اَكَا شَفَقَتِي دُوْرَ حَشَرَا اَرْسِيَا لُوْكَ اَوْرَمِيَا
 19 وَبِرَخْلَدَرُ هَمَ عَوْضِي اَوَلِ حَقَّتِي حَقَّتِي فَرِيْدَ وَسَا اَسْرَسَكْ بِنَدَامَ دُوْنِ كُنْدَايِلَه دَايِمَ طَاعَتِي
 20 طَاعَتِ اَوَلَكَمَ قِيْلَه سَنَ سَنَ بِيْرِيَا كَمَرُ قَبُوْلِ اَبِيْ حَقَّكَ حَضْرَتِي حَقَّتَ حَقَّقَدَنَ دَرِ سَنَكْ سَنَ نَهْتِ
 21 وَرَصْلَاوَتِ مَصْطَفَايَه كِي قَتِي **شَر** لُقْمَا نَحْكِيْمَ قَوْلِيْجَه اَيْدَرُ دَاوُدَ اَرْسِيَا لُوْكَ خَاوُونِ اَلُوْبَ اَلْهِي

222a

222

222a

توبه اندوكدن كُن او تُو ز سيل كچه كند داغ لاري سَا حَلَا اندو كي وَت يَمِيَن ياشن ايدِي چُونَك عَقُو اَوَلَد
آنك دوت بِلد حَمَرِي واري هَر حَمَرِي نَر شَا كَرِي واري كِه هَر شَا كَرِي نَه بِلد شَا كَرِي واري
جَمع ايدوب حَلَا سِن اَكُو بَا عِلْمِي اَنَد رَحِي بِلَه اَغَلَر دِي وَدَحْدَا دِل كُيَن سِيَرِي كُوِي اَوَلوب صَحْرَا يَه حَقِصَه حُوب
وَا زِلَه وَلَطِيف صَوْنَلَه اَوْشَه اَغَلَر دِي طَاغَل وَطَاغَل وَفُوشَل وَجَا تُو ز دَا وِي مَحَمَت ايدوب بِلَه اَغَلَر دِي وَش
بِلَد كَرَك كِه جَمع عَالَم خَلَقَن كُوز لَرِي ياشِه دَا وِل كُوزِي ياشِي نِيَر رَجَم اَيَسَلَر دَا وِل ياشِيَلَه اَنَك ياشِي
نَبَا بَر اَوَلندي دِي دِر كِر وَدَحْدَا دَم قُحَا نَعَام سِيُوب وَصَوَا چِه كِنْدُونَك كُوزِي اَوَل طَعَام صَوِيلَه قَانُوب نِيَرِي
وَا چِيَرِي وَدَحْدَا شِيَلَه نَغَل اَوَلندي كِه نَر كُون دَا وِد بَدَم قِرَق بِلد كَشِيَلَه صَحْرَا يَه جَمْعُوب اَنَد حَق تَعَالِي تُو ز كَرِي
وَقُور دُو لَرِي دَن وَغَط ايدوب سُولَقَدَر سِيَكِد رِي كَر اَنَد رَحِي جَا عَنَك اَو تُو ز يَكِي اَوَدَك صَحْبَتَه طَاغَت كُور سِيُوب
حَا ن وَرِد رَحْمَان اَوُن بِلد كَشِيَلَه دُوبَا وَه كَلَرِي وَا تَا بَقِي مَسِير دَا وِل بُو حَلَا سِي حَقِيَن حَقِيَك دَكَلَر دِر دِيلَر دِي
حَا شَا بِيغَا مَبَر كِر بُو تُو ز يَكِي اَشَلَر طَر اَوَلَنَه نَفْسَه بِيغَا مَبَر اَوَلان اَيَسَلَر سُو ك يَكِي كُنَا هَه قَضَا اِيلَه اَمَّا اِيلَه
حَقِيَك بُو دَر كِه چُون اَوَل اَيَكِي مَلَك دَعُو حِي صُورَتَن كَلَب قَضِيَه لَرِي خَبَر وِرِد لَر دَا وِل اَنَوَك حَقِيَقَتَن صُورَب بِلدين اَوَل
بِر تُو ز سُو رِيَلَه اَلِي طَلَه شَبَت قَلْب وِد رِي كِه اَو سَا ظَلَم اَلِي نِيَن نَعِي شِيَلَه دِيلَمَن كِه سُو ك قُيُولِي اَكُو ب
قُيُونَه قَتَا هَا ن دَا وِل كَحَلَا سِي بُو دِي تَا كُنَا عَقُو اَوَلوب رِي حَا نِيَه بُو دَن اَنُو اَغَلَر دِي وَبَدَن صَكِرَه
دَا وِد حَق تَعَالِي دَن اَوَتَد وَغَنَدَن نَا اَوَل حِيَه دَك بَشَن قَلَدَرَب كُو كِه بَقَدِي اَمِي دِي سُول حُجَرَم اَوَلان اَيَسَلَر
دَحْدَا اِيلَه كَر كَر دَر كِه بُو حَا لَدَن فِكِر ايدوب وَكِنْدُو يَه كَلَب اَنصَا ايدوب يَكِه دَا وِد كُو تَكِر نَا وِسْطَا
اَيَكِن سُول قَدَر جِه صُوحِي عَقُو اَوَلَمَا دَن تَام قِرَق يَل بِلد كِه دَحْدَا يَادَه كُونَدَر سَجَدَه يَه قُيُوب كُو دِي اَشَلَر دَا وِل
نَا رِيَلَه تَصَرُكَلَر قَلْبِيَه نَس اِيلَه اَوَلَا اَي مَوْ سُو م دِيُو دَعُو قَلَن اَيَسَلَر بُو نَجَه كَبَا رِي كُنَا لَرِي اَوَلوب
چُون بَر لُغُور كِر اَوَر تَه دَه هِيَج نَر كُنَا اِي چُون يِنحَا نَقُيُو كُوز شِيَلَه زَار قُيُوب وَاسْتَغْفَا رُو بَدَلُوق وَهَر سَاعَت
طُور سِيُوب دَحْدَا زِيَادَه كُنَا هَلَك كِر اَشَلَر فَر حَلَكَلَه يُو كِه دَحْدَا عَزَا وِل دِيُو دَا اَسْ حَسَبَت يُو اِي چُون
عَالَم كُنِي دَا ح زِيَادَه اَوَلُو تُو ز حُو كَر سَا كَر كَر دَر كِه وِي نِي دَكُنِن حَق تَعَالِي دَن سَا بَرَات مُسَلِمَن كَلَدِي
اَمِي دِي عَجَب اَوَلَد وَكَلَد نَص كُن حَا لَك نَتَه اَوَلَسِر دَر هِيَج بَلُو رَسِين هِي غَا فِل اَلَمَه اَج كُوزُو كِي اَوَلُو م سَا كَلُوب

- 1 یثیرن اولدن اخلاصیه توبه یه کلوب لکهدن یکاد و توب امید و اوله شاید کونخ تفاق فی فضلیله و کرمیه
2 عفو و یسیر **نظم** توبه ایدوب ایتدک صالح عمل حق قبول ایمان غنا زک ما حصل
3 خیف اکالم عادتی مغرور اوله سیرتی سیر ما ییدن مسرور اوله هر کیم اوزن کورمک اوله عادتی
4 هیچ اولسیر بل کورمک طاعتی حق رسولینک سوزیه اول ملیع اوله کورن کور اوله ساکات شفیغ
5 اولسا طالع عمل اخلاصیه خنرا ولا می کینی مرد خا صلیله جمله سوز مدد نصایح اکثری
6 عا فلیسک طوته کور کل سر سری هر کیم بیگور اهل کمال بو عظمدا اکثری دزد وصف حال
7 کر سوز مدن اولد کپسه سن آگاه و رصلاوت مصطفی به کارگاه **اغصا د ا د ن شیطان داود د ا د م حکیم**
8 قولنج برکون داودم اول خطا سندن او ترو مناجات قلبی اغلر کن یرا هی یکجیکر یعقوب کفعل کن ایلین بی دین
9 و شیطان لعین کور دیکر داودم بینه حق تعالی قتن مقرب و عبادت که قائم اولوب مناجات ایدر ددت یوز کنی
10 بنیاسر ایلکن داودی احاطه قلب و جبری لدخی اول ددت یوز ادر سیله احاطه قلبی داود له یله اغلر دی و قوتلر
11 کور یوزن قناد قناد چنوب طور ز کر داود یله یله تسبیح ایدر کر **نظم** کولک اوچن قوش عرش ادر ملک
12 یزه انس جن کزایچ سناک طعن شیر طعن ما را یغن مؤر جامد و جانلو نکم واری یغور
13 اندر داود له تسبیح هیب جمله سینک دلگرن ذکر دبت حق دکر ایت داودا اخلاصیه
14 صغه بی خلاص اولن کیم اولا منل داود ایلک سن دکر کینر بوجهاه اجن اوله سن تا امید
15 ذاکر اولک ارسر سن رحمته شاکر اولک سید سن سن شفقته سوز بود کور دیکر دوزالکام
16 و رصلاوت مصطفی به اتمام **نظم** حکیم قولنج اول شیطان لعین حضرت داودک بومرته سن کور کوب
17 حسد ایدوب کندو کندویه دیکر هی هی بن داود جمع مخلوقات حق داود مسخر اولمش کور خدمتیه کلن دین
18 سلیمان اولمش و امی اگر کور سلیمان برنوک یلدن کل داود لورسه نبوت تحتیه حق حکم ایدر بک اولورسه بنم دریا تلر
19 آغاغ التذ به جکدو چان یقندر کور بو خلق داودک اواره سندن اعراض اندرم دردی دخی اول لعین و زیری
20 دیکله کیمی قفرون دریا تن جمع ایلدی دخی دیکر بنم دریا تلر بو خلاقی بنیاسر ایل کور دوز کلمه داود
21 متابع قلب کور اول احسن صونیدن اول لقا نیدن او توری مسخر د ایلک اولسا اول ایشقه قلدا رکور ملک کور

223
 223a

1 دردی اولد د زیا تی مغمونلر د یلر کمر ای برقم سید موز بن نه د رسک آتی اشکیا لم ابلیس د کمر بد رستی بر خلق
 2 داودن اعراض اعزلر الا کمر برسته یلا کمر اولد داودک لکانک صدی اوله واما کمر صوت لکان داودکی
 3 اولاد یوب سئلادی ابلیس علیه اللعنه نقد سا زاکتی وارسه چند قانون طنبور ششتا و معنی فبور دن غیرین
 4 اول وقت تصنیف ایلا دی آندن اول نای دق فچون واری قلان در لوسا زلر یغدی اما اوغا نون سلیمان دمانین
 5 صورت کلدی برین بیان این و زچو کمر شیطا نلعین بوسا زلری کورد دی دخیادی شکلن کروپ کندنلر
 6 د زیا نیک اللره و زدی هر بری بر ساری آله الوب بجی ساریل قوسنک اجر یورویوب چلغه بشلر کمر شیطا ن کمر نگار
 7 **نظم** کمره سکر ایشد اول لعین کلدی ساریله خلق کی یقین قی نه مکار اولور اول کلا تمام
 8 کمر شیدن قور تلمیز هیچ آسان اولیای تولدن ایرد سحر له انبیا نولک لولین اولور مکر له
 9 نجه زاهد اولر یی دین ایدر جتنی کن منزلن سحین ایدر اول جقردی روصه سندن آرمی
 10 اول بدردی آدمه کندی اول دکلی نوح کیریا نالین اول دکلی شیت نالان ایلین
 11 مذهبن مروتک اول لولین اول اول خلیلی منجیغه قورین اول دینی فرعونک اول آلان اول
 12 ییدین ایدوب نیله داخ صا اول یغدی داودک ایچن مالک اول اول مغموند که نوره ایا دی بوجی
 13 کر شیدن استه سدا نولک نجاد و ر صلاوت مصطفا یبارک ذات **نظم** حکیم قور نجه شیطا نلعین کیم
 14 بر قسادی آیدی اول خلقک عقل سوز لاری بشلاد زرد اولک صداسین دیکلی قور یوب بوسا زلاری او کمرنگا طلب
 15 آیدر کمالغه سئلدر اول خطا دن انزو داودک لکانی دخی آزلکی بکی دلدی خلق داخی طاعندی و قور شلر دخی طاعندی
 16 و اول حرمت کیرا زلدا وده خلقا و زدی انمز اولد کردا ودم نیاز قلوب دد کمر الهمی بونه طالع کمرنگا و افق اولدی
 17 آواز مروت صفا سی کلدی ذوق کور لیدی اول نبویه انشوط شلر طاعندی حق تبارک و تعالی ونجی ایدوب دیدیم
 18 ایا دود اولکی سن بره مطیع اولدو غل سبیلک انشا صل اولمشدی چون سن عاصی اولدک بودخت آندن اونرو اولدی
 19 اول خطا ک دز که سنوک آواز کی بغلادی و سکا انشوط نلاری سندن اور کشدی داوددم دیکله یارب اولکامی
 20 عفو ایدر کحق تعالی دیکر بی عفو ایدوم و یا رفعا دم اما کیم اول حالک اول کاه انشا د سکلهم ارا من و افق
 21 اولدی اول مختون بعضی کتر لیدی اریق اکا ارنمز سن **نظم** خجنگه کوکل و بر د کو آب کله

224a

1 جانور لراوردی چو غلدی و اولدی سامد دخی جند آنکدن طاقی طاق اولدی بولکدی دخی خضد تپسین آله آلوب دعای
 2 خضر و قویوب حق تعالی نه تو کل قیلوب اول عامی مخلوقاتی اور دخی قیدن حق تعالی نکه عون عینیتله و خضر دخی مجرایله
 3 اود جی قویوب آنلادی یوتمه کل ایددی **نظم** اول نیند مجرای برله قید اریار چقب آتش یا قیدی جانور دن برقرار
 4 اول جهندن جانور لر بولدی سامه طفر و زدی نصره مهلا نر ناصر بروردن کانی **نظم** حکیم قولی خد حق تعالی نیند عون
 5 عینیتله خضر دخی مجرایله سامد قوتیلله سام اول عدو لک اکثر ن هلاک بر لره خاک ایلدی دخی کلوب اول جیمه دخی صو
 6 بر ز کلکند اضطرار ایلدی نصرت و یرن الله تعالی نه دلیوش کور ایلدی اند خرم شاهی بولکدی کوردیک بر طاش دیند
 7 بیخه اولوب سوز قعاسیه طاش طوقوب زخم اور سوز سام کوروب توجه قیلوب یانته کلدی کوردیک خرم شاه هلاک ایلدی
 8 کلن سامی کور و بکون لرندن سیلاب و آریاش قیدی صو ایشات ایلدی سام دخی صو کور و ب صودن کور اچدی کون یوب جان
 9 خیرین حقه تسلیم ایلدی دارا الفنا دن بقا یه کچدی سام خرم شاه هلاک و قاشن کور و ب غریو ایلدی آه ایلدی فلک دن شکایت
 10 قیلوب آغزان فغان نیندن فلک بوزن سیاه ایلدی **نظم** کور لردن قتل با شتر اقد و بن اندی قلدی جرخند اینه سن دو دیرله اول
 11 باشنه طاش اور و ب ایلدی قسیند ایلج کیم ترخم ایدی کامرغ و خرم باهی سامه **داستان** یا فتن طالین پری خان **نظم**
 12 **در زمین جهان حکیم قولی خد سام خرم شاه** ایچون یاشرد و کچلدا غلام مقدرن جان حبسگر طغلام مقدرن بزم قیسه
 13 سوز اول یکان دن پری خان کئند و دی بریلار کلدیکور سامی بولا خرم شاه دن خبر آلا لر اول بریلارک باشطالینخان
 14 چون کچا کچا قات بیرون اوزرنه ایوب سامی بولما دیکر آدن مکره کلوب اوجی قات بیرون اوزرنه کلدیلر
 15 آند دخی سامدن خرم شاه دن اثر بولما دیکر آدن چا و عقیق دن بیک دوز بولایله جدر دم حکوب اوجدر دد دخی
 16 قات بیرون اوزرنه دخی کلدلر آند بر بجه رمان جت جو قلدلر سامی بولما دیکر عاجز قالمیج حق تعالی راست
 17 کوردیکور سامو ک اوزرنه کلوب کورد کدر سام خرم شاه هلاک اوزرنه آلوب طودر خرم شاه و قات ایلان سام آه
 18 قویا د قلوب بوعور سامی کور یجک بر بیلر شاه اولوب سامد قتنه کلدلر کئند و لرن عینان قلدلر پری خاندن سلام
 19 کتور دیکر و سام ایچون کلد کلدن بلد دیکر سام کور و ب تعجب ایلایوب شاد اولدی و لیکن خرم شاه هلاک
 20 بغایت ملول اولدی طالین خانله اول بریکر دخی عینکین اولوب عادت کر جند دقن ایدلر ماتم طوندیکر بر طاشد کوب غیران
 21 دلجه نارنج یزد لر بولادیکه قندر دخی خرم شاه هلاک نوجمله سالیله دوزنجی قات بیرون آلتیه کلدلر اول جانور لره

1 جَنَدِ اِيْدُو كَلَدَن جَنَدِ اِيْدُو كَن حَرَمِ شَاهِ بِنِ بَرِي حَانَ وَفَاتِ اِيْدُو كَن بِيَانِ اِيْدِي كَر صُكْنِ كَلَدَن دَر دِي بِي بَرِي اَوْرَنَه
 2 وَارَنَدَه اَعْلَامِ اِيْدُو كَر **نظم** يَزْدَرِ تَارِ نَخِطِ شَاهِ مُرُو كَر بِي شَانِ كِيَمِ صُكْنِ كِيَمِ كَلُو رَسَدِ بِيَلَه شَاهِ حَانَ
 3 خَلَقِ عَالَمِ حَالِ بُو دَر هَر دِي اَوَلَه كَرَدَ حَقْدَن اَرَقِ كَلِيْمِ دُو كَالَه وَرَسَدِ نَلَكِ قَانِ سُلْطَانِ شَاهِ مُعْتَدِ بَا قِي اَوْرُو حَسَن
 4 قَانِ بُو دَر نَخِطِ كَلِيْمِ صُورَه نِيْدِي بُو رَنَ اِيْنِ حَسَنِ بُو اَكَلَدَن بِيَلَا زَامَانِ اِيْرُ كَجِ حَالِ عَالَمِ بُو دَر اَمِيْدِي وَبِرَصَدِ شَانِ
 5 **شرح** حَكِيْمِ قَوْلِيْهِ حَسَنِيْهِ بَرِي كَر سَا بِلَه حَرَمِ شَاهِ هِيْطِ سِيْطِ شَاهِ تَا بِيْخِ يَارُوْبِ نَشِيْنِ كِيَرِ اِيْدُو كَر سَدَن اَكَلَدَن اَوَلِ بُو دَر
 6 بِيْخِ كُونِ طُوْرِ حَسَنِ سَا بِلَه طَانِ شِيْدَرِ اِيْنِ صُكْنِ حَالِ شِيْدَرِ بَعْضِيْ دِيْدِي كَر كُنْ اَكْرِ بَرِ سَامِيْ اَوْبِ اِيْجِيْ قَاتِ بَرِ بُوْرِيْ هِيْطَارِ
 7 اِيْجِيْ اَكْتَابِ بَرِ بُوْرِيْ حِيَارِ وَزَامِيْسِ لَعِيْنِ طُوْبَارِ كَا فَرِ حَسَنِيْ بَرِي هَلَاكِ اِيْدُو كَر مَكْرُ كَر شِيْلَا اَوَلَا كَر بَا شَا وَرَتِيَا قِيُو كِيْجِيْ
 8 حَقِ عَالِي دَن نَكْرُ كَلُو رَسَدِ صَبْرَانِ وَزْدِيُوْبِ دَلِيْ كَر كِيَمِ سَامِيْ اَكُوْبِ كِيْدَرِ وَلكِنِ فَلَكَ كِيْمِ دَكْنِه يُوْرِ كُوْسَتِ جَلَدَرِ
 9 مَكْرُ كَر دِيْشِلَه كِيْمِ عَلِيْمَا اللُّغْنَه اِيْجِيْ قَاتِ بَرُوْ كِ اَوْرَدَن كِيَرِ اَوْرُوْرِ شِيْلِيْ اَوْرَتِيَا سَامِ كِ حَالِي بُوْلُوْدِيْ دِيْ سِيْلِيْمَانِ
 10 شِيْطَانِ دِيْدِيْ كِيَرِ لَوْلَا وَارُوْبِ دَر دِيْجِيْ قَاتِ يَارُوْرِنِ سَامِ كِ حَالِي نَدَرِ بِلِيْجِ كَلُوْبِ بِنِ حَبَرِ كُوْرِ دِيْ اِيْلِيْسِ بَرِ بِنِ اِيْلَا اِيْجِيْ
 11 هَانِ دَمِ كِيْمِ اِهْرِيْشِ بَرِ اِيْجِيْ مَلْعُوْ كَر دَمِ حَكُوْبِ اِيْجِيْ كِيْمِ دَلِيْ كَر دَر دِيْجِيْ قَاتِ بَرِي اَوْرِنَدَه سَامِ دَلِيْ سَا بِلَه اَوَلِ قَرِ بَرِي
 12 مَاعِ وَسَلَامَتِيْ يِيْلَا تَتِ كُوْرُوْبِ سُوْرُوْبِ اِيْلِيْسِه كَلُوْبِ حَبَرِ قَلِيْ رِ اِيْلِيْسِ سَامِ كِ حِيَا تَنِ قَرَاعَتِ اِيْدُو كَر اَشِيْدِيْ نَعْدَرِ كَا فَرِ
 13 جِيْلُوْرِيْ سَامِ كِ اَوْرِنَدَه كُنْدُوْبِ سَامِيْ هَلَاكِ اِيْمَا كَر اَمْرِيْ يُوْسِلَه وَبِيْسَرِ اِيْنِ دَكُوْبِ كُنْدُوْرِيْ اَنَلَا دِيْجِيْ
 14 قَرِ بَرِي كَا فَرِيْ جِيْلُوْرِيْ اَكُوْبِ عَزِيْمِ سَامِ قَلُوْبِ كِيْمِ يَكْرِ **اِنْدَرِ تَشِيْلَاتِ دَا شَا يِيْ مَاقِيْ نَظْم**
 15 دَكْلَه نَادَرِ دَا شَا يِيْ اِيْجِيْ مَشَلِ شَرَحِ اِيْدَا بِيْرِ اَكَلِيْشِيْكَ بِيْخَلَرِ سُوْرَدَه مَعْنِيْ اَوْلَا اِيْجِيْ كَا مِلَانِ
 16 اَوَلِ كَلَامِيْ دِيْ كَرِ هَرِ اَهْلِ حَا نِ بَرِ جَنَدِ مَلِكِيْ جِهَانِدَرِ بَرِ هِنْدِ سَامِ سُوْرَدِ جَانِ كَلَدَرِ اَكَلَا حَسَن
 17 نَشِيْمَا تَارَه دُرُزِ اِيْلِيْسِ هِنْدِ كِيُوْ اَشِيْدَرِ مَكْرَلَه تَلِيْسِ هِنْدِ نَفْسُكُ اَوَلُوْرِ قَوَاسِيْ اَوَلِ كُسَرِ
 18 لَكُوْرِ شِيْطَانِلَه دَا خِيْ يُوْسُ جَانِ نُوْلِيْ يَفْتَقِ دِلَه مَرِ سَدِ جِيْمِ نَفْسِ شِيْمَنَدَن قَلِ اَرَاغِ يَا كَرِيْمِ
 19 نَفْسِ اَمَانَه شَالِ حَسَنِ دِيُوْ كِيْجِه كُنْدَرِ اَشِيْدَرِ مَكْرِيْدِ عَقْلِ اَوَلُوْرِ خِيْفَرِيْ عَوْنِ اِلَاهِ
 20 كُوْسَرِ وَرِصَالِجِ قَوْلَه اَوَلِ قَلُوْرَاَه عَقْلِ خِيْفَرِ اَوَلِيْجِه حَقَقَه اِيْلَاهِ عِلْمِ بَرِلَه نَفْسِ اَصْلَاحِ اِيْلَاهِ
 21 نَفْسِ طَبِيْعِ قَرِشْتَه قِيْلَه سِنِ مَلِكِ عَقْبَا اِيْجِيْ سَا كَرِ اَوَلِ حَسَنِ جِيْنِ حِيَا نَه وَارُوْبِ اَوَلَا حَسَنِ مُقْبِيْدِ

- 1 بُولَه سَن فِرْدَوْسِ جَنَّتْ لَه نَعِيم
2 قَالَه سَن چَاهِ جَهَنَّمَ اَسَد
3 كَحَرِ جَنَّتْ اُولَه سَا اَحْمَقَام
4 **دَرْ خَرَجَلَر**
5 قُودَنْجَه دَفْعِ نَشْرَنْ سِيكْدَمْ
6 بُولَسِيْمَان نَامَه يَكِي لِي كِتَاب
7 بُولَسِيْمَان قِصَه سِيْدَنْ اَوْرَكَه هَم
8 كَمِيَه هَر كِرَارِي شُدَرْ سُوْرِي
9 اَوْن سَكَرْ يَكْ عَالَمِ اِيچِنْ كُورْدِي
10 اَوچِ يُوْر اَلْمَنَّا لِي حَلِي شَرَحِ اَلْيَم
11 اُولَمْ اَنَنْ اَكْلِي اَنِي كَامِيَا
12 كَوَه قَا فَرْدَوْسِ حَكَايَتِ اَحْمَد
13 كَمِيَا اَكْر فِرْدَوْسِيَه اِيْدَرْ دُعا
14 خَالِي رَزَاقِ عَالَمِي مِثَال
15 حَقِيَقِ مُحَمَّدِ اَحْمَدِ حُرْمِيَتِي
16 وَرْ مَلَاوَتْ مَصْطَفَايَه مَا حَقَر
17 اِي جِهَانْ نُوْكَ كَالِي صَاحِبِ هُنَرْ
18 تَرْ بَهَارِي وَرْدِي چُون كَهْنَه دَرِي
19 دُكَلَه نَجِيه زَار اِيْدَرْ جَانِ بَلِيغِي
20 دَلِ مَعْقَرِ اَوْلِيوْر هَر صُجْعِ شَام
21 حُرْبِيَا وَاوْر قُوْتَمَقِ بَكْم مَعْنِي كَلَنْ
- عَقْلَه اَوْنِيَا يُوْب كِه عِيَا نَقِيْلَه سَن
هِيچ عِيَا يَتِ اَتِيَا سَاكَا اَحَد
فُولِي يُوْب سُوْرِيَه قِيْل عَمَل
حَقَه مِيَتِي بِ شَمَارِ صُجْعِ شَام
مَنْ سَخَنْ دَان كِرِيوْلِي صُوْلِيكْدَمْ
شَرْدَرْ بَا قُوْت لَعْل دُرِ خَا ص
قِصَه يُوْقُدْ اَكْلِي سِيكْ بِيَتِي كَمْ
عَالَمِ مَعْمُوْر اِيْدُوْر دَا دَا اِيْلَه
هَم حَكِيكْ قُوْتِيَه دِه اِيْرْدِي اَوْل
كِر كَمُوْسِنْ دُكَلِيَا سِنِي خَل
كِيَمْ سِيْمَان نَامَه عَالِي كِتَاب
لِيك بُوْدَمْ اَحْزَار لَدِي بُوْ كَلَام
حَاجَتِي اَللَه اَنُوْكَ قِيْلَا رَوَا
لُطْفِ اِيْدُوْب فِرْدَوْسِيَه اِيْلَا عَدَل
جُرْمِي عَقُوْ اِيْلَه قَلْعِل رَحْمَتِي
سِيْمَان نَامَه نُوْكَ قُرْق طَقُوْر دِي جَلْسِيْنُوْكَ دَكْرِي
دَلِ دِيَا رِيْدَنْ يِنَه اِيْلَه سَفَر
بِرْدَمْ اَوْلَدَنْ بُوْسِيَا شَايِنْ كُوْر
دَلِ مَعْقَرِ قِلْدِ وَغْنِ مَعْنِي كَلِي
بُلْبُلِ دَلِ اَلْيَسُوْنِ بَرِ خُوْش نُوَا
دُكَلَك دَعْنَا دُرْ دَرْ جَانِ بُلْبُلِي
- نَفْسِي سَن مِثَلِ شَيْطَانِ قِيْلَه سَن
لُغْوِي فِرْدَوْسِيَكْ طُوْتَلِ شَام
كَلِيَا هَر كِر سَا قَطْعَا خَل
قُرْق سَكَرْ جَلْسِي دَخِي اَوْلَدِي شَام
حَقِ يَلُوْر خَالِقِ دَخِي كِر كَامِيَا
نَعْمَرْدَرْ كُوْهَرِ اَنِي كُوْشُوْكَ اَص
اَوْل يَرَا كِر شَه سِيْمَان اِيْرْدِي سَن
كُوْ قَا فِ سِيْر اِيْدُوْر بَا دَا اِيْلَه
جُمْلَه سِيكْ سَاكَه شَرَحِي سِيكْدَمْ
حَقِ مُسِيْر قِيْلَه اِيْرْمَايَه اَجَل
نَشْتِي اِيكِي حَلِي حُوْنَكَه كَا چُوْر
بِرْدَعَادَنْ يَا دَا اِيْدُوْكَ اِي خَا مَعْنَام
اِي حُدَا وَنَدِي حِيَا بُرْ كَمَال
جَنَّتِ فِرْدَوْسِيَلِ اَكَا فَضْل
رَحْمَتِي حَقْدَنْ اَوْر مَلِكِ نَام وَر
دَلِ سِيَا نُوْكَ كَلَسِيَا نِيَتِ سِيَر
دَلِ سِيَا نُوْكَ يِنِي هِيچ سَن دِيَه كُوْر
جَانِ دِيَا غِي بُوَاوْلُوْب كَلْدَنْ تَمَام
كُوْش اِيْدَنْ جَانِ دُوْ قِلَه سُوْر سُوْنِ صَقَا
مَعْنِي وَرْدَنْ سِيْلِيْنِي جَانِ دَلِ

1 نَادَحُمُ اَوْجَعْدَ جَانُ وِدَلِ
 2 كُونَا يَدْرَسَكْ جَانِهْ سُوْمُ تَامُ
 3 وَرِصْلَا وَفَا حَلَدُ اِدْكَ اَنَلَا
 4 نَقْلِيْهِ سَلَمًا نَاسَهْ نُوْكَ مَصْنُوعِيْ فِرْدَوْسِيْ حَقِيْرُ بُوْكِتَا بُوْكَ مُؤَلَّفِيْ نَقِيْرُ اَوَّلِ وَجْهَكْ دَوَايَا صَحْحُ حَكَايَا اَلْعُيُوْنُ فَاوَرُ
 5 نِيَا وَنَا عَاشِيَا مَصْلُوْكَ نَظْمِ
 6 هَمْ وَرُوْصِدَقْ جَانْدَن صِلَاوَتِ
 7 سَاجِيْ حِلَاكَ اِيْكَ دُوْخِيْ فَا تَبْرُوْكَ اُوْدَرَهْ كِيْكَ وَبِرْ يَرْسَلْفَانِ دَخِيْ شَهْرِيْ زِيْنِ اَزْزِيْنِ مَهْلِيْ حِيْنِ جِيْرِيْ سَلَهْ جَنَكْ
 8 اَيْلَهْ اَسَا كِيْمِيْ نَمُ قِيْصَهْ مَوْرَانِ جَانِبِ دَاوُدْ كَلْدِيْ نِيَا اَوَّلِ دَا فَكْ عِيْذِ حُدَايِيْلهْ دَاوُدْ عَمِ دُشْمَانِيْ مَقْهُوْرُ
 9 اَوَّلِيْ وَكُنَا هِيْنِ دَخِيْ حَقْ نَقَا لِيْ عَوَاكِيْدِيْ وَرَبُوْرُ دَخِيْ كِيْمِيْ دَاوُدْ اِيْزَالِ اَوَّلِيْ دَاوُدْ سُلْطَنِيْ اَرْتِيْ اُوْنِ اِيْكَ سُلْطَنُكَ مَلِكِيْ
 10 دَاوُدْ اِيْطَاعَتِ اِيْزِيْ كَرِيْ نِيَا كُوْ حَقْ تَعَالِيْ نُوْكَ كِيَا بَقِيْمِيْ وَكَلَامِ كِيْمِيْ اِيْحِ كَلُوْرُ كِيْمِيْ **قَالَ اللهُ تَعَالِيْ** يَا دَاوُدُ اَنْعَمْنَا اِلَيْكَ
 11 خَلِيْفَهْ فِيْ اَرْضِ خَاكِمِ بِيْنِ اَنَا سِرَالِيْ وَلا تَبْتَغِ اَلْهَدْيَ فَيُعْطِيَكَ عَنْ سَبِيْلِ اللهِ **يَعْنِيْ** بِرَحْمَتِ بَعِيْثِ بَرَكْهْ دِيْدِيْ كِيْمِيْ يَا دَاوُدْ بَرَكَا
 12 بِرْ سَا اَكْرَامِ قُلُوْبِ بِيْغَا مَبْرُوْطِيْ وَرِصْلَهْ وَدَخِيْ سَنِيْ بُوْرِيْ زِيْنَهْ خَلِيْفَهْ قُلُوْبِ اَسَا كِيْمِيْ خَلِيْفَهْ اَكَا دِرْ لَكْ كِيْمِيْ كِنْدُوْدَن
 13 اِيْلُوْ كِيْمِيْكَ بِرِيْطُوْرُ شِيْرُ دَاوُدَن اَوَّلِيْ نِيَا مَبْرُوْطِيْ بُوَا غُوْلِيْكَ اِيْدِيْ عَمِ دَوَا تِ اِيْزِيْ بِرِيْهْ دَاوُدْ بِيْغَا مَبْرُوْطِيْ اَوَّلِيْ كِي
 14 وَطَا لُوْطِ شَهْرِيْ اِيْدِيْ وَفَا تَا اِيْجِيْكَ بِرِيْهْ دَاوُدْ خَلِيْفَهْ اَوَّلِيْ اَنْدَن اَتْرُوْ حَقْ تَعَالِيْ بِيْغَا مَبْرُوْطِيْ وَبَا دَا شَاهِيْ دَاوُدْ وَرِيْ
 15 دَخَا كَا دِيْدِيْ كِيْمِيْ خَلْقِ اَرَا سَنَ عَدْلَهْ حَكْمِ اِيْجَلِ زِيْنَهْ رَاصَقَن كِيْمِيْ هُوَا نَفْسَهْ اَوْيُوْبُ كِيْمِيْ جِيْرِيْهْ حَكْمِ اِيْلِيْ سَنِ زِيْلِ اَكِيْ اَدَلْ
 16 هُوَا نَفْسَهْ سَابَقَتْ اِيْذَكْ سَيِّئِ اللهِ يُوْلِيْدَن سُرْحِيْ دُرْطَا عَدَن يَغِيْرُ مَعْصِيَّتِ زَايِدَهْ اَوَّلُوْرُ **قَوْلَهْ تَعَالِيْ** اِنَّ اللهَ يَكْفِيْلُوْنَ
 17 عَنْ سَبِيْلِ اللهِ لَهْمُ عَذَابُ شَدِيْدٌ يَا سُوْرُوْمِ الْحِسَابِ **يَعْنِيْ** سُوْرُكْ سِيْكَ لَكْ نَفْرَهْ سَا سِيْهْ اَوْيُوْبُ طَاعَتِ يُوْلِيْدَن اَيْقَلَرَن سُرْحِيْ
 18 اِيْلَانِ مَقْضَا سِيْجَهْ عَمَلِ قِيْلَرُ اَنْ لَانْ قِيْ عَذَابُ وَجْهَقْدَرُ وَاَنْدَن اَتْرُوْ كِيْمِيْ اَوَّلِ حِسَابِ كُوْنِيْ اَوْيُوْبُ وَهَمِ اَخِيْرَتِن
 19 قُوْرُ قُوْبِ اَكَا لَاقِيْ بِرْ عَمَلِ قِيْلَرُ كَرِيْشِيْ اِيْدِيْ غَايِلِ اَوْنِ كِيْمِيْ كِيْمِيْ اَللهُ تَعَالِيْ نُوْكَ قُوْلِدِرْ اَزْزَهْ حَاكِيْمِ اَوْكُوْبُ حَكْمِ
 20 اِيْلِيْ اِيْجَلَهْ يَا فَا ضِيْلَهْ يَا نَا يِلْجِهْ تَبِيْ بُوْنْدَكْ حَقْ كِيْمِيْ كِنْدَهْ نَفْسِيْ دِيْلِكِيْ يَا خُوْدِيْ قِيْرِيْ كِيْمِيْ دِيْلِكِيْ كَا هَمْ مَرْتَبِ
 21 اَوَّلِيْ **نَظْمِ** كَرْدَرِ سَكْ حَقْ جَا نَاوَسِيْنِ مَعْصِيْتَدَن تَبِيْ مَنَ اَوَسِيْنِ

- 1 کاردنيا شیرین کازائسون گرجه بی کارسین کرفنا زائسون
2 قل حد ز بی یقیم حینو کی هپ نبع بو آتشدن او زو کی مثل شیر
3 فرقه نفسی بصره اند پیا حق راهی بو بن او در رهمن
4 حقت ارین جنت ما و اسنه عارف اولکی دنیا بر اثر نظر
5 معرفتد بویه فانی او کسین یا بقای وصل حق بویه سینی
6 بر فیر او کن دوز عالم امیر فقره فانی قلوب ذات صفات
7 **دربیان خاتین داود عم حکیم** قولنجه راوی آید ز داود ک عم غریدن تیا کمد کرا و لندی سکسن پیری
8 کچک بزکون داود ک محرابن او تر مشدی بو عصة کوکله کتور مشدی کز جبر کلم اکا اول خبر ویر مشدی
9 سنک بر او غلک او جقد زادی سلیمان اولاجله مخلوقات آنک امرنه محکوم فرما ن اولاد مشدی اولدمدک بود مارد
10 بر قرن دشمیکم اول خاوندن داود ک او علی ولما ری پسر داود ک کوکلدن بکدی یکم اول خاوندن کما ورمیا ن
11 خاونی کمر بو جده بلا کید بکا واقع اولدی بو مصیبت کما بکا آندن او تر و کلدی بن او مریم که آندن بر او غلک
12 وجده کلدی بمریمه خلیفه اولیدی جو نکلید کما او علی فری دخی ولما ری شمدن کما کما اعا غبار تلق
13 ولما ز پیر لک عالنه کلدی متی خرنه سوب شلدی اول خاوندن بمریم دوشکله کردن او علم فریم دخی ولما ز اولدی
14 دیوب داود بو عصة یله برندن طور و ب او ده سینه کلدی یکم تیا جی پیری اول خاوندن قیتن ایدی داود اید
15 آنک او ده سینه طوغور کلودی بعود داود آنک او ده سینه کلا یوب طالوت قری مخه او ده وسینه کلدی کما او سا اولک
16 آنا سایی او سا لوم و قات اید لکن آنک او ده سینه کلدی بو عدی مخه داود ک کلدی بن یلوب شا داووب قوشچیه
17 قلوغنه کروب الوب او ده سینه کتور دی لطیف دوشکله بر قدی اولدوشکله او ده سینه جیوب او تر وری اند زاده
18 او کینه طعم کتور دی داود دخی ول کون صائم ایدی آختم نمازین قلوب اول طعم مدق یدی شکرین دردی آند
19 طعم مدق صکد مخه خاوندن ایندی یکم یا نبأ تیا اولدی کما دجا ریلک او ده سینه قدم بصدک وارمیا
20 خاوندن او ده سینه وار مدک دردی داود جواب ویرد کما کوکلمه بواندیشه کلدی یکم اول خاوندن سیر قانوه کلا
21 بکا حلال اولدکن هیچ سیر ایشوم راستینه کما دی پیری بکون آنک او جندن بوجه کما مر کتب اولدم مبتلا اولدم کچی و کچی

۱ اَبْرَه دوشکند یا نوبطور لند حق تعالی بکا اوغل قزو و رمادی اوچین کیم آنوک کوکلی بیلا سون د یوب عهدم کوز
 ۲ طفق طقوز خا نوئک جاریه لرومک دخی دوشکند و ارما دیم خاطر لرین یقندم دوشکند و ارما زاولدوم
 ۳ اوغلوم یوزن دخی کورما و لدم شیدن کیم و کوکلم ایله دکر که اکا طلاق و ریم باخو بکا ارتق بکله اول د یونفاضا
 ۴ آتیا اول جهندن سندن دوشکوه کلام که ستر قیسمت بلورسن پادشاه داره سنا و لو خا نوئد سن شیدن صکره
 ۵ دایم که دوشکوم سندن یا لند اولاد دخی دانه اول کجه اول خا نوئیکه ییدی ددی واشیدی صحتب ایدی
 ۶ لویکا دن اول خا نوئ دخی اول کون آخسام اولیجی سینه داود ایچین طعام بشوروب دوشک کین ایدی کونک
 ۷ داود کلیدی کوردیکه وقت شام کجه بکسو وقت اولدی هنوز کلمن عجا قند و اردی اولاد د یوب جاریه سن کندی
 ۸ واروب کوز قنده ایدون بلوب خبر وین جاریه دخی کلوب محمد خا نوئک اوتن بولدی کلوب خبر ویدی خا نوئ
 ۹ بقایتا یخدی آه ایلدی اول کجه غمندن او یوما دی جور کور صباخ اولدی داود سینه طور ب غل ایدی یخدی
 ۱۰ وردی عبادته مشغول اولدی اول کجا دن اوسا لوم ناسی ندر ایشیدیکر داود له بر دوشک کور ورسه اون ثون
 ۱۱ بش صغیرا یج دوه قربان قلدی تیر امر ایلدی اول ندر اولان قربا ندری اندیر هر کیشوک بر ربان و در کور عا
 ۱۲ ایلادی بکله خلقه یای ویر لند نصک هر خا نوئ اکی یای ایدی بعضی ایش پای لدی نسا شویلاکم **اولی خا نوئکم** اخی
 ۱۳ نغم بیت عز را لدر اوغلی منوریدی وفات ایلادی اوسا لوم اید هلاک اولشیدی انا کور بر قری واریدی داود نکر
 ۱۴ اول قزک ادی یو حار دی قزیله انا س اول قربا ندر اکی یای ادر **اکی خا نوئکم** آنوک ادی عیله زکیرا اول بن
 ۱۵ قربا یل خا نوئیدی داود دن برا و غلی اولشید کیم اوی بالادی قربا ندر اول خا نوئ دخی اوغلیلا اکی یای ادر
 ۱۶ **اوچین خا نوئکم** معنه دوطا نوئ قزیدز بر قولط طامای خان قزیدز اوسا لوم انا سیدز اوسا لوم وفات ایدکدن
 ۱۷ اول اول خا نوئ خا مله ییدی بر قری اولدی داودن اری ولسوعه ددر تین مخه خا نوئ دخی قزیله اکی یای ایدی
 ۱۸ **ددری خا نوئکم** اری طالندز اوغلنک اری دخی سقینا دن اول قربا ندر اکی یای ایدی **بشینی خا نوئکم** حینت
 ۱۹ اوغلنک اری آدنیا دز قربا ندر انا دخی اکی یای ادر **التی خا نوئکم** عیله دز اوغلنک اری تیرام دز **یدینی خا نوئکم**
 ۲۰ اری حینت دز اوغلنک اری دخی نازن دز انا دخی اکی یای ادر **سکری خا نوئکم** اوغلیلا اوغلنک اوغلنک اری
 ۲۱ سوغه دز انا دخی قربا ندر اکی یای ادر **طقور خا نوئکم** خا نوئ کیم آنوک اری حینت اوغلنک اری سوزا دز انا دخی یای

1 اتیندن اوغلیله ایکی پایی الکر اوغلی خاوند کیم داودن اوغلی یوغری دوشکند دخی داود پتادی
 2 اگا بر پان پای ویروب اول خاوند کلهش ایتدی کیم همیشه قتنه انگیز قدم سیر خاوند کیم پای بونک کیم یالکوز سون
 3 اوغل سوز یوزن کورسون اوینه ایکی پای ویرسون ددر اول سوزیکیم بوخا تونکیم ایتدی تاصد سندن دوشوب اوغلی
 4 کتیدی اغلری کوزی یاغی سیلا دیل تون چکلدی **آدن صکم** داوردن خاوندن غیر سکن طقوز جاریه سواردی
 5 آنلارک دخی دی سندن بری قری واریدی نیا اول قزلرک ادرلر بونلرک الیسم **۲** یغیه **۳** اولیعتن وائل یاوغ **۴** الیعاله
 6 ننگ **۷** نوخ دوزن بیدی قزلرک انا لری دخی جاریه لری هر بری قزلریله ایکی پانی آلوب حق تعالی یه شکر ایدر
 7 ایتدی شکر اول خالقه دازقه کیم بری داخی جاریه لغنجه یا لکوز قوما دی ارمیا خاوندنه بگنیدی کیم هم دنا
 8 اوغلدن قزین محروم هم آخرتک مضمون که آنوک اوچندن داود ییغیا مبرق قزلرک کوز یا شین دوکراحت
 9 لوقوزن کوریدی آنوک دوشکینه یا تلدن اوغل قز یوزن کیمدی **نظم** هر بری شکر ایدر دی خالقه
 10 اوغلی قری ویرنجی اول دازقه جمله سی قزندی کوروب تمام اولشیدی کل غایت شاد کام
 11 اول سکیم ایتچن طعن هین ایتدی کیم واریدی یغی سبب کونلا یوب اول سکیم ان آسین
 12 دیکلر اودر دزدانه سین کچه ایتدی کیم غایت حسد لید کورند لطف ایدر آکا احد
 13 ویر جکله دغاقت اوغلان آکا کیم اولین هر ملک قومان آکا دخی اوغلان کیم سکیم ان اولیس
 14 جمله مخلوق آکا قومان اولیس تحت کرب اولان باد شمل علم اچین هم اوله صاحب کال
 15 دیکله ایدی نولیر انجام کاد ویر صلا وقت مصطفی یلاد کار **دربیان نیاز کردن مادر سکیم**
 16 **خالق** حکیم قولنجه اول طقوز خاوندله اول یدری جاریه کیم سیم آنک آنسی بردرلر تیر حور لغله اسکدر سده مگر
 17 کیم داودک الکی قردانی واریدی کیم عمران آسمای بولردن کیم دکر اولون ایلدا و اوپکا دوشمنه تنال داری اوجم
 18 یدجی پی داو ایدی تپس بیدی قزینا شک یدری خاوندلر کیم اول قومان بیرین بیلیدی کوردر کیم سکیم ان آنسینه لودا
 19 خاوندلر بغایت ایتچن طعن یوزندن غایت کونه ودهم کورسون لرسیدر اوغلنلر یلخ ایتلر آدن اول خاوند
 20 اولسی کونلایا اول خاوندی دا حد عاین محسنه خاوندی بونلارک حرکت کوج کلوب ددر کیم بوسور
 21 واند کورون ایشحقه بیر آمز و پیغمبر کیم خاوندلر لایق دیکلر اول خاوندک اوغلی قری اولما دخی چون نه طعن ایدرین کیم

228
228a

۱ حق تعالی قادر بادیشا هدد وقت اولایم اکا دخی بر اوعل وین کز بلک آنک اوعلی سرک اوغلل کورک دکلسیدن ینک و مولی
 ۲ بن داودک اغیزدن اشیدن ایلیا و کز بنو حلام دوا ایلیا و دن اشیدن که داود جبرائیل هم کلنیز دیشو کز یا داود حق تعالی سکا آخر
 ۳ و تفسد بنا و علان وین جلد کز اری سیمنا د اول سندن صکن جهان خلقی آنک امریه و مان اولای **نظم**
 ۴ حق زیاده اید سر دحر متین یادشا هکر قیلقد خذ متین تختیه مرکب اولای سحر
 ۵ بیله اول طه عالم ملک متین این جا کز تشرایک ملکتین اهر من اوله جا کز آله کیم
 ۶ ورتن مریخ آنک هیبتین کورک فوشد آله دوته سانیان برده خوش بلد بر سر خضر تین
 ۷ ظلمه اوکو قیله عدلی کی زیاد دشمنی اوله کز مرشدین بوجه سکا اجن عجیب اولیا
 ۸ کچه کندز این حفاک طاعتین بوجه مخلوق امریه و مان نکدن بر عبا کیم قلیس عادتین
 ۹ دنیا آنک اولمشکن سرشتر اتیا دنیا آنک اصلا شهرتین قدس جنتدن کور زطه سام
 ۱۰ اریه اولیل دز سزا اولای نعتین عالمی فاندن تقاطوشیکدن طاعتیه کور دز اولای نعتین
 ۱۱ ایدن بویه دیوبان ایلیا عود اندری پند قلدی عالمی صحبتین صحبت عالمی دیرسک بور مان
 ۱۲ و رصلاوت این محمد شفق **نظم** حکیم قولنجه ایلیا و خانونی ایلا دیک اول خانونک غیبتین اولنک ایتدیر کیم
 ۱۳ هیچ خورق برده تخم نیای ارسلق عورتدن اوعل قز کلای یاز قوم اغاچی سکر و لای بوسوز دیدک اوغلان دیک کور داودک
 ۱۴ اوعلی قری اولاندن کلور و بی اوکجا ق اوغلان دخی صالحه خانوندن قریر قسته انکیز خانوندن شومدن قدم سوزدن نظر
 ۱۵ بر دخی بکره بو خانونک ارسلی و ارجاع اولماز تخم سوز قوق دخی ییخه دن یوری چقر **نظم**
 ۱۶ ناخورد قوم اغاچی سکر ویرور نه صدق سوز صوا له کوهر و دز تخم آن شور حاصل کور
 ۱۷ خان چلتو و زرد آخرو و ریدی دکه عورتدن کلای آ اوعل دکه دینور بال ویروری با اوعل
 ۱۸ بویه دیوبان صلدی باشن هیر بیلدیر نولیر تقدیر اشین حکم آنک د حکم اولدزی کمان
 ۱۹ خالق اولد خلقا نوکدر پیر جهان استر سیه نطفه اولننا ایدر دیر سیه شاه خاک کا ایدر
 ۲۰ دکه ایدر نولیر انجام کار و رصلاوت مطلقه بی شمار **نظم** حکیم قولنجه اولخان نوکدر بویه
 ۲۱ ینه ایلیا و خانونی دد کز الله تعالی قادر دد کز و رسل او ایلیا سان یکجا دندن قریک حیف کور

- 1 انما علی وجه کلدی و دخی نیا کلدی اول فرق خاتون دن حقک امریله اشمونیل سیما مبر طهون کلدی دیوب
 2 پرنیدن طوروب کتدیگر صحت طاعت کرسیمان انا سیمایا و خاتوننه دعا لقلدی پرنیدن طوروبه اویسه و آردی
 3 قرق کون حقه عبادت ایلدی صوم طدی سجدون باشن قلدر سدی دخی مناجات قلوب ایتدیم **الهی لطیف**
 4 خا کد بتیج سورون یوزدی قن نسیله طلدرون کوزدی دید کما ی لطیفه آدم قلب
 5 کن در میله عالم اعظم قیلن ای خدا یا عالم علو یچون الهی منزلی سفلی اچون
 6 صحت آدم حسن خا حق یچون روح اعظم جای ما و حق یچون هق صالح عز یچون یا کریم
 7 نوح شیتک حرمت یچون یا رحیم اول خلیله ویزد کون قبا یچون بخرج کردون اچون کی تا بان اچون
 8 یوسف اول منزلی چا حق آکا یعقوب ایتدی هم اچون او زحر چلدی ایتدی او زی
 9 اول کایا اچون یچن سا کاسوزی زاهد اچون طاعت ایتدی بقا شاکر اچون شکر ایتدی بقا
 10 انه سزا اولر قلان معصوم اچون ظالم ظلم ایتدی معلوم اچون اول محمد حق یچون کما تا سمر اول
 11 انبیاء نرک افضل و خاتم اول عالمی نور ایلدک تبکا عطا دیدم ایزد کرسون کسه خطا
 12 حاسدک شتیدن ایلده سن امین کدر صغندم سا کادجا کالان عمرن اوزون ایلده اولسون بختیار
 13 خلق عالم ایلح ایلده اختیار بویکه دیوب انه بتیج هق نالنه ایدوب اولدی خا موش اول مان
 14 لید خا موشا دناک هاسن هین و رصلا و عطفه یا امین **داستان رویا دیدن خاتون برای ولادت سلیمان**
 15 حکم قولجه اول خاتون اعظم و وجهله کما مناجات ایلدیسه دون نصف و یحیا دلد اغلا دیسه الله تعالی دلد
 16 دلد دیسه کوزن غفلت یوزدی دوشین یوسف پیغامبری کور دیء یعقوبله کلدر نیا بر پر نوران کسینه بر محبت
 17 جوانلا کور یوزدن کشف حیران اولوب دی قاتنه کلدی دخی سلام و بر و بایتد کما بن یعقوبم بوسمرا علوم
 18 سن بروم تسلیم دن سن الله تعالی نرک امریله سا کلرک کما هیچ ذره جه غم یا کل کما سنند باشی خا تعالی
 19 ایزد کرسا سلیمان یکی و غل باغشدر کما اول سیمان جهان ملی کینه خا کما اوله اول سا طعن ایدن خا اولدک
 20 اوغلانله اول سلیمان قول اوله اینس و چین پیری دیو و خوش طیور مور مار چرن پرنیدن بر یوزن نکر و اکا کما کراولا
 21 یوز یکریم درت صفت مخلوقات دکرده قوروده بیک بر دزد موجب آت اکا شحر اوله تختی بیلا کما

1 بَرِيكَاتِ دَوْلَتِ دِيخَا كَر چَكِر دُوش كُور دُوكُنْدَن شَا دَايِدِي وَلِي كُن دَاوَد دُوشَكَنده كَلَامِي كَلِي مِي دِيوِب
 2 بُو فَكِر لِه وَالِه حَيْرَان اُولُو بِحَق تَعَالِي يَه نِيَا ز قَلْب مَنَا جَا تَا يَدِر دِي كَر حَلَا لِي كَلِه مَقْصُودِي حَا صِل اُولَا ايدِي
 3 نَا كَا هَا ن جَا رِبِه كَلِي مَرْتَه قَلْدِي كُور دَاو دِيخَا مِير دَا سَت سَوَا اَوْدَه كَلِي بُو رُور دِي خَا تُون اَشِيوِي بِيوِي كُور دِي
 4 طَشَر حَقِيقَت دَاوَد كَالْن اُولُو بِيَا يَا غَنِيه دُوشُوِي عَز دِيوِب قَلْبُو غَنِيه كُور دِي اُولُو بِيوِي تَنِيه كُور دِي دُوك
 5 اَوْرَنِه كُور دِي اُولُو تُون مَا حَضَر كُور دِي دَاوَد دِيخَا اُولُو طَعَا مَنَدَن بِي دِي شَكِرَتِه دِي بَعْد اَز طَعَام
 6 دَاوَد بِيكَلِي جَبْر اِيْلَك كَلُو بِحَق تَعَالِي فُوك لِيحِه بُو رُور دِي سِه اُولُو اَمْرَن حَبَر وَر دِي خَا تُونِه سِيكَلِي خَا تُون دِيخَا كُور دِي
 7 وَاَقَعَه سِيكَلِي يَمَقُوب اِيْلَه يُوْسُفُك عَلِيهَا السَّلَام سِلِيْمَان حَقِيقَت تَكْمِر دِي كَر سِه دُكَلِسَن سِيكَلِي دَاو دِي اَشِيوِي بِيوِي
 8 اِيلِي مَعَ الْقَوَّة اُولُو خَا تُون دَاوَد لِه اُولُو كِيحِه كُور مَبَا رَك دِي لِيحِه اَيُونُك اَوَا سِطْن دُوشَنِه كِيحِه سِنَن دُوشَكَه
 9 كُور دِي بِيكَلِي حَق تَعَالِي فُوك اَمْرِيْلَه سِلِيْمَان بِيغَا مَبَا رَا تَه بِلِنْدَن اَمْر دِيحِه دُوشَدِي **نظم**
 10 دُوشَدِي صَدَق اِيچَن اُولُو دُوكَانَه كِيچِي اَنُوك اَوْرَنِه اِيْلَه كُون نِيَس مَدَن كُور دِي لِي بِيوِي حَوَان
 11 كَلِي طُوعَا اَنَسِدَن سِلِيْمَان فُوك اَوَا اَمْدَن اَز هَا تَق بِيحَت سِلِيْمَان حَكِيم قَوْلِيحِه خُوكَن اَتَا بِلِنْدَن سِلِيْمَان
 12 اَتَا رَحْمَه دُوشَدِي هَر هَا تَق اَوَا وَر دِي كُور مَن الرِّحْمَن حَق تَعَالِي حَضَر تَنِي دَسْتُور اُولُو رُورِي هَوَا دَن مَلَا اِيْلَه اَمْر
 13 يَا حَيْر لُوك سَلَامِي اَوَا وَر دِي بِيكَلِي اِيچِي نَفُوك كَا اُولُوك كُور اُولُو سِلِيْمَان لِه عَالَمَه سُلْطَان اُولُو حَقْدَر شِيَا لِيحِه
 14 دُرِي تَنِي حَكِيم قَوْلِيحِه دُنَا ج لِيحَت كُور اَنُوك مَعْنِي اُولُو حَقْدَر خَلْق حَق دِي سِه دَعُوِي قِيْلَقْدَر كُور دُوشَكَلِي
 15 اَنُوك قَلْبِيحِه هَلَاك اُولُو حَقْدَر **نظم** اُولُو سِلِيْمَان مَالِك اُولُو بِيوِي عَالَمَه اِيْن حَكِيم دِيوِي حِيْن وَا دَمَه
 16 لِيحَت اَنُوك كُور بَا دِي سَكَر شَرَف عَرَبِيه يُوْر اِيوِي بِي سَقَر اَنَسَه قَلْبِيحِه اِيْن اُولُو دِيوِي حَجَا
 17 قَلْبِيحِه اِيْلَه حَكِيم اِيْن قَعْدَن قَفَا دِي بِلِيحِه دُور اِيوِي بِي سَقَر خُور شِيَدَن يُوْر سُوْره كُور كُور مَلِك
 18 بَنَم اِيچِي مَلِي قِي كِيوَان اُولُو دَرَم اِيچِي جَنَد اِيْدَن تَبَا اُولُو حَجَلَه اُمْت اَمْرِيْلَه كُور اُولُو
 19 ثَا مَوْ تَخْلُوق اَوْرَنِه سُرُور اُولُو دَا سَت اَز رَحِيْم تَعَالِي بَرِيكَلِي سِلِيْمَان عَلِي السَّلَام حَكِيم قَوْلِيحِه
 20 هَا تَقْدَر اَوَا وَر كُور دِي كُور اِيْدَن لِيحَت قِيْلُور دِي عَالَم اُولُو سِلِيْمَان تَرَا تَا بِلِنْدَن اَتَا رَحْمَه اُولُو كِيحِه
 21 دُوشَدِي كُور بِلِي رَجَا هِل كُور لِيحِه بُوْرَه اَوَا وَر اُولُو دِيوِي كُور نَت قَلْدَر اَمَا كُور كَا مَلِك بِلُور دِي بِيكَلِي

1 هاتيف بر فرشته دد كه حق تعالى آن امر را بجا آواز و پرورد سید مشكل كردن حل ایدر انشاء الله تعالی هاتونك
 2 اصحابی سلیمان كه كلیك بینا نالیا و زخمی كنم هاتونك بوجله آواز كلدی مسلمان جیلیدن دخی علویوب
 3 سلیمانك دنیا به كلیك یارب شاد اولدیلر ملكوت السموات دخی اول كجه دنیا كو كنه انوب شیا طین شها بیه
 4 انوب بر بریده سلیمانك انا بلندن انوب اناسی رحمة دوشدو كن خرد و قورلاریدی **نظم**
 5 كوله هاتونك عروب ایدی آواز دشد انا رحمة بر سر فراز شه سلیمان اوله دوته عالی
 6 حق بیکر قیلله اكا خا خا حق حق آینه انی جن قوما اوله خدمتینه یوز سوزن سلطان اوله
 7 و خوطیر مور مار اوله مایع عدل اچن اتمیا کسید شنیع بویه دیوب ایدی هاتونك بریدا
 8 و رصلا وقت مصطفا به دهم **داستان نیکات کردن شیا طین الیوب** حکیم قولنج هاتونك ملكوت السموات
 9 بولنجین سوز کردی دینیشا و لقا ایدو ككدن شیا طین ذریایا اسیدوب گلوب الیوب اینه دیر ککریا الیوب
 10 بر تلین هچ آکا اولدی ککریا اولدی صفی دن قورقدو غلگ انوك دنیا به ککریا دنوب جهنم ایدك سلیمان عم
 11 بویجه انا بلندن انا رحمة دشمن ملكوت بر بریده خرد و کرها تفدن دخی آواز ککریا جهنم خلقه خبر و پرورد ملكوت
 12 آلا بی حد ککریا بودنیا کو ککدن جمع اولدیر بر بریده خرد و قلدیر ککریا و بریم جنیموزی اوله انوب شها بیه
 13 انوب خله سن ککریا ایدیلر هچ بر یوز ملکوت خبر اوغرا بیدق بر مولودك ککریا انا بلندن انا رحمة دوشدو
 14 بیرله کوك اورته سندن ملکوت ارا سندن و مسلمانلر جنید اورتا سندن هاتونك ارا سندن بولنجین لعظیم تکیم
 15 بویه اوله و ستوبله عن بر اوله اول مولودك مولود ککریا انا رحمة دنیا به ککریا معلوم اولد ککریا شیا
 16 جنین هچ قول یوب هچ قور کرد قاندری ملکوت قانین قاردر **نظم** اول سیدان عالمه اولور مسد شها
 17 اولر شیا قان ککریا سیاه ککریا کینه اولیا در مان انوك اید شد و حایان بریه تباه
 18 بویه دیوب ایدی شیا ککریا باشدندن خا ککریا ککریا قلدیر افغان دارای بی عدد
 19 ایدیلر در قیلله آه و آن دیکله ایدی نولر شیا ککریا و رصلا وقت آخه اولدو دنیا
 20 **نظم** حکیم قولنج ایلیر و داول بر تلین عینه ذریا سندن سلیمانك انا بلندن انا رحمة دوشدو کن ککریا
 21 عقلا ککریا آه ایدی صا صا ککریا و دای صیدی دای ذریایا بلن دنوب اید ککریا ای سوز ذریایا و بی سوز

1 داوودك طغور خاتون برين ككدي ضيا فت قيدر كوروب اول خاتوني دعوت ايتير اول خاتون دحي برندن طوروب بولار
 2 ضيا فتين تجب قلوب ككدي بولار سلام ويردي بولار دحي عزت قلوب يا نكرنه الدر ايتير كرمبارك كوكلكه
 3 قربانده نصيب از اولما عيچن عم يورمشان شاة الله تعالى داددله بركله بتوك ايسد وار كوخق قنا لي سكا دحي براوغلان
 4 روزي قلا معذور دغل اول كوكلكه عذر موزد كروز چون كرم بردي سن دحي بر كشتوك حلا ليوز اورمزده
 5 كين كبر اولما سن كناهه كرميا لوم ديوب سليمان انه سندن عذر لر اولار اندن نوقت كورد بيلر يذر بيلر اچور
 6 دحي سكر شربتن كورد لر برا سكور به يها في زهر قتلدا احي اول زهر ناك قدحي شكليه سليمان نوك عم اناسيه ضد كر
 7 سليمان اناسيه دحي دلاد ديك اول قدح الكوب اول كرم شربتن نوش قلا يدى هاندن حق قنا لي خضر عم امر ايلدي غاييه
 8 اين صونوب اول قدح سليمان نوك اناسيه الندن الكوب بر وردي دحي وار ايديوب ايتير كرم با غشاي طوب يزدك كن خواتين
 9 طايغه سياهي ايليس سوزيله سكا زهر اچر مكد در لر اول سنك قونك عي مرسل پيغا تبرك كوسليمان اول جقد ضر دار ورك
 10 در لر الا كرم قنا لي نوك يقدوغ چراق سونمز تعديرد اول جقد ضر شردن اكا ندر ضر كلكد طور اول كا اول
 11 دحي بولار ك صحتينه كله بولار درن وفادحي او مسمه **نظم** بوخا ايتن اولدر دشمن يقين
 12 ارمسون كزندا نلا زدن صعين فوشك كوزلر قموي اول كا نغبي يرون اين كر زير ه دمين
 13 كاپيليك دشمنكده هر زمان اولغل زنها ر زنها رايامين عم دكل حاسيد ايدرسه كر حسد
 14 حافظكده چوكله رب العالمين بويكه ديوبانن اول خضر ايلدي خاموش اولد اين پاك دين
 15 **نثر** حكيم قولنجه اولدم نوسوزي كيد بوخا تو نلا ايتن در كلسي ملول محزون اولوب تجب قلد لر نطقلر طلكلر جوابلر
 16 قلدري دحي هاندن يرلر نلا طاعلر كندر سليمان نوك اناسيه برندن طوردي اوينه وردى اندن خضر ام كوب
 17 داود ايليسن تلبيسن و خا تو نلر ايتدي نفا قدن خبر وردى وسليمانك عم دنيا يه كلكا كن مرده لاري داود
 18 خضر ن عم اول باب رت خبرن كمر ايتن نفا داودلر اندن خضر كد يلك داود دحي دئوب اوينه ككدي خاتون
 19 برلندي خاين خا طرين صوروب سليمان انسي دحي بر بر خبر ويردي داود اكا دري كرم زنها ر دحي نلا ده ورمقل
 20 اللندن تسه يكل ددي اندن اول خا تو نكرينه وار ب دد كرم چون اوك كي قصد ايتكوز ددي اندن دحي ملك صورت
 21 بر كسند كلوب بولار ن نجهلكه اغوار ور دكلر سيله در اول قضيه حكايت ايتلر داود در كبر نيك عقلكور دكده ايلين

- 1 مَدَّتْ حُلَّ اُولَ سَلَمَانَ وَجَعَدَ كُلَّهُ هَلَاكَ اِيَّكَ لَرُبُّكَ تَوَدَّ بِرَحْمَةٍ وَلِيَكُنْ بَيْنَ لَرَكْمِ تَعْدِيَرُ نَبِيَّ جَلَدَ **نظم**
- 2 اَتَدِيرُ تَدِيرُ كَرَمِ اُولَ اَنَاتِ پَاكُ حِينَ اَلَدَ اُولَ يَعْنِي اُولَ هَلَاكُ كَرَحِه اَبَلِسَ اَلِدِي تَدِيرُ بَرِي
- 3 اِيَّكَ نِيَدُ كَوْرُ كَرَحِ تَوَدَّ بِرَحْمَةٍ حَقِ كَسِيْنِكَ اَوَلِيَجِه دَهَبِرِي بَرِ اُولُك اِيَشِي هَتَرِ كَرِ سَرِي
- 4 حَقِ رَحْمَتِي چُون اَتَا زِدِي اَوَل جَهَنَدَن اِيَشِي بَرِي تَمَا زِدِي اِيَشِيك اُولُك دِيرِ سِيك اِي هَام
- 5 وَرَمَلَاوَتِ مَصْفَعَا يَه شَادَكَا **داستانِ مَوْلُو سَلَمَانَ عَم** حَكِيم قَوْلُجِه اَبَلِسَ لَعِين بُو كَرَدِه سَلَمَانُ اُولُك مَوْلُو
- 6 مَدَّتْ كَرَمُكَلَه وَجَوَدَه هَلَاكَ بِرِ نَعَاك اَتِكَ تَدِيرُ بَرِي بَرِي قَصِدَه مَوْلُو اُولُك دَن دَاوَدَه كَلَدِي حَكِيم بُو اُولُك اَزَنَه
- 7 طَعُوَزَاي اَوُن كُون كَجَدِي مَدَّتْ حُلَّ تَمَام اُولَدِي كَجِه سِيَدِي كَرَمُ سَلَمَانَ اُولُك وَجَوَدَه كَلَدِي
- 8 حَقِ تَمَا لِي جَبْرَايِلَه عَم اَمَّا تَدِيرُ كَرَمِ اَبَلِسَ اُولُك كَرَمِ كَرَمِ دِي كَرَمِ طَاعَتِ لَرَن وَتَبِيحِ لَرَن اَرُورُ سَوْنُكَرِ رَضَوَانَه اِيَتَكَم
- 9 اَوَجَا قَلَدِي بَرِي سَوْنُكَرِ حَوْرِي لَرَسَوْنُكَرِ شَادَلُو اِيَجَن اُولُك اُولُك كَرَمِ بُو كَجِه بَرِي مَرُ سَل اَكَلِ سَلَمَانُ بَرِي دُنْيَا يَه كَلَدَد
- 10 مَوْلُو دِي كَجِه سِيَدِي كَرَمِ نَبِي تَمَام سَلَمَانَه جَهَانِ خَلْقِ قَرَمَان اُولَه بُو كَجِه اَهْلِي بَرِي اَهْلِي شَادَلُو اِيَجَن اُولُك اُولُك
- 11 نِيَا كَلَدِي جَبْرَايِل دَخِي عَم كَوْرُكَلَه اَهْلِي خَرَد قَلَدِي بُو زَبِيك مَلَاكَه بَرِي كَوْرُكَلَه بُو زَبِيك بَرِي اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك
- 12 حَقِ بَرِي اَوَجِي قَلَه سِنْدَه نِيَا قَلُوبِ حَقِ تَمَا لِي اُولُك اَمَرِي شَادَلُو اِيَجَن جَمِيْع مَخْلُوْقَا تَه بِلَدَرَدِي كَرَمِ بُو كَجِه سَلَمَانَ اُولُك
- 13 مَوْلُو دِي كَجِه سِيَدِي دِي جَبْرَايِلَك نِيَا سَلَمَانَ جَبْرَايِل كَرَمِ اَشِيَدَرُكَرِ وَجَمِيْع مَخْلُوْقَا تَه مَوَكَل اَوَلَن اَوَلَن لَرِي
- 14 اَشِيَدَرُكَرِ اَوَل مَوَكَل اَوَلَدَلِي خَلْقَه خَبَر وَرَدَلَرُ تَاكَلَد قُوَّة الْعِلْمِ دَن تَحْتِ الرَّأْيَةِ دَكَن جَمِيْع مَخْلُوْقَا تَه بَرِي خَوْرُ اَهْلِي
- 15 بَرِي بَرِي دَرُورُ مَوْجُوَاتِ بِلَدِي كَرَمِ بُو كَجِه سَلَمَانَ دُنْيَا يَه كَلَدَد مَلَكَانَ جَبْرَايِل دَن كَا قَرَمِ بَرِي دَاخِي
- 16 اَشِيَدَرُكَلُوبِ اَبَلِسَه خَبَر وَرَدَلَرُ كَوْرُكَلَه اُولُك سَلَمَانَ بُو كَجِه دُنْيَا يَه كَلُورُ مَشِي دِيُوْبِ مَلَكُوْتِكَ دَرِ نَكَلَدَن سِيَلَدِي
- 17 اَبَلِسَ سَلَمَانَ اُولُك مَوْلُو دِي كَجِه سَلَمَانَ اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك **نظم** بِلَدِي اَبَلِسَ اُولُك سَلَمَانَ طَوْنَد
- 18 طَا لَوِي اَبَلِسَ اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك
- 19 كَوْرُكَلَه اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك
- 20 طَا لَوِي اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك
- 21 جَوْرُكَلَه اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك اُولُك

233a

۱ وَاَكْرَمُ اَوْلَادِهِ بَنِي قَلَمٍ اَوْلَ سَلِيْمَانَ اَيْدِي سَرَّ بَا كَاجَمًا دَاخِ هَزِرْ كَزْ سُوْرَمَزْمَ دَوَقِ صَفَا
 ۲ بُوَيْلَه دِي يُوْب اَغْلَدِي قَاتِي تَقِي كَرْدَرَسَك كُورَاوَلَه شَيْطَانِ سَن وَرَصَلَه وَتْ مَصْطَفَا يَه يَا حَسَن
 ۳ **ش** اَمَّا يَلَدِي نَعْدَر دَرِيَا تِ شَيْطَانِ وَاَرْسَه وَكَافَرِ جَنِي سِي وَاَرْسَه قَتَنَه جَمْع اَوْلَدَر كَلَدَر اَنْدَن صَكْرَه
 ۴ اَلْبِيْن بُوْلَا رَه دَرِي كَمِي اَوْلَدِ عِيْدَاوَن كِيْجَه بُوَيْجَه دُرْدَر دَر سِرْ سُوْرَمَزْمَ طُوْر سِرْ دَرِي اَنْدَر دَرِي كَمِي
 ۵ طُوْر رَزْ نَكَمَر اَمَّا يَرْسَك بَرِي نَه سُوْر رَزْ سَن يُوْر بَرِي دَوَلُوْم دَر اَنْدَن اَلْبِيْن دَرِي كَمِي كَمِي بُوَيْجَه جَمْلَه كُور
 ۶ اَوْدَن حَرْب اَلْتَلْ بِيْلَه دَاوُدْ حَرْسَه وَاَرْه سِرْ اَوْدَه اَوْدَه سِرْ شِيْلَه كَر سَلِيْمَانَ وَاَرْه سِي دَاوُدْ دَخِي هَلَاك اَوْلَا
 ۷ دَرِي اَلْبِيْن اَيْلَادِي حَكَمَانْدَم بُوْحَن طَافَه سِي دِيُوْدَن عَفْرِتِيْدَن بِي نَهَا يَتْ جَمْع اَوْلَدِ اَلْبِيْنَه اَدْلُو نَغْط لَوْ شَيْشَه
 ۸ اَلْوَب كَتَمَد كَر كَلُوْب اَوْلَدَم دَاوُدْ نَصِيْف اَلْكَلِيل اَحْمَد حَرْسَه كَلُوْب تِيْدَر بُوْنَلَر كَلَمَكَن بَرِيْم قَضَه مَوْز اَوْل
 ۹ يَكَا دَن دَاوْدَه كَلَدِي چُوْن كِه دَاوُدْ اَوْل كِيْجَه دَوْن نَا رَزْ كَمِي قَلْعَا بَرِيْدَن قَلْعَدِي جَبَا يَل كَلُوْب حَبَر وَرْدِي كَمِي يَا دَاوُدْ
 ۱۰ مَرْدَه اَوْلَا كَمِي بُوَيْجَه اَوْل سَكَا كَمِي نَصِيْبَاو جَا ق سَعَادَتْلُو كَر اَمَنَّاو مَحْمُود وَتَلُوْا وَاَعْلَان سَلِيْمَانَ رَمَان مَوْلَا
 ۱۱ كِيْجَه سِيْد جَمْع مَلَكِيَت سَمُوْت بُوَيْجَه بَرِي شِيْد حُور وَرِضْوَان دِيْن اَلْمَشِيْد كَر كَمِي دَر كَمِي جَمْع عَمَلَاي جَمْع اَلْبِيْن سَن
 ۱۲ وَاَلْوَن سَلِيْدَن نَعْدَر نَبِي كَر وَاَرْسَه نَا نَن پَغَا مَرِي كِي وَكَذِيْغَا مَرِي كِي جَمْع كَلَمُوْنَلَر تُوْرِيَه رُبُوْرَاو قَوْمَعَا
 ۱۳ مَقُوْل اَوْلَسُوْنَلَر تَا كَمِي سِيَا لَهِيْن طَرَفِيْدَن كَزْدَا بَرِي شِيْمَا تُوْرِيَه رُبُوْرَاو اَحْمَد بَرِي كَانَن اِيْل بُوْلِيَا لَر دَرِي
 ۱۴ طَاوُوس قَدِي كَتَدِي كَلَمِي دَاوُدْ وَاَرْسَه تِيْدِي **بُوَيْجَا دَن** بَقْشَا يَح خَا تُوْن دَاخِي خَشَا تَم نَا رَزْ قَلُوْب اَرْغَا
 ۱۵ كَمُوْر دُو كِي وَفَتْهَا نَعْدَن يَنَه اَوَا ز اَشْتِيْدِي كَمِي بَا تَبْشَا يَح خَا تُوْن مَرْدَه اَوْلَسُوْن كَمِي بُوَيْجَه سَن اَعْلَاك
 ۱۶ سَلِيْمَانَ بُوَيْجَه دُنْيَا يَه كَلَمَكَد مَوْلُوْد كِيْجَه سِيْدَر وَتَكَا حَاضِرَاو لَعْل اَلْيَاوَلَد خَا تُوْن قَاتُوْكَ خَلَقَت كَمُوْر كَل
 ۱۷ دَاخِي قَاتُوْكَ اَنْدَن عِيْرِي خَا تُوْن قَوْمَعَل دَرِي بَقْشَا يَح چُوْن كَمِي بُوَاوَا رِي اَشْتِيْدِي مَحْمُود اَوْلَدِي صَلَاوَن مَوْلُوْد
 ۱۸ اَلْيُوْرَه سَلَدِي اَنْدَن قَرَاوَشِيَا حَم كَلَمُوْر كَمِي كُنْدَر دِي كَمِي وَاَرْوَب اَلْيَاوَلَد خَا تُوْنِي كَمُوْرَه لَر نَا كَاه قَبُوْ قَعْدِي
 ۱۹ حَقُوْب كَرْدَر كَمِي اَلْيَاوَلَد خَا تُوْن قَبُوْه طُوْر رَزْ قَبُوْ اَجِيْدَر قَبُوْدَن اَحْمَد كَلَدِي سَلَام وَرْدِي دَخِي
 ۲۰ اَوْتُوْر دَرِي دَرِي كَمِي مَحْمُود اَللَه كِه كُور دَكُوْم دُوْن كَمِي چَاك اِيْنَن دَرِي سَلِيْمَانَوْكَ اَسْمِي صُوْر دِي كَمِي نَه كُور دَك
 ۲۱ اَيْكَمَر دُو شَمَن كُور دَكُوْم خَلِيْل الرَّحْمَان نَا كَاه كَلَمِي دَرِي كَمِي طُوْر يَر كَمِي دَاوُدْ خَا تُوْن بَقْشَا يَح اَوِيْنَه وَاَرْكَمِي سَمْعَا غَلَم

1 سَلَامًا اَوَّلَ مَرْسَلِ يَغَامِبَرِ اَوَّلَ مَلِكِ سُرُودِ بُو كِيَجِهَ اَنَا رَحْمَتِ دُنْيَا سَرَايَهَ كَلِمَكِدَرِ سَنَ اَكَا مَاجِي اَوَّلِ دَخِي
 2 زَنَهَادِ يَا دَخَا تَوْنِ كَوْرُ مَكِلِ دِي اَوِيَا نَدَمِ بَرِي مَدَنِ طُورُوبِ كَلَمِ دِي اِيلِيَا مَاجِي تَوْنِ اِيلَهَ دِي جِيَا كِ تَشَا يَحِ دَخِي
 3 اَوَّلِ هَاتِقِدَنِ اَشِي دِي اَوَا زَهَ سِيَلَكِي شَرَحِ اِيلِي دِي بُو نَلَرِ بُو سُو زَهَ اِيلِي دَاوَدِ دَخِي اَحْوُو كَلُوبِ اَوَّلِ عَالَمِلِي خَا دَرِ
 4 صَالُوبِ جُهْلَه سِنِ جَمِ اِيلَا دِي حَرَمَنَكِ جَوَارِنِ دُو شَكْرِ صَالُوبِ شَمِ لَرِ يَغُوبِ حَاضِرِ اِيلَا دَرِ نَعَتِ لَرِ بُو رَمَكِه مَطِيغَه
 5 حَكَمِ قَلَدِي اَنَدَنِ صَكِه يَزِي رِي اَوَّلِ عَالَمِلِي دَاوَدِ سُو زِيَلَه كَلُوبِ دَاوَدِ سُو زِيَلَه كَلُوبِ اَوُرْدِي دَخِي تَوْرِيَه
 6 زَبُورِ اَقُومَه بَشَا دَرِ بُو يَكَا دَنِ دَخِي سِلَمَا نُو كِ اَنَا سِنِي اَوَغْلَانِ اَغْرِي طَنْدِي حَقِ اَمْرِيَلَه اَدَمِ صُورَتِ مَلَكِ كَلُوبِ
 7 دَرِ كَلِ طُورِ يَزِي كَدَنِ كُو سِنِي بُو يَزِي نِ قِيَرِي يِنِ اِيلَدَمِ دِي بُو نَلَرِ دَخِي اَدَمِ صُوبِ اِيلِيَا وَلِ خَا تَوْنِي دَرِ كَمِ نَزِي اَوُرْدَنِ تَوْرَانِ
 8 كَرِ سَكَلَه وَرَه وَرْدِي اَوَّلِ مَلَكِ اَدَمِ صُورَتِ اَشِي دَرِ كَمِ قُوْرَمَا كُوْرُ كَمِ بِنِ مَلَكِ طَاوُوسَمِ دِي لُوبِ اِيلَكِسِي يَلَه
 9 اَوُرْدِي جَارِيَه كَرْدَنِ غَايِبِ اَوُرْدِي بَرِ عَالَمِه كَوْرُ دَرِ يَكَمِ بَرِ لَعَلِ كُوْرُ دَنِ بِنَا اَوَلَشِ كُوْرُ سَكِ اِيچِنْدَه يَزِي مَصْعِ تَاجِ اَوُرْدِي
 10 مَحْتِ اَوُرْدِي قَتِ قَاتِ دُو شَكْرِ صَالُوبِ اَنَدَنِ اَوَّلِ مَلَكِ سَلَامًا اَنَا سِنَكِ اَلِنِ اَوُرْدِي مَحْتِ اَوُرْدِي حَقِيَقِي اِيلِيَا وَ
 11 خَا تَوْنِي يَانِه اِيلَكِي دَخِي دَرِ كَمِ قُوْرَمَا كُوْرُ حَمَلَكِ تَنَامِ اَوَلَسُونِ يِيَه سِنِي دَاوَدِ مَقَامِ سِنِي اِيلَدَمِ كَمِسْتَه وَرَه
 12 مَكِي حَرَزَارِ مَرْبِنِ سِنِي شَا طِيغِ سَلَمَدَنِ صَالُوبِ مَلِكِ اَلَلَه تَعَالِي نُو كِ اَمْرِيَلَه كَوْرُ دَمِ بُو نَدَنِ دَرِ كُوْرُ
 13 اَلَمِ اَزِي سَلَامًا اَنَا سِي اِيلِيَا وَ خَا تَوْنِيَلَه مَلَكِدَنِ بُو سُو زِي كَمِ اَشِي دَرِ بُو نَلَرِ دَنِ حُوفِ كَتِيَه مَحْتِ
 14 اَوُرْدِي اَوُرْدِي كَمِ حَمَلِنِ دُنْيَا يَه كَوْرَه اِيلِيَا وَلِ خَا تَوْنِ جَوْرَه يَكَا بَقْدِي صَوَا سَتِي كَمِ كَرَكِ اَوَلَه
 15 دَرِ اَنِي كُوْرُ دَرِ يَكَمِ اَنِي حُوْرِي قِي كَلَدِي بَرِي نُو كِ اَلَلَه حَلَه دَنِ مَقْرَه وَ بَرِي نُو كِ اَلَلَه دَاخِي لَكَنَجَه بَرِي نُو
 16 اَلَلَه اَبَرِ يَقْلَا كُوْرُ صُوِي كَلُوبِ سَلَامِ وَرْدِي حُوْرِي لَرِ اَلَلَه بَرِي نُو كِ يُوْنَدَنِ اَوَّلِ كُوْشَكِ اِيچِنْدَه تَوْرُورِدِي
 17 اَنَدَنِ مَكَمِ سَلَامًا نَبِي وَ حُجَه كَلَدِي طَعْدِي طَعْدِي دَمِ لَا اَلَلَه اَلَلَه مُوسِي كَلِمِ اَلَلَه لَا اَلَلَه اَلَلَه دَاوَدِ
 18 نَبِي اَلَلَه لَا اَلَلَه سَلَامًا اَمِيْنِ اَلَلَه دِي لُوبِ بُو كَلَه تَوْحِيْدِي اَوُرْدِي اَنَدَنِ جَبَرِ سَلَامِ كَلُوبِ كُوْرَه سِنِ كُوْرُ
 19 صُوِيَلَه يُوْرِي سَتِ اَتِي تَمِي قَلُوبِ يَه كُوْرُ صُوِيَلَه يُوْرِي دَخِي اَوَّلِ حَبْتَدَه كُوْرُ دَرِ حَلَه لَرِ صَا دَرِ
 20 مَلَا حَتِ مَلِيحِ صَدِي يُوْرِيَلَه كُوْرُ سُوْرُ مَلَكِي اَنَدَنِ صَاغِ قُوْلَاغِيَه اَذَانِ اَوُرْدِي كَتِيَه اَنَدَنِ صَكِه
 21 مَلَكُوْتِ كَلَدِي لَرِ سَلَامًا يَزِي بَرِي نُو كِ كُوْرُوبِ اَنَا سِنَكِ نَطْرِنِ قُوْرُ دَرِ دَخِي اَنَا سِي دَخِي اَلَلَه اَوُرْدِي سَلَامًا نَه نَه اَوُرْدِي

284
 234a

1 کوردیکه یوزیونک نوریندن عالم متور اولمش ائدن اسلجکین سکیما نونک اغزیه وزیدی امدی اول ملک کدر کتر کر
 2 دخی ائلا دیک برینه دخی بزبولک مکلر دخی کلدی کر سکیما ن ذیارت قلد کر مع القصه چوق جوق اول کجه تاشخ
 3 اولجه یازد سکیما نونک زیارتیه مکلوت کلور لاییدی سکیما ن ذیارت قلد لاییدی بوجمله سن سکیما نانا
 4 والییا و خا لوف کورد لاییدی تجب قلد لاییدی اما کیر لاییدی کیر بومقام نه مقام ددر کورد
 5 یوغدی **نما** اکا هتا کوردی ائرمقام کاول مقام اصلی دی دارالسلام
 6 حوریدی ائک لیزک روی ماه همدلک داعی و رضوان غلام یاپوسینک طاشدی کوه ائوت
 7 بلجی غیر ایدی جمله تمام صغه سن شمه دی هشت صغر قبه سنک شمل و لوروی داخجام
 8 آجلان متری فرخ و س بن کوردی رو یا سیلج و السلام **داتان جنگ کدن ایلین**
 9 **بقیم دادیم** حکیم قولجه سیدان کورد نیایه کلدی مکلوت السوات والادین بلیک بلیک جوق جوق کلوت
 10 سکیما ن ذیارت قلد لاییدی بویکا دن ایلین لاین داعی هان دم جن کافر لای واریسه خبر قلوب الکسیه نطق لو
 11 شیشه لالوب دخی دم کلوب اجوب کوه البرز فله سندن کلوب داودک حرمین بلوب داعی هوا یوزند فله
 12 قلوب نونک لاروب اول ملو اولونق قلوب شیشه لری طاشدی اول او تون طورن عالم لک او زدرینه مقابل طوروب
 13 انغا یوز طورجه بویکا دن دخی اول عالم لره داود پیغامبر حرمین او تون مشلیدی سکیما ن انا سن اچاروده
 14 صانوب سونوب اول عالم لک تورات او قومعا شغول اولمشلایدی کیمی علت توب او قومیب صیانت
 15 طاسنه وقت کله یلک ییلا و ز دیوب انتطاریله او تون مشلیدی اول یکا دن ایلین ذریات کافر حیلیدی داعی
 16 بوجمله اولونق لریله کلوب ناکهان اول عالم لره و زدرینه اول حرم او زدرینه صید کر آدمی زاد اول اودی
 17 کورد یوز لریندن طوروب چید کر کورد کر کولدن اوان کر کلور او زدرینه زاما کیر کیه کورد نر لدر
 18 کیر بوجنک شیا طینه حرم طایفه سنکدر ائلا کیر تورات او قومیب زبون دلیله اوینا یوب علت ایدر لری
 19 ائلا کیر یوب و جیدی هلاک اولدی کر ائلا کیر تورات او قومعا زبور او قومعا شغول لیدی اول ائلا کیر
 20 خواص برکله شیطان اودی ائلا کیر هنج برینه خطا ایدی قورانه شغول اولدر اما کیر اول پیغامبر کر
 21 اول حال کورد شیطان نسل کلد و کن بلوب تورات او قومعا شغول ائلا کیر شیطان لک شریکدن الله تعالی یه صیغتی اول

- 1 پینا بریکه داوودم آل کوروب دغا قیلوب ساجات ایدوب ایدر لکر نظم
2 آل بقارو کوروب بیرق مثال
3 کن دیکدن کنبه دوران ایدن
4 اول خلیله ناری کله دا ایدر
5 چون عیانت قدر توك قیوم ایدر
6 مهذا یحیی طفل کما ایلدک
7 نالیش ایدوب لیوروم بن سکا
8 ایلکل چن قومی خله ملاک
9 **ن** حکیم قولجه داود پیغامبرم اول نبی کله بوجیه دغا قیلوب دعا لرن قبول قلوب الله تما لی بریح قایت
10 سکونه ایلدی کول یوزندن پیر ایوب شهاده اولدم شیا طین طایفه سن اوده یعقوب هلاک ایدیکر برسا قنایچ
11 اول لعلیک جریسی او شعی ایرسی طایف اکره داخی یا توب هلاک اولدر طایف ایدوب کنبه لک بولر بو حالن کن
12 داود ایچ و حرمه کوردی کوردیکم نه خاتون وارنه ایلیا و خاتون وارنه جاریسی وار داود قدیدر ایوب ایلا قصه لری
13 کدیشا طین سلیدن انلاره بر مکار دی هاندیم داود طرش جعوب بوللاره خبر و ووی ایدر ملک خبر ایل کله اولدم
14 خاتونی دخی کوروب ددی کورمده اولسون یا نبی الله کورسیمان وجود کلدی کز اچا رو کور کل دی داود ایدیکر سز قن
15 ایدو کوز بن اچا و کوروب سیز کورمدم نه خود خاتون بوللادم ددی ایلیا و خاتون دخی کوردون ملک طایف کلوب
16 اول مقام اعلایه ایلدو کن نه یین وارد و عین حال کما اولدیسه بر بر خبر وردی ایدن داود سوروب اچر کلدی کوردیکم
17 اول حرمک ایچ طایفی نوریله طولش خاتون بشایع او کونن بر محبوب طفل یوز کور حله لرا ایدر یوزندن جهان منور ایلن **نظم**
18 چو لکه داود او غلبه ایدر نظر کوردی یوزی شس اوزک انی قمر
19 صس شق بر حیدر ماه اول کلدی یا فلکدن ایدر اولدر مشرق
20 یا صدقن جعفری اولدر و تبسم دی طفل کور آنه دن طغدی سلیم
21 پس سلیمان اولدی اسمی هم عیان **ن** حکیم قولجه جویکم داود سلیمان یوزن کوردی آله اوب ایل

۱ ایکی کوز لرین او پدی دخی پنه پرن قوی انا سچالنه ویدی آدن طشر کلوب اول عالمین سیمان مولودنن هبر وردی
 ۲ اول عالمین خیا شیدوب شاد اولوب غیردعالر ایدر آدن داندک دخی طما می کلوب صفن لر چکلوب طما مریسیدای ایدر
 ۳ بغداد اول جنتک اصلی اولاد یوب سوز اچلدی ناکه نطا و وسقیدی کلوب سلیمان نرک مولودنن مژده کلوب دخی سلیمان
 ۴ مبارک اولسون دیوب متلا یوب قتلولا یوب ددی یکر لایاوه اول جنتک اصلی یوب کمر اول ایکی جهان نرک مژده و دی بی لک
 ۵ وولیک حسود یچر سن جم ایدوب سنک حرمک اوزرینه کلدلر کمر سنک اوغلو کا و سکا و لو عالمین مضر
 ۶ ایزکون لردی حق تعالی بولک امریه برنجی قات کوکلت ملک لری کلوب شهاب اوب انداری هلاک ایلدی داوایتکم
 ۷ بوجه مرسل ردنیایه کلجک ابلین لعین بو وجهله ذریاتن جم ایتوب اول مولودنن قصه یور و ما یوب ضرر ملطایا
 ۸ سبب یخوند کمر سلیمان نرک کبی هلاکینه جهدیا نوریا ددی طا و و سقیدی جواب و یوب ایتدی یکر لایاوه سبب
 ۹ اولدکر حق تعالی سلیمان نه بر تملکت و رج کد کمر شیا طین نسلی دیو پری ایش و حین اصلی اول سلیماننه طلیع
 ۱۰ اولمقد سلیمان جمله سینه فرمان اولمقد ایلله اولسه ابلین لعین دلاد یکر سلیمان هلاک ایدن تا کمر
 ۱۱ سلیمان سلطت خاتین بدینه اوب شیا طین نسله جهار قلایا انا کمر حقل امری ارادتی بودر کمر سلیمان شیا طین
 ۱۲ نسله جهار قلا جهدز آدمی صنی نسلیک انتقامن شیطان نسلیدن لجهدز **نظم** اول سلیمان اولی خلقه ایمان
 ۱۳ دیو جندن لجهدز انتقام ابلین ائی آکچیز سمودی کالمز اوند دوری اچر شاد کام
 ۱۴ قمداید کمر ایللیا اوغلوک هلاک لید صقلرای اولدوب الانام اول نی و مرسل اوله بی کمان
 ۱۵ خلق دعوت این حقه والسلام قبله تورات زبوریه عمل حقه طاعت ایللیا و صبح شام
 ۱۶ کرم قاف قبله سیران لایله خلق عالم شعلری این رام دوتن آکا چاکرا اوله بن تحت
 ۱۷ دیو کا فرمان اوله حتی علام تیج توحیدله قیر کافر حاسدک عین قلا داخی شام
 ۱۸ قهروری یا قه یوسوس بغرین جشم ابلین آتق یا شجون عمام هر بلاد صقلایا حافظ اوزن
 ۱۹ هر قضا دن صافیه حق بردام غم یا کل اوغلوک اچون یا نبی حقه شکر ایت شاد کام اول سن
 ۲۰ بویله دیوب این جبرال اوزی اولدی خاموش اولدم اچن اها لید خاموش اولعل فری و سی سن
 ۲۱ و رصلا وقت اجد اچنی سن تمام داستان انعام احسان کردن داوده مولود سلیمان را علیه السلام

1 حکیم قریحه چویم سیمان دنیا به کندی داوادم بغایت شاد اولدی آندن یارندسی علی الصبح دیوان قوردری جمیع بنی
 2 اسکیل قوی کلدی او یوسف دور ندن قلان خزینیه اچدر و بویجه دن برو غزلدن جمع اولان مالی کتودر
 3 مفتاح الیه اول صند و فکری اچدر نای یقینو لک اولدینه نثار قلوب صحر کز نقد راون ایکی سبطک یغسول باهی وارنه
 4 جمله سنه انعام احسان ایلدی کوکل لرن شادان ایلدی آندن صحن قدس شریف برین بیک دوه یکرم بیک
 5 قیون اوچ بیک صغر قیون ایلدی در ویشک سیم و زر و بر و ب شاد ایلدر آندن صکر داوود بر خیا بد دیکم
 6 یا بر خیا بفر او غم سلیمان او ز رنه لایق بر دایه بولوک کمر صورت خوب اولا و سیرت مرعوب اولا عقل کا میل
 7 خلق حسن حنی پاک اصلیا لک اوله و غری نوجوان تند دست طبعت موزون سوز شیرین فصیح الیسان اولا ناک
 8 سلیمان یکی وجودی آفریده لایق اولا زیر کمر حکمت اچن کلور و نوران اچن موسی دم دخی روایت قیلور کرم معصوم
 9 او علان تربیتی سد آمدو کی وجود دن او کور ظاهر باطن زیر کمر جگر قاتندن پند اولور پند کد کدر کور خلاصه
 10 وجود امر ره لر کمر آنرک جوهرین جلا کیا زیان قلیا حکمای شعله مین بون بر شل شویله دیشد کفر ایدر لر بر آماج
 11 اندن صویله صور سدا اول غا حاکم کوکبی تو محمد کورق قور و یحیای بق قلا در سست اولور بد قلدی سست اولیجاق پیر تلری
 12 صاره رور پیر تلری صار اریجی پیشی تلخ اولور **نظم**
 13 اولدی عامی خالق ایلادی جنت قدس آندن شهد آمدی چون خلیل
 14 چون فلک کن شب تم الدی پرورش کوه الدی جان و پرورد اهل پیشین
 15 سوز لر کدر حسن و شیرین اوزی تپن گر کدر طفله علم و تربیت
 16 سوز بود و کمر سیکدی صاحب ویر صلاوت مصطفایرناه سال
 17 کوش تلیک دیکله نادر دستان شرح ایپایر اکلر سید وستان
 18 کوشجهانه بکدرش اولور ناک جان بینه مولود اکل کله کل کی نفس اولور
 19 بر جسد مقدی دور آنرک عیان بیکلور آنرک اچن نفس انا
 20 بد صفا تی نفس کدر جمله کدر عقلک پندینه نفس کدر قابل ایت
 21 غایب لیک اویجه نند کد کامینه جانرکی دوشمره شهوت دایمه

236
 236a

1 نَدُّسَ مَلِكِي تَحْتَكْ اَوَّلَا كَا مَكَا
 2 كَاوَلَا اَوَّلَ مَلِكُو كَا بَحْنِ هِنِ مَنَا
 3 كَاوَلَا كَلَمَز دَحِيَا كَا اَو كَم
 4 كَر قَلْبَك سَوَز كَلِمَه سَن عَمَل
 5 خَرِي حَذَقَه كَا وَلَد كَر دِ كَار
 6 رَقَطَقُو مَجْلِسِي حَرَايَلَد 'م
 7 كَا جَلَدَن بُولَدِي سَم مَهَلَكِي
 8 نَرَح اِيَاوَز شَاوَسِي لَا عَصَه سَن
 9 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَوِي بَرَا وِپِز
 10 حَقَّ تَعَالَى رَحْمَتِ اَنْشِين اَكَه هَم
 11 دِي وَرَسَه دَنبَن اَنَّهُ اَوْدَه يَه
 12 حَقَّ مَسْرَقِي لَا كَرَه فَرْدُو سِيَه
 13 جَرِي فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 14 بَلَك فَرْدُو سَن اِيَلَا مَحْتَم
 15 جَنِّي رَضَوَان اَسْتَرْ سَن اَعْمَا
 16 مَجْلَسَك دَكْنِ دَف

1 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 2 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 3 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 4 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 5 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 6 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 7 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 8 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 9 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 10 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 11 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 12 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 13 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 14 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 15 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 16 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو

1 نَسْرَكَن عَمَلَكَا اَوَلُو سَه رَا م
 2 جَانِه اَمَز قَهْر كَه دَرْد عَسَا
 3 نَضِي فَرْدُو سَن كَر دَوَسَن
 4 اِيَر مَسِير جَا نَوَكَه قَطْعَا خَلَل
 5 قَلْب فَضْل وَعَدَلَا اِيَاوَب بَرَقَد كَار
 6 وَتِ شَام اَرَشِد اَحْرَا لَدَرْ سَو
 7 اِيَر تَه عَطَر اِيَر شَا حَلَك سَاعِي
 8 لِيك سَرْدَن دِيكُو م بُوَر تَا م
 9 فَا حِيَلَا يَا اِيَاوَب اَر لَا نَطِير
 10 طَالِب اِيَه حَق وَيَن مَطْلُو سِي
 11 حَسْرَت يَارِي كَلَسَه اَوْدَه يَه
 12 اِي كَرِيم لَم يَزَل اَنَّهُ اَلَه
 13 مَجْرَم اِنْدَم بَعَايَت جُوق سَهو
 14 اَحْمَد حَقِّي قَائِم حُر مَسِي
 15 وَتِر صَلَاة وَتِر بَحَان مَعْصِفَا
 16 اِي حَرِي يَابَر كَاهَلَك كُوبَه مَلَاك مَلَك
 17 اِيَدَن اِيَه فَلَكَه كُوَسْتَر رَسَلَن مَلَك
 18 كِيَا وَخَالَه يَابَر بُوَر اِيَدَن فَرْدُو سَن
 19 دُو سَن كَر مَزَل جَنَّت حَا سَن كَر بَر دَر
 20 اَبِيَا نَوَكَه قَصَه سَن لَا پَار شَهْل عَصَه سَن
 21 نَحْه بِيك بُوَسَن يُوَد بَدَرْ هَم بُوَر وَرَايَن
 22 نَحْه بِيك بُوَسَن يُوَد بَدَرْ هَم بُوَر وَرَايَن

1 جَنَّت فَرْدُو سَن اَوَلَا سَا كَا مَقَام
 2 يَغْدَر اَنْدَن شَاهَا قَطْعَا هَم اَلَه
 3 دُو جَاهَانُك وَرَلِغِي اَوْتَه سَن
 4 دَر بِيَانِ اَخِرِ مَجْلِسِ
 5 چُون قَضَا حَت وَرِدِي سَوَز مِلَا م
 6 حَقَّ نَعِيْب اِيَاوَب اِيَر شَا يَدَرْ دُو
 7 سِيَلَا وَرَشَه سَلَمَان قَصَه سَن
 8 بَر دَعَا دَن يَا اِيَاوَب اَر خَا صَرَام
 9 كَر دَعَا دَه بُوَفِي اَكَه هَم
 10 عَا شَوَا اِيَه وَيَن اَوَّل مَحْبُو سِي
 11 حَذَقَه اِيَدَن دَعَا فَرْدُو سِيَه
 12 وَي رَحِيم عَا فَرْدُو سَلَمَان شَاه
 13 لُفَا اِيَاوَب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 14 رُوَرَه قَلْب فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 15 سَلَمَان نَامَه نَوَكَه كَجِي
 16 دَر كَهَلَك فَرْدُو سَن اِيَلَا عَفُو
 17 خَاوَا شَا كَر سَبُوَر وَب كَدَرْ دَر
 18 زِيَر اَحْوَه كُوَرَسَه لَا بَدَرْ سَوَز
 19 كُوَسَن هُوَسَن يُوَر سَن اِيَلَا عَفُو
 20 كُوَسَن اِيَدَن بِيَك سَن كَر اِيَاوَب
 21 نَحْه بِيك بُوَسَن يُوَد بَدَرْ هَم بُوَر وَرَايَن
 22 نَحْه بِيك بُوَسَن يُوَد بَدَرْ هَم بُوَر وَرَايَن

- 1 پشیا مغزن بدو رو بیلدی آخر ظلمت
2 قانی سلطان خان محمد ملک روم شاهین
3 کیم و زردی قنیه سیمغ قافانور بیلک
4 چون قباد لیا کفی صاوردی برین
5 فرصتوک قوت اتمه کیم قوت ایستور
6 **داستان نفوذات سلیمان بدو اودم**
7 بوسلیمان ناسه کبرک اچین اول وجهله اتمه قصه ایوب ایدز کیم دایم سلیمان نه لایق دایه دلایحک بر حیا داخ
8 آنلی داخ هارون سلیدن برخا تون بولد کیم آدینه امینه خا تون در لاردی کیم آنوک آری سوا بن ساعیده
9 بین اول خا توفی کیم وروب داودم عرض ایلا در **نظم**
10 نیک خوی سید بوی غنجه لب قدر راست ماه دوی نیک دای
11 **داود دخی آبی کور جک بکندی بر حیا بن انکیا الحسین ایلا دی آدن داودم** زر کر کیم وروب اوج
12 بیک شفا لالتون دن بیک دزد کرد اوز دین رسم ایوب خطای پیر قل جروب لاجوردی خط لرید لر اوشی جوا
13 دین اندلر نایح ناسنج دیلاج حریرین قوسایوب صا در کیم دخی سلیمانم اول خوب صورتلوا امینه خا تون املر
14 داودم سارین برعالی قصری واردی سلیمان دایه ایله اول قصریعالی لجنه قور کر خا دیکر و خد متجون
15 کیم کلر سلیمان دایه سی اچون حاضر اند کرد کلی سیک اوز دینه سلیمانک ناطر قلدر اما کیم یهودی کر تار ریج
16 اچین کوردم که ایدر قچا نکم سلیمانم بیکه بیکه کیم بر یچه خنکی قراوشد خنکدره الدنه اتوب
17 جکر کرایدی داخی سلیمانک دایه لری بیکه جیکه ساز او نیله او کر کرایدی تا اویا نیجه کیم اویا و
18 استه سکر قانون اوزی ایله اویا زر کرایدی تاشوکا دکن کیم سلیمانم بیکه لرا اوج یا شنه کردی
19 ولیکن بیوم مذمبزه وهتم لقمه ن حکیم قولید بوسا نیله اویق اویق دمتی حاشا کیم بی لمان
20 ساز اوله ولیکن خوب نفس کویید قزراغا زاید لرایدی اول محبوبه لرک خوب مغوب الحانیله سلیمان
21 علیه السلام بیکه بیکوب بیکه لرا کیم سلیمانم عمر کون دوق یا شنه دکر دی حسن اچین شوله

۱ لا نطق اولدی کیم کوز قما شوروی جمالنه بقیجی دل لره طوشتوروی داود شاد حرم اوکوب امرالیدی اوندایکی سبطک
 ۲ بکری بخا سیرانک یکلری کورد لر داود بیوروی طالوت شاه خرسیه سن اچوب و برا اهلک پیر و پیر ناسنه
 ۳ اعلا و ادنا سینه مال کج اولسدروب سکیما یخون بشارت اندر کیمسولدی غنی قابوب اچکلری طوند کیم **نظم**
 ۴ شاد اولوب اول بخی نام و ز ویدی هر سبطک بکینه سیم ز غافل اولکله مالینی بیوب کدر
 ۵ غافل اولکله مالینی قیوب کدر مال او در کیم خرج اوله الله یخون سالی و کیم قاله او کما یخون
 ۶ یکلیدد اتون هر تماش قومچی بر در اتون برله طاش کرد لر سدا اوله باقی سا که کج
 ۷ کل بذر کا و لمایه سا کا در درنج کوزه یز جور دلی آرا اولسون ناکسون در قید حی و آرا اولسون
 ۸ شاهان باشن کاسه کور کما کسد کیم طیور مز قریخی هنج اول کسد سن سخاوت پیشه قیلوب هر زمان
 ۹ ورملاوت مصطفایه شاد **داستان در ترتیب سلیمان** حکیم قونجه چو کیم سلیمان دم بود
 ۱۰ باشن جمال کمال بوجاق دل اچوب بقیجی لسانله شیرن سوزنه بشکله کرسلیا نونک اناسی سماع بنت
 ۱۱ ایلیم و دایه سی امینه خاتون اشدیوب تجب قابول لاری و بخا اسایل قومند دخی عیان سلطنت و ارکان
 ۱۲ مملکت و داود حضرتید ارج سلیمان نونک اول طفلکله سیلا یشتن و خلقی خلقله طویلا یشتن کوروب هر برسی دعا
 ۱۳ قابوب نوا ایدر لاری اندن داود دخی علیه السلام اوغلی سلیمانک ذهین کشاده طبیعت مورون و کور کلی
 ۱۴ شاد لعل کوروب اصغاک آتاسی بر خیا به بوردیکه اوغلی سلیمان دم ادب علنی اوکرده دیر اکبر اول اولاد
 ۱۵ ادب علم لکر کدر تا کور خلق عالم اچن عزت کور متلودوشه **نظم** پین ککر کدر اوغلا نه علم ادب
 ۱۶ کما ادبلا ایللی علی طلب عللا اوغلا نه اتک ترتیب اولیجی ضبط ایدر او مملکت
 ۱۷ عللا بکوروب جهان خلقی نظام ناقضا شد علیه اولور تمام علیه بولور سن آدم حبتی
 ۱۸ جهلله تازیدر اول لغتی عالم اولکما یرمیدی علیه روا ل علم او کون کا و لسن صاحب کمال
 ۱۹ تم کما کل مال اچن ای برهنر عمری فردوسی کیم بی زر سر ز رندر کیم سوز لریدن دود د
 ۲۰ مال اچن صاحب کمال او بزمند کیم کمال اهل بیورسیه وصول کمال اولکله سیم زردن بی زر اول
 ۲۱ کمالی علم او کور بیور اول زردن که سوز لرمند سا کیند کوشه آلم اولسن سور بلسند

- 1 نَاعِلَاتُ نَاعِلَاتُ نَاعِلَاتُ وَرُصْلَاوَقُ مَصْطَفَا بِيَكِي وَكَاتُ **داستان لقمان حکیم**
- 2 حکیم قولیجہ جوکم سلیمان بنی بیدی یا شینہ کیر کردی اصفہ سلیمان م بر حیا دن ایکسداغی شیلہ علم ادب حاصل ایتدی کیر
- 3 جمیع خلایق اصفک آدنه وسیلہ نونک آدنه اندا لچلیدی بیلر لچور داود بنی م کوردیکم اوغلی سلیمان علم ادب حاصل ایتدی
- 4 ایتدی یا بر حیا اوغلی سلیمان نه واجب دوزکر بیلر دن صکن علم حکمت منزل ریاضت آرکان سیاست اوکرنه دیک
- 5 امدی سلیمان نه خواجہ لیغہ لایق کیم اولادیری داودم ایلادیحک بر حیا بن کنیا اول عالم دانا ایتدی یا بنی اسحق
- 6 سلیمان ایلک حکیم واردر برسی صحن شهرن اولور لقمان حکیم در عادت سلیمان کور اتوک مثلی عالم انچه بولم
- 7 ویزدخی جاسب اکبر دکر کابل ولایتین اولور حکمت فراستن سنی یوقدر ایکسداغی سلیمان نه خواجہ لیغہ لایق دوز
- 8 ددی داود بوسوری اسیدروب بزنا مه یزوب حق ارمغانک ویزوب لقمان حکیم عورت ایلدی مع القصد بولم
- 9 لقمان حکیم دخی دایم الیہ اصرلاب ددی ادریس بنی قولیجہ سی یه نظر فلور دی کیر سلیمان نه وقت وجہ کلید
- 10 کیر سلیمان نونک عالم دکا هیه واروب نظر م اولادیری بیلر الیہ اصرلاب الوب نظر ایتدی کور دیک سلیمان
- 11 وجہ کلید بر حیا دن دخی علم ادب اوکرنک کا طاب ولس بیدی یا شینہ دخی کرمش لقمان حکیم سلیمان
- 12 وجہ کلید کن علم نجوم قوتیله بلجک بغایت شاد اولوب دیرلادی کیم یراق کوروب داود کله وهم داود معا
- 13 دیننه کوروب تجدید ایمان عرض قیلا بوا سیدله او نور زکن یراق کور زکن بویکان داودک کند دوزکی
- 14 قامید کلوب داودک کند دوزکی تحفه لری عرضه قیلوب نامه صوندی لقمان حکیم دخی داودک نامه سینی چون
- 15 مطالعه قلدی کوردی یا زلس کیر نظم شیلہ یز مشر نامه داود شاه کیم بنام نام اول الا
- 16 لایزال اول لاشیک بی بدل بی مثال اول داشتہ یقندر رخل
- 17 عالم اولکم علیته اولما دعد خالق اولکی نطفه لقمان ایتدی
- 18 نامه بندن یا حکیم اکلا خبر خوقالی ویزد با کابریش
- 19 دیکم است دنی لقمان اولاد نه سلیمان مثلی داخ پسر
- 20 یوزکی کوزمک دیر ایکی کوزم بق قدم کی تاکه بابک اولور یوزم
- 21 حصر کلدن تا اکا تعلیم اولاد لطف ایدوب کلا که اولسون نیتوک باشم ورره ناکه ورسه خیتک

1 سُوْرَه حَاجَتِ كَيْمِ اَوْلَا عَائِيَهْ سُوْرَه مَعْمَرِ اَوْلُوْر قَلِيْلِ بُوَيْكِه دِيُوْب نَامِه دَاوُدْ شَاه
 2 اَعْرَافِش وَبِر صَاوَتِ بِيْدِيَهْ **داوود داستان لقمان حکیم و ذکر او دم حکیم قولیجه داود نامتین**
 3 کُوْرُوْب اَوُیُوْب بَانَشَرِ قُوْرُوْب کُوْر لَرَبِه سُوْرُوْب دَحْی عَلَی الرُّسْرِ وَاَلْعَیْنِ دِیُوْب وَرَه لَوْمِ خَدِیْتِ یُوْر سُوْر لَوْمِ دِیُوْب
 4 تَامِدِ اَعْرَکْدِ عَرَّتْ لَدِی دَحْیَ کُوْنِ یَرَاغِنِ اَوُیُوْب اَنْدَنْ نَرَبِیْنِ دَلْ سَاعَتِ اَجَبِ اَبِجِ یُوْر اَلْمِشْرِ شَا کَرْدِ لَرَبِیْلَه
 5 یَزُوْر قَرَرِ بُوْب دَحْیَ حَقِیْبِ کَنْدَلَرِ بِيَه اَجِه قُوْنِه کُوْچِه کُوْنِدَه بَر کُوْنِ قُدْسِ شَهْرِه کَنْدَلَرِ بَر خُوْر مَکَانِ قُوْنِه
 6 اَوُیُوْر دِی بُوْیَلِکِ دَنْ قَاوِدِ دَحْیَ لُقْمَانِ حَکِیْمِ کَلْدُو کَلْدَنْ دَاوُدْ حَبَر وَرْدِی دَاوُدْ اَسِیْدِیُوْب شَا دَاوُیُوْب
 7 نُوْتِ نَزَلِ کَنْدَرْدِی وَ اَنْدَنْ صُکْنِ بَنِ اِسْرَائِیْلِ سَیْدِ لَرَنْدَنْ وُ عَلَی سَیْدَنْ بَر خَیْطِی دَحْیَ بِلَا کَنْدَرْدِی
 8 وَرَبِ لُقْمَانِ حَکِیْمِه عَرَّتْ قِیْلُوْب صِیَاطِ اَنْدَلَرِ اَوُیُوْب اَوُیُوْب اَوُیُوْب لُقْمَانِ حَکِیْمِه لُقْمَانِ حَکِیْمِه اَوُیُوْب اَوُیُوْب اَوُیُوْب
 9 صَحِیْمِ کِه اَوُیُوْب حَیْطَانِ سَرِی کَنْشِ شَعْلَا سَلَه کَنْطُو کَدِی **نظم** حَوْنِکِه شَرِکِ جَانِیَنْدَنْ اَنْتَابِ
 10 مَانِ کُوْرْدِی غَرَبِ قُجْدِ مَاهَتَا حَوْنِ فَلَکْدَنْ طَاهِرِ اَوُیُوْب نَرَشِیْرِ طَلْدَنْ مَحْرُوکِ خَرِخَنْکِ زَرِ
 11 کُوْنِشِلَه رُوْغْنِ اَوُیُوْب جَرِخِ طَا جَرِخِ سِلَی هِیْ شَلِ مَاجِمِ اَوُیُوْب شَرِخَا تَانِ اَبِجِیْلَه عَرَضِ حَبَالِ
 12 بُوْلْدِی مَهْ شَهْ دَوْلَتِی نَقَرِ رَوَالِ ضَبْجِ صَادِقِ اَوُیُوْب حَوْنِکِه کَلْدَنْ شَامِ یُرْلَرَنْدَنْ طُوْرْدِی اَوُیُوْب حَافِظِ عَامِ
 13 **نشر** حَکِیْمِ قَوْلِیْجِه حَوْنِکِمِ اَوُیُوْب کِیْجِه کُیُوْب سَمِکَا کِه سَیْدِی لُقْمَانِ حَکِیْمِ دَحْیَ یُرَنْدَنْ طُوْرُوْب اَبِیْسْتِ اَوُیُوْب
 14 نَازِ قَلُوْبِ خَالِقِه عِبَادَتِ اَتَدِی اَنْدَنْ شَا کَرْدِ لَرَنْ اَوُیُوْب بَر اَعُوْب کَنْدَرْدِی بَر دَلْدَلِ صِفَتِ قَبْرِ سَوَا دِ
 15 اَوُیُوْب سُوْرُوْب دَاوُدْ حَرَمِیْنِه کَلْدِی بُوْیَا دَنْ دَاوُدْ دَحْیَ اَلْمِیْدِیْرِدِی کُوْطَلْکِ وَ اَرْدِی نَفَقْدِیْجِ
 16 اَلْیَ اَسْلَارْدِی بَر اَكْمِ نَتِکْمِ کِرِ اَوُیُوْب دَاوُدْ کُوْنِ بَر زَرِی دُزْدِی بَعْضِ قَوْلِ اَیْدِه بَر زَرِی دُزْدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی
 17 بِلِی اَجِیْدِ صَارْدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَهْلِ بَنِی اِلَه نَفَقْدِ قَلُوْرْدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی
 18 اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی اَلْمِیْدِیْرِدِی
 19 کَلُوْبِ قَرَرْدَنْ کِیْمِ اَنْدَنْ سُوْرُوْب دَاوُدْ اَعْمِ نَقَرِیْنِه کَلْدِی سَلَامِ وَرْدِی کُوْرْدِی کَمِ دَاوُدْ اَعْمِ بَرِی
 20 نَافِیْتِ اَوُیُوْب حَلَقْدِ دَمُوْر حَلَقْدِ جَعْلِی بَر بَرْنِه کُیُوْرُوْب بَر نَسَدِ دُزْدِی لُقْمَانِ نَقْدَرِ کِیْ عَقْلِ حَمِ اَتَدِی بُوْنِه
 21 اَبِیْ کَنْ بِلْدِی عَاجِزِ قَلْدِی اَنْدَنْ وَ اَوُیُوْب دَاوُدْ کِه کَرُشْدِی دَاوُدْ دَحْیَ بَرِیْجِ قَدَمِ قَرُشُوْ کَلْدِی اَنْدَنْ

1 کَا دِنَه اَلْوَب اَو تَوَرِي مَرْجَبَا اَهْلًا وَسَلَامًا مَقَالَدُكَ قَد مَكَلَه بَرِي مُشْرِف قَلْدُكَ دَرِي عَزْر دِلِي لُقْمَا نَحْكِيم دِي
 2 خَدْمَتِه كِيچ كَلْدُو كِنَه وَسَلَامَا نَك دَطَا لِيون طُوبُ اَصْطُرَا لِيْلِه جِيكَا نَه كَلَا حَكِيم بَلُوب اَوَّل حَصْدَن تَوَقُف قَلُوب كَلْدُون
 3 بَلْدُ رُوب عَزْر دِلِي دَاوِد اِيشِدُوب تَعَجُّب قَلُوب لُقْمَا نَك مُتَحَيَّر اَوَلْدِي **نظم** اِنْدِي حَسِين اَوَّل حَكِيم ك عَقْلَه
 4 قَلْدِي يَزِيدُ بِنَا قَرِينِي نَقْلَتِه اِنْدِي عَزَّت اَلْدِي اَتِي بَايِنَه بَعْنِي اُسْتَا د اِيكِيچِي اَوَّلْدِي
 5 بَلْدِي عَزَّت جَوَكِه لُقْمَا نَحْكِيم اِنْدِي عَزَّت دَاوُد اَوَزِي سَه دَلِيحُ عَزَّت اِيكُم عَزَّتِي سَه بَرِي سَه
 6 مَنَزَلِن بُولُور دِي اَنُوك دُوشَر **نظم** حَكِيم قَوْلِيحَه دَاوِد لُقْمَا نَك اِيْلَه كَلِي اِدِرْدِي اَمَّا كِيَم اَلِن دَرِه دُورْدِي
 7 زِيَا كَم دَاوِد عَمِي كُون دَرْت بَحْش اَلْمَشْدِي بَرِي بَحْش خَا نُوْدِي صَحْبَتِه قَوْمَشْدِي بَرِي بَلُوكُن دِي خَلْقَه جَوُودِي
 8 حَكُومَت اِيكِه بَرِي بَلُوكُن دِي يَا تَوُب اَو يَوْمَعَه رَا حَت اَوَلْمَا وَرِي دُرْمَكِه بَرِي بَحْش دِي خَالَقَه طَاعَت اِيكِه قَوْمَشْدِي
 9 سِيَا اَوَل زِي خَلْقَه جَفَلِن دَاوِد بَرِي غِيْلَه بُولُور دِي بَرِي نَك كُورْدِي اَو دُشُور جِيچ سُور دُشُور كَا سَخَر اَدِي
 10 لُقْمَا نَحْكِيم دِلِي كَم دَاوِد صُورَه بَلَه كَم بُونْدُزِي سَه صَبْر اِيْدِرْدِي كَم صُورِيچِي اِيْدِرْدِي لُقْمَا نَحْكِيم خَدْمَتِه
 11 كِيچ جِيچ سَخْلَاتِي حَل اِيچِي بُونْدُزِي حَه دُشُور حَلَفَتِه كَرَن كِيه كَر كَلَا اِيْدُون بَلْدِي دِيُوب جَاهِل اَكِيْلَه لَرِي عَا ر
 12 اَلْدِي صُور مَدِي كُوكَلِنْدِي دَرِي كَم خِيَر لُوسِي بُونْدُزِي كَم سُلِيَا م صُور سِيَم سَكُوتِي قَلَم دَرِي نَا اَكَا دَك صَبْر
 13 اَلْدِي كَم بَرِي دَرِي دَاوِد دَرْدِي تَام اَلْدِي دِي بَرِي نَك طُورُوب بَا شِدْن اَشَعَه كِيْدِي اَخْتَرِي وَرْدِي بَرِي دُشُور كُوكَلِنْدِي
 14 اَوَلْدِي دِي دَاوِد دَرِي كَم كُور كُور زِي كَم مَرِي مَيْدَان صَا حَب قَرَان يَهْلَمَان اَوَلْمَدِي كَا كَر دِي جَبَل اِيچ اَر لُقْمَا نَك
 15 دَرِي دَاوِد اِيْلَه دِيچِيك لُقْمَا نَحْكِيم اَلْدِي كَم بُونَه مَطْلَحَه لَكْدُزِي بَعْنِي اَنِيخَا اَوَلْمَق خِيَر لُودَا مَّا كَم اَشَلِيچِي اَز
 16 **اَوَلَه نَقص** كَم بَرِي دَعَا سُور مَدِي مَحْبُوب اَدِي لِي دِي مَوْشَا اَوَلْمَق اِيكُن حُوب اَوَلْمَق
 17 كَم سَخْن دَان كُور سَرِي حَمْد اَلْم دَلُور خُود يُوْقُور دُرْدِي لُقْمَا نَك سُورِي بِيچَد سُلِيَا دِي اَز اَوَز
 18 اَنِيخَا اَوَلْمَق اِيچ اَر دَسْت سُولِيَه سُو سُورِي سِيلَه سُولِيَه دُوشَه بَرِي سَه سِيرِي سُورِي دِي مَائِن بَرِي سَه
 19 سُورِي اَوَلْمَق سُلِيَه صَا حَب كَال كَا تَدِر اَنْدَه كَال اَهْلِي سُوَال يَخُود سُورِي دِي بِيض بِيضِي سَن
 20 وَرِصَلَا وَت اِيچ سَن مَقْصُودِي **تَوْبِت كَرْدَن لُقْمَا نَحْكِيم سُلِيَا نَحْكِيم** قَوْلِيحَه جَوُوكِه لُقْمَا نَحْكِيم
 21 دَاوِد عَلَيْهِ السَّلَام كُورْدِي دِي نِيَه كِيُوب لَا اَلَا اَللّهُ دَاوِد نِيَا اَللّهُ دَرِي اِيْمَان كُورْدِي اَنْدَه اَوَّل هُو سَفَا مَبَرِي

1 ملودی بوند دود و کرد با حکیم الزمان سیر تاج او غلوم و آرماتا کمر دکل سندن اول زچک و غلوم که وجود کلیدر کمر
 2 آوی سلیمان مدح حق جل و علا آتی بها عطا آید و سندن صکر خلافت او کرد و دیو بودی بدی یا شنید دوزخیا کد
 3 ادب علین تحصیل آید سندن دخی لک او کرد و علم حاکمندان اکا تعلیم آید سن دیرا کمر و اجید و کمر سندن کمر
 4 علم حکمت منزل ریاضت ارکان سیاست او کرد و کمر قالیبت و اردر دیوب سلیمان فی امایلاوی کوردر کلیم جل و لغمان
 5 حکیمک و اربوب الی او پدی حکیم زمان دخی عزت قلوب مهرا کن له ارفه سن یا پدی و تحت اغریله اغریز او پدی جمال
 6 و کما کن شاکت قلوب کور دیکم بر قالی کمال و وجود دز کمر مثل یوق تعلیم مشغول آید **نظم**
 7 کور دجنکی سلیمان فی سلیمی سلور آخر طویر ملای غطیمی قصا حن او رز معزمله طغنی
 8 بلاعت و رز سفر المومنی کور کلدن جانی الادی تسلیم دلدن علیی الادی تعلیم
 9 **فقه سام سوار و جنگ کردن در یاق شیا طین** لغمان حکیم قولنجه سلیمان بن داود لغمان حکیمکدن علم و حکمت
 10 و علم هندسه و تعمیر حکمت نجوم و نحو و منطق و هیئت سلیمان نایدوب تعلیم لغمان قلوب بحسین ایدر شکر فراوان
 11 تعلیم المذمت اما کور بوم فقه موز سانه کلوی نیا اول دما نکر شیطان لعین و ابلیس بیدین کسند نذر دلیله
 12 فرق بک کافری حسی کور بوم سانی هلاک انما کمر در دخی قات برک او زرنه کمر کلدن سانی اول پیدایر که کور
 13 حبله ال او رور بویک دن سام دخی اول کافری حسی که شیا طین تسلیم کور دخی قمر قلنجه ال او رور
 14 حق تعالی یه صغوب حبله ال فردی و بر طرفدن دخی اول بیلا و انجا سی قلنج را ال او رور حبله ایدر لیدی
 15 حین قائمندن بر نوری لاله رنگ او لدی **نظم**
 16 قبلدی کور کلدن یوزن صا کله غنام تیغ قمر صلد و غصبه پهلوان ینده لش باغ چو غلا بیدی کور
 17 سام اغزا چوب او رنجه نون مریخ الحق صید دیری دهن سن حین ایلای قری سام آیین
 18 قان تجاری قبلدی کور کلدن یوزن حینله کور حبله ادر دهم پیری قانه غرق اولمشده باد بری
 19 بین قلدن بیدی کور کلدن باش حین دسندن زفته دندی طایح دیکله امید سامک اند حینکی
 20 و رملات تادیم آهنگنی **نظم** حکیم قولنجه سامک اول فرق پری کدرجه کور حق حبله
 21 ایدر و پس کن جیدر بغایت جو قلو غنده سام دخی زبون او لدی اول پیردن خدیج بری قلدن هلاک او لدی

- 1 عاقبت سام دخی بونه اولوب بیز جعفر دایره چروب دغا و خضر قیوب ایچنه کرور الله تعالی به مناجات ایچ
2 اغلده کوندر یاشی نیل جیون بکی اقوب جغلدی و شیا طین ذریتی داخیها ملک خوره سن الوب تسخیر کیه میسب خود
3 سامه هجیم قلدر بوسله و سرداخی سام ملک قرشوسه کچوب دشت م و زردی یا سام سرسام سنور باشد الما ایچ
4 قومازم ددی سام بولدرک هجوم من کوروب ختعا ییه یو وجهله مناجات عین حاجات ایزدی ایدری کیم
5 اعلیوب سام سوار اول سفر فرار نالسا ایوب ددی کیم رکا رساد ای چای کن دملکن و ایدن
6 فرشی دوشد عرشی علوی دادره بونقوش بوجروش جوش هوش کلیندن جمله سینک قام اوش
7 یا الهی عزتک حقیقون یا الهی فیتک حق ایچن عرشد اوزره سجد ادرن روحا ایچن
8 قرشک اوزره سجد ادرن انسا عرین عالی لوح اعظم حرمتی لوح طالع یوسف یعقوب ایچن
9 هود ادرسه اول ایوب ایچن اول خلیلک قلدر غی قران ایچن اول دپیچه ایدر کوندا خیلان ایچن
10 اول محمد حق چون کولاک اولک نعمت دختی دوزانلدر اولک چایا ریاحن ایچن اصحاب دز
11 بینه اول اون یار ایچن احب دین چن شیدن بن قلدرک ورجات کیر اولیدر طاقیم طاق ایا کوندا
12 بویکه دیوب ایدرنا لثن سام سوار و ر صلاوت مصطفی بی پیماز **آمدن خضر خلاص شدن**
13 **سام ادر دست شیا طین** حکیم قولخه سام بو وجهله مناجات ایچنک حق تعالی فیتک امی ایلله آبی
14 کروری کیم قیله جابیندن کون مثال بر نور طاهر اولوب کمریدی بو عالم ایچن سور اولوب روشن اولیچ و زده
15 بونور کلدیه ناکم تین کلیمک سام نظر قلوب کوردیکم بولکلان خضر دیم بونور اقله آتیه سوار اولوب کلور ائی
16 نوری عالمی منور قلوب سام شاد اولوب دایره دین چقجه خضر بولکا فرزند بونور اوزر نه هجیم قلوب الین کیم چین
17 صا لوب حقلک امریله هر اقیقر اطوب اولکا فرزندین و شیا طین ذریا تیه بقدر هلاک ایلدی اکثری
18 دخی طاعلوب قید ایدن خضر م کلوب استدن ایدی سام دخی خضر بر قایچ قدم الیر و اروب عزت ایوب
19 کرسد خاک بایه یوز سوردی خضر جیندن بیدی خروا چقا روب سامه و زده سام دخی اول دانه خرمایک
20 ایتار ایچنک بعا بیت ایدر اجلنی صونزلغی کتدی بدنی راحت اولدی بونور خضر در کیم یا سام حالوک
21 ندر سام ایدی بنم جلد کم محنت و شدت عالی حق توکا معلوم ددراما کیم حیف کیم بو عمری نازنینی بنم و خلاص شد

1 نَدَنَ عُرْبَتِ دَحْتِ اِجَرِ كُورُومِ دَرِ دَحِي آه اِيلِدِي سَام اِيلَا دِيچِك خَضِرَ اَمِدِي كَرِ يَا سَام عَمْرِيَا كَرِ حَقِّ تَعَالِي
 2 وَرَدَا مَرِي بُودُوكِ سَنِي بِرِ يُونُزَنده جَهَاوَرَمِ دَرِ سَام اُول سُوْرِي دَكَلِيوُب شَا دَا اِلْدِي دَحِي دُوب خَضِرِك قَدَرِ مَسْتَه
 3 بَا شَن قُرُوب اَمِدِي خَضِر زَيْن حَضِرَكَن مَتَام مودرِك لُطْف اَمِدِي سَن جُونَكِم دُرْدُجِي قَات بِرِي سِيرَان
 4 اَلِكَم بِي بِيچِي قَات وَدَحِي النَجِي قَات وَدَحِي قَات بِرِ اوزرِنِي دَاچِي كَتَرِ سَن كُورَم اَنَدَن بِرِ يُونُزَنده جِي چَقَان سَن دَرِ
 5 سَام اِيلَا دِيچِك لُجُور خَضِر دَرِ كَرِ يَا سَام اَمَرِي زَا دَك بُودُورْدُجِي قَات بِرِدَن اَشْفَا وَرَمَتَا قُدَرَتِ يُونُزَد
 6 دَرِ كَرِ سِيمَان اَوَلَا وَلَكِن اَيُونِ كَم اَوَل سِيمَان دُنْيَا يَدِ كَلِيك وَت اُول شَدَا اَنُو كِلَه رُجِ مَكُون هَفَت
 7 كَلِيوَرِي بِيك اَوِيچ بُوْر قَرَقِ دُرْت جَزِي وَتَا فَا اَلْدَر قَات بِرِي قَات بِرِ اَلْتَن سَرَجَلَه لَو رَجَك دُر سَن بِلَا كُرُوب
 8 كُورَه سَن شِنْدِي سَكَا دَسُوْر يُونُزَد دَرِ خَضِر م اِيلَا دِيچِك سَام سُوْرِنَدَن لُجَاوَرِي وَلَكِن
 9 خَضِر سَوَال اَمِدِي كَرِ يَا بَنِي لَه جِي كَلِيك وَرَمَتَه اِرَادَتِ يُونُزَد خَبَرِ وَرِكَل كَرِ بُوِيدي قَات بِرُوك اوزرِنِن نَوَار
 10 دَرِ خَضِر دَرِ كَرِ يَا سَام بِيچِي قَات بِرُوك اوزرِنِن حَقِّ تَعَالِي طَا مَوَالَتِن يَرْتَدِي نَتَه قَطْرَان قِيرِدَن اَوَلَر
 11 وَدَكُرَز وَكُورَدَن وَكِرِيچ دَن كَرِمَدَن قَات طَشَدَن طَا غَلَر يَرْتَدِي كَرِ اَنُوك وَصَفِنَدَن دَل غَاچِر
 12 نَالُور نَظْم **دَل اِيچِيك شَرَحِي اَمْرِيَا ن** كَلِمَا شَد دُرْدِي دَكَلِن يِي كَان
 13 شَدَنَدَن اَسَرِ سِيك سَن خَلَاص **حَقَه طَا عَت اَلِيكَلِي يَرَمِ خَا مَن** نَارِدَه دُخ اَمِيَا اَكَا خَل
 14 كَانِشَا اَوَلَا دِنِيَا دَه ضَاچِ عَمَل **طَا عَت بِرِلَه خِدْمَت اِيْت مَعْبُوه سَن** دُرُوز مَحْتَرِ كَرِ مِيَا سَن اَوَدَه سَن
 15 بُوِيك دِيوُب اَمِن اَوَل خَضِر دَمَان **وَرَمَلَا وَت اَوَلْدِي اَدَل رَمَان** **نَشْر حَكِيم قَوْلُجَه خَضِرَا**
 16 اِيلَا دِيچِك سَن سَام سَوَال اَمِدِي كَرِ يَا خَضِر زَيْن يَدِي قَات بِرِ اوزرِنَدَه كِن شَرَح اِيلَا دَك اَمِدِي لُطْف
 17 اِيْت اَلْتَن قَات بِرُوك اوزرِنَدَه دَحِي نَه وَارَدُور سُوْلِيكَلَرِ دَرِ سَام اِيلَا دِيچِك خَضِر جَوَاب وَرْدِي كَرِ
 18 يَا سَام حَقِّ تَعَالِي جَل جَلَا لَه اَلْتَن قَات بِرُوك اوزرِنِن بِرِ مَخْلُوق يَرْتَدِي كَرِهَر بِرِ سَنَك قَدَا مَتِي قَات
 19 زَمَنَدَن يِيچِي قَد كَرِ بُوِيك اَوَدَه لُغ بِيكِر بِيك يُونُز دَا رَشُون اِرَكَاك لُو دَشِيو اَبَلْدِي طُوكُون بَا شِي بِي اَزُولَرِي
 20 اَلْمَاس نِيلِيچَه بَكُرَز سِلَا حَلَر اَدَلْدُر بِيوَنَلَرِي دَاچِي زَرَا فَه لَمِن اَت كُوكُرَز لُو نِيل قَرَلُو بَلَا اَزَقَر لُو
 21 دَه بَدَلُو صَغِير اَيَقَلُو جَل اَلْدَر كَقَلُو اَدَر دَهَا قُور قَلُو قِيلَا ن ثُولُو قِيَش اَللُو وِي شَبَلَه خَشِينَا ن

1 مخلوقد کفر بر برینه اون صلوب چا غریبجا رعد لاین اولدی کور لر نه مذهب نه ملت نه حق تعالی بلور
 2 نه پیغا مبر بلور لر نه کسبیه طاعت قبول لر نه بر برینه مطیع اولور لار و دخی بر عجایب بود کیم جماع قلیخ
 3 حیوانلین بر برینوک کوزنده قارستوقا رولور لار ادا ب حیا ایمان دین بیلر لر با طلی حقدن قفلن کر و دخی
 4 مبعثلره بو وجهله در کیم کوجلوسی کوجسوزنه طوئوب کوجله بر لر قانلر اچر لر هیچ برسی ککند کندی
 5 دوشوب اولر لر بر برین بر لر دایم بوللاک حال بود ددی **نظم** کورنه عاصی لر یزاد رستم ان
 6 کرایدر عصیان اولطا هر مینان عاقبتک فطرتیه ایله نظر ناکه صایع صنیع بیلنه هفان
 7 **نثر** حکیم قولنج خضریم ایلا دیک کیم یه سام سوار سوال اید کفر یا بنی الله یدخی قات والتی قات بر
 8 اوزرین اولان مخلوقات بیان ایلاک دیکلیوب مشرف اولدق صابولک صغیر اکلدق اما کفر بیتی قات
 9 یزاد رین نه وار دد ددی خضریم جواب و ردی کفر یا سام حق تعالی بیتی قات برک اوزرین دخی برک
 10 مخلوق یرتدی اتشی تنلرد بیتی کور و اود دیکن کفر اودک کوزن لاین دود دد بیتی بوزار سن بولور لری قلد
 11 کمر کی اکرین سندر قیل لاین کلیم کوشلر قرا یقلو و دخی اول مخلوقک یاسی اچاسی دخی بو نوعله دکر اول مخلوق طوردی
 12 یزیه اولو اولو اغا جلر و رد کیم سیکله کفر یا شلفدن هیچ صوی اکسوک امانا طمر اول عجلر اول مخلوق غداریه
 13 و دخی یاسام اولو ملکی سیکله دکر اوقات قتی یغور لر اولور لار اول قومک اودرن تنلر سوندرد اولد ر
 14 **نظم** کورنلر خلق ایلر خلا ق سن کورنه دد قی قسیر ایدر دد قی سن
 15 خلق قو خلا قه ایله سن سجود حق کوزت کور میل افای سن **نثر** حکیم قولنج خضر
 16 بیتی قات یزاد رین کن بیان ایلا بیک یه سام ددی کیم یا بنی الله بود دد دخی قات یزاد رین کی مخلوقات که
 17 بنله جنک ایدر لر بولارک اور ماسی تیا س طعا می ندر ددی خضر دیک کیم یاسام بو قوم کیم صفیلر کورک
 18 بیان حاجت دکلدد اما کیم اور سسی سیکله دکر کیم بر برینلا جماع فلور لر بر کونن بر جماع ایدر حان
 19 طوعور یجا دخی ایکی نیل حملن کور لر لیکر می شرجفت بر ادرک بری دخی طوعور لر طعا ملر بطر قند
 20 طراقدن اتو جنک ایدر لر بر برین هلاک قیلور لر **نظم** خا ایچون بیر یی یی یی جنک ایدر
 21 یزوزن حو نیله لاله رنگ ایدر بو بخلا یین قدر قی جوق قادرک و کت و رسه عقل و اله دنگ ایدر

241
 241a

1 **ن** حکیم قرینچه دود بخاق پرك او زرين كن خضر بيان قلیچ پست سام و دیگر با خضر زین اول او چنچ
 2 فاق پرك او زرين كي مخلوق كند كوردم ذكرك حاجت دكدر آسا كنر لواله قات پرك او زرين ایلیم و درمله
 3 او دودن زخیر له بعلید ی او زرين او دودن بر قلیچ طو زردی اول نهال دود دی سام ایلا دینك خضر رجوا
 4 و رد یك سام یلک او تو زکون اسه تعالینك آمیله رمضان این حیس ایندرك اول وقت كنر سن كوردك
 5 رتضایید و دخیال او دودن قلیچ كد ابلیس او زرين طو دود كوردك اول بر فرشته دود كد
 6 موكل نیل طین دود دینك نیل با حیدر ابلیس زیاده تجا و زایلیا اول سلك آید كي او دودن قلیچ او دود
 7 نیل طین دود یاتن هلاك آید **ن** اول مكد ذابله حاكیم او كن
 8 نیلا رخت و یرو بخت قیلن جمله حقل آمد دود یعدر یلان كا قر اول داخی دود لوسیلین
 9 **ن** حکیم قرینچه سام خضر له دود بخاق پرك او زرين الی صحتا یك بوم قیسه موزیه
 10 دود سیمنا نه كدی نیلا اول دودا نكند الله تعالینك آمیله سلیمان او ن بر یاشنه كد كفی یلقیان
 11 حکیمد جمیع علم كالات حكت تحیل آید حق تعالی نوك علم حكتنه مطلع اولد لوكلیك آینه سی کون کبی
 12 روشن اولد نور الی بر له طو لدی حیرت اشك كن كایل نظر قلدی خالینك خلقت قلدی غ صفتدن غیرت
 13 آید دخی قلاغنه هرا و انکد ایردی كرا ساند اكر حیواندن جمله سندن نسنه طوید باقی باطن
 14 طاهره داخله خارج هر سرفراستله فکر قلدی عقلله کیفقتدن اشا كلد مله یكده هرا دود
 15 **ن** مؤثر و آرد زلف چو نکه لیدی محدثات شهریار محدثین آکلدی پس نامدار
 16 چو سلیمان فطر تر آیدی نظر صانعندن لیدی تحقیق خبر کوردی چو نکی کار کا و فطر تونک
 17 غایب آیدی قیاس اول دودنك محدثات یقینقا اول شه نظر محدث آکا اولدی معلوم آید
 18 محدثات اولد و رسا کارد محدثینه آلبا سن اعتقاد محدثان اولد و پس سن خبر
 19 **ن** اول برین محدث اولدم بصیر چو نکه سلیمان هم لقمان حکیم بر له خلقت فاضله او نور
 20 علیه شغل اولوب بونوك او دودن بر یچه مدت رور کار لیل نهار كند کجده بونوك ابلیس بدین و شیطان لقین
 21 سلیمان بن داودك خلوتی کلوب كوردیم بر معصوم او غلام او نور منش لقمان حکیم بر له بر نجایب علم سولاستور

1 بیک یلدرنج ایلمدن اول علیه یقین و رحمت جوابی و رحمت ایلین بدین اول ذقت رنک هنوز سلیمان کورمشدی یقین یلدر کیم
 2 براو تورن داود اوغلک نددر باقی سن بلور دی والا که سلیمان کورما دوی جهندن نیلار دی ریدر اکر سلیمان نیجی من سلا ایلجا غری
 3 حق تعالی جل و علا شیطانی آکایقین قلماریدر نیس ایلین کولکند دیریکر عجبند کیز اول بن لوح المحفوظ کوردم داود
 4 اوغلی سلیمان بوسلیمان اولما زینده کیم بو قدر معصوم اوغلا نون لقمان حکیم یکی کا میل یو قدر علوم اچر مباحه
 5 قلا و لغمان نر حکم سوال ایدرسه بوجوابه قادر اوله جمیع شکیلات علیه یکه دیوب فیکن و آردی
 6 داخی اول یکا دن سلیمانم لقمان حکیم بر عجبایی برین سوال ایلدی نه ددی درمک عاشقا نه صلاوت و ر
 7 **نظم** سلیمان نر قعه سن تندر و لوسد استغ و ر صلاوت جان دلدن احمه اینه نراغ
 8 **دائت نی سوال کردن لقمان حکیم سلیمان نراغ** لقمان حکیم سلیمان امتحان قلقا اچدی دریکر
 9 یاسلیمان رنسان علمند ما هیز هر سوالک جوابه قادر اولدلم اولاد دیدی حکیم سنبله دیکر سلیمان ندریکر
 10 یا استاد بنم نه بیلیم اولا کیم هنوز بو قدر عمر اچیب هر علمت کمال اولام اما کیم هت ایدرسک بعضی
 11 جوابه قادریم دیری لغمان حکیم سوال ایدوب دریکر یاسلیمان نفس نددر جواب و زردی کیم بر خیز
 12 بسط دز روحانیه دز قعادر و عقل تعالی لک صور تکریدن بر صورت دزین حکیم سوال ایدر کیم یاسلیمان
 13 ایدرت نددر جواب و یرو بسلیمان دریکر بر امر مکنک تکوینیه و هم بر که اشارت قلع دزین حکیم ایدر
 14 یاسلیمان عقل نددر جواب و زردیکر عقل بر تیز درانسا نوز هر شخصه مخصوص اولور سا بر حیوانان کیم بولنر حکیم
 15 ایدر کیم جنس نددر جواب و یرو بسلیمان دریکر جنس بر صفت دز صور مختلفه جمع ایدر سوال صور مختلفه دزیکر
 16 کلی سنده معنی واحد له تغییر اولیور حکیم ایدر کیم یاسلیمان نوع نددر سلیمان جواب و زردی کیم نوع بر صفت
 17 صور متفقه جمع ایدر ایلک صور کیم معنی واحد اینی جمع ایدر حکیم سوال ایدر کیم شخص نددر سلیمان جواب
 18 و زردیکر شخص بر حمله دز کیم اکا ایشا رت اولنور غیره اذینر و غیرین افعالی بر که و صور بر که تیز اولنور
 19 حکیم سوال ایدر کیم فضل نددر سلیمان جواب و زردیکر بر صفت دز کیم اجماع سیکه انواع او رتاسین فرق ایدر
 20 حکیم ایدر کیم خاصه نددر سلیمان جواب و زردیکر بر صفت دز کیم مخصوص اولور بر شیشه غیرین بولنر حکیم
 21 سوال ایدر کیم نوز نددر سلیمان جواب و زردیکر نور بر جوه دز ظاهر و ذاتیه مطهر دز

- 1 صَوِّبْ جِهَتِ سَيِّدِ لَدُرْ كِمِ اَرَضْدِ حَوْلِي اِحَا طَهْ فَلْيُشْدُرْ وَدِجِي اَرَمِنْ بَرِ غَلِيظِ جِسْمِ دُرْ عَالَمُكَ مَرِ كَرِيذِ دُرْ جِهَاتِ
2 سَيِّهْ مُبِينِ دُرْ بَسْ شَرْقِ كُونِ طَوْغِ دُورِ طَرَفِ دُرْ وَغَرْبِ كُونِ بَدُوعِ طَرَفِ دُرْ وَشَمَالِ بَرِجِ جَدِيوُكَ مَدَارِ دُرْ
3 وَجَنُوبِ سَهْلِكَ مَدَارِ دُرْ وَفَوْقِ مَحِيْطِ يَلِيْ دُرْ وَاسْفَلِ اَرْضِ دُرْ مَرِ كَرِيْ يَلِيْ دُرْ دُرِيْ يَنِيْهْ حَكِيْمِ
4 سَوَالِ اِيْتِيْ كِمِ بَلِجِقْ دُرْ رُبْدِ نَدْرُخْ رُبْدِ سِيْمَانِ مِمِ جَوَابِ وَدُرِيْ كِمِ بَلِجِقْ صَوِيْلَهْ طَرَفِ دُرْ رُبْدِ صَوْرِ
5 هَوَادِ بَخَارِ صَوْرِ نَارِ دُرْ دُرِيْ سِيْمَانِ مِمِ اِيْلَا وَبِيْحِكْ يَنِيْ حَكِيْمِ سَوَالِ اِيْتِيْ كِمِ دُخَانِ نَدُرْ بَرَقِ نَدُرْ مَعَادِنِ
6 نَدُرْ سِيْمَانِ جَوَابِ وَدُرِيْ كِمِ دُخَانِ نَارِ تَرَابِيْدِ بَرَقِ نَارِ دُرْ وَهَوَادِ مَعَادِنِ اَجْرَانِ تَرَابِيْ غَالِبِ اَوَّلِ اَمَدِ
7 دُرْ يَنِيْ حَكِيْمِ سَوَالِ اِيْتِيْ كِمِ حَيَوَانِ نَدُرْ نَبَاتِ نَدُرْ اِنْسَانِ نَدُرْ سِيْمَانِ مِمِ جَوَابِ وَدُرِيْ كِمِ حَيَوَانِ
8 اَوَّلِ دُرْ اَجْرَانِ هَوَا اِيْسِيْ غَالِبِ اَوَّلِ نَبَاتِ اَوَّلِ دُرْ اَجْرَانِ مَائِيْهْ سِيْ غَالِبِ اَوَّلِ مَعْدِنِ دُرْ اِنْسَانِ اَوَّلِ دُرْ
9 اَجْرَانِ نَارِيْهْ سِيْ غَالِبِ اَوَّلِ يَنِيْ حَكِيْمِ سَوَالِ اِيْتِيْ كِمِ مَلَا ئِكَهْ نَدُرْ حِيْثِيْ نَدُرْ شَيْئَانِ طِينِ نَدُرْ سِيْمَانِ جَوَابِ
10 وَدُرِيْ كِمِ مَلَا ئِكَهْ اَوَّلِ دُرْ اَنْزِ طَبِيْعَهْ فَلْيَكْ غَالِبِ اَوَّلِ حَيَوَانِ اَوَّلِ دُرْ اَجْرَانِ نَارِيْهْ وَاجْرَانِ هَوَا اِيْهْ غَالِبِ اَوَّلِ
11 شَيْئَانِ طِينِ اَوَّلِ دُرْ كِمِ اَنْزِ اَجْرَانِ تَرَابِيْهْ وَاجْرَانِ نَارِيْهْ غَالِبِ اَوَّلِ يَنِيْ حَكِيْمِ اِيْتِيْ كِمِ رِيَاخِ نَدُرْ
12 طَبِيْعِ نَدُرْ اَشْيَرِ نَدُرْ سِيْمَانِ جَوَابِ وَبِرُوبِ دُرِيْ كِمِ رِيَاخِ يَفِيْ بَلَلِ هَوَانِ كَمِ رُجِ دُرْ سَلَا نَدُرْ طَبِيْعِ
13 تَغْيِيْرِ نَدُرْ كِيْهْ قَوَا سِيْدِنِ بَرَقِ دُرْ يَنِيْ حَكِيْمِ اِيْتِيْ كِمِ اَرْكَانِ اَرْبَعَهْ يَهْ سَرِيْثِ اِيْمِيْدِ اَشْيَرِ بَرَا هَوَادِ
14 فَلَاكِ تَغْيِيْرِ دُرْ وَتَهْمِيْرِ رُكْنِ سِيْمُوْكَ اَوْرِنِ كِيْ هَوَادِ دُرِيْ شُعَاعِ شَمْسِ وَكُوْا كِبَا اَنْوَارِ دُرِيْ
15 يَنِيْ حَكِيْمِ سَوَالِ اِيْتِيْ كِمِ اِيْعِيْكَ سِيْ شَسْ نَدُرْ بَخَارِ دُرْ دُخَانِ نَدُرْ سِيْمَانِ جَوَابِ وَدُرِيْ كِمِ
16 اِنْكَاسِ شَمْسِ اَنْوَارِ اَرْضِيْدِنِ هَوَا يَهْ رُجُوعِ قَلْعِدِ اَكْرَنْخَا وَاجْرَانِ مَائِيْهْ دُرْ كِفْ شُعَاعَاتِ بَرَكِ هَوَا يَهْ رُجُوعِ
17 اِيْمِيْدِ دُخَانِ اَجْرَانِ اَرْضِيْهْ لَطِيْفَهْ دُرْ هَوَا يَهْ حَرَارَتِ بَرَكِ مَرِ تَغْيِيْرِ اِيْمِيْدِ دُرِيْ يَنِيْ حَكِيْمِ سَوَالِ اِيْتِيْ
18 كِمِ بُوْتِ نَدُرْ يَغُوْرُ نَدُرْ بَرَقِ نَدُرْ سِيْمَانِ مِمِ جَوَابِ وَدُرِيْ كِمِ بُوْتِ اَجْرَانِ مَائِيْهْ دُرْ كِمِ
19 هَوَادِ مَرَاكِمِ اَوَّلِ اِيْمِيْدِ يَغُوْرُ اَجْرَانِ مَائِيْهْ دُرْ بَعْضِيْ بَرَكِ سَرَاوُوْبِ وَتَقْيِيْلِ اَوَّلِ مَرِ كَرِيْ اَرْضِ
20 يَكَا رُجُوعِ قَلْعِدِ بَرَقِ بَرَا دُرْ كِمِ بُوْتِ اَلْثَنِ اَجْرَانِ يَهْ نُوْكَ اَحْيَا كِيْدِنِ يَكْمُوْرُ دُرِيْ يَنِيْ
21 حَكِيْمِ سَوَالِ اِيْتِيْ كِمِ رَعْدِ نَدُرْ صَا عَقَهْ نَدُرْ صَوْتِ نَدُرْ سِيْمَانِ جَوَابِ وَدُرِيْ كِمِ رَعْدِ

1 یروک اواز دندکم سخاوتک اندن دودا لیر حقیق قلوب ایدر طاعتیه برصوت دد سخاوتک اندن دور
 2 ایدن بیخ دفعه حقیق قلوب حادث اولور صوت برقر عدد کما جسم بر برینه دوقشد و غندن هاله
 3 حاصل اولور ددی ینه حکیم سوال ایدر حکیم طمان ندن هاله ندن قوس فرخ ندن سلیمان جواب
 4 وزدی کیم طمان بر بخار بطور یز یوز ندن یغفور عقیقه هوایه حقان هاله مردن در کیم عیون
 5 سطحه انصاف ستمدن حاصل اولور قوس فرخ اول دائر نوک نفیر دد کیم کرم نسیم
 6 حادث اولور ددی ینه حکیم سوال ایدر کما قار ندن طلوع ندن سیل ندن سلیمان جواب وزدی کیم
 7 قار او جو طمه کردر کیم بلورک خلا لیدن جامد اولوب اندن رفیعله یر ایزر وطلو طمه کردیم
 8 هوا سخاوت سکندن چقد قد نص کن طوک کرسیل حق یغفور یغفور غندن دره آقان صوروز
 9 ددی ینه حکیم سوال ایدر کما بر مقلد وک با نی ندن زلزله ندن حشف ندن سلیمان جواب وزدی کیم
 10 ار مقلد وک با شی طاعت غلظت حقان بک رلوز وارتدغی سیلر جو قلوب ندن زلزله یروک اندن محبت
 11 اولان بلوک حرکت کتند ندن حشف اول محبت اولان بلوک جفتدغی وقت بر اشغاف اولمعدن ددی
 12 حکیم سوال ایدر کما چال ندن جرات ندن بریه ندن سلیمان جواب وزدی کیم چال یروک میخی دور
 13 ویز یوزن اسن بلور و کیدر ارقه دد زمی تدد جرات کدرا چمت کی طار دد بریه
 14 اولین در لک کما آن صوا وکیا و اوت تیا ددی ینه حکیم سوال ایدر کما آجام و بطایخ دیو نیسه
 15 در لرعدان ندن ارض ندن هواند سلیمان جواب وزدی کیم آجام و بطایخ دیو اولین در لک کما آن صو
 16 و اوت اول عدان دیو اولین در لک کما آن صو جمع اول ارض بر جیم کدیه دد هواند و سطحین
 17 باره تعالی نوک اذ نیلا طور ز هوا اولدر کیم یروک جمع جوانیندن اجا طه قلوب ددی
 18 ینه حکیم سوال ایدر کما فلک ندن ارض مرکز ندن و بخار ندن سلیمان جواب
 19 وزدی کیم فلک اولدر کما هوا بر جمع جوانیندن اجا طه ایدوب دد مرکز ارض نوک
 20 و سطحین دد بر نطفه دد اول نطفه دن یروک طاهره و ارنجه محیط اکبر کندن اربع بلوکی
 21 ویز بلوکی نصف مقداری دد بحر یوزن مستغفا دد صوی جمع ایدوب دد ددی ینه حکیم

- 1 سَوَالِ اَيْدِي كَمِ دَكْرُوكِ دِيَادَه لِيغِي نَدَنَدَر وَفَارِسِ دِيَا سِنُوكِ بَرَكُونَن بَرَكِيحَه دَه اَرَنُوبَا كَسَلِدِر كُنُوتْ
- 2 عِلَّتِ نَدَر وَدَكْرُوكِ صُورِ طُورِ لُو اُولَدُو غَنَكِ اَصْلِي نَدَنَدَر دِي سَلِيْمَانِ عَمِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ دَكْرُوكِ
- 3 زِيَادَه لِيغِي اَرَمَقْدُوكِ صُورِ دُوكَلَكْدَن دَر وَفَارِسِ دِيَا سِنُوكِ بَرَكُونَن بَرَكِيحَه دَه دَخِي اَرَنُوبَا كَسَلِدِر كُنُوتْ
- 4 مَبْدَرِ كَمِ اَنُوتْ اَرَنُوتْ وَفِي وَفَتِ صُورِ عِلِّيَا نَ اُولُوبِ وَيَكُنُوبَا كَسَلِدِر اَرَمَقْدُوكِ صُورِ كِرُو رُجُوعِ
- 5 اَبْدُوكِي دَر وَانِقَا حَلِي دُوكَلَكْدَن وَفَتِ صُورِ عِلِّيَا نَ كَدُوبِ كِرُو قَرْنَه وَارَدُو خِي دَر دَكْرُوكِ
- 6 دَخِي صُورِ طُورِ لُو اُولَدُو غَنَه سَبَبِ مَبْدَرِ كَمِ دَر لُو مَعْدَنَلَكِ وَارُوبِ سُوْر جَزِيْرَه لَحِ اُولَشْدُو غَنَدَن
- 7 دَر زِيَادَه حَكِيْمِ اَيْدِي كَمِ طَبَايِعِ اَرْبَعَه نَدَر وَارْكَانِ اَرْبَعَه وَاخْلَاطِ اَرْبَعَه نَدَر سَلِيْمَانِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ
- 8 طَبَايِعِ اَرْبَعَه حَرَارَتِ رُوحِ وَطُوبَتِ وَيُوسُفِ دَر وَارْكَانِ اَرْبَعَه نَارِ وَهَوَا وَآبِ وَخَاكِدَر وَاخْلَاطِ
- 9 اَرْبَعَه صَفَرِ وَسُودِ وَبَلْعَمِ وَفَا نَدَر دَرِي يَنَه حَكِيْمِ سَوَالِ اَيْدِي كَمِ مَوَالِدِ كَانَا تِ مَعَا دَن وَنَا
- 10 وَحَيَوَانِ نَدَر مَعَا دَن بَرُوكِ قَرْنَه اُولَانِ جَوَاهِرِ دَر نَبَاتِ شُولِ اُولَدَن وَانْقِدَن تَن نَسَنَه كِرُو دَر يَنَه
- 11 حَكِيْمِ سَوَالِ اَيْدِي كَمِ حَيَوَانِ نَدَر اَرَادَتِ نَدَر قَدَرَتِ نَدَر سَلِيْمَانِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ كِيْفَه حَيَوَانِ
- 12 مُخَرَّجِ دُحَا سُدَر اَرَادَتِ وَهَمِيْرَه بَرَنَسَنَه نُوَكِ تَلْكَوِيْنَه اَشَارَتِ قَلْعَدَن اَيْلَه نَسَنَه كِيْمِ اَنَن اُولَقَلْعِي
- 13 مَكْنِ دَر قُدْرَتِ بَرَنَسَنَه اخْتِيَا رِيْلَه اَشْلَكَلَكِه مَكْنِ اُولَقَدَر دَرِي حَكِيْمِ سَوَالِ اَيْدِي كَمِ اخْتِيَا رِ
- 14 نَدَر وَكَرَاهِيَّتِ نَدَر وَعِلْمِ نَدَر سَلِيْمَانِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ كَمَا اخْتِيَا رَا حِدَا مَرِيْنِ قَبُولِ اَمَكْدَر وَكَرَاهِيَّتِ
- 15 طَبِيْعَتِ اَيِ اَشْلَكَلَكِه نَفَرَتِ اَتِي كَدَر عِلْمِ عَالِمِ نَسَنَه مَعْلُومِ صُورَتِ دَر اَنَدَن حَكِيْمِ سَوَالِ
- 16 اَتِي كَمِ جَهْلِ نَدَر اَعْتِقَا دَر وَهَمِ نَدَر سَلِيْمَانِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ جَهْلِ شَيْ غَيْرِ صُورَتِ
- 17 بَرَلَه تَصَوُّرِ اَتِي كَدَر وَدَخِي اَعْتِقَا دَر تَلْبِي شَيْئُوكِ اَوْرِنَه بَعْلَقَدَر وَهَمِ نَفْسِ حَيَوَانِيَه قَوَا لَرِنَدَن
- 18 بَرَقُوَه دَر كَمَا شَيْئَايِ حَيَا لَ اَيِدِي دَرِي يَنَه حَكِيْمِ سَوَالِ اَيْدِي كَمِ فَكْرِ نَدَر اِيْمَانِ نَدَر اِسْلَامِ
- 19 نَدَر سَلِيْمَانِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ فَكْرِ نَفْسِ طَبَقَه فَعْلِ لَرِنَدَن بَرَفَعْلِ دَر كَمَا شَيْئَايِ اَوْرَتَانِيْنِ بَرِيْزِ
- 20 اَيِدِي اِيْمَانِ خَيْرِ جَبَرِ وَدَرِكِيْمِ نَسَنَه تَصْدِيْقِ اَتِي كَدَر اِسْلَامِ تَسْلِيْمِ دَر بِلَا اَعْتِرَا ضَرِي يَنَه حَكِيْمِ
- 21 سَوَالِ اَيْدِي كَمِ دَر دِيْنِ نَدَر كَفَرِ نَدَر شِرْكِ نَدَر سَلِيْمَانِ جَوَابِ وَدَرِكِيْمِ دِيْنِ بَرَحْمَا عَتَبِ بَرَنَسَنَه

244
244a

1 اطاعت ائمه در کفر عطا در یقین او و تصد در شرک برکنسته تکرار تو که شرکی در دمی کرد در دی
 2 حکیم بینه سوال ایدوب در دی که محمول در طاعت معاد در سلیمان جواب و در دی که
 3 محمول حقته انکا را ائمه در تعهد یا الله طاعت امرو که امده طاعت انجا ایدوب ناهینک تقیله
 4 منتهی اولمقدد معاد نفسی غیری به نفس کلیه به رجوع ائمه در حکیم بینه سوال ایدوب که تو اب
 5 در عقاب در دخیل در سلیمان جواب و در دی که تو اب اول راحت در کفر نفس آبی حسد در دن
 6 مغارت ائمه در صکر بلور عقاب اول الام و اول حرن در کفر نفس آبی بددن ایرلد در دن
 7 ممکن بلور خیر ما یبغی وقت یبغی من اهل ما یبغی اشیله در دی حکیم سوال ایدوب که
 8 معرفت در منکر در اجیر اجه در سلیمان جواب و در دی که معرفت معروف سندن
 9 و شریعت عادت جاری اولدو غی سسته اشلک کدر سندن و شریعت اجیر اجرت عامل عملی
 10 برله مستحق اولدو غی سسته در نظم هرنه لقمان ایدو کا سوال پس جواب و در دی اول صاحب کمال
 11 ایدو تحسین علیه انوک حکیم تحت ایدوب قلمار داخمال **شر** حکیم قولیحه جمله
 12 لقمان حکیم غلم کلدن بو قدر سوال که سلیمان نه هم سوال ایدو اولدو جواب و در دی آندن
 13 رحیم در کلا یوب سلیمانک نوجمله عالیر اولدو غی یوب دل پریشان او لب کلدو کلدو
 14 در کمر هی هی بو سلیمان هنوز اون یا سندن معصوم طفل ایکن بو قدر علم اچن ما هیر او لب
 15 لقمانک تحت ایدو وای اگر کمر بلوغه ینجی ارنک صاع او کور سه علون ما هیر و تسخیر علم
 16 نادر او لب دخیلیم در یا یاق التین هلاک ایدو بکا لاریم کلدن بو در کمر سلیمان
 17 اغوا ورم علدن او صندرم در دی داخجی حیم اولقدر صبر ایلدری کدر لقمان حکیم پرندن
 18 طروب در کمر یا سلیمان سن مطا لعه به مشغول اول بن آان داود قاتیه و رسم کدر کلدن
 19 در دی بن کلجه شغلک الدن قومعل غیر یاندیشه لری کو کلکه قومعل در دی داخجی لقمان حکیم داود
 20 قاتیه دیوانه کدری سلیمان تنها قلوب علیه مشغول اولدی نه در کلا درین رحیم بعین هپ
 21 ایدو دری پس لقمان حکیم کید جک ایلیر لعین کدر وین لقمان حکیم صورتیه کورب داخجی

- 1 تا پودن اچرو کلدی سلیمان دخی برندن طوروب استاد ی صنوب یا غی او ز رینه قلوقوب
 2 عزت اندی سطان لعین دخی روان کلوب لقمان حکیمک برینه کچوب ملاکت صورت
 3 او و نووب او نور دی آدن سلیمان عم آیدز یا شیخ ما اتام داود قانتیه وردک و بی نر تیز کلدک
 4 نه حال دزد دی رحیم آیتدی حکم کوشم آناک داود بکا خادیم حا صلاحبر کلدک
 5 کدار تق او غلومه علم او کر تسون علم چوق اوقیان آذر حقه عاصی او نور دیش راسته میلم
 6 آخر زمان بر بنی کلاکم خاتم الرسل افضل بنی آدم نبی خاتم مدح طاهها و یا سین و شفیع
 7 المذنبین اولاً آخر زمانو ک پیغامبری ایکی جهانو ک سوری اولاً پس اول مرسل پیغامبری اخی اولاً اندی بند
 8 او علم داخ اخی ارمق بیکرک در ستمدیا دک اود و یی سیرد من هم یا سلمان سکا کشف
 9 اولدی علم سیر بو قدر کلد او قودک حکم دن خیر اولدک پس در در دی دخی رحیم سلیمان چشم کوش اولد
 10 **نظ** چشم کوش اولدی سلیمان اوزنه در کلا یعنی شهک کوشوری نه
 11 کور نحاسید کیه دور اندی اول کم کسره سر سکه دیو که یول مکر حیلک درز آنو ک پشه سی
 12 یوقدر ز الله اچون اندیشه سی نا اوتا نور کسه دن نا اوشور لیک حیلک قلغا بیک قوشور
 13 هر چنکی کور سه بر عالم کیتی علم اوشور اولسه و دایم اشی خمد ایدر کیم اخی یولدن آذر نه
 14 اولمن استین آنو ک اولدم نور دزه طغر یولجه کیدی سوزن ایا ن کر اولاپیر او غلن یا جوا ن
 15 از غوبله باشی خوشد و بار شور خرم فی بر که صن صوقا رشود هر کم آدن احتیاط ایلامدی
 16 اینما عظم دیکه الوب سیلامدی بلکم آخر آذر ر سیر اولعین اوق لاحول مدام آدن صقیق
 17 قنه سندن استر سید سن حجات و ر صلا وقت مصطفایه یار دات **نش**
 18 حکیم قرلجه راوی آیدو رحیم آیلاد یچک سلیمان عم بغایت ملول اولدی بر زمان باش انشا طوب
 19 طور دی قهر را بی کز لرنیک یا شی سیلاب اولدی اقوب جواب و رمدی پس بعور بو یلا او یحیاق شیطان
 20 لعین سلیمان آیدز ای حکم کوشم آند داود دیدکی سوز ملول بی اولدک دی آدن سلیمان
 21 آیدز یا استاد ک میل بجه ملول ایلام کم حق تعالی نورک جل جلاله عم نواله عظم شان کز لو کخی لومدر

245
 245a

1 وَاذْكُم كَيْسًا كَالْاَيْصِدَةِ سَيْلًا غَائِلًا قَلَمَ اَوَّلَ عَمَلْتُمْ لَهْ عِلْمَ حِكْمَتِكُمْ لَدُنْ مُحَمَّدٍ اَوَّلَهُمْ سُنُوكَ بِنِي عَالَمٍ فَاصْلَحْ
 2 لِبُيُوتِهِ سَعِيدِينَ وَبَسْمِ بُوَيْجَهْ جِدِّ جِهْدِي بِلَا وَرَمِ دَرِي دَاجِي بَرْدِ مَانْ رَقِيتْ قُلُوبُ بِنْدَةِ اَغْلَدِي **نظم**
 3 رَقِيتْ اِيْدُوبِ سِرْدِي سِلْدِي بَانْ قَهْرِي بَانِي كُوزِ لَرْدَنِ دَكْدِي بَانْ دَلِ پَرِي شَانْ اَوَّلُوبِنِ دُلْفِ شَانْ
 4 شَمْعِ شِلْ بَانِ اَقْدِي مَالِهْ مَالْ كُلْ رُخْ اَوْرَهْ اَقْدُوبِ چَشْمِ كَلَا ذَارِ قُلُوبِ اَكْلِدِي چُورِ مَلْدِ
 5 عِلْمِ غَايَتِ سَوْدُوكِ چُورِ شَهْرِيَارْ شَمْعِ اِيْدِ چُونِ اَوْدِي غَايَتِ عَمَلْسَارْ كَفِ يَلُورِدِي عِلْمِ اَوْرِ چُونِ كَالْ
 6 جَهْلِ اَوْرِ نَقِصِ نَحْتِ بَرَزَوَالْ كَرْدِ لَرَسْ بُوَيْجَهْ اَلْدَنِ خَلَا وَرِصَلَا وَتِ مَصْطَفَا بَهْ مَرْدِ خَاصْ
 7 **نظم** حَكِيمِ قَوْلِجَهْ اَنْدَنِ شَيْطَانِ رَجِيمِ كُورِدِي كَرَمِ حَقِّ تَبَارَكِ وَتَعَالِي
 8 سَلَامَتِ كُوزِي كُورِي قَلَاغِنِ اَجَشِ اَيْلِكُمْ كُورِدِهْ هَرَنِيَهْ نَقَرِ قُورَسَهْ عِيذَتِ اَوْرِ دَنْدَنِ اَوْنِ اِسْتَدَسَهْ هَيْبَتِ اَوْرِ
 9 وَكُلْ اِسْتَهْ هِي نَدِهْرَهْ مَقَابِلْ كُورَسَهْ عَكْسِ حَكْمَتِ اَوْرِ بَعُورِ اَيْلِسِي دِي زِيْنِ بُوَيْشَلْدِي مَوْجِاقِ اَيْدِي بُوَا بَرَاغِ
 10 نَدَرَسَمِ بَرِجَاكِبِ بَعُودِ اَوَلِسَرِ بُونَكِ اَوِيضِدَنِ بِنُومِ دَرِيَا تَمِ اَيَاتِي اَتَيْنَكِ قَالِسَرِ دِيُوبِ بِنْدَةِ دُنُوبِ سَلِيمَانَهْ دَرِيكِرِ
 11 اِي چَرَكُوشَمِ بِنِ سَنَكِ طَالِغُوكِ اَصْلُوكِ اَيْلِهْ دُنُوبِ اَحْوَالِكُمْ عِلْمِ نَجْمِ بَزَلِهْ مَطْلَعِ اَوَلِشَمَرِ نَجْمِ كُورَتَرِي يَاشُوكِهْ كِرِهْ سِنِ
 12 جِهَانِ يَلِكِنْدِ شَهْرِيَانِ اَوَلُوبِ اِنِزِجِنْدِهْ فَرْمَانِ دِيْنِ سِنِ اَوَلُوقْتِ حَقِّ تَبَارَكِ اِيْدِي بَزَلِهْ جَمْعِ عِلْمِ سَكَا كَشَفِ اَوَجَقَدَمِ
 13 وَصَفَتِ اَوَلَقَدَمِ عَالَمِ اَوَلِكِهْ نَهْ دَكُورِ مَشْكِلَاتِ اَوَلُورَسَهْ حَلِ تَلَقُّدَمِ يَاسَلِيمَانِ عِلْمِ اَقْرَمْدُغَكِهْ نَهْ مَكُودِ اَوَلُورِسِنِ
 14 دِي رَجِيمِ اَيْلِهْ دِيچَكِ سَلِيمَانِ اَيْنِدِي يَاسْتَادَمَا عِلْمِ اَجِنْدِ بَكَا سَقْمَقِ دِيَادُوكِمِ كِبَرِ حَلْمَا اِيْدَرِ جَاهِلِكِ مَهْرِبِ
 15 مَخَالِكِ مَارِي بِيكِ بِيكِ نِيلِ دَجِي بِيَسَرَسَهْ عَاقِلُورِ اَوَلِ عَمْرِي هَوِيلِكِ مِثْلِنِ شُورِ شَانْ اَعَاچِنْدِهْ مِثْلِ اِيْدَرِ كَرِيمِ طَاغَلُورِ
 16 قَلْبِدِنِ رِيْشِ دَرِ وَكَامِلِكِ عَمْرِي بَرُكُونِ دَجِي كُلْ بِيكِي اَنِ اَوَلُورَسَهْ مَعْنِدِنِ خَالِي دَكَلَمِ كَرِيمِ اَوَلِ بِنِ كُورَتِكِ عَمْرِ
 17 بِيكِ اِلَاقِي عَمْرُونِ رِيَادَهْ دَمَرِ وَبَرِجِي بُوَيْكِمِ كَلَامِ مَعْرِفَتِ اَوَلِ دَارُ دَرِ كَرِيمِ اِي حِيَا تَهْ بَكْرَهْ وَجَاهِلِ بَرِيْشَتِ مَخْلُوكِدِهْ
 18 نَجْمِ مَعْرِفَتِ جَاهِلِكِ سَمْعِنْدِهْ اَبُوسَهْ عَمَلِ قَلْبِسَهْ حِيَا تِ جَاوَدَلِي بَلُورِ بَرُخُودِ مَحْفُوقِ دَرِ كَرِيمِ عِلْمِ حُوقِدَرِ
 19 كَلْبِي شَرِيفِ دَرِ وَعِلْمِ بِلَمَلِكِ عَزِيزَتَرِ وَطَلَبِ فَلَاحِ هَلَاكِهْ اَوَلَقَدَمِ نَجَاتِ دُورِ نَفْسِكِ حِيَا تِ عِلْمِلَهْ وَقُلُوبِهْ
 20 دَجِي رَاكَمَتِ دَرِ وَهِيَا تِ دَرِ وَجِهَالَتِ طَلَسْتِنْدِنِ قُورِ تَلَقُّدَمِ وَدِيْنِ دُنْيَا دَهْ صِلَا حُدُودِ لِيكِنِ بَعْضِ عِلْمِ بَعْضِ
 21 عِلْمِدِنِ اَسْرَقَدَرِ كَرِيمِ دِيْنِ دِيَا نَتِ بِلَدَرِنِ عِلْمِ كَرِيْمِ عِلْمِدِهْ بَعُورِ بُوَيْلَهْ اَوَلَسَا بِنِ عِلْمِدِنِ نِيچُونِ وَاَزْ سَكَمِ

- 1 **نظم** عِلْمِ اُولُو شَرِّ جَوْنِ كَلَالِي مَعْرِفَتِ
عِلْمَهُ دَر شَرِّ مَائِنِ اُولُو شَرِّ نِيكَ نَحْتِ
- 2 جَاهِلِ اَكْرَحْشَرُو اُولَا جَاهِلِ
عِلْمَهُ اُولُو شَرِّ كِي شِي دَانَا بَكُوَرِ
- 3 مَنِي دَانَا اُولُو اَعْلَا بَكُوَرِ
عِلْمَهُ مَلِ اُولُو هَرِّ مَشْكِلِ نَمَامِ
- 4 عِلْمَهُ بُولَدِي بَرْنِ شَاهِرِ حَقِي
عِلْمَهُ فَنَدَدَنِ عِلْمِ اُولُو جَوْنِ كَرِي
- 5 عِلْمِ اَجْمَلِ كِي شِي نُولِ هَمِ بَرْنِ
اُولَا حَامُوشِ اُولُو زَمَانِ دَجِي مَكَلِ
- 6 جَوْنِ مَوْلُو اُولُو فَنِي كُوْدَرِ لَعِينِ
عِلْمَهُ لَقَمَائِي ثَابِي اُولُو سِرِ
- 7 عِلْمَهُ مَقْصُودِي اُولُو بَلُوسِ
عِلْمَهُ يَلَدِي شَاهِكِ اُولُو سَرِ پَاكِ دِينِ
- 8 دِيُو جِي اَمْرِي نَهْ رَاكِ اُولُو سِرِ
عِلْمَهُ اَبْلَا سِرِّ حَكِ مَشْكِلَاتِ
- 9 شَهْ سَلِمَانِ غَضَهْ نِي سِي دِلِمِ
هَرَنَهْ اِسْتَرْ سَهْ عَدَاوَنِ بُولُسِرِ
- 10 **فِي صِفَتِ نَفْسِ** دِكَلَهْ اَمِي دِي دَا سِتَانِ غَمِي لِي
بِي سَ مَلُوكِ اُولُو بَقَايَتِ اُولُو رَحِمِ
- 11 مَعْرِفَتِهْ سَوَزِ كَرِمِ حِكْمَتِ قُو
وَرِي صِلَاوَاتِ مَصْطَفَايَهْ يَا حُدِي
- 12 هَمِي مَكْتَبِ خَانْدَهْ اَتَا حَسَدِ
شَرَحَهْ قِيَمِ اَكْرَسِكِ سَنِ سِي
- 13 كَرُو اَوْتِ اُولُو نَفْسِ جَوْنِ لُفْلِ
فِي اَلْمَلِكِ اَكْلَا نَكَلَهْ اَرِشَبُو حَسَدِ
- 14 جَوْنِ سَلِمَانِ اُولُو سِنِ سُلْطَانِ شَاهِ
عَقْلُكُوْرِ لَعْمَانِ مَعْلَمَتِ عِيَانِ
- 15 بُو طَرِي وَنِ كَرَلَهْ مَعْقُولِي بِي
دِيُو شَيْطَانِ بُولَمَلِ دَسْتِ بِي
- 16 نَفْسَهْ غَايِبِ اُولُو سَلَكِ عَقْلِلَهْ
نَفْسِي مَكْتَبِ اُولُو سَلَكِ يَا حَكِيمِ
- 17 مَسْكَنَكُمِ نَكِ دُوْرَحِ اُولُو حَيَمِ
كُوْرُكِ اِيْنِ قِلَاكِيْنِ نَاكِلَهْ نَشِ
- 18 نَطَقَتِهْ فَرْدُو شِيكِ اِيْنِ مِيَا تِ
دَر بِيَاكِي مَنَاجَاتِ فَرْدُو شِي
- 19 يَا اَلْهِي اُولُو قَادِرِ قَدِيمِ لَعْمُوكِ وَصَاغِ وَحَكِيمِ كُوْرِ حَقِيقُوْنِ كِيْمِ اَزَلِ اَزَالَكِ بِيَدِ قَدَرَتِ قَاهِرِ وَعَيْنِ حِكْمَتِ شَاهِرِ
- 20 كَلَا اَرَادَتِ قَلْبِنِ اُولُو لَوْحِ اَبْنَاعِ وَنَحْفَهْ اِحْوَاعِ وَحَمِيْعِ مَكُونَاتِ سَابِقَتِهْ وَلا حِقَقَهْ نَكِ جُمْلَهْ مَوْجُودَاتِ مُتَأَقِبَهْ
- 21

1 وَاِذَا حَقَّقَهُ نَكَ سَوَادِ عَدَمَدَنْ بَيَاضِ وَجُودِهِ كَلْبُكَ صَوْرَتِ حَالِي وَكَيْفَ اَحْوَالِي بِرَاصِلِهِ تَصَوُّرِ وَرَمْتِ لِلَّهِ خَيْرِ
 2 اَدْنَاكُمْ عَقْلُ حَسْبَانِ سَرَكَوَانِ دُرِّهِ وَاولِ بِي حَاتِمِ اَفْضَلِ اَدَمِ حَقِيقَتِكُمْ بَيِّنَاتِي رِيَا رُحِي اَمْنِيخِ شَرِيحِ
 3 اِلَا اَمْلَحُ هَلَامِي قُرْبِي عَزِي اَمِي بِي دُرِّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَوَّلِ مُحَمَّدٍ مَقْطَعَاتِكَ اَوَّلِ اِلَهِي اَنِيَا نَكَ اَلِي
 4 نُوِي حُرْمَتِي بُوَسْلِيمَانِ نَامَهُ سَيْنِ تَمَامِ اَيْلَمُكَ مَزِيدِ اَيْلَمُكَ حَايِي زِيَدِ دُتُوْبِ نُوِي هُوَا كِي عَقِيلِهِ
 5 مَرْغَبِ اَيْلَمُكَ دِيْلِي مَضَاحَتِ بِلَا عَقْلِهِ مَعْرِفَتِ مَمْنُونِ قَلْبِ وَمَقَامِ فِرْدَوْسِي جَنَّتِ اَبْدُوِي حَايِي دُوْرُ حَذَنْ
 6 دُوْرُ قَلْبِ **نظم** اَنْتُمْ يَدَمِ كُنَا هِي يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي عَصِيَانِ قُلُوْبِ اِلَا هِي يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي
 7 بُوَحْرَمِ بِيْمَانِ عَمَلِيْنَ دِيْلِ بَرِيْشَانِ عَقُو اَيْلَمُكَ اِي حَسْبَانِ يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي صِيْدَمِ حُرْمَتِي بِيْمَانِ اَنْتُمْ هَلَاكِ مَنَانِ
 8 يُوْنِ دُرْمَهُ دَرْمَنِ يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي سَرْمَايِهِ كِيْدِي اَلْدَنْ كَلْبِي كُفْرِ دِلْدَنْ اَيْلِسِ اَيْدِي يَلْدَنْ يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي
 9 مَطَالِمِ سِيَا هِي ظَلَمِ اَيْلَمِ اِلَا هِي بَرِيْلِيغَرِ كُنَا هِي يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي دَرْمَانِ حَالِ مَسْكِيْنَ حُرْمَتِي حُرْمَتِي
 10 زَاكِمِ بُوَسْلِيمَانِ يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي فِرْدَوْسِي اَيْدِي مَنَاجَاتِ مَقْبُولِ اَوَّلِ اَبَا حَايَا مَالِكِ حُرْمَتِي لِحَاجَاتِ يَارَبِّ طَلْتِ نَفْسِي
 11 **اَنْتُمْ حَقِّمِ كَلَمِ بَارِشَادِ اَلِاسْلَامِ وَالْمُسْلِمِيْنَ** نَزَاءِ فِي قِيَاسِ دَعَا سِيَّاسِ اَوَّلِ عِلْمِ بَارِشَادِ هَكَرِ عَلَيْهِ غَايَتِ
 12 بَقْدَرِ اَوَّلِ دُرْمَتِي بِيَا حَقِيْقَةِ قُدْرَتِيهِ نَهَايَتِ بَقْدَرِ عِيَايَتِ قَلْبِي كِرِ بَوَاحِ بُوْرِ اَلْمَغِيْثِ اَلْتِي مَجْدُ كُنَا بَاكِ اَوْنَجِي
 13 حِلْدِي دِي رَقْمَهُ كُوْرَمِ نِيكَ سَكِنْ بُوْرِ اَنْتُمْ مَطْلَعِ دَايَسَانِكَ دِي اَلْمَجِيْ مَجْلِسِ دَايَسَانِ مَسْنُوْرِ مَسْلُوْمِ سُوْلِيُوْبِ
 14 قَلْبِ كُوْرَمِ بُوْرَمِ **اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى** سُلْطَانِ بِنِ سُلْطَانِ سُلْطَانِ اَبْدِي دِيْنِ مُحَمَّدِ حَانَ نِيكَ نَحْوُكَ شَهَادِي
 15 اَمْدَادِي اَمْدَادِي مَلِكِ رِفْعَتِكَ فَلَكَ عُدُوْ عَطَارِدِ فِطْنَتِكَ اَيَّامِ دَوْلَتِيهِ هَمَّتِي لِهَ بَاقِي مَجْدُ كُنَا بَلْدِي دِي قِصَّةِ
 16 سُلْطَانِدَنْ بَوَاحِ دَايَسَانِدَنْ تَمَامِ ثَالِثِيَا اَيْدِي وَرَهَا قَتِ يَنْدُوْرُ كُنْجِهَ تَضْيِيفِ اَيْدِي وَرَهَا كُنْجِهَ اَوَّلِ سُرُوِي سَلَامَتِي
 17 وَتَالِكِ رُوِي نَمِيْنِكَ وَصَفِ جَمِيْلِ وَنَزَاءِ جَزِيْلِ بُوَكِيْلِ سُلْطَانِ نَامَهُ بَرْدِ عَالَمِي كَايَسَاتِ اِيْحِي تَا قِيَا مَتِ
 18 **نظم** بَادِكَارِ قَلَا نَارِيخِ رُوْرِكَارِ اَوَّلَا بَادِشَاهِمِ دَوْلَتِيْكَ بَحْتِيَا نِ اَوَّلِ عَزِيْزِيَا
 19 مَلِكِ مَلِكِ مَمْلَكَتِيْكَ شَهَادِ اَوَّلِ شَهَادِ حَقِ تَعَالِي دَوْلَتِيْكَ بَاقِي قُلُسُوْنِ دَايَا تَا قِيَا مَتِ سُلْطَانَتِيْكَ بَايْدَا اَوَّلِ بَايْدَا
 20 دُوَسْتَانِكَ حَايِي مَتِ دُنْمَلِكِ يَرْيَحِيْمِ حَا فُظْكَ حُوْمَالِمِ اِيْحِي كَا مَكَارِ اَوَّلِ كَا مَكَارِ هَمْدِ كُوْرُ دِيْنِ مَسْكُوْنِ اَمْرُكَ مَامُوْرِ اَوَّلَا
 21 حُوْمِ سُلْطَانِ عَالَمِ اِيْحِي اَمْدَادِ اَوَّلِ اَمْدَادِ حَضَرَتِكَ حُمُوْدَتِهِ دِي دِي دَايِي شَاعِيْلِهِ هَمْتِ اَيْلَمِ بُوْلَهَ شَا هَا اَعْتِيَا نِ اَوَّلِ اَعْتِيَا
 22 **اَمِيْنِ يَارَبِّ الْعَالَمِيْنَ**

EK 2. MACARİSTAN NÜSHASI

اوتنجج جلد

شش جهنم اول منور لیل اندر جملو قلیدی طوفان نظر جرحی مقوس نه قرار من مقوس واحد ولد نادر و قیوم اول لطف ابدسه اول کز ارا اول خلیه اول زبیدی صانع مبدع و رب و رحیم دالم اول مالکی خلقی جهاندار حافظ و بلبل و نهار آحمد و محمود فاسم مصفا در حق رسول اولی شاهد اول رسول سند ماسود سیدی اول و آدم شافع هر مدین حفته اقرار اید بذر سوسار و مارغان جاری اصحاب اول که اول آجا اید در کار مرضا و محب و مقدر و نامدار فو العینی محمد در حسنه حسین جان دکن صد در و صد صلا و رتبه ال عثمان ایلدیم شهن محمد جانی شمس شع و چشم ما و آب بحر و دیار مایه و قار الی یمن و یمن و رتبه	کافی خلقت کرد ملک کانی استوار اندی سیدی دابر طایف نمن در کمان یوق کمانی فی خلیدی بدل پروردگار چشم فلسه بقیه عودک در بزمین سیر فاذر اولکی ندی خربنه بود در کمان خالقم در اسر جنک راز فی هم نغمه مالک و ارواح انسان شاه سلطان اندی چون انکشیله بر خور ملک ماهی بو جهل کوزی قالدی کافور و راز مدینه شاهد اول که بغیر توان بوز اکلا و صلیح کمال و افضل طاعت کدار حیدری گز حقد بملو فی بر کوبین لافنا الی علی لاسیف الی ذالنفار آحمد و اولاد ندر انبا عند اشیا عنه چاکری اولاد من شفقتی اینظار مللک در دستور ای جهان نجر کوب عدل قدر قصیر اجر هفت فیه جرج دار	حیدری خدا اول الاله صهر ران بی شمار چار عنصر سه موالد فلک هفت و دیار شک و کلک لاشربک و لاینام و لا بقوت من افورم اول صمد در کم بلد خواشکار مالک اولکی کلینی نر انمدی از غفلت زبیدی صانع واحد و حق و شالی شهر بار عارف و ستار عبود و عالم و اقی غفور حفته باین و طاهار و بد اول که کور کلشکن شاننده کولار اول که و غافل و غور صاحبی باجی آحرک مالکی ملک و کبار قلمدار باب عرفان کبشی مقصود جان سیری مدینه عمر عثمان عادل شه کبار هلا انا شاننده کلدی بو حیدری قدس سیدی بنو یمن بنو نور بنو احسان من بجفی جاندم دشمنی مر و ار حیر بنم آحمد خاتم اولد در ملا ایندی بار فضل جودک نجر ای جز نظر عناق و خط
--	---	---

1 شمس آید طاعتک منبر کله مایه وار
 2 منبر کله منبر کله مایه وار
 3 فاخته کربان دهن نالان می ده وینانده دار
 4 ناله بابک اوپکا امر آلیسک شکر آینیا
 5 بروه ویش کله طیر و طعن شیر و مشند ماز
 6 خرمی سینه هرگز این مری این مری
 7 دویله نایم اولسون باد شاه کماکار
 8 بوسلیمان نامه سیکل انیشم نالیف اوزم
 9 لیک قیزی فایف اولدی ناکه درسم شهاد
 10 یار قلم طالع یارب نیت سلی مزم
 11 بوی بوی اولد بیروزم سنک و شاد اراد
 12 دیک فرود سنک بودر شاه ایدنیاز
 13 کوزند رعنا دایستی قادی مندن یادیکار
 14 **سلمان نامه توله فرق اینی مجلس**
 15 طابرات سندن نشین بانکی قیلور
 16 نرنگ شعله کوزی کینی نکا
 17 غنچه توله بر کینی کل باده و بزر
 18 کرمینال این شمدین ساکد فنا
 19 نایبانت سوبلسک الفاظ خوب
 20 موشی شیرین سخن و ش فل کوا
 21 فرستک قوت انیم کویچر زمان
 فیض طبعک اجر شاه اذله بغل هریری
 منی محله نوب اندی نایحه مه افتخار
 عزت توک انوار اجره ایندی عرش اوله فرش
 جان ورم باش او نیم دویک ایدم زرشار
 همچو حادر منی سیکل دشمنوک اولام مدام
 کولک باد و طغه سیل و صوده ابر و روزگار
 حق تعالی حضرتیه آلیسون اولسون منید
 کوزند جوهر سوزدی شعر کوشکات کوشوار
 خسرو آمدک دیساشکری شیرین و شر
 اول جهنت قان ایدد کوزلرم چوین
 خار ستیاری فلک طعرا ای جشم بنوم
 کم دعا دن یاد اید الرطفا دپ لیل نهار
 ناعلاوت ناعلاوت ناعلاوت ناعلاوت
 بوسینان مرغان سرای ایدرسرا
 روضی کوثر میثال آفرین سر
 نایلا که بوفد د عمن بکا
 نطقه کل کوی سوزلرک رعنا در ر
 نا اثار دت آلیسک قانون شفا
 هدهد اولب و بوسلیمان دت خبر
 تیز بلور عمرک کینی سبل انیشکا
 قندی نا و سهدی شنبه در صدف کماکار
 صحتک جمله خلوق اولدی شادان اولدی
 دولک دلیوان اجره صاف دیندر نام دار
 دویله صیدک بنسک هستکله اوله قید
 بوی ایند قرن خالک باش اچو قتل و غوار
 پرخه کرب دند کچمه مهر و صا و روز شب
 عمر نوح و روز ماه و ماه سال و سالوار
 کرخ لاعونا صفت و راجدا ورت بد دو
 کوزند رفته ایلا الله الله کلعدا ر
 دست عذار یوغر لکن فاند بغم ناند و شر
 ای یزی کل هر کلام کلمه شکور که وار
 دکله ایندی دیل و جانک بوسلیمان نایه
 بود کل عرین سوزم در در آخر سا هوار
 کلدر اجره عند لیب ایدر نوا
 لاله نک لیلن کینی حشر در ر
 جنتی باغی این مدد جمله حکا
 چون بقا عالمده بوفد عند لیب
 مستمع در دینه در لطفک د و ا
 احمدی عیسی نفس سن چون نکون
 بوسلیمان خلق سحر فل دیکشکا
 دم نودم در سوبلکل فرود سیکم

1 دَم بُوَدَم دَر وِز مَلَوَت نَطَقَه كُل تَا كِه شَا دَا وَا دَر وِز مَصْطَفَا
 2 **تَفْهِيْمُ ابْنِ مَسْلُوْمٍ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَام** لُفْهَانِ حَكِيْم حَاذِرِ قَوْلِيْجِه وَا فَلَاطُوْت بُوَنَانِي تَفْهِيْمَه بَوَاج بُوَرِ الْفَتْحِ الْبَاسْمِ
 3 كِتَابِ سَلْبَانِ نَامَه تُوَك مَصْنُوعِي بُوَنِيك سَكِر بُوَرِ الْبَاسْمِ مَطْلَع دَا سَنَا تُوَك مَوَالِيْمُو دَر وِز حَقِيْقَه اَوَّل وَجْهَه اَمَلِ كُلِّ حَكِيْم
 4 وَاوَل طَرِيْقَه اَوْرَزَه اَصْحَرِ رَوَايَتِ فُلُوْبِ اَبْدَرِكَم اَوَّل زَمَانِكَم نِيْتَكَم دَر وِز اَيْلَه دَكَم بَهْلَوَانِ جِهَانِ لَقْد **سَام سَوَاز**
 5 دَخِي اَوْجِي قَاتِ بِيْرَالْتَنَك اَمَّا كَم بِزُوْمَرِ فِضَه مَوْزِ اَزَانِ جَانِبِ دَاوُدَه كَلْدِي اَوَّل زَمَانِكَم دَاوُرْ خَلَوَتِ مَصْنُوعِي
 6 كَجُوْبِ بُوَنِيك اَوْرَزَه رُوْزِ كَارِكَم كَجَدِي بِرُكُوْتِ دَاوُدَه اَوْزَانِ كِي سَطِيك مَلِكِيْلَه اَوْرَبِ تُوَرَاتِ دَر سَوَرِ اَبْدَرِكَم
 7 بَنِي اِسْرَائِيْل عَالَمِيْلَرِي اِبْرَاهِيْمَك وَاِسْمَاعِيْلَك وَيَعْقُوْبَك وَجَمِيْع مَرْسَلِ كَرُوْكَم دَاوُدَه دَر اَقْدَم كَلِيْمَتِيْلَرِي تُوَرَاتِ
 8 مَرَاتِيْلَتَن سَوَرِ اَجْلُوْبِ سُوْلِيْنَدِي دَخِي دَاوُدَه اَبْدَرِكَم يَابَنِي اَللّٰهُ بُوَرِ مَانَدَ حَضَرَتِك دَاخِ حَوْقَالِي دَر كَاهَنَدَ مَوْسَا
 9 وَاِبْرَاهِيْم بِنِيْلَ عَلَيْهِمَا السَّلَام تَقَرَّبَ حَاضِرِ اَبْدَرِكَم دَر دَر بُوَنَدَرُوْك سَوَرِ دَاوُدَه كُوْجِ كَلُوْبِ بِيْرَالْتَنِ طَوْرِ بِيْرَالْتَنِ
 10 كَلُوْبِ اَللّٰهُ تَعَالٰي بِه رُكُوْعِ سَجُوْدَه عِبَادَتِ اَبْدَرِكَم اَخِرَتِ جُوْتِ كُوْرِ يَاشَلَرِيْنِ دَكُوْبِ اَغْلَه رُوْبِي اِبْرَاهِيْمَدَر وَا
 11 عِيْلَك وَاِسْحَاقَك وَيَعْقُوْبَك عَلَيْهِمُ السَّلَام كَرَامَتِيْلَرِ تُوَرَاتِ اَجَزِ اَقْوِيْبِ دَر وِز اَبْدَرِكَم اَبْدَرِكَم دَاوُدَ يَابَنِي كُوْرِ اَبْدَرِكَم
 12 اَبْدَرِكَم يَابَنِي بِلَدُوْمِ اَشْتَدَم كِي جَمِيْع بِنَدَن اَقْلَه كُلُّ بَنِي كَرَامَتُوْم دَم جَمِلَسِي بُوَنَجِه كَرَامَتِيْلَرِ حَاضِرِ اَبْدَرِكَم وَجُوْدِ
 13 اَلْبِيْشَلَرِ وَتَقَرَّبَ حَاضِرِ اَبْدَرِكَم وَخِيْرَتَرِ اَلْبِيْشَلَرِ اِلَهِ اِبْرَاهِيْم اَلْوَقْلَه وَك خَلِيْلَ لِيْلَه وَهَم اَوْرِي اَكَا طَلِيْسَتَانِ بُوَنَانِي
 14 اَبْدَرِكَم دَشِيْنِي عِيْنِ وَدِيْنِ فُهْرِ اَبْدَرِكَم بِرُكُوْبِ نَرَه وَدَخِي اِسْمَاعِيْلَ قُرْبَانَه بُوَرْدَك كَرِ جَمَلِيْلَه وَاِسْحَاقَ كَارِ اَبْدَرِكَم
 15 يَكُوْرِ لِيْلَه وَيَعْقُوْبَ مَكْرَمَ فِلَدُوْك اَوْغَلَنَلَرِيْلَه وَمَوْسَا مَقْضَلِ اَبْدَرِكَم كَلِيْمَ لِيْلَه وَهَارُوْنِ اَكَا تُوَشْدَك عَلَيْهِمَا وَا
 16 لِيَانِ قَوْمِ اَوْرَزَه بِزُوْمَرِ اَدَبِ هَم مَكْرَمَ فِلَدُوْك طَاغَلَرَه وَطَاشَلَرَه قُوْشَلَرِي اَوْجَمَا غَلَا اَبْدَرِكَم يَابَنِي سَنَدَن
 17 دَلَا بَم كِه بَنِي دَخِي سَنَك فَا تُوَك عِي كَرَامَتِيْلَه مَحْصُوْرَ فِلَدُوْمِ نِيْتَكَم اَنْدَرِي كَرَامَتِيْلَه مَحْصُوْرَ فِلَدُوْمِ اَبْدَرِكَم دَخِي حَقِيقَه
 18 خَطَابِ اَبْدَرِكَم دِيْدِيْكَم يَادَاوُدَ سَنَك اَلْوَلَدَك اَوَّل بُوْدَرِكَم سَكَا بَكُوْرِ بِنِ اِبْرَاهِيْم اَوْرَه مَبْلُوْ فِلَدُوْمِ صَبْرِ اَبْدَرِكَم
 19 كَسِيْنَه شِكَايَتِ فِلَمَارِي وَدَخِي اِسْمَاعِيْلَ بُوْعَزِ كَسَا بُوَرْدَم اَمْرُوْمَه مَطْبَعِ اَوْلَدِي وَيَعْقُوْبَ بُوَسْنَك فِرَاتِيْلَه
 20 مَبْلُوْ فِلَدَم اَخِرِ كُوْرِ سَوَرِ اَوْلَدِي وَيُوْسُفَ زَنْدَانَه صَلَدَم صَبْرِ اَبْدَرِكَم بَكَا تُوَك فِلَدِي وَمَوْسَا تُوَك دَاخِ اَنَابِيْسِي بُوْمَرِ
 21 بِرِضْعِيْفَه قَرَاوَشُوْمِيْلَرِي اَعُوْلَه فِرَاتِيْلَه مَبْلُوْ فِلَدُوْبِ اَوْرَصُوْبِيْرُوْمَرِ اَمْرِ اَبْدَرِكَم مَطْبَعِ اَوْلَدِي بُوَرِ دِيْنَارِيْلَرِي

1 دِي اَنُوک صَرِيک بَر اَکْثِيلِد مَوْسَاي اَوْدَه يَقْبُوب وَصَوِي عَرَف اَيُّوب اَز اَد اَيْتَدُم اَخِر کَلِم اُولِي اَشَد بُونَد بُونَم
 2 مَخْطَر نَوْمَه نَفَر يَاد اَوْد بُو رَسْمَه حَاصِل اَيْنِد کَر بَن سَنِي بَلَه کَر دَن صَقْلِيوب بَر سَنَه يَاد اَخ مَبْتَلَه فَمَا دَم بَسَر بُونَد
 3 مَرْبِيَه سَنَه بُونَد لَوک مَنَزَلَه سَن فُجَن اَبَر سَن دِي دَاوَد اَيْنِدِي يَارِب بَلُورَم کِي فَضْل کَوْمَك جَوُود اَمَّا سَنَدَن
 4 نَمَّا اَبَر دَم کِي کَر وُفَلَن بِنِيَامَت کَر بَلِي بَن مَبْتَلَه فَمَا سَن اَسِيْدَن وَاَر کِي اَنَدَر حَلِيَن بَن دَاخ صَابِر کَر مَرْبِيَه سَنَه بَن سَنَم
 5 دِي دَاوَد اَيْنِدِي يَارِب بَلُورَم کِي فَضْل حَق تَعَالِي جَل عَلَا اَيْنِدِي کَم يَاد اَوْد سَنِي بَلَه بَر بِل مَبْتَلَه فَمَا نَم دَاوَد
 6 دِي دَم اِلَهِ بَر بِل جَهْدَر شَايِد طَاقَت کُور مِيَام حَق تَعَالِي دِي دَم بَرَاي بَلَه وَر مَر دَاوَد اَيْنِدِي کَم يَارِب بَر دَاخ جَهْدَر
 7 حَق تَعَالِي بَنه دِي دَم بَر کَر بَلَه وَر مَر دَاوَد دِي دَم اِلَهِ بَر بِل کَر وَر جَهْدَر حَق تَعَالِي دِي دَم يَاد اَوْد بَر سَاعَت بَلَه وَر مَر دَاوَد
 8 دِي دَم اِلَهِ جَهْدَر حَق تَعَالِي دِي دَم يَاد اَوْد سَن کَوُکَل کَجَه دَل دَاوَد دِي دَم اِلَهِ بَر نَفْس بَر نَفْس بَر بَلَه بَر بَلَه دِي
 9 حَق تَعَالِي جَل جَلَه اَيْنِدِي کَم يَاد اَوْد بَر نَفْس بَر نَفْس بَر بَلَه وِيْرَم اَمَّا کَم غَايِل مَبَاش کَم اَوَّل بَر نَفْس اَجَرَه کُنَاهَه
 10 مَرْبَن اُولِيَانِس دِي دَم دَاوَد اَيْنِدِي کَم اِلَهِ اَوَّل بَر نَفْس بَلَه کَم وِيْر جَمِئِن بَكَ فَنِي کُودَن وَفَنِي سَاعَتَد کَجَلَدَر
 11 بَكَ بَيَان فَلَک حِيَه بِلَم غَايِل اُولِيُوب وَفَنِي حَاطِر اُولَام دِي دَم اَنَّهُ تَعَالِي دِي دَم يَاد اَوْد اَوَّل کُودَن سَكَا بَلَدَن
 12 وَر جَمِئِن اَيْل سَكَا کُودَن وَر سَنَد خِي حَاضِر اُولِي کَم سَكَا کُودَن مَبْتَلَه اُولِي سَن دِي دَم دَاوَد بُونَد اِي اُولِي کَم اَشِيْدِي کَم
 13 شَاوُلُوب سَجَن شُکَر اَيْنِدِي کَم بَر نَفْس بَر نَفْس وَر بَنه اُولَا کَم صَبَر اَنِيَام دِي وِيْعَادَتِنَه مَقْرُور اُولِي **نظم**
 14 عَز اُولَه طَاعَتُک بَر نَفْس تَا کَه مَقْبُول اُولَه طَاعَت بَشَر بَن بُولِي جَمِئِن کَشِيْن کَلِي حُصُور
 15 طَاعَتِن اَشِيْر بُول اَنُوک عَفُور شَغَل سَفِيْل دَن اَيْدَر سَن کَلَب بَاک مَنَزَل کَ عَلُوب اُولَا اِي اَصْل خَاک
 16 سُوْر کُودَن شَاهَه سَفِيْل غَصَه سَن تَا بَلَه سَن حِلَد عَلُوب حِصَه سَن طَاعَتِن اُولَدَم اُولَه خَاَم بَسَر بُول
 17 بُولِيَا قَلْبُک سَبْطَان بَنَدَن بُول بُول اُولَم دِل سَن کَلَام عِي وَبَر صِلَا وَت مَطْفَايَد کِي فَنِي
 18 **دَايَسَنَاد قَلَمَه نَوْمَان وَفَنِي اَو** حَکِيم قَوْلُجَه چُون کَم دَاوَد طَاعَتِنَه عَز اُولِي بُونَد اَوْرِيْنَد بَر قَاج
 19 کُنَا رَن بَر قَلَمَه وَايْدِي بَنَابَت صَرَب قَلَمَه يَدِي عَمَالِقَه قُوبِي اَيْنِدِي يَدِي اَدِنَه
 20 **فَلَسْطِين** فَلَسي يَدِي اَرِي اَجَنَه نِيک حَرَا جِي وَايْدِي کَم هَر بَر سِي اَوَّل حَرَامِيْل وُک کُودَن بَهْلُو اَيْنِدِي بَكَلَر نُوک اَدِنَه **تو**
 21 **کَمَان** دِي کَر بَر يَدِي بَلِي کُودَن نِيک اَره قَلَج اَوْر دِي کِسِيْنَه دَن بُوْر دُونَد مَر يَدِي عَمَالِقَه مَلِكِنَه دَاخ بَاش اَيْنِدِي

1 مَزْدِي پَسَ عَنَابِي بَهَادَر نِيك آريه كلوب **جَوَان قَلَمَسَنَك** وَلَا يَتَرِ اَوْ رِي رَوَز مَالِثِ الْوَب طَوَار كَرِي
 2 سَوَزِي اُول وَايَت خَلَقِ كَلُوب دَاوَد شَكَايَت خَالِزِيْنَ اَغْلُوب حِكَايَت اَيْنِد كَر دَاوَد **يَوَاعِيَن جَر وَا يَكِي**
 3 بَكَلِي دَر قَرَنِي بَرز كَشَكَر جَمَع اِيَق اُول قَلْبَه وَرَب فَتَح آيَه دِيوَا مَرِيْدِي اُول بَكَلِي دَاخ اَوَر نِيك اَر جَمَع اِيَق
 4 سِيكَنَه دَاخِ الْوَب **نَوْمَان قَلَمَسِي** اَوَزِيَن كِيْدِي نَاكَم كَشَكَر جَوَارِلَه وَ مَرَوَات كَا وَ زِلَرَه كَلُوب اُول قَلْعُو فَوَشْدِي
 5 دَخِي كِه كَذَر جَنك اَيْنِدِي اُول بَكَادَن قَلَمَه نَك مَلِكِي **عَنَابِي دَاخ** اُول نِيك آريه قَلَمَه سَنَك بُوَرَج بَارُو سِي
 6 اَوَزِيَن جَقُوب دَاخ دَاوَد كَشَكَرِي طَوِيْد تَوَفَنَك طَوِيْد لَر جَنك اَيْنِدِي لَر
 7 اَيْنِدِي مَرِيح وَ شَر كَشَكَر قَو جَانِلَه جَنك كَا وَ لَرِي لَم فَا نَبَر لَه قَلَمَه طَاغِي كَالَه رَنك كَا جَرِيْدَن قَلَمِيه بَنُو رُو شَر اَيْنِدِي اَوَر
 8 كَه حَصَا دَر اِيَلِم وَ شَر كَشَكَر اَيْنِدِي **سَنَشَر** حَكِيم قَوْلِيَه يَوَاعِيَن جَر وَا **عَنَابِي حَرَامِيَه**
 9 قَلَمَه جَنكَن قَلَمَقَه اَمَلَكَم بَرُوْم فَضَه مَوَزَا نَت حَايَت دَاوَد كَلِيْدِي نِيَا شَوَلِكَم بَر كَوْن دَاوَد مَر خَر اَيْنِدِي صَبِيح نَمَارَن
 10 قَلُوب اَوَر مَشْدِي بَنُو اَسْر اَيْنِل قَوْر دَخِي دَاوَد كَجَوَر سِنْدِي كَم طَوْرَب كِيَم دَاخ آيَاغ اَوَزِيَن طَوِيْمَشْدِي دَاوَد بَوَلَه
 11 رَه نَحِيصَت قَلُورِي لَقَا ن حَكِيم اَيْنِدِي دَاوَد مَر اَوَقَات عَمِرِي دَرْت بَحْش اِيَل مَشْدِي بَر كَوْن خَا نَوَلِيَه مَحَبَّت اَيْنِدِي
 12 خَوَاتِيَن مَصَالِحَتَه قَوْمَشْدِي وَ بَر كَوْن دَاخ عِبَادَتَه قَوْمَشْدِي وَ بَر كَوْن دَخِي بَنُو اَسْر اَيْنِل اَجَر حَكَم اَيْنَكَا قَوْمَشْدِي
 13 وَ بَر كَوْن دَخِي اَكَا قَوْمَشْدِي كَم بَنُو اَسْر اَيْنِل اَوْن اِي سِي طَنَك عِلْمَا سِي بِي وَ بَر نَا سِي اَكَا بَر وَ اَشْيَا سِي بِي وَ كَوْر لَارِي
 14 دَاوَد مَر اَنَلَر اَحْرَت اَلِدَرِيْد وَ عَطَا اَيْنِدِي وَ اَنَدَن صُكُور اُول قَوْم دَخِي بَرِيْلَه اَكُوْت كَسُوْر لَارِي اُول كَوْن
 15 كَوْن دِيكَم دَاوَد مَر اُول قَوْمَه وَ عَطَا اَيْنِدِي بَنُو اَسْر اَيْنِل اَعَالِمُ دَنَدَن اَصْفَك اَنَا سِي بَنُو اَسْر اَيْنِل اَنَكِي اَم بَغَايَت
 16 اُول عَالِمِيْدِي عِلْم اَجَر اَوْن اَمَلَكَم كَسْتَنَه يَوَعِي بَا شَر قَالَدَب اَيْنِدِي كَم عَجَبَا بَر كَوْن كَجَمِي اُول كَم اُول
 17 كَوْن اَجِيْد بَر قَوْل خَو قَالِي كَو كَلَنَه وَ سَوَسَه كَلَمَا دِيَن دَن بَا شَغَل نَر لَه كَو كَل كَوْرِي طَوَلَمَا دِيَن اُول قَوْل كَو كَل كَوْن
 18 حَقَه بَغَا مَش اُول رَجِيْع دَن بَا شَغَلَن كَو كَلَنَدَن جَفَا رُب اُول كَوْن حُضُور لَه حُشُوع لَه حَق قَالِي حُضُور تَه طَاغِي قَالَه
 19 نَا كِيَم اَنُوك طَاغِي مَقْبُول اُول اَوَّل كَوْن اَجَر هِيچ كَنَه قَر نَمِش اُول مَبَا دَرِي **بَر حَيَات اَنَكِيَا**
 20 آيَلَه دِيچَك نَا شَر بَغَا مَبَر وَ دَخِي كَذَر بَغَا مَبَر مَر اَيْنِدِي كَم بَا بَر حَيَا بُو سُوْر كَم دَدَك اَبَر اَهِيَم حَلِيْل دَن اَوْنَك
 21 كَسْتَنَه مَبَسَر اُول مَارِي كَه بَر كَوْن خَلِيْل الرَّحْمَن مَنَاجَات اَيْنِدِي اَيْنِدِي كَم اَلَا هِي خَالِقَا بَر وَ رَد كَا رَا اُول دَخِي كَم نَت

1 قَلْبِي نَمُودَ لَعِينِ اَوْدَه اَنَزَكَن كَم بُولدُومَر حِجَاب سُونُورِدَه سُونُورِ جَان كُوزِ يِلَه جَمَالِي بَرَكَا لِكُو مَشَاهِدَه قَلْدُوم بُونَجَه
 2 بَلَدِر كَم طَاعَت اِيْدَمَر صِدْقِيْلَه اِخْلَاصِلَه يُوْز سُوْرُب مَنَاجَات اِيْدَه رَم دَاخ اُول دَخِي بُولدُومَر اُول عَالَمِه سَه
 3 وَجْهِيْلَه اِيْدَه حَاكِم يِلَه اَدَمَر كَم اُول حَضُورِي بُولدُومَر دِي حَق تَعَالِي دَن الوَهِيْت كَلَم يَا حَلِيْل اُول وَقْت قَلْبِك
 4 جَانَك بَكَا نُوْجَه اَنِيْشِدِي كُوكَلَكَه دَنِيَا شُغْل بُوْغِدِي نَبَدَن اَوْرَكَه قَلْبَكَه مَحَبَّت لُونُسْتَه بُوْغِدِي شَمْعِدِي كَم نَمَان
 5 فِلُورِ سِن اَمَّا كَم هَنُوز قَامَت كُورُمَدِن كُوكَلَكَه هَرَار اَنْدِيْشَه كُور دَنِيَا شُغْل دَن كِيْدَنَك مَنَع اِيْدَه مَرِ سِن اُول جَهَنَدَن
 6 اُول عَالَمِي كُورِ سِن دِي كُوكَلَكَه هَرَار اَنْدِيْشَه كُورِ سِن يَاد اَوْد دَنِيَا شُغْل كَشِيْكَ قَلْبِيْنَه اُول وَقْت كَلَمَر كَم نَفْسِنَك
 7 دُرِيْشَه اَبَا نَفْسِن جِهَانَك مَال كَنجِنَدَن اَل جَلِيْش قَنَاعَت بُوْجَعِدَه دِيْز چُوْكُش اَوْلَا **نظم**
 8 نَفْس فَرِيْشَه بَص مَرْدَانَه بَا بَا كَه طَاعَت اِيْلِيْنَدَر دُرِيْ بَا كَم وَبَرِ سِن نَفْسِنَه قَطْعَا مَرَاد
 9 دُر كَنَدَه بُولُسَر عِزَّت رِيَا د مَعْرِفَتِي كِيْشَه وَبَرِ سِن مَن خُذَا كُوكُل مَنَدَن اُولِيْ بِي قَطْعَا جُذَا
 10 نَفْسِنَه وَبَرِ سِن كِيْشِي مَقْصُود بِي نَنَه اَوْلَا كُورَه اُول مَعْبُودِي عَرِيْ بُولدُومَر لَرِ سَنَك خُورِ طَلِيْل
 11 نَفْسِي صَوْب بَقَايَت اِيْت دَلِيْل بُوْ يِلَه دِيْ سُوْب اُول نَبِي يَدِ الْجَلَال اِنْدِيْ نَدُو وَبَرِ صَلَوَت مِيَا سَالَا
 12 حِكْم قَوْلِيْجَه حَق تَعَالِي دَن بُوْجَهِيْلَه نَدَا كَلِيْكَ فَرَق نِيْل حَلِيْل الرَّحْمَن جَهْد اِيْلَه دَكَم اُول عِبَادَت اِجْن دَن جَه سَه
 13 حَقَا كُوكُل اِجْنَه شُغْل دَنِيَا اُولِيْ بَا اَمَّا كَم اَلِنَدَن كَلَمِدِي اُول اَتَشِي نَمُود اِجْنَه بُولدُومَر عَالَمِي دَاخ بُولدَا دِي
 14 اِيْلَه اُول سَا خَلِيْل بِي مَر سَل بِيْغَا مِيْر بُوْجَهِيْلَه عَا جَز كَن فَحَن اَوْلَا كَم بَزْمِيْ بِي بِيْجَارَه كَرَاوَارَه كَر كَنَّا سُوْرَكَن
 15 بَه خَطَا سُوْر دُور كُجُورَه بَا سَهوْ سَر عِبَادَت يَا حَلِيْل سُوْر مَنَاجَات اِيْدَه بِيْلَه **نظم**
 16 جُوْ كِيَه اَنَسِيْكَ دَاوُد اَسْمِيْدَر بِيْشَر نِيْشَه اَوْلَا اَتِيْشَا اُول كِيْشَه شَر كَرِيْج حَقَّن لُطْف چُوْ اِيْدَر عَطَا
 17 لِيْكَ قَوْل اُول كَرَكَه اِيْتَر اُول خَطَا نَا خُوْغَم سُوْر سَر اَدَم عَمَر نَه جَدَل سُوْر زِيْدِيْلَه اُول وَر عَمَر
 18 جُزْم اِيْدَر بِيْرِيْلَه بَرْنَا دَخِي كَم دَكَلَدَه هَر كِيْشِي دَخِي شَخْص اَوْلَا حِي اَتِيْشَا بِي حَد كَنَّا
 19 لِيْكَ اَنِي بَر لَعْن اَخِر اَلَا جُزْمِيْنَه تُوْبَر اِيْدِيْجَك بَر كِيْشِي يَزْلَعَرَا لَه اَوْكُرَا بِيْشِي
 20 حِكْم قَوْلِيْجَه نَاثَن بِيْغِيْبَر يِلَه كَا ذ بِيْغِيْبَر عَلِيْهِيْمَا السَّلَام بُوْ يِلَه دِيْجَك بَر حِيَا
 21 اِنْت اَنَكِيْشَا دَخِي نَقْدَه اُول جَمْلَسِنَدَه خَا فَر اُولَان اُولِيَا وَ اِيْشَا وَر سَه جَمْلَسِيْ اُول سُوْرِي تَصَدِيْق اِيْدَنَب اِيْدَنَد

1 کیم دانت سوز بوؤز کیم بشاره اول طاق بؤؤز کیم عطا سوز عیادت خلل سوز مناجات اید و یاخود کنا سوز
 2 غیر کجوب طاعت اید یار دیدی بولمز بوسوزی دیک دود پیغمبر اول بوندت از حق تعالی یار و عطا
 3 قلدوع کلای سوبلوی ایدی کیم بن حق تعالی دن ولا ر مکی بر ساعت اچن طاعت قلویم کی هیچ اول طاعت
 4 اچن قطعا دنیا سوبی اولیا کو کلمه دخی و سوسه شیطان کلیمانا کیم حق تعالی بکا داخ بکا ابراهیم خلیل و یسا
 5 و کلیم مرتبه سن روز قلم **نظم** ایله طاعت ایلیم کی مستعات طاعت مقبول اداوی کمان
 6 طاعت اچن انبیا غصیان هیچ خدمت اولیا نقصان هیچ جوت ورم ابوب موسی نیک بولن
 7 پیر بولماید خلیلک منزلت بولماید یوب اند داود اول زملا کند زین کورب عطا ایدی همان
 8 زاهد اولکی عوا اولمز طاعت عوا اولن ایزدی سر رحمت هرنم اولور عوا و خودین
 9 اول بولون اولیا لایا امین دکه داود اوزی حکم نیدستر ویر صلاوت مصطفایه بایستر
 10 **نثر** حکیم قولیه داودم ایله دیک اندرید کیر یار سول الله عظیم دعوی ایلش سن مگر
 11 کفر حق تعالی نولک عنایت اولاکم ایلور بن طاعت قلو سن دیکر داود دیکم سزوک قنکوزده اول وجه طاعت انماک
 12 مشکله بنوم قنم آساندردن شاء الله بیکم بکون اول خدمت خویر کورم دیک داودم ایله دیک
 13 **ناش پیغمبر** دیکم یاد داود طاعتله مغرور اولدوک خوف ایدرم کی سکا بوسوز کنت امر و حقدت باو کلا مبتلا اول
 14 سن دیک دخی نالت بر نلت طوب کندی داودی م اول سوز یکه مکل ایدی داود دخی بر نلت طوب کندی
 15 عبادت بوز سوز دی اولدیکم خبر ایل م کوب داود سلام ویزب دیکم یا خلیفه الله حق تعالی سکا سلام قلد
 16 ایدریم اول دلت کم داود بزدن دلا دی بکون ایدی ساعتد واقع اول جقدن اما کم یاد اوز حذرت قلد کناه
 17 مرتکب اولیباسن صکر خور کاهنت اود فرغیاسن **نظم** ایندی زنهان اوله عاقل اچ کرک
 18 نالو دن صلباسن کندزوک اولود دعوی ایلد و لیلور سیک زی سعادت معنی بولور سیک
 19 قلد حذر کم انبیا سن خطا ناکه حقدت دیکلن اوله عطا جهاد اکور ایزدک ساعت یقین
 20 نی قصور ایله سن طاعت هین طاعت اولکی اولیباند قصور کم سنی انبیا حقدت صکر دوز
 21 بولماید یوب اند جبریلی امین ویر دینی اول یویر یاسین عاقل سیک بند ایم دونه کوب

1 دُو جِهَانَك دِر لَوْنِي اَوْتِه كَو ر بِنْدُ طُوبِ اَيَلَا حَقَه طَاعَتِي وِير صَلَاوَتِ مُصْطَفَايَه كِي فِتِي
 2 **دَاسْتَانِ اَبَلِيسِ لَعِينِ** حَكِيمِ قَوْلِجَه جُونِ كَم جَبْرَائِيل ۴ بُو وَجِهَلَه دَاوُدَه نَصِيحَتِ وِیَرِی دَخِ حَسَدِی اَنَدَن دَاوُدَ
 3 ۴ دَخِ جَحْرَانِنَه طَاعَتَه مَشْغُولِ اُولَدِی بَزُومِ قِصَه مَوْزِ اُولِ یَكَا دَن اَبَلِيسَه كَلَدِی نَتَا اُولَ رَمَا نِكَم دَاوُدَ اُولَ عَالَمَلَرِ
 4 اَجَرَه كَن دُورَنَك طَاعَتَه كَم مَغْرُورِ اُولَدِی مَكْرَكَم اَبَلِيسَ لَعِينِ اُولَ جَلِشَدَ حَاطِرِ طُورِ مَشْدِی دَاوُدَك سَوَزَه قَلَاوَرِ
 5 اَوْرِ مَشْدِی كُورِدِكَم دَاوُدَ طَاعَتَه مَغْرُورِ اُولَدِی اَبَلِيسَ شَاوَرِ اُولُ كُوبِ كَنَسَه **دَنَسَه اَهْدِ بوسَه نَصَه وِيسَه**
 6 **كُوبِه مَصْرُورِ دَلَه** اَبَدِی كَم هِنَجِ خَبَرِ كُورِ وِرِ مَكَم بِنَه حَقِ تَعَالَى بَكَا نَظَرِ اَبَدِی كَم دَاوُدَ طَاعَتَه مَغْرُورِ اُولَدِی مَعْلُومِ دُرُكَم غُرُورِ
 7 اُولَدِی مَعْلُومِ دُرُكَم غُرُورِ اَهْلِنَه اَهْلِنَه لَابُدُ مَسْلُطِ اَوَلَا جَعَمِ اَبَدِی بَكُورِ اُولَ دَاوُدَه مَسْلُطِ اَوَلَا جَعَمِ وَتَقَدَّرِ
 8 سِزَه هِنَتِ دُنْكَوَرِكَم بَكُورِ دَاوُدِی بُولَدَتِ حِقَا دَمِ رِی دَاخِ اَبَلِيسَ لَعِينِ دَاوُدِی اَز دُرُ مَعَا مَشْغُولِ اُولَدِی
 9 بُو یَكُورِدِكَم نَه وَجِهَلَه دَاوُدَك كُوكِلَنَه وِسُوسَه قَلَاوَرِ طَاعَتِنَ حِقَا رِ
 10 كُورِنَه قَنَانِ كَنَسَه دُورِ اَوْرِ جَنِمِ كَم دُورِ اَدِرِ بُو جَه فَتَنَه اَوْدِ لِمِ قَصْدِ بُو كَم اَز دُورِ دَاوُدِ اُولَ
 11 بُولِبَا حَقِ دُرُكِهِنَه صُكْرُ بُولِ اُولَ اَخِرَا دَمَه اُولَدِ حَسُودِ دَوْلَنَك اُولَرِ الحَسُودِ وَلَا یَسُودِ
 12 اُولَ لَعِينِ اَوْرِی كُورِدِ رُورِ حَقِ بِنِی كُوبِی اَوْرِ بِنْدِرِ دَكَمَه كَنَسَه اُولَدِی اَنَدَن اَمِنِ
 13 عَاقِلِسَك اَوْرِی اَنَدَن سَقَبِنِ هَرَكَم اَنَدَن اَخْبَا لِحِنِ اَبَدِی دَاوِدِ اُولَ لَا حَوْلَ دَبَلَه سَوِیَلِی
 14 اَبِی رُورِ دَمَدَمِ لَا حَوْلَ اَوَقِ بِنِغِ تَوَحِيدِلَه بُو یَسِنِ طُغِی تَاشِرِنَدَن اُولَه سِنِ لَابُدُ خَلَاوَرِ
 15 دُرُكِهِنَه اُولَه حَقَلَك دَه حَاطِرِ دُرُكَسَك اَبَلِيسَ اَوْرِ نَدَن سَنَ نَكَا وِیَرِ صَلَاوَتِ مُصْطَفَايَه بَا دَلَه
 16 **دَاسْتَانِ مَادِرِی سَلِیْمَانِ** حَكِيمِ قَوْلِجَه اَبَلِيسَ اُولَ نَدِیِرَدَه بَزُومِ قِصَه مَوْزِ اُولِ یَكَا دَن اُولَ مِیَا
 17 نَوَكِ خَانُورِ سَلِیْمَانَك اَنَابِی نَه كَلَدِی نَتَا یُوسُفَ بِنَا مَبَرِ اَصْلِنَدَن بَرِ تَحْوِبَه فِزَوَارِ دِكَم اَدَنَه غَمَرَتِ دِلِجَه **اَلِیَمِ**
 18 **قُرِی بَاتِ سَاوَعِ دِیَرِ لَارِی** اَمَّا كَم حَسَنِ اَجِنَدَه بُو بَاتِ سَاوَعِ اَنُوكِ یَكِ خُوبِ جَمَالِی دِكَم مِثَالِنِ قَلَاكِ
 19 كُورِ مَاشْدِی دِلِیَرِی لَعَلِنِ كَبِ وَتَمَرُوحِ وَخَرَشِنَدَه رُوحِ اَبَرِ وُكُلِ بُو یَسِنِ سَنِ سَنَبَرِ اَبَدِی اُولَ قُرِی بِالِدَه
 20 اُولُ جُوقِی نِیَرُ كُورِ اَسْتَادِ كَرِ كِشْتِیَا وِیَرِ مَادِرِ مَكْرَكَم **اَوْرِ مِیْبَانِ هُورِ بَا** دِیَرِ لَارِی بَانِ
 21 سَلِیْمَانَك بَرِ بَهَادِرِ كِشِی وَاوَرِی طَاوُوكِ پَهْلُو اَبَدِی خَدِ مَتِنَه اَوْرِی مَحَرِّ دِیَكِی دِی جَه بَزُورِ اَكَا فِزَوَرِ

1 دلا دلا المادي زير كم بفايت جيله استاريدي بركون بني اسرائيل اجتماع اولدي اول صحت اجروم
 2 دن فتح كلام اولدي برسيديديكم بني اسرائيل اجروم **اليم قري باث ساوع** . بكم محبوبه بقدر كم
 3 لر قندي قوش دكلد زاع حسن كلسنا نندن كجش خضر اغزي ياري حيا نندن اجش دكلد با كورن
 4 **سنتش** . حسن زينا چشم شهلا باك دامزديكي وصف دللا اجروم ديم عشقه اولور
 5 **سنتم** حكيم قولنجه اورميا اول محبوبه نك باك دامك واصاف حنيد سنكم كوش ايلادي كوز
 6 لاري كوز ماوين كوكلد عاشق اولدي اولدي اوزينا كخذ الكرد شورب اتانسندي استادي وينا
 7 دي بر قاج ينل كم بونك اوزرند كجدي اتا سي اليم وفات ايلادي اول قز اكسور بتمه فالدي
 8 **اورميا ن هوربا** طالونه وارن حالن اعلام ايلادي طالون آدم از سال فلوب مال و برن اول
 9 قزي اورميا نام زادا ايلدي اولينل اجروم طالون داخ وفات ايلادي اندن صكوه داوذا دشا اولدي
 10 اوزينا بقدر كم جهدا ايلادي اول خانون الكا لي فقه اولدوغي اخلدت درو بش لكند المادي اولدو
 11 **كم بو عابن جروبا** اول قلمه نوك اوزرند كم كندي علفه جي جعري اوزميا دخي علفه جي كوب خدشه
 12 يلا كندي قصد بوم اول سوزدت بقدر كم وضيفه الينه كورسه كوب كلوب اول نام اولت حقولن
 13 آريدي اكسي برين كلويدي بويكادن اول قز داخ اتا سي وينا يلا اولرند اوزر كوب الذي امكله درلك ايلد لاري
 14 انوك بكي بقسولدي كم ختامه وارمعه داخ كوج يثما زدي وليكن انوك بكم باك داميد كم كشدن غري
 15 كمنسته انوك يوزن كورما زدي بيلدت غري شخ انوك دامينه ال اورما زدي بش اول خانون اول كون
 16 اتا سيلا اول داوذك مسجد نك قفاسند بيلدت بكاسند بر بكار واري ديم خانونل بهار فصلدن اول
 17 چشمدن رب كيا سي بوز لاري بعصيمي دخي صوبا غسل ايدر لاري اول بكارك برياني مسجد ديوار دي
 18 برياني داخ اول خانونك اولري حرمي ديوار دي برياني داخ بر چنار و ريتون اغاج و خرما اغاج لري دوتوب
 19 قبا نشيدي كم كولكاسي كلوب اول بكارك اوزرند دشمندي كم كشدن داخ اندن اوزر نك يوزن كوز
 20 مزيدي بو چشمه نك داخ اياغ آب رواندن اولدو بيرل جوره سي كاله با سين نشتن كه بر الوبدر دي بش
 21 اول محبوب زمانه كندي وقت اولنجيا دك كيا سي بوري دخي درلك و كندن بر ميتر بولوب بيلنه داخ اياغ

1 آب روان اولدوغ بيرك چورده سولا له ياسين نستر له بر الويدردي پسر اول محبوب زمانه اكندي وقت
 2 اولغا اداك كيا سي بودي دخی دلدو كندنت بر ميزر بولوب بيلده داخ خوري كوثر كدر بكي حشبه خردی
 3 **بسط** چشمي كنم بوردی اول چشم نور
 4 چوب لاسي چي قري چوردي كن
 5 صانه سين مان قوشيد يا طغدي كن
 6 چون كهرش كري اول صاف صو
 7 عاني اولو مشكل اولوب د كن
 8 **راجله الكلام** كنم تو لجه **بان ساع** اول چشمه ده بمقد بروم قصه موز بوبكارت ابليسك اكلدي ابليس
 9 بولورده يدركم عباد اوده نه وجهله بول بولام كم اكا وسوسه قلام ديور حرك مسجيدل چورده سين طولا شوب
 10 كنز كن ناهان اول خاتون كورب حشبه ابليس داخ خيرات الوب كوكلنده ديدركم اگر داوده فرصت
 11 بلورسم بوعورت لا بلورم كي ادجي خوايله از دردم ودخي عورت اوچندنت اولدرتدم قابله هابل عورت
 12 اوچندنت الدردتدم كو كن هاروت ماروت عورت اوچندنت حبسه صلدردم يوسف پيغامبري عورت
 13 اوچندنت حبسه صلدردم زندان چكدردم ابوب صري عورت اوچندنت بلا يه كرفتار ايندردم عورت اوچندنت
 14 بقوله عيسى جدا شردم ارا كند نفاق واقع اولدي عورت اوچندنت سباوش هلاك ايندردم عورت اوچندنت
 15 بلعي ماعور اما سوز كيدردم عورتيلو از درب ون ادجي كم ايندردم اچمر كندي
 16 عورتيلو انيم هابل هلاك عورت چون اولدي هم بير خاك عورتيلو ارچير بولدت مدام
 17 عورتيلو اولورم من شاد كام عورتيلو از در ورم خلق پسر عورتيلو بولدم آره دست دسر
 18 بياش ايدم داودك اوزند كم عالم اچمر سوليا كراي حكيم بوبله ديوب ابليس اوزدي آله لاف
 19 بيز صلاوت مصطفىا يري حلك **سستر** آيله اولسا اكر كم داوده فرصت بلورسم بوعورت
 20 اوچندنت فرصت بلورم كه حسين ني هنادرد داود بونك يوزين كورجك اعيتاددم بودركم اودوغ نوارت ديوب
 21 ياكوز طاعت فايد الور نماز دن چوردی دخی فكر ايندكم بيله بوعورت نظر قلدر كندورت برمر عورت قوش

1 شَكْلُهُ قُودِيكُمْ أَنْوَكْ مَنَالِ قُوشْ دَنِيَا سَرَانِدَه اُولَمَادِي مَقْصُود بُو كَم دَاوَدْ كَظَرَنَه وَانْ دَاوَدْ كُورْب بُو كَا طَمَع نَه
 2 اَوْجِبْ تَحْسَنَه قُونَادَاوِي حَيَوِيه دَنِمَاوَرِ نَجَاقِ اِحْوَابِ اُولْ عَوَرْت يُونَدُوغْ بَكَارْكَ اَوْزَرِنَه قُونَادَاوَدْ بَهَانَه زِيَا
 3 عَوَرْتَه نَظَرِ نَه نَمَازْدَن جَفَه نَاسَه اُولَا كُورْ شَبَان كَمَنَه اِرْغَاوَاكْ اِيْدِي حُذُرْ
 4 كُورْنَه مَكَارِي پَلِيدَا اُولُورْ كَمِيَن كَم شَتَرِنَه اُولْمَزْ كَسَا اَمِيَن مُسْلِكِيَن اُولْ نِيَكْ فِرْ كَسَا
 5 اِنْدِ عَوَرْت يَرْ لَه صَبَدَا فِرْ بَهَانْ قَصْد بُو يُولَدَن چِقَارَه اَوْزِنِي حَقْ اَوْنِدَه كُورْسَه عَوَرْت بُو يُونِي
 6 كَا مِلِيَسْكَ مَكُونَه اَلْدَغَمَلْ اَوْبِيغْ اُولْمَزْ سُوْرِي اَبُو صَغَمَلْ كَر شَرِنَدَن اَسْتَشْكَ اُولْ نَجَاقْ
 7 وَبِرْ صَلَوْت مَضْطَغَايَه يَا كُ دَاوَدْ **نَشْر** اَيْ كِي شُكْر بِيغْ بَرَكْ عَرَبَانْ قُلُوبْ كُورْ صَالِفَلْ
 8 دُوشْ لَه اَلُوبْ اَتْ سُوْرِبْ بَر بَرِنَه نَحْوِي رَوَانْدِيَن كُورْ كُورْ كُورْ كُورْ اَبَرْدَرْ قَر شُوبْ قَتَشُوبْ جَنَكْ جُولَانْ فِلْدَرْ
 9 سَكُورْ صُشُوبْ سِيَنَه وَبُورْ بَر كُورْ كُشُوبْ كُورْ صَالُوْ بَر لَه فَرَقْ اَوْزَنَه دُوشْ كُورْ بِيغْ بَر كُورْ صَالِشُوبْ يَاشْ كُورْ حُذُرْ
 10 كُورْ اَرْ لَوَا اَدُوسَانْ كُورْ لُوبْ دُوشْ كُورْ حُذُرْ كُورْ جَنَكْ كُورْ اُولْ صَاغْدَه سُوْشِدَرْ وَلِيَكِيَن اُولْ قَلَمَه نَكْ
 11 اَمِيرِي نِيَكْ نَايِي يَغْنِي كَم **عَفَاي** حَرَامِي اُولْ شُكْر اَجِنْدَه يَا لَه فِلْجِ اَكِنْدَه سَامْ سَوَازْ وَشَرِ جَنَكْ اَبَدْ
 12 دِيَكَم مَرَجْ فَلَكَ كُورْب قُولَه حَسِيَن حَسِيَنه اَبَرْدَرِي **نَشْر** كِبَه كُورْ دِي اَوْرْسَدِي سَايِي سَوَازْ
 13 كَلَه سِيَنِي خُرْد اَبَدْرِي دَرَه وَازْ قَهْرْمَانِي فَاوْشْ جَنَكْ اَبَدْ رِيغْ صَالُوبْ جَنَكْ اَبَدْ دِي شَاوَرْ
 14 صَنَكْ شَاهِيَن اَوْزِي فَرَا طَاعْدَرْ بَا دَر لِي جَنَكْ اَبَدْ اَسْعَدِيَا بَرْدَم اَجَرَه طَاغِدْبْ قَلَمَه اَبَدْ
 15 رِيغْ نَصْرْت بُولْبْ اُولْدِي كَا مَكَارْ اَزْدَهَا وَشَرَانِي اَبْجُورْ شُغْلْ جُونْ پَلَنَكْ اَنَزِي عَدُوسِيَن نَارْمَارْ
 16 فَا عِلَوْتْ فَا عِلَوْتْ فَا عِلَوْتْ وَبِرْ صَلَوْتْ مَضْطَغَايَه بَحْتِيَا **نَشْر**
 17 حَكِيم قُولِيغْ جُونَكَم اُولْ كُنْ اَخْشَامْ اُولِيغْ قَلَمَه قَوْمِيَن صُوبْ طَاغِدْرْ **عَفَاي حَرَامِي دَاخ** كُورْ دِيَكَم
 18 لَشْكُرِي صُنْدِي قَلَمَه قُوسِنَه كُوجَه كُورْب قَلَمِيَه كُورْب قَابُوسِيَن مُحْكَم قُلُوبْ بُوْرَجْ بَا دَاوَدْ اَوْزَرِنَه چُوقْ مِيرْ سِيَا
 19 هِمِيَسِيَا غِيَرْت قُلُوبْ يَنَه جَنَكْ طُورْدَرْ **بُويَا كَدَن** عَوَا بَكْرِي كِي دَاخ قَلَمَه دَن بَكَ اَوْزَرِنَه كَشِي صَرِشِي
 20 قُوبْ كُوبْ چَا دَرِنْدَا اَبَدْرِي بَكْرِي دَاخِي جَمَه سِنَه وَرَبْ قُودِي اُولْمَزْ بِيغْ اَعْلَشِدَرْ دَحْم لُورْ كِيَنَه مَرَهْم بَلَشْدَه
 21 كُورْ اَنْدَن اَوْرْمَبَايِي تَفْتِيَشْ اَبَدْرِي كَم اُولْ صَرْدِيَن جَارَه حَقَه سَلِيَم اَبَلَشْن **عَوَا بَكْرِي كِي** كُوبْ

1 الوین چادرینه کوردی توران حکمنجه داود پیغمبر شریعتنه پاک صویلا یوب کفینه قیوب قرا بر و کفرین
 2 بادوب دق ایندیگر ایندی سی جنک انیبوب **اودبانک** یاسن دوندلر و هیجه سی طاشنه نازج یازدیر
 3 بولاد تیغله قزدلر نه زمانه کلدن قلعه جیلند شهید اولدوغن بیان ایندیگر تا کیم صکره کلن کر اولار
 4 **نظم** اوب یلا کدر روح خیرد عاقلا کر اورمیاکن اسن سنین اوردلر
 5 خیم باکن فار بیر قردلر چرخ کردور آتیشی لودر اشکار هر جودی اید جلدز خاک خاز
 6 قع نا اوزمیا اولق کشی چونکم آخر سینه قورمش اولشی باغ دهرک ورد کز خارنه
 7 باد کوزی کیم عالم مارنه صحتی عالم دگور می موتنه فرصتی دوران دکنر قوتنه
 8 بیزجا کون بوزنه کلدی فلک ویردی منصب بولدی مقصودی دلک عاقبت چرخ فلک اولدر پس
 9 مضین الدن انوک الدردین حال عالم بودرر اکلا یقین ویر صلاوت مصطفایه بایین
 10 **دایمان عشق داود خاتون اوزمیا** حکیم قولنج اوزمیاکن شهید اولدی عوا بکر یکی نامه یازوب دا
 11 وره الدکن بلدردی دخی نامه گلوب داود اینر جنک کوکلر شاد اولدی امارکم نقل صحیح بودریم **علی**
 12 **کرم الله وجهه** دمشدریم هر کسکم داودک قضیه سندن خبر ویر اعتقاد اوزن شول خبری رایت
 13 اوزر قصص کرد کورر وادرم اکا حد اوزر لرو کلاهه مرتب اولدویمچون که داود کبی الله تعالی قنده
 14 مرتبی علی رسوله افترا فله و نهان اید حاشا داودن که اولد بر خاتونیمچون **اوربای** اولدر
 15 و انوک هلاک لکنه سبب اولد عورتین الما عیون تحقیق بلکم اولد داودم عالمکرحمت اولمشر قولدر
 16 واکا ویا ندر دلیل و حجت اولمشدر امارکم انلرکم محقق کردر انصاف اهللر بدر اول پیغمبر لری کنا
 17 هک تنزیه ایدب بودا وودک قضیه سندن دمشدریم داودک هم کناهی اولدریم تننا ایدر دی
 18 کوکلند نوکلدی اولد اوریا عورت بتم حله لوم اولیدی دیردیم بودکوا اوربای اولدر تمکا قصد قیلدی
 19 بلکم خاتونه میل ایندی وقت اتفاق ایله دشمشیدیم اوریا اولرمانه عزابه کیشیدی بکلرکی
 20 بوعایله و نابون اوکجه قلعه جیلند جنک ایدرکن وعد ایروب شهید اولدی انوک شهادت خیر
 21 چونکم داود ایزشیدی انوک اولی داود موافق کلدی کناهی اول اولدییم ابرق اصحابلر اولدی بکیگا

1 کستایه دیندی بونک اوزینه روزگار کجی داود صبرایه مادی حضور یلا عبادت ایله سز اوینه
 2 خاتون لریله یتیم اولدی کوردیم رازنی صفلمایه اولماز فیکر ایندی کم بورا دیم اول کتسیه دیم که اول خاتون
 3 دن خبر که کورم که نند پس آخرای تذبیرانی آیدیم آلیا وکم داود که الو قنداشی ایدی آنوک بر خاتون و اینک
 4 اونه جرد پادیزلاردی بو عا وک آنه سیلار کم داود که قنداشی دیم کم آنوک دخی آدی خروباری دی اول آلیا
 5 و خاتونلر قنداشن المشرندی تبرین سورلاردی هم داود داخی اول خاتونلریله دوست لشوردی علیله
 6 زاهد محسنه مشقه اولد غیجون کس داود طوب قنداشی ایلما و خاتونلر اود سینه وردی چار و کردی
 7 سلام و بردی اول خاتون داخی داودی کورب پرنندن طوب قش و اردی تعظیم آیلای دی بخت
 8 عزت قلدی او کینه طعام کوردی داود یادی دید که الله دزن کوندریم دخی بتم بعارم دت اشغاطام
 9 کتادی اگر کم صوا چارم اگر کم صویک وارسه کور کل کم صویک اودی صوودر عشق حرارت برز
 10 جک دفع ایدردی دی اول خاتون دخی پرنندن طوب صو کوردی داود صودن اجدی خاتون داود که
 11 کز نبقوب کوردیم داود که بکرتوک رنک رعفران یکی صر مش کوزلاری اغلقدت قش خالی مکرر
 12 بیامندن عشق انری وار پس اول خاتون بغایت ذریک عافله کایله فاضله خاتون دی زماننده دو
 13 نودی سواد ایدوب آیدیم یا بنی الله سبک غش خالی واز اگر جکم عشق حقیقی خود طعیلکون دد
 14 انا کم بو عشق مجازی نک اصلی ندردی داود که اول خاتونک زهنی ادر اینه عقل با کینه تحسین
 15 آیلای دخی دتوب آیدیم بلی کولمده عشق انری واز در بر قاج آیدیم کولمده رازم صقلازم
 16 کستیا دیمازم کم جهان سرنید بولدرش جوق خالدا س بولمیز راز جوق راز داش بولمیز دشمنان جهان
 17 دوست بولمیز **نظم** دورا چنید بولما دیم راز داش کیمه دینیم سیر می اتمایه فاش
 18 بنه دردم شرح ایدر سم سالک سَن دکل اغلاویه باله طاع طاش
 19 حکیم قولمده داود م آیلای و جک اول خاتون آیدی کم یا بنی الله اگر کم بو جاریکه دیک رازسه لطف
 20 ایدر کوز بولمیز اگر جکم کتا بولمیز کوشی رازنی عورت لره سولا مسون دیش انا کم هر خاتون عاقل
 21 بخون یکی بولمیز انجه اسی و لا کم نجه آرکدن سول بهادر یکی آرکدن نیک اول اگر کم خد مینه یور

1 سَنَك كِهَن وَز وَاكِر كَم مَشَكَلَك وَاِسَه الْمَزِد كَلَجَه عَقْلَن اِنِر دَكِنَه عَلِمُو مَرْجَه حَل اِيَه وَز دَلَخ رَا زَك
 2 وَبِر مَبَاوَز بَاش وِيَرَه وَز سَكَا يَمَان صَنَانَك قَانِي قَان وَز رِي دِي دَاوَد اِنِدِي كَم بِن دَخِي سَنَدَن اِحْتِرَاوَم
 3 اَوَل مَارِغ اَجَلَدَن وَسَنَك بَا كِنَه لِكُو كَه اِعْتِمَادَم بَكَا حَلَا ش اَوَل دُو غَلَه اِعْتِمَادَم وَارُو دُر سَكَا رَاوَم
 4 دِي كَا كَلُو مَر كَم بَا سَن اَمِنِد وَارُو دُر كَم دَر مَانِن دَخِي قَالَم سِن كَم بِنَم دَر دُمَك دَر مَانِنه سَنَدَن اَوَز كَه
 5 حَكِيم حَاوَز قُفُودَر اَسِن سَوِي كَا دَاخِي سَنَدَن اَفْضَل سَخِي دَان صَادَق بُو دَر دُر دِي بَشَاوِي اَوَل خَاوَن
 6 صُوَر دِي جَه كُوَر دِي كِن اَكَا عَاشِق اَوَل دُو غَر كَم كَم سِدَر دِي بُوَب صُوَر دُو غَر **سَاع قَرِي بَشَاوِي اَوَل دُو غَر**
 7 بَلَد كِن اِنْدَن صُكُو اَوَر مَبَانَك نَام رَا دَلُو سِنِي اِي دُو كِن جَنَك دَن اَوَر مَبَانُو ك شَهِيد اَوَل دُو غَر حَبِي رِي كَلُو كِن
 8 اَلْمَغَافَصَا اِيَلَه دَكِن اِيَلَدَن دَاخ عَاوَر اِيَلَه دَكِن رَا زِيَن كَلُوَب سَوِيَلَه دَكِن دَر دِنَه جَاوَه اِسْتَاوَر دَكِن جَمَلَم بِن
 9 دَاوَد م اَوَل خَاوَن قُفُودَر اِيَلَه دِي بَر اَكْسُو كَسُوَر سَوِيَلَه دِي بَكَا دَر مَان اَلْيَكَل حَالُو م مَكَلَر دُر دِي بُوَب نِيَا ز قَالَدِي
 10 **نَسِيْم** عَرَض اِيَدَب خَاوَن اَوَر يَنَه وَصَفَا كُوَر لَزِيَن اَوَر دُر دِي دُرِي لَال
 11 اَكَلَرِي دِي دُر دِي لَه مِثْلِي طَاوَب رَا رَا اِيَدُر دِي جِدَلَه صِنَكِي دَوَاب نُو مَه سَنَدَن اَكَلَرِي كُو كَه مَلَك
 12 بَا شِنَه غَر قَا اَوَل دَاوَلَه سَمَك طَالَعِنْدَن بِنِر يُوَرِي اِنِدِي اَلَا كَانَد جَر خَك يُوَرِي دُر دِي سِيَا
 13 عِشَق اَوَر دِن اَوَل بِنِي جَانِنَه كَا ز اَغَلَرِي خَاوَن اَكِنَدَن رَا رَا ز عِشَق اَوَر اَدَمِي مَجْنُون اَدَن
 14 عَقْلَن اَنُو ك طَاغِدُوَب مَقْبُوَر اَدَن عَاشِق اَوَل دُو شَكَل اِنِجِي عَوَرِي عَوَرِي كَم سَوَسَه اَوَر غَر مَحْنَه
 15 عَوَرِي كَم سَوَسَه اِيَدَاوَل حَطَا كَم بَلَمَر عَوَرِي اَرَا هِنَج وَفَا عَوَرَانَك حَقْنَدَه دِير نَامَه سِرِيَن
 16 كَسَا اَحْزَو فَا بِي بِي رَزَن زَن بَدَر كَم اَكَه سَوَك وِيَرَه لَد كَا فِيل اَوَل دُو عَوَرِي اَمَلَرِيَن لَد
 17 عَوَرِي كَم صِفَات دِلَدَن سَفِين وَبِر صِلَوَت مَضْطَمَا يَه پَاك **نَسِيْم**
 18 حَكِيم قَوْلِي جَه دَاوَد م اِيَلَه دِي كَل اَلْيَا وَخَاوَن جَر وَا اِنِدِي كَم بَا بِنِي اَللّهُ اَكِر كَم اَوَل خَاوَن بَا كِن بَا كِن
 19 بَغَايَت بِنِي اِسْتَاوَر اَقْوَم اِحْرَه اِنِي يَامِن سَبْطَدَن دَر عَقْل نَد بِيَرَه مَشْهُوَر دُو صَا حِب حُسْن جَمَال دُر
 20 مَالِك مَالِك مَال دُر كِرْمِيَه دَر سَبْجَه دَر مَسْفِيْقَه دُر نَعْبَتِن كَلَا كَرَه پِدَرِي جِي دُر يُوَسُف پِيَا مَبَر سِلْدَر اَلْبَعْم كَا
 21 عَظِيم پَهْلُو اَنَك فَرِيَدَر اَمَّا كَم بَغَايَت عِيَرَت اَهْلَدَر عَجِيْدَر كَم بُوَجَه خَاوَن اَكَلَرِي اَوَر يَنَه كَلُوَر سَه وَبَز دَخِي

1 بؤکم خضر توك نيز اولوبدز اولهنوز با کیره دراون دَرْت ياشنده اولاي خود اوليا پسر دگمه گز دخر پير
 2 بئره رضا و بر ميا ولاکن وريم انو کله تنها بولسايم بوسنک باشکن کچر اخوالي عشقه چکدر در دوز
 3 کي اکا نير سوليايم تنها جه سوليا کوم کور لم که نه جواب ويز ردي داود ايتدي اگر کم ور سن گز
 4 ايلدين اتمان صفين بونري کوزي ناسن طومبون ارد کوز او نميون حسود کراشيدب عماز لر قله غنه
 5 نوبسون بوم ايوا ادومي عالم اجر بونسون کم نيك يلق ايوا دي بوزا نير دم اجره ابا غه ير اغور
 6 **نظم** ايلي يلقونيك و ناي ياوزاد صبر ابا غه بير غوراي خوش نهاد
 7 نلدر اوکم حاکه صالقم اوليشي کوز سئلو نير بشلوا اول بئي
 8 عاشق اولدي زرينه در مان اوئر حالي عرض ايلدي اکا هي
 9 کم وصاله اير ميا هر ذيل و جان اول کني کوسر مسون جاني جهان
 10 خلق کلي صيدا د بند دام عشق آرمي زاکه ديمز نامدار
 11 لامکانک کتر و عثمان عشق ايلک عالم خسته بکتر جان عشق
 12 هر که عاشق اولدي حيوان الور بوصفا نالتک مضباح عشق
 13 ويز صلوت مصطفايه بواکوت **داستان اولمشدن بتشايع ارشق** عاشق زرينه سوزين طوت
 14 حکيم قولنجه جونکم داودک اذينا ايليا و خانوت اليم قري نوسود بکم ايتدي نيز دنت **داود دم**
 15 طوب فتانن کوب اوز رند چار اورتوب ابا غنه ادوکن کوب داخ بتشايع اولرينه کوب کتدي مکر کم
 16 بويکادن داخی اول خانوت اورميانک شهيد اولدوغين ايتدي مام دتوب طالعندن شکايتلنوب
 17 اوردري نه عجب محس طالع ورمش بونجه دن برو بوقلق جکوب صبر ايلک دم کيسنايه رضا ويز مدم عا
 18 قيت طلوت شاه سزيله اورميابه بس ديم اخر اولدي مراده اير مدين کوزم انک مبارک يوزين کوز مدين
 19 اول جوان بهلوان جهان هلاک اولدي ديوب آه ايدر دي آهي علونک دتوندن سياه ايدر دي
 20 جرخ لندن آغلوب ايتدي فغان کوز لزندن بس پرينه دگدي فان
 21 **نظم** ياندي يا قلدي داخی هم سولايي بر طرفدن دلبر نيك حسريت
 طالعندن جوق شکايت ايلدي

1 **بَنَدِ دِيُوبِ اُولَدِي حَامُوشِ اَنَدِ**
 2 **بُوعِي نَادِرَا كَكَوُ ز**
 3 **بَنَدِ شِنَايَعِ خَتُونِ اَكَلَا عِيَانِ**
 4 **بَهْرِيَسَا صُكْرُ اِيدِرِ جُوقِ نَهْرِ**
 5 **جَرَحَه كُوكُلِ دِيرِبِ اِنْسَانِ شَبَلِ**
 6 **بِرِ دَنَدِ بُو جِهَانِ صَنَاعِ عَوْنِ**
 7 **اَنجَه بُو سَفِ دَامِنِي دِي اِنْدِي عَاكِ**
 8 **فَانِ سُلْطَانِ حَانِ مُحَمَّدِ يَامِرَادِ**
 9 **مَسْكَنِي اُولَدِي اَنُوكِ تَابُوتِ تَنَكِ**
 10 **عَاقِلِ اُولُكِي جَرَحَه كُوكُلِ وِيرِمَدِي**
 11 **وِيرِمَه كُوكُلِ كَنجِنَه اِي پَرَاوُلِ**
 12 **نُطْقِدِرِ فِرْدَوْسِنَكِ دَرِي كَهَرِ**
 13 **حَمْدِي خَلَاوُلِ خُدَايَه هَمِ نَفْسِ**
 14 **تَاكِيَمِ اُولَدِي اَخِرُو يَارِلَدِي دَرِي**
 15 **سُوزِ كَرُمَدَنِ كِيَمِ اِيدِرِسَه اِسْتِمَاعِ**
 16 **بُوكِنَايِمِ يَادِ كَارِ اَلُوبِ قَلَا**
 17 **جَانِ حَقَا سَلِيمِ وِتِنِ اُولَه نُوَزِ**
 18 **وَارِ لَعْنِ دَنَدِرِي دَوَانِ عَدَمِ**
 19 **بِيرَاوُلِ شَاهِ نَامَه نُوَكِ دَرِ صَاحِي**
 20 **رُوحِ مَوْجُونِ اَوِيَا خِيرِي دَعَا**
 21 **اَوَمَدِ فِرْدَوْسِنُوكِ اِي مَسْنَا**
وِيرِصْلُوتِ مَصْطَفَايَه يَاحَسَنِ
كِيَمِ حَقِيقَتِ خَالِدِيَمِ دِكَلُكُونِ
كِيَمِ دَنَرِ عَوْرَتِ مِرَاجِنِ بُو دِهَرِ
شَكْرِي صُوسَا وِيرِزِ اَهْرِزِ هَرِ
تَاكِه صُكْرِ اُولِيَا سِنِ مَبْنَلَا
اَنجَه دَاوُدِ اَلَدِي چَرِيخِ اَنُورِ
جُوقِ سَكَنَدِ خَالَه صَلَدِي تُوْفَلَكِ
مَلِكِ رُومِ شَاهِكِرِ عَلِيَتِ زِيَادِ
فَانِ سُلْطَانِ مَصْطَفَا وَايَا جُومِ
رَبِجِ جَلُوبِ كَنجِ عَالَمِ دِيرِمَدِي
نَفِيعِ نَاكِي اَلِ عُمَانِ اُولَه سِنِ
كُوهَرِي كُوشُوكِه صَلَفِ نَامِ وِرِ
رَقِيقِ اَلِ مَجْلِسِ اَخِرَاوُلَدِي بِنِ
عَوْنِ اِيدِرِسَه لُطْفَا صَانِعِ دِي
بِرِدِ عَادَتِ يَادِ اِيدِرِ فِدَرِ نَزَاعِ
طَبَرِ اُولُبِ جُورِيَا هَبِ جِسْمِ مَوْزِ
خَلْقَه اَدَمِ اَكْدَرِ اُولَدِمِ بُو سُوَزِ
اَنجَه دَاخِي كَا جَلَدِزِ بَقْدَرِ كَمَانِ
بُوسَلِيمَانِ نَامَه سِي نَكِ طَالِي
اِي خُدَا كَارِكِ هَمَه اِحْسَانِ كُورِ
عَفُو اِيْدَبِ جَرْمِ وِيرِ اِسِنِ خُوشِنَا
حَكَاتِ تَبْنَلَا دَايَسْتَانِ مَا رِي
 فِي الْمَثَلِ عَوْرَتِ دُرِّ اَشْبُو جِهَانِ
 اَشْمَزِ اَصْلَا بَرِكْشِي اُولِ قَهْرِ
 جَهْدَا يَدَبِ دَاوُدِ وُشَايِ كَامِيَانِ
 دِينَهِ اِيحُونِ حَكِيمَا سِنِ جُوقِ بِلَا
 بُوَزِ لِحَايِرِ زَنِ اِي رَاتِ بَالَكِ
 چُوسَلِيمَانِ خَاغِنِ تُوْبَدِي سَنَكِ
 وِيرِدِي جَانِي قَلْبَادِي حَرِيضَنَكِ
 هَبِ جِهَانَه شَاهِكِرِ اُولَدِي عَدَمِ
 فَانِ دُرِ جُونِكِي جِهَانِ بَاقي دَكَلِ
 چُونِكِمِ اَخِرِ مَنَزِلِ اُولَا سَاكِه سِنِ
دَايَسْتَانِ مَجْلِسِ اَخِرِ
 بُو كِنَايَه عُمَرَايَدَمِ جَهْلَه خَرَجِ
 بُوَا مَا كُومِ اُولِيَا صَانِعِ دِي
 دَمِ كَلَا دَوَانِ دَوَا بُوْتِنِ اُولَا
 بُوسَلِيمَانِ نَامَه اَكْدَرِ اَوْرِ مَوْزِ
 اَنجَه بِنِيكِ فِرْدَوْسِي كَلَدِي عَالَمِه
 لِيَكِ وَا زِ فِرْدَوْسِنَكِ فِرْقِي هَمَانِ
 وَا رَا مِيدَمِ اَوْبَانَدَتِ كَنجِدَا
 كَمَرِي اِحْسَا كُوزِ اِنْسَانِ اَلُونِ
 عَمِ دَكَلِ دَرِي عَدَدِ اُولَسَا كَنَاهِ

1 جُونِ شَفِيعِ أَحْمَدِ الْوُطْبُوكِ بِنَاءِ أَوْلَ مُحَمَّدٍ حُرْمَتِي جُونِ يَا كَرِيمِ دُورِ قَلْبِ فِرْدَوْسِ بَاجِنْتِ نَعِيمِ
 2 أَوْفَاءُ نَدَ كَلْبَانَهُ أَيْ حَذَا رَحْمَتُكَ قَلْبِي خَلِ أَيْ جُذَا رَحْمَتِي حَقْدُكَ دَلِيلُكَ بَاصْفَا
 3 وَبِرْصَلَاوَتِ بَحَائِي مَضْطَفَا **سَلِيمَانِ نَامَهُ نُوَكُ رِقِي بِدَعْمِ جَلُوسُكَ ذِكْرِي نَدَا** جُونِ سِرِّي زُلفِكَ صَبَاغُ كُورِ قَلْبِي
 4 هَجْرُوكِ أَوْدِي بُورِيكُمْ طَغْلُ كُورِ طَغْلُوكِ نِيلِ جِيُونِ أَوْلَدِي حَانَا كُورِ وَمَاكَ يَاشْكُمِ مِصْرُ كُورِيكَ طُوشُوكِ جَنْغَلُ كُورِ جَمَلُوكِ
 5 نُوَلَهُ دَلِيرِ دَرْهَنْدَنِ كَرَكُوزِ قَلَسَا رَقِيبِ كَلَسَانِ دَنْدِ وَقْتِ الْوَرَزِ آغَلُ كُورِ آغَلُوكِ غَزَا أَوْلَمَا حُسْنُكَ كَمِ بِي قَعَادِ رُخُونِ
 6 كُورِ مَهْمِي سَنِ آيِي كُونِ جَنْغَلُ كُورِ جَمَلُوكِ سَنِ بُورِي كُنِ دَرْهَنْدَنِ دَمِ بَدَمِ بَارَانِ اِشِي كُوكَا بُوزُ رُوبِ آغَلُ كُورِ آغَلُوكِ
 7 كِبِرِ دَرْعَمَانَهُ خَاكَ آندَنِ كِرْ آدَمِ قُورِ أَوْلِ جَهَنْدَنِ حُسْنَتِهِ وَصَاغَلُ كُورِ صَاغَلُوكِ مَوْتِ أَوْجَنْدَنِ عَاقِلَانِ فِرْزَادِ دَرْهَمِ
 8 كِرْجِ جَاهِلِ كُوكَلَنَهُ لُغْ لُوكُورِ لُغْلُوكِ كُوكَلَنُوكِ آيِينَهُ سَرِ فِرْدَوْسِيكَ جَرِي مَوْتِ وَدِيلَا دَايَمَا آغَلُ كُورِ آغَلُوكِ
 9 آيِي سَكَلَنِ بَرَقَصِيدِ اِنْسَاكَمِ جُونِ بُوَاغَلِ صَبَادِلَه آغَلُ كُورِ آغَلُوكِ دِي سُرُوكِ دَلِيرِ لُوكِ كُوشِيهِ كَمَصَدِ
 10 ذَلِيفِ قَارِ الْآيِي آغَلُ كُورِ آغَلُوكِ وَبِرْصَلَوَتِ جَانِ دَلَدَنِ آندَنِ اَوَّلُوكِ دِيلِي كَمِ دُتُوبِ بَغْلُ كُورِ بَغْلُوكِ
 11 **دَايَسْتَانِي طَعْنِ زَدَنِ دَاوُدِ رَا اِنْسَابِ حَاتُونِ** لَقْمَانِ حَكِيمِ قَوْلِيهِ رَا وَيَانِ أَحْبَابِ أَفْلَاطُونِ يُونَانِي تَقْلِيهِ نَافَاقِ
 12 مَحْتَارِ بُو سَلِيمَانِ نَامَهُ نُوَكُ مَصْنُفِي بُوتِيكَ سَكِرِ بُوزِ أَوُوزِ اَلْتِ مَطْلَعِ دَايَسْتَانُوكِ مُوَالِفِي فِرْدَوْسِي دِلِيزَنِ
 13 أَوْلِ وَجْهَاهِ أَمَلِ حِكَايَتِ أَصَحِّ رَوَايَتِ قَلُوبِ آيْدِرْ كَرِيمِ اَلْيَعْمِ فِرْدَوْسِي شَبَابِ حَاتُونِ دَاوُدِ فِرْدَايَشِي
 14 اِيلِيَا خَاوُوكِ خَاوُونِيكَ وَجُورِ بَادَنِ كَمِ اِشْتِي دِي بَلَدِي دَاوُدِ حَضَرِي مِ أَوْلِ زَمَانِيكَ بَكَارَدَه يُونِزِي كُورِ دِي عَاشِقِ
 15 أَلُوبِدَرِ أَوْلِ سَبِيدَنِ أَوْلِ بُو قَلُوبِي وَزِمَايَةِ نَابُوتِ دَاوُدِ وَبِرْ دُرُوكِ دَشْمَانُوكِ اَوْصَفَدِ اَوَّلَاكَ كَمِ دَشْمَانِ
 16 أَوْلِ اَوْرِمِيَايِي هَلَاكَ آيْدَه كَرْدَاخِي أَوْلِ اَوَلِيكَ كَنْدَرِي دَاوُدِ اَلَايِدِي أَوْلِ سَبِيدَنِ دُرُوكِ نُونُوكِ بِي رِعَابِ خَاوُونِ
 17 تَعْرِيفِ اِيْدَبِ خَاوُونِ صُورِدِ وَغِي نَفْسَه دَاوُدِ خَلِيقَه زَمَانِ كَنْدَرِي بَرِ حَقِيرَه بُونَجَه زَمَانِ دُرُوكِ بَرِ وَجْهَاهِ دَاوُدِ
 18 اَكَاخَبَرِ كُونْدَرِ مَشْرِ دُرُوكِ لِيَا فَا تِ دَاخِ اَوَلِشِ دُرُوكِ زَبَرَاكَمِ دَاوُدِ يَهُودَا سَبِطِ دُرُوكِ دِي أَوْلِ خَاوُونِ اِنْبِيَا مَنِ
 19 سَبِطِ دُرُوكِ اِيْدِي أَوْلِ زَمَانِ دَنِ بَرِ بُو اِي كِي سَبْطُكَ اَرَايَسَنْدَ كَنْدَرِ دَنِ وَآرِدِي بُعُورِ خَاوُونِ بَلَدِي كَمِ عِلْمِ اَلْبَقَرِ
 20 دَاوُدِ اَوْرِمِيَايِ اَلْدَرْ تَكَا سَبَبِ اَلُوبِدَرِ دُرُوكِ بَرِ زَمَانِ طُشَايَبِ دَاخِ دُتُوبِ بُو وَجْهَاهِ جَوَابِ وَبِرْ دُرُوكِ دَاوُدِ
 21 بُو وَجْهَاهِ تَعْرِيفِ كُونْدَرِ دُرُوكِ خَاوُونِ مَوْزَسَلِي اِيْدِي نُوَكِ رُومُوزِي بِلَمَا دَاكَ بُو مُشْكِي فَكِرِ اِيْدَبِ خَلِ قَلَمَادِ اَمَّا بَلَدِ

1 کیم اور میانک اولد و کندن داود بغایت سودمند اولمش یکی بیکم اولدر تکباری قلشربکی و بزه اور میانک
 2 ادد کندن کو کلین صورت و غندن داخ بوا کلنور کیم اشک الوسی کلبه د کوند دیمک یکی کیم بار بوداخی
 3 خوشنکیم اندن کوز ایت طوز ایتکی بلوز ایت طوز ایتکی بلوز طوز ایتکی بلوزدن افضل در امارکیم هم
 4 اکا دسوزن بید داخ اول طوز ایتکی بلوز بلد کوز بوا واکا نامراد مزیدده بند عجمه بزدخی خبری دعادت
 5 او تنمیا و زارا دین اکیمیا وز عمر موز واریجه آنوک نامزادی آینه اور اوز مانه جفاستن داود
 6 فخرت کوز و زولیکن خیفم اکا طور کیم کندنک طقس طقوز کوهری اول بزیسولک بزد لکسوز انجی
 7 آبی نابوت دار ایدب هاکنه قصد آلیا اول انجوبی داخی السغه جهدا لیلا ولیکن بر حیف کندن دوز
 8 بیز کیم هم خور کا هنده کناه کار و هم اول قصد ایتدی انجی داخی لانه کرمیا طمع ایتد کندن کناه دت
 9 غیری سند فرنیما آنوک آخوا اول تاجر بکوز کیم طقس طقوز کوهری واری بیز عتانه وار بشت
 10 جراف کورب آند کی زرقی اول کوهری شب چراقه ویرب آوب کی به آوب کدر کن کسی غرقه ویر
 11 کوهر صوباد و شب کندی داخ بخوده غرقه ویرب مالا اشتراک جلدن داخ خفیدی **نظم**
 12 نابه بکوز بومشل آکلاشت صوکنار بجه کدر کن آج وایت بیز کیم بولب الورا غریبه اول
 13 اشتناک عکس صوباد و شدی بید ایت کیم صندی کی شیر بقت اغریب آجیدی السغا و زندی بید
 14 بیز کیم اغریب آنوک دوشنیل بومشلد سوبلر آنی حاصو عام از طمع دن حق زیان اولور مدام
 15 بوبله دیوب آند خاتون اولرمان اندی و رهم او جرو بابه همان دیکله ایندی نولسرا انجام کار
 16 ویر صلوت مصطفا به یاد کار حکیم قولنجه جونیم جرو با خاتون بوور هملو
 17 سوز لایم ایتدی کور دیم بتسایع بیزدن خبر ویر دیم قطعا نطفه د و تله دی جواب ویر مدی اولر هنر
 18 دن آجی کلا جبر وک اشد بجه عقل طاغری باشنه دیر مادی دخی بیزدن طوب صاغ اسن فک دپوب
 19 دپوب کندی کلوب داود نظریه بیدی بویکا دن داود دم شار خندان کیم جرو با خاتون بر خیر خبر کوز
 20 کلوب الیم قرین سوزن سوله ری اولر من آخر شرح آیلدی داود ایتدی ب آه ایتدی اصی کندی داخ بیدی
 21 جرو با خاتون کورب بیزدن طوز ری داود کوزنه کلاب سوز ری عقلی باشنه کلدی آند نصیحت ویر دیدیم

1 مَابَنِي اللَّهِ تَوَارِي صَفَلَه اشكارا نته بنواشرا نته غماز لري استماسون بين فكري انما سون خبر نكلم عشق
 2 در دینه خبر قل عاشق بلود دوست وصالنه ابرسه كرك در دلي كوكل مرادن بولسه كرك يابني الله بين
 3 بر قاج كون صبر ايكلك بن فروشك بواشي شوريم بواشي او كادينه كور ما نجه سنك مقصودك پرينه بنور ما
 4 نجه انور ميانم **نظم** الله اكر او كر سه جهه ادم نته سينه اشك بن قصد ادم
 5 بواشكده انيسا وز سوسنلق پيرنه قويم بود رجوت دوستلق تشينه اشيك دكنسيام
 6 تيزدك دوستاشك اكنسيام باشم اوزر امكا فرمان اولم استر شك بولكا قربان اولم
 7 بولكه ديوب پير زن اندر نياز و بر صلوت مصطفىا نيه سرفران **قصه سام سوار**
 8 حكيم قولنجه جرو با خاتون ايلر دجك داودك دخی خاطري سلا بولب صبر ايلر دي صفا دي اندك كسنه
 9 طوبيا دين داودينه خلافت صدرنك اتورب خلقه حكم حكومات وكافر لري خودينه دعوت ائمه بشاد
 10 اقام بزم قصه موز اول بكادن **سامه گلري** نينا اول وقت كم سايي آنك و حرم شاهي نياطين
 11 در يات **دین كشيده** او چنق قات پير اوزر ندك كورب چاهي عقوبتدن كورب كند كرد و در بخافات
 12 برك اوزرينه كور كرد داخ قوب كندي كر كوب ايليسي كهينه سايي اند ايلند و كنز ندك خبر و نيز لر
 13 ايلين شاد الوب سونلكن بوبكادن سام داخ بزم ما نكم نيدي تا كم برك نغی تا بريدن و هوانك برود
 14 نندن داد و بي هو شيرد فع الوب سام كه كوزن اچدي كور كم ند باندنه نكار و ندر شراب قدح و نعلبي
 15 لرب و از طورد و نغی مقام در كمش بر عجايب فر كولو ده طور ذك قنند ندر ياز و ارن خود اول مخلوقات كسته
 16 وار سام اول حال كورب ا اهنندن لك بوزين سياه ايلر دي روز كارك حالن عجب و خادنه سن غريب
 17 كوزدي كم كاه كشي شاد حرم كاه در دله بر غم ايند كاه غريب كاه و صلك كاه وقت و پير **نظم**
 18 زير و بالا ند كنجه چرخ دون شخص ابد سرفراز و ك سرنكون كده چقا و زهره عرش او سینه
 19 كاه صكر هاروت اول فتراوشنه كاه ادر و رجته ادر سير اول كاه دشور و زحمته جرجير اول
 20 كاه سايي چقا رز افلا كه او كاه صكر زير و باي خاكه هم كاه ايدر فرد و سنك كوكل شاد
 21 كاه قيلور بزم و غابت زيا د عادي بور و زكار نكي كمان و بر صلوت مصطفىا نيه شاد

1 **دې بيان عجاب د بدو سام خرم شاه** حکيم قولنځه شام اول حالي کورب قنده غي خرم شاه او پردي
 2 خرم شاه د غي کورديک نينه روزگار بونلکه برسيلى اور مشر بر مقامند بر مقامه ايز مشر کرسم فرکو
 3 لږ بر طالع قله سې اورند شول طومان بکي بوسارلق اول طالع با صحر کوز کوزي کورمز هېچ سنه
 4 بلورمز اما کم بناتات و شرآت چوقېس سام خرم شاه له اول اغا جلرک نېش کړندت برز نېش
 5 بېلر د غي طالع با شندن کيدلر بر خه وقت کيدلک اواز له بلوردي کفېن کلنجار شاه قلغ اورب
 6 اول اواز له لري دکلا دي کورديک جانور اواز سته بکزر برز قدم کي اوارو يوردي سام نظر ولوب
 7 کورديک بر عجاب شکل جانور بر اغا جک بودا قلري فکر مشر بېشن دن پير ولي بغايت فرغ سنه
 8 بنا قدامتک اوز نلغ بوزيوز الی ارش اول اما کم او جو اقلري واز شوبلکم بتمش سکسن اول بر عجاب
 9 شکل جانور داخ بوکله اقلري قنده بوزلري اوزر سورنوب بوزر کر سامي کم کوردرک ايله خوب
 10 کيدلر کم صناسن اينشه سيل و يا خور طالع با شند سيل کيدز باشلري انا لږن التلي د غي بر جهلر
 11 وازيونلرند ات يلسي بکي يلسي وازا کي يکسا چلوب صاليوب يتور جهلا سنک قني شويلا صارو ودر کم
 12 زعفرانه بکزر تنلر نيوک اتلري د غي يال نيلن نوي سوز قلسوز بولسوز دلي بر عجاب هيتلو جانور کد
 13 در کم سام بکي بکلوان کورجک عقلم شاشودر وليکن اول جهلانکتر عبرت ولوب عيمل با شنه کورب
 14 **دوشريک نسطم** بر عجب قورنچ جاپک جانور اور که ديون کدر سه بر خطر
 15 کوزلري بانا روطن مثال دشلري اکري اوزن دکن شا هيتنندن دتريا افلاک شير
 16 اعزي صليکاري قور ايل کير کورنه عاصي خلق ايدر خلقي سن کم کورنچک يا جنور جان اي حسن
 17 بولجولر صانک چوق صنعني بوکله همتا حاکم چوق خلقي حکمتنندت کد خير سه اوزک
 18 **نشر** دبر صلاوت احمد خوب کوزک حکيم قولنځه سام له خرم شاه اول جانور لري
 19 کورجک بغايت بعب قلوب صانک صنعن طکلادي اول جانب دن د غي اول جانور کر بونلر
 20 بونلري کور دوب کوز دکوب طور دکر داخ برز ماندت صکر برير جمع الوب غرب جانينه اواز
 21 وېزب جاعرب جاعر کيدلر ابلکم اواز کړندت بونلر و هم ايند کړ اندت سام خرم شاه له پير کړندت

1 طور دگر اول قومك آردنجه كندك بول سورب كدر كن نالكان بر طاش كورد كرم اوزرند غملا دليجه
 2 نوخ قلميله خط بيليش و بولا دنيغلا طاشوك خط چرلش سام كورب حرم شاهه دردم يا حرم شاهه بوزنه
 3 كادوك يكي كم بو طاشي آدم ياز مش انجه ديوب شاد لقا طاشك فائنه كلوب اول خط اودي ياز مش كن
 4 **نظم** بويلا ديش طاشه اول خط بزن كاي جهانك خاك اجر جمل كن
 5 ايرجك درنجي فانك بيرنه طالعك ان غلبون بيرنه اشبو طاشي كورجك سن بيله سن
 6 قهرمانك فكون اولدم قيله سن بلكه بيرم عالم اجر قهرمان قيلمك استدي مخرج امان
 7 انبرجلا ايدركن شاهه جنك چشمه حصك فلور كرج كنك ديوا كوان بركه اندم چور صولك
 8 بندجي جن قويله كالمشم ديوبونك خاك اچينه صلمشم اشبو طاشي تنغيله دورشم
 9 خط المله طاشك اوزر بزمشم بوند حركم كلورسه ادي اشبو طاشه باصرا ولسه ددي
 10 بيله كم اول قهرماني كيمش عالم اجر نيجه سي كيمش نيجه سي كمش بو خاك اوسته
 11 نيجه اورمش نيغ ديوك بوسته نيجه قائل كسته مش اول بولون كم قومش در عالم اجر اولشان
 12 اول شانله انجي ناكم ياد اول خيره دلزده روح شاه اول خيره اولموز دكر شك شاهه ياد
 13 و بر صلوت مصطفىا نه كي زياد **نثر** حكيم قونجه سام اول خط كم قودي بلكم
 14 قهرمان قائل جن قويله اكوان ديوي ظلمات بخزند مجورب بيرالته كيدجك بود درنجي قات نر اوزرند
 15 يلوب هلاك ابله مش پير سام قهرمان روحنه دعا قلوب ال بوزنه سورب ديوب حرم شاهه ديدكم
 16 يا حرم شاه بزدن ازله بود درنجي قات ببرك اوزرينه قهرمان قائل داخ كلش فلج صلمش ايندي بولور
 17 دن غافل اولمليوم دري قم فلجيك قبضه سنه ال اورب اجنبا طلا اول طاشه ارقه ويزب سام اودي
 18 حرم شاه داخ جوست ايدي بركار بلوب كلوب ساچي اول چشمه كنار نه الوب اجد كرسونيدن اند
 19 سام اول باك صودت ابدست الوب اكي ركمت نماز قلوب اول عدو جانور كردن خلاص اولغه حقه
 20 مناجات ايدب ايدر ديكم اغلشون ايكسي ايندي ياز **نظم** اول دي چون خفت اندك عالمي
 21 اول كني چون دور بذر سن ادي جمله مرسل فاصلك علمي حقي كل اكمل علاك خلي حقي

1 شَه سَلْبَان خَاتَمِي نَك اِسْمِي جُون خَاتَم اَوْزَر نَقش اَوْكَن رَسْم جُون اول محمد خوجونكي سرور اول
 2 اِنْبِيَا نَك جَهله سِينده رَهبر اول اِشْبُو خَاك رَحْمَتَن قَل اَمِين دِلْگومر بوردُر سَنَدَن هَمِين
 3 بُولَه دِيُون اِنْدِلَرْ بِي خَدْنِيَاز وِبر صِلَوَت مَصْطَفَايَه سِرْفَرَاز **سَنَدَن**
 4 حَكَم قَوْلِيَه سَامَرِين نِيْمَان حَرَم شَاهله اول قِيَا دِينَد دُور دِي خِي قَات پِير اَوْزَر نَدَه حَقَه مَنَاجَات اَرْتَكَن
 5 اول بَكَادَن بَرُوم قَصَه مَوَز دَاوَره كَلْدِي نَسَا اول زَمَانَكُم اَلْبِعم قِرْنِيك اَغْزَنَدَن دَاوَر بُولَك يَكِي سَوَز
 6 اِسْتَدِي سِه وَرْهَم اِنْدِي سِه بَغَايَت اَلْوَب كُو كَلْدَن بُول كجور دِيكُم اول خَا تَوَت قَطْعَا كَنْدَرَنه كَلْمَن لَبَر دَاوَرَك
 7 غَشِي نَاز لَنْدِي بَرَاهِي نِيك جَكْرِ قِر اُولْدِي بَشَايَع خَبَر لَه يَا تَوَب يَا قَلْدِي دَاوَر بُو حَال اَوْزَر كَن اول بَكَادَن
 8 **بُو عَا بِن جَر و بَا** بَكْرِي دِي اُول عَفَاي حَالِي حَرَامِي نَك اَلْت اَبِي تَمَام اَكْر دِي تَاكِي قَلْعَه قَوِي اَجَلْدَن
 9 بُولَك لَر صُون لَقْدَن بَجَه لَرِي جَان دَاخ وِبر دِلَرْ جَمْع اَلْوَب اول عَفَانَك قَاتِنَه كَلُوب دِي دِلْ كَرْم بُو دُشْمَان خُو
 10 يَزِي بَرِي ل دَاخ اَكْر دِي سَرُور بُو قَوْنَعْت وَا فِر زَوَادَه سِي جُور بَر خُو دَر آيَه وَرْ مَبُوب اَجَلْدَن سُون لَقْدَن
 11 هَلَاك اَلْوَر دَه لَاك اُولْمَقْدَن بَارِي ذِر لَك يَكْلَر بَر قَلْعَه دِي بَلُوتَر اَمَا كَم كَنْدَن جَان اَلَه كِرْمَن كَرِي بُو دَر كَم
 12 اَمَان اِسْتِنَا وِز بَا شَمُور خَلَاص اُولَا مَلِك مَالِدَن كَجْدَك دِر لَر شَكَايَت اِنْدِلَرْ قَلْعَه قَوِي اَبَا دِي كَل عَفَاي
 13 حَرَامِي دَاخ كُور دِيكُم وَاقِعَه نَك خَرِي نَه سِنْدَن رَوَادَه اَز قَلْدِي صَوِي قَلْدِي زَارِيَج صَوِي دَكْنِي هَمَانْدَم
 14 بُو عَا وَا قَا صَد كُونْدَرِي اَمَان اِسْتَدِيكُم قَلْعَه اِجْنَدَه كِي مَال طَوَارِي رُو زِي وِبر لَر حَارْمَان نَك بَا شَر جَان
 15 بُولَارَك اُولَا بُو عَا دَاخ بُو قَوْلَه رَا ضِي اَلْوَب اَمَان وِبر دِي بُو عَا تَوَرَانَدَن دُور اَنْد اِجْدِيكُم بُولَارَك
 16 تَنكِرِنَه نَقْصَان اِنِر كُور مَبَا قَان لَرِنَه كِرْمِيَا دَاوَر اَلِنَه وِبر مَبَا قَان لَرِنَه قَار يَر قَار مَبَا دِي وُقُوسَم يَا دَانِد
 17 دَفْع دَاوَر نَامَه اِنِر سَال اَبَا دِيكُم تَعْيِيْل كَلُوب قَلْعَه كَنْدَو اَبِلَا بُو شَلْدَه اِجْنَدَه كِي مَال مَنَال اَلَه زِيَا
 18 كَم اُول قَلْعَه اُولْقَدَر وَا رِدِيكُم نَهَابَت بُو عَدِي قُور قَدِي كَم كَنْدَو بُو شَلْدَه دَاوَرَك كُو كَلْمَنه خُوش كَلْمِيَا
 19 **سَنَدَن** هَر كُو كَلْدَه سَوَكُودَر شَاهَه مَال مَال جُون بِي خَدَا لُور حَبْلَك وِجْدَال
 20 اُول جَهْتَدَن قَلْدِي بُو عَا اِخْتِرَان مَال جُون اُولْمَايَه بَعْنِي اَفْعَال بِلْد دَاوَر اَبِد سَر مَالَه طَمْع
 21 اَنَسُور اُول سَه اَبِد جَلْدَر قِيل قَال كَم زِي بُون اِيلَك دُوشْت اُولْوَر مَم مَال جُون دُشْمَن اُولْوَر هَم بَا يَمَاك

1 گزجیم فرد و سوز در زنگوم لیک آنوک سوزد و زرد و کلال ناخواران مایجون غنکین الور
 2 ناخواران زنجون جا کر بلال **نشر** کلیم قولیخه جونیم کلوب داوژندی قلعه
 3 نوک فتح اولدوغین یلوب شادالوب سجد شکر ایندی آندن براف کوردیدیم قلعه ناک اوزرند کید
 4 ولیکن کوکلندن بوچریم نکارنک شهرندن کیدجک بجه سب صراید جونیم کینک براف کوزلدی سقر
 5 ازنی صفره یا قبولدی داوژنهانی ایلیا وک خاتونین قیزی برخلوته و رب ایندی کم بوله کم اگر **ایسم**
 6 **قوی بتشابه** ورسک بندن سلام ویرسک اینیم اگر بکا کورسه آنوکلا اوج شرط ایدیم اول شرط
 7 بوکم دلا دی زده اولام ایچی شرطم بواولا کم بوقلعه ناک حمیع مالک اکا ویرم اوچنی شرطم اولاک
 8 کم دزه قدر آنوک کوکلنی اینجیام آنوک دستور سوز قند سنه کتیبام الا کم حقت خدمت کم اکاها
 9 اولن کورکم سکانه جواب و زردی برالتون بستی انجوبلا طولدردی داخ اول سینی ناک اوزرند یوسف
 10 پیغبرک دم زنجایی ضکره الوب نکاح ایندی وقت یرتاج ایلا مشدیدیم قزل التون ایدی امانکم اوزرند
 11 جواهر گواهر وار دیکم هریر سی اقلیم خراجی دوردی یوسف خرینه سندن آن داخ جقاروب ایلیا وک
 12 آله صنوب اول التون بستی ناک اوزرند قوی دیدیم وار بوتلری اول جان مقصوده آلت امیدم ورم
 13 خاتون التون انجوسوج الور طبع قله اقران الاین ردی ایلیا و خاتون دخی داودک قزقند انجوبلا
 14 عورت اول ای خاتونلری او بدرب بوتاج و بوتسی التون ای جارید آله ویرب کوزرد داخ نعت
 15 نرولله تنها ورمغ قوب ایشکان یکی سورب ایسم قزقند اونه وار دکر اول یکادن داخ ایسم قوی
 16 اولرند اوردب غم بچرند اوزن یتورب طور دیکم بودا و دکنک حلا لئه عجبایش ایندی کم غمی
 17 یارلی قشروشنی نیش ایندی دیوب ادنک فراندطالعنک خوشیندن یا قوب یا قور دی بوجنه زمانک
 18 برو اوز میابه وار مدوغنه عاقبت محروم قلدوغنه فرصت کوردیکنه اینجیدی **نظم**
 19 یارنه بولما دیمجون وصلتی روز کارک ایزدیمجون شدتی توحه قیلوب ایدریدی آه و زار
 20 ناله سیندن اکلریدی مرغ زار ترکسندن دلدکنه قلو باش لاله دنک اولمشیدی طالع طاش
 21 مشکل اولور اکل یارک فرقی بوندن اوزکه یوق جهانک دیل جانوک وصلتی دل بردرد

1 ذَلَّ إِلَهُ كَوْنِ سَرُورِ دَرِ كَسَنَه يَارِك حَسَرِ نَحِي كَسُونِ
 2 خَاصَه كَمِ اِيَرِشَنَه يَارُوكَه اَجَلِ عَجْمَنَه اِيَرِ اَنُوكَه تَا كَه خَلَلِ
 3 مَوْتِ اِيَرِشَوْبِ اَوَلَه يَارِك فَرَقِي عَادِي دُرُورِ كَا دَك نَا كَهَانِ
 4 وَصَلِي تَوَكُّدِ فَرَقَتِ سَمَامِ دِرِ لَكِي نَك صُوكِدِ مَوْتِ اِيَهَامِ
 5 وَبِرِ صِلَوْنِ مَصْطَفَايِي نِي شَمَارِ **سُتَرِ** حَكِيمِ تَوَلِيخَه اَلِيَعَمِ فَرِي بُو وَجِهَه غَزَلِ
 6 اَوُيِيَه اِيَدِرِ كَتِ نَا كَهَانِ مَنظَرِ هَدَنِ نَظَرِ قَلُوبِ كُورِدِ كَمِ دَاوُدِ كُزِ فَرِندِ اَشَدِرِي وَايِلِيَا وَخَاوُونِ
 7 يَنِيَه كَلُوكِرِ اَلَزِنْدَه نَامَه حَفَه لَرِي دَاخِ وَارِ قِرِ لَكِي كَمِ دَاوُدِ كُورِدِ دَرِ كُنْدِ سِنِ دَلَامَكِ اِيَسَرِ بَغَايَتِ
 8 اِنِجُوبِ قُوجُوبِ نَرِدِ بَانَدَتِ اَشَغَا اِيَنَدِي دَاخِ قُوجُوبِي اَحَدِي اَنَدَن اَنَا سَبَلَه اِيَلُوكِ وَارِ بُو نَلَه رُكَلَه
 9 كُورِشِدِ لَرِ اَنَلَه دَاخِ سَلَامِ وَيَزِبِ كُورِشُوبِ خَالِي حَاظِرِ صُورِشُوبِ كُوبِ اَنُورِدِ لَرِ بُو حَفَه لَرِي اَوَكَلَزِنْدَه
 10 فُورِدِ دَاخِ اِيَلِيَا وَخَاوُونِ اِيَنَدِي كَمِ رَهِي سَعَادَتِ رَهِي دَوْلَتِ بِيَمِشِ كَمِ رِيخَانَكِ تَاچِ سَنَكِ اِيَاغُوكَه
 11 كَلُوكِرِ بُو فُورِدِ اَلتَوَلِي كَمِ دَاوُدِ مَحَبَّتِ سَكَا شَارِ قَلَدِي مَعْدُورِ طَنَكِ دِي اِيَلِيَا وَخَاوُونِ اِيَلَه دِي بِيَكِ اَكِرِ
 12 حَكِيمِ اَلِيَعَمِ قِرِنَكِ اَنَا سِي اَوَلِ تَاچِ اَوَلَقَدِرِ اَلتَوْنِ كُورِبِ طَمَعِ قَلُوبِ اِيَنَدِي كَمِ بَرِ بُو فُورِدِ اِحْسَانَه نَه لَاقُورِ
 13 اَوَلَا كَمِ اَوَلِ خَلِيفَه يَزَه كُورِدِ مَشَرِ اَوَلَا اَوَلِ سَرِنَكِ يَكَلِشِ كَلِشِ اَوَلَا سِرِ دَرِي غَزَدِ دَلَا دِي اَمَّا كَمِ قِرِ
 14 اَنَا سَنَكِ سُو زِيَن قَرِشُوكِ اِيَنَدِي كَمِ بَاوُدِ پِيَا مَبَرِ بَرِ جَارِ بَه سِنَه بُو زِطَمِنِ اِيَلَه مَشَرِ دِمَلِكِ
 15 اَوُرِكِ بَكَا حَلُولِ لَغَه اَنُوكِ بَكِي بَا كِيرَه سَبَبِ كَرَكِ دُرِكِ بُو تَا جَه لَاقُورِ اَوَلَا نَا كَمِ بَكَا اَلْمَغَارِ لَكَا نَعْلِ
 16 اَوَلَا اِيَنَدِي بَرِ زُورِ خُورِ كُنْدِ مَوْرَكِ قَدَرِ بِلُورِزِ عَزْدِ مَوْرِ قِلُورِزِ كُوجَلَه اَوُسْتِنَه دِي دُشَمَادَكِ
 17 بُو فُورِدِ طَمِنِ نَه لَازِمِ اَنَلَرَكِ لَاقُورِ بَزْدَه بِلُورِزِ دِيوَبِ كُنْدِ زِيَن كُورِجَكِ دَاوُدِ قَرِ نَدَا شِي جَرِ وَاوِ
 18 اِيَلِيَا وَخَاوُونِ وَدِيخِي اَوُيَايِلِ اِيَنَدِي كَمِ بَا اَلِيَعَمِ قِرِي سِنِ بَرِ قُسُوكِ قِرِي اَوَلَا سِنِ سِنِي اِسْتِيَانِ
 19 خَلِيفَه زَمَانِ اَوَلَا حُصُوصَا كَمِ حَقِ تَعَالِي نَك پِيَا مَبَرِي اَوَلَا بَرِ دِيخِي بُو كَمِ سَكَا بُو نَك بَكِي حَفَه كُورِدَه
 20 كَمِ هِيَجِ دُنْيَا بَادِ شَاهِلَزِنْدَه اَوَلَا سَكَا بِلُورِ بَرِ لَرِي اَبُوكَا كُورِدَه كُنْدِ يَا حَلُولِ لَغَه دِلِكَا دِيوَبِ
 21 سِيَلَرِ دُرِ دَاوُدِ اَوَلِ شَرِطِينِ دَاخِ سُو بِلَه دِلَرِ بَرِزْدَه اَوَلَا دِلَرِ بَعُورِ بَشَايعِ اَنَا سِي يَزِنْدَنِ

1 طوب اول تحفه لري قبول ايذب دريكم بوزم اوزره داوونكي كشي نري قبول اندكدن صكره نراغي
 2 اكاجانله كوكلدن قزموز ويزدك بونك اورميا چون آجي ورز بونك سوزنه قلمكوز دري اناسي انله
 3 ريچلا بتشايع خاتونه كوچ كلوب ايندي يا انانم ادم چكسل بتشايع اناسي سوزن ادا بليش يوز سولك
 4 قلمش درمكلن اولكارا صيم داوور ورمادم قلمومه كوكل قومازم بن يلورم اورميانك هلا كنه
 5 داووسينا ولبدر شول وقتدن صكره نري بكار صونيد كورلدن ري بكا كوكل ويزيددر چك ابايل
 6 خاتون ايندي كم يا خاتون ندن ديرسك كم داووسنك نام رادك هلاك ايتاسنه سبب اولد
 7 ايتيكم سبب شول قدد دركم آني تابوت دارايله ري جنك ايجنده دشمانه خود تابوت دارا وچه ووز
 8 ادرتمك دكلي دري اويلايل خاتون ايندي اي عقيسوز تابوت دارلوق خود مرتبه دركم بكار
 9 يكي دن يوقاروا او تور اولك الله تعالى ارادي در **نظم** سينيچون رنكوز جنكو جلد
 10 دفينه درمان يوقايرسه اكل موت ايرچك ويزم امان ايركچ بس نه حاجت ايلك ساك ايلك
 11 مينيچون نوحه نك چون نفع يوق بس عبت زادي دررطولي اكل اورميا كراوليسه داوده ووز
 12 كم اورانوك بيرنه بو بدل مرده يچون ايلكل حيري دعا ديريد ديرل كرك صالح عمل
 13 بويله ديوب ويزدي جديديز ويز صلوت مصطفىايه بي حلك **نظم**
 14 حليم قولنجه جونكم اويلايل خاتون بونك يكي سوزلري سويله ري رحم لرايلا ري اندن صكره بتشا
 15 بلك داخ خاطري سلا اولب كوكل نيشدي ميل اولديكم داوور ويز اندن البيم خاتون يزدت
 16 طوب بونلره انواع يك لركوزري يذرا چوره قزندن اغوزلاين بونلره ديدكم مصلحت
 17 اولدركم ارك كزندن داخ بني اسرائيلك اولاري كلك لركيلا كز عادت اوزرنه ديري البيم خاتون
 18 سوزيله بونلر داخ زليخا تاجن واول كوزر كلري مالي اندن قورلر كندر كلوب داوور مرده ايند
 19 داووشاد اولب حرمندن طشتره جقدي عبادنه شغول اولدي جونكم اول كچه كجوب على الصباح
 20 اولجوداودنحت اوزرنه كلوب ويزيري برحياي قفري ودي الوتراشي ايليا وقردي حرويا
 21 قفري بني اسرائيلك اون كي ميطنك اولارين جمع ايلوي قيد كورب اورميانك نام رادن

1 دَلَا اَنَاجِي كُونْدَرِي بِنَه اَوْلَاج خَاوَن كَرْدِي بِرِسي اِيلِيَا وَخَاوَن اِكِي دَاخ دَاوَدَك قَزَنْدَانِي
 2 كَرِي جَرُو بِلَا اَوِيَا اِل خَاوَن كَتِيلَكَلُوبُ المَاعْمَدَن حَاسُودَن قَزَنِر دَلَا دَلَا اِل بَعْم خَاوَن جَوَاب
 3 وَبِرِي كَم بَعْم قَزُو مَر دَاوَدَ لَا يَقِي دَلَا اِكَم جَارِي بِلَغَه دَاخ وَبِرُو مَر اَكَر كَم قَزُو مَر رَاخِي اَوَلَا دِي
 4 اَنَدَن اَوَل قَزَن دَاخِي خَبِر دَلَا دَلَا دَاوَدَ كَلَمَك كَرَك بِر حِلْفَه نَك خَاوَن اَوَل مَقْدَن سَكَا فَا بِنَ جَوَز
 5 دِير دَلَا اَوَل دَخِي جَوَاب وَبِرِي كَم بَر دَاوَدَ اَوَج شَر طَلَه وَرُو مَر اَكَر كَم اَوَل شَر طَلَه قَبُول اَبَد رَسَه
 6 وَرَم كَمِي رَه اَوَلَام وَالا كَم جِهَانُوك مَالِي بِيَا وَبِر رَسَه وَرَمَا مَر دِي اِنْدِر كَم نِيرُو رَسَن سَوِيَكَل
 7 اَوَل شَر طَلَه كَوَر كَوَر دَاوَدَ خَبِر وَبِر لَوَم دِير اِنْدِر كَم اَوَل شَر طَلَه بُو دَر كَم دَاوَدَك دَوَشَكِي بَنُو مَر بَلَد
 8 اَوَل دَلَا خَاوَن نِيك اَوَسْتِنْدَه اَوَرَم اَلِي شَر طَلَه بُو دَر كَم بَنَدَن اَكَر اَوَاغَا مَر وَجُو دَه كَوَر رَسَه
 9 دَاوَدَن صَكِر بِنَه اَوَل حِلْفَه اَوَلَا **اَوَجِي** شَر طَلَه دَخِي اَوَل دَر كَم بَنُو مَر قَصَم طَوْر حَم اَبَر وَجَه اَوَلَا وِل
 10 خَاوَن بِلَا اَوَل مَسَا م **نَسْطَر** كَر بُو شَر طَلَه جِهَلَه سِينَه بِي كَمَان
 11 اَوَل بِي رَاخِي اَوَر سَه بُو زَمَان خَد مَتِينَه بُو زَسَرَب اَوَل مَر كَنِيَز خَاك بَا يَن اَوِيَا اَنُوك بَاك جَان
 12 كَر بُو قَوْلَه اَوَل بَا رَاخِي اَوَرِي وَرَم مَر بِنَ اَلَه طَاهِر كَر نِهَان بُو بِلَه دِي بُو بَا اَنَه بَشَا بَع هِين
 13 اَوَل بِي مَامُو شَر اِي اَمِيرِي كَلَمَرَن لِيك مَامُو شَر اَوَل بُو بَا اَوَل اَحْمَد وَبِر صَلَوَت جَان دَلَدَن شَاد مَنَك
 14 **نَسْطَر** حِكَم قَوْلِيَه جُونَكَم بَشَا بَع خَاوَن دَاوَدَك قَزَنَانِي وَاِيلِيَا وَخَاوَن تَه بُو جَوَا
 15 كَم سَوِيَكَل دِي اَنَلَا دَخِي اَوَل بِلَه شِيخَه كَلَن اَرَنَدَلَه خَبِر وَبِر دَلَا اَنَلَا دَاخِي وَرَب دَاوَدَه بَلُو شَوَب
 16 دَاوَدَك خَبِر بِن اَلَدَر دَاوَدَ دَاخِي جَان كَوَلَدَن رَاخِي اَوَلَب اَوَل اَوَج شَر طَلَه قَبُول اَبَلَا دِي بَر اَنُوك
 17 اَوَرِي قَوْل اَبَدَب اَوَر مِيَانَك مَدَت مَار جَن دَخِي كَوَر دَر كَم مَدَت نَمَان اَوَل دَلَدَن اِكِي اَي دَاخ كَجَشَر
 18 بَس مَوَسَا شَر مَتِينَه بِيَا حَلَا قَلُوب تَوَرَا ن حَلْمِيَه اَوَل بَشَا بَع دَاوَدَ وَبِر دَلَا قَلَمَه دَن دَوَب كَلَاك
 19 اَوَل بُو دَلَا دَاخ بَرَا غَن كَوَر حَك اَوَل دَلَا اَمَا كَم قَوْم بِنِي اَشَر اِيَلَك بِيَكَلِي بِيَكَلِي جِهَلَه سِي جَمَع اَوَلَب
 20 بَرِن اَكَن نَهَادَه بَا شَر بَا شَه جَانُوب سَوِيَكَل دَر دِي كَم كَوَر بُو اِيَا اَوَل غَلِي دَاوَدَك اَوَر مِيَانِي
 21 هَلَاك اَوَل سَوِيَكَل نَابُوت دَاوَلَف وَبِر مَشِيكَم خَاوَن صَاخِب جَمَال اَوَل دَوَغ اَجَلَدَن اَلَا دِي

1 اَنُكُونَدَرِكَم هَنُوز اَور مِيَانَك مَوْت تَارِيخ نِيَالَدَن كَجَمَدِي يَوْ قَلُوسِن اَلَدِي بَوَقَدَر مَال وِيرِدِيكَم
 2 نَهَايَت حُصُوصَاكَم زَلِيحَا نَاجَكَم يَوْسُف پَنِيمِير زَمَانَدَن بَوَقَدَر مَالِه خَاصِل اُولَمَشَدِي اَنُكَم سَلَمِيَا مِير
 3 خَاوَت تَبَرَكَن يَوْسُف خَزِينَه سِنَدَن چِقَار وَب الِيعَم قَزِي يَكِي يَفْسُوكَ قِرَنَه وِيرِدِي قُوجَا وَايَنَدَر
 4 دَاوَدَن كُوكَلُورِي كُوزَلَرِي صُورِي اِيچِنَدَر اَوَّل يَكَا دَن خَبَر دَخِي يُوغَايَن جَر وِپَايَه وِيرِدِيكَم دَاوَد
 5 كَلُوبُور زِير قَاج كُوت اَكَلَدَن وَكِنَه سَبَب اَوَّل اُولَدِيكَم **الِيعَم قَزِي بَشَابِيكَم** اَور مِيَانَك نَام رَاوَرِي دَاوَد
 6 كَنَدِيَا دَلَاي اَكُرِيكَم اَوَّل قَز كَلِمَا مَك دَلَاي وَاكِن مَال قُوتِيَا اَلَدِي زَلِيحَاكَم نَاجَن دَاخ اَكَا وِيرِدِي
 7 بَر حِصَا دَن چَقَن مَالِي دَخِي اَنُكُ بُولِنَه حَرَج اِيچِنَك اُولَدِي دَخِي اَوَج شَرَط اَيَلَه دِيكَم اَوَّل شَرَط اَوَزَرِنَه
 8 اَوَّل قَز دَاوَدَه كَلَدِي حَتَم **اَوچِي شَرَط** بُوَكَم دُوشِكِي دَاوَدَك يَانَدَن اَوَّلَا **اَوچِي** كَنَدُودَن اَوغَلَن
 9 وَجُودَه كَلُورَسَه دَاوَدَك بَرِنَه صَكَن حَلِيفَه اَوَّل اَوَّلَا **اَوچِي شَرَط** بُوَكَم طُور چَخِي اَوچِي بَرِم اَيَرُوجَه
 10 اَوَّلَا خَاوَتَن اَيَلَه اَوَّلَا شَرَط اَوَّلَمَا دَرِي اَوَّل شَرَط دَخِي دَاوَد قَبُول اَيَلَه دِي بُونَك اَوَزَرِنَه نِكَاح قَلَدِي
 11 دِيوُب اَوَّل كَشِي حَبِر وِيرَجَك يُوغَايَن جَر وِپَايَه وِيرِدِيكَم اَوْرُب بَغَايَت عَضْبَه كَلُوب قَاوَدِي يَلَدَن وَش
 12 شَاوَرِي دِيكَم حَقِيقَت بُوَد اَوَد خَطَا قَلَدِي بَر دَر كَل بَلَكَم اِكِي خَطَا وَاقِع اُولَدِي اَنَدَن كَم دَنِيَا دَه خُور اَخِرَنَه دَا
 13 خِي مَغُور اَوَّلَا جَعَن خُذِلُور دَرِي بَكَل اَيَتَد كَر كَم يَا اَمِيرِي جَهَان وَهَلُور اَن صَاحِب قَرَان اَوَّل اِكِي خَطَاك
 14 اَصْلِي نَدَن سَوِيكَل يَلَه لُوم دَر دِلَك **عَوَالَمِي** اَوَّل خَطَا بُوَكَم اَوْرَمِيَا تَابُوت دَاوَر اَوچِي اَوَّل مَرْتَبَا لَاقِي
 15 بَنِي اِسْرَائِيل خَلْقَنَك بَكَلَرِي اَوْرَمِيَاك اَيَاغَنَه كَلَك خَدَمَتِن اِي دَجَك كَشِي دَر كَلَدِي سَبَب بَكَا عَدُو كُودَر مِش
 16 كَم مَكْنُوب سَكَا وَصُول بُولُوجِي بَر دَر لُودَخِي اِنْتِمَا سِن اَوْرَمِيَا يَه تَابُوت دَاوَر لَق وِيرَسِن عَذِر بَهَانَه قَلْبَا
 17 سِنَن دَمِش اَوَّل سُوَزَن بَر مُنْفَعِل اُولَدَم اَيَتَدَم كَه يَارِب اَوْرَمِيَا خُوز اِن بَايَمَت سَبَطَنَدَن دَر كَم اَنُكُ
 18 سَبَطَنَدَن اَشْعَا سَبَط بُوَقَدَر اَكُر سَبَط كُوز دَر لُورَسَه دَخِي تَابُوت دَاوَر لَقَه يَاهُوط سَبَط كَرَك دَر يَاهُوسُف بَنِيَا مِير
 19 سَبَط كَرَك دَر وَاكُر كَم بَهَا دَر لَقَه دِير لَرِسَه اَوْرَمِيَا بَن هُور يَا قَدَه بَاش كَسَدِي قَنَقِي بَهَلُور اَنَدَن قَبُوب
 20 بَاش كَسُوب تَر كُوبَا صَدِي وَاكُر كَم مَا لُور دِير لَرِسَه اَيَلَه فَعِير لَحَال دَر كَم بَنُوم عَلَم اَلُوب بَنَمَا يَلَه سَقَم كَنَد
 21 كَم اَوَّل وَصِيفَه سِي آخَه سِنَه كَلُوب حَقَن اَلَا اَوْبَر اَوَّلَا وَاكُر كَم غِلَم هَنَرِي وَاوَر دَر عَالَم دَر فَاضِل دَر كَم

1 در دین کرسه او ز مباح خود بر نادان جاهل در کفر او و میاد ملک نلد دیوب سوال اشک عمری که
 2 جوانند عاخر اولاً و اگر حکم بر صفت قادر دیر سک آسمان دین فراتین مزانیک نقل
 3 دلونه بر کور منج دخی قهر و اگر کم خوب نفس در الحان در دیر سیک آواره قلعه صوت حجاز دن
 4 انند در نه جهندن نه کمالیلا تابوت دارلق ویریدی دیوب فکره و رب سبب نلمازم خبر نو کفر
 5 عورت کوزل اولد و عجون مش و اریسه داود آنوک یوقلوسن کور مش در تابوت دار لغیر ویرشکم
 6 بمند راوک صفه صواش اولج و از مباح قلعین قیندن چقر مدنت باشن کسد کر هم دخی ایلا اولدیکم
 7 جنک ادماد بر قاج حراپی کلوب باشن کسد کر تر کویه اصیلر بس نشیدی یقین یلدم کم اور میاب
 8 اول تابوت دارلق ویردک اول خاتون کوزل لکندن مش بحمد الله کم هله بنوم حاتونم چر کندن
 9 اگر کم کوزل اولسا والله کم داود نظرنیه و از مردم داودی او مه داخ ایلدوب قنود دخی ایدیمز
 10 کم یلدرک داود خانه دغل صفین طمش خطاسی دخی یوکم چونکم اور میانوک خاتونته قصیدی
 11 واردی بر قاج ییل دخی صبر ایدیم یلدر دیوب آندن آلتق اولاییدی کم خلق و مایدیکم اور میا خاتون
 12 الفرجون تابوت دارلق ویر مش **سینظم** بر خلیفه اولج خانه دغل
 13 فتنه قویر خلق ایدر جنک و جلد عورتیچون براری اللده نیک سوزینه سر ادا می با عمل
 14 زن ندر کم انوجون بر آره حیلله قیلوب اینر کوز شاهی بیک زن اولسون برارک قیالکم
 15 عورتیک بیکی دکل آره بدل جونک داود اوزنی یلدرک قهر خدمت اتمک در اکا طول و امل
 16 بولاله دیوب آند یو عابهلوان قایوبن انید و زهم ماحصل مرهم اتمه لیک سن کسایر هیچ
 17 ویر صلاوت مضطرب ایندی علی **داستان داود دم آدمند بقلمه عفا** حکیم قولنجه عوان جروبا
 18 بکریکی ایلا ایلر دیک اول لشکروک حاضر اولن بکری دلا و زری نام و زری جیمعی داود دن
 19 نفرت ایندیلا اول حرکتی بکنما دکر خطا قلدی داود بیکم حق تعالی به دخی بواشن خوش کلیمیا داود
 20 اینن نبوت دفر نذرت قزیا دیدلر بولر بسوزله قلدی بویکادن داود داخ هم بر قاج کوندن
 21 صکر قلعه اوزرنه کلدی یو عاین جروبا نی اشرایک بکریلا اوزنکی سینطک دلا و زریلا داود

1 فرشو وازدي کوردي کورديکم داودک بغايت شاد رن و در جوکم بولج کيدلر قلعه نوک فر شوينه
 2 کچک مکرکم اورميانک ميتن بر يوکسک دچک اوزرند قومشکريدي اوزرند بر ترنه شکل بنا ايشلر
 3 يدي نابوت دارا لوب مرتبه سي عالي اولدوغ اخلدن هم اول قلعه جنکند شهيدا ولدوغ سيبدر بولر
 4 کنارند ايدي جوکم داودک بولر اورميانک توربه سي کنارند کلدي داود صورديکم بونه ترب
 5 دزد بکلرکي جواب ويرديکم **اورميان هوربانک** ترب سي درکم شهيدا اولدي دري داود دنا
 6 بونر کجدي کندي ايتندن انوب اوزرند برکيت قران اقوماري آندن ازل عادت بولر ايدي
 7 داودک لشکرند برالو بفلوان و ياخوز بنام کشي اچل ايرسا وفات ايلسا يا شهيدا اولسا آني داود ايلو
 8 اوزرند طوردي جميع قدين قوردي اوج کون اوجکون يار دوتري اوزرند هر صباخ واروب
 9 توراندن ربور دت قرانيت قران اوزري اچري يا نوب يا فلدي بس جميع بکلر اومرلرديکم
 10 اورميانک دخی قبرند انوب بر قاج ايت قران اقوبايدي داود هيج مقيد او لمبوب کجوب کيدب
 11 جميع بکلر نعت ايدي بوغا انجنوب دتوب داودک آني نک لجامر دتوب ايتدي کيم ياني الله اورسا
 12 نوک قبرني کجوب کندوز انوب بر قاج ايت قران قومغوزک ايتدوز اورمباخوز سنوک نابوت دارک
 13 ايدي دوستوکدي بولکن جان ويرب شهيدا اولدي خاتونر الدوغک حادنه خود سکا برديکم خلق
 14 اوجکون نابوت دارلر ويرمشکم اورميانک اولا خاتونر الا هم اورميان اولدي خاتونر الذي
 15 ويدلردي بوغرک اوزميانک قبرند کم او غر دتوب خلق آني اومرلرديکم سن آند انوب انوک
 16 اوزرند بر قاج ايت توران اقوبادک اقوبادک اولدکن استار مش خلق دبرکه کرجک
 17 مشر سندن نه خير اول بگوت اکا يسه ايتنه قنقي موزک عورني کوز لسه انوک داخ کندنه قصايد
 18 سن دري داخ دتوب کندي داودک خدمت ترک ايندي اتماکم داود بکلر بکلر سوزندن آلا
 19 ورهم جکلرکم طوزدوغ بيردن بر کجدي نه دتوب کيد بلوزند ايتندن قبروک اوزرند بلور **نظم**
 20 قلد بوغانک سري جانينه کار بکلرندن ايندي غايت داخ عار ديلرکم اين بوغانو هلاک
 21 ليکن اولدي قتنه سندن خوفکم بهادردي بغايت اولکشي لشکر اکا ايندردي هب لشي

1 بَرِيحُكَ بُوَعَانِيْنَه بَسْ خَلَلْ بَلِيحُكُمْ اُولُو رَا دَه چُو جَدَلْ اَوْ جَهْتَدَنْ اُولُو دَا مَوْشَر اُولُو رَسُوْلْ
 2 بَلِيكْ عَابِتْ اُولُو شِيْدِي اُولُو مَلُوْلْ عَا قِلْ اُولُو كِي عَادَتْ اِيْدَه صَبْرِي اُولُو
 3 كَمْ نَعْبْتِ نَعْبَلْ شِي دَر جَاهْلَكْ هَم تَنِي بِي شِيَه سِيْدَرْ كَامَلَكْ صَبْر عَادَتْ اِيْدَه نُوْبِتْ نَامْ وَرْ
 4 وَ بَر صِلَاوَتْ مَصْطَفَا يَه مَاحْضَرْ **نَشْر** حَلِيْمْ قَوْلِيْجَه دَاوَدْ بَعَا يَتْ مَلُوْلْ اَلُوْبْ
 5 بُوَعَاوِي بَكَلِيْ كِي لَكَنْ عَزَلْ اَيَلَهْ دِي اَبْتَدِي كَم بُوْنْد سُوْر دَرْ كَم بِنَم حَقْمَدَه سُوْيَلَهْ دِي بِن حُوْدَاوَتَاغْه
 6 وَرْ بُوغْزِي لِبَا سَمْ چَقَارِبْ بَانَسْ طُوْنِي دُتُوْبْ اَوْر مِيَا بَكْ تَرْ بَه سِيْنَه بَا يَانْ كَلُوْبْ هَم اُوْر زِيْنْدَه اَنُجَه
 7 قُوْرَانْ اِيْدَبْ بَر قَاجْ اَيْتْ قُرْآنْ اَقُوْبِيْ اُوْر زِيْنْدَه بَر تَرْ بَه يَا بُوْبْ عَالِي مَقَامْ اِيْتْمَكْ دَلَرْ دَمْ بُوْبْ كَا
 8 نَه نَهْتَانْ دَر بَر قُوْلْ اُولَدِي بَر قُوْلْ دَخِي اَنُوْكَ خَا تُوْنِي حَقِيْلَكُوْبْ بُوْكَارْ كَا دَا اَيَلَهْ قُوْر لَكْدَرْ عُوْرْتْ
 9 اُولَسَا اَرِي بَر خَا تُوْن دَخِي اَلُوْر اَز اُولَسَا عُوْرْتْ بَر بَر اَرَهْ دَخِي وَا دَر بِنْ اَوْر مِيَا ي اَنُوْ كُچُوْتْ تَا بُوْتْ
 10 دَا زِيْنْدَمْ كِي طَالُوْتْ زَمَانْتَه بَهَا دَرْ لَكْدَنْ اَكَلُوْر دِي طَالُوْتْ اُولَدِي سِيَه دَاوَدْ طَالُوْتْ اَتَقَا
 11 اُولَدَرْ وِي شِيَه نَطْر اَنَزْ هِيْتْ قِلْمَزْ حُصُوْصَا كَم قُوْنَشِي دُرْ قُوْنَشِي حَقِي حَقِي دَرْ كَرَكْ دَرْ كَم دَاوَدْ
 12 اَكَا بَر هِيْتْ اِيْدَه دِيْدَلَرْ اُول سُوْر يَلَهْ بِنْ دَاخْ اَكَا تَا بُوْتْ دَا زِيْلَهْ وِيْرْدَمْ حَقْ تَعَالِي نُوْكَ اَمِيْرْ
 13 سُوْبَلَهْ يِدِي كَم اَوْر مِيَا شَهِيْدْ اُولَا يِدِي اَجَلْ خُوْدْ كَلِمَا اُولَمَا زِيْدِي چَه كَرَهْ تَا بُوْتْ دَا ز اُولَسَلَرْ اَنُجَه
 14 خَنَكَه وَا زِيْلَهْ هِيْجْ سَنَه اُولَمَا دَلَرْ اَجَلْ دِي كَلِمَا دِي كُچُوْنْ اَوْر مِيَا نَكْ اَجَلْ كَلِي اُولَدِي بُوْنِي كَم وَفَا
 15 اَبَلَهْ دِي بَكَا دَاخْ اَنُوْكَ خَا تُوْنِي كْ حُسْنِ اَوْ صَارَقْتْ سُوْيَلَهْ دَلَرْ بِنْ دَاخِي كُوْرِبْ كُوْلَمْ اِيْسْتَاوِي كَم بِيْرْ
 16 عَالِيْنْدَه بَر قُوْر اَوْعَلَكْ دَاخْ اَلَمْ اُمِيْدْ وَا رِي كَم اَنْدَتْ بَر اَوْعَلُوْمْ دَخِي اُولَا نَصِيْبِيْدِي اُولَا كَم حَقْ تَعَالِي
 17 نَصِيْبْ اِيْتْدَرْ كَنْتْ كِنْسَه اِيْرَمَزْ نَصِيْبْ اُولَمِيَا نَه بِيَكْ جَهْدْ اِيْدَرْ سَكْ اَلَا كَرَمَزْ بِيْرْ نَصِيْبِمْ اُولَدِي كَم
 18 اَلَمْ خَطَامْ قِلْدَمْ **نَطِيْم** بَخْشِي اُولَسُوْنْ يَا مَن رَشْتْ وَجِيْبْ اَلَهْ كَرَمَزْ اُولَسَا دَلَرْ نَصِيْبْ
 19 جُوْنْ اَزَلَنْ اُولَشِيْدِي قِنْسَمْ اُول جَهْتَدَنْ اُولَدِي شِيْدِي عُوْرْتَمْ بَا كَه قِسْمَتْ اَشِيْدِي حَقْ تَعَالِي
 20 اُول حُتُوْنْ اُولَمَا زِيْدِي بَا كَه حَلَاوْ بُوْيَلَهْ دِي بُوْبْ اُولِيْنِي وَرْ هَمَا ي اُولَدِي حَا مَوْشَر اُول زَمَانْ اِيْ نِيْكْ
 21 سُوْر دَرْ بَكَرْ قُوْ حُسْنِيْنْ اِيْدَرْ كَرِيْجْ حَا سِنْدَرْ كَلِيُوْبْ نَفَرْتَنْ اِيْدَرْ رِيْزَهْ حَا سِنْدَا شِيْدِي رُطْعَنْ وَرْ جَرْ

1 **بَنِي إِسْرَائِيلَ** كَجَوْبٍ عَلَى الصَّبَاحِ **أَوْجُو دَاوُدَ بْنِي** دَخِيَ مِمَّ يَزِيدُنَ طُورَبَ أَبَدَسَ لُوبَ عِبَادَتِهِ
 2 يَزِيدُ أَوْ رَبِّ صَبَّحَ تَمَازِينَ قُلُوبَ كِبَا جَهَ كُوبَ إِبْرَاهِيمَ جَلِيلَ عِمَامَهُ سَنَ صَارَ نُوبَ حَلَوْنِدَتَ جَقُوبَ
 3 سَعَادَتَ سِرِيرَتِهِ كُوبَ نُبُوتَ كُورَسِي أَوْ زَرْدَنَ قَرَارَ أَيْلَا دِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَوْتَا كِي سَبْطُكَ سَلَا
 4 طِينِ سُرُورِ كِي مَبْرُو مَبَارَزَ مَهْتَرِ كِي جَمِيعَ أَلُوبَ اسْكَندَرِي جَمَشِيدِي بَزْدِيَوَانِ طُورَبَ أُولِيكَادَنَ
 5 دَخِيَ قَلَمَهُ نَزَكَ دِي دَارِي غَفَانِ نَا مَوْرَكَنْدَنَ بَكَلَرِي أَيْلَا يَزِيدُنَ طُورَبَ قَلَمَهُ كَرَنِيكَ جَلِيدَ كَرَنِيكَ كُورَبَ
 6 أَوْجَ يَزِيدَ قَتَرِ يُو كِي مَالِ كَنجِ نِيكَ دَوَهَ يُو كِي قَمَاشَ دَرَتَ يَزِيدَ قَرَقَ دَرَتَ حَبَشِي قُولَ كِي يَزِيدَ تَازِي أَتَ بَرَكَةَ
 7 قَلَمَهُ دَنَ أَلُوبَ دَاوُدَ قَرَشُوكَلَرِي بُو يَكَا دَنَ دَخِيَ دَاوُدَ عَزَتَ چُونِ أَلِ يَزِيدَ حَاجِبَ كُونَدَرِي قَرَشُوكَلَرِي
 8 أَلُوبَ دِيَوَانِ إِيحَنَه كُورَدَلَرِ حَرَامِي دَخِيَ نَظَرِ قُلُوبَ كُورَدَلَرِ بَرَا يُو قَرَمَزِي أَطْلَامَ بَارَكَا كِي
 9 يَزِيدَ دَرَتَ أَلُوبَ دَرَكَلَرِ أَوْ زَرْدَنَ قُورَمَشَدَلَرِ أَوْتَا كِي سَبْطُكَ مَلَكُ نَجَلِيلَه سِيدَ يَزِيدَ مَبْرُو سِبَاهِي
 10 صَفَ صَفَ سِيدَ سَكَنْدَرِي كِي أَمُوزَ أَمُوزَه أَوْ رَبِّ طُورَمَشَ كِي يَزِيدَ قَرَقَ دَرَتَ أَلُوبَ كُورَسِي لُصَاغَ صَوْلَ
 11 قُورَمَشَ أَتَدَتَ هَرِ بَرَنِيكَ أَوْ زَرْدَنَ نَبَرِ سَبْطُكَ مَلَكُ بَرَكَةَ بَهْلُو أَتَدَرِي بَكَلَرِي كِي سُرُورِ كِي أَوْتَمَشَدَلَرِ
 12 يَزِيدَ دَاوُدَ قَمَاشَنَدَه أَوْجَ يَزِيدَ أَلُوبَ أَلِ مَالِ كَنجِ قَلَمَهُ عَرَبَ سَبْطُكَ كِي طُورَدَلَرِ يَزِيدَ بَرَكَةَ كِي سَهَنَكُ
 13 كِي كَمَ أَلَنَدَه فَلَجَ كَمَ نِيرَكَمَ قَلَقَانِ كَمَ صَالُو كَمَ زَرَدَنَ تَوَفَا كَمَ كُورَدَلَرِ
 14 **سَبْطُكَ** هَبَ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَتَدَرِي كِي سِيمَ زَرْدَنَ كُورَسِي أَوْ زَرْدَنَ أَوْتَمَشَدَلَرِ
 15 بَهْلُو أَتَدَرِي أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ كِي رُسْتَمَ كِي سِي عَنَتَرِ دَرَدَنَ
 16 أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ كِي هَبْتَنَدَنَ قَانِ قَمَاشَ نَدَكُورَالِ
 17 أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ كِي أَتَدَرِي حَسِينِ أَوْتَمَشَدَلَرِ قَلَمَهُ يَزِيدَ أَفَرِنَ أَوْتَمَشَدَلَرِ
 18 أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ أَوْتَمَشَدَلَرِ كِي أَتَدَرِي قَمَاشَ نَدَكُورَالِ
 19 **سَبْطُكَ** حَكِيمَ تَوَلِيغَه دَاوُدَ أَوْتَمَشَدَلَرِ سَلْطَنَتِنِ
 20 كُورَبَ عَنَا يَحْرَامِي كُورَدَلَرِ حَسِينِ أَتَدَرِي يَزِيدَ بَرَكَةَ دَاوُدَ نَخْتِ أَيْلَا عَنَ أَلُوبَ
 21 أَوْتَمَشَدَلَرِ قَلَمَهُ كَرَنِيكَ كَلِيدَنَ دَاوُدَ نَظَرِ نِيدَه قُوبَ وَأَوْتَمَشَدَلَرِ مَالِ لَزِي حَقَقَه كِي چَلُوبَ أَتَدَرِي يَزِيدَ أَلُوبَ

1 بَنُو اَبْدِي كُو خَطَايَ بَشِيعَل لُطْفِ اَحْسَانِ اَيْكَلْ كَحْ خَطَايَ بِلَدَمْ عَطَايَ دَاخْ اَكَلَمْ اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَلِيمَ
 2 دَخِي قَطَاعْ اَوْلِيَا مَسْنُو كَتَمُوك قَوِيَبْ غَيْرِ كِهْ خِدْمَتِ قَلَمِيَا مِ دَرِي
 3 تَوْبَه اَبْدِي اَوْلِيَا قَطَاعْ اَوْزِي غَيْرِ وَاي طَاعَتَه سُوَرَه بُوَزِي كَتَسَه نَك مَالِيَه اَتَمَاهِ قَصْد
 4 لَيْكِن اَيْلِك اَتَمَكَا اَبَلَه جَهْد بُوِيلَه دِييُوبْ بَلُورَبْ دَاوُدْ اَوْل اَتِد نَالِي شِ صَغِيُوبْ مَعْبُودَه اَوْل
 5 هَم غِيَايَت اَبْدِي حَقْدَن اَوْلَزْ هَم شَفَاعَتِ اَوْ بِي دَن نِي كِيَا نَ مَشَل اَجَدِي بَاش اَوْل
 6 جَشِيم دَزَم مَشَل اَوْلَدِي يَاشِي اَوْل جُونْ كِيُوتِبَه آه اَبْدِي اَعْلَا دَرِي كُوش اَدْنَلَر بُوَرَكِن طَعْلَا دَرِي
 7 خَا كِه بُوَزِي سُوَرِيَن اَبْدِي نِيَا ز كَم كَنَاهِن عَقُوبَايَه كَار سَا ز اَبَلَه بِي خَلَايَدِي نَالِي شِ اَوْ جَوَا ن
 8 كَم تَرَحْم اَبْدِي دَاوُدْ اَوْل زَمَن دَكَلَه اَبْدِي نُو لِسْتَر دُر رَاه زَن وِرِصْلُوتِ مَضْطَفَايَه بَاسَن
 9 حَكِيم قَوْلِيَه عَفَا اَبَلَه دِي يُوبْ قَسَم يَا دَاوُدْ اَبْجَك دَاوُدْ دَاخْ خُوش كُورَبْ
 10 قَوْل اَبَلَه دَرِي خَلَعَت كُورَدِي اَنْدَن اَوْل قَلْعَه كَرُوك مِفْتَاحْ كَرِي ن كُورَدِي قَنِي قَلْعَه كَرُوك دَرِي يُوبْ
 11 صُورَدِي بَعُور عَفَا دَاخْ اَبَاغْ اَوْزِيَه طُورَبْ اَبْدِي كَم بَا بِنِي اَلله بَتَم حَكَم اِخْرَه اَلِيَت بَا دَه قَلْعَه دُرُوكْ
 12 بَرِي بُو قَلْعَه دُرُوكْ اَرِي **مَحْه قَلْعَه سِيدَر** اَكِنِي مَا كَرَه قَلْعَه سِيدَر اَوْ جَنِي مَرْتَبَه قَلْعَه سِيدَر
 13 حَبْرَدَل قَلْعَه سِيدَن دُور دَرِي اَوْ مَوَكُوت قَلْعَه سِيدَر بَشِي جَبْرِ جِيل قَلْعَه سِيدَر كَم دَمُور حَضَارَت
 14 دَمَكُورْ عَمْرَان دَرِي خَه بُوَا لَت مِفْتَاحْ اَوْل قَلْعَه كَرُوك دَرِي دَاوُدْ اَبْدِي يَا عَفَايَ اَوْل قَلْعَه كَرُوك بَشِي
 15 بَكَا بَرِي سَكَا اِنْعَامُ اَوْ لُسُونْ بَشَرِطْ اَنَكِه بَكَا يَا بِي اَوْلِيَا مَسْنِ دَرِي دَاخْ مَرْتَبَه قَلْعَه سِين يَنَه عَفَايَه
 16 تَوْفِيضْ اَبَلَه دَرِي اَنْدَن صُكْرَه اَوْل مَلِكْ دَاخْ دَاوُدْ اَوْ كَن كُورَبْ وَرَبْ خَزِيَنَه سِنْدَن بَر تَا ج كُورَدِي كَم
 17 اَوْل تَا ج اَصْلَكْ چَشْبِيدْ شَاهَكْ نَا جِيدِي بُو خَرَايَ نَك اَلِيَتَه عَجْم سُلْطَانْ بُو دَرِي شَاهْ اَقْل سَا يَلَه جَنَك
 18 اَبْدِي كَن بُو دَر جَنِكَن دَكُرْ مَشِيدِي نُو دَرِي شَاهَكْ نَا جِيدِي اَغْرِي بَر قَطَار دَرِي اَوْل تَا ج دَاوُدْ
 19 كُورَدِي دَاوُدْ بَغَايَتْ خُوش كُورَدِي اَنْدَن اَوْل مَالِكْ اَكِي جَشْن اَوْل اُونْ اَكِي سَبْطُكْ اَخْبَر لَرِيَنَه اَوْ
 20 كَشْدَرِي بَر جَشْن دَاخْ اَلْبَعْمْ قَزِيَنَه كُونْدَرِي كَم جَهَا ز جُونْ كَنْد يَا خَرَجْ اَبْدِي بَكُر دَاخْ دَاوُدْ
 21 اَوْل جَشْن كُورَبْ حَشِينْ اَبَلَه دَكُرْ وَا كَن بُو عَا شَنَه وِر مَادِي كِنَه اَوْ سَايَن خَرُوبَا اَبْدِي

1 خوش کور مدي آندت اول کون عتقا داخی قلعه داوده و زب اول گندنگ داو وريد و کي مرتبه قلعه
 2 ينه و زدي کندي آندت صکره داوده اول قلعه کري اوساين جرو بايه قيردي آتدي يوعا کم سنک
 3 قزدا شکر بو قلعه کري النجه چوق زحت جکندري اکا خوز کوکلم انجندري کم بنوم ارونم چکدي بوزمه
 4 قزدا اول باجق سوز کر سويله ري بو قلعه کر سنک اولسون ديوب اوساين دن دار لغين ويري
 5 اوسا داخ شادا اولب کلب الت او يدي آتدکم شها عواخي بن داخ قلکوز انوک ايند و کينه فاقوب
 6 کيد کونه قلمقل دري عذد کلا ري داود داخ قبول آيلا ري امار کم يوعا آرتو داوده کلمادي لشکرين
 7 چوک مفاينه کندي اوساين جرو بايه اول قلعه کره پاسان قوب طبط ايندي تاسليمان د ورنه
 8 زک چونکم اول کون قلعه صحر تمار اولدي يارنداسي اولج صباخ نريندن داو و چون جميع بکريلا او
 9 ريبانک تر به سي اوزريند و زدي اون دوه بوز قيون جرو بايه ريان آيلدي عالمره نيك التون اولشند
 10 ري نوران اودر دعالر قلدر اورميانک اوزريند اماري ري بر عمارت بنياد آتدکر اول ديار دن
 11 قزدا باره کوي اکا وقف آيلا ري کم آينده يه و زونديا نعمت يروده کراورميانک قزداشي اوغلي واردي
 12 اونه بلخ بن نشانل در کريدي شيخ نصب آيلا ري صکره نجي اسراينل داودک بولطفن کم کوردلر
 13 داوده تحسين آيلا ري کر يوعا وک سويله وکين بکنما در حضر تي داود چنکم کسنبايه بوز قصد ايند دلر
 14 **نظم** چونکه داود ايندي ايلک اول زملا
 15 ذللا چو باد الور ايدر کرم
 16 سنک اولمه ويرد زم دن اول
 17 نده سه صاحب کرم مشهور الور
 18 يانديم اول اکريم الدن دزم
 19 وريک الموق بولخونق ايندز
 20 **دماشدن** حکيم قولنجه چونکم داود کم اول قلعه کري فتح آيلا ري واورميانک اوزريند عمارت
 21 بابري داخ اول ولايتي اوساين جرو بايه ويرب کندري لشکرينه دستور ويري طاغندي داخ

1 قُدس شَهْرِيَه يَتَدِي سَرَايَنَه كَرُب قَرَار اِيَتَدِي دَاخِي اَوَّل يَكَاذَن اَلِيَعَم قَزِي **بَتشاي** دَخِي اَوَّل
 2 دَاوُد كُونْدَر دُو كِي قَلْعَه مَالِبَلَه جَمِيَع قِيَدَن تَمَام اَيَلَه دِي اَنَدَن بَر مَبَارَك كُون قُشَلَق سَاعَت اِجْر اَزِيَنَه
 3 كُون جَمِيَع بَنِي اِسْرَائِيْلَك بَكَلَرِي اَوْن اِي سَبَطَك بَكَلَرِي دَاوُد ك دِيوَانَه كَلُوب خُدْمَتَه خَاظِر اَلَوِي
 4 عَرُوسَر اَغْن كُور دِلَرِي كُون دَكُون اَيَلَه يُوْب سَكَن بَخِي كُون اَزِيَنَه كِيَجَه سِي دِي اَلْحَجَه اَيْنَك بَكَلَرِم دُور بَخِي
 5 كِيَجَه سِي دَاوُدِي اَلِيَعَم قَزِيْلَه كَرْدَكَا قُوِيْدَلَر نَتَا جُونَكَم دَاوُد سَرَايِي قَبُوسِنْدَن اِجَارُوكَم كِرِي كَلُوب
 6 اَلِيَعَم قَزِي كَم كُور دِي كَم شَرِيق بُوْر جَنَدَه بَر مَآء اَتُور مَشَرِكَم يُوْرِي نُوْر نَدَن اِي كَشَش شَعْلَه لَنُور لَر اَنَدَن
 7 دَاوُد دَفْع بَر غَزَلِي كُوكُل اِجْر مَبِيَاذ قَلُوب يُوْرِنَد قَرَشُو اَقُورِي بَلْبَل وَشَر دَلَه كَلُوب شَاقِدِي **نظم**
 8 بَر بَرِي كُل صَاخ سُنْبُل اَوْرِي شَكَل اَعْدَا نِشَل بَلْبَل اَتَدِي عِلْم اَلَدِي كُوكُل زَلْفَكَا هَر دَم اَهَم بُوَكَه شَاهَم مَهْمُومَا هَر كُوكُل
 9 سَن كَنَاهَم اَلَه اَهَم يَاد شَاهَم اَنَدَه نَار جَشَم فَنَان اَبَشَر نَهْتَان اَوْر سُلْطَان سِنَد قُول بَاكَا اَتَدِي نَالَان كُوكُل اَل نَامُوز
 10 وَجِه اَخْسَن خُوي نُوْسَن سُوْر سُوْسَن كُوكُل حُسْن كُشَن كُوكُل رُوشَن زَلْف جُوشَن عَكْسَار مِيَم وَلَعْل وَجَمِد رَا اَوْبُور فَالَوْن دِلَال
 11 سُوْر قَال وَفِي كَر قَال وَاَبَشَر اَل وَجَان شِكَا رَاي تَنَك وَكُوكُل سَنَك وَفِي دِي دَنك وَادِي اَوْر شَنَك وَفِي دَهَنَك وَكَا كِرِي بَرِي نِيَك كُوكُل
 12 اَبَلَك دَاوُد وَجَمَت قَان مَرُوت جَارَن مَن اَوْدَه خَلُوت اَل دِرُخْت اَبَلَه دَعُوت كُل اَبَاد **داستان ولادت ارباب داود**
 13 قُولِيَجَه اَوَّل زَمَان كَم دَاوُد م **بَتشاي** خَاوَنَلَه كَم كَرْدَكَا كِرِي بَرِي بَرِي كَم كُور دِي **بَتشاي** خَاوَنِي نَزَدَن اَلَوِي

161a

161a

1	سَدُوسْهِي قَدَلَه طَوْنِي مَنَال	خَرَامَان صَلَاحِي كَلُوب بُو كُتُوب اَوْد	آيَاغَنَدَن بَاشَر قُوتِي اَلِيَن اَلُوب
2	غَرَبِيلَه تَحْ اَوْرَه وَارَبِي بَرَبَصَه	اَنُورَب شَرِيَن سِيُوب شَرِيَنه	نُوشَر قَلُوب غَرِيَان اُولِي
3	زِيَا حَرِيَر كَر اِيَحْنَه غَرَقَه وَرَب	قُول صَلَاحِي بَرُوج صَنِي يَكِي	صَر مَشِيد كَر نَظْم
4	كُوكَلِي بَاشَدَن جَقَارَب اِنْدَلَر	صَر مَشُوب اَبَرُوصَم وَشَرِيَتَلَر	بَصَد اِي بَغَرَنه جَانِي يَكِي
5	سِينَك بِيَر اِيْدَر اِيَا جَانِي يَكِي	كُور دِسَه مَسْنَانَه بِلْبَل بُو سَتَه	كُل شَكْر اَتَدِي تَنَقُل بَر دَر مَان
6	اَوْد شَقْتَا لُوبَه اَنْدَن دِيَشَن اَوْد		تَارَه بَاغَك دِيَر دِير سِيَمَش اَوْد

7 جَان چُون اُولَدِي يَقِين جَانَانِيَه اَوْرَد اِيَا سَن پَس دَر دَانِيَه چُون دَرَاغُوشَر اَتَدِي اِي كُون بَرِيَتَر

بُولِدِ مَقْصُودِ كَلَشِي بَرِيژِن **نَسْتَر** حَكِيم قَوْلِيخَه دَاوُدَ الِیَم فَرِیژِن مَرَا
 دِیْنِ اَلَدِی عِشَقِ صَوْرِیُوبِ بَرِزِر لُودَاخِ اَوَّلَ اللّٰه تَعَالٰی یَلَا عَهْدَ اَیْتَدُوکِ نَمَازَه طُورِبِ دَاخِ کُوكِلَنَه
 شَیْطَانِ وَنَوسَه قَلَدِوِغِن کُوكِلَنَه کُورِبِ بَغَايَتِ بَرِشَانِ ذَلِ الْوَبِ هَمَانِ بَرِیژِن طُورِبِ غَسَلِ غَسَلِ
 خَلُوتِنِ طَشِرَه چَقُوبِ دُونِ نِصْفِ اِجْرَه نَمَازَه طُورِی نُوَحَه قَلَمَآ بَشَلَا دِی اَوَّلِکَا دَن **الْبِسْم**
 فَرِیژِن کُوكِلَنَه بُوکَلِی کَم دَاوُدَ کَنَدِوِزِن بَلْغَا دِی بُو قَدَر دَاخِ مَشْتَا قَلو کُوسْتَر دِی مَرَا دِیْنِ اَلِیَمَادِکِ
 دِی اَنُوجُحُونِ دَاوُدَ دُوشِکَنَدِن فِجْمِی عَاذِ قَلُوبِ طَشِرَه کَنَدِی دِیُوبِ بُو دَاخِ ذَلِ بَرِشَانِ اَوَّلَا اَوَّلِکَا
 صَبَحِ اَوَّلِکَا اَنُورِی اَیْلَا وَخَانُونِ کَم یَنکَسِی اِجَادِو کُورِی کُورِی کَم اَلِیَم بَلْکُوزِ اَنُورِی کُورِی سَکِنِ
 اَیْتَدِی کَم یَا نِکَارِنِ چُونِ مَلُولِ اَنُورِی دِنِ جَوَابِ وِیِرِی کَم یَلَمَازَمِ کِ دَاوُدِی کُورِی بَرِیژِن اَیْتَدِی
 دِیُوبِ اَشْمَارِیْنِ بُو مَلَه هَنُورِ کَلِی اَیْتَدِی بَرِیژِن طُورِبِ غَسَلِ قَلُوبِ طَشِرَه کَنَدِی بَمِ صَبْحَتِ تَرِکِ
 اَنَدِی دِی دَاخِ کُورِی دِنِ سِیَلَا بَاقِی اَیْتَدِی اَیْلَا وَخَانُونِ دَاخِ مَلُولِ الْوَبِ اَیْتَدِی کَم یَا نِکَارِنِ مَلُولِ
 اَوَّلِکَا دَاوُدَ عَادِیْتِ دَرِی بَرِیژِن اَیْتَدِی اَیْلَا وَخَانُونِ اَیْتَدِی دَاخِ بَرِیژِن طُورِبِ حَقَه عِبَادَتِ اَیْتَدِی
 سَنکَلَه دَاوُدَ مَحَبَتِ زَبَادَه دُرُزِ کُوكِلَه غَم کُورِمَه عَمَتِ شَیْشِ تَحَرِیْدَه اَوَّلِکَا غَرَمِ وِیِرِی بُو رَمَا
 نَدِی بَرِیژِن سِنِی دَاوُدَ بَغَايَتِ سَوْبَدِ سَوْبَدِ بُو فِیْهَاتِ
 وَبِ عَادَتِ بَدَرِ اَیْمِ بِنِ یَه کِه رَیْبَه قَلَا دَاخِ عِبَادَتِ کِهی وَصَلَتِ کِهی عَزَلَتِ دِکَرَا دِ
 کِهی عِشَرَتِ کِهی اَیْدَا اَوَطَاعَتِ بُو دَرَا فَا لَ دَاوُدَ اَلْکَلِ سَن حَقِ اَمْرِیْلَا اَوَّلِکَا عَادَتِ
 بَنِکِ بَکِ دِیُوبِ اَکَا بَصَحَتِ اَلَه کُوكِلَنِ اَلُورِی زِی سَعَادَتِ اَشِتِ اَیْتَدِی نِیَا وَا رَزِ بُو قَه
 وَبِ وِیِرِی کَلِ مَحْمُودِ چُونِ صَلَوَتِ **نَسْتَر** حَكِيم قَوْلِيخَه دَاوُدَه بَرِیژِن اَرْتَوَفِ
 اَوَّلِ خَاوَنُکِ قَاتِنَه وَارَمَدِی عِبَادَتِنِ بُو زِیْنِ اَیْرَمَا دِی بَرِیژِن دَاخِ بُو دَرِی کَم بَرِیژِن نَمَامِ دَاوُدَ
 اَوَّلِ خَاوَنُکِ عِشَرَتِ اَیْلَا دِی اَوَّلِ خَاوَنُکِ دِنِ دَاوُدَ بَرِ اَوَّلِی وَجُودَه کَلِی کَم اَدِی
 اَوْنِ کُونِ حَیَا نَدَه اَوَّلِ اَنَدِنِ صُکْرَه بَغَايَتِ حَسَنَه وَضَعِیْفِ اَوَّلِی اَلُومِ حَدِنِ وَرِی دَاوُدَ کُورِبِ
 بَغَايَتِ اَجَدِی اَغَلَا دِی اَیْلَکَم کُورِنْدُورِکِ بُو رَکِنِ زَارَاوَرِیْلَا طُغَلَا دِی قَحْنِکَم اَوَّلِ اَوَّلِکَا عَمِی اَوْنِ

1 بَنِي كَوْنَه كَمِ بَنِي اَوْغَلْنَجِي وَفَاتِ اَيَلَوِي اَوْغَلِي وَفَاتِ اَيِدْجَك دَاوُد سَجْدَه شُكْرَانِي اَغْلَمَارِي
 2 دَنِي اَمْرِي اَيَلَوِي اَوْغَلْنَجِي مَوْسَا شَرِيعَتِ اَوْزَرِنْد تَوْرَان حَلْمَنَجَه يُوَيْب كَفَن صَارُوْب اَنَاسِي اَشِيَانَا
 3 نَبِي يَانَن فُورْدَر حَوْرَان قَلَمَه سِنْدَه دَفِن اَنْدِر كَم دَاوُد اَقْرَاسِي جَمِيع اَنَدَه يَتُورِي اَنَدَن دَاوُدَن سُول
 4 اَيَلَوِي لَر كَم بَاد اَوُد نَجَب اِنْدُوك كَم عَادَن اُولْدَر كَم اَوْغَلَن اُولْجَك اَغْلِيَا ذِك سَن اُولْمَزْدَن
 5 اُول اَغْلَاوُك اُولْجَك شَاذِلَق قَلْدُوك دَرِي دَاوُد اَيَلَه جَوَاب وِيرِدِر كَم اُولْمَزْدَن اَزَل اَنُوكْچُون اَغْلَه
 6 دَم كِي حَقَه نِيَاز اَيَلَه دَم اَمِيْد وَاَرْدَم كِي حَق تَعَايَن قَوْلَن اَسِر كِيُوْب اَوْغَلْنَك رُوحَن قَبْص اَتِيَاي
 7 جُونِ كَم قَبْص اَيَلَه دِي حَق اَمْرِنِه مَحَالِفَت قَلُوب اَغْلَمَا دَم صَبْر اَيَلَه دَم سَجْدَه شُكْر قَلْدَم وَبَرْدَاخ بُونِ كَم
 8 اَغْلَاو مِغَالَه اُولْدِر لَر **نُطَم** جُومِنَت اَغْلَقْلَو دِير اُولْمَز بُو مَقْصُود جُوق اَغْلَاوِن دَه بُونِ
 9 نَبْت بِيچُون جَنُومَه خَيْر اَمْن حَقَك اَمْرِي دُر رِيَس صَبْر اَدَمْن اَنُوكْچُون اَهْل عِرْفَان غَم كُتُور
 10 نَمِي اَدَم دَكْل عَالَم كُتُور مَز كُتُور جُونِ كِي كَلَا جَك اِيرو كُكُج كَرَك چَكْمَا بَعَصَه اَدِي هِنِج
 11 نَجْمِي دَلْدَن كُتُور اُولَن اُولُسَر غَمَك لَفْعِي نَدَر دَشْمَان كَلِي سَر غَمَم كَرِي بَدْر اُولْمَا مِشْم شَاد
 12 رِي شَادَم بُو فِغَر اَنَزَم يَاد اَكْر غَمَكِين وَاكْر حَزَم عَمْرَاوَر بَكِيَسْتَر دَر سَزَم اَتِيَا فَرَا مَوْش
 13 رِي فِير كِي مَحْمَد جُون صَالُوت سَكَا يَارِين قَلَا تَا كِي شَفَاعَت **دَاسْتَان تَشْبِيْلَت مَاضِي**
 14 دَكْلَه اِنْدِي رَمْرِي حَالِي دَاسْتَا دَاوُد اُولُور عَقْلَك اَكْلَا فِي الْمَثَل
 15 كَامِل وَفَا ضِل دُر رِيَقْدَر خَلَل اُول جَهَنْدَن كَاه كَاه اُولُور مَلُول
 16 كُكُيِي دَنِيَا بَه وِيزَن يِي كَمَاَن اُول اُولَن اَوْغَلَن دِيحِي اَكْلَه اَمَم
 17 نَسَكُك اُولُور قَوَاسِي اِي هَمَام پَس تَعْلُوق دَن كَسِل بُو دَر سَبَق
 18 عَارِيسَنَك دَنِيَا وِيرِمَا كُوكُل حَقَه لَا يَف اَلِكُل صَالِح عَمَل
 19 كَا بَر مَبَا وَفَسَر شَيْطَان دَن حَلَك بَوَاعُول وَفِيَز جُون اُولْمَا مَلُول
 20 زَنِييِي دَنِيَا نَدَر يَا حُوز وَلَد حَالِق اَسْتَايَن خَلَا يَقْدَر كُجَر
 21 اَكْ كُوكُل وِيرِمَكِي دُر دُوعَنَا كَلَسِييِي تَرَك اَدَب اَسْتَا اَحَد
 خَالِطِي فِرْدُوسَنَك عُثْمَان اُولُور سُوْزِي پَنِه دُر لَامَن جَانْدَر

1 دَرِي قَرَاتِ جَوهرِ سَنَامِ دَر
 2 شُكْرِ مَنَّتِ خُدايِ نِي نَهائِ
 3 دِلومَه لَطِيفِ وِزِرِي قِصَاحِ
 4 خُدا دَن بُودِ دَر مَقْصُودِ مَوْزِيسِ
 5 قَلَمِ اخِرِ اقْوَانِ وِ نَمَاسِ
 6 بُوکا هَمَتِ دَر نَمادِ جَوْ قِصَاحِ
 7 اقْوَانِ اِشِيدِ اَنَدِ عِنَايِ
 8 قَلَوکِ فِرْدَوْسِ نِکِ عَفْوَائِ کُناهِ
 9 دِلو جَانِ دَن وِزِرِ نِي حَدا صَلاوَتِ
 10 کَنه نَوادِ کِه عَبدِ نِه شَهِ سُلْطَانِ کُورِغِزِ
 11 چَکِ بَوِی دِلومِ دَر دِي جَوْ صَراوَلِی دَوِکِ
 12 کِم اَوَلِ بَوِی کُشِ اَوِی مَلِکِ رُوحِ کُورِغِزِ
 13 چَکِ طَلَمَایِ نِجَوِی سَکَنَدِ دُشَرِ بُوکُو کَلَمِ
 14 وِزِرِ شِیرِزِ جَنی بِرَدِ اَلوِ پَنهَانِ کُورِغِزِ
 15 سَلِکَمَانِ قَانِ باحِترِ وِ سَکَنَدِ بِلَافِ جِئِمِ
 16 قُصُورِ یَوقِ قُصُورِ رَحْمَتِ خَانِ کُورِغِزِ
 17 صَلاوَتِ وِزِرِ مَحْمُودِ دِجِ دِي سَوِجِشِ
 18 دَاوَدِ اَمِ بَرایِ اَوِ مَکِبا حَکِیمِ قَوِیغِه رَا وِیَانِ اَخْبَارِ اَفْلاطُونِ بُونایِ تَعْلِیغِه حَدا نِیَانِ مَحْتَارِ بُو سَلِکَمَانِ
 19 نَامُوكِ مَصْنَعِی فِرْدَوْسِ دِلِندِ اَوَلِ وَجْهَلِه اَصَحِ حِکَايَتِ اَمَلِکِ رَوَلِیَتِ قَلَوِبِ ایدِرِ کِم چُونِ کِم اَدْنِیا وُفَاتِ
 20 ایلِدِی جَمِیعِ بَکَرِ دَاوَدِ تَوِیْبَه کَلِکَلِ اَمَلِکِمِ کَا نَه بِنِغَامِ بَرِ دَمِ کَلِمادِ لَرِ اَوِ مِیَانِکِ خَاوُونِ خِیَتِ لَوَبِ
 21 اَلدَقْدَقِ صُکْرَه هَر کِزِ اَنکَرِ دَاوَدِکِ فَاثَنَه کَلِماتِ کَرِ کِم دَاوَدِکِ اَوَلِ حَادِثِ سِنِ خُوشِ کُورِ مَادِ لُورِ دَاوَدِ دِی

1 بُولَاوَرَك نَغْبِيه دَخِي كَلِمَاوَرَك بَلَدِي بَغَايَتِ اَنجِيْدِي اَنَدَن اُول كُون كِيَم كَجِي يَارِنْدَايِي اَوْن اَكِي سِبْطَا
 2 بَكْرِيَن بَكْرِيَت بِيَرِيَسْتَن تَوَانَا وَكَدَايَسْتَن اَعْلَا وَارِنَايَسْتَن مَسْجِد دَعْوَتِ اَبَلَدِي كَلَدِي دَخِي نَمَاز دَن صُكْرَه
 3 مَنَبَرِ چَقُوب وَعَظِ اَبْتَدِي كِيَم اُول مَجْلِسَدَه نَاشَن بِيغَا مَبَر وَكَاز بِيغَا مَبَر دَخِي عَلَيْهِمُ السَّلَام بِلَا اَبَدِي
 4 كِيَم اُول زَمَانَدَه دَاوُد دَن غِيَرِي نَبِي اِسْرَائِيل اِجْرَه اُول اَكِي بِيغَا مَبَر وَارَدِي كِيَم مَشْهُور مَعْرُودِي اَمَّا كِيَم
 5 دَاوُد سَرَسَلَرَا نَدَر سَرَسَل دَكَلَدِي اَنَدَن دَاوُد عَلَيْهِ السَّلَام وَعَظِ اِجْرَه اَبْتَدِي كِيَم اَللّٰهُ تَعَالٰى يَه مَنَاجَاتِ اَبْتَدِي
 6 اَبْتَدِي كِيَم اَلَا هِي بَر كَشِي اِخْلَاصِلَه صَلَات وَتَقْدَه اِخْلَاصِلَه اَبْدَتِ اَلْوَب سَجْدَه بَا بُولَسَا اَنُوك اَنُوك نَدَا
 7 تَعَالٰى جَاوَعْلَا جَوَاب وَبِرْدِي كِيَم يَادَاوُد اُول كَشِي نُوك ثَوَاب اَبَلَدِي كِيَم بَنِي كُورَه بِلَا بَنِي يَلَا وَبَنُومَلَه بِلَا اُولَا دِي
 8 بِنَه مَنَاجَاتِ قَلَدِي اَبْتَدِي كِيَم اَلَا وَسَيِد وَبُولَاي مَرِد وَتَوَانَاي بَر كَشِي اَوْ رَج دَسَا صَوْصَا اِجْسَه اَنُوك
 9 لَوَاب نَدَا اَللّٰهُ تَعَالٰى جَوَاب وَبِرْدِي كِيَم يَادَاوُد اُول يَارِيَن مَحْشَر كُونَدَه اُول كَشِي صَوْن نَقْدَن اَمِيَن
 10 نَقْم كُونَر صُونَدَن اَكَا صَوْبَرَم دَخِي چَه مَوْنَلَرِي دَخِي صَوْرَه دِي بِنَه اَبْتَدِي كِيَم اَطْعِي وَاي بَارِ شَاهَد
 11 بَارِ شَاهِي بَر كَشِي كِيَم صِدْقَه لَا اِلَه اِلَّا اَللّٰهُ دِي سَه اَنُوك ثَوَاب زَرْدِي نَدَاي اَلْوَهِيَت كَلَدِي كِيَم يَادَاوُد
 12 زِيَن اَكَا شُول قَدَر ثَوَاب وَيَرَم كِي حَدُوسِيَايِن اُولِيَا وَشَيْطَان هَر كَز اَنُوك اَمَانَتَه اَلَه حَالِنْدَه حَقْرِيُو
 13 كَلَا دِي بِنَه مَنَاجَاتِ قَلُوب دِي كِيَم اَلْهِي بِيَت بِنَاهِي نَحِيل قَلَك كِيَم اَبْتَدِي كِيَم بَر مَسْلَمَانَه اَوْ غُرُوب
 14 سَلُوم وَبَر مَيَا اُول قَلُوم نَحِيل دُرْدِي بِنَه اَبْتَدِي كِيَم اَلَا هِي قَلُوك سَوَكُور دِي نَدَاي اَلْوَهِيَت كَلَدِي كِيَم
 15 يَادَاوُد شُول قَلُوم سَوَكُور دِي كِيَم خَلَقَه بَنَم چُون تَوَضَع اَبَلَدِي اُول بَكَا سَوَكُور اَبْتَدِي كِيَم اَلَا هِي سَكَا شِرَك
 16 كُونَر مَيَا نُوك قَدَرِي نَدَا اَبْتَدِي كِيَم يَادَاوُد اُول قَلُومَه جَهْتَم اَوْرِي حَرَامَدَر اَبْتَدِي كِيَم اَلَا هِي قِنَق قَلَك
 17 سَكَا عَايَز دُرْدِي اَبْتَدِي كِيَم اُول قَلَم كِي بَنُوم فَضْلَمَدَن دَكْرَمَدَن سَنَه اِسْتَمَانَكَدَن عَايَز دُرْدِي بِنَه اَبْتَدِي
 18 كِي اَلَا هِي نَقْم قَلُوكَه عَذَاب قَتِي اَبْتَدِي نَحِيل خَطَاب عَزَت كَلَدِي كِيَم يَادَاوُد بَنُوم نَقْد بِنَه رَا ضِي اُولِيَا نَلَر
 19 قَتِي عَذَاب اَبْتَدِي كِيَم بِنَه مَنَاجَاتِ قَلُوب اَبْتَدِي كِيَم اَلَا هِي قِنَق قَلَك عَايَز دُرْدِي اَبْتَدِي كِيَم شُول قَلُوم كِي خَلَقَه
 20 خَلَقَه حَكَم اَبْتَدِي هَوَايَتَا بَع اُولِيَا دِي بِنَه مَنَاجَاتِ اَبْتَدِي كِيَم اَبْتَدِي كِيَم اَلَا هِي عَالِم قَلَك كِيَم اَبْتَدِي كِيَم
 21 شُول عَالِم كِيَم عَالِم لَعِيْلَه بِنَه خَلَقَدَن عَالِم اَو كَر نَمَك جَهْد اَبْلِيَا عَايَز اَبْتَدِي كِيَم اُول عَالِم دُرْدِي اَبْتَدِي كِيَم اَلَا

1 قانع کیند آیدیکم قسینه راضی و قانع اولوب کیمسیا شکایت ایشیان بینه مناجات قلوب آیدیکم
 2 الا هی خیر لک فک کیند خطاب عزت کلدیکم یاد اوذ خیر لو قل لم اولدیکم علیله عمل قلوب کدوون
 3 خلق خوشود راضی قلوب اما کم کدو کندی راضی آلبا یه دیکجک ناشت بیغامیر برندن طوب
 4 آیدیکم یاد اوذ خونکم حق تعالی نک امر نه خیر لو قل اولدیکم علیله عمل قلوب کدوون خلق خوشود
 5 راضی قلا یا بخون اورمبای سندن رنجیده ذیل قلدک سنک تحت بدکده طفسان طوقوز اوغل چقا
 6 زر قونک وارکن بر قسولک هنوز بر قوجوغ وارکن کم آندن ارتق دخی بوغلن اول یا لکوز چه قون
 7 سنک طفسان طوقوز قونک آره سنده رنجیده ذیل قلدک سنک تحت بدکده طفسان طوقوز اوغل
 8 قونک وارکن بر قسولک هنوز بر قوجوغ وارکن آندن ارتق دخی بوغلن اول یا لکوز چه قون سنک
 9 طفسان طوقوز قونک آره سنده قوا نلعلکده آره سنده ضغمداری آن دخی آلمعه قصد ایلا دیک
 10 درکن آله کرمیا ربوب اغل مزب بوغیدغن قلدک آنی جله کوندب هلاک اندوزب اول یا لکوز قوجوغ
 11 بیت المال چقارب آلدک اول بقسول سبن اجدت بدغ برده بلسا سندن خوشود اوکامکم
 12 طفسن طوقوز خاوتنه اولیدک نفسک یلب سکن اوزک قیلدک
 13 **نظم** اندوک طمع یولد اسکل خاوتنه **نظم** حقدن آرا اوکاجفک بیلیدک
 14 حکیم قونجه ناشت بیغامیر آلا دیکجک کاذ بیغامیر دخی برندن طوب آیدیکم یاد اوذ برکشی نک
 15 قشی لغند بر قسول اولسا اول کشی نک طفسان طوقوز برره برزد لک توغی اولسا دخی اولک
 16 آرسنده اول بقسول قشی سنک بر بلوجه اولسکم هنوز بیورده سن دخی بیادک اولسا اول
 17 منعم کشتک آونه برفق کلسه اول منعم اول بقسولک توغن اول قنوغه بغزلق دلسا اول بقسولک
 18 برقوق اول طفسان طوقوز قونک آرسنده ضغمداری قنصه بغزلا یوب بدر سه حق تعالی قنصه
 19 اول منعم اول بقسوله ظلم ایشرا و کورمی باخود اولمازمی ددی داود جواب و بر دیکم بغایت حب
 20 در کاذ بیغامیر آید یاد اوذ یانه چون سن طفسان طوقوز عورت قانع اولمیوب اوزمبانک
 21 بریا لکوز نام زادنه طمع آلا دیک آنی جله کوندردک اکا نابوت داریق ویردک **نظم**

1 وَزَرْدَن بُولُوكْدَه چُن نَقْصُ وَخَلَكْ حَقَّه لَابِقْ اَيْلِمَا دَك سَن عَمَلْ
 2 جَمَلِي مَحْبُوبَه وَجَانَا نِكْت سَن قَنَاعَتِ اَيْتِيوِيَت اَنَدُو
 3 نَفْسَه اَوِيُوْب قَن بَرَلت اَيْدَك اَوْدُك غُورِ نِچُون سَبْت اَيْدُوك كَمْدُورُك
 4 نَاكَه حَقَك اِيَرِسِن دِيَزَا رِنْد اِسْتَسَاك كِي اَوَلِسِن سِرُوي بِلَكْد
 5 فُويَلَه دِيُوْب اَوَلِي نَاشَن تَمَام اَوَلِد خَا مَوْش اَوَلِدَم اِجِرَه وَسَلَه
 6 وَبِر صِلَا وَت مَصْطَفَا يَش كَم **دَا سَتَان اَصَف عَالَم شَد وَفَات كُورِي بَرَجِيَا اَيْلِيَا** حَلِيم قُولُوكْدَه كَاذ
 7 بِيغَا مَبَر اَيْلَه دِيَجَك دَاوُد بَغَايَت جَحِيل اَوَلِدِي نَطُوق دِيَلَدَن مُلْدَم اَوَلِدِي مَنبَرَدَن اِنْدِي تَمَاز وَبِيَا زِي
 8 تَمَام اَوَلُوب خَلَق طِفْلِدِي اَمَّا كَم دَاوُد مَسْجِدَن جِيغَا دِي خَلَق سُوْرِنَه بَقَا دِي وَلَا كِن طُوق اَلَسِي بِيَرِي
 9 قَلَمَه دَاوُدَك عِيَبِي سُوْلِي شُو لَارِي طَعَن اَيْلَشُر لَارِي بُونَك اَوَزِيَند چُونَكَم بَرَاي كُجَدِي
 10 بَرَجِيَا دِي وَفَات اَيْلَدِي دَار اَلْبَقَا يَه رَحَلَت اَيْلَدِي دَاوُد وَارَب اَوَل اَصْحَابِي اَحْكَام تُوْرِيَت
 11 مَوْجِبَه دَقْن اَيْلَدِي حُوْدُون قَلَمَه سِنَه اَنَاسِي اَيْلِمَا نَك قَبْرِي يَانِنْدَه قُوْرِك اَوَزِيَنه قَبْرَه يُوْب
 12 قَبُوشِنْدَه نَارِيح بَارِي لَرِنْدَه زَمَانَدَه كَلُوكِن دَاوُد وَجَهْلَه وَزِي بَرَلَك اَيْلَه دَكِن عَدَل حَكْمَن عِلْمَن
 13 بَار دَلَر بُولَا دِلَه طَا شَه قَارِد كَر صُوك كَلَمَه نِشَان قُوْرِك **نَحْم** كِرْدِي سَنَك اِيَجَه اَوَل بَرَجِيَا
 14 اَوَل دِي بُولَمَاد عَالَمَدَن وَفَا كَر جِيهَان بِلَاق قَلِيدِي كَمَشَه اَوَل مَزِيْدِي اَوَل مَحْمَد مَصْطَفَا
 15 **نَشِيَر** اَنْدَن دِي نَاشَن بِيغَا مَبَر كَاذ بِيغَا مَبَر كَلَدِي لَرُو كِن دَاوُدَه قَطْعَا اَعْبَا
 16 قَلَمَاد كَر اَنَلَر اَعْبَا ر قَلَمَا يَجَق خَلَك دِي عَالَم لَرِي اَهْل اَلله دَاوُدَه زَبَاذَه اَوَل كِي بَكِي اِعْتِمَاد
 17 كَرِي كُوْتُوْر لَدِي اِعْتِمَاد كَرِي بَر دَر لُو دِي اَوَل دِي اَنْدَن اَصَف بِن بَرَجِيَا كَم اَوَل خِنْدَه كَم اَنَاسِي
 18 بَرَجِيَا وَفَات اَيْلَدِي يَكِرَم دُوْرَت يَاشِنْدَه اَيْدِي بَغَايَت عَالَم فَا كَامِل فَا ضِل وَغَا فِل اَيْدِي دَاوُد اَصَف
 19 اَنَاسِي بَرَجِيَا نَك بَرِيَنه وَفَات اَيْلَدِي يَكِرَم دُوْرَت يَاشِنْدَه اَيْدِي بَغَايَت عَالَم فَا ضِل وَغَا فِل اَيْدِي
 20 دَاوُد اَصَفِي اَنَاسِي بَرَجِيَا بَرِيَنه وَزِي بَر اِيَدِيُوْب خُوش كُوْر دِي اَصَفَت دِي دَاوُدَك عِلَا خِدْمَتِنه
 21 بُوْرِن سُوْر دِي عَالَم وَكَا مِل اَوَل لَهْج اَجَلَدَن اَنَاسِي نَك بَرِيَنه كُجُوب اَوَل تُوْر دِي وَزَارَن طَرِيْقَتِنه

1 بُولَد شُومَك طَلَم وَاَزَايْد زَطْلَم بِيَر مُوزَك كُوج وَاَز چَا كَر بَكُوم چُونَكِه اُوز كُدر اُول حَقَك بِنَفَايَر
 2 هَم خَلِيقَه عَالَمَك سِن سَرُوي حَالُوزِي اَكَلِيُوب دَكَلَه سَمَام عَدَل دَا دَايت كَم بُوز لَمَا بِنَفَايَر
 3 بُولَد دِيُوب اُولِي حَامُوش اُول وَيِر صِلَاوَت مُصْطَفَايَد يَنَزَرَك **دَا سَنَان حَكَم كُورَن دَاوُد م دَر مَبَان**
 4 **دَر مَلَكُون رَمُور شَارَت دَاوُد دَا سَن** حَكِيم قُولِجَه چُونَكِم اُول مَلَك دَاوُد شُوبَلَه دِيُجَك دَاوُد م
 5 اَنَلَا رَك قَصَا حَتَه حَبَرَان اُولُوب دَخِي دِر كَم دِيَكُوز دَعُوي كُوزِي سُولِيكُوز دَكَلَايَم حَقِيقَتَن اَكَلَايَم حَق
 6 يَسَه اُول دَعُوي كُوزِي حَق اَمِير لَه حَكَم خَلَاوَن اُول كِبَا دِي پِير بُونُور دَخِي حَبَر وَنِير دَر نِيَتِكَم حَق تَعَالِي
 7 **بُور دِي قُولَه تَعَالِي اَن هَذَا اَخِي لَه تَسْمَع وَتَسْمَعُونَ نَفَحَهُ وَاحِدَهُ فَقَالَ اَلْفَلَسْبَاهُ وَغَرَفِي فِي الْخَطَاب**
 8 بَنِي اُول اِي مَلَايَكَك بَر سِي دِر كَم يَا دَاوُد اَشُوبَتَم قَر شُدَد بَنَك طَقْسَن طُفُوز قُبُون وَاَز بَم بِير قُبُون
 9 وَاَز اَمِير بُو قَر نِدَا شَم بَكَا كُوج لَه اَلْبَتَدَه غَالِب اُولُوب اَيْدَر كَم اُول بَر قُبُون كِي دَخِي بَكَا وِير اُول دَخِي بَم مَلَكَدَه
 10 اُول سُون دِير اَمَا سَن نَدِير سِن بَا بَنِي اَلله بُو جَه قُبُونَه قَنَاعَت اَتِيُوب بَكَا طَلَم اَيْدَب اُول بَر قُبُون عَوم د
 11 خِي اَلْمَدَن اَلْمَقَاسِتَر دِي اَنَدَت دَاوُد بَلُوب جَوَاب وَيِر دِي تَكَم حَق تَعَالِي جَل عَلَا بُور دِي **قَالَ اَلْقُدُّوسُ**
 12 **سَيِّدُ الْفَقِيْهَانِ اَلِي فَا جِه اَن كِتَابُ الْمَلَطَايِنِ بِنِي بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَفَلِيْلٌ مَّا هُمْ**
 13 بَنِي دَاوُد اَكَا دِر كَم حَقِيقَتَا بُو قَر شَك اُول بَر قُبُون كِي دَخِي اَلْب كَدُوْنَك طَقْسَن طُفُوز قُبُونَه قَتَق
 14 اَشَقْسَن اَمَا بَدَر سِي بُو شَرِك كُرَك دَخِي جُو غُو بَعْضِيْنَه طَلَم اَيْدَر كَر اَلَا مَكْر شُولَه كَسَنَدَر كَم اَنَلَا اَلله تَعَالِي
 15 بَه اِيْمَان كُورُب عِيَل صَالِح اَشَا دِي كَر اَنَلَا طَلَم اَيَلَمَز كَر اَمَا بُونُور دَخِي اَز دِر كَم بَر بَرِيْنَه عَلَت اَيْدَب طَلَم
 16 اَتِيَا لَر دِيُوب اُول يَر سَنَه دِر كَم بُونَك اُول بَر قُبُونَه طَمَع كَم كَنَاه كَار كُورَن اُولُور سِن دِي دِي جُون
 17 دَاوُد اَنَلَا رَك اَرَا سَنَدَه بُو خَلَمِي اَيَلَدِي پَس اُول مَلَايَكَر دَخِي دِيَلَد كَم كَنَدُو لَرِي دَاوُد بَلَدَر كَر نَا كَه
 18 بُو رُو بَن مَقْصُود اَيْدُو كِي دَاوُد دَخِي فَهَم اَيَلُوب يَلَا زِيْرَا كَم اُول طَقْسَن طُفُوز قُبُونَدَت مَرَاذ
 19 دَاوُد تَبَه قَلَمَا عِيْدِي تَا كِيَم كَنَدَه وَنَك طَقْسَن طُفُوز عَوْرَتِي وَاِر كَن اَكَا قَنَاعَت اَنِيْب اُوز مَبَان
 20 بَر عَوْرَتَن دَخِي طَمَع اَيْدَب كَنَد سِي اَلَدِي پَس اُول اِي مَلَايَكَر جُون دَاوُدَن اَشِيْدِي بَر بَرِيْنَه يَا قُشُوب
 21 كُولَسَنَد كُر دَخِي دِيْد كَر يَابَنِي اَلله خَلَقَه حَكَم حَق اَمِير جَه اَيْدَر سِن اَمَا كَم تَسْكَ اَنَز سِن يَا جُون اُوز مَبَا

1 نۆك نر خا توننه طبع قلدك سَنَك طَقْسَن طَقْر خا تونك حرارك واركت ديووب فرشته صورته كُوب انك
 2 داوذك نظرنه قرشو كوتزلت كوكه كندكر داود جون آنلري كوردري يقين بيلديكم حق تعالى ابي اول
 3 اكي ملايكه اول حكمنده امتحان ايدوب رايلا قلدري نيتكم حق تعالى بيورزي **قوله ما وطن داود انا**
 4 **فتنا واستغفرته وخرا كما وانا ب** يعنى داود يقين ايلديكم نر ابي اول ملايكه ايتلر
 5 صوجني اكا تنبه قلدق بس اول دخی ريتدن مغفرت طلب ايدب توبيله اللهك طاعتنه اقبال ورفر
 6 كون سجده وارب باشني يردن قلدردى الاكه انجق نماز وقتلردن كم قلوب نمازين قلوبنه
 7 باشن سجده قيوب نوحه راريلو ايدردى بيرنه برخيان ايلكاي قومندي خلق آراينده اولكم ايدردى
 8 ويوعاين جروپاي دخی ولايت اوزرنه بگلر كسيدي اكا دخی اصر كشيديكم ولايت دشماندن صفكيا
 9 جري اوكان حفظ ايدو وبرخيايله مشورت قلدركم دبرسه ابي دونا
 10 **نظم** بيرنه حاكم اولوب انوك عوا خلفه حكمتي ايلديني مشتها ليك داود آه ايدردى دوركون
 11 كم دكاندن سياه اولشيدكون خسته دلدري كندك خبيثينه كي پريشان اولد چرك ايشنه
 12 نفس التدن داود ايدب آه زار نوحه قلوب اكلدي بي شمار عورنچون پنجه كر قلدري نغان
 13 عورنه دل ويرميتدي پسر جوان عاري جان اولكي ويرمزدلته نفيس اوچندن پنجه بك غيفاي
 14 داند سزدامه دشبا اولدي اسير كفته اويق هر كه اهلك باشد قوايكم قزعون هاما ان ايشيد
 15 **نظم** نطقدر فرزند سنيك پندي صبح وز صلاوت مصطفا يدماليم
 16 حكيم تويجه ايدر لركم داود نوحه راريلو ايلدوكي اول خطاينده اوترو داود فرق كون خلفده
 17 وبارزده كزب كوز باشلرين دوكردى نه طعام يوب وند ابقو اويوردي اماحق حق تعالى دت بيلديكم
 18 نركشي كلوب اكا موافقت ايدب اول كناهندن اوترو انوكه يله اغليا پسر حق تعالى بني اسراييل
 19 دورت نوز كشييه امر ايلديكم اول كناهندن اوترو داود موافقت ايدب يلو اغلا بگر آنلري كورب
 20 داوذك درد و فراق دخی زياده الوب هم دخی يازديم وياري ديلدي الله تعالى طاعلو طاشلو آمد
 21 ايلديكم داود يله يله اغلا شكر نيتكم حق تعالى بيورزي **قوله ما ولقد اتينا داود منا فضلا باجبال اوى**

مَنْ وَالطَّيْرُ وَالنَّاهُ الْخَدِيدُ وَبِرَأَيْتَكَ دَخِي بِيُورَزْ دِرِيكَمْ وَتَحْرَتَاغ دَاوُدُ لَلْبَالِ **بِسْ** دَاوُدُ عَلَيهِ
 السَّلَامُ يَرْبِيهِ وَازْ سَا لُحَاغ طَاشِ أَجَلْدَرِ وَخُوشِ طَيُورِ هَبْ دَاوُدُ لَهُ يِلَه كُوزِ يَاشْدَرِينِ دُوكَبْ أَغْلَشْ
 لُزْدِي رَا الله دُزْكَرُوشِ بِيحِ اِنْسَا هَبْ يِلَه ايدِرْ لُزْدِي **نَظْم** اِنْسُ جِنِّ وَوَحْشِ وَطَبَرُومُومَرِ
 اَغْلَشْ دِي يِلَسْنَجَه مَرِغُ زَارِ اَغْلَشْ دِي طَاغُ طَاشِ وَهَر جَا دِ اَغْلَشْ دِي يِلَسْنَجَه مَرِغُ زَارِ
 جَنِّمِ دَاوُدُ اَبَلَه يَاشْ اَقْدِرِ بِيكَمْ غَرَقَه وَازْدِي يَاشْنَه بِنَجَه بَكَا زِ نُوَحَه سِنْدَن هَر كَمْ اَكَا اَوْلَدَه
 شَفْتِ اِنْدِي كَرْ كِبَارُ وَا كَرْ صَفَارِ دُونِ كَنْدَزِ اَوْلِي اَفْغَانِ اِسْپَرِ بَكْدِيُونُكْ اُوزِرِينَه رُوزِ كَا زِ
 دُكَه اِمْدِي نُولُسْتَرِ دَاوُرْسَنِ وَبِرِصَلَاوَتِ مَصْطَفَايِ شَهَادِ **نَظْم**
 حَكِيمِ قَوْلِجَه دَاوُرِي اَمِ اُورِ مَبَانُوكْ خَا تُونِ اَلْدَقْدَنِ صُكْرَه اُولَمَاوِيكَه لُزْكَرِي لُزْ اُولِ دَمْدَن اُولِ اِكِي
 بُورْسَه كُوزِ يَاشْ دُوكَبْ اَغْلَشْ بَعْضِي مَغْسِرْ لُزْ قُولَنْدَه قُرُقِ كُونِ اُولُورْدُوعِ يِرْدَنِ قَلَقِيُوبِ طَعَامِ بِيكَمْ
 وَصُورِ اَخِي وَاقِيَاوُ وَاوُومَارِي اُولُورْدُوعِ يِرْدَنِ اُولُورْتِيُونِ يَاشْدَنِ يُوَقَارُ وَاوُومَارِي اَللّهُ تَعَالَى اِكِي مَلَا
 يِلَه كُونْدَرِي كَلُومِ اَيْنْدِيلِرْ كِه يَا دَاوُدُ اَللّهُ تَعَالَى اَيْنْدِرْ كَمْ دَاوُدِينْدَن نَزْدِرْ اَكْرَاجِ اَيْنَه طَعَامِ وَبِرِغَمِ اَكُو
 صَوَا اِسْتَرْسَه صُورِغَمِ اَكُو بَلَنْجَا عَسَه طُونِ وَبِرِغَمِ دَاوُدِكَه رِزِيكَمْ بُوَا رَا دَه هَبِجْ كُنَا يَا زِ اَلْعِنَاقِ خَبَرِي
 لَيْدَرِ غُصْلَبِ فَرَادَه شُوكَه اَه زَارِ اَفْغَانِ اِنْدِيكَمْ اَغْزَنْدَن بَرِپَارَه اُولُوجَقِبِ چُورْسِنْدِي اُولُورِي
 هَبِ يَغْدِي عَزِيزِ مَنِ عِلْمَا اَخِي اَلْفِ قَلْبِشْدَرِ دَاوُدُكْ اُولُ كُنَاهَنَه كِي اَنْدَن اُولُورْدُ دَاوُدُ كُوزِ يَاشْدَرِ
 يِنْدُوكَبْ كِلْ وَنَهَارِ اَغْلَشْ بَعْضِلَرِ اَيْنْدِرْ كَمْ بِي كُونْدَرِ اُورِ مَبَايِ چَرِي يَاشْ دُوكَبْ عَوْرَتِي
 طَعَامِ اَيْنْدِي كِي اَلْدُرْتِي كِي چُونِ دُرْدِرْ وَبَعْضِلَرِ اَيْنْدِرْ اُرْمِيَانُوكْ عَوْرَتِ عَسَلِ اَيْنْدِرْ كَنْ اَكَا نَظَرِي
 رِشْتِي كِي چُونِ دُرْدِرْ وَبَعْضِلَرِ اَيْنْدِرْ اُولِ اِكِي مَلَاوِيكَه اَللّهُ اَمْرِيَلَه دَاوُدُ اُولُ دَعُوِي كَلَنْجَكْ اُولُ
 رِزِي سُولِي اِهَنُوزِ بِي رِزِي سُولِي مَدِينِ وَبِرِشْتِنْدَن اِسْمَاتِ اِسْتَمْدَن اُولِ يَكَا جَفِ اِسْتَمْدَن دُرْدِرْ
 نَه نُوَجِيَه سُوَزِ خَبَرِ سُولِي كِي چُونِ دُرْدِرْ اَمَّا كَمْ دَاوُدُ اُولُ دَعُوِي اِيدَن مَلَكَه اَيْنْدِرْ كَمْ اَكْرُكَمْ بُوَفِرْدَا
 شُوكْ سَنَكْ اُولُ بَرِ قُوتُكْ اُولُ طَقْسَانِ طُوقُزِ قُوتِيَه كَمْ قَتْرَسَه بُونُكْ بُوَرِي دَرِسَنِ وَبُوَزِي دَرِسَنِ
 كَسَنَكْ كُرْدِي اُولِ بِي رِزِي كَمْ حَكِمِ اَنُوكْ اُوزِرِنَه يِدِي جَوَابِ وَبِرِزِيكَمْ اَكْرُكَمْ بُوَفِرْدَا شُوكْ سَنَكْ اُولُ

1 بَرَقِيوَنكَ اَلْوَب طَقْسَان طَقْسَان قِيُونَه كَم قَتَرَسَه بُونَك بُوِي دَرَسَن وَبُوِي دَرَسَن كَسَنَك كَرَك
 2 دِي اَوَل بَرِي كَم حَكَم اَنُوك اَوَرَن دِي جَوَاب وَبِرِي كَم يَا دَاوَرَن خُوِي مَوَز دِي مَلَكُوَز اَنُوك
 3 اَلله تَعَالِي نَلَم اَمِر اَه كَلَدَك كَم سَكَا كَدُو كَلَك حَالَكِي بِلَا وَرُوَر كَم اَوَل طَقْسَان طَقُوَز غُوَر نُو كَا قَانِع اَوَل
 4 اَوَر مَبَانَك اَوَل بَر غُوَرَن دِي كُوَرَب اَلدَر سَكَا هُوَسَر قَلُوَب نَابُوَت دَاوَر لِي اَكَا وَبِرَدَك اَمِدِي اَوَل مَقْصُوَرِي
 5 حَاصِل اَوَل دِي اَوَر مَبَايَه بَر غُوَرَن دِي جِي كُوَرَدَك بِن بُو حَكَم سَكَا كَرَك دَر كَم اَلنَكَا بُوَر نَكَا دَرَسَن كَلَدَك
 6 دِي دِي كَدِي لَرِي اَنَدَن صُكُو دَاوَدَم اَوَل كَنَاهَدَن اَوَتُو وَفَر كُوَن مَسِيحِي دِي وَارَب اَغَلِي شُوِي كَم
 7 كُوَر بَاشَدَن اَوَل دِي تَوِي وَبُو خِي بِي اَمَدَمَدَن يُوَر نَك دَر سِي جَتَلِي تَوِي دَشَدِي وَدِي نِيَا زَايَدَن بُو
 8 دِي كَم يَارَب سَن بِي نَه اَسِير كَمِيَه سَن اَخِيَرَن بِلُوَر مَكَم اَوَل خَطَا مَدَن اَوَتُو وَسَن بَكَا اِنْتِغَام اِيَدَسَر
 9 سَن دِي وَنَعْمَلَر اَيَدَر دَاوَد عَلِيَه السَّلَام اَغَلِي دَاوَر لَرِي قَلَدُو غِنَجَه خَاوَن كَرِي وَكُوَل كَرُو مَلُوِي كَدَر
 10 دَاوِي اَسِير كَمِيَه وَنَا رِي لَه اَغَلِي بُو اَيَدَر لَرِي كَم اَلهي دَاوَد سَنَك پَتِغَام بَر كَدَر وَهَم خَلَقَدَر اَنُوك
 11 كُوَر لَرِي اَغَلِي مَدَن چَشْمَلَر اَوَل شَدَر حَق تَعَالِي اَنَدَر خَطَاب اِيَدَب دِي كَم سَن اَبَسَم اَوَلَك بَن اَرَحَم
 12 اَلرَاحِمِيَن بَا دِ شَاهَم وَاَنُوك خَالِي سِي زَدَن بَن نِيَك بِلُوَر دَاوَد اَوَل عَالَم كَرَدِي كَلُوَب بُوِي دِي كَم
 13 نَعْل اَنَدَر دَاوَد وَفَر كُوَن طَاعَت اَيَلَدِي قَرَف بَر جِي كُوَن اَوَل جَو اَلله تَعَالِي دَاوَد جَبَر اِيَلِي عَلِيَه السَّلَام
 14 كُوَن دِي كَم كَلُوَب دِي لَرِي دَاوَد حَق تَعَالِي سَكَا سَلَام اَيَدَر اَيَدَر كَم وَارَسُوَن دَاوَد اَوَر مَبَانُوك
 15 قَبِرَدَن چَقَسُوَن بَن اَكَا جَان وَبِرَم اَوَر مَبَانُوك اَوَا زَكَلَه اَنَدَن حَلَال لِي دِلَسُوَن بَن اَنُوك كَلَامَن
 16 اَكَا شِنَد وَرِيغ اَنَدَن دَاوَدَم بَرَدَن طُوَرَب اَوَر مَبَانُوك قَبِرَدَن وَارَب چَاغَر دِي كَم يَا اَوَر مَبَاي
 17 خَالَك نَدَر اَلله تَعَالِي اَوَر مَبَانُوك جَان كُوَر وَبِرَب اَوَان وَبِر دِي كَم كَبِيَك لَبِيَك يَا دَاوَد سَن مِين بَنِي بُولَدَن
 18 اَوِيَا دَمُوَر بُوَنَدَر وَبِنَا كَدُو كَه سَنَدَن بَكَا اَخِرَت اِيَدَسَر بَكَا حَقِيَن حَلَال اِيَدَسَر اَوَر مَبَايَن
 19 اَوَر مَبَاي دِي كَم يَابَنِي اَلله حَلَال اَوَلَسُوَن دَاوَد اَشَدَب شَادَا وِلَدِي دِي كَم دَر نُوَب اَوِيَنَه كَلَه جَبَر اِيَل
 20 عَلِيَه السَّلَام كَلُوَب دِي كَم يَا دَاوَد اَوَر مَبَايَه جَمِيَع اَنَدُو كَلَك حَطَا كِي سُوِي لَرِي نَقَسَا هَمَان
 21 بَكَا مَدَا اَيَلَدُو كَلَا لِي دِي دِي دَاوَد دِي كَم بُو سُوِي لَرِي جَبَر اِيَل عَلِيَه السَّلَام جَوَب

1 دېرېځو بواوړن لاندې آر توف حيله اولنر ايله دكسه او زمبا حقتند سويله كله تا كيم به كوره يم كي حلال
 2 ابدري دېرې اندن داو د م او زمبانوك او زريند كلوب ابدريكم
 3 ايند داو د اول فېر او زريند ا حنك امري نرله دېواو زمبا
 4 فېر داو د كه صكره پسر خطاب كنم سيني اولد ورجك جالونكر
 5 بن نكاح ايدب الدم غورنك غورنك الا نه واري زختك
 6 اولبا جوش نيدم قلمستهم وار كن طقسن طقوز غورنك تمام
 7 كركنا هم غفوايدرسك او زمبا ايد سر سا كه عوض بلكي خدا
 8 كم جفردې بولمزدن او مي غاز كرسطان سن اولدك شهيد
 9 بولم ديبوب ايند نالشا اول رسول وير صلا وت مصطفىايد بر صلا
 10 حكيم قونجه داو د عليه السلام ايله دجك او زمبانوك قبرندن بر اهله جرن اوزه كلديكم ياد او دسو
 11 كه ويل طامسند بولشا ورسندن دخي طمع مي كلوب پيغامبر كر دخي بولم پي فلورسك اول طقسان طقوز
 12 غورنك سكايتما دي مكم بكا قصد ايله دك بنوم خاتونه آلفه بني بلامه صليفا جهدايدن **نظم**
 13 نفسه بچون اوبه داو د اوزيكم خلو خلكم ايلستند چون حكيم زن ندر كم كه طالبت اوله آر
 14 نسي اويدها تبا اندت حذر چون بني سن داو د اولما كام حقه و زماغه بولاسن دس زير
 15 جوكه نفسه اوبوب الدك غورنم روز محش اوله ساكه مخنم حضري حق دادمي آلي ويب
 16 بچلېن كبرجك قاره يرو اول قيامت كونكم والله اولور حق عبدك حقني الله الور
 17 روز محشرا و لقا اي شهر باز دارمي سندن ايلر كردگار خير شردن ناكم استك اير و كنج
 18 قاله صنباير سيني ساكه هيچ بولم ديبوب او زمبا كسيدي ندا وير صلون مصطفىايد منتها
 19 حكيم قونجه جونكم او زمبانك قبرندن او زمبانك جواين داو دكم ارشيد
 20 هكاه طور و كلوب وباشند طبراق قوب ويل داو ديبوب توف كون اغلدي كوزنك باشندن يوزنك
 21 اكي يافي بولا و لمشدي يار ايم باشني سجديه قوب ابدريكم الهي بني دشتم ايلس شردن سن

1 قُوتِرْ غِلْ رَا هِي بَنِي سَن يَرْتَدُّوك نِي زَوَالِ سِن بَكَا شُو بَه تَقْدِيرِ اَيْلَدَك كِم بُو بَه اَيْدَم اِهِي قِيَامَت
 2 كِنْدَه نَبُو زَه سَنَك دَر كَا هُو كَه وَارَب وَنَد كُوزَه سَكَا نَظَرِ اَيْدِنِ اِهِي بَنِي بِي جَارَه كُونِ اِسِينَه طَافَت
 3 رَكْرَكِي بِي حَيَاتَم حُجَب جَهَنَّم اُورِدَنِدَ نِي جَه سَنَه صَبَرِ اَيْدَم اِهِي بَنُو جَهْلَه حَالِي اَكَا شَكَار وَكِر كَبُور وَكِر
 4 دَر سَن كُور مَكْدَن بَنَم عَذْرِي قُبُولِ اَيْدِنِ رَحْمَتِ اَيْلَه اِهِي رَحْمَتَكْدَن مَحْرُومِ اَنْبِيَوَب وَحَقِيرَتَكْدَن دُور
 5 اَيْلَمِيَا اِهِي صُوجِي بُولُوب بُو كَنَاهِمَه اَقْدَارِ اَيْلَدَم بَنِي قِيَامَت كُونِدَه حُور وَحَقِيرَتِكِه **نظم**
 6 بُو بَه دَر يُونِب نَالِي اَيَلَا دِي رَسُول حَقِ قَنْدَه دِي لِكِي اَوَّلَا قُبُول دِي لِكِي بُولُوب دَر سَنَك اِيَرِكِي
 7 وَبِر صِلَاوَت مُصْطَفَا بِيَرَا صُول **نسخه** حَكِيم قُولِي جَه جُونِم اَوَّلَ زَمَانِ اِيَن
 8 دَاوُد بُو رَسَمَه مَنَاجَات قَلْبِ سَه حَقِ تَعَالِي دَن اَكَا نِدَا كَلْدِي كِم يَادَاوُد سِنِي يَارِ لَعَارَم اَوْلَدَم يَنَه دَاوُد دِي
 9 قَلُوبِ دَر يَكَم اِهِي سَن عَاذِل يَارِ شَاه سِن هِنِج كِنَسَبَه طَلَم اَيْلَمِ سِن كِسِرِ اَيْلَه اَوَّلَا سَا بَكَا نِي جَه رَحْمَتِ اَوْلَد
 10 كِم اَوَز مَبَانُوم خَطَايِ عَفْوَابَدَب بَغِي شَاو مِي شَد دَر دِي اَوْلَدَم حَقِ تَعَالِي جَلَاوَعَارِي نَه دَاوُدِ اَسِيرِ كِب
 11 جَبْر اَيْلِي اَكَا كُونَدَر دِي كَلُوبِ دَر يَكَم يَادَاوُد حَقِ تَعَالِي اَبَدَر صُوجِي قُولَز اَوَز مِيَادَن دِي لَدَك بَرُومِ
 12 مَز جُونِ اَوْلَد خِي سِنِي عَفْوَابَدَب اِمْدِي بَاشِكِي قَالَدَرَب وَكُوزَك بَاشِي سِي سِي لَكَم بَز دَخِي سِنِي يَارِ لَعَادَن
 13 دَر يَكَم يَتَكَم بُو دَر قَوْلَه تَعَالِي فَغْفَرَا لَه ذَلِكَ اَوَان لَه عِنْدَنَا زِلْفِي وَحَسَن مَانِب لَيْفِي يَزَاوَل
 14 دَاوُدَك كَنَاهِي عَفْوَابَدَب بَرِ لَعَادَن كِم اَنُوك بَز مَقَامُورَد قَرِي سِي وَرَمِي سِي وَارَدَر وَهَم اَخِر تَدَر دِي دُور
 15 كَلَجَك كَر كَلُومَقَامِي وَارَدَر وَامَا بَعْضِ مَعَزَلَر اَبَدَر حَقِ تَعَالِي جَلَاوَعَالِي اَيْدَم سَنَك كَنَاهِي بَز عَفْوَابَدَب
 16 بَرِ لَعَادَن دَاوُد دَر يَكَم بِلَا اِهِي اَوَز مَبَانُوم خَطَايِ بَاغِي شَد دِي بَن غَضَدَن حَالِي اَوْلَزَم حَقِ تَعَالِي يَادَاوُد
 17 بَن قِيَامَت كُونِدَه اَوَز مَبَايَه اَوَلَدَر لَطِيف كُوكُجَك مَقَامَلَر وَدَر جَلَدَر وِر مَسِي كِم كُوزَلَر كُور مِيُونِب وَفَلَقَدَر
 18 اِشْتَمِش اَوَلَا جُونِ اَوَز مَبَا اَوَل مَقَامَلَرِي كُورَه اِيَك كِم يَارَب بَن نَد عَمَلِ اِشْلَدَم كِم بُو مَقَامَه لَاف
 19 اَوْلَدَم بَن اَيْدَم اَكْرَمَن دَاوُدَه اَوْلَد اِنْدَكِي خَطَايِ سِنِي بَاغِي شَد سَنَك بِنْدَخِي سَكَا بُو مَقَامَلَرِي بَغِي شَدَم نَلَم
 20 اَنُوك عَوْضِي وَلَا اَنَدَن دَاوُد اَيْدِي يَارَب يَشْمَدِي يَلَدَم كِه بَنِي بَر كَفَايُونِب رَحْمَتِ اِنْدُوك **نظم**
 21 يَلَد دَاوُد اِيَر دِي حَقِّكَ رَحْمَتِي اِيَدَجَكْدَر اَلله اَكَا شَفَقَتِي رُوزِ مَخْشَر اَوَز مَبَاوُوك اَوَز

1 و بگذرد اول عوض هم جنتی جنتی فردوسی شتر سگ مدام دون کندز آله دایم طاعتی
 2 طاعت اولی قبله سن سن ریا کتم قبول ابد حقک خضر حقن حقن دگر سگ سن سن
 3 و بر صلوات مصطفای کجائی **شتر** لقمان حکیم قونجه ابد داوردم اورمیا
 4 نوز خاتون البوب اول خطای توبی اید کون صکره او نوز نیل کجه و کندز آغلر اما خطای اندکی
 5 وقت بنشد باشند ایدی جونکم غمنا اولندی آنوک دورت نیک ضحای واریدی هر محرابنده بوشا کردی
 6 واریدی کم هر شا کردنک بنه نیک شای صردی واریدی جمع ایدب خطای سن اکوب آغلجق اندرخی
 7 یاه آغلش کردی و دخی داود کجق سنیری کونی اولوب صحرای جقه خوب واریدی هر محرابنده بوشا کردی
 8 ری و لطیف صونله اوقسه آغلر دی طاعل طاعل و توشلر و جانور لردا و دی مرحمت ایدب یله آغلر
 9 کردی **یلمک کرم** جمیع عالم خلقک کوزلری یاشیله داود کوزی یاشلی برین جمع آیلندر
 10 داود کوزی یار شیهه اندک یاشی برابر اولمشدی رد کرد و دخی داود دم چرخ طعام بیوب و صواخسه
 11 کندونک کوزی یاشینی اول طعام و صوبی یله قوب بیزدی و اچردی و دخی شوبله نقل اولندی کم
 12 بزکون داود بی دم قر نیک کشیهه صحرای چقوب اندک حق تعالی نک کرمندن و نور کوزندن و غط
 13 ایدب شولندر سوبلر کم اندخی جماعتک او نوز یکی داود ک صحنه طاعت بر میت جان و بر دگر
 14 داود همان اوت نیک کشیهه دپ کلدی و اما بعض مفسر کرد داود بو خطای سن حیندن صحیح دگر کرد
 15 رد کرد بر احوال پیغامبر کم بنوک یکی اشک زدن اولنه یخصه پیغمبر اولن کسندر بنک کی کناهه
 16 قصدا لیا اما آتیه صحیح بودر کم چون اول ای مایه که کرد عوجی صورتیده کلوب فضیلتی خیر و بر
 17 داود آنوک حقیقتی صوب یلمدی اول پیرنک سوزیهه آتی ظلمه نسبت قلوب دید کم تکرینک پیغامبری
 18 اول سکاظم آلمش یعنی شوبله دیکش کم سنک قونکی البوب قیونیه قه همان داود خطای
 19 بودی تا کناه غمنا اولب یرلغانجه بندن او تر و آغلر دی و بندن صکره داود دم حق تعالی دت
 20 او تندر و غندن تا آنچه یدک بشن قلد و رب کو که بقصدی ایدی شول محرم اولن کسندر دخی آله کسندر کم
 21 بوزالند فکر ایدوب و کند و بر کلوب انصاف ایدب دیا کم داود کم تکرینک پیغامبری ایدک شول قندجه

1 صور چنی غفوا و لنیدین تمام قریب یل بیکم دخی زیاده کونلر سجده قیوب کوز یا شلرین د کونلر
 2 زادیله نضر عذر قلیبجه پس انله اولسا ای مؤمنون د بود عوی قلن کسندرک یوخه کبار کناه لکلا
 3 چن بر لئندرکم اوزند هنج بر کناه چون بشیمان لق یوق کوز یا شله زار لوق واستغفار و توبه
 4 یق بیکم هر کون و هر ساعت طور میب دخی زیاده کناه هدرکم اشکر فرطیکله یوکم دخی اغ اولدی
 5 د یوندا حسرت یق ای پیچاره غافل کشتی دخی زیاده اولور فور خولر سکا کروگر کد حکم و بی
 6 و بی د کسین کم حق تعالی دن سکا برآت مسلیین کلمدی امدی عجب اولد و کلد صکره حالک
 7 نیتله اولسردر هنج بلور مسر هنج غافل اولمه آج کوزکی الوم سکا کلوب یشمزدن اولکدین
 8 اخلا صله بویه کلوب اللهدن یکا دوتوب امید و ازا وله شایبکم حق تعالی فضیله و کریله غوللیر
 9 **نظم** توبه ایتک صالح عمل حق قبول امتز شمار و ماحصل
 10 حیف کاکلی عادی مغرور اوله سیر فی سزمایدن سرور اوله هرکم اوزن کورمک اوله عادی
 11 هنج اولسرت بیکم انور طاعتی حق رسولینک سزینیه اوله خوزی اوله ساکانشینغ
 12 اولسا صالح اخلا صله حشر اوله می کشتی مردی حاصله جمله سوزمند رضا یج اکثری
 13 عاقبتک طوند کوز کل سرری هرکم دیدم بلور اهلی کمال بو غطیدر اکثری و و نل خال
 14 کز سوزمندا اولد کسسه سلک و یر صلوت مضطفا ید کاهه **اعوان سلاطین ادا د شیطاد اودام**
 15 حکیم قولنجه برکون داود علیه السلام اول خطایندن او ترو مناجات قلوب اغلرکن بر آهی یلک
 16 جگر قیوب طغندر کن ابلسی دین و شیطان لغین کور دیکم داوده عمینه حق تعالی قینده مغرب
 17 و عبادت فایم اولوب مناجات ایدردرت بوز کشتی بخا شرا لیلدن داوری احاطه قلوب و جنی کز
 18 دخی اولد دوزت بوز آدمی بیله احاطه قلوب و جیلری و خوش طایفسی طایع طاشدن انوب
 19 احاطه ایدوب داود له یله اغلشدر و فوشلر دخی کوز بوزنده قناد قناده چتوب طور زلر
 20 داود له یله سبنج ایدر کز **نظم** کوزک اوچن قوش غرش اوزر کز
 21 برده انس جبر دکن اچره تمک طعن شیر و طشن مار ایقد مور جامد جانلورکم وزنی تصور

1 ایلد داودله شبنج هب جملہ سینک د لکرنده ذکر رب خود کزایت دایما اخلصله
 2 صله بی اخلصل اولک کی اخلصل منل داود ایلله سن ذکر کی کبیر هو جهان اجرو اولسن نامیر
 3 ذاکر اولکی ایر سرین رحمتہ شا کر اولکی بیتہ سن سن شفقتہ سوز بودر کم دیشیم درو السلام
 4 ویر صلاوت مصطفای ای همام **نیشتر** کلیم قولنجہ اول شیطان لغین حضرت
 5 داودک بو مرتبه سن کویوب حسدا یوب کندو کندویر در کم هی هی بن داوده جمیع مخلوقات
 6 خور داوده مسخر اولش کم خدمتہ کلشی دور تده سلیمان اولش وای اگر کم سلیمان یونک
 7 یلیند کلجک اولور سه نبوت تحتہ جقوب حکم ایدجک اولور سه بتم زریام آباغ آلتندہ بیتہ جلد
 8 جاد بودر کم بو خلق داودک آوازہ سیندن اعراض اند ورم در خی اول لعین وزیری در سلک کشی
 9 نوبی دز یانن جمع ایلدی دخی در یکم بتم زریام بو خلا یوبی اسرائیل کور رسن کم کلینی داوده
 10 متابعت فدا کر اول احسن صونیدن واول الحانیدن او ترو ایلله اولسا اول ایشہ فساد
 11 از کور مک کر کد در ی اول زریانی ملعونلر در کر کم ای بتم سید سز بریند رسک آخی ایشکا
 12 لوم ایلیر در کم بدوستی بو خلق داودن اعراض ایتن الا کم برسنه یلا کم اول داودک
 13 الحانک صیدی اول واما کم صوت الحان داودکی اولاد یوب بشلا دی ایلین علیہ اللعنه نقد
 14 ساز آلتی وار سه چنک قانون طبور ششنا و معنی قور دن غیر سن اول وقت تصنیف ایلادی
 15 اندن از نای دف نای و قور وار دی قلا نی ودخی در لوسان کر یوغدی اما کم ارغانون
 16 سلیمان عصرندک صورته کلدی بریند بیان اید و ز چو کم شیطان لعین بوسان لری کم دور دی
 17 دخی ادبی شکندہ کر یوب کندنک دز یانلرنک اللہینہ ویردی هنر سی بر ساری آله اکوب بنی اسرائیل
 18 قورمنک اجرو یور یوب چلمغه باشلا کر لعین شیطان کم مکار درر **نظم**
 19 کورند سگری آیلیند ز اول لعین کالدری ساز بله خلصی کی یقین ہی نه مکار اولور اول آکل شام
 20 کم نرندن قور تلمز هیچ امان اولیای بولند ایر در سحر له انبیانک بولن اوردر مکر له
 21 نیجه زهد اورنی بی دیر ایدر جنتی کن منزلن سجنن ایدر اول جعفر دی روضه سیندن ادبی

1 اول یدردی آدمه هم کندی اول دگرمی نوح کزبان آلبین اول دگرمی شیت نالان آلبین
 2 مَرهین نرودک اول بوبین اول اول جلیلی منجینه قوبین اول فرقی فرعون اول آل اول
 3 بی زین ایدب نبل داخی صالز اول یقندر اودک اچیند یالک اودد الهی ملعون کا غدی نور مجور
 4 کز شردن استسک آنک نجان ویر صلاوت مصطفایه یالک داد
 5 حکیم قولنج شیطان لعین بوساد کیم ایدی اول خلقک عقلسوز کزین دخی بشاد کرد اودک صلاستین
 6 دگلمای قوب بوساز لری او کز نکا طلب ایدر چله غامیل فلد کز اول خطادن اوترو د اودک الحان
 7 دخی از لکی بی اولمادی خلق طاعلای و قوش لرد دخی طغلا دی و اول حرمت کیم ازل داوده خلق ایدردی
 8 انتر اولد کوداود علیه السلام نیا ز قلوب در حکم الهی بوند خالدر کیم بکا واقع اولدی اواز مولد
 9 صفاسی کسیدری دوق کتور لیدی اول بنومه اش طعندل طاعلای خوتبارک و تعالی و خجی ایدوب در کیم یاد اود
 10 او لکی سن یز مطیع اولد و غک سبیل انسخ حاصل اولشدی چون سن عاصی اولدک بوشخت آندن اوترو اولد
 11 اول خطاک در حکم سنوک اوانکی بغلادی و سکا اش طعندل لری سندن ار کندی داود علیه السلام
 12 در یکم یارب اول کناهی عفو نمد کجی خوتعالی در یکم بلی عفو آیدم و یاز لعادتم انا حکم اول حالک
 13 اول کناه اشکاردن سنوکه بنوم آرمه واقع اولدی اول مجتوکه بعضی کتور لیدی ابرق اکا ایشتر سن
 14 چونک کوکل ویر مزین داخ سن
 15 کوکل کوزن بکلیا بوسغلیه یابنی اتر ماء سردر علویه نغسه او بده یابنی سن عقل کوز
 16 ابله کور و اول لینی نفل کور چونکه نفسک مید ناولدک آسیر اولمزین سیر مزین پس خید
 17 حق قویب نفسک اندک طلبو سنده اچدم سا که فحشدن قبو نفسنه ویرن کفی لا بد مراد
 18 فد اولب اول در کهمدن اوله یاد چون اشد دخی سوزین داود اوری فان یشینه عفر اولب الی کوی
 19 توبه ایدب ایشه اولر ملوک ویر صلاوت مصطفایه پراصول داستان خوابین داود
 20 حکیم قولنج چونک داودک کناهن الله تعالی کیم عفو آیدی و اوز میا خاتونی دخی شایع قرسی بتشایع
 21 در اولب کند و بایکاخ قلوب آندن اول و داودک طعوز او غلی کیم وجوده کلوب طور ردی اوسالوم و ان

1 وفات ایدی بیدی اوغلی باقی قلدی ذکراولوب شبعه سوواو نائن آدنیا بالاب
 2 شفقینا يتواغم در بونلرک کلسی عاقل وکامل لر بیدی سلیمان م بونلرک صوکنده
 3 وجوده کلدی دکالیندن باشک سلیمان کچیدی امارکم غلم اچره کلیندن اولوختلویدی اول وقت
 4 کیم سلیمان علیه السلام وجوده کلدی داووسکسن بیدی و سلیمانک علیه السلام مولودی طهور
 5 کلدی کی وقت داوودک کناهی هنوز اول تازیخ اچره غفلتشد زکناه غفلتسایجه داوود م
 6 اوزمبا حاتونله پیماری یقین اتمادی اگرچیم غم اند تازیخ اچره کلورکی داوود علیه السلام اوزمبا
 7 ناک خالونیم یسابع بن البساتر زکالب نکاخ ایدجک بر اوغلی وجوده کلدی کیم ایدی ایدندار ایدی
 8 بش کون غمیری اولجوق اولیرد وفات ایدی **من بعد** سلیمان وجوده کلدی دیرلر امارکم بوقول صحیح ده
 9 کلدر زیداکیم جیمع تازیخ کتب لرنند ورخی لغتان حکیم قولنجه دخی نقل نوررکم اول زمانکم داوود
 10 علیه السلام اوزمبانک حاتونرکم الیدی سلیمان غیری علیه السلام اول حاتوندن اوغلی وجوده
 11 کلما دی الا سلیمان کلدی **سنتظم** نقل افلا طون بو اکلر سک
 12 قول لغتان بودرد کلر سک اوزله سن اولحق بوزقد رکان غلیم ازرکجه انشم درین بیان
 13 راست سوزدره رکم سوبله مشم صفحه بکلش سوز شرح ایلو شتم اولدغلی جون سوز لر مجمله ملیغ
 14 یارب اوقر خلق آرا اهلی فصیح کرفصاحت اهل سک سوبله بلنج ویر صلاوت مصطفایینی درنج
 15 **قصه سام سوار و جنگ کردن جانوران خاصه** حکیم قولنجه داوود سلطنتک امارکم برتم قصورینه
 16 سامه کلدی کیم دوردنجی قات یرک اوزرینه روز کارک نختده نینا اول زمانکم سام قهرمان قاتلک تارخین
 17 او قودی دخی اول چشمندن ابدست الوب طاعت ایلای طاعت فارغ اولجوق سامک کوزلرین ایقو
 18 الی حزم شاه دخی غفلته واریدی بوکر بوند و لیکن آزان جایت اول عدو لردخی سامی کوزب وارن
 19 دلرجه بریرینه خبر ویزب دورت بش یوز قدر اولب دخی سورب شاهک اوزرینه کلدر غلوقلدر
 20 جغیرشدر بفرشدر تا کیم سامک قلا غنه آواز کرب یزندن طر وکلدی تم قلیح آله الوب کوزرکم
 21 اول جانور لردن اولقدر جانور جمع اولوب اوزر لربه کلش کیم نهایت سام وهم ایدب حرم شاهی اید

۱ دَهَمَر شَاء دَخِي يَرَا . اَلَه اَلْوَبَا رَقَه كَرِيَت بَرَقِيَا بَه وَيَرْب دَخِي طَوْر دَرِ اَوَّل بَكَادَن اَوَّل جَانَوْر دَخِي اَلْوَبَا
 ۲ كَوَلِي اَغَا جِي قَبْر وَبَن وَكِسِي دَخِي اَلْوَبَا طَاشَر اَلْوَبَا اَوْمُوْر كَرِيَتَه اَوْرَب سَامَه فَرَشُوْكَلِي كَرَشُوْل وَه جَانَوْر اَدَه
 ۳ بَخَه كَلُوْر سَه شُوْله اَلَه اَلْوَبَا كَرَسَام دَخِي اَلَه تَكْبِيْر كَوْرَب مُوسَى بِيْخَا مَبْرَه عَلِيَه اَلَسَلَه صَلَوَت وَيَرْب اَعْرَه
 ۴ اَوْرَدِيَكُم اَوَّل نَعْمَتَك هَيْبَتِيْن اَنُوْكَ يَكِي اَوْرَدِيَكُم اَكْسِي بَرِيْرَه قَلَمَا دِي بَخَه سَنَك عَقِل چَاك
 ۵ اَوَلِي طَاغَلِيَكُم اَمَّا كَم سَامُوْكَ نَعْمَتِي اَلْوَبَا طَاغَلِيَكُم اَوْرَدِيَكُم اَشِيْدَب اَوْرَدِيَكُم سَامَك اَوْرَدِيَكُم اَوْرَدِيَكُم
 ۶ دَخِي سَامَه حَمَلَه قَلِيَكُم سَامَه قَلِيَكُم اَلَه اَلْوَبَا اَوَّل جَانَوْر كَرَك اَوْرَدِيَكُم سَوْرِي سَكِي سَن سَن جَالِي كِي سَن دَخِي
 ۷ بَفَا سَنَدَن اَبَا غَنَه دَك وَارَقَه سَنَدَن دَشَنه دَك شَق اَبَدِي وَجَانَوْر دَخِي اَرَا دَن بَعْضِي سَن اَوَلِي كِي بِيْخَا اَبَا
 ۸ قَلِيَكُم اَوْرَدِيَكُم طَوْر دَخِي سَامِي طَاغَلِيَكُم اَوْرَدِيَكُم **نظم** بَعْضِي كَم بِيْخَا اَزَه جَوْن طَوْر
 ۹ سَامِي اَغَا جِيَلَه فِي خَدَا وُل اَوْرَدِيَكُم بَعْضِي كَم كَوْرَبِي بَر قِيَلَدِي كَوْرَبِي اَغَا جِيَلَه فِي خَدَا وُل اَوْرَدِيَكُم
 ۱۰ هَر يَكِي دَر مِثَال اَبَا جَنَك قَانَدَن اَوَلِي طَاغَلِيَكُم اَوْرَدِيَكُم جَانَوْر كَم قَوْرَه اَنَدَن اَز دَهَا
 ۱۱ جَنَك اَبَدَن بُوْلِيَا اَنَدَن رَهَا بِيْخَا قَمَر قَمَر بَر لَه سَامِي تَهْلُوْان اَوْرَدِيَكُم جَانَوْر كَم قَوْرَه اَنَدَن اَز دَهَا
 ۱۲ غَبَر اَبَدَن اَبَدِي جَنَكِي زِيَاد تَا جِهَانَدَه صُوْكِنَه فَرَا وُ اَد دَكَمَه كَشِي قَا زِيَمَز اَدِيَسِل
 ۱۳ دَكَمَه اَز مَوْتُوْب اَوَلِي جَنَكِي اَر كَرَكِي قَا زِيَمَز اَوَلِي جَنَكِي اَر كَرَكِي قَا زِيَمَز اَوَلِي جَنَكِي
 ۱۴ اَد وَا صَانُوْكَ كَوْرَبِيَكُم بَامَقَا وَيَرْب صَلَوَت سَن بِيْجَاي مَضْطَفَا **نظم**
 ۱۵ حَكِيْم قَوْبِيَه فَضْلَه دَرَا ز قَلَمَا يَلَم اَوَّل كَوْن اَوَّل كَجَه تَا صَبَح اَوَلِيَه كَجَه كَوْنَدِي دَخِي سَام اَنَدَن
 ۱۶ فَرَق اَبَدِيَكُم نَد كَوْنَه بَلُوْر دَخِي نَد اَبَدِيَكُم نَد كَوْنَه بَلُوْر دَخِي نَد اَبَدِيَكُم نَد كَوْنَه بَلُوْر دَخِي
 ۱۷ بُوْدِيَكُم كَوْنَدَن كَوْرَبِيَكُم اَكَلَر دَخِي كَجَه اَوَلِيَا بَغَا بَت قَا كَوْلِي عَالِي بُوْدِيَكُم كَوْرَبِيَكُم كَوْرَبِيَكُم
 ۱۸ اَوَّل جَانَوْر لَرِي دَخِي كَجَه اَوَلِيَا بَغَا بَت قَا كَوْلِي عَالِي بُوْدِيَكُم كَوْرَبِيَكُم كَوْرَبِيَكُم
 ۱۹ كُنْدَنِيَن طَوْر دَخِي بَر دَن اَبَر دَخِي اَوَّل جَانَوْر كَرَك اَنَد قَلَمَا دِي بَر طَوْر دَخِي بُوْجِيَه اَوْن كَوْن
 ۲۰ كَجَه كَوْنَدَن جَنَك اَوَلِيَا بَغَا بَت قَا كَوْلِي عَالِي بُوْدِيَكُم كَوْرَبِيَكُم كَوْرَبِيَكُم
 ۲۱ طَاغَلِيَكُم اَوَلِي بُوْلِيَا دَخِي خَضْرَاء م تَحِيْن اَلَه اَلْوَبَا دُعَاي حِيْضَر اَوْتُوْبِي حَق تَعَالِي بَد تَوَكَّل

1 قلوب اول عاصی مخلوقانی اوردیجه قیحدن حق تعالی نك عون عینایله و خضرک السلام میخانیله
 2 اوردیجه قلوب اول ری بفریدی کلا بدردی اول بنیله ای برله قیحدن اید
 3 چوقب انش باقیدی جانوردن تفرله اول جهندن جانوردن بولیدی سامه
 4 حکیم قولنجه حق تعالی نك عون عینایله خضرک عم میخانیله سامک توتیله
 5 سامک توتیله سام اول عدولک اکثرین هلوک تیرلرین خاک ایلدی دخی کلوب اول حشدن صواچدی
 6 بیز کولک اضراب کیدی نصرت ورن الله تعالی ید دایم شکرلر ایدی آذن حرمت شاهی بوقلیدی
 7 کوردیکم برطاش دینده بی خود اولوب یئور قفاسینه طاش طوقوب زخم اوزمش سام کورب توحه
 8 فلدی یانته کلدی کوردیکم خر شاهک جان اغزینته گلنیش سایی کورب کورلریدن سیلاب واری
 9 یانی آقیدی صواشارت ایلدی سام دخی وارب صو کوردی صودن کم ایدی کورب جان شیرین حقه
 10 نسیم قلوب دارلفندان بقادن کچدی سام حرمت شاهک وفاین کورب غنوی ایدی آه ایلدی فلک
 11 دن شکایت قلوب آفغان نعمانندن فلک بوزین سیاه ایلدی
 12 کورلرندن قنوباشین ایدوبن ایدآه فلد چرخک اینه سن دودیرله اولیده باشنه طاش اوزب ایدب باغی کلاچ چاک
 13 کم ترحم انداکا مرغ ماهی ماه **داستان باقن طالس پری خان سام رادر مین حایم** حکیم قولنجه
 14 سام حرمت ساهچون یاش دو کجک اغلامقه جان جگر طعلا مقده برنم قصور اول بکادن بری جان کوند
 15 دوکی بریلره کلدی کم سایی بولا کر حرمت شاهدن خبر آلا کر اول پریلرک باشی طالس خاندی چونکم آلتی
 16 قات پریک اوزرنه انوب سایی بولما کر آندن صکره کلوب اوچچی قات پریک اوزرینه کلدی کر آند دخی سام
 17 دن جبر و حرمت شاهدن اثر یلمار کر آندن صکره جاهی عقم دن نیک دزلو بویله کچد لودم جلوب اوچدی کر
 18 دوردی قات پریک اوزرنه دخی کلدی کر آند بریجه زمان جست جوقلر کر سایی بولما کر عاجز قلنجاق
 19 حق تعالی راست کوردیکم ساموک اوزرنه کلوب کوردی کر سام حرمت شاهک اوزرینی المیش طور حرمت شاه
 20 وفات ایش سام آه فریاد قلوبور سایی کورجک بو پریلر شاد اولوب سامک قتنه کلدی کر کندولرین عیان
 21 فلدی بری خاندن سلام کوردی کر و ساهچون کلدی کرین بلدی کر سام کورب تعجب ایلایوب شاد اولدی

1 وَلَا كُنْ حَرَمَ شَا... الْوَمِنْهُ بَقَايَتِ مَلُولِي طَالِسِ خَالِهْ اَوَّلِ بَرِيدِ دَخِي عَمَلِكُنْ اَوَّلُوبِ عَادَتِ لَوْنِهْ
 2 دَفَرِ اَنْدِرْ مَا... بَرِطَاشِ دِ كُوبِ عِمْرَانِ دِ بِنَجَهْ تَارِيحِ يَارِ دِرْ بُولَا دِلَهْ فَرِيدِ دَخِي
 3 حَرَمِ شَاهُكْ نَهْ وَجِهَهْ سَامِلَهْ دُورِ دَخِي قَاتِ بَرَكِ اَلْتِنَهْ كَلْدَكُورِنِ اَوَّلِ جَانُورِ لِيلَهْ جِيْنَكْ اَنْدَكُورِنِ
 4 جِيْنَكْ اَدَزْ كُنْ حَرَمِ شَاهِ بِنِ پَرِي خَاكِ وَفَاتِ اِنْدُوكُنْ بِيَانِ اِنْدَكُورْ صُكْرَهْ كَلْبِ كِرَهْ دُورِ دَخِي بَرَكِ اَوْرِيْنَهْ
 5 وَارْتَلَهْ خَالِنِ اَعْلَامِ اِنْدَكُورْ **نَسْطَه** يَارِ دِلَرِ تَارِيحِ طَاشَهْ قُودِرْ بِيَانِ
 6 كَمِ صُكْنَدَهْ كَمِ كُورْ سَهْ بِلَهْ سَهْ خَالِنِ شَاهِ حَرَمِ كَلْبِ بَرِشَاوْ سَتِنَهْ بَارِ شَاهِكُنْ خَاكِكْ اَجْرَهْ صُكْرَهْ اَوْرِنِ
 7 خَلُوعَالِهْ حَالِي بُورِ دَخِي اَلْسَهْ كِرَهْ حَقْدِنِ اَرْتُوكُوسِي دِرْ نَاكِهْ وَارْتَهْ بِلَكِ قَانِ سُلْطَانِ شَهْ مُحَمَّدِ بَاغِي اَوْرِ حَسِنِ
 8 قَانِ بُونَكُورْ قَهْ كِنْدِي صُورِ تَرِي بُورِ مَا اِنْسِ جِيْنِ وَبُوجَلَهْ تُولُوزْ اَمَانِ اِيَكَمِ حَالِ عَالَمِ بُورِ اِنْدِي وَبِرْ صُورِ شَاهِ
 9 **نَسْطَه** حَكِيمِ قُولِنَجَهْ جُونِكَمِ بَرِيدِ سَامِلَهْ حَرَمِ شَاهِكْ هِيْمَهْ سِي طَاشَهْ كَمِ تَارِيحِ يَارِ ب
 10 رِشَانِ كَمِ اِنْدَكُورْ سَهْ اَنْدَنِ صُكْرَهْ اَوَّلِ بَرِيدَهْ بَرَقَاجِ كُونِ كُورْ جِقِ سَامِلَهْ طَاشِنْدَكُورْ اِيَشِ صُوكُنْ صَاشِرْ كُوبِ
 11 دِرِ دِي كَرِيمِ اَكُورْ سَاجِي اَوْبِ اَوْچِي قَاتِ بَرِيدَهْ جِقَاوَرْ وَبَاخُورْ اَكُورْ يَرِ بُورِنْدَهْ جِنَاوَرْ اَبَلِيسِ لَعِينِ
 12 طُوبَا زِ كَا فَرِجِنِ كِرِي بَرِي هَاوَكْ اِيْدَرْ مَكْرُكَمِ شُوبِلَهْ اَوَلَا كَمِ بَاشِ اَوْرْتِيَا قُوبِ كِيدَهْ وَرَحَقِ قَالِي دَنِ نَكَمِ كُورْ
 13 سَهْ صَبْرِ اِيْدَرْ دُورِ دُوبِ دَلَا دِرْ كَرِيمِ سَامِي اَوْبِ كِيدَهْ كَرِ وَلِيكُنْ بَلَكِي كُورْ كَمِ نَهْ يُوَزْ كُوسْتَرَهْ جَلْدَرْ مَكْرُكَمِ دِرْ شَاهِ
 14 كِشَرِ شَيْطَانِكْ اَلْعَنَهْ اَكُورْ قَاتِ بَرَكِ اَوْرِنْدَهْ كَمِ اَوْتُورْ مِشْكُورِ اَوْرْتِيَا سَامِكْ حَالِي تُولُوي دُوبِ سُوْبِشُورْ
 15 شَيْطَانِ دِرْ كَمِ اَوَلَا كَمِ وَرَبِ سَامِكْ دُورِ دَخِي قَاتِ يَرِ اَوْرِنْدَهْ حَالِي نَدْرِيْلَهْ كُوبِ بَرَهْ حَبَرِ كُورْ دِرِ
 16 اَبَلِيسِ دِينِ اَيَلَا دِيَجَكْ هَمَانْدَمِ كِشَرِ اِهْدِشَرِ بُولِي مَلَوْنِ دَمِ چُكُوبِ اِچُوبِ كُنْدَكُورْ كُوبِ دُورِ دَخِي قَاتِ
 17 بَرَكِ اَوْرِيْنَهْ سَامَهْ بِنْدَكُورْ سَامِلَهْ اَوَّلِ فَرِ بَرِي صَاغِ وَسَلَوْمَتِ نِي مَلَوْتِ كُورْ سَوْرِبِ اَبَلِيسِ كُوبِ حَبَرِ
 18 كَرِ اَبَلِيسِ سَامِكْ جِيَانَهْ فَرِ اَغْنَهْ اِنْدَكُنْ اِشْتِدِي نَقْدَرْ كَا فَرِي خِرْ كَرِ وَارْتَهْ سَامِكْ اَوْرِيْنَهْ كُودَرِ سَاجِي هَلَاكْ
 19 اِنْمَا اَمْرَانْدِي يُوَسِرْ لَهْ وَرِيسِ بَاشِرِ دِ كُوبِ كُودَرِ دِي اَنْتَرِ دَخِي فَرِ بَرِيكْ كَا فَرِي جِيْنِ كِرِيْنِ اَوْبِ عَزَمِ سَامِ نَلُورْ
 20 كِنْدِي كَرِ اِنْدَرِ شَيْطَانِ دَارِشَانِ حَقِ دَكَلَهْ تَارْتِ دِ اِسْتَانِ اَجْرَهْ مِشْكَلِ شَرَحِ اِدَايِمِ اَكُورْ سَبِكْ نِي خَلَكْ
 21 سُوْرَهْ دُرْمَعْنِي اَوْلِيْنَجِي كَا مَلُوتِ اَوَّلِ كَلْبِي دَكُورْ هَرِ اَهْلِ جَانِ بُوْجُسْتَدِ نَكِي جِيْمَانْدِ پَسَرْ هَزْ

1 سَامِرْسَنَك جَانَك دُرُ اَكَلَه خَبَر
 2 نَفْسَك اُولُور قَواسِي اُولُ كَسَر
 3 نَفْس شَرِيدَن قَل اَرَاغ دِيَا كَرَم
 4 عَقَل اُولُور خَضِرِي نَبِي عَوْنِي اِلَه
 5 غَلْبِي نَرَه نَفْسَك اَصْلَاح اَيْلَه
 6 جُون جَنَانَه وَارَب اُولَا سَن مَقِيم
 7 نَفْسَك سَن مَثَل شَيْطَان قِيلَسَن
 8 نَطَقِي فَرْد وِسَنَك دَعْوَل كَتَام
 9 كَلْبَاهِر كَز سَكَا قَطْمَا حَلَل
 10 فَرَق سَكَز مَجْلِس دَخِي اُولَدِي تَمَام
 11 حَق بَلُور خَالِق دَخِي كَم كَامِيَا
 12 نَفْم دُر كُوهَرَانِي كُوشُوكَه اَص
 13 اُول بَرَا كَم شَه سَلِيمَان اَبِد بَسَر
 14 كُوهَرَانِي سَبَر اَيْدِنْدَر بَار لَه
 15 جَمْلَه سِينَك سَاكَه شَرْح سَوِيلِم
 16 حَق مَبْسُور قِيلَه اِيَزْمَايَه اَجَل
 17 بَقِي اِيَكِي جِلْد چُونَكِي كَا جَوْن
 18 بَرْد عَادَن يَار اَيْدَك اِي خَا صَرَام
 19 اِي حَذَوْنْدِي جِهَان وَبَر كَمَال
 20 جَنَتِي فَرْد وِسَر قِيلَه اَكَا فَيْض
 21 رَحْمَتِي حَقْدَن اَوْمَر سَك نام وَر
 نَفْس وَاَمَادَه دُر اَبَلِيس وَهَم
 لَشْكُورِي شَيْطَانِلَه دَاخِي بُوَسَر
 نَفْس اَمَانَه مَثَالِي حَب دِيَو
 كُوسَر رَصَالِح قَوْلَه اُول قَتْلُورَاه
 نَفْسَكِي طَبْعِي فَرِشَنه كَر قِيلَه سِن
 بُولَه سِن فَرْد وِسَن جَفَت لَا نَعِيم
 قَلَه سِن چَاهِي جَهَنَّمَدَه اَبَد
 كَر جَنَان اُولَا سَكَا اَخِر مَقَام
در حتم مجلس
 قَدَر نَجْمَه نَظْم نَشْرِين سَوِيلِم
 بُوَسَلِيمَان نَامَه مَثَلِي بَقِي كِتَاب
 بُوَسَلِيمَان قَصَه سِنْدَن اَوَز كَه هَم
 كِسْسه هَر كَز اِيَزْمَش دُر سَوَز كَسَر
 اَوْن سَكَز نِيَك عَالَم اِيَزْمُور كُور اُول
 اَوَج بُوَز اَلْحَشَالِت جِلْد شَرْح اَيْلِيَاه
 اُولَدِم اَنْدَه اَكَلْبَاهِر سَن كَامِيَا
 كُوهَرَانِي خُوش حَكَايَت اَجُوز
 كِيم اَكُر فَرْد وِسِي اَيْدَر دُعَا
 خَالِقِي رَزاق عَالَم اِيَزْمَثَال
 حَضَرِي مُحَمَّد اَحْمَد حَرَمِي
 وَبَر صَلَوات مَظْفَايَه مَاحَضَر
 كَم اَشِيدَر مَكَل لَابَلِيس وَهَم
 جَانَكِي بَقِيور دَا مَز سَك جَحِيم
 كِيَجَه كُونْدَر اَشَلَر اَيْدَر مَكْرِيو
 عَقَل خَضِرَه اَوِيَكَه حَقَه اَبَلَدَه
 مَلِك عَقْبَا اِيَزْمُور سَاكَن اُولَسِن
 عَقْلَه اَوِيَا بُولَكَه عَصِيْمَان قِيلَه سِن
 هِمَج عَنَايَت اَرْتِيَا سَاكَا اَحَد
 قَلْعَلِي قُوب سَبَر لَه قَل عَمَل
 حَقَه مِثْت نِي شَمَار وَصِيح وَشَام
 مَن سَخَر دَان لِر بُولِي نِي صُولِيَم
 نَشْرَدَر بَقُوت لَعْل وُدُر خَا صَر
 قَصَه بُوَقْدَر اَكُر نِيَك پِشَن كَم
 عَالَمِي مَهْمُور اَر وِسَن دَادَلَه
 هَم مَحِيْطَك قِرْنَادَه اِيَزْمُور اُول
 كَر قُوسِن دِكَلْبَاهِر سَن نِي حَلَل
 كَم سَلِيمَان نَامَه عَالِي كِتَاب
 لِيَك بُوَرَم اَخِر اُولَدِي بُوَكَلَام
 مَاجَتِن اَلله اَنُوك قِيلَه رَوَا
 لُطْف اَيْدَب فَرْد وِسِيَا اَيْلَه عَدِل
 جَرْمِي عَفْوَالَه قَلْعَل رَحْمَتِي
سَلِيمَان نَامَك رَقِي طَبْعِي مَجْلِسَك

1 **دَکَرَنَدَ دَر** ای جهانک کارملی صاخره
 2 دَکَرَنَدَ کَلَسَنانِ اَبِ سَبَر نو بهاری ویردی چون کهنه دور
 3 دَکَرَنانِ کلشن ویر کور دَکَله نیجه زار ایدر جان بلبلی
 4 جان دِ مای بو او بوب کلدن تمام دَل مَعطَر اولنر هر صبح شام
 5 کوش ایدن جان دوقلا سور سورا خوب اولور توفیق بکوم منی کلن
 6 مَعنی ویرین بلبلی چون جان ویرل شاذ حرما و لحن را اهل دیرل
 7 بولسن جانک غدا سن بر کوزین کوش ایدر سگ جانل سورم تمام
 8 ز کبوتر فردوس سوزین جانل ویر صلوات احمد آرکانل
 9 **مَبَر عَلَیهِ السَّلَام** لَقْنَا حَکیم قَوْلِیْخَه افلاطون یونانی تَقْلِیْخَه سَلیمان نامَه نول مَصْنَعِی فَرْدِی
 10 حَقیر بولکن بولک مَوَلِی فَعَبَر اول وجهله روایت اصح حکایت املح قلور کم نناد مکا عاشقان صا ویر
 11 **سَنَیْطَم** کور لر سگ سوبل افر دس سوزین جَهَنم ویر صلوات جان دلدن مَصْنَعِی فَرْدِی
 12 هَرکه ویر صدقلا جاندن صلوات اَحْمَد الله اکار حمت ایدر ویر مَحْشَر اَیْیَیْشَر
 13 حَکیم قَوْلِیْخَه شیا طین ز ربات ساری هالاک اتمکادر دخی قات بَرک اور رینه کتمکدر ویر لر سلطان
 14 دخی شَهَر زین اور دند مهمل جن جرسنه جند اتمکدر امار کم بزم قَصْمُور آزان جایت داوړه کلدی نیشا
 15 اول زمانکم عونی خذایله داوړو دم دشمنان لری مَقْمُور اولدی وگناهین دخی حق تعالی عفوانلدی
 16 و زبور دخی داوړه حکم اترال اولدی داوړدک سلطنت ملک لری داوړه اطاعت ایدر یتکم حق
 17 سُبْحَانَدَ وَتَعَالٰی کَلَام قَدِیْم و کتاب کریم اِجْرَه کلور حکم قال الله تعالی یاد اوړ انا جعلناک خلیفه
 18 فی الارض فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی فیصلک عن سبیل الله یعنی بر خطبات غزت نوله
 19 دیدکم یاد اوړ بزرگا اگرام قلدق بیغامبر اولدی و طالوت شهیار دی دوات ایدر ک یزیده داوړ جلیفه اولد
 20 اندک او نرو حق تعالی هم بیغامبر لوق هم یاد شاه لوق داوړ ویردی دخی اکا دیدکم خلق آرا سنده عدلیه
 21 حکم ایلکل ز نهاز صفین کم هوای نفسه اوبوب کنسیا جبرله حکم ایلیماسین زبرا کم اول هوای نفسه منایف

1 اِنَّكَ سَنَىٰ اَللّٰهُ يُولَدَنَّ سَرْجِدُ حَا عَدَنَ بَغْرُ مَعْصِيَتِ زِيَادَهٗ اُولُو قَوْلَهُ تَعَالَىٰ اِنَّ الَّذِيْنَ يَصْلُوْنَ
 2 عَنْ سَبِيلِ اَللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ اَلْحَسَابُ بَعْنَى سُوْلُ كَسَلَرَكَمْ نَفْسٌ هُوَ اَسِيْنَهٗ اَوْ يُوْبُ وَطَاعَتِ
 3 يُولَدَنَّ اَبْنَىٰ لَرَبِّ سَرْجِدَب اِيْمَانُ مَقْضَا سَبْجَهٗ عَمَلٌ فَلَمَزَ لَرَّ اَنَلَرَهٗ فَنِي عَدَابُ اَوْ لَجَقْدَرَهٗ وَاَنَدَنَ
 4 اَوْ تُوْرَ كَمَ اُولُ حِسَابُ كُوْنِي اَوْدُوْبُ وَهَمَّ اَخْرَجَ دَن قُوْر قُوْبُ اَكَا لَا يُوْرَ عَمَلٌ فَلَمَزَ لَرَبِّ اَمْدِي
 5 غَاوَلُ اَوَّلَنَ كَسَلَرَكَمْ اَللّٰهُ تَعَالَىٰ نَك قَوْلُ لَرِي اُوْرَ رِيْنَهٗ حَا كَمَ اُولُوْبُ حَلِيْمٌ اَيْلِيَا بَكَلِكَلَهٗ يَا فَا ضِي
 6 لِكَلَهٗ يَا فَا ضِي لِكَلَهٗ يَا نَابِي لِكَلَهٗ نَشَ بُوْنَلَرِي حَقْمَا كَمَ كَنَدُوْ نَسِيْ يَلِكِيْچُوْنُ يَا خُوْرَ غِيْرِي كَسَنَهٗ دِيْلِكُوْنُ
 7 كَنَاهَهٗ مَرْكَلِيْ اُولُبَا لَرَهٗ **سَلَمَ** كَرَدَلَرَسَكُ خُوْرَ جَا نَا بُوْلَسَن
 8 مَعْصِيَتِنَا بَسَ مَنَزَهٗ اُولَهٗ سَنَ كَا رَدُ نَبَا شِيْرِي نِي كَا ر اَنَسُوْنُ كَرِيْچِي كَا رَسَن كُوْرَنَا ر اَنَسُوْنُ
 9 كَلْنِي عَالَمَكَلَهٗ يَانَرُ رُوْزِ شَبَ قُلْ خَذَرِيْ بَقِيْمَا جِسْمُوْ هَبَ رَتِيْعُ بُوَا تَشَدَن اَزُوْ كِي مَثَلِ شِيْر
 10 يَنْفَلُ بَرَوَانَدُ وُشَرُ اُولُبَ اَسِيْرَ فَرْهَنَهٗ نَفْسَكِي بَصَ مَرَدَانَدُ يَا حَقَهٗ رَاهِي بُوْلَن اُولَدَرُ رَهْمَا
 11 هَرْجَهٗ دَشَمَن مَعْرِفَتِ دُرِيَا سَنَهٗ حَقَك اِزْمَز جَنِّيْ مَآ وَاَسِيْنَهٗ عَا رِف اُولُ كِي دُبَا اَنَزَ نَطَر
 12 نَفْسَهٗ اُوْيَب اِيْمِيَا قَطْعَا وُشَر مَعْرِفَدَن بُوْلَهٗ فَا نِي اُولَسَن نَا لِفَا ي وَصَلْ حَقِي بُوْلَهٗ سَن
 13 كَا مَل اُولُ كِي يَا اَمِيْر اُولَا فَيِيْر بُوْفَقِيْر اُولَن دُرُز عَالَم اَمِيْر فَيَرَلَهٗ فَا نِي قُلُوْبُ ذَا نِي صِنَا ت
 14 وَبِرَصَلَا وُت مَصْطَفَا يَبَا وُذَك **دَرْبِيَان حَوَا يِيْن دَا وُد** حَكِيْم تُوْلِيْجَهٗ رَا وِي اَيْدَرُ دَا وُدَك
 15 عَم غَمَزَدَن نَتَا حَكَم دَكِر اُولَدِي سَكْسَن يَدِي نِيْل كُچَنَك نِيْر كُوْن دَا وُد مَحْرَابَهٗ اَوْتُوْر مَشِيْدِي بُوْغَصَهٗ كُوْلَنَهٗ
 16 كُوْر مَشِيْدِي كَم جَبْر اِيْل عَم اَكَا اُولُ خَبَر وِيْر مَشِيْدِي كَم سَنَك نِيْر اُوْغَلَك اُولُ جَقْدَر اَرِي سَلَمَان اُولَا جَلَهٗ مَخْلُو
 17 قَات اَنُوْكَ اَمِيْر مَحْكُوْمَ فَرْمَان اُولَا مَشِيْدِي اُول دَمَدَن بُوْر مَادَك بَرَفِيْرَن دَمَشِيْدِي كَم اُولَا خَا وُودَن
 18 دَا وُدَك اُوْغَلِي اُولْمَا رِي بَس دَا وُدَك كُوْلَكُنَدَن بُوْچِيْدِي كَم اُول كَم خَا وُودَن كَم اُوْر مَبَا نُوْكَ خَا وُودَن كَم بُوْجَهٗ
 19 بَلَرَكَم بَكَا وَا فَع اُولَدِي بُوْ مَعْصِيَتِنَا كَم بَكَا اَنَدَن اُوْتُوْر كَلِي بَن اُوْمَرَدَم كِي اَنَدَن نِيْر اُوْغَلُوْن وَجُوْدَهٗ كَلِيْدِي
 20 بُوْمَ يَرُوْمَهٗ خَلِيْفَهٗ اُولَا يَدِي چُوْنَكَم بُوْجَهٗ بَلَدَرَكَم اُوْغَلِي قُوْرِي دِيْخَا اُولْمَا دِي نِيْمَدَن كِرُوْكَ اَكَا اَعْتِيَا ز
 21 فُلَس اُولْمَا زِيْرَلَك عَالِيْسَنَهٗ كَلِيْدِي مِيْنِي خَزِيْنَهٗ سِي بُوْشَلَرِي اُول خَا وُودَن بَعْمَ رُوْسَهٗ كُوْمَهٗ كِيْرَلَدَن اُوْغَلَمَ فَرَمَ

1 دَخِي اَوْلَمَاز اَوْلَدِي دِيوُب دَاوَر بُوغَصَه يَلَه يَزْدَن طَوْرَب اَوْدَه سِنَه كَلَرِي كِه يَنَاجِي بَرِي اَوْلَا خَاوَنَك
 2 قَانَدَه اِيْدِي دَايَم دَاوَر اَنُوك اَوْدَه سِنَه طَوغَر وُكَلُور دِي بُوغَر دَاوَر اَنُوك اَوْدَه سِنَه كَلَمَا بُوْب طَاوَلَت فَرِي
 3 مَعَه اَوْدَه سِنَه كَلَرِي كِه اَوَسَا لَوْمُك اَنَاسِي اِيْدِي اَوَسَا لَوْمُ وَفَات اِيْدَلَدَن اَنُوك لَوْدَه سِنَه كَلُورِي بُوغَرِي
 4 مَعَه دَاوَر كَلُورِي بُوْب شَاد اَوْلُوب قَرَشُو جَقِي قَلُوغَنَه كِرُوب اَلُوب اَوْدَه سِنَه كَلُور دِي لَطِيْف دُو
 5 شَك كِرِي بَرِي اَوْل دُوشَك اَوَرِي نَه جَقُوب اَوُور دِي اَنَدَن دَاوَر كَلُورِي اَوَكِيه طَعَام كَلُورِي دَاوَر دَخِي اَوْل
 6 كُون دَخِي صَوْبِي اَخْشَام نَمَازِيَن قَلُوب اَوْل طَعَام دَن يِي شَكِرِيَن دَرِي اَنَدَن طَعَام دَن صُكُور مَعَه خَاوَن
 7 اَبَدِيكُم يَابَنِي اَلله نَه اَوْلَدِيكُم بُو جَارِيك اَوْدَه سِنَه قَدَم بَصَدَك اَوَر مِيَا خَاوَنِيك اَوْدَه سِنَه وَارَمَلَك دَرِي دَاوَر
 8 جَوَاب وِيَرِيكُم كَوَكُومَه بَكُون بَوَانْدِي شَه كَلَرِيكُم اَوْل خَاوَن بَنُوم قَانَمَه كَلَدَن بَكَا حَلُول اَوْلَدَن هِيَج بَنُوم
 9 اَشِيوَم رَاسِنَه كَلَمَا دِي بَرِي بُوكُم اَنُوك اَوَجِدَن بُوغَه كَاهَه مَرْتَبَت اَوْلَدَم مَبْتَلَا اَوْلَدَم اَكِنِي بُوكُم اَنُوك
 10 دُوشَكِنَه يَتُوب طَوْرَدَن حَق تَمَالِي بَكَا اَوَغَل قِيَز وِيَر مَادِي اَوَجِي بُوكُم اَوْل كَوَكِي يَقِلَا سُون دِيوُب عَهْدَم
 11 كُور دَلَدَن لَطْفَان طَوْر خَاوَنِيك جَارِيك رَوْمَك دَخِي دُوشَكِنَه وَارَمَادَم خَاوَرِيَن نَقِيْدَم دُوشَك لَرِي نَه
 12 وَارَمَاز اَوْلَدَم اَوَغَل مَرِيوَرِيَن دَخِي كُورَمَز اَوْلَدَم شَمَدَن كُور كُوكُم اَبَلَه دَلَر كُم بَا اَكَا طَلَق وِيَرَم يَاخُور
 13 بَكَا اَرْتَق بَمَلَه اَوَغَل دِيوُب تَقَا صَا اَتِيَا اَوْل جَهْدَن سَنَك دُوشَكُوكَه كَلَدَم كِي بَنُوم قِيَتَم يَلُور سِنَن پَاوِشَا
 14 زَادَه سِنَن اَوْلَا خَاوَنَم سِنَن شَمَدَن صُكُور دَلَرَم كِي دُوشَكُوم سَنَك يَانَكَه اَوْلَا دَرِي دَخِي دَاوَر اَوْل كِه
 15 اَوْل خَاوَنَلَه يَتِي دَرِي وَاشِي تِي صَحْبَت اِنْدِي بُو كَادَن **اَوْل خَاوَن دَخِي** اَوْل كُون اَخْشَام اَوَجَز
 16 بِيَنَه دَاوَر جُون طَعَام بِيَسُورَب دُوشَكِنَه اِيْدَب كُور تِيكُم دَاوَر كَلِي دِي كُور دِيكُم وَفَت شَام كَجَرِي شِيوَرَدَن
 17 اَوْل دِي هَنُور دَاوَر كَلَمَز عَجَاب قَدَه وَار دِي اَوْلَا دِيوُب جَارِي سِنَن كُون دَرِي صَحْبَت وَارَب كُورَه قَدَه اِيْدَن
 18 يَلُوب خَبَر وِيَن جَارِي دَنِي كُوب دَاوَرِي مَعَه خَاوَنَك اَوِنَدَه بُولَدِي كُوب خَبَر وِيَر دِي خَاوَن بَطَاب
 19 اِنجِي دِي اَه اَبَلَا دِي اَوْل كِه غَمِنَدَن اَوِيو مَادِي جُونَكُم صَبَاح اَوْل دِي دَاوَرِي نَه طَوْرَب غَسَل اَتِي دِي
 20 مَسْجِدَه وَار دِي عِبَادَت مَشْعُول اَوْل دِي اَوْل يَكَا دَن اَوَسَا لَوْمُ اَنَاسِي نَدِرَا نَشِيْدِيكُم دَاوَر لَه يَزْدَن
 21 صُكُور سَه اَوَن قِيوَن بَشَر صَغِير اَوَج دُوه قُرْبَان قَلِي دِي بِن اَمْر اَبَلَا دِي اَوْل نَدِرَا اَوْلَان قُرْبَان دِي اَبَلَا دِي

1 بایشنه برباره ویردیرکم عادت آیله دی جملای خلقه پای ویرلدکن صکره هر خاتون ای پای
 2 الی بعضی اوج پای الی نیشوینا کم **از لکی خاتونکه** اخی نوعم بیت عزرا بدن اوغلی
 3 امونیدیکم وفات آیله دی اوسالوم آید هلاک اولمشیدی امارکم بر قیزی واریدی داوردنکم اول قیزی
 4 آری تو حاریدی قزیله آنا سی اول قریا ندن ای پای الی کر **اخی خاتونکم** آنوک آری نیمیلدیرکم ناوول
 5 نیت قریایل خاتونیدی داوددن بر اوغلی اولمشیدیکم آری بالایدی قریاندن اول خاتون دخی اوغلیله
 6 ای پای آلد کر **اخی خاتونکم** معمه در خاتون قریاند بر قولده طایلهای خان قریاند اوسالوم آنا سیدر
 7 اوسالوم وفات آیدکن آزل اول خاتون حامیدی داوددن آری **ولیسوعه** پس معمه خاتون دخی
 8 قزیله اول قریاندن ای پای الی **در بنی خاتونکم** اوی طالدر اوغلیک آری دخی سفینادر اول
 9 قریاندن ای پای الی **بیشی خاتونکم** حنیف نیت در اوغلیک آری ادینادر قریاندن آنلور دخی
 10 ای پای آلد کر آنا لواروغللو **البنی خاتونکم** غفلادر اوغلیک آری تیرام در **بنی خاتونکم** اویفا
 11 جیف در اوغلیک آری دخی نائن در آنلور دخی قریاندن ای پای آلد کر **سکیز بنی خاتونکم** اویفا
 12 نل اوغلیک آری سموعه در آنلور دخی قریاندن ای پای الی کر **طوقون بنی خاتونکم** آنوک آری
 13 آری حبب اوغلیک آری سوواد در آنلور دخی قریانک آیدن اوغلیله ای پای آلد کر **اخی خاتونکم**
 14 اورمبا خاتونیدرکم داوددن اوغلی بوغیدی دوشکند دخی داود بنماری آکایز باره پای ویرب
 15 اول خاتونلر کلشوب آیدر بلرکم هبی شه فتنه انکر دم سز خاتونک پای بونک یکی بالکوز ورسون
 16 اغل سوز نورن کور مسون اوینه ای پای ویر مسون دیدر اول سوز یکم بو خاتونکم آشیندی ناصه سید
 17 دشوب اوصی کنیدی اغلای کوزلری باشی سیلوب اولوب چغلای **آندن صکره** داودک کم اون
 18 خاتونیدن غیری سکسن طوقوز جاریه سی واریدی آنلورک دخی ید سندن یددی قیزی واریدی نیت اول
 19 اول قزیرک آدری بونلر درکم غم آن دیخه ذکر اولنور **السماع بقیعه ولباغت وایاماع البقا**
 20 **نفک نوع** درر پس بویدی قزیرک آنا لری کم یدسی دخی جاریه کردی هریری قزیرکله آکش
 21 پای الوب حق تعالی ید سکر ایذب آیدر شکر اول خایفه راز نه کم بری دخی جاریه لئومر چه بالکوزو

1 ماری اوزمبا خانوینه بکزیتمدی کم همد نیاده اوغلان یزدت محروم هم آخرته مذموم که ائوکه
 2 اوجندن داوڑکی پیغامبر قریلدر کم کوزایش دوکر راحت لیق یوزن کورمیدی ائوکه دوشلکه یانلدر
 3 اوغل قیزوزن کورمیدی **تنظیم** هریرسی شکر ایددی خالقه
 4 اوغل قیزی ویرجی اول رازقه جنله سی قورنیدی کورب تمام اولیشیدی کل غایت شاد کام
 5 اول سلبان اسی چون طهر هیت ایدلر کم واریدی یعنی سبب کونلو بوب اول سلبان اسی
 6 دیلمز لر اودردا سین کرج ایدلر قوغایت حسد لیک کورن لطف ایدر اکا اکا
 7 ویرجکدر عاقبت اوغلان اکا کیم اولو سر هر ملک فرمان اکا زهی اوغلان کم سلبان اولو
 8 جنله مخلوق اکا فرمان اولسر تحنه مرکب اولا باری سمالی علم اچنده اوله هم صاحب کمال
 9 دکلهم ایددی نولسر انجام کار ویر صلوٰت مضطغاید یار کار **دربیان بیان کوردن مادی سلبان**
 10 **ن حلقه** حکیم قولنج اول طغوز خانوله اولیدی جاییکم سلبان اکا انا سخی بیدلر یتر خور لقا
 11 آلد کرسه مکر کم داوڑک الی قریداشی واریدی کم عمران دلنجه اسماسی بولور کم ذکر اولیدر ایلان
 12 اوینادو • شتعه • شانل • رادی • اوجم ویدیخی سی داوڑکسر بوییدی قور شکیدی خانولر
 13 نیکم اول قریان یرند یله یدی کوردلر کم سلبان انا سنه بودا اودک خانولری بقایب انجوب
 14 طغن اوزندن عتاب کوند ورهم کرسوز کرسوبلر دکر اغلنر یله قری ایدلر آندت اول خانولر
 15 اولوبی کم ایلکاوک خانویدی زاهد عابده محسنه خانویدی بونلر کحرکات کوج کلوب دیدلر کم
 16 بوسوز وکراندو کوزایش حقه یازدایش دکلدر وپیغامبر کرخانولر لایق جنبش دکلدر اول خانولر اوغلی
 17 قیزی اولما دخی چون نطفن ایدرسن کم خوتمالی قادر بار شاهدز وقت اولا کم اکادخی براوغل ویرن
 18 نیکم آنک اوغلی وکلیسنتک سزک اوغلو کوزک مولایی اولابن داوڑک اغرندن ایلکاو کیم نیم
 19 بنوم حلوم در ایلکاو دن ارشدیم کی داوڑه خبر ایل هم کلوب و میسی کم یاد اوڑ حق کمالی سکا آخرت
 20 گنه براغلون ویرن جکدر کم اری سلبان اولا سندن صکر جهان خلقی ائوکه امرند فرمان اولا **تنظیم**
 21 حق زیاده ایدسر در جز سین بار شاهلر قیجقدر خدمتین تحنه مرکب اولا باری سحر

1 بِلَالِهْ اُول دَوْتد عالم مَلِكْت
 2 اَمِنْ اُوله چاگر آكه حَم
 3 بَره خورشيد ريز خَضَرْت
 4 بُوخه بَكِك اَجَره عَجَبِي اُولِيَا
 5 بَرَقَا بَكِك قَلِيَسَر عَادَتِي
 6 نَذِي خَتَدَن كُورَر كَن طَعَام
 7 طَاعَتِيه كُورَر اُولَا سَاعِي
 8 مَحَبَبِي عَلِي دَرَسَك بُوَرَمَان
 9 حَكِيم قُولِيخه اِيلِيَاو خَاتُون اِيلَا دِيك اُول خَاتُونَك غِيَبَتِي اِدَلَر اِيَنَدَلَر حَكِيم هِيچ چورق يَزْدَه
 10 حَم بَنَامِي اَر سِلَق غُورْتَدَن اَوغَل قَز كَلَامِي يَز قَوْم آغاجِي سَكُور اَمِي بُو سُو زِد كُوك اَوغَل يِنَه دَاوَدَك
 11 اَر كَلَن اَوغَل قَزِي اُولَدَن كُورَر وَبِي اَوغَل قَز اَوغَل قَز دِي صَالِحَه خَاتُون قُور قَتِيه اَنِكَن خَاتُونَدَن
 12 شُوم دَن قَدَم سُو زِدَن كَلَمَن بَر دِي بُو كَم بُو خَاتُونَك اَر سِلَقِي وَاز جَمَاع اُولَن قُوم سُو زِدَن قُور
 13 دِي بِيَرَه دَن چِقَر مَر دِي بِيَرَه دَن چِقَر مَر
 14 نَدَمَدَن سَز صَوَالَه كُورَر وَبَر حَم اَكَن سُوَرَه حَاضِل كُورَر مِيَد
 15 دَكَمَه غُورْت دَن كَلَامِي رَاغَل دَكَمَه دَن بُوَر اورو بَا اَغُول
 16 بِلَمَد بِلَر نُولَسَر قَدِير اَشِيَن حَكَم اَنَكَدَر حَا كَم اُولَدَر يِي كَمَان
 17 اَسْتَر بِيَسَه نَطَقَه اُول شَاه اِيَد دِي بِلَر بِيَسَه شَاهِي خَاك وَكَاه اِيَد
 18 وَبِر صِلَوَت مَصْطَفَا يَدِي شَمَار حَكِيم قُولِيخه اُول خَاتُون بُولَه دِي بَك يِنَه
 19 اِيلِيَاو خَاتُونِي دِي دِي كَم اَلله تَعَالِي قَا ذَر دَر كَم وَبِر مَكُو اَو بَحَاف سَاَرَه يَكِي خَاتُونَدَن قَرِيكَن جِيصَن كُورَر ب
 20 اَسْمَا غِيل وَجُورَه كَلَدِي وَدِي نِي كَم اُول قَرَف خَاتُونَدَن كَم حَقَك اَمِيَلَه اَشْمُو بِل بِنَا مَبَر طَهُورَه كَلَدِي دِي بُوَر
 21 بَرِيَنَدَن طُورَب كِنَدَلَر صَحْبَت طَاغَتِي بِلَر سَلِيمَان اَنَا سِي اِيلِيَاوَك خَاتُونِيَه دَعَا لَر قَلَدِي بَرِيَنَدَن طُور دِي اَوِيَسَه

1 وَاَرَدِي فَرْقِي كُونِ تَمَامِ حَقِّهِ عِبَادَتِ اَبَلَدِي صَوْمِ دَنَدِي سَجْدَه دَن بَاشَر قَلَدِ مَدِي دَخِي مَنَاجَاتِ قَلَدِ
 2 اَيْنِدِيكُم اَلْهِ **نظم** خَاكِه بَشَاعِ سَوْرَوِيَن يُوَزِي قَن نَيْشِيْلَه طُولِدُ رُوِيَن كُوِيَن
 3 دِي دِيكُم اِي نَطْفِي اَدَمِ قَلَن كَن دَمَكِه عَالِي اَعْظَم قَلَن اِي حَذَابَا عَالِي قَلَوِي بَحُون
 4 يَا اَلْهِ مَنَزِي سَفَلِي بَحُون صَحْفِ اَدَمِ حَسِنِ حَوَاقِچُون نُوَحِ شَيْنَكِ حُرْمِينِچُون يَارِجَمِ
 5 هُوَرِ صَالِحِ عَزِ بَحُون يَا كَرِيَمِ نُوَحِ شَيْنَكِ حُرْمِينِچُون يَارِجَمِ بُوَسْنَكِ اَوْمَنَزِي چَاهِي حَقِي
 6 جَخِجِ كَرْدُونِ اَجَرِكِي نَابَا بَحُون بُوَسْنَكِ اَوْمَنَزِي چَاهِي حَقِي اَوَّلِ كَلِمِي چُون كَن سَاكَا سَوِي
 7 اَوْزَحِرِ حَلَكِي اَيُوْبِكِ اَزِي اَنَدِ سَوَزَاو كَسُوَز قَلَن مَعْصُوچُون اَنَبِيَا نَكِ اَفْضَلِي وَخَاتَمِ اَوَّلِ
 8 شَاكِرِچُون شُكْرُكِ اَيْنَدِ اَتَقَانِ اَنَدِ سَوَزَاو كَسُوَز قَلَن مَعْصُوچُون اَنَبِيَا نَكِ اَفْضَلِي وَخَاتَمِ اَوَّلِ
 9 اَوَّلِ مُحَمَّدِ حَقِچُون كُمِ قَاسِمِ اَوَّلِ دِيلَرِمِ اِيَرِ كُوَرِ سَوُونِ كِنِسَه خَطَا
 10 عَجَرِنِ اَوْزَنِ اَيْلَه اَوَلَسُوَز نَخْتِيَارِ نَالِشِ اِيْدِنَا اَوَلَدِي عَامُوَشِ اَوَّلِ زَنَّا
 11 لِيكِ خَامُوَشِ اَوَلَمَه شَاهَا سَنِ هِينِ وَيَرْصَلَاوَتِ مَضْطَافَا يَدِ اَلَمِينِ
 12 **داستانِ دُو بَا دِي دَن خَاوَنِ بَرَايِ مَوْلُو سَلِيمَانِ عَلَيْهِ السَّلَامِ** حَكِيمِ قَوْلِچِه اَوَّلِ خَاوَنِ اَعْظَمِ بُوَجَاهِ
 13 كَفَرِ مَنَاجَاتِ اَيْلَدِي سَه دُونِ نَصِفِ اَوَلِجِيَا رَاكِ اَعْلَا دِي سَه اَلله تَعَالِي دَن وَلَدِ دِلَا دِي سَه كُوَرِيَن غِيَاكِ بُوَرِ
 14 دِي دُو شِنْدَه يُوَسَفِ پِيغَامْبَرِي كُوَرِي دَمِ يَمْقُولَه كَلَدِ نَبَا بَرِي نُوَرَانِ كِسْتَه بَرِ مَحْبُوبِ جَوَانِلَاكُم بُوَرِ
 15 نُوَرِنْدَن كَشْ خِيَرَانِ اَوَلُوبِ دِي قَاتِنَه كَلُوبِ دَخِي دَمِ سَلَامِ وَيَرْبِ اَيْنِدِ لَرِكُم بَنِ يَمْقُومِ بُوَنِمِ اَوَلُوبِ
 16 سَفِ دَر سَنِ بَرِ مَرْسَلِمَز دَن سِنِ اَلله تَعَالِي نَكِ اَمِرِ لَه سَكَا كَلَكِ كَمِ هِيچِ دَر جِه غَمِ بِيَاكَلِ كَمِ سَنَكِ يَشَاكِي
 17 حَقِ تَعَالِي اَسْتَرِ كَلِي سَكَا سَلِيمَانِ بَكِي اَوَعُولِ بَقِشَلَا دِي كَمِ اَوَّلِ سَلِيمَانِ جَهَانِ مَلِكِلَه حَاكِمِ اَوَلَا اَوَلِ سَكَا
 18 طَعْنِ اِدَن خَاوَنِ لَرَكِ اَوَعُولَانِ لَرِي اَوَلِ سَلِيمَانِ نَه قَوْلِ اَوَلَا اَيْنِ جِنِ پَرِي دِيُو خُوشِ طُورِ مَوَرِ مَادِرِ سَدِ بَرِ
 19 نَنِزِنْدَه نَكِمِ وَاَرَاكَ چَاكَرِ اَوَلَا بُوَزِيكُمِ دُورَتِ صِفَتِ مَخْلُوقَانِ دَر كَزَدَه قُرُودَه بِيَكِ بَرْدَرِ لُو مَوْجُودَاتِ
 20 اَكَا مَسْحَرِ اَوَلَا تَحْتِي نِيلِ فَلَاكِه كُوتَرَه مَعَارِيَه مَشَارَقَه يُوَرَه **نظم** اَيَحْيَا بِنِ بُولَه اَيْلَه كِ غُرُوبِ
 21

1 کَرِ اَنُوك اُولَا تَهَامَت تِلَاج تَحْت
 2 اِنِي اُوپِدُوک اُوپَادَسَنک سَنک
 3 مَنَت اِنْدُوک سکا مَنَت قِلَه
 4 اَوُغَلک اَرَقَانَسَنک اُولَا سَن مَلِکَه
 5 بُولَه سَن مَقْصُودک اِيلَا اِعْتِقَاد
 6 بُولَا دِيئُوب اُولَا خَامُوش اُولَا کُشِي
 7 حَكِيم قُولُجَه جُونِک يَاقُولَه يُونُف اُولَا خَاوُن بُو وَجِهَلَه سُو زِيک سُو بِلَه دِلَر دِي غَايِب اُولُب کِنْدَلَر
 8 خَاوُن دِي اَوُفُودَن اَوِيَانَدِي سُونَدِي شَاذ اُولَدِي حَقَه سَجْد شُکْرِ قَلَدِي دِي دُوب يَرِنَدَن صَبَاح اَوُج
 9 اِيلَا وَاک خَاوُنَه وَا رِي کُور دِي دُوشِي دِي اِيلِيَا وَخَاوُن دِي دِيکَم وَاقَه دَکَلَد وَاقِع دَر نَحْمَدِلَه کَم
 10 اَوُسَلِمَان سکا نَصِيب اُولَا کِم اُولَا سکا طَعَن اِيَدَن خَاوُنَه بَنُومَر دِي سُو زِيک سُو زِيک اُولَا دِيئُوب بَغَايَت
 11 عَزَت اِيلَا دِي ضِيافَت قَلَدِي دِي اِيَدِيکَم سَنَدَن دِلَا رَمِي اَلرَسَلِمَان سَنَدَن وَجُودَه کَلْجَاک اُولُور سَه بَنُوم
 12 اَرَمِي سَلِمَانُوك عَمُوسِي اُولُجَقَد سَلِمَان دَر کَاهَنَدَه بَکَر اَجَو اَنُوك اَوُرِنَدَن کَسَه اَوُور کَسَه اَوُور مَبَا
 13 حُرْمَت قَلَن بَکَر دَن بَلِکَم سَلِمَانک بَا فِي عَمَق لَرِنَدَن وَفَرِنَدَن لَرِنَدَن سَلِمَان دَر کَاهَنَدَه حُرْمَت اِيلَا وَاک
 14 زِيَادَه اُولَا سَن سَلِمَان دَن دِلَا اِيَدِي دِيئُوب عَهْدِي مَان اِنْدَلَر کَم يَرِنَدَن دُوشَلَق قُلُوب بُو زِيک جُور مَبَا
 15 لَرَانَدَن **خَاوُن** طُورِب اَحْشَام اَوُر سِنَه کِنْدِي بُو يَکَا دَن دَاوُر دِي عَم يَنَه اَحْشَام وَفَت اُولُجَق
 16 کُوطَنَه بُو کَلَدِيکَم عَجَبَا حَق تَعَالِي بَکَا اُول سَلِمَان کَم اِحْسَان اِيَدَجَلَدِي اِنَزِي اُولَا اُولَا خَلُوف عَالَم خُوَز
 17 وَغَد سِنَه خَلُوف اِنَزِي بَکَرَه جَبَر اِيَل کَلَسَه اَنَدَن صُور دَر دِيئُوب تَا کَاهَان يَنِيک جَلِيل مَلِک جَبَر اِيَل کَلَدِي
 18 سَلَام وِيَرِب اِيَدِيکَم حَق تَعَالِي سکا سَلَام قُلُوب اِيَدِيکَم دَاوُد مَلُول اُولَسُون کَم اَوُر مَبَا خَاوُن دَن اَکَا
 19 بَرَاوُغَلَوَن وِيَرُور کِم اُول دَر کُومَز اَوُغَلَوَن سَلِمَان اُولَا جِهَان خَلُوف اَنُوك اَمِر دَن فَر مَان اُولَا بَشَر اَنُوك
 20 اُول خَاوُنُوك کُوطَنَه اُولَسُون وَدِکَالِي خَاوُن لَرِنَدَن اِنِي کُوجَاک وَطَيف دُوب عَزَت اِيلَا سُون کَم سَلِمَان
 21 نَرِي مَرَسَل وَالِدِي اُولُجَقَد دَر دِي دِي دِي مَلِک جَبَر اِيَل فَلَمَه عَرُوج اِيَدِي کِنْدِي دَاوُد بُو سُو زِيک شَاذ اُولَا

1 سَجْدَه شُكْرِ اَنْدِي دَخِي اَخْشَامَه نَمَازِيَن قَلُوب دَخِي طَوْرُب پَسَايَع اَيْن اِلْيَاس خَا تُونَك اَوْنَه طَمُو وُكُنْدِي
 2 بُوِيكَ دَن اَوَّل خَا تُون دَخِي اَكْرَجِيكُم دُش كُور دُكُنْدِي شَا اِيْدِي وَايَكُن دَاوُد دُش كُنَه كَلَامِي كَلِيَامِي دِيوُب
 3 بُوِيكَ لَه وَايَه خَيْرَان اَوَّلُوب خَو تَعَالِي يَد نِيَاز قَلُوب مَنَاجَات اِيْدِي دِيكُم حَلَالِي كَلَه مَقْصُود لَه خِل اَوَّل اِيْدِي
 4 تَا كِهَان جَارِيَه كَلُوب مُزْدَه قَلْدِيكُم دَاوُد بَنِيغَا مَبْر دَاسْت سَنَك اَوْر كَا كَلِي بُوِي دِي خَا تُون اِيْشْدَب
 5 دَفْع يَكْرُب طَشْر جَقُوب دَاوُد ك اَلِز اَوِيوُب اَيَا غَنَه دُشُوب عُدْرِي لَ بُوُب قَلُوب غَنَه كَرُوب اَوِيوُب
 6 خَلُوتِيَه كُتُورِي دُش كِي اَوْر يَنِيَه كُجُوب اَوْتُورِي اَنْدَن اَوَّل خَا تُون مَحْضَر كُتُورِي دَاوُد دَخِي اَوَّل طَعَام دَن
 7 يَدِي شُكْرِيَن دِي بَعْدَه اَز طَعَام دَاوُد بَشَلَه دِي جَبْر اِيل عَلِيَه السَّلَام كَلُوب خَو تَعَالِي نَك نَك يَمُورِي سِه
 8 اَوَّل اَمْر دَن خَبَرِي دِي خَا تُونَه سُوِيَلَه دِي خَا تُون دَخِي كُور دُوكِي وَا فَعِي شَرَح اَبْدِي بَعْقُولَه يُوْسُف عَلِيَه
 9 السَّلَام سَلِيْمَان حَقِيْقَه نَك دِر لَسَه كَالِس سُوِيَلَه دِي دَاوُد اِشْدَب بَقْب اِيلَه دِي مَعَ الْقِسْطَه دَاوُدَه اَوَّل خَا تُون
 10 اَوَّل كِه كَم مَبَا دَك ذَا الْحِجَّه اَنِيَك اَوَاسِطَه دُش شَبَه كِيْجَه سِنْدَه دُش كَلَه كُروُب يَنْدِر خَو تَعَالِي نَك اَمْرِيَه سَلِيْمَان
 11 بَنِيغَا مَبْر اَنَا بِلَنْدَن اَنْدَر رَحْمَتَه دُشْدِي **نَسِيْطَم** دُشْدَصْدَف بَلِيْنَه اَوَّل دُر دَانَه جُور
 12 كُجُور اَنُوك اَوْر ن رِيْسَنَه اَيِيْلَه كُور بَن مَدِيَن كُور يَد كُرِي پَرِي جُوَات كَم طُوعَه اَنَا سِنْدَن سَلِيْمَان نُتُون
 13 **اَرَهَانَف وَا زَا مَدَن جَهَنَّم سَلِيْمَان** حَكِيْم قَوْلِيْجَه جُونَك اَنَا بِلَنْدَن سَلِيْمَان اَنَه رَحْمَنَه دُشْدِي هَر هَاتَنِي اَوَا زُوِيَر
 14 دِيكُم مَر الرَحْمَن خَو تَعَالِي حَضَر تَنْدَن دُسْتُور اَوَلُورِي هَوَا دَن مَلَا يَكَه جَا غُر دِي يَا خِيْلَك سَلِيْمَانِي اَوَا زُوِيَر
 15 دِيكُم اِي جِهَان قُوِي اَكَا اَوَّل حَكِيْم اَوَّل سَلِيْمَان كِي عَالَمَه سُلْطَان اَوَلْجَقْدَر شِيَا لِيْن دُر بَا يَنَه حَكِيْم فَلْجَقْدَر نَاج عَنَت
 16 كَم اَنُوك مَعْجُوبِي اَوَلْجَقْدَر خَلْق حُوْدِيْنَه دَعُوْت قِلْجَقْدَر كُنَا ز مَشْرُكِي اَنُوك قِلْجَقْدَه هَلُوك اَوَلْجَقْدَر **نَسِيْطَم**
 17 اَوَّل سَلِيْمَان مَالِك اَوَّل عَالَمَه اِيْن حَكِيْم دِيوَجِيْنِي وَا دَمَه خَن اَنُوك كُوتَرَه بَارِي مَحْدَر
 18 شَرْقَه غَرْبَه يِيْتَر اِيْدَب سَفَر اَسَه يِلْخ اِيْدَه اَوَّل دِيوَه جَفَا قِلْجَقْدَر حَكِيْم اِيْدَه قَقْدَن نَفَا
 19 دِيْلَه كِيْجَه دُور اِدُور بَر خَرَج فَلَكَ خِيْمَتِيْنَه يُوَز سُوْرَه كُوكَن مَلَاك بَز مَر اِيْجَرَه سَا قِيْسِي گِيوَان اَوَا
 20 دُز مَر اِيْجَرَه جَنك اِدُور تَعَالِي اَوَا جَمْلَه مَلِك اَمْرِيَن جَا كَر اَوَا قَا مَخْلُوق اَوْر نَه سَرُور اَوَا
 21 **دَايَسْتَان بَنِيْجَه شَدَن اِلْيَاس بَر اِي سَلِيْمَان نَبِي عَلِيَه م** حَكِيْم قَوْلِيْجَه هَاتَنَدَن بُوَا وَا دَن كَم كُور دِي كُور اَوَلْ

1 نَجِي قُلُودِي عَالِمًا وَلَنُرْسِلِمَا نَاكَ اَنَا بِلِنْدَن اُولَ كَجِهَ اَنَد رَحْمَنَه دُوشْد كَرَن بِلُور جَاهِل لَر عَجَبَا بُونَد اَوَا
 2 كَمَا نَدَه قَلِيلًا اَمَّا حَسْبُ كَامَلًا بِلُور كَر دِيكُم هَاتِف بَر فَرَشْتَدَر كِه حَق تَعَالِي دَن اَمْرَاوَج اَوَا
 3 وِبِر زُو بِلُور مُشْكَل لَرِن خَل اَيَكُر اِنْشَاء اَلله تَعَالِي هَاتِفَك اَصْلِي سَلِمَا نَد كَلَجَاك اَيِيَا اَيِيَا وَز جُونَك حَا
 4 نَفَنَد بُو جِهَاه اَوَا ز كَلِي مُسْلِمَان جَرِن كَرَن دَن دَخِي غُلُو قُلُوب سَلِمَا نُو ك دُنْيَا يَه كَلَجَاكِن بِلُوب شَاد اُولَد لَر
 5 مَلَكُوتِ السَّمَوَات دَخِي اُولَ كَجِه دُنْيَا كُونَه اَنُوب شِيَا طِين لَرِي شَهَابِلَه اَنُوب بَر بَرِنَد سَلِمَا نُو ك عَلَيَه السَّلَام
 6 اَنَا بِلِنْدَن اَنُوب اَنَسِي رَحْمَنَه دُشْد وَاكِن مَزُور كِن قُلُور دِي **نظم** كُوكَه هَاتِف جَا غَرَب اِنْدِي اَوَا
 7 دُشْد اَنَا رَحْمَنَه بَر سَرَفَرَاز شَه سَلِمَان اُولَه دُونَد عَالِي حَق مَسِيرَا كَا خَاتِي
 8 خَضِر نِينَه اَشْرَجِن قُرْمَان اُولَا خِزْمَتِينَه بُو ز سَرِن سُلْطَان اُولَا وَخَش طَبَر وُ مَوْرَمَار اُولَا مَطْبَع
 9 غَلِي اَجَز اَنِيَا كَسَنَه شَبَع بُو بِلَه دِي بُو ب اِنْدَه هَاتِف بَر نِدَا وَر صَلَاوَت مَضْطَفَا يَدَه نُهْمَا
 10 **دَا سَنَانِ شَبَا طِين اَز دَسْتِ شَكَا يَت كَر دَن اِبْلِيس رَا** حَكِيم قُولَجِه جُونَك مَلَكُوتِ السَّمَوَات
 11 بُو جَلَا يَن سُو ز لَرِي دِي بُو شَاد لَفِي اِنْدَه كَرِن شَبَا طِين دَر بَان ايشْدَب كُوب اِبْلِيس كِينَه دَر لَر نِم
 12 بَا اِبْلِيس اِي بَر نِلِس هِنج اَكَا اُولَد كِي كَم اُولَا دِي صَفِي دَن بَر وُ قُرْد وُ غَا اَنَك دُنْيَا يَه كَلَسُون
 13 دِي بُو جَهْد اِنْدَه وُ ك سَلِمَان عَلَيَه السَّلَام بُو كَجِه اَنَا بِلِنْدَن اَنَا رَحْمَن دَن دُشْمَن مَلَكُوتِ بَر بَرِنَد مَزُور
 14 هَا نَفَنَد دَخِي اَوَا ز كُوب جِهَان خَلْقَه خَبَر وِبِر مَلَكُوتِ اَيَا يِي حَد كُوب بُو دُنْيَا كُونَد جَمْع اُولَد لَر بَر بَرِنَد
 15 مَزُور قُلُور كَر وِبِر مَر جَنَس مَوْرِي اُولَدَه اَنُوب شَهَابِلَه اَنُوب جَهْلَه سِن هَاوَك اِنْدَه هِنج بَر مَوْر مَلَكُوتِ
 16 دَن سُو ز اَوُ غُرَا يِي مَادَق بَر مَوْلُود ك كَم اَنَا بِلِنْدَن اَنَد رَحْمَنَه دُوشْد كِنَد يَزَل كُوك اَوُر تَسِينَدَه مَلَكُوتِ
 17 اَرَه سِنَدَه وُ سَلِمَان لَر جَرِن لَرِي اَوُر نَا سِنَدَه هَاتِف اَر سِنَدَه بُو جَلَا يَن تَعْلِيم تَكْلِيم شُو لَه غُزِن اُولَا اُول
 18 مَوْلُود ك مَوْلُودِي اَوُ جِي اَنَد رَحْمَن دُنْيَا يَه كَلَجَاك مَعْلُوم اُولَدِيكُم شَيْطَان جَنَس هِنج قُومَا بُو ب هَب
 19 قُرْد لَر قَانْدَرِن مَلَكُوتِ قَانِر بَر قَانْدَر **نظم** تَعْلِيم تَكْلِيم اُول سَلِمَان عَالِد اُولُوشْتَه
 20 اُول سَر شَيْطَان كُي هَب سِيَا كَر هَاو كِينَه اُول بِيَا دَر مَان اَنُوك اِبْدَر دُو حَا نِيَا ن بَرِي تَبَا
 21 بُو بِلَه دِي بُو ب اَنَد دِي شَيْطَان لَر بَا شِلَر نَدَن خَا لَه صِلَا بِلَر كَلَا قُلُور اَفْقَان وَ زَارِي يِي عَدَد

1 آيلرير دَقِيلَه آه وَاَه دِكَلَه اَمْدِي نولسر شيطانلر وِبر صلاوت اَحْمَد اولدرنه
 2 حَكِيم قَوْلِيخَه ايليس مَرْدُور اول پرتيسر عَمِد دَر بَاتِنْدَن سَلِيمَانَك اَنَابَلْتَدَن
 3 اَنَدَر حَمْنَه دُوشْدُور كِن كَمِشْتِي عَقْل كِتِي آه اِنْدِي صَانِسْتِك اَوْر صِدِي دَخِي زَار لَقار بِلَن دُوب
 4 اَيْتِيك اِي بَنُوم دَر بَاغ وَي بَنُوم سَنَم اَكاه اولك كَمِشْتِي سِرَه بَرَه دَر لَك قَلِمَادِي اَكْر دُوب بِلَن
 5 وَاَكْر حِن غول غَفَرْتِي دَر وَاَكْر وُحُوش طَبُور مُور ماز دُر وَاَكْر جَنْدَه پَرِيده نِكَم وَاَرِسَه جَمِيع اول سَلِيمَانْدَن
 6 رَجِيك دِيل اولوب خَدْمَتِنْدَن عَاجَز بَلَقَلْدُور بَخْلَه خُوز اولقَدَر عِلَاوَت قَلَمَقَدَر كَم بَهَايَت اولمِيَا
 7 نَبِيلَه دُيُوب اول لَعِين اِيلَر دَاه
 8 غَمِرْتِنْدَن زَار وَاَرِي اَغْلَدِي كُوز ياشي اَقُوب اَنُوك جَمْلَه ي بَلَد بَحْتِي دُوشْدُور دَر بِي كَمَان
 9 شَه سَلِيمَان اِي دَسَن قَهْرِي جَهَان دُوبُوجِي اِي دَجَلْدُور خِر صَتِي حَق زِيَادَه قَلَمَقَدَر دُولْتَن
 10 بَس حَسَد اَلُوب اَكاه اَلَد حَسَنَك دِيل دِيكَم اولمِيَا اول شاهه سُوْد حَاسِيْدَك اِي شِي دُر دَر اِيَم حَسَد
 11 اَكَه دِكَم حَاكَه صَالَه اول حَسَد كُورَنَد مَكَارِي لَعِين اُولُور جَمِيع كَم اَشِي دَر اِيَم حَسَد وَاَرِي نَدِيَم
 12 اِنْسَنَك مَكْر نَدَن اَنُوك سَن نَجَات وِبر صلاوت مَصْطَفَايَه يَاك زَات
 13 حَكِيم قَوْلِيخَه جُونَك ايليس لَعِين بُووجِيكَم سَلِيمَان دَن اَغْلَدِي كُوز لَارِي ياشي دَوَان اولوب
 14 اَنَدَن صُكُور اول دُر زَات لَعِين نَاد دَر شَر كَشَر اَهْدَنص بُووس وِس مَصْطَط كِيُوْفِي لَجْمَلَه شِيَا طِين اولُور لَارِي
 15 بَدْخُولَارِي اِيَاغ اُوزَرَه قَلُوب باشكُورِن اَجُوب اُوزَرِنَد خَل طَبُور قُوب اَغْلَشْدُور جَان جَكْر طَغْلَشْدُور
 16 اه سَلِيمَان اَلِنْدَن حَالَمَز نُولُور دُيُوب اَفغان زَار اِنْدُر دَخِي دُوب ايليسه اَبِنْدِيلَر كَم بَاسَن رَجَه شَبَح خَد
 17 اولَا سَن كُور اول خَاوُن هَاوَك بَرِي حَاك اِنْتِيَا سَن دِر لَر ايليسر جَوَاب وِبر دِيكَم اَنُوك اَنَدَن هَاوَك
 18 اِنْتَك لَك بُوُور كَم هَر بَرِي كُوز دَاوُوك بَر خَاوُنِيَه وَاَدَه سِن اِنْعَا وِبر سِن زَات كَم اول خَاوُن لَر جَمِيع اولوب
 19 اول خَاوُن ضِيَا فِت وِبرِن كُوز زَهْر يَدَرَب هَاوَك اِنْتَك اِي دَر كَم سَلِيمَان دُنْيَايَه كَلِمَا سِرَه چَقَا
 20 قَلِمَا دَرِي اَكْر جَمِيع اول مَلْعُون بِلُور دِيكَم سَلِيمَان دُنْيَايَه كَلِمَك دُر اَمَا كَم حَسَد دُر حَسَد بِن قُومَار دِي
 21 اَمِيْد اُومَار دِي وِبر دَخِي بُوُوكَم شِيَا حِين سَلِيَك سُوْر كَرِنْدَن قُودُغْنَدَن دِي ايليس اِيلَر دِيكَم اول مَلْعُون

1 راست خبر آید ز دیوب اول خاتونک الوست حق یور ز دیوب شاد اولدی لر ضیافت قیدین کوردلر
 2 هر خاتون که کوردی اکا دخی جبرائیل کلدی دیوب صور سکرانله نه وجهاله ابلیس جبر ویریدسه اول خاتون
 3 دخی ابلا جبر ویریدی پس اول خاتونک بوسوزی حق تعالی نلک امیرله جبرائیل کوب سولدی صنوب ضیافت
 4 قیدین یوردلر **نظم** اول سحر که آفتابی شمس ز
 5 پس بجای قلد روی دهری اول اندر وشن بوز مینو جبر اول
 6 نجم یکی منه اولد پنجهان کندی وون طاکیری آغری ساجم مثل اس
 7 جسم اغیار وشر اولد کور روی دلبز مثل کوش ویر نور
 8 طور د خاتونیه آریدن همام **نیش** چون کم اولجه کجی علی الصباغ اولدی
 9 داوودک طغوز خاتون بریره کلدی ضیافت قیدین کورب اول خاتون دغوت ایدلر اول خاتون دخی یزیدت
 10 طوب بونلارک ضیافتن کعب قلوب کلدی بونلارده سلام ویریدی بوبلا دخی عزت قلوب یانلرینه الیدلر
 11 ایند لرحم مبارک کولکه قراندن نصیب از اولما غون غم یوز تشران شاء الله تعا داوودله برلکه بندک
 12 امید وار که حق تعالی سکا دخی براو غون روز قلا مغدورد و یقل اول الکسک لکومز عذر موز دلرز
 13 چونکم بر دخی برکشتنک خال لیوز اوز تهرده کنی کسی اولما سون کناهه کریمالوم دیوب سلیمان
 14 اناسی دخی دلادکم اول قدح کوب اول شکر شیرین نوش قلایدی هماندم حق تعالی حضره ام امرالیه
 15 کلدی غایبدن الین صنوب اول قدح شکر لاله سلیمانک اناسی الیندت کوب یزه اوریدی دخی آوازه ایله
 16 ایندیکم یا بشایع طور برکدن کم و حواسنی طایفسی ابلیس سوزیله سکا زهر اجرمک دلر اول سنک قلایدی
 17 مرسل پیغامبرک علیه السلام کم سلیمان او یققد ز طرز اینر کوزمک استر کر الا کم حق تعالی نوک یققد
 18 چراق سونیمز تقدیرده او یققد شردن اکا ند طور کلک در طوز اودکا وار غل دخی بونلارک صحبت کله بو
 19 نلور دت وفا دخی اوصما **نظم** لو حوائین اولد دشن یقین
 20 اینر مسون لور دد اندردن سقین فرصت کوزلر تموی اول اکا
 21 کامیلسک دشما کدن هر زمان اولغل زهار و زهار ایمن غم دکل حاسند ایدر سه کر حسد

1 خافطد ز جونه رب العالمین بویه دیوب آند خضر و نبی اولد خاموش اولد لخره پاک رین
 2 حکیم قولنج اولدم بوسوزی کچ نو خاتوندا استید کرد کالسی ملول مخور ز
 3 **بشیر** اولوب قیج قلد لرتق لری طنلای جواب لری قلما دی دخی همانده بیر لرندن طاعلای کور کتدی لرسلیما
 4 ل آنا سی یزندن طوری اوینه وار دی اندا خضر م کلوب داوده ابلیسک تلبیسندن و خاتونلرک انکی نفاق دن
 5 خبر ویری و سلیمانک م دنیا یه کلککن مژد لاری داود خضر نندن اول بشارت خبرین کچاشند
 6 شاد اولدی اندا خضر کیدجک داود دخی دئوب اوینه کلای خاتونله بلشدی خالین خاطرن صورتی
 7 سلیمان آنا سی دخی بیز خبر ویری داود اکا دیدی کور نفازدخی آنلاره ورماعل آللرندن سنه یکل
 8 دری اندا اول خاتونلرینه وار ب دیدی کچونک آنک یکی قصدا ند و کوز دری آنلاردخی ملک صورت کسند
 9 کلوب بونلاره نه وجهله اغوالر ویرد کلرین سویله دلر اول قفیه حکایت اندلردا و درید کورک عقلکوز
 10 کمد ابلیس سنه یزجک خضر بولوز نبارکم آدمه لفر بولما دی الا کم حوایه ظفر بولدی امیدی آنوک
 11 یکی سنه کرجک توراندن زبوردن آیت لرا و قوگون کور کوز کچ اول ملک صورت یزندن طورسه اول ملکدر
 12 و اگر کچ فحوب کیدر سه دکلدر دیوب بونلاره نصحت آیلدی یلدرکم بواشلاری ایذن ابلیس لعین
 13 دزر اول بکادن ابلیس لعین دخی کوز دیکم اندوکی تدبیر راست کلما دی بشلادی آغای کور لرندن یاش
 14 **سینطیم** سید اولوب چغلا دی سنج تدبیر لیدی ابلیس اول زمان
 15 لیک تقدیرانی بوزری بی گمان سن کرک تدبیر نیک قل باخو یوز
 16 وای اکا کی خور عنایت انمیا هرنداشکی دور سیه بنمیا
 17 حق اوکر ماد و غنی اوکر مبی کرج ابلیس آیلدی تدبیر حق
 18 لیکن الله صقلدی کیم خضر بی اینمادی شیطانک اکا نکیتی
 19 بن د باتوک آله ریشی کوبیز ری ملک کی ملکته یقذر بذر
 20 اهل سنت مذهبی بوزر همان ویر صلاوت مضطرب شادمان **داستان تدبیر شیاطین بحق**

سَلِيمَان حَكِيم قَوْلُجَه اَبَلِسَنَك بَوَجْهَلَه كِه آه افغان كِه اَندي اَندن بَوَنديري اَبديكُم نَقْدَر شِيَا لِيَن
 اَلْوَسِي وَاِسَه كَا فَرْجِيَن لِي كَوْنَدَب جَمَع اَبَلِي دَخِي بَوَنلَرَه سَلِيمَانُوك اَنَا بَلِنْدَن اَنَد رَحْمَتِه دُشْدِيَن سَو
 يَلَوِي وُسَلِيمَانَك دُنْيَا يَه كَلُوب نَه وَجْهَلَه دِي وَجْهَتِه عَفْرِيَت غُولَه جَفَا لَر فِلْجَمَن شَرَح اَبَلِي اَوَل دِي بَوَنلَر دَر لَر
 يَأْتِيَمَك كَوَك كَد كَدَر بُو سَلِيمَان جِهَانَه كَلِيَه بِن بُونَك بَكِي جَفَا لَر فِلْجَمَا اَبَلِسَن بَرْتَلِيَس اَبَدِيكُم كَر كَدَر
 كَم اَوَل سَلِيمَان رَجُودَه كَلَر وُكِي كِه وَاقُو كُورَه حَاطِر اَوَل سَنَر هَمَان كِه طَوَا اَنُوك مَوَلُودِيَن
 قُوب هَلَاك اَتَكَه يَرِي خَاك اَتَكَه جَهْد اِيَدِيَن نَا كِيَم سَلِيمَانَك كُورِي جِهَانَه بَقِيَا سِرِي قَهْر وُورِيَنه
 يَقِيَا دَرِي دِي بَوَلَر سَلِيمَان قَحَن وَجُودَه كَلُورِيَم بِلُور اَمَّا كَم اَنَا سِي هَلَاك اَوَل سَا اَوَل سِرِي دَر لَر اَبَلِسَن
 اَبَدِيكُم يُو زِي كُورَب هَلَاك اَوَل دُورِيَن يَلْمَا يَك رَا حَا اَوَل مَاز وَت اَوَل كَم سَلِيمَان غِيَرِي حَا لُوت
 دَن مِي اَوَل حَال نَدَر اَمَّا كَم دَاوُدَك بَرَا غَلِي اَوَل جَق دَر دَخِي اَوَل غَلِي قُورِي اَوَل مَاز اَوَل اَوَل غَلْنَك
 اَرِي سَلِيمَان اَوَل جَق دَر اَكُر كِه بُو خَا تُونَك اَوَل غَلِي طَوَا سَا مَطْلَق اَوَل سَلِيمَان دَر اَنِي هَلَاك اَبَلِي دَر
 دَاوُدَك اَوَل غَلِي اَوَل جَق دَكَلَر بُو خَطَر دَن اَبِيَن اَوَل جَق دَر دَرِي اَبَلِسَن اَبَلَا دِي كِه اَوَل دِي بَوَلَر اَوَل
 لَارِي دَخِي اَبَدِي بَلَر كِه سَتِيَمَا وَا حَمَانَا كَم دَر سَك اِيَدَر ز فُخُو وَا كِه كَوْنَدَر سَك كِيَدَر دَر دِي دَر دَخِي بَوَلَر
 اِفْتَاق قَلُوب سَلِيمَانَك مَوَلُودِي مَدَتِيَن كُورَن دَر كَم مَدَت حَمَل اَوَل سَلِيمَان وَجُودَه كَلَه هَلَاك
 اِيَدَه لَر بَوَلَر بَوَنديري دَه وَلِيَكِن بَلْمَز لَر حَكِيم نَقْدَر يَرِيَد جَلَكَدَر
نَسِيحَة
 اَبَدِي دَر دِي بَلَر اَوَل دَاوُدَك بَاك جَن اَلْنَدَه اَوَلَه يَغْنِي اَوَل هَلَاك كُورَج اَبَلِسَن اَبَلِي دَر دِي بَرِي
 لِيَك نِيَدَر كُورَلَه حَق نَقْدَر يَرِي حَق كِيَشِيَن اَوَل يَتَجُو رَهْبَرِي بَتَقَر اَنُوك اِيَش هَر كُر سَر سَرِي
 حَق رَجِيَمَه بَار چُون اَبَا دَرِي اَوَل جَهْتَدَن اِيَش بِن بَتِمَا دَرِي اِيَشَك اَوَل قُور دِي لِيَشَك اِي هَم
دَا سَتَان مَوَلُود سَلِيمَان عَم حَكِيم قَوْلُجَه اَبَلِسَن لَعْن بُو نَكَرِي
 سَلِيمَانَك مَوَلُود مَوْتِيَن كُورَن تَكَل وَجُودِيَن هَلَاك بَرِيَن خَاك اَتَكَه تَدْبِيرِيَن بِنَم وَتَقُور اَوَل بَكَادَن
 دَاوُدَه كَلَبِي چُونَكُم بُونَك اَوَرِيَنه طَوُوز اَبِي اَوُن كُون كَم كُچِي مَدَت حَمَل تَتَام اَوَل بَر كِه سِيَرِي

1 کد سلیمان و جوده کلیدی حق تعالی جبرائیل عم امر اندیکم یا جبرائیل کو کفر شتعلی نه بیور کیم
 2 طاعت لیون تشبیح لیرین آرتسون کر رضوانه انیکه اجمقلری یز سونلر حور لرسونون و شادون
 3 اچنده اولسون لردی ندا کلدی جبرائیل دخی دم کو کفر اهلنه مزده قلدی یوزینک ملامیکه برکه کوک
 4 یوزندن بر یوزنه آتدی قاف طالع اوزرینه جفوب اوچنی قلسندن ندا قلوب حق تعالی نک امر فی منادی
 5 نایر جیجی مخلوقاته بلدردی کفر بوجه سلیمان نک مولودی کجسی دزدی جبرائیل علیه السلام نداسن
 6 مسلمان جن لریکم اشد لرجع مخلوقاته موکل اولنلر تگین لری اشد لکر اول موکل اولدقلری خلقه
 7 جبر ویرد لکر نکم فوق العبدن تحت الثرایه دکن جمیع مخلوقات بر تحک اهلینک بر در لو موجودات بلدر
 8 کفر بوجه سلیمان دنیا به کلجادر مسلمان جن لرندن کافر جن لری دخی اشد بلر کلوب ابلیسه ویرد لکر نکم
 9 اول سلیمان بوجه دنیا به کلورمش دیوب ملکونک در تگدن سویلا دکر ابلیس که سلیمان نوک مولودیکه سینی
 10 نایر آه آلدی یا ندی یا قلدی دخی دید کفر **نظم** بلدر ابلیس اول سلیمان طوغیر
 11 طالعی ایلدوزی عرشه اغسر قلدی افغان آتدی آهی کفی
 12 گوین اجوب چاک ادردی قنیر کاه اوزر کاه دیوب طاع افن کند و کند و بنه اولدم سویلر
 13 طالعندن حق شکایت ایلر دیدیدیم شنه سلیمان خان اولور امیر جنی دخی فرمان اولور
 14 چون کم آنوک اوله ملکی سلطنت فالسرافنده جیفا شیطنت آه کفر ایز منسه سلیمان آله
 15 واه اگر کوا اولدورده بن قلم اول سلیمان ابدش باله جفا داخ هرکز سور مز دوقو صفنا
 16 بوبله دیوب اغلدی غلت قتی کرد لرسک کور اول شیطان سن ویر صلاوت مصطفایه باحسن
 17 **نظم** امر ایلدی نقد زربان شباطین وارسه و کافر جن سی وارسه قتنه جمع اولد لکر
 18 کلدر اندن صکره ابلیس بولاره دیدیم اول سنر کله و عید اول بوجه در زدن سنر بتم سورده دور مشین
 19 ددی اندر دکر کفر طوترز نکم امر ایدر ملک یرینه بیور زسن بیور نیزد و نلوم دید لکر اندن ابلیس و بد
 20 حکم گرکی بود زکم بوجه جملکوز اوزدن حرب الفلریزه داو دکر حرمینه وارسر آوده اوره نیز شوبله
 21 کم سلیمان دخی آناسی داو دخی هلاک اولدردی ابلیس ابلر دیک هماندم بوچن طایفه سی دیوون

1 غزیت دنی نهایت جمع اولوب اللرینه اوز لونتط لوشیشه کز اولوب کتدیر کلوب اولدم داود
 2 نصف اللیل اچر حرمینه کلوب بید کز بونکر کلمکه برم قصور اول یکان داوده کلدی چونکم داود اوز
 3 بجه دون نمازین کز قلمایرندن قلقدی جبرائیل کلوب خبر ویردیکم یاد اوز مژده اولایم بوجکه اولسا
 4 نصیب اوچق سعادتلو کرامتلور و لتلو ابد بختلو اوغلان سلیمان زمان مولودی بجه سبی دنج
 5 ملکوت السوات بوجکه برغش در خور رضوان زین اولمشد کز کدر جمیع علماء جمع ایدرسن و هارون
 6 تسلیدن تقدیری کز وارسه نائن بیغامبر کی و کز بیغامبر دخی کلسونلور تورات زبور او قومغه مشمول
 7 اولسون کز تا کم شیالین طرفندن کنند ایشیا تورات زبور خواص برکاتنده یول بولیا لردی طاور
 8 قدسی کدی کلوب داود اوسینه یتدی بوبکان **بنشایع** خاتون دخی احشام سنازین قلوب
 9 آلد عایه کور دکی دمر هاتقدن ینه آواز ایشیدیکم **بنشایع خاتون** مژده اولسون
 10 کچ بوجکه سنک اوغلاک سلیمان بوجکه دنیا به کلکدر مولود کچه سبی در وقتکا خاطر اولغل ایلیا
 11 وک خاتون فانوک خلوت کور کلی فاکده آندک غیری خاتون قومغل ددی بنشایع چونکم بوا واری
 12 ایشیدی متحیر اولوب صلاه وت کورب آلیوزه نیلای آندک فروشی ائم کلسومی کوندز دیکم واری
 13 ایلیا وک خاتون کوره کز ناکا بوققدی چقوب کورد کز کم ایلیا وک خاتون قبوده طور قابوی
 14 اچد کز قبودن اچار وکلدی سلام ویردی دخی اوتوردی دیدیم نحمد الله کی کورد وکم دوش کبر کلش
 15 ددی سلیمانک انا سبی صور دیکم نکوردک ایندیکم دشدن کوردیمک حبل الرحمن بکا کلوب دیدیم طر
 16 برکدن داودک خاتون بنشایع اوینه وریکم بنوما اوغلو سلیمان اول مرسل بیغامبر اول ملک سر
 17 وری بوجکه انه رحمتدن دنیا سرائه کلکدر سن اکا مای اولغل دخی زهار یاد خاتون کور مکمل ددی ایلیا
 18 نذر برمدن طرب کدم ددی ایلیا خاتون ایلا دیک بنشایع دخی اول هاتقدن ایشیدوکی آواز سولای شخ
 19 ایلیدی بونکر بوسوزدو ایکن داود دخی اچر و کلوب اول عالم کز خادم صلوب بجه سن جمع ایلیدی خنول
 20 جوارنده دوشکلر صلوب شمع لر یقوب حاضر ایلا کز نعمت کز بشور مکه مطبند حکم قلدی آندک صکره
 21 بریرین اول عالم کز دخی داود سوزیه کلوب داود سوزیه کلوب اوتوردی دخی تورات زبور او قومغه

1 بَنَاءُ دَر بُو بَكَ دَن دَخِي سَلِيمَانَك أَنَا سِي اَوُغَلَوَن اَغْرِ سِي طَوْنِي حَقْ اَمْرِي اِلَه اَدَم صُورَت مَلَكْ كَلُوب دِيرِكَمْ طُور
 2 بَرَكْدَن كَر سَنِي بُو بَرَدَن غَيْرِي بَر اِبَلَدَمْ دِيرِي بُونَدَر دَخِي اَدَم صُنُوب اِيلِيَا وَكْ خَاوُون دِيرِكَمْ بَر دَاوَرْدَن
 3 قُور قُور كَر سَنَك مَالِه وَاوَر دِيرِي اَوَل مَلَكْ اَدَم صُورَت اِشْتَدِيكَمْ قُور قُور كَر بَن مَلِكِي طَاوُون سَم دِيرُوب
 4 اِكْسِنِي اِلَه اَلُوب جَارِبِد كَرْدَن غَايِب اَوُوب بَر عَالِمِه كُور دِيرِكَمْ بَر لَعْل كُور دَن بِنَا اَوُوش كُور سَا اِلْحَزْد
 5 بَر مَوْضِع حَتَّ اَوُوش اَوُورِنْدَه قَات قَات دُوشَكُر صَلَئِش اَنَدَن اَوَل مَلَكْ سَلِيمَان اَنَسْنَك اِلَه اَلُوب
 6 اَوَل حَتَّ اَوُورِنْدَه چَقَر دِيرِي اِيلِيَا وَخَاوُون يَانَنده اِيلَنَدِي دَخِي دِير كُور قُور قُور كَر خَمَلَكْ تَمَام اَوُوشُون يِنِه
 7 سَنِي دَاوُوكْ مَقَامِنِه اِيلَه مَر كَسْنَدَن سَكَا ضَر اِيَز مَر بَن سَنِي شَبَا طِين سَلَدَن صِفَنُور مَر اَلله تَعَالَى نَك
 8 اَمْرِي اِلَه كُور دِير بُونَدَه دِيرِي كَر سَن اَلَم اِيَز مِيَا سَلِيمَان اَنَا سِي اِيلِيَا وَخَاوُون اِلَه مَلَكْدَن بُو بَر دِيرِكَمْ
 9 اِشْتَدِيكَمْ بُونَلَا رَكْ خُوف كِنْدِي حَتَّ اَوُورِنْدَه اَوُور دِيرِي كَر خَمَلَقْ دُنْيَا يَه كُورَه اِيلِيَا وَكْ خَاوُون چُورَه
 10 بَكَ بَقْدِي صُورَت دِيرِكَمْ كَر اَوُور دِيرِي اَن كُور دِيرِكَمْ اَوُج حُورِي بَرِي كَلِي بَر نَك اَنَدَه حُلْدَن مَقَرَه
 11 بَر نَك اَنَدَه دَخِي لَكَجَه بَر نَك اَنَدَه بَر نَقْلَه كُور صُوب كَلُوب سَلَام وِير دِير خُور كَر اَنَدَرِي هَر بَر نَك اَوُورِنْدَه
 12 اَوَل كُوشَك اِيچِنِه نُور وِير دِير اَنَدَن صُكُور سَلِيمَان سَنِي دَخِي عَلَيْهِ السَّلَام وَجُودَه كَلِي طُوعِي طُغْيِي
 13 دَم لَا اِلَه اِلَّا اَلله مُوسَى كَلِيم اَلله لَا اِلَه اِلَّا اَلله دَاوُد سَنِي اَلله لَا اِلَه اِلَّا اَلله سَلِيمَان
 14 اَمِين اَلله دِيرُوب بُو كَلِيمِي تَوْحِيد اَوُورِي اَنَدَن جَبْر اِيل عَلَيْهِ السَّلَام كَلُوب كُور صُوب اِلَه كُور دِير سَن
 15 يُوْرِي سَنَت اِنْدِي تَمِيَز قَلُوب يِنِه كُور صُوب اِلَه يُوْرِي دَخِي اَوَل جَنَّت دَن كُور دِيرِي حَل اِلِي صَار دِير
 16 مَلَا حَتَّ مَلْحَن سَجْدِي نُور لَه كُور بِن سُوْر مَلِكِي اَنَدَن صَاغ قَلَا غِنَه اَذَان وَخُدِي كِنْدِي اَنَدَن صُكُور
 17 بَر بِيحِه مَلَكُوت كَلِي سَلِيمَان بَر دَن كُورَب اَنَا سِي نَك نَظَرِنَه قُور كَر دَخِي اَنَا سِي دَخِي اَلله
 18 اَلُوب سَلِيمَان نَه نَظَرِنَه قَلُوب كُور دِيرِكَمْ يُوْرِنَك نُور دِيرِي عَالَم مَنُور اَوُوش اَنَدَن اَمْتَحَن سَلِيمَانَك
 19 اَغْرِ بِنِه وِيرُوبِي اَمْدِي اَوَك مَلَكْ كَر كِنْدِي بَر دَخِي اَنَلَا رَكْ بَر بِنِه دَخِي بَر بَلَكْ مَلَكْ كَر دَاخِي كَلِي
 20 لَر سَلِيمَان زِيَارَت قَلِي كَر مَعَ الْعَصَه جُوق قُور اَوَل كَجَه تَا صَبَح اَوَل جَه يَادَك سَلِيمَان لُوكْ دَبَا رَتِنِه
 21 مَلَكُوت كُور كَر اِيْدِي سَلِيمَان زِيَارَت قَلُور كَر دِير بُو جَه سَن سَلِيمَان اَنَا وَاِيلِيَا وَخَاوُون كُور كَر دِير

1 نَجَب قَلْبُ لَارِي أَنَا كَر بَلِي لَرَا يَدِي كَر بُو مَقَام نَه مَقَام دُور كُور دُور كُور بُو غُور
 2 اَلَه هَمَنَّا كُور مَدِي اَنَلَر مَقَام كَاوَل مَقَامَك اَصْلَدِي دَاوَل سَلَم حُورِي اَنَد كُنَز دُورِي مَان
 3 هَم مَلَك دَاغِي وَرِضْوَان غُلَام يَا بُو سِيَنَك طَا شِدِي كُور هَرَا نَك بَلِي غَنَبَرَا يَدِي جُمَلَه تَمَام
 4 صُفْسِنَدَه شَمْعَدِي هَر شَب مَر قِيَه سِنَدَه شَمَس لُورِي دَاخ جَام اَنَجَاوِيَن مَنَز لَر دُور سَر
 5 كُور مَدِي رُوبَا سِي اَجُو وَ سَلَم **دَاوَدَم نَقُوم دَاوَدَم نَقُوم**
 6 مُسْلِمَان كُور دُنْيَا يَكَلَرِي مَلَكُوت السَّمَوَات وَالْاَرْض بَلَك مُلْك جُوق كَلُوب سَلِيمَان زِيَادَت قَلْبُ لَارِي
 7 بُو كَادَن اَبَلِيَس لَعِيَن دَخِي هَمَانَدَم نَقَدَد خِن كَاوَل لَرِي وَا رَسَه خَبَر قَلُوب اَل لَرِيَنَه نَقَط لُوشِيَشَنَه
 8 لَرَاوَب دَخِي دَم جُكُوب اَوْ جُوب كُور اَلْبَز غُلْبَدَن كَلُوب دَاوَدَك حَرَمِن بَلُوب دَخِي هَوَا بُو زَنَدَن غُلُوب
 9 نَقَر اَرَاوَرَب اَوَل دَلُوفَط لُوَاوَد لُوشِيَشَنَه لَرِي طَا شَرِي اَوَل اَوُورَن طُورَن عَالِم لُورُوك اَوُورَن لَرِيَنَه
 10 مَقَابِل طُورَب اَتَمَا بُو زَد وَ نَجَه بُو كَادَن دَخِي اَوَل عَالِم لَرَه دَاوَد پِيغَا مَبَر حَرَه مَنَدَه اَوُورَن مَشَلَرِي
 11 سَلِيمَان اَناسِن اِجَا رُودَه صَنُوب سَوُوب اَوَل عَالَم لَر قُورَات اَقُومَا مَشْغُول اَوَل مَشَلَرَا يَدِي كُورِي
 12 عِلَت قَلُوب اَقُومِيَتُوب ضِيَا فَطْعَا مِي نَه وَ قَت كَلَه يَمَك يِيَا وَ زِيُوب اِنْتِظَار لَه اَوُورَن مَشَلَرِي
 13 اَوَل نَبَكَادَن اَبَلِيَس دَر بَلَك كَاوَر جِن لَرِي دَخِي بُو جَهَلَه اَوُورَن لُوفَط لَرِيَه كَلُوب نَا كَهَان اَوَل
 14 عَالِم لَرَاوَرِيَنَه اَوَل حَرَمَاوَرِيَنَه جِيَد لَرَا دِي زَاوَل اَوُورِي كُورَب بَر لَرِيَنَدَن طُورَب جِيَد لَرُور
 15 دَلَر كَم كُور دَن اَوَا زَه لَر كُور اَوُورَن بَغ اَمَّا كَم كَم سَنَه كُور نَمَز بَلَد لَر كَم بُو جَنك شِيَا طِين لَه
 16 جِن طَا بَسِيَتَك دَر اَوُورَن لَر كَم كُورَت اَقُومَا بُو ز بُو رِيَنَه اَوُورَن بُو ب عِلَت اَيِز لَارِي اَنَلَرَك
 17 وَ جُورِي يَتُوب هَلَاك اَوُورَن لَر اَنَلَر كَم كُورَت اَقُومَه زَبُور اَقُومَه مَشْغُول لَرِي اَوَل اَيِز لُورُوك
 18 خَوَاص بَر كَاوَرِيَه شَيْطَان اَوُورِي اَنَلَرَك هِنَج بِيَر سِنَه خَطَا اَتَدِي تَوَا رَنَه مَشْغُول اَوُورَن اَمَّا كَم
 19 اَوَل پِيغَا مَبَر لَر اَوَل خَال كُورَب شِيَا طِين نَسِي كَلَدُوكِن بَلُوب تَوَا رَنَه مَشْغُول اَوُورَن شَيْطَان لَرَك
 20 شَرِيَنَدَن اَلَه تَعَايِد مَغْنَا جِق اَوَل پِيغَا مَبَر لَرِيَه دَاوَدَم اَل كُورَت دَعَا قَلُوب مَنَاجَات اَبَلِيَس
 21 اَبَد لَر كِي **نَظَم** اَرْضَه عَارِض سُوَرِيَن طَبِيق مَنَال اَل اِيْمَادُوكُورَب بِيَرَق مَنَال

1 نالیش ایدوب بویه دیدی ای خدی
 2 نیش دوشک غریبی صیوان اید
 3 چونکه قهرک اندی فرمان عاده هم
 4 آهنی داود آینه موم اید
 5 مردی صد سالیان و بزرگ حیله
 6 هم صفاتک قل هو الله احد
 7 نالیش ایدوب یلورورم بن سکا
 8 آیلک جن تورمن جماله هلاک
 9 حکیم قولنجه داود بیضا مبر علیه السلام اولدم اول بیتی کز لا بوجوه دعا
 10 نیشی دگرین قبول قلوب الله تعالی برنج قات ملکوت امر ایلدی کورک یوزندن یره انوب شهاده اول
 11 دم شیا طین طایفه سن اوده یعوب هلاک اندلر نساغت اچره اولمینک چرسی او شعی وایر سی
 12 طاغوت کیدلر بونلر بو خالده یکن داود اچار و حرمه کور کور دی کیم نه خاتون وارنه ایلک اولک
 13 خاتون نه جار به سی واری اول دخی بق داوده قدید اولوب ایلا تصور اندیکم شیا طین سئلندانت
 14 انلره نرا کمر ایدری همان دم داود طشم چقوب بونلره کلوب خبر اندین ملک جبرائیل کلوب
 15 خبر اندین ملک جبرائیل کلوب اول دم خاتون دخی سلیمان دخی وایلبا و خاتون دخی بزدن قلدور
 16 دفع بنه داودک حریمی اچره کور دی اول بکا دن داود هنوز دخی حرمه بوسندن طشم چقما دین
 17 ایلبار خاتون کلوب داود کور دی یکه مزد اولسون بانی الله کم وجوده کلدی کز اچار و کور
 18 کل دی داود ایدیکم سبز قنده اید و کز کم بن اچار و کور سینی کور مدم نه خوز خاتونم
 19 بولمادم ددی ایلبار و خاتون دخی کور کور دوکن ملک طاوس کلوب بونلری اول مقامی اعلا به
 20 ایلندوکن ندر وار دوعن حال ندر کم اولد بیه بر خبر ویردی اندن داود سورب اچرو کلدی
 21 کور دیم اول حرموک اچی و طاشی نوره طولش خاتون بتسایع اوندک بر محبوب طفل بوز کم حله کز

1 لِيكَ مَنكَرَانِ اَوْرُبِ اِلَا نَامِ اُولُنِي وَمَسْلُ اُولَانِي كَمَانِ خَلَقَ غَوْتِ اَيْنِ خَفَهَ وَسَلَامِ
 2 نَبَاهِ نَوْرَاتِ وَرَبُورِ اِلَهَ عَمَلِ خَفَهَ طَاعَتِ اَبَلِيَا وَصَبَحِ شَامِ كَوِهَ قَانِي اَيْنِ سِيرَانِ بَادِلَه
 3 خَلَقِ عَالَمِ شَهَ كَرَنِ اَيْنِ رَامِ دَوْلَتِ كَا جَا كَرَاوَكَنْدِنِ نَحْتِ دِيوَكَا فَرَمَانِ اَوَلَا حَنِي غَلَامِ
 4 رَنِغِ تَوَجِدِ اِلَهَ فَبِرَهَ كَا فَرِي حَاسِنْدَكِ عَمَرِنِ فَلَا دَاخِي تَمَامِ قَهْرِ اَوْدِي يَاهَ بُووسِ بَغْرِ فِ
 5 جِسْمِ اَبَلِيَسِ اَقْدَ بَاشِ جَوْنِ نَعْمَامِ هَرَبِلَا دَنْ صَقْلِيَا حَاقِظِ اَوْزَنْ هَرَقَضَا دَنْ صَافِيَهَ حَوِي بَرَدَوَامِ
 6 نَمِ بَمَلَكِ اَوْ عَلَيَكُجُونِ يَابَنِي حَقَهَ شُكْرَاتِ شَا ذَكَامِ اُولَسْنِ مَدَامِ بَوِيلَهَ دِيوَبِ اَنْدَهَ جَبْرَائِيلِ اَوْزِي
 7 اُولِي خَا مَوْشِ اَوْلَدِمِ اِيْخَرِ اِيْجَهَامِ لِيكَ خَا مَوْشِ اَوْلَهَ غَلَزْدِوَسِ سَنِ وَيَرْصَلَاوَتِ اَحْمَدِ اِيْجُونِ سَنِ تَمَامِ
 8 **دَاسْتَانِ دَاوُدِ اِنْعَامِ اِحْسَانِ كَرْدَنِ بِيْجَهَتِ بُولُو دَسَلِمَانِ مَم** حَكِيمِ فَوَلْنِيْجَهَ جُونِكِمِ سَلِيمَانِ دُنْيَايَه
 9 كَلْبِي دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامِ بَغَايَتِ شَا ذَا اُولِي اَنْدَنْ يَارَنْدَا سِي عَلِي صَبَاحِ دِيوَانِ فَوْرِي جَمِيعِ بَنِي
 10 اِسْرَائِيلِ قَوْمِ كَلْبِي كَرَاوِيوَسَفِ دَوْرِنْدَنْ قَلَنْ خَزِينَهَ اَجِدْ كَرُو بُوَجْدَنْ بَرُو غَزَا دَنْ جَمْعِ اَوَلَا نِ مَالِ
 11 لَرِي كَوْرِدْ كَرِ مِفْتَاحِلَهَ اَوَلِ صَنْدُقِ لَرِي اَجِدْ كَرِ بَايِ يَغْسَلَكِ اَوْزَرِيْنَهَ نَشَا زِ قَلُوبِ صَحْدِ كَرِ نَقْدَرِ
 12 اَوْنِ اَكِي سَبْطُكَ نَحْسُولِ بَايِ وَاَرْسَهَ جَمَلَا سِنَهَ اِنْعَامِ اِحْسَانِ اَبَلِي كَوَكُلِ كَرِنِ شَا دَانِ اَبَلِي
 13 اَنْدَنْ ضَكْرَهَ قَدَسِ يَزِيدِ بَنِيكَ دَوَهَ يَكُرْمِ بَنِيكَ قِيُونِ اَوْجِ بَنِيكَ صَغِيرِ بَانِ اَبَلِي دَرُوْنِشِ لَرَهَ سِنِمِ زَرِ
 14 وَيَرْبِ شَا اَنْدَلْ كَرِ اَنْدَنْ صُكْرَهَ دَاوُدِ بَرَحِيَابَهَ دِيْدِرْ كِمِ يَابَرِ خِيَا بَنُوْمِ اَوْ غَلَمِ سَلِيمَانِ اَوْزَرِيْنَهَ لَا يَفِ
 15 بَرُو اَبَرِ بَلَكِ كَمِ صَوْرَتِ خُوبِ اَوَلَا وَسِيْرَتِ مَرْغُوبِ اَوَلَا عَقْلِ كَامِلِ خَلْقِ حُسْنِ بَاكِ اَصْلِي بَاكِ وَغَمِي
 16 كَوُجُوَانِ تَنْدَرُسْتِ جَمِيعَتِ مَوْزُونِ سُوْزِ شِيْرِيْنِ فَصِيْعِ اللِّسَانِ اَوَلَا نَا كِمِ سَلِيمَانِ كِي وَجُوْدِي اَمَزِ
 17 مَلَكِ لَا يَفِ اَوَلَا زِيْرَا صُكْرَهَ خَكْمَتِ اِيْخَرِ كَوْرِ وَنَوْرَاتِ اِيْخَرِ دَخِي مُوسَى عَلَيْهِ رَايَتِ قَلُورِ كِمِ مَعْصُومِ
 18 اَوْ غَلَنْ بَرِيْتِ سُوْزِ شِيْرِيْنِ اَمْدَكِي وَجُوْدَدَنْ اَوَلُورِ طَاهِرِ بَالِيْنِ زِيْرَا صُكْرَهَ جَكْرَفَانْتَدَنْ پَيَا اَوَلُورِ سِنِ
 19 كَرْدِ كَرِ بُوْخَلَاوِصِي وَجُوْدَهَ اَمَزُورَهَ لَرِ كِمِ اَنُوكِ جَوَهَرِنِ جَلَهَ لِيَا زَبَانِ قَلَمِيَا حَكْمَاءِ
 20 مَقْدَمِيْنِ بُونْدَهَ بَرِ مَثَلِ شُوِيلَهَ كِمِ اَبْدَرْ كَرِ بَرَا عَاجِ اَوْدِيْنِ صَوِيلَهَ صَوَارِ سَكْرِ اَوَلَا غَا جَا كَرِ كَوَكُلِي
 21 فَوْرِدْ كَوَكِ فَوْرِيْجِي بَدِ قَلُورِي سَنَتِ اَوَلُورِ بَدِ قَلُورِي سَنَتِ اَوَلُورِ بَدِ قَلُورِي سَنَتِ اَوَلُورِ بَدِ قَلُورِي سَنَتِ

1 رَجَبِ بَعَثِي تِلْجَ اُولُو رَنْظَمِ
 2 قَدَسِ الْاَلَدَن شَهْدِي اَمْدِي چُون جَلِيلِ
 3 كَوهرِ اَلَدِي جَانِ وَرَرِ اَهْلِي شِيرِ
 4 بَسْ كَرَكِ دَرْ طِفْلِه عِلْمِ وَتَبْدِيَتْ
 5 وَبِرْ صِلَاوَتِ مَصْطَفَا يَدِ مَا سَالِ
 6 شَرَحِ اِدَا اِنَّمِ اَكْهَرِ سِيَكِ دُوسْتَانِ
 7 يِنِه مَوْلُودِ اَكْهَلِ كِي نَفْسِ اُولُو
 8 بَسْلُوْر اِخْنِدِه نَفْسِ اِنَانِ
 9 عَمَلُوكِ بِنْدِيْنِه نَفْسِكَ فَايْلَاكْتِ
 10 جَانِكِي دُوشِرْمِه شَهْوَتِ دَامِنِه
 11 نَفْسِ سَرَكَشِ عَمَلُكَ اَوْ لُوسِه رَامِ
 12 جَانِه اِيْرَمَزِ قَهْرَا دَرْ دِي عِنَا
 13 نَصِيْحِي فَرْ دُوسْتِ كِي دُوتِه سِنِ
 14 اِيْرَمِي سَرِ جَانِكَا قَطْعَا حَكْلِ
 15 قَلْبِ قُضْلِ وَعَدْلِ اِيْدَبِ بَرُوْر كَارِ
 16 وَتِي شَامِ اِيْرَمِشِيْدِي اَخِرِ اُولِيْ
 17 اِيْدِ عَصْرِ اِيْرِ شَا جَكِ سَاعَتِي
 18 لِيَكِ سِرْدَنِ دِيْلِكُومِ بُوْدُرِ نَامِ
 19 فَا تَحِيْلِه يَادَا اَلَا رَكْلَا نَخِيْرِ
 20 طَالِي سِه حَقِ وَبِرْ مَطْلُوبِي
 21 حَسْرَتِ نِيْسِه بَارِي كَلَسُونِ اَوْدِيْ

جُونَكِه تَرُوْر اِجْدِسِه سِيْرِي بَلَنَكِ
 خَلِيْلِه عَزَّتِ بُولِيْ اُولِيْ جَلِيلِ
 شِيْرِ شِيْرِيْنِ اَمْدِسِه شِيْرِيْنِ اُولِيْ
 نَاكِه عَا قِلِ اَوَّلِه دُوتِه مَمْلُوكْتِ
دَرْ تَحِيْلَتِ دَا سَانِ مَا نِي
 فِي الْمَثَلِ رُوْحُكِدَرْ عِيْنِي جِهَانِ
 دَا بَدِ عَمَلُكَ رَا يَمَانَه دِيْبِ اِفْلُوْرِ
 جُونِ كِه عَمَلُكَ نَفْسِ كِي نَابِيْ اِدَرْ
 نَعْلَمُوكِ اَخْلَاقِي وَارِ كَامِلِ لِيْتِ
 كِي سَلْبَانِ وَشَرِ اُولَا شِنِ نَجِيْبَارِ
 جَنَّتِي فَرْ دُوسِرِ اُولَا سَا كَا مَقَامِ
 بَقْدَرِ اَنْدِه شَاهِه قَطْعَا هِيْجِ اَكْمِ
 دُوسِ جِهَانَكِ وَارِ لَغِي فِي اَوْدِنِ
دَرْ بِيَانِ مَجْلِسِ اَخِرِ
 چُونِ قَصَا حَتِ وَبِرْ دُوسُوْرَمِ بِلَدِمِ
 حَقِ نَصِيْبِ اِيْدَبِ اِيْرِ شَا بِنْدِيْ تُوْ
 سُوْيَلِيْ اَوْزِشِه سَلْبَانِ قَصِه سِنِ
 بَرْدِ عَادَنِ يَادَا اَلَا رَخَا صِ عَامِ
 كِي دُعَادَنِ بُوْقِيْرِيْ اَكِه هَمِ
 عَا شَقِي سِه وَبِرْ اُولِ مَحْبُوبِي
 ضِدِ قَلَا اِيْدَنِ دُعَا فَرْ دُوسِ سِه

اُولِيْ عَا صِي خَالِفِه اَبَا دُجَنْدِ
 چُونِ فَلَكَ كَدَنِ شَبَامِ اَلِيْ بُوْدُرِ
 سُوْرُكِرْ كَدَرْ حَسْرَتِي شِيْرِيْنِ اُولِيْ
 سُوْرُ بُوْدُرِ كِي سُوْيَلِيْ صَا جَكِ كَمَالِ
 كُوشِ قُلُسَكِ دُكَلِه نَادِرِ اِيْسْتَانِ
 كِي جِهَانِه بِلَكِشِ اُولُوْرِ اِلَا جَانِ
 بُوْجَسَدِ مَهْدِيْ دُرْ اَنُوكِ عِيَانِ
 بَدِ صِفَايِ نَفْسِ كِي خَمْلِه كِيْدَرْ
 عَا قُلُسَكِ اَوْبِه نَفْسِ كَا مَنِه
 قَدَسِي فِلَكِي تَحْتِ اُولَا كَامَا رِ
 كَا وِلْمِ اُولِ مِلْكُوكِ اِجْنِدِ هِيْجِ
 كُوكُلَا كَلْمِ دُخِيْ نَاكِه اُولَمِ
 كَرِ قُلُوسَكِ سُوْرُ لِيْلِه سِنِ عَمَلِ
 حَمْدِيْ حَقِ اَوَّلِ دُرْدُوكَارِ
 فَرْ قَطْعُوْرِ مَجْلِسِ اَخِرِ اَبْلَدِمِ
 كَرِ اَجَلَدَنِ بُولِ سِيْمِ مَهْلِيْ
 شَرَحِ اِرْدَا وَزِشَا دَسَاوْعَه سِنِ
 لُطْفِ اِيْدَبِ قُوْ سِيْ بَرْنَا وَبِرِ
 حَقِ تَعَالِي رَحْمَتِ اِيْسُونِ اَلَهَمِ
 دِيْنِي وَرْسِه دِيْنِي اَنَّهُ اَوْدِيْ
 حَقِ مِيْسَرِ فَيَلَا كَرَا فَرْ دُوسِيْ

1 ای کزیم و کزیر الله الاله
 2 بزم اندم بغایت جنتی سحر
 3 اخذ و محمود فاسم حرمی
 4 و بر صلا و ت سن بجای مصطفی
 5 ای جری بارگاه کعبی ملک ملک
 6 ابدن آیه فولکده کوسر شکر سنک
 7 کتبای خالک بابک بوسه ایدر فریوسکم
 8 دوستی منیر جنت حاسد پیر کرد
 9 انبیاک قصه سنار بارشاه لرغنه سن
 10 پیغمبریک بوسه بود بدهم بود و اسنک
 11 فان آدم فان خاقان کندی یا خوشیت
 12 دلبسته غم اولوب بحر خدیگری کلک
 13 آنجه سروي فامشوک قدی بل اندی زما
 14 کزده کورنکی توزین آله دی دوتبک
 15 دلب جانن و بر صلا و ت سن بجای مصطفی
 16 **برداورد علیهم السلام**
 17 مؤلف بوسلیمان نامی کبیرک ایچن اول و جهله آملخ قصه ایدر ایدر کم داودم سلیمان لایق دایه
 18 دلا بچک بز حیدادی هارون تسلندن بر خاتون بولدر کم آدنه امینه خاتون دیر لاری کم آنوک آری
 19 **سوانین ساعودیدی**
 20 بولدر کزیر ایدر کم عالی نسب
 21 پاک خطای بیرون دامن من روز زلف
 وی رحیم و غافر و سلطان شاه
 لطفک اوکش یا رحیم آبله کرم
 روز قیل فردوسیا اولدحتی
سلیمان نامه نوک البی مجلسینوک ذکرینده
 ذکر کلهک نزد و سل غادر و ضیاء در مشرک
 خاری خاشاکن سپورب کوندی کم سدر
 زین جوهر کورسه لا بدوز سوراکا کلک
 کوش هوشی دورسیک بوسلیمان نامیا
 کوش ادرچک بیله سن کم نادر رحلی فلک
 تحتی نصیحه اولد آسمان چقرت
 فان ابراهیم و نوح و یاقی هود و
 پیغمبریک نیک فهمانی هر ایدر بد زهر ما
 آنجه جانان جانن الدی کم ببید زالی عک
 چون جهانک خالی بود دردی سلیمان نصیحت
 داج سویلو قصه نادر خاص عام ایدر
 لقمان حکیم قولنجه فردوسی مصنف افلاطون بونانی نقلنجه اورجات
 مؤلف بوسلیمان نامی کبیرک ایچن اول و جهله آملخ قصه ایدر ایدر کم داودم سلیمان لایق دایه
 دلا بچک بز حیدادی هارون تسلندن بر خاتون بولدر کم آدنه امینه خاتون دیر لاری کم آنوک آری
 پسن اول خاتون کورب داودم عرض آبلد کز **نظم**
 نیک خوئی و منسک لوی و غنچه لب
 داود دخی کم کورچک آنی بکندی بر جیا
نظم

1 بن انکیا تحسین ایله اندن داوادم روزگار کورب اوج بیک منقال التون نیشک دوردر
 2 اوزین رسم ایدب خطای بیرق کرجوب کجوردر خط کربازدر اوستنی جواهریکه زینت
 3 ایدرک باخ وناضیح دن دیاج خربدن قومایوب ضرردر دخی سلیمان دم اولد خوب صورتوا
 4 امینه خاتون اضمکرلر داوادم سرانیده برعالی قصری واریدی سلیمان دایله اول قصری
 5 عالی اچنده قولر خادملر و خدیمچون کبی زکمر سلیمان دایر سیچون خاطر ایدر دطسینک اوزرینه
 6 سلیمانک خاطر ایدر اما کیم یهودلر تاریخ اچو کوردنکی ابدن چنکیم سلیمان علیه السلام یکه
 7 یلمک دیسکر نرجه جنک قواشدر جنک لرین آلدرینه الوب چالکر ایدی دخی سلیمانک دایه لر
 8 بشکن چنکه سازا ونبه اوکرورلر ایدی ناوایانجه کرو اویرمواستسار قانون اوارله اویارورلر
 9 تاشوکا دکن کیم سلیمان بسلدر اوج باشنه کوردی ولیکن برتم مذهبومزده هم لقمان حکیم
 10 قولنده بوسازله اوینق اویندرفو مکروه در حاته کم بجی کر خاندانند ساز اولکین خوش کونده
 11 قزلر سر آغاز ایدرلر ایدی اول محبوبه لک خوب مرغوب ایدرله سلیمان دم بلسیکه بکوب
 12 بکدر تا کیم سلیمان علیه السلام عمری کون درت باشنه دکر حین اچنده شوبلا نظر اولم
 13 کوردفما شوریدی جمالنه بفیق ذلره طوشوریدی داووشاد خرم اولوب امر ایدی اون اکی سبط بکین
 14 بنی اسرائیل بکین کوردر داویشوریدی طالوت شاه خربنه سین اچوب وراهلنک سرواسنه
 15 سینه مال کخ اولشدورب سلیمان چون بشارت ایدر نفوسو لر عقی قلوب اچلری طوتدر **نظم**
 16 اول سلیمان عهده داویدی شاه ویردر درویشنه بکلر چار شاد اولوب اولد بجی ونام ودر
 17 ویردر هر سبط بکینه نیم وزر عاقل اولکی مالنی بییوب کدر عاقل اولکی مالنی قویب کدر
 18 مال او ددر کم خج اوکاله جوت مال اچ اوکم قاله اول کراچون بیبکچون دور التون هر ثمان
 19 قویبچون بردر التون برله طاش کردر سک اوله باقی ساکه کخ کل یدر کا وکلبه صکر در دنج
 20 کورین جو مرد اکی دار اولسون ناکسک زنی دخی واز اولسون شاهه باشن کاسه کوکی ناکسک
 21 کم طوبومز قونی هیچ اول کسک پس سخاوت پیغه قلوب هر زمان وصالوت مصطایبه شادمان

دَاسَنان دَر تَرَنِبَت سَلیمان مَم
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
نَسِیْطَم
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
دَاسَنان لَقمان حَکیم
 16
 17
 18
 19
 20
 21

عَلَیْهِ السَّلَامُ حَکیم قَوْلُ نَحْمَ جَوْنِکُمْ سَلیمان عَلَیْهِ السَّلَامُ
 بُوَد جَمَلَه سَلیمان یاشند. جَمال کَمال بُوَلَجُور دَل اَجُوب فِیضِ اللِّسانِله شَرین سُوْرَه بَشَلار دِی شَوِیْکُمْ سَلیمان دَل
 اَناسی بِساع پَناسِ لَیاس و دَاسی اَمینَه خَافونِت اَشِد ب تَعَجُّب قَلوَر لار دِی و بَنی اِسْرائیل قَوْمِک دِی اَعْبان
 سَلَمَت و اَرکان مَمْلَکَت و دَاوُد حَضَرَت دِی عَلَیْهِ السَّلَام سَلیمان نوک اَوَل لَطیفَه سَوِیْویش و خَلق
 خَلیفَه طَوِیْلا بَیْشَن هَر بِرِی دَعَا قَلوَب نَوا ایدر لار دِی اَنَدَن دَاوُد دِی عَلَیْهِ السَّلَام اَوَعْلِ سَلیمان دَل
 دَیْن کَسَنادَه جَمِیْعَت مَوزُون و کَوکَل شاد لَیْن کَوْرُبَا صَفَک اَناسی بِر حَیایَه بَیوَر دِیْکُمْ اَوَعْلِ سَلیمان
 اَدَب غِلْن اَو کُورده زَبْر اَصْغَر اَوَل اَوَعْلانَه اَدَب عِلْم کَر کَر دَل ناکِم خَلق عَالَم اِجْرَه عَزَلو حَرَمَتلو دَشَه
 بَن کَر کَر دَر اَوَعْلانَه عَلِی اَدَب کَم اَدِیْکَ اَناسی عَلِی طَلِب
 غِلْمَه اَوَعْلانَه اَنَسْک تَرَنِبَت اَو لَلِیْق طَبْط اَدَر اَوَل مَمْلَکَت غِلْمَه بُوَلوَر جِهان خَلق نِیْطام
 ناصی اَشَد غِلْمَه اَوَلور نِیْطام غِلْمَه بُوَلور مَش اَدَم جَنَنی جَمَلَه فَارَنِدَل اَوَل لَنَنی
 عَالَم اَوَلکی اِیْز مَدِی غِلْمَه رَوال عِلْم اَو کَرَن کَاوَسَن صَاحِب کَمال غَم بِسار کَل مَالِچُون اِی بِر هُزْ
 عِلْم اَشْجَارِی دُر اَخَر شَر مَالِچُون صَاحِب کَمال اَوَلور مَلو رَکیم کَمال اَهْلی بِلور سَیْه و صَوَل
 کَاوَل اَوَلکی سِیْم و زَر دَن بی زَر اَوَل کَاوَلِیْسْک عِلْم بی زَر اَوَل عُمَرُی فِرْد و سِیْم بی زَر سَر ر
 زَر دَن کِی سَوَر کَر دَن دُر دُر دُر دَن کِی سَوَر کَر مَدُر سَاکَلَه بَنده کُوشَه اَلِکَم سِیْم و زَر دَن بی زَر اَوَل
 فَا عِلْم فَا عِلْم فَا لَک و رَصَلون مَضْطَنایَه کِی اَو کات

حَکیم قَوْلُ نَحْمَ جَوْنِکُمْ سَلیمان اَنَسْی بَدِی یاشند کَم کَر دِی اَصْفَه سَلیمان عَلَیْهِ السَّلَام بِر حَیادَن اَلِکِی دِی
 شَوِیْله عِلْم اَدَب حَاصِل اَنَدَل کَم جَمِیْع خَلق اَصْفَک اَدَنه و سَلیمان نوک اَوَنه اَنَد اِیچور ایدِی پَس بَعُوَر
 دَاوُدِی نِیْطَم کَوْر دِیْکُمْ اَوَعْلِ سَلیمان عِلْم اَدَب حَاصِل اَنَدِی ایدر یابَر حَبَا اَوَعْلوم سَلیمانَه و اَجِب
 دُر کَر شَهْدَن عِلْم حَکیم مَنزِل رِیاضَت اَرکان سِیاسَت اَو کَر دَن دِی اَمَدِی بُو سَلیمانَه حَوَجه لَیْفَه لَایق کَم
 اَوَلار دِی دَاوُد عَلَیْهِ السَّلَام اَیْلا رِیجَل بِر حَیایَن اَناسی اَوَل عَالَم و دَاوُد اَنَدِی یابَنی اَلله جِهان سَر لَیْدَه
 اَلِکِی حَکیم و اَدَر دِی بِرِی اَصْطَحْ شَهْرَنده اَوَلور لَقمان حَکیم دُر عَاوَر سَلینَدَن کَم اَنو کَمَنلی عَالَم اِجْرَه بُوَلور نِیْطَم

دخی جامست اکبر در کیم کابل ولایتند اولور حکمت و فرستند مثلی بوفند ایکی دخی سلیمان نه مومنه
 لغه لایق در دردی داود بوسوزی اشیدب بر نامه یازوب چق آرمغان کر و زب چق آرمغان کر و زب
 لقمان حکمی دعوت ابلا دی مع القصد بوبکا دن لقمان حکیم دخی داغم آینه اصطرلاب الوب
 دی ادر بر شی قولیجه سیاه و به نظر قلو زدی کم سلیمان نه وقت وجوده کلیدی حکیم سلیمان اول
 عالی درگاهنه وارن نظرند اولادی بش آینه اصطرلاب الوب نظر ایدر کن کوردی کم سلیمان و چون
 کلش بر حیا دن دخی علم ادب او کونته طالب اولش یدی بارشته دخی کرش لقمان حکیم سلیمان اول
 وجوده کلد و کن علم نجوم قوتیله یلیجک بقایت شاد اولوب دلا دیکم براف کورب داود کله وهم
 داود پیغامبر علیه السلام دینده کرب تجدید ایمان عرض قلا بوامید که او نور کن براف کور و کن
 بوبکا دن داود کوندر دوی قاصد کلوب داود کوندر دوی تحفه لری عرض قلا بوامید که او نور کن
 لقمان حکیم دخی داود که نامه سی چون مطالعه قلدی کوردی کم یازیش کم **نسیظم**

شوبله یازیش نامی داود شاه کم بنای نام اول اولالا لا یزال اولاشیرک و بی بدل
 زنی مشال دانه یقدر خلک حاکم اولکی خلکی دزی عدد عالم اولکی غلبه اولما صد
 خالق اولکی نطقی لقمان ایدر حکمتیله درده اول درمان ایدر نامه بندن باحکیم آلا خبر
 حق تعالی خلکی دزی عدد عالم اولکی غلبه اولما صد زب بشرکی عالم سلطان اول
 دیکر استا و فی لقمان اول ناسلیمان مثل وار داخی بر نا خولقمان مثل بر صاحب هر
 یوزکی کورمک دکر ایکی کوزم بص قدم کی ناکه پاک اولور بوند قصدم اول او غلوم سکا نسیم
 حضر نلکن نا آکا تعلیم اول لعلک کلیمک اولسون نیتوک باشم اوزره ناکه وارسه خدشک
 سوزند حاجت کم اول غایب طویل سور سعید و مقفیر اولور بلبل بوبله دیوب نامی داود شاه
 آخوایش و بر صلون نیک **داستان لقمان حکیم و ذکر داود علیه السلام**

حکیم قولیجه داود علیه السلام نامه سنن کورب او یوب باشند قویب کوزلرینه سورب دخی تللی
 راس و العین و رمه لوم خدمتته یوز سور لوم دیوب قاصدی اغزلدی عزت لدی دخی اوج کون بل غنده

1 اُولوب آندن بزمبارك ساعت اجرو اوج يوز آلتش آلت شاكرد لوسيله لور شيت آنك قيركرو بنور
 2 دخی چوقب كنديك رينه اچمه قوند كوچه كوندردو بركون قدس شهرينه كلديك ريز خوش مكاند قنوب اوتوري
 3 بوبكان فاصد دخی لقمان حكيمك كلديك كندن داود عليه السلام اشيدب شاذ اولوب نيمت
 4 نول كوندردی و آندن صكرو بنوا اسرائيلك سيد لرندن و علما سيندن برخياني دخی بلا نسيجه كوندردی
 5 و زب لقمان حكيمه عزت قلوب ضيافت اينديك اولكون اول كچه لقمان مهمان خاند اولوب
 6 آندن يازندي صبيحدم كه اولوب جهان سراي كشن شعلا سنله كم طولي **نظم**
 7 چونكه سترقك جابندن آفتاب باش كوردی غريب قيدي ماباب چون فلكن ظاهر اولوب نر شير
 8 طلي سحر و ك خرچك زير كوشيله روش اولوب خرچ طاب شب سياهي منيل صابم اولداف
 9 شمس خاقان ايدجك غرض جمال بولدمه شه دولي نقص وزوال صبح صادق اولدي چنكي كندشام
 10 بركردن طورد اولدم حاصل نام **نثر** حكيم قولنجه جونكم اول كچه چوب
 11 سحرگاه كه بندي لقمان حكيم دخی بركردن طوب آبدست آوب نماز قلوب حالفه عبادت ايندي
 12 آندن شاكرد لر ين او كنه برا غوب كندري بركردل صفت قير سواز اولوب سورب داودك حرمينه
 13 كلوب بوبكان داود دخی م آلدن زر كوكل و اريدي نقد چون آني اشلردی زير احكم نيكم ذكر
 14 اولدي كه داود م كوند برز دوزدري بعضي قوله ايد برز دوزب آلت نيك اچيه صتردي
 15 اكي بكن اهلي نيكه نفقه قوردی اكي نيك اچه سن كوز سوزو سيم كره درو بش كره تصدق قوردی اكي
 16 نيك اچه سن دخی مكله و قدسده مجاور اولنكر انعام ايدردی جونكم لقمان حكيم داود باقين كلوب
 17 قردن كم ايندي آندن سورب داودك عليه السلام نظرنه كلدي سلام و بردي كوردی كم داود م
 18 ري نهايت اورجق خلفه جفلي بربرينه چورب بر سننه دوزر لقمان قدر كم غفلي جمع ايلدي بوند
 19 و كن بلما دي عاجز قلدي آندن واري داويله كور شدي داود دخی بر قاج قدم لقمانه قوشوكلوب
 20 آندن كنارند اوب اوتوري مزحبا آهلا و سهلا مفاكلدوك قدمكله بري سترقي فلك دردي
 21 عذر دلا دي لقمان حكيم دخی خدمتنده رنج كلدو كنه و سلیمان نوك طالعن طنوب اضطرابه جهانه

1 کَلْبَكِنْ يَلُوبُ أَوْلَ جَهْدَنْ تَوَقَّفْ قَلُوبْ كَلْمَادُ وِکِنْ بِلَدُ وِزْبْ عَدَدِ لَدِ دَاوُدَ اِسْتِیْدَبْ نَحْبْ نَلُوبْ
 2 لَقْمَانُکْ کَمَالِنَهْ مَحْجِرْ اَبِلَدِی **نظم**
 3 قَلْدِ یُوزْنِیکْ اَفُونِی نَقْلِنَهْ اِنْدِی عَزْتْ اَلْدِ اِنِی بَانِسَهْ اِنْدِی حَسَنِیْنْ اَوَّلْ حِکْمَانْ عَظَمَهْ
 4 بُولْدِ عَزْتْ جُونِکْ لَقْمَانِی حِکْمْ اِنْدِی عَزْتْ دَاوُدَ اَوْرِنَهْ دِلِیْمْ یَعْنِ اسْتَاذْ اِنِی کُچُونْ اَوْنَهْ
 5 مَنَزَلِنْ بُولْدِی اَنُورْ دُوشَر **نثر** حِکْمْ قُولِیخَهْ دَاوُدَ عَلَیْهِ السَّلَامْ لَقْمَانْ
 6 لَهْ کَلْجِی اِنْدِی وَا مَنَکَمْ اَلِنْدَهْ زِرَهْ دُوزِرِی زَبِرَاکَمْ دَاوُدَ عَلَیْهِ السَّلَامْ غَمُکُونْدَ دُورْتْ بَحْشْ دِخِ
 7 خَالِفَهْ طَاعَتْ اِنِی کَلْجِی قَوْمِشِدِی بَسْ اَوْرِی زِرَهْ خَلَفَهْ طَاعَتْ اِنِی کَلْجِی قَوْمِشِدِی بَسْ اَوْرِی زِرَهْ خَلَفَهْ طَاعَتْ
 8 دَاوُدَ بَرِ مَغِیْلَهْ بُولْدِی زَبِرِیْنَهْ کُچُورِی اَوْدُ سُوْرْ کَلِیجْ سُوْرْ دَمُورْ کَا مَسْجُورِی لَقْمَانْ حِکْمْ دِلِیْمْ
 9 دَاوُدَ صُورْ بِلَهْ کَمْ بُونْدُزِنَهْ صِرَايْدِی کِمْ صُورْ بَحْشْ اِنْدِی سَرْمْ لَقْمَانْ حِکْمْ خُودْ مَشْهُورْ دِرْ کَمْ
 10 جَمِیعْ مَشْکَلَتْ خَالِدَهْ بُوْقَدْرَجَهْ دَمُورْ خَلَفَهْ کَرِنِی نِیَا کَر کَلُورْ اَبِلَدِی بِلَمَادِی دِیُوبْ جَاهِلْ اَهْلَاکْ
 11 دِیُوعَاذْ اَبِلَدِی صُورْ مَدِی کُورْ کَلِنْدَهْ دِرْ دِی کَمْ خِیْرْ لُوبِی بُولْدِی سَوْبِ کِلِیَامْ صُورْ مَبَامْ سَکُوتْ قِلَامْ
 12 دِرِی نَا کَا کَا ذِکْ صَبْرْ اَبِلَدِی کَمْ زِرِی دَاوُدَ دُوزِرِی تَمَامْ اَبِلَدِی دِخِ بَرِنْدَنْ طُورِی بَا شَدَتْ
 13 اَشْغَا کِلِی اَبِلَدِی وِرِی بَرْدُورْ کُورْ کَلْکْ دِرْ اَوْرِی دِخِ دَاوُدِی کَمْ کُورْ کَلُورْ زِرَهْ کِمْ
 14 مَرْدِ مِیْدَانْ صَاخِبْ قِرَانْ پَهْلُورْ اَوَّلَا کِمَا کَر دِخِ جَنکْ اِنْدِی کَفَارَهْ دِرِی دَاوُدَ عَلَیْهِ السَّلَامْ اَبِلَدِی
 15 جَنکْ لَقْمَانْ حِکْمْ عَلَیْهِ السَّلَامْ بِلَدِی بُونَهْ مَصْلَحَتْ کَر کَر اَوَّلْ وَقْتْ دِرِی کَمْ بَعْنِ اِسْمْ اَوْمُورْ خِیْرْ لُوبْ
 16 اَمَّا کَمْرِ اِنِی اَزْ اَوَّلَا کِیجْ دَعْنَا سُوْرْ دَمَنْ مَحْجُوبْ اَوْرْ لَیْکْ خَامُوشْ اَوْمُورْ اِی کَمْ خُورْ اَوْرْ
 17 کَمْ خَنِ دَانْ کُورْ سَرِی خَدْ اَلَمْ دِلْ سُوْرْ اَخُورْ دُورْ قَطْمَا اَلَمْ سُوْرِی حَسْ سُوْبِ کِلَادِی اَزْ اَوْرْ
 18 اِسْمْ اَوْمُورْ اَدَمِنْدَهْ سُوْرْ سُوْرْ سُوْرْ شُوبِلَا سُوْرْ لَهْ دُوشَهْ پِیْرِنَهْ پِیْرِنَهْ سُوْرِی دِمَا بِنِ پِیْرِنَهْ
 19 سُوْرْ اَوْدَمْ سُوْبِ کِلَا صَا جِکَالْ کَا تَدَلْ اَنْدَنْ کَمَالْ اَهْلِ سُوْرْ اَوْرْ بُوْقَسَهْ سُوْرِی دِی کَلْجِی هُودِیْنَا
 20 وِرِی صِلَاوَتْ اِیْرِیْنِ مَقْصُودْ **نثر** بَرِیْتْ کَرُونْ لَقْمَانْ حِکْمْ اَحْکِمْ قُولِیخَهْ
 21 جُونِکْ لَقْمَانْ حِکْمْ دَاوُدِی عَلَیْهِ السَّلَامْ کَهْ کُورِی دِیْنَهْ کَبْرَبْ لَالَهْ اِلَا اَللهُ دَاوُدِیْنِی اَللهُ دِیُوبْ اِنِی

1 کوردی آندن اول هود پیغمبر دین طوری لغورد او دد حکم با حکیم الزمان نوم بر قاج او غلوم
 2 واز انا کمد کسیندن اول بر کجک او غلم که وجود کلوند حکم آری سلیمان در حق عز وجل
 3 آتی بکا عطا قلدی وسندن صکره خلافت انو کدر دیوب بیوردی بدی یاشنده در بر حیا دن
 4 ادب غلینی تحصیل آیلادی سندن دخی دلاک اولدیر کم غلم حکمتدن اکا تعلیم ایند زیر حکم واجند
 5 کز شمدن کورو غلم حکمت منزل ریاضت آرکان سیاست او کز کم قابلیت و زردیوب سلیمان
 6 امر ایلا دی کوردی کلنجک لقمان حکمتک وارب این اویدی حکم زمان دخی عزت قلوب مهر الد له
 7 ارده سین پیروی و محبت اغزیلا اغزنده اویدی جمال کمالن مشاهد قلوب کوردی کم بر قابل کاند وجود
 8 دز کم مثل بوت تعلیمه مشغول اولدی **سنتظم** کوردی حکمی سلیمان فی سیدی
 9 بلور اخرد و ترنلیکی عطیسی فضا حنده او زرقاطه طعنی بلا غنده ورر سقماطه معنی
 10 کوکلن جانی آیلادی تسلیم دلندن غلینی آیلادی تعلیم **قصه سام سوار جنگ کوردی زربان**
 11 **شباطین** لقمان حکیم قولنج سلیمان ابن داود علیه السلام لقمان حکیم دن غلم حکمت علوی
 12 هندسه تفسیر حکمت نجوم و نحو منطق غلم هی آت سلیمان کافر حقی سین کوندرب سایمی هلاک ایتکه کم
 13 در دنجی قات بیروک اوزرینه کد کلدر سایمی اول پریلا لا کورب جنگه آل او دیر بو بکادن سام خلد
 14 اول کافر حقی سین کوندرب سایمی هلاک ایتکه کم در دنجی قات بیروک اوزرینه کم کلدر سایمی اول
 15 پریلا لا کورب جنگه آل او دیر بو بکادن سام داخی اول کافر حقی کدیلبه شباطین تسلیم کم کوردی
 16 مرفر فلجیه آل او رب حق تعالی به صغوب نعره اورب جنگه آل قردی و بر طرفدن داخی اول پریلا لا
 17 بی قلم کز آل او رب جنگ ایدر لاری جی قنندن بیروزی لاله ننگ اولدی **سنتظم**
 18 او شرماتک و سینه جی تمام قبلدی کونک بوزین صلی غمام نبغ قم قم صلی غمجه پهلوان
 19 برده لش باش جو غلری کوکلن جان سام اغز جوب اوز جی نعره سین مزج الحوصید رزیدی زهر سین
 20 خن آیلادی سام ازین ازین قان بخاری قبلدی کونک بوزین جیلا کم جنگ ایدری هم پریک
 21 فانه غرق اولشیدی باد و بری بر فاندلر یغدی کوا کد باش جی دمندن زفته دندی طالع طاش

1 زکله ایندی سامک الله جنکلی ویر صلاوت نادیتم آهنکلی
 2 حکیم قویله سامله اول فرقه بری اگر حکیم جو جنات ایندک و لیکن جنی کر بغایت جوفلغزدن
 3 سامدخی زبون اولدی و اول بریلاردن خود هیچ بری قلمایوب هلاک اولد کر عاقبت سامدخی
 4 زبون اولب بریر جقوب دایره جزوب دعای حضرت اوتوب اچنه کرز الله تعالی یم مناجات ایدب
 5 اغلادی کوزلادی باشی نینل جیون یکی اوتوب چغلادی و شیا طین ذربانی دخی سامک چور سین اولر
 6 تسخیر کیر مینوب طور دکر سامه هجور قلد کر یوسله و سردخی سامک قرشوسنه کجوب دشنام ویردی
 7 باسام سرتیم سنوک باشک الماینجه قومازم دیردی سام بونلارک هجور من کورب حق تعالی بدو وجهله
 8 مناجات ایدردی ایدردیکم **سلسله** اعلیوب ساجی سوار اولد سیراز
 9 نالیش ایدب دیدیکم ای کارسان ای جهانی کن دیکدن وارادت فرزند و شک غرض علوی دارادت
 10 بونفوش و بونفوش و جوش هوش کرسندن جمله سینک قام اوش بالاهی عزتوک حقی چون
 11 بالاهی ز فیتک حقی چون عرشک اوزر سجده اذن دوخا فرشک اوزر شکرادن ارسنجون
 12 عرش عالی لوح اعظم حریمی لوح صالح بوسی بقوب چون هور ادر سیله اول اوتوب چون
 13 اول خلیک فلذنی قویانچون اول ذبیجه اندک احسایچون اول محمد حق چون کم لولا اولک
 14 لغنی درختی دخی افلاک انوک جار یاری حق چون اصحابد بینه اولاون یارب چون اصحابد
 15 جین شیزندن بن قلوکا ویرجات کم اوبدز طاقم طاق ای پالانک بوبله دیوب اید نالیش سام اول
 16 ویر صلاوت مصطفای بدی شمار **امدن حصی صلاص شدن سام اوردست** حکیم قویله سام
 17 بوجله مناجات ایدجک حق تعالی انی کوردیکم قبله جابیندن کون مثال بر نور طاهر
 18 اوتوب کور ندی بوعالم اچی منور اوتوب روشن اولنچ و رد غنجه بونور کلدی نالیکم یاقین کلجک
 19 سام نظر قلوب کوردیکم بوکلی حضرت درم بوز آینه سواز اولب کورانی نوری عالمی منور بوز سام
 20 شاد اوکوب دایره جیفیه حضرت بوکا فرجی کر نوک اوزر نه هجور قلوب ایلند کی قیچین صلوب
 21 حقک امریله قفر اوتوب اولکار فرجی کرن و شیا طین ذربانی نفیدی هلاک ایلادی اگر کی دخی طوفان

1 قَا جِدِي اَمْدَن حَضِر عَلَيهِ السَّلَام كَلُوبِ اَمْدَن اِيْنْدِي سَام دَر خِي حَضِر بِر قَاج قَدَم اِلَا رُوا
 2 رُوبِ عَزَّت اِيْدَب كُور شِيْدِي خَالِك بَا يِنِه بُوَر سُوَر دِي حَضِر حَيْتِيْدِيْدِي خُور مَا جِقَارُوبِ سَامِه وَبِرْدِي
 3 سَام دَا خِي اَوْل دَانِه خُور مَا دِ اِنْفَا زَا يِدَجِك بَغَا يَت اَجِدِي اَجَلِي صُوسِر لِي حَسَدِي يَدِي رَا حَت
 4 اَوْلِي بَعُور حَضِر دِي كَم يَا سَام حَالَك نَدَر سَام اِيْتِيْدِي بَنُوم جَلَد كُور مَحْت سِيْدَت عَلِي حَضِر نَكَا مَعْلُوم
 5 دَر رَا اَمَّا كُور حَيْف كَم بُو عَمِي نَارِيْن بَنُوم بُو جَلَرِيْن شِيْدَت غَرِيْب رَحْمَت اِجْرِه كُور دُم دَرِي
 6 دَا خِي آه اِيْلَا دِي سَام اِيْلَا دِي جِك حَضِر خَا طِر دِيْدِي كَم يَا سَام غَم بِهَار كَم حَق عَلِي نُو ك اَمِر بُوْدَر
 7 كُور سِي يَر بُوَر نَدَر جَقَا دَم دَرِي سَام اَوْل سُوَرِي دِكَلُوبِ شَا دَا اَوْلِي دِي دِي دُوبِ حَضِر ك
 8 نَدَمِنْدِه بَا قُوبِ اِيْدَر بَا خُضِر زِيْنْدَه حَضِر تَكْدَن كَمَنَام بُوْدَر كَم لُطْف اِيْدَه سِيْن جُور كَم دُر دِي جِي قَات
 9 يَرِي سِيْر كَن اِيْلَا دَم بِنِي بَشِي جِي قَات وَ دِي اَلِي جِي قَات وَ يِدِي جِي قَات يَرَا وَ رِي دِي دَا خِي كُور سَرِه سِيْر
 10 كُور مَا اَمْدَن بُوَر بُوَر نَدَر بِنِي جَقَا رَه سِيْن دَرِي سَام اِيْلَا دِي جِك بَعُور حَضِر دِي كَم يَا سَام اَوِي جِي زَا دَك
 11 بُوْر دِي جِي قَات يَرْدَن اَشْفَا وَ رَمَغَه طَا قَت بُوْدَر مَكْر كَم سَلِيْمَان اَوَلَا وَ لَا كَرِن اِنُوم كَم اَوْل
 12 سَلِيْمَان دُنْيَا يَه كَلَجَك وَ قَت اَوْلِي شِيْدَر اَنُوكَه رِيْع مَسْكُون هَفَت كُشُورِي بِيْنِك اَوِج بُوَر قِرَق
 13 دَرَن جَزِيْن وَ قَات اَنْدَر قَات وَ بِيْدِي قَات يَر اَلِيْن سَر جَمَلَه كُور جَلَدَر سِيْن يَلَه كُور بُوَر كُور
 14 سِيْن نَشِيْدِي سَكَا سَتُور بُوْدَر دَرِي حَضِر عَلَيهِ السَّلَام اِيْلَا دِي جِك سَام سُوَر نَدَن كُور مَا دِي
 15 وَ لَا حِيْن خِيَصِر سُوَال اِيْتِيْدِي كَم يَا نَبِي جِي اَلَلَه جُونِي كَم وَ اَرَمَغَه اَرَا دَت بُوْدَر خَبَر وَ يَرِي كَم
 16 بُوِيْدِي قَات يَر ك اَوَرْدَنْدَه نَه وَ اَرْدَر دَرِي حَضِر دِي كَم يَا سَام يَدِي جِي قَات يَرُوك اَوَرْدَنْدَه حَق عَلِي
 17 طَا مَوَالِيْن يَار تَدِي نِيَه قَطْرَانُو قِيْرْدَن اَوْلَر وَ دَكِز كُور وَ كُور دَرْدَن كَرِيح دَن كُور مِيْدَن قَارَه طَا شَلَر
 18 دَن طَا غَلَر يَار تَدِي كَم اَنُوك وَ صِيْقَنْدَه دَل عَا جَز قَلُور **نَسِيْم**
 19 كَم اَشْدَر دَرِيْدِي كَمَدَن يِي كَمَان شِيْدَنْدَن اَسْرَسِيَك سِيْن خَلَاص حَقَه طَاعَت اَلِي كَل اِي مَر دِي جَلَد
 20 نَارِي دُونِج اِنْمِيَا اَكَا خَلَل كَا نِيَش اَوَلَا دُنِيْدَه صَالِح عَمَل طَاعَت يَر لَه خِيْدَمَت اِيْت مَعْبُودِيْن
 21 رُوز مَحْشَر كُور مَبَا سِيْن اَوْدَه سِيْن بُوِيْلَه دِي يُوْب اَنْدَه اَوْل حَضِرِي زَمَان اَوْلِي خَا مُوش وَ يَر صِلُوكَت شَا دَا كَا م

نشر حکیم قولیحه حضرت ابلا دیجک بنه سام سوال ایندی کیم یا خضر زنده باد دخی
 قات پراور زنده کن شرح ابلا دیک ایندی لطف ایست البتھی قات برك اوز زنده دخی ندر در سولگی
 ردی سام ابلا دیجک حضرت علیه السلام جواب و بریدی کیم یا سام حق تعالی جل جلاله البتھی قات برك اوز زنده
 بر مخلوق برندی کیم هر برینیک قد قامت قاره رفتند بپیش قد زنده اوردن یو یو یکدیگر بوزر آرشون اکلور
 شلو باشلری طوز باشی یکی از ولری الماس فیج بکوز سلح لری اولدیر یولری دخی زرافه کین است کوزلو
 فیل قریلو بلف آرقه لودق بود لوضیع ایلو جتل در نقلو آذر ها قیر قلوبلان قولو قیر اللو ویشو بله خیشا
 مخلوق در کیم بر برینه اون صلوب چا غرق دعد کین اون لری کوزلر نه مذهب نه ملت نه خوز حق تعالی
 یلور کزنده پیغمبر یلور کزنده کنساید طاعت قور کزنده بر برینه مطیع اولور کزنده دخی بحایت بود کیم جماع خلق
 حیوان کین بر برینیک کوزنده فرشو قار لور کزادب حبا ایمان دین بلیز کز باطلی حقن قوق قیلر کز دخی
 معیشت لری دخی بوجله در کیم کلموسی کچوسون طوب بر کز قانلرین اجر لری هج حیوان کین
 بری کزنده کزنده دوشب المز لری بر بریت پز کز دیم بوندروک خال بودر **نظم**
 کوزنده عاصی لری ادر مستعانت کیم ایدر عصبان اول ظاهر نه عافیتک فطرت ابلا نظر
 تاکه صانع صنع بیلنه همان **نشر** حکیم قولیحه حضرت علیه السلام
 ابلا دیجک بنه سام سوال ایندی کیم یا بنی الله بدخی قات بری والبتھی قات برك اوز زنده اولان
 مخلوق بیان ابلا دیک و کلیوب مشرق اولدق صایعک صنعن اکلوق اما کیم بشی قات پراور زنده
 دخی ندر در ردی حضرت علیه السلام جواب و بریدی کیم یا سام حق تعالی بشی قات برك اوز زنده
 دخی بر در لو مخلوق برندی آتشی نلر در یعنی کوز و اوز نلر کیم اودنک کوزن کین در در بودر
 بشر یوز آرش یولور وی قد لری کرب اگر باشلری فیل کین کلیم کوش لری قرا بقلو دخی
 اول مخلوقک بهاسی اچماسی دخی بونوعله در کیم اول مخلوق طوز دوع برده اولو اولو آغا جکر و اوزر
 شوبله کیم باشلر نلر هج صوبی اسک اولر طهر اول اغلر اول مخلوقک غذا لری دخی یا سام اوم کیم
 دخی شوبلر کیم اوقات بی یغور کز اولور کز اول قومک اوزرن تلری سونیدر اولدر **نظم**

1 کوردن خلق آید و خلافت سن کوردن در ذی قیسم آید در ذی سن خلق قو خلقه آید سن مجور
 2 حق کوردن کوردن کل افان سن **سین** حکیم قولیجه حضرت علیه السلام نم
 3 بسنجی قات بر او زنده کنی بیان قلیچینه سام در کور بانی الله بود در ذی قات بر او زنده کی مخلوق
 4 حکیم بنما جنک آید کور بولارک دخی اورمه سی نیما سی طعام ندر ددی حضرت در کم یا سام بوقوم که
 5 صفت لربن کوردن بیان حاجت در کلدز آماکم اورمی سو بکدر کم بر بر نلر جماع کم قلدز کدر
 6 کورن بر جماع ادر کور همان طوغر جق دخی اکی نلر حیلن کور کور نکر مر شر جقت بری اکل بری
 7 دخی طوغر لوطام لری طبر آدن او تر و جنک آید کور بر بر نلر هلاک قلدز **سین**
 8 خال چون بری بریلا جنک آید بر یوزین خونیه لاله دنک آید بوخلین قدی چوق قلدز
 9 نکره و رسه عفل و آله دنک آید **سین** حکیم قولیجه در ذی قات یرک او زنده
 10 کی حضرت بیان قلیچینه سام در کم یا خضر زنده اول او جی قات یرک او زنده کی مخلوق کوردن
 11 در کور حاجت در کلدز آماکم بو اکی قات یرک او زنده ابلیس کوردن که او ددن زنجیر لا بکلسلر دی
 12 او زنده بر او ددن بر قلیچ طور ددی اول نه حال در ددی سام آید و یجک حضرت جواب و بر دی کم
 13 یا سام یلده او زکون الله تعالی نولک امیرا رمضان آینه جنس آید کور اول وقت کم سن کوردن
 14 رمضان آید و دخی اول او ددن قلیچ کم ابلیس او زنده طورد کوردن اول بر قرشته در کم مکلر ثیا
 15 جن ددر چنکم شیا جنن نسل یا خود ابلیس زیاده تجاوز آلسا اول ملک آید کی او ددن قلیچ او دد
 16 شیا جنن دزیاتن هلاک آید **سین** اول ملک آید بلسه حکم اولت
 17 نلر دخت و رب بخت نلن جنکه حناک آمریدر بقدر کمان کافر اول داخ در لوسو بلیت
 18 حکیم قولیجه سام خضر له در ذی قات یرک او زنده ایا هی صحت آید که
 19 بر قوم قصه موزینه داود و سلیمان کلدی نسا اول زمانکم الله تعالی نولک سلیمان او نر نامه کم کوردی
 20 لقمان حکیمدن جمیع علوی و کمالات حکمت تحصیل آید کی حق تعالی نولک علیم حکیمته مطلع اولدی کولک
 21 آینه سی کنر کی روشن اوب نور اکی بر له طولدی هر نه اشیایه کم کامل نظر قلدی خالق خلقت قلدی

1 صنعتدن عبرت آلدی دخی فلاغنه هرا وار کیندیدی اگر انساندن اگر حیواندن جمله سنله سنله
 2 طوبیدی باقی باطنده ظاهره داخلده خارجده هر سیری قیاسنه فکر قلدی عقله کفینندن اثر آلدی بیلیم هر انار
 3 مؤثری وار ددر **نظم** چونکه بیلدی محمد نان شهریار
 4 چون سلیمان نظر نایندی نظر صایعده بیلد تحقیقی خبر کوردی چونکی کارگاه فرطند
 5 غایبی آندی قیاس اول قدرتک محمدنا ترقیلجی اول شه نظر محدث آله اول معلوم ایسر
 6 محدثانندن اولد رساکه مراد محدثه ایلکین اغریقا د محدثانندن اولد کسه سن جبر
 7 **نیشتر** چونکم سلیمان علیه السلام لقمان حکیم برله خلوت حاضره اوتوب غلبه
 8 مشغول اوتوب بونک اورنر برنجه مدت روزگار وکیل نهار کم کجی برکون ایلین ری دین و شیطان
 9 لغین سلیمان اینر د اودک خلوتنه کلوب کوردیم بر معصوم اوغلون اوتوریش لقمان حکیم برله برنجاب
 10 غلم شویلا شور لر نیک بیلدرنج ایلک ندر اول غلمه یقین وارمزر جواب دخی و برمزر لر ایلین ری دین
 11 اولدنت دنک هنوز سلیمانی کورما مشدی یقین بیلیم بو اوتورن داود اوغلردن ددر باقی سن بیلور
 12 و الا که سلیمانی کورما دی جفندن یلما ددی زبیرا کیم سلیمان بیجی سئل اولجا عذبی حق تعالی اولد
 13 سبطان اکایقین فلما زری پس ایلین کونکند دیدیم بحمد رکم اولبن لوح المحفوظه کوردیم داود او
 14 علی سلیمان بولیم لار سیه کم بو قدر معصوم اوغلونک لقمان حکیم کی کامل بو قدر علوم اجر
 15 مشا حشه فلا و لقمان نکم سوال ایدرسه بوجوبه فاذا و الا جمیع مشکلات غلبه یله دیوب نکر
 16 واریدی داخی اولبکا سلیمان علیه السلام لقمان حکیمه برنجب بردن سوال آبلادی نردی
 17 دیمکا عاشقانه و صلوات شه سلیمان قصه اینک دکر سلیمان
 18 و بر صلا و تحان دلدن احمد انده **دایستان سوال کردن لقمان حکیم سلیمان**
 19 سلیمان اخیان قلمو ایچون دیکم یاسلیمان الزمان علومده ماهر و هر سوالک جوابنه فاذا اولدکی اول
 20 ددی حکیم شوبله دیکجک سلیمان دیکم یا استاد بتم ندیلوم اولکه هنوز بو قدر عمر ایچده هر علومده کامل
 21 اولام امارم همت ادرسک بعضی سوالک جوابنه فاذا دیم دوی بعور لقمان حکیم سوال قبول دیکم یاسلیمان

1 نفس ندر جواب ویردیکم نفس بر جوهری سطر در روحانیه در فعاله در و عقل فعال صورت ندرند بر
 2 صورت ندرینه حکیم سوال آیدیکم یا سلیمان ادا دن ندر سلیمان جواب ویردیکم بر امر منکرند
 3 بگویند و هم بر که اشارت فلقد رینه حکیم آیدیکم یا سلیمان عقل ندر جواب ویردیکم عقل ندر
 4 جواب ویردیکم عقل بر تمیز در انسانک هر شخصه مخصوص اولور سایر جوانانک بلنر حکیم آیدیکم
 5 کم جنس ندر سلیمان جواب ویردیکم جنس بر صفت در صور مختلف جمع ادر شول صور مختلفه
 6 درکم کلیدن معنی واحد که تغییر اولور حکیم آیدیکم یا سلیمان نوع ندر سلیمان جواب
 7 ویردیکم نوع بر صفت درکم صور منفی جمع ایدر ابلاه صورکم معنی واحدی جمع ایدر حکیم سوال
 8 آیدیکم شخص ندر سلیمان جواب ویردیکم شخص بر جمله درکم اکا اشارت اولور غیره اولور
 9 و غیره افعال بر که و صور بر که تمیز اولور حکیم سوال آیدیکم فصل ندر سلیمان جواب
 10 ویردیکم فصل بر صفت درکم اجناسله انواع اورتاسن فرق ایدر حکیم آیدیکم خاصه ندر سلیمان
 11 جواب ویردیکم خاصه بر صفت درکم مخصوص اولور بر شیه غیره بولنر حکیم سوال آیدیکم
 12 نور ندر سلیمان جواب ویردیکم بود بر جوهر ظاهر در و ذاتند مظهر در غیر حکیم سوال آیدیکم
 13 ظلمت ندر سلیمان جواب ویردیکم ظلمت عدم نور در حکیم سوال آیدیکم نهار ندر سلیمان
 14 جواب ویردیکم نهار شمسک صنودر و لیل آنک طلدر حکیم آیدیکم حرارت ندر سلیمان
 15 جواب ویردیکم حرارت هیولا نوک حرارت غیلا آنک در حکیم آیدیکم بر ورت ندر سلیمان
 16 جواب ویردیکم حرارت اول غیلا آنک حرارتک حول در حکیم آیدیکم رطوبت ندر سلیمان
 17 جواب ویردیکم هیولا آنک اجزای سیدو آنک در حکیم آیدیکم پیوست ندر سلیمان جواب
 18 ویردیکم رایحه حار آنک درکم ذوات کینا ندر اجسام مرکبیه تحلیل ایدر طور حکیم سوال
 19 آیدیکم صورت ندر سلیمان جواب ویردیکم صورت اجسام هیولا قضا دم ایدر کندن ظاهر
 20 اولر که حکیم سوال آیدیکم حرکات ندر سلیمان جواب ویردیکم حرکات النفع ویردیکم
 21 کوند ویردیکم فساد در ویردیکم زیاد در ویردیکم نقصان در ویردیکم نقاله در حکیم سوال

1 اِتَدِكِيْم بُونْدِرُوکْ اَفْعَالِدَه حَالِیْرِی نَدْرَسَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِه کَوْن هِیولا صَوْرَت قُبُول اِنْدَلْدَر وَاثَا
 2 نَسَاد صَوْر هِیولا ن خَلع اولنقدد وَاثَا زیادَه شَبُوک نَهَا بِنِی مَتَبَا عِدَا وَلَقْدَر وَاثَا نَقْصَان نَهَا بِنِی نَقْدَر بِنِدَر
 3 و تَغِیْرَه صَفَات مَتَبَدَل اولقَدَر و تَقْلَه بَر مَکَان نَدْن بَر مَکَان نَدْر جَمْع قَدَر وِیْرِی کِنَه حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی کِم
 4 مَکَان نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِم مَکَان هَر مَوْضِع دَر مَتَمِکِن اَکَلْمِکِن اِنْدِیْرِی کِم اِنْدِیْرِی کِم رَمَان
 5 نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِم رَمَان فَلَکُوکْ عِدَد و فَلَک دَاخِی بَر جِیْم شَفَاف دَر کِه عَالَمَه مَحِط دَر
 6 حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی کِم عَالَم نَدْر و کَوَاکِب نَدْر و جِیْم نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِم عَالَم اَنَّهُ دَنْ غِیْرِی جَمِیع مَوْ
 7 جُوْدَات دِیْرِی کَوَاکِب اَجْسَام کَرِیْمَه دَر ثَبَاتِک دَوَا مَنَدَنْ جَامِدَه بِلِی دَر و جِیْم دَاخِی اُولدَر کِم اُولدَر
 8 طَوَل و عَرْض و عَمَق اُولدَر کِم حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی کِم جِیْم شَفَاف نَدْر و نَار نَدْر هَوَا نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی
 9 جِیْم شَفَاف اُولدَر کِم حِجَّت مَاورَا قَلِیْمَه مَار دَاخِی بَر جِیْم نِیْرِی کِم اَشِیَانِکْ اَجْزَا سِن تَقْرِیْب اِنْدِیْرِی
 10 اَجْزَا سِی سِیْطَه سِنَه دَر اَبَلَر هَوَا دَاخِی بَر جِیْم لَطِیْف و خَفِیْف دَر و مِیَال دَر و شَفَاف دَر سَرِیْع الحَرِکَه دَر
 11 اَنَدَنْ حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی کِم صَوْنَدَر و اَرْض نَدْر بِلْجُو نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِم صَوْر جِیْم سِنَال
 12 دَر کِم اَرْض کِ حَوْلِی اِحَاطَه فَلَیْشَدَر و دَاخِی اَرْض بَر عَلِیْظ جِیْم دَر عَالَمِکْ مَر کَزْدَنْ دَر جِهَان سِنَه سِنَه
 13 دَر پَس شَرْف کَوْن طَوْعَدُوغ طَرَف دَر و عَرَب کَوْرَه بَتَدُوغ طَرَف دَر و شَمَال بَر جَدِیْنُوک مَدَار دَر و جَوْب
 14 سَهْمِکْ مَدَار دَر و فَوْق مَحِیْط بِلِی دَر و اَسْفَل اَرْضُوکْ مَر کَزِی بِلِی دَر وِیْرِی کِم حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی کِم
 15 بِلْجُو نَدْر دَر نَحَا نَدْر سَلِیْمَان عَلَیْهِ السَّلَام جَوَاب وِیْرِی کِم بِلْجُو صَوْبَاه طَرَف دَر زَبَدَن
 16 هَوَا دَر نَحَا صَوْدَر نَار دَر وِیْرِی سَلِیْمَان عَلَیْهِ السَّلَام اَبَلَر دِیْجَکْ یَنَه لَقْمَان حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی
 17 کِم دَخَان نَدْر بَرَق نَدْر مَعَاذَنْ نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِم دَخَان نَار نَار اِنْدِیْرِی بَرَق نَار دَر و هَوَا دَر
 18 مَعَاذَنْ اَجْزَا سِیْطَه سِنَه اُولدَر مَعْدَنْ دَر یَنَه حِکْم سَوَال اِنْدِیْرِی کِم حِیَوَان نَدْر ثَبَات نَدْر اَنِیَا
 19 نَدْر سَلِیْمَان عَلَیْهِ السَّلَام جَوَاب وِیْرِی کِم حِیَوَان اُولدَر کِم اَجْزَا سِیْطَه سِنَه اُولدَر اَنِیَا اُولدَر اَنِیَا
 20 اُولدَر کِم اَجْزَا سِیْطَه سِنَه اُولدَر کِم اَجْزَا سِیْطَه سِنَه اُولدَر کِم اَجْزَا سِیْطَه سِنَه اُولدَر کِم اَجْزَا سِیْطَه سِنَه
 21 مَلَا یَکَه نَدْر جَنِی نَدْر شِیَا لَیْن نَدْر سَلِیْمَان جَوَاب وِیْرِی کِم مَلَا یَکَه اُولدَر کِم اَنَدَه طِیْیَت فَلَکَنَه غَالِبَه اُولدَر

1 اولدركم اجزاي ناريه و اجزاي هواييه غالب اولدركه اولدركه اجزاي ناريه و اجزاي
 2 ناريه غالب اولدركه حليم ايندي كمر رياخ ندر ايندر سلبان جواب ويرب ديدكم رياخ بعين
 3 هوانك توج در نيلا ندر حبيعت نسر فلکيه قوالر ندر بر فودر ارگان اربعيه سركيت ايلمشدر اثير
 4 اثير حر هوا در فلک قمر يلسنده در دردي حليم ينه سوال ايندي كم نسيم ندر زمهر ندر شعاع
 5 ندر سلبان جواب ويردي كمر نسيم هواي معتدل در ارضوك يلسنده در زمهر ندر كره شموك
 6 استنده كي هوا در دردي شعاع شمسوك و كواكبك انوار در دردي ينه حليم سوال ايندي كم انكاسين
 7 شمس ندر بخار ندر دخان ندر سلبان جواب ويردي كمر انكاس شمسك انوار ارضندن هوايه
 8 رجوع فلفقدن اكر بخار اجزاء مائيه در كم سعاعات برله هوايه رجوع ايتشدن دخان اجزاء
 9 ارضيسي لطيفه در هوايه حرارت برله مرتفع اولمشدر دردي ينه حليم سوال ايندي كم بولت ندر
 10 بغور ندر برق ندر سلبان عليه السلام جواب ويردي كم بلك اجزاي مائيه و ارضيه در كم
 11 هوايه حرار اولمشدر بغور اجزاي مائيه در بعضي برله سرالوب و فيقل الور مركز ارضدن
 12 بكا رجوع فلفشدن برق بر ناز در كم بولت ايتنده اجزاي دحائيه نوك ايتكا كدن يلكلور دردي ينه
 13 حليم سوال ايندي كم وعد ندر صاعقه ندر صوت ندر سلبان جواب ويردي كم رعد نوك اواز در كم
 14 سخا بك ايتندن دور ايلر جمولن طلب ايلر صاعقه بر صوت ندر سخا بك ايتندن دور ايدن ريح ندر
 15 واحده چقمقلقدن حادث اولور صوت بر فرغدر كم اجسام بر يرينه دوشد و غندن هوايه حادث
 16 اولور دردي ينه حليم سوال ايندي كم طمان ندر هاله ندر قوير قزح ندر سلبان جواب وير
 17 ديكم طمان بر بخار رطب در يريوزندن لغفور عقبه هوايه جفر هاله بر دايره در كم غموك
 18 سطحده انكاس شمسدن حاصل اولور قوير قزح اولد دايره نك نصف در كم كره نسيم ده حادث
 19 اولور دردي ينه حليم سوال ايندي كم فار ندر طول ندر سلبان جواب ويردي كم فار اوو جق
 20 طره كر در كم بلدوك خلاينده جامد الوب آندن رفقله بر اير و طول طوله كر در كم هوايه سخا بك شمسندن
 21 جفندقدن صكره كو گر سيل جوق لغفور يغندن در كرده اقر صوكر در دردي ينه حليم سوال ايندي كم

1 اَبَرَمَقْ لَرَوَك يَاشِي نَدَر زَلْزَلَه نَدَر حَسَف نَدَر سَلِيمَان جَوَاب وِیَرِدِي كِم اَبَر مَقْلَرَك بَاشِي
 2 طَاغَلَر دَن جِفَان بَكَار لَر دَر وَا رَن دَو غِي سَبَلَكِر جَو وَا لَعِنْدَن دُر زَلْزَلَه بَرَك اَلْتَنَدَه مَحْبَس اُولَر
 3 بَحْوَكَ حَرَكْتَنَدَن دَر حَسَف اُول مَحْبَس اُولَن رِجْوَكَ جَقِدَو غِي وَت يَوَاشَعَا اَو بَر مَقْلَر دَر دِي حَكِيم سَوَال
 4 اَيْتِدِي كِم جِبَال نَدَر جَزَايَر نَدَر بَرِيَه نَدَر سَلِيمَان جَوَاب وِیَرِدِي كِم جِبَال يَرَك مِیَنج دُر وِیَر بُوَرَنَدَه
 5 اَسَن يَلَر وَدَكِر لَر اَرَقَه دُر مَسِيَّتَات دُر جَزَايَر دَكِر اِيچِنْدَه كِي اَطَا لَر دُر بَرِيَه اُول بَر وِیَر كِم
 6 اَنَدَه صَوَاوَلِبَا وَاوَت بَتَمِيَا دَر يَنَه حَكِيم سَوَال اَيْتِدِي كِم اَحَام وَبَطَايَح دِيُونِيَه دَبِر لَر عَدَرَات
 7 نَدَر اَرْض نَدَر هَوَا نَدَر سَلِيمَان جَوَاب وِیَرِدِي كِم اَحَام بَطَايَح دِيُوَاوَل بَر وِیَر لَر كِم اَنَدَه صَوَاوَل
 8 اُولَا عَدَرَات دِيُوَاوَل بَر وِیَر لَر كِم اَنَدَه صَوَجَع اُولَا بَر جِسِم كَرَبَه دَر هَوَا نَك وَسَطِنَدَه بَار تَقَالِي
 9 لَوَك اَز دِيَاوَل دُر هَوَا اُولَر كِم بَرَك جَمِيع جَوَابِنْدَن اِحَا طَه فِلَو بَدَر دَر يَنَه حَكِيم سَوَال
 10 اَيْتِدِي كِم فَلَكَ نَدَر وَا رَضَك مَرَكَز نَدَر وَنَخَار نَدَر سَلِيمَان عَلِيَه السَّلَام جَوَاب وِیَرِدِي
 11 كِم فَلَكَ اُولَر كِم هَوَا يَ جَمِيع جَوَابِنْدَن اِحَا طَه اِدَب دَوَر مَرَكَز اَرْض وَ سَطِنَدَه بَر
 12 نَقْطَه دُر اُول نَقْطَه دَن بَر وَك طَاهِرَه وَارِجَه مَحِيطَك اِي بُولَكِنْدَن اَوَج بُولُو كِي وِیَر لَوَك نَك نِصْف
 13 مَقْلَر دُر نَحْر بَر بُوَرَنَدَه مَسْتَفْعَا نَدَر صَوِي جَمْع اِدَب دَوَر دَر يَنَه حَكِيم سَوَال اَيْتِدِي كِم دَكِر وَاوَلِبَا
 14 لَغِي نَدَنَدَه وَفَارِس دُر يَاسِي بَر كُونَدَه بَر كَجَدَه اَز تَوْب اَلْسَلَد كِنُوَك عَلَت نَدَر وَدَكِر لَر وَك صَوِي طَوَزُو
 15 اُولَد غَنَك اَحَلِي نَدَر دَر يَنَه سَلِيمَان عَلِيَه السَّلَام جَوَاب وِیَرِدِي كِم زِيَادَه لَغِي اَبَر مَقْلَر وَك صَوِي دَكَلَك
 16 لَكِنْدَن دُر وَفَارِسِي دُر يَاسَنَك بَر كُون وَبَر كَجَدَه دَاخِي اَز تَوْب اَحْسَلَد وَكِنَه عَلَت بُوَدَر كِم اُولَد
 17 اَر تَدَو غِي وَت صَوِي غَلِيَان اَلُوب وَ قَنِيُوب اَكَا دَو كَلَن اَبَر مَقْلَرَك صَوِي كِر وَرَجُوع اَنَدُو كِي دُر وَ
 18 اِنْتِقَا صَوِي اِي دُولَن دَو غِي وَت صَوِي نَك غَلِيَان كِدُوب كِر وَ قَرَارِنَه وَرَدَو غِي دُر دَكِر لَر وَك صَوِي دَخِي
 19 طَوَزُو اُولَد وَغَنَه سَبَب بُوَدَر كِم دُر لَو مَعَادِن كَر وَرَب نَوْر جَزَلَر كَره اَوَلَشَد وَغَنَدَن دُر زِيَه
 20 حَكِيم اَيْتِدِي كِم طَبَايَح اَز بَعَه نَدَر وَا رَكَا ن اَز بَعَه نَدَر وَاخْلَاط اَز بَعَه نَدَر سَلِيمَان جَوَاب وِیَرِدِي
 21 كِم طَبَايَح اَز بَعَه حَرَاكَت بَرُودَن وَرَطُوبَت وَيُوسْتَدَر وَا رَكَا ن اَز بَعَه نَار وَهَوَا وَارَب وَخَاك دُر

1 وَأَخْلَاطُ أَرْبَعَةٍ صَفَرًا وَسُودًا وَبَلْعًا وَقَانَدَرُ دِرِّي يَنْهَ حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَيْمُ سُؤَالِ آيِدِي كَيْمُ
 2 الدان كَابِنَاتِ مَعَارِدِنِ وَبَيَاتِ وَحَيَوَانِ نَدَرُ مَعَارِدِنِ بَرَكُ قَعِيدَه. أَوَّلُنِ جَوَاهِرُ لَرْدَرِ بَيَاتِ شُولِ أَوَّلَدُ
 3 وَأَتَجِدُنِ بَيْنِ نَسَنَدَرُ دِرِّي يَنْهَ حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَيْمُ جَوَانِ نَدَرُ ارَادَتِ نَدَرُ قُدْرَتِ نَدَرُ سَلْبَمَانِ جَوَابِ
 4 وَبِرْدِي كَرُ جَوَانِ هَرُ جَنْسِ مَنَجَرُكَ دُرُ حَسَّاسِ دُرُ ارَادَتِ وَهَمُ بَرَلَهَ بَرَسَنَهَ نَكُ تَكُونِيْنَهَ اِشَارَتِ
 5 فَلَمَقْدَرُ آيَلَهَ نَسَنَهَ كَرَمُ آندَهَ أَوَّلَقْلَغِي سَكُنِ دُرُ قُدْرَتِ بَرَسَنِي اِخْتِيَارِيْلَهَ اِشْكَلَكَهَ مَمَكُنِ أَوَّلَقْدَرُ
 6 دِرِّي يَنْهَ حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَيْمُ اِخْتِيَارِ نَدَرُ وَكَرَاهِيَّتِ نَدَرُ عِلْمِ نَدَرُ سَلْبَمَانِ جَوَابِ وَبِرْدِي كَرُ
 7 اِخْتِيَارِ اِخْدَامِرِي قَبُولِ اِتْمَكْدَرُ وَكَرَاهِيَّتِ طَبِيعَتِ اِي اِشْكَلَكْدَنِ نَفَرَتِ اِتْمَكْدَرُ عِلْمِ عَالَمُكَ نَفْسِيْنَدَه.
 8 مَعْلُومُكَ صُورِنَدَرُ آندَنِ حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَيْمُ جَهْلِ نَدَرُ اِغْتِقَالِ كِرْدَنِ وَهَمُ نَدَرُ سَلْبَمَانِ جَوَابِ
 9 وَبِرْدِي كَرُ جَهْلِ شَيْ عَرُ صُورَتِ بَرَلَهَ نَقْصُورِ اِتْمَكْدَرُ وَدُخِي اِغْتِقَالِ قَبْلِي شَيْوُكَ أَوْرَزِنَهَ بَعْلَقُ
 10 دُرُ وَهَمُ نَفْسِ حَيَوَانِيَهَ قَوَالِرْدَنِ دُرُ بَرَقُوتِ دُرُ كَرَمِ اَشْيَائِ حَيَالِ آيَلَرُ دِرِّي يَنْهَ حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَيْمُ
 11 بَكْرِنَدَرُ اِيْمَانِ نَدَرُ اِسْلَامِ نَدَرُ سَلْبَمَانِ جَوَابِ وَبِرْدِي كَرُ فِكْرِ نَفْسِ نَالِطَقِيَهَ فِعْلِ كِرْدَنِ بَرَفِعِ
 12 دُرُ كَرَمِ اَشْيَاءِ أَوْرَتَا سِنِ نَمِيْزِ آيَلَرِ اِيْمَانِ مُخَيَّرِ خَبَرِ وَبِرْدِي كَرُ نَفْسِي تَصَدِيقِ اِتْمَكْدَرُ اِسْلَامِ تَسْلِيمِ دُرُ
 13 بَلَوِ اِعْتِرَاضِ دِرِّي يَنْهَ حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَرُ دِيْنِ نَدَرُ كَفَرُ نَدَرُ شَرِكِ نَدَرُ سَلْبَمَانِ جَوَابِ وَبِرْدِي كَرُ
 14 دِيْنِ بَرَجَمَاعَتِ بَرَدَرِ اِيْسَهَ اِطَاعَتِ اِتْمَكْدَرُ كَفَرُ عِطَادُ رِيعِي أَوْرُ تَمَكْدَرُ شَرِكِ كَسَنَهَ دِمَكْدَرُ دِرِّي
 15 حَكِيمُ يَنْهَ سُؤَالِ آيِدِي كَرُ مَحْمُولِ نَدَرُ طَاعَتِ مَعَارِ نَدَرُ سَلْبَمَانِ جَوَابِ وَبِرْدِي كَرُ مَحْمُولِ حَقِّهَ اِنْكَارِ اِتْمَكْدَرُ
 16 نَقُودِ بَالِهَ طَاعَتِ اَمْرُوكِ اَمْرِيَهَ اِنْقِيَادِ اِيْدُبِ نَاهِي نُوْكَ نَهِيْلَهَ مَنْتَهِي أَوَّلَقْدَرُ مَعَارِ نَفْسِ حَزِيْنِيَهَ
 17 نَفْسِ حَزِيْنِيَهَ نَفْسِ حُلِيَهَ يَدِ رُجُوعِ اِتْمَكْدَرُ حَكِيمُ يَنْهَ سُؤَالِ آيِدِي كَرُ ثَوَابِ نَدَرُ عِقَابِ نَدَرُ خَيْرِ نَدَرُ
 18 سَلْبَمَانِ جَوَابِ وَبِرْدِي كَرُ ثَوَابِ اَوَّلِ رَاخَتِ دُرُ كَرُ نَفْسِ اِي حَسَدِ نَدَنِ مُفَارِقَتِ اِنْدَكْدَنِ صُكْرُ
 19 بَلُوبِ عِقَابِ اَوَّلِ اِلَامِ وَاَوَّلِ حَزَنِ دُرُ كَرُ نَفْسِ اِي بَدَدَنِ آيَلِدُ قَدْنُصُكْرُ بِلُورِ خَبَرِ مَا نَبِيْعِي وَفَتِ
 20 نَبِيْعِيَهَ مَنِ اَجَلِي مَا نَبِيْعِي اِشْكَلَهَ دِرِّي حَكِيمُ سُؤَالِ آيِدِي كَرُ مَعْرِفَتِ نَدَرُ مَنَكْرِنَدَرِ اَجِيْرِكَ اَجْرَتِ نَدَرُ
 21 سَلْبَمَانِ جَوَابِ وَبِرْدِي كَرُ مَعْرِفَتِ مَعْرُوفِ سُنْتَدَهَ وَشَرِيْعَتَدَهَ عَادَتِ جَارِي اَوَّلِدُغِي نَفْسِي اِشْكَلَكْ

1 لیک در سنته و شیر بقد آجیرک اجرت عاقل عملی بر که مستحق اولدوغی سنه در دردی
 2 هر یک لقمان ایذر آکا سوال پس جواب ویری اولدو صاج کمال اینده تحسین علمینه اولدو حکیم
 3 تحت ادب فلسفای دخی قبل قال حکیم قولیجه جونکم لقمان حکیم علم
 4 حکمتدن بو قدر سوال که سلیمان سوال ایدی اولدوغی جواب ویری آندن رجم وکلایوب
 5 سلیمان اولدوغی عالم اولدوغی بلوب ذل پریشان اولب کندی وکلایوب در رجم هر چی بوسید
 6 هنوز اون بایند معصوم طفلک بو قدر علم اچره ماهر اولوب لقمان له تحت ایذر وای اکر حکیم
 7 بلوغیتیه بیجا یدک صاع الورسه علومده ماهر و مستحیر علمینده قادر اولوب دخی بنوم ذریایه لایق
 8 آلتنده هلاک ایذر بکا لازم کلن بودر کیم سلیمان ارغوا ویرم علمندن اوصندیم ویری دخی
 9 رجم اول قدر صبر آیلد کیم لقمان حکیم بر نذرت طوب دیدیم یاسلیمان سن مطالعیه مشهور
 10 اول بر آناک داود فایته و رسم کرک در بر کینجه شغلک آلت قومخل غیری آلتیشه لری وکلایوب
 11 قومیخل دردی دخی لقمان حکیم داوده فایته دیوانه کنیدی سلیمان تنها قلوب غلمه تشغول
 12 اولدی نه در کلایوب رجم لغین هب اشیما دردی پس لقمان حکیم کیدجک بایلس لعین کندی
 13 لقمان حکیم صورتیه کورب دخی قابودن اچار وکلایوب سلیمان دخی بر نذرت طوب استادی
 14 صوب ابای او در بند قلوب عزت آندی شیطان لغین دخی روان کلوب لقمان حکیمک پیرینه کور
 15 ملاکت صورت اورنوب او توردری آندن سلیمان ایذر یا شیخ ما اتام داود فایته وزدک ولی ستر
 16 جاک کلدوک نه خال در دردی رجم آندی جگر کوشم آناک داود بکا حار دی حاصله خبر کوند
 17 می شکم آرتوق او غلوم علم او کرمسون کم علم جوق اویان از رحقه عاصی او لور در مش هم دانت
 18 در مشکم آخر زمانده بر نبی کلر کم خاتم الرسول افضل آدم نبی خاتم مدح طاهای و یاسین و شفیع المنین
 19 اول آخر زمانک پیغامبری اکی جهانک سروری اولایس اول مرسل پیغامبری اولایب
 20 بنوم او غلوم دخی امی اولدوغی بکدرک در شمد باندک اودر غی پیر در مش هم یاسلیمان سکا کندی
 21 اولو علم پیر بو قدر کیم اورد حکمتدن خیبر اولدک بس در دردی دخی رجم سلیمان جشم کوش اولدی

193a

193a

1 **نَسِيخ** جشم کوش اولدی سلبمان اوزند
 2 کورند حاسند کشته دور راجدی اول
 3 کتم کسر هر منسله و یوبله یول
 4 بو قدر آلله چون اندیشه سی
 5 نا اوتانور کیندن نا اوشنور
 6 غلم اقوش اولسه و دایم اشی
 7 اویش ایشی انوک اولدم بوزد
 8 از غنیه باش خوشد بار شور
 9 انیم اعظم دیله الوب سیلا میدی
 10 فتنه سیندن اسیر سنک سن نجاک
 11 و نیر صلاوت مصطفای بیاک دنا
 12 حکیم قولنجه راوی آیدر رجیم آبله دیک سلبمان علیه السلام بغایت ملول اولدی بر زمان
 13 باش اشغه طوب طوری قهرمانی کورلری نک یاشی سیلاب الوب اقوب جواب و نیر میدی پس
 14 بغور یوبله اولجق شطمان لعین سلبمانه آیدر ای چکر کوشم آتک داود دد کج سوزه ملولمی اولد
 15 دردی آندن سلبمان آیدر یا اسناد کامل بجه ملول اولبام کی حق تعالی نوك جل جلاله عمره
 16 نواله عظمه شانه کز لو کجی الومه کز منشکن و از کلم کسب کمال انمکن شوبله غافل فلم اوغفلتله غلم
 17 خلعت لزدن غافل اوکم هم سنک بکی عالم و فاضلک بونجه سعینی و نوم بونجه جهدی یلا ورم
 18 دردی داخی بر زمان سلبمان وقت قلوبینه آغلادی
 19 وقت ایدب سرویکی صلابی باش
 20 قهرمانی کورلرندن دلد باش
 21 کل رخ اوزره ایدب جشم کلای
 22 منع آد چون اولد برعم غمکسار
 23 کردر سنک بوجها آندن خلا
 24 و بر صلاوت مصطفای بر طاص
 25 حکیم قولنجه آندن شیطان رجیم کور دیم حق ببارک و تعالی سلبمان اول
 26 کورنی کولینی فلا عن اجنیش آلیکم کورله هر تبه نظر قلوبسه غیرت اوردن اون اشیدر سه

1 هَيْتِ الْوَرُوكُلْ آيَنه سِيَه مَقَابِلْ كَلُورَسَه عَكْسِ خَلِيتِ الْوَرُوكُلْ اَبَلِيسِ نِي دِينِ كَوِاشِدِي طُوبِ عَاوُ
 2 اَيْدَرُ بُو كَابِرَاغُوا قَلَمَزِ سَمِ بُو عَجَابِ وَجُودِ اَوَلِسَرِ بُونَكِ اَوْجِنْدَن بِنَمِ ذَرِيَا تَمِ اَبَا قِ التَّنِدَه قَالِسَرِ دِيوِي
 3 يَنه دُنُوبِ سَلِيمَانِ دِرِ دِرِ كِمِ اِي جِكِرْ كُوشَمِ بِنِ سَنُوكِ طَا لِعُوكِي اَصْطِرْلَابِ اِيْلَه دُنُوبِ اَحْوَالِ كَا عِلْمِ
 4 جُومِرِ لَه مَطْلَعِ اَوَلِشَمِ تَجَنُّكِمِ قَرِ يَاشُوكِه كَرِه سِنِ جِهَانِ مَلِكِنه شَهْرِيَا زِ الْوَبِ اَرِشِ جِنَه فَرْمَايِ وَيَرِ
 5 سِنِ اَوَلِ وَقْتِ حَقِ تَعَالِي نُو كِ اَدِي بَرِ لَه جَمِيعِ عُلُومِ سَكَا كَشَفِ اَوْجَقْدَرِ وَحَضَرِ نُو كِ اَوْ قَلْدَرِ عَالِمِ
 6 اَوَلَا كِمِ تَنَكُوشِكَلَتِ اَوَلُورَسَه حَلِ تَلَقُّدَرِ بَا سَلِيمَانِ عِلْمِ اَقُومْدَغِلَه نَمَلُولِ اَوَلُورِ سِنِ دِرِ دِي
 7 رَجِيمِ اِيْلَه دِي جِكِ سَلِيمَانِ اَيْدِي مَا اسْتَادِ مَرَا عِلْمِ اِيْنِدَه بَكَا سَبَقْمِدَه دِمَا دِكِي حَكْمَا اَيْدَرِ جَاهِلَكِ
 8 عَمِرِي صَحَاكِ مَارِ بِيكِ بِيكِ بِلَدِ اَخِي بَشَرَسَه عَرَفَلَرِ اَوَلِ عَمِرِي طُوبِكِ مِثْلِنِ شَوْلِ شَامِ اَعَا جِنَه شَوْلِ
 9 اَيْدَرِ كَرِ كَمِ طَا غَلَرِ قَلَه لَزْنَه بَنَمِشِ دُرُوكَا مَلِكِ عَمِرِي بَرُوكُنِ دِي خِي كَرِ بِي اَزَا اَوَلُورَسَه مَعْنِدَن خَالِي
 10 دِكَلْدَرِ كِمِ اَوَلِ بَنَمِشِ كُونَلَكِ عَمِرِي بِيكِ بِلُوقِ عَمِرِ دِنِ زِيَادَه دُرُوكِ بَرُوكِي بُو كِمِ كَلَرِمِ مَعْرِتِ اَوْلَا اَرُودَرِ
 11 كَمِ اَنِي حَيَاتَه بَكْدَرِ وَجَاهِلِ بَرِ مَيِتِ مَتَجَرِدَرِ تَجَنُّكِمِ مَعْرِتِ جَاهِلَكِ سَعْنَه اَبَرَسَه عَمَلِ فِلَسَه
 12 حَيَاتِ جَاوِدَانِي بَلُورِ بُو خُودِ مُحَقِّقِ دُرُوكِمِ عُلُومِ چُونْدَرِ كَلَسِي شَرِيفِ دُرُوكِمِ بِلَه كَلَكِ غَزْدَرِ
 13 وَطَلَبِ قَلَمُوقِ هَلَاكِ اَوْلَمَا قَدَن نَجَاتِ دُرُوكِمِ نَفْسِكِ حَيَاتِ غِلْمِلَه وَقَلُوبَه دَاخِي رَا حَتِ دُرُوكِمِ
 14 وَهَدَايَتِ دُرُوكِمِ وَجَهَالَتِ ظَلَمَتِنْدَن قُورِ نَلَمَقْدَرِ وَدِينِ دُنْيَا دَه صَلَاحِ دُرُوكِمِ بَعْضِ عُلُومِنِ
 15 اَشْرَفْدَرِ كِمِ دِينِ دِي بَانَتِ بِلَدَرِنِ عِلْمِ كَرِنِدَه عِلْمِ دُرُوكِمِ بُو يَكِه اَوَلَسَا بِنِ عُلُومِنِ جُودِ اَوَلِ كَلَمِ
 16 **نَسْطِم** عِلْمِ الْوَرُوكُلْ چُونِ كَمَالِ مَعْرِتِ عِلْمِه دُورِشِ مَابِنِ اَوَلِ نَزِيلِ بِنَتِ
 17 جَاهِلِ اَكْرُخَسَرِ اَوَلَا جَاهِلَه عِلْمِلَه اَوَلُورِ كَسِي دَا نَا بَكُومِ مَنَزِلِ دَا نَا اَوَلَا عِلْمِ بَكُومِ
 18 عِلْمِلَه حَلِ اَوَلُورِ مَشِكَلِ تَمَامِ عِلْمِلَه بُولَدِي جِهَانِ حَلْفِي نِطَامِ عِلْمِلَه دُرُوكِمِ جِهَانِكِ دُرُوكِي
 19 عِلْمِلَه بُولَدِي بُولَنِ شَاهَمِ حَقِي جَمَلَه فَنْدَن عِلْمِ الْوَرُوكُلْ كُوزِنِ عِلْمِ اَجْرِ اَجْمَلِ كَسِي نَكِ هَمِ كَرِنِ
 20 بُونَه دِي يُوُبِ شَه سَلِيمَانِ اَوَلِ بُولِ اَوَلَه حَامُوشِ اَوَلِ زَمَانِ دَاخِي مَلُولِ چُونِ مَلُولِ اَوَلِ دُرُوكِي كُونِدِنِ
 21 بِلَه شَاهَكِ اَوَلِ سُرُورِ يَاكِ دِينِ عِلْمِلَه كَفَا نِي ثَانِي اَوَلِ سَرِ عِلْمِلَه مَقْصُودِي اَوَلِ بُولِ سَرِ

1 غلبوا أيا ستر كل مشكوت
 2 من انترسه حدادن بولسر
 3 كرد كوسك كورا ولا شيطان ديو
 4 ديكه ابدی داسنان تشیلینی
 5 كوش ابدرك اكلياسن باعو
 6 شه سليمان نفسك اولورنی همان
 7 مرتضی كم اولسه اكلا اهل ذل
 8 كجواسله محسوسا نلك امری
 9 آخر اشته نفسوك اگر خوب نفس
 10 كرمور بالله نفسه سن بحال
 11 دوزخ احوه فالسرسن جهلكه
 12 نصیحتی فردوسنك ایلره كوش
 13 كوش اذنك بولسر اوددن نجات
 14 وصانع و حكیمكوك چون كیم ازل ازلك ید قدرت قاهره وعین حكمت باهره كار اذنت قلم
 15 الكوب كوج ابداع و تحفه اختراع و جمیع مكنونات سابقه و لاحقه نك جمله موجودات متعاقبه و مبداء
 16 حقه نوك سواد عدمدن بیاض وجوده كجك صورت حالنی و كیف احوالنی براسلوبه تصور و ترمینا لله
 17 اندكهم عقل خیران سرگردان درر و اول بنی خاتم افضل آدم خو چون كیم پیغمبری افضح زیبارخی
 18 اصبح شرب لب اصلح هاشمی قریشی عربی امی بنی دُرر صلی الله علیه وسلم اول محمد مصطفی نك اول امام
 19 امام انبیانك النور حرمی چون بوسلیمان نامه سین تمام ایلکلكی مزید ایلکلكی جارنی زنده دنو
 20 نور هداکی عقلیه مرشید ایلکلكی دلیلی فصاحت بلا غلبه معرفت معمور قلقل و مقام فردوسی جنتا ید بطنی
 21 دوزخدن دور قلقل **نظم** ایتدم ندیم كناه یارب طلت نفسی غصیان قلوب الاهی یارب طلت نفسی

فی صفت نفس
 دیو خیر آمینه رام اولسر
 شه سلیمان غصه سین بیدیدیم
 معرفت در سوز كرم حكمت تو
 همتی مكنت جاندر انما حسد
 كرمو ادب اوله نفسك جون طفیل
 چون سلیمان اولسن سلطان
 بوطریق و فكر لا معقولی پسر
 دیو شیطان ساكه بولمزد دین
 نفسه غالب اولمزدك عقیده
 ملككدر ناردوزخ اول حجیم
 نطفه در فردوسنك ایمی حیات
 بالاهی اولفادر قدیم لعوك
 عملو قیلا سید شیطان مات
 بس مكلو اولب بغایت اول رحیم
 ویرصلاوت مضطایده یا جذبو
 شرحه قلم اكبر سبك سن سنی
 فی المثل اكلا ندر اشبو حسد
 غلکور لقمان معلم در عیان
 دیو شیطان بولیا و ساكه راه
 الدیوب نفسك دونا هر پیری
 هر جهنم كاندل اوله استیو نفس
 بولمزدك نفس ادریسر یا مال
 نفس مغلوب ایلنرسك یا حكیم
 كوشك این قلا سین ناكه نوش
دبیان مناجات فردوس

1 بوجرمیم بشتیمان غمکنین دلیرشیا
 2 یوق دردمدرمان یارب طلعت نفسی
 3 من طالم و سپاه طلم ایلدم الاهی
 4 زارم بوجیشیم نمکنین یارب طلعت نفسی
 5 **اندرحم کلام مراده سا الاستلا والمسلمین**
 6 اول علم یار شاهکم غلنمه یقدر قادر درکم قدرته نهایت یوقدر عنایت قلد کیم بواج بوزارش
 7 آلت مجلد ککتاب او بنجی جلدی دخی تمام رفته کتوردیم نیک سکنوز اتوز مطلع دایستانک دایخی
 8 مجلس دایستان منظم سولکوب قلعه کتور بپوردیم **بعد از این رساله تمام**
 9 سلطان نسلطان سلطان بایزیدین محمدخان نیک تختک شهر یاری ما جدار ی نامدار ی ملک زفتک
 10 فلک قدر و عطار د فطنتک آیام دولتنده همتیلا باقی مجلد کنا باری دایخی قصه سلیمانندن بوا ماع
 11 دایستاندن تمام تالیف اید و زطافت یتدیجه تصنیف اید و زنا کیم اول سرور ی سلاطینک و مالک
 12 رومی زمیتک وصف جمیل و ثناء حزیل بو کتاپ سلیمان نادبرله عالمی کایسات اچره نایقامت
 13 **بعد از این رساله تمام** بادکار فلا نارنج روز کارا واک
 14 ملک و مال مملکتله شهر باز اول شهر باز خومه دولکوی باقی فلسون دایها
 15 دوسنانک جای جنت دشنک پیری حیم حافظک حق عالم اچر مکامکارا واک هفت کشور ربع مسکون امر که مامور اوکا
 16 چون سلیمان عالم اچر نامدار اول نامدار حضر نور محمود شه فر و سی دای شاعرک
 17 همتانیکم بوله شاه اغیار اول اعتبار
 18 آمین یارب
 19 الما
 20 لکن
 21 نند

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Rabia AKSU
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzincan-1981
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi	Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Çalıştığı Kurumlar	Erzincan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
İletişim	
E-posta adresi	raksu@erzincan.edu.tr
Tarih	20.05.2016